

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

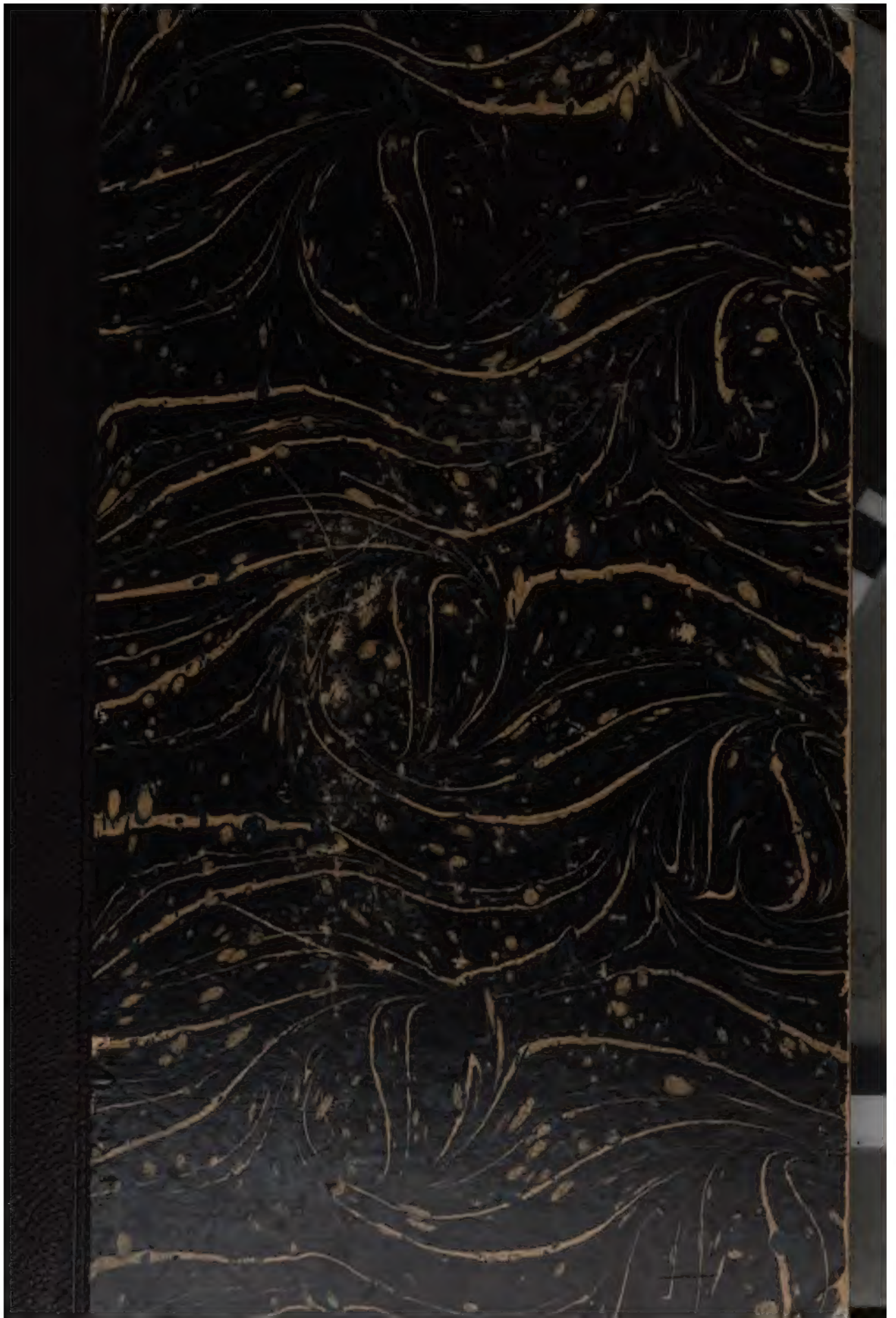
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

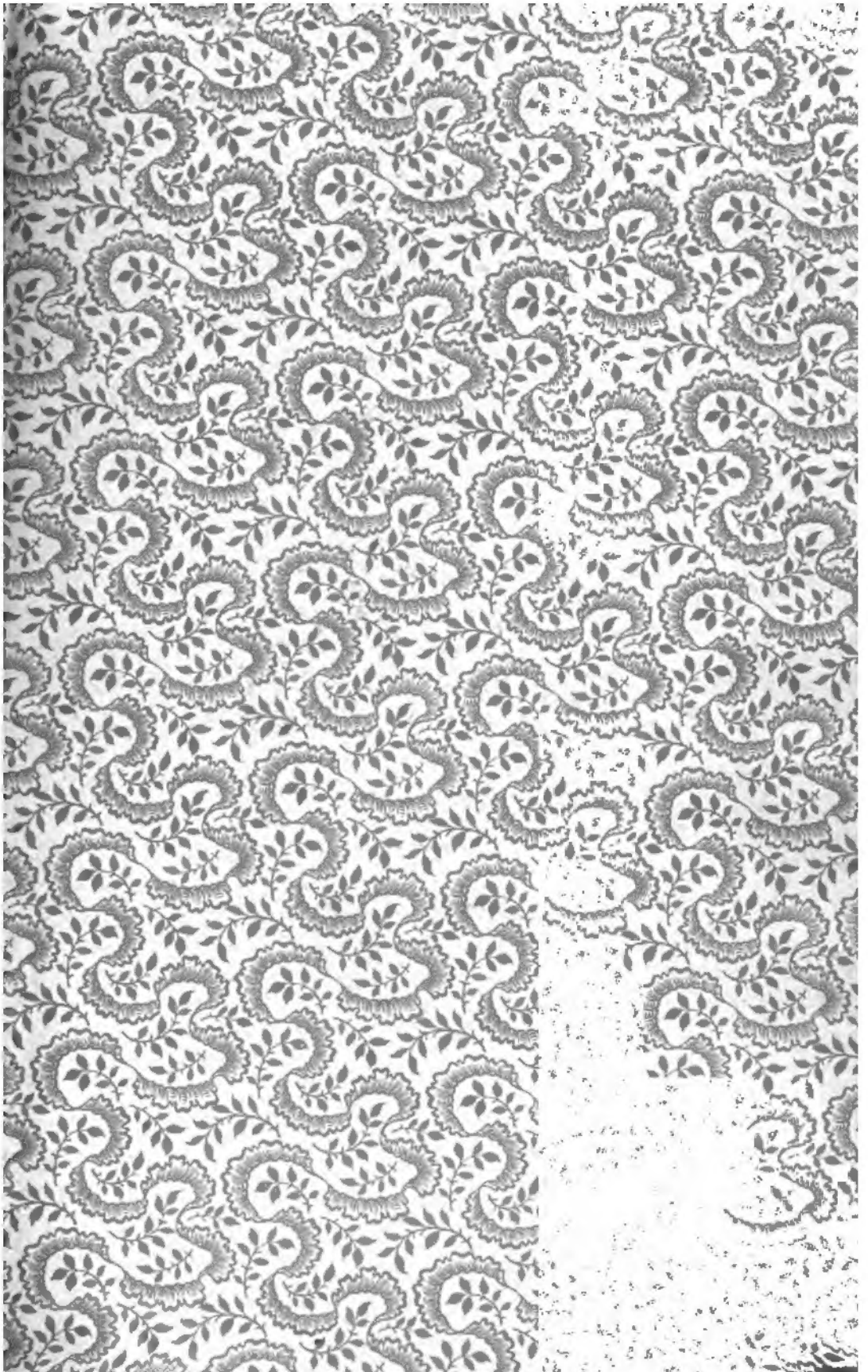
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

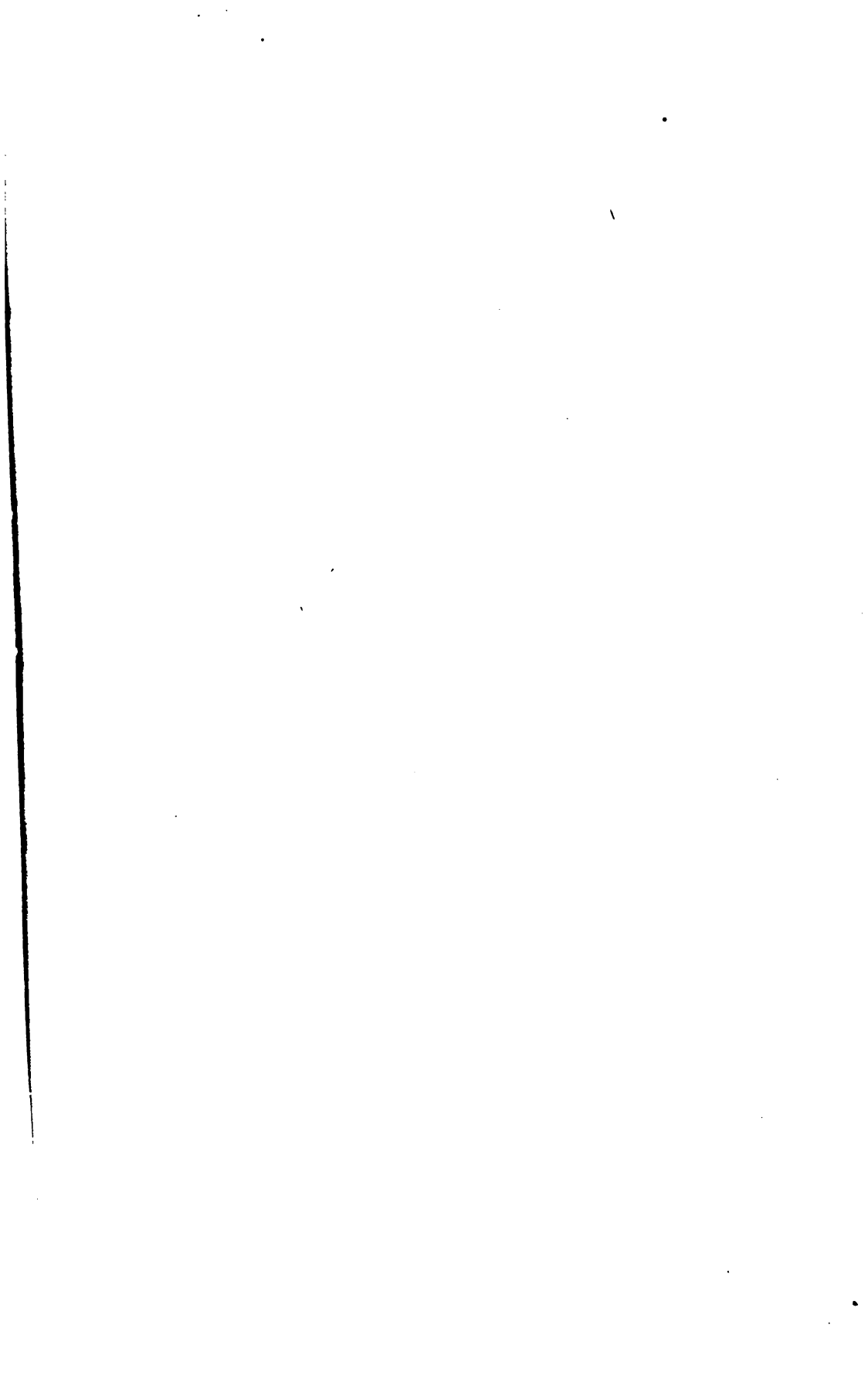
LELAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY

COMMENTARIA
IN ARISTOTELEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMEN XVII

PHILOPONI IN PHYSICORUM LIBROS QUINQUE POSTERIORES

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI

MDCCCLXXXVIII

IOANNIS PHILOPONI
IN ARISTOTELIS PHYSICORUM
LIBROS QUINQUE POSTERIORES
COMMENTARIA

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

HIERONYMUS VITELLI

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MDCCLXXXVIII

173820

1978.1 090730A T2

**IOANNIS PHILOPONI
IN ARISTOTELIS PHYSICORUM
LIBROS QUINQUE POSTERIORES
C O M M E N T A R I A**

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Δ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 11
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

p. 208*27 Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τόπου ἀνάγκη τὸν φυσικὸν ὥσπερ
καὶ περὶ ἀπείρου γνωρίζειν.

5 Τὸ μὲν προκειμένον ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ περὶ τόπου καὶ χρόνου
καὶ κενοῦ διαλαβεῖν, καὶ πρῶτόν γε περὶ τόπου. τῇ αὐτῇ δὲ πάλιν με- 5
θόδῳ κέχρηται· πρότερον γὰρ δείκνυσιν ἀναγκαῖον ὃν τῷ φυσικῷ τὸ περὶ
τοῦ τόπου πρόβλημα, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ἐποίησε καὶ σχεδὸν παν-
ταχοῦ ποιεῖ. ὅτι οὖν ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τόπου λόγος, κατα-
10 σκευάζει ἐκ τῆς τῶν πολλῶν ἀρχαίων δόξης. τὰ γὰρ ὄντα, φησί, πάν-
τες ὑπολαμβάνουσι ἐν τόπῳ εἶναι, καὶ κατασκευάζουσι τοῦτο ἐκ τῶν
μὴ ὄντων· εἰ γὰρ τὸ μὴ ὄν, φασίν, οὐδαμοῦ, τὸ ὄν ἄρα ποῦ, ὡς δὴ 10
μηδὲ εἶναι δυναμένου τινὸς ὃ μὴ ἐν τόπῳ ἐστίν. ὅτι μὲν οὖν κακῶς τῇ
ἀντιστροφῇ κέχρηται, ἐκ τῶν πολλάκις εἰρημένων δῆλον· ἐκ τοῦ ἡγου-
15 μένου γὰρ ἐποίησαντο τὴν σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ, δέον ἐκ τοῦ ἐπομέ-
νου 'εἰ τὸ μὴ ὄν οὐδαμοῦ, τὸ ποῦ ἄρα ὄν', καὶ οὕτως ἀληθῆς ἂν ἦν ὁ
λόγος, ἀντίκειται δὲ δηλονότι τῷ μὲν οὐδαμοῦ τὸ ποῦ, τῷ δὲ μὴ ὄντι
τὸ ὄν. ἀλλ' εἰ καὶ ἐκεῖνοι ἀμαρτάνουσι πάντα ἀπλῶς τὰ ὄντα ἐν τόπῳ

1 Refertur ex GKMt, non amplius ex L. lemmata si qua exstant in G diserte adnotabo
tit. om. K: ἀριστοτέλους φυσικῶν δ' (sed summo marg. al. m. τοῦ φιλ. . . .; cetera deleta)

G: τῷ: φίλιπ (φιλοπο cod. Paris. 2057) εἰς τὸ δ' τῆς φυσικῆς ἀριστοτε ^λ M: φυσικῆς ἀκροάσεως
βιβλίον δ' t cf. praefatio 3 δὲ καὶ περὶ τόπου ἀνάγκη KM: δ' ἀνάγκη καὶ περὶ τόπου t cf.
Aristoteles 4 περὶ om. K 6 τοῦ τόπου t 6. 7 πάλιν μεθόδῳ κέχρηται KM: με-
θόδῳ . . . . ε. . . ηται (oblitterata; fuerit πάλιν κέχρηται) G: μεθόδῳ κἀνταῦθα κέχρηται t
7 δείκνυσιν t ὄντα τῷ φυσικῷ τὸν περὶ τοῦ τόπου λόγον τὸ περὶ K 8 τοῦ τόπου (ante
πρόβλημα) Kt: τοῦτότου (sic) M: τοῦτου G ἐπὶ GK: περὶ t 9 ἀναγκαῖον K
περὶ τοῦ τόπου Gt 10 ἀρχαίων GM: καὶ ἀρχαίων K: ἀρχαίας t 10. 11 ὑπολαμβάνουσι
πάντες M 11. 13 τοῦτο—τινὸς oblitterata G 12 ἢ γὰρ M 15 ἐποίησαντο M
16 εἰς τὸ μὴ ὄντα (sic) M οὕτως KM: οὕτος Gt ἀληθῆς compend. M 17 τὸ
μὲν et τὸ δὲ K 18 ἀλλὰ καὶ (om. ei) M

εἶναι ὑπολαμβάνοντες, ἀλλ' οὖν τὰ γε φυσικὰ σώματα περὶ ὧν τῷ φυσικῷ λόγῳ ὁ λόγος προδήλως ἐν τόπῳ εἰσίν· ὄρισται γὰρ ὁ ἐκάστου τῶν στοιχείων ἰδίαν κατὰ φύσιν τόπος, γῆς πυρὸς καὶ τῶν λοιπῶν· ὥστε ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τόπου λόγος. καὶ ἄλλως εἰ περὶ κινήσεως τοῦ φυσικοῦ διαλαβεῖν, 5 οἷοτι καὶ περὶ φύσεως, ἡ δὲ φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἡ πρώτη δὲ καὶ κυριωτάτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον (δέδεικται γὰρ ἐν τῷ ἡρόδοτῳ ταύτης τῆς πραγματείας ὡς οὐδεμία τῶν ἄλλων ἄνευ ταύτης εἶναι ὀνόματι, αὐτὴ δὲ χωρὶς τῶν ἄλλων· τὰ γοῦν οὐράνια ταύτην κινεῖται 20 μόνην), ἀνάγκη ἄρα καὶ περὶ τόπου γινώσκειν τὸν φυσικόν, καθ' ὃν ἡ 10 πρωτίστη τῶν κινήσεων γίνεται. εἰ γὰρ σκοπὸς τῷ φυσικῷ ἢ τῶν φυσικῶν σωμάτων κατάληψις, ἕκαστον δὲ τῶν ἀπλῶν σωμάτων ἰδίαν τινα κινεῖται κίνησιν τὴν κατὰ τόπον, ἀδύνατον δηλονότι τὴν φύσιν τῶν ἀπλῶν σωμάτων γινῶναι τὸν μὴ τὰς κατὰ φύσιν αὐτῶν κινήσεις ἐγνωκότα, τὰς δὲ κατὰ φύσιν αὐτῶν κινήσεις γινῶναι ἀδύνατον τὸν μὴ γινόντα τὸν κατὰ 15 φύσιν ἐκάστου τόπον, ἐφ' ὃν καὶ τὴν κίνησιν ποιεῖται. ὥστε ἀγνοουμένου 25 τοῦ τόπου ἀγνοηθήσεται καὶ ἡ τῶν ἀπλῶν σωμάτων κατὰ φύσιν κινήσις, ταύτης δὲ ἀγνοουμένης καὶ αὐτὴ ἢ τῶν ἀπλῶν σωμάτων ἀγνοηθήσεται φύσις, τῶν δὲ ἀπλῶν ἀγνοουμένων καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συγχεόμενα ἀγνοηθήσεται. ὥστε τῇ ἀγνοίᾳ τοῦ τόπου συναναρεθθήσεται καὶ αὐτὴ ἢ τῶν φυσικῶν 20 σωμάτων κατάληψις.

Ὅτι μὲν οὖν ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τόπου λόγος, ἐντεῦθεν ὀφθαλμῶν χαλεπὸς δέ, φησί, καὶ ἄπορος ὁ περὶ τόπου λόγος, πρῶτον μὲν οἷοτι εἰς τὰ ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ ἀποβλέπουσιν οὐ τῆς αὐτῆς ἡμῖν ἐκ 20 πάντων φαίνεται φύσεως ὧν· δεῖ μὲν γὰρ τὰς ἀποφάνσεις τῶν πραγμάτων 25 καὶ τοὺς ὁρισμοὺς ποιουμένους ἐκ τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτοῖς κατὰ φύσιν ποιεῖσθαι, οἷον ἐπὶ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ λογικοῦ καὶ θνητοῦ καὶ τῶν λοιπῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ τόπου ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων αὐτῷ διάφορα ἡμῖν περὶ αὐτοῦ δοξάζειν ὑποπίπτει. οἷον ὑπάρχει τῷ τόπῳ τὸ περιγράφειν καὶ ὀρίζειν τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα, ὥσπερ τῷ κεράμῳ τὸν οἶνον· ὅσον οὖν 30 ἐκ τούτου, εἶδος ἂν νομισθεῖται ὁ τόπος εἶναι· εἶδους γὰρ ἐστὶ τὸ περατοῦν 35 καὶ ὀρίζειν οἷς ἂν ἐγγένηται. πάλιν ὑπάρχει τῷ τόπῳ τὸ ἄλλα καὶ ἄλλα

2 εἰσίν] εἶναι ὑπόλαβαν primitus M 3 φῆσιν M 4 et 9 τοῦ τόπου t 5. 6 ἡ

πρώτη (parum comparent in G) δὲ καὶ (καὶ om. M) κυριωτάτη (κυριωτ^{τε} M: κυριοτάτη K: . . .ιωτάτη G) GKM: πρωτίστη δὲ καὶ τιμωτάτη t 6 κινήσεων (item 11 ἕκαστ- et -των ἰδίαν, 23 τόπῳ et αὐτῆς ἡμῖν, 24 -ύσεως al.) foro exhaustum G 7 τῷ ἡρόδοτῳ c. 7 p. 260*26 ἡρόδοτῳ M: ἡ GKt πραγματείας K οὐδὲ μία, ut solet, G 8 αὐτῆ Gt γοῦν KM:

γὰρ Gt ταῦτα M 9 τὸ φυσικόν M καθ' ὧν K 10 τῷ φυσικῷ ἢ om. M 11 κατάληψις K: κατάληψιν compend. M 13 τῶν μὴ τὰς (om. κατὰ) φύσιν et mox ἐγνωκότα K 14 φύσεις compend. M: φύσιν ** G μὴ γινόντα primitus G 15 τόπου M

ἐφῶν K 16 ἀγνοηθήσεται K ἀπλῶν] ἀπλανῶν M 19 συναναρεθθήσεται M 21 τοῦ τόπου Gt 22 δὲ καὶ ἄπορος φησὶν ὁ περὶ τοῦ τόπου t 23 ἀποβλέποντες M οὐ Gt: οὔτε KM 26. 27 θνητοῦ—ἡμῖν iterat M 27 καθ' αὐτῶν (om. ἐκ τῶν) in iteratis M διάφορα K: διαφορὰ et διάφορὰ in iteratis M 28 ὑποπίπτειν M 31 γένηται G τὸ om. G

δέχσθαι σώματα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντος τόπου, ὡς ἐπὶ τοῦ κερά- n 1
 μού· ὁ αὐτὸς γάρ καὶ οἴνου καὶ ὕδατος καὶ ἄλλων μυρίων ἐστὶ δεκτικὸς·
 ὅσον οὖν πάλιν ἐπὶ τούτῳ ὄλη ἂν εἶη ὁ τόπος καὶ οὐκ εἶδος· ἡ γὰρ
 ὄλη μένουσα μία καὶ ἡ αὐτὴ ἄλλοτε ἄλλο εἶδος ἐπιδέχεται, ὡς ὁ χαλκὸς
 5 ποτὲ μὲν τὸ τοῦ ἀνθρώπου ποτὲ δὲ τὸ τοῦ ἵππου εἶδος δέχεται. διὰ τε
 οὖν ταῦτα ἄπορος ὁ περὶ τόπου λόγος, καὶ ὅτι, φησί, οὐδὲν ἔχομεν παρὰ 40
 τῶν παλαιότερων οὔτε προηπορημένον οὔτε προηυπορημένον περὶ
 τόπου· οὔτε γὰρ ἠπόρησέ τις ἰκανῶς περὶ αὐτοῦ, ὥστε καὶ ἐγγύς που τοῦ
 ζητούμενου ἡμᾶς ἀγαγεῖν (τῷ γὰρ ὄντι ἀρχὴ εὐπορίας ἢ ἀπορίας), οὔτε
 10 μὴν προηυπόρησε μετὰ τινος παραμυθίας καὶ κατασκευῆς ἀποφηνάμενός
 τις περὶ τοῦ τόπου, ἀλλ' ὅσοι καὶ εἰρήκασί τι περὶ αὐτοῦ, ὅσον ἀποφη-
 νάμενοι ἐκτὸς πάσης παραμυθίας πιστεύσθαι ἠξίωσαν, οἱ μὲν τὸ κενὸν
 εἶναι νομίσαντες τὸν τόπον, οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Λεύκιππον καὶ Μη- 45
 τρόδωρον, οἱ δὲ διάστημα. τοσοῦτον αὖν μόνον εἰπόντες, ὅτι τὸ κενὸν
 15 ἐστὶν ὁ τόπος ἢ ὅτι διάστημα τι, ἀπηλλάγησαν.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀριστοτέλης ἐμβαλλεῖ εἰς αὐτὸ τὸ περὶ τοῦ τόπου
 σκέμμα. καὶ πρῶτον μὲν δείκνυσιν ὅτι ἐστὶν ὁ τόπος, εἶτα εἰς τοῦναντίον
 ἐπιχειρῶν, ὅτι οὐκ ἐστὶν, ἵνα | ἐκ τῶν ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρημάτων ἔχοι- n 1
 μὲν γινῶναι, ποῖα μὲν περὶ τοῦ τόπου ὑγιεῖς ἐπιχειρήσεις ποῖα δὲ οὐ,
 20 καὶ πῶς μὲν ὑποληπτέον περὶ τοῦ τόπου πῶς δὲ οὐ. πρότερον οὖν ἐκ
 πέντε τινῶν ἐπιχειρημάτων δείκνυσιν ὅτι ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ πρῶτον μὲν
 ἐκ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων. ὅπου γάρ, φησί, ὕδωρ ὑπῆρχεν,
 ἐνταῦθα ὑποχωρήσαντος τοῦ ὕδατος ἀὴρ ἐγένετο· πάλιν τοῦ ἀέρος ὑποχω-
 ρήσαντος ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐγγίνεται σῶμά τι ἕτερον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν 5
 25 ἀγγείων. τούτου οὖν οὕτως ἔχοντος, συλλογιεῖται περὶ τοῦ τόπου τοιαῦσδε·
 ὁ τόπος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς μένων διαφόρων σωμάτων ἐστὶ δεκτικὸς ἄλλοτε
 ἄλλου, ὅπερ δὲ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μένον ἄλλοτε ἄλλων ἐστὶ δεκτικόν, τοῦτο
 καὶ ἐστὶ τι καὶ ἕτερόν ἐστὶ παρ' α' δέχεται, ὁ τόπος ἄρα καὶ ἐστὶ τι καὶ
 ἕτερόν ἐστὶ παρ' α' δέχεται· τὸ γὰρ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν οὐδ' ἂν δέξαιτό
 30 τι. ἐκ μὲν οὖν τούτου τοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι ἐστὶ τι ὁ τόπος, δείκνυσιν,

1 σώματα δέχσθαι M τοῦ τόπου M 4 μ[α] μόνα K 6 et 8 τοῦ τόπου t
 7 παλαιότερων KM: παλαιῶν Gt προηυπορημένον] προῆπορημένον M, ubi 8 ἠπόρησε
 et 10 προηπόρησε 9 ἀρχὴ iterat M 11 τις K: τι GMt 12 ἀπάσης Gt
 κενόν] κοῦν (sic) M 13 τὸν om. G 14 διάστημα τι Gt οὖν] οὐ K
 15 διαστήματα ἀπηλλάγησαν K 16 ὁ om. G ἐμβαλεῖ KM αὐτ' (h. e. αὐ-
 τὸν) M 18 ἐπιχειρῶν K: ἐπιχειρ' M: ἐπιχειρεῖ Gt 18. 19 ἔχομεν M
 22 ὅπου (cf. Arist. p. 208b2) KM: ὅτι οὐ (οἷ corr. G²) G: οὐ t 23 ὑποχωρήσαντος
 priore loco K καὶ πάλιν Gt 24 ἐγγίνεται τὸ σῶμα Gt 25 ἀγγείω K
 συλλογιεῖται M: συλλογιεῖται K: συλλογιεῖται Gt περὶ KM: τὰ περὶ Gt 26 δια-
 φορῶν M 26. 28 ἄλλοτε ἄλλου—ἕτερόν ἐστὶ παρ' α' δέχεται om. M 27 μένων]
 μένων K δεκτικῶν K 28 παρὸ δέχεται G 28. 29 ὁ τόπος ἄρα (ἄρα om. M)
 καὶ ἐστὶ τι (ἐστὶ τ sic M) καὶ ἕτερόν (ἕτερ M; cf. p. 506, 25) ἐστὶ παρ' α' δέχεται KM:
 om. Gt 29 δέξαιτό M 30 ὅτι ἐστὶ τις G

ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου οὐ μόνον ὅτι ἔστι δείκνυσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ φυσικὰς ⁿ 1^v
 τινὰς δυνάμεις καὶ διαφορὰς ἔχει. ἔστι δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἐκ τῶν ῥοπῶν ¹⁰
 τῶν φυσικῶν σωματίων. Ἐκαστον γάρ, φησί, τῶν φυσικῶν σωματίων ἐπί
 τινὰ ὠρισμένον φέρεται τόπον ἀκωλύτως, οἷον τὰ κοῦφα μὲν ἄνω τὰ δὲ
 5 βαρέα κάτω. ὀπτηνὰ δὲ ἤ τὰ μὲν κοῦφα κάτω φέρονται ἢ τὰ βαρέα ἄνω,
 παρὰ φύσιν καὶ βία φέρεται. εἰ τοίνυν τὰ μὲν ἄνω φέρεται φύσει, τὰ δὲ
 κάτω, ἔστιν ἄρα φύσει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ταῦτα δὲ τόπου διαφοραί,
 τὸ ἄνω τὸ κάτω τὰ δεξιὰ τὰ ἀριστερὰ τὸ ἔμπροσθεν τὸ ὀπίσθεν, ὥστε
 οὐ μόνον ἔστι τι ὁ τόπος, ἀλλὰ καὶ διαφορὰς ἔχει φυσικὰς. οὐ μόνον ^{δε}, ¹⁵
 10 ἀλλὰ καὶ δυνάμειν τινὰ ἔχει σύμφυτον τῶν τόπων ἕκαστος· εἰ γὰρ ἐφίεται
 ἕκαστον τοῦ κατὰ φύσιν τόπου, δῆλον ὅτι κατὰ φύσιν ἐκάστῳ ὁ τόπος
 ὀρεκτόν τί ἐστι καὶ ἐφετόν, τὸ δὲ ὀρεκτόν, τῷ ἔχειν τινὰ δυνάμειν φυ-
 σικήν, οὕτως ἐστὶν ὀρεκτόν· αὐτῆς γὰρ ἡ ἔφεσις. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι οὐ
 τοῦ ἄνω τόπου ἐφίεται τὰ κοῦφα οὐδὲ τοῦ κάτω τὰ βαρέα, ἀλλὰ τοῦ τὴν
 15 ὀλόττητα καταλαβεῖν, ἴστω ὅτι εἰ τοῦτο ἦν, ἔδει μὴ πρὸς ὀρθὰς μόνως τὰ
 βάρη φέρεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ὅπως οὖν· δυνατὸν γὰρ τῆς γῆς πολλῆς
 τινος οὔσης, κἄν μὴ πρὸς ὀρθὰς ἀκριβῶς κατεφέρετο τὰ βάρη, ὅμως μὴ ²⁰
 ἐκπεσεῖν τῆς ὀλόττητος· νῦν δὲ ἐπειδὴ πρὸς τὸ κέντρον ἡ ῥοπή, διὰ τοῦτο
 πρὸς ὀρθὰς μόνως ἡ κίνησις. ἀμέλει κἄν ἐν ὀρύγματι μεγάλην πέση λίθος,
 20 καίτοι κἄν εἰ ἐγκαρσίως ἠνέχθη ἐπὶ τὴν ὀλόττητα φερόμενος (πανταχόθεν
 γὰρ ἡ γῆ περιέχει), ὅμως πρὸς ὀρθὰς μόνως ποιεῖται τὴν κίνησιν. κἄν εἰ
 ἐκ τῶν πλαγίων τοῦ ὀρύγματος ἀπορραγεῖη μῦριόν τι, ὡσαύτως πάλιν φέ-
 ρεται. οὕτω πᾶσι τοῖς βάρεσιν ἐπὶ τὸ κέντρον ἡ ῥοπή, καὶ οὐχ ἀπλῶς
 ἐπὶ τὴν ὀλόττητα, ἀλλὰ κἄν φέρονται ἐπὶ τὴν ὀλόττητα, διὰ τοῦτο φέρεται ²⁵
 25 ἐπὶ ταύτην διὰ τὸ ταύτην τὸν κατὰ φύσιν κατελιγμένον τόπον. τὰ αὐτὰ
 καὶ ἐπὶ τῶν κοῦφων ἐροῦμεν· καὶ τούτοις γὰρ εἰς τόπους κατὰ φύσιν, ἡ κοίλη
 τῆς σεληνιακῆς σφαιράς ἐπιφάνεια, πρὸς ἦν πάλιν πρὸς ὀρθὰς ἤτοι πρὸς
 ἴσας γωνίας τοῖς κοῦφοις ἡ κίνησις. ἔχομεν οὖν καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου ἐπι-
 χειρήματος, ὅτι καὶ ἔστι τι ὁ τόπος καὶ φυσικὰς δυνάμεις τε καὶ διαφορὰς
 30 ἔχει· διαφοραὶ γὰρ αὐτοῦ αἱ εἰρημέναι ἔξ. καὶ οὐ δήπου, φησὶν, αἱ δια-
 φοραὶ τοῦ τόπου σχέσει μόνον εἰσὶ καὶ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῖν μὲν γὰρ καὶ ³⁰
 30 θέσει ἔστι τὰ τοιαῦτα, εἴθην ὁ αὐτὸς δεξιὸς γένοιτ' ἂν καὶ ἀριστερός, καὶ
 ἔμπροσθεν τὸ αὐτὸ καὶ ὀπίσθεν, τινὸς μετακινήθέντος (ἀλλὰ καὶ ἄνω καὶ

1 ἐκ ^{του} δευτέρου K οὐ μόνον] ὁμοιον G fort. ὅτι ἔστι τι δείκνυσιν cl. v. 9. Arist.

p. 208^b10 et Themist. p. 254,17 5 φέρονται] φέρ/τ M 6 εἰ τοίνυν τὰ μὲν ἄνω
 φέρονται φήσει K 7 τὸ ἄνω—διαφοραὶ om. G καὶ τὸ κάτω K: καὶ κάτω Mt 8 τὰ
 δεξιὰ τὰ ἀριστερὰ M: τὸ δεξιὰ τὸ ἀριστερὰ K: τὸ δεξιὸν τὸ ἀριστερόν Gt 11 ὁ ante κατὰ
 pronunt Gt 12 τί om. M 12. 13 φυσικήν δυνάμειν Gt 14 τοῦ ἄνου M
 14. 15 τὰ κοῦφα—καταλαβεῖν omissis iterat (ex v. 11) ἕκαστον τοῦ κατὰ φύσιν τόπου δῆλον
 ὅτι κατὰ φύσιν M 14 τοῦ κάτω K 15 μόνως KM: μόνον Gt 16 βάρη KM: βα-
 ρέα Gt 17 καταφέρεται K 22 ἀποραγεῖη K et primitus M 24 ἀλλόττητα et
 ἀλλόττητα M 24. 25 φέρεται ἐπὶ om. K 25 τὸν om. G 26 κοῦφων] κατὰ φύσιν
 compendiose M 30 γὰρ KM: δὲ Gt

κάτω, ὡς ἐπὶ τῶν στεγῶν· τὸ μὲν γὰρ ἐπιχειμένον τῷ στέγει κάτω π 1
 αὐτὸ ἔχει, εἰ δὲ ὑπέλθοι καὶ ὑποκάτω γένοιτο, καὶ ὁ πρότερον κάτω ἦν
 ὕστερον ἄνω γέγονεν), ἀλλ' εἰ καὶ πρὸς ἡμᾶς θέσει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ
 τὰ λοιπά, ἀλλ' ἐν τῷ παντὶ φύσει ἐστὶ διακρινόμενα κατὰ τὰς κινήσεις
 5 τῶν φυσικῶν σωμάτων· κάτω μὲν γὰρ φαμεν ὅπου τὰ βαρέα φύσει φέρε- 5
 ται, ἄνω δὲ ὅπου τὰ κοῦφα. δείκνυσι δὲ ἐν τῇ Περιὶ οὐρανοῦ, ἧτι καὶ τὰ
 δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ φύσει ἐστὶν ἐν τῷ παντί, δεξιὰ μὲν λέγων τὰ ἀρ-
 χοντα τῆς κινήσεως, οἷον τὰ ἀνατολικά, ἐπεὶ καὶ ἐν ἡμῖν ταῦτα δεξιὰ,
 ἀριστερὰ δὲ τὰ ἀντικείμενα. κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν καὶ ἐμπροσθεν
 10 μὲν εἴη ἂν τὰ βόρεια, τὰ νότια δὲ ὀπισθεν. εἰ δὲ τις ταῦτα μὴ προσήιτο,
 τὸ γοῦν ἄνω καὶ κάτω κατὰ φύσιν εἶναι ἐξ ἀνάγκης δάσει, ταῦτα δὲ τό-
 που διαφοραί, ὥστε καὶ ἐστὶν ὁ τόπος καὶ φυσικὰς ἔχει διαφοράς. τὸ
 τρίτον ἐπιχειρήμα ἐκ τῶν μαθηματικῶν μεγεθῶν. ἧτι γὰρ, φησὶν, ἐστὶν 40
 ὁ τόπος φύσει, δηλοῦσι μάλιστα τὰ μαθηματικὰ μεγέθη. ἐπειδὴ γὰρ πᾶν
 15 μέγεθος ἐκ θέσιν ἐχόντων μορίων ἐστὶ, τοιαῦτα δὲ ἐστὶ καὶ τὰ μαθημα-
 τικὰ μεγέθη, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὰ θέσιν τινὰ ἔχει καὶ κεῖται που· φαμὲν
 γὰρ τοῦ τριγώνου τοῦδε βάσιν μὲν εἶναι τήνδε κορυφὴν δὲ τήνδε, καὶ
 πλευρὰν τὴν μὲν δεξιὰν τὴν δὲ ἀριστεράν, ἀλλὰ τούτων μὲν οἱ τόποι σχέ-
 σει εἰσὶ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπινοίᾳ, ὅθεν εἰ στρέψω τὸ τρίγωνον, ἄλλην
 20 ποιῶ κορυφὴν καὶ ἄλλην βάσιν καὶ τὴν τῶν πλευρῶν θέσιν ἐναλλάττω· 45
 καὶ τοῦτο εἰκότως, ἐπεὶ μηδὲ καθ' ἑαυτὰ ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπινοίᾳ
 τῇ ἡμετέρᾳ τὸ εἶναι ἔχει. ὥσπερ οὖν τὸ εἶναι καθ' ἐπινοίαν ἔχει καὶ οὐ
 κατὰ φύσιν, οὕτω δὲ καὶ τοὺς τόπους. εἰ τοῖνον ταῦτα ἐν ἐπινοίᾳ τὸ εἶναι
 ἔχοντα ἐν ἐπινοίᾳ καὶ τοὺς τόπους ἔχει, εἴ τι ἄρα τῶν ὁμοίων φύσει ὑφέ-
 25 στηκε, φύσει ἂν ἔχοι καὶ τὴν θέσιν τῶν μορίων καὶ τοὺς τόπους.

Αὗται μὲν οὖν αἱ ἐπιχειρήσεις πραγματειώδεις εἰσίν, αἱ δὲ λοιπαὶ οὐο
 ἔνδοξοι καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας, ἡ μὲν τετάρτη ἐκ τῶν τὸ κενὸν 50
 εἰσαγόντων (εἰ οὖν, φησὶ, κενόν τί ἐστι, τὸ δὲ κενὸν οὐδὲν ἕτερον εἶναι
 λέγουσι καὶ αὐτοὶ ἢ τόπον ἐστερημένον σώματος, δηλον ὅτι ἐστὶ τῶν ὄντων
 30 ὁ τόπος), ἡ δὲ πέμπτη ὅτι καὶ Ἡσίοδος οὐ μόνον εἶναι φησι τὸν τόπον,

1 στηγῶν et mox στέγη et υπέλθει K 2 καὶ ὁ KM: ὁ (om. καὶ) Gt, κάτω]
 ὑποκάτω M 3 τὸ (ante κάτω) M: τὰ K: om. Gt 5 φαμεν] φερόμενον M
 5. 6 φέρονται K 6 Περιὶ οὐρανοῦ B 2 cf. Philop. p. 454,5 sqq. 7 τὰ (ante
 ἀριστερὰ) om. M ἐστὶν ἐν KM: ἐστὶ Gt 7. 8 ἀρχονται K 9 τὰ om. M
 καὶ GKM: om. t 10 ἂν εἴη t 12 fort. ἐστὶ τι ὁ 12. 13 τὸ τρίτον δὲ et
 mox μαθηματικῶν ἐστὶ μεγεθῶν t 13. 14 ἐστὶν ὁ τόπος GKM: ὁ τόπος ἐστὶ t
 14. 16 ἐπειδὴ—μεγέθη om. G 15 ἐχόντων] ἔχων τῶν K 16 ποῦ libri 17 κο-
 ρυφή M δὲ om. G καὶ om. Gt 18. 19 σχέσει GK: σχε ut solet M:
 σχέσεις t 19 et 22 ὑμετέρα M 20 θέσιν] θέσει M ἐναλλάττω K
 21 ἐπεὶ μὴ δὲ KM: ἐπειδὴ μὴ Gt at cf. p. 503,12 23 δὲ KM: δὴ Gt post ταῦτα
 aliquid erasum K ἐν om. M 24 ἄρα τῶν ὁμοίων om. M 25 ἂν ἔχει M
 τρόπος G 26 πραγματιώδεις libri 27 et 30 ἢ] εἰ K 28 φησι τὸ κενὸν
 τί ἐστὶ Gt 29 σώματα K

ἀλλὰ καὶ φύσει προὔσστηναι τῶν ἄλλων· “ἤτοι γὰρ πρώτιστα”, φησί, π 1v
 “χάος γένετ’, αὐτὰρ ἔπειτα γαί’ εὐρύστερνος”. ἔοικε γάρ, φησί, καὶ οὗτος
 τῶν νομιζόντων ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἐστὶν ὃ μὴ ἐν τόπῳ ἐστί· διὰ τοῦτο
 γοῦν πρὸ πάντων ὑποστῆναι φησι τὸν τόπον ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τοῦ γω-
 5 ρητικὸν εἶναι πάντων | ‘χάος’ αὐτὸν ὀνομάσας. ὥστε, φησίν, εἰ ταῦτα π 2r
 οὕτως ἔχει, ἔοικεν οὐ μόνον εἶναι ἢ τοῦ τόπου φύσις, ἀλλὰ καὶ θαυμαστῆ
 τις εἶναι καὶ πρώτη τῶν ἄλλων πάντων· συναναιρεῖ γὰρ καὶ οὐ συναναι-
 ρεῖται. μὴ ὄντος μὲν γὰρ τοῦ τόπου οὐδ’ ἄλλο τι ἂν εἴη, εἴ γε πάντα
 τὰ ὄντα ἐν τόπῳ, εἰ δὲ μὴ τοῦτο, τὰ γοῦν σώματα οὐκ ἂν εἴη μὴ ὄντος
 10 τοῦ τόπου, τῶν σωμάτων δὲ μὴ ὄντων οὐδὲν κωλύει εἶναι τὸν τόπον. καὶ
 εἴ τίς γε τῷ χρόνῳ μὴ βούλοιο προὔπαρχειν τὸν τόπον, πάντως γοῦν 5
 τῇ φύσει προὔπαρχειν αὐτὸν ἀνάγκη.

Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τόπου ἀνάγκη τὸν φυσικὸν γνωρίζειν
 ὥσπερ καὶ περὶ ἀπείρου, εἰ ἔστιν ἢ μὴ. οὕτω γὰρ καὶ περὶ τοῦ
 15 ἀπείρου ἐζήτησε καὶ εἰς ἑκάτερα ἐπεχείρησεν, εἶτα ἔδοξε πῶς μὲν οὐκ
 ἐστὶ πῶς δὲ ἔστι. καὶ πῶς ἔστι καὶ τί ἐστὶ. τὸ μὲν πῶς ἔστιν,
 οἷον πότερον καθ’ ἑαυτὸν ὑφεστηκώς, ὡς ἐδόκει τοῖς τὸ κενὸν λέγουσιν
 εἶναι τὸν τόπον ἢ διάστημα, ἢ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχων, ὡς Ἀριστοτέλει
 20 κυῖαν). τὸ δὲ τί ἐστὶ, πότερον κενὸν ἢ διάστημα ἢ πέρασ τοῦ περιέχοντος. 10

p. 208*29 Ἦά τε γὰρ ὄντα πάντες ὑπολαμβάνουσιν (εἶναί που).

Ὅτι οὕτως ἀναγκαῖος ὁ περὶ τόπου λόγος, ὡς κοινὴν εἶναι πάντων 15
 τὴν δόξαν, ὅτι εἴ τι ἔστι, πάντως ἐν τόπῳ ἐστίν. ὥστε τὸν τὰ ὄντα
 γινῶναι βουλόμενον δεῖ καὶ τὸν τόπον γινῶναι, οὐ ἄνευ ἐκεῖνα εἶναι οὐ
 25 δύνανται. καὶ κατασκευάζουσι τοῦτο, τὸ πᾶν τὸ ὄν ἐν τόπῳ εἶναι, κακῶς
 τῇ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ χρώμενοι· λαμβάνοντες γὰρ ὅτι τὸ μὴ ὄν

1 ἤτοι κτλ. Hesiod. Theog. 116 ἤτοι γάρ] ἤτοι μὲν Hesiodi libri: πάντων μὲν Ari-
 stoteles cf. Mullach Fr. Phil. Gr. I p. 282 n. 12 2 γένετο K: x . . . . νεται (corr.
 ἐγγίνεται) M αὐτὰρ—εὐρύστερνος om. K αὐτὰρ] γάρ M γαῖα libri γάρ
 om. M 3 τῶν ὀνομαζόντων M ὃ GK: ἔτι t 4 γοῦν] γάρ K τὸν
 om. M 4. 5 χωρητικῶς M 5 πάντων εἶναι Gt αὐτῶν K 7 καὶ
 (ante πρώτῃ) om. M 7. 8 συναναιρεῖται M 9 οὕτω M 10 τοῦ om. K
 11 τὸν χρόνον M βούλοιο t 13. 14 Ὁμοίως—ἢ μὴ M: om. G: ὁμοίως δὲ ce-
 teris omissis K: ὁμοίως δ’ ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦ τόπου τὸν φυσικὸν nec plura t
 13 γνωρίζειν scripsi: γνωρίζει M 14 τοῦ om. Gt 15 εἰς KM: ἐφ’ Gt 16 τὸ
 μὲν GK: τὸ μὲν οὖν t 17 πότερα M ἑαυτὸ G ὑφεστηκώς K: ὑφεστικ
 M: ὑφεστηκεν Gt τὸ καινόν M 18 ἔχων scripsi: ἔχων libri 19 αὐτῇ G
 20. 23 πότερον κενὸν—ὅτι εἴ τι ἔστι om. M 21 εἶναι που addidi ex t: om. K
 22 τόπου GK: τοῦ τόπου t 24 γινῶναι altero loco KM: εἰδέναι Gt ἐκεῖναί
 (sic) M 25 τὸ πᾶν] τῷ πᾶν (i 26 ἀντιστροφῇ (sic) KM

οὐδαμοῦ ἔστι, καὶ ἀληθῆ γε λαμβάνοντες, κακῶς ἐκ τοῦ ἡγουμένου ποιοῦν· η 2^a
ται τὴν ἀντιστροφὴν, τὸ δὲ ἄρα που.

p. 208^b1 Ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ὁ τόπος, δοκεῖ δὴλον εἶναι ἐκ τῆς 20
ἀντιμεταστάσεως.

5 Ἐντεῦθεν τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα ὅτι ἔστιν ὁ τόπος. ὅπου γὰρ ἔστιν 25
ὑδωρ, ἐνταῦθα ἐξεληθόντος ὡσπερ ἐξ ἀγγείου πάλιν ἀήρ ἔστι.
τοῦτο ἢ ἐλάττων ἔστι τοῦ συλλογισμοῦ πρότασις, ὅτι ὁ τόπος εἰς καὶ ὁ
αὐτὸς μένων ἄλλοτε ἄλλων σωμάτων. ἔστι δεκτικός. τοῦτο δὲ τῶν ἐγγι-
νομένων καὶ μεταβαλλόντων ἕτερον πάντων εἶναι δοκεῖ. ἢ μεί-
10 ζων πρότασις· ὅπερ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὑπάρχον ἄλλοτε ἄλλων ἔστι δεκτικόν,
καὶ ἔστι καὶ ἕτερον ἔστιν ὧν δέχεται. ὥστε δὴλον ὡς ἦν ὁ τόπος τι
καὶ <ἦ> χώρα ἕτερον ἀμφοῖν. τοῦτο τοῦ συλλογισμοῦ τὸ συμπέρασμα. 30

p. 208^b8 Ἐτι δὲ αἱ φοραὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων καὶ ἀπλῶν.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα, τὸ ἐκ τῶν ῥοπῶν. εἰκότως δὲ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν
15 γυμνάζει τὸν λόγον· καὶ γὰρ τὰ σύνθετα κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν τῶν ἀπλῶν 35
τὴν φυσικὴν κίνησιν ἔχει.

p. 208^b12 Ταῦτα δὲ ἔστι τόπου μέρη καὶ εἶδη.

Ὡς ἀδιάφορον τέως εἴτε μέρη εἴη ταῦτα εἴτε εἶδη τοῦ καθόλου τό- 40
που, ἀδιαφόρως κέχρηται. οὐδὲν γὰρ τοῦτο συμβάλλεται πρὸς τὸ προκει-
20 μενον· ζητοῦμεν γὰρ νῦν, εἰ ἔστιν ὅλως ὁ τόπος ἢ μὴ ἔστι. λέγοιεν δ'
ἂν μέρη μὲν οἱ διάστημα αὐτὸν εἶναι λέγοντες ἢ κενόν, εἶδη δὲ οἱ πέρας
τοῦ περιέχοντος.

p. 208^b19 Οὐ γὰρ ὁ τι ἔτυχεν ἔστι τὸ ἄνω, ἀλλ' ὅπου φέρεται
τὸ πῦρ.

25 Ὅτι ἐν τοῖς φυσικοῖς οὐκ ἔστι θέσει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ἀλλὰ φύσει 45

3. 4 δοκεῖ—ἀντιμεταστάσεως om. K 5. 6 ὅπου—ἀήρ ἔστι post δεκτικός (v. 8) traicit t
5. 6 ἔστι νῦν ὑδωρ G 6 ἐνταῦθα—ἔστι om. G ἀήρ ἔνεστι Aristoteles 7. 8 τοῦτο—δεκτικός
om. M 7 τοῦτο ἢ ἐλάττων (correcti: τοῦτο ἠλάττων K: τοῦτο ἐλάττων G) ἔστι τοῦ συλλ.
πρότασις GK: καὶ πρῶτον τίθησι τὴν ἐλάττω τοῦ συλλ. πρότασιν t 8. 9 τοῦτο—δοκεῖ om. G
9 εἶναι] εἰ καὶ M 9. 10 εἴτα ἔπεται ἢ μείζων πρότασις. ἦτις ἔστιν αὕτη. ὅπερ t ἢ μεί-
ζον K 10 ὡσπερ KM ἄλλων] ἄλλο M 11 fort. καὶ ἔστι <τι> καὶ 11. 12 ὥστε—ἀμφοῖν
om. G 12 ἢ t: om. KM τοῦτου (sic) τοῦ M 13 δὲ om. M αἱ διαφοραὶ Arist. cod. G
(non E) τῶν φυσικῶν σωμάτων καὶ ἀπλῶν M: τῶν φυσικῶν ceteris omissis K: τῶν σωμά-
των τῶν φυσικῶν t 14 Τοῦτό ἐστι τὸ δεύτερον t 17 τόπου μέρη t: τόπου (om. μέρη) K:
μέρη τοτε τόπου (sic) M 19 τοῦτου M 20 λέγοιεν ex λέγοιε corr. G² 23 ἔτυχεν ἔστι
τὸ ἄνω KM: ἔτυχε τὸ ἄνω ἔστιν t et Arist. cod. F 23. 24 ἀλλ'—πῦρ om. K

καὶ ὠρισμένον, δῆλον οὖν καὶ ἐντεῦθεν· εἰ γὰρ εἴη οἶκος τις μεταξύ στέγην **12**
ἔχων, ταύτης θέσει οὔσης ἄνω τε καὶ κάτω, ἐὰν ἀφεθῆ κατωθεν πῦρ ἢ
ἄνωθεν βῆλος, οὐ στήσεται ἐν τῷ μέσῳ, ἀλλὰ χωρήσει τὸ μὲν ἄνω ἢ
δὲ κάτω, μὴ εἰργόμενα βία ἀλλὰ χώραν τῆς παρόδου λαμβάνοντα.

5 p. 208^b21 Ὡς οὐ τῇ θέσει διαφέροντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ
δυνάμει.

Εἰ γὰρ τῶν πλείστον ἀλλήλων διαφερόντων ἐκάτερος τῶν τόπων **50**
ὀρεκτικός, δῆλον ὅτι οὐ μόνον τῇ θέσει, ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει διαφέρουσιν
ἂν ἀλλήλων· ὀρεκτὸν γὰρ ἐστὶν ἐκότερον, τὸ μὲν τῶν κούφων τὸ δὲ τῶν
10 βαρέων.

p. 208^b22 Δηλοῖ δὲ καὶ τὰ μαθηματικά.

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα. εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ὄντα ἐν τόπῳ, ἐπειδὴ μηδὲ
φύσει ὑφέστηκε καθ' αὐτά, ὅμως ἐπειδὴ ὑποστῆ κατὰ διάνοιαν, εὐθύς **2**
καὶ θέσει ἴσχει καὶ τόπον ἀναλογοῦντα τῇ ὑπάρξει αὐτῶν, λέγω δὲ καὶ
15 αὐτὸν κατ' ἐπίνοιαν, πολλῶν γε δήπου τὰ φυσικὰ μεγέθη καὶ ἐν ὑπάρξει
ὄντα φυσικὸν ἂν ἔχοι καὶ τὸν τόπον καὶ ὑφεστηκότα οὐκ ἐν σχέσει τινός,
ἀλλὰ κατὰ φύσιν· ὡς γὰρ ἂν ἔχη τὸ ἐν τόπῳ, οὕτω καὶ τὸν τόπον ἔχειν
ἀνάγκη, εἰ κατ' ἐπίνοιαν τὸ ἐν τόπῳ, καὶ ὁ τόπος ἂν κατ' ἐπίνοιαν εἴη,
εἰ ἐν σχέσει τὸ ἐν τόπῳ ἐστὶ, καὶ ὁ τόπος τοιοῦτος. οὐκοῦν καὶ τῶν **5**
20 φύσει που ὄντων, καὶ ὁ τόπος αὐτῶν φύσει ἂν εἴη.

p. 208^b25 Ἔτι οἱ τὸ κενὸν φάσκοντες εἶναι τόπον λέγουσι.

Τὸ τέταρτον ἐπιχείρημα ἐνδοξον ὄν, οὐκ ἀναγκαῖον, ὥσπερ καὶ τὸ
πέμπτον.

p. 208^b29 Δόξειε δ' ἂν καὶ Ἡσιόδος ὀρθῶς λέγειν ποιήσας πρῶ- **10**
25 τον τὸ χάος.

Τὸ πέμπτον ἐκ τῆς Ἡσιόδου μαρτυρίας.

1 οὖν om. Gt   στέγη, ἢ K   3 βῆλος K   5 Ὡς] καὶ t   ^αδιάφεροντ (sic)
κένει (sic) ἀλλὰ M   9 ἂν om. Gt   ὀρεκτῶν K   ἐκάτερ M   13 αὐτὰ t
ὑποστῆ] ^{στ}ἐπι M   14 ἴσχει KM: ἔχει Gt   τόπῳ M   17 ἔχη GM: ἔχει Kt
18 ἂν KM: δήπου Gt   19 σχέσει τί ἐν M   οὐκοῦν K   20 που ὄντων Gt: ποιούν-
των KM   καὶ ὁ τόπος αὐτῶν GKM: ὁ τόπος (om. καὶ et αὐτῶν) t   21 οἱ] εἰ M
τόπον om. K   22. 26 Τὸ τέταρτον—μαρτυρίας om. K   22 Τὸ τέταρτον τοῦτό ἐστὶν
ἐπιχείρημα t   26 Τὸ πέμπτον ἐστὶν ἐπιχείρημα ἐκ τῆς Ἡσιόδου μαρτυρίας ληφθέν t

p. 208^b33 Εἰ δ' ἐστὶ τοιοῦτον, θαυμαστή τις ἂν εἴη ἡ τοῦ τόπου π 2^v
δύναμις καὶ πρώτη τῶν ἄλλων.

Εἰ τοιοῦτος, φησὶν, ὁ τόπος ἐστίν, οἷον Ἡσιόδος τε καὶ οἱ ἄλλοι λέ- 17
γουσι, θαυμαστή τις ἂν εἴη αὐτοῦ ἡ φύσις, καὶ οὐ μόνον τῶν ὄντων ἐστίν,
5 ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων. εἰ γὰρ δίχα μὲν αὐτοῦ μηδὲν ἔστι τῶν ἄλλων,
αὐτὸς δὲ πάντων προϋπῆρξε, δῆλον ὅτι καὶ τῇ φύσει καὶ τῷ χρόνῳ πρό-
τερὸς ἐστὶ· συναναιρεῖ γὰρ καὶ οὐ συναναιρεῖται. 20

p. 209^a2 Οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γε ἀπορίαν, εἰ ἔστι, τί ἐστὶ, πότερον
ὄγκος τις σώματος ἢ τις ἑτέρα φύσις.

10 Δεῖξας διὰ πέντε ἐπιχειρημάτων ὅτι ἔστιν ὁ τόπος, μέτεισιν ἀκολού-
θως ἐπὶ τὸ δεῖξαι τί ἐστὶ (τοῦτο γὰρ τῶν προβλημάτων τὸ δεύτερον),
ἀλλὰ ζητῶν τί ἐστὶ, περιάγει τὸν λόγον εἰς τὸ δεῖξαι ὅτι οὐδ' ὄλως ἔστιν
ὁ τόπος, ἵνα δείξῃ, ὡς εἶπον, χαλεπὸν ὄντα τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον, καὶ 25
ὅτι πεφύκασιν αἱ ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρήσεις γυμνάσειν τὸν νοῦν καὶ ἀκριβῆ
15 τῶν πραγμάτων τὴν γνῶσιν ἐντιθέναι, οὐ μόνον αὐτοῦ καθ' αὐτὸ τοῦ
προβλήματος κατασκευαζομένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀναιρεῖν αὐτὸ λόγων ἐπι-
χειροῦντων ἐλεγχόμενων. διὰ πλείονων οὖν ἐπιχειρημάτων πειράται σα-
λεύειν τὴν περὶ τοῦ εἶναι τὸν τόπον ὑπόληψιν. οὐ δεῖ δὲ τοὺς ἐφ' ἑκά-
20 ἀτερα ἐπιχειροῦντας λόγους ἀπαιτεῖν τὸ ἀναγκαῖον ἔχειν (τοῦτο γὰρ ἀδύνατον),
ἀλλὰ τὸ πιθανὸν ἐν αὐτοῖς, οὐ τὸ ἀναγκαῖον, πάντως ἀπαιτητέον· ὥστε 30
οὐ δεῖ θαυμάζειν, εἰ καὶ τινα τῶν ἐπιχειρημάτων μέχρι τοῦ πιθανοῦ
πρόεισι, τότε δὲ οἱ ἐφ' ἑκάτερα λόγοι δύνανται ἔχειν τὸ ἀναγκαῖον, ὅταν
τὰ μὴ ὑπάρχοντα τῷ πράγματι ὡς ὑπάρχοντα λαμβάνοντες οὕτως συλλογι-
ζωνται. ἄρχεται δέ, ὡς εἶπον, τοῦ λόγου ἐκ τῆς τοῦ τί ἐστὶν ὁ τόπος
25 ζητήσεως. ἐπεὶ οὖν ἡ τοῦ τί ἐστὶ γνῶσις διὰ τῶν ὀρισμῶν ἡμῖν παρα-
γίνεται, οἱ δὲ ὀρισμοὶ ἐκ γενῶν εἰσι καὶ διαφορῶν, δεῖ, φησὶ, πρῶτον εὐ-
ρεῖν τὸ τοῦ τόπου γένος. ἀνάγκη οὖν τὸν τόπον ἢ σῶμα εἶναι ἢ ἀσώ- 35
ματον. πρότερον οὖν δείκνυσιν ὅτι ἀσώματος οὐκ ἔστι, διὰ τοῦ δείκνυναι
ὅτι ἀνάγκη σῶμα εἶναι τὸν τόπον. εἰ γὰρ τὸ σῶμα ἢ σῶμά ἐστιν ἐν τόπῳ

1 lemma om. K   2 πρῶ τῶν ἄλλων M: προτέρα πάντων t Arist. at cf. p. 501,7   3 τοιοῦ-
τος KMt: τοιοῦτος γὰρ G   οἱ et mox θαυμαστή τις ἂν om. M   5 προπάντων M
6 πάντων GKM: πρὸ πάντων t   8 lemma om. K   9 ὄγκος τις M: ἔστι τις ὄγκος t
12 ζητῶ M   13 εἶπω ut vid. M   ὄντα om. K   14 ὅτι KMt: ἔτι G   ἐφ' ἑκάτεραι
(sic) G   ἀκριβῆ M   15 αὐτὸ τοῦ t: αὐτοῦ KM: αὐτοῦ τοῦ G   16 προβλήματα KM
κατακατασκευαζομένου K   17 ἐλεγχόμενου M   19 λόγους om. M qui mox ἔχει
22 ἐκατέρων corr. K   23 οὕτω t   23. 24 συλλογίζονται KM   24 τὸν λόγον KM
25 τῆς ζητήσεως G   εἰ τοῦ (om. t) ἐστὶ γνῶσις διὰ τὸν ὀρισμὸν M   26. 27 εὐρεῖν
om. Gt   27 γένος KMG: γένος G²: γένος ζητεῖν t   28 ἀσώματος KM: ἀσώματον Gt

ἐστί, δῆλον ὅτι κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ διάστασιν ἐν τόπῳ ἐστίν· εἰ γὰρ ἡ ἐν 12^v
 μῆκει μὲν διάστασις ἐν τόπῳ εἴη, ἄλλη δὲ τις μὴ εἴη, οὐχ ἡ σῶμα ἐν
 τόπῳ ἐστίν, ἀλλ' ἡ μῆκος ἔχει τυχόν ἢ πλάτος, εἰ δὲ τὸ σῶμα ἢ σῶμά
 ἐστὶν ἐν τόπῳ ἐστί, κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις δηλονότι ἐν τόπῳ ἐστίν.
 5 ὥστε καὶ ὁ δεκτικὸς τοῦ σώματος τόπος τριχῆ διέστηκεν· εἰ γὰρ μὴ εἴη 40
 τριχῆ διεστηκώς, ἀλλ' οἷον ἡ διχῆ ἢ μοναχῆ, οὐ περιέχει τὰς τρεῖς τοῦ
 σώματος διαστάσεις. ἀνάγκη ἄρα τὸν τόπον τοῦ σώματος τριχῆ διαστατὸν
 εἶναι, πᾶν δὲ τριχῆ διαστατὸν σῶμά ἐστιν (οὗτος γὰρ ὁ) ὀρισμὸς σώ-
 ματος, τὸ τριχῆ διαστατὸν), καὶ ὁ τόπος ἄρα σῶμά ἐστι. καὶ ἔστιν ὁ
 10 συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ σχήματι· ὁ τόπος τριχῆ διαστατός, πᾶν τριχῆ
 διαστατὸν σῶμά ἐστιν, ὁ τόπος ἄρα σῶμά ἐστιν. οὕτω δεῖξας ὅτι ἀνάγκη
 σῶμα εἶναι τὸν τόπον, καὶ διὰ τούτου ἀνελὼν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀσώματος,
 δεῖκνυσι πάλιν ὅτι οὐδὲ σῶμα δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον· εἰ γὰρ εἴη σῶμα 45
 ὁ τόπος, δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔσται, ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον δύο
 15 σώματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, ἀδύνατον ἄρα σῶμα εἶναι τὸν τόπον· κατὰ
 τὸν δεῦτερον τῶν ὑποθετικῶν, ὅς τῃ ἀναιρέσει τοῦ ἐπομένου ἀναιρεῖ τὸ
 ἡγούμενον. πόθεν δὲ ὅτι τὸ συνημμένον ἀληθές, λέγω δὴ τὸ εἰ σῶμα
 εἴη ὁ τόπος δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι; τοῦτο οὖν κατασκευάσεις
 διὰ κατηγορικῶν συλλογισμῶν οὕτως· πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ, πᾶς δὲ τόπος
 20 σῶμα, πᾶν σῶμα ἄρα ἐν σώματι· εἰ δὲ σῶμα ἐν σώματι, δύο ἄμα ἐν 50
 τῷ αὐτῷ τόπῳ σώματα ἂν εἴη. ὅτι δὲ ἀδύνατον δύο σώματα ἐν τῷ
 αὐτῷ εἶναι, μάθεις ἂν ἐντεῦθεν· εἰ γὰρ δυνατὸν ἦν σῶμα διὰ σώματος
 χωρῆσαι, ὡς δύο ἄμα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, δυνατὸν ἦν τὸ μέγιστον ἐν τῷ
 μικροτάτῳ χωρηθῆναι, καὶ ὡς αὐτὸς φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἡ θάλαττα
 25 ἂν ἐν κυάθῳ ἐχωρηθῆ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐν κέγγρῳ· δυνατὸν γὰρ τὸ μέ-
 γιστον εἰς ἴσα ἐλάχιστα κατατεμεῖν, οἷον τὴν θάλατταν εἰς κυαθιαῖα
 μέτρα. εἰ τοίνυν | ἐν τῷ αὐτῷ δυνατὸν δύο ἰσόγχα σώματα χωρηθῆναι, 11 3^r
 διὰ τί μὴ καὶ τρία καὶ τέτταρα καὶ ἄπειρα; τίς γὰρ ἡ ἀποκλήρωσις; εἰ
 δὲ τοῦτο, χωρηθήσεται ἡ θάλαττα ἐν τῷ κυάθῳ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐν κέγγρῳ·
 30 πᾶν γὰρ πεπερασμένον καταδαπανᾶται ἴσων πεπερασμένων ὀποιωνοῦν ἀφαι-

1 ἐστί (prius) om. G δῆλον οὖν κατὰ K 2 ἄλλη (ex ἀλλ' ἢ) corr. M qui inox om. τις
 μὴ εἴη] μὴ ἢ G 3 μῆκος] μὴ ἐν (sic) M 4 τὰς om. G ἐν τόπῳ ἐστίν (post δη-
 λονότι) KM: ἐστὶν ἐν τόπῳ Gt 6 ἄλλοιον K: ἀλλ' οἰς' (sic) M 8 δὲ τὸ τριχῆ Gt ὁ
 addidi 9 τὸ] τῷ M ὁ τόπος ἄρα σῶμά ἐστι iterat M 10 πρώτῳ GKM: τετάρτῳ t
 πᾶν τὸ τριχῆ t 11. 18 ὁ τόπος ἄρα—εἴη ὁ τόπος om. M 12 διὰ τούτου K ἀσώματος
 scripsi: ἀσώμα G: ἀσώματων t: ἀδύνατον K 14 τόπῳ om. K ἔσται] ἔστιν K 19 συλλό-
 γου K οὕτω t 20 ἄμα om. G 22 μάθεις K 23 χωρῆσαι (ex χωρὶς ἐστίν) corr. M
 αὐτῷ εἶναι scripsi: αὐτῷ εἶναι εἶναι K: αὐτῷ εἶναι τόπῳ M: αὐτῷ τόπῳ εἶναι Gt 24 φησιν
 Phys. Δ 12 p. 221*22 cf. Philop. t 4*30 sq. θάλαττα GKM: θάλασσα t 25 et 29 κέ-
 γρω KM 25. 26 μέγιστον] μέγεθ' (h. e. μέγεθον) M 26 ἴσα; K ἐλάχιστα KM: τῷ
 ἐλαχίστῳ Gt cf. p 8*2 θάλατταν G: θάλαττα (sic) M: θάλασσαν Kt 27 δυνατὸν ante ἐν
 traiciunt Gt 28 ὁ M: τέτταρα t 29 θάλασσα Kt ὁ om. KM 30 πᾶν—ἀφαιρουμένων
 ante δυνατὸν (v. 25) collocaverat, sed rubris traiectionis indicibus rectum ordinem restituit G

ρουμένων. ὥστε εἰ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα δύο σώματα **π 3**
 εἶναι ἀδύνατον. ἔπειτα εἰ δυνατὸν σῶμα διὰ σώματος χωρῆσαι, ἔδει τὸν **5**
 ξέστην τοῦ ὕδατος ἐμβαλλόμενον εἰς δύο ξέστας οἴνου τὸ ἔλον μὴ τριῶν
 ξεστών ποιεῖν ἀλλὰ δύο, ὥστε τὸ αὐτὸ φυλάττεσθαι μέτρον τῶν δύο ξεστών
5 τοῦ οἴνου. εἰ γὰρ μὴ μόνον αἱ ποιότητές εἰσιν αἱ δι' ἀλλήλων χωροῦσαι,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ σώματα, οἷον τὸ ὕδωρ δι' ὅλης τῆς ναστότητος τοῦ
 οἴνου ἐχώρησεν, οὐκ ἔδει τὸ ἐξ ἀμφοῖν πλείονα ἐπιλαμβάνειν τόπον, ἢ εἰ
 ὅλως χωρῶν ὁ ξέστης τοῦ ὕδατος διὰ τῶν δύο ξεστών τοῦ οἴνου πλείω
 τὸν ἔλον ποιεῖ, ἔδει τετραξεστιαῖον γενέσθαι τὸ ἐξ ἀμφοῖν, εἴ γε δι' ἔλων **10**
10 τῶν δύο ξεστών ὁ ξέστης ἐχώρησε, ἤγουν πάλιν τῷ ξέστη τοῦ ὕδατος
 ἐμβαλλομένων δύο ξεστών οἴνου, ἐπειδὴ οἱ δύο ξέσται διὰ τοῦ ἐνὸς ἐχώ-
 ρησαν, τὸ ἐξ ἀμφοῖν ξεστιαῖον γενέσθαι. εἰ τοίνυν ἀδύνατον δύο σώματα
 ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κατέχειν τόπον, ἐπειδὴ χωρεῖν σῶμα διὰ σώματος
 ἀδύνατον, ἀδύνατον σῶμα εἶναι τὸν τόπον. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἀσώματον δυ-
15 νατὸν, ὡς δέδεικται· ἢ γὰρ πάντῃ ἀδιάστατος ἔσται, καὶ οὕτως (οὐ) δέ-
 ξεται τὸ διαστατόν, ἢ μοναχῇ μόνως ἢ διχῇ διαστατός, καὶ οὕτως οὐ **15**
 δέξεται ἔλον καθ' ἔλον ἑαυτὸ τὸ σῶμα, δεῖ δὲ τὸ σῶμα ἢ σῶμά ἐστιν
 ἐν τόπῳ εἶναι. εἰ τοίνυν μήτε σῶμα δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον μήτε ἀσώ-
 ματον, ἔοικεν ἄρα μὴδὲ εἶναι ὅλως ὁ τόπος· εἰ γὰρ ἦν, ἢ σῶμα πάντως
20 ἦν ἢ ἀσώματος.

Ἐπειτα, φησί, δι' ὧν ἀπεδείξαμεν ὅτι ἔστιν ὁ τόπος, δι' αὐτῶν τού-
 των δυνατὸν ἀποδείξαι ὅτι οὐκ ἔστιν. ἀπεδείκνυτο δὲ μάλιστα διὰ τοῦ
 πρώτου ἐπιχειρήματος, ἦν δὲ τοιοῦτον· εἰ ὁ τόπος εἰς καὶ ὁ αὐτὸς μένων
 πλείονα σώματα ἄλλοτε ἄλλα δέχεται, ὃ δὲ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μένον πλείο-
25 να δέχεται σώματα, τοῦτο καὶ ἔστι καὶ ἕτερόν ἐστι παρ' αὐτοῦ δέχεται, ὃ **20**
 τόπος ἄρα καὶ ἔστι καὶ ἕτερός ἐστι τῶν σωμάτων ὧν δέχεται. τῷ αὐτῷ
 οὖν τούτῳ ἐπιχειρήματι δυνατὸν δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ τόπος. ὥσπερ γὰρ
 ἔνθα πρότερον ἦν τὸ ὕδωρ, ἐκεῖ ὕστερον οἶνος γέγονεν ἢ ἀἴρ ἢ ἕτερόν τι,
 οὕτως δηλονότι καὶ ἔνθα πρότερον ἦν ἢ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνεια, ἐκεῖ καὶ

1 καὶ τὸ ἐν τῷ Gt: καὶ τὸ K: καὶ ἐν τῷ M 2 ἔπειτα M 2. 3 ξέστην et 3. 4 τριῶν
 ξεστών K 4 fort. ἀλλὰ δυοῖν (β' M) τῶν δύο] τῶν δευτέρων t 7 εἰ om. M
 8. 9 πλείω τὸν ἔλον (τῶν ἔλων K) KM: πλείον τὸ ἔλον Gt 9 ποιῆ K τετραξεστιαῖον M
 γίνεσθαι Gt 10 δύο om. Mt ἢ γοῦν t 11. 12 ἐχώρησεν K 13 κατέχειν]
 γενέσθαι K 15 ἔσται] εἶναι M 15. 16 καὶ οὕτως οὐ (οὐ addidi: om. KM) δέξεται τὸ
 διαστατόν· ἢ μοναχῇ μόνως (μόνων K) ἢ διχῇ διαστατός (διαστατόν M) KM: om. G: καὶ
 οὕτως οὐδ' ὅπως οὐ δέξεται σῶμα. ἢ διχῇ ἢ μοναχῇ διαστατός ἔσται coniectura supplē-
 verat t 17 δέξεται λόγον καθ' ἔλον ἑαυτὸν M τὸ (post ἑαυτὸ) om. KM
 18 μήτε—μήτε t: μὴδὲ—μήτε G: μὴδὲ—μὴδὲ KM 19 ἢ om. (it 20 ἄσώ-
 ματος M 23 τοιοῦτο· ὁ (om. ei) G 24 πλείω K ἄλλοτε ἄλλο M μένων K
 25 σώματα δέχεται M 25. 26 ὁ τόπος ἄρα—ὧν δέχεται om. K 26 ἕτερον (h. e.
 ἕτερός) M: ἕτερόν Gt 26. 27 τῷ αὐτῷ οὖν in eras. K 27 ἐπιχειρήμα K
 δυνατὸν ante τούτῳ traic. M 28 τὸ om. t οἶνος] ὕδωρ K 28. p. 507,1 ἢ
 ἀἴρ—γέγονεν om. M 29 οὕτω t pro ἐπιφάνεια exhibet φύσις· νεῖα (sic) K

ἡ τοῦ οἴνου γέγονεν ἐπιφάνεια ἐξεληθόντος τοῦ ὕδατος, καὶ ἡ τοῦ ἀέρος π 3^ο
 ἐξεληθόντος τοῦ οἴνου. ὥστε ἔστι καὶ ἐπιφανείας τόπος· εἰς γὰρ καὶ ὁ αὐ-
 τὸς ὢν ἄλλοτε ἄλλην ἐπιφάνειαν δέχεται. ὡσαύτως δεῖξομεν ὅτι καὶ 25
 γραμμῆς ἔστι τόπος. εἰ γὰρ ἔστιν ἐπιφανείας τόπος, δῆλον ὅτι καὶ τοῦ
 5 πέρατος αὐτῆς ἔσται τόπος, λέγω δὲ γραμμῆς· ἐν ᾧ γὰρ πρότερον ἦν τὸ
 πέρασ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, ἐν τούτῳ ὕστερον γέγονε τὸ πέρασ τῆς
 ἐπιφανείας τοῦ ἀέρος, εἶτα τοῦ οἴνου, εἶτα ἄλλοτε ἄλλου· ὥστε γραμμῆς
 ἔσται τόπος. ἀλλ' εἰ γραμμῆς, καὶ τοῦ πέρατος αὐτῆς, δηλονότι τοῦ ση-
 μείου, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἀλλ' ἐπειδὴ ἕτερον ἔστιν ὁ τόπος καὶ ἕτερον
 10 τὸ ἐν τόπῳ, ἕτερον ἔσται δηλονότι καὶ ἡ στιγμή καὶ ὁ τῆς στιγμῆς τόπος 30
 στιγμή ὢν καὶ αὐτὸς δηλονότι. τίς οὖν ἡ διαφορὰ στιγμῆς καὶ τοπικῆς
 στιγμῆς, οὐδ' ἂν ἐπινοήσῃ τις· σώματος μὲν γὰρ καὶ τόπου σώματος
 δυνατὸν λέγειν τινὰ διαφορὰν, κἄν σῶμα ὑπάρχῃ ὁ τόπος, ὅτι τὸ μὲν
 τήπικόν σῶμα ἄποιόν ἐστι, τὸ δὲ ἐν τόπῳ πεποιωμένον, στιγμῆς δὲ καὶ
 15 τοπικῆς στιγμῆς οὐδὲ ἐπινοῆσαι διαφορὰν δυνατόν. δυνατόν μὲν οὖν ἦν τὸ
 αὐτὸ τοῦτο καὶ (ἐπὶ) ἐπιφανείας εἰπεῖν καὶ γραμμῆς, ἀλλ' ὡς ἐπὶ σαφεστέ-
 ρου μᾶλλον αὐτὸς ἐπὶ τοῦ σημείου γυμνάζει τὸν λόγον. καὶ ἄλλως εἰ 35
 στιγμῆς ἔστι τόπος, ἐπειδὴ τόπου διαφοραὶ κυριώταται μὲν αἱ δύο, τὸ ἄνω
 καὶ τὸ κάτω, διὰ ταύτας δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τέσσαρες, καὶ οὐδὲ κατ' ἐπί-
 20 νοιαν ἔστι λαβεῖν ἑτέραν τόπου διαφορὰν, δῆλον ὅτι καὶ ὁ τόπος τοῦ ση-
 μείου κατὰ μίαν (ἂν) τῶν διαφορῶν τούτων διαφέρει, καὶ ἡ ἄνω ἔσται
 φύσει ἢ κάτω φύσει· ὥστε καὶ τὸ ἐν αὐτῷ σημεῖον ἢ βαρὺ ἔσται ἢ κοῦ-
 φον (τὸ γὰρ κατὰ φύσιν ἐν τῷ ἄνω τόπῳ ὑπάρχον κοῦφόν ἐστι, βαρὺ δὲ
 τὸ κάτω), ἀδύνατον δὲ σημεῖον βαρὺ ἢ κοῦφον εἶναι· ὥστε ἀδύνατον ση- 40
 25 μείου τόπον εἶναι. εἰ δὲ μὴ ἔστι σημείου τόπος, οὐδὲ γραμμῆς· τὸ γὰρ
 περιέχον τι καὶ τὸ πέρασ δηλονότι περιέχει τοῦ περιεχομένου, ἐπεὶ οὐδ'
 ἂν αὐτὸ ἐκεῖνο ὄλον ὡς ὄλον περιέχοι. ὥστε εἰ μὴ ἔστι σημείου τόπος,
 οὐδὲ γραμμῆς, εἰ μὴ γραμμῆς, οὐδὲ ἐπιφανείας, εἰ μὴ ταύτης, οὐδὲ σώ-
 30 ἄλλου τόπος ἂν εἴη. ἔοικεν ἄρα μηδὲ ὄλως εἶναι ὁ τόπος. δευτέρῳ οὖν
 τούτῳ ἐπιχειρήματι ἀνήρηται ὁ τόπος.

Ἐπειτα, φησὶν, εἰ τῶν ὄντων ἔστιν ὁ τόπος, ἐπειδὴ πάντα τὰ ὄντα ἢ 45

1 οἴνου] ὕδατος K 2 ὁ τόπος G 3 δεῖξομεν G 5 αὐτῆς ἔσται] αὐτός ἐστι K ὁ τό-
 πος et τῆς γραμμῆς M 7 ὥστε καὶ γραμμῆς Gt 8. 10. 21 ἔσται] ἐστι K 8 ἀλλ' GK M:
 καὶ t 11 διαφορὰ τῆς στιγμῆς K 11. 12 καὶ τοπικῆς (τοπικως compend. M) στιγμῆς KM:
 om. G: καὶ τόπου στιγμῆς suppleverat t 12 οὐδὲν ἐπινοήση et mox σώματα utrobique K
 τόπου om. superscr. M 13 ὑπάρχει KM 15 τοπικῆς M ἐπινοήσαι t δυνατόν διαφορὰν
 traicit M οὖν om. G 16 prius ἐπὶ addidit t et, si silentio fides, K ἐπὶ φανείας M
 17 σημείου] οἴου (sic) K 18 κυριώταται K μὲν αἱ KM: om. Gt 19 ταύτας (hoc
 accentu) KM: ταῦτα Gt οὐδὲν KM 21 ἂν addidi post μίαν: post τούτων addit t:
 om. GK M τούτων om. G διαφέρει (sic) M 22 ἢ κάτω φύσει om. K βαρὺ
 ἐστιν K 24. 25 ἀδύνατον δὲ (δὲ delevit G?) σημείου (i) 25 εἶναι τόπον M 26 δη-
 λονότι om. t 27 περιέχοι Gt: περιέχει KM σημείον M: om. K 28 εἰ μὴ γραμμῆς
 om. M 29 μηδέ] οὐδέ K γε] τε M 31 τούτῳ] τόπῳ K :;2 τὰ ὄντα πάντα Gt

νοητά ἐστὶν ἢ αἰσθητά, καὶ τῶν αἰσθητῶν τὰ μὲν ἐστὶ στοιχεῖα τὰ δὲ ἐκ στοιχείων, καὶ τῶν νοητῶν πάλιν τὰ μὲν ἐστὶ στοιχεῖα τὰ δὲ ἐκ στοιχείων, ἀνάγκη καὶ τὸν τόπον ὑφ' ἓν τι τούτων πίπτειν, καὶ ἡ νοητὸν εἶναι ἢ αἰσθητὸν, καὶ ὁπότερον ἂν ἦ, ἡ στοιχεῖον εἶναι ἢ ἐκ στοιχείων. ἀδύνατον δὲ ἓν τι τούτων ὑπάρχειν τὸν τόπον· τῶν μὲν γὰρ αἰσθητῶν, λέγω δὴ τῶν φυσικῶν σωμάτων, καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ἐνεργεῖα ὄντα καὶ ἐν ὑποστάσει σώματά ἐστὶ καὶ αὐτά, οἷον τὰ τέσσαρά ταῦτα, δέδεικται δὲ ὅτι ἀδύνατον εἶναι τὸν τόπον σῶμα. οὐκ ἄρα τῶν αἰσθητῶν ἐστὶν ὁ τόπος, οὔτε ὡς στοιχεῖον οὔτε ὡς ἐκ στοιχείων. ἀλλ' οὐδὲ τῶν νοητῶν δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον· τῶν γὰρ νοητῶν καὶ τὰ στοιχεῖα νοητά ἐστὶ (τῶν γὰρ συλλογισμῶν στοιχεῖα αἱ προτάσεις, καὶ τούτων αἱ συλλαβαί, νοητά δὲ ἄμφω· καὶ ἐπὶ τῶν νοημάτων ὡσαύτως), ταῦτα δὲ παντελῶς ἀδιάστατα κατὰ μέγεθος (οὔτε γὰρ γραμμαὶ οὔτε ἐπιφάνειαι εἰσιν οὔτε τριχῆ διέστημεν), ὁ δὲ τόπος, εἴ γε ἔστι, διάστημα ἐστὶν, ἐπειδὴ καὶ διαστημάτων δεκτικὸς· ὥστε οὐδὲ τῶν νοητῶν ὁ τόπος. | εἰ τοίνυν μήτε νοητὸς εἴη ὁ τόπος μήτε αἰσθητός, πάντα δὲ τὰ ὄντα ἢ νοητά ἐστὶν ἢ αἰσθητά, ἔοικεν ἄρα μὴ εἶναι τῶν ὄντων ὁ τόπος. εἰ δέ τις λέγοι· τί κωλύει εἶναι ὡς στοιχεῖον τῶν αἰσθητῶν μὴ ὄντα αὐτὸν σῶμα, ἐπεὶ καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος στοιχεῖα ἐστὶ τῶν αἰσθητῶν ἀσώματα ὄντα; φημί ὅτι πρῶτον μὲν εἴρηται, ὅτι ἀδύνατον αὐτὸν ἀδιάστατον εἶναι διαστημάτων ὄντα χώραν, ἔπειτα διὰ τοῦ ἐξῆς ἐπιχειρήματος τετάρτου ὄντος δειχθήσεται καθόλου, ὅτι οὐ μόνον ὡς στοιχεῖον ἀδύνατον εἶναι τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ καθόλου κατ' οὐδὲν τῶν τῆς ἀρχῆς σημεινομένων· ἐπειδὴ γὰρ ἔδειξεν ὅτι οὐ δύναται εἶναι οὔτε στοιχεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων, τὰ δὲ ὄντα πάντα οὐ μόνον στοιχεῖα ἐστὶ καὶ ἐκ στοιχείων, ἀλλὰ καὶ ἕτερα τινὰ παρὰ ταῦτα (τὸ γὰρ ποιητικὸν καὶ τελικὸν αἷτιον οὔτε στοιχεῖα ἐστὶν οὔτε πάντως ἐκ στοιχείων, ἀλλ' ὡς ἀρχαί, ὡς εἶναι τὴν κοινοτάτην τῶν ὄντων διαίρεσιν εἰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἐξ ἀρχῶν), ἔδειξε δὲ ὅτι ἐξ ἀρχῶν ἀδύνατον εἶναι τὸν τόπον (ἡ γὰρ νοητὸς ἔσται ἢ σῶμα, οὐδὲν δὲ τούτων ἐνδέχεται αὐτὸν εἶναι), νῦν οὖν βούλεται δεῖξαι, ὅτι οὐδ' ἕως ἀρχῆς τίς ἐστὶ τῶν ὄντων καὶ αἰτία ὁ τόπος. τέσσαρα γὰρ, φησί, πάντων τῶν ὄντων τὰ αἷτια, ἡ ὕλη τὸ εἶδος τὸ ποιητικὸν τὸ τελικόν, οὐδὲν δὲ τούτων δύναται εἶναι ὁ τόπος. οὐδὲν γὰρ ἐξ αὐτοῦ γίνεται, ἐκ δὲ τῆς ὕλης πάντα γίνεται, καὶ ὁ μὲν τόπος περιέχει, ἡ δὲ ὕλη περιέχεται· οὐκ ἄρα ὡς ὕλη ὁ τόπος. ἀλλ' οὐδὲ εἶδος ὁ τόπος· τὸ μὲν γὰρ εἶδος συμπληρωτικὸν ἐστὶ τῆς ἐκάστου οὐσίας, καὶ

2 τῶν στοιχείων priore loco Gt τῶν om. add. G² 4 ἡ στοιχεῖον ἐστὶ KM
5 et 8 τὸν om. K 8 καὶ οὐκ ἄρα K 9 ὡς (ante ἐκ) om. M 10 ἐστὶ νοητά M
11 prius αἱ om. G 13 γὰρ om. M 15 οὐδὲν τῶν M 16 prius ἢ om. Gt 17 λέγοι
Gt: λέγει KM 19 στοιχεῖα om. K 20 αὐτὸ διαστατὸν KM 21 ὄντως KM
23. 24 ὅτι οὐ δυνατὸν K et fortasse primitus M 24. 26 τὰ δὲ — πάντως ἐκ στοιχείων
om. M 24 δὲ ὄντα] δέοντα K 27 ἀρχαί GKM: ἀρχῆ t τῶν ὄντων om. M
29 νοητὸς ἐστὶν K οὐδὲ τούτων M νῦν οὖν (οὖν om. M) βούλεται KM: νῦν περᾶται Gt
31 γὰρ et τῶν ὄντων om. M 33 γίνεται (ex εἶναι ὁ τόπος) corr. M 33. 34 καὶ
ὁ—ὕλη ὁ τόπος om. M 34 οὐκ ἔστιν ἄρα K fort. (ὡς) εἶδος, at cf. p. 509, 11

κατ' αὐτὸ ἕκαστον τῶν ὄντων χαρακτηρίζεται, καὶ τὸ ἕκαστὸν αὐτοῦ εὐθύς καὶ π 3
 ἔφθαρται (οἶον εἶδος ἐστὶ πυρὸς τὸ θερμὸν καὶ ξηρὸν, καὶ εἰ ἕκαστῆι τοῦ-
 του τὸ πῦρ, οὐκέτι μένει πῦρ, ἀλλὰ φθείρεται), ἕκαστὸν δέ τι τοῦ οἰκείου
 καὶ κατὰ φύσιν τόπου, οὐδὲν ἤττον ἐστὶ καὶ σφίσει τὸ οἰκεῖον εἶδος· τὸ
 5 γὰρ πῦρ κάτω ὄν καὶ ἄνω πῦρ ἐστὶν οὐδὲν ἤττον, καὶ κάτω γενόμενον τοῦ
 μὲν τόπου ἑαυτοῦ ἐξέστη, τοῦ δὲ εἶδους τοῦ πυρείου οὐκ ἐξέστη. ὥστε
 οὐδὲ ὡς εἶδος δύναται εἶναι ὁ τόπος. ἀλλ' οὐδὲ ὡς ποιητικὸν αἴτιον·
 οὐδὲν γὰρ ὀρῶμεν ὑπὸ τόπου δημιουργούμενον. ἀλλ' οὐδὲ ὡς τελικόν, δ 20
 καὶ παραδόξον· δοκεῖ γὰρ ὡς τέλος τι καὶ ἐφετὸν εἶναι ὁ τόπος. τὸ γὰρ
 10 ἐπιέμενον τινος βούλεται ἐκεῖνο γενέσθαι οὐ ἐπίεται, οἶον τὸ ἐπιέμενον
 ἀγαθοῦ ἀγαθὸν βούλεται γενέσθαι καὶ τὸ ἐπιέμενον ὑγείας ὑγιεινόν, οὐ-
 δὲν δὲ τῶν ἐν τόπῳ τόπος γίνεται· ὥστε οὐδὲ τελικὸν αἴτιον ὁ τόπος.
 οὐδὲν ἄρα τῶν αἰτίων δύναται εἶναι ὁ τόπος· δέδεικται δὲ ὅτι οὐδὲ τῶν
 αἰτιατῶν· ἔοικεν ἄρα μὴδὲ εἶναι ὁ τόπος.
 15 Ἴσως δὲ πρὸς τοῦτο ἀπορήσειεν ἂν τις, ὅτι (εἰ) τὸ ἐπιέμενον ἀγαθοῦ ἐν 25
 ἀγαθῷ εἶναι βούλεται καὶ τὸ ἐπιέμενον ὑγείας ἐν ὑγείᾳ εἶναι βούλεται,
 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπιέμενον τόπου τινὸς ἐν ἐκείνῳ εἶναι βούλεται, διὰ τί
 μὴ ὥσπερ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ ὑγεία τέλος τῶν ἐπιεμένων αὐτῶν, οὕτω
 δὴ καὶ ὁ τόπος τέλος τῶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι βουλομένων; ἡρεμισί γοῦν
 20 ἕκαστον καὶ τῆς ἐφέσεως παύεται ἐν τῷ ἐφετῷ γενόμενον, ὥσπερ καὶ τὰ
 κατὰ τὸν τόπον κινούμενα παύεται τῆς κινήσεως ἐν τῷ κατὰ φύσιν γενό-
 μενα τόπῳ, οὐ καὶ ἐπίεται· πῶς οὖν οὐ τελικὸν αἴτιον ὁ τόπος; φημί οὖν
 πρῶτον μὲν, ἕπερ ἤδη εἴρηται, ὅτι τὰ ἐπιεμένα τινος τυχόντα αὐτοῦ 30
 ἐκεῖνό τε γίνεται κατὰ δύναμιν, ἕπερ ἐστὶ τὸ ἐφετὸν, καὶ ἐξ αὐτοῦ παρο-
 25 νομάζεται, ἴσως δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωνεῖ ὀνόματος (ὁ γοῦν τοῦ ἀγαθοῦ
 ἐπιεμένος τε καὶ τυχῶν ἀγαθός τε ἐστὶ καὶ ὀνομάζεται, καὶ ὁ τῆς ὑγείας
 ὑγιεινός, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως), τὸ δὲ τόπου ἐπιέμενον οὔτε τόπος
 γίνεται οὔτε ἐξ αὐτοῦ παρονομάζεται· κἀν γὰρ ὁ τῆς ἀρετῆς ἐπιέμενος
 μὴ ἐξ αὐτῆς παρονομάζεται, ἀλλ' οὖν γε τρόπον τινὰ ἐκεῖνο γίνεται ἕπερ
 30 ἐστὶν ἡ ἀρετῆ· καὶ ἄλλως τὰ μὲν τελικὰ αἴτια ἐν αὐτοῖς ἐνθεωρεῖται 35

1 κατ' αὐτὸ KM: κατὰ τοῦτο Gt ἕκαστάναι K: ἕκαστον M 2 τοῦ πυρὸς Gt
 3 οὐκέστι primitus K δέ τι] δέ ὅτι et mox σφίσειν M 5 καὶ κάτω ὄν καὶ Gt
 πῦρ (πῦρ om. K) ἐστὶν οὐδὲν ἤττον KM: οὐδὲν ἤττον πῦρ ἐστὶ Gt 6 τὸ δὲ εἶδος τοῦ
 πυρὸς οὐκ ἐξέστη K 7 ὡς prius om. M 7. 8 ποιητικὸν αἴτιον. οὐδὲ M 8 ἄλλου
 δὲ ὡς M 9 τι om. M 11 ἀγαθοῦ utrobique et υγείας K 12 ὥστε—αἴτιον ὁ τόπος
 om. M 13. 14 δέδεικται—τόπος om. M 15 εἰ addidi 16 εἶναι (post ἀγαθῷ) KM:
 γενέσθαι Gt ὑγείας K et υγεία KM εἶναι] εἰ καὶ M 17 δὲ om. M 18 μὴ
 GM: οὖν μὴ (K)t ἡ ὑγεία M: ἡ ὑγεία K: ὑγεία G: ὑγεία (sic) t τέλος iterat K
 αὐτῶν Kt: αὐτοῦ G: ἐαυτοῦ M 20 ἐν δὲ (δὲ delevit G²) τῷ G σφετῷ K γενο-
 μένω M τὰ om. M 21 prius κατὰ om. add. G² τὸν om. Gt 21. 22 γενόμενα
 τ: γινόμενα GKM 23 ὅτι] καὶ K 24. 25 et 28 παρονομάζεται K 25. 26 ἴσως—
 ὀνομάζεται om. M 25 τὸ αὐ² K γοῦν K: οὖν Gt τὸ ἀγαθὸν K 26 τε καὶ
 τυχῶν K: τι καὶ τυχῶν G: τυχῶν ἐκεῖνου (om. τε καὶ) t τε καὶ ἐστὶ καὶ K
 ὑγείας K 27 ὑγιεινός K οὐ τόπος Gt 28. 29 γίνεται—ἐκεῖνο om. M 30 καὶ
 ἄλλως (HKM): ἔπειτα t οὐ θεωρεῖται M

τοῖς ὧν ἔστι τέλη, ὁ δὲ τόπος πάντων τῶν ἐντὸς ἑτερός ἔστιν οὐδὲν ἐπι- π 3^v
κοινωνῶν τῷ πράγματι.

Ἐπειτα, φησί, καὶ ἡ Ζήνωνος ἀπορία ζητεῖ τινα λόγον καὶ
ἀπολογίαν· εἰ γὰρ πάντα τὰ ὄντα ἐν τόπῳ, ὡς ἐδόκει τισίν, ἔστι δὲ καὶ
5 ὁ τόπος τῶν ὄντων, καὶ ὁ τόπος ἄρα ἐν τόπῳ ἔσται, καὶ πάλιν ἐκεῖνος
ἐν ἄλλῳ, καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον. τοῦτο μὲν οὖν πέμπτον ἐπιχειρήμα,
ἕκτον δὲ καὶ τελευταῖον τίθησι τὸ ἐκ τῶν αὐξομένων. εἰ μῆτε, φησί,
σῶμα ἐνδέχεται εἶναι χωρὶς τόπου, εἴ γε τὰ ὄντα πάντα ἐν τόπῳ φασί, 40
μῆτε τόπον ἐνδέχεται εἶναι κενὸν σώματος (δείκνυται γὰρ μικρὸν ὕστερον
10 ὅτι κενὸν ἀδύνατον εἶναι), τί ἐροῦμεν περὶ τῶν αὐξομένων; ὅταν γὰρ
μεῖζον γίνηται σῶμα αὐξομένον, τούτῳ πόθεν ὑπάρξει τόπος; πάντα γὰρ
ἤδη πεπλήρωται διὰ τὸ μὴ εἶναι κενόν· ἀνάγκη οὖν μεῖζω γίνεσθαι καὶ
τὸν τόπον, καὶ συναυξέσθαι τῷ σώματι. πῶς οὖν ἢ πόθεν αὐξεται ὁ τό-
πος, χαλεπὸν συνιδεῖν. καὶ εἰ τὸ αὐξόμενον μεῖζονα τόπον ἐπέχει, καὶ ὁ
15 τόπος ἐφέξει μεῖζονα τόπον καὶ ἔσται πάλιν ὁ τόπος ἐν τόπῳ, ἔπειτα καὶ 45
δὴν κατέλαβεν ἢ κενὸς ἦν πρὸ τούτου, ἢ πλήρης σώματος· ἀλλ' οὔτε
κενὸν εἶναι δυνατόν, οὔτε ἐν τῷ αὐτῷ δύο τόπους καὶ δύο σώματα εἶναι·
λείπεται τὸ προστεθὲν τῷ ἡυξημένῳ σώματι μὴ εἶναι ἐν τόπῳ, ὅπερ καὶ
αὐτὸ ἀδύνατον. εἰ οὖν αὐξεται μὲν τὰ σώματα, τόπος δὲ εἴπερ ἔστιν, οὔτε
20 κενὸν εἶναι ἐνδέχεται οὔτε σῶμα μὴ ὄν ἐν τόπῳ, ἐν δὲ τῇ τῶν σωμάτων
αὐξήσει τούτων θάτερον ἀνάγκη συμβαίνειν, ἔοικεν ἄρα μὴ εἶναι ὅλως ὁ
τόπος.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γε ἀπορίαν, εἰ ἔστι, τί ἔστι. εἰ καὶ εἶναι 50
τόπον, φησίν, ἀπεδείξαμεν, ἀλλ' ὁ περὶ τοῦ τί ἔστι λόγος ἔχει πολλὰς
25 ἀπορίας, ὡς περιστασθαι πάλιν ἐντεῦθεν ἡμῖν τὸν λόγον εἰς τὸ μῆδ' ὅλως
αὐτὸν εἶναι.

p. 209^a. 4 Διαστήματα μὲν οὖν ἔχει τρία, μῆκος πλάτος βάθος,
οἷς ὀρίζεται σῶμα πᾶν. |

Διὰ μὲν οὖν τοῦ διαστήματα ἔχει τρία τὴν ἐλάττονα πρότασιν π 4

1 τοῖς ὧν KM: ὧν Gt	1. 2 ἐπικοινωνῶν K	4 ἐν τόπῳ om. M	5 ἔσται]
ἔστι K	6 τοῦτο οὖν μὲν M	7 ἐκ τῶν om. G	αὐξανομένων hic et v. 10 Kt
8 εἶναι ἐνδέχεται M	φασί GKM: εἶναι φασί t	9 ὕστερον] c. 6 sqq.	10 κενὸν
KM: om. Gt	11 μεῖζω γίνεται K et corr. M	αὐξόμενον τὸ σῶμα M	ἀφανό-
μενον, τοῦτο K	ὁ τόπος M	12 μεῖζω KM: μεῖζονα Gt	13 καὶ] τῷ G
συναυξάνεσθαι Gt	14 χαλεπῶν t	τόπον ἔχει M	15 καὶ ἔστι πάλιν K
16 τό-	17 πους δύο καὶ σώματα δύο Gt	18 λείπεται δὴ t	19 τὸ πρὸς τὸ θέν M
20 σώματι	KM: σῶμα Gt	μῆ om. G	18. 19 καὶ αὐτὸ ἀδύνατον KM: καὶ ἀδύνατον αὐτὸ G:
ἀδύνατον καὶ αὐτὸ t	19 εἴπερ om. M	20 ἐνδέχεται] δύναται K	οὔτε ἐν σῶμα
(sic) M	23 (ὁ μὴν—τί ἔστι om. G	εἰ ἔστι, τί ἔστι om. K	"Ὅστε εἰ καὶ t
24 λόγος] τόπος M	27 Διαστήματα μὲν οὖν t: διάστημα μὲν οὖν M: διάστημα. *ἀ μὴν		
οὖν (* significavi litteram rubro addendam) K	27. 28 μῆκος—πᾶν om. K	27 πλά-	
τος M: καὶ πλάτος καὶ t cf. Aristoteles	29. p. 511, 1 Διὰ μὲν—πᾶν om. M	29 ἔχει	
τρία K: τρία ἔχειν Gt			

ἔδειξε, διὰ δὲ τοῦ οἷς ὀρίζεται σῶμα πᾶν τὴν μείζονα. ἦν δὲ ἡ μὲν **n 4r**
 ἐλάττων 'ὁ τόπος τριχῆ διαστατόν', ἡ δὲ μείζων 'τὸ τριχῆ διαστατόν
 σῶμα', παρήκε δὲ τὸ συμπέρασμα, ὡς προφανές (ἦν δὲ 'ὁ τόπος ἄρα **5**
 σῶμα'), τὸ δὲ ἐπόμενον ἄτοπον τῷ συμπεράσματι τούτῳ, ὅπερ ἐστὶ καὶ
5 τοῦ δευτέρου συλλογισμοῦ ὑποθετικοῦ ὄντος συμπέρασμα, τοῦτο τίθησιν
 εἰπὼν ἀδύνατον δὲ σῶμα εἶναι τὸν τόπον. ἦν δὲ ὁ ὑποθετικὸς τοι-
 οὔτης· εἰ ὁ τόπος σῶμα, δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἶη, ἀλλὰ μὴν
 ἀδύνατον δύο ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι σώματα, οὐδὲ τὸν τόπον ἄρα δυνατόν
 σῶμα εἶναι. τούτου οὖν τοῦ συλλογισμοῦ τὸ μὲν συνημμένον παρέλειψε,
10 τὸ 'εἰ ὁ τόπος σῶμα, δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἶη', τὸ δὲ συμπέρασμα **10**
 καὶ τὴν πρόσληψιν ἔθηκε, πρῶτον μὲν τὸ συμπέρασμα εἰπὼν ἀδύνατον
 δὲ σῶμα εἶναι τὸν τόπον, εἶτα τὴν πρόσληψιν εἰπὼν ἐν ταύτῳ γὰρ
 ἂν εἶη δύο σώματα, ὅπερ ταῦτόν ἐστι τῷ 'ἀδύνατον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
 δύο σώματα εἶναι'.

15 p. 209^a7 Ἐτι εἰ ἔστι σώματος τόπος καὶ χώρα.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα. ὁ γὰρ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος. ὁ αὐτός, **15**
 φησί, λόγος ὁ περὶ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων, ὃν ἐπιφέρει, ἀρ-
 μόσει εἰς τὸ δεῖξαι ὅτι, εἰ ἔστι σώματος τόπος, καὶ ἐπιφανείας ἔσται καὶ
 γραμμῆς καὶ σημείου.

20 p. 209^a12 Ὅστε εἰ μὴδὲ ταύτης ἕτερόν ἐστιν ὁ τόπος, οὐδὲ τῶν
 ἄλλων οὐδενός.

Εἰ μὴ τῆς στιγμῆς, φησίν, ἕτερός ἐστιν ὁ τόπος, οὐδὲ γραμμῆς δη-
 λονότι οὐδὲ ἐπιφανείας οὐδὲ σώματος. πῶς δὲ οὐχ ἕτερος τῆς στιγμῆς ὁ **20**
 τόπος τῆς στιγμῆς; τί γὰρ διοίσει ὁ τῆς στιγμῆς τόπος αὐτῆς τῆς στιγμῆς;
 μείζων μὲν γὰρ αὐτῆς οὐκ ἔστιν (ᾗ γὰρ περιττεύει μέρει, τούτῳ μὴδὲν
25 αὐτῆς περιέχων οὐδὲ τόπος ἐστὶ κατὰ τοῦτο), ἴσος δὲ ὢν αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ
 στιγμή, ὥστε τὸ ὅλον μία ἔσται στιγμή. ἐφαρμόζουσι γὰρ αἱ στιγμαί· καὶ

2. 3 ὁ τόπος τριχῆ—ἦν δὲ om. M 2 εἰ δὲ μείζων K 3 παρέιχε t 5 ὑποθετι-
 κοῦ ὄντος συμπέρασμα om. M 6 ἀδύνατον—τὸν τόπον om. G 8 ἀδύνατον δύο εἶναι
 ἐν τῷ αὐτῷ G 9 σῶμα εἶναι] εἶναι σῶμα M συνημμένον M 10 εἰ σῶμα ὁ τό-
 πος Gt εἶη τόπος G 12 inter. πρόσληψιν et εἰπὼν scripsit ἔθηκε sed rursus de-
 levit K 15 Ἐτι] ἔστι K εἰ KM: lemma om. hic t, sed ἔπειτα ex Aristotele dederat
 in continuatione superioris lemmatis καὶ χώρα M: om. K 16 verba τὸ δεύτερον
 ἐπιχείρημα rubro scripta inter lineas textus Aristotelis G: om. t ὁ γὰρ—λόγος om. G
 ὁ (ante αὐτός) om. K 17 περὶ (incipit nova pagina) περιφέρει G 18 εἰ om. M
 σώματος (σώματα K) τόπος KM: τόπος σώματος Gt ἔσται] ἐστὶ K 20. 21 ἕτερόν—
 οὐδενός om. K 20 ἕτερόν ἐστιν ὁ τόπος (cf. Arist. cod. E) M: ἐστὶν ὁ τόπος ἕτερος t
 21 οὐδενός M: οὐθενός t 22 sqq. cf. Themist. p. 257,5 sqq. 23 τῆς στιγμῆς (post
 τόπος) KM: om. Gt 24 μείζων K τούτῳ (ex τοῦτο) corr. G 25 περιέγον G
 ἴσως δὲ ὃν K 26 ἔσται καὶ στιγμή K ἐφαρμόζουσαι G

γὰρ μυρίαί ἐπισυντεθῶσιν, οὐ ποιοῦσι μείζον τὸ ὄλον. εἰ δὲ μία ἢ στιγμή, π 4·
οὐκ ἂν εἴη ἕτερον ἢ τοπικὴ στιγμή καὶ ἢ ἐν τόπῳ στιγμή. τὰ αὐτὰ καὶ
ἐπὶ γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας. εἰ τοίνυν μηδενὸς τούτων ἐστὶ τόπος, οὐδὲ
σώματος ἂν εἴη· τὸ γὰρ ἐν τόπῳ ὄν καθ' ὄλον ἑαυτὸ ἐν τόπῳ ὀφείλει 25
5 εἶναι, ὥσπερ ὁ ἐν τῷ κεράμῳ οἶνος.

p. 209·13 Τί γὰρ ἂν ποτε καὶ θείημεν εἶναι τὸν τόπον; οὔτε γὰρ
στοιχείον οἶόν τε εἶναι τὸν τόπον οὔτε ἐκ στοιχείων.

Τρίτον τοῦτο ἐπιχείρημα. τοιαύτην ἔχοντα φύσιν ἀντὶ τοῦ δεκτι-
κῆν σωμάτων, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν μένοντα ἀμετάβλητον καὶ μηδὲν εἰς τὴν
10 οὐσίαν τῶν σωμάτων συντελοῦντα. τοῦτο δὲ εἶπε, διότι δοκεῖ ὁ Πλάτων
τὸν τόπον τὴν ὕλην λέγειν, ὅπερ ἐφεξῆς ἐλέγξει. φυλάττοντες οὖν, φησί, 30
τὴν ἀληθῆ περὶ τοῦ τόπου ἔνοιαν, ἣν αὐτοφουῶς ἔχομεν, καὶ μὴ κατα-
χρώμενοι τῷ ὀνόματι, χαλεπὸν ἀποδοῦναι τὸ τί ἐστὶ τοῦ τόπου.

p. 209·18 Ἐκ δὲ τῶν νοητῶν στοιχείων οὐδὲν γίνεται μέγεθος.

15 Καὶ μὴν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος στοιχεῖα, οὐκ αἰσθητὰ (τὸ γὰρ σύνθε-
τόν ἐστὶ τὸ αἰσθητόν), καὶ ὁμοῦς ἐκ τῆς συνθέσεως αὐτῶν νοητῶν ὄντων
γίνεται μέγεθος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ ὑφέστηκέ ποτε ἐνεργεία καθ' αὐτά,
περὶ δὲ τῶν ὑφεστηκῶτων ὁ λόγος, ὑφέστηκε δὲ καὶ ὁ τόπος· οὐχ ἀπλῶς 25
οὖν περὶ παντὸς στοιχείου νοητοῦ φησιν, ἀλλὰ περὶ στοιχείων ἄτινα νοητῶν
20 πραγμάτων ἐστὶ στοιχεῖα, καὶ αὐτὰ δηλονότι νοητὰ ὄντα. ἐκ τούτων οὖν,
φησί, συντιθεμένων μέγεθος οὐδὲν γίνεται, οἷον ἐξ ὄρων ἢ ἐκ προτάσεων·
νοητὸν γὰρ καὶ τὸ ἐκ τούτων, ὁ συλλογισμός.

p. 209·18 Ἔτι δὲ καὶ τίνος ἂν τις θείη τοῖς οὔσιον αἴτιον εἶναι
τὸν τόπον;

25 Ἐπειδὴ ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν περὶ τοῦ τόπου λόγων ἔλεγεν ὅτι με- 42
γάλην δύναμιν ἔχει ὁ τόπος, ἐν τούτῳ τῷ ἐπιχειρήματι τὸ ἐναντίον κατα-
σκευάσαι βούλεται, ὅτι οὐδὲν τοῖς οὔσιον συντελεῖ· εἰς οὐδὲν γὰρ τῶν αἰτίων

1 μύρια K ἢ G: ἢ KM: εἴη t 2 εἴη] εἰ ἢ K 3 ἐπιφανείας ἀρμόζει λέγειν t μὴδὲν
ὡς K ἐστὶν ὁ τόπος M 4 ὄν om. M αὐτὸ G 4. 5 ὀφείλει εἶναι ἐν τόπῳ Gt
6 Τί—εἶναι τὸν τόπον superiori lemmati addita om. hic t 6. 7 θείημεν—στοιχείων om. K
7 οἶόν τε εἶναι τὸν τόπον οὔτε ἐκ στοιχείων M: οὔτε ἐκ στοιχείων οἶόν τε εἶναι t et Aristotelis
libri (praeter E qui εἶναι τὸν τόπον) 8 τὸ τρίτον ἐπιχείρημα rubro inter ipsa Aristotelis
verba (cf. ad p. 511,16) G qui mox τοιαύτην—φύσιν om. τοιαύτην om. superscr. K
10 ὁ om. Gt 11 τὸν om. K φυλάττοντες et mox καταχρωμένους corrigit t, at cf. ad
p. 435,14 12 ἔνοιαν KM 13 τοῦ om. K 14 ἔτι δὲ τῶν M ubi primitus στοιχείων
17 καθ' αὐτό t 19 τοῦ στοιχείου M ἀλλὰ καὶ περὶ G 22 τὸ ἐκ Gt: ἐκ KM
ὁ σύλλογος K: ὁ σύλλογ/ M 23 τίνος ἀντισθεῖς K οὔσιον t 25 λόγον K ἔλεγεν
p. 208^b34 26. 27 τούναντίον κατασκευάσαι M

αναρθῆναι δύνανται. οὔτε ὡς εἶδος καὶ λόγος τῶν πραγμάτων. ἐκ π 4^r
 παραλλήλου τὸ εἶδος καὶ λόγος· οὐδὲν γὰρ ἑτερόν ἐστι τὸ εἶδος ἐκάστου 4^s
 ἢ ὁ ὄρισμός ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων.

p. 209^a23 Ἔτι δὲ καὶ αὐτός, εἰ τῶν ὄντων ἐστί, ποῦ ἔσται;

5 Ἄλλο ἐπιχείρημα. εἰ πάντα, φησί, τὰ ὄντα ἐν τόπῳ, ἔστι δὲ τῶν
 ὄντων καὶ ὁ τόπος, καὶ ὁ τόπος ἂν ἐν τόπῳ εἴη, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον.
 ἢ γὰρ Ζήνωνος ἀπορία ζητεῖ τινα λόγον, τουτέστι λύσιν καὶ ἀπο-
 λογίαν, ἴσως τοῦ Ζήνωνος τοῦτο ἀπορούντος καὶ ἀναιρούντος ἐκ τῶν ὄντων 50
 τὴν τῶν τόπων διαφορὰν διὰ τοῦ καθόλου τὸν τόπον ἀναιρεῖν, διὰ τὸ
 10 δεῖξαι ἐν τὸ ὄν ὑπάρχον· ἢ γὰρ τῶν τόπων διαφορὰ σαφῶς τὸ πλῆθος
 τῶν πραγμάτων παρίστησι. ταῦτα δὲ ἐκ στοχασμῶν φαμεν· οὐ γὰρ ἐχομεν
 εἰπεῖν σαφῶς τί βουλόμενος ὁ Ζήνων τοῦτο ἠπόρει. ἴσως δὲ καὶ τὸ ἄπει-
 15 ρον εἰσαγαγεῖν βουλόμενος· εἰ γὰρ ὁ τόπος ἐν τόπῳ, κάκεινος ἐν ἄλλῳ
 δηλονότι, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον· ὥστε ἔστι τὸ ἄπειρον. ἢ εἴ τις βου-
 20 λοιτο εὐγνωμόνως ἀκούειν, ἴσως ὁ Ζήνων ἀναιρῶν τὸν λόγον τὸν λέγοντα
 πάντα τὰ ὄντα ἐν τόπῳ εἶναι τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι εἰ πάντα τὰ ὄντα ἐν τόπῳ, 5^s
 καὶ ὁ τόπος δὲ τῶν ὄντων, καὶ ὁ τόπος ἐν τόπῳ εἴη ἂν, κάκεινος ἐν ἄλλῳ, π 4^v
 καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον· ὥστε εἰ τοῦτο ἄτοπον καὶ ἀδύνατον, οὐ πάντα
 ἄρα τὰ ὄντα ἐν τόπῳ.

20 p. 209^a26 Ἔτι ὥσπερ ἅπαν σῶμα ἐν τόπῳ, οὕτω καὶ ἐν τόπῳ
 ἅπαντι σῶμα.

Τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα. ἀξιώματα δὲ τὰ δύο ταῦτα προλαμβάνει, 6
 τὸ μὲν ὅτι πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ (τοῦτο γὰρ παρὰ πάντων κοινῶς ὠμολό-
 γηται, εἴ γε καὶ τὰ ὄντα πάντα ἐν τόπῳ ἔλεγον), τὸ δὲ λαμβάνει ὡς ἀκό-
 25 λουθον, τὸ ἐν παντὶ τόπῳ σῶμα εἶναι· ὁ γὰρ τόπος πρὸς τὸ ἐν τόπῳ
 λέγεται, δεῖξει δὲ καὶ ἐφεξῆς ὅτι οὐδὲν κενόν. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων,
 φησί, τί ἐροῦμεν περὶ τῶν αὐξομένων; τὸ γὰρ προστεθὲν σῶμα ἢ οὐκ ἔσται

1 οὔτε—πραγμάτων om. Gt οὐθ' ὡς K τῶν πραγμάτων om. K 1. 2 ἐκ
 παραλλήλου δὲ t 2 ἐκάστῳ G: ἐκάστου εἶδος traicit t 3 ὁ ὄρισμός Gt: ὄρισμός
 KM 4 εἰ—ἔσται M 5 εἰ—ἔσται M 6 καὶ ὁ
 om. K τῶν ὄντων ἐστί M: ἔστι τῶν ὄντων t, at cf. Simplic. p. 534,4 6 καὶ ὁ
 τόπος ἂν (καὶ αὐτός ἂν t) ἐν τόπῳ εἴη GKt: ἐν τόπῳ ἂν εἴη καὶ ὁ τόπος M 7 ἢ—
 λόγον om. G 8 εἰ γὰρ M 7. 8 ζητεῖ—ἀπολογίαν om. K 8 ἀναιρούντος ἢ
 ἐκ (?) K 9 καθόλου τῶν τόπων G 11 συνίστησι K 12. 15 τοῦτο—ὁ Ζήνων
 om. M 12 τοῦτο] τοῦτω K 14 δηλονότι GK: om. t ὥστε εἶναι τὸ K
 15 εὐγνωμόνως GK: ἀγνωμόνως t 18 οὐ om. G 20 ἔτι KM: ἔτι εἰ t cf. Aristoteles
 20. 21 ἐν τόπῳ, οὕτω—σῶμα om. K 21 σῶμα t: σῶμα τι M 22 τὰ om. t
 23 παρὰ πάντων KM: περὶ παντός Gt 25 παντὶ σῶμα K τὸ (post πρὸς)
 om. M 26 καὶ om. Gt ἐφεξῆς c. 6 sqq. οὖν om. M 27 ἀφροῦμεν M
 οὐκ ἔστιν K

ἐν τόπῳ, ὅπερ ἀδύνατον κατὰ τοὺς τὸν τόπον εἰσάγοντας, ἢ ἐν τινι n 4v
 προϋπάρχοντι κενῷ γέγονεν, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐλεγχθήσεται, ἢ ὁ τόπος 11
 γυῖται καὶ ἐκ μικροῦ μείζων γέγονεν, ὅπερ καὶ αὐτὸ γελοῖον· τίς γὰρ
 ἂν ἐπινοηθεῖν τόπου αὔξεσις; ἐκ τούτων οὖν πάντων, φησὶν, οὐ μόνον 5
 ἐστὶν ὁ τόπος οὐχ εὐρηται, ὅπερ πρόκειται δεῖξαι, ἀλλὰ περιῆλθεν ἡμῖν
 εἰς τὸ μῆδὲ εἶναι ὅλως τὸν τόπον δεικνύσαι.

p. 209+31 Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατ' ἄλλο λέγεται,
 καὶ τόπος ὁ μὲν κοινός, ἐν ᾧ ἅπαντα τὰ σώματα ἐστίν. ὁ δὲ
 ἴδιος, ἐν ᾧ πρῶτος.

10 Ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγεν, ὅτι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ 17
 οὐ τὸ αὐτὸ ἐστὶν ἀποφύνασθαι περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ μὲν τινων ὑπαρχόντων
 αὐτῷ νομισθεῖν ἂν τὸ εἶδος ἐκάστου εἶναι ὁ τόπος, ἐκ δὲ τινων ἢ ὕλη,
 νῦν αὐτὸ τοῦτο βούλεται δεῖξαι, ἐκ τίνων μὲν ὕλη ἂν νομισθεῖν ἐκ τίνων
 δὲ εἶδος, εἶτα ἐφεξῆς διὰ πλείονων ἐπιχειρημάτων δεικνύσιν, ὅτι οὔτε ὕλη 20
 15 δύναιται εἶναι οὔτε εἶδος. ἵνα οὖν δείξῃ πῶς μὲν εἶδος ἂν ὑπονοηθεῖν πῶς
 δὲ ὕλη, ὅπερ εἶωθεν αἰεὶ ποιεῖν καὶ νῦν ποιεῖ, λέγω δὴ τὰ διάφορα τοῦ
 τόπου σημαινόμενα διαιρεῖ, καὶ ἀφορίζεται τίς ὁ κυρίως τόπος καὶ περὶ
 οὗ νῦν ποιούμεθα τὸν λόγον. καὶ ἄλλως γὰρ εἶωθεν αἰεὶ τῶν ὁμωνύμων
 φωνῶν διαστέλλεσθαι τὰ διάφορα σημαινόμενα, καὶ ἀφορίζεσθαι τὸ προ-
 20 κείμενον περὶ οὗ ὁ λόγος. τοῦτο οὖν καὶ νῦν ποιεῖ ἀναγκαῖόν τε ὑπάρχον
 τῷ περὶ τόπου ποιούμενῳ τὸν λόγον, καὶ ἄλλως εἰς τὸ δεῖξαι, ὅτι ἐκ τῶν 25
 ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ ποτὲ μὲν εἶδος δόξει εἶναι, ποτὲ δὲ ὕλη· ὁ γὰρ
 κοινότερον λεγόμενος τόπος οὐκ ἔχει ἔμφασιν τοῦ νομισθῆναι ἂν εἶδος.
 ἵνα οὖν μάθωμεν ποσαχῶς λέγεται ὁ τόπος, διαιρέσει χρῆται τοιαύτη, ὅτι
 25 ὄντος τοῦ μὲν πρῶτως τοῦ δὲ κατ' ἄλλο, καὶ ὁ τόπος ὁ μὲν τίς ἐστὶ
 πρῶτως καὶ κυριώτατα ἐκάστου, ὁ δὲ κατ' ἄλλο. οἷον λέγεται ὁ ἄνθρω-
 πος καὶ αἰσθητικὸς εἶναι, καὶ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸς, ἀλλ' αἰσθητικὸς
 μὲν κατ' ἄλλο (ἢ γὰρ ζῷον, οὐχ ἢ ἄνθρωπος), νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης
 δεκτικὸς ἢ ἄνθρωπος. καὶ ἐπὶ ἄλλων πλείστων ὡσαύτως. καὶ ὁ τόπος 30
 30 οὖν ὁ μὲν τίς ἐστὶ πρῶτως καὶ καθ' αὐτό, ὁ δὲ κατ' ἄλλο· λέγομαι
 γὰρ, φησὶν, ἐν τῷ οὐρανῷ εἶναι οὐ πρῶτως, ἀλλὰ κατ' ἄλλο, τῷ τὸν οὐ-
 ρανὸν πάντα τὰ ὄντα περιέχειν· οὐ γὰρ δὴ γε ἐν τῷ οὐρανῷ εἶμι, ἀλλὰ
 εἶμι μὲν ἐν τῷ ἀέρι, τῷ δὲ τὸν ἀέρα ἐν τῷ οὐρανῷ εἶναι κἀγὼ ἐν τῷ

1 εἰσάγοντες compend. M 2 κενῷ Gt: κενῶν K et (ex κενῶν) corr. M ἢ ὁ] ei οὖν K
 3 μείζων M 5 ὅπερ (ex ὅτιπερ) corr. M προέκειτο verisimilius Gt ἀλλὰ καὶ t πε-
 ριῆλθεν ἡμῖν KM: περιήλθομεν Gt, at cf. p. 474,27 6 μῆδὲ Gt: μῆδὲν KM 7 lemma
 om. K . αὐτὸ t: αὐτὰ M 8 δὲ M: δ' t 12 ἢ om. Gt 13. 14 μὲν ἢ ὕλη et δὲ τὸ
 εἶδος M 17. 18 περὶ οὗ] ποῦ M 19 διαστειλεσθαι K 20 τε] τὸ M ὑπαρχῶν
 compend. K 21 et 22 τῷ] τῶν M 22 ὡς εἶδος Gt 23 κοινότερος G ἂν KM:

om. Gt 26 πρῶτος K ^{στ'} ἐκα K 28 οὐχ εἰ] οὐχὶ GK 31 οὐ ex τοῦ rasura
 factum M τῷ (ante τὸν) GK: τὸ Mt 32 τὰ ὄντα om. M 33 τῷ δὲ] τὸ δὲ K

οὐρανῷ λέγομαι εἶναι. κατ' ἄλλο οὖν ἐν τῷ οὐρανῷ εἶμι, οὐ πρώτως. **π** 4^v
 ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ἀέρι λέγομαι εἶναι οὐ πρώτως, ἀλλὰ τῷ ἐν τῷδε ἢ
 τῷδε τῷ μορίῳ αὐτοῦ εἶναι· καὶ ἐν τῇ γῆ δὲ λέγομαι εἶναι οὐ πρώτως,
 ἀλλὰ τῷ ἐν μορίῳ αὐτῆς εἶναι, ὅπερ μετὰ τοῦδε τοῦ μορίου· τοῦ ἀέρος **35**
5 προσεχῶς ἐμὲ μόνον περιέχει· καὶ οὗτός ἐστιν ὁ πρώτως καὶ κυριώτατα
 ἐκάστου τόπος, ὁ προσεχῶς ἓνα ἕκαστον περιέχων μόνον καὶ ἀφορίζων
 ἀπὸ τῶν ἄλλων. ἔστιν οὖν, ὡς ὄρω περιλαβεῖν, κυρίως ὁ τόπος ὁ περιέ-
 χων προσεχῶς ἕκαστον τῶν σωμάτων. εἰ δὲ τὸ περιέχον ἕκαστον, τοῦτό
 ἐστὶν ὁ τόπος, πέρασ τι ἂν εἴη, φησὶν, ὁ τόπος· εἰ δὲ ὁ τόπος ἐστὶ τὸ
10 πρώτως περατοῦν ἕκαστον καὶ ὀρίζον, δόξειεν ἂν τὸ εἶδος εἶναι ὁ τόπος·
 τοῦτο γὰρ τοῦ εἶδους ἐστὶν ἴδιον, τὸ ὀρίζειν καὶ περατοῦν ἕκαστον καὶ **40**
 τῶν λοιπῶν ἀποκρίνον. ἐκ τούτων μὲν οὖν, φησί, δόξειεν ἂν εἶναι τὸ εἶδος
 ὁ ἐκάστου τόπος, ἐξ ἄλλων δὲ πάλιν ὑπαρχόντων αὐτῷ νομισθεῖη ἂν ὕλη
 εἶναι. εἰ γὰρ ἐστὶν ὁ τόπος διάστημα τι χωρητικὸν τε καὶ δεκτικὸν τῶν
15 μεγεθῶν, δόξειεν ἂν ὕλη εἶναι· τοιοῦτον γὰρ καὶ ἡ ὕλη ἀόριστόν τι οὐσα
 διάστημα καθ' αὐτήν, ὀρίζεται δὲ ταῖς τοῦ μεγέθους ἐπιφανείαις καὶ σχή-
 μασι καὶ τοῖς ἄλλοις πάθεσιν. εἰ γὰρ τῆς σφαιράς, φησὶν, ἀφέλοιμεν τὰ
 πάθη καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὰ πέρατα, οὐδὲν ἄλλο περιλείπεται ἢ διάστημα
 τι ἀόριστον καὶ ἀπεράτωτον, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ ὀγκωθεῖσα ὕλη. ἐπεὶ οὖν **45**
20 καὶ ὁ τόπος τοιοῦτόν τι δοκεῖ εἶναι (ἔστι γὰρ διάστημα τι καθ' αὐτὸν
 ἀσχημάτιστον καὶ ἄποιον, δεκτικὸν δὲ τῶν ἐσχηματισμένων καὶ πεποιω-
 μένων), καὶ ταύτῃ δόξειεν ἂν εἶναι ὕλη. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ
 μένοντα ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν πλειόνων εἶναι μεγεθῶν δεκτικὸν ἄλλοτε
 ἄλλων· τοῦτο γὰρ μάλιστα τῆς ὕλης οἰκεῖον. διὰ ταῦτα, φησί, καὶ ὁ
25 Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ φησὶ τὸ μεταληπτικὸν καὶ τὴν χώραν ἓν καὶ ταύ-
 τὸν εἶναι, τὸ δὲ μεταληπτικὸν σημαίνει αὐτῷ τὴν ὕλην· εἰ τίνον ἢ
 ὕλη μεταληπτικὸν ἐστὶ, τὸ δὲ μεταληπτικὸν ἢ χώρα ἐστίν, ἢ δὲ χώρα **50**
 οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ὁ τόπος, τὴν ὕλην ἄρα ὁ Πλάτων τὸν τόπον ἔλεγεν
 εἶναι. εἰ δὲ ἐν μὲν τῷ Τιμαίῳ τὴν ὕλην ἄλλως ἐκάλεσε τὸ μεταληπτικὸν
30 αὐτὴν ὀνομάσας, ἐν δὲ ταῖς ἀγράφοις συνουσίαις τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν
 αὐτὴν καλεῖ, οὐδὲν διαφερόμεθα, πλὴν ὅτι τὸ μεταληπτικὸν τὴν χώραν καὶ
 τὸν τόπον εἶναι φησι.

2 et 4 ἀλλὰ τὸ ἐν utrobique K   2 ἐν (ante τῷδε) om. G   2. 3 ἢ τῷδε om. M
 5 οὕτως G: οὕτως (sic) K   12 ἀποκρίνον (hoc accentu) KM: ἀποκρίνειν fort. recte Gt
 δόξειεν (ex δόξη) corr. G²   13 ὁ om. M   14 διαστήματι χωρητικὸν K   14. 15 δεκ-
 τικὸν τῶν μεγεθῶν KM: μεγεθῶν δεκτικὸν Gt   15 δόξη ἂν ἢ ὕλη M   18. 20 δια-
 στήματι utrobique K   19 post ἀόριστον iterant τι Gt   19. 20 ἐπεὶ οὖν καὶ ὁ
 τόπος KM: καὶ ὁ τόπος οὖν (om. ἐπεὶ) Gt   20 τοιοῦτός τι K   αὐτὸν KM:
 αὐτό Gt, at cf. v. 16   22 εἶναι ὕλη K: εἶναι ἢ ὕλη M: ἢ ὕλη Gt   23 ἓνα καὶ
 om. K   μεγεθῶν om. K   24 γὰρ καὶ μάλιστα K   25 ἐν τῷ τιμαίῳ φησὶ KM:
 φησὶν ἐν τῷ τιμαίῳ Gt   Τιμαίῳ p. 52 A   ἐν om. K   26 τὸ ^{δὲ} μεταληπτικὸν
 σημαίνει αὐτό K   27 μεταληπτικὴ ἐστὶ M   29 μὲν om. M   30 ὀνομάσας
 (sic) K   31 καλεῖ αὐτήν M   τὸ om. M   μὲν ληπτικὸν (sic) K   32 φησι
 compend. M: φησὶ K: λέγει Gt

Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, φησί, πάντες μόνον ἀπεφάναντο περὶ τοῦ τόπου π 4v
 ὅτι ἔστι, μόνος δὲ ὁ Πλάτων ἐπεχείρησεν εἰπεῖν τί ἐστι, λέγων ὅτι ἡ ὕλη
 ἐστὶν ἡ χώρα καὶ ὁ τόπος. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης, ὡς εἶπωθε, τὸ φαι- 5
 νόμενον ἐλέγχων εἰκότως ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτῳ τὴν ὕλην τόπον εἶναι εἰπόντι, π 5r
 5 πρῶδ' ἄλλοι δὲ ἔτι οὐ τοῦτον τὸν τόπον περὶ οὗ οὖν ἡμῶν ὁ λόγος, τὸν δεκτι-
 κὸν τῶν συνθέτων σωμάτων, τοῦτον ἔλεγε τὴν ὕλην ὁ Πλάτων, ἀλλὰ κατὰ
 ἀναλογίαν τῶν φυσικῶν εἰδῶν τόπον ἐκαλεῖ τὴν ὕλην, διότι ὡς περὶ ἅπαν
 σῶμα ἐν τόπῳ, οὕτως ἅπαν εἶδος φυσικὸν ἐν ὕλῃ. ὡς περὶ ἀμέλει καὶ
 αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν καλεῖ ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς
 10 πραγματείᾳ· “καὶ εὖ δὴ” γὰρ φησὶν “οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν τόπον 5
 εἰδῶν”, καὶ τὸν νοῦν τῶν νοητῶν εἰδῶν τόπον φησὶν. οὕτως οὖν καὶ ὁ
 Πλάτων τὴν ὕλην τόπον τῶν φυσικῶν εἰδῶν φησὶν· εἰ γὰρ ὡς ἔχει τὰ
 ψυχικὰ εἶδη πρὸς τὴν ψυχὴν, οὕτως ἔχει καὶ τὰ φυσικὰ εἶδη πρὸς τὴν
 ὕλην, ἡ δὲ ψυχὴ τόπος τῶν ψυχικῶν εἰδῶν, καὶ ἡ ὕλη ἄρα τόπος τῶν
 15 φυσικῶν εἰδῶν ἂν εἴη, ὡς δεκτικὴ αὐτῶν καὶ ἄνευ αὐτῆς συστῆναι μὴ
 δυναμένων. ἀναλογεῖ γὰρ τὸ μὲν χωριστὸν καὶ ἐξηρημένον εἶδος πατρί,
 μητρὶ δὲ ἡ ὕλη, σπέρματι δὲ οἱ δημιουργικοὶ λόγοι, οἱ ἐκ τοῦ χωριστοῦ
 εἶδους ἐνδιδομένοι εἰς τὴν ὕλην, κυήματι δὲ τὰ ἐκ τῶν λόγων τῶν δημιουρ- 10
 γικῶν ἀναπλασάνοντα ἐν τῇ ὕλῃ φυσικὰ εἶδη. διὰ τοῦτο μητέρα τὴν ὕλην
 20 τιθήνην τε καὶ δεξαμενὴν ὁ Τίμαιος ἐκάλεσε, καλεῖ δὲ καὶ μεταληπτικὸν
 τὴν ὕλην, ὡς τὰ εἶδη πάντα μεταλαμβάνουσαν καὶ δεχομένην, καὶ μόνως
 μεταλαμβάνουσαν, μηδαμῶς δὲ μεταλαμβάνομένην πῶς δὲ καὶ μέγα καὶ
 μικρὸν αὐτὴν ἐκάλει, πολλάκις εἴρηται, ὅτι ὡς δεκτικὴν τῶν ἐναντιῶν,
 πρώτη δὲ ἐναντίωσις καὶ γενικωτάτη ἡ κατὰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν,
 25 ἐπειδὴ καὶ πρῶτον ὀγκοῦται ἡ ὕλη πωσθεῖσα, τοῦ δὲ ποσοῦ πρώτη
 ἀντίθεσις ἡ κατὰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν- 15

Οὕτως οὖν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ δεῖξας ἐκ τίνων μὲν ὕλη δόξειεν
 (ἂν) εἶναι, ἐκ τίνων δὲ εἶδος, ἐφεξῆς διὰ κλειόνων ἐπιχειρημάτων δεῖκνυ-
 σιν, ὅτι οὔτε ὕλην δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον οὔτε εἶδος. εἰσὶ δὲ ἀριθμοῦντι
 30 τὰ πάντα ἐπιχειρήματα ὀκτώ. διὰ μὲν οὖν τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος
 κοινῶς λόγῳ δεῖκνυσιν, ὅτι οὔτε ὕλη δύναται εἶναι ὁ τόπος οὔτε εἶδος,

1 ἀπεφάναντο K	2 ὅτι ἐστι om. M	3 ὡς om. G	4 ἐγκαλεῖν G	τὴν ὕλην τὸν
τόπον M	5 τὸν (post τοῦτον) om. t	ἡμῶν ὁ λόγος (cf. p. 521,23) M:	ὁ λόγος K:	ὁ λόγος
ἡμῶν Gt	6 συνθέτων primitus M	τούτων err. tyogr. t	7 τὸν τόπον M	
9 ὁ om. Gt	9. 10 τὴν ψυχὴν—λέγοντες om. M	9 Περὶ ψυχῆς Γ 4 p. 429*27		
10 εὖ δὴ GK:	εὖ γε t et Simplific. p. 540,9	τὴν ψυχὴν εἶναι τόπον Aristoteles at cf.		
Simplificius	12 φησιν] καλεῖ K	13 ψυχικὰ marg. G ² :	φυσικὰ G	15 καὶ om. M
17 ἡ δὲ ὕλη μητρὶ Gt	18 κυήματα K	18. 19 δημιουργῶν (sic) K:	δημιουργι-	
κῶν t	19 φυσικὰ εἶδη ἐν τῇ ὕλῃ K	μητέρα κτλ. vide ad p. 5,9	20 τιθήνην	
Gt: τιθήνην KM	μεταληπτικὴν KM	21 μεταλαμβάνουσαν—μόνως om. G		
22 καὶ (ante μέγα) om. Gt	23 πολλάκις velut p. 93,9 sqq.	26 ἡ ἀντίθεσις ἡ M		
27 μὲν om. M	28 ἂν addidi	29 ὕλην δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον KM:	ὕλη δύναται	
εἶναι ὁ τόπος Gt	δὲ KM: γὰρ Gt	30 τὰ πάντα om. M		

λόγῳ τοιούτῳ· ἡ ὕλη, φησί, καὶ τὸ εἶδος ἀχώριστα ἔστι τοῦ πράγματος ἢ δὲ
οὐπερ ἔστιν ὕλη καὶ εἶδος, ὁ τόπος χωρίζεται τῶν πραγμάτων ὧν λέγεται 80
εἶναι τόπος, ὁ τόπος ἄρα οὔτε εἶδος ἔστιν οὔτε ὕλη. ὅτι γὰρ χωρίζεται τὰ
πράγματα τῶν τόπων ἐν οἷς ἔστι, πρόδηλον· ἐν γὰρ τῷ τόπῳ, φησίν,
5 ἔνθα πρότερον ἦν ὕδωρ, ἐν τούτῳ ἐξεληθόντος τοῦ ὕδατος ἀήρ γέγονεν,
ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ ἐν ᾧ πρότερον ἦν οἶνος, ἐν τούτῳ ἐξεληθόντος
ὕδωρ γίνεται ἡ ἀήρ· καὶ γὰρ τὸ ἀγγεῖον, φησί, τόπος ἔστι μεταφορητός,
ὥσπερ καὶ ὁ τόπος οἶον ἀγγεῖον ἀμετακίνητον. ὥσπερ οὖν τὸ ἀγγεῖον οὐ-
δέν ἔστι τοῦ ἐν αὐτῷ, οὐχ ὕλη οὐκ εἶδος οὐχ ἕτερόν τι, διότι ὕλη μὲν
10 καὶ εἶδος καὶ τὰ τοιαῦτα ἀχώριστα τοῦ πράγματος, ὁ δὲ κέραμος χωριστός, 85
οὕτω δὴ φημι καθόλου καὶ ἐπὶ τόπου. τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα μεμερισμένως
προφέρεται· τῷ μὲν γὰρ αὐτῷ λόγῳ δεικνυσιν, ὅτι τὸ εἶδος οὐκ ἔστιν ὁ
τόπος, εἴ γε τὸ μὲν εἶδος ἀχώριστον ὁ δὲ τόπος χωριστός, ὅτι δὲ οὐδὲ
ὕλη ὁ τόπος, δεικνυσιν οὕτως· ὁ τόπος περιέχει τὰ ἐν τῷ τόπῳ, ἡ ὕλη
15 περιέχεται καὶ οὐ περιέχει, ὁ τόπος ἄρα ὕλη οὐκ ἔστι. τὸ τρίτον ἐπιχεί-
ρημα τοιοῦτον· ὁ τόπος ἔξωθεν ἔστι τοῦ πράγματος οὐ ἂν ἡ τόπος, ἡ
ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐκ ἔστιν ἔξωθεν τοῦ πράγματος, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη 80
ἔστιν οὔτε εἶδος. τέταρτον δὲ ὑποθετικοῦ συλλογισμοῦ οὕτως· εἴ ἡ ὕλη
καὶ τὸ εἶδος τόπος, οὐδὲν ἂν ἐφέρετο ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον (οὐδὲν γὰρ
20 φέρεται ἐπὶ τοῦτο ἐφ' ὃ ἔστιν, ἔστι δὲ ἕκαστον ἐν τῇ ἑαυτοῦ ὕλη καὶ τῷ
εἶδει), ἀλλὰ μὴν πάντα φέρεται ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν τόπους, ἡ ὕλη ἄρα καὶ
τὸ εἶδος τόπος οὐκ ἔστι. τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπιχείρημα ἔστι καὶ κατηγορικῶς
σχηματίζαντα ποιῆσαι πέμπτον συλλογισμὸν οὕτως· τὰ κατὰ φύσιν κινού-
μενα ἐπὶ τοὺς οἰκείους φέρεται τόπους, οὐδὲν τῶν κινουμένων ἐπὶ τὴν 85
25 ὕλην φέρεται ἢ τὸ εἶδος, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἔστιν οὔτε εἶδος. τὸ 85
σχῆμα τρίτον. ὅτι γὰρ οὐδὲν κινεῖται ἐπὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, προφανές·
κινεῖται γὰρ τι ἐπὶ τοῦτο ἐφ' ὃ πρότερον οὐκ ἔστι, πᾶν δὲ τὸ εἶναι αὐτὸ
ἐν τῇ ὕλη ἔχει καὶ τῷ εἶδει. ἔκτον· ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἄνω ὑπάρχει καὶ τὸ
κάτω, ἐφ' ὃ καὶ κινεῖται τὰ κινούμενα, ἐν τῇ ὕλη καὶ τῷ εἶδει οὐχ
30 ὑπάρχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἔστιν οὔτε εἶδος.

1 τοιούτω λόγῳ Gt 2 ὁ δὲ τόπος χωρίζεται Gt 3 γὰρ GM: δὲ (K)t 4 τῷ]
τὸ K 5 τοῦτο (sic) K 6 καὶ om. M conicias ἐξεληθόντος (τούτου) (cl. p. 522,
14), at cf. Arist. c. 1 p. 208b2 7 γίνεται] γὰρ compend. M μετάφοβητός K
8 ὥσπερ καὶ] οὕτως καὶ G 9 τοῦ GKM: τῶν t οὐχ εἶδος K 9. 10 εἶδος
μὲν καὶ ὕλη Gt 11 ἐπὶ τοῦ τόπου t τὸ δεύτερον (om. δὲ) Gt 12 προσφέρε-
ται. τὸ μὲν K 13 ἀχώριστον K 13. 14 οὐδὲ ἡ ὕλη t 14 τὰ] τὸ M 15 τὸ
om. G 16. 17 οὐ—πράγματος om. G 17 ἔστιν KM: εἶσιν (cf. p. 523, 20) t
ἔξωθεν KM: ἐκτός t 18 συλλόγου K εἰ om. K 19 ὁ τόπος t 20 ἂν ἐφέ-
ρετο Gt: ἀναφέρεται KM 20 τούτω G ἐφ' ὃ GKM: immo ἐν ᾧ cum t
23 σχηματίζαντας Gt οὕτω t 23. 24 κινούμενα] φερόμενα M 25. 26 τὸ
σχῆμα τρίτον om. M 26 ὅτι] εἰ M γὰρ] δὲ t 27 τοῦτο (ex τούτω) corr. G:
ταῦτα K ἐφ' ὃ GM: ἐφῶ K: ἐν ᾧ t cf. v. 20 28 ἔκτον M: om. (sed c' in
marg. G²) G: καὶ (scilicet confunduntur c' et καὶ compendiose scriptum; cf. ad p. 389, 1)
K: ἔκτον ἐπιχείρημα τοιοῦτον t 29 ἐν δὲ τῷ Gt

ἔβρομον ἐπιχείρημα τοιοῦτον· εἰ τὸ εἶδος, φησίν, ἢ ἡ ὕλη τόπος ἐστίν. n 5
 ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐν τῷ πράγματι ἐστὶ, λέγω δὴ τῷ συνθέτῳ, μετα- 40
 βάλλει δὲ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, συγκινεῖται δὴλονότι καὶ ταῦτα
 τοῖς πράγμασι καὶ συμπαρακινεῖται ὡς ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα· ὥστε καὶ ὁ
 5 τόπος συµμεταβάλλει τοῖς πράγμασιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. πρῶτον μὲν
 οὖν ἄτοπον κινεῖσθαι τοὺς τόπους, ἔπειτα συµβήσεται τὸν τόπον ἐν τόπῳ
 εἶναι. εἰ γὰρ τὸ σύνθετον ἐν τόπῳ γίνεται ὅταν ἐνθένδε ἐκαῖσε μεταβαίνῃ,
 τὸ δὲ σύνθετον οὐδὲν ἕτερον ἐστὶ παρὰ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, δὴλον ὅτι
 καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐν τόπῳ γίνεται· ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος 45
 10 ἐστίν· ὁ τόπος ἄρα ἐν τόπῳ γίνεται. ἀνάξεις δὲ ὑπὸ τὸ πρῶτον σχῆμα
 τὸν συλλογισμὸν οὕτως· ὁ τόπος ἢ ὕλη ἐστὶν ἢ εἶδος, ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος
 ἐν τῷ συνθέτῳ εἰσὶν (οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἐστὶ τὸ σύνθετον παρὰ τὴν ὕλην
 καὶ τὸ εἶδος), τὸ σύνθετον μεταβάλλον ἀπὸ τόπου εἰς ἕτερον γίνεται τό-
 15 πον, ὁ τόπος ἄρα μεταβάλλων ἀπὸ τόπου εἰς ἕτερον γίνεται τόπον. εἰ δὲ
 ἄτοπον τὸν τόπον ἐν τόπῳ γίνεσθαι, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε
 εἶδος· ταύτῃ γὰρ τῇ ὑποθέσει τὸ ἄτοπον ἠκολούθησεν. ὕψον ἐπιχείρημα· 50
 εἰ τὸ εἶδος, φησί, τόπος, ὅταν φθαρῇ τὸ ὕδωρ καὶ μεταβαλῇ εἰς ἀέρα,
 φθείρεται ἐξ ἀνάγκης καὶ ὁ τοῦ ὕδατος τόπος, εἴπερ τὸ εἶδος ἐστὶν ὁ τό-
 20 πος. καὶ τίς ἂν ἐπινοήσῃ φθορὰν τόπου; ὡς περ γὰρ οὐδὲ γένεσις τόπου
 ἐστίν, οὕτως οὐδὲ φθορὰ τόπου ἂν εἴη. ἄλλως τε οὐδὲ ἡ αἰσθησις ὑπα-
 γορεύει ἐφθάρθαι τὸν τοῦ ὕδατος τόπον μεταβάλλοντος εἰς ἀέρα· ἐν τούτῳ
 γὰρ ἄλλο τι γέγονε σῶμα. εἰ δὲ ἡ ὕλη τόπος, ἐπειδὴ καὶ μένει ἡ αὐτὴ 55
 μεταβάλλοντος εἰς ἀέρα τοῦ ὕδατος, διὰ τί ἐν ἄλλῳ τόπῳ γίνεται εἰς ἀέρα
 μεταβάλλον τὸ ὕδωρ, καίτοι τῆς ὕλης τῆς αὐτῆς οὐσίας; διὰ πάντων οὖν n 5v
 25 τούτων δὴλον ὅτι οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος δύναται εἶναι ὁ τόπος.

Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατ' ἄλλο λέγεται. τὸ μὲν
 καθ' αὐτὸ ἀντίκειται τῷ κατὰ συµβεβηκός, τὸ δὲ πρῶτως τῷ κατ'
 ἄλλο· ἐνταῦθα οὖν τὸ καθ' αὐτὸ ἀντὶ τοῦ πρῶτως εἶπεν. ἐπεὶ οὖν
 βούλεται ἐξομοιωῆσαι τῷ εἶδει τὸν τόπον, τῷ καὶ τὸν τόπον ἕκαστον περι-
 30 γράφειν καὶ περιορίζειν, ὡς περ καὶ τὸ εἶδος, λέγεται δὲ ὁ μὲν τις κοι-
 νὸς εἶναι τόπος ὁ δὲ ἴδιος ἕκαστου, ἔστι δὲ ἡ ὁμοιότης ἢ πρὸς τὸ εἶδος 5
 οὐ κατὰ τὸν κοινὸν τόπον ἀλλὰ κατὰ τὸν ἴδιον, διὰ τοῦτο φησὶν ἐπειδὴ
 τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ πρῶτως τοῦτο δὲ λέγεται, τὰ δὲ κατ' ἄλλο, καὶ ὁ
 τόπος δὴλονότι ὁ μὲν ἔσται πρῶτως καὶ κυριώτατα, ὁ ἕκαστον ἰδίᾳ περιέ-

1 εἰ] ἢ K   2 ἢ δὲ KM: ἐστὶ δὲ ἡ (omisso ἐστὶ post πρᾶγματι) Gt   4 ἂν καὶ om.
 Themist. p. 261,8   9 τόπος om. K   10 δὲ καὶ ὑπὸ Gt   πρῶτον.GKM: τέ-
 ταρτον t   11 ἐστὶν om. K   13 ἐγγίνεται M   14 ὁ τόπος ἄρα—τόπον om. K
 14. 15 εἰ δὲ ἄτοπον πᾶν τὸν G   17 φησὶν ὁ τόπος t   μεταβάλλῃ Gt   18 ἐστὶν
 om. M   19 ἐπινοηθεῖ φθορὰ Gt   20 ἢ φθορὰ G   21 μεταβαλόντος t   22 εἰ] ἢ K
 ὁ τόπος Gt   23 τοῦ ὕδατος εἰς ἀέρα t   διατὶ (it: διότι KM   24 μεταβάλ-
 λων K   26 Ἐπεὶ --λέγεται KM: om. G: ἰστέον δὲ ὅτι t   26. 28 τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ἀντί-
 κείται—τῷ κατ' ἄλλο om. K   τῷ μὲν et τῷ δὲ πρῶτω (sic) τὸ κατ' ἄλλο M   31 τόπος
 εἶναι Gt   ὁμοιότης K   34 post ἔσται πρῶτως iterat τοῦτο δὲ λέγεται ὁ δὲ (sic) κατ'
 ἄλλο καὶ δὴλον ὅτι (sic) ὁ μὲν ἔσται (omissis 34. p. 519,1 καὶ κυριώτατα—κόσμου εἶναι) K

χων, ὁ δὲ κατ' ἄλλο, ὁ κοινός. λεγόμεθα γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι, διότι n 5
ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ ἐν τούτῳ, διότι ἐν τῇδε τῇ πόλει, καὶ
ἐν ταύτῃ, διότι ἐν τῷδε τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τούτῳ, διότι ἐν τῷ μέρει τοῦ
οἴκου τῷ προσεχῶς ἐμὲ μόνον περιέχοντι, ὅσπερ καὶ κυρίως καὶ πρώτως 10
5 ἐστὶ τόπος ἐμός. ὁ γὰρ οἶκος καὶ ἡ πόλις καὶ ὁ κόσμος οὐ πρώτως ἐστὶ
τόπος ἐμός, ἀλλὰ κατὰ ἄλλο. ἡ γὰρ οἰκία τόπος ἐστὶν ἐμός διὰ τὸ μόνον
τοῦ οἴκου τὸ περιέχον με, καὶ ἡ πόλις διὰ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπὶ τῶν
λοιπῶν ὡσαύτως.

p. 209b1 Εἰ δὲ ἐστὶν ὁ τόπος τὸ πρώτως περιέχον ἕκαστον τῶν
10 σωματῶν, πέρασ τι ἂν εἶη.

Τουτέστι τὸ πρώτως καὶ προσεχῶς ἕκαστον περιέχον, οὐχ ὁ κοινός 16
τόπος. εἰ δὲ τὸ προσεχῶς ἕκαστον περιέχον ὁ τόπος ἐστὶ, πέρασ τί ἐστὶ.
δηλονότι ὁ τόπος· περατοῖ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος.

p. 209b2 Ὅστε δόξειεν ἂν ὁ τόπος τὸ εἶδος εἶναι, ᾧ ὀρίζεται
15 τὸ μέγεθος καὶ ἡ ὕλη ἢ τοῦ μεγέθους· τοῦτο γὰρ ἕκαστου
πέρας.

Τὸ μέγεθος λέγοι ἂν τὸ σύνθετον, τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. φησὶν οὖν
ὅτι τῷ εἶδει καὶ τὸ σύνθετον ὀρίζεται· τὸ γὰρ ὠρίσθαι αὐτῷ κατὰ τὸ 20
εἶδος ἐστὶ. καὶ ἡ ὕλη δὲ τοῦ συνθέτου ἀόριστος οὖσα καθ' αὐτὴν ὀρίζε-
ται ὑπὸ τοῦ εἶδους· τὸ γὰρ εἶδος, φησί, πέρασ ἐστὶ καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ
20 συνθέτου. εἶδος δὲ ἔοικε λέγειν νῦν τὸ κατὰ τὰ πέρατα· καὶ γὰρ τὸ διά-
στημα ἀόριστον ὄν καθ' αὐτὸ καὶ ἀπεράτῳ περατοῦται καὶ ὀρίζεται ταῖς
ἐπιφανείαις.

p. 209b6 Ἦι δὲ δοκεῖ ὁ τόπος εἶναι τὸ διάστημα τοῦ μεγέθους,
25 ἢ ὕλη· τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ μεγέθους.

Τουτέστι καθὼς ὁ τόπος διάστημα τί ἐστὶ δεκτικὸν τοῦ μεγέθους, κατὰ
τοῦτο ὕλη δοκεῖ εἶναι· ἐν γὰρ τῷ μεγέθει τὸ ἀόριστον διάστημα ὕλη ἐστὶ 25
τοῦ μεγέθους. ὅσπερ γὰρ ἡ πρώτη ὕλη τῷ ἄλλοτε ἄλλα εἶδη δέχεσθαι
ἕτερα μὲν οὖσα παρ' αὐτὰ δείκνυται, οὐδέποτε δὲ χωρὶς εἶδους ἐστίν, οὕτω

3 διότι καὶ ἐν τῷδε τῷ οἴκῳ G 9 δὲ (cf. Arist. cod. E) KM: δὴ t 9. 10 τὸ πρώτως—
εἶη om. K 9 πρώτως Mt: πρῶτον Aristoteles 10 τι M: om. t 12. 13 εἰ δὲ τὸ—
δηλονότι ὁ τόπος iterat G 12 ὁ (ὁ om. t) τόπος ἐστὶ KMt: οὐχ ὁ κοινός τόπος ἐστὶ G
13 αὐτῷ GM: αὐτῷ (sic) K: αὐτῷ t ἐστὶ om. Gt 14 lemma habet G verba Ὅστε—
εἶναι ad superiorem explanationem pertinere videntur, cf. Aristoteles 15. 16 καὶ ἡ ὕλη—
πέρας om. K 17 τὸ μέγεθος δὲ λέγοι t 20 φησί, πέρασ ἐστὶ GM: φησι πέρασ ἔχει K:
ἐστὶ φησι, πέρασ t 21 τὰ om: GK 22. 23 ταῖς ἐπιφανείαις (cf. p. 515, 16) KM: τῆς
ἐπιφανείας G: ὑπὸ τῆς ἐπιφανείας t 24 Ἦι] «i (h. e. ei) K 24. 25 τὸ διάστημα—ἕτερον
τοῦ μεγέθους om. K 27 ὕλη ἐστὶ] ὕλη εἶναι K 28 εἶδη] ὕλη K 29 μὲν om. Gt

τῆσι ἐπιπέδῳ, πῶς μὲν αὐτῶν πῶς δὲ ὕψιστον γίνεται τὸ μέγεθος ἕκαστου. 5
 τὸ ἄριστον οὖν ἀπεράτωτον, τὸ ἀπείκως μέγιστον ἰσὺν δὲ ἄριστον τὸ ἀπερά-
 τωτον τῶν ὕψων ἰσὺν ἕκαστου ἢ Πλάτωνος τὸ "εὐμεγέθης καὶ εὐκταῖος κινῶ-
 μένου" φησίν. ἀλλὰ τούτου οὐδέποτε ἔστιν εἰρημὸν χωρὶς ἕκαστου πῶς καὶ
 ἢ πέρατος. εἰ μὴ τῶν ὕψων ἰσὺν οὐδένα ἕκαστον ἔχει ἰσὺν πέρατος. ὥστερ οὖν
 τούτου τοῦ ἀρίστου ἄριστον ἔστι, ἐν τῶν μεγέθων ἅπαντα ἅπαντα ἰσὺν μέ- 10
 γέθους. ὅσων δὲ καὶ ἢ τίσις ἄριστόν ἐστιν ἅπαντα ἅπαντα μεγέθων
 ἁπλοῦσιν, καὶ τῶσδε ὅσων ἄριστον ἦν εἶναι· καὶ ὥστερ τὸ ἀρίστην ἄ-
 ριστον ἔστιν τοῦ μεγέθους. ὅσων τοῦ ἀπείκως ἢ τριπλάσιον, ὅσων δὲ
 15 καὶ ἢ τίσις ἔτερος τῶν ἐγγυσιμῶν ἐν αἰσῶν μεγέθων.

μ. 200^a 7 Τούτου δὲ ἔστι τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ εἶδους καὶ ὥρι-
 σμένου, οἷον ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ πέρατος.

Ἐδοκιμαῖται γὰρ τὸ ἀρίστην ἄριστον τῶν ἐπιπέδων· αὐτὸ γὰρ καθ' 25
 αὐτὸ ἀρίστην ἦν καὶ ἀπεράτωτον, ὅταν προσλάβῃ ἐπιφάνειαν καὶ πέρατος.
 16 τούτου δὲ ἔστι σχήματός τι εἶδος, ὁρίζεται καὶ εἰδοποιεῖται.

μ. 200^b 9 "Ὅταν γὰρ ἀφαιρεθῇ τὸ πέρατος καὶ τὰ πάθη τῆς σφαίρας,
 λείπεται οὐδὲν" εἶναι παρὰ τὴν ὕλην.

Τὸ πέρατος, τούτέστιν ἢ ἐπιφάνεια καὶ τὸ σφαιρικὸν σχῆμα, τὰ πάθη.
 τούτέστιν αἱ παθητικαὶ ποιότητες, τὸ χρῶμα τὸ βάρος καὶ τὰ λοιπά· τούτων
 20 γὰρ ἀφαιρουμένων καταλιμπάνεται ἀρίστης τις ὄγκος καὶ ἀπεράτωτος, ὅπερ 40
 ἔστιν ἢ ὕλη. ὕλη δὲ, ἦτοι ἢ πρώτη, ἦ, ὅπερ κἀλλων, ἢ προσωθεῖσα, ἦτις
 ἔστι τὸ τριπλῆ διαστατόν, ὅπερ καθ' αὐτὸ ἀρίστην ἔστι καὶ ἀσχημάτιστον
 (οὐδὲν γὰρ οὔτε ὠρισμένον ποσῶν, οἷον διπλήχει ἢ τριπλήχει, οὔτε ἐσχημα-
 τισμένον ταυτὸν ἔστιν), θῆεν ἄλλοτε ἄλλο καὶ μέγεθος καὶ σχῆμα δέχεται,
 26 τούτου δὲ καὶ τινες ἐνόμισαν εἶναι τὴν πρώτην ὕλην.

μ. 200^b 11 Διὸ καὶ ἢ Πλάτωνος τὴν ὕλην καὶ τὴν χώραν τὸ αὐτὸ
 φησίν εἶναι ἐν τῶν Τιμαίῳ.

Διὰ ταύτην οὖν, φησὶ, τὴν αἰτίαν, διὰ τὸ προσοικεῖναι τῇ ὕλῃ τὸν 48
 τόπον, καὶ ἢ Πλάτωνος ἐν τῶν Τιμαίῳ τὴν ὕλην ταυτὸν φησὶν εἶναι τῇ χώρᾳ·

2 λέγω δὴ (GM) 4 φησιν οκ. gr. Tim. p. 30 A οὐποτέ (Gt) 7 ἄλλοτε om. G
 8 δεκτικὸν M1: δεκτικός (t et corr. K: δεκτικῶν primitivus K καὶ (ante ὥστερ)
 om. KM 9 δὲ KM: δὴ (Gt) 11 δ' ἐστὶ t 11. 12 ὑπὸ τοῦ εἶδους—πέρατος
 om. K 14 προσλάβοι K 16. 17 καὶ τὰ πάθη—ὕλην om. K 17 εἶναι M:
 om. t Aristoteles 18 τὰ πάθη K: καὶ τὰ πάθη M: τὰ δὲ πάθη (Gt) 22 καθ' αὐτὸ
 (sic) t 23 διπλήχει ἢ τριπλήχει K 25 fort. τούτῳ εἶναι om. M τὴν πρώτην
 ὕλην om. K, ubi τούτου ἐνόμισαν εἶναι ut lemma notantur 26 lemma om. K
 28 ταύτας K οὖν om. (Gt) 29 φησὶ ταυτὸν (Gt)

ἡ δὲ χώρα ὁ τόπος ἐστίν· ὥστε ταυτόν φησιν εἶναι τὴν ὕλην τῆς τόπου. **π 5**
 μεταληπτικὸν δὲ καλεῖ τὴν ὕλην, ὡς ἤδη εἶπον, ὡς τῶν εἰδῶν μεταλαμ-
 βάνουσαν, καὶ μόνως μεταλαμβάνουσαν, οὐδαμῶς δὲ μεταλαμβάνομένην.
 εἶπομεν δὲ πῶς αὐτὴν καὶ χώραν καλεῖ, ὅτι κατὰ ἀναλογίαν, ὥσπερ καὶ
5 αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν τῶν διανοητῶν, καὶ τὸν νοῦν **50**
 τῶν νοητῶν.

p. 209^b13 Ἄλλον δὲ τρόπον ἔκει τε λέγων τὸ μεταληπτικὸν καὶ
 ἐν τοῖς λεγομένοις ἀγράφοις δόγμασιν. |

Τουτέστιν ἄλλως ἐν τῇ Τιμαίῳ τὴν ὕλην ὀνομάζων καὶ ἄλλως ἐν τοῖς **π 6**
10 ἀγράφοις δόγμασι, τουτέστιν ἐν ταῖς ἀγράφοις συνοουσίαις· ἐν μὲν (γάρ) ταῖς
 ἀγράφοις συνοουσίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει τὴν ὕλην, ὡς ἐν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε, καὶ εἶπομεν διὰ τί μέγα καὶ μικρὸν ἡ ὕλη, ἐν
 δὲ τῇ Τιμαίῳ τὸ μεταληπτικὸν καλεῖ τὴν ὕλην διὰ τὸ τῶν εἰδῶν με-
 ταλαμβάνειν. τὰς δὲ ἀγράφους συνοουσίας τοῦ Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστο-
15 τέλης ἀπεγράφατο. **5**

p. 209^b15 Ὅμως μέντοι τὸν τόπον καὶ τὴν χώραν τὸ αὐτὸ ἀπε-
 φήνατο.

Εἰ δὲ καὶ διαφόρως, φησί, καλεῖ τὴν ὕλην, ἀλλ' οὖν τὸν τόπον καὶ
 τὴν ὕλην τὸ αὐτὸ φησιν· εἰ γὰρ τὴν ὕλην χώραν φησίν, ἡ δὲ χώρα οὐδὲν
20 ἕτερόν ἐστι παρὰ τὸν τόπον, δῆλον ὅτι ταυτόν ἐστι τῇ ὕλῃ ὁ τόπος. τῶν
 οὖν ἄλλων, φησί, πάντων ὅτι μὲν ἔστιν ὁ τόπος εἰπόντων, τί δὲ ἐστι μη-
 δενός, μόνος ὁ Πλάτων τί ἐστίν ὁ τόπος εἰρηκεν, ὅτι ἡ ὕλη. εἶπομεν δὲ
 ὅτι οὐ τοιοῦτον τόπον ἔλεγεν εἶναι τὴν ὕλην, περὶ οὗ νῦν ἡμῖν ὁ λόγος,
 ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν, διότι ὡς ὁ τόπος τῶν σωμάτων ὁρατοῦ, οὕτω καὶ **10**
25 ἡ ὕλη τῶν εἰδῶν.

p. 209^b20 Ἄλλως τε γὰρ τὴν ἀχροτάτην ἔχει θεωρίαν, καὶ χωρὶς
 ἀλλήλων οὐ ῥᾶδιον αὐτὰ γνωρίζειν.

Καὶ ἐντεῦθεν, φησί, τὸ χαλεπὸν τῆς τοῦ τόπου θεωρίας δείκνυται. εἴτε
 γὰρ ὕλη εἴτε εἶδος ὁ τόπος μᾶλλον, χαλεπὸς ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος· εἰς γὰρ

1 ὁ om. Gt ὥστε αὐτόν φησιν K 3 μόνον (compendio incerto) M 4 εἶπομεν
 p. 516,3 sqq. 5 διανοητικῶν M 7 τρόπον] τόπον K qui om. τὸ μεταληπτικὸν—δόγ-
 μασιν 10 ἐν ταῖς] ἐν τοῖς K 10. 11 ἐν μὲν ταῖς ἀγράφοις συνοουσίαις KM: om. G: ἐν αὐ-
 ταῖς γὰρ t 11. 12 ἔμπροσθεν ex. gr. A 4 p. 187*17 12. 13 καὶ μικρὸν—καλεῖ τὴν
 om. K 13 τὸ (aute μεταληπτικόν) om. t 16 μέντοι om. Aristoteles 18 δὲ om. G
 19 τὸ αὐτὸ KM: ταυτὸ G: ταυτὸν t 20 ἐστὶ τῆ] ἐστὶ τῆ (t 24 στοιχείον t 26 ἄλλως γὰρ
 τε γὰρ K 26. 27 θεωρίαν—γνωρίζειν om. K 26 θεωρίαν (M)t: θέαν Aristoteles 27 γνωρίζειν
 M: διορίζειν t 28 Εἶτα καὶ ἐντεῦθεν t 28 sqq. εἴτε γὰρ κτλ.] ex Themist. p. 260,1 sqq.

τὰς ἀρχὰς ἀνεισιν, ὧν ἡ θεὰ καθ' αὐτήν τε ἀκροτάτη ἐστὶ καὶ οὐ βραδία, π 6·
καὶ διότι πειρώμεθα χωρίζοντες ἀλλήλων γινώσκειν, ἀ γινῶναι χωρὶς ἀλλή-
λων οὐχ οἶόν τε. τῶν γὰρ πρὸς τι ἡ ὕλη καὶ τὸ φυσικὸν εἶδος· ἥ τε 15
γὰρ ὕλη πρὸς εἶδος λέγεται (εἶδους γὰρ ἐστὶν ὕλη), καὶ τὸ φυσικὸν εἶδος
5 ὡσαύτως ὕλης ἐστὶν εἶδος.

p. 209b21 Ἄλλὰ μὴν ὅτι γε ἀδύνατον ὁποτερονοῦν τούτων * * *

Ἄποτερονοῦν τούτων, τοῦ τε εἶδους καὶ τῆς ὕλης. ἐντεῦθεν οὖν 20
ἀνασκευάζει καὶ δείκνυσι διὰ πλειόνων, ὅτι οὔτε ὕλην οὔτε εἶδος ἐνδέχεται
εἶναι τὸν τόπον. τὸ μὲν γὰρ εἶδος καὶ ἡ ὕλη οὐ χωρίζεται τοῦ
10 πράγματος. τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα· ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐ χωρίζεται
τοῦ πράγματος, ὁ τόπος χωρίζεται τοῦ πράγματος, οὔτε ὕλη ἄρα οὔτε εἶδος
ὁ τόπος. τὸ σχῆμα δεύτερον. τὴν μὲν οὖν μείζονα πρότασιν, ὡς πρόδη-
λον, οὐ κατασκευάζει, τὴν ἐλάττονα δὲ κατασκευάζει, λέγω δὴ ὅτι ὁ τόπος
χωρίζεται τοῦ πράγματος· ἐν ᾧ γὰρ ἦν πρότερον ἀήρ, ἐξεληθόντος τούτου
15 ἄλλο τι ἐγγίνεται, ἀντιμεθισταμένον ἀλλήλοις τῶν σωμάτων· ὥστε χωρίζε- 25
ται τοῦ πράγματος ὁ τόπος.

p. 209b27 Ὡστε οὔτε μόριον οὔτε ξέις, ἀλλὰ χωριστὸς ὁ τόπος
ἐκάστου ἐστίν.

Μόριον μὲν οἶον χεῖρ ἢ ποὺς ἢ τῶν ὁμοιομερῶν τι, ξέις δὲ ἦτοι
20 τὸ εἶδος φησι τὸ οὐσιῶδες, ἦτοι ἀπλῶς πᾶν εἶδος καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός.
τά τε γὰρ ἀχώριστα καὶ τὰ χωριστὰ συμβεβηκότα συµμεταφέρονται τῷ
πράγματι, ὁ δὲ τόπος ἀκίνητός ἐστι καὶ τῷ πράγματι οὐ συµμεταβαίνει.
ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὸ μόριον χωρίζεται τοῦ πράγματος, ἔστ' ἂν ἡ μόριον· 20
χωρισθὲν γὰρ ἐθὺς φθίρεται. ὥστε οὐδὲν τοῦ πράγματος ἐστὶν ὁ τόπος.
25 δυνατὸν δὲ μόριον ἀντὶ τοῦ στοιχείου ἀκούειν, οἶον τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην,
ὑπερ καὶ μᾶλλον, ἵνα ἡ συµπέρασμα τὸ ὥστε οὔτε μόριον οὔτε ξέις
ἀντὶ τοῦ ὀρθῶν οὖν ὅτι οὔτε εἶδος οὔτε ὕλη ὁ τόπος· καὶ τί λέγω

3 οὐκ t   4 ἐστὶν ἡ ὕλη M   5 ὕλης ἐστὶν εἶδος KM: εἶδος ἐστὶν ὕλης Gt
6 lemma om. K: plenius exhibit ut solet t, unde supplenda verba εἶναι τὸν τόπον, οὐ
χαλεπὸν ἰδεῖν in M propter homoeoteleuton, ut videtur, omissa   7 Ἄποτερονοῦν —
τῆς ὕλης om. Mt   *τοι (h. e. ἦτοι) ὁποτερονοῦν τούτων ἐστὶν τοῦ τε K   9 τὸν
τρόπον K   9. 10 οὐ χωρίζεται τοῦ πράγματος om. K   10. 11 τὸ πρῶτον ἐπι-
χείρημα — οὐ χωρίζεται τοῦ πράγματος GKM: om. t   11' οὔτε ἄρα εἶδος οὔτε ὕλη t
13 post οὐ κατασκευάζει addit λέγω δὴ ὅτι ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐ χωρίζεται τοῦ πράγμα-
τος t   λέγω δὴ· ὅτι GKM: τὴν ὅτι t   14 πρότερον ἦν Gt   16 ὁ τόπος
om. M   post τόπος addit τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα t, at cf. ad v. 10 sq.
17. 18 ἀλλὰ — ἐστὶν (sed de ἐστὶν cf. ad v. 19) om. K   18 ἐκάστου ἐστὶν M:
ἐστὶν ἐκάστου t   19 ἐστὶ μόριον μὲν K   20 ἦτοι GKM: ἦ t   21 συµφέρον-
ται K   22 ἀκίνητόν Gt   25. 27 δυνατὸν — ὕλη ὁ τόπος om. K   26 ἦ
M: εἴη Gt

ὅλη καὶ εἶδος; ἀλλ' οὐδ' ἕτις τις, τοιούτων οὐδὲ συμβεβηκός ἐστὶ τι τοῦ π 6^r
 πράγματος, διότι ὁ μὲν τύπος χωρίζεται τοῦ πράγματος μετακινήθειςτος,
 τὰ δὲ συμβεβηκότη συμμετέρχονται αὐτῷ· καὶ γὰρ τὰ χωριστὰ συμβεβη- 35
 κότη κατὰ τὸπον κινουμένη τῷ πράγματι συμμεταβαίνουσιν, ὁ δὲ τύπος οὐ
 5 συμμεταβαίνει αὐτῷ, ἀλλὰ χωρίζεται αὐτοῦ.

p. 209^b28 Καὶ γὰρ δοκεῖ τοιοῦτόν τι εἶναι ὁ τύπος, οἷον τὸ
 ἄγγειον.

*Ἐτι κατασκευάζει ὅτι ὁ τύπος χωρίζεται τοῦ πράγματος. οὐδὲν γάρ,
 φησί, διαφέρει ὁ τύπος τοῦ ἄγγείου· καὶ γὰρ τὸ ἄγγειον τύπος ἐστὶ μετα- 40
 10 φορητός. ὡσπερ οὖν τοῦ ἄγγείου χωρίζεται τὸ πᾶγμα (ἕτερον γὰρ τοῦ
 πράγματος προφανῶς τὸ ἄγγειον), οὕτω δὲ καὶ τοῦ τύπου.

p. 209^b30 Ἦι μὲν οὖν χωριστὸς τοῦ πράγματος, ταύτη μὲν οὐκ
 ἐστὶ τὸ εἶδος, ἣ δὲ περιέχει, ταύτη ἕτερος τῆς ὅλης.

Ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα μεμερισμένως, ἐκ μὲν τῶν αὐτῶν
 15 τῷ προτέρῳ δεικνύον ὅτι οὐκ εἶδος ὁ τύπος, ὅτι δὲ οὐδὲ ὅλη τῷ τὴν μὲν 45
 ὅλην περιέχεσθαι, τὸν δὲ τὸπον περιέχειν.

p. 209^b32 Δοκεῖ δὲ αἰεὶ τὸ ὄν που αὐτό τι εἶναι καὶ ἕτερόν τι ἐκ-
 τὸς αὐτοῦ.

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα· ὁ τύπος ἐκτὸς τοῦ πράγματος ἕτερον ὄντος
 20 παρ' αὐτόν, ἣ ὅλη καὶ τὸ εἶδος οὐκ εἰσὶν ἐκτὸς τοῦ πράγματος οὐδὲ
 ἕτερόν τι τοῦ οὐ ἐστὶν ὅλη καὶ εἶδος (οὐδὲν γὰρ ἕτερόν ἐστὶ τὸ
 σύνθετον ἢ σύνοδος ὅλης καὶ εἶδους), ὁ τύπος ἄρα οὔτε ὅλη ἐστὶν
 οὔτε εἶδος.

1 ὅλη καὶ εἶδος KM: εἶδος καὶ ὅλη Gt οὐδὲ KM: οὔτε Gt τι om. K
 4 κατὰ—συμμεταβαίνουσιν GK: συμμετέρχονται αὐτῷ, καὶ συμμεταβαίνουσι κατὰ τὸπον κινουμένη τῷ πράγματι t 5 συμβαίνει G αὐτῷ om. t 6. 7 τι εἶναι—ἀγγειον om. K 8 κατασκευάζεται (om. ὅτι) G οὐδὲ γὰρ M 10 οὖν om. G 12 χωριστός KM: χωριστός ἐστὶ t, at cf. *Simplic.* p. 544,6 12. 13 ταύτη μὲν—ὅλης om. K 13 ἕτερος Mt et *Aristotelis codex F*: δ' ἕτερος *Aristotelis codices EGI*: γε ἕτερος *Simplicius* l. c. 15 τῷ προτέρῳ M: τῶν προτέρων K: τοῖς πρότερον Gt 17. 18 αὐτό—αὐτοῦ om. K 17 αὐτό τι εἶναι M: αὐτό τε εἶναι τι t *Aristoteles* 18 αὐτοῦ M: αὐτοῦ εἶναι t 19 ἕτερον (sic) M 21 οὐ ἐστὶν] fort. οὐ εἶναι

p. 209^b33 Πλάτωνι μέντοι λεκτέον, εἰ δεῖ παρεκβάντας εἰπεῖν, **π** 6^ο
 διὰ τί οὐκ ἐν τόπῳ τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί, εἴπερ μεθεκτικὸν ὁ εἶ
 τόπος;

Ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτωνι, ὅτι εἰ τόπον φησὶ τὴν ὕλην εἶναι, συμβήσεται
 5 καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ εἶδη ἐν τόπῳ εἶναι (ἐκ παραλλήλου δὲ ταυτὸν
 τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ εἶδη)· εἰ γὰρ μεθεκτικὸν τῶν εἰδῶν ἡ ὕλη, ἡ δὲ |
 ὕλη τόπος, ἐν τόπῳ τὰ εἶδη ἔσονται. καίτοι οὐδὲ αὐτῷ δοκεῖ ἐν τόπῳ **π** 6^ο
 εἶναι τὰ εἶδη, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπε· χωριστὰ γὰρ
 αὐτὰ εἶναι καὶ ὁ Πλάτων βούλεται. ὥστε ἡ κακῶς τὴν ὕλην τόπον εἶπεν
 10 ὁ Πλάτων, ἣ τὰ εἶδη ἀναγκάζεται ἐν τόπῳ λέγειν, ὅπερ αὐτῷ οὐ δοκεῖ.
 ἐροῦμεν δὲ πρὸς Ἀριστοτέλην, ὅτι πρῶτον μὲν οὐ τῶν χωριστῶν εἰδῶν
 ἔλεγεν ὁ Πλάτων τὴν ὕλην τόπον εἶναι, ἀ καὶ φησὶ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ, οὐδὲ **π**
 15 τούτων εἶναι μεθεκτικόν, ἀλλὰ τῶν φυσικῶν· εἴπειτα εἴπομεν ὅτι καὶ τόπον
 ἔλεγεν οὐ τοιοῦτον τόπον περὶ οὗ νῦν ἡμεῖς ποιούμεθα τὸν λόγον, ἀλλὰ
 15 κατὰ ἀναλογίαν. εἴπομεν δὲ πολλαίκις καὶ πῶς ἔλεγε τὰ εἶδη ἀριθμούς,
 ὅτι διὰ τὸ περιοριστικὸν αὐτῶν καὶ περατωτικόν. τὸ δὲ εἰ δεῖ παρεκ-
 βάντας εἰπεῖν εἴρηκε, διότι τὸ μὲν δεῖται ὅτι ἡ ὕλη τόπος οὐκ ἔστιν,
 ἀκόλουθον ἦν τῇ προκειμένῃ θεωρίᾳ, τὸ μέντοι λέγειν ὅτι εἰ τόπος εἶη ἡ
 ὕλη, ἔσονται τὰ εἶδη ἐν τόπῳ, τοῦτο οὐδὲν τῷ παρόντι λόγῳ συμβαλλόμενον **π**
 20 ἦν, εἴτε ἐν τόπῳ εἶεν τὰ εἶδη εἴτε μὴ. δυνατὸν δὲ καὶ τοῦτο ὡς εἰς τὸ
 προκειμένον συντελοῦν λαβεῖν· εἰ γὰρ αὐτοπον τὸ τὰ εἶδη ἐν τόπῳ εἶναι,
 ὁῦλον ὅτι οὐκ ἂν εἶη ἡ ὕλη τόπος.

p. 210^a2 Ἔτι πῶς ἂν φέροιτο εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον;

Τὸ τέταρτον ἐπιχείρημα. ἐντεῦθεν γὰρ πάλιν ἡ ἀκολουθία πρὸς τὰ
 25 προηγούμενα· τὰ γὰρ μεταξύ ἐν παρεκβάσει ἦν πρὸς Πλάτωνα. εἰ ἡ ὕλη
 οὖν, φησί, καὶ τὸ εἶδος τόπος, οὐδὲν ἂν ἐφέρετο ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον **π**
 (οὐδὲν γὰρ φέρεται ἐπὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ καὶ τὴν ὕλην· ἔστι γὰρ ἤδη ἐν αὐτῷ),
 ἀλλὰ μὴν φέρεται πᾶν ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον, ἡ βῶλος κάτω τὸ πῦρ ἄνω,
 οὐκ ἄρα ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος. τὸν αὐτὸν δὲ καὶ κατηγορικὸν ποιήσας

1. 3 εἰ δεῖ—ὁ τόπος om. K 2 εἴπερ M: εἴπερ τὸ t Aristoteles μεθεκτικὸν t: με-
 θεκτὸν M 4 ὅτι (ὅτι om. G) εἰ τόπον (τόπου K) GK: εἰ γὰρ τόπον t 6 μεθεκτικὸν
 compend. K: μεθεκτὸν M 7 ὁ τόπος G 8 ἐν τοῖς om. M [ἐμπροσθεν] Γ 4 p. 203^a9

9 καὶ om. t 10 αὐτὸ K 11 ἀριστοτέλην K: ἀριστο^ε: GM: ἀριστοτέλη t 12 φησὶ·
 φῆ M: φημί G 13 εἴπειτα (sic) G post ὅτι καὶ inserit τὴν ὕλην t τὸν τόπον G
 14 νῦν om. G ἡμᾶς t 19 οὐδὲ τῷ M συμβαλλόμενον K 21 συντελοῦν λαβεῖν]
 συλλαβεῖν K 23 εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον om. K αὐτοῦ libri 25 παρεκβάσει (sic) K
 25. 26 εἰ ἡ ὕλη οὖν M: ἡ ὕλη οὖν K: εἰ δὲ ἡ ὕλη οὖν G: εἰ δὲ ἡ ὕλη ἦν t 26 τόπος
 G: ὁ τόπος t: om. KM, at cf. p. 517, 19 26. 27 ἐφέρετο—οὐδὲν γὰρ iterat K
 27 οὐδὲ M αὐτοῦ t: αὐτοῦ GK M φῆη] εἶδη G

ἔξεις τὸ πέμπτον ἐπιχείρημα· ἐπὶ τὸν αὐτῶν τόπον πάντα φέρεται, ἐπὶ. n 6v
τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος οὐδὲν φέρεται, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε
εἶδος.

p. 210^a3 Ἀδύνατον γὰρ οὐ μὴ κίνησις μηδὲ τὸ ἄνω καὶ κάτω
5 ἐστὶ, τόπον εἶναι.

Τοῦτο ἔκτον ἐπιχείρημα, ἀμα δὲ καὶ κατασκευὴ τοῦτου τε τοῦ ἐπι- 21
χειρήματος καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ. ἐστὶ δὲ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα· ἐν τῷ τόπῳ
τὸ ἄνω ὑπάρχει καὶ τὸ κάτω, ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τῷ εἶδει οὔτε τὸ ἄνω ἐστὶν
οὔτε τὸ κάτω, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε εἶδος. τὸ δὲ ἀδύνατον
10 γὰρ οὐ μὴ κίνησις κατασκευὴ ἀμφοτέρων τῶν ἐπιχειρημάτων· ἐν ᾧ
γὰρ μὴ ἐστὶ κίνησις, ἐν τούτῳ οὔτε τὸ ἄνω ἔσται καὶ τὸ κάτω οὔτε
φείροιτο ἂν τι ἐπὶ τοῦτο, ἐν δὲ τῷ εἶδει καὶ τῇ ὕλῃ κίνησις οὐκ ἔστιν, 25
ᾧστε οὔτε φέρεται τι ἐπὶ ταῦτα οὔτε τὸ ἄνω ἐστὶν ἐν τούτοις καὶ τὸ κάτω.
ᾧστε ζητητέος ἐν τούτοις ὁ τόπος, ἐν οἷς δηλονότι κίνησις ἐστὶ, καὶ
15 ἐν οἷς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω.

p. 210^a5 Ἐὶ δὲ ἐν αὐτῷ ὁ τόπος (δεῖ· γὰρ, εἴπερ ἡ μορφή καὶ ἡ
ὕλη), ἔσται ὁ τόπος ἐν τόπῳ.

Ἐβδομον ἐπιχείρημα· εἰ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη τόπος, ἐν τῷ πράγματι 21
δὲ ἐστὶν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, καὶ ὁ τόπος ἄρα ἐν τῷ πράγματι ἐστὶν. ὅταν
20 οὖν μεταβάλλῃ κατὰ τόπον τὸ πρᾶγμα, τούτεστι τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, καὶ
ἐξ ἄλλου τόπου ἄλλον καταλαμβάνῃ τόπον, συμμεταβάλλει αὐτῷ δηλονότι
κατὰ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος· οὐ γὰρ ἂν ἦ τὸ σύνθετον, ἐκεῖ καὶ τὰ συντι-
θέντα ἀπλᾶ ἐξ ἀνάγκης. ᾧστε εἰ τὸ ἕλον ἐν τόπῳ γίνεται, καὶ ἡ ὕλη καὶ 25
τὸ εἶδος ἐξ ἀνάγκης· ταῦτα δὲ ἐστὶν ὁ τόπος· ὁ τόπος ἄρα ἐν τόπῳ γί-
25 νεται. ᾧστε τοῦ τόπου ἔσται τόπος.

1 αὐτῶν libri πάντα om. superscr. K 2 οὐδὲ φέρεται. M 4 οὐ] οὐ K
4. 5 μηδὲ—εἶναι om. K 4 καὶ Mt: ἡ Aristoteles 6 δὲ om. M 7 τῷ]
τὸ t 9 τῷ κάτω primitus G 11 ἐστὶ om. K ἐστὶ] ἐστὶ K 12 τι
om. K τῇ ὕλῃ καὶ τῷ εἶδει K 14 ζητητέον K ἐν τούτοις GK Mt: ἐν τοιού-
τοις Aristotelis libri 14. 15 ἐν οἷς δηλονότι—κάτω om. K 16 lemma om. K
δὲ M: δ' t αὐτῷ Mt: αὐτῶ (ex αὐτῶ correctum) Aristotelis codices EG ἡ μορ-
μὴ καὶ ἡ M: ἡ μορφή ἢ ἡ Simplic. p. 548, 7: ἡ μορφή ἢ t et Aristotelis vulgata
18 Τὸ ἕβδομον Gt 19 ἐστὶν om. M ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος KM: τὸ εἶδος καὶ ἡ
ὕλη Gt 20 μεταβάλλῃ G 21 ἐξ om. G 22 ἡ GKM: εἶη t τὸ σύνθετον
KM: σύνθε G: τὰ σύνθετα t 22. 23 συντιθέντα correxit (cf. ad p. 418, 24) t: συντε-
θέντα KM: σύνθετα G 23 ἀνάγκης GKM: ἀνάγκης· οὐ γὰρ μένουσιν δεῖ ἐν τῷ αὐτῷ,
ἀλλὰ τῷ πράγματι συγκινούνται καὶ συμμεταβάλλουσιν t 24 ὁ τόπος priore loco om. G
25 ἐστὶ] ἐστὶ K ὁ τόπος in Aristotelis textu dederat G, hic vero articulum cum
ceteris libris omisit

Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, φησί, πάντες μόνον ἀπεφήναντο περὶ τοῦ τόπου π 4
 ὅτι ἔστι, μόνος δὲ ὁ Πλάτων ἐπεχείρησεν εἰπεῖν τί ἐστι, λέγων ὅτι ἡ ὕλη
 ἐστὶν ἡ χώρα καὶ ὁ τόπος. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης, ὡς εἶπωθε, τὸ φαι- 5
 νόμενον ἐλέγχων εἰκότως ἐγκάλει τῷ Πλάτῳ τὴν ὕλην τόπον εἶναι εἰπόντι, π 5
 5 πρόδηλον δὲ ὅτι οὐ τοῦτον τὸν τόπον περὶ οὗ νῦν ἡμῖν ὁ λόγος, τὸν δεξι-
 κὸν τῶν συνθέτων σωμάτων, τοῦτον ἔλεγε τὴν ὕλην ὁ Πλάτων, ἀλλὰ κατὰ
 ἀναλογίαν τῶν φυσικῶν εἰδῶν τόπον ἐκάλει τὴν ὕλην, διότι ὡσπερ ἅπαν
 σῶμα ἐν τόπῳ, οὕτως ἅπαν εἶδος φυσικὸν ἐν ὕλῃ. ὡσπερ ἀμέλει καὶ
 αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν καλεῖ ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς
 10 πραγματείᾳ: “καὶ εὖ δὴ” γὰρ φησιν “οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν τόπον 5
 εἰδῶν”, καὶ τὸν νοῦν τῶν νοητῶν εἰδῶν τόπον φησίν. οὕτως οὖν καὶ ὁ
 Πλάτων τὴν ὕλην τόπον τῶν φυσικῶν εἰδῶν φησιν· εἰ γὰρ ὡς ἔχει τὰ
 ψυχικὰ εἶδη πρὸς τὴν ψυχὴν, οὕτως ἔχει καὶ τὰ φυσικὰ εἶδη πρὸς τὴν
 ὕλην, ἡ δὲ ψυχὴ τόπος τῶν ψυχικῶν εἰδῶν, καὶ ἡ ὕλη ἄρα τόπος τῶν
 15 φυσικῶν εἰδῶν ἂν εἴη, ὡς δεκτικὴ αὐτῶν καὶ ἄνευ αὐτῆς συστήναι μὴ
 δυναμένων. ἀναλογεῖ γὰρ τὸ μὲν χωριστὸν καὶ ἐξηρημένον εἶδος πατρί,
 μητρὶ δὲ ἡ ὕλη, σπέρματι δὲ οἱ δημιουργικοὶ λόγοι, οἱ ἐκ τοῦ χωριστοῦ
 εἶδους ἐνδιδόμενοι εἰς τὴν ὕλην, κυήματι δὲ τὰ ἐκ τῶν λόγων τῶν δημιουρ- 10
 γικῶν ἀναβλασάνοντα ἐν τῇ ὕλῃ φυσικὰ εἶδη. διὰ τοῦτο μητέρα τὴν ὕλην
 20 τιθήνην τε καὶ δεξαμενὴν ὁ Τίμαιος ἐκάλεσε, καλεῖ δὲ καὶ μεταληπτικὸν
 τὴν ὕλην, ὡς τὰ εἶδη πάντα μεταλαμβάνουσιν καὶ δεχομένην, καὶ μόνως
 μεταλαμβάνουσιν, μηδαμῶς δὲ μεταλαμβάνομένην. πῶς δὲ καὶ μέγα καὶ
 μικρὸν αὐτὴν ἐκάλει, πολλάκις εἴρηται, ὅτι ὡς δεκτικὴν τῶν ἐναντίων,
 πρώτη δὲ ἐναντίωσις καὶ γενικωτάτη ἡ κατὰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν,
 25 ἐπειδὴ καὶ πρῶτον ὀγκοῦται ἡ ὕλη ποσωθεῖσα, τοῦ δὲ ποσοῦ πρώτη
 ἀντίθεσις ἡ κατὰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν- 15

Οὕτως οὖν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ δεῖξας ἐκ τίνων μὲν ὕλη δόξειεν
 (ἂν) εἶναι, ἐκ τίνων δὲ εἶδος, ἐφεξῆς διὰ πλειόνων ἐπιχειρημάτων δείκνου-
 σιν, ὅτι οὔτε ὕλην δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον οὔτε εἶδος. εἰσὶ δὲ ἀριθμοῦντι
 30 τὰ πάντα ἐπιχειρήματα ὀκτώ. διὰ μὲν οὖν τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος
 κοινῷ λόγῳ δείκνουσιν, ὅτι οὔτε ὕλη δύναται εἶναι ὁ τόπος οὔτε εἶδος,

1 ἀπεφήναντο K   2 ὅτι ἔστι om. M   3 ὡς om. G   4 ἐγκάλειν G   τὴν ὕλην τὸν
 τόπον M   5 τὸν (post τοῦτον) om. t   ἡμῖν ὁ λόγος (cf. p. 521,23) M: ὁ λόγος K: ὁ λόγος
 ἡμῖν Gt   6 συνθέντων primitus M   τούτων err. tyogr. t   7 τὸν τόπον M
 9 ὁ om. Gt   9. 10 τὴν ψυχὴν—λέγοντες om. M   9 Περὶ ψυχῆς Γ 4 p. 429*27
 10 εὖ δὴ GK: εὖ γε t et Simplific. p. 540,9   τὴν ψυχὴν εἶναι τόπον Aristoteles at cf.
 Simplificus   12 φησιν] καλεῖ K   13 ψυχικὰ marg. G²: φυσικὰ G   15 καὶ om. M
 17 ἡ δὲ ὕλη μητρὶ Gt   18 κυήματα K   18. 19 δημιουργητῶν (sic) K: δημιουργι-
 κῶν t   19 φυσικὰ εἶδη ἐν τῇ ὕλῃ K   μητέρα κτλ. vide ad p. 5,9   20 τιθήνην
 Gt: τιθήνην KM   μεταληπτικὴν KM   21 μεταλαμβάνουσιν—μόνως om. G
 22 καὶ (ante μέγα) om. Gt   23 πολλάκις velut p. 93,9 sqq.   26 ἡ ἀντίθεσις ἡ M
 27 μὲν om. M   28 ἂν addidi   29 ὕλην δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον KM: ὕλη δύναται
 εἶναι ὁ τόπος Gt   δὲ KM: γὰρ Gt   30 τὰ πάντα om. M

λόγῳ τοιούτῳ· ἡ ὕλη, φησί, καὶ τὸ εἶδος ἀχώριστά ἐστι τοῦ πράγματος π 5^r
 οὐπερ ἐστὶν ὕλη καὶ εἶδος, ὁ τόπος χωρίζεται τῶν πραγμάτων ὧν λέγεται 20
 εἶναι τόπος, ὁ τόπος ἄρα οὔτε εἶδος ἐστὶν οὔτε ὕλη. ὅτι γὰρ χωρίζεται τὰ
 πράγματα τῶν τόπων ἐν οἷς ἐστι, πρόδηλον· ἐν γὰρ τῷ τόπῳ, φησὶν,
 5 ἔνθα πρότερον ἦν ὕδωρ, ἐν τούτῳ ἐξεληθόντος τοῦ ὕδατος ἀπὸ γέγονεν,
 ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ ἐν ᾧ πρότερον ἦν οἶνος, ἐν τούτῳ ἐξεληθόντος
 ὕδωρ γίνεται ἢ ἀπὸ· καὶ γὰρ τὸ ἀγγεῖον, φησί, τόπος ἐστὶ μεταφορητός,
 ὥσπερ καὶ ὁ τόπος οἶον ἀγγεῖον ἀμετακίνητον. ὥσπερ οὖν τὸ ἀγγεῖον οὐ-
 δὲν ἐστὶ τοῦ ἐν αὐτῷ, οὐχ ὕλη οὐκ εἶδος οὐχ ἕτερόν τι, διότι ὕλη μὲν
 10 καὶ εἶδος καὶ τὰ τοιαῦτα ἀχώριστα τοῦ πράγματος, ὁ δὲ κέραμος χωριστός, 25
 οὕτω δὴ φημι καθόλου καὶ ἐπὶ τόπου. τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα μεμερισμένως
 προφέρεται· τῷ μὲν γὰρ αὐτῷ λόγῳ δείκνυσιν, ὅτι τὸ εἶδος οὐκ ἔστιν ὁ
 τόπος, εἴ γε τὸ μὲν εἶδος ἀχώριστον ὁ δὲ τόπος χωριστός, ὅτι δὲ οὐδὲ
 ὕλη ὁ τόπος, δείκνυσιν οὕτως· ὁ τόπος περιέχει τὰ ἐν τῷ τόπῳ, ἡ ὕλη
 15 περιέχεται καὶ οὐ περιέχει, ὁ τόπος ἄρα ὕλη οὐκ ἔστι. τὸ τρίτον ἐπιχεί-
 ρημα τοιούτων· ὁ τόπος ἔξωθεν ἐστὶ τοῦ πράγματος οὐ ἂν ἢ τόπος, ἢ
 ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐκ ἔστιν ἔξωθεν τοῦ πράγματος, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη 20
 ἐστὶν οὔτε εἶδος. τέταρτον δι' ὑποθετικοῦ συλλογισμοῦ οὕτως· εἴ ἢ ὕλη
 καὶ τὸ εἶδος τόπος, οὐδὲν ἂν ἐφέρετο ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον (οὐδὲν γὰρ
 20 φέρεται ἐπὶ τοῦτο ἐφ' ὃ ἔστιν, ἔστι δὲ ἕκαστον ἐν τῇ ἑαυτοῦ ὕλῃ καὶ πῶ
 εἶδει), ἀλλὰ μὴν πάντα φέρεται ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν τόπους, ἡ ὕλη ἄρα καὶ
 τὸ εἶδος τόπος οὐκ ἔστι. τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπιχείρημα ἔστι καὶ κατηγορικῶς
 σχηματίσαντα ποιῆσαι πέμπτον συλλογισμόν οὕτως· τὰ κατὰ φύσιν κινού-
 μενα ἐπὶ τοὺς οἰκείους φέρεται τόπους, οὐδὲν τῶν κινουμένων ἐπὶ τὴν
 25 ὕλην φέρεται ἢ τὸ εἶδος, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε εἶδος. τὸ 35
 σχῆμα τρίτον. ὅτι γὰρ οὐδὲν κινεῖται ἐπὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, προφανές·
 κινεῖται γὰρ τι ἐπὶ τοῦτο ἐφ' ὃ πρότερον οὐκ ἔστι, πᾶν δὲ τὸ εἶναι αὐτὸ
 ἐν τῇ ὕλῃ ἔχει καὶ τῷ εἶδει. ἔκτον· ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἄνω ὑπάρχει καὶ τὸ
 κάτω, ἐφ' ὃ καὶ κινεῖται τὰ κινούμενα, ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τῷ εἶδει οὐχ
 30 ὑπάρχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε εἶδος.

1 τοιούτω λόγῳ Gt 2 ὁ δὲ τόπος χωρίζεται Gt 3 γὰρ GM: δὲ (K)t 4 τῷ]
 τὸ K 5 τοῦτο (sic) K 6 καὶ om. M conicias ἐξεληθόντος (τούτου) (cl. p. 522,
 14), at cf. Arist. c. 1 p. 208b2 7 γίνετα] γὰρ compend. M μεταφορητός K
 8 ὥσπερ κα] οὕτως καὶ G 9 τοῦ GK: τῶν t οὐχ εἶδος K 9. 10 εἶδος
 μὲν καὶ ὕλη Gt 11 ἐπὶ τοῦ τόπου t τὸ δεύτερον (om. δὲ) Gt 12 προσφέρε-
 ται. τὸ μὲν K 13 ἀχώρηστον K 13. 14 οὐδὲ ἢ ὕλη t 14 τὰ] τὸ M 15 τὸ
 om. G 16. 17 οὐ—πράγματος om. G 17 ἔστιν KM: εἶσιν (cf. p. 523, 20) t
 ἔξωθεν KM: ἐκτός t 18 συλλόγου K εἰ om. K 19 ὁ τόπος t 20 ἂν ἐφέ-
 ρετο Gt: ἀναφέρεται KM 20 τούτω G ἐφ' ὃ GK: immo ἐν ᾧ cum t
 23 σχηματίσαντας Gt οὕτω t 23. 24 κινούμενα] φερόμενα M 25. 26 τὸ
 σχῆμα τρίτον om. M 26 ὅτι] εἰ M γὰρ] δὲ t 27 τοῦτο (ex τούτω) corr. G:
 ταῦτα K ἐφ' ὃ GM: ἐφ' ὃ K: ἐν ᾧ t cf. v. 20 28 ἔκτον M: om. (sed c' in
 marg. G²) G: καὶ (scilicet confunduntur c' et καὶ compendiose scriptum; cf. ad p. 389, 1)
 K: ἔκτον ἐπιχείρημα τοιούτων t 29 ἐν δὲ τῷ (K)

ἔβδομον ἐπιχείρημα τοιοῦτον· εἰ τὸ εἶδος, φησίν, ἢ ἡ ὕλη τόπος ἐστίν, π 5
 ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐν τῷ πράγματι ἐστὶ, λέγω δὴ τῷ συνθέτῳ, μετα- 10
 βάλλει δὲ τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, συγκινεῖται δηλονότι καὶ ταῦτα
 τοῖς πράγμασι καὶ συμπαραγίνεται οὐπερ ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα· ὥστε καὶ ὁ
 5 τόπος συμμεταβάλλει τοῖς πράγμασιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. πρῶτον μὲν
 οὖν ἄτοπον κινεῖσθαι τοὺς τόπους, ἔπειτα συμβήσεται τὸν τόπον ἐν τόπῳ
 εἶναι. εἰ γὰρ τὸ σύνθετον ἐν τόπῳ γίνεται ὅταν ἐνθένδε ἐκαῖσε μεταβαίῃ,
 τὸ δὲ σύνθετον οὐδὲν ἕτερον ἐστὶ παρά τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, δῆλον ὅτι
 καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐν τόπῳ γίνεται· ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος 15
 ἐστίν· ὁ τόπος ἄρα ἐν τόπῳ γίνεται. ἀνάξεις δὲ ὑπὸ τὸ πρῶτον σχῆμα
 τὸν συλλογισμόν οὕτως· ὁ τόπος ἢ ὕλη ἐστὶν ἢ εἶδος, ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος
 ἐν τῷ συνθέτῳ εἰσὶν (οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἐστὶ τὸ σύνθετον παρά τὴν ὕλην
 καὶ τὸ εἶδος), τὸ σύνθετον μεταβάλλον ἀπὸ τόπου εἰς ἕτερον γίνεται τό-
 20 πον, ὁ τόπος ἄρα μεταβάλλον ἀπὸ τόπου εἰς ἕτερον γίνεται τόπον. εἰ δὲ
 ἄτοπον τὸν τόπον ἐν τόπῳ γίνεσθαι, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε
 εἶδος· ταύτη γὰρ τῇ ὑποθέσει τὸ ἄτοπον ἠκολούθησεν. ὁ γόνον ἐπιχείρημα· 20
 εἰ τὸ εἶδος, φησί, τόπος, ὅταν φθαρῇ τὸ ὕδωρ καὶ μεταβαλῇ εἰς ἀέρα,
 φθείρεται ἐξ ἀνάγκης καὶ ὁ τοῦ ὕδατος τόπος, εἴπερ τὸ εἶδος ἐστὶν ὁ τό-
 25 πος. καὶ τίς ἂν ἐπινοήσῃ φθορὰν τόπου; ὥσπερ γὰρ οὐδὲ γένεσις τόπου
 ἐστίν, οὕτως οὐδὲ φθορὰ τόπου ἂν εἴη. ἄλλως τε οὐδὲ ἡ αἴσθησις ὑπα-
 γορεύει ἐφθάρθαι τὸν τοῦ ὕδατος τόπον μεταβάλλοντος εἰς ἀέρα· ἐν τούτῳ
 γὰρ ἄλλο τι γέγονε σῶμα. εἰ δὲ ἡ ὕλη τόπος, ἐπειδὴ καὶ μένει ἡ αὐτὴ 25
 μεταβάλλοντος εἰς ἀέρα τοῦ ὕδατος, διὰ τί ἐν ἄλλῳ τόπῳ γίνεται εἰς ἀέρα
 μεταβάλλον τὸ ὕδωρ, καίτοι τῆς ὕλης τῆς αὐτῆς οὐσης; διὰ πάντων οὖν π 5
 25 τούτων δῆλον ὅτι οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος δύναται εἶναι ὁ τόπος.

Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ καθ' ἄλλο λέγεται. τὸ μὲν
 καθ' αὐτὸ ἀντίκειται τῷ κατὰ συμβεβηκός, τὸ δὲ πρῶτως τῷ κατ'
 ἄλλο· ἐνταῦθα οὖν τὸ καθ' αὐτὸ ἀντὶ τοῦ πρῶτως εἶπεν. ἐπεὶ οὖν
 βούλεται ἐξομοιωσάσαι τῷ εἶδει τὸν τόπον, τῷ καὶ τὸν τόπον ἕκαστον περι-
 30 γράφειν καὶ περιορίζειν, ὥσπερ καὶ τὸ εἶδος, λέγεται δὲ ὁ μὲν τις κοι-
 νὸς εἶναι τόπος ὁ δὲ ἴδιος ἕκαστου, ἐστὶ δὲ ἡ ὁμοιότης ἢ πρὸς τὸ εἶδος 5
 οὐ κατὰ τὸν κοινὸν τόπον ἀλλὰ κατὰ τὸν ἴδιον, διὰ τοῦτο φησὶν ἐπειδὴ
 τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ πρῶτως τοῦτο δὲ λέγεται, τὰ δὲ κατ' ἄλλο, καὶ ὁ
 τόπος δηλονότι ὁ μὲν ἔσται πρῶτως καὶ κυριώτατα, ὁ ἕκαστον ἰδίᾳ περιέ-

1 εἰ] ἢ K   2 ἢ δὲ KM: ἔστι δὲ ἡ (omisso ἐστὶ post πρᾶγματι) Gt   4 ἂν καὶ om.
 Themist. p. 261,8   9 τόπος om. K   10 δὲ καὶ ὑπὸ Gt   πρῶτον.(GKM: τέ-
 ταρτον t   11 ἐστὶν om. K   13 ἐγγίνεται M   14 ὁ τόπος ἄρα—τόπον om. K
 14. 15 εἰ δὲ ἄτοπον πᾶν τὸν G   17 φησὶν ὁ τόπος t   μεταβάλλῃ Gt   18 ἐστὶν
 om. M   19 ἐπινοηθεῖ φθορὰ Gt   20 ἢ φθορὰ G   21 μεταβαλόντος t   22 εἰ] ἢ K
 ὁ τόπος Gt   23 τοῦ ὕδατος εἰς ἀέρα t   διατὶ (t: διότι KM   24 μεταβαλ-
 λων K   26 Ἐπεὶ—λέγεται KM: om. G: ἰστέον δὲ ὅτι t   26. 28 τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ἀντί-
 κείται—τῷ κατ' ἄλλο om. K   τῷ μὲν et τῷ δὲ πρῶτω (sic) τὸ κατ' ἄλλο M   31 τόπος
 εἶναι Gt   ὁμοιότης K   34 post ἔσται πρῶτως iterat τοῦτο δὲ λέγεται ὁ δὲ (sic) κατ'
 ἄλλο καὶ δῆλον ὅτι (sic) ὁ μὲν ἔσται (omissis 34. p. 519,1 καὶ κυριώτατα—κόσμῳ εἶναι) K

χων, ὁ δὲ κατ' ἄλλο, ὁ κοινός. λεγόμεθα γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι, διότι π 5^v
ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ ἐν τούτῳ, διότι ἐν τῇδε τῇ πόλει, καὶ
ἐν ταύτῃ, διότι ἐν τῷδε τῷ οἴκῳ, καὶ ἐν τούτῳ, διότι ἐν τῷ μέρει τοῦ
οἴκου τῷ προσεχῶς ἐμὲ μόνον περιέχοντι, ὅσπερ καὶ κυρίως καὶ πρώτως 10
5 ἐστὶ τόπος ἐμός. ὁ γὰρ οἴκος καὶ ἡ πόλις καὶ ὁ κόσμος οὐ πρώτως ἐστὶ
τόπος ἐμός, ἀλλὰ κατὰ ἄλλο. ἡ γὰρ οἰκία τόπος ἐστὶν ἐμός διὰ τὸ μύ-
ριον τοῦ οἴκου τὸ περιέχον με, καὶ ἡ πόλις διὰ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπὶ τῶν
λοιπῶν ὡσαύτως.

10 p. 209^b1 Εἰ δέ ἐστιν ὁ τόπος τὸ πρώτως περιέχον ἕκαστον τῶν
σωμάτων, πέρασ τι ἂν εἴη.

Τουτέστι τὸ πρώτως καὶ προσεχῶς ἕκαστον περιέχον, οὐχ ὁ κοινός 16
τόπος. εἰ δὲ τὸ προσεχῶς ἕκαστον περιέχον ὁ τόπος ἐστὶ, πέρασ τί ἐστὶ.
δηλονότι ὁ τόπος· περατοῖ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ. τοιοῦτον δέ ἐστι καὶ τὸ εἶδος.

15 p. 209^b2 Ὡστε δόξειεν ἂν ὁ τόπος τὸ εἶδος εἶναι, ᾧ ὀρίζεται
τὸ μέγεθος καὶ ἡ ὕλη ἢ τοῦ μεγέθους· τοῦτο γὰρ ἕκαστον
πέρας.

Τὸ μέγεθος λέγοι ἂν τὸ σύνθετον, τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. φησὶν οὖν
ὅτι τῷ εἶδει καὶ τὸ σύνθετον ὀρίζεται· τὸ γὰρ ὠρίσθαι αὐτῷ κατὰ τὸ 20
εἶδος ἐστὶ. καὶ ἡ ὕλη δὲ τοῦ συνθέτου ἀόριστος οὕσα καθ' αὐτὴν ὀρίζε-
ται ὑπὸ τοῦ εἶδους· τὸ γὰρ εἶδος, φησί, πέρασ ἐστὶ καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ
20 συνθέτου. εἶδος δὲ ἔοικε λέγειν νῦν τὸ κατὰ τὰ πέρατα· καὶ γὰρ τὸ διά-
στημα ἀόριστον ὄν καθ' αὐτὸ καὶ ἀπεράτῳτων περατοῦται καὶ ὀρίζεται ταῖς
ἐπιφανείαις.

25 p. 209^b6 Ἦι δὲ δοκεῖ ὁ τόπος εἶναι τὸ διάστημα τοῦ μεγέθους,
ἡ ὕλη· τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ μεγέθους.

Τουτέστι καθὼς ὁ τόπος διάστημα τί ἐστὶ δεκτικὸν τοῦ μεγέθους, κατὰ
τοῦτο ὕλη δοκεῖ εἶναι· ἐν γὰρ τῷ μεγέθει τὸ ἀόριστον διάστημα ὕλη ἐστὶ 25
τοῦ μεγέθους. ὅσπερ γὰρ ἡ πρώτη ὕλη τῷ ἄλλοτε ἄλλα εἶδη δέχεσθαι
ἑτέρα μὲν οὕσα παρ' αὐτὰ δείκνυται, οὐδέποτε δὲ χωρὶς εἶδους ἐστίν, οὕτω

3 διότι καὶ ἐν τῷδε τῷ οἴκῳ G 9 δέ (cf. Arist. cod. E) KM: δὴ t 9. 10 τὸ πρώτως—
εἴη om. K 9 πρώτως Mt: πῶτον Aristoteles 10 τι M: om. t 12. 13 εἰ δὲ τὸ—
δηλονότι ὁ τόπος iterat G 12 ὁ (ὁ om. t) τόπος ἐστὶ KMt: οὐχ ὁ κοινός τόπος ἐστὶ G
13 αὐτῷ (iM: αὐτῷ (sic) K: αὐτῷ t ἐστὶ om. Gt 14 lemma habet G verba Ὡστε—
εἶναι ad superiorem explanationem pertinere videntur, cf. Aristoteles 15. 16 καὶ ἡ ὕλη—
πέρας om. K 17 τὸ μέγεθος δὲ λέγοι t 20 φησί, πέρασ ἐστὶ GM: φησι πέρασ ἔχει K:
ἐστὶ φησί, πέρασ t 21 τὰ om: GK 22. 23 ταῖς ἐπιφανείαις (cf. p. 515, 16) KM: τῆς
ἐπιφανείας G: ὑπὸ τῆς ἐπιφανείας t 24 Ἦι] *i (h. e. εἰ) K 24. 25 τὸ διάστημα—ἕτερον
τοῦ μεγέθους om. K 27 ὕλη ἐστὶ] ὕλη εἶναι K 28 εἴδη] ὕλη K 29 μὲν om. Gt

φημί ἐπειδὴ ποτὲ μὲν μείζον ποτὲ δὲ ἔλαττον γίνεται τὸ μέγεθος, ἕτερόν π 5ν
 τί ἐστὶν αὐτῷ ὑποκείμενον, τὸ ἀπλῶς μέγεθος, λέγω δὲ διάστημα τι ἀόρι-
 στον τῷ ἰδίῳ λόγῳ, ἔπερ ὁ Πλάτων τὸ “πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως κινού-
 μενόν” φησιν. ἀλλὰ τοῦτο οὐδέποτε ἐστὶν εὐρεῖν χωρὶς ὄρου τινὸς καὶ
 5 πέρατος, εἰ καὶ τῷ ἰδίῳ λόγῳ οὐδένα ὄρον ἔχει οὐδὲ πέρασ. ὥσπερ οὖν
 τοῦτο τὸ ἀόριστον διάστημα ὕλη ὃν τῶν μεγεθῶν ἄλλοτε ἄλλο δέχεται μέ- 30
 γεθος, οὕτω δὲ καὶ ὁ τόπος διάστημά ἐστὶν ἄλλοτε ἄλλων μεγεθῶν
 δεκτικόν, καὶ ταύτη ὕλη δόξειεν ἂν εἶναι· καὶ ὥσπερ τὸ ἀόριστον διά-
 στημα ἕτερόν ἐστὶ τοῦ μεγέθους, οἷον τοῦ διπλήχους ἢ τριπλήχους, οὕτω δὲ
 10 καὶ ὁ τόπος ἕτερος τῶν ἐγγινομένων ἐν αὐτῷ μεγεθῶν.

p. 209^b7 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ εἶδους καὶ ὠρι-
 σμένον, οἷον ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ πέρατος.

Εἰδοποιεῖται γὰρ τὸ ἀόριστον διάστημα τῷ ἐπιπέδῳ· αὐτὸ γὰρ καὶ 35
 αὐτὸ ἀόριστον ὃν καὶ ἀπεράττων, ὅταν προσλάβῃ ἐπιφάνειαν καὶ πέρασ,
 15 τοῦτο δὲ ἐστὶ σχήματός τι εἶδος, ὀρίζεται καὶ εἰδοποιεῖται.

p. 209^b9 Ὅταν γὰρ ἀφαιρεθῇ τὸ πέρασ καὶ τὰ πάθη τῆς σφαίρας,
 λείπεται οὐδὲν εἶναι παρὰ τὴν ὕλην.

Τὸ πέρασ, τουτέστιν ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ σφαιρικὸν σχῆμα, τὰ πάθη,
 τουτέστιν αἱ παθητικαὶ ποιότητες, τὸ χρῶμα τὸ βῆρος καὶ τὰ λοιπά· τούτων
 20 γὰρ ἀφαιρεθέντων καταλιμπάνεται ἀόριστός τις ὄγκος καὶ ἀπεράττως, ὅπερ 40
 ἐστὶν ἡ ὕλη. Ὑλὴ δέ, ἤτοι ἡ πρώτη, ἦ, ἔπερ καλλιον, ἡ ποσωθεῖσα, ἦτις
 ἐστὶ τὸ τριχῆ διαστατόν, ὅπερ καθ' αὐτὸ ἀόριστόν ἐστὶ καὶ ἀσχημάτιστον
 (οὐδενὶ γὰρ οὔτε ὠρισμένῳ ποσῷ, οἷον διπλήχει ἢ τριπλήχει, οὔτε ἐσχημα-
 τισμένῳ ταυτόν ἐστιν), ὅθεν ἄλλοτε ἄλλο καὶ μέγεθος καὶ σχῆμα δέχεται,
 25 τοῦτο δὲ καὶ τινες ἐνόμισαν εἶναι τὴν πρώτην ὕλην.

p. 209^b11 Διὸ καὶ ὁ Πλάτων τὴν ὕλην καὶ τὴν χώραν τὸ αὐτό
 φησιν εἶναι ἐν τῷ Τιμαίῳ.

Διὰ ταύτην οὖν, φησὶ τὴν αἰτίαν, διὰ τὸ προσεικέναι τῇ ὕλῃ τὸν 45
 τόπον, καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ τὴν ὕλην ταυτόν φησὶν εἶναι τῇ χώρᾳ·

2 λέγω δὲ GM   4 φησιν ex. gr. Tim. p. 30A   οὐποτέ Gt   7 ἄλλοτε om. G
 8 δεκτικόν Mt: δεκτικός G et corr. K: δεκτικῶν primitus K   καὶ (ante ὥσπερ)
 om. KM   9 δὲ KM: δὴ Gt   11 δ' ἐστὶ t   11. 12 ὑπὸ τοῦ εἶδους—πέρατος
 om. K   14 προσλάβοι K   16. 17 καὶ τὰ πάθη—ὕλην om. K   17 εἶναι M:
 om. t Aristoteles   18 τὰ πάθη K: καὶ τὰ πάθη M: τὰ δὲ πάθη Gt   22 καθ' αὐτό
 (sic) t   23 διπλήχει ἢ τριπλήχει K   25 fort. τούτῳ εἶναι om. M   τὴν πρώτην
 ὕλην om. K, ubi τοῦτο—ἐνόμισαν εἶναι ut lemma notantur   26 lemma om. K
 28 ταύτας K   οὖν om. Gt   29 φησὶ ταυτόν Gt

ἡ δὲ χώρα ὁ τόπος ἐστίν· ὥστε ταυτὸν φησιν εἶναι τὴν ὕλην τῷ τόπῳ. π 5^v
 μεταληπτικὸν δὲ καλεῖ τὴν ὕλην, ὡς ἤδη εἶπον, ὡς τῶν εἰδῶν μεταλαμ-
 βάνουσιν, καὶ μόνως μεταλαμβάνουσιν, οὐδαμῶς δὲ μεταλαμβάνομένην.
 εἵπομεν δὲ πῶς αὐτὴν καὶ χώραν καλεῖ, ὅτι κατὰ ἀναλογίαν, ὥσπερ καὶ
 5 αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν τῶν διανοητῶν, καὶ τὸν νοῦν 50
 τῶν νοητῶν.

p. 209^b13 Ἄλλον δὲ τρόπον ἔχει τε λέγων τὸ μεταληπτικὸν καὶ
 ἐν τοῖς λεγομένοις ἀγράφοις δόγμασιν. |

Τουτέστιν ἄλλως ἐν τῷ Τιμαίῳ τὴν ὕλην ὀνομάζων καὶ ἄλλως ἐν τοῖς π 6^r
 10 ἀγράφοις δόγμασι, τουτέστιν ἐν ταῖς ἀγράφοις συνοουσίαις· ἐν μὲν (γὰρ) ταῖς
 ἀγράφοις συνοουσίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει τὴν ὕλην, ὡς ἐν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε, καὶ εἵπομεν διὰ τί μέγα καὶ μικρὸν ἡ ὕλη, ἐν
 δὲ τῷ Τιμαίῳ τὸ μεταληπτικὸν καλεῖ τὴν ὕλην διὰ τὸ τῶν εἰδῶν με-
 ταλαμβάνειν. τὰς δὲ ἀγράφους συνοουσίας τοῦ Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστο-
 15 τέλης ἀπεγράψατο. 5

p. 209^b15 Ὅμως μέντοι τὸν τόπον καὶ τὴν χώραν τὸ αὐτὸ ἀπε-
 φήνατο.

Εἰ δὲ καὶ διαφόρως, φησί, καλεῖ τὴν ὕλην, ἀλλ' οὖν τὸν τόπον καὶ
 τὴν ὕλην τὸ αὐτὸ φησιν· εἰ γὰρ τὴν ὕλην χώραν φησίν, ἡ δὲ χώρα οὐδὲν
 20 ἕτερόν ἐστι παρὰ τὸν τόπον, δῆλον ὅτι ταυτὸν ἐστὶ τῇ ὕλῃ ὁ τόπος. τῶν
 οὖν ἄλλων, φησί, πάντων ὅτι μὲν ἐστὶν ὁ τόπος εἰπόντων, τί δὲ ἐστὶ μη-
 δένος, μόνος ὁ Πλάτων τί ἐστὶν ὁ τόπος εἰρηκεν, ὅτι ἡ ὕλη. εἵπομεν δὲ
 ὅτι οὐ τοιοῦτον τόπον ἔλεγεν εἶναι τὴν ὕλην. περὶ οὗ οὖν ἡμῖν ὁ λόγος,
 ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν, διότι ὡς ὁ τόπος τῶν σωμάτων ὁμοίον, οὕτω καὶ 10
 25 ἡ ὕλη τῶν εἰδῶν.

p. 209^b20 Ἄλλως τε γὰρ τὴν ἀχροτάτην ἔχει θεωρίαν, καὶ χωρὶς
 ἀλλήλων οὐ ῥᾶδιον αὐτὰ γνωρίζειν.

Καὶ ἐντεῦθεν, φησί, τὸ χαλεπὸν τῆς τοῦ τόπου θεωρίας δεῖκνυται. εἴτε
 γὰρ ὕλη εἴτε εἶδος ὁ τόπος μᾶλλον, χαλεπὸς ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος· εἰς γὰρ

1 ὁ om. Gt ὥστε αὐτὸν φησιν K 3 μόνον (compendio incerto) M 4 εἵπομεν
 p. 516,3 sqq. 5 διανοητικῶν M 7 τρόπον] τόπον K qui om. τὸ μεταληπτικὸν—δόγ-
 μασι 10 ἐν ταῖς] ἐν τοῖς K 10. 11 ἐν μὲν ταῖς ἀγράφοις συνοουσίαις KM: om. G: ἐν αὐ-
 ταῖς γὰρ t 11. 12 ἔμπροσθεν ex. gr. A 4 p. 187*17 12. 13 καὶ μικρὸν—καλεῖ τὴν
 om. K 13 τὸ (ante μεταληπτικὸν) om. t 16 μέντοι om. Aristoteles 18 δὲ om. G
 19 τὸ αὐτὸ KM: ταυτὸ G: ταυτὸν t 20 ἐστὶ τῇ] ἐστὶ τῇ (G) 24 στοιχείον t 26 ἄλλως γὰρ
 τε γὰρ K 26. 27 θεωρίαν—γνωρίζειν om. K 26 θεωρίαν (M)t: θέαν Aristoteles 27 γνωρίζειν
 M: διαρίζειν t 28 Εἶτα καὶ ἐντεῦθεν t 28 sqq. εἴτε γὰρ κτλ.] ex Themist. p. 260,1 sqq.

τὰς ἀρχὰς ἀνεισιν, ὧν ἡ θεὰ καθ' αὐτήν τε ἀκροτάτη ἐστὶ καὶ οὐ ῥαδίᾳ, **π 6'**
καὶ διότι πειρώμεθα χωρίζοντες ἀλλήλων γινώσκειν, ἃ γινώσκων χωρὶς ἀλλή-
λων οὐχ οἶόν τε. τῶν γὰρ πρὸς τι ἡ ὕλη καὶ τὸ φυσικὸν εἶδος· ἢ τε **15**
γὰρ ὕλη πρὸς εἶδος λέγεται (εἶδους γὰρ ἐστὶν ὕλη), καὶ τὸ φυσικὸν εἶδος
5 ὡσαύτως ὕλης ἐστὶν εἶδος.

p. 209^b21 Ἄλλὰ μὴν ὅτι γε ἀδύνατον ὀποτερονοῦν τούτων * * *

Ἄποτερονοῦν τούτων, τοῦ τε εἶδους καὶ τῆς ὕλης. ἐντεῦθεν οὖν **αο**
ἀνασκευάζει καὶ δείκνυσι διὰ πλειόνων, ὅτι οὔτε ὕλην οὔτε εἶδος ἐνδέχεται
εἶναι τὸν τόπον. τὸ μὲν γὰρ εἶδος καὶ ἡ ὕλη οὐ χωρίζεται τοῦ
10 πράγματος. τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα· ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐ χωρίζεται
τοῦ πράγματος, ὁ τόπος χωρίζεται τοῦ πράγματος, οὔτε ὕλη ἄρα οὔτε εἶδος
ὁ τόπος. τὸ σχῆμα δεύτερον. τὴν μὲν οὖν μείζονα πρότασιν, ὡς πρόδη-
λον, οὐ κατασκευάζει, τὴν ἐλάττωνα δὲ κατασκευάζει, λέγω δὴ ὅτι ὁ τόπος
χωρίζεται τοῦ πράγματος· ἐν ᾧ γὰρ ἦν πρότερον ἀήρ, ἐξελεθόντος τούτου
15 ἄλλο τι ἐγγίνεται, ἀντιμεθισταμένων ἀλλήλοις τῶν σωματίων· ὥστε χωρίζε-
25 ται τοῦ πράγματος ὁ τόπος.

p. 209^b27 Ὡστε οὔτε μόριον οὔτε ξέις, ἀλλὰ χωριστὸς ὁ τόπος
ἐκάστου ἐστίν.

Μόριον μὲν οἷον χεῖρ ἢ ποὺς ἢ τῶν ὁμοιομερῶν τι, ξέις δὲ ἦτοι
20 τὸ εἶδος φησὶ τὸ οὐσιῶδες, ἦτοι ἀπλῶς πᾶν εἶδος καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός.
τὰ τε γὰρ ἀχώριστα καὶ τὰ χωριστὰ συμβεβηκῶτα συμμεταφέρονται τῷ
πράγματι, ὁ δὲ τόπος ἀκίνητός ἐστι καὶ τῷ πράγματι οὐ συμμεταβαίνει.
ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὸ μόριον χωρίζεται τοῦ πράγματος, ἔστ' ἂν ἦ μόριον· **αο**
χωρισθὲν γὰρ εὐθὺς φθείρεται. ὥστε οὐδὲν τοῦ πράγματος ἐστὶν ὁ τόπος.
25 δυνατόν δὲ μόριον ἀντὶ τοῦ στοιχείου ἀκούειν, οἷον τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην,
ἅπερ καὶ μᾶλλον, ἵνα ἢ συμπέρασμα τὸ ὥστε οὔτε μόριον οὔτε ξέις
ἀντὶ τοῦ ὀδῆλον οὖν ὅτι οὔτε εἶδος οὔτε ὕλη ὁ τόπος· καὶ τί λέγω

3 οὐκ t   4 ἐστὶν ἡ ὕλη M   5 ὕλης ἐστὶν εἶδος K^M: εἶδος ἐστὶν ὕλης Gt
6 lemma om. K: plenius exhibit ut solet t, unde supplenda verba εἶναι τὸν τόπον, οὐ
χαλεπὸν ἰδεῖν in M propter homoeoteleuton, ut videtur, omissa   7 Ἄποτερονοῦν —
τῆς ὕλης om. M^t   *τοι (h. e. ἦτοι) ὀποτερονοῦν τούτων ἐστὶν τοῦ τε K   9 τὸν
τρόπον K   9. 10 οὐ χωρίζεται τοῦ πράγματος om. K   10. 11 τὸ πρῶτον ἐπι-
χείρημα — οὐ χωρίζεται τοῦ πράγματος (G^KM: om. t   11' οὔτε ἄρα εἶδος οὔτε ὕλη t
13 post οὐ κατασκευάζει addit λέγω δὴ ὅτι ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐ χωρίζεται τοῦ πράγμα-
τος t   λέγω δὴ ὅτι G^KM: τὴν ὅτι t   14 πρότερον ἦν Gt   16 ὁ τόπος
om. M   post τόπος addit τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα t, at cf. ad v. 10 sq.
17. 18 ἀλλὰ — ἐστίν (sed de ἐστίν cf. ad v. 19) om: K   18 ἐκάστου ἐστίν M:
ἐστὶν ἐκάστου t   19 ἐστὶ μόριον μὲν K   20 ἦτοι G^KM: ἦ t   21 συμφέρον-
ται K   22 ἀκίνητόν Gt   25. 27 δυνατόν — ὕλη ὁ τόπος om. K   26 ἦ
M: εἴη Gt

ὄλη καὶ εἶδος; ἀλλ' οὐδ' ἕξις τις, τούτέστιν οὐδὲ συμβεβηκός ἐστί τι τοῦ π 6^r
 πράγματος, διότι ὁ μὲν τόπος χωρίζεται τοῦ πράγματος μετακινήθέντος,
 τὰ δὲ συμβεβηκῶτα συμμετέρχονται αὐτῷ· καὶ γὰρ τὰ χωριστὰ συμβεβη- 35
 κῶτα κατὰ τόπον κινουμένην τῷ πράγματι συμμεταβαίνουσιν, ὁ δὲ τόπος οὐ
 5 συμμεταβαίνει αὐτῷ, ἀλλὰ χωρίζεται αὐτοῦ.

p. 209b28 Καὶ γὰρ δοκεῖ τοιοῦτόν τι εἶναι ὁ τόπος, οἷον τὸ
 ἀγγεῖον.

Ἔτι κατασκευάζει ὅτι ὁ τόπος χωρίζεται τοῦ πράγματος. οὐδὲν γάρ,
 φησί, διαφέρει ὁ τόπος τοῦ ἀγγείου· καὶ γὰρ τὸ ἀγγεῖον τόπος ἐστὶ μετα- 40
 10 φορητός. ὥσπερ οὖν τοῦ ἀγγείου χωρίζεται τὸ πρᾶγμα (ἕτερον γὰρ τοῦ
 πράγματος προφανῶς τὸ ἀγγεῖον), οὕτω δὲ καὶ τοῦ τόπου.

p. 209b30 Ἦι μὲν οὖν χωριστός τοῦ πράγματος, ταύτη μὲν οὐκ
 ἐστὶ τὸ εἶδος, ἧ δὲ περιέχει, ταύτη ἕτερος τῆς ὄλης.

Ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα μεμερισμένως, ἐκ μὲν τῶν αὐτῶν
 15 τῷ προτέρῳ δεικνύον ὅτι οὐκ εἶδος ὁ τόπος, ὅτι δὲ οὐδὲ ὄλη τῷ τὴν μὲν 45
 ὄλην περιέχεσθαι, τὸν δὲ τόπον περιέχειν.

p. 209b32 Δοκεῖ δὲ αἰεὶ τὸ ὄν που αὐτό τι εἶναι καὶ ἕτερόν τι ἐκ-
 τὸς αὐτοῦ.

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα· ὁ τόπος ἐκτὸς τοῦ πράγματος ἐτέρου ὄντος
 20 παρ' αὐτόν, ἧ ὄλη καὶ τὸ εἶδος οὐκ εἰσὶν ἐκτὸς τοῦ πράγματος οὐδὲ
 ἕτερόν τι τοῦ οὐ ἐστὶν ὄλη καὶ εἶδος (οὐδὲν γὰρ ἕτερόν ἐστι τὸ
 σύνθετον ἢ σύνοδος ὄλης καὶ εἶδους), ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὄλη ἐστὶν
 οὔτε εἶδος.

1 ὄλη καὶ εἶδος KM: εἶδος καὶ ὄλη Gt οὐδὲ KM: οὔτε Gt τι om. K
 4 κατὰ—συμμεταβαίνουσιν GK: συμμετέρχονται αὐτῷ, καὶ συμμεταβαίνουσι κατὰ τόπον κινουμένην τῷ πράγματι t 5 συμβαίνει G αὐτῷ om. t 6. 7 τι εἶναι—ἀγγεῖον om. K 8 κατασκευάζεται (om. ὅτι) G οὐδὲ γὰρ M 10 οὖν om. G 12 χωριστός KM: χωριστός ἐστὶ t, at cf. *Simplic.* p. 544,6 12. 13 ταύτη μὲν—ὄλης om. K 13 ἕτερος Mt et *Aristotelis codex F*: δ' ἕτερος *Aristotelis codices EGI*: γε ἕτερος *Simplicius* l. c. 15 τῷ προτέρῳ M: τῶν προτέρων K: τοῖς πρότερον Gt 17. 18 αὐτό—αὐτοῦ om. K 17 αὐτό τι εἶναι M: αὐτό τε εἶναι τι t *Aristoteles* 18 αὐτοῦ M: αὐτοῦ εἶναι t 19 ἐτέραν (sic) M 21 οὐ ἐστὶν] fort. οὐ εἰσὶν

p. 209^b33. Πλάτωνι μέντοι λεκτέον, εἰ δεῖ παρεχβάντας εἰπεῖν, π 6^v
 διὰ τί οὐκ ἓν τόπων τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί, εἴπερ μεθεκτικὸν ὁ εἰ
 τόπος;

Ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτωνι, ὅτι εἰ τόπον φησὶ τὴν ὕλην εἶναι, συμβήσεται
 5 καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ εἶδη ἐν τόπων εἶναι (ἐκ παραλλήλου δὲ ταῦτον
 τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ εἶδη). εἰ γὰρ μεθεκτικὸν τῶν εἰδῶν ἡ ὕλη, ἡ δὲ |
 ὕλη τόπος, ἐν τόπων τὰ εἶδη ἔσονται. καίτοι οὐδὲ αὐτῷ δοκεῖ ἐν τόπων π 6^v
 εἶναι τὰ εἶδη, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπε· χωριστὰ γὰρ
 αὐτὰ εἶναι καὶ ὁ Πλάτων βούλεται. ὥστε ἡ κακῶς τὴν ὕλην τόπον εἶπεν
 10 ὁ Πλάτων, ἢ τὰ εἶδη ἀναγκάζεται ἐν τόπων λέγειν, ὅπερ αὐτῷ οὐ δοκεῖ.
 ἐροῦμεν δὲ πρὸς Ἀριστοτέλην, ὅτι πρῶτον μὲν οὐ τῶν χωριστῶν εἰδῶν
 ἔλεγεν ὁ Πλάτων τὴν ὕλην τόπον εἶναι, ἀ καὶ φησὶ μὴ εἶναι ἐν τόπων, οὐδὲ 5
 τούτων εἶναι μεθεκτικόν, ἀλλὰ τῶν φυσικῶν· ἔπειτα εἴπομεν ὅτι καὶ τόπον
 ἔλεγεν οὐ τοιοῦτον τόπον περὶ οὗ νῦν ἡμεῖς ποιούμεθα τὸν λόγον, ἀλλὰ
 15 κατὰ ἀναλογίαν. εἴπομεν δὲ πολλάκις καὶ πῶς ἔλεγε τὰ εἶδη ἀριθμοὺς,
 ὅτι διὰ τὸ περιριστικὸν αὐτῶν καὶ περατωτικόν. τὸ δὲ εἰ δεῖ παρεκ-
 βάντας εἰπεῖν εἴρηκε, διότι τὸ μὲν δεῖξαι ὅτι ἡ ὕλη τόπος οὐκ ἔστιν,
 ἀκόλουθον ἦν τῇ προκειμένῃ θεωρίᾳ, τὸ μὲντοι λέγειν ὅτι εἰ τόπος εἴη ἡ
 ὕλη, ἔσονται τὰ εἶδη ἐν τόπων, τοῦτο οὐδὲν τῷ παρόντι λόγων συμβαλλόμενον 10
 20 ἦν, εἴτε ἐν τόπων εἴεν τὰ εἶδη εἴτε μῆ. δυνατόν δὲ καὶ τοῦτο ὡς εἰς τὸ
 προκείμενον συντελοῦν λαβεῖν· εἰ γὰρ ἄτοπον τὸ τὰ εἶδη ἐν τόπων εἶναι,
 δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἡ ὕλη τόπος.

p. 210^a2 Ἔτι πῶς ἂν φέροιτο εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον;

Τὸ τέταρτον ἐπιχειρήμα. ἐντεῦθεν γὰρ πάλιν ἡ ἀκολουθία πρὸς τὰ
 25 προηγούμενα· τὰ γὰρ μεταξὺ ἐν παρεχβάσει ἦν πρὸς Πλάτωνα. εἰ ἡ ὕλη
 οὖν, φησὶ, καὶ τὸ εἶδος τόπος, οὐδὲν ἂν ἐφέρετο ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον 15
 (οὐδὲν γὰρ φέρεται ἐπὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ καὶ τὴν ὕλην· ἔστι γὰρ ἡδὴ ἐν αὐτῷ),
 ἀλλὰ μὴν φέρεται πᾶν ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον, ἡ βῦλος κάτω τὸ πῦρ ἄνω,
 οὐκ ἄρα ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος. τὸν αὐτὸν δὲ καὶ κατηγορικὸν ποιήσας

1. 3 εἰ δεῖ—ὁ τόπος om. K 2 εἴπερ M: εἴπερ τὸ t Aristoteles μεθεκτικὸν t: με-
 θεκτὸν M 4 ὅτι (ὅτι om. G) εἰ τόπον (τόπου K) GK M: εἰ γὰρ τόπον t 6 μεθεκτικὸν
 comprend. K: μεθεκτὸν M 7 ὁ τόπος G 8 ἐν τοῖς om. M ἔμπροσθεν] Γ 4 p. 203^a9

9 καὶ om. t 10 αὐτὸ K 11 ἀριστοτέλην K: ἀριστοτ GM: ἀριστοτέλη t 12 φησὶ]
 φῆ M: φημι G 13 ἔπειτα (sic) G post ὅτι καὶ inserit τὴν ὕλην t τὸν τόπον G
 14 νῦν om. G ἡμᾶς t 19 οὐδὲ τῷ M συμβαλλόμενον K 21 συντελοῦν λαβεῖν]
 συλλαβεῖν K 23 εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον om. K αὐτοῦ libri 25 παρεχβάσει (sic) K
 25. 26 εἰ ἡ ὕλη οὖν M: ἡ ὕλη οὖν K: εἰ δὲ ἡ ὕλη οὖν G: εἰ δὴ ἡ ὕλη ἦν t 26 τόπος
 G: ὁ τόπος t: om. KM, at cf. p. 517, 19 26. 27 ἐφέρετο—οὐδὲν γὰρ iterat K
 27 οὐδὲ M αὐτοῦ t: αὐτοῦ GK M ἡδὴ] εἶδη G

Ξεῖς τὸ πέμπτον ἐπιχείρημα· ἐπὶ τὸν αὐτῶν τόπον πάντα φέρεται, ἐπὶ π 6^ν
τῆν ὕλην καὶ τὸ εἶδος οὐδὲν φέρεται, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε
εἶδος.

p. 210^a3 Ἄδύνατον γὰρ οὐ μὴ κίνησις μηδὲ τὸ ἄνω καὶ κάτω
ἐστὶ, τόπον εἶναι.

Τοῦτο ἕκτον ἐπιχείρημα, ἅμα δὲ καὶ κατασκευὴ τούτου τε τοῦ ἐπι- 21
χειρήματος καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα· ἐν τῷ τόπῳ
τὸ ἄνω ὑπάρχει καὶ τὸ κάτω, ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τῷ εἶδει οὔτε τὸ ἄνω ἐστὶν
οὔτε τὸ κάτω, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν οὔτε εἶδος. τὸ δὲ ἀδύνατον
10 γὰρ οὐ μὴ κίνησις κατασκευὴ ἀμφοτέρων τῶν ἐπιχειρημάτων· ἐν ᾧ
γὰρ μὴ ἔστι κίνησις, ἐν τούτῳ οὔτε τὸ ἄνω ἔσται καὶ τὸ κάτω οὔτε
φέροιτο ἂν τι ἐπὶ τοῦτο, ἐν δὲ τῷ εἶδει καὶ τῇ ὕλῃ κίνησις οὐκ ἔστιν, 25
ὥστε οὔτε φέρεται τι ἐπὶ ταῦτα οὔτε τὸ ἄνω ἐστὶν ἐν τούτοις καὶ τὸ κάτω.
ὥστε ζητητέος ἐν τούτοις ὁ τόπος, ἐν οἷς δηλονότι κίνησις ἐστὶ, καὶ
15 ἐν οἷς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω.

p. 210^a5 Ἐὶ δὲ ἐν αὐτῷ ὁ τόπος (δεῖ· γὰρ, εἴπερ ἡ μορφή καὶ ἡ
ὕλη), ἔσται ὁ τόπος ἐν τόπῳ.

Ἐβδομον ἐπιχείρημα· εἰ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη τόπος, ἐν τῷ πράγματι 21
δὲ ἐστὶν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, καὶ ὁ τόπος ἄρα ἐν τῷ πράγματι ἐστὶν. ὅταν
20 οὖν μεταβάλλῃ κατὰ τόπον τὸ πρᾶγμα, τούτεστι τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, καὶ
ἐξ ἄλλου τόπου ἄλλον καταλαμβάνῃ τόπον, συμμεταβάλλει αὐτῷ δηλονότι
καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος· οὐ γὰρ ἂν ἢ τὸ σύνθετον, ἐκεῖ καὶ τὰ συντι-
θέντα ἀπλᾶ ἐξ ἀνάγκης. ὥστε εἰ τὸ ὅλον ἐν τόπῳ γίνεται, καὶ ἡ ὕλη καὶ 25
τὸ εἶδος ἐξ ἀνάγκης· ταῦτα δὲ ἐστὶν ὁ τόπος· ὁ τόπος ἄρα ἐν τόπῳ γί-
25 νεται. ὥστε τοῦ τόπου ἔσται τόπος.

1 αὐτῶν libri πάντα om. superscr. K 2 οὐδὲ φέρεται. M 4 οὐ] οὐ K
4. 5 μηδὲ—εἶναι om. K 4 καὶ Mt: ἡ Aristoteles 6 δὲ om. M 7 τῷ]
τὸ t 9 τῷ κάτω primitus G 11 ἐστὶ om. K ἔσται] ἐστὶ K 12 τι
om. K τῇ ὕλῃ καὶ τῷ εἶδει K 14 ζητητέον K ἐν τούτοις GKMt: ἐν τοιού-
τοις Aristotelis libri 14. 15 ἐν οἷς δηλονότι—κάτω om. K 16 lemma om. K
δὲ M: δ' t αὐτῷ Mt: αὐτῷ (ex αὐτῷ correctum) Aristotelis codices EG ἡ μορ-
μὴ καὶ ἡ M: ἡ μορφή ἢ ἡ Simplic. p. 548, 7: ἡ μορφή ἢ t et Aristotelis vulgata
18 Τὸ ἔβδομον Gt 19 ἐστὶν om. M ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος KM: τὸ εἶδος καὶ ἡ
ὕλη Gt 20 μεταβάλλῃ G 21 ἐξ om. G 22 ἢ GKM: εἴη t τὸ σύνθετον
KM: σύνθε G: τὰ σύνθετα t 22. 23 συντιθέντα correxit (cf. ad p. 418, 21) t: συντε-
θέντα KM: σύνθετα G 23 ἀνάγκης GKM: ἀνάγκης· οὐ γὰρ μένουσιν αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ,
ἀλλὰ τῷ πράγματι συγκινεῖνται καὶ συμμεταβάλλουσιν t 24 ὁ τόπος priore loco om. G
25 ἔσται] ἐστὶ K ὁ τόπος in Aristotelis textu dederat G, hic vero articulum cum
ceteris libris omisit

p. 210^a9 Ἔτι όταν ἐξ ἀέρος ὕδωρ γένηται, ἀπόλωλεν ὁ τόπος· η 6^v
οὐ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὸ γενόμενον σῶμα.

Τὸ ὕδωρον ἐπιχείρημα· εἰ τὸ εἶδος, φησί. τόπος, όταν τὸ ὕδωρ 40
φθαρὲν γένηται ἀήρ, φθαρέντος τοῦ εἶδους ἐφθαρταὶ δηλονότι καὶ ὁ τόπος.
5 τίς οὖν ἢ τοῦ τόπου φθορά, οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχουεν· οὐ γὰρ δὴ εἴποιεν ὅτι
οὐκ ἐφθαρταί, ἀλλ' ἐν τῷ γενομένῳ σώματι ἐκ τοῦ ὕδατος ἐστὶν ὁ τόπος,
λέγω δὴ τῷ ἀέρι. οὐ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐστὶν οὗτος· ἕτερον γὰρ τὸ
τοῦ ἀέρος εἶδος. εἰ τοίνυν ἕτερον τὸ εἶδος τοῦ ἀέρος παρὰ τὸ τοῦ ὕδατος,
τὸ δὲ εἶδος ὁ τόπος, οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα τόπῳ τοῦ ὕδατος ὁ ἀήρ ἐστὶ.

10 p. 210^a14 Μετὰ δὲ ταῦτα ληπτέον ποσαχῶς ἄλλο ἐν ἄλλῳ λέ- 45
γεται.

Δείξας ἐν ἀρχῇ ὅτι ἐστὶν ὁ τόπος, εἶτα θελήσας ἀποδοῦναι ἀκολου-
θως καὶ τὸ τί ἐστὶ, περιήγαγεν εἰς τούναντίον τὸν λόγον, καὶ ἔδειξεν ὅτι
εἰ θελήσομεν τὸ τί ἐστὶ τοῦ τόπου ἀποδοῦναι, κινδυνεύει μὴδὲ εἶναι ὅπως 50
15 ὁ τόπος. οὕτως ἐφ' ἐκάτερα ἐπιχειρήσας, ἐπειδὴ ἀρχόμενος τοῦ λόγου
ἔλεγεν ὅτι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ οὐ τὸ αὐτὸ ἐστὶ λαβεῖν περὶ αὐ-
τοῦ, ἐφεξῆς ἔδειξεν ἐκ τίνων μὲν δοκεῖ ὕλη εἶναι, ἐκ τίνων δὲ εἶδος· εἶτα
διὰ πλειόνων ἀνεσκέυασεν, ὅτι οὔτε ὕλη δύναται εἶναι οὔτε εἶδος. ταῦτα
εἰπὼν, ἀκολουθῶς ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ δεῖξαι τί ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ τὰ αὐτῷ
20 δοκοῦντα περὶ τοῦ τόπου ἐκθέσθαι· τούτου γὰρ δειχθέντος, λέγω δὴ τοῦ
τί ἐστὶν ὁ τόπος, λύνονται πᾶσαι αἱ ἀπορίαι ἐξ ὧν ἐδόκει μὴ εἶναι ὁ τόπος,
καὶ μάλιστα ὅσαι ἐκ τοῦ κακῶς λαμβάνειν τὸ τί ἐστὶ τοῦ τόπου ἀνεφύοντο, η 7^r
ὡς αἱ λαμβάνουσαι ὅτι ὁ τόπος τριχῆ ἐστὶ διαστατόν. εἰσὶ δ' αἱ καὶ αὐ-
τόθεν ψευδεῖς ἦσαν, ὡς ἡ λέγουσα πᾶν τὸ ὄν ἐν τόπῳ εἶναι, ἢ πᾶν τὸ ὄν
25 ἢ στοιχεῖον εἶναι ἢ ἐκ στοιχείων. βούλεται οὖν, ὡς εἶπον, ἀποδοῦναι τὸ
τί ἐστὶ τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐπειδὴ σαφέστερά ἐστὶ τοῦ τόπου τὰ ἐν τόπῳ,
τὰ δὲ ἐν τόπῳ ἐν τινὶ ἐστὶ, βούλεται ἀπαριθμῆσθαι τὰ τοῦ ἐν τινὶ ση-
μαινόμενα, καὶ εἰπεῖν ποσαχῶς τὸ ἐν τινὶ λέγεται. καὶ λέγει τοσαυταχῶς 5
τὸ ἐν τινὶ λέγεσθαι, ὀσαχῶς καὶ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν αὐτοῦ εἴωθε λέγεσθαι
30 ἐν τῷ τῶν Κατηγοριῶν ὑπομνήματι· πλὴν οὐ πάντα ἐκτίθεται τὰ τοῦ ἐν
τινὶ σημαινόμενα, ἀλλὰ ἐννέα μόνον, παραλιμπάνει δὲ δύο, τὸ τε ἐν χρόνῳ

1 γίνεταί (ex γένηται) corr. M   1. 2 ἀπόλωλεν—σῶμα om. K   3 φησιν ὁ τόπος t
4 φθαρὲν GK M: φθαρή, καὶ t   φθαρέντος δὲ M   εἶδους t   10 lemma om. K
10. 11 λέγεται M: γίνεταί t   12 ἀρχῇ om. K   14 θελήσωμεν et καὶ κινδυ-
νεύει K   μὴδὲν compend. M   εἶναι ὅπως KM: ὅπως εἶναι Gt   15 οὕτως
om. G   16 ἔλεγεν c. 1 p. 208^a33   19 αὐτῷ] αὐ K   22 ὅσας K   τοῦ
(ante τόπου) om. G   23 ὡς αἱ] ὅσαι G   διαστατόν KM: διαστατός Gt   εἰσὶ]
εἰ G   24 λέγουσα κτλ.] c. 1 p. 209^a24 et 14   26 σαφέστερα primitivus G
27 ἐστὶ] εἶναι K   28 τοσαυταχῶς M: τοσαχῶς G

καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ. ἅμα δὲ καὶ ζητεῖ, εἰ ἔστι τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, εἴτε n 7^r
καθ' ἐν τι τούτων τῶν τοῦ ἐν τινι σημαινομένων, εἴτε κατ' ἄλλον τινὰ
τρόπον, δῆλον δὲ ὅτι τῶν φυσικῶν, περὶ ὧν αὐτῷ καὶ ὁ λόγος. Ζητεῖ
οὖν πότερόν ἐστί τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, ἢ πᾶν ἀνάγκη ἢ οὐδαμοῦ εἶναι ἢ ἐν 10
5 ἄλλῳ. φησὶν οὖν ὅτι ἐπειδὴ ἔστι τι πρῶτως εἶναι, ἔστι δὲ καὶ κατ' ἄλλο
(λέγεται γὰρ ὁ Σωκράτης λευκὸς εἶναι οὐ πρῶτως ἀλλὰ κατὰ ἄλλο, τῷ τὸ
μέρος αὐτοῦ λευκὸν εἶναι, τὸ σῶμα, ἀλλ' οὐδὲ τὸ σῶμα πρῶτως λευκόν,
ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια πρῶτως λευκή, διὰ ταύτην δὲ τὸ σῶμα, καὶ διὰ τοῦτο
ὁ Σωκράτης· κατ' ἄλλο οὖν λευκὸς ὁ Σωκράτης, οὐ πρῶτως. ὁμοίως ὑπο-
10 δεδέσθαι λέγεται Σωκράτης οὐ πρῶτως, ἀλλὰ κατ' ἄλλο, τῷ τὸ μέρος 15
αὐτοῦ ὑποδεδέσθαι. τὸν πόδα. ὁμοίως δὲ καὶ ὄραν λέγεται ἀπὸ μέρους,
τῶν ὀφθαλμῶν), ἐπεὶ οὖν ἔστι τινὰ εἶναι πρῶτως, ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ μέρους
ἤτοι ἀπλῶς κατ' ἄλλο, καὶ τὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι ἢ πρῶτως ἔσται ἢ ἀπὸ
μέρους. πρῶτως μὲν οὖν ἀδύνατον εἶναι αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ, κατ' ἄλλο
15 δὲ καὶ ἀπὸ μέρους δυνατόν, ὅταν τοῦ λεγομένου ἐν ἑαυτῷ εἶναι τὸ μὲν
ἢ οἷον τόπος καὶ τὸ δεδεγμένον, τὸ δὲ ἐν ἐκείνῳ ὄν. ἐπεὶ οὖν τῶν μορίων
τοῦ ὄλου τὸ ἕτερον ἐστὶν ἐν τῷ ἐτέρῳ, λέγοιτο ἂν τὸ ὄλον ἐν ἑαυτῷ εἶναι, 20
οἷον ὁ ἀμφορεὺς τοῦ οἴνου λέγοιτο ἂν ἐν ἑαυτῷ εἶναι, οὐ πρῶτως οὐδὲ τῷ
ὄλω εἶναι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ τῷ τῶν μορίων αὐτοῦ τὸ ἕτερον ἐν τῷ
20 ἐτέρῳ εἶναι. ὥσπερ λέγομεν τὸν ἄνθρωπον αὐτοκίνητον οὐ τῷ τὸν ὄλον
κινεῖν καὶ τὸν ὄλον κινεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ μέρος μὲν τι αὐτοῦ κινεῖν μέρος
δέ τι κινεῖσθαι (κινεῖ μὲν γὰρ ἡ ψυχὴ, κινεῖται δὲ τὸ σῶμα), οὕτως ἂν
εἴποις καὶ αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ εἶναι τὸν ἄνθρωπον τῷ μέρος ἐν μέρει εἶναι,
τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι, καὶ τὸν τοῦ οἴνου ἀμφορέα αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ
25 εἶναι τῷ μέρος ἐν μέρει εἶναι, τὸν οἶνον ἐν τῷ ἀμφορεῖ. ταύτη οὖν μόνως
δύναται τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ἀπὸ μέρους, ὡς εἶπον, καὶ καταχρηστικῶς. 25
οἶδε γὰρ, ὡς ἤδη εἶπομεν, τὴν ἰσχυροῦ ἢ συνήθεια χρῆσιν, τὸ ἀπὸ μέ-
ρους τὰ ὅλα καλεῖν, ὡς ὅταν λέγωμεν τὸν Σωκράτην ὑποδεδέσθαι ἢ ὄραν,
ἢ τὸν Σωκράτην ἐπιστήμονα εἶναι· τῷ γὰρ τὴν ψυχὴν ἐπιστήμονα εἶναι
30 ἢ τὸν ὀφθαλμὸν ὄραν ἢ τὸν πόδα ὑποδεδέσθαι, οὕτως ἐκ τοῦ μέρους τὸ

1 ἔστι] εἶναι K ἐν αὐτῷ M 2 τῶν om. et mox σημαινομένου G 6 τῷ τὸ] τὸ
τῷ K 8 ἢ om. G 9 ὁ (ὁ om. G) σωκράτης (priore loco) GK: σωκράτης λευκὸς t
9. 10 ὁ Σωκράτης, κατ' ἄλλο—ὁμοίως δὲ (sic utrobique) ὑποδεδέσθαι λέγεται iterat et pergit
ὁ Σωκράτης (om. οὐ πρῶτως, ἀλλὰ κατ' ἄλλο) τῷ τὸ μέρος κτλ. M 11 ante τὸν πόδα
iterat ὁμοίως ὑποδεδέσθαι λέγεται ὁ (sic in iteratis) σωκράτης οὐ πρῶτως G 12 οὖν τινὰ
ἔστι K 13 ἤτοι δὲ G ἀπλῶς GK: ἀπλῶς καὶ t 14 ἀδύνατον KM: οὐ δυνα-
τὸν Gt 15 καὶ om. superscr. G 16 ἢ οἷον KM: ἢ ὄν G: οἷον t 17 ἐστὶν
om. M ἐτέρῳ εἶναι, λέγοιτο M 18 οἷον ὁ ἀμφορεὺς τοῦ οἴνου λέγοιτο (λήγοιτο K) ἂν ἐν
ἑαυτῷ εἶναι KM: om. Gt 19 ὄλω: GM: ὄλος K: ὄλον t τῷ (post ἀλλά) om. GK
αὐτοῦ] αὐτῷ G 20 ὥσπερ (sic) M ὥσπερ γὰρ t 20. 21 τὸν ὄλον utrobique KM: τὸ
ὄλον Gt 21 ἀλλὰ τὸ K 22 τι κινεῖσθαι—κινεῖται δὲ τὸ σῶμα om. K: τι κινεῖσθαι—
κινεῖται δὲ τὸ om. M 23 εἴποι K ἄνθρωπον GK: ἀμφορέα t μέρει θεῖναι G
24. 25 τὴν ψυχὴν—ἐν μέρει εἶναι KM: om. Gt 24 ἀμφορέα M: ἀμφορέας K 25 τῷ
μέρος M: τὸ μέρος K 26 ἀπὸ μέρους γὰρ ὡς t 27 τῷ ἀπὸ M

ὄλον ὀνομάζεται. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τούτου τῷ εἶναι μὲν τι τῶν τοῦ ὄλου η 7^ο
 μερῶν ἔν τινι, μὴ ἔν ἄλλῃ μὲντοι παρὰ τὸ ὄλον, λέγοιτο ἂν καὶ τὸ ὄλον
 ἔν ἑαυτῷ εἶναι. ἐπειδὴ οὖν καὶ τῶν μορίων τοῦ ζῆφου ἕκαστον, χεῖρες λέγω 20
 καὶ πόδες καὶ τὰ λοιπά, ἔν τῷ ὄλῳ εἰσί, λέγοιτο ἂν καὶ τὸ ὄλον ἔν ἑαυτῷ
 5 εἶναι οὐ πρῶτως, ὡς εἶπον, ἀλλὰ κατ' ἄλλο καὶ καταχρηστικῶς. οὕτως
 οὖν καὶ ὁ τοῦ οἴνου ἀμφορεὺς λέγοιτο ἂν αὐτὸς ἔν ἑαυτῷ ὡς ἔν τόπῳ εἶναι,
 τῷ τὸ μέρος αὐτοῦ ἔν τῷ λοιπῷ εἶναι ὡς ἔν τόπῳ· τῷ γὰρ μὴ εἶναι τὸ
 ὄλον ἕτερον παρὰ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔν τόπῳ, ταύτῃ τὸ ὄλον λέγεται αὐτὸ
 ἔν ἑαυτῷ εἶναι. ταύτῃ μὲν οὖν μόνως ἐνδέχεται αὐτὸ τι ἔν ἑαυτῷ εἶναι,
 10 πρῶτως δὲ οὐκ ἐνδέχεται οὔτε καθ' αὐτὸ οὔτε κατὰ συμβεβηκός. καὶ
 δεῖκνυσιν ἐφεξῆς τοῦτο τῷ τε ἐπαγωγικῷ χρώμενος τρόπῳ καὶ ἔτι τῷ ἀπο- 25
 δεϊκτικῷ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἕτερα σημαίνόμενα τοῦ ἔν τινι παρατίθεται,
 καὶ ἔν μὲν ὡς τὰ ἅμα ὄντα φησί, λέγω δὴ τὰ κατὰ τὰς ἐπιφανείας
 ἀπτόμενα ἀλλήλων· λέγοιτο γὰρ ἂν ταῦτα ἔν ἀλλήλοις εἶναι. ἀλλὰ· ὄγλον
 15 ὅτι τὰ ἅμα πάντως ἢ ὡς ἔν χρόνῳ λέγονται εἶναι ἢ ὡς ἔν τόπῳ· τὰ οὖν
 ἀλλήλων ἀπτόμενα, ὡς ἔν τόπῳ λέγονται ἔν ἀλλήλοις· μέρος γὰρ εἰσιν αἱ
 ἐπιφάνειαι καθ' ἃς ἀπτονται ἀλλήλων τοῦ περιέχοντος αὐτὰ τόπου· ὥστε
 οὐκ ἔστι τοῦτο ἕτερον σημαίνόμενον τοῦ ἔν τινι παρὰ τοὺς ἀπηριθμημένους 40
 τρόπους. καὶ ἕτερον δὲ παρατίθεται σημαίνόμενον οὐκ ἄκομψον. λέγεται
 20 γὰρ, φησίν, ἔν τινι καὶ ὡς ὑποκείμενον ἔν συμβεβηκότη, ὥσπερ φαμέν ἔν
 καλοῖς εἶναι τὸν δεῖνα, ἢ ἔν κακοῖς πράγμασιν εἶμι, ἔν τούτοις ἔστι τὰ καθ'
 ἡμᾶς· φαμέν γὰρ οὕτως τὸ ὑποκείμενον ἔν συμβεβηκόσιν.

p. 210^a18 Ἄλλον δὲ ὡς (τὸ) γένος ἔν τῷ εἶδει, καὶ ὄλωσ τὸ μέρος
 τοῦ εἶδους ἔν τῷ τοῦ εἶδους λόγῳ.

25 Οὐ δεῖ θαυμάζειν, εἰ τὸ γένος λέγεται ἔν τῷ εἶδει εἶναι, τὸ πλέον 40
 ἔν τῷ ἐλάττονι· τὰ γὰρ γένη εἰσὶ μὲν καὶ κοιναὶ τινες φύσεις πλείουσιν
 ὑπάρχουσαι καὶ κατὰ πλειόνων κατηγορούμεναι, γίνονται δὲ καὶ μέρη τῶν
 εἰδῶν, ὅταν ὡς ἤδη ὑπάρξαντα ἔν τοῖς εἶδεσι θεωρῶνται. ὥστε κατὰ ἄλλην
 καὶ ἄλλην σχέσιν τὰ αὐτὰ καὶ καθολικώτερα ἔστι καὶ μερικώτερα· ὅταν
 30 μὲν γὰρ μήπω συμπεπλεγμένα θεωρῶνται ταῖς οἰκείαις διαφοραῖς, ὀλικώτερα 50
 ἔστιν, ὅταν δὲ συμπλακέντα ἀποτελέσῃ τὰ εἶδη, τότε μέρη τῶν εἰδῶν γί-
 νεται· τοῦ γὰρ ὀρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, λέγω δὴ τοῦ ζῆφου λογικοῦ θνητοῦ,

1 μὲν τι τοῦ τῶν ὄλων M 3 τῶν μορίων KM: τὸ μόριον (ἴτ 6 ἀμφορὲς K
 αὐτὸς] αὐτὸ M 7 αὐτοῦ] αὐτῷ G τὸ γὰρ K 8 αὐτὸ] αὐτῷ K 9 ταύτῃ
 μὲν οὖν—εἶναι om. K 13 δὴ] δὲ t τὰς om. K 14 λέγοιτο KM: λέγοιντο Gt
 ἔν ἄλλοις G 16 λέγονται ἔν] λέγονται εἶναι (sic) K ἔστιν primitus K 20 ὡς
 ὑποκείμενον ὡς συμβεβηκός M 21. 22 πράγμασιν εἶμι—ἡμᾶς om. t 21 εἶμι, ἔν M:
 ἢ μὴν K: ἡμῖν G τὰ GK: τὸ M 22 οὕτω t συμβεβηκόσιν KM: συμβεβη-
 κότη Gt 23] δὲ] δ' t τὸ (ante γένος) addidit t: om. KM, at cf. p. 529, 2
 23. 24 καὶ ὄλωσ τὸ μέρος—λόγῳ om. K 27 γίνονται KM: γίνεταί Gt 30 θεω-
 ρεῖται K 31 ἀποτελέσῃ (GKM: ἀποτελέσει t 31. 32 τότε μέρη—λέγω δὴ om. M
 32 τοῦ γὰρ] τὸ γὰρ K

τὸ ζῷον γένος ὃν μέρος ἐστί. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ αὐτὸς εἰπὼν ὅτι ἄλλον π 7^r
 δὲ ὡς τὸ γένος ἐν τῷ εἶδει, ἵνα δείξῃ ὅτι γένος λέγει οὐ “τὸ κατὰ
 πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατήγοροῦμενον”, ἀλλὰ
 τὸ ἦδη συμπεπλεγμένον ταῖς διαφοραῖς καὶ μέρος τῶν εἰδῶν γενόμενον,
 5 διὰ τοῦτο ἐπήγαγε καὶ ὅλως τὸ μέρος τοῦ εἶδους ἐν τῷ τοῦ εἶδους
 λόγῳ· τὸ | γὰρ ζῷον μέρος ὃν τοῦ ἀνθρώπου ἐμπεριέχεται ἐν τῷ ὀρισμῷ π 7^v
 αὐτοῦ. ἔτι ὡς ἐν βασιλεῖ τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅλως ἐν τῷ πρώτῳ
 κινητικῷ· ὁ γὰρ ἄρχων ποιητικὸν αἰτιὸν ἐστὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων·
 καὶ Ὅμηρος “Διὸς δ’ ἐν γούνασι κεῖται”, καὶ ἡ συνήθεια· πολλὰ γὰρ
 10 φάμεν ἐν τῷ ἄρχοντι εἶναι τὸ ζῆν καὶ ἀποθανεῖν.

p. 210^a24 Πάντων δὲ κυριώτατον τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ καὶ ὅλως τὸ
 ἐν τόπῳ.

Εἰ μὲν ὡς δύο λάβης ἕτερον τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ καὶ ἕτερον ὡς ἐν τόπῳ, 5
 ἐννέα εἰσὶ τὰ ἀπηριθμημένα, εἰ δὲ καθολικώτερον λάβης τὸ ὡς ἐν τόπῳ
 15 καὶ τοῦ ἀγγείου μερικῷ τινος ὄντος τόπου, ὀκτώ εἰσὶ τὰ ὅλα, πλὴν εἴτε
 οὕτως εἴτε ἐκείνως δύο εἰσὶ τὰ παραλειμμένα, τὸ ὡς ἐν χρόνῳ καὶ τὸ
 ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. εἰκότως δὲ κυριώτατον εἶπε τῶν ἐν τινὶ τὸ ὡς ἐν
 τόπῳ· σαφὴς γὰρ ἐν τούτοις ἡ διάκρισις τοῦ ἐν ᾧ καὶ τοῦ ἐν τούτῳ.

p. 210^a25 Ἀπορήσεις δ’ ἂν τις ἄρα καὶ αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ ἐνδέχε-
 20 ται εἶναι, ἢ οὐδέν, ἀλλὰ πᾶν ἢ οὐδαμοῦ ἢ ἐν ἄλλῳ. 10

Ἀπαριθμησάμενος τὰ τοῦ ἐν τινὶ σημαινόμενα εἰκότως ζητεῖ, εἰ λέ-
 γεται τι καὶ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, καὶ εἰ λέγεται, πότερον ὑφ’ ἕνα τῶν
 ἀπηριθμημένων τρόπων πίπτει, ἢ κατὰ ἄλλον τινὰ τρόπον λέγεται αὐτό τι
 ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ἢ οὐκ ἐνδέχεται, φησί, λέγεσθαι αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι,
 25 ἀλλὰ πᾶν εἴ τί περ ἔστιν, ἢ ἐν ἄλλῳ ἐστὶν ἢ οὐδαμοῦ. οὐ γὰρ ἔστι παρὰ
 ταῦτα· ἢ γὰρ ἐν ἑαυτῷ τί ἐστὶν ἢ ἐν ἄλλῳ ἢ οὐδαμοῦ.

1 γένος ὢν M αὐτὸ M 2 τὸ κατὰ κτέ.] cf. ad p. 129,15 3 ἐν τῷ τί ἐστι
 om. M 4 τὸ M: τῷ GKt ἦδη] εἶδει G 6 ἐμπεριέχεται K 7. 8 ἔτι—
 κινητικῷ om. G 7 ἔτι M: ἔτι K: φησί δὲ, καὶ t 7. 8 καὶ ὅλως—κινητικῷ
 om. Kt 9 Διὸς] ‘immo θεῶν’ Spengel ad Themist. p. 262,8, quem et Philoponus et
 Simplic. p. 552,12 describunt 11 κυριώτατον Kt ὡς om. M 11. 12 καὶ
 ὅλως τὸ ἐν τόπῳ om. K 11 τὸ (post ὅλως) om. Aristotelis libri praeter I 13 λά-
 βους hic et in proximis t post καὶ ἕτερον addit τὸ t 14 εἰσὶ GKt: ἐστὶ t
 ἀπαριθμημένα (sic) K καθολικώτερα primitus M 15 καὶ om. † ὀκτώ]
 ἢ K 17 κυριώτατον (sic) K τῶν] τὸ M 18 τοῦ (post καὶ) om. K: τὰ ut vi-
 detur M ἐν τούτῳ (sic) K 19 ἀπορήσεις compendiose M ἄρα ex Aristotele
 scripsi: ἄρα KM: εἰ ἄρα t 19. 20 καὶ αὐτὸ—ἄλλῳ om. K 20 οὐδέν M: οὐθέν t
 πᾶν M: πάντα t 21. 22 εἰ λέγεται τι—εἶναι, καὶ om. M 22 πότερον ὑφ’ ἕνα ite-
 rat K 23 τινὰ om. Gt 24 εἶναι altero loco om. M 25 πᾶν om. K
 25. 26 οὐ γὰρ ἔστι—οὐδαμοῦ KM: om. Gt 26 ἢ γὰρ M: εἰ γὰρ K ἐστὶν K:
 ἔσται M ἐν (post ἢ) M: om. K

p. 210•26 Διχῶς δὲ τοῦτο ἐστίν, ἤτοι καθ' αὐτὸ ἢ καθ' ἕτερον. π 7v

Τὸ καθ' αὐτὸ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ πρώτως ἀκουστέον. ἰστέον γὰρ ὅτι 16
 τῷ μὲν καθ' αὐτὸ ἀντίκειται τὸ κατὰ συμβεβηκός, τῷ δὲ πρώτως τὸ κατ'
 ἄλλο· καθ' αὐτὸ μὲν οὖν λέγεται ὁ Σωκράτης περιπατεῖν, κατὰ συμβε-
 5 βηκός δὲ τὸ λευκὸν ἢ τὸ φαλακρόν. λέγεται δὲ τὸ πρώτως καὶ ἐπὶ τοῦ
 καθ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατ' ἄλλο·
 οἷον ὅταν εἴπω ὅτι ὁ Σωκράτης βραδίσει, καθ' αὐτὸ εἶπον καὶ πρώ-
 τως, Σωκράτην δὲ λέγω τὸ ἐμψυχωμένον ζῷον· οὐ γὰρ κατ' ἄλλο τι βα- 20
 δίσει, εἰ μὴ καθὼς ζῷον ἐστίν. ὅταν δὲ τοῦ πλοίου κινουμένου εἴπω
 10 τὸν πλωτήρα κινεῖσθαι, κατὰ συμβεβηκός εἶπον καὶ πρώτως, κατὰ συμ-
 βεβηκός μὲν διότι τὸ καθ' αὐτὸ κινούμενον τὸ πλοῖόν ἐστι, πρώτως
 δὲ διότι οὐ κατ' ἄλλο, ἀλλ' ἢ πλωτήρ ἐστι, κινεῖται. ὅταν δὲ κινή τις
 τῇ βακτηρίᾳ τὴν θύραν, καθ' αὐτὸ κινεῖν λέγεται καὶ κατ' ἄλλο ἤτοι
 δι' ἄλλου. ὅταν δέ, κινούμενος τῇ βακτηρίᾳ τὴν θύραν, εἴπω τὸ λευκὸν
 15 κινεῖ τὴν θύραν, κατὰ συμβεβηκός εἶπον καὶ κατ' ἄλλο. οὐ μόνον δὲ ὅταν 25
 διὰ τινος μέσου κινῶμέν τι, λεγόμεθα κατ' ἄλλο κινεῖν καὶ οὐ πρώτως (οὐ
 γὰρ πρώτως κινεῖ τὸ ξύλον ὁ τέκτων, ἀλλὰ πρώτως μὲν τὸ σκέπαρνον, διὰ
 δὲ τούτου τὸ ξύλον), ἀλλὰ καὶ ὅταν μορίῳ τι ποιῶμεν, οἷον ὅταν κινή
 τὸν δάκτυλον ὁ Σωκράτης ἢ τὸν πόδα ἐν τῷ κοιμᾶσθαι, λέγεται κινεῖσθαι
 20 Σωκράτης, ἀλλ' οὐ πρώτως κινεῖσθαι ἀλλὰ κατ' ἄλλο, τῷ τὸν πόδα κινεῖν
 ἢ τὸν δάκτυλον. ὥστε οὐδὲ ὄραν πρώτως ἂν λέγοιτο Σωκράτης, εἰ γε τὸ
 πρώτως τοῦτο ἐστίν, ὃ μὴ δι' ἄλλο τι τοῦ λοιποῦ ὄλου κατηγορεῖται, ἀλλὰ 30
 δι' αὐτό· εἰ οὖν Σωκράτης ἐστὶ τὸ ὄλον ζῷον, οὐ καθ' ὄλον δὲ αὐτὸ τὸ
 ζῷον ὄρα ἀλλὰ μορίῳ, καθ' αὐτὸ μὲν ὄραν λέγοιτο ἂν ὁ Σωκράτης, κατ'
 25 ἄλλο δέ, τουτέστι κατὰ μόριον, καὶ οὐχ ἢ Σωκράτης ἐστί· Σωκράτης γὰρ
 οὐ κατὰ μόριον, ἀλλὰ καθὼς ὄλον τί ἐστίν, ὄρα δὲ οὐ καθὼς ὄλον τί ἐστίν,
 ἀλλὰ καθὼς ὄψιν ἔχει. ἐπειδὴ δὲ τὸ τῷ πρώτως ἀντικείμενον πολλακίς
 κατὰ ἄλλο λέγουσι πολλακίς δὲ δι' ἄλλου, ὡς τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου δι'
 ἑκατέρου, εἰ δεῖο κυριώτερον χρῆσθαι τοῖς ἰνόμασιν, ὅταν μὲν δι' ὀργάνου 35
 30 μὴ φυσικοῦ τι ποιῶμεν, ὡς ὅταν διὰ τῆς βακτηρίας κινῶμεν τὴν θύραν,
 εὐλογώτερον τὸ δι' ἄλλου λέγειν, ὅταν δὲ διὰ μορίου, τὸ κατ' ἄλλο. ταῦτα

1 ἤτοι—ἕτερον om. K 2 αὐτὸ τὸ ἐνταῦθα G γάρ] δὲ M 3 prius τῷ ex τὸ corr. G
 τῷ δὲ Gt: τὸ δὲ KM 6 συμβεβηκόςως K 7 ὁ om. M 8 ἐμψυχωμένον (sic; cf. G.
 Meyer, *Gr. Gramm.*² p. 481) GKM: ἐμψυχόμενον t: fort. ἐψυχωμένον 10 κατὰ συμβεβηκός
 εἶπον καὶ πρώτως om. M 12 διότι KM: ὅτι Gt πλωτήρη (sic, om. ἐστι) K κινή]
 κινεῖ K 16 κινούμεν K λεγόμεθα G 17 κινεῖ—πρώτως om. M 18 ποιούμεν K
 κινεῖ M 20 τῷ Gt: τὸ KM 21 ὄραν KM: om. G: post Σωκράτης addit t ὁ σωκρά-
 της Gt 22 δι'] δ' G ὄλου KM: om. Gt 23 δι' αὐτό t: διαυτό K: δι' αὐτό GM
 αὐτό (post δι) scripsi: ἑαυτό M: ἑαυτώ K: αὐτό Gt 24 ὁ om. M 26 καθὼς ὄλον (post
 ἀλλὰ) KM: καθόλου G: καθ' ὄλον t ὄρα δὲ οὐ καθὼς ὄλον τί ἐστίν KM: om. G: ὄρα δὲ, οὐχ
 ἢ σωκράτης t 27 δὲ om. K τὸ om. G: ex τῷ corr. K πρώτω G 28 τοῦ]
 τὸ K 31 εὐλογώτερον t τὸ δι'] τοῦ δι' K ἄλλου Kt corr. G²: ἄλλο GM

μὲν οὖν ἐπὶ τῶσδ' οὗτον. φησὶ δὲ ἐναυθα ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι τὸ αὐτὸ τι ἐν **n 7v**
 ἑαυτῷ εἶναι ἢ καθ' αὐτὸ ἐστὶν ἢ καθ' ἕτερον, τὸ καθ' αὐτὸ ἀντὶ τοῦ
 πρῶτως λέγων. πρότερον οὖν δεῖξας ὅτι κατ' ἄλλο ἐνδέχεται αὐτὸ τι ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι, ὕστερον δεῖκνυσιν ὅτι πρῶτως ἀδύνατον αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι,
5 καὶ πρῶτως οὔτε καθ' αὐτὸ οὔτε κατὰ συμβεβηχός.

p. 210•27 Ὅταν μὲν γὰρ ἡ μόρια τοῦ ὄλου τό τε ἐν **φ** καὶ τὸ ἐν **40**
 τούτῳ, λεχθήσεται τὸ ὄλον ἐν ἑαυτῷ εἶναι.

Πῶς κατ' ἄλλο αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ ἔσται δεῖκνυσιν, ὅτι ἀπὸ μέρους·
 τῷ γὰρ τοῦ ὄλου τὸ μόριον ἐν θατέρῳ εἶναι μορίῳ λέγοιτο ἂν τὸ ὄλον **45**
10 ἐν ἑαυτῷ εἶναι. τοῦτο δὲ καταχρηστικῶς, ἐπειδὴ καὶ ἡ συνήθεια οἶδεν
 ἀπὸ μέρους τὰ ὅλα καλεῖν, ὡς τὸν Σωκράτην ὑποδεδέσθαι καὶ λευκὸν
 εἶναι ἢ ἐπιστήμονα, καίτοι μόριόν τι ἢ ὑποδέδεται, ὡς ὁ πούς, ἢ λευκὸν
 ἐστίν, ὡς ἡ ἐπιφάνεια, ἢ ἐπιστημὸν ἐστίν, ὡς ἡ ψυχὴ. οὕτως οὖν καὶ
 ὁ τοῦ οἴνου ἀμφορεύς αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ λέγοιτ' ἂν εἶναι, τῷ τοῦ ὄλου
15 μέρος ἐν μέρει εἶναι. ἀλλὰ γὰρ μὴ διὰ πάντων ἀρμόζειν ἀπαίτει τῷ
 παραδείγματι, ἐπεὶ μὴ ὡσπερ ὁ πούς ὑποδέδεται καὶ οὕτω τὸ ὄλον λέ- **50**
 γεται ὑποδεδέσθαι, τῇ τοῦ μέρους προσηγορίᾳ τοῦ παντός ὀνομαζομένου,
 ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμφορέως τοῦ οἴνου ἔχει (οὐ γὰρ τῷ τὸ μόριον ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι, οὕτω τὸ ὄλον ἐν ἑαυτῷ λέγεται), ἀλλὰ τῶσδ' οὗτον ἔστω σοι τοῦ
20 παραδείγματος χρήσιμον, ὅτι ἀπὸ μέρους πολλάκις τὰ πράγματα ὀνομάζε-
 ται. ἐπεὶ οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμφορέως τοῦ οἴνου ἐστὶ μὲν τι τῶν μορίων
 αὐτοῦ ἐν τόπῳ, οὐκ ἐν ἄλλῳ δέ τινα παρὰ τὸ ὄλον οὐδὲ ἔξωθεν αὐτοῦ,
 ἀλλ' ἐν τῷ ὄλῳ ἐστὶ καὶ ὁ τόπος καὶ τὸ ἐν τόπῳ (ἐν ἑαυτῷ) εἶναι· ἐπειδὴ μέρος μὲν **n 8r**
25 τι αὐτοῦ ἐστὶν ὁ τόπος, μέρος δὲ τὸ ἐν τόπῳ, εἰ δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ὁ τόπος
 καὶ τὸ ἐν τόπῳ, αὐτὸ τι ἂν εἴη ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν τόπῳ. ἔχεις δὲ καὶ παρά-
 δεῖγμα προσφύεστερον τὸ κατὰ τὸ αὐτοκίνητον· ὡς γὰρ λέγεται τὸ ζῶον
 αὐτοκίνητον, οὕτως καὶ ὁ ἀμφορεύς τοῦ οἴνου αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ.

1. 2 τι ἐν ἑαυτῷ KM: ἐν ἑαυτῷ τί Gt 2 ἢ καθ' αὐτό G 3 πρότερον K 4 prius
 εἶναι om. K αὐτότι ἐν ἐν K 6. 7 τό τε—εἶναι om. K 6 το^τ ἐν M: τό τ'
 ἐν t: τὸ ἐν Aristotelis cod. E 7 ἑαυτῷ M: αὐτῷ t εἶναι M: om. t cum Aristotele
 8 τι ante ἔσται ponunt Gt αὐτῷ G 9 τὸ γὰρ K εἶναι ἐν μορίῳ G λέ-
 γοιτ' t 11 ἀπὸ τοῦ μέρους t καλεῖν τὰ ὅλα traicit M βαλεῖν K τὸν Σωκράτην
 (σωκρα utrobique G) ante λευκὸν iterant Gt 12 ἢ (post τι) om. Gt ὑποδέδεται ante
 rasur. G 13 ἐπιστήμον M: ἐπιστήμων GKt 14 τῷ Gt: τὸ KM 15 γὰρ om. M
 15. 16 ἀπαίτεῖτω τὸ παράδειγμα M 16 ὑποδέδεται K 18. 19 μόριον ἐναυτῷ K
 21 οὖν καὶ ἐπὶ GK: δὲ καὶ t μὲν τι] ἐν τι (sic) M μορίον t 22 παρὰ] περι G
 οὐδὲ KM: οὐδὲν Gt ἔξωθεν K 23 καὶ ἐν K 24 ὄλον καὶ KM: ὄλον ἦτοι Gt ἐν ἑαυ-
 τῷ t: om. GKM 24. 25 μὲν τι μέρος traicit M 25 ὁ (post καὶ) om. G 26 αὐτῷ
 corr. G et t: αὐτῷ primitus G et M: αὐτῷ K 28 οὕτω t

p. 210^a32 Ὁ τε γὰρ καὶ ἐν ψ̄, ἀμφοτέρα τοῦ αὐτοῦ μόρια.

■ 8^r

Ὁ μὲν λέγει τὸ ἐν τόπῳ, τοῦτο δέ ἐστιν ὁ οἶνος, ἐν ψ̄ δὲ τὸν τόπον, 5
τοῦτο δὲ ἦν ὁ ἀμφορεύς. ὁ οἶνος οὖν καὶ ὁ ἀμφορεύς μόρια εἰσι τοῦ ὄλου,
λέγω δὴ τοῦ ἀμφορέως τοῦ οἴνου· οὐδὲν οὖν, φησί, τῶν μορίων κωχωρι-
5 σμένως λεχθεῖη ἂν ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ἀλλὰ τὸ ὄλον, ὡς εἴρηται.

p. 210^a33 Πρώτως δὲ οὐκ ἐνδέχεται, οἶον τὸ λευκὸν ἐν τῷ σώ-
ματι· (ἡ ἐπιφάνεια γὰρ ἐν σώματι,) ἡ δὲ ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ.

Δείξας πῶς ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ὅτι κατ' ἄλλο, νῦν
φησιν ὅτι πρώτως οὐκ ἐνδέχεται, οὔτε καθ' αὐτὸ οὔτε κατὰ συμβεβη- 10
10 κός, καὶ πρώτῳ γε δείκνυσιν ὅτι καθ' αὐτὸ οὐκ ἐνδέχεται. εἶτα ὅτι οὐδὲ
κατὰ συμβεβηκός. ἐπεὶ οὖν πρώτῳ τὸ καθ' αὐτὸ δείκνυσιν, ἐνταῦθα τὸ
πρώτως καθ' αὐτὸ πρώτως ἀκουστέον. εἰπὼν δὲ ὅτι πρώτως οὐκ ἐν-
δέχεται, τὰ παραδείγματα οὐκέτι πρὸς τοῦτο ἐπήγαγεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ
ἀνωτέρω, ὅτι λέγονται τινὰ ἀπὸ μέρους· εἰπὼν γὰρ "οὔτω μὲν οὖν ἐνδέ-
15 χεται αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι", τουτέστιν ἀπὸ μέρους, πάλιν παραδείγματα
τοῦ ἀπὸ μέρους ἐπήγαγε· διὰ γὰρ τὸ τὴν ἐπιφάνειαν εἶναι ἐν τῷ σώματι,
ἐν ἣ ἔστι τὸ λευκόν, καὶ τὸ λευκὸν ἐν τῷ σώματι λέγεται εἶναι.

p. 210^b1 Κατὰ ταῦτα δ' αἱ προσηγορίαι μέρη ὄντα, ὡς γε ἐν ἀν- 15
θρώπῳ.

20 Αἱ προσηγορίαι, φησίν, ἡ τε τοῦ λευκοῦ καὶ ἡ τῆς ἐπιστήμης, κατη-
γοροῦνται τοῦ ὄλου οὐ πρώτως, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ψυχὴν,
ἅτινα μέρη εἰσὶν οὐ καθ' αὐτά, ἀλλ' ὡς ἐν ἀνθρώπῳ ὄντα· αὐτὰ μὲν
γὰρ καθ' αὐτά ἡ ἐπιφάνεια καὶ ἡ ψυχὴ ὄλα τινὰ ἔστιν, ἀλλ' ὡς ἐν ἀν-
θρώπῳ μέρη ἔστιν, ἀνθρωπὸν δὲ λέγω τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. ὥστε
25 εἰ κατὰ ταῦτα αἱ προσηγορίαι ὑπάρχουσι τῷ ὄλω, ταῦτα δὲ μέρη, ἀπὸ
μέρους ἄρα τὸ ὄλον ὀνομάζεται.

20

1 lemma habet G καὶ ἐν ψ̄ GK: τὸ ἐν ψ̄ καὶ τὸ ἐν τούτῳ t ἀμφοτέρα—μόρια
om. K τὰ αὐτοῦ M 2 Ὁ scripsi: ὁ GK: τὸ t λέγει τὸ KM: λέγοιτο Gt
τὸν τόπον GK: ὁ τόπος t 3 οὖν om. K εἰσι GM: ἐστι Kt 4 οὐδὲν] ἐν
et mox οὐ λεχθεῖη M φησί om. t 5 λεχθεῖη—εἴρηται om. K 6 lemma
om. K τῷ M: om. t Aristoteles 7 ἡ ἐπιφάνεια γὰρ ἐν σώματι addidit t: om. M
et Arist. cod. I, at cf. v. 16 δὲ M: δ' t 9 οὔτε καθ' αὐτὸν K 10. 11 καὶ
πρώτῳ γε—οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός M: om. GKt 13 τὸ in ras. M 14 γὰρ δτι
οὔτω M 15 τὰ παραδείγματα Gt 16 διὰ] διὰ K 18 θε̄ ai K 18. 19 μέρη
—ἀνθρώπῳ om. K 20 ἡ τε et καὶ ἡ τῆς KM: αἱ τε et καὶ τῆς Gt 22 εἰσὶν M:
om. K: ἐστὶν Gt 26 τοῦ μέρους t

p. 210^b2 'Ο δὲ ἀμφορεὺς καὶ ὁ οἶνος χωρὶς (μὲν) ὄντα οὐ μέρη, π 8'
 ἅμα δέ· διὸ ὅταν ἦ μέρη, ἔσται αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ.

Εἰ γὰρ τὸ μέρος ὄλου ἐστὶ μέρος καὶ τῶν πρὸς τι ταῦτα, ὅταν ἄρα
 χωρὶς ἦ ὁ ἀμφορεὺς καὶ ὁ οἶνος, οὐκ ἂν εἶεν μέρη, ἄσχετά γε ὄντα. 25
 5 ὅταν οὖν συνελθόντα μέρη ἀλλήλων γένηται, λέγεται αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι
 τὸ ὄλον ἀπὸ μέρους, ὡσπερ ὁ ἄνθρωπος λευκὸς λέγεται διὰ τὸ σῶμα,
 καὶ τὸ σῶμα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν. πάλιν οὖν τοῦ αὐτοῦ τὰ αὐτὰ ἔθηκε
 παραδείγματα.

p. 210^b6 Καὶ ἕτερα γὰρ τῷ εἶδει ταῦτα καὶ ἄλλην φύσιν ἔχει καὶ
 10 δύναμιν, ἣ τε ἐπιφάνεια καὶ τὸ λευκόν.

Ἐπειδὴ πρῶτως ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ ἐστὶ τὸ λευκόν, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ 80
 ταῦτόν εἶναι τὸ λευκὸν τῇ ἐπιφάνειᾳ καὶ οὕτως αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τι εἶναι,
 λέγει ὅτι καὶ τῷ εἶδει καὶ τῇ δυνάμει ἕτερα ἐστὶ ταῦτα ἀλλήλων· ἡ μὲν
 γὰρ ἐπιφάνεια αἰεὶ ἐστὶν ὑποκειμενον οὐ μόνον λευκῷ, ἀλλὰ καὶ μέλανι καὶ
 15 ἄλλοις πλείοσι, τὸ δὲ λευκὸν μόνως ἐν ὑποκειμένῳ καὶ συνεῖναι τῷ
 ἐναντίῳ ἀδύνατον. εἰ τοίνυν ἕτερα ταῦτα ἀλλήλων, ἄλλο ἄρα ἐν ἄλλῳ.
 λέγοι δ' ἂν φύσιν, ὅτι τὸ μὲν ποιότης ἐστὶ καὶ χρῶμα, ἣ δὲ ἐπιφάνεια
 πέρασ σώματος καὶ τοῦ ποσοῦ, δύναμιν δέ, ὅτι ἡ μὲν ὑποκειμενον, τὸ 25
 δὲ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ.

p. 210^b8 Οὔτε δὴ ἐπακτικῶς σκοποῦσιν οὐδὲν ὁρῶμεν ἐν ἑαυτῷ
 κατ' οὐδένα τῶν διορισμῶν, τῷ τε λόγῳ δῆλον ὅτι ἀδύνατον.

Δείξας πῶς οἷόν τέ ἐστὶν αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ὅτι κατ' ἄλλο,
 βούλεται νῦν δεῖξαι ὅτι πρῶτως οὐκ ἐνδέχεται οὔτε καθ' αὐτὸ οὔτε κατὰ
 συμβεβηκός, καὶ πρῶτόν γε ἦτι καθ' αὐτὸ οὐκ ἐνδέχεται δεῖκνυσι. δεῖκνυσι δὲ
 25 διὰ τε τῆς ἐπαγωγῆς καὶ διὰ τοῦ λόγου, καὶ πρῶτόν γε δι' ἐπαγωγῆς. εἰ 40

1. 2 χωρὶς—ἐαυτῷ om. K 1 μὲν addidit t: om. M 2 διὸ M:· διότι t ἐαυτῷ M:
 αὐτῷ t 3 ὄλον K τῶν] τὸ K 5 οὖν GK M: δὲ t συνελεόντα (sic) M
 μέση
 ἀλλήλων K γένηται KM: om. G: ἦ t 7 καὶ πάλιν οὖν Gt 9 εἶθι K
 9. 10 καὶ ἄλλην—λευκόν om. K 9 ἔχει M: ἔχει ἐκάτερον t Aristoteles 10 τε
 M: τ' t 11 ὑπολάβοι KM 12 αὐτὸ] αὐτῇ M ἐναυτῷ K· τι εἶναι Gt:
 τί ἐστὶ K: εἶναι τι M 14 λευκῷ Gt: λευκόν KM μέλανον (sic) M 15 ἄλλοις
 GK M: ὄλωσ t 16 ἑτέρα K 17 λέγοι δὲ ἄλλα εἶναι φύσει μὲν ὅτι M
 18 δυνάμει M 19 τῶν GK M: ὡς t 20 lemma om. K ὁρῶμεν ἐν ἑαυτῷ
 M: ἐν αὐτῷ ὁρῶμεν t 21 διορισμῶν Aristoteles: διορισμένων (si recte id enotavi, at
 cf. p. 536, 17) M: διορισμένων t 22 ἐστίν] ἦναι (sic) K τι om. M: post ἐαυτῷ
 traicit K 23 οὐκ ἐνδέχεται οὔτε καθ' αὐτὸ KM: οὔτε καθ' αὐτὸ ἐνδέχεται Gt
 24 ὅτι καθ' αὐτὸ οὐκ (οὐκ om. G) GK M: ὅτι οὐ καθ' αὐτὸ t δεῖκνυται δὲ M 25 διὰ
 τε KM: διὰ Gt

γὰρ τοσαῦτά ἐστι τὰ τοῦ ἐν τινι σημαινόμενα, ὅσα ἀπηριθμησάμεθα, ἐν π 8^r
 οὐδενὶ δὲ οἶόν τε εἶναι αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ, ἔοικεν ἄρα μηδὲ εἶναι τι ὅλως
 αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ· πάντα γὰρ τὰ τοῦ ἐν τινι σημαινόμενα ἄλλο ἐν ἄλλῳ
 ἐστίν. οὐδὲ γὰρ ὅταν λέγωμεν τὸ ὄλον ἐν τοῖς μορίοις, αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ
 5 λέγομεν εἶναι· ἄλλο γὰρ τὸ ὄλον καὶ ἄλλο τὰ μέρη· τὸ μὲν γὰρ ἐν καὶ
 ταυτόν (σχέσις τις ὃν τῆς τῶν μορίων συναφῆς καὶ τὸ ἐπὶ τῇ συναφῇ
 αὐτῶν ἐπιγινόμενον εἶδος), τὰ δὲ πλείω καὶ διαφέροντα. καὶ διὰ τοῦ λόγου 45
 δὲ δεῖκνυσιν οὕτως. ἄλλος, φησίν, ὁ ὄρισμός τοῦ δεκτικοῦ καὶ ἄλλος ὁ
 τοῦ ἐν ἐκείνῳ ὄντος· ἄλλως γὰρ ὀρίζεται ὁ τόπος καὶ ἄλλως τὸ ἐν τόπῳ,
 10 καὶ ἀπλῶς ἄλλως τὸ ἐν ᾧ καὶ ἄλλως τὸ ἐν ἐκείνῳ. εἰ τοίνυν αὐτό τι ἐν
 ἑαυτῷ εἴη, τοὺς διαφέροντας, μᾶλλον δὲ τοὺς ἀντικειμένους δέξεται λόγους.
 εἰ δὲ δεῖ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, αὐτό τι ἔσται κατὰ ταῦτό τὰ διαφέροντά τε
 καὶ ἀντικείμενα· δύο μὲν γὰρ ὄρισμούς ἐπιδέξασθαι τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλην
 καὶ ἄλλην ιδιότητα οὐκ ἀδύνατον (οἶον τὸν ἄνθρωπον ζῶον λογικὸν θνητόν, 50
 15 καὶ ζῶον ὀρθοπεριπατητικόν), τοὺς μέντοι ἀντικειμένους λόγους ἅμα καὶ
 κατὰ ταυτόν δεξασθαι ἀδύνατον. τῶν πρὸς τι γὰρ ὁ τόπος καὶ τὸ ἐν τόπῳ,
 τὰ δὲ πρὸς τι τοῦλάχιστον δύο εἰσὶν ἀντικείμενα καὶ ἀντικειμένους ἔχοντα
 τοὺς ὀριστικούς λόγους. εἰ οὖν ἔσται τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, οἶον ὁ τοῦ οἴνου
 ἀμφορεὺς αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ, δέξεται τοὺς ἀντικειμένους λόγους, καὶ ἐπειδὴ
 20 τόπος μὲν ἐστὶν ὁ ἀμφορεὺς ἐν τόπῳ δὲ ὁ οἶνος, τὸ αὐτὸ καὶ τὸν τοῦ
 τόπου καὶ τὸν τοῦ ἐν τόπῳ | λόγον ἀναδέξεται· ἔσται οὖν ὁ ἀμφορεὺς π 8^v
 ἀμφορεὺς ἅμα καὶ οἶνος, καὶ ὁ οἶνος οἶνός τε ἅμα καὶ ἀμφορεὺς, τοῦτο δὲ
 γελοῖον. εἴτα παραστήναι τῇ δόξῃ βουλόμενος, ἵνα ἐκ τοῦ περιόντος ἐλέγξῃ
 αὐτήν, φησὶν ὅτι [εἰ] κἄν τὰ μάλιστα συγχωρήσωμεν διὰ τὸ μέρος εἶναι ἐν
 25 μέρει καὶ ἐκάτερον ἐν τῷ ἑτέρῳ καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι, ὥστε καὶ τὸν
 ἀμφορέα καὶ οἶνον εἶναι καὶ ἀμφορέα, καὶ τὸν οἶνον καὶ ἀμφορέα καὶ οἶνον,
 οὐδ' οὕτως αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ ἔσται, ἀλλ' ἐκάτερος αὐτῶν δέξεται μὲν οὐχ 5
 ἢ οἶνός ἐστιν, ἀλλ' ἢ ἀμφορεὺς, δεχθήσεται δὲ οὐχ ἢ ἀμφορεὺς ἐστίν,
 ἀλλ' ἢ οἶνος. ὥστε οὐδ' οὕτως αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ ἔσται, ἀλλὰ ἄλλο ἐν
 30 ἄλλῳ.

Οὕτω δείξας ὅτι καθ' αὐτὸ οὐδέν ἐστὶν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, ἐφεξῆς
 δεῖκνυσιν ὅτι οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται· δόξει γὰρ ἴσως, εἰ κατ'

1 εἰσὶ Gt   2 μηδὲν M   4 οὐδὲ κτλ.] cf. Themist. p. 263,25   ὅταν λέγομεν K
 5 καὶ ἄλλα τὰ M et Themistii libri   6 ταυτὸ K   τις ὃν GKΜ: τί ἐστὶ t   7 δια-
 φέροντα* K   8 ὁ (ante ὄρισμός) om. M   δεκτικοῦ KM: ὑποδεκτικοῦ Gt   καὶ
 ἄλλως K   9 καὶ ἄλλος τὸ K   ἐν τῷ τόπῳ Gt   10 καὶ ἀπλῶς—ἐκείνῳ om. M
 prius ἄλλως (ex ἀλλὰ) corr. G   ἐν (ante ἐκείνῳ) om. K   αὐτὸς K   12 δεῖ] δὴ K
 13. 14 ἄλλον καὶ ἄλλον (sic) K   15 καὶ (post ἅμα) om. Gt   16 καταυτόν K   τὸ]
 τὰ G   17 ἀντικειμένους ἔχοντα t   18 ἔσται] ἔστι K   οἶον τοῦ οἴνου ὁ M
 20 ὁ τόπος Gt   21 ἔστι K   23 τῇ δόξῃ παραστήναι Gt   24 εἰ delevi κἄν
 (sic) GKΜ: καὶ t   συγχωρήσωμεν t   post συγχωρήσωμεν addit αὐτοῖς M   26 καὶ
 (post οἶνον) om. M   27 ἔσται] ἔστιν K   28 ἀλλ' ἢ ὁ ἀμφορεὺς K   δειχθήσε-
 ται KM   ἀμφορεὺς εἶναι K   29 ἐν ἑαυτῷ om. M   ἔστιν K   ἄλλο] ὅλως K
 32 δεικνύει Gt   32. p. 535,1 δόξει—ἐνδέχασθαι om. K   32 ὅτι εἰ M

ἄλλο ἐνδέχεται αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι, καὶ κατὰ συμβεβηκός ἐνδέχεσθαι. π 8^v
 ἵνα δὲ παρακολουθήσωμεν τῇ ἀποδείξει, προλαβεῖν δεῖ τί ποτέ ἐστι τὸ
 κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ καὶ διὰ βραχέων πάνυ καὶ ἀσαφῶς ἐπεξέρχεται 10
 τῇ ἀποδείξει. κατὰ συμβεβηκός τοῖνον λέγεται ἔχειν τι, ὅπερ αὐτὸ ἄλλω
 5 συμβέβηκε, καὶ ἐκεῖνο ὅπερ λέγεται ἔχειν κατὰ συμβεβηκός καθ' αὐτὸ
 ὑπάρχει ᾧ ἐκεῖνο συμβέβηκεν. οἷον λέγεται τὸ λευκὸν κατὰ συμβεβηκός
 κινεῖσθαι, διότι ἡ κίνησις ὑπάρχει καθ' αὐτὸ τῷ Σωκράτει, συμβέβηκε δὲ
 καὶ τὸ λευκὸν τῷ Σωκράτει· διὰ γὰρ τοῦτο κατὰ συμβεβηκός ὑπάρχει τῷ
 λευκῷ ἢ κίνησις, ἐπειδὴ ᾧ τὸ λευκὸν συμβέβηκε, λέγω δὴ τῷ Σωκράτει,
 10 καθ' αὐτὸ ὑπάρχει. εἰ τοῖνον κατὰ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ εἶη ὁ ἀμφορεύς, 15
 δεῖ ἄλλο τι καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν ἐν αὐτῷ (οἷον τὸν οἶνον), καὶ τὸν ἀμφο-
 ρέα συμβεβηκός εἶναι τῷ οἴνῳ, ἵνα τῷ τὸν οἶνον καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν τῷ
 ἀμφορεῖ τὸ συμβεβηκός τῷ οἴνῳ, ὁ ἀμφορεύς, κατὰ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ
 ὑπάρχη· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον κατὰ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ ὑπάρχειν τὸν
 15 ἀμφορέα. καὶ μηδεὶς ἀπαιτεῖτω τὸν λόγον, ὅνπερ εἴπομεν ἐπὶ τοῦ κατὰ
 συμβεβηκός, ἀπαραλλάκτως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμφορέως ἀρμόσαι (ἄλλος γὰρ ὁ
 τρόπος ἐνταῦθα· οὐ γὰρ ἄλλο ἄλλω ὑπάρχει κατὰ συμβεβηκός, ὥσπερ ἐκεῖ, 20
 ἀλλ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ), ἀλλὰ ζητητέον ὅπως καὶ ἐπὶ τούτου διασώσωμεν τὸ
 κατὰ συμβεβηκός, ἄλλως δὲ ἀδύνατον σωθῆναι τὴν ἔννοιαν τοῦ κατὰ συμ-
 20 βεβηκός ἢ ὥσπερ εἴπομεν. εἰ τοῖνον ὁ ἀμφορεύς συμβέβηκε τῷ οἴνῳ,
 ὁτλον ὅτι ἐχώρησε δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς οὐσίας (εἰ γὰρ μὴ δι' ὅλου ἐχώ-
 ρησεν, ἀλλ' ἄπεται αὐτοῦ κατὰ τὰ πέρατα, οὐκέτι ὡς συμβεβηκός ὑπάρχει
 αὐτῷ), εἰ δὲ δι' ὅλου ἐχώρησε, σῶμα ἄρα διὰ σώματος ἐχώρησε. καὶ
 ἄλλως, φησί, πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀνακυκλήσωμεν τὸν λόγον· πάλιν γὰρ 25
 αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καθ' αὐτὸ ἔσται ὁ ἀμφορεύς. τί γὰρ διαφέρει ἐξ ἀρχῆς
 αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ὑπάρχειν λέγειν τὸν ἀμφορέα, ἢ συμβεβηκέναι τῷ οἴνῳ,
 ὅς καθ' αὐτὸν ὑπάρχει ἐν τῷ ἀμφορεῖ; πάλιν γὰρ διὰ τοῦ οἴνου αὐτὸς
 ἐν ἑαυτῷ ἔσται, καὶ τοὺς δύο λόγους ἀναδέξεται, τοῦ τε τόπου καὶ τοῦ ἐν
 τόπῳ. ὥστε οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός ἐνδέχεται αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τι ὑπάρχειν.
 30 Ταῦτα εἰπὼν, ἐκ τῶν εἰρημένων τρόπων τοῦ ἔν τι καὶ τὴν Ζήνωνος
 ἀπορίαν ἐπιλύεται. ἡπόρει γὰρ ἐκεῖνος, ὅτι εἰ ὁ τόπος τῶν ὄντων, πᾶν δὲ
 τὸ ὄν ἐν τινὶ ἐστί, καὶ ὁ τόπος ἐν τινὶ ἔσται· ὥστε ἔσται ὁ τόπος ἐν τόπῳ, 30
 καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. ταύτην οὖν, φησί, τὴν ἀπορίαν ἐκ τῶν εἰρημένων
 ἡμῶν τρόπων τοῦ ἔν τι οὐ χαλεπὸν ἐπιλύσασθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἀληθές

2 ἀποδείξει K: ἀποφάσει G   προσλαβεῖν Gt   δεῖ τί Gt: δεῖ τί δεῖ τί K: τί (om. δεῖ) M^v   τὸ om. M   4 αὐτῷ ἄλλο G   5. 6 καὶ ἐκεῖνο—ἐκεῖνο συμβέβηκεν om. M
 5 ἐκεῖνω K   5. 6 καθ' αὐτὸ ὑπάρχει K: καθ' αὐτὸ ὑπάρχον Gt   7 σωκράτει KM: σώματι Gt   8 καὶ et 9 ἢ om. K   10 ἐαυτῷ] αὐτῷ M   11 ἐν αὐτῷ Gt: ἐν-αὐτῷ K: ἐν ἑαυτῷ M   12 συμβεβηκός Gt: συμβέβηκε K: συμβέβηκεν M
 14 ὑπάρχη (ἠ ex ei) corr. K   16 συμβεβηκός ἀπαλλάκτως (sic) K   18 ἀλλ' αὐτὸ (ex ἀλλὰ τὸ) corr. K   σώσωμεν G: σώσωμεν t   22 ὑπάρχων K   24 φησὶν εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν Gt   ἀνακυκλήσωμεν KM   25 αὐτὸ] scripserim αὐτόν
 ἔστιν K   26 αὐτόν] αὐτὸ K   27 ὅς—οἴνου om. G   ὑπάρχειν K   διὰ τοῦ οἴνου Mt: ὑπάρχει K   28 ἐστί K   29 τι om. G: αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ t

τὸ πᾶν τὸ ὄν ποῦ εἶναι (πᾶν γὰρ τὸ φυσικὸν ἀνάγκη ἔν τινι εἶναι καὶ μὴ π 8^v
 ἐν τόπῳ) * * * κατὰ τι τῶν τοῦ ἔν τινι σημαινομένου· ὥστε εἰ καὶ ὁ τόπος
 τῶν φυσικῶν, ἔν τινι πάντως ἔσται. ἐπεὶ οὖν πολλαχῶς τὸ ἔν τινι, ἔσται
 καὶ ὁ τόπος ἔν τινι μὲν οὐκ ἐν τόπῳ δέ, ἀλλ' ὥσπερ αἱ ἕξεις καὶ τὰ
 5 πάθη εἰσὶ μὲν ἔν τινι, οἷον ἐν τῷ σώματι, οὐκ ὡς ἐν τόπῳ δὲ ἀλλ' ὡς
 ἐν ὑποκειμένῳ, οὕτω δὴ καὶ ὁ κυρίως τόπος, λέγω δὴ τὸ πέρασ τοῦ περιέ- 35
 χοντος, ἔν τινι μὲν ἔσται (ἐν σώματι γάρ), οὐ μὴν ὡς ἐν τόπῳ, ἀλλ' ὡς
 πέρασ ἐν περατουμένῳ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. πάλιν δὲ ἐκ
 τῶν εἰρημένων καὶ ἕτερόν τι ἀποδείκνυσιν, ὅπερ πολλαχῶς ἤδη ἀπέδειξεν·
 10 εἰ γὰρ οὐδέοικται ὅτι διὰ τοῦτο αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ ἀδύνατον εἶναι, διὰ τὸ ἐτέ-
 ραν εἶναι τὴν φύσιν τοῦ δεκτικοῦ καὶ ἐτέραν τὴν τοῦ ὀδεγεμένου καὶ μὴ
 δύνασθαι ἔν καὶ τὸ αὐτὸ τοὺς διαφόρους ἀναδέξασθαι λόγους, καὶ ἐκ τού-
 των ἀναφαίνεται ὅτι οὔτε ὄλην οὔτε εἶδος δυνατὸν εἶναι τὸν τόπον. τὸ μὲν
 γὰρ ἐν τόπῳ τοῦ τόπου ἕτερον, ἢ δὲ ὄλη καὶ τὸ εἶδος οὐκ ἔστιν ἕτερα τοῦ 40
 15 ἐν αὐτοῖς· στοιχεῖα γὰρ εἰσι συμπληρωτικὰ αὐτοῦ· ἕτερος ἄρα ὁ τόπος τῆς
 ὄλης καὶ τοῦ εἶδους.

Οὔτε δὴ ἐπακτικῶς σκοποῦσι, τουτέστι δι' ἐπαγωγῆς καὶ εἰς τὰ
 κατὰ μέρος ἀποβλέποντα. κατ' οὐδένα τῶν διορισμῶν, ὧν διωρισά-
 μεθα τοῦ ἔν τινι. οὐ μόνον δὲ ἐκ τούτων, φησίν, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 20 λόγου δῆλον, ὅτι ἀδύνατον αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι.

p. 210b10 Δεήσει γὰρ ἀμφοτέρα ἐκάτερον ὑπάρχειν, οἷον τὸν
 ἀμφορέα ἀγγεῖόν τε καὶ οἶνον εἶναι καὶ τὸν οἶνον οἶνόν τε καὶ 45
 ἀμφορέα.

Εἰ τὸν ἀμφορέα, φησί, τοῦ οἶνου αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ καθ' αὐτὸ καὶ
 25 πρῶτως εἶναι φήσομεν, ὡς ὄλον ἐν ὄλῳ (τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ πρῶτως καὶ
 καθ' αὐτό), ἀνάγκη τὸν ὄλον ὡς ὄλον καὶ τὸν τοῦ τόπου καὶ τὸν τοῦ ἐν
 τόπῳ ἀναδέξασθαι λόγον, μᾶλλον δὲ ἄμφω εἶναι· ἔστι δὲ οἷον τόπος μὲν
 ὁ ἀμφορεὺς, ἐν τόπῳ δὲ ὁ οἶνος ἢ ἀπλῶς τὸ ὑγρόν· ὥστε ἐπειδὴ ὁ τοῦ
 οἶνου ἀμφορεὺς ὄλος αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ἔστι, καὶ ὁ ἀμφορεὺς δηλονότι,

1 τὸ (ante πᾶν) om. Gt ποῦ ἔστι K πᾶν γὰρ τὸ GKM: πᾶν γε μὴν τὸ t: equi-
 dem lacunam ante κατὰ τι statui, cf. p. 538,24 ἔν τινι εἶναι KM: εἶναι ἔν τινι Gt
 καὶ μὴ KM: εἰ καὶ μὴ Gt 3 ἐπεὶ κτλ. cf. Themist. p. 265,12 4 καὶ (ante ὁ
 τόπος) om. t 4. 5 ἀλλ' ὥσπερ—ἐν τόπῳ δὲ om. Gt 6 δὴ (post οὕτω) KM:
 δὲ Gt 8 ταῦτόν—ὑποκειμένῳ om. Gt 9 καὶ om. Gt 12 καὶ (ante ἐκ) om. t
 14 ἢ εἰ K ἐτέρα τοῦ G 15 αὐτοῖς corr. G εἰσι GKM: ἔστι t καὶ
 τῆς K 17 δὴ GM: δὲ K: δὴ οὖν t σκοποῦσιν K 17. 19 τουτέστι—τοῦ ἐν
 τινι om. K 18 ἀποβλέποντα GM: ἀποβλέπουσι t: *fortasse ἀποβλέποντι
 18. 19 τῶν διορισμῶν ὧν διωρισάμεθα M: τῶν ὀρισμῶν τῶν διωρισμένων διωρισάμεθα (διω-
 ρισάμεθα om. t) Gt 19 οὐ μόνον δὲ ἐκ τούτων, φησίν KM: ἐκ τούτων δὲ φησιν G:
 αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ ἔστι t 20 τι om. G 21. 23 ἐκάτερον—καὶ ἀμφορέα om. K
 21 ἐκατέρω M 25 φήσομεν εἶναι transponit t post ἐν ὄλω iterat φήσομεν K
 26 ἀνάγκη τὸ ὄλον K τόπου] τόπον K

λέγω δὴ τὸ κεραμεῶν ἀγγεῖον, οὐ μόνον ἀμφορεὺς ἔσται ἀλλὰ καὶ οἶνος, η 8
καὶ ὁ οἶνος οὐ μόνον οἶνος ἀλλὰ καὶ ἀμφορεὺς. ὥστε εἰ τοῦτο ἄτοπον, 51
ἀδύνατον καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι.

p. 210^b13 Ὅστε εἰ ὅτι μάλιστα ἐν ἀλλήλοις εἶεν, ὁ μὲν ἀμφορεὺς
5 δέξεται τὸν οἶνον οὐχ ἢ αὐτὸς οἶνος ἀλλ' ἢ ἐκεῖνος. |

Ὅπερ ἡμεῖς προλαβόντες εἶπομεν, ἀμυδρῶς διὰ τούτων αἰνίττεται. ο 1^r
ἐπειδὴ γὰρ ἤγαγεν εἰς ἄτοπον τὸν λόγον, τὸ τὸν ἀμφορέα καὶ οἶνον εἶναι,
καὶ τὸν οἶνον μὴ μόνον οἶνον ἀλλὰ καὶ ἀμφορέα, ἵνα μὴ τις εἴπῃ, ὅτι 'καὶ
τί τοῦτο ἄτοπον; διὰ γὰρ τὸ τὸν ἕτερον ἐν τῷ ἐτέρῳ εἶναι λεχθεῖη ἄν
10 ἐκάτερος τῷ τοῦ συναμφοτέρου ὀνόματι· μία γὰρ τις ὀλότης ἀμφοῖν',
τούτῳ ρῦν τῷ λόγῳ συγχωρήσας καὶ οὕτω δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἔσται τι αὐτὸ 5
ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ ἄλλο ἐν ἄλλῳ. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα, φησί, συγχωρή-
σειέ τις τὸν ἀμφορέα καὶ οἶνον εἶναι, ἵνα οὕτως αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ἢ, ὁμοίως
δὲ καὶ τὸν οἶνον καὶ ἀμφορέα εἶναι, δῆλον δῆπου ὅτι ὁ ἀμφορεὺς οὐχ ἢ
15 οἶνος ἔστι δέξεται τὸν οἶνον, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνος οἶνος. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ οἶνος
ἔσται ἐν τῷ ἀμφορεῖ οὐχ ἢ ἀμφορεὺς ἔστιν, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνος ἀμφορεὺς
ἔστιν. ὥστε τὸ μὲν ὄνομα τοῦ συναμφοτέρου ἐκάτερος ἕξει, τὴν δὲ ἐνέρ-
γειαν οὐκέτι.

p. 210^b16 Κατὰ μὲν οὖν τὸ εἶναι ὅτι ἕτερον, δῆλον· ἄλλος γὰρ
20 ὁ λόγος τοῦ ἐν φῶ καὶ τοῦ ἐν τούτῳ. 10

Ἀκόλουθον μὲν ἦν συμπέρασμα ἐπαγαγεῖν οὕτως 'ὅτι μὲν οὖν ἀδύ-
νατον αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ καθ' αὐτὸ εἶναι, δῆλον', ὁ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ
εἶπεν, ἐξ οὗ δὲ ἔδειξεν ὅτι ἀδύνατον καθ' αὐτὸ ἐν αὐτῷ τι εἶναι, τοῦτο
συμπεραίνεται, λέγω δὴ τοῦ ἕτερον μὲν εἶναι φύσει τὸν τόπον, ἕτερον δὲ
25 τὸ ἐν τόπῳ· ἄλλως γὰρ ἀποδώσεις τὸν ὄρισμόν τοῦ δεκτικοῦ, καὶ ἄλλως
τοῦ δεδεγμένου. ὥστε εἰ ὧν οἱ ὄρισμοὶ διάφοροι καὶ αὐτὰ διάφορα, διά-
φοροι δὲ οἱ ὄρισμοὶ τοῦ τε ἐν φῶ καὶ τοῦ ἐν τούτῳ, καὶ αὐτὰ ἄρα διάφορα
καὶ ἕτερα ἀλλήλων.

1 ἀμφορεὺς ἔσται ἀλλὰ καὶ οἶνος Gt: οἶνος ἀλλὰ καὶ ἀμφορεὺς (om. ἔσται) KM 2 καὶ
ὁ οἶνος—καὶ ἀμφορεὺς om. M 4. 5 ὁ μὲν—ἐκεῖνος om. K 6 ὡσπερ (h. e. ὡσπερ)
ἡμεῖς K τούτου Gt 8 post μόνον οἶνον addit εἶναι M ὅτι om. K
9 τὸν om. K ἄν om. KM 11 αὐτὸ om. Gt 13. 14 καὶ οἶνον—καὶ ἀμφο-
ρέα om. G 13 ἐναυτῷ K ἢ K: εἴη Mt 19 lemma habet G οὖν τοῦ
εἶναι K qui ὅτι ἕτερον—τούτῳ om. 21 μὲν οὖν ἦν t ἦν συμπεριπαγαγεῖν
(cf. ad p. 82,9) K 22. 23 εἶναι, δῆλον—καθ' αὐτὸ om. G 23 ἀδύνατον K:
om. Mt αὐτῷ scripsi: αὐτῷ GK: ἐαυτῷ Mt τι GK: om. Mt 24 τοῦ GKM:
τὸ t τὸν τόπον φύσει transponit t 25 τὸ ἐν τῷ τόπῳ G 26 τὸν τοῦ δεδεγ-
μένου Gt ὧν GM: ὧν οὖν (?) K: οὖν t

p. 210^b18 Ἀλλὰ δὴ οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται· ἅμα γὰρ οἱ
 δύο ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται· αὐτὸς γὰρ ἐν ἑαυτῷ ὁ ἀμφορεύς ἔσται. 16

Ἐνταῦθα συντόμως, διὸ καὶ ἀσαφῶς, ὅτι οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐστὶ
 τι ἐν ἑαυτῷ δείκνυσσι. δύο γάρ, φησί, συμβήσεται ἐν τῷ αὐτῷ σώματα
 5 εἶναι, καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν ἀνακυκλήσομεν λόγον, ὃν καὶ ἐπὶ τοῦ καθ'
 αὐτό· αὐτὸς γὰρ πάλιν ἐν ἑαυτῷ ἔσται ὁ ἀμφορεύς, καὶ ἅμφω τοὺς λόγους 20
 ἀναδέχεται, τοῦ τε τόπου καὶ τοῦ ἐν τόπῳ· δύο οὖν τὰ ἐπόμενα ἄτοπα
 τῇ ὑποθέσει, ἅτινα συντόμως κατεσκευάσεν· εἰ γὰρ ὅπερ δεκτικὸς ἐστὶ
 φύσεως, τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται ἐν ἑαυτῷ εἶναι, δεῖ καὶ ἐκεῖνο
 10 ὑπάρχειν ἐν αὐτῷ οὐ ἐστὶ δεκτικόν, οἷον εἰ οἴνου, οἶνον, ὑπάρχειν δὲ καὶ
 τὸ δεκτικόν κατὰ συμβεβηκὸς τῇ οἴνῳ, ὅπερ παρήκε διὰ συντομίαν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης· οὕτω γὰρ ἂν μόνως κατὰ συμβεβηκὸς ἐν ἑαυτῷ ὑπάρχοι τῷ
 συμβεβηκέναι τῷ οἴνῳ, ὅσπερ καθ' αὐτὸν ἐν τῷ ἀμφορεῖ ὑπάρχει. τούτῳ 25
 οὖν ἔπονται δύο ἄτοπα, τό τε σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν εἴγε συμβέβηκε
 15 τῷ οἴνῳ ὁ ἀμφορεύς, καὶ τὸ πάλιν τὸν ἀμφορέα καθ' αὐτὸν ἐν αὐτῷ
 ὑπάρχειν, ὅπερ ἀδύνατον δέδεικται· ἐν γὰρ τῷ οἴνῳ ὁ ἀμφορεύς, ὁ δὲ
 οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ· ὥστε καὶ ὁ ἀμφορεύς ἐν τῷ ἀμφορεῖ.

p. 210^b22 Ὁ δὲ Ζήνων ἠπόρει, ἐπεὶ ὁ τόπος ἐστὶ τι, ἐν τίνι
 ἔσται, λύειν οὐ χαλεπόν.

20 Εἰ μὲν οὕτως ἠπόρει ὁ Ζήνων, ὅτι εἰ ὁ τόπος ἐν τίνι (ἐπειδὴ καὶ 22
 πᾶν τὸ ὄν ἐν τίνι), τὸ δὲ ἐν τίνι ἐν τόπῳ, ὁ τόπος ἄρα ἐν τόπῳ, τῷ
 ὄντι εὐχερῆς ὁ ἐλεγχος· πολλαχῶς γὰρ τὸ ἐν τίνι καὶ οὐ μόνον ἐν τόπῳ,
 ὥστε οὐδὲν καλοῦει τὸν τόπον καὶ ἐν τίνι εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ. εἰ δέ,
 ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγετο, μὴ διὰ τοῦ ἐν τίνι εἶναι τὸν τόπον καὶ 25
 25 τὸ ἐν τόπῳ εἶναι αὐτὸν κατεσκευάζεν, ἀλλὰ διὰ τοῦ πᾶν τὸ ὄν ἐν τόπῳ
 εἶναι, τῶν δὲ ὄντων εἶναι καὶ τὸν τόπον, ὥστε καὶ αὐτὸν ἐν τόπῳ εἶναι,

1 lemmatis verba Ἀλλὰ—ἐνδέχεται habet G δὴ GKM: μὴν t Aristoteles (praeter pr. E)
 1. 2 ἅμα—ἀμφορεύς ἔσται om. K 2 δύο M: δύο σώματα t ἑαυτῷ M: αὐτῷ t
 3 ἐνταῦθα KM: ἐντεῦθεν Gt δτι] διότι K οὐδὲ KM: οὐδὲν Gt 4 τι αὐτὸ
 ἐν M συμφήσεται et mox σώματι K 5 ὃν om. G 7 τόπῳ] τόπου (sic) G
 8 δεκτικὸς M 9 ἐν ἑαυτῷ (αὐτῷ G) εἶναι GMt: εἶναι ἐν ἑαυτῷ K 10 αὐτῷ
 scripsi: αὐτῷ G: αὐτὸ K: ἑαυτῷ Mt οἶνον GMt: ὁ οἶνος K ὑπάρχει t

12 ὑπάρχοι GM: ὑπάρ K: ὑπάρχει t 13 ὅσπερ GM: ὥσπερ (K)t 14 ἔπονται KM:
 εἴπετο Gt 15 καὶ τὸν ἀμφορέα τὸ πάλιν Gt καθ' αὐτὸ Gt αὐτῷ scripsi: αὐτῷ
 GKt: ἑαυτῷ M 18. 19 ἐπεὶ—χαλεπόν om. K 18 ἐπεὶ M: ὅτι εἰ t Aristoteles
 ἐν τίνι M: ἐν τίνι t 22 τὸ] τῷ K 23 καὶ ἐν τίνι εἶναι M: καὶ ἐν τίνι Kt: ἐν
 τίνι G μὴ ἐν τόπῳ εἶναι Gt 24 ἔμπροσθεν c. 1 p. 209^a24 μὴ διὰ] μὴ δὲ
 καὶ K 25 ἐν τόπῳ (post τὸ ὄν) KM: ἐν τίνι Gt, at cf. p. 539, 2. 510, 4. 513, 16. 526, 24.
 contra ποῦ p 5 r 52 (cf. p. 536, 1). de Simplicio cf. Diels z. *Textgesch.* p. 27

οὐκ ἐλεγχθήσεται διὰ τῶν νῦν λεγομένων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἐκεῖσε εἰρημένων· ο 1^r
οὐ γὰρ συγχωρήσομεν τῇ προτάσει, ὅτι "πᾶν τὸ ὄν ἐν τόπῳ".

p. 210^b24 Οὐδὲν γὰρ κωλύει ἐν ἄλλῳ τινὶ εἶναι τὸν πρώτως, μὴ
μέντοι ὡς ἐν τόπῳ ἐκεῖνῳ.

5 Τὸν πρώτως ἀντὶ τοῦ τὸν κυρίως, οὗτος δὲ ἐστὶ τὸ πέρασ τοῦ πε-
ριέχοντος. τοῦτο δὲ εἶπε, διότι λέγεται τόπος καὶ ὁ κέραμος τοῦ οἴνου, καὶ 40
ὁ ἀήρ ἡμῶν λέγεται εἶναι τόπος καὶ ἡ γῆ καὶ ἄλλα πολλά. τὰ (οὖν) οὕτως
λεγόμενα τόποι καὶ αὐτὰ ἐν τόπῳ εἰσὶν, ἀλλ' ἐὰν τὸν κυρίως λάβωμεν, ἐν
τινι μὲν ἐσται, οἶον ἐν σώματι (πέρασ γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ), ἀλλ' οὐχ ὡς ἐν
10 τόπῳ, ἀλλ' ὡς πάθος τι αὐτοῦ.

p. 210^b27 Ἐκεῖνο δὲ φανερόν.

Ἐντεῦθεν, ὡς εἶπον, δείκνυσι πάλιν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὔτε ὕλη 46
οὔτε εἶδος ὁ τόπος. ὁ τόπος, φησὶν, οὐδὲν ἐστὶ τῶν ἐν τόπῳ παρὰ τὸ
εἶναι τόπος, ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος στοιχειᾶ ἐστὶ τοῦ ἐν αὐτοῖς (λέγω δὲ τοῦ
15 συνθέτου) καὶ οὐκ εἰσὶν ἕτερα παρ' αὐτό, ὁ τόπος ἄρα οὔτε ὕλη ἐστὶν
οὔτε εἶδος.

p. 210^b32 Τί δέ ποτ' ἐστὶν ὁ τόπος, ᾧδε ἂν γένοιτο φανερόν.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν τί ποτέ ἐστὶν ὁ τόπος βουλόμενος ἀποδοῦναι, πρότε- 68
ρον ἐκτίθεται τὰ κατὰ κοινὴν ἔννοιαν ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ, εἶτα ἐρεῖ πόθεν
20 ὅλως κινήθεντες οἱ ἄνθρωποι ἤλθομεν εἰς ἔννοιαν τοῦ τόπου, καὶ |
εἰπὼν τὴν αἰτίαν ἀκόλουθά τινα ταύτῃ θεωρήματα προθήσει, εἶτα λοιπὸν ο 1^v
ἀποδώσει τοιοῦτον τὸν περὶ τοῦ τόπου λόγον, ὃς καὶ τὰς φερομένας ἀπο-
ρίας πρὸς τὸν τόπον, ὡς αὐτός φησιν, ἐπιλύεται, καὶ τὰ κατὰ κοινὴν
ἔννοιαν καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ δεῖξει ὑπάρχοντα, καὶ τὸ αἴτιον τῆς
25 δυσκολίας τῆς περὶ τοῦ τόπου θεωρίας σαφὲς καταστήσει. πρότερον οὖν,

1 ἐλεγχθήσεται KM 2 συγχωρήσομεν t 3 lemma habet G ἐν ἄλλῳ τινὶ M:
om. K: τινὶ om. Gt 3. 4 τὸν πρώτως—ἐκεῖνῳ om. K 3 τὸν πρώτως scripsi:
τῶν πρώτως G: πρώτως M: τὸν πρώτως τόπον t, cf. Aristotelis libri 4 μέντοι γε
ὡς G 5 τὸν πρώτως K: τὸ πρώτως M: τῶν πρώτως G: τὸν δὲ πρώτως t
τὸν (ante κυρίως) t: τὸ M: τῶν G: om. K οὗτος] αὐτός K 7 λέγεται ἡμῶν
traicit t πολλά ἄλλα Gt οὖν addidi οὕτω t 8 ἂ καὶ αὐτὰ t τὸν]
τὸ GM 8. 9 ἐν τίνι KM 9 ἐν τῷ σώματι K 12 ἐντεῦθεν ad lemma trahit
M: om. K 14 στοιχεῖα εἰσὶ K 15 οὐκ ἐστὶν ἕτερα παρὰ K 17 δέ Kt: δὲ
δὴ M: δὴ Arist. cod. G ποτε K ᾧδε—φανερόν om. K ᾧδε M: ᾧδ' t
18 ποτέ om. Gt 19 τὰ] τινὰ K κατὰ τὴν κοινὴν Mt εἶτα ἀφρεῖ K 21 προσ-
θήσει K 23 et p. 540, 1 τὰ om. KG (addit G²) 23 τὴν κοινὴν t 24 ἐνοι-
αν K ὑπάρχοντα (post δεῖξει) om. M

ὡς εἶπον, τὰ κατὰ κοινήν ἔννοιαν ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ ἐκτίθεται, τέσσαρα ο 1^v
 ὄντα τὸν ἀριθμὸν. πρῶτον μὲν τὸ περιέχειν τὸν τόπον τὸ ἐν τόπῳ ὄν
 (τοῦτο γὰρ πάντες κατὰ κοινήν ἔννοιαν ἴσμεν, ὅτι περιέχει ὁ τόπος τὸ ἐν 6
 αὐτῷ ὄν, ὡς ὁ κέραμος τὸν οἶνον· καὶ γὰρ οὗτος τόπος τίς ἐστί), περιέ-
 5 χοντα δὲ τὸν τόπον μηδὲν εἶναι τοῦ περιεχομένου πράγματος. τοῦτο δὲ ὁ
 μὲν Θεμιστιος δευτέρον εἶναι φησι τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ, ὥστε μεθ'
 ὧν ἐπιφέρει ἄλλων τριῶν τὰ ὅλα πέντε εἶναι, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὡς ἐν ἐκτί-
 θεσθαι τὸ ὅλον τοῦτο, τὸ περιέχειν τὸν τόπον καὶ μηδὲν εἶναι τοῦ πράγ-
 ματος, διότι καὶ ἡ ἐπιφάνεια δοκεῖ περιέχειν τὸ σῶμα καὶ τὸ ὅλον δὲ 10
 φαμεν περιέχειν τὰ μέρη, οὐχ οὕτως δὲ ὁ τόπος λέγεται περιέχειν τὸ ἐν
 τῷ τόπῳ, ὡς τὸ ὅλον περιέχει τὸ μέρος· ἐστὶ γὰρ τι τοῦ μέρους τὸ ὅλον,
 ὁ δὲ τόπος περιέχει μηδὲν ὧν τοῦ πράγματος τοῦ περιεχομένου, μὴ πέρασ
 μὴ ὁλότης μὴ πάθος μὴ ἄλλο μηδέν. ὁμοίῳ δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐν
 εἶναι τοῦτο ὅλον βούλεται, τῷ τὸ ἐφεξῆς ὡς ἀπὸ ἄλλης ὄρχης ἐκθέσθαι
 15 εἰπὼν ἔτι τὸν πρῶτον μῆτε ἐλάττω μῆτε μείζω εἶναι οὐ τόπος
 ἐστί. τοῦτο οὖν δευτέρον ἐστὶ τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ τὸ μῆτε μείζω 15
 εἶναι τὸν τόπον τοῦ ἐν τόπῳ μῆτε ἐλάττω, τῶν δὲ τὸν προσεχῆ καὶ
 ἐκάστου ἴδιον· εἴτε γὰρ ἐλάττων εἴη, οὐ περιέχει τὸ σῶμα, καὶ οὕτως οὐ
 πᾶν σῶμα, τῶν μερικῶν φημι τούτων, ἐν τόπῳ ἐστίν, εἴτε μείζων εἴη,
 20 δύναται δῆπου καὶ ἄλλο ἀέρασθαι σῶμα, καὶ οὕτως οὐ πρώτως ἐστὶ τό-
 πος· συμβήσεται δὲ καὶ κενὸν εἶναι, ὅπερ ἀδύνατον εἶναι μικρὸν ὕστερον
 δειχθήσεται. τρίτον τὸ τὸν τόπον μὴ ἀπολείπεσθαι ἐκάστου καὶ χω-
 ριστὸν εἶναι. διττὴ δὲ φέρεται ἡ γραφή, ἡ ἀπολείπεσθαι ἐκάστου,
 ἡ μετὰ τῆς ἀρνήσεως μὴ ἀπολείπεσθαι. εἰ μὲν οὖν ἀπολείπεσθαι 20
 25 εἴη ἡ γραφή, ὡς καὶ τὰ πλείονα τῶν ἀντιγράφων ἔχει, περὶ τοῦ καθ'
 ἕκαστα τόπου φησὶ τοῦ ἕκαστον προσεχῶς περιέχοντος, ὅν φησιν ἀπολεί-
 πεσθαι τοῦ ἐν τόπῳ καὶ χωρίζεσθαι αὐτοῦ (ἔστι γὰρ τοῦ ἀπολείπεσθαι
 ἐξηγητικὸν τὸ χωρίζεσθαι), εἰ δὲ εἴη μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγοι ἂν οὐ
 περὶ τοῦ καθ' ἕκαστα τόπου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀπλῶς· ὁ γὰρ ἀπλῶς τόπος
 30 οὐκ ἀπολείπεται τῶν σωμάτων. πάντως γὰρ ἐν τόπῳ τινὶ τὸ σῶμα· εἰ

2 τῶν ἀριθμῶν K τὸ (ante ἐν) om. M 4. 5 περιέχοντα] περιέχων τὸ (i
 6 θεμιστιος K Θεμιστιος p. 265, 25 δευτέρον] β t φησι om. M 7 ὅλα]
 ἄλλα G ἐν] ἐν t 9 καὶ (ante τὸ) om. M δέ om. superscr. K 10 περιέ-
 χειν φαμέν Gt οὕτω t δὲ ὁ τόπος δὲ G 11 ὡς τὸ ὅλον περιέχειν τὸ K
 τι] τοι K 14 ἄλλοις t 15. 16 ἔτι—ἐστί om. G 15 ἔτι] δὲ ὅτι K πρῶτον
 K: τόπον Mt cf. Aristoteles μῆτε ἐλάττω t 16 τῷ τόπῳ] τὸν τόπον K 18 ἔτι
 τε γὰρ M ἐλάττων (sic) K 19 τῶν] τὸν K ἐστίν] εἶναι K μείζων vel
 μείζων exempla t 20 οὐ δύναται M οὕτως ὁ πρώτως M 21 καὶ om. K
 ὅπερ ὅτι G μικρὸν ὕστερον c. 6 sqq. 22 λεχθήσεται K τὸ om. M μὴ
 om. M 22. 23 ἐκάστου καὶ χωριστὸν εἶναι om. K 23 δὲ om. M ἐκάστου
 Gt: ἐκάστω KM 24 τῆς om. t 25 πλείονα KM: πλείω Gt 26 τ (τῆς? certe
 non τοῦ) ἕκαστον M 28 τὸ χωρίζεσθαι Gt: τοῦ χωρίζεσθαι KM 29 τοῦ ἀπλῶς
 KM: τοῦ ἀπλῶς τόπου Gt

γὰρ καὶ τοῦτον ἀπολείπει, ἀλλ' οὖν πάντως ἐν ἄλλῃ τινὶ ἐστὶ, καὶ τόπου οἷον
 ἀπλῶς ὑδέποτε ἀπολείπεται. τὸ δὲ χωριστὸν εἶναι κατὰ τὴν γραφὴν
 ταύτην ἀντὶ τοῦ μηδὲν εἶναι τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἐκτὸς εἶναι τῆς οὐσίας ²⁸
 αὐτοῦ καὶ μηδὲν εἰς αὐτὴν συντελεῖν. τέταρτον τὸ τὸν πάντα τόπον
 5 ἔχειν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, οὐχ ἀπλῶς ἕκαστον τόπον (ἕκαστος γὰρ
 τῶν καθ' ἕκαστα ἢ ἄνω ἐστὶν ἢ κάτω), ἀλλ' ἐν τῷ παντὶ τόπῳ ἐστὶ τὸ
 ἄνω καὶ τὸ κάτω. προστιθέασι δὲ καὶ πέμπτον τι οἱ ἐξηγηταὶ αὐτοῦ, τὸ
 ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον, ὅπερ καὶ αὐτὸς μικρὸν ὕστερον προστί-
 θησι. τούτων οὖν, φησί, οὕτω κατὰ κοινὴν ἔννοιαν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ, ³⁰
 10 δεῖ τοιοῦτόν τινα λόγον ἀποδιδόναι περὶ τοῦ τόπου, δις τὰς τε εἰς αὐτὸν
 φερομένας ἀπορίας ἐπιλύεται, καὶ τὰ δοκοῦντα ὑπάρχειν τῷ τόπῳ ὑπάρ-
 χοντα φυλάξει, καὶ τὸ αἴτιον τῆς δυσκολίας τῆς περὶ τοῦ τόπου θεωρίας
 ἐμφανὲς καταστήσει.

Ἐφεξῆς ζητεῖ πόθεν οἱ ἄνθρωποι ἤλθον εἰς ἔννοιαν τοῦ τόπου, καὶ
 15 φησιν ὅτι οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. εἰ μὲν γὰρ
 ἀκίνητα ἦν τὰ πράγματα τὴν μεταβατικὴν κίνησιν, οὐδέποτε ἄν εἰς ἔννοιαν ³⁵
 ἤλθομεν τοῦ ἕτερον μὲν εἶναι τὸν τόπον, ἕτερον δὲ τὸ ἐν τόπῳ (μήποτε
 γὰρ ἐν τι καὶ συνεχὲς ἦν τὸ πᾶν), νῦν δὲ τῷ ὅρῳ μεταβαίνοντα τὰ
 πράγματα καὶ ἄλλοτε ἀλλαχοῦ γινόμενα εἰς ἔννοιαν ἤλθομεν τοῦ ἕτερον
 20 εἶναι τὸ δεκτικόν, ὅπερ ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἕτερον τὸ ἐν τούτῳ γινόμενον.
 διό, φησί, μάλιστα τὰ οὐράνια ἐν τόπῳ εἶναι ὑπονοοῦμεν, διότι καὶ μάλιστα
 ἐν τούτοις θεωρεῖται ἢ κατὰ τόπον κίνησις. εἰπὼν δὲ ὅτι ἢ κατὰ τόπον
 κίνησις εἰς ἔννοιαν ἡμᾶς ἤγαγε τοῦ τόπου, ἀπαριθμεῖται οὖν αὐτῆς τὰ εἶδη,
 ἵνα σαφέστερον δείξῃ ἐφ' ἑκάστου τῶν εἰδῶν, ὅτι ταυτὰ ἐστὶ τῆς κατὰ ⁴⁰
 25 τόπον μεταβολῆς αἰτία. τρία γοῦν, φησί, τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τὰ εἶδη,
 φορὰ αὔξησις μείωσις. καὶ γὰρ τὰ αὐξόμενα ἢ μειούμενα τόπον ἐκ τόπου
 μεταβάλλει, εἰ καὶ μὴ καθ' ὅλα, ἀλλ' οὖν κατὰ μέρη· καὶ καθ' ὅλα δέ,
 εἰ καὶ μὴ ἄλλον ἐξ ἄλλου τόπον ἀμείβει, ἀλλ' οὖν ὅλα ὡς ὅλα ποτὲ μὲν
 μείζονα, ὅταν αὔξηται, ποτὲ δὲ ἐλάττονα, ὅταν μειῶται, τόπον καταλαμβάνει.
 30 τῶν δὲ κινουμένων κατὰ τόπον, φησί, τὰ μὲν καθ' αὐτὸ κινεῖται, τὰ δὲ
 κατὰ συμβεβηκός, καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός κινουμένων τὰ μὲν τοιαυτὰ ⁴⁵

2 χωριστόν ἐστι K de εἶναι post χωριστόν cf. p. 540, 23. p 3+4 et 48 4 εἰς αὐτὴν
 συντελεῖν KM: εἶναι εἰς αὐτὴν συντελεῖν (συντελοῦν t) Gt τὸν πάντα] πάντα Aristoteles (cf.

p. 543, 7) 5 καὶ οὐχ M ἕκαστος Mt: ἕκαστ G: ἕκαστον K 6 ἕκαστα (στα in exitu
 versus add. G²) G 7 οἱ ἐξηγηταὶ] cf. Theophrastus et Eudemos ap. Simplic. p. 566, 18
 8 μικρὸν ὕστερον p. 212+18 cf. Philop. p 3+28 9 ἔνοιαν saepe K 10 ἀποδιδόναι
 KM: ἡμᾶς ἀποδοῦναι Gt αὐτὸ K 11 ἐπιλύεται (hic et p 2+23, cf. Themist. p. 266, 10)
 Gt, at cf. p. 539, 23 τῷ τόπῳ ὑπάρχειν t 12 φυλάξει K 14 ἐφεξῆς οὖν t
 ἤλθον οἱ ἄνθρωποι Gt 23 ἀπαριθμεῖται t οὖν om. Gt 25 γοῦν KM: οὖν Gt
 φησί, τῆς GK: φησι ἐστὶ τῆς Mt 26 ἢ τὰ μειούμενα K 27 καθ' ὅλα priore loco GK:

καθὸ M: variant (καθ' ὅλα vel καθόλα) exempla t καθόλου altero loco G: καθὸ M
 28 εἰ καὶ μὴ Gt: εἰ καὶ (om. μὴ) M: εἰ μὴ εἰ μὴ K 29 μειῶται scripsi: μειῶται Gt:
 μειῶνται M: μειοῦνται K 30 φασὶ primitus G 31 καὶ τῶν] καὶ τὰ M

ἐστὶν, φησὶν, ὡς ὄνασθαι καὶ καθ' αὐτὰ κινεῖσθαι, ὡς ὁ πλωτήρ, φησί, καὶ ὁ ἐν τῷ πλοίῳ ἦλος καὶ τὰ μόρια τοῦ ὄλου· καὶ γὰρ ὁ πλωτήρ καὶ ὁ τοῦ πλοίου ἦλος κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται κινουμένου τοῦ πλοίου, καὶ τὰ μόρια δὲ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται κινουμένου τοῦ ὄλου. ἀλλὰ ταῦτα
 5 μὲν πάντα κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενα καὶ καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι δύναται (καὶ γὰρ τὰ μόρια ἀποτιμηθέντα τοῦ ὄλου, οἷον χεὶρ ἢ πούς, κινεῖσθαι καθ' αὐτὸ πέφυκεν· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἔστιν ἔτι μόριον ἀποτιμηθέν, ἀλλ' οὖν ὡς οὐσία καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι δύναται), τὰ μέντοι συμβεβηκῶτα, οἷον τὸ λευκὸν τὸ σιδόν καὶ τὰ τοιαῦτα, κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενα κινουμένου τοῦ ἀν-
 10 θρώπου καθ' αὐτὰ κινεῖσθαι οὐ δύναται, ἐπεὶ μηδὲ χωρισθῆναι δύναται τοῦ ἐν ᾧ εἰσι. ταῦτα δὲ προσέθηκεν, ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἡ κατὰ τόπον κίνησις εἰς τὴν τοῦ τόπου ἔννοιαν ἡμᾶς ἤγαγε, δεῖξαι θέλων ὅτι οὐχ ἀπλῶς τὰ ὅπως κινούμενα κατὰ τόπον εἰς τὴν τοῦ τόπου συμβάλλεται ἔννοιαν, ἀλλὰ μόνον τὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκῶς, | ὥσπερ οὐδὲ κινεῖ-
 15 ται κυρίως, οὕτως οὐδὲ τόπου προσδέεται οὐδὲ εἰς τὴν γινῶσιν αὐτοῦ συντελεῖ. ταῦτα εἰπὼν διακρίνει ἀπ' ἀλλήλων τὰ ὡς ἐν ὄλω καὶ τὰ ὡς ἐν τόπῳ, ἐπεὶ καὶ πολλὰ τῶν ὑπαρχόντων τῷ πρώτῳ τόπῳ, δε καὶ κυρίως ἐστὶ τόπος, λέγω δὴ τῷ προσεχῶς ἕκαστον περιέχοντι, ὑπάρχει καὶ τῷ ὄλω· καὶ γὰρ τὸ ὄλον περιέχει τὰ μέρη, καὶ οὔτε μείζον αὐτῶν οὔτε
 20 ἑλαττόν ἐστιν. ἔτι ὥσπερ φέρονται ἐπὶ τοὺς ἑαυτῶν τόπους ἕκαστα, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν ὀλότητας. πρότερον δὲ πάλιν τίς ἐστιν ὁ κυρίως τόπος λέγει, ὅτι οὐκ ἐπειδὴ λεγόμεθα εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ κόσμος ἡμῶν ἐστὶ τόπος, ἀλλ' ὅτι ἐν τῷ ἀέρι ἐσμέν, καὶ ἐν τούτῳ δὲ λεγόμεθα εἶναι, διότι ἐν τῷδε τῷ μέρει αὐτοῦ τῷ προσεχῶς ἕκαστον περιέχοντι· οὗτος
 25 οὖν ὁ κυρίως τόπος. τούτου οὖν ὄντος τοῦ κυρίως τόπου διαφέρει τὸ ὡς ἐν ὄλω τοῦ ὡς ἐν τόπῳ, ὅτι τὸ μὲν ὡς ἐν ὄλω συνεχές ἐστὶ πρὸς τὸ ὄλον, ἐν ᾧ λέγεται εἶναι, τὸ δὲ ἐν τόπῳ οὐ συνεχές ἐστὶ πρὸς τὸν τόπον, 10 ἀλλὰ ἀπτόμενον (ἕτερον γὰρ τὸ τοπικὸν πέρασ καὶ ἕτερον τὸ τοῦ ἐν τόπῳ), καὶ ὅτι τὸ μὲν ἐν ὄλω οὐ κινεῖται ἐν τῷ ὄλω, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὄλου κινεῖ-
 30 ται, τὸ δὲ ὡς ἐν τόπῳ, κἄν τε κινῆται ὁ τόπος (οἷόν ἐστι τὸ ἀγγεῖον) κἄν τε μὴ, αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐν τῷ τόπῳ κινεῖσθαι δύναται· τὰ τε γὰρ κύκλω κινούμενα ἐν τῷ ἑαυτῶν τόπῳ κινεῖται, καὶ τὰ ὕγρα τὰ ἐν τοῖς ἀγγείοις, οἷον τὸ ἐν τῇ λεκάνῃ ἢ τῷ κεράμῳ ὕδωρ.

Ἔτι τὸν πρῶτον μῆτε ἐλάττω μῆτε μείζω. καὶ πῶς, εἰ πε-
 35 ριέγει ὁ τόπος, οὔτε μείζων οὔτε ἐλάττων ἔσται; τὸ γὰρ περιέχον μείζον τοῦ περιεχομένου. φημί οὖν ὅτι εἰ μὲν τὸ ὄλον σῶμα τοῦ ἀέρος 15

3. 4 κινουμένου τοῦ πλοίου — κινεῖται om. G   7 ἀποτιμηθέν t   οὖν om. Gt
 12 θέλω K   15 οὕτως om. M   προσδέεται G   15. 16 ἀποτελεῖ M   16 τὰ
 (post καὶ) om. G   18 ἐστὶν ὁ τόπος G   τῷ (ante προσεχῶς) Gt: τὸ KM
 περιέχον t(M   20 ἔτι] ἀλλὰ καὶ M   22 λέγει] λελε ante rasuram G   22. 23 ἐστὶν
 ἡμῶν Gt   25 διαφέρει τοῦ ὡς K   27 ἐν ᾧ itorat initio versus G   οὐ om.
 superscr. G   29 ἀλλὰ μετὰ KM: μετὰ δὲ Gt   30 κινῆται] κινεῖται K   οἷον ἐγγὺς
 ἐστὶ G   31 τῷ delet t   34 Ἔτι — μείζω om. G   μῆτε μείζω om. K
 εἰ om. G: om. superscr. K   35 ἐλαττῶν K

λέγοις περιέχειν καὶ τόπον εἶναι, τῷ ὄντι μείζον ἂν εἶη τὸ περιέχον, εἰ δὲ οὐ μὴ τοῦτο εἶη τόπος ὁ πᾶς ἀήρ, ἀλλὰ τὸ πέρασ αὐτοῦ τὸ προσεχῶς περιέχον καὶ κυριώτατα ὄν τόπος, οὔτε μείζον ἔσται τοῦτο οὔτε ἔλαττον· ἐφαρμόζουσι γὰρ ἀλλήλαις αἱ ἐπιφάνειαι, ἧ τε τοπικῆ καὶ ἧ τοῦ ἐν τόπῳ.

5 p. 211a4 Καὶ φέρεσθαι φύσει καὶ μένειν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις.

Οὐχ ὡς ἄλλο τι ὑπάρχον τῷ τόπῳ τοῦτο ἐπήγαγεν, ἀλλ' ὡς ἀκό- 21
λουθον τῷ "πάντα τόπον ἔχειν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω" ἧ καὶ κατασκευαστικόν· οὕτω γὰρ ἔστιν ἐν τοῖς τόποις τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ὡς ἕκαστον φέρεσθαι φυσικῶς ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον, καὶ ἐν μὲν τῷ παρὰ φύσιν ὄντα 10
τόπῳ μὴ ἐθέλειν μένειν ἐν τούτῳ, ἀλλ' ὁρμητῆ φυσικῆ ἐπὶ τὸν οἰκεῖον ἐπιγέσθαι, γενόμενα δὲ ἐν τῷ κατὰ φύσιν μένειν ἐν τούτῳ καὶ οὐκ ἂν μετακινήθῃναι τούτῳ ἧ βία. 25

p. 211a6 Ἐποκειμένων δὲ τούτων τὰ λοιπὰ θεωρητέον.

Τουτέστι τὰ τούτοις ἀκόλουθα. δεῖ δὲ πειραῶσθαι τὴν σκέψιν 30
15 οὕτω ποιεῖσθαι, ὅπως τὸ τί ἐστὶν ἀποδοθῆσεται, ὥστε τὰ τε ἀπορούμενα λύεσθαι καὶ τὰ ἐξῆς· κανόνα ἡμῖν διὰ τούτων ἐκτίθεται χρησιμώτατον, ὅπως ὀφείλομεν τοὺς περὶ τῶν πραγμάτων ἀποδιδόναι λόγους. δεῖ, φησί, τὸν ἀποδιδόμενον λόγον περὶ τοῦ τόπου τοιοῦτον εἶναι, ὥστε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν πρὸς τὸ πρᾶγμα φερομένην δι' ἑαυτοῦ λύειν, καὶ 20
τὰ κατὰ κοινὴν ἔννοιαν ὑπάρχοντα τῷ πράγματι σφῆζιν ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἔτι δεικνύουσι δι' ἑαυτοῦ τί τὸ αἴτιον γέγονε τῆς περὶ τὴν εὐρεσιν τοῦ πράγμα- 25
τος δυσκολίας, καὶ τί τὸ κινήσαν τὰς περὶ αὐτοῦ ἀπορίας. τὴν δὲ λέξιν ἔχουσαν τι δυσχερὲς περὶ τὴν σύνταξιν οὕτως ἀναγινωσκτέον 'δεῖ δὲ πειραῶσθαι τὴν σκέψιν οὕτω ποιεῖσθαι, ὅπως τὸ τί ἐστὶν οὕτως ἀποδοθῆσεται' 25
καὶ τὰ ἐξῆς· κατὰ κοινού οὖν τὸ οὕτως.

p. 211a12 Πρῶτον μὲν οὖν δεῖ κατανοῆσαι ὅτι οὐκ ἂν ἐζητεῖτο ὁ τόπος, εἰ μὴ κινήσεις ἦν ἧ κατὰ τόπον.

Πόθεν εἰς ἔννοιαν ὅλως ἤλθομεν τοῦ τόπου διὰ τούτων ζητεῖ, καί 40
φησιν ὅτι ἐκ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως.

1 λέγεις K   5 καὶ μένειν — τόποις om. K   6 (ὄυχ] ἀλλ' M   7 τόπον om. t
τὸ (ante κάτω) om. K, at cf. p. 541,5   8 ὡς Mt: om. G: ὅς K   11 μένειν Gt: ἧ
μένειν KM   15. 16 οὕτω—ἐξῆς om. K   16 λύεσθαι Gt: λυθῆναι M   κονόνα M
διὰ τούτων ἡμῖν traicit t   17 ἀποδοῦναι (cf. p. 541,10) M   20 τὰ om. K   21 ἑαυ-
τοῦ GKM: αὐτοῦ t   22 αὐτοῦ (sic) K   23. 25 δεῖ δὲ πειραῶσθαι—τὸ οὕτως om. G
24 οὕτως K   26. 27 ὅτι—κατὰ τόπον om. K   27 κινήσεις M: κινήσις τις t, at cf.
Arist. cod. F et pr. E. Themist. p. 266,13. Simplic. p. 603,18   28 ὅλως (cf. p. 539,20)
K: om. M: οὕτως Gt

p. 211·14 Ταύτης δὲ τὸ μὲν φορά, τὸ δὲ αὔξησης καὶ φθίσης. 0 2*

Ταύτης, οὐ τῆς κινήσεως ἀπλῶς, ἀλλὰ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. ὅτι δὲ καὶ ἡ αὔξησης καὶ ἡ φθίσης κατὰ τόπον τινὲς κινήσεις εἰσὶ, κατασκευάζει ἐκ τοῦ μὴ τὸν αὐτὸν τὰ ἀξανάμενα κατέχειν τόπον, ἀλλ' ὅτε 5 μὲν μείζονα ὅτε δὲ ἐλάττονα. ἐπεὶ οὖν ἡ αὔξεται τι ἢ φθίνει, ταύτη πάν- 45 τως ἀμείβει τὸν τόπον ἐπὶ τὸ μείζον ἢ ἐπὶ τὸ ἐλάττον, ταύτη δὴπου κατὰ τόπον κινήσεις εἰσίν.

p. 211·17 Ἐστί δὲ κινούμενον τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ἐνεργεία, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηχός.

10 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τῶν κατὰ τόπον κινουμένων εἰς τὴν τοῦ τόπου 58 ἤλθομεν ἔννοιαν, εἰπὼν τίς ποτέ ἐστίν ἡ κατὰ τόπον κινήσεις βούλεται καὶ τῶν κατὰ τόπον κινουμένων διαίρεσιν ποιήσασθαι, ἐπεὶ μὴ πάντα τὰ ὁπω- 0 2* σοῦν λεγόμενα κατὰ τόπον κινεῖσθαι εἰς τὴν τοῦ τόπου συμβάλλεται ἔννοιαν, ἵνα δεῖξῃ ποῖα μὲν συμβάλλεται ποῖα δὲ οὐ. φησὶν οὖν ὅτι τῶν ἐν τόπῳ 15 κινουμένων τὰ μὲν καθ' αὐτὸ κινεῖται, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηχός. οὐδὲν οὖν τῶν κατὰ συμβεβηχός κινουμένων συντελεῖ εἰς τὴν τοῦ τόπου ἔννοιαν, ἀλλὰ μόνως τὰ καθ' αὐτὰ κινούμενα, καίτοι τινὰ τῶν κατὰ συμβεβηχός κινου- 5 μένων οἶα τέ ἐστί καὶ καθ' αὐτὰ κινεῖσθαι, ὡς ὁ πλωτῆρ καὶ ὁ ἐν τῷ πλοίῳ ἦλος καὶ τὰ μόρια τοῦ ὄλου, ἀλλ' ὅμως, ἔστ' ἂν μετὰ τοῦ ὄλου 20 κινῶνται, οὐδὲν ἡμῖν συντελεῖ· κατὰ συμβεβηχός γὰρ κινεῖται. ὥσπερ οὖν οὐ κινεῖται κυρίως, οὕτως οὐδὲ τόπου προσδεῖται· οὐ γὰρ ἐστί καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ. διὰ τοῦτο οὖν οὐδ' εἰς ἔννοιαν ἡμᾶς ἄγει τοῦ τόπου.

p. 211·23 Ἐπεὶ δὲ λέγομεν εἶναι ὡς ἐν τόπῳ ἐν τῷ οὐρανῷ, 0 2* διότι ἐν τῷ ἀέρι, οὗτος δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ.

25 Βούλεται μὲν ἐνταῦθα διακρίναι τὰ ὡς ἐν τόπῳ ὄντα τῶν ὡς ἐν ὄλῳ ὄντων, πρότερον δὲ τίς ἐστίν ὁ κυρίως τόπος πάλιν δεῖκνυσιν. ἐπειδὴ γὰρ 10 ὄλως ἐμνήσθη τῶν ὡς ἐν ὄλῳ ὑπαρχόντων, ἅπερ φησὶ δύνασθαι μὲν κινεῖσθαι καθ' αὐτά, ἔστ' ἂν δὲ ὅμως ἐν τῷ ὄλῳ ὑπάρχωσι κατὰ συμβεβηχός

1 τὸ δ' αὔξησης t   2 Ταύτης—κατὰ τόπον κινήσεως om. G   4 ἀξάμενα G
4. 5 ἔτε utrobique K: priore loco (post rasur.) G   5 ἢ (post οὖν) t: ἢ GK
φθίνει] φθείρει G   6 δὲ που KM   8. 9 τὸ μὲν—συμβεβηχός om. K   12 τὰ
om. G   14 οὖν om. K   15. 16 οὐδὲν οὖν τῶν κατὰ συμβεβηχός om. G
16 τοῦ om. M   17 αὐτὰ KM: αὐτὸ Gt   19 πλείω K   τοῦ (post μετά)
om. M   20 γὰρ κινεῖται Gt: γὰρ κινεῖται M: δὲ κινεῖται K   22 ἐν] τὰ ἐν K
οὐδ' εἰς] δ' εἰς M   23 lemma habet G   ἐν (post τόπῳ) GKt: om. M, at cf. Arist.
cod. E. Simplic. p. 569, 5. 594, 33. 643, 1   23. 24 οὐρανῷ—οὐρανῷ om. K
24 οὗτος Gt: οὕτως M   25 ἐνταῦθα KM: ἐντεῦθεν Gt   ὡς (post τῶν) om. Gt
27 τῶν om. G

μόνως κινεῖσθαι, βούλεται διακρίναι αὐτὰ τῶν ὡς ἐν τόπῳ· μᾶλλον γὰρ οὐκ οὕτως δειχθήσεται μηδὲν συντελοῦντα ἡμῖν εἰς τὴν τοῦ τόπου ἔννοιαν.

p. 211•27 Εἰ γὰρ ἅπας ὁ ἀήρ τόπος, οὐκ ἂν ἴσος εἴη ὁ ἐκάστου τόπος καὶ ἕκαστον.

5 Ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ πᾶς ἀήρ τόπος, ἀλλὰ τὸ πέρασ αὐτοῦ τὸ προσεχῶς 15 περιέχον ἕκαστον, δείκνυσιν ἐκ τοῦ προειλημμένου περὶ τοῦ τόπου ἀξιωματός, ὅτι ἴσος ἐστὶ τῷ ἐν τόπῳ καὶ οὔτε μείζων οὔτε ἐλάττων. εἰ οὖν ὅλος ὁ ἀήρ εἴη τόπος, οὐκ ἔσται ἴσος ὁ τόπος ἐκάστου ἐκείνῳ, νῦν δὲ ἐστίν, οὐκ ἄρα ὁ πᾶς ἀήρ τόπος, ἀλλ' εἰ καὶ λέγεται τόπος ἡμῶν, ἀπὸ 10 μέρους λέγεται διὰ τὸ περιέχον αὐτοῦ μόνον ἡμᾶς. δοκεῖ δὲ τοιοῦτος ὁ πρῶτος ἐν ᾧ ἐστίν. δοκεῖ, φησὶν, ὁ πρῶτος τόπος, ἐν ᾧ ἕκαστον ἐστίν, ἴσος εἶναι ἐκείνῳ, ὅπερ ὡς ἐν τόπῳ (ἐν) αὐτῷ ἐστίν. τὸ δὲ δοκεῖ ἀντὶ τοῦ φαίνεται καὶ ἐστίν.

p. 211•29 Ὅταν μὲν οὖν μὴ διηρημένον ἦ τὸ περιέχον, ἀλλὰ οὗ 15 συνεχές.

Εἰπὼν τίς ἐστίν ὁ πρῶτος τόπος, διακρίνει λοιπὸν τὰ ὡς ἐν τόπῳ τῶν ὡς ἐν ὄλῳ, ἐπειδὴ καὶ τὰ μόρια περιέχεται ὑπὸ τοῦ ὄλου, καὶ οὔτε μείζον ἐστίν οὔτε ἐλάττων τῶν μορίων τὸ ὄλον. τίς οὖν ἡ διάκρισις; ὅτι 20 τὰ μὲν μόρια, φησί, τοῦ ὄλου οὐκ εἰσὶ διηρημένα, ἀλλὰ συνεχῆ ἐστὶ πρὸς τὸ ὄλον, τὰ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τόπῳ ὄντα οὐκ εἰσὶ συνεχῆ, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν μόνον διηρημένα.

p. 211•32 Ὁ οὔτε ἐστὶ μέρος τοῦ ἐν αὐτῷ ὄντος οὔτε μείζον τοῦ διαστήματος, ἀλλ' ἴσον· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ τὰ ἔσχατα τῶν ἀπο- 25 μένων.

25 Τὸ πέρασ, φησί, τοῦ περιέχοντος οὔτε μέρος ἐστὶ τοῦ ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἔξωθεν αὐτοῦ καὶ ἀλλότριον, οὔτε μείζον αὐτοῦ ἐστίν οὔτε ἐλάττων. καὶ τοῦτο κατασκευάζων ἐπήγαγε τὸ ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ τὰ πέρατα τῶν ἀπο-

1 μόνος K 2 οὕτω Gt: αὐτὸ K: αὐτῷ M 3 ἅπας KM: πᾶς t ὁ (ante ἀήρ)
om. K 3. 4 οὐκ — ἕκαστον om. K ὁ ἐκάστου τόπος M: ἐκάστου ὁ τόπος t Aristoteles
4 καὶ ἕκαστος M 6 τοῦ (post περὶ) om. M 8 οὐκ ἔσται] οὐκ ἐστὶ K
9 ἀλλ' εἰ (ἦ K) καὶ KM: ἀλλὰ καὶ εἰ Gt 10. 11 δοκεῖ δὲ — ἐν ᾧ ἐστίν om. Gt
10 δὲ τοιοῦτος] cf. Arist. libri 11 ἐν ᾧ ἐστίν M: om. K δοκεῖ, φησὶν, ὁ GKM:
διὸ φησὶ, δοκεῖ δὲ γε ὁ t τῆς K 12 alterum ἐν addidi αὐτῷ εἶναι K
14. 15 τὸ — συνεχές om. K 17 περιέχεται ὑπὸ om. M 19 φησὶ, τοῦ ὄλου οὐκ εἰσὶ K:
φησὶν οὐκ εἰσὶ τοῦ ὄλου M: τοῦ ὄλου φησὶν, οὐκ ἔστι Gt ἐστὶ] εἰσὶ? 20 οὐκ ἔστι Gt
20. 21 ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν μόνον GK: πρὸς αὐτὸν (αὐτὸ t), ἀλλ' ἄπεται μόνον recte, ut videtur, Mt 22 οὐκ ἔστι t μέρος τοῦ ἐν αὐτῷ iterat M 22. 24 οὔτε μείζον — ἀπομένων om. K 25 Καὶ τὸ πέρασ t 26 καὶ (ante ἀλλότριον sic) om. K

μένων', τουτέστιν ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν ἀπτονται τοῖς πέρασι τὰ ἀπτόμενα, ο 2^v
 πέρατα δὲ τῶν σωμάτων ἐπιφάνεια. ἐπεὶ οὖν ἐφαρμόζουσιν ἀλλήλαις αἱ 21
 ἐπιφάνεια, ἐφαρμόσει δηλονότι ἡ τοπικὴ ἐπιφάνεια τῇ τοῦ ἐν τόπῳ, ἐφαρ-
 μοζουσῶν δὲ μία γίνεται, ὥστε ἐν ταυτῷ ἄμφω· εἰ δὲ καὶ ἐν ταυτῷ, καὶ
 5 ἴσαι· οὔτε μείζον ἄρα οὔτε ἔλαττον τὸ περιέχον τοῦ περιεχομένου,
 ἀλλ' ἴσον.

p. 211•34 Καὶ συνεχὲς μὲν ὄν οὐκ ἐν ἐκείνῳ κινεῖται ἀλλὰ μετ
 ἐκείνου, διηρημένον δὲ ἐν ἐκείνῳ.

Ἐτέρα διάκρισις τῶν ἐν τόπῳ καὶ τῶν ἐν ὄλῳ. τὰ μὲν μόρια, φησί, 28
 10 συνεχῆ ὄντα τῷ ὄλῳ οὐ κινεῖται ἐν τῷ ὄλῳ, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὄλου (κινου-
 μένου γὰρ τοῦ ὄλου συκινεῖται καὶ τὸ μέρος, ἐν μέντοι τῷ ὄλῳ ὡς ἐν
 τόπῳ οὐ κινεῖται), τὰ δὲ ἐν τόπῳ διηρημένα ὄντα τοῦ τόπου οὐ μετὰ τοῦ
 τόπου κινεῖται, ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ, ὥσπερ ἡ σφαῖρα καὶ τὸ ἐν τῷ κἀδῷ
 15 ὕδωρ τοῦ τόπου ἀκινήτου ὄντος περὶ αὐτὸν κινεῖται. κἀν ὁ τόπος δέ, φησί,
 15 κινῆται, οἷον τὸ ἀγγεῖον, οὐ σὺν αὐτῷ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ κινεῖται τὸ ὕδωρ· 40
 ὄλωσ γὰρ οὐδέ ἐστι πρῶτος τόπος τὸ ἀγγεῖον, ἀλλ' ἡ κοίλη αὐτοῦ ἐπιφά-
 νεια, ἣτις καὶ ἀκινήτος ἐστιν. οὔτε οὖν ἡ χεὶρ ἐν τῷ ὄλῳ λέγοιτο ἂν κι-
 νεῖσθαι ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὄλου, οὔτε τὰ ἐν τόπῳ μετὰ τοῦ τόπου κινεῖσθαι
 ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ. οὐ ταυτὸν ἄρα τὰ ἐν τόπῳ καὶ τὰ ἐν ὄλῳ.

20 p. 211b1 Ἐτι ἔταν μὴ διηρημένον ἤ. ὡς μέρος ἐν ὄλῳ λέγεται,
 οἷον ὡς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἢ ὄψις ἢ ἐν τῷ σώματι ἢ χεὶρ.

Δοκεῖ ταυτολογεῖν· τὰ αὐτὰ γὰρ πάλιν λέγει. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνιωτέρω 46
 δίχα παραδείγματων τοὺς λόγους ἔθηκε, διὰ τοῦτο νῦν ἀνέλαβεν, ἵνα καὶ
 τὰ παραδείγματα προσθῇ.

25 p. 211b5 Ἦδη τοίνυν φανερόν ἐκ τούτων τί ἐστιν ὁ τόπος.

Βούλεται λοιπὸν ἐντεῦθεν εἰπεῖν τί ἐστιν ὁ τόπος, τεσσάρων δὲ ὄντων, 50
 φησίν, ὧν ἀνάγκη ἔν τι εἶναι τὸν τόπον, εἰ δειχθῆι ὅτι τὰ τρία οὐκ ἐστιν,
 ἐξ ἀνάγκης τὸ καταλειπόμενον τοῦτό ἐστιν ὁ τόπος. ἐκ γὰρ τῶν προσόν-

1 καὶ om. G κατ' αὐτὸν K 2 τῶν om. M 4 γίνεται scripsi: γὰρ GKM:
 om. t δὲ καὶ KM: δὲ (om. καὶ) Gt 7. 8 οὐκ ἐν ἐκείνῳ—ἐν ἐκείνῳ om. K
 10 ὄντα τὸ ὄλον K ἀλλὰ om. G 11 ἐν] εἰ G 12 οὐ (ante κινεῖται)
 om. M τοῦ (post μετὰ) om. G 13 τῷ (post ἀλλ' ἐν) om. K τὸ om. G
 κἀδῷ t 14 τοῦ τόπου ἀκινήτου ὄντος περὶ αὐτὸν κινεῖται om. K 15 κινῆται]
 κινεῖται K 16 πρῶτος GM: πρῶτως Kt 17 ἀκινήτον G ὄλῳ] πλοῖω G
 19 τῷ GKM: om. t τὰ utrobique KM: τὸ Gt 20. 21 ὡς μέρος—χεὶρ om. K
 21 ὡς M: om. t 22 ταυτολογεῖν KM: ταῦτα λέγειν G: τὰ αὐτὰ λέγειν t 23 παρ-
 δεϊμάτων (sic) M 24 προσθεῖη Gt 25 lemma om. K 26 εἰπεῖν ἐντεῦ-
 θεν Gt ὁ om. K 27 ὧν om. G ἔν τι om. M

των τῶ τόπων προαγόμεθα εἰς τὸ νομίζειν αὐτὸν ἢ ὕλην εἶναι ἢ εἶδος ἢ 02
τὸ μεταξὺ τῶν περάτων τοῦ περιέχοντος διάστημα, οἷον τὸ διάστημα τὸ
μεταξὺ τῆς κοίλης ἐπιφανείας τοῦ κεράμου, ἢ αὐτὰ τὰ πέρατα τοῦ περιέ-
χοντος, οἷον αὐτὴν τὴν κοίλην τοῦ κεράμου ἐπιφάνειαν. ἢ μὲν γὰρ περιέχει
5 ὁ τόπος καὶ ὀρίζει τὸ ἐν τόπῳ ὄν | καὶ ἴσος ἐστὶ τῶ πέρατι αὐτοῦ, εἶδος 03
εἶναι νομίζεται· ἢ γὰρ ἐκάστου περιγραφή καὶ τὸ πέρας εἶδος ἐκάστου
ἐστίν, εἶδος δὲ λέγω τὸ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν. ἢ δὲ μένων εἰς
καὶ ὁ αὐτὸς ἄλλοτε ἄλλα σώματα δέχεται, ἢ ὕλη δοκεῖ εἶναι· ὕλης γὰρ
ἴδιον τὸ ἄλλοτε ἄλλα δέχεσθαι εἶδη καὶ οὐσίαις. ἢ δὲ πάλιν χωριστὸς ὢν
10 ὁ τόπος καὶ ἕτερος μένων εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἄλλοτε ἄλλα δέχεται σώματα,
δοκεῖ διάστημά τι εἶναι ἕτερον τῶν ἐν αὐτῷ γινομένων σωμάτων· οὐδα- 5
μῶθεν γὰρ ἄλλοθεν ἤλθωμεν εἰς ἔννοιαν τοῦ εἶναι τι τὸν τόπον, εἰ μὴ ἐκ
τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων· εἰ τοῖνον εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν τὰ ἀντι-
μεθιστάμενα δέχεται σώματα, ἔστι δὲ τὰ μετεμπύπτοντα εἰς αὐτὸν σώματα
15 τριχῆ διαστατά, ἀνάγκη καὶ τὴν δεχομένην αὐτὰ χώραν τοιαύτην εἶναι·
ὥστε καὶ ὁ τόπος τριχῆ ἂν εἴη διαστατός. ἢ δὲ πάλιν τὸ πέρας τοῦ πε-
ριέχοντος ἐφάπτεται τοῦ περιεχομένου καὶ οὐδὲν ἐξ̄ μεταξὺ διάστημα,
πλὴν τὸ σῶμα τὸ περιεχόμενον, καὶ ἐν τῇ ἀντιμεταστάσει τῶν σωμάτων 10
εὐθύς ἕτερον ἀντεμύπτει τῶν σωμάτων τῶ ἐξίόντι, ὡς μηδέποτε μεταξὺ
20 τῶν περάτων κενὸν εἶναι, σώματος πέρας ἔδοξεν εἶναι ὁ τόπος. ὅτι δὲ
ἀδύνατον παρ' ἐν τι τούτων ἄλλο τι εἶναι τὸν τόπον, ἔστιν ἐκ διαιρέσεως
κατασκευάσαι οὕτως. τὸ κατὰ τόπον μεταβάλλον. ἢ κατὰ τι τῶν ἐν αὐτῷ
μεταβάλλει ἢ κατὰ τι τῶν περὶ αὐτό· εἰ μὲν οὖν κατὰ τι τῶν ἐν αὐτῷ
μεταβάλλει, ἢ κατὰ τὴν ὕλην πάντως μεταβάλλει ἢ κατὰ τὸ εἶδος, εἰ δὲ
25 κατὰ τι τῶν περὶ αὐτό, ἢ κατὰ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν περάτων τοῦ 15
περιέχοντος ἢ κατὰ τὰ αὐτὰ τὰ πέρατα· τεσσάρων οὖν τούτων περὶ τὸν
τόπον ὑπολήψεων ἀποδεδειγμένων, ἐὰν δειχθῆ μήτε εἶδος ὢν μήτε ὕλη μήτε
διάστημα, ἀνάγκη αὐτὸν τὸ λειπόμενον εἶναι, λέγω δὴ τὸ πέρας τοῦ πε-
ριέχοντος. ὅτι μὲν οὖν οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος ἐστὶ, καὶ ἤδη μὲν διὰ πολλῶν

1 προαγόμεθα G 3 τοῦ κεράμου ἐπιφανείας M 4 αὐτὴν τε τὴν κοίλην τὴν τοῦ (om.
οἷον) M ἢ] ἢ K 8 ὁ om. K ἢ delevorim, at cf. p. 548,7 9 εἰ δὲ πάλιν K
10 μὲν ὢν (om. εἰς) K 11 δοκεῖ εἶναι διάστημά τι Gt 12 εἶναι om. K 13 εἰς
om. G 14 μετεμπύπτοντα Mt 15 αὐτὰ (ex αὐτῆν) corr. M 16 ἢ (ἢ K) δὲ
πάλιν KM: πάλιν G: πάλιν ἢ t 17 ἐξ̄ om. G 18 τὸ (post σῶμα) om. M καὶ
τὸ ἐν G ἐν] ἐκ K 19 εὐθύς εἰς M, qui omittit τῶν σωμάτων ὡς μηδέποτε]

μηδὲ ὡ^{τὸ} (h. e. pr. τῶ) G 20 κοινὸν G ἔδειξεν M 21 ἐκ διαιρέσεως ἐστὶ Gt
22 οὕτω t 22, 23 κατὰ τι τῶν ἐν αὐτῷ μεταβάλλει ἢ κατὰ τι (τι om. K) τῶν περὶ
αὐτό (αὐτῶν K)· εἰ μὲν οὖν KM: om. G: coniectura supplevit (sed μεταβάλλει post αὐτό
posuit) t 26 περιέχοντος; Mt: περιεχομένου GK τὰ αὐτὰ τὰ G: ταῦτα τὰ KM:
τὰ αὐτῶ t: fort. αὐτὰ τὰ 26, 27 τούτων περὶ τὸν τόπον (τῶν τόπων M) ὑπολήψεων
ἀποδεδειγμένων KM: τοῦ περιέχοντος ἢ κατὰ τῶν περὶ τῶν ὑπολήψεων ἀποδεδειγμένων G: ὄν-
των, τοῦ εἶδους, τῆς ὕλης, τοῦ μεταξὺ τῶν περάτων τοῦ περιέχοντος διαστήματος, καὶ τοῦ
πέρατος αὐτοῦ τοῦ περιέχοντος, 2 ὁ τόπος εἶναι νομίζεται t 29 οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος
KM: οὔτε εἶδος οὔτε ὕλη Gt

ἔδειξε καὶ νῦν δὲ ὑπομιμνήσκει. προστίθησι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰ καὶ εἶδος 3^ο
δοκεῖ ὁ τόπος διὰ τὸ ἐν ταύτῃ εἶναι τῷ πέρατι τοῦ περιεχομένου καὶ 20
μῆτε μείζονα εἶναι μῆτε ἐλάττονα, ἀλλὰ διακρίνεται ἀπ' αὐτοῦ τῷ τὸ
μὲν εἶδος τοῦ περιεχομένου εἶναι πέρασ, τὸν δὲ τόπον τοῦ περιέχοντος· εἰ
5 γὰρ καὶ τὸ εἶδος καὶ ὁ τόπος περιέχει ἐν ταύτῃ ὄντα καὶ ἴσα, ἀλλ' ὁ μὲν
τόπος τοῦ ἀέρος, εἰ οὗτος περιέχει, πέρασ ἐστὶ, τὸ δὲ εἶδος τοῦ περιεχο-
μένου σώματος. ὥστε οὐκ ἐστὶν ὁ τόπος τὸ εἶδος. ἀλλ' οὐδὲ ὕλη· εἰ
γὰρ καὶ μένων εἰς καὶ ὁ αὐτὸς διάφορα δέχεται σώματα καὶ ταύτη δοκεῖ
εἶναι ὕλη, ἀλλ' οὖν πάλιν ταῦτα διακρίνονται, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ὕλης αὐτῆν 25
10 φαμεν γεγενῆσθαι τότε τι (ὁ γὰρ ἦν πρὸ τούτου ἀήρ, τοῦτο φαμεν γεγε-
νησθαι ὕδωρ), ἐπὶ δὲ τοῦ τόπου οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ φαμεν τὸ ἀγγεῖον
πρὸ τούτου μὲν ἀέρα εἶναι νῦν δὲ ὕδωρ, ἦγουν τὸ τοῦ ἀγγεῖου πέρασ ἢ
διάστημα, ἀλλ' ὅτι ὅπου ἦν πρὸ τούτου ἀήρ, νῦν γέγονεν ὕδωρ. διὰ τε
οὖν τούτων καὶ τῶν προειρημένων πολλῶν ὄντων ἀναγκαίων ὄηλον δῆπου
15 ὅτι οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος εἶη ἂν ὁ τόπος, ὅτι οὐδὲ διάστημά τί ἐστι με-
ταξὺ τῶν περάτων, δείκνυσιν οὕτως. ἀσαφῆς δὲ πάνυ ὁ τῶν λέξεων νοῦς, 20
καὶ εἰ μὴ αὐτὸς ἐν τοῖς τοῦ κενοῦ λόγοις ἠρμήνευσεν ἑαυτόν, ἔμεινεν ἂν
ἀνερμήνευτος· ἀλλοι δὲ ἄλλως τῇ τοῦ ῥητοῦ ἐπιβάλλουσι ἐννοίαν. εἰ ἦν,
φησί, ὁ τόπος τὸ μεταξὺ τῶν περάτων διάστημα, ἐγγινομένου δηλονότι ἐν
20 αὐτῷ τοῦ σώματος ἐχώρησεν ἂν τὸ τοπικὸν διάστημα διὰ τοῦ διαστήμα-
τος τοῦ σώματος· ἐδέξατο γὰρ δηλονότι ὁ τόπος κατὰ πᾶσαν ἑαυτοῦ
διάστασιν τὸ σῶμα, ὥστε δι' ἀλλήλων ἐχώρησαν αἱ διαστάσεις, ἢ τοῦ
τε σώματος καὶ τοῦ τόπου. ὥσπερ οὖν τὸ ὄλον διάστημα τοῦ τόπου δι' 25
ὄλου τοῦ διαστήματος τοῦ σωματικοῦ ἐχώρησεν, οὕτω δηλονότι καὶ τὸ
25 μόνιον τοῦ τόπου διὰ τοῦ μωρίου τοῦ σώματος ἐχώρησεν· εἰ γὰρ μὴ ἐχώ-
ρησε τὸ μόνιον διὰ τοῦ μωρίου, οὐδὲ τὸ ὄλον διὰ τοῦ ὄλου ἐχώρησεν. εἰ
δὲ τὸ σῶμα καὶ πᾶν μέγεθος ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, καὶ ὁ τόπος ἐπ'
ἄπειρον διαιρεθήσεται καὶ τὸ σῶμα· ὥστε ἔσται τὸ ἄπειρον ἐνεργεῖαν. οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ διπλασιασθήσεται τὸ ἄπειρον· ἐπ' ἄπειρον γὰρ διαιρε-
30 θήσεται καὶ ὁ τόπος καὶ τὸ σῶμα. πρὸς σαφήνειαν δὲ τῶν εἰρημένων ἐκ-

2 ἐν αὐτῷ M 3 post μείζονα εἶναι addunt αὐτοῦ Gt ἀπ' om. G 4 πέρασ
om. M 6 οὗτος t: οὕτως GKM 8 μένω K 9 πάλιν] καὶ M ταῦτα
GKM: ταύτη t διακρίνονται KM: διακρίνεται Gt ἐπὶ om. M 10 γεγενῆσθαι
— τοῦτο φαμεν om. M 11 οὕτω t οὐ γὰρ φαμεν τὸ ἀγγεῖον KM: φαμέν γὰρ καὶ
τὸ αἷτιον G: φαμέν γὰρ τὸν τόπον οὐ t 14 καὶ διὰ τῶν Gt προειρημένων M:
προειρημένων K: ἐμπροσθεν εἰρημένων Gt πολλῶν ὄντων ἀναγκαίων om. M 15 ἂν
εἶη Gt 16 τῶν (ante περάτων) om. G οὕτω G 17 ἐν τοῖς τοῦ κενοῦ κτλ.
Δ 8 p. 214^b24 (cf. Philopon. q. 4^v3 sqq.) ἂν om. G 19 τὸ om. Gt ἐγγι-
νομένης G 19. 20 δηλονότι ἐν αὐτῷ (ἐν ἑαυτῷ KM) GKM: ἐν αὐτῷ δηλονότι t
21 γὰρ om. K post γὰρ addit ἂν t 22. 23 ἢ τοῦ τε G: ὁ τοῦ τε τοῦ, si recte
epotavi, K: τοῦ τε τοῦ Mt: scribendum videtur τοῦ τε (deleto ἢ) vel potius ἦ τε τοῦ σώ-
ματος καὶ ἢ τοῦ τόπου (cl. q. 6r17) 24 σωματικοῦ KM: σώματος Gt 25 post σώ-
ματος ἐχώρησεν iterat οὕτω δηλονότι (om. in iteratis καὶ) τὸ μόνιον G 27 δὲ GKM:
δὴ t 29 διπλασθήσεται K: διπλασιασθήσεται t

θώμεθα καὶ τὴν λέξιν ἔχουσαν οὕτως· εἰ δὲ ἦν τι διάστημα τὸ 03^r
 πεφυκὸς καὶ μένον ἐν τῷ αὐτῷ, ἄπειροι ἂν ἦσαν οἱ τόποι· 41
 μεθισταμένου γὰρ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος τὸ αὐτὸ ποιήσει
 τὰ μέρια ἅπαντα ἐν τῷ ὄλῳ ὅπερ ἅπαν τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ.
 5 τοιούτων ὅταν γὰρ τοῦ ἀέρος παραχωρήσαντος τῷ ὕδατι γένηται τὸ ὕδωρ
 ἐν τῷ τοῦ ἀέρος τόπῳ, οἷον ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, ὅπερ τὸ ὅλον ὕδωρ πέπονθεν
 ἐν τῷ ἀγγεῖῳ (πέπονθε δὲ τὸ χωρῆσαι δι' ὄλου τοῦ τοπικοῦ διαστήματος
 τοῦ μεταξύ τοῦ ἀγγείου), τὸ αὐτὸ πείσεται καὶ τὰ μέρια τοῦ ὕδατος πάντα
 ἐν παντὶ τόπῳ, ἀντὶ τοῦ καὶ αὐτὰ χωρήσει διὰ τῶν μορίων τοῦ τόπου·
 10 ὥστε ἔσονται καὶ αὐτὰ ἕκαστον ἐν τῇ ἰδίᾳ περιγραφῇ, καὶ σχήσει ἕκαστον 45
 αὐτῶν ἴδιον τόπον. τὸ δὲ ἐφεξῆς ἕτερόν ἐστιν ἐπιχειρήμα, ἔστι δὲ τοιοῦ-
 τον· εἰ τόπος ἐστὶ τοῦ ὕδατος οὐχ ἡ κοίλη ἐπιφάνεια τοῦ κεράμου, ἀλλ'
 ἕτερόν τι διάστημα παρὰ τὸ διάστημα τοῦ ὕδατος τὸ περιεχόμενον ὑπὸ
 τῆς κοίλης τοῦ κεράμου ἐπιφανείας, ὅπερ καθ' ὄλον ἑαυτὸ δέχεται τὸ εἰ-
 15 σὴν ὕδωρ, ὅταν μετενεχθῆ ὁ κέραμος, δῆλον ὅτι καταλήφεται ἕτερόν τινα
 τόπον ὁ ὄλος κέραμος καὶ αὐτὸν τριχῆ ὄντα διαστατόν. ὥστε χωρήσει τὸ
 τοπικὸν διάστημα δι' ὄλου τοῦ κεράμου, ὥστε καὶ διὰ τοῦ ἐντὸς ὕδατος 50
 καὶ διὰ τοῦ διαστήματος τοῦ δεξιμένου τὸ ὕδωρ· καταλήφεται γὰρ πάντως
 μέρος τι τοῦ τοπικοῦ διαστήματος, ἐν ᾧ γέγονεν ὁ ἀμφορέως, τὸ ὕδωρ τὸ
 20 ἐν τῷ ἀμφορεῖ. κατελήφει δὲ καὶ ἕτερον διάστημα, τὸ μεταξύ τῆς κοίλης
 ἐπιφανείας τοῦ ἀμφορέως· ὥστε τρία διαστήματα ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται, τὸ
 ἐν τῷ κεράμῳ τοπικόν, τὸ ὕδωρ τὸ ἐγγεγόμενον ἐν αὐτῷ, τὸ μέρος τοῦ
 τόπου τοῦ ὄλου ἀμφορέως εἰς δὲ μετέσθη. πρῶτον μὲν οὖν συμβήσεται | 03^v
 25 τόπον ἐν τόπῳ μεταβάλλειν· μεταβάλλοντος γὰρ τοῦ ἀμφορέως καὶ καθ'
 ὄλον ἑαυτὸν γινομένου ἐν τοπικῷ διαστήματι τριχῆ ὄντι διαστατῷ καὶ τὸ
 διάστημα τὸ μεταξύ αὐτοῦ τὸ δεξιόμενον τὸ ὕδωρ ἐν τόπῳ ἔσται, καὶ εἰ
 δυνατόν δύο καὶ τρία διαστήματα ἐν ταύτῳ εἶναι, καὶ πλεονα ἅμα ἔσον-
 ται ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἄπειρα. ἵνα δὲ σαφέστερον ποιήσω τὸν λόγον, ἐπὶ
 παραδείγματος ἀναλαβὼν αὐτὸν γυμνάσω. ἔστω ἐξέστης τις, αὐτὸ λέγω τὸ 5
 30 μέτρον, εἴτε κεραμεῦν εἴη εἴτε ὀπιονοῦν ἄλλο· εἰ τῶν τὸ μεταξύ τῶν
 ἐντὸς περάτων διάστημα εἴη ἕτερον παρὰ τὸ ἐν αὐτῷ σῶμα, οἷον τὸ τοῦ
 ὕδατος, ἐὰν ὁ ὄλος ἐξέστης ἐμβληθῆ ἐν μίλλονι σκεύει, δῆλον ὅτι καὶ τὸ
 διάστημα τὸ ἐν τῷ σκεύει τὸ τοπικόν, τριχῆ ὄν διαστατόν, χωρήσει δι'

1 ἔχουσαν KM: ἔχει δὲ Gt εἰ δὲ ἦν κτλ.] cf. p. 553, 11. q 4^v 4. Diels z. *Textgesch.*
 p. 17 δὲ KM: δ' Gt 2. 4 καὶ μένον—ἀγγεῖῳ om. K οἱ τόποι—ἀγγεῖῳ M: καὶ
 τὰ ἐξῆς Gt 3 ποιήσει Arist.: ποιήσει. εἰ (sic) M 5 τοῦ ἀέρος om. G 6 ὕδωρ
 πέπονθεν KM: πέπονθεν ὕδωρ Gt 7 τὸ] τοῦ K 10 τῇ om. Gt 11 [βιον] ἐπιτή-
 θειον G ἐξῆς K 11. 12 τοιοῦτος K 13 παρὰ τὸ διάστημα τὸ τοῦ Gt 14 ἑαυ-
 τὸν compend. M 16 ὁ ὄλος κέραμος K 18 καταλήφεται K 20 κατελήφει M:
 κατελήφθη K: κατελέφθη G: κατελήφθη t ἕτερον Gt: ἐκότερον KM 22 ἐγγεγόμε-
 νον Gt 23 δν] δ (ex eraso ω) G πρῶτων (sic) t 24 μεταβαλεῖν G 24. 25 καθ'

ὄλον t: καθ' ὁ M: καθόλου G: καθόλου K 25 καὶ om. Gt 27 ταύτῳ] τῷ αὐτῷ M
 28 καὶ om. G 29 αὐτὸ KM: αὐτῷ G: om. t λέγω KM: λέγω δὲ G: λέγω δὴ t
 30 εἴτε ὄντων ἄλλον K 32 ὁ ὄλος K 33 τὸ τοπικόν] τοπικόν K

ἔστω, ὥστε καὶ διὰ τοῦ βάρους αὐτοῦ. χωρήσει ἄρα καὶ διὰ ο 3^ο
 τοῦ ἐντὸς ὕδατος καὶ διὰ τοῦ διαστήματος τοῦ δεξαμένου τὸ ὕδωρ· ὥστε
 τρία διαστήματα ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐὰν πάλιν τὸ σκεῦος ἐμβάλλω ἐν
 κεράμφῳ, πάλιν τὸ αὐτὸ γενήσεται, καὶ χωρήσει τὸ ἐν τῷ κεράμφῳ διὰ- 10
 5 στήμα δι' ἑλῶν τῶν διαστημάτων τοῦ ἐμβληθέντος σκεύους. ὁμοίως πάλιν
 ἐὰν ὁ κέραμος ἐμβληθῇ ἐν πίθῳ, τὸ διάστημα τὸ τοπικὸν τὸ ἐν τῷ πίθῳ
 χωρήσει δι' ἑλῶν τοῦ κεράμου, καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον. ὥστε συμβήσε-
 ται πολλοὺς τόπους ἐν ταῦτῳ εἶναι καὶ πολλὰ διαστήματα, ὅπερ ἀδύνατον.
 ὁ Θεμιστίος δὲ ἐξηγεῖται τὸ χωρίον οὕτως· 'εἰ ἦν τί, φησί, διάστημα καθ'
 10 αὐτὸ πεφυκὸς εἶναι καὶ μένειν ἐν ταῦτῳ, ἄπειροι ἂν ἦσαν οἱ τόποι. τί
 δῆποτε; ὅτι ὁπνίκα ἂν μεταφέρηται τὸ ἀγγεῖον πλήρες ὃν σώματος τινος, 15
 οἷον ὕδατος, ὃ ποιεῖ τὸ ἑλῶν ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, τοῦτο ποιήσει καὶ τὰ
 τοῦ ὕδατος μόρια. ὡς οὖν τὸ ἑλῶν ὕδωρ κατέχον τὸ οἰκεῖον διάστημα σὺν
 τῷ ἀγγεῖῳ κινεῖται μεταφερομένῳ. οὕτως ἕκαστον καὶ τῶν μορίων αὐτοῦ
 15 κατέχον τὸ οἰκεῖον διάστημα κινηθήσεται σὺν τῷ ἀγγεῖῳ. ὅταν τοῖνον ἐν
 ἄλλῳ τόπῳ γένηται ὁ ἀμφορεύς, ὃν καθεῖξει διάστημα τὸ μεταξὺ
 τῶν ἐσχάτων τοῦ περιέχοντος ἀέρος, οὗ διαστήματος καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν
 τῷ ἀμφορεῖ μέρος καθεῖξει καὶ τὰ τοῦ ὕδατος μόρια. ὅρα δὴ πόσα ἐν τῷ 20
 αὐτῷ εἰσι διαστήματα· πρῶτον μὲν δ κατέσχε τὸ ἐν τῷ ἀμφορεῖ ὕδωρ,
 20 λέγω δὴ τὸ τοπικὸν τὸ μεταξὺ τῶν περάτων τοῦ ἀμφορέως, δεῦτερον δ
 κατέσχε τὰ τοῦ ὕδατος μόρια (ὡς γὰρ τὸ ἑλῶν κατέσχεον ἑλῶν τὸ διάστημα,
 οὕτω καὶ ἕκαστον τῶν μορίων τοῦ ὕδατος μόριόν τι τοῦ διαστήματος κα-
 τέσχε, καὶ ἔστιν ἐνεργεῖα ἕκαστον ἐν τόπῳ), πάλιν τὸ διάστημα δ κατέ-
 σχεον ὁ ἑλῶν ἀμφορεύς, καὶ ἔτι τὸ μέρος τοῦ διαστήματος οὗ κατέσχεον ὁ
 25 ἑλῶν ἀμφορεύς ἐν ᾧ γέγονε τὸ μέρος τοῦ ἀμφορέως τὸ ὕδωρ, καὶ αὐτοῦ 25
 τούτου πάλιν δ κατέσχε τὰ τοῦ ὕδατος μόρια. τούτοις εἰ προσθεῖς καὶ τὸ
 διάστημα αὐτοῦ τοῦ ἀμφορέως ὡς σώματος, καὶ τὸ τοῦ ὕδατος ὡς σώμα-
 τος, καὶ τὰ τῶν μερῶν αὐτῶν ὡς σώματος, πολλὰ ἂν εὐρήσεις ἐν τῷ
 αὐτῷ διαστήματα. τῆς δὲ τομῆς τῶν μεγεθῶν εἰς ἄπειρον γινομένης, εἰς
 30 ἄπειρον καὶ ἡ πρόσθεσις τῶν διαστημάτων προελεύσεται· εἰ γὰρ διάστημα

3 ἐμβάλλω Mt   4 γενήσεται καὶ χωρήσει K   5 δι' ἑλῶν τῶν διαστημάτων om. M
 7 χωρήσει K   8 ταυτῷ Gt: ταυτὸ K: τῷ αὐτῷ M   9 Θεμιστίος p. 273,20—274,24,
 quibus sua quaedam inmiscet Philoponus   10 μένον M   ταῦτῳ] hoc ipsum red-
 dendum videtur Themistio, cuius libri ἐαυτῷ exhibent   ἂν om. Gt   11 ὅτι]
 τὸ K   12 ὕδατα K   ποιεῖ τ' ἑλῶν M   13 τοῦ om. G   14 κινεῖται] κερτα
 falso Themistii libri   μορίων αὐτοῦ GKt: μορίων M Themistius   17 οὗ] οὐ G
 διαστήματος Gt: διάστημα M: διαστήματα K et Themistii libri (?)   18 δὴ GKt: οὖν
 M: δὲ Themistius   19 α^ο (= πρῶτον) μὲν οὖν κατέσχεον τῷ ἐν τῷ K   20 δεύ-
 τερον om. M   20. 21 δ κατέσχεον M: om. K   21 κατέσχεον ἑλῶν τὸ KM: κατέσχε
 τὸ ἑλῶν Gt   22 καὶ om. K   24 ὁ ἑλῶν (priore loco) scripsi: ὁ ἑλῶν K: ἑλῶν G:
 ἑλῶν ὁ Mt   26 τούτους ἐνπροσθεῖς (om. εἰ) K   27. 28 καὶ τὸ τοῦ ὕδατος ὡς σώ-
 ματος om. M   28 σώματος KM: σώματος G: εὐρήσεις t: εὐρήσεις GK
 compend. M et omisso ἂν Themistius   29 διαστήματα Mt: διαστήματι GK   30 προε-
 λεύσεται KM: προελεύσεται Gt

ὁ τόπος, ἀνάγκη καὶ τῶν μορίων ἕκαστον ἐν ἰδίῳ τόπῳ εἶναι καθ' αὐτό· ο 3v
 ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων τοῦ σώματος μῆρίν τι τοῦ τοπικοῦ διαστήματος 30
 καθέξει. τοῖς μὲν γὰρ τόπον λέγουσι τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος οὐδὲν τῶν
 μορίων τοῦ σώματος καθ' αὐτό ἐστιν ἐν τόπῳ, ἀλλ' οὐδὲ οἷς ἀπτεται τοῦ
 5 τόπου, λέγω δὴ τὰ πέρατα, ἀλλὰ ταῦτα πάντα τῷ εἶναι τὸ ὄλον ἐν τόπῳ
 καὶ αὐτὰ κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τόπῳ λέγεται εἶναι· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἰδίως
 ὑπὸ τοῦ τόπου περιέχεται (συνεχῆ γάρ ἐστι τῷ ὄλῳ), καὶ ἡ οὐδὲ ὄλως
 ἀπτεται τοῦ τόπου, ὡς τὰ ἐν τῷ βᾶθει μόρια, ἢ οὐ πανταχόθεν ἀπτεται,
 ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ὁ δὲ τόπος ὄλον θέλει περιέχειν τὸ ἐν αὐτῷ. τὸ ὄλον 35
 10 οὖν μόνον καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ, διὰ τὸ ὄλον δὲ καὶ τὰ μέρη λέγεται ἐν
 τόπῳ εἶναι. τοῖς δὲ διάστημα λέγουσιν εἶναι τὸν τόπον, ἀνάγκη πᾶσα καὶ
 τὰ μέρη καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ λέγειν· ὥσπερ γὰρ αἱ τρεῖς διαστάσεις
 τοῦ πηχυαίου, εἰ τύχοι, σώματος διὰ τῶν τριῶν διαστάσεων τοῦ πηχυαίου
 τόπου διήλθον, οὕτω καὶ τὰ μόρια διὰ τῶν μορίων, εἰ δὲ μὴ ἐχώρησαν
 15 τὰ μόρια διὰ τῶν μορίων, οὐδὲ τὸ ὄλον διὰ τοῦ ὄλου. καίτοι οὐδὲν μοι
 διοίσει, εἴτε τὸ τοπικὸν διάστημα διὰ τοῦ σώματος χωρῆσαι λέγοι τις, εἴτε τὸ 40
 σῶμα διὰ τοῦ τόπου· ταυτὸν γάρ ἐστι τὸ ἕτερον εἰπεῖν διὰ τοῦ ἑτέρου
 χωρῆσαι, καὶ καθ' ἕτερον διὰ τοῦ λοιποῦ. ὥστε εἰ τῶν μορίων ἕκαστον
 καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ἐστίν, ἐπ' ἄπειρον δὲ διαιρετὸν τὸ μέγεθος, ἄπειροι
 20 ἄρα καὶ οἱ τόποι τοῦ αὐτοῦ· τοῦτο μὲν οὖν ἐν τούτοις, τὸ δὲ ἐφεξῆς ἐπι-
 χεῖρημα καὶ ὁ θεμιστιος ὡσαύτως ἐξηγεῖται, ὅτι εἰ τὸ διάστημα τόπος,
 μεταφερομένου τοῦ ἀμφορέως καὶ γινομένου ἐν τινι τόπῳ, ἐν ἴσῳ αὐτοῦ
 δηλονότι τόπῳ ἔσται· ὥστε εἰ ἔσται ὁ ἀμφορεὺς πηχυαῖος κατὰ τὰς
 25 τρεῖς διαστάσεις, καὶ ὁ τόπος ὁ δεξιόμενος αὐτὸν τοσοῦτος ἔσται· ὥστε καὶ 45
 25 ὁ τόπος ὁ ἐντὸς τῶν περάτων τοῦ ἀμφορέως, ὃν κατελιπε τὸ ὕδωρ, κα-
 ταλήψεται μέρος τι τοῦ τόπου, ὃν κατελιπερὲν ὁ ἄλλος ἀμφορεὺς· ὥστε ὁ
 τόπος ἐν τόπῳ ἔσται. καὶ οὐ μόνον δύο τόπους ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι δυ-
 νατόν, ἀλλὰ καὶ πλείονας, ὡς ἐδείξαμεν· εἰ μὲν γὰρ τὸ διάστημα τὸ το-
 πικὸν δ κατελιπε τὸ ὕδωρ, λέγω δὴ τὸ μεταξὺ τῆς κοιλῆς ἐπιφανείας τοῦ
 30 ἀγγείου, μετὰ τὸ χωρῆσαι δι' αὐτοῦ τὸ ὕδωρ οὐκέτι ἐστίν, οὐδὲ ἐν τόπῳ 50

1 τόπῳ om. G   2 τῶν μορίων KM: τὸ (τὸ om. t) μόριον Gt   τι om. M   4 ἀπτε-
 ται] ἔπεται G   5 πάντα ταῦτα transponit M   7 συνεχῆ KM: συνεχῆς Gt   8 τῷ
 om. M   πανταχόθεν ἀπτεται τοῦ τόπου M   9. 10 τὸ ἐν αὐτῷ τὸ ὄλον. οὐ μόνον M
 11 διάστημα ex διαστήμασι corr. G²   καὶ om. K   12 ἐν τόπῳ (εἶναι addit t) λέ-
 γεν GKt: λέγειν ἐν τόπῳ M   γὰρ om. M   13 πηχυαίου (priori loco) K   τύχη M
 διὰ om. G   14. 15 εἰ δὲ—μορίων om. M   14 ἐχώρησαν K: ἐχώρησε Gt   15 καίτοι
 KM: καὶ Gt   16 τὸ utrumque om. K   λέγει K   18 καθ' ἕτερον (iKM: τὸ ἕτερον t:
 num θάτερον?   19 δὲ om. GM   ἄπειροι KM: ἐπ' ἄπειρον Gt   20 τοῦτο] τὸ G
 οὖν om. M   21 θεμιστιος p. 274, 25 sqq.   ὁ τόπος t   22 ἐαυτοῦ GK M: ἐαυτῷ t
 23 πηχυαῖος ὁ ἀμφορεὺς ὁ   τὰς om. G   24 τοιοῦτος G   25 ὁ (ante ἐντὸς)
 om. G   25. 26 καταλήψεται K   26 μέρος—ἀμφορεὺς om. M   ὃν K: οὗ G:
 οὐ t   28 πλείονα K   εἰ μὲν et mox τὸ μεταξὺ om. G   τὸ (post διάστημα)
 om. M   30 inter ἀγγείου et μετὰ inserit ἔστι καὶ t, qui mox inter ὕδωρ et οὐκέτι in-
 terpolat εἰ γὰρ μετὰ τὸ χωρῆσαι δι' αὐτοῦ τὸ ὕδωρ   δι' αὐτοῦ] διὰ K

ἄν εἴη τὸ ἐν τῷ κεράμῳ ὕδωρ, εἴ γε τόπος μὲν τὸ διάστημα, τοῦτο δὲ 3^v
 οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κεράμῳ τοῦ ὕδατος ἐνόητος. συμβήσεται δὲ οὕτως μηδὲ
 εἶναι ὅλως αὐτό ποτε· εἴ γὰρ διὰ τὸ ἐμπεπτωκέναι εἰς αὐτὸ τὸ ὕδωρ
 λέγοι τις μηκέτι εἶναι αὐτό, ἐπεὶ καὶ πρὶν τὸ ὕδωρ εἶναι ἄλλο τι ἦν ἐν τῷ
 5 κεράμῳ σῶμα, ἦτοι ἀήρ ἢ ἕτερόν τι (ἀδύνατον γὰρ κενὸν εἶναι, ὡς δει-
 χθήσεται ἐφεξῆς), οὐδὲ ἄλλοτε ἦν δηλονότι. ἀνάγκη ἄρα πᾶσα ἀεὶ εἶναι ἐν
 τῷ ἀμφορεῖ τὸ τοπικὸν διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν ἐντὸς περάτων. εἰ δὲ
 ἔστι, | πᾶσα ἀνάγκη τοῦ ἀμφορέως μεταφερομένου συμμεταφέρεσθαι τε καὶ 4^r
 τὸ διάστημα καὶ ἐν μέρει τοῦ τόπου γίνεσθαι, ὃν ἂν ὁ ὅλος ἀμφορεὺς κα-
 10 ταλάβῃ. αἱ μὲν οὖν ἀνασκευαὶ τοῦ μὴ εἶναι διάστημα τὸν τόπον, αἱ ἐκ
 τῶν ἐξηγήσεων τῶν Ἀριστοτελικῶν ῥητῶν ἀναφανείσαι, αὐταὶ εἰσιν, ὅσας
 δὲ ἔκωθεν προστεθείκασιν οἱ ἐξηγηταί, καὶ ὅσα εἴποιεν ἂν οἱ προϋστάμενοι
 τοῦ διαστήματος εἶναι τὸν τόπον, μετὰ τὸ ἐπεξελεθεῖν τὸ ῥητὸν ἐροῦμεν. 5

p. 211^b7 Ἡ διάστημα τι τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων.

15 Τῶν ἐσχάτων τοῦ περιέχοντος σώματος, οἷον εἰ κέραμος εἴη ὁ πε-
 ριέχων, τὸ μεταξὺ τῶν ἐντὸς περάτων διάστημα.

p. 211^b8 Ἡ τὰ ἔσχατα, εἰ μὴ ἔστι μηδὲν διάστημα παρὰ τὸ τοῦ
 ἐγγινομένου σώματος μέγεθος.

Εἰ τὸ μεταξὺ, φησί, τῶν ἐσχάτων τοῦ περιέχοντος διάστημα μὴ ἔστιν 11
 20 ἄλλο τι παρὰ τὸ σῶμα τὸ ἐγγινόμενον ἐν αὐτῷ, οἷον εἰ ὕδωρ ἢ ἀήρ εἴη,
 μήτε τῆς ὕλης μήτε τοῦ εἶδους τόπου ὄντος λείπεται τὸ πέρασ· τοῦ πε-
 ριέχοντος εἶναι τὸν τόπον.

p. 211^b11 Ἐν ταύτῳ γὰρ τὰ ἔσχατα τοῦ περιέχοντος καὶ τοῦ πε-
 ριχομένου.

25 Ἐν ταύτῳ ἀντὶ τοῦ ἅμα καὶ ἐφαρμόζοντα ἀλλήλοις, ὅθεν δοκεῖ τὸ 16
 εἶδος εἶναι ὁ τόπος. ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ διάκρισις δῆλη· εἰ γὰρ καὶ πέρατα
 ἄμφω καὶ ἐν ταύτῳ, ἀλλ' ὁ μὲν τόπος τοῦ περιέχοντος σώματος πέρασ,
 τὸ δὲ εἶδος τοῦ περιεχομένου· ὥστε οὐκ ἂν εἴη τὸ εἶδος ὁ τόπος.

2 οὕτω t   μηδὲ Gt: μηδὲν KM   3 τὸ μὴ πεπτωκέναι G   αὐτὸ τὸ ὕδωρ KM:
 αὐτὸ ὕδωρ Gt   4 λέγει τις μηκέτι ἔστι K   4 et 20 ἀλλ' ὅτι K   5 ἕτερόν τι
 GK: ἕτερόν τι σῶμα Mt   10 διάστημα τὸν] διατητὸν G   11 φανεῖσαι K   13 αἰ-
 ροῦμεν K   ἐροῦμεν p. 557, 8 sqq.   14 τι om. M   μεταξὺ τῶν ἐσχάτων om. K
 15 ἢ τῶν G   17 ἔστιν K   17. 18 παρὰ—μέγεθος om. K   19 περιέχοντος M   post
 περιέχοντος addunt σώματος Mt   20 τι om. Gt   ἐγγινόμενον K   ἢ] εἰ K
 22 τὸν om. Gt   23 ἐν ταυτῷ KM: ἐν τῷ αὐτῷ t   23. 24 τοῦ περιέχοντος καὶ τοῦ
 περιεχομένου om. K   25 ὅθεν] ἐθεν M

p. 211^b14 Ἀλλὰ διὰ τὸ μεταβάλλειν πολλάκις μένοντος τοῦ πε- 04^r
 ριέχοντος τὸ περιεχόμενον καὶ διηρημένον, οἷον ἐξ ἀγγείου
 ὕδωρ.

Τὴν αἰτίαν λέγει ἐξ ἧς τὸν τόπον τινὲς τὸ διάστημα ὑπειλήφασιν εἶναι 22
 5 τὸ μεταξύ τῶν περάτων τοῦ περιέχοντος σώματος· διότι, φησὶν, ὥσπερ ἐν
 ἀγγεῖψ ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μένοντι πλείονα μετεμπίπτει σώματα, οὕτως
 ἐπειδὴ τὸν αὐτὸν τόπον πλείονα καταλαμβάνει σώματα, δοκεῖ ἕτερον εἶναι
 διάστημα παρὰ τὸ ἐγγινόμενον ἐν αὐτῷ. οὐκ ἔστι δέ, φησὶν, ἕτερον τὸ 25
 διάστημα, ἀλλ' ἕτερον τι τὸ τυχὸν μετεμπίπτει σῶμα· ὥστε οὐκ ἔστι
 10 διάστημά τι τὸ μεταξύ τῶν περάτων πλὴν τοῦ ἐγγινομένου σώματος.

p. 211^b19 Εἰ δὲ ἦν τι διάστημα τὸ πεφυκὸς καὶ μένον ἐν τῷ
 αὐτῷ, ἄπειροι ἄν ἦσαν οἱ τόποι.

Πεφυκὸς μὲν εἶπε διὰ τὸ μαθηματικόν· ἐκεῖνο γὰρ οὐ φύσει ἐστίν,
 ἀλλ' ἐπινοή. πεφυκὸς οὖν ἀντὶ τοῦ ὄν καὶ ὑφεστηκός, μένον δέ,
 15 τουτέστιν ἀκίνητον, διὰ τὰ φυσικὰ μεγέθη, ἂ πάντως ἐν κινήσει τινὶ θεω-
 ρεῖται.

p. 211^b21 Μεθισταμένου γὰρ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος τὸ αὐτὸ 20
 ποιήσει τὰ μόρια ἅπαντα ἐν τῷ ὄλψ.

Τουτέστιν ἀντιμεθισταμένων ἀλλήλοις τοῦ τε ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος,
 20 καὶ ἀντιπαρῶντων ἀλλήλοις τοὺς ἰδίους τόπους, ὅπερ ἅπαν τὸ ὕδωρ
 ἐν ὄλψ τῷ ἀγγεῖψ ποιεῖ, τοῦτο καὶ πάντα τὰ τοῦ ὕδατος μόρια ἐν τοῖς
 μορίοις τοῦ τόπου. ὥσπερ οὖν τὸ ὄλον ὕδωρ χωρεῖ δι' ὄλου τοῦ τοπικοῦ
 διαστήματος, καὶ ἐφαρμόζουσι ἀλλήλοις ἀμφοτέρα τὰ διαστήματα, οὕτω
 δὴ καὶ τὰ μόρια τοῦ σώματος τὸ αὐτὸ πείσονται πρὸς τὰ μόρια τοῦ τό- 25
 25 που. ἀλλ' ἐπεὶ ἐπ' ἄπειρον τὰ μεγέθη διαιρετά, ἐπ' ἄπειρα διαιρήσουσι

1 Ἀλλὰ διὰ KM: διὰ δὲ t Arist. 1. 3 μένοντος—ὕδωρ om. K 4 ὑπειλήφασιν K
 post εἶναι addit τὸ διάστημα λέγω t 6 ἐνὶ M: τινὶ GKt καὶ om. t πλείω t
 7 πλείονα KM: om. G: πλείω t ἕτερον τι εἶναι Gt 7. 9 εἶναι—ἀλλ' ἕτερον ite-
 rat M 9 τι τοῦτο τυχὸν G ἐμπίπτει Aristotelis libri, at cf. p. 547, 14. p 3^v16.
 Simplic. p. 572, 17 σῶμα Gt: σώματος KM 10 τὸ] τῶν G 11 Εἰ δὲ κτλ.]
 cf. p. 549, 1 sqq. δ' ἦν t τι τὸ διάστημα πεφυκός t 11. 12 καὶ μένον—τόποι
 om. K 12 αὐτῷ M: αὐτῷ τόπῳ t οἱ M: om. t Aristoteles, at cf. Themist.
 273, 22 (Philop. p. 550, 10) 13 μαθηματικόν t 14 μένων compend. K 17. 18 καὶ
 τοῦ—ὄλψ om. K 18 ἅπαντα (cf. p. 549, 4) Mt: πάντα Aristoteles (praeter F)
 19. 20 τοῦ τε ὕδατος—ἀλλήλοις om. Gt 21 ποιεῖ, τοῦτο KM: ποιεῖ τοῦ τόπου G:
 ποιεῖ t 22 χωρεῖ] εἰ M 24 δὴ KM: δὲ Gt 25 διαιρετά KM: διαιρεταῖ Gt
 ἄπειρα KM: ἄπειρον Gt

ἄλληλα καὶ ὁ τόπος καὶ τὸ σῶμα, ὥστε εἰς τόπος εἰς ἀπείρους τόπους 4
ἔσται διηρημένος. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ σῶμα.

p. 211^b23 Ἄμα δὲ καὶ ὁ τόπος ἔσται μεταβάλλων· ὥστε ἔσται
τοῦ τόπου τις ἄλλος τόπος, καὶ πολλοὶ τόποι ἄμα ἔσονται.

5 Ἔτερον ἐπιχείρημα, ὅτι εἰ τὸ μεταξὺ τοῦ ἀγγείου διάστημα ἔστιν 40
ἕτερον παρὰ τὸ ἐγγινόμενον σῶμα, ἀνάγκη μεταφερομένου τοῦ ἀγγείου συμ-
μεταφέρεσθαι καὶ τὸ διάστημα· ὥστε καὶ ὁ τόπος μεταβάλλοι ἂν κατὰ
τόπον. καὶ ἐπειδὴ ὁ δεξιάμενος τὸ ἀγγείον τόπος ὅλος δι' ὅλου τοῦ βάρους
ἐχώρησεν, ἐδέξατο δηλονότι καὶ τὸ ἐντὸς διάστημα. ὥστε τοῦ τόπου ἔσται
10 τόπος, καὶ πολλὰ διαστήματα ἐν τῇ αὐτῷ ἔσονται, τὸ μεταξὺ τῶν περὰ-
των τοῦ ἀγγείου, τὸ ἐγγενόμενον ἐν αὐτῷ σῶμα, τὸ μέρος τοῦ διαστήματος
τοῦ δεξιάμενου τὸ ὅλον ἀγγείον, εἰς ὃ ἐχώρησε τὸ μέρος τοῦ ἀγγείου, λέγω 45
ὁ ἢ τὸ ὕδωρ. εἰ δὲ πολλὰ διαστήματα δυνατὸν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, τί κω-
λύει καὶ ἄπειρα;

15 p. 211^b25 Οὐκ ἔστι δὲ ἄλλος τόπος τοῦ μορίου ἐν ᾧ κινεῖται,
ἦταν ὅλον τὸ ἀγγείον μεθίστηται, ἀλλ' ὁ αὐτός· ἐν ᾧ γὰρ ἔστιν,
ἀντιμεθίσταται ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ ἢ τὰ μόρια τοῦ ὕδατος, ἀλλ'
οὐκ ἐν ᾧ γίνονται τόπων.

Πρὸς τὸ δεύτερον τῶν ἐπιχειρημάτων ἢ ἀπάντησις, ἐξ οὗ συνήγετο 50
20 τὸν τόπον ἐν τόπῳ γίνεσθαι καὶ πολλοὺς ἄμα τόπους εἶναι· τὸ γὰρ διά-
στημα τὸ μεταξὺ τῶν κοίλων τοῦ ἀμφορέως, ὅπερ ἐδέξατο τὸ ὕδωρ, ἐν
ἄλλῳ διαστήματι ἐγγίνεται μετατεθέντος τοῦ ἀμφορέως. φησὶν οὖν ὅτι
τοῦτο τὸ ἄτοπον οὐ συμβήσεται τοῖς τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος τὸν τόπον
λέγουσιν· οὐδὲ γὰρ ἀνάγκη μεθισταμένου τοῦ ὅλου ἀγγείου ἐν ἄλλῳ γενέ-
25 σθαι τόπῳ τὸ μόριον αὐτοῦ, λέγω ὁ ἢ τὸ ὕδωρ, παρὰ τοῦτον, ἐν ᾧ καὶ ἐξ
ἀρχῆς ἦν καὶ μεθ' οὗ κινεῖται, οὗτος | δὲ ἔστιν ἢ κοιλῆ ἐπιφάνεια τοῦ 0 4
ἀγγείου. ἀλλὰ τὸ μὲν ὅλον ἐν ἄλλῳ γέγονε· τόπῳ (ὑφ' ἐτέρας γὰρ ἐπι-
φανείας τοῦ ἀέρος περιέχεται), τὸ δὲ μόριον αὐτοῦ, τουτέστι τὸ ὕδωρ ἢ τὸ
μεταξὺ ἦτοι ὁ ἀήρ, ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς ἔμεινε τόπῳ (ὑπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς πε-
30 ριέχεται ἐπιφανείας, λέγω ὁ ἢ τῆς τοῦ κεράμου), καὶ οὐκ ἐν ᾧ μετὰ τοῦ

1. 2 ὥστε—σῶμα om. K 1 εἰς et mox τόπους ἔσται M: ὁ εἰς et ἔσται τόπους Gt
3 prius ἔσται om. M ὥστ' t ἔστι K 4 τις KM: om. t cf. Aristoteles et
Simplific. p. 575,28 ἄλλος—ἔσονται om. K 7 μεταβάλλοι G 10 τῷ] τῇ t
11 ἐγγινόμενον ἐν KM: ἐγγινόμενον (om. ἐν) Gt cf. p. 549,22. ad p. 573,23 13 δυνατὸν
ἐν τῷ (τῷ om. M) αὐτῷ KM: ἐν τῷ αὐτῷ δυνατὸν Gt 15 τόπος ὁ τοῦ t 16 ὅλον
τὸ KM: τὸ ὅλον t et Arist. cod. F ὁ Kt: om. M 16. 18 ἐν ᾧ—γίνονται τόπων
om. K 20 γενέσθαι Gt 21 τὸ (ante ὕδωρ) om. K 22 μετατιθέντος primitus G
23 τὸν om. G 26 οὗ ex δ fecit G² οὗτος] τοῦτο G 28. 29 τοῦτ' ἔστι τὸ
ὕδωρ ἢ (ἢ om. M) τὸ μεταξὺ—ἔμεινε KM: τῷ (ἐν τῷ corrigit t) αὐτῷ ἔστι Gt 30 τῆς
τοῦ KM: τῆς κοιλῆς τοῦ Gt

βλου γέγονεν· οὐ γὰρ κατέσχε μόριόν τι τοῦ τόπου τὸ ὕδωρ, ἐν ᾧ γέγονε 0 4
 τὸ δλον ἀγγεῖον, ἀλλὰ μετὰ τοῦ βλου ἐστὶν ἐν ἐκείνῳ, καὶ αὐτὸ δὲ οὐκ
 ἐν ἄλλῳ ἢ τῷ ἐξ ἀρχῆς. μόριον οὖν λέγει τοῦ βλου ἀμφορέως τοῦ πε- 5
 πληρωμένου ἢ ἀέρος ἢ ὕδατος. ἔστιν οὖν μόριον τοῦ βλου ἦτοι τὸ
 5 ὕδωρ ἢ ὁ ἀήρ, οὐ ἂν ἦ τὸ ἀγγεῖον πεπληρωμένον. ἐν ᾧ γὰρ ἐστὶν,
 ἔστι δὲ ἐν τῇ κοιλῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἀγγείου, ἀντιμεθίσταται ὁ ἀήρ
 καὶ τὸ ὕδωρ ἢ τὰ μόρια τοῦ ὕδατος. τὸ ἀντιμεθίσταται ἀντὶ
 τοῦ συμμεθίσταται, τὸ δὲ ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ ἀντὶ τοῦ ἦτοι ὁ ἀήρ
 ἢ τὸ ὕδωρ, οὐ ἂν ἦ πληρες τὸ ἀγγεῖον. ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐστι
 10 τόπῳ τὸ μόριον τοῦ ἀγγείου, τὸ ὕδωρ, καὶ οὐκ ἐν ᾧ τὸ δλον γέγονε 10
 τόπῳ. οὗτος δὲ ἐστὶ τὸ μόριον τοῦ ἀέρος, τὸ περιέχον αὐτό, ὃς τόπος,
 φησί, μέρος ἐστὶ τοῦ τόπου τούτου, ὃς ἐστὶ τοῦ βλου οὐρανοῦ τόπος. οὐ-
 ρανὸν δὲ φησι τὸν κόσμον. τοῦ οὖν κοσμικοῦ τόπου μέρος ἐστὶν ὁ πε-
 ριέχων τὸ ἀγγεῖον τόπος. εἰπὼν δὲ ὁ ἀήρ ἢ τὸ ὕδωρ προσέθηκεν ἢ τὰ
 15 μόρια τοῦ ὕδατος, τουτέστιν οὔτε τὸ δλον ὕδωρ οὔτε τὰ μόρια αὐτοῦ
 μεθισταμένου τοῦ ἀγγείου μέρος τι τοῦ τόπου τοῦ ἀγγείου καταλαμβά-
 νουσιν, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ ἐν ᾧ τὸ δλον ὕδωρ ἐξ ἀρχῆς ἦν, ἐν τούτῳ
 ἔμεινε καὶ μεταστάντος τοῦ ἀγγείου καὶ τὸ δλον ὕδωρ καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ. 15
 τοῦτο δὲ προσέθηκε δεικνύς ὅτι οὐδὲ τὸ κατ' ἐνέργειαν εἶναι ἐν τόπῳ τὰ
 20 μόρια ἔπεται τοῖς τὴν ἐπιφάνειαν λέγουσι τόπον, ὅπερ εἴπετο κατὰ τὸ
 πρότερον ἐπιχειρήματα τοῖς τὸ διάστημα τόπον λέγουσιν. ἐκείνοις μὲν γὰρ
 ἔπεται τὸ καὶ τὰ μόρια κατ' ἐνέργειαν ἐν τόπῳ εἶναι, εἴ γε χωροῦσι δι'
 ἀλλήλων τὰ διαστήματα, τοῖς μὲντοι τὸ πέρασ λέγουσιν εἶναι τὸν τόπον
 οὐκέτι· οὐδὲν γὰρ τῶν μορίων τοῦ βλου περιγράφεται ὑπὸ τοῦ μορίου τῆς
 25 ἐπιφανείας, ὥσπερ ὑπὸ τοῦ μορίου τοῦ διαστήματος. ὥστε οὐ συμβαίνει
 τοῖς λέγουσι τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος εἶναι τὸν τόπον οὐδὲν τῶν ἀτόπων 20
 τῶν συμβαινόντων τοῖς τὸ διάστημα λέγουσιν εἶναι τὸν τόπον.

p. 211b29 Καὶ ἡ ὕλη δὲ δόξειεν ἂν εἶναι τόπος, εἰ ἐν ἡρεμοῦντί
 (τις) σκοποῖη καὶ μὴ κεχωρισμένῳ.

30 Εἰρηκῶς ὅθεν ὑπενοήθη ὁ τόπος εἶδος, ἔτι δὲ καὶ διάστημα, νῦν λέγει 20
 πόθεν ὑπενοήθη εἶναι ὕλη. εἴ τις, φησί, σκοποῖη ἐν ἡρεμοῦντι τῷ

1 βλου γίνεται G   2 ἐστὶν ἐκεῖνο G   4 post ὕδατος interpolat τὸ ὕδωρ ἢ τὸν ἀέρα t
 7 ἢ τὰ μόρια τοῦ ὕδατος om. K   δὲ ἀντὶ t   8 τὸ δὲ ἀήρ (om. δ) KM
 ἦτοι om. t   9 ἦ] οἱ K   ἐστὶ om. K   11 οὗτος GK: τοῦτο t   δς M:
 δ K: ὁ Gt   12 ὃς ἐστὶ] δ ἐστὶ M   τόπος om. Gt   14 τοῦ ἀγγείου M   ἢ
 (post ἀήρ) GK: καὶ (cf. v. 7sq.) t Aristoteles   16 τοῦ (post τόπου) om. M   17 ἀλλὰ
 ἐν ᾧ (om. ἐν τῷ αὐτῷ) Gt   ἐξαρχῆς ὕδωρ Gt   ἐν (ante τούτῳ) cod. Vatic. 1028:
 ἐν GM(K)t   20 ἔπεται] ἀπέρχεται M   εἴπετο (sic) t   21 τόπον om. Gt
 ἐκείνως G   22 τὸ καὶ GK: καὶ τὸ t   25 ὥσπερ ἐπὶ τοῦ K   27 τὸν om. G
 28 lemma om. K   εἰ M: εἴ γε t   29 τις t: om. M   30 ὑπενοήθη G   31 σκο-
 ποῖη K   ἐν M: om. GK   31. p. 556,1 τῷ πράγματι—ἡρεμοῦντι om. M

πράγματι ἐν τῷ τόπῳ, τουτέστιν εἰ θεωρήσας τις ἐν τῷ (ἐν) τόπῳ ἡρεμοῦντι • 4^v
 [τῷ] πράγματι καὶ μὴ μεθισταμένῳ αὐτοῦ νοήσοι αὐτὸ γινόμενον καὶ φθειρό-
 μενον ἀκίνητον μένον τοῦ τόπου, λέγω δὴ ἵνα ἐν τῷ ἀγγείῳ ὃν τὸ ὕδωρ
 μὴ ἐκστάν αὐτοῦ γένηται ἀήρ, οὕτω δόξειεν ἂν μᾶλλον εἶναι ὁ τόπος ἢ
 5 ὕλη, ἐπειδὴ μὴ κινήθεντος κατὰ τόπον τοῦ πράγματος ἐν τῷ αὐτῷ ἄλλοτε
 ἄλλο γέγονεν· οὕτω γὰρ ἐν τῇ ὕλῃ γίνεται ἡ μεταβολὴ μὴ κινουμένου 85
 κατὰ τόπον τοῦ ἐν αὐτῇ εἶδους. εἰ οὖν δεῖοι ἐξομοιωσαὶ τὸν τόπον τῇ
 ὕλῃ, νενοήσθω τὸ ἐν τῷ ἀμφορεῖ ὕδωρ μεταβάλλον ἢ εἰς ἀέρα ἢ εἰς ἄλλο
 τι σῶμα, ὥστε ἀκινήτου μένοντος τοῦ πράγματος ἄλλοτε ἄλλο ἐνουπάρχειν
 10 ἐν τῷ ἀμφορεῖ σῶμα. τὸ δὲ καὶ μὴ κεχωρισμένῳ ἀλλὰ συνεχεῖ ἐκ
 παραλλήλου τὸ αὐτὸ τῷ ἡρεμοῦντι. τὸ δὲ συνεχεῖ ἀντὶ τοῦ συνημμένῳ·
 οὐ γὰρ κυρίως τὸ συνεχὲς ἐνταῦθα. δι' ἧς γὰρ, φησὶν, ὑπνοῖας ἔδοξεν
 εἶναι ἡ ὕλη ἑτέρα πάντων τῶν ἐγγινομένων ἐν αὐτῇ εἰδῶν, τῷ τὸ αὐτὸ 40
 πρᾶγμα ποτὲ μὲν λευκὸν ποτὲ δὲ μέλαν γίνεσθαι ἄλλοτε δὲ ἄλλο, διὰ τῆς
 15 αὐτῆς καὶ ὁ τόπος ἕτερός τις εἶναι δοκεῖ τῶν ἐν τόπῳ· ὥστε εἰ τὸ πρᾶγμα
 ἀκίνητον ὃν τοῦ τόπου μεταβάλλοι, ταῦτόν δόξειεν ἂν εἶναι ἡ ὕλη καὶ ὁ
 τόπος. πλὴν ἔστι τις διαφορὰ· ἡ μὲν γὰρ ὕλη αὐτῇ γίνεται λευκὸν ἢ
 μέλαν, ἢ ἄνθρωπος ἢ ἴππος, ὁ δὲ τόπος δέχεται ταῦτα, οὐκ αὐτὸς ταῦτα
 γίνεται. διὸ καὶ ἡ χρῆσις ἢ ἡμετέρα διάφορος ἐπ' αὐτῶν· ἐπὶ μὲν γὰρ
 20 τῆς ὕλης τὸ ὃν ὕδωρ, τοῦτο νῦν ἀήρ, ἐπὶ δὲ τοῦ τόπου ἔτι οὐπὲρ πρό- 45
 τερον ἦν ὕδωρ, νῦν ἐστὶν ἀήρ. καὶ ἄλλως, ὅπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη, ἡ
 μὲν ὕλη ἀχώριστος τοῦ πράγματος, ὁ δὲ τόπος χωριστός.

p. 212^a6 Λέγω δὲ (τὸ) περιεχόμενον σῶμα (τὸ κινήτων κατὰ
 φοράν).

25 Περιέχεσθαι, φησί, καὶ ἐν τόπῳ εἶναι λέγω οὐχ ἀπλῶς πᾶν σῶμα,
 ἀλλὰ τὸ πεφυκὸς ποτὲ μὲν κινεῖσθαι ποτὲ δὲ μὴ. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ κί-
 νητόν, ἵνα εἴπῃ τὸ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· τὸ γὰρ οὐράνιον οὐ κινήτόν,
 ἀλλ' ἀκίνητον, διόπερ οὐδὲ πᾶν ἐν τόπῳ. τὸ δὲ κατὰ φοράν ἀντὶ τοῦ 50
 κατ' εὐθυωρίαν· φορά γὰρ ἡ κατ' εὐθεΐαν κίνησις, ἡ δὲ κύκλω οὐ φορά,

1 ἐν τῷ τόπῳ GK: om. t θεωρήσας scripsi: θεωρήσει K: om. Gt ἐν (ante τόπῳ)
 t: om. GK 2 τῷ deletit t μὴ om. M αὐτοῦ GKM: ἀπ' αὐτοῦ t 3 ἀκί-
 νητον μένον GKM: ἀκινήτου μένοντος t ἵνα GKM: ἐὰν t 4 μὴ ἐκστάν] μηκέτι G
 γένοιται ἀήρ, οὕτως δόξειεν K ὁ om. K 8 νενοεῖσθω M prius ἢ om. K
 10 καὶ om. K ἀλλὰ συνεχεῖ (συνεχῆ K) KM: ἀλλ' οὖν ἔχει G: om. t 11 αὐτὸ
 om. G τῷ om. K τὸ δὲ] τῷ δὲ M συνεχῆ et συνημμένω K 13 ἕτερα, ut
 videtur, G τῷ τε αὐτὸ K 14 γίνεσθαι G 16 ὃν om. Gt 16. 17 τοῦ
 τόπου— ἡ μὲν γὰρ om. M 16 μεταβάλλοι K: μεταβάλλει G: μεταβάλλει t ταυτὸν K:
 ταυτὸ Gt 17 ὕλη, αὕτη M 20 τὸ ὃν KM: τὸ ὅλον ἢ (sic) G: φημέν ἔτι δ πρό-
 τερον ἦν t: fort. ἔτι τὸ πρότερον ὃν. ceterum cf. p. 548,9 sqq. νῦν ἐστὶν ἀήρ t
 21 ἦν (K)t: ἢ GM πρότερον c. 2 p. 209^b23 ἐλέγχθη GK 22—25 τόπος
 χωριστός—Περιέχεσθαι om. M 23. 24 τὸ (post δὲ) et τὸ κινήτων κατὰ φοράν addidi
 ex t: om. K 29 εἰ δὲ κύκλω K

ἀλλὰ περιφορά. εἴ τι μὲν οὖν κινητὸν κατὰ φοράν, τοῦτο πάντως ἐν 0 4
τόπῳ, οὐκ εἴ τι ἐν τόπῳ, τοῦτο κινητὸν κατὰ φοράν· αἱ γὰρ ἐντὸς
σφαίραι τῆς ἀπλανοῦς ἐν τόπῳ μὲν, οὐ κινηταὶ δὲ κατὰ φοράν. πῶς δὲ
βούλεται εἶναι τὴν ἀπλανῆ ἐν τόπῳ καὶ πῶς οὐ, αὐτοῦ λέγοντος μετ'
5 ὀλίγον ὀψόμεθα, τὸν δὲ ἐντελεῖ περὶ τούτων λόγον ἄλλης ἂν εἴη πραγμα-
τείας ἐπισκέψασθαι, λέγω δὲ ὅπως ἔχει ὁ οὐρανὸς κατὰ τε τὰ μόρια 0 5
καὶ κατὰ τὰ δλα.

Καιρὸς δὲ λοιπὸν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν προστεθῆναι τῷ λόγῳ, καὶ τέως
ἰδεῖν, εἰ ἐνεστί τις ἐν τοῖς Ἀριστοτελικοῖς ἐπιχειρήμασιν ἀνάγκη, δι' ἧς
10 δεῖνυται ὡς ἀδύνατον διάστημα τι τριχῆ διαστατὸν τὸν τόπον εἶναι. τὸ
μὲν οὖν οἴεσθαι, εἰ διάστημα εἴη ὁ τόπος, χωρεῖν τοῦτο δι' ἄλου τοῦ ἐγγι-
νομένου ἐν αὐτῷ σώματος, ἔπειτα καὶ διαιρεῖν αὐτὸ οὕτως ὡς ἐνεργεῖα 5
ἄπειρα ποιεῖν τὰ μόρια, αὐτὸν τε τὸν τόπον ἐνεργεῖα ἐπ' ἄπειρον διηρη-
σθαι, παντάπασιν εὐηθές τε καὶ οὐδὲ τὸ πιθανὸν ἔχον εἶναι μοι δοκεῖ. εἰ
15 μὲν γὰρ τὸν τόπον τριχῆ διαστατὸν εἶναι λέγοντες καὶ σῶμα ἔλεγον εἶναι,
οὐδὲ οὕτως μὲν ἴσως ταῦτα εἶπετο τὰ ἄτοπα, ἡμῶς δ' οὖν κἂν συναρπάξαι
ὁ παραλογισμὸς ἡδύνατο, ἐπειδὴ δὲ οὐ σῶμα τὸν τόπον ὑποτίθεται (οὐδὲ
γὰρ ταῦτον τριχῆ διαστατὸν εἶπεῖν καὶ σῶμα), ἀλλ' ἀσώματον (κενὸν γὰρ
εἶναι τῷ ἰδίῳ λόγῳ), ποία ἀνάγκη τὸ κενὸν ἢ χωρεῖν εἰς τὸ ἐντεθὲν ἐν 10
20 αὐτῷ σῶμα, ἢ χωρῆσαν δι' αὐτοῦ εὐθύς καὶ κατ' ἐνεργεῖαν αὐτὸ διελεῖν;
χωρῆσαν γὰρ ἐν τῷ κενῷ τὸ σῶμα οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐπλήρωσεν αὐτό. ἄλλως
τε καὶ εἰ διὰ τοῦ σώματος ἐχώρει τὸ κενόν, ποία ἦν ἀνάγκη εὐθύς καὶ
διελεῖν αὐτὸ ἀσώματόν γε ὄν; τὸ γὰρ ἀσώματον χωροῦν διὰ σώματος
οὐδεμίαν διαίρεσιν οὐδὲ τομῆν ἀπεργάζεται. λευκότης γοῦν καὶ θερμότης
25 καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι ποιότητες δι' ἑλων χωροῦσαι τῶν σωματίων, βάθους
φθγι καὶ πλάτους καὶ μήκους, διαίρεσιν οὐδεμίαν αὐτοῖς ἐμποιοῦσιν, οὐχ 15
ὅτι ποιότητές εἰσιν, ἀλλ' ὅτι ἀσώματοι· οὐ γὰρ πέφυκεν ὑπὸ τοῦ ἀσω-
μάτου τὸ σῶμα διαιρεῖσθαι. εἰ δὲ λέγοιεν 'ἀλλὰ διάστημα τὸ κενόν ἐστί,
καὶ διὰ τοῦτο διαιρήσει', οὐδὲ οὕτως οὐδεμίαν ὀρῶ τὴν ἀνάγκην· εἰ γὰρ
30 καὶ διαστατὸν ἐστί τριχῆ, ἀλλ' οὖν παντάπασιν ἀπαθὲς καὶ ἀσώματον καὶ
αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἢ χῶρα κενή. πῶς οὖν τὸ πάντη ἀπαθὲς καὶ μη-

1 εἴ τι] ὅτι K 2 οὐκ KM: οὐ μὴν Gt 3 κινηταὶ KM: κινεῖται G: κινουῦνται t 4 καὶ
πῶς μὴ τοῦ αὐτοῦ M 4. 5 μετ' ὀλίγον c. 5 5 ὀψόμεθα GK: ἀκουσόμεθα t
τούτου M 6 ἔχει K τε om. M 7 δλα] ἄλλα K ante v. 8 tit. Παρέχθασιν
marg. M² et t 8 δὲ KM: δὲ Gt 9. 10 δι' ἧς δεῖνυται ἀνάγκη G 11. 12 ἐπι-
γινόμενον KM 13 μόρια KM: μόρια αὐτοῦ Gt αὐτόν] τό G 13. 14 διηρεῖσθαι K:
διαιρεῖσθαι M 14 οὐδὲ τὸ (τὸ om. G) πιθανόν GK: οὐ πιθανῶς t 15 τριχῆ εἶναι δια-
στατὸν Gt 16 δ' οὖν κἂν Gt: δὲ οὐκ ἂν M: δὲ κἂν K 17 σῶμα εἶναι Gt ὑποτίθε-
ται t 18 ἀλλὰ t 19 λόγῳ om. G ποία Kt 20 χωρῆσαν] χωρῆσαι G εὐθύς
δι' αὐτοῦ traicit M 21 γὰρ om. M 22 ἐχώρει] ἐχώρησε M ποία K 24 γοῦν]
γὰρ M 25 χωροῦσι K 25. 26 βάθους—μήκους om. M 27. 28 ὑπὸ—λέγοντες
om. M 30 ἀπαθὲς ἐστί t καὶ (post ἀσώματον) om. Gt 31 ἄλλο ὄν, ἢ t

δεμιᾶ ποιότητι σωματικῇ πεποιωμένων, σκληρότητι ἢ μαλακότητι ἢ ὅπως οὐδ' ἀντιτυπία εἴτε ἄλλη τινὶ τοιαύτῃ δυνάμει, διαίρεσιν ἐμποιήσῃ ἐν τοῖς σώμασιν; ὥσπερ οὖν ἐπιφάνεια ἐφαρμοζούσα ἐπιφανείᾳ οὐδεμίαν διαίρεσιν ἐμποιεῖ, ἀλλὰ καὶ μυρία ἐφαρμοσθῶσιν ἀλλήλαις ἐπιφάνεια, οὔτε αὐτῆσιν 5 τινα ἐμποιοῦσιν οὔτε διαιροῦσιν ἀλλήλας, ὁμοίως δὲ καὶ γραμμαὶ μυρία ἐφαρμοσθῶσιν ἀλλήλαις, οὔτε διαίρεσιν τινα ἀλλήλαις οὔτε αὐτῆσιν ἐμποιοῦσιν, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ μυρία δύνανται ἐφαρμοσθῆναι ἀλλήλαις (καὶ τούτου οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ τὸ ἀσώματους αὐτάς εἶναι), οὕτω δηλονότι καὶ τριχῆ διαστατὸν τριχῆ διαστατῷ ἐφαρμοσθῆναι ἀσώματων ὄν, οὐδεμίαν 10 οὔτε διαίρεσιν ἐμποιήσῃ οὔτε πάθος ἄλλο οὐδὲ ἐν. ἔτι εἰ τὸ τριχῆ διαστατὸν ἀσώματων ὄν καὶ χωροῦν διὰ σώματος, ταῦτ' οὐδὲ εἰπεῖν ἐφαρμοζόμενον τῷ σώματι, διαιρεῖ αὐτό, τὰ αὐτὰ δῆπου καὶ τοῖς Ἀριστοτέλους ἔψεται λόγοις. βούλεται γὰρ τὸν τόπον ἴσον εἶναι τῷ ἐν τόπῳ, καὶ ἐν ταύτῃ εἶναι τὸ τε πέρασ τοῦ περιέχοντος καὶ τοῦ περιεχομένου· εἰ τοῖνυν 15 ἐν ταύτῃ εἰσιν ἄμφω τὰ πέρατα. ὥσπερ τὸ ὄλον ἐν τῷ ὅλῳ ἐστίν, οὕτω καὶ τὸ μόνον ἐν τῷ μόνῳ. ἐπ' ἄπειρον οὖν ὄντος παντὸς μεγέθους διαίρετοῦ, συμβήσεται ἄπειρα εἶναι κατ' ἐνέργειαν τὰ μέρη τῶν ἐπιφανειῶν· εἰ γὰρ μὴ ἕκαστον μόνον τῆς ἐπιφανείας ἐκάστῳ τῆς λοιπῆς ἐφήρμοσεν, οὐδὲ ἡ ὅλη τῆ ὅλη. ἔσται οὖν ἐνεργεία τὸ ἄπειρον. καὶ οὐ τι λέγω ὅτι 20 ὡς ἐν τόπῳ ἔσται ἡ μία ἐπιφάνεια τῆ ἐτέρα· καὶ γὰρ μὴ ὡς ἐν τόπῳ ἦ, ἀλλ' οὖν ἐφαρμοζούσῃ γε ἀλλήλαις. καθὸ οὖν ἐφαρμοζουσιν, ἐχώρησαν δι' ἀλλήλων, ὥστε καὶ διαιρήσουσιν ἀλλήλας. ἡ τοῖνυν οὔτε γραμμὴν δύναντον ἐτέρα γραμμῆ ἐφαρμόζειν, οὔτε ἐπιφάνειαν ἐπιφανείᾳ, ἢ εἰ ταύτας δυνατόν, διὰ τί μὴ καὶ τριχῆ διαστατὸν ἀσώματων γε ὄν τριχῆ διαστατῷ ἐφαρμόσει; τίς γὰρ ἢ ἀποκλήρωσις μῆκος μὲν μήκει ἐφαρμόζειν 25 δύνασθαι καὶ πλάτος πλάτει ἀσώματα ὄντα, βάθος δὲ βάθει μὴ ἐφαρμόζειν; καίτοι τὸ μὲν μῆκος καὶ τὸ πλάτος οὐκ ἄνευ σώματος, ἀλλ' ἐν σώματι τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ' ὅμως ἐφαρμόζουσι τοῖς ὁμοίοις ἀσώματά γε αὐτὰ ὄντα, τὸ δὲ διάστημα τὸ τοπικὸν ἀσώματων ἐστὶ καὶ χωριστὸν σώματος καὶ καθ' αὐτὸ ὑφ' ἐστῆκόσ, οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ τὸ εἶναι ἔχον· πολλῶν οὖν μᾶλλον 30 ἐφαρμόσαι δυνήσεται τῷ σώματι, ἀπαθὲς φυλάττων αὐτό. εἰ γὰρ τὸ διά-

1. 2 σκληρότητι—εἴτε] μήτε M   2 δυνάμει τοιαύτη K   6 οὔτε διαίρεσιν τινα ἀλλήλαις (ἀλλήλαις om. M) KM: om. G: οὔτε διαιροῦσιν ἀλλήλας; de coniectura t   9 τριχῆ διαστατὸν om. G   9. 11 οὐδεμίαν—ὄν om. K   10 ἔτι] ἐπει M   11 ταυτὸ G
12 διαιρεῖ αὐτῷ M   δῆπου καὶ] δὴ γοῦν G   ἀριστοτελικὸς G1   13 τῷ om. K   14 καὶ τοῦ KM: καὶ τὸ πέρασ τοῦ Gt   16 ὄντος] οὕτως G   18 λοιπῆς ἐφήρμοσεν om. K   19 οὐ τι KM: οὐ Gt   20 ἐπιφανείᾳ K   ἐν τῇ ἐτέρα t
21 ἀλλήλοισι KM   ἐχώρησε KM   22 ἀλλήλας Gt: ἀλλήλαις KM   ἢ om. G
22. 23 οὔτε γραμμὴν δυνατόν ἐτέρα γραμμῆ (ἐτέραν γραμμὴν K) KM: οὔτε γραμμῆ δύναται οὔτε γραμμῆ G: οὔτε γραμμῆ γραμμῆ δύναται t   23 ἐπιφάνειαν ἐπιφανείᾳ K: ἐπιφάνειαν M: ἐπιφάνεια ἐπιφανείᾳ Gt   23. 24 ταύτας (sic) KM   24 διαστατὸν] δυνατόν M
24. 25 διαστατῶ] διαστατῶν K   26 δύνασθαι om. Gt   27 καίτοι KM: καὶ Gt
27. 28 τῷ εἶναι ἔχει K   29 τὸ (ante τοπικὸν) om. M   29. 30 χωριστὸν φύσεως καθ' αὐτὸ ἐφεστηκόσ M   31 φυλάττων GK   αὐτό scripsi: αὐτό libri

στημα ἢ διάστημά ἐστιν ἀπλῶς ἐφαρμόζον ἄλλῃ διαστήματι εὐθὺς καὶ οὐ διήρει αὐτό, μᾶλλον δὲ διηροῦντο ὑπ' ἀλλήλων ἄμφω τὰ διαστήματα, καὶ ἢ γραμμῆ ἢ τῆ γραμμῆ ἐφαρμόζουσα καὶ ἢ ἐπιφάνεια (ἢ) τῆ ἐπιφάνεια τὸ αὐτὸ ἂν ἐποίησαν (διαστήματα γὰρ καὶ ταῦτα), εἰ δὲ μηδὲν τοιοῦτον ἐπὶ τούτων συμβαίνει, οὐ τὸ διάστημα ἄρα ἢ διάστημά ἐστὶ διαιρέσεως ἐστὶν αἴτιον. ὥστε οὐδὲ τὸ βάθος τῷ βάθει ἐφαρμόζον διαιρέσεως ἂν εἴη αἴτιον· ἀποκληρωτικὸν γὰρ τριῶν ὄντων τῶν διαστημάτων, μήκους πλάτους 45 βάθους, μήκος μὲν καὶ πλάτος ἐφαρμόζοντα ἐπ' ἀλλήλα μὴ διαιρεῖν ἀλλήλα, βάθος δὲ βάθει ἐφαρμόζον διαιρεῖν. οὐκ οὖν οὐ τὸ διάστημα ἀπλῶς ὅποιον ἂν ἦ διαιρέσεως ἐστὶν αἴτιον, ἀλλὰ τὸ μετὰ ὕλης, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ σῶμα· ἢ γὰρ ὕλη τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν αἰτία τοῖς εἶδεσι, τοῖς ὄλως ποιεῖν καὶ πάσχειν πεφυκόσιν. οὐδὲ γὰρ τὰ ἐναντία πεύσσονται ποτε ὑπ' ἀλλήλων μὴ ἐν ὕλῃ ὄντος καὶ τοῦ ποιητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ, λέγω δὴ τὰ φυσικά τε καὶ σωματικά πάθη. ὥστε εἰ τὸ τοπικὸν διάστημα τριχῆ 50 διαστατὸν ἀσώματόν ἐστι καὶ ἄυλον, οὔτε πάθος τι ἐμποιήσει ἐν τῷ ἐγγενομένῳ σώματι, οὔτε πείσεται ὑπ' αὐτοῦ· ποιεῖ γὰρ καὶ ἀντιπάσχει μόνον τὰ τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχοντα. οὐδεμία ἄρα ἀνάγκη, κἄν εἰ διὰ τοῦ σώματος χωροῖται τὸ κενόν, διαιρεῖν αὐτὸ ἢ ὑπ' αὐτοῦ διαιρεῖσθαι.

Ἐγὼ δὲ κακεῖνὸ φημι, ὅτι κἄν τριχῆ ὦν διαστατὸς ὁ τόπος σῶμα ἦν, οὐδεμία ἦν ἀνάγκη χωροῦντος ἐν αὐτῷ τοῦ ἐν τόπῳ γινομένου ἢ καὶ αὐτοῦ δι' ἐκείνου χωροῦντος ἀκολουθεῖν τοῦτο τὸ ἄτοπον, τὸ διηρηθῆσαι ἐπ' ἄπειρον τὰ χωρήσαντα | δι' ἀλλήλων, ἀλλ' εἶπετο μὲν τὸ χωρῆσαι σῶμα οὐδὲν διὰ σώματος, ὅπερ προφανῶς ἀδύνατον, ἢ θάτερον τῶν σωματῶν ὄλον εἶναι κενόν, ἵνα οὕτω τὸ λοιπὸν δύνηται δι' αὐτοῦ χωρῆσαι. καὶ αὐτὸς γοῦν ὁ 25 Ἀριστοτέλης τῷ λέγειν σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν οὐδέποτε εἶπεν ἔπεσθαι ἄτοπον τὸ ἐνεργεῖν εἰς ἄπειρον διαιρεῖσθαι τὰ σώματα, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι τὸ μέγιστον ἐν τῷ ἐλαχίστῳ εἶναι. ἀναμνησθῆναι δὲ δεῖ καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε πρὸς τοὺς τὴν αὔξησιν διὰ κενῶν τιῶν ἢ πόρων ὑποτιθεμένους γίνεσθαι· ἐκείνων γὰρ λεγόντων ὅτι τῷ τὴν τροφήν εἰσεῖναι εἰς 30 τὰ ἐνόητα ἐν τοῖς σώμασι κενά, οὕτως ἢ αὔξησις γίνεται, αὐτὸς πάνυ καλῶς ὑπαντῶν πρὸς αὐτοὺς φησιν, ὅτι συμβήσεται ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἢ

1 ἀπλῶς ἢ διάστημά ἐστιν M ἄλλο K 2 δὲ GK: ἂν t 3 ἢ (ante γραμμῆ) om. M ἢ (post γραμμῆ) om. Gt ἢ (post ἐπιφάνεια) addidi 4 ἐποίησε KM
5 συμβαίνει K 6 ἐστὶν om. M ἐφαρμόζον K 7 ἀποκληρωτικῶν γὰρ ὄντων (om. τριῶν) M 7. 8 μήκους βάθους καὶ πλάτους K 8 ἐφαρμόζον τὰ K 9 ἀλλήλα M: ἀλλήλα K: om. G οὐκ οὖν KM οὐ om. M 10 τοῦτο δέ] τοῦδὲ M
11 αἰτία K 12 ὄλως M οὐ γὰρ K ποτε om. Gt 14 τε om. Gt
15 τι om. Gt 15. 16 ἐγγινομένῳ Gt 17 ἄρα] γὰρ M τοῦ om. t
19 ἐν K 20 ἐν αὐτῷ τοῦ om. M 20. 21 ἐν τόπῳ γινομένου ἢ καὶ αὐτοῦ iterat M: ter habet K 21. 22 τὸ ἄτοπον—δι' ἀλλήλων om. M 22 τὸ KM: ἢ τὸ Gt
24 οὕτω] αὐτῷ M οὖν M 26 ἀλλὰ τὸ κτλ. ex. gr. Δ 6 p. 213^b 10 27. 28 ὁ αὐτὸς ἀριστοτέλης M 28 τῶν κενῶν t τιῶν om. G 28. 29 ὑποτιθεμένου K: ἐπιτιθεμένου M 29 τῷ om. K τὴν om. M 31 ὑπαντῶν K φησιν Phys. Δ 7 p. 214^b 8 (cf. Philopon. q 3·2 sqq.), at cf. ad p 7·48. r 3·8 φησιν KM: ἐφησεν Gt

ἄλλον κενὸν εἶναι τὸ σῶμα, εἰ ἄλλον δι' ἄλλου αὔξεται, ἢ ἀναπλήρωσιν εἶναι ο 5
 μόνον τῶν κενῶν, οὐκ αὔξησιν. καὶ οὐδαμῶς γε εἶπεν, ὅτι χωρήσει τὸ
 κενὸν διὰ τῆς τροφῆς καὶ διαιρήσει αὐτὴν ἐπ' ἄπειρον. οὕτω τοίνυν φη- 10
 σαιεν ἂν καὶ οἱ τὸν τόπον διάστημα εἶναι λέγοντες, ὅτι τὸ σῶμα χωροῦν
 5 διὰ τοῦ κενοῦ πληροῖ αὐτό, καὶ οὕτε τὸ κενὸν διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἐγγινο-
 μένου σώματος, ἀλλὰ μόνον πληροῦται, οὐδὲ αὐτὸ διαιρεῖ τὸ σῶμα· οὐδὲ
 γὰρ ἐγγίνεται ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ σῶμά ἐστι τὸ ἐν αὐτῷ ἐγγινομένον.
 ἀκίνητον γὰρ ἐστὶ πάντῃ τὸ κενόν· ἀσώματον γάρ. εἰ μὲν γὰρ ἦν σῶμα,
 ἀνάγκη ἦν τοῦ γινομένου ἐν τόπῳ χωροῦντος δι' αὐτοῦ καὶ τὸν τόπον
 10 σῶμα ὄντα δι' ἐκείνου χωρεῖν. ἐπειδὴ δὲ διάστημα ἐστὶ τῷ ἴδιῳ λόγῳ
 κενὸν ὁ τόπος, πληρωθήσεται μόνον ὑπὸ τοῦ ἐγγινομένου σώματος. εἰ δὲ 15
 τις καὶ προσφιλονεικοῖ καὶ τὸ κενὸν βουλόμενος χωρεῖν ἐν τῷ ἐγγενομένῳ
 σώματι, καὶ συγχωρήσωμεν καὶ ἡμεῖς, οὐδέν γε ἄτοπον οὐδὲ οὕτως ἐπόμενον
 τῷ λόγῳ φαίνεται, ὡς ἦδη δεῖδεικται· χωρήσει γὰρ ἐν τῷ σώματι οὐκ
 15 αὐτὸ κινηθὲν, ἀλλὰ τοῦ σώματος ἐν ἐκείνῳ γενομένου.

Ὅτι μὲν οὖν τὸ πρῶτον τῶν ἐπιχειρημάτων Ἀριστοτέλους οὕτε τὸ
 ἀναγκαῖον ἔχει οὕτε ἄλλως τὸ πιθανὸν ἢ ἀκόλουθον, ἱκανῶς δεῖδεικται. τὸ
 δὲ ἐφεξῆς ἐπιχείρημα ἔχει μὲν τινα πιθανότητα τῇ πυκνότητι κλέπτον 20
 τὸν ἄλογον, οὐ μὴν οὐδὲ αὐτὸ παντάπασιν ἀληθές. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ
 20 εἰς ἄτοπον ἀπάγειν ὅτι δύο διαστήματα ἔσται ἐν τῷ αὐτῷ ἢ πλείονα, οὐκ
 οἶδα ὅπως ἄτοπον εἶποιμι ἂν· εἰ μὲν γὰρ ταῦτόν ἦν διάστημα λέγειν καὶ
 σῶμα, τῷ ὄντι ἀδυνάτου ὄντος τοῦ εἶναι δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ
 διαστήματα δύο ἀδύνατον ἦν εἶναι, νῦν δὲ οὐ ταῦτόν ἐστι. πρῶτον μὲν
 γὰρ εἰ δυνατόν δύο γραμμάς ἐφαρμόζειν ἀλλήλαις, καὶ οὐ μόνον δύο ἀλλὰ
 25 καὶ μυριάς, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπιφανείας, καίτοι διαστήματά γε καὶ μεγέθη 25
 καὶ γραμμαὶ καὶ ἐπιφάνειαι, τί κωλύει καὶ τριχῆ διαστατὸν διάστημα τριχῆ
 διαστατῷ ἐφαρμόζειν, τὸ κενὸν λέγω τῷ σώματι; ὥσπερ γὰρ ἀσώματοι
 οὔσαι αἱ γραμμαὶ καὶ ἐπιφάνειαι, ταύτῃ ἐφαρμόζουσιν ἀλλήλαις ἐν σώμασί
 γε οὔσαι. οὕτω τί κωλύει καὶ τὸν τόπον ἀσώματων ὄντα ἐφαρμόζειν τῷ
 30 σώματι; καὶ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ σώματι κατὰ ταῦτόν πλείους ἂν εὔροις
 ποιότητος, οἷον ἐν τῷ μέλιτι τὸ γλυκὺ τὸ ξανθὸν τὸ γλίσχρον τὸ βαρὺ τὸ
 ὑγρὸν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων οὐδὲν κωλύει πολλὰ ἀσώματα ἅμα καὶ κατὰ 30
 ταῦτόν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι σώματι, οὕτως οὐδὲ εἰ τὸ διάστημα ἀσώματων

1 εἰ ἄλλον δι' ἄλλου αὔξεται Mt: ἢ ἄλλον δι' ἄλλου αὔξεσθαι GK 2 τῶν κενῶν μόνον t
 οὐκ] καὶ K 3 διαιρέσει (om. αὐτὴν) K 5 κενόν] καινόν M 5. 6 ἐγγενομένου K
 6 οὐδὲ αὐτό GK: οὕτε αὐτό emendat t 6. 7 οὐ γὰρ (it 7 ἐναυτοῦ K 11 ἐγγενο-
 μένου G 12 καὶ (post τις) om. t ἐγγινομένῳ Gt 13 συγχωρήσωμεν (om. priore
 καὶ) t οὐδέν GK: καὶ οὐδέν t 16 τὸ (post οὕτε) om. M 17 ἢ] ἢ? 18 κλέπ-
 τον] βλέπων K 19 μὲν om. Gt 20 ἐν τῷ αὐτῷ] Ἐν τι ὡσαύτως G 22 εἶναι
 δύο KM: δύο εἶναι Gt 23. 24 ἦν εἶναι—δυνατόν om. M 27 ἐφαρμόζει K 28 οὐ-
 σαι αἱ Gt: οὔσαι M: οὔσαι καὶ K καὶ αἱ ἐπιφάνειαι Gt ἐν σώματι Gt 30 καταυτὸν
 K: κατ' αὐτόν M 31 γλίσχρον corr. G²: γλύσχρον K 32 γοῦν K 33] ἀλλά G
 32. 33 καταυτὸν K 33 εἰ om. K

εἶη, οὐδὲν ἂν κωλύοι ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ σώματι πλείονα διαστήματα ἐγγενέ- 0 5
 σθαι ἀσώματα, ἐπεὶ ἀσωμάτω καὶ ἐνὶ τῷ πέρατι τοῦ σώματος ἄλλου
 σώματος πέρασ ἐφαρμόζειν ἐνδέχεται. ὅτι μὲν οὖν, εἰ καὶ συνέβαινε τριχῆ
 ὄντος διαστατοῦ τοῦ τύπου πλείονα διαστήματα ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ σώ-
 5 ματι εἶναι ἀσώματα ὄντα, οὐδὲν ἠκολούθει ἄτοπον, ἰκανῶς δέδοικται. οὐδὲ
 γὰρ τὸ τριχῆ διαστατὸν εὐθύς καὶ σῶμα, οὐδὲ τοῦτον ὅρον εἶναι τοῦ σώ- 35
 ματος παραδεξιόμεθα· τὸ μὲν γὰρ σῶμα ἄλλο τι ὄν οὕτως ἐστὶ τριχῆ δια-
 στατόν. οὐσία γὰρ τὸ σῶμά ἐστι, συμβέβηκε δὲ τῇ οὐσίᾳ τὸ ποσόν, τὸ
 τριχῆ ἄρα διαστατὸν συμβέβηκε τῇ οὐσίᾳ. τὸ δὲ σῶμα οὐσία ἐστίν· ὥστε
 10 τὸ τριχῆ διαστατὸν συμβέβηκε τῷ σώματι. σῶμα μὲν γὰρ ἐστὶ, καθὼ ἐξ
 ὕλης ἐστὶ καὶ τοιοῦδε εἶδους, τῷ δὲ ἀχώριστον εἶναι συμβεβηκὸς τῷ σώ-
 ματι τὸ ποσόν, ταύτῃ τριχῆ ἐστὶ διαστατόν. καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν τοῖς
 πρὸς Μέλισσον λόγοις αὐτὸς εἶρηκε, παραθήσομαι δὲ μίαν λέξιν τῶν ἐκεῖ
 εἰρημένων, πίστεως ἕνεκεν, καὶ πλείους παραθέσθαι δυνάμενος, ἔχουσαν 40
 15 οὕτως· “ὁ Μέλισσος δὲ τὸ ὄν ἄπειρόν φησιν εἶναι. ποσὸν ἄρα τι τὸ ὄν·
 τὸ γὰρ ἄπειρον ἐν τῷ ποσῷ, οὐσίαν δὲ ἄπειρον ποιεῖν ἢ ποιότητα ἢ πάθος
 οὐκ ἐνδέχεται εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός, εἰ ἅμα καὶ ποσὰ ἅττα εἴεν· ὁ γὰρ
 τοῦ ἀπειροῦ λόγος τῷ ποσῷ προσκέχρηται, ἀλλ’ οὐκ οὐσία οὐδὲ τῷ ποιῷ.”
 σαφῶς οὖν διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης συμβεβηκέναί τῇ οὐσίᾳ φησὶ τὸ πό-
 20 σόν, τὸ δὲ τριχῆ διαστατὸν τοῦ ποσοῦ, τὸ τριχῆ ἄρα διαστατὸν συμβέβηκε
 τῇ οὐσίᾳ· τὸ δὲ σῶμα οὐσία, τῷ σώματι ἄρα συμβέβηκε τὸ τριχῆ δια- 45
 στατόν. εἰ τοίνυν τῷ σώματι συμβέβηκε τὸ τριχῆ διαστατόν, οὐκ ἄρα τὸ
 τριχῆ διαστατὸν σώματος ἐστὶν ὅρος, ἀλλὰ χωριστὸν συμβεβηκός· οὐκ
 ἀνάγκη ἄρα, εἰ τι τρεῖς ἔχει διαστάσεις, τοῦτο σῶμα εἶναι.
 25 Ἀπορία δὲ τις ὑποπίπτει τῷ λόγῳ, μή ποτε τὸ ποσὸν χωριστὸν ποι-
 οῦμεν τῆς οὐσίας, ὕστερον δὲ τοῦτο ἐπισχεψόμεθα, ἵνα μὴ τὴν τοῦ λόγου
 συνέχειαν διακόψωμεν. ὅτι μὲν οὖν οὐδὲν ἀδύνατον οὐδὲ ἄτοπον πλείονα

1 κωλύοι t: κωλύη. G: κωλύση KM: an κωλύσει? ἐνὶ] οὐ ἐν δειν (sic) K σώ-
 ματι om. K 1. 2 πλείονα διαστήματα ἐγγενέσθαι KM: ἐγγενέσθαι πλεῖω διαστήματα Gt

2 ἀσώματα om. G ἀσωμάτω t: ἀσώματο* (ex ἀσώματι) corr. G: om. KM ἐνὶ Gt:
 ἐν KM 4 τοῦ om. G 5 ὄντα om. Gt 6. 7 τοῦ σώματος εἶναι t 7 οὕτως ἐστὶ K
 8 γὰρ] δὲ G σῶμά ἐστι] σῶμα εἶναι K 8. 9 τὸ τριχῆ ἄρα KM: τὸ δὲ τριχῆ Gt
 9 διαστατόν KM: διαστατόν ποσόν (ὄν add. t) Gt: ante τὸ τριχῆ ἄρα excidisse videntur τὸ
 δὲ τριχῆ διαστατόν ποσόν (vel τοῦ ποσοῦ cl. v. 20) post τῇ οὐσίᾳ iterat τὸ δὲ (sic)

σῶμα εἶναι· συμβέβηκε τῇ οὐσίᾳ τὸ ποσόν. τὸ τριχῆ ἄρα διαστατόν συμβέβηκε τῇ οὐσίᾳ K
 10 μὲν om. M 11 καὶ τοιοῦδε εἶδους· τῷ δὲ ἀχώριστον (ἀχώρηστον K) εἶναι συμβέβηκε
 (seripsi συμβεβηκός) τῷ σώματι KM: καίτοι τῷ σώματι G: ἢ δὲ τῷ σώματι συμβέβηκε refinxit t
 12 τῷ ποσῷ primitus M τριχῆ ἐστὶ Gt: ἐστὶ om. K: τριχῆ εἶναι M 12. 13 ἐν τοῖς
 πρὸς Μέλισσον κτλ. Phys. A 2 p. 185·32 13 αὐτόν G 14 πιστώσεως Gt ἕνε-
 κε K 14. 15 ἔχουσαν οὕτως om. G 16 ποιεῖν] εἶναι Aristoteles 17 ἅμα Mt:
 ἅλα K: ἄρα G πῶσα K ἅττα libri 18 προσκρήται K Aristoteles 21 σῶμα
 ἐστὶν οὐσία M 21. 22 διαστατόν (ante εἰ) KM: διαστατόν εἶναι G: διαστατῷ εἶναι t
 22 εἰ τοίνυν τῷ σώματι συμβέβηκε τὸ τριχῆ διαστατόν om. M 23 ἀλλ’ ἀχώριστον (ἢ
 συμβέβηκε K 25 τις om. K 26 ὕστερον p 1·17 sqq. ἐπισχεψόμεθα G

διαστήματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, δέδεικται. οὐκ ἀνάγκη δὲ οὐδεμία τοῖς τὸ 5
 διάστημα τόπον ὑποτιθεμένοις οὔτε πλείονα τῶν δύο διαστήματα ἐν τῷ
 αὐτῷ λέγειν γίνεσθαι, οὔτε τὸν τόπον ἐν τόπῳ γίνεσθαι, οὐδ' ὅλως κινεῖ- 51
 σθαι τὸν τόπον. οὐδὲ γὰρ ὁ ἀμφορεὺς μεταβαίνων τὸ ἐντὸς διάστημα τὸ
 5 δεξιάμενον τὸ ὕδωρ συµμεταφέρει ἑαυτῷ, ἀλλ' ὅλος τὸν ὅλον ἀμείβει τόπον·
 τὸ γὰρ κενὸν ἀκίνητον. ὥσπερ οὖν εἰ σφαῖρα εἶη ναστή, αὕτη ἐντεθεῖσα
 ἐν τῷ τόπῳ τσοῦτον πληρώσει τόπον, ὅση ἐστὶν αὕτη, ἐὰν δὲ ταύτην
 μεταγάγῃς, οὐδὲν τοῦ κενοῦ τοῦ δεξαμένου αὕτην συµμετήγαγες, οὐδ' αὐτὸ
 10 ὅπερ τὸ | βάθος τῆς σφαίρας ἐπλήρου, ἀλλὰ μετακινουμένη ἡ σφαῖρα 6
 ἄλλοτε ἄλλο μῦριον τοῦ διαστήματος πληροῖ, αὐτοῦ ἀκινήτου μένοντος (πῶς
 γὰρ ἂν τὸ κενὸν κινήθει); οὕτω δηλονότι κἂν μὴ συνεχὲς ἦ τὸ ἐν τόπῳ
 ἀλλ' ἀπτόμενον, ὡς ἔχει ὁ ἀμφορεὺς, τὸ αὐτὸ πάλιν συµβήσεται. τί γὰρ
 διαφέρει ἐπὶ συνεχοῦς τὸν λόγον θεωρῆσαι ἢ ἐπὶ ἀπτομένου; οὐδὲ γὰρ
 ἐν τῷ ἀπτομένῳ ἔστι τι κενόν, ὃ μὴ πεπλήρωται σώματος. ὥσπερ οὖν 5
 15 ἐπὶ τῆς συνεχοῦς καὶ ναστῆς σφαίρας ἐν τῷ μετακινεῖσθαι οὐδὲν ἐναπο-
 μένει ἐντὸς μῦριον τοῦ κενοῦ ὃ κατέχει τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς σφαίρας μύ-
 ρια, οὕτω κἂν ἐννοήσης μοι αὕτην διηρημένην, ὡς περιέχει μὲν τὴν
 ἔξωθεν περιέχεσθαι δὲ τὴν ἐντὸς (ταύτη γὰρ ἂν ἐξωμοίωτο τῷ ἀμφορεῖ),
 οὐδὲν πλέον σχήσει μετακινουμένη τοῦ πρότερον, ἀλλ' ὥσπερ τότε ἐν τῷ
 20 μετακινεῖσθαι ὅλον κατελίμπανε τὸ ἐν ᾧ ἦν διάστημα, ἄλλο δὲ ἐπλήρου
 τὸ ἐν ᾧ ἐγένετο, τοῦ διαστήματος ἀκινήτου μένοντος, οὕτω δὴ κἂν διηρη-
 μένη ὑπάρχει, τὸ αὐτὸ πάλιν συµβήσεται. οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ διήρηται ἡ 10
 σφαῖρα, ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ πληροῖ τὸν τόπον ἢ ᾧ καὶ πρότερον ἐπλήρου·
 οὐδὲ γὰρ τὸ διαιρεθῆναι αὕτην κινεῖσθαι πεποιήκαμε τὸ τοπικὸν διάστημα,
 25 ἀλλ' οἱ μὲν τόποι ἕτεροι γέγονασι τῶν μωρίων, ἐπειδὴ καὶ τὰ μύρια ἐνεργεῖα
 διήρηται, οὐ μὴν ἐπειδὴ ἐν ἰδίῳ γέγονε τὸ μῦριον τόπῳ, ἤδη συµμεταφέ-
 ρει ἑαυτῷ τὸν τόπον ἀναγκασθῆσεται, ἀλλὰ κινουμένου τοῦ ὅλου ἕκαστον
 τῶν μωρίων ὃ κατέχευε τοῦ κενοῦ μῦριον καταλιμπάνει καὶ ἐν ἄλλῳ
 γίνεται. οὐκ ἄρα ἀνάγκη οὔτε κινεῖσθαι τὸν τόπον, οὔτε ἐν τόπῳ τὸν τό- 15
 30 πον γίνεσθαι, οὔτε πλείονα διαστήματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι. αἰεὶ γὰρ τὸ

1 ἐν τῷ αὐτῷ om. M   2 ὑποτιθεμένοις τόπον M   3 λέγειν om. Gt   58'
 ὅλως M   4 τὸν om. Gt   5 συµφέρει M   ἀλλ' ὅλως K   6 εἰ Mt:
 ἡ GK   εἶη ναστή KMt: εἰ ἦν αὕτη G   αὕτη KM: οὗ αὕτη G: καὶ αὕτη t
 ἐντεθεῖσα G   7 τῷ om. t   ἐστὶν αὕτη M   8 μεταγάγῃς t: μεταγάγοις G: μετα-
 γάγεις M: μεταγείας K   9 τῆ σφαῖρα G   ἡ σφαῖρα primitus G et, ut saepe, t
 10 αὐτοκινήτου primitus G   11 κινήθη· ἡ οὕτω G   τὸ (ante ἐν) om. G   τῷ
 τόπῳ Gt   13 οὐδὲν γὰρ M   14 ἀπτομένῳ] κενῷ G   15 οὐδὲν KM: μηδὲν Gt
 16 κενοῦ (ex κενά) corr. G²   17 κατέχει M: 18 κατέχεις K: κατέχον Gt   17 ἐννοή-
 σης—ὡς om. G   ἐννοήσεις μοι αὕτην ἐντὸς διηρημένην K   18 περιέχεσθαι] περιέ-
 χειν M   ἐξωμοίωτο K   19 τότε om. G   20. 21 ἐπλήρου τὸ ἐν Mt: ἐπληροῦτο ἐν GK
 21 τοῦ δὲ διαστήματος M   22 ὑπάρχει K   συµψήσεται· οὐ γὰρ K   23 τρόπῳ
 om. M   24 οὐ γὰρ K   τὸ (ante τοπικόν) om. G   26 οὐ μὴν] οὐδὲ M
 27 ἕκαστω (sic) K   28 τοῦ κενοῦ] τὸ κινούμενον G   29 ἀνάγκη om. M   30 τῷ
 om. M   αἰεὶ] λέγει G

πρότερον διάστημα τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἦν καταλιμπάνει κινούμενον, καὶ ἐν ο 6^ο
 ἄλλῃ γίνεται τοπικῶ διαστήματι· αἰεὶ γὰρ τὸ σῶμα ἐν τόπῳ ἐστί. μόνον
 οὖν τὸ σωματικὸν διάστημα ἐν τῷ τοπικῶ ἐνδέχεται εἶναι διαστήματι, ὡς
 δύο διαστήματα ἐφαρμόζειν ἀλλήλοις, τό τε σωματικὸν καὶ τοῦ τόπου ἐν
 5 ᾧ τὸ σῶμά ἐστιν, ἄλλο δὲ τρίτον ἐν τῷ αὐτῷ οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ἐνδέ-
 χεται δύο σώματα τὸν αὐτὸν ἐπέχειν τόπον. ὥσπερ γὰρ καὶ ἐπιφανείας 20
 μὲν πλείους ἐνδέχεται ἐν ταύτῃ εἶναι, ἀδύνατον δὲ πλείω δύο ἐπιφανείων
 ἐφαρμόσαι κατ' ἐνέργειαν ἀλλήλαις, τὴν τε τοῦ περιέχοντος σώματος καὶ
 τὴν τοῦ περιεχομένου (ἀδύνατον γὰρ τρία κατὰ ταῦτὸν ἄπτεσθαι ἀλλήλων
 10 σώματα), οὕτω φημί ὅτι καὶ δυνατόν ἐστί διαστήματα πλείονα ἀσώματα
 τῷ αὐτῷ ἐφαρμόσαι, ἀλλ' οὖν κατ' ἐνέργειαν οὐδέποτε τοῦτο γίνεται, διότι
 οὐδὲ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ δύο σώματα ἐνδέχεται εἶναι, οὐδὲ κενὸν ἐν κενῷ·
 ἀκίνητον γὰρ τὸ κενόν, ὅποτε καὶ τις συγχωρήσῃ κενὸν ἐν κενῷ γίνεσθαι, 25
 ὅπερ οὐκ ἔστιν οὕτως, δῆλον ὅτι ἐγένετο ἂν ἐν τῷ κενῷ τὸ κενόν, ὥσπερ
 15 γραμμῆ ἐν γραμμῇ καὶ ἐπιφάνεια ἐν ἐπιφανείᾳ. ὥσπερ καὶ μυρία γραμμαὶ
 ἅμα γέγονται, οὐδὲν πλέον ποιούσι τὸ ὅλον τῆς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ μία πάλιν
 γραμμῆ ἢ ὅλη γίνεται (ὁμοίως καὶ ἐπιφάνεια ἐν ταύτῃ γέγονται καὶ
 σημεῖα, οὐδὲν μείζον ποιούσι τὸ ἐν ᾧ γίνονται), οὕτω δὲ καὶ ἐν κενῷ
 κενὸν γένηται, τοιοῦτόν ἐστί τὸ ὅλον, οἶον τὸ ἐξ ἀρχῆς· ἐφαρμόζει γὰρ
 20 ὅλον ὅλω. δῆλον δὲ ὅτι καὶ κενὸν εἶπω καὶ τοπικὸν διάστημα τριχῆ 30
 διαστατόν, τὸ αὐτὸ λέγω. τοῦτο μὲν οὖν ἀδύνατον, τὸ κενὸν ἐν κενῷ γε-
 νέσθαι ἢ τόπον ἐν τόπῳ ἢ κινήθῃναι τὸν τόπον ἢ τόπος ἐστί, ὅτι δὲ τοῖς
 λέγουσι τὸν τόπον εἶναι διάστημα κενὸν τῷ ἰδίῳ λόγῳ ἕτερον τῶν ἐγγινο-
 μένων σωμάτων οὐδὲν τῶν ὡς ἀτόπων τῶν παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους εἰρη-
 25 μένων ἔπεται, ἱκανῶς οἶμαι ὁ λόγος ἀπέδειξεν.

Ὅτι δὲ οὐκ ἂν εἴη τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος, δειχθεῖη ἂν
 οὕτως. εἰ γὰρ τὸ ἐν τόπῳ ὄν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ σῶμα, καὶ οὐ κατὰ 35
 ἄλλο τί ἐστὶν ἐν τόπῳ ἢ καθὸ σῶμά ἐστί, τὸ δὲ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ
 περιέχοντος ὄν οὐ καθὸ σῶμά ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἐστί (τὸ μὲν γὰρ σῶμα τριχῆ
 30 ἐστί διαστατόν, ἐν δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ καθὸ τοιαύτη ἐστὶν οὐ δύναται εἶναι
 τὸ τριχῆ διαστατόν), οὐκ ἄρα ἐπιφάνειά ἐστὶν ὁ τόπος· τὸ δὲ πέρασ τοῦ
 περιέχοντος καθὸ περιέχει τὸ περιεχόμενον ἐπιφάνειά ἐστὶν· οὐκ ἄρα πέρασ
 ἐστὶ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος καθὸ περιέχει τὸ περιεχόμενον. διχῆ γὰρ
 οὐσα διαστατῆ ἢ ἐπιφάνεια οὐκ ἂν ἐν ἑαυτῇ δέξαιτο τὸ τριχῆ διαστατόν,

1 καὶ om. K   3 τῷ om. M   4 καὶ τὸ τοῦ τόπου Gt   5 οὐδὲ γὰρ Gt
 6 ἔχειν M   γὰρ om. Gt et primitus M   7 μὲν om. M   ἐν τῷ αὐτῷ Gt
 πλείω GK: πλείους t   9 γὰρ δὲ τρία K   10 ἀσώματα Gt: σώματι KM   12 σώ-
 ματα δύο et mox οὐδὲ καινὸν ἐν καινῷ M   13 καὶ] καὶ K   συγχωρήσεις t
 14 οὕτω t   15 ὥσπερ οὖν καὶ Gt   μύρια K   18 μείζον M: μείζω K:
 πλείον Gt   γίνωνται K   δὲ KM: δὲ Gt   20 τὸ ὅλον G   ὅτι KM: ἐστί Gt
 21 ἐν καινῷ M   22 alterum ἢ om. G   τὸν om. t   ἢ t: ἢ G: ἢ M: ἢ K
 22. 24 τόπος—τῶν ὡς om. M   23 λόγῳ om. G   27. 28 κατ' ἄλλό τι t   28 ἢ
 καθῶς (sic) σῶμα K   31 ἐπιφάνεια K   32. 33 τὸ περιεχόμενον—περιέχει om. KM
 34 δέξαιτο (ex δέξεται) corr. G²

ἢ τοιοῦτόν ἐστιν. οὐ γὰρ παντὸς ἄπτεται, οὐδὲ ὅλον τὸ σῶμα ἢ ἐπιφάνεια 06
 ἐδέξατο· πῶς γὰρ ἂν εἶποι τις τὸ τοῦ σώματος βάθος ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ 41
 εἶναι; τὰ πέρατα γὰρ μόνον τοῦ σώματος εἰσι τὰ ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ. ἔτι
 εἰ δεῖ τὸν τόπον ἴσον εἶναι τῷ ἐν τόπῳ (τοῦτο γὰρ ἐν τῶν κοινῶν ἐστι
 5 περὶ τοῦ τόπου ὁμολογημάτων), οὐκ ἂν εἴη ἢ ἐπιφάνεια τόπος· πῶς γὰρ
 ἂν ἐπιφάνειαν σώματι ἴσην εἶναι ἐνδέχεται; εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι ἴσον λέγω
 τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ τῷ ἐφαρμόζειν τὸν τόπον τῷ πέρατι τοῦ περιεχο-
 μένου, ἴστω ἴσον λέγων οὐ τῷ ἐν τόπῳ τὸν τόπον, ἀλλὰ τῷ πέρατι τοῦ 45
 ἐν τόπῳ, ὅπερ οὐδὲ καθ' αὐτό ἐστιν ἐν τόπῳ. εἰ δὲ ἀληθὴς ὁ λόγος ὁ
 10 λέγων ἴσον δεῖν εἶναι τὸν τόπον οὐ τῷ πέρατι τοῦ ἐν τόπῳ ὄντος, ἀλλ'
 αὐτῷ τῷ ἐν τόπῳ ὄντι, τὸ δὲ ἐν τόπῳ ὄν τὸ σῶμά ἐστι, ἴσον δεῖ εἶναι
 ἄρα τὸν τόπον τῷ σώματι· ἀδύνατον δὲ ἐπιφάνειαν ἴσην σώματι εἶναι,
 ἐπεὶ μηδὲ γραμμὴν ἐπιφάνειᾳ μηδὲ σημεῖον γραμμῇ· ἀδύνατον ἄρα τὸν
 τόπον ἐπιφάνειαν εἶναι. ἔτι εἰ δεῖ τὸν τόπον ἀκίνητον εἶναι, ἢ δὲ ἐπι-
 15 φάνεια πέρασ οὔσα σώματος συγκινεῖται τῷ σώματι οὐ ἐστὶ πέρασ, ἀδύ- 50
 νατον ἄρα τὴν ἐπιφάνειαν τόπον εἶναι. εἰ δὲ τις εἴποι ὅτι 'ἀλλ' ἢ τόπος
 ἐστὶν ἀκίνητός ἐστιν, εἰ καὶ ὡς ἐπιφάνεια κινεῖται,' φησὶ ὡς οὐδὲ τοῦτο
 ἀληθές· τόπος μὲν γὰρ ἐστὶ, καθὼ τοιάνδε σχεῖον ἔχει πρὸς τὸ ἐντὸς
 σῶμα, οἷον καθὼ ἄπτεται αὐτοῦ καὶ περιέχει αὐτό, καὶ ὅμως οὐδὲ κατὰ
 20 τοῦτο ἀκίνητός ἐστιν. ἐμοῦ γὰρ ἐστηκότος καὶ μὴ μετακινουμένου ὁ περιέ-
 χων με τόπος, λέγω δὴ ἢ ἐπιφάνεια τοῦ ἀέρος καθ' ἣν ἄπτεται μου,
 οὐκ ἢ αὐτὴ μένει, ἀλλὰ κινεῖται τοῦ ἀέρος κινουμένου, καὶ ἄλλοτε ἄλλο |
 περιέχει με τοῦ ἀέρος μέρος. ὁμοίως καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ οὐρανοῦ εἴπης 06v
 τὸ πρὸς ἡμᾶς· οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἀκίνητόν ἐστιν, οὐδὲ δεῖ ἢ αὐτὴ μοῖρα
 25 τῆς ἐντὸς ἐπιφανείας τοῦ οὐρανοῦ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἄπτεται τοῦ ἐντὸς σώ-
 ματος, καὶ ἐστήκωσι τὰ περιεχόμενα, διὰ τὸ πάντα κύκλῳ κινεῖσθαι τὰ
 οὐράνια. ὥστε εἰ μηδὲν ἐστὶν ἀκίνητον πλὴν τῆς γῆς, ἀδύνατον ἄρα τὸν
 τόπον ἀκίνητον εἶναι, καὶ τὸ περιεχόμενον ἀκίνητον ἢ. εἰ οὖν κατὰ κοι-
 νὴν ἔννοιαν, ὡς αὐτὸς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀκίνητον δεῖ εἶναι τὸν τόπον, 5
 30 τὸ δὲ πέρασ τοῦ περιέχοντος οὐκ ἀκίνητον (συγκινεῖται γὰρ τούτῳ οὐ
 ἐστὶ πέρασ καὶ τοῦ περιεχομένου ἀκινήτου μένοντος), οὐκ ἄρα πέρασ τοῦ

3 μόνα M   4 κοινῶν (ex κενῶν) corr. G²   5 τοῦ om. t   6 ἂν recte

om. Gt: an ἐνδέχοιτο?   σώματος G   εἶναι ἴσην M   λέγει τις primitus M
 8 ἴστω] εἰς τὸ G   λέγων οὖν τῷ ἐν τῷ τόπῳ G   10 δεῖ M   πέρατι] περὶ γε G,
 qui mox ὄντι (pro ὄντος)   10. 11 ἀλλὰ τῷ (om. αὐτῷ) M   11 ὄν τὸ σῶμα KM: σὺν
 τῷ σώματι Gt   13 ἐπιφανε[α] ἐπιφανεῖαν (sic) K   14 εἶναι. ἔτι εἰ δεῖ] ἔτι εἶναι φδη
 (δη ex δεῖ, ut vid.) G   δεῖ (ex δη) corr. K   ἢ] εἰ K   15 τοῦ σώματος t
 συγκινεῖ KM   17 εἰ καὶ ὡς KM: ἢ καὶ ὡς G: ἢ δὲ t   καίτοι G   18 ἐντὸς]
 ἐν K   23 περιέχομεν (om. με) G   καὶ] καὶ ἢ (sic) K   εἴπης] λείπησ K
 24 γὰρ om. t   αὐτῇ] τοιαύτη K   25 ἐντὸς (post τῆς) Gt: αὐτῆς KM   26 ἐστή-
 κασι K   πᾶν G   27. 28 ἄρα τὸν τόπον ἀκίνητον om. M   28 ἢ KM: εἴη Gt
 28. 29 εἰ οὖν—τόπον iterat (iterata delet) K   29 φησὶν cf. c. 4 p. 212*18 (v. ad
 Philop. p. 541,8)   ὁ om. G   30 οὐκ om. M   τούτῳ KM: τῷ Gt   31 πέ-
 ρας GK: τὸ πέρασ Mt

- περιέχοντος ὁ τόπος ἐστίν. ἔτι εἰ πᾶσα κίνησις ἢ κατ' ἀλλοίωσίν ἐστιν, ο 6v
 ἢ κατ' αὔξεισιν καὶ μείωσιν, ἢ κατὰ τόπον (αὐτὸς γὰρ ἔδειξεν ὁ Ἀριστο-
 τέλης, ὅτι ἡ κίνησις κατὰ τὰς τρεῖς μόνας γίνεται κατηγορίας, κατὰ ποσὸν
 κατὰ ποιὸν καὶ τὴν τοῦ ποῦ κατηγορίαν), ἦν καὶ καλεῖ φοράν, ταύτης δὲ
 5 ἡ μὲν ἐστὶ κύκλις ἡ δὲ κατ' εὐθείαν, ὡς αὐτὸς πολλαχού διορίζεται, ἢ ἡ 10
 μὲν φορά ἡ δὲ περιφορά, ὡς ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δοκεῖ λέγειν, κινεῖται δὲ
 ἡ ἐξωτάτω σφαῖρα κύκλις, κατὰ τόπον ἄρα κινεῖται. ἐπεὶ ποῖαν κινηθεῖη
 ἂν κίνησιν; ποῖος οὖν ἂν εἴη τῆς ἀπλανοῦς τόπος μηδενὸς ἐξωθεν αὐτὴν
 περιέχοντος;
- 10 Ταύτη γοῦν τῷ μὴ ὀρθῶς ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀποδεδόσθαι τὸν περὶ
 τόπου λόγον, καίτοι παντὸς σώματος ἐν τόπῳ ὄντος, οὐκ ἐπὶ πάντων
 αὐτῷ εὐδοεῖ τῶν σωμάτων ὁ λόγος. ὅθεν ἀποδοῦναι βουλόμενοι πῶς ἂν
 ἡ ἀπλανὴς κινεῖτο κατὰ τόπον μὴ ὅσα ἐν τόπῳ, πάντα κυκῶσι μᾶλλον 15
 ἢ λέγουσί τι σαφὲς καὶ πείσαι δυνάμενον· ἀρνήσασθαι μὲν γὰρ τὸ μὴ
 15 κατὰ τόπον κινεῖσθαι τὴν ἀπλανῆ οὐ δύνανται (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πλάσασθαι
 δύνανται τίνα ἂν κινεῖτο κίνησιν), τίς μέντοι ἂν εἴη ὁ τόπος καθ' ὃν κι-
 νεῖται ἀποδοῦναι οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' ὥσπερ τοὺς κύβους οἱ πεττεύοντες
 ἄλλοτε ἄλλως τὸν λόγον μεταφέρουσι, καὶ διὰ πάντων τὰς ἐξ ἀρχῆς θέσεις
 καὶ ὁμολογίας ἀναιροῦσιν. ὁ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης τὸ ἀσθενὲς τοῦ λόγου
 20 τῇ ἀσαφείᾳ περικαλύψας δέδωκε τοῖς βουλομένοις, ὡς ἂν ἐθέλωσι, μετα- 20
 στρέφειν τοὺς λόγους. διὸ τινες τῶν ἐξηγητῶν τόπον εἶναι φασὶ τῆς
 ἀπλανοῦς τὴν κυρτὴν τῆς τοῦ Κρόνου σφαίρας ἐπιφάνειαν, ἀντικρυς πάντα
 τὰ κοινὰ περὶ τοῦ τόπου ἀναιροῦντες ὁμολογήματα, ἅπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστο-
 τέλης ἔθετο, ἐξωθεν εἶναι τὸν τόπον τοῦ ἐν τόπῳ καὶ περιέχειν αὐτό, καὶ
 25 ἴσον εἶναι τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ· κατὰ τί γὰρ ἂν ἀποδοῖεν ἐνταῦθα τὸ
 ἴσον εἶναι τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ; ἔπειτα συμβαίνει τοῦτο λέγουσιν αὐ-
 τοῖς τὸ αὐτὸ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ τόπον εἶναι καὶ ἐν τόπῳ· εἰ γὰρ ἡ Κρο- 25
 νία σφαῖρα κατὰ τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τόπος ἐστὶ τῆς ἀπλανοῦς, κατ'
 αὐτὴν δὲ πάλιν τὴν ἐπιφάνειαν περιεχομένην ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς ἐν τόπῳ
 30 ἐστὶν ἐκεῖνη, τὸ αὐτὸ ἄρα (ἡ τοῦ Κρόνου λέγω σφαῖρα) κατὰ τὸ αὐτὸ (τὴν

- 1 εἰ ἐστὶν om. G   2 ἔδειξεν Phys. E 2 p. 226*24   3 ἡ κίνησις ἢ κατὰ K
 4 καὶ τὴν KM: κατὰ τὴν G: καὶ κατὰ τὴν t   τοῦ om. M   ἦν κτλ. cf. Phys. Θ 7
 p. 260*28   καὶ (post ἦν) om. M   διαφορὰν (sed dia delevit) M   6 δοκεῖ λέγειν]
 cf. p. 556, 28   7 ἐξωτάτω K: ἐξω ταύτης M: ἐξωτάτη Gt   8 πόσος G
 10 ταύτης G   παρὰ M   11 τοῦ τόπου K   11. 13 ὄντος—κινεῖτο κατὰ τόπον
 om. M   12 εὐδοεῖ t   16 ἂν κινεῖτο Mt: ἂν κινεῖτο K: ἀντικινεῖτο G   μέν-
 τοι] μὲν M   17 πεττεύοντες K   20 ἀσαφεία K   ἐθέλωσι K   21 τινες τῶν
 ἐξηγητῶν KM: τῶν ἐξηγητῶν οἱ μὲν Gt   22 ἀντικρυς M   24 ἔθετο c. 4
 p. 210*35 sqq.   τὸ ἐξωθεν M   τὸν τόπον τοῦ] τοῦ τόπου τὸ M   καὶ alterum
 t: τὸ M: τὸν K: τῷ G   25 τὸν τόπον τῷ (τοῦ K) GKt: τοῦ τόπου τὸ M   κατὰ
 τι (KM)t   ἂν om. M   25. 26 τὸν ἴσον K   26 εἶναι τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ
 om. M   τῷ t: τοῦ GK   27. 28 κρονία KM: κρονεία Gt   28 τόπος] ἦτις G
 ἐστὶ om. K   29 περιεχομένην KM: περιεχομένη Gt   30 λέγω om. M   τὸ αὐτὸ
 (post κατὰ) GK: om. Mt

κυρτήν ἐαυτῆς ἐπιφάνειαν) καὶ τόπος ἐστὶ τῆς ἀπλανοῦς καὶ ἐν τόπῳ ἐστὶν **6v**
 ἐκείνη. καὶ πῶς ἂν τὸ αὐτὸ καὶ τόπος εἴη ἄλλου καὶ τόπον ἐκείνου αὐτὸ
 ἔχει, οὐ τόπος ἐστί; πῶς γὰρ ἂν τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ τὰς ἀντικειμέ-
 νας δυνατὸν ἀναδέξασθαι σχέσεις; τὴν γὰρ αὐτὴν τοῦ αὐτοῦ καὶ πα-
 5 τέρα εἶναι καὶ οὐδὲν ἀδύνατον σφραζομένης τῆς ἡρῆτης περὶ τῆς σχέσεως, **30**
 περὶ ἧς ἂν ὁ λόγος ᾖ, ἐννοίας. διὰ τοῦτο γοῦν οἱ οὕτω λέγοντες τὴν
 ἀπλανῆ ἐν τόπῳ τὰς κοινὰς περὶ τοῦ τόπου ἐννοίας ἀναιροῦσιν. οἱ μὲν
 οὖν αὐτῶν φασὶ τὴν ἀπλανῆ εἶναι ἐν τόπῳ, οἱ δὲ τὰ συνεχῆ αὐτῆς μέρια
 ἀλλήλοις εἶναι τόπον (περιέχεσθαι γὰρ ἕκαστον ὑπὸ τῶν πέριξ μορίων),
 10 καὶ οὗτοι πάλιν τὰ ὁμολογημένα ἀναιροῦντες· αὐτὸς γὰρ πολλακίς εἶπεν
 ὁ Ἀριστοτέλης τὰ μέρια τοῦ συνεχοῦς μὴ εἶναι καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ, ἀλλὰ
 κατὰ συμβεβηκὸς τῷ τὸ ὅλον ἐν τόπῳ εἶναι, ἔπειτα πῶς ἔδει τὸν τόπον **35**
 μῆδὲν εἶναι τοῦ πράγματος, εἶπερ τὰ μέρια ἀλλήλων εἶεν τόπος; εἰ γὰρ
 ἡ ὁλότης ἐστὶ τι τῶν μορίων αὐτὸ τοῦτο δὲ λέγεται, ἕκαστον δὲ τῶν
 15 μορίων πρὸς τὴν ὁλότητα συντελεῖ, εἰσὶν ἄρα τι ἀλλήλων τὰ μέρια· πρὸς
 γὰρ αὐτὸ τὸ εἶναι συντελοῦσιν ἀλλήλοις, εἰ γε ἕκαστον τῆς ὁλότης ἀπο-
 σπασθὲν κινδυνεύει καὶ τοῦ εἶναι ἐκστῆναι. ἔπειτα εἰ τόπος ἕκαστου τῶν
 μορίων τῆς ἀπλανοῦς τὰ πέριξ περιέχοντα μέρια, ἐν τῷ κινεῖσθαι οἴους
 μεταβάλλουσι τόπους τὰ μέρια; οὐδὲ γὰρ ἐξίστανται τῶν πέριξ περιεχόν- **40**
 των· οὐ γὰρ διαιρεῖται ὁ οὐρανὸς κινούμενος. πῶς δὲ καὶ φαμεν ἐν τῇ
 κινήσει ἀντιπαρᾶχρωεῖν ἀλλήλοις τὰ μέρια τοὺς οἰκείους τόπους; εἰ γὰρ
 ἕκαστου μορίου τῆς ἀπλανοῦς τὰ περιέχοντα μέρια τόπος ἐστί, κινουμένης
 δὲ τῆς ὅλης σφαίρας ἡρῆως λέγεται ὡς ἀντιπαρᾶχρωεῖ ἀλλήλοις τὰ μέρια
 τοὺς οἰκείους τόπους, διαιρεῖσθαι τὴν οὐρανὸν ἀνάγκη καὶ ἄλλα τῶν μο-
 25 ρίων ἄλλην σχέσιν ἴσχειν πρὸς τε τὴν ὁλότητα καὶ πρὸς ἑαυτά, ὅπερ
 ἀδύνατον ἀδιαιρέτου τοῦ οὐρανοῦ ὄντος· οὐδέποτε γὰρ τὸ ἀρκυῶν αὐτοῦ **45**
 μέρην γίνεται νότιον ἢ ἀλλαχοῦ που, ὅποτε οὐδὲ ἐπὶ τῶν γεννητῶν καὶ
 φθαρτῶν τοῦτο συμβαίνει, εἰ μὴ ἐπὶ μόνου τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ὕδατος καὶ
 ὅσα ἐκ τούτων τηχεῖ ἐστίν, οἷον χρυσὸς μόλιβδος κηρὸς καὶ τὰ ὅμοια.
 30 ἀδύνατον ἄρα κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον λαβεῖν κατὰ τὰ μέρια τὸν οὐρανὸν
 εἶναι ἐν τόπῳ. ἄλλως τε ἀρτίως ὁ Ἀριστοτέλης διὰ πλειόνων ἀπέδειξεν,
 ὅτι ἕτερόν ἐστὶ τὸ ὡς ἐν τόπῳ τοῦ ὡς ἐν ὄλῳ. εἰ δὲ τόπος τῶν μορίων
 τὰ πέριξ περιέχοντα μέρια, καὶ τὸ μόνον ἄρα ἐν τῷ ὄλῳ ὡς ἐν τόπῳ **50**
 ἂν εἴη· κατ' οὐδὲν ἄρα ἐν τόπῳ ὁ οὐρανὸς ἐσται. πῶς οὖν κινεῖται κατὰ

1 αὐτῆς K   2 καὶ (ante τόπος) om. Gt   3 ἔχει M   ἂν τὸ om. M   4 δύ-
 ναίτο?   6 ἦς] ἦν t   οὕτω] τούτω K   7 ἐν] εἶναι ἐν t   τοῦ τόπου] τούτου K
 8 αὐτῶν KM: οὕτω Gt   10 ὁμολογημένα M   11. 12 ἀλλὰ—εἶναι om. M   12 ἔδει: t:
 εἶδη K: εἰ δεῖ M: ἦδη G   13 εἶεν (scripsi: εἴη t) τόπος: t: εἶεν (εἴη M) ἐν τόπῳ KM:
 ἡ ἐν τόπῳ G   15 συντελεῖται, ἄρα (sic) K   16. 17 ἀποσπασθὲν K   18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

τόπον ἢ ἀπλανῆς, εἰ μὴ ἐν τόπῳ μῆτε καθ' ὄλην αὐτὴν μῆτε κατὰ ὁ 6^ν
 μόρια; τὸ γὰρ μὴ ὂν ἐν τόπῳ κατὰ τόπον κινεῖσθαι ἀδύνατον. εἰ οὖν
 κατὰ τόπον ἢ ἀπλανῆς κινεῖται, καὶ ἐν τόπῳ ἐστίν· εἰ δὲ ἐν τόπῳ, ὑπ'
 οὐδενὸς δὲ ἔξωθεν περιέχεται, οὐκ ἄρα πέρας ἐστὶ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος,
 5 καθὼ περιέχει τὸ περιεχόμενον. ταύτης δὲ τῆς συγχύσεως αἰτίον γέγονε
 τὸ ὀρίσασθαι τὸν | τόπον πέρας εἶναι τοῦ περιέχοντος, καθὼ περιέχει τὸ ὁ 7^ο
 περιεχόμενον.

Ἔτι δὲ καὶ ἐντεῦθεν δῆλον ὅτι οὐκ ἐστὶν ἐπιφάνεια ὁ τόπος. ὅταν
 γὰρ ἐπ' εὐθείας τι κινεῖται διὰ τινος σώματος, οἷον δι' ἀέρος, φαμέν τὴν
 10 κίνησιν γίνεσθαι ἀντιμεθισταμένου κατὰ μόρια τοῦ ἀέρος τῷ κινουμένῳ,
 καὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀντιπαραχωροῦντος αὐτῷ· οὐ γὰρ χωρεῖ σῶμα διὰ
 σώματος. εἰ τοῖνον τὸ τοῦ περιέχοντος πέρας ἐστὶν ὁ τόπος καὶ μὴ ἐστὶν 6
 ἕτερον τι διάστημα μεταξὺ τῶν περάτων παρὰ τὰ ἐγγινόμενα σώματα, δῆ-
 λον ὅτι ἐν τῷ κινεῖσθαι με ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας τὰ μόρια τοῦ ἀέρος
 15 τὰ ἀντιπαραχωροῦντά μοι τὸν ἑαυτῶν τόπον (ἢ κίνησις γὰρ τόπων ἐστὶ
 μεταβολὴ καὶ ἀμειψίς κατὰ τὸ συνεχές) οὐδενὸς μοι ἄλλου ἀντιπαραχωρεῖ
 ἢ ἐπιφανειῶν· ἀλλ' ἐπιφάνειαι μόναι συντιθέμεναι, καὶ ἀπειροὶ ὦσιν,
 ἐφαρμοζουσαι ἀλλήλαις οὐδὲν μείζον τὸ ὅλον ποιουσί· πῶς οὖν πρόεισιν
 εἰς τὸ πρόσω τὸ κινούμενον; εἰ μὲν γὰρ ἔλεγον ὅτι μετὰ τῶν ἐπι-
 20 φανειῶν διάστημά τι τριχῆ ὂν διαστατὸν ἀντιπαραχωρεῖ ὁ ἀῆρ τῷ κινου- 10
 μένῳ, αἰετ μεταβαίνοντος τοῦ κινουμένου ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα,
 συνέβαινεν οὕτω μέγεθός τι κινεῖσθαι, οἷον σταδιαῖον· εἰ δὲ μόνον ἐπι-
 φάνεια εἶη τὸ ἀντιπαραχωρούμενον, αἰ δὲ ἐπιφάνειαι συντιθέμεναι οὐδὲν
 ποιούσι κατὰ βᾶθος μέγεθος, πῶς οἶόν τ' ἐστὶν εἰς τὸ πρόσω χωρεῖν τὸ
 25 κινούμενον; ἀλλὰ μὴν χωρεῖ καὶ κινεῖται διάστημα ὀπτηλικονοῦν, οἷον ἀπὸ
 Ἀθηνῶν εἰς Θήβας· οὐκ ἄρα ἐπιφανείας μόνον παραχωρεῖ τῷ κινουμένῳ
 τὸ ἀντιμεθιστάμενον αὐτῷ σῶμα. τὸ δὲ ἀντιμεθιστάμενον τοῦ οἰκείου τό- 15
 που παραχωρεῖ τούτῳ ᾧ ἀντιμεθίσταται· οὐκ ἄρα ἐπιφάνεια ὁ τόπος.

Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐστὶ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος, ἐκ τούτων
 30 μετρίως ἐστὶ συνιδεῖν, ὅτι δὲ διάστημά τί ἐστὶ τριχῆ διαστατὸν ἕτερον τῶν
 σωμάτων τῶν ἐπιπιτόντων εἰς αὐτὸν ἀσώματον ὂν τῷ οἰκείῳ λόγῳ καὶ
 διαστάσεις μόναι κενὰ σώματος (ταῦτὸν γὰρ τῷ ὄντι τὸ κενὸν καὶ ὁ τόπος
 κατὰ τὸ ὑποκείμενον), δειχθεῖη ἂν καὶ ἐκ τῆς τῶν λοιπῶν ἀναιρέσεως· εἰ
 γὰρ μῆτε ὅλη μῆτε εἶδος μῆτε τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος, λείπεται τὸ διά- 30

9 διὰ ἀέρος M: διὰ ἔρος K   10 γενέσθαι M   κατὰ τὰ μόρια t   post ἀέρος
 iterat κατὰ μόρια et pergīt τῶν κινουμένων καὶ τῶν αὐτοῦ τόπων G   12 τὸ (ex τῷ)
 corr. G²   καὶ μῆ] καινή G: κενόν superscr. G²   13 τι om. M   ἐγγενό-
 μενα K   14 ἐξ ἀθηνῶν εἰς ἀθήνας M   17 ἢ KM: πλὴν Gt   ἀλλ' ἐπιφάνειαι
 μόναις ἐντιθέμεναι M   18 ἐφαρμοζουσιν M   μείζον—οὖν om. M   19 ἔλεγον in
 lacuna om. M   μετὰ om. K   20 ἀντιπαραχωρήσει Gt   22 ὁ[τῶ] οὐ τὸ G
 τι Mt: τι μὴ K: τινὲ G, qui mox compendiose σταδιαῖαν   28 ὃ KM: om. G: δ t
 ἀντιμεθιστάμενον G   30 τὸ τριχῆ Mt   31 αὐτὸ Mt   32 τὸ om. Gt   33 κατὰ
 om. M   αἰρέσεως K   34 λείπετε K

στημα εἶναι τὸν τόπον. καὶ αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ δειχθεῖται ἄν ὅτι ἔστι τι ο 7
 τοιοῦτον διάστημα ἕτερον πάντῃ παρὰ τὰ ἐγγινόμενα ἐν αὐτῷ σώματα,
 καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ἕναχος εἰρημένου, λέγω δὴ τῆς ἀντιμεταστάσεως
 τῶν σωμάτων. πῶς γὰρ φαμεν ἀντιμεθίστασθαι ἀλλήλοις τὰ σώματα; εἰ
 5 γὰρ τὸ κινούμενον μὴ χωρεῖ διὰ σώματος, ἔτι δὲ μηδὲ ἐπιφανεία ἐστὶ τὸ
 κινούμενον ἀλλὰ τριχῆ διαστατόν, ὅταν ἄρα τεμνὸν τὸν ἀέρα γένηται ἐν
 τῷ τόπῳ αὐτοῦ, τοσοῦτον δηλονότι ἀντιπερίσταται αὐτῷ ὁ ἀὴρ ὅσον
 ἐστὶ καὶ τὸ κινούμενον. ἐπειδὴ οὖν τοσοῦτόν ἐστὶ τὸ μέτρον ὅσον καὶ τὸ 25
 μετρούμενον, ἀνάγκη πᾶσα εἰ ἔχει ὁ ἀὴρ δέκα πῆχεις στερεοῦς, τοσαύτην
 10 εἶναι καὶ τὴν χώραν τὴν δεξαμένην αὐτόν· ἔχει οὖν ἄν καὶ αὐτὴ στερεοῦς
 δέκα πῆχεις, ἣν δηλονότι καὶ ἀντεπαρεχώρησε τῷ σώματι τῷ κινουμένῳ
 τοσοῦτῳ ὄντι καὶ αὐτῷ. τοῦτο δὲ ἦν ὁ τόπος· τοὺς γὰρ τόπους ἀντιπαρα-
 χωροῦσιν ἀλλήλοις· στερεόν τι ἄρα ὁ τόπος, στερεὸν δὲ λέγω τὸ τριχῆ
 διαστατόν. μέτρον δὲ καὶ ὁ τόπος τῶν ἐν τόπῳ, διὸ καὶ ἴσος. σαφέστερον
 15 δὲ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἀμφορέως δειχθήσεται. εἰ γὰρ μὴ ἦν τι διάστημα με- 30
 ταξὺ τῆς κοίτης ἐπιφανείας τοῦ ἀμφορέως ὁ τέως ὁ ἀὴρ ἐπλήρωσε, τοσοῦ-
 τον ἔχον τὸ στερεὸν ὅσον ἐστὶ καὶ ὁ ἐν αὐτῷ ἀὴρ, ἀλλὰ μόνον ἐπιφανεία
 ἐστὶν ἢ δεξαμένη τὸν ἀέρα, ἐπειδὴ ἐστὶ μέτρον τι ὁ ἀμφορέως, τὸ δὲ μέ-
 20 τρον ἀνάγκη πᾶσα ἴσον εἶναι τῷ μετρούμενῳ, εὐλογον τὸ καὶ ἀέρος ἐπι-
 φάνειαν μόνην δέξασθαι, ὅπερ ἄλογον· ἀντιμεθισταμένου γὰρ τοῦ ἀέρος
 τῷ ὕδατι στερεόν τι καὶ σῶμα τὸ ὕδωρ τὸν τόπον τοῦ ἀέρος καταλαμβάνει.
 εἰ οὖν μετρεῖται τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ ἀμφορέως, τοσοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ 35
 μέτρον ὅσον καὶ τὸ μετρούμενον ὑπ' αὐτοῦ, στερεοῦ ὄντος τοῦ ὕδατος καὶ
 οὐκ ἐπιφανείας στερεὸν ἄν εἶη καὶ τὸ μέτρον. πληρώσαντες γοῦν τὸν ἀμ-
 25 φορέα καὶ μετρήσαντες τὸ ὕδωρ, τοσαύτην φαμὲν εἶναι τὴν τοῦ ἀμφορέως
 χώραν ὅσον ἐστὶ καὶ τὸ ὕδωρ· ἄρα οὖν τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ὕδατος ἐμ-
 τρήσαμεν, πόση τίς ἐστὶν ἢ περίμετρος αὐτοῦ; οὐδαμῶς, ἀλλὰ τὸ στερεόν·
 διὸ περ οὐ προσποιούμεθα ὁποῖον ἄν ἔχη σχῆμα τὸ μετροῦν, ἀλλὰ μόνον
 τὰ στερεὰ ἐμβαδὰ σκοποῦμεν. ὅταν οὖν εἴπωμεν, ὅτι τοσαύτη ἐστὶν ἢ τοῦ 40
 30 ἀμφορέως χώρα ὅσα στερεὰ ἔχει τὸ ὕδωρ, ἄρα μὴ τὸν ἀέρα φαμὲν τοσοῦ-

1 τι] τὸ M   2 τοιοῦτον om. t   ἕτερον om. Gt   3 μὲν om. Gt   3. 4 ἐκ τοῦ—
 εἰ om. M   3 ἕναχος K   3. 4 λέγω—φαμεν K: λέγων τις ceteris omissis G: λέγοντος t
 5 δὲ μηδὲ KM: δὲ μὴ G: δὲ εἰ μὴ t   6 τέμνον G   post ἀέρα addunt τι Gt   7 το-
 σοῦτο G   ὅσον] πρὸς ὃν G   9 πᾶσα om. G   ἔχει K   10 ἔχει G   11 ἀν-
 τιπαρεχώρησε M, at cf. Kühner § 205,1   12 γὰρ] γοῦν M   14 post ἴσος exciderint
 nonnulla   15 τὸ αὐτὸ K: αὐτὸ M: καὶ τὸ αὐτὸ G: τὸ αὐτὸ καὶ t   16 ἐπιφανείας Gt:
 ἐπιφανείας διὰ KM   18 ἐπειδὴ μέτρον τί ἐστὶν t   20 μόνον Gt   ὥσπερ K   21. 22 καταλαμβάνειν
 οὖν μετρεῖται G: καταλαμβάνει. μετρεῖται οὖν t   22 ἐστὶ om. K   23 στερεοῦ] ἐτέ-
 ρου G   24 στερεὸν οὖν ἄν t   γοῦν GK: οὖν t   26 εἶναι K   ἄρα (sic) KM:
 ἀρ' Gt   27 ποσότης G: ἢ πόση τις t   28 de voce προσποιούμεθα cf. Usener ad
 Syrian. Metaph. p. 910^b7   ποῖον Gt   ἔχει Gt   29 τὰ (om. K) στερεὰ (στερεὰ K)
 ἐμβαδὰ (ἐμβαδὰς K) KM: τὸ στερεὸν ἐμβαδὰ G: τὸ στερεὸν ἐμβαδὸν t   εἴπωμεν K
 30 ἄρα t: ἄρα GK

τον εἶναι δε ἦν πρὸ τοῦ ὕδατος ἐν τῷ ἀμφορέϊ· οὐδαμῶς· οὐ γὰρ διὰ 0 7·
 τοῦ ἀέρος ἐχώρησε τὸ ὕδωρ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἐμετρήθη, ἀλλ' ὑπεξέστη
 τῷ ὕδατι ὁ ἀήρ. ἀλλὰ ἄρα μὴ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀμφορέως τσαούτην
 εἶναι φάμεν; οὐδαμῶς· οὐ γὰρ ἐπίπεδα μετρεῖν ἡμῖν ἐν τούτοις σκοπός,
 5 ἀλλὰ τὰ στερεά.λείπεται ἄρα τὴν χώραν τὴν μεταξὺ τῶν περάτων τῶν
 ἐντὸς τοῦ ἀμφορέως μετρεῖν· ἔστιν ἄρα τι τὸ μεταξὺ διάστημα παρὰ τὰ 45
 ἐμπίπτοντα σώματα. καὶ οὐ δῆπου τοῦτο λέγω, ὅτι τὸ διάστημα τοῦτο ἢ
 ἔστι ποτε ἢ δύναται εἶναι κενὸν παντὸς σώματος· οὐδαμῶς. ἀλλ' εἶναι
 μὲν φημι ἕτερον παρὰ τὰ ἐμπίπτοντα σώματα καὶ τῷ ἰδίῳ λόγῳ κενόν,
 10 μηδέποτε μέντοι χωρὶς σώματος, ὡσπερ ἡμέλει καὶ τὴν ὕλην φάμεν τῶν
 μὲν εἰδῶν ἑτέραν εἶναι, μηδέποτε μέντοι χωρὶς εἶδους εἶναι δύνασθαι.
 οὕτως οὖν καὶ τὸ διάστημα ἕτερον μὲν εἶναι παντὸς σώματος καὶ κενόν
 τῷ ἰδίῳ λόγῳ νοοῦμεν, ἀλλ' αἰεὶ μετεμπίπτει εἰς αὐτὸ ἄλλοτε ἄλλα σώματα 50
 αὐτὸ ἀκίνητον μένον καὶ καθ' ὅλον καὶ κατὰ μόρια, καθ' ὅλον μὲν διότι
 15 τὸ κοσμικὸν διάστημα τὸ δεξιόμενον τὸ τοῦ κόσμου παντὸς σῶμα οὐδέποτε
 ἂν κινήθει, κατὰ μόρια δὲ διότι κινεῖσθαι τὸ ἀσώματον διάστημα καὶ τῷ
 ἰδίῳ λόγῳ κενὸν ἀδύνατον.

Ἔτι ἢ τοῦ κενοῦ βία ἀμφοτέρα σαφῶς παραστήσει τῷ γε πρὸς τὴν
 ἀλήθειαν βλέποντι, λέγω δὴ τὸ καὶ εἶναι τι τὸ διάστημα ἕτερον παρὰ τὰ
 20 ἐμπίπτοντα σώματα, καὶ μηδέποτε τοῦτο ἐκτὸς σώματος εἶναι. τί γὰρ δῆ-
 ποτε ἐν ταῖς κλεψύδραις, λέγω δὴ ἐν τοῖς | καλουμένοις παρ' ἡμῖν ὑπὸ 0 7·
 τῶν πολλῶν ἀρπαγίοις, πεπληρωμένου ὄντος ὕδατος τοῦ ἀγγείου καὶ ὄντων
 μὲν ἐν τῷ πυθμένι τρημάτων παμπόλλων, ἐπειδὴ μὲν τὴν κατὰ τὸ στόμα
 ὀπήν τῷ δακτύλῳ ἀποφράζωμεν, οὐκ ἔξεισι τὸ ὕδωρ διὰ τῶν τοῦ πυθμένου
 25 τρημάτων βαρὺ γε ὄν καὶ τσαούτας ἔχον διεξόδους, ἀλλ' ἐποχεῖται κατὰ
 τὰ τρήματα τῷ ἀέρι καὶ μετέωρον ἴσταται παρὰ φύσιν, ἐπειδὴ δὲ ἐκφρά-
 ξωμεν τὴν ἄνωθεν ὀπήν, ἔξεισι διὰ τῶν τρήματων τοῦ πυθμένου μετὰ 5
 ῥύμης τὸ ὕδωρ; τούτου δὲ ἢ αἰτία οὐδεμία ἄλλη ἢ ἡ τοῦ κενοῦ βία·
 ἐπειδὴ γὰρ μὴ ἐνδέχεται εἶναι κενόν, τῆς ἄνωθεν ὀπῆς πεφραγμένης, εἰ
 30 ἐξέλθοι κάτωθεν τὸ ὕδωρ, οὐδαμῶθεν σχήσει ὁ ἀήρ ἀντιπεριστῆναι εἰς τὸ
 ἐντὸς ἐξίοντος τοῦ ὕδατος· οὔτε γὰρ ἄνωθεν (βέβυσται γὰρ ἀκριβῶς τῷ
 δακτύλῳ τὸ ἄνω στόμιον) οὔτε κάτωθεν· λεπτῶν γὰρ ὄντων πάνυ τῶν

1 δε GK: ὅσον Mt οὐδὲ γὰρ K 2 ἐμερῖσθη G 3 ἄρα KM μὴ τι M
 4 ἡμᾶς M 5 τὰ om. t 5. 6 τῶν περάτων—μεταξὺ om. M 6 ἔστιν ἄρα τι
 τὸ μεταξὺ Gt: ὅσον ἄρα τί ἐστι K 7 δῆπω M τὸ om. M 8 οὐδαμοῦ t
 11 εἶναι (post εἶδους) om. superscr. K 13 αἰεὶ M μετεμπίπτειν fort. recte Gt
 14 καὶ τὰ μόρια K 15 κοσμικόν] τοπικόν G κόσμου om. G 16 τῷ] τὸ G
 18 παρῖσθησι M γε] τε G 19 καὶ om. Gt τὸ (post τι) om. t 20 καὶ
 τὸ μηδέποτε t σώματα K 21 ταῖς καλουμέναις G: ταῖς καλουμένοις t ὕμιν GK
 22 ἀρπαγίοις M: ἀρπαγίοις K ὕδατος om. K: τοῦ ὕδατος M 23 μὲν (ante ἐν)
 om. Gt τὸ om. Gt 24 οὐκ εἴξει M 25 ῥημάτων K γε] τε K ἔχων K
 26 τὰ τρήματα Gt: τρημάτα K: τρήματα ἐν M 27 τρημάτων M: πυθμάτων K: τοῦ
 πυθμένου τρημάτων (ῥημάτων primitus G) traiciunt Gt 28 ἄλλη ἢ ἡ Gt: ἄλλη ἢ K:
 ἀλλ' ἢ M 29 ἐπεὶ G

τρημάτων καὶ τοῦ ὕδατος ἐπιχειμένου οὐκ ἰσχύει βιασάμενον τὸ ὕδωρ πα- 07
 ρείσθουσιν εὐραῖν, ἅμα δὲ ἐξίεναι τὸ ὕδωρ καὶ εἰσεῖναι τὸν ἀέρα ἀδύνατον. 10
 φερομένου οὖν τοῦ μὲν ὕδατος ἐπὶ τὸ κάτω τοῦ δ' ἀέρος ἀντιωθούτος ὑπὸ
 τῆς φυσικῆς ἐν τῇ παντὶ τοῦ κενοῦ βίας στάσις γίνεται· εἰ μὲν γὰρ ἦσαν
 5 εὐρύτεραι αἱ ὀπαί, πλείονος ὄντος τοῦ ἐν αὐταῖς ὕδατος ἠδύνατο καθ' ἑν μὲν
 τι μόνιον νικηθεῖς ὁ ἀήρ ὑποχωρῆσαι τῷ ὕδατι, εἶτα τῆς φυσικῆς ὁρμῆς
 τοῦ ὕδατος βεψάσης ἐπὶ θάτερα, ἢ ἂν παρεῖκοι ὁ κατὰ θάτερον μέρος ἀήρ,
 τότε ὁ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος ἀήρ, τῆς ῥύμης τοῦ ὕδατος ἐπὶ θάτερον με-
 10 ταθεσίσης, ἠδύνατο παρεῖσθουσιν ἔχειν. οἷον γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν τετρημέ-
 νων ἀγγείων, ὅταν ὦσι πλήρη, διόπερ οὐδὲ μετὰ ῥύμης ἔξεισιν ὁ οἶνος,
 ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέρος ὤψεως ἠρέμα ὑπὸ τὸ ὄστρακον βρεῖ· ὅθεν ἄνωθεν
 περὶ τὰ κενά, ἐνθα μὴ οἶνός ἐστιν, εἰώθασιν τιτράν, ἵνα δεδωκώτων ἐκείνη
 τῇ ἀέρι τὴν εἰσοδὸν ἀκώλυτος ἡ ἐξοδὸς τοῦ οἴνου γένηται· ὁράται γοῦν
 15 ῥύμη πολλῇ τότε ἐξίω. πῆθεν δὲ καὶ κατωφερὲς τὸ ὕδωρ φύσει ὑπάρχον
 ἐπὶ τὸ ἄνω κινεῖται ὑπὸ τῶν αὐλῶν τινα ἐμβαλλόντων καὶ δι' αὐτοῦ
 ἀναρροφώντων; τῷ γὰρ ἐκμυζᾶν τὸν ἐν τῷ αὐλῷ ἀέρα ἐπειδὴ κιν-
 δυνεθεὶ γενέσθαι κενὸν τὸ μεταξύ, ἢ πολυθρόλῃτος δὴ τοῦ κενοῦ βία παρὰ 20
 φύσιν κινεῖ τὸ ὕδωρ. οὕτω γοῦν καὶ ὄλους κεράμους ἐξαντλοῦσι· ποιήσαν-
 τες γὰρ θάτερον τοῦ αὐλοῦ μέρος ἐπικεκαμμένον εἰς τὸ ἔμπαλιν, χαλά-
 20 σαντες δὲ τὸ ἕτερον πέραις εἰς τὸν ἀμφορέα, εἶτα τῷ ἐτέρῳ ἐκμυζῆζαντες
 τὸν ἐντὸς ἀέρα καὶ τῇ τοῦ κενοῦ βίᾳ συνελκόμενοι τὸ ὕδωρ, ἀρχὴν λαβὼν
 τῆς κινήσεως τὸ ὕδωρ οὐ παύεται μέχρις ἂν ὄλος ἐξαντληθῆι ὁ ἀμφο-
 ρεύς. τοῦτο δὲ διὰ ταύτην συμβαίνει τὴν αἰτίαν· ἐπειδὴ γὰρ φθάσῃ τὸ
 ὕδωρ πληρῶσαι τὸν αὐλὸν ὄλον, καὶ γενόμενον ἐν τῇ κάμψει ἀρέθεται τὴν 25
 κατὰ φύσιν φέρεσθαι φοράν, οὐκ ἐξισχύει ὁ ἀήρ εἰς τὸ ἔμπαλιν αὐτὸ ὠθη-
 σαι, διὰ τε τὴν τοῦ ὕδατος κατὰ φύσιν ῥοπὴν καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς κάμψεως
 σχολιότητα τοῦ αὐλοῦ. ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν ἀήρ εἰσοῦναι οὐ δύναται, κενὸν δὲ
 τὸν αὐλὸν γενέσθαι ἀδύνατον, κατὰ τὸ συνεχὲς γίνεται ἡ τοῦ ὕδατος εἰς τὸν
 αὐλὸν εἰσορτή· εἰ γὰρ τοῦ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν αὐλὸν εἰσεληθόντος ὕδατος
 30 φθάσαντος μέχρι τῆς κάμψεως τοῦ αὐλοῦ μὴ εἰσῆι ἄλλο κάτωθεν ὕδωρ, 30

1 τρημάτων K βιασάμ^ο M 3 ἀντιωθούντ^ο M: αὐτ' ὠθούντος K ὑπὸ] ἐπὶ M
 4 ἠρέμια στάσις K γάρ] οὖν t 5 εὐρύτεραι M 5. 6 καθ' ἑν μὲν τι MG: καθὸ μὲν-
 τοι K: καθ' ἑν τι t 6 νικηθεῖς Gt: κινήθεις KM 7 παρεῖκοι GK: παρεῖη καὶ Mt
 καταθάτερον μέρος K: om. GMt 8 τότε om. G τὸ om. Gt 8. 9 ἐπὶ—ἠδύνατο
 om. G 8 θάτερον K: θάτερα Mt 8. 9 μεταθεσίσης M 9 ἔχει G γίνεται]
 γὰρ M 11 ἠρήμα K 12 παρὰ comprehend. M τιτράν] τρίτον G: τρυπᾶν corr. G²
 14 καταφερὲς K φύσει τὸ ὕδωρ Gt 15 ἐπὶ τὰ ἄνω M ἐμβαλλόντων Gt 16 ἀναρ-
 ροφώντων M: ἀναρροφόντων K: ἀναρροφόντων Gt τῷ γὰρ Gt: τὸ γὰρ KM ἐκμυζᾶν
 K: ἐκμυζᾶν M: ἐκμυζεῖν Gt τῷ (post ἐν) om. M 17 πολυθρόλῃτος K: πολλυθρόλλη-
 τος M: πολυθρόλλῃτος Gt δὴ om. G 19 γὰρ delet t, at cf. ad p. 435, 14 αὐτοῦ G
 20 πέραις] γράφεται πέραις μέρος M εἰς] ἐπὶ M 22 τὸ ὕδωρ om. Gt, qui ante ἀρχὴν
 (v. 21) inserunt ὅπερ 25 φέρεσθαι om. G 26 διὰ τε] ἀτε K σακάμψεως M
 27 ὁ μὲν ὁ ἀήρ G κενὸν δὲ KM: πάλιν (δὲ addit t) κενὸν Gt 28 γίνεσθαι M
 συνεχῆς K 29 εἰς τὸν αὐλὸν om. M τοῦ ὕδατος G

μήτε δὲ ὁ ἀήρ γδύνατο βιασάμενος τὸ ὕδωρ πληρῶσαι τὸ μέρος ἐκεῖνο 07ν
 τοῦ αὐλοῦ, ἐξ ἀνάγκης συνέβαινε κενὸν εἶναι. ἢ οὖν τοῦ κενοῦ βία αἰεὶ
 πληροῦσα τὸ κενούμενον οὐ παύεται μέχρις ἂν δαπανηθέντος τοῦ ἐν τῷ
 ἀμφορεῖ ὕδατος πληρωθῆ κατωθεν ἀέρος ὁ αὐλὸς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, λέγω
 5 δὴ τῆς ἐν τῷ ἀμφορεῖ κεχλασμένης· πληροῦται γὰρ ὁ ἀμφορεὺς δηλονότι
 ἀέρος διὰ τοῦ στομίου, ἐξίνοντος διὰ τοῦ αὐλοῦ τοῦ ὕδατος, ὅσπερ ἀήρ ὁ ἐν
 τῷ ἀμφορεῖ γενόμενος μετὰ τὸ δαπανηθῆναι τὸ ὕδωρ κατὰ συνέχειαν 35
 σύνεισι τῷ ἐσχάτῳ εἰσίνουσι ὕδατι, καὶ οὕτω πληροῖ τὰ κάτω μέρη τοῦ
 αὐλοῦ, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν ὕδωρ. εἰ τοίνυν μηδὲν ἦν μεταξὺ τῆς κλεψύδρας
 10 ἢ τοῦ αὐλοῦ τοῦ εἰρημένου διάστημα τι ἕτερον τοῦ ἐνυπάρχοντος σώματος
 κενὸν ὑπάρχον κατὰ τὸν ἴδιον λόγον, τί δήποτε ἢ φύσις ἢ ἐπὶ τῆς κλε-
 ψύδρας κωλύει τὸ ὕδωρ κατὰ φύσιν κινεῖσθαι, ὅταν πεφραγμένον ἢ τὸ
 ἄνωθεν στόμα, ἢ ἐπὶ τῶν αὐλῶν παρὰ φύσιν ἀνώφορον αὐτὸ ποιεῖ; ἢ μὲν
 οὖν κοινή πάντων ἀπολογία φησὶν ἵνα μὴ γένηται κενόν'. καὶ ποῖον 40
 15 κενὸν ἔμελλεν, ὧ βέλτιστε, γενέσθαι, εἰ μηδὲν ἔστι διάστημα ἕτερον με-
 ταξὺ τῶν περάτων τοῦ ἀγγείου παρὰ τὸ διάστημα τὸ τοῦ ὕδατος; ἐξελ-
 θόντος οὖν τοῦ ὕδατος οὐδὲν κατελιμπάνετο πλὴν ἢ κοιλίη τοῦ ἀγγείου ἐπι-
 φάνεια· τί οὖν ἦν τὸ μέλλον γενέσθαι κενόν; πότερον ἢ ἐπιφάνεια; ἀλλ'
 οὐκ ἂν, οἶμαι, νῦν ἔχων τις ἐρεῖ πλήρη ἢ κενὴν εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν· εἰ
 20 γὰρ ἢ ἐπιφάνεια, ἢ ἐπιφάνειά ἐστι, πληροῦσθαι πέφυκέ τις σώματος,
 πόσος ἄρα τίς ἐστιν ὁ ἀήρ, κατὰ τὸ βάθος λέγω, ὁ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς 45
 πληρῶσας; οὐ γὰρ ἔξεις ἀφορίσαι. πόσος δὲ ὁ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦδε τοῦ
 κύβου τυχὸν πληρῶν; πότερον δακτυλιαῖος ἢ μείζων ἢ ἐλάττων; καὶ τίς
 ἢ ἀποκλήρωσις; ὅτι γὰρ οὐκ ἔστιν ὀρίσαι, ὁῦλον ἐξ ὧν δυνατὸν ἕτερον
 25 σῶμα ἐπιθέντα τῷ κύβῳ μᾶλλον καὶ ἤττον ἢ προσεγγίξειν ἢ ἀφιστᾶν αὐ-
 τοῦ, καὶ οὐ δήπου ἢ πλήρη μᾶλλον ἢ κενὴν ἐν ταῖς διαφόροις διαστάσεσιν
 εἰπεῖν ἔστι τὴν τοῦ κύβου ἐπιφάνειαν. ὅτι γὰρ οὔτε κενὴν οὔτε πλήρη
 εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν ἐνδέχεται, ὁῦλον καὶ ἐντεῦθεν· οὔτε γὰρ εἶναί τι κε- 50
 νὸν ἐνδέχεσθαι ὠμολόγηται, οὔτ' αὐ εἶναί τι ἔξω τῆς κυρτῆς τῆς ἀπλανοῦς

1 τὸ ὕδωρ om. M   6 ὅσπερ t: ὡσπερ GKM   ἀήρ ὁ GK: ὁ ἀήρ ὁ M: ἀήρ t
 9 ἦν om. M   10 διάστημα τι] διαστήματος G   11 τίς δήποτε t   ἢ scripsi: ἢ

KM: om. Gt   ἢ scripsi: ἢ GKM: om. t   11. 12 τῆς κλεψύδρας] τοῦ ἀρπᾶ G
 13 αὐλῶν t: λοιπῶν GKM   ἀνώφορον M: ἀνάφορον t   14 καὶ ποῖον KM: ἢ ποῖον
 G: ποῖον οὖν t   15 ἔμελλεν G   γενέσθαι om. Gt: post ἔμελλεν inserit ἔσεσθαι t
 15. 16 ἕτερον μεταξὺ—διάστημα om. M   16 alterum τὸ om. K   17 οὖν om. M

ἢ κοινή M   19 τίς] τ M   πλήρη ἢ KM: ἢ πλήρη ἢ G: ἢ πλήρη t   20 ἢ
 om. Gt   ἢ ἐπιφάνειά ἐστι om. G   21 κατὸ (sic) τὸ μέγεθος λέγω K   22 ἀφορῆσαι
 primitus M   δὲ ὁ KM: διὸ G: ἐστὶν ὁ t   22. 23 τοῦδε τοῦ κύβου τυχὸν K: τυχὸν om.
 M: τοῦδε τυχὸν τοῦ κύβου Gt   23 ὁ πληρῶν G   πότερον in erasis K   25 ἐπιθέντα
 KMt: ἐπιτιθέντα G   κύβω KM: κύκλῳ Gt   26 δήπου] δή G   ἢ (ἢ om. Gt) πλήρη
 μᾶλλον GKt: μᾶλλον ἢ πλήρη M   27 ἐστι] εἶναι K   28 εἶναί τι] τι M   29 οὔτε
 αὐ] οὔτε M

ἐπιφανείας, καὶ ὄγλον πάλιν. ὅτι οὔτε κενὴν οὔτε πλήρη εἶναι τὴν ἔξω- 07
 τῶν ἐπιφανείων νοῦν ἔχων τις ἔρει. εἰ οὖν ἐπιφανεία ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ
 μὴ ἐστὶ τι διάστημα τῷ ἰδίῳ λόγῳ κενόν, τίς ἐστὶν ἡ ἐν τῇ φύσει δύ-
 ναμις ἐπὶ τὸ παρὰ φύσιν κινουσα πολλάκις τὰ σώματα, ἵνα μὴ κενὸν γέ-
 νηται, μηδενὸς ὄντος ἐν τῷ παντὶ διαστήματος τοῦ κινουμένου κενοῦ
 γενέσθαι;

Ἄλλ' ἄρα μὴ κενὸν τοῦτο φήσουσι, τὸ μὴ ἄπτεσθαι τινος |
 σώματος τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς δὴ φυσικῆς οὔσης ἀνάγκης πάντως πᾶν σῶμα 08
 τινὸς ἄπτεσθαι; ἀλλ' οὕτως ἂν εἰσάγοιτο τὸ πᾶν τὸ πεπερασμένον πρὸς
 10 τι περαίνειν, ὅπερ ὅτι ψευδὴς ἐστὶν ἱκανῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἔδειξεν. ἕτερον
 γὰρ τὸ πεπεράνθαι καὶ τὸ ἄπτεσθαι, καὶ τὸ μὲν πρὸς τι, τὸ ἄπτεσθαι, τὸ
 δὲ οὐ. ὁδεῖται δὲ καὶ ὅτι οὐδὲν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἐστίν· ὥστε οὐδενὸς
 ἂν ἄπτοιτο ὁ οὐρανός. καὶ ἀπλῶς εἰ μὴ ἀπειρόν ἐστὶ τὸ πᾶν, ἀνάγκη τὸ 5
 ἐξωτάτω μηδενὸς ἄπτεσθαι. ἀλλ' εἰ καὶ τὰ ἐντὸς σώματος πάντως τινὸς
 15 ἄπτεται, ἀλλ' οὖν τοῦτο συμβέβηκεν αὐτοῖς, φησὶν· εἰ οὖν συμβέβηκεν αὐ-
 τοῖς τὸ ἄπτεσθαι, κἄν μὴ ἄπτηται, οὐδὲν παρὰ τοῦτο βλάπτεται αὐτῶν ἡ
 φύσις. ὅτι δὲ οὐ τοῦτό ἐστὶν τὸ κενόν, λέγω δὴ τὸ μὴ ἄπτεσθαι σῶμα
 σώματος, ὄγλον ἐνταῦθεν· εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, πῶς δείκνυσιν ὁ Ἀριστοτέλης
 ὅτι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ κενὸν οὐκ ἐστίν; εἰ γὰρ κενὸν λέγει τὴν ἐπιφάνειαν,
 20 ὅταν μηδενὸς ἄπτηται σώματος, καὶ τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ δηλονότι κενόν
 ἐστίν, εἴ γε μηδενὸς ἄπτεται ἡ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἐπιφάνεια· ἀλλὰ μὴν 10
 λέγει κενὸν μὴ εἶναι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· οὐκ ἄρα κενόν ἐστὶ τὸ μὴ ἄπτε-
 σθαι τινος. πάλιν εἰ τοῦτό ἐστὶ τὸ κενόν, τὸ μὴ ἄπτεσθαι τι σώματος,
 ὄγλον ὅτι καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ κενοῦ λόγοις τοῦτο ζητεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι
 25 ἀνάγκη πᾶν σῶμα τινὸς ἄπτεσθαι σώματος. ἀλλὰ γελῶσιν· πῶς γὰρ φησὶν
 ὅτι οὐ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ οὐκ ἐστὶ κενόν, ἀλλ' οὐδὲ ἔξω τοῦ κόσμου;
 καίτοι γε κατὰ γε τὴν αὐτοῦ δόξαν οὐδενὸς ἄπτεται ἔξωθεν ὁ οὐρανός.
 καὶ τί μοι πολλὰ λέγεις; αὐτοῦ τοῦ φιλοσόφου παραθήρησαι τὰς ῥήσεις 15
 δηλούσας τί τε εἶναι κενὸν ὑπολαμβάνουσι πάντες, καὶ ὅτι τοῦτο τὸ κενὸν
 30 αὐτὸς δείκνυσι μὴ ὄν· “οἶον γάρ”, φησί, “τόπον τινα καὶ ἀγγεῖον τὸ κενὸν
 τιθέασιν δι' λέγοντες, δοκεῖ δὲ εἶναι πλήρες μὲν, ὅταν ἔχη τὸν ὄγκον οὐ

2 ἔχον K 3 τι] τὸ M 4 ἡ om. Gt 4 τὰ σώματα πολλάκις Gt 5 δια-

στήμα G: διαστήμ K 7 ἄρα G φήσουσι τοῦτο M τὸ μὴ] τὸ μόνον G
 8 ἀνάγκη M 9. 11 ἀλλ' οὕτως — καὶ τὸ ἄπτεσθαι om. M 9 εἰσάγοι K
 10 ἔδειξεν Γ 8 p. 208=11 sqq. 11 γὰρ K: δὲ Gt καὶ τὸ μὲν πρὸς τι, τὸ ἄπτε-
 σθαι om. K 12 καὶ om. G ὥστε] οὕτως τὲ G 13 τὸ (post ἀνάγκη) ex τῷ
 corr. M 16 αὐτῶν om. M 18 ἦν, πῶς ἦν G 20 ἄπτεται K 21 ἄπτη-
 ται G ἡ om. M 22. 23 κενόν (τὸ κενόν M) ἐστὶ τὸ μὴ ἄπτεσθαι τινος KM: τὸ
 μὴ ἄπτεσθαι τινος κενόν ἐστὶ Gt 23 εἰ] εἰς K τὸ κενόν GK: κενόν Mt τι
 σῶμα σώματος Gt 24 τοῦ om. (K)t 25 γελῶσιν K 27 alterum γε om. for-
 tasse recte Gt 28 λέγει M παρασθῆρησαι K: παραμυθήρησαι primitus G 29 τὸ
 κενόν priore loco t τοῦτο κενόν (om. τὸ) K 30 αὐτὸς om. K φησί c. 6
 p. 213=15 31 οὐ (ex οὐ?) corr. G²

δεκτικόν ἐστίν, ὅταν δὲ στερηθῆ, κενόν.” καὶ πάλιν· “οἱ δὲ ἄνθρωποι βρού- 0 8^τ
 λονται κενόν εἶναι διάστημα ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶ σῶμα αἰσθητόν.” καὶ ζη-
 τῶν δὲ αὐτῶς τὴν τοῦ κενοῦ ἔννοιαν τί ποτε σημαίνει, φησὶ καθ’ ἕνα μὲν
 τρόπον κενόν λέγεσθαι διάστημα μὴ ὄν πληρὸς αἰσθητοῦ σώματος, ἄλλον 20
 5 δὲ ἐν ᾧ μὴ τὸς ἐστὶ μηδὲ οὐσία τις σωματικῆ, ὡς ἐκ τούτου τοῦ ὀρι-
 σμοῦ καὶ τὴν ὕλην κενόν λέγεσθαι. καὶ τὰ δύο ταῦτα σημαίνεσθαι ὑπὸ
 τῆς τοῦ κενοῦ φωνῆς εἰπῶν οὐκ εἶπεν ὅτι σημαίνει τὸ κενόν σῶμα μη-
 δενὸς ἀπτόμενον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ καὶ ἐνιστάμενος πρὸς τὸ μὴ
 εἶναι τὸ κενόν, οὕτως δεῖκνυσι μὴ ὄν, ὅπερ τῶ ὄντι καὶ τὸ ὄνομα σημαίνει
 10 καὶ πάντες ἐννοοῦσι, τὸ ὡς διάστημα τριχῆ διαστατὸν μηδὲν ἔχον σῶμα
 ἐν ἑαυτῷ. ὕθεν καὶ τοῖς αὐτοῖς λόγοις, φησὶν, οἷς ἐλέγχεσθαι ὁ τρόπος μὴ
 ὦν διάστημα, καὶ τὸ κενόν ἐλεγχθήσεται ὅτι οὐκ ἐστὶ· ταυτὸν γὰρ εἶναι 25
 τὸν οὕτως λεγόμενον τρόπον καὶ τὸ κενόν. εἰ τοίνυν οὐ λέγεται κενόν τὸ
 μηδεनὸς ἀπτόμενον, ἀλλὰ διάστημα τι ἐν ᾧ σῶμα μηδὲν ἐστίν, οὐδὲν δέ
 15 ἐστὶ μεταξὺ τοῦ ἀρπαγίου καὶ τοῦ εἰρημένου αὐλοῦ διάστημα ἕτερον παρὰ
 τὰ ἐγγινόμενα σώματα, ὄῃλον δῆπου ὅτι καὶ ἐξέλθῃ τὸ ὕδωρ, οὐδὲν κα-
 ταλιμπάνεται κενόν· οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἕτερον τι διάστημα. τί οὖν βιάζεται
 ἢ φύσις παρὰ φύσιν ἢ μένειν ἢ κινεῖσθαι τὸ ὕδωρ; ὄῃλον ὅτι ἴνα μὴ τὸ
 ἐντὸς κενὸν μείνη, ὡς ὄντος τινὸς μεταξὺ τῶν περάτων διαστήματος, ὃ 30
 20 ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ ὕδατος, ὅπερ ἐὰν ἐξέλθῃ τὸ ὕδωρ, μὴ ἀντιμεταστῆ δὲ
 αὐτῷ ὁ ἀήρ, κινδυνεύει κενὸν εἶναι.

Σαφῶς οὖν οἶμαι καὶ διὰ τούτων δεδειχθαι εἶναι τι διάστημα ἕτερον
 τῶν ἐγγινόμενων αὐτῷ σωματῶν κενόν κατὰ τὸν οἰκεῖον λόγον, ὅπερ καὶ
 κυρίως ἐστὶν ὁ τρόπος. σκόπει δὲ καὶ ἐντεῦθεν. εἰ μὴ δεῖται τὰ γινόμενα
 25 σώματα ἔξωθεν διαστήματός τινος ἴσου αὐτοῖς κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις,
 τί δῆποτε ῥήγγονται ὑπὸ τοῦ γλεύκους οἱ ἀσχοὶ καὶ οἱ πίθοι μετα-
 βάλλοντος τοῦ οἴνου εἰς πνεῦμα; καίτοι εἰ δημιουργῶν ὁ θεὸς τὰ σώματα 35
 οὐ συνεπέστησεν αὐτοῖς διάστημα τι χωρητικὸν τῆς οὐσίας αὐτῶν, ἀλλ’ αὐ-
 τὰς μόνας τὰς οὐσίας παρήγαγε μὴ δεηθείσας ἔξωθεν τήνου, διὰ τί

1 πάλιν ib. p. 213*27 οἱ δὲ] οὐδὲ G 1. 2 βουλευόνται κενόν μὲν εἶναι M, at cf.
 p 8*17 2 καὶ om. G 3 φησὶ c. 7 p. 214*6 sqq. 5 ὡς] ὡστ’ M 7 τοῦ
 iterat G εἰπῶν] καὶ G 8 ἀπτόμενον M πρὸς et mox οὕτως om. G 9 τὸ
 (ante κενόν) om. M 10 ὡς] εἰς M 11 φησὶν ib. p. 214*16 ἐλέγχεσθαι K
 12 ὦν Gt: ὄν KM ἐλεγχθήσεται K 13 οὕτως G: ὄντως M: ὄντος K: οὕτω t

14 διαστήματι K 14. 15 οὐδὲν δὲ ἐστὶ om. M 15 ἀρπαγίου (sic) M: ἀρπα G:
 ἀρπαγίου K: ἀρπαγίου t 16 σώματα om. M ἐξέλθῃ t 17 οὐδὲν γὰρ ἐστὶν
 ἕτερον (om. τι) διάστημα M τ[] εἰ K 18 ante ὄῃλον ὅτι inserunt οὐ Mt
 19 περάτων] πραγμάτων M 20 ἀντιστῆ G 21 αὐτῷ om. M 22 οὖν om. K
 ἕτερον om. G 23 ἐν αὐτῷ fortasse recte Gt αὐτῶν K κενῶν G 24 τὰ

γινόμενα KM: γινόμενα τὰ Gt 25 ἴσον primitus K 26 οἱ πίθοι] ἰσοπίθοι K
 27 εἰς τὸ πνεῦμα M 28 οὐ K • συνεπέστησεν M 28. 29) ἀλλ’ αὐτὸς μὲν αὐ-
 τὰς οὐσίας M .

μη και το εν τῷ ἀσκή γινόμενον σώμα οὐδενὸς δεῖται τοῦ χωρήσαντος; 8^ο
 το γὰρ ἀπτεσθαι σώμα σώματος κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τοῖς σώμασι.
 διὰ τὸ μὴ συνεχὲς εἶναι τὸ πᾶν, ἀλλὰ διηρημένον. ταύτη κατὰ τὸν Ἀρι-
 στοτέλην καὶ ἄλλο ἄλλου τύπος ἐστίν. οὐ διὰ τοῦτο γινόμενον, ἵνα ἡ αὐ-
 5 τοῦ τύπος (οὐ γὰρ διὰ τοῦτο γέγονεν ὁ οὐρανός. ἵνα τύπος ἡ τῶν ἐντὸς 40
 σωμάτων), ἀλλὰ διὰ τὴν τάξιν τῶν γινόμενων καὶ τὰς φυσικὰς ῥοπὰς συμβέ-
 βηκεν ἄλλο ἄλλου τύπον εἶναι. εἰ τοίνυν τὸ ἀπτεσθαι ἀλλήλων συμβέβηκε
 τοῖς σώμασι, κατὰ δὲ τὸ εἶναι οὐδενὸς ὁσόνται ἔξωθεν διαστήματος τοῦ
 δεξιόμενου αὐτά. ἔδει, ὡς εἶπον, τὸ γινόμενον ἐν τῷ ἀσκή σώμα μετα-
 10 βαλλόντος τοῦ γλεύκου μὴ δεχθῆναι ἔξωθεν ἄλλου τινὸς τύπου. νῦν δὲ δέε-
 ται· ῥήγνυσι γοῦν τοὺς ἀσμούς. ἐπειδὴ μήτε ἐκτὸς εἶναι διαστήματος καθ'
 αὐτὸ δύνανται, μήτε τὸ αὐτὸ διάστημα δυνατὸν δύο δέξασθαι σώματα. 45

Σκοπεῖ δὲ καὶ ὧδε. εἰ μηδὲν ἐστὶν ἕτερόν τι διάστημα παρὰ τὰ ἐγ-
 γινόμενα σώματα τὸ δεχόμενον αὐτά. ὑφέλωμεν κατ' ἐπίνοιαν τὰ μεταξὺ
 15 σώματα καὶ ἴδωμεν εἰ τῷ ὄντι οὕτως ἔχει. ἀρ' οὖν εἰ ἐπινοήσωμεν τὰ
 ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ σώματα μὴ ὄντα, γῆν λέγω καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ πῦρ,
 τί λοιπὸν τὸ μεταξὺ καταλείπεται ἡ διάστημα κενόν; ἦν γὰρ δηλονότι εὐθείας
 ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ τὴν περιφέρειαν πανταχόθεν ἐκβαλεῖν· τὸ οὖν δι' οὐ
 τὰς εὐθείας ἐκβάλλομεν τί ἄλλο ἐστὶν ἡ διάστημα κενόν τριχῆ διαστατόν; 50
 20 καὶ μὴ τις λεγέτω, ὅτι ἀδύνατος ἡ ὑπόθεσις· οὐδὲ γὰρ τῷ παρ' ἐμοῦ
 λόγῳ τοῦτο ἠκολούθησεν. ὅταν γὰρ ὑποθέσῃ τι ἐπιτραί τι ὃ μὴ ἐνδέ-
 χεται γενέσθαι, τότε ἐκ τοῦ ἀδύνατον εἶναι τὸ ἐπόμενον ἐλέγχωμεν τὴν
 ὑπόθεσιν. ἐπίεται γὰρ τοῦ συνιδεῖν ἕνεκα τὴν τῶν πραγμάτων αὐτῶν καθ'
 αὐτὰ φύσιν καὶ τὰ ἀδύνατα πολλάκις ὑποτιθέμεθα. ὁ γοῦν Ἀριστοτέλης
 25 πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τῆ ὕψις δινήσει τοῦ οὐρανοῦ ἕστηκεν ἡ γῆ ἀκί-
 νητος, φησὶν ὅτι ἐάν οὖν στήσωμεν τῷ λόγῳ τὸν οὐρανόν, πῶς οἰσθήσε- 8^ο
 30 ται; καὶ πάλιν ἐφεξῆς τὰ σώματα χωρίζας πάσης ποιότητος καὶ παντὸς
 εἶδους οὕτως αὐτὰ καθ' αὐτὰ θεωρεῖ. καὶ τῆς ὕλης δὲ οὕτως εἰς ἔννοιαν

1 τὸ om. M γινόμενον K: γινόμενον G: γινόμενον Mt χωρήσαντος KM
 3 μὴ om. K 3. 4 ἀριστοτέλη (it 4 ἄλλο om. G: ἄλλο ἄλλο traicit t γινόμε-
 μων M 4. 5 ἵνα μὴ δι' αὐτοῦ G 5 ὁ om. Gt 6 γινόμενων Gt
 6. 7 συμβέβηκε δ' ἄλλο G 8 τὸ] τοῦ M 9 αὐτὰ (ex αὐτοῦ) corr. G²
 ἔδει] δεῖ G γινόμενον K σώμα (GKM: πνεῦμα t 9. 10 μεταβαλλόντος
 αὐτῷ τοῦ M 10 δὲ om. addit G² 10. 11 δέεται GKM: δεῖται t 11 ῥήγ-
 νησι t ὧδε K 11. 12 καθ' αὐτὸ διάστημα] M 12 δύνανται KM: δύ-
 ναίτο Gt 13 σκοπεῖν KM μηδὲν ἐστίν] μὴ M τι om. Gt 14 ὑφέλω-
 μεν G: ὑφέλωμεν (KMT 15 σώματος G εἴδωμεν exempla non emendata t
 ἀρα KM ἐπινοήσωμεν Gt 17 καταλείπεται ἡ (ἡ τὸ τ' διάστημα KMt: διάστημα κατα-
 λείπεται G εὐθείας om. G 18 ἐκβάλλειν Gt 19 τὰς] τῆς M 20 οὐδὲ
 GK: οὐδὲν M: οὐ t τῷ τῶν M 21 τοῦτω M ἔπειτα GK 22 ἀδυνά-
 του G 22. 23 τὴν ὑπόθεσιν ἐλέγχωμεν τὸ ἐπόμενον M 24 φύσιν] φησι K et com-
 pend. M 25 δυνήσει KM 25. 26 ἀκίνητος] ἀδύνατος K 26 φησὶν] cf. Arist.
 de Caelo B 13 p. 295a10 sqq. δεῖ om. Gt εὖν Kt: μὲν εὖν G: om. M στήσο-
 μεν K πῶς KM: ὅπου Gt 28 post εἶδους addunt δεῖ Gt καὶ om. Gt

ἐρχόμεθα πᾶν εἶδος αὐτῆς χωρίσαντες καὶ γυμνὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν θεώ- 0 8v
 μνοι. οὐ γὰρ ἄτοπον ὑποθέσει χρῆσθαι τισιν, εἰ καὶ ἀδύνατοι εἶεν, πρὸς
 ἄλλων ἐπίσκεψιν· ἐντεῦθεν γὰρ ἐπειδὴ τῇ κινήσει τοῦ οὐρανοῦ τινες ἀπε-
 δίδωσαν τὴν αἰτίαν τοῦ ἴστασθαι τὴν γῆν, διὰ τοῦτο φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, 5
 5 ὅτι ἵνα ἴδωμεν εἰ τῷ ὄντι ἡ τοῦ οὐρανοῦ κινήσις αἰτία ἐστὶ τοῦ ἴστασθαι
 τὴν γῆν, στήσωμεν τῷ λόγῳ τὸν οὐρανόν, καὶ ζητήσωμεν ποῦ οἰσθήσεται
 κατὰ φύσιν ἡ γῆ. καὶ ὁ Πλάτων δὲ τὸν τῆς τάξεως τοῦ παντὸς αἴτιον
 κατ' ἐπίνοιαν τοῦ κόσμου χωρίσας, ζητεῖ πῶς ἂν ἔχοι τὸ πᾶν αὐτὸ καθ'
 αὐτὸ θεοῦ χωρισθέν. καίτοι τούτων ἕκαστον ἀδύνατον γενέσθαι, ἀλλ'
 10 ὅμως τὰ τῇ φύσει συνημμένα χωρίζει κατ' ἐπίνοιαν ὁ λόγος, ὡς ἂν ἴδοι
 πῶς ἕκαστον αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατὰ τὴν ἰδίαν ἔχει φύσιν. οὕτως οὖν καὶ γὰρ, 10
 ἐπειδὴ οὐ βούλονται τινες τὸ δεξιόμενον τὰ σώματα ἔτερον εἶναι διάστημα
 παρὰ ταῦτα, ἀλλὰ μόνον εἶναι ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων τριχῆ διαστατὸν τὸ
 σωματικὸν διάστημα, τῷ αὐτῷ τρόπῳ φησὶ ὅτι εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, δε-
 15 δόσθω μοι τῷ λόγῳ μὴ εἶναι τὰ ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ σώματα. ἄρ' οὖν
 οὐδὲν κενὸν διάστημα μεταξὺ καταλείπεται; ἀλλὰ πρόδηλον οἶμαι τοῦτο·
 εἰ γὰρ μὴ ἦν τι μεταξὺ τῶν περάτων τῆς κοιλῆς τοῦ οὐρανοῦ ἐπιφανείας,
 τῶν ἐντὸς σωμάτων κατ' ἐπίνοιαν ἐξαιρεθέντων συνέπεσον ἂν τὰ τοῦ οὐ- 15
 ρανοῦ πέρατα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οὐ γὰρ διὰ τὰ ἐντὸς σώματα ὁ οὐ-
 20 ρανὸς ἔχει ὡς ἔχει, ἀλλὰ καὶ μὴδὲν ἦν, ὡσαύτως εἶχεν.

Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ παντὸς ἐθεωρήσαμεν, τοῦτο καὶ ἐπὶ μέρους ἔστιν ἰδεῖν.
 γενέσθω γὰρ μοι σφαῖρα χαλκῆ μὴ ναστή, ἀλλ' ὑπόκενος· ὀτλον δῆπου
 ὡς τὸ ἐντὸς ἀπειληγμένον ἀήρ ἦν. ἐὰν οὖν ἐπινοήσω τὸν ἐντὸς ἀέρα, οὐ
 λέγω εἰς τὸ μὴ ὄν φθαρέντα, ἀλλὰ εἰς γῆν μεταβάλλοντα ἢ εἰς ὕδωρ
 25 (οὐ γὰρ δῆπου τοῦτο ἀδύνατον), ἐλάττονα τόπον δηλονότι τοῦ ἀέρος κατε- 20
 χούσης τῆς γενομένης γῆς ἢ τοῦ ὕδατος τὸ λοιπὸν ἐν ᾧ πρότερον μὲν ἀήρ
 ἦν, νῦν δὲ οὐδὲν, ἐξ ἀνάγκης κενὸν εἶναι. ἀλλὰ φησιν ὁ Θεμιστίσιος πρὸς
 τοῦτο ἐνιστάμενος, ὅτι ἠἴττον ἂν συνέπεσον ὁ χαλκὸς τῆς κοιλῆς σφαίρας,
 πρὶν ἢ ἐκρουῆναι τὸ ἐντὸς σῶμα ἢ μεταβαλεῖν εἰς γῆν. τοῦτο δὲ ἀληθῶς
 30 μὲν λέγεται, οὐκ εἰδὸτως δέ· διὰ τί γὰρ, εἰπέ μοι, συνέπιπτεν ὁ χαλκός;
 μὴ γὰρ ὑπὸ τοῦ ἐντὸς ἀνείχετο σώματος, ὥσπερ ὑπὸ τοῦ πνεύματος οἱ
 ἀσχοὶ ὅταν φουσῶνται; τί οὖν τὸ αἴτιον τοῦ συμπεσεῖν τὸν χαλκόν; τί δὲ
 ἄλλο γε ἢ διὰ τὸ μὴ μείναι γε τὸ μεταξὺ διάστημα κενόν; πληγὴ εἰ καὶ 25

1 χωρίσαντες t γυμνὴν KM: μόνην Gt 2 ἀδύνατον K 3 ἐναυθα? τὴν
 κίνησιν M 3. 4 ἀπέδιδωσαν t 5 εἰδῶμεν K 7 δὲ om. G 9 τοῦ θεοῦ M
 ἕκαστον τούτων t 10 συνηρημένα M 13 παρ' αὐτὰ Gt 16 οἶμαι τοῦτο]
 εἶναι G 18 τοῦ om. G 19 τοῦτο—σώματα om. G 20 ἔχει ὡς Mt: ὡσαύτως G:
 om. K ἦν KM: ἡ Gt εἶχεν] ἔχει G 21 ἰδεῖν om. M 22 γινέσθω K
 χαλκῆ G: κενὴ M μὴ λειαστὴ G ἀλλ' ὑπόκενος KM: ἀλλ' ὑποκειμένος G: ἀλλὰ
 κοιλῆ t δὲ που K 25 ἐλάττονος τόπου M τοῦ om. M 26 γενομένης K
 γενομένης τοῦ ὕδατος τῆ γῆ τὸ λείπον G 26. 27 ἦν ἀήρ M 27 ἐξ] οὐκ ἐξ K
 εἶναι GK: ἴσται emendat t Θεμιστίσιος p. 270,26 29 τὰ ἐντὸς σώματα Gt μετα-
 βαλεῖν K: καταβαλεῖν M: μεταβάλλειν Gt 31 ἀνείχετο K 32 τοῦ Gt: τὸ KM
 33 θεῖναι M alterum γε om. Gt 33. p. 576,1 πλὴν—ἔχει om. G

μη ἢ φύσις τοῦτο ἔχει, δεδόςθω μοι τῷ λόγῳ μὴ συμπεσεῖν τὸν χαλκόν, ο 8^v
 μεταβάλλειν δὲ τὸν ἐντὸς ἀέρα εἰς γῆν, καὶ οὕτω ὡς ἔστι τι μεταξὺ δια-
 στήμα ἕτερον παρὰ τὰ ἐν αὐτῷ σώματα. τί γὰρ ἀτοπον, ὥσπερ τὴν ὕλην
 χωρίζομεν τῷ λόγῳ πάντων εἰδῶν εἰς τὸ τὴν φύσιν αὐτῆς ἐπισκέψασθαι,
 5 καίτοι τοῦτό γε ἀδύνατον γενέσθαι ποτέ, οὕτω δὲ καὶ τὸν μεταξὺ τῆς
 χαλκῆς σφαίρας ἀπειλημμένον ἀέρα ὑποθέσθαι μεταβάλλειν εἰς γῆν μὴ
 συμπίπτοντος τοῦ χαλκοῦ, ἵνα ἴδωμεν τὸ ἀκόλουθον; καίτοι τὸ αἴτημα 20
 οὐκ ἔξω τῆς φύσεως, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην γινόμενον, λέγω δὴ τὸν βραχὺν
 ἀέρα μεταβαλεῖν εἰς γῆν. τίς δὲ ὄλωσ ἢ ἀνάγκη τοῦ συμπεσεῖν τὸν χαλκόν
 10 τοῦ ἐντὸς ἀέρος εἰς γῆν μεταβάλλοντος; εἰ γὰρ μηδὲν ἔστιν ἕτερον διά-
 στήμα ἐντὸς παρὰ τὸ περιεχόμενον σῶμα, τίς ὁ κίνδυνος; ὥστε μεταβάλ-
 λοντος τοῦ ἀέρος; ἐξ ἀνάγκης τὸν χαλκὸν συμπεσεῖν; κακῶς δὲ κἀκεῖνο ὁ
 Θεμιστίσιος τῷ Γαληνῷ ἐγκαλεῖ· ἐκείνου γὰρ αἰτήσαντος καθ' ὑπόθεσιν ἐξ-
 αρθέντος τοῦ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ ὕδατος μηδὲν ἕτερον εἰσρουῖναι σῶμα, ἵνα τὸ 25
 15 ἀκόλουθον ἐπισκέψῃται, ἐγκαλεῖ αὐτῷ ὡς τὸ ζητούμενον αἰτούντι. λέγει
 δὲ οὕτως· “ἀλλ' ὑποθώμεθα ἐξαρθέντος τοῦ ὕδατος μηδὲν ἕτερον εἰσρουῖναι
 σῶμα, μένει τοίνυν μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας διάστημα κεχωρισμένον. ἀλλ'
 ἄλογος ἢ ὑπόθεσις, ὡ σοφώτατε Γαληνέ· αὐτὸ γὰρ ὑποτίθεται ὁ ζητού-
 20 μεν· ζητούντων γὰρ ἡμῶν, εἰ δύναται εἶναι διάστημα κεχωρισμένον, ὑπο-
 θώμεθα' λέγεις· εἶναι διάστημα κεχωρισμένον.' πλάττεις οὖν σεαυτῷ καὶ
 ἀναζητοῦντες ὁ βούλει εἶναι διάστημα, οὐκ ὁ ὑπάρχει δεικνύει.” ταῦτα 40
 μὲν ὁ Θεμιστίσιος, ὅτι δὲ εὐήθης ἢ ἀπάντησις, παντί γε οἶμαι ὀτλον· εἰ
 γὰρ ὠμολογεῖτο μὲν εἶναι τὸ διάστημα, ἐζητεῖτο δὲ εἰ δύναται ποτε τοῦτο
 καθ' αὐτὸ εἶναι κενὸν σώματος, ὅπερ ζητεῖ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὁ Ἀριστοτέλης,
 25 εἶτα ὑπέθετο ὁ Γαληνός· ἐκρυέντος τοῦ ὕδατος μηδὲν ἄλλο μετεπίπτειν
 σῶμα, τῷ ὄντι τὸ ζητούμενον ἡξίου λαβεῖν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτο μὲν νῦν οὐ
 ζητεῖται, ἀλλ' εἰ ἔστιν ὄλωσ ἕτερόν τι διάστημα παρὰ τὸ σωματικὸν διά-
 στήμα, ὅπερ τόπος ἔστι τῶν σωμάτων, ἀξιοὶ δὲ ὁ Γαληνός ἐξεληθόντος τοῦ 45
 ὕδατος μὴ ἐπεισελεθεῖν ἕτερον σῶμα, οὐ τοῦτο λέγει, ὡς σὺ φῆς, Θεμιστίσιε,
 30 ὅτι ἔστω διάστημα κεχωρισμένον τῶν σωμάτων μεταξὺ τοῦ ἀμφορέως',
 ἀλλ' ὅτι μὴ εἰσὶ τῷ ἄλλο τι σῶμα ἐξεληθόντος τοῦ ὕδατος, καὶ οὕτως ἴδω-

1 ἢ om. K   τούτω M   δεδόςθω μοι τῷ λόγῳ KM: πάλιν λέγω G: πάλιν λόγῳ λη-
 πτόν t   4 πάντων τῶν εἰδῶν M   5 γε om. Gt   δε] δὴ K   6 μεταβαλεῖν K
 7 τὸ (ante ἀκόλουθον) M: τι τὸ K: τι Gt   8 δὴ om. M   τὸν GKt: τὸ M   9 με-
 ταβάλλειν Gt   πεσεῖν Gt   12 χαλκοῦν M   πεσεῖν K   12. 13 ὁ θεμιστίσιος
 κἀκεῖνο Gt   13 κἀκεῖνου γὰρ G   14 τι σῶμα K   15 ὡς τὸ (ex ὡς τῷ)
 corr. M   λέγει p. 270,9   16 ἐξαιρεθέντος Themistius (Simplic. p. 573,20)
 17 μένει τοίνυν KM: μὴδ' εἶναι G: συμβαίνει οὖν εἶναι t   18 ἢ om. G   αὐτὸ M:
 τοῦτο GKt   ὑποτίθεται KM: ὑποτίθεισαι Gt: ὑποτίθεισαι Sprengel   20 πλάττεις K
 22 εὐήθης K: εὐήθης M   πάντι M   22. 23 εἰ μὲν γὰρ Gt   23 ὁμολογεῖ τὸ K
 24 τοῖς] τῆς t   25 ὑπέθετο K: ὑπέθετο M: ὑπετίθετο G: ὑπερετίθετο t   μηδὲν ἄλλο
 ἐκρυέντος τοῦ ὕδατος Gt   27 ἕτερόν om. Gt   29 τούτω K   φῆς primitivus M:
 φησὶ G   ὡ θεμιστίσιε K   30 ἔστι K   31 μὴ εἰσὶ τῷ G   τι om. M   ὕδατος]
 διαστήματος G   31. p. 577,1 καὶ οὕτως—ὕδατος om. GK

μεν εἰ ἔστι τι μεταξύ ἢ μῆ· εἰ δὲ ὅλως οἶε ὅτι ἐξεληθόντος τοῦ ὕδατος, ο 8v
 ἐὰν μὴ ὑποθώμεθα ἕτερόν τι εἰσὶν σῶμα, συμβαίνει εἶναι τι μεταξύ διά-
 στημα κεχωρισμένον, αὐτὸς τοῖς σαυτοῦ πτεροῖς ἤλως· εἶναι γὰρ λέγεις
 ἄλλο τι διάστημα μεταξύ, οὐδέποτε μέντοι τοῦτο κενὸν σώματος εἶναι, 50
 5 ὅπερ καὶ ἡμεῖς φαμεν· οὐδὲ γὰρ τοῦτο λέγομεν, ὅτι μένει ποτὲ τὸ διά-
 στημα τοῦτο κενὸν σώματος, ἀλλ' ὅτι ἐστὶ μὲν ἕτερον πάντων τῶν ἐμ-
 πιπτόντων σωμάτων, οὐδέποτε μέντοι κενὸν γίνεται σώματος, καὶ διὰ
 τοῦτο ἢ ἀντιμετάστασις τῶν σωμάτων καὶ ἢ τοῦ κενοῦ βία, ἵνα μὴ μείνη
 κενὸν σώματος τὸ τοπικὸν διάστημα.
 10 Ἰστέον δὲ ὅτι ἦν ὑποτίθεται ὑπόθεσιν ὁ Θεμιστιος, ὡς τινων λεγόν-
 των τοπικὸν διάστημα τοῦτο εἶναι, οἷόν ἐστι τὸ διάστημα τὸ σωματικὸν
 δίχα ποιητήτων, | παντελῶς ἔξω ἐστὶ τοῦ ἀληθοῦς λόγου· οὐδὲν γὰρ ἄλλο p 1r
 ἐστὶ τὸ τοιοῦτον διάστημα ἢ σῶμα ἄποιον. εἰκότως οὖν ἔψεται τοῖς οὕτω p 1r
 λέγουσι τὰ τε ἄλλα ἄτοπα καὶ τὸ σῶμα χωρεῖν διὰ σώματος. ἡμεῖς δὲ
 15 οὐχ οὕτω φαμέν· οὐ γὰρ σῶμα εἶναι φαμεν τὸ διάστημα, ἀλλὰ χώραν
 σώματος καὶ διαστάσεις μόνας κενὰς ἐκτὸς πάσης οὐσίας καὶ ὕλης. καὶ
 ὑπάρχει γε πάντα τὰ κοινὰ ὁμολογήματα τοῦ τόπου τῷ τοιοῦτῳ τόπῳ· 5
 καὶ γὰρ ἴσος ἐστὶ μάλιστα τῷ ἐν τόπῳ οὐδὲν μᾶλλον ἢ τὸ πέρασ τοῦ πε-
 ριέχοντος, καὶ ἀκίνητος, ὡς εἶπε, καὶ οὐδὲν ἐστὶ τοῦ πράγματος, καὶ χωρι-
 20 στός, καὶ ἐμπεριέχει δὲ τὸ ἐν τόπῳ οὐδὲν μᾶλλον ἢ τὸ πέρασ τοῦ περιέ-
 χοντος. ὥσπερ γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν τόπον λέγοντες περιέχειν αὐτὴν φασι,
 καίτοι ἐφαρμόζει γε τῷ πέρατι τοῦ σώματος, οὕτω καὶ τὸ διάστημα ἐφαρ-
 μόζει τῷ σώματι, περιέχει ἂν τὸ σῶμα, διότι οὐ κενόν ἐστὶ τὸ ἐγγινόμε-
 25 ῖνον ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ σῶμα τὸ ἐγγινόμενον ἐν τῷ κενῷ, ὥσπερ 10
 25 ἤδη εἶπον. εἰ μὲν γὰρ ἦν σωματικὸν διάστημα ὁ τόπος καὶ ἐγένετο ἐν
 αὐτῷ σῶμά τι, χωρεῖν ἀνάγκη ἦν δι' ἀλλήλων τὰ διαστήματα, ἐπειδὴ δὲ
 καθ' αὐτὸν ὁ τόπος κενόν ἐστίν, οὐκ ἂν εὐλόγως εἰποιέ τις χωρεῖν αὐτὸ
 διὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὸ σῶμα δι' αὐτοῦ χωρεῖν· πλήρωσις γὰρ μόνον
 γίνεται τοῦ σώματος ἐν αὐτῷ γενομένου, οὐ μέντοι χώρησις δι' ἀλλήλων.
 30 διὰ τοῦτο δὲ οὐδὲ τὸ μῦθον ἔσται καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ· εἰ μὲν γὰρ διηρεῖτο

1 οἶε M: εἴη t   2 μῆ GK: οὖν t   ἕτερόν τι KM: ἕτερόν γε (γε μῆ t) Gt
 εἰσίων K   τι μεταξύ εἶναι Gt   3 αὐτὸς τοῖς σαυτοῦ M: αὐτὸς τοῖς αὐτοῖς αὐτοῦ K:
 αὐτοῖς τοῖς ἑαυτοῦ G: ὥστε αὐτοῖς τοῖς σαυτοῦ t   εἶναι γὰρ (γὰρ om. K) λέγεις GK:
 λέγεις γὰρ εἶναι t   5 οὐ γὰρ M   7 κενὸν τοῦ σώματος γίνεται M   9 κενὸν KM:
 μὲν G: μόνον ἄνευ t   10 ἦν M   11 τὸ τοπικὸν Gt   12 παχυτήτων M   13 οὖν
 ἔψεται] συνέψεται G   14 διὰ τοῦ σώματος Gt   17 γε KM: om. G: δὲ t· ὁμολο-
 γήματος compend. M   18 ἴσως K: ἴσον G   τῷ t: τῶν (p. 551,22. ad p. 565,25 sq.?)
 KM: τὸ G   18. 19 οὐδὲν—περιέχοντος om. fortasse recte KM   18 οὐδὲν G: καὶ t
 18 et 20 μᾶλλον] expectes ἦττον   19 ὡς om. K   19. 20 τοῦ—δὲ om. KM   20 οὐ-
 δὲν GK: om. t   21 τόπου λέγοντος K   22 ἐφαρμόζεται (om. γε) K: ἐφαρμόζει τε M
 22. 23 ἐφαρμόζη Gt   23 οὐ τὸ κενόν Gt   24 ἀλλὰ τῷ σώματι t   25 μὲν Gt:
 μῆ KM   26 σῶμά τι scripsi: σώματι GK: τῷ σώματι t   27 εὐλόγων M   εἰποιέ
 GM: εἶποιεν K: εἶποι corrigi t, at cf. p. 590,1 al.   28 τοῦ om. M   29 γενομένου t
 δι' ἀλλήλων τὰ διαστήματα M   30 δὲ οὐδὲ t: δὲ KM: οὐδὲ G   μῦθον—διηρεῖτο
 om. G   ἐν τόπῳ καθ' αὐτὸ et διαιρεῖτο K

ὑπὸ τοῦ διαστήματος καὶ τὸ σῶμα τὸ χωρῆσαν ἐν αὐτῷ, ἀνάγκη ἦν ἐκά- p1
 στου μορίου ἰδίᾳ περιγραφομένου καὶ ἕκαστον ἰδίᾳ ἐν τόπῳ εἶναι, εἰ δὲ 15
 μὴ διαίρεται τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ διαστήματος μὴδὲ χωρεῖ τὸ διάστημα
 διὰ τοῦ σώματος, ποία ἀνάγκη εἶναι τὸ μῦρον καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ;
 5 Ἄλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀπορήσειε τις πρὸς τὸν λόγον. ὁ ἦδη φησάντες
 εἵπομεν, ὅτι εἰ ὁ τόπος διάστημα ἔστιν ἄνευ οὐσίας πάσης καὶ ὕλης ἐν
 μόναις ταῖς διαστάσεσι τὸ εἶναι ἔχον, αἱ δὲ διαστάσεις τοῦ ποσοῦ, συμ-
 βήσεται τὸ ποσὸν χωριστὸν εἶναι ἄνευ οὐσίας. ἀλλ' ἀδύνατον· πᾶσαι γὰρ
 αἱ ἄλλαι κατηγορίαι ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ εἶναι ἔχουσιν. εἰ τοίνυν ἀδύνατον τὸ 20
 10 ποσὸν καθ' αὐτὸ ὑποστῆναι χωρὶς τῆς οὐσίας, ἀδύνατον εἶναι τὸ τοιοῦτον
 διάστημα. φημί οὖν ἐγὼ ὅτι μάλιστα μὲν οὐ ταῖς ἡμετέραις θέσεσιν
 ἀνάγκη τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθεῖν φύσιν, ἀλλὰ τοῖς πράγμασι συμ-
 φώνους εἶναι τὰς ἡμετέρας ὁμολογίας. οὐκ ἐπειδὴ τοίνυν οὕτω διωρισά-
 μεθα ὡς ἀδύνατον ποσὸν τι ὑποστῆναι ἄνευ οὐσίας, ἦδη που ἀνάγκη
 15 καὶ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν οὕτως ἔχειν· εἰ γὰρ ἐπειδὴ πάντως
 ἐν τοῖς σώμασι μετὰ οὐσίας ὀρώμεν τὸ ποσὸν, διὰ τοῦτο καθ' αὐτὸ οὐκ 25
 ἂν ὑποστῆναι ἀποφαινόμεθα, ὥρα καὶ αὐτὰς τὰς οὐσίας μὴ ἀυτοποστάτους
 εἶναι λέγειν. πᾶσα γὰρ φυσικὴ οὐσία ποσοῦ τινος ὀρισμένου δεῖται εἰς τὸ
 εἶναι· ἀδύνατον γοῦν ἐν τῷ τυχόντι μεγέθει τὸ τυχὸν εἶδος ὑποστῆναι,
 20 ὡς ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ ταύτης τῆς πραγματείας ἐδείχθη, ἀλλὰ καὶ σὰρξ
 καὶ ἄνθρωπος καὶ ὄστον καὶ τὰ ἄλλα πάντα φυσικὰ εἶδη οὐκ ἂν ὑπο-
 σταίη μὴ ἐν τινι ὀρισμένῳ ποσῷ, ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ, ἐν ᾧ πεφυ-
 κεν ἡ σὰρξ ὀφίστασθαι, φθαρέντος συνεφθάρη καὶ τὸ εἶδος. ταύτη οὖν 30
 εἵπομι ἂν τὰ φυσικὰ εἶδη ὡς ἐν ὑποκειμένῳ τῷ ποσῷ τὸ εἶναι ἔχειν.
 25 καὶ τί δεῖ περὶ τοῦ ποσοῦ λέγειν; οὐδὲν γὰρ τῶν φυσικῶν εἰδῶν ἄνευ
 ὕλης ὑποστῆναι δύναται· ἂν· πάντα οὖν συμβεβηκότα ἂν εἴη τῇ ὕλῃ.
 ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει, μακροῦ ἂν καὶ λόγου δέοι καὶ χρόνου πρὸς
 τὸ γνῶναι, ὅπερ δὲ εἶπον ἐξ ἀρχῆς, καὶ νῦν λέγω, ὅτι ἡ δεξιότασαν
 ὅτι οὐκ ἔστι τὸ τοιοῦτον διάστημα καὶ λυέτωσαν τὰ παρ' ἡμῶν δεδειγ- 35
 30 μένα, ἧ, ἔστ' ἂν ἐκεῖνα μένωσιν, οὐκ ἀναιρήσομεν τὴν τῶν πραγμάτων
 φύσιν, ἐπειδὴ τισὶν οὕτως ἔδοξεν ἀποφύνασθαι, ὡς ἀδύνατον τὸ ποσὸν καθ'
 αὐτὸ ὑποστῆναι. ἔπειτα δὲ κάκεινο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι πᾶσαι αἱ κατηγορίαι

1 καὶ om. Gt prius τὸ om. G χωρῆσαι K ἦν] ἡ G 2 ἰδίᾳ (altero loco)
 KM: ἦδη G: ἦδη καθ' αὐτὸ t 4 ποῖα K 5 ἐκείνω K ἀπορήσειεν K: ἀπορήσειεν
 ἂν t, cf. ad p. 16,10 8 GKM: ὅν t ἦδη p. 561,25 7 ταῖς om. Gt ἔχον t:
 ἔχων GKM 8 ἀλλὰ t 10 χωρὶς KM: χωριστὸν Gt 14 ὡς] εἰς G 15 εἰ γὰρ KM:
 σκοπεῖ δὲ καὶ οὕτως· εἰ Gt 16 τῆς οὐσίας Gt 17 ὑποφαινόμεθα KM ὥρα Gt:
 ὄρα M: ὄρα K 18 ante ποσοῦ addunt πάντως Gt 19 γοῦν GM: γοῦν γὰρ K:
 οὖν t 20 πρώτῳ λόγῳ c. 4 p. 187^b13 sqq. 23 ταύτης G 24 ἦδη K
 τὸ ποσὸν K ἔχον M 25 δεῖ] δὴ K 26 δύναται ἂν K post ὕλη addunt
 ὥστε μᾶλλον ἀυτοπόστατον τὸ ποσὸν ἢ τὰ οὐσιώδη τῶν εἰδῶν Gt 27 ὅπως KM:
 ὡς Gt ἔχει G καὶ λόγου δέοι KM: καὶ δέοι λόγου G: δέοι καὶ λόγου t
 29 τὸ om. Gt ὁμῶν K 31 οὕτως M ἔδοξεν οὕτως Gt 32. p. 579,1 ἔπειτα
 — ὑποστήκασι om. G

οὐκ ἄνευ τῆς πρὸς ἀλλήλας συμπλοκῆς ὑφεστήκασιν· οὐ γὰρ ἔστιν εὐρεῖν p 1^r
 μίαν κατηγορίαν ἄνευ τῆς τῶν ἄλλων συμπλοκῆς ὑφεστῶσαν, οὐδὲ αὐτὴν 41
 τὴν οὐσίαν ἦτις καθ' αὐτὴν ὑποστῆναι δύνασθαι λέγεται. καὶ ἡ ὕλη
 γούν καὶ τὸ δεύτερον ὑποκείμενον, λέγω δὴ τὸ τριχῆ διαστατὸν καὶ
 5 ἄποιον σῶμα, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ δυνάμενον καθ' αὐτὸ ὑποστῆναι, ὅμως οὐχ
 ὑφεστήκεν οὐδέποτε ἄνευ ποιοτήτων. καὶ τὸ τοπικὸν οὖν διάστημα, εἰ καὶ
 ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ἠδύνατο ὑποστῆναι ἂν καθ' αὐτὸ (τί γὰρ ἐκώλυε χώραν 45
 εἶναι κενὴν σώματος, ὥσπερ ἐλέγομεν, εἰ τὸν ἀμφορέα ἐπινοήσομεν μηδὲν
 ἐντὸς περιέχοντα σῶμα;), ἀλλ' οὖν οὐδέποτε μένει κενὸν σώματος αὐτὸ καθ'
 10 αὐτό, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῆς ὕλης φθαρέντος τοῦ εἶδους ἄλλο εὐθὺς ἐπι-
 γίνεται, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τούτου ἡ ἀντιμετάστασις τῶν σωματικῶν οὐδέποτε
 τὴν χώραν καταλιμπάνει κενήν, ἀλλ' ἄμα ἄλλο μὲν ἔξεισι σῶμα, ἕτερον
 δὲ ἀντεμπίπτει. καὶ ταύτη οὐδέποτε ἄνευ οὐσίας οὐδὲ τὸ τοιοῦτον ποσὸν
 ἔστιν εὐρεῖν. καὶ μήποτε ἡ τοῦ κενοῦ βία αὕτη ἐστὶ, τὸ μὴ χωρισθῆναι 50
 15 ποτε τὸ τοιοῦτον ποσὸν τῆς οὐσίας. ὥστε ταύτη σφῆζοιτ' ἂν καὶ τὸ δο-
 κοῦν ὠμολογημένον εἶναι διὰ τὸν συνειθισμὸν τοῦ συνεχῶς τοῦτο λέγεσθαι,
 λέγω δὴ τὸ μὴ ἂν τὸ ποσὸν ὑποστῆναι καθ' αὐτὸ ἄνευ οὐσίας· οὐδέποτε
 γὰρ ἐνδέχεται εἶναι τὸ κενὸν χωριστὸν σώματος.

'Ἀλλὰ γὰρ οὕτω πάντα τὰ ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ καὶ τῷ τοιοῦτῳ τόπῳ
 20 ἐδειξάμεν ὑπάρχοντα, λέγω δὴ τὸ διωρισθαι ἐν τῷ καθόλου τόπῳ τὸ ἄνω
 καὶ τὸ | κάτω. καὶ γὰρ ἀπορήσειεν ἂν τις εἰκότως τῷ Ἀριστοτελικῷ συνι- p 1^v
 στάμενος δόγματι, ὅτι εἰ τόπος ἐστὶ τῶν τε βαρέων καὶ κούφων σωματικῶν
 τὸ ἀπειλημμένον ἐντὸς τῆς κοίτης ἐπιφανείας τῆς σεληνιακῆς σφαιράς κενὸν
 τριχῆ διαστατόν, ὡς ἂν αὐτοὶ φαίητε, φέρεται δὲ φύσει τὰ μὲν κούφα
 25 ἐπὶ τὸν ἄνω τόπον τὰ δὲ βαρῆα ἐπὶ τὸν κάτω, πῶς ἀφοριεῖς τοῦ διαστή-
 ματος τούτου τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω; μέχρι γὰρ τίνος τὸ μὲν ἄνω ὀρίσεις, 5
 τὸ δὲ κάτω; καὶ εἰ δεῖ τὸν τόπον τινὰ φυσικὴν δύναμιν ἔχειν, καθ' ἣν
 τὰ κούφα τε καὶ βαρῆα τῶν ἰδίων ἐφιέμενα τόπων ἕκαστον ὑπὸ τῆς φυ-

1 ἄλληλα M ὑφεστήκασιν Kt: συμπεφύκασιν M 1. 2 οὐ γὰρ ἔστιν εὐρεῖν (εὐρεῖν om. K)
 μίαν (ian, sic, K) — ὑφεστῶσαν KM: καὶ τὸν τόπον τοῖον καθ' αὐτὸν ὑποστῆναι οὐ (haec omnia
 addidit t: om. (i) τῶν ἐνδεχομένων ἐστὶ: τῶν πρὸς τι γὰρ ὁ τόπος καὶ τὸ ἐν τόπῳ, καὶ
 οὐδέτερον τοῦ λοιποῦ χωρὶς εἶναι δύναται: ὥστε τῷ μὲν ἰδίῳ λόγῳ, χωριστός ἐστὶ τῶν σω-
 ματικῶν ὁ τόπος. κατ' ἐνέργειαν δὲ οὐδέποτε ἐστὶ χωρὶς σωματικῶν. καὶ τί λέγω περὶ τοῦ πο-
 σοῦ, ὅπου γε οὐδὲ μία (οὐδεμία t) κατηγορία χωρὶς τῆς τῶν λοιπῶν, ἢ πασῶν ἢ τινῶν ὑφέ-
 στηκε συμπλοκῆς Gt 2. 3 αὐτὴν τὴν οὐσίαν KM: αὕτη ἡ οὐσία Gt 3 δύναμι
 (sic) K 4 γούν ἡ καὶ Gt 6 τὸ om. K 7 οἶον Gt ἑαυτὸ K ἠδύ-
 νατο ὑποστῆναι ἂν M: ὑποστῆναι ἂν (om. ἠδύνατο) K: ὑποστῆναι ἠδύνατο ἀεὶ (ἠδύνατ' ἂν,
 sic, t) Gt ἑαυτὸ M 8 λέγομεν t ἐπινοήσομεν K 9 οὖν] οὐ K
 9. 10 καὶ αὐτὸ καθ' αὐτό Gt 10 φθαρέντος τοῦ KM: τοῦ μὲν φθαρέντος τοῦ G: ἐνός
 φθαρέντος t 12 ἄμα om. G: ἄμ' t ἔξεισι Mt: ἔξει K: ἐξήει G 14 ἡ KM: καὶ
 ἡ Gt αὕτη M 15 τοιοῦτο G 19 οὕτω G καὶ τῷ τοιοῦτῳ τόπῳ om. KM
 20 ante λέγω addit ἐν δὲ τι λείπεται μόνον t τὸ] τῷ G διορίσασθαι Gt 22 ὅτι
 om. G τε om. Mt 23 ἐντὸς om. G 24. p. 597, 4 τριχῆ—εἰπῶν δὲ nulla indi-
 cata lacuna om. K 26 τίνος M ὀρίσεις M: ὀριεῖς Gt 27 καὶ τίνα (om. εἰ δεῖ
 τὸν τόπον εἶ φυσικὴν) M 28 ἐφιέμενα M τῆς om. G

σικῆς ὕμης ἐπὶ τὸν οἰκεῖον φέρεται, τὸ δὲ τοιοῦτον διάστημα κενὸν τῷ **p** 1
 ἰδίῳ λόγῳ ὑπάρχον οὐδεμίαν δύναμιν ἔχειν οἷον τε, τίνι λόγῳ τὰ μὲν ἐπὶ
 τὸδε αὐτοῦ τὸ μέρος φυσικῶς ὕμῃ, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ ἕτερον; εἰ τοῖον μά-
 λιστα πάντων δεῖ ὑπάρχειν τῷ τόπῳ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, τῷ δὲ τοιοῦτῳ
 5 τόπῳ οὐκ ἂν ὑπάρξοι, μόνῳ δὲ τῷ πέρατι τοῦ περιέχοντος καθὸ περιέχει **10**
 τὸ περιεχόμενον, ὡς Ἀριστοτέλης τὸν τόπον ὠρίσατο, οὗτος ἂν εἴη κυρίως
 τόπος. ἐπεὶ γὰρ τὰ κρείττονά τε καὶ ἀνωτέρω εἶδους λόγον ἔχει πρὸς τὰ
 καταδεέστερα, ἐκείνων δηλονότι ὕλης ἐχόντων πρὸς αὐτὰ λόγον, ἐφίεται
 10 δὲ ἢ ὕλη τοῦ εἶδους, ὡς ἠθλο ἄρρενος καὶ ὡς αἰσχρὸν καλοῦ (ἕκαστον
 γὰρ τοῦ εἶναι ἐφίεται, ἔστι δὲ ἕκαστον ὅτε ἀπειλῆζοι τὴν οἰκεῖαν τελειό-
 τητα, τοῦτο δὲ ἔστι τὸ εἶδος), εἰκότως τὸ μὲν πῦρ τοῦ κατὰ φύσιν αὐτοῦ
 τόπου ἐφίεται, τουτέστι περιέχεσθαι ὑπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος τῆς **15**
 σεληνιακῆς σφαίρας, ἵνα κοσμηται ὑπ' αὐτοῦ καὶ οἷον εἰδοποιῆται (κοσμεῖ-
 ται δὲ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τελειοῦται τῷ τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάσχειν, ποιεῖ
 15 δὲ καὶ πάσχει οὐκ ἄλλως ἢ τῷ ἄπτεσθαι). ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἀῆρ ἐφίε-
 ται τοῦ ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς περιέχεσθαι σφαίρας, καὶ οὕτω μέχρι τῶν
 ἐσχάτων.

Ἄλλὰ καὶ πρὸς ταῦτα εὐκόλος ἢ ἀπάντησις· τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ τῷ
 Ἀριστοτελικῷ λόγῳ οὐδὲν ἤττον συμβαίνει. εἰ γὰρ πέρας τοῦ περιέχοντος
 20 ἔστιν ὁ τόπος, τὰ δὲ περιεχόμενα ἄλλα ὑπὸ ἄλλης ἐπιφανείας τοῦ ἀέρος **20**
 ἢ τοῦ ὕδατος περιέχεται, ὡς ἂν ἕκαστον ἔχη μεγέθους ἢ μικρότητος, λε-
 γέτωσαν ἡμῖν μέχρι τίνος τὸν κάτω τόπον ὀρίσομεν. εἰ γὰρ ὄρη τινὰ διὰ
 μεγέθους ὑπερβολὴν σχεδὸν ἐγγίζει τῇ σεληνιακῇ σφαίρᾳ, ὡς καὶ διὰ
 τοῦτο Σεληναῖα καλεῖσθαι, εἰ ταῦτα νοήσομεν μὴ συνεχῆ ὄντα τῇ γῆ ἄλλα
 25 διηρημένα, πότερον ἐν τῷ ἄνω τόπῳ λεχθήσεται ἢ ἐν τῷ κάτω; καὶ τί
 λέγω ταῦτα; οἱ ἐπάνω τούτων ἐπικείμενοι λίθοι, ἢ τὰ περὶ τὸ κέντρον
 τοῦ παντὸς ἢ γῆς μέρια τινὰ διηρημένα τοῦ ὕλου ἢ ὕδατος, ἄρα ἐν τῷ **25**
 κάτω τόπῳ εἰσίν; οὐκοῦν ὁ ὑπὸ τὰ ὄρη ἐκεῖνα ἀῆρ ἐν τῷ παρὰ φύσιν
 ἂν εἴη τόπῳ κατωτέρῳ ὑπάρχων τῶν βαρέων σωμάτων. κἄν μὴ διηρη-
 30 μένα δὲ ἐπινοηθεῖη τὰ ὑψηλότερα τῶν ὄρων, ἀλλ', ὥσπερ εἰσὶ, συνεχῆ τῇ
 ὄλῃ γῆ, πότερον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀέρος, τὴν περιέχουσαν τὰς κορυφὰς
 αὐτῶν, μόνιον φήσομεν τοῦ κάτω τόπου ἢ οὐ; καὶ τοῦτο μέχρι πόσου;
 τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τοῦ ἄνω τόπου ἐροῦμεν· ποῖον γὰρ ἔρεῖς τὸν ἄνω
 τόπον; πότερον τὴν κοίλην ἐπιφάνειαν τῆς σεληνιακῆς σφαίρας; ἀλλ'

1 τοιοῦτο G 2 τίνι Mt: τῷ G καὶ τὰ μὲν G 3 τὸ (ante ἕτερον) M:
 om. Gt 3. 4 μάλιστα πάντων M: κἄν τὰ μάλιστα Gt 5 post περιέχοντος iterat
 ὑπάρξοι t περιέχοι G 6. 7 οὗτος—τε om. G 7 εἶδους Mt: διδούς G: δὲ εἶδους
 corr. G² 8 ἔχοντα primitus M 9 τοῦ om. G ἄρρενος M alterum ὡς om. G
 10 ἀπειλῆζει G 11 αὐτοῦ (sic) Mt: om. G 13 ἦδη ποιῆται M 19 εἰ γὰρ πέρας iterat
 incipiente nova pagina M 19. 20 τοῦ περιέχοντος ἐστὶν M: ἐστὶ τοῦ περιέχοντος Gt
 22 διὰ M: om. Gt, qui mox ὑπερβολῇ 25 post τόπῳ addit ὄντα t δευχθήσεται G
 27 ἄρα M 28 ὑπὸ Gt: ἐπὶ M 29 μὴ G²Mt: om. G 30 ἐπίνο M ὑψηλότερα
 (sic) M: ὑψηλότατα Gt 31 πότερον primitus G 32 πόσου Mt: τόσούτου G

εἰ αὕτη μόνον εἶη ὁ ἄνω τόπος, καὶ τὰ ὑπὸ ταύτης προσεχῶς περιεχόμενα, ταῦτα μόνον ἐν τῷ ἄνω ἐστὶ τόπος, οὐκ ἂν εἶη ὁ ἄηρ ἐν τῷ ἄνω 81
 τόπῳ, ἐπεὶ μὴ ὑπὸ ταύτης προσεχῶς περιέχεται, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ πυρός.
 ἀλλ' εἰ καὶ αὕτη ἄνω εἶη, δύο εἶδη ἂν εἶη τοῦ ἄνω τόπου. καὶ περὶ τοῦ
 5 κάτω δὲ ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ τε τῆς γῆς σκοποῦνται καὶ τοῦ ὕδατος. καὶ
 τίς ἂν εἶη ἡ διαφορὰ τοῦ τε ἄνω τόπου πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἐστὶ τοῦ κάτω;
 ὅτι μὲν αἱ αὐταὶ ἀπορίαι οὐδὲν ἤττον καὶ τούτῳ ἔπονται τῷ λόγῳ,
 σαφὲς ἐντεῦθεν, ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς ἔχει, γνοίης ἂν οὕτως. κυρίως μὲν 85
 οὐδ' ἂν εἶη ἐν τῷ παντὶ κατὰ φύσιν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ἀλλ' ὡς αὐ-
 10 τὸς φησὶν ἐν ἐτέροις, τὸ κύκλω καὶ τὸ πέρειξ. εἰ δὲ καὶ φήσομεν ἄνω
 μὲν τὸ πέρειξ, κάτω δὲ τὸ μέσον, ἔσται κάτω μὲν τόπος ὁ ἀπειλημμένος
 ὑπὸ τῶν βαρέων σωμάτων, ἄνω δὲ ὁ ὑπὸ τῶν κούφων· τὰ γὰρ ἐπανι-
 στάμενα τῶν ὀρῶν βία ὑπερανέχει τὸ ὅλον. βία δὲ λέγω, διότι εἰ καὶ
 συνεχῆ ἐστὶ τῆ ὅλη γῆ, ἀλλ' οὐ πανταχόθεν αὐτῇ συνάπτει· ἔοικε γὰρ
 15 τοῖς λίθοις τοῖς ἐπιτιθεμένοις ἀλλήλοις ἐν ταῖς οἰκοδομίαις. τὴν δὲ παρὰ 40
 φύσιν αὐτῶν θέσιν δηλοῦσιν ἱκανῶς αἱ ἀπορροήσεις αὐτῶν· ἀπορραγέντα
 γὰρ, ὡς δὴ παρὰ φύσιν ὄντα, φέρεται ἐπὶ τὸν οἰκείον καὶ κατὰ φύσιν τό-
 πον. τὸ δὲ λέγειν δύναμιν τινα ἔχειν αὐτὸν καθ' αὐτὸν τὸν τόπον γε-
 λοῖον πάνυ· οὐ γὰρ ἐπιφανείας ἐφιέμενα φέρεται ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους
 20 ἕκαστα, ἀλλὰ τῆς τάξεως ἐφιέμενα, ἧς παρὰ τοῦ δημιουργοῦ τετυχήκα- 45
 σιν. ἐπεὶ οὖν τὴν ἐσχάτην μὲν τάξιν ἡ γῆ εἵληφεν, ὥστε πᾶσιν ὑφίστα-
 σθαι, δευτέραν δὲ τὸ ὕδωρ, καὶ τρίτην καὶ τετάρτην δὲ τὸ ἄηρ καὶ τὸ πῦρ,
 εἰκότως, ὅταν ταύτης τῆς τάξεως παρασαλευθῆ τι καὶ τὸ πεφυκὸς ἄλλῳ
 ἐπιπολάζειν ὑπὸ τινος βίας μὴ ἐπιπολάζει αὐτῷ ἀλλ' ὑφίστηται, τῆς τάξεως
 25 ἧς ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ ἔλαχεν ἐφιέμενα κινεῖται ἐπὶ τοσοῦτον, ἕως ἂν ἐν
 ταύτῃ γένηται. φέρεται οὖν ἐπὶ τὸ ἄνω τὰ κούφα, οὐχ ἀπλῶς ἀπτεσθαι
 τῆς ἐπιφανείας τοῦ περιέχοντος ἐφιέμενα, ἀλλὰ τῆς τάξεως ἣν ὁ δημιουρ- 50
 γὸς αὐτοῖς ἐπένειμε· τότε γὰρ μάλιστα τὰ εἶναι ἔχουσι, καὶ τὴν ἑαυτῶν
 τότε ἔχουσι τελειότητα. οὐχ ὁ τόπος οὖν ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ φέρεσθαι
 30 τὰ σώματα ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους, ἀλλὰ τὰ σώματα ἔφρσιν ἔχει τοῦ
 τὴν αὐτῶν φυλάττειν τάξιν.

Τεσσαρῶν οὖν ὄντων τῶν στοιχείων, καὶ δύο μὲν κούφων δύο δὲ βα-
 ρέων, | ἐγὼ μὲν, εἴ γε δεῖ ὅλως ἀφορίζειν, φημί ἄνω μὲν τόπον εἶναι τὸ p 2
 μόριον τοῦ διαστήματος τὸ ἀπειληφὸς τὰ κούφα σώματα, κάτω δὲ τὸ

1 αὕτη M: αὐτή Gt   2 δ' ἐστὶ M   3 τῆς om. G   4 αὕτη μόνη ἄνω G   6 ἡ M:
 om. Gt   7 μὲν M: μὲν οὖν Gt   9 οὐδ' GM: οὐκ t   τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κατὰ φύσιν Gt
 10 ἐν ἐτέροις] cf. De Caelo Δ 1 p. 308*17 sqq.? Simplic. p. 605,19   11 ἔσται μὲν κάτω τό-
 πος ὅλος ἀπειλημμένος M   12.13 ἐπανιστάμενα M: ἐπαναστήματα Gt   13 ὑπεράνω ἔχει τοῦ
 ὅλου G   18.19 πάνυ γελοῖον Gt   19 γὰρ διὰ τὰς ἐπιφανείας (om. ἐφιέμενα) G   20 ἀλλὰ
 τῆς τάξεως ἐφιέμενα M: οὐδὲ γὰρ τῆς περιεχώσεως ἐπιφανείας ἐφίεται τὰ βαρέα· ἀλλὰ τῆς ἐπὶ
 τὸ κέντρον ῥοπῆς· ἐφίεται οὖν ἕκαστα τῆς τάξεως Gt   24 αὐτὸ primitiv M   ὑφίστηται
 M: ἀφίστηται Gt   25 ἐφιέμενα ταύτης t   28 ἀπένειμε Gt   καὶ M: καὶ γὰρ Gt
 29 ἔχουσι Mt: ἴσασι G   30 ἀλλ' αὐτὰ τὰ fort. recte Gt, qui mox ἔχει ἔφρσιν   31 αὐτῶν
 (sic) M: ἑαυτῶν Gt   33 τὸν τόπον M   34 κούφα corr. superscr. G²: κάτω G

ἀπειληφός τὰ βαρέα, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὐκ ἂν ἔχοι λέγειν τίς ἐστι κυ- p 2^r
 ρίως ὁ ἄνω τόπος καὶ τίς ἐστὶν ὁ κάτω. εἰ γὰρ ὁ μὲν ἄνω τῶν κούρφων
 ἐστὶν ὁ δὲ κάτω τῶν βαρέων, καὶ ἐστὶν ὁ ἄνω τόπος τὸ πέρασ τοῦ
 περιέχοντος, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ κοίλη ἐπιφάνεια τῆς σεληνιακῆς σφαίρας,
 5 αὕτη δὲ τὸ πῦρ μόνον προσεχῶς περιέχει, οὐκ ἂν εἴη ἄνω ὁ ἀήρ, ἧ δύο 5
 εἶδη τοῦ ἄνω τύπου. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κάτω. εἰ δὲ καὶ τὰς ἐντὸς
 τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας ἐν τόπῳ βούλεται εἶναι, ἐν τῷ τόπῳ δὲ πάντως τὸ
 ἄνω ἐστὶ καὶ τὸ κάτω, ἔσται τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω, τὸ μὲν βαρὺ τὸ δὲ
 10 κούρῳ, ὕπερ οὐ βούλεται. ὥστε οὐ πάντως εἰς τὸ ἄνω καὶ εἰς τὸ κάτω
 τὸν τόπον ἀνάγκη διαιρεῖν, οὐδὲ κατὰ τὰ αὐτῶ δοκοῦντα. πῶς δὲ οὐχὶ
 καὶ τὸ αὐτὸ περιέχον τε εἴη καὶ περιεχόμενον; καὶ γὰρ ἡ θάλασσα, εἴ γε
 ἐν τόπῳ ἐστί, περιέχεται ἂν ὑπὸ τῆς ἀνεχούσης αὐτὴν ἐπιφανείας, τῆς 10
 γῆς δηλονότι μετὰ τοῦ ἐπιπολάζοντος αὐτῇ ἀέρος. ὁμοίως δέ, εἴπερ ἐστὶ
 καὶ ἡ γῆ ὅλη ἐν τόπῳ καθ' ὅλην ἑαυτήν, περιέχεται ἂν κατὰ τι μῦριον
 15 ἑαυτῆς ὑπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τῆς πρὸς τῇ πυθμένι τῆς θαλάσσης.
 ὥστε καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς τόπος τοῦ ὕδατος, καὶ ἡ τοῦ ὕδατος τόπος
 τῆς γῆς, καὶ τὸ αὐτὸ καθὼ περιέχεται κατὰ τοῦτο καὶ περιέχει. τούτων
 δὲ οὐδὲν ἔπεται τοῖς τὸ διάστημα τὸν τόπον εἶναι λέγουσιν.

Ἄλλὰ πάλιν ἐπαποροῦσι τῇ λόγῳ, καὶ φασιν ὅτι εἰ ἡ τι τοιοῦτον 15
 20 διάστημα κενὸν τῇ ἰδίῳ λόγῳ τὸ δεξιόμενον τὰ σώματα, ἀνάγκη τοῦτο καὶ
 ἄπειρον εἶναι· οὐδὲ γὰρ ἔξει τι πέρασ. τὸ γὰρ πέρασ τῶν τριχῆ διαστατῶν
 ἐπιφανεία ἐστὶ, τίς δὲ ἂν εἴη τοῦ τοιοῦτου διαστήματος ἐπιφάνεια τῆς
 ἐπιφανείας ἐν σώμασιν ὑπεστώσης; ὥστε εἰ καὶ κεχώρηκε δι' αὐτοῦ ἡ
 πᾶσα τοῦ οὐρανοῦ σωματότης μέχρι τῆς ἐξωτάτης ἐπιφανείας, πέρασ δὲ
 25 τούτου εἶναι οὐκ ἐνδέχεται, ἀνάγκη κεχῶσθαι αὐτὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ
 ἐπ' ἄπειρον, ὅπερ καὶ αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ ἀλογον, ἐλήλεγκται δὲ
 καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἰκανῶς καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ καὶ ἐν τῇ 30
 Περὶ οὐρανοῦ. ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα ὅπως κἂν τὸ πιθανὸν ἔχειν δόξῃ ἡ τοι-
 αῦτη ἀπορία. πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ τριχῆ διαστατὸν τὸ τοιοῦτον ἐν-
 30 νοεῖν ἐνδέχεται, οὕτω καὶ ἐπιφάνειαν ἀνάλογον τούτῳ, ἔπειτα εἰ καὶ ἐπι-
 φάνειαν ἀνάλογον αὐτῷ μὴ οἶόν τε ἦν ἐπινοῆσαι, οὐ διὰ τοῦτο ἀνάγκη
 καὶ ἐπ' ἄπειρον ἐκτείνεσθαι τὸ κενόν· ἐπειδὴ γὰρ τόπος τῶν σωμάτων
 ὑπέσθη, τοσοῦτον μὲν ὑπέσθη ὅσον οἶόν τε ἦν χωρῆσαι τὰ κοσμικὰ σώ-
 ματα, συμπερατοῦται δὲ τοῖς τῶν σωμάτων πέρασιν. ὥσπερ γάρ, εἰ τὸ 25

1 ὁ δὲ Mt: ὁ μὲν οὖν G λέγειν om. M 2 γὰρ Gt: γε M 3 ἐστὶν om. Gt, qui
 mox βαρέων ἐστὶ 6. 10 εἰ δὲ—δοκοῦντα om. M 14 ὅλη καθ' ὅλην ἑαυτήν ἐν τόπῳ Gt
 16 ἡ τοῦ] ὁ τοῦ M 19 ἀλλὰ γὰρ πάλιν G ἡ M: εἴη Gt τοιοῦτο G 20 δε-
 ξάμενον G 22 ἐπιφανεία ἐστὶ—ἐπιφάνεια M: ἐπιφάνειαν G: ἐπιφάνεια· πέρασ δὲ αὐτὸ οὐκ

ἔξει ἐπιφάνειαν t τῆς Gt: τῆς δὲ M, qui mox σώμ 23 καὶ κεχώρηκε M: κατεχώρηκε
 primitus G: κεχώρηκε corr. G et t 25 τούτου M: τοῦτο Gt 26 εἰλογον G
 27 καὶ (ante ὑπὸ) M: om. Gt καὶ ἐν ταύτῃ κτλ.] cf. ad p. 409,3 28 δόξῃ GM:
 δόξει t: num δόξει? 29 ἀπορία] πραγματεία G τὸ om. G 30 τούτων G
 31 αὐτῷ] οὕτω G 32 ἐπειδὴ Mt: ἐπεὶ G ὁ τόπος Gt 33 οἶόν om. M

μεταξὺ τοῦ ἀμφορέως κενὸν ἐπινοηθεῖν, ἐμβληθῶσι δὲ διάφορα σώματα p 2^r
 ἐν τῷ ἀμφορεῖ μὴ συνεχῆ μὲν πρὸς ἀλλήλα ἀπτόμενα δέ, ὡς ἕκαστον
 μέρος τι τοῦ ἐντὸς τόπου καταλαβεῖν, ἕκαστον μὲν ἀνάγκη τῶν μορίων τοῦ
 κενοῦ συμπερατοῦσθαι τῷ δεχθέντι σώματι, καὶ τὸ ὄλον δὲ κενὸν μέχρι
 5 τῆς τοῦ ἀμφορέως κοίτης ἐπιφανείας περατοῦσθαι πάντων τῶν ἐντὸς
 σωμάτων μέχρις αὐτῆς περατουμένων, οὕτω καὶ ἐν τῷ παντὶ ἐκά-
 στη μὲν τῶν ἐντὸς σφαιρῶν μῦριον τοῦ κενοῦ πεπερασμένον ἀπειλησε, τὸ 30
 δὲ πᾶν τῷ παντὶ κόσμῳ συμπερατοῦται πέρας ἔχον οὐ μόνον τὸ ἴδιον·
 οὐ γὰρ ἀδύνατον καὶ τούτου ἐπιφάνειαν ἐπινοεῖν, ὡσπερ καὶ τοῦ ἐναπολαμ-
 10 βάνοντος μορίου τῶν ἐντὸς σωμάτων ἔστι τι πάντως πέρας, καὶ αὐτὴν δὲ
 ὅπερ εἶπον τὴν τοῦ ἐξωτάτου σώματος ἐπιφάνειαν ἅμα οὖσαν τῷ αὐτοῦ
 πέρατι.

Ἄλλὰ γὰρ ταῦτα ἡμῶν τοῖς παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ
 τόπου εἰρημένους ἀντιλεγόντων ἔλεγεν ὁ φιλόσοφος ἀπολογούμενος, ὡς
 15 ὅτι φυσικὸς ὦν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τούτων ποιεῖται τὸν λόγον τῶν πραγ- 35
 μάτων, ὅσα καὶ ἔστι καὶ διοικεῖται ὑπὸ φύσεως, ἔστι δὲ ἡ φύσις ἀρχὴ
 κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ὥστε εἰ τοῦτό ἐστιν ἡ φύσις, ὅσα ἄρα φυσικὰ
 ἔστι τῶν πραγμάτων, ταῦτα ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν ἔχει κινήσεως καὶ ἡρεμίας·
 ὅσα οὖν οὐκ ἔχει ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ταῦτα οὐδὲ
 20 φυσικὰ ἔστιν, ὥστε οὐδὲ διαλέξεται περὶ τούτων ὁ φυσιολόγος. τὸ οὖν
 διάστημα τὸ τοιοῦτον, οὐδεμίαν ἔχον ἐν ἑαυτῇ ἀρχὴν κινήσεως καὶ ἡρε- 40
 μίας (οὐδὲ γὰρ αὖξεται οὐδὲ ἀλλοιοῦται οὐδὲ κατὰ τόπον κινεῖται· οὐδὲ ὅ
 γὰρ γίνεται καὶ φθεῖρεται), οὐδὲ φυσικὸν ἂν εἶη. τοῦ οὖν λόγου ὄντος
 τῷ Ἀριστοτέλει περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ζητεῖ νῦν τί ποτὲ ἔστιν ὁ
 25 τῶν φυσικῶν πραγμάτων τόπος φυσικὸς ὦν δηλονότι καὶ αὐτός. εἰκότως
 οὖν τὸ μὲν τοιοῦτον διάστημα οὐ φησι τόπον εἶναι τῶν φυσικῶν σωμάτων
 εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ (οὐδὲ γὰρ ἔστι φυσικόν), μόνον δὲ εὐρίσκει ἐν τοῖς
 φυσικοῖς ὄντα τόπον τοῖς σώμασι φυσικόν τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος καθὼ
 περιέχει τὸ περιεχόμενον.

30 Ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτά φημι, ὅτι εἰ μὲν τῷ ὄντι μὴδένα λόγον ἐποιεῖτο 45
 ὁ Ἀριστοτέλης εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ τοιοῦτόν τι διάστημα, μόνον δὲ δεικνύειν
 ἐπιρᾶτο ὅτι ὁ τόπος τῶν φυσικῶν σωμάτων οὐκ ἔστι τοιοῦτόν τι διά-
 στημα, λέγω δὲ τὸ τριχῆ διαστατόν, καὶ τὸ πιθανὸν εἶχεν ἴσως ἡ ἐπι-
 χείρησις τοῦ φιλοσόφου, οὐ τὸ εἶναι τοιοῦτον διάστημα ἀναιριῶντα δεικνύ-
 35 οῦσα τὸν Ἀριστοτέλην, ἀλλὰ τὸ εἶναι αὐτὸ τόπον τῶν φυσικῶν σωμάτων

1 ἐμβληθεῖεν t   4 δεχθέντι t: λεχθέντι G: δειχθέντι M   6 τῷ παντὶ M: τόπω παντὶ G:
 τῷ παντὶ τόπω t   7 ἐντός M: ἐκτός Gt   11 ἐξωτάτου Gt   15 ὅτι (cf. ad p. 6, 30.
 320,7) M: ἔτι Gt   τὸν om. G   18 ἐν αὐτοῖς scripsi: ἐν αὐτοῖς Mt: om. G   19 οὖν
 GM: δὲ t   αὐτοῖς scripsi: αὐτοῖς Gt: ἑαυτοῖς M   21 ἔχον M: ἔχων G: ἔχει t
 αὐτῷ G   23 γὰρ γίνεται M: γίνεται Gt   οὐδὲ M: ὥστε οὐδὲ Gt   24 τῷ] τοῦ M
 ἀριστοτέλη M et primitivus G   24. 26 ζητεῖ—οὖν om. G   27 μένον G   28 τόπον
 ὄντα Gt   31 τοῦ ἀριστοτέλους G   32 ὅτι om. M   33 εἶχεν ἴσως Mt: ἴσως εἶχεν G

34 οὐ M: οὐδὲ Gt   τοιοῦτόν τι Gt   34. 35 δεικνύσα G   35 ἀριστοτε G: ἀριστο-
 τέλη t   αὐτό M: αὐτόν Gt

φυσικὸν ὄντα καὶ αὐτόν, ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἄριστοτέλης ἀντικρυς διὰ πάντων p 2^v
 δεικνύειν πειρᾶται καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ κενοῦ λόγοις, ὅτι 60
 οὐδὲ ἔστι διάστημα ἄλλο παρὰ τὰ σωματικὰ διαστήματα, πλασματώδης
 δείκνυται ἢ τοῦ φιλοσόφου ὑπὲρ Ἄριστοτέλους ἀπολογία. ἔπειτα τὸ λέγειν
 5 ὅτι διὰ τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸ τοιοῦτον διάστημα οὐδὲ οἶδεν αὐτὸ ὁ φυσικός,
 διότι περὶ φυσικῶν ὁ φυσικὸς διαλέγεται, φυσικὰ δὲ ἔστι τὰ ἔχοντα κινή-
 σεως ἀρχὴν καὶ ἡρεμίας, καὶ τοῦτο προφανῶς παρὰ τὰ δοκούντ' ἔστι τῷ
 Ἄριστοτέλει· σαφῶς γὰρ | τὸν τόπον αὐτὸς ἀκίνητον βούλεται εἶναι κατὰ p 2^v
 πᾶσαν κίνησιν. αὐτῇ γοῦν λέξει οὕτω φησί· “διὸ ἔταν μὲν ἐν κινουμένῃ
 10 κινήται καὶ μεταβάλλη τὸ ἐντός, οἷον ἐν ποταμῷ πλοῖον, ὡς ἀγγεῖψ' χρῆ-
 ται μᾶλλον ἢ τόπῳ τῷ περιέχοντι. βούλεται δὲ ἀκίνητον εἶναι ὁ τόπος·
 διὸ ὁ πᾶς μᾶλλον ποταμὸς τόπος ἐστίν, ὅτι ἀκίνητος ἄπας. ὥστε τὸ τοῦ
 περιέχοντος πέρας ἀκίνητον πρῶτον, τοῦτ' ἐστίν ὁ τόπος.” καὶ πρὸ
 τούτων δὲ ὀλίγον δεικνύει πειρώμενος, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ διάστημα ὁ τόπος, 5
 15 εἰς ἄτοπον ἀπήγαγε τὸν λόγον τῷ καὶ αὐτὸν τὸν τόπον συμβαίνειν μετα-
 βάλλειν· οὕτως ἄρα ὡς ἀξιώματι τι ὑπάρχειν τῷ τόπῳ βούλεται τὸ ἀμετά-
 βλητον αὐτὸν εἶναι. καὶ εἰκότως γε· εἰ γὰρ καὶ ὁ τόπος ἢ τόπος ἐστὶ
 μεταβάλλη, ἢ κατ' οὐσίαν (ἄν) μεταβάλλοι ἢ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιὸν
 ἢ κατὰ τόπον. ἀλλ' οὕτε κατ' οὐσίαν μεταβάλλοι ἄν (οὐ γὰρ ἐστὶν οὐσία),
 20 οὕτε κατὰ ποιότητα (ποσὸν γὰρ μᾶλλον ὁ τόπος, οὐ ποιόν), πολλῶν δὲ
 πλέον οὐδὲ κατὰ τόπον· ἔσται γὰρ τοῦ τόπου τις ἄλλος τόπος. ὅτι δὲ 10
 οὐδὲ κατὰ ποσὸν μεταβάλλει ἀξαναόμενος καὶ μειούμενος, αὐτὸς ὁ Ἄρι-
 στοτέλης μαρτυρεῖ· ὡς γὰρ ἐν καὶ τοῦτο τῶν ὠμολογημένων ὡς μὴ
 ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ, τὸ ἀξέσθαι λέγω ἢ μειοῦσθαι, ἐν ταῖς περὶ αὐτοῦ
 25 τίθησιν ἀπορίαις. εἰ δὲ ἀμετάβλητον βούλεται εἶναι τὸν τόπον, οὐκ ἄν τὸ
 διάστημα διὰ τὸ ἀμετάβλητον εἶναι ἀπεδοκίμαζε τόπον εἶναι τῶν φυσικῶν
 σωμαμάτων, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν νομίζειν ὅπως εἶναι τι τοιοῦτον διάστημα,
 ταύτη ἀνελεῖν αὐτὸ ἐπεχειρήσεν. ἄλλως τε πολλὰ τῶν φυσικῶν ἀκίνητὰ 15
 ἐστὶ, περὶ ὧν καὶ ὁ φυσικὸς διαλέγεται, οἷον τὰ κέντρα τῶν σφαιρῶν, οἱ
 30 πόλοι. καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ψυχαὶ ἀκίνητοί εἰσι κατ' αὐτὸν μάλιστα τὸν Ἄρι-
 στοτέλην πᾶσαν φυσικὴν κίνησιν, οὐ μόνον αἱ λογικαὶ ἀλλὰ καὶ αἱ ἄλογοι,

3 διάστημα τι ἄλλο Gt πλασματώδης M: πλαστώδης Gt 4 τῷ λέγειν G 5 αὐτὸς M
 6 διαλέγεται Gt immo τὰ (ἐν αὐτοῖς) ἔχοντα 8 ἀριστοτέλη M αὐτὸς τὸν τόπον Gt
 9 φησί p. 212*16 9. 13 διὸ—τοῦτ' ἐστίν ὁ τόπος om. G 10 μεταβάλλει M 11 ἀκί-
 νητον εἶναι ὁ τόπος M: ἀκίνητος ὁ τόπος εἶναι t 12 ἐστίν M: om. t 13. 14 πρὸ τού-
 των κτλ.] cf. Arist. p. 211^b23 15 ἀπήγε G τῷ καὶ G: τὸ καὶ Mt 16 βού-
 λεται τῷ τόπῳ Gt 17 εἰκότως] ὁ τόπος G καὶ (post γὰρ) om. t 18 μεταβάλλ' M:
 μεταβάλλοι t: μεταβάλοι G ἄν μεταβάλλοι t: μεταβάλοι (G: om. M ἢ κατὰ ποσὸν
 om. M 19 μεταβάλοι ἄν G 21 τις t: τίς (GM ὅτι) ἐστὶ G 22 μεταβάλοι G
 ἀξέόμενος Gt ὡς αὐτὸς G 23 τοῦτο GM: αὐτὸ t 24 ὑπαρχόντων GM: ὑπάρ-
 χον t 25 εἰ δὲ G: οὐδὲ M: εἰ δὲ t 26 εἶναι (post τόπον) Mt: τινὰ G 27 νομί-
 ζειν μηδὲν Gt 28 ἀλλ' ὥστε primitus M 29 καὶ om. t 30 αὐταὶ G
 ἀκίνητα M 30. 31 ἀριστοτε G 31 αἱ (post καὶ) om. G

φυσικαὶ δηλονότι ζῶαι οὐσαι, καὶ ἕμως λόγον αὐτῶν ποιεῖται ὁ φυσικός. p 2^v
 ὥστε καὶ τὸ τοιοῦτον διάστημα περὶ οὗ ὁ λόγος, εἴ γε ὄλως ὑφεστάναι
 ἐνόμιζεν ὁ Ἀριστοτέλης, οὐκ ἂν διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ ἀκίνητον μηδὲ εἶναι
 ὄλως αὐτὸ δεικνύειν ἐπειραῖτο.

5 p. 212*7 Δοκεῖ δὲ μέγα τι εἶναι καὶ χαλεπὸν ληφθῆναι ὁ ἵσος 20
 διὰ τε τὸ παρεμφαίνεσθαι τὴν ὕλην καὶ τὴν μορφήν, καὶ διὰ
 τὸ ἐν ἡρεμοῦντι τῷ περιέχοντι γίνεσθαι τὴν μετὰστασιν τοῦ
 φερομένου.

Ἐπιχειρήσας πρότερον ἐφ' ἑκάτερα περὶ τοῦ τόπου, ἔλεγε τοιοῦτον
 10 δεῖν ἀποδοθῆναι περὶ τοῦ τόπου λόγον, ὅς καὶ τὰς ἀπορίας τὰς εἰς αὐτὸν
 φερομένας ἐπιλύεται, καὶ τὰ κατὰ κοινήν ἔννοιαν ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ
 δείξει ὑπάρχοντα, καὶ τὸ τῆς δυσκολίας τῆς περὶ αὐτοῦ αἴτιον δῆλον ποιή-
 σει. ἀποδοὺς οὖν τί ἐστὶν ὁ τόπος, ὅτι τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος καθὼ 25
 περιέχει τὸ περιεχόμενον, νῦν τὰ προσηγγελημένα δεῖξαι βούλεται· καὶ
 15 πρῶτῳ γε τὸ τῆς δυσκολίας αἴτιον, ὅτι τὸ παρεμφαίνεσθαι ἐν τῇ περὶ
 αὐτοῦ θεωρίᾳ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ διάστημα. τὸ δὲ πλῆθος τῶν
 παρεμφαινόμενων ἐπιθολοῖ τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν, καὶ μάλιστα γὰρ τὸ διά-
 στημα· πολλὴν γὰρ ἔχει τὴν πρὸς τὸν τόπον ὁμοιότητα. καὶ γὰρ ἀκί-
 νητον εἶναι τὸ διάστημα δοκεῖ, ὥσπερ ὁ πρῶτος ἵσος, καὶ δέχεσθαι
 20 μένον τὸ αὐτὸ διάφορα σώματα. δῆλον δὲ τὸ αἴτιον τῆς ἀπάτης, ὅτι τοῖς 30
 σώμασι συνεισὶν τε καὶ συνεξὶν τὸ διάστημα (τῷ ταῖς μὲν ἄλλαις ποιό-
 τησιν αὐτὰ διαφέρειν, τῷ δὲ διαστήματι τὰ αὐτὰ τε εἶναι καὶ ἴσα τὰ γε
 τὸν ἴσον ἐκπληροῦντα τόπον) ἐν καὶ ταῦτόν εἶναι δοκεῖ καὶ ἀκίνητον,
 κλεπτομένης αὐτοῦ τῆς ἐξαλλαγῆς διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς ἀντιμεταστάσεως
 25 τῶν σωμάτων. συμβάλλεται δὲ, φησὶν, εἰς ταύτην τὴν ὀξείαν καὶ ὁ
 ἀγρὸς δοκῶν ἀσώματος εἶναι τοῖς πολλοῖς διὰ τὴν λεπτομέρειαν· κενὸν
 γὰρ εἶναι φαντάζονται τὸν μεταξὺ τόπον τῶν ἄκρων, οὐχ ὁμοίως κι-
 νοῦντος τὴν αἴσθησιν τοῦ ἀέρος τοῖς ἄλλοις στοιχείοις. καὶ διὰ τοῦτο, 35
 φησὶν, οὐ μόνον τὰ πέρατα τοῦ ἀγγείου τόπος εἶναι δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ
 30 τὸ μεταξὺ πᾶν· κενὸν γὰρ εἶναι καθ' αὐτό. διὸ καὶ πολλῶν δεόμεθα
 λόγων εἰς τὸ δεῖξαι, ὅτι ἐστὶ τι σῶμα ὁ ἀγρὸς, ἔκ τε τῶν πομφολύγων τε

1 ποιεῖται M: ποιεῖ Gt 2 παρ' οὗ λόγος M 5 lemma habet G 6. 8 καὶ
 διὰ—φερομένου om. t 6. 7 διὰ τῷ ἐν primitus M 9 ἐπεχείρησε (sic) δὲ et mox
 καὶ ἔλεγε M τόπου] τοιοῦτου G 10 δεῖ G 11 ἐπιλύεται M: ἐπιλύεται Gt
 cf. ad p. 541, 11 12 καὶ om. G 15 γε τί τὸ τῆς Gt 15. 16 παρ' αὐτοῦ M
 17 ἐπιθολοῖ (sic) Mt ἐπιθολοῖ κτλ. ex Themist. p. 276, 19 ad verbum fere tralata
 γε M: om. Gt Themistius 19 εἶναι δοκεῖ τὸ διάστημα Gt 20 μένον Mt: μό-
 νον G 21 ἐξὶν Themistius 22 τὰ (ante αὐτὰ) om. M ἴσα Mt: πάντα G
 τὰ γε] τὰ δὲ corrupte Themistius 24 ἐξαλλαγῆς M: ἐναλλαγῆς Gt Themistius
 25 εἰς τὴν ὀξείαν ταύτην t

καὶ ψόφων τῶν γινομένων ἐν τῷ πληροῦσθαι ὕδατος τὸν ἀμφορέα ἀπὸ p 2^v
 δεξαμενῆς, καὶ ἐκ τοῦ βίας δεῖσθαι εἰς τὸ καταδῦσαι τὸ στόμιον, καὶ ἐκ
 τοῦ διὰ στενωῶν ὁπῶν μὴ ἐκρεῖν τὸ ὕδωρ ἀνεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος, τῷ
 τε τοὺς πεπληρωμένους ἀσχοὺς πνεύματος ἐπιπολάζειν τε ἐν τῷ ὕδατι καὶ 40
 5 τὰ ἐπικείμενα ἀνέχειν, καὶ ἐκ τῶν ῥηγνυμένων ἀσκῶν τε καὶ πίθων ὑπὸ
 τοῦ γλεύκους διὰ τὸ γενώμενον ἐν αὐτοῖς πνεῦμα, καὶ ἐξ ἄλλων μυρίων.
 διὰ οὖν τὸ ὑπονοεῖν κενὸν εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν περάτων τοῦ ἀμφορέως,
 ἐντεῦθεν καὶ πάντα τόπον τοιοῦτον εἶναι νομίζουσι· οὐ γὰρ δοκεῖ δια-
 φέρειν τι τοῦ ἀγγείου ὁ τόπος, ἀλλ' ἔστι τὸ μὲν ἀγγεῖον τόπος μετα-
 10 φορητός, ὁ δὲ τόπος ἀγγεῖον ἀμετακίνητον. τῷ οὖν κινήτῳ καὶ
 ἀκινήτῳ μόνον διοίσουσιν ὁ φυσικὸς τόπος καὶ τὸ ἀγγεῖον. καὶ διὰ τοῦτο, 45
 φησί, ὅταν ἐν κινουμένῳ τι κινήται, ὡς ἐν ἀγγεῖῳ μᾶλλον ἔστι τῷ
 τοιοῦτῳ ἢ ὡς ἐν τόπῳ, οἷον ὡς τὸ ἐν ποταμῷ κινούμενον πλοῖον· συγκι-
 νεῖται γὰρ τῷ βρέυματι, ὥστε τὸ περιέχον προσεχῶς τὸ πλοῖον ὕδωρ
 15 κυριώτερον ἀγγεῖον ἂν λεχθεῖη· δεῖ γὰρ τὸν τόπον ἢ τόπος ἐστὶν ἀκί-
 νητον εἶναι. εἰ δὲ δεῖ, φησί, τόπον καλεῖν τοῦ πλοίου, ὁ ὅλος ποταμὸς
 μᾶλλον ἂν λεχθεῖη τόπος ἢ τὸ προσεχῶς περιέχον· ὅλος γὰρ ὡς ὅλος
 ἀκίνητός ἐστιν ὁ ποταμὸς· μᾶλλον οὖν ὁ ὅλος ποταμὸς τόπος τοῦ πλοίου. 50
 τόπος δὲ οὐχ ὁ πρῶτος δηλονότι, ἀλλ' ὁ κοινός, ποταμὸν δὲ ὅλον ἀκου-
 20 στέον οὐ τὸ ὅλον ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν, ἀλλ'
 αὐτὴν τὴν πᾶσαν κοίτην, ἣ ἐπίκειται τὸ ὕδωρ. ὥστε καὶ ἐν ἀέρι τι κινή-
 ται συκινουμένου τοῦ ἀέρος καὶ μὴ μένοντος, ταύτῃ ὡς ἐν ἀγγεῖῳ λέ-
 γοιτ' ἂν εἶναι καὶ οὐκ ἐν τόπῳ, εἰ δὲ ἀκινήτῳ ὁ ἀήρ, τότε ὡς ἐν τόπῳ
 ἐστὶ τούτῳ· δεῖ γὰρ τὸν τόπον ἀκίνητον εἶναι τοῦ ἐν αὐτῷ κινουμένου.
 25 Οὕτω δεῖξας τὸ αἴτιον τῆς χαλεπότητος τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ ἀπολειδο-
 μένου περὶ αὐτοῦ λόγου, λέγω δὴ | ὅτι τὸ πέρασ ἐστὶ τοῦ περιέχοντος p 3^v
 ἀκίνητον, εὐθὺς δεικνυσιν ὅτι τῷ λόγῳ τούτῳ ἔπεται καὶ τὰ κατὰ κοινήν
 ἔννοιαν ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ. ἦν δὲ πέντε τὸν ἀριθμὸν, τὸ περιέχειν καὶ
 μηδὲν τοῦ πράγματος εἶναι, τὸ μήτε μείζονα εἶναι μήτε ἐλάττωνα τὸν
 30 πρῶτον τόπον τοῦ περιεχομένου, τὸ πάντα τόπον ἔχειν τὸ ἄνω καὶ τὸ
 κάτω, τὸ ἀπολείπεσθαι ἐκάστου καὶ χωριστὸν εἶναι, τὸ ἀκίνητον εἶναι. καὶ
 τέως ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ὑπάρχει τῷ τόπῳ, καὶ προσέτι τὸ ἀκίνητον· 5
 διὰ γὰρ τὸ εἶναι τὸν τόπον πέρασ τοῦ περιέχοντος, τό τε μέσον τοῦ παντὸς
 κόσμου καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ κατὰ τὴν κοίτην ἐπιφάνειαν τὴν
 35 πρὸς ἡμᾶς, κοινότατοι τόποι εἰσὶ. καὶ ὁ μὲν τῶν κούφων σωμάτων τόπος

2 τοῦ (ante βίας) Gt: τῆς M καταδῦσαι G: καταδύναι M: καταδύσαι t 3. 4 τῷ

τε] το M 4 τε (ante ἐν) om. superscr. G 11 ἀκινήτω M: τῷ ἀκινήτῳ Gt, at cf.
 p. 589,31 12 τι om. Aristotelis libri (praeter I); cf. p. 584,9 12. 13 τῷ τοιοῦτω

M: τὸ τοιοῦτο (τοιοῦτον) Gt 14 πλεον (sic) et 16 πλείου t 15. 16 ἀκινήτ (h. e. ἀκί-
 νητός) primitus M 17 περιέχων ὕδωρ fort. recte Gt 18 ὁ ὅλος M: ὅλος ὁ Gt
 20 ὅλον ὕδωρ M: πᾶν ὕδωρ Gt 23 ἀκινήτῳ GM: ἀκίνητος εἶη t 27 ἀκίνητον ὄν Gt
 ἔπεται τούτῳ Gt 28 πέντε] ε̄ t 30 τὸ πάντα Mt: τὸν πάντα G cf. ad p. 541,4
 32 post ἀκίνητον addunt εἶναι Gt 34 τὸν κατὰ M

ἄνω μάλιστα καὶ κυριώτατα εἶναι δοκεῖ (τοῦτο δέ ἐστιν ἡ κοίλη ἐπι- p 3^r
φάνεια τῆς σεληνιακῆς σφαίρας), ὁ δὲ τῶν βαρέων, ὅς ἐστι τὸ μέσον τοῦ
παντός, κάτω. μέσον δὲ λέγει ἕτοι τὸ κέντρον τοῦ παντός, ἢ μάλιστα
τὸ πέρασ τὸ περιέχον τὴν γῆν, ὅπερ ἐστὶ πῆ μὲν τὸ τοῦ ἀέρος πέρασ, 10
5 πῆ δὲ τὸ τοῦ ὕδατος· μέση μὲν γὰρ τοῦ παντός ἡ γῆ, ὥστε καὶ μέσος
τόπος ὁ ταύτην περιέχων. περιέχει δὲ αὐτὴν κατὰ τινα μὲν μέρη τὸ πέρασ
τοῦ ἀέρος τὸ πρὸς τῆ γῆ, κατὰ τινα δὲ τὸ πέρασ τοῦ ὕδατος τὸ ἀπτό-
μενον αὐτῆς.

Ἔτι δέ, φησί, καὶ τὸ ἀκίνητον ὑπάρχει τῷ τόπῳ. ὁ μὲν γὰρ ἄνω
10 τόπος καὶ εἶδος καὶ ἀριθμῷ ὅλος ὡς ὅλος ἀμετάβλητός ἐστιν (εἰ γὰρ καὶ
κατὰ μόρια κινεῖται, ἀλλ' οὐκ κατὰ τὸ ὅλον ἀκίνητός ἐστι κατὰ πᾶσαν
κίνησιν), ὁ δὲ κάτω τόπος κατ' εἶδος μὲν αἰεὶ ὁ αὐτός ἐστι, κατ' ἀριθμὸν
δὲ οὐκέτι· γεννητὰ γὰρ καὶ φθαρτὰ τὰ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος μόρια, 15
καὶ οὐκ αἰεὶ κατὰ ταῦτα [τὰ] μόρια ἀπτεται τῆς γῆς ὁ ἀῆρ καὶ τὸ ὕδωρ,
15 τῷ μέντοι εἶδει ἡ αὐτὴ ἐπιφάνεια αἰεὶ περιέχει τὴν γῆν, καὶ ὡς ὅλη πάλιν
ἀκίνητός ἐστι πᾶσαν κίνησιν. ταῦτα εἰπὼν φησιν ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω
πλεοναχῶς λέγεται. λέγεται γὰρ ἄνω, φησίν, ὅ τε ἄνω τόπος, τουτέστιν
ἡ κοίλη ἐπιφάνεια τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, καὶ αὐτὸ τὸ ἄνω, τουτέστι τὸ
περιεχόμενον ὑπ' αὐτῆς σῶμα, λέγει δὲ πᾶν τὸ κοῦφον. καὶ πάλιν κάτω
20 λέγεται ἢ τε ἐπιφάνεια τοῦ ἀέρος ἢ πρὸς τῷ μέσῳ τοῦ παντός, λέγω δὴ 20
ἢ περιέχουσα τὴν γῆν, καὶ αὐτὰ τὰ ἐν μέσῳ σώματα, λέγω δὴ τὰ βαρέα.
ἦν δὲ καὶ τοῦτο ὑπάρχον τῷ τόπῳ, τὸ μήτε μείζονα αὐτὸν εἶναι τοῦ ἐν
τόπῳ μήτε ἐλάττωνα, καὶ τοῦτο δὲ ἐνυπάρχει τῷ λόγῳ τοῦ τόπου· εἰ
γὰρ πέρασ ἐστὶ τοῦ περιέχοντος, τὰ δὲ πέρατα τοῦ περιέχοντος καὶ τοῦ
25 περιεχομένου ἅμα ἐστίν (ἐφαρμόζουσι γὰρ ἀλλήλαις αἱ ἐπιφάνειαι), οὔτε
μείζον ἂν εἶη οὔτε ἐλάττων ὁ τόπος, ἀλλ' ἴσος. ἴσος δὲ δηλονότι κατὰ
τὴν περίμετρον· οὐ γὰρ δὴ καθ' ὅλον τὸ τριχῆ διαστατόν. ὥστε οἱ διά- 25
στημα λέγοντες τὸν τόπον εὐλογώτερον ἂν φυλάττειον τὸ ἴσον εἶναι τὸν
τόπον τῷ ἐν αὐτῷ· ἐπὶ γὰρ ταύτης τῆς δόξης κατὰ πᾶσαν διαστάσιν ἴσος
30 ἔσται. πολλῶν δὲ πλέον καὶ τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον ἐπὶ ταύτης τῆς
δόξης φυλάττεται· τὸ μὲν γὰρ πέρασ τοῦ περιέχοντος συγκινεῖται τῷ σώ-
ματι οὐ ἐστὶ πέρασ, τὸ διάστημα δὲ κενὸν ὄν καθ' αὐτὸ καὶ οὐκ οὐσία
ἀκίνητόν ἐστι πᾶσαν κίνησιν· ὥστε ἐκείνως μὲν οὐδεὶς τόπος ἀκίνητος,

1 ἄνω om. Gt   2 ὅς M: τόπος Gt   3 μέρος δὲ λέγει G   4. 5 περιέχον—ὕδατος]
τοῦ πέρατος G   4 ἐστὶ M: om. t   5. 6 τόπος μέσος Gt   7 τινα] τι M
τὸ (post ὕδατος) om. G   10. 11 εἰ γὰρ—ἀκίνητός ἐστι om. M   12 αἰεὶ om. G
13 γεννητὰ G: γεννητα (sic) M: γεννητὰ t   τοῦ (post καὶ) om. Gt   14 ταῦτα t:
ταῦτα GM   τὰ delevi   16 τὸ κάτω καὶ τὸ ἄνω Gt   20 ἢ τε ἐπιφάνεια M: ἢ
τὰς ἐπιφανείας G: ἢ ἡ ἐπιφάνεια t   ἢ πρὸς M: ἢ πρὸς G: ἢ τὰ πρὸς t
20. 21 λέγω δὴ—σώματα om. G   22 αὐτῶν M   24 πέρασ ἐστὶ τὸ περιεχόμενον
τὰ δὲ M   25 ἀλλήλα καὶ (om. αἱ) ἐπιφάνειαι G   26 ἂν εἶη M: εἶη G: εἶη ἂν t
27 τὸν τριχῆ M   28 τὸν (post εἶναι) om. G   29 τῷ] τὸ G   ἴσος et paulo post
δὲ om. G   32 τὸ διάστημα δὲ M: τὸ δὲ διάστημα Gt   33 εὐκίνητόν ἐστὶ G   ἐκεί-
νως t: ἐκείνης M: κινεῖ· ὡς G

οὕτως δὲ πᾶς. οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς κατ' εἶδος ἀκίνητον δεῖ εἶναι τὸν τόπον, p 3^r
 ἀλλὰ καὶ κατ' ἀριθμὸν, τάχα δὲ οὐδὲ κατ' εἶδος ἐκείνως ἀκίνητον ἐν- 30
 δέχεται εἶναι· εἰ γὰρ εἴη τι ἐν τῷ ποταμῷ ἐστηκὸς ὑποβρύχιον, εἴτα τοῦ
 ὕδατος ὑπονοστήσαντος μηκέτι αἱ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνεια περιέχουσιν αὐτό,
 5 ἀλλ' αἱ τοῦ ἀέρος, πῶς οὐχὶ καὶ κατ' εἶδος ἐξήλλακται ὁ τόπος καὶ κε-
 κίνηται τοῦ πράγματος ἀκινήτου μένοντος; φασὶ πρὸς ταῦτα ἀπολογού-
 μενοι, ὅτι οὐχ ἀπλῶς τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος δεῖ νομίζειν εἶναι τὸν
 τόπον, ἀλλὰ τὸ πέρασ μετὰ τῆς τοιαύτης σχέσεως τῆς πρὸς τὸ περιεχο-
 μενον· ὥσπερ οὖν τὰ ἀξόφεμα καὶ ὄλων τὰ τρεφόμενα μένει τὰ αὐτὰ 35
 ὄντα τῷ ἀριθμῷ τῷ τὸ αὐτὸ εἶδος φυλάττεσθαι, καίτοι τῆς ὕλης παραρ-
 ρεούσης, οὕτω καὶ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἔσται τόπος διὰ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ σχέσει
 φυλάττεσθαι τὸ περιεχόμενον. τοῦτο δὲ πάνυ ἐστὶν ὑπόψυχρον· συμβή-
 σεται γὰρ οὕτω μηδέποτε τι ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ γίνεσθαι τόπων. κἂν
 γὰρ ἀκίνητος ἦ ὁ ἀήρ, ἡμεῖς δὲ κινούμεθα, ἐν οἰφόμενοι μέρει αὐτοῦ γε-
 15 νόμεθα τὴν αὐτὴν ἀνάγκη σχέσιν ἔχειν ἡμᾶς πρὸς αὐτὸν καθ' ἣν καὶ
 περιεχόμεθα ὑπ' αὐτοῦ. ὥστε ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔσται Σωκράτης 40
 ἐν ἀγορᾷ τε ὧν καὶ ἐν Λυκείῳ· οὐδ' ἄρα κατὰ τόπον κενεῖται. ἀδύ-
 νατον ἄρα, εἴπερ πέρασ ἐστὶ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος, ἀκίνητον εἶναι τὸν
 τόπον, ἀλλ' ἀνάγκη αὐτὸν κινεῖσθαι καὶ τοῦ πράγματος ἡμεμῶντος·
 20 ὥστε καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη τὸ διάστημα εἶναι τὸν τόπον. εἰ δέ τις λέγοι
 'ἀλλ' οὐχ ἦ τόπος ἐστὶ κινεῖται· ἐπιφάνεια γὰρ ἐστὶν, ἀκίνητος δὲ αὕτη
 ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ, ἐπεὶ καὶ ἀσώματος', φημί πρὸς τοῦτο, ὅτι οὐχ ἀπλῶς
 ἢ ἐπιφάνειά ἐστὶ τόπος, ἐπεὶ πᾶσα ἂν ἐπιφάνεια τόπος ἦν, ἀλλ' ἢ
 περιέχει. ὡς περιέχουσα δὲ μεταβάλλει· εἰ γὰρ τοῦ πράγματος ἀκινήτου 45
 25 μένοντος τοῦ περιεχομένου αὕτη ποτὲ μὲν περιέχει ποτὲ δὲ μή, ἢ ποτὲ
 μὲν ἄλλο ποτὲ δὲ ἄλλο, δῆλον ὡς αὕτη ἂν εἴη ἢ μεταβάλλουσα ἢ συμ-
 μεταβαλλομένη τῷ σώματι οὐ ἐστὶ πέρασ.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τούτων, τὰ δὲ λοιπὰ δύο τῶν ὑπαρχόντων τῷ
 τόπῳ, τὸ τε περιέχειν μηδὲν ὄντα τοῦ πράγματος καὶ τὸ ἀπολείπεσθαι
 30 καὶ χωριστὸν εἶναι, ὁ μὲν Ἀριστοτέλης οὐ προσέβηκεν, ὡς δῆλα καὶ προ-
 φανῆ. εἰ γὰρ πέρασ ἐστὶ τοῦ περιέχοντος, καὶ τὸ περιέχειν αὐτόθεν ἐκ
 τοῦ ὀρισμοῦ δῆλον καὶ τὸ χωριστὸν εἶναι καὶ μηδὲν τοῦ πράγματος· τὸ 50
 μὲν γὰρ ἐν τόπῳ χωρίζεται τοῦ τόπου, τὸ δὲ πέρασ τοῦ περιέχοντος οὐ

1 οὕτως t ἀπλῶς (sic) M: ἄπας ὡς G: μόνον t τὸν τόπον εἶναι Gt 2 ἐκείνως t:
 ἐκεῖν M: ἐκεῖνο G 3 τῷ om. Gt 4 περιέχουσιν (cf. v. 14. p. 583, 1. ad p. 470, 16)
 GM: περιέχουσιν t αὐτὰ G 6 φασὶ M: φασὶ δὲ Gt 7 δεῖν G 9 ἀξόφόμενα t
 10 ante ὄντα exciderint nonnulla 11 ἔσται om. Gt 13 τι GM: τι κινούμενον t ἐν
 (post καὶ) om. Gt γίνεσθαι τόπῳ M: τόπων γενέσθαι Gt 14 κινόμεθα t ἐνοιωδή-
 ποτε t μέρη M 14. 15 γενόμεθα t 15 τῇ αὐτῇ G πρὸς αὐτὸ M καὶ
 om. Gt 16 περιεχόμεθα primitus M αὐτῷ om. G 20 ἐόν om. G 21 οὐχὶ
 τόπος G 23 ἂν om. G ἦ] οὐ G 25 et 26 αὕτη M: αὕτη Gt 25 περιέχει
 Gt: περιέχοι ut videtur M μή GM: οὐ t 26 ἢ (post μεταβάλλουσα) scripsi: ἢ M:
 om. Gt: καὶ Diels 29 τὸ τε M: τὸ Gt

χωρίζεται τούτου οὐ ἔστι πέρας, ἀλλ' οὐδ' ἔστί τι τοῦ περιεχομένου τὸ p 3^r
 πέρας τοῦ περιέχοντος, οὔτε μέρος οὔτε πάθος οὔτε ἄλλο οὐδέν. τὰ αὐτὰ
 δὲ ταῦτα φολάζαιεν ἂν καὶ οἱ διάστημα λέγοντες, πλὴν τοῦ περιέχειν.
 καὶ γὰρ ἕτερόν ἐστι τὸ διάστημα τοῦ ἐν αὐτῷ σώματος καὶ χωρίζεται
 5 αὐτοῦ, τὸ δὲ περιέχειν ἢ οὐ συγχωρήσουσιν ὅλως ὑπάρχειν τῷ τόπῳ, ἢ
 μᾶλλον καὶ αὐτοῖς οὕτως ὑπάρξει τὸ περιέχειν τῷ τόπῳ ὡς|περ κάκει· p 3^v
 νοις· τοῖς μὲν γὰρ πέρας τοῦ περιέχοντος λέγουσιν εἶναι τὸν τόπον, διὰ
 τὸ πέρας εἶναι σώματός τινος, τὸ δὲ πέρας ἔξωθεν περιέχειν τὸ ἐν τόπῳ,
 διὰ τοῦτο δοκεῖ σαφές εἶναι τὸ περιέχειν τὸν τόπον οὐ πρὸς τὸ πέρας
 10 ἀφορῶσιν ὅπερ κυρίως ἐστὶ τόπος, ἀλλὰ πρὸς τὸ σῶμα οὐ ἔστι πέρας,
 ἀλλ' ὡςπερ τὸ πέρας, ὅπερ ἐστὶν ὁ κυρίως τόπος, ἐφαρμόζον τῷ πέρατι
 τοῦ ἐν τόπῳ, καὶ μήτε μεῖζον αὐτοῦ ὄν μήτε ἔλαττον ἀλλ' ἐν ταῦτῳ ὄν, 5
 αὐτὸ ὅμως περιέχειν λέγεται, οὕτω ὁῖλον ὅτι καὶ τὸ διάστημα κατὰ τὸ
 πέρας ἑαυτοῦ ἐφαρμόζον τῷ πέρατι τοῦ ἐν αὐτῷ σώματος, ταύτη λέγοιτο
 15 ἂν καὶ αὐτὸ περιέχειν. τίς γὰρ ἢ ἀποκλήρωσις, ὡςπερ ἐπὶ τῆς ἐτέρας
 δόξης, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῆς λοιπῆς ἐφαρμοζόντων τῶν περάτων ἀλλήλοις,
 τοῦ τε τοπικοῦ καὶ τοῦ ἐν τόπῳ, τὸ μὲν λέγειν περιέχειν, τὸ δὲ μὴ πε-
 ριέχειν; ἢ οὖν ἐπὶ μῆδετέρου λεγέσθω τὸ περιέχειν, ἢ ἐπ' ἀμφοῖν.

Καὶ διὰ τὸ ἐν ἡρεμοῦντι τῷ περιέχοντι γίνεσθαι τὴν με- 10
 20 τάστασιν τοῦ φερομένου. ἡρεμοῦντος γὰρ τοῦ ἀγγείου μεθίσταται τὸ
 ἐν αὐτῷ περιεχόμενον, καὶ ἄλλοτε ἄλλο τὸν αὐτὸν μεταλαμβάνει τόπον, 15
 οὐ μόνον δὲ ἐν τῷ ἀγγείῳ, ἀλλὰ καὶ τοῦ περιέχοντος ἀέρος ἀκινήτου μέ-
 νοντος ἄλλοτε ἄλλα εἰς αὐτὸν μετεμπίπτει σώματα. ἐπεὶ οὖν ἡρεμοῦν τὸ
 περιέχον ἄλλοτε ἄλλα δέχεται σώματα, δοκεῖ τὸ μεταξὺ τοῦ περιέχοντος
 25 διάστημά τι εἶναι καθ' αὐτὸ ἕτερον τῶν σωματικῶν διαστημάτων ἐγγι-
 νομένων.

p. 212·14 Ἔστι δὲ ὡςπερ τὸ ἀγγεῖον τόπος μεταφορητός, οὕτως
 ὁ τόπος ἀγγεῖον ἀμετακίνητον.

Ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ ἀγγείου τὸν λόγον ἐγύμνασεν, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι 21
 30 καὶ τί πρὸς τὸν τόπον, εἰ ἐπὶ ἀγγείου οὕτως ἔχει; διὰ τοῦτό φησιν ὅτι
 οὐδὲν διαφέρει τόπος ἀγγείου, εἰ μὴ τῷ κινήτῳ καὶ ἀκινήτῳ. ὅθεν καὶ
 ἐπαλλάττει τὰ ὀνόματα, καὶ καλεῖ καὶ τὸν τόπον ἀγγεῖον καὶ τὸ ἀγγεῖον

4. 5 καὶ γὰρ—τὸ δὲ περιέχειν om. M 5 οὐ t: οὐ G: οὐ M 7. 8 διὰ τὸ M: διὰ τὸν
 τόπον G: διὰ τὸν τόπον t 8 τὸ δὲ σῶμα ἔξωθεν περιέχειν τὸ ἐν τῷ τόπῳ G
 9 δοκεῖ om. M τὸν τόπον τὸ περιέχειν traicit G οὐ] οὐ G 10 κυρίως ἐστὶ
 τόπος M: ἐστὶ κυρίως ὁ τόπος Gt 13 αὐτὸ t: αὐτῷ M: αὐτῷ τῷ τόπῳ G ὅμως
 om. G κατὰ om. M 15 περιέχειν καὶ αὐτὸ Gt 16 δὲ GM: om. t 17 πε-
 ριέχειν (post λέγειν) om. G 19 γενέσθαι G, at cf. p. 585,7 21 καταλαμβάνει M
 23 εἰς αὐτὸ μετεμπίπτει Gt 23. 24 ἡρεμοῦν τὸ περιέχον M: τὸ ἡρεμοῦν Gt 24 τοῦ
 περιέχοντο (sic) G 25. 26 τῶν σωματικῶν τῶν ἐγγινομένων G 27 lemma habet G
 δ' ὡςπερ t οὕτως ante corr. M: οὕτω καὶ Aristotelis cod. E 29 ἐπεὶ δὲ et mox
 εἶποι M 32 ἐπαλλάττει M καὶ τὸν om. G

τόπον, ὥστε α ἂν τις εἴποι ἐπὶ ἀγγείου, ταῦτα καὶ ἐπὶ τόπου εἴποιεν p 3^v
 ἂν, καὶ ἔμπαλιν α ἐπὶ τόπου, καὶ ἀγγείου. διό, φησί, κἄν μὴ ὡς ἐν 20
 ἀγγεῖφ ἢ τι ἄλλ' ἐν τόπῳ, κινῆται δὲ τοῦτο ἐν φῶ ἐστίν, οἶον ὡς ὁ πο-
 5 ταμὸς σὺν τῷ πλοίῳ ἢ ὁ ἀῆρ σὺν τῷ πτηνῷ, καὶ μάλιστα εἰ ἰσοταχῆ

p. 212*18 Βούλεται δὲ ἀκίνητον εἶναι ὁ τόπος.

Ἰδοῦ, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ λείπον τῶν περὶ τοῦ τόπου ἀξιω-
 μάτων ἐνταῦθα προσέθηκεν, ὅτι δεῖ ὑπάρχειν τῷ τόπῳ καὶ τὸ ἀκινήτου
 εἶναι καὶ μὴ συγκινεῖσθαι τῷ ἐν αὐτῷ.

10 p. 212*20 Ὡστε τὸ τοῦ περιέχοντος πέρασ ἀκίνητον πρῶτον, 20
 τοῦτ' ἐστὶν ὁ τόπος.

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγει τί ἐστὶν ὁ τόπος, ὅτι τὸ πέρασ τὸ πρῶτον
 τοῦ περιέχοντος ἀκίνητον ὄν. πρῶτον δὲ ἀντὶ τοῦ προσεχῶσ τῷ περιεχο-
 μένῳ καὶ καθὸ περιέχει. ὥστε κἄν λέγηται τὸ ἀγγεῖον τόπος μετα-
 15 φηρητός, οὐχ ἢ μεταφορητός, ταύτη ἐστὶ τόπος, ἀλλ' ἢ σῶμά ἐστιν· οὐ
 γὰρ ἅπαν τὸ ἀγγεῖον τόπος, ἀλλὰ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ τὸ ἐντός, λέγω δὲ
 ἢ κοίλη ἐπιφάνεια, ἣτις ἀκινήτος ἐστὶ καθ' αὐτήν, κινεῖται δὲ κατὰ συμ-
 βεβηκὸς τῷ τὸ σῶμα οὐ ἐστὶ πέρασ κινεῖσθαι. εἰ γὰρ τὰ μόρια οὐ καθ' 20
 αὐτό, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται τοῦ ὅλου κινουμένου, πόσω μᾶλλον
 20 τὰ πέρατα; ὥστε πᾶσ τόπος ἢ τόπος ἐστὶν ἀκινήτος ἐστὶ καθ' αὐτόν.

p. 212*21 Καὶ διὰ τοῦτο τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ ἔσχατο
 τὸ πρὸς ἡμᾶς τῆς κύκλῳ φορᾶσ δοκεῖ τὸ μὲν ἄνω εἶναι, τὸ δὲ
 κάτω.

Ἐντεῦθεν λέγει, ὅτι καὶ τὰ κατὰ κινήτην ἔννοιαν ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ
 25 ἐκ τοῦ ἀποδεδομένου περὶ αὐτοῦ λόγου ὑπάρχοντα δεῖκνυται. διότι οὖν, 40
 φησὶν, ὁ τόπος τὸ πέρασ ἐστὶ τοῦ περιέχοντος, ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ καὶ
 τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, διὰ τοῦτο πᾶσι δοκεῖ ἢ μὲν κοίλη ἐπιφάνεια τῆσ

1 ἐπὶ τοῦ ἀγγείου t ταῦτα M: τὰ αὐτὰ Gt: fortasse ταῦτα ἐπὶ τοῦ τόπου Gt
 εἴποιεν GM: εἴποι t 2 α om. G ἐπὶ τοῦ τόπου, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου t 3 κινεῖ-
 ται M ὁ om. M 5 εἴη M: ἢ Gt 6 lemma habet G δὲ] δ' G ἀκίνητον
 ὁ τόπος εἶναι G, at cf. p. 584, 11 7 ἔλεγον (cf. p. 541, 8) compendiose M: ἔλεγε Gt
 8 ἀκινήτω M: ἀκίνητον Gt 10 lemma habet G πέρασ om. t πρῶτον t: πρώτως G:
 11
 12 τὶ M: τίς Gt 14 λέγη τε G
 15 ταύτη ἐστὶν ὁ τόπος Gt ἀλλ' ἢ G σῶμά GM: immo πέρασ cum t 15. 16 οὐ
 γὰρ ἅπαν τὸ ἀγγεῖον τόπος, ἀλλὰ M: om. Gt 22 τὸ πρὸς] τῆσ πρὸς M τὸ μὲν ἄνω
 εἶναι M: εἶναι τὸ μὲν ἄνω t Aristoteles 23 κάτω, μάλιστα πᾶσι κυρίως continuat ex
 Aristotele t 24 καὶ om. M, at cf. p. 586, 27 25 οὖν om. Gt 26 καὶ om. t
 27 τῷ ἄνω M διὰ τοῦτο φησὶ πᾶσι Gt

σεληνιακῆς σφαίρας ἄνω εἶναι (ἐπὶ ταύτην γὰρ τὰ κοῦφα φέρεται σώματα), p 3
τὸ δὲ μέσον τοῦ παντός κάτω· ἐπὶ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ βαρέα φέρεται
σώματα.

p. 212•23 Ὅτι τὸ μὲν αἰεὶ μένει.

5 Τουτέστι τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπερ ἐστὶν ὁ τόπος τῶν βαρέων σω- 45
μάτων. αἰεὶ δὲ μένει, τουτέστιν ἀκίνητός ἐστι, καὶ κατ' ἀριθμὸν μὲν
ἐξαλλαττόμενος κατὰ εἶδος δὲ οὐ.

p. 212•24 Τοῦ δὲ κύκλου τὸ ἔσχατον ὡσαύτως ἔχον μένει.

Τουτέστιν ἡ κοίλη ἐπιφάνεια τῆς σεληνιακῆς σφαίρας· αὕτη γὰρ εἰ
10 καὶ κατὰ μέρια κινεῖται, ἀλλ' οὖν ὅλη ὡς ὅλη ἀκίνητός ἐστι, καὶ κατὰ
εἶδος καὶ κατὰ ἀριθμὸν μία καὶ ἡ αὕτη οὔσα καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσα.

p. 212•24 Ὡστε ἐπεὶ τὸ μὲν κοῦφον τὸ ἄνω φερόμενόν ἐστι 50
φύσει.

Ἐπειδὴ, φησί, τὸ φύσει ἄνω φερόμενον, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ κοῦφον, καὶ
15 τὸ φύσει κάτω φερόμενον, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ βαρὺ, διττὸν ἂν εἶη τὸ ἄνω
καὶ τὸ κάτω. πῶς δὲ διττὸν, ἐπήγαγε· τὸ μὲν πρὸς τὸ μέσον, φησί,
περιέχον πέρας κάτω ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ μέσον, μέσον μὲν λέγων
τὴν γῆν, τὸ δὲ πέρας τὸ πρὸς τὸ μέσον, τουτέστι τὸ περιέχον |
τὸ μέσον, ἧτις ἐστὶν ἡ γῆ, πῆ μὲν τὴν τοῦ ἀέρος ἐπιφάνειαν τὴν ἀπτο- p 4
20 μένην τῆς γῆς. πῆ δὲ τὴν τοῦ ὕδατος· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἄνω διττὸν,
τό τε πρὸς ἡμᾶς ἔσχατον τοῦ οὐρανοῦ, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ κοίλη ἐπιφάνεια
τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, καὶ αὐτὸ τὸ ἔσχατον, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ κοῦφον
σῶμα, λέγω δὴ τὸ πῦρ. οὕτω μὲν οὖν τινες τὰ προκείμενα ῥητὰ ἐξη-
γήσαντο, ὥσπερ ἤδη καὶ ἐν τῇ τῆς λέξεως θεωρίᾳ προειρήκαμεν,
25 ὁ δὲ Θεμιστίας οὕτως. ἐπὶ τὸ ἄνω, φησί, καὶ τὸ κάτω ἡ κίνησις γίνεται 5
κατὰ φύσιν τοῖς σώμασι, τοῖς μὲν κούφοις [ἡ κίνησις] ἐπὶ τὸ ἄνω φύσει,
τοῖς δὲ βάρους ἔχουσιν ἐπὶ τὸ κάτω. ποιεῖ δέ, φησί, τὸν μὲν κάτω τό-
πον τρία τινὰ σώματα, αὐτὸ τε τὸ μέσον καὶ τὰ περὶ τὸ μέσον, ταῦτα

2 τοῦτο t: τούτω GM καὶ M: om. Gt 4 αἰεὶ t 6 μὲν Gt: om. M 7 ἐξ-
αλλαττόμενος G 9. 10 γὰρ εἰ κατὰ τι (om. καὶ et μέρια κινεῖται) G 11 ἡ om. G
12 ὥστε M: ὡστ' t 14 ἐπειδὴ ἐστὶ φησί forl. recte Gt 14. 15 φερόμενον, τοῦτο
δέ ἐστὶ τὸ κοῦφον, καὶ τὸ φέσει M: om. G: φερόμενον, 8 τὸ κοῦφόν ἐστι, καὶ τὸ ex ingenio
supplevit t 16 πῶς δὲ διττὸν κτλ.] cf. Porphyrius ap. Simplific. p. 587, 8 ἐπή-
γαγε λέγων t 16. 17 τὸ μὲν—αὐτὸ πρὸ μέσον om. G 16 φησί M: om. t
17 καὶ αὐτὸ τὸ μέσον M: καὶ τὰ ἐξῆς t λέγων Gt: λέγω M 18 περιεχόμενον M
20 ὁμοίων t διττὸν Mt: διττός G 21 τό τε M: καὶ τὸ Gt 25 Θεμιστίας
p. 277, 18 sqq. 26 ἡ κίνησις deleuit t 27 ποιεῖ δὲ G μὲν κάτω M: μὲν
κατωτάτω Gt

δέ ἐστιν ἢ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ· ἕκαστον γὰρ τῶν βαρέων σωμα- p 4^r
των ὑπὸ τούτων περιέχεται τῶν στοιχείων, ἢ πάντων ἢ τινῶν. ὑπὸ
πάντων μὲν, φησί, περιέχονται ὡς οἱ τῶν ποταμῶν ἀνέχοντες λίθοι (τού-
τους γὰρ περιέχει κατὰ τι μὲν ἢ ὑποκειμένη τῷ ὕδατι γῆ, κατὰ τι δὲ ὁ 10
5 ἀήρ, κατὰ τι δὲ τὸ ὕδωρ), οἱ δὲ βαδίζοντες ἢ οἱ νηχόμενοι ὑπὸ τῶν δύο
περιέχονται, οἱ μὲν ὑπὸ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος οἱ βαδίζοντες, οἱ δὲ ὑπὸ
τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος οἱ νηχόμενοι. ἔστι δὲ δὴ τινα καὶ ὑπὸ ἑνὸς
τῶν στοιχείων τούτων περιεχόμενα, ὑπὸ μὲν ἀέρος οἱ ἐν ἀέρι ὄρνιθες, ὑπὸ
δὲ τοῦ ὕδατος οἱ ὑπὸ τὸ ὕδωρ νηχόμενοι ἰχθύες, ὑπὸ δὲ γῆς μόρια τινα γῆς
10 διχηρημένα μὲν αὐτῆς, πανταχόθεν δὲ αὐτῆς ἀπτόμενα καὶ περιεχόμενα
ὑπ' αὐτῆς. καὶ ἔοικεν ἢ ἐξήγησις αὕτη μᾶλλον εἶναι προσφυστέρα. τι-
νὲς δὲ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ τὸ κέντρον τοῦ παντός ἐξείληφασιν, παν- 15
τελῶς οὗτοι παρὰ πόδας ἐλθόντες· οὐδενὸς γὰρ ὅλως τὸ κέντρον τόπος
ἐστίν, ἀλλὰ φέρεται μὲν πάντα ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον, οὐδενὸς δὲ τὸ κέντρον
15 τόπος ἐστίν, εἴτε τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντός ἐστιν ὁ τόπος, εἴτε τὸ μεταξὺ
τῶν περάτων διάστημα. ἐκείνῳ δὲ ἐπιστατέον, ὅτι καὶ ἐντεῦθεν δεῖκνυται
ὅτι οὐκ ἔστι τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος· εἰ γὰρ πέρασ εἴη τοῦ
περιέχοντος ὁ τόπος, συμβήσεται τὰ αὐτὰ τόπους εἶναι ἀλλήλων. ἔστι μὲν
γὰρ τῆς γῆς τόπος ἢ τε ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ἢ ἀπτομένη αὐτῆς,
20 καὶ ἢ τοῦ ἀέρος ὁμοίως (ταῦτα γὰρ τῆς γῆς τόπος, ὁ ἀήρ φημι καὶ τὸ 20
ὕδωρ, πανταχόθεν αὐτὴν περιέχοντα, ἄλλο κατ' ἄλλο μέρος), ἦτοι ἢ πρὸς
τῇ γῆ ἐπιφάνεια τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ὕδατος. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὸ ὕδωρ τῶν
ἐν τῷ τόπῳ ὄντων σωματίων ἐστίν, εἴη ἂν τις αὐτοῦ τόπος, καὶ οὗτος οὐχ
ἀπλῶς· οὐ γὰρ μόνος ὁ ἀήρ ἀπτεται πανταχόθεν τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ κατὰ
25 τινα μὲν μέρη ὁ ἀήρ, κατὰ τινα δὲ ἢ γῆ. ὥστε καθ' ὃ μέρος τῆς γῆς
τόπος ἦν τῆς γῆς τὸ ὕδωρ, ἦτοι ἢ ἐπιφάνεια αὐτοῦ, κατ' αὐτὸ τοῦτο καὶ
ἢ γῆ τόπος ἔσται τοῦ ὕδατος. ὥστε ἢ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ κατὰ τὸ αὐτὸ 25
ἀλλήλων ἔσονται τόποι. συμβήσεται οὖν τὸ αὐτὸ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ τόπον
εἶναι καὶ ἐν τόπῳ. εἰ τοίνυν ταῦτα ἀδύνατα, οὐκ ἂν εἴη τὸ πέρασ τοῦ
30 περιέχοντος ὁ τόπος, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ διάστημα τὸ ἐμπεριειληφὸς ἕκαστον
τῶν φυσικῶν σωματίων, ὃ καθ' αὐτὸ μὲν κενόν ἐστίν, ἀλλ' οὐδέποτε μένει
κενόν, ἀλλὰ πληροῦται ὑπὸ τοῦ ἐγγινομένου σώματος, οὗ καὶ τόπος ἐστίν.

3 τὸν ποταμὸν M   5 οἱ (post ἢ) om. t, cf. Themistius   6 τῆς M: om. Gt
6. 7 ὑπὸ τοῦ ὕδατος M: ὑπὸ (sed ὑπὸ om. t) ὕδατός τε Gt   8 τῶν στοιχείων
om. Gt   9 τοῦ M: om. Gt   10 διχηρημένης (om. μὲν) G   11 προσφυσ-
στέρα M   12. 13 τινὲς ut Simplicius p. 585, 12   μέσον—κέντρον Gt: κέντρον—
μέσον M   13 ὅλως om. M   14. 15 δὲ ἐστὶ τόπος τὸ κέντρον Gt   15 ἐστίν
(ante ὁ) om. Gt   16 ἐκείνῳ (corrèxi: ἐκεῖνο M, cf. r 4v33) δὲ ἐπιστατέον M: ἐκείνων
(delevit hoc t). ἐπιστατέον δὲ Gt   17. 18 εἰ γὰρ πέρασ—τόπος M: om. Gt
18 συμβήσεται γὰρ τὰ Gt   19 ἢ om. Gt   23 ἐν τῷ τόπῳ M: ἐν τόπῳ Gt
24 ἀπλῶς Mt: ἀπλοῦς (ous in ras.) G   25 μέρη M: μόρια Gt   26 ἢ om. Gt
καθ' αὐτὸ τοῦτο M   28 ἀλλήλων ἔσονται οἱ τόποι G   29 ἐν τόπῳ] τό-
πους G   τὸ πέρασ om. M   31 μὲν M: μὲν οὐ (mutavit in μένον G²) G:
om. t   32 ἐγγινομένου G

p. 212^a28 Καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ ἐπίπεδόν τι εἶναι καὶ οἶον ἀγγεῖον p 4^r
ὁ τόπος καὶ περιέχον.

Οὐ διὰ τὸ προσεχῶς εἰρημένον, ἀλλ' ὅτι ἐστὶ πέρασ τοῦ περιέχοντος· 30
εἰ γὰρ πέρασ ἐστίν, ἐπίπεδον δηλονότι ὁ τόπος, καὶ εἰ περιέχει πανταχό-
5 θεν ὁ τόπος, τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἀγγεῖον πανταχόθεν περιέχον τὸ ἐν αὐτῷ,
ἔοικεν ἄρα καὶ ἀγγεῖφ ὁ τόπος.

p. 212^a29 Ἔτι ἅμα τῷ πράγματι πως· ἅμα γὰρ τὰ πέρατα.

Τουτέστιν οὔτε ἐνδῶον αὐτοῦ οὔτε πλεονάζων· εἰ γὰρ πέρασ ἐστὶ τοῦ
περιέχοντος, ἐφαρμόζει δηλονότι τῷ πέρατι τοῦ περιεχομένου, ἐφαρμόζων 35
10 δὲ ἅμα ἐστὶν αὐτῷ καὶ κατὰ ταύτόν, μήτε ἐλλείπων αὐτοῦ μήτε πλεονάζων.

p. 212^a31 Ὡς μὲν οὖν σώματι ἔστι τι ἐκτὸς σώμα περιέχον αὐτό,
τοῦτό ἐστιν ἐν τόπῳ, ᾧ δὲ μή, οὐ.

Εἰπὼν ὁ Ἀριστοτέλης τίνα ἐστὶν ἐν τόπῳ, λέγει νῦν τίνα οὐκ εἶσιν 40
ἐν τόπῳ. εἰ γὰρ ὁ τόπος ἐστὶ, φησί, τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, εἴ τι ἄρα
15 μὴ ἔχει ἐξωθεν ἑαυτοῦ σώμα τι, τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ· οὐ γὰρ ἔξει
οὐδὲν ἐξωθεν τὸ περιέχον. ὅθεν τὸ πᾶν οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ· οὐδὲν γὰρ
ἐστὶν αὐτοῦ ἔξω· εἰ γὰρ ἔχοι τι ἔξω, οὐκ ἂν εἶη κυρίως πᾶν. διὸ τοῦ
οὐρανοῦ εἰ μὴδὲν ἐστὶν ἔξω, ὥσπερ οὖν οὐκ ἐστὶν, σὺδὲ ἐν τόπῳ ἂν εἶη.
ὥσπερ οὖν, φησί, κἂν εἰ μονοειδὲς ἦν τὸ πᾶν, οἶον ὕδωρ, ὕπερ ὁμολο-
20 γουμένως ἐν τόπῳ ἐστί (διαρρεῖ γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ συμμένειν οὐ πέφυκεν, 45
ἀλλὰ δεῖται τοῦ συνεχόντος καὶ ὀρίζοντος), τὰ μὲν μόρια αὐτοῦ, εἴ γε ἦν
διηρημένα, ὥσπερ νῦν διήρηται τὰ τοῦ παντός μόρια, αὐτὰ μὲν ἐν τόπῳ
ἦν, τὸ δὲ ὅλον ὕδωρ οὐκ ἂν ἦν ἐν τόπῳ, ἐπεὶ μὴδὲ εἶχεν ἐξωθέν τι
αὐτοῦ σώμα περιέχον αὐτό, οὕτω καὶ νῦν ἔχοντος ὡς ἔχει τοῦ παντός,
25 ἐπεὶ μὴ ἔστι τι αὐτοῦ ἔξω, οὐδ' ἂν ἐν τόπῳ εἶη. καὶ εἰ μὴ ἐστὶν ἐν

2 περιέχον M: περιέχων t 3 πέρασ ὁ τόπος τοῦ sine causa t 4 post ἐπίπεδον addit
ἐστὶ t 5 τοιοῦτο G περιέχον τὸ (τι G) ἐν αὐτῷ GM: τὸ ἐν αὐτῷ περιέχον t
6 ἐγγεῖω t 7 πῶς (sic) M: πως καὶ ὁ τόπος t γὰρ τὰ πέρατα M: γὰρ τῷ πεπε-
ρασμένῳ τὰ πέρατα t, at cf. Aristotelis libri et Simplic. p. 587, 28. Themist. p. 277, 15
10 κατ' αὐτόν M μήτε μὴν πλεονάζων t 13 λέγει νῦν GM: νῦν λέγει t 15 σώ-
ματι M 16 ὅθεν M: οἶον Gt 17 post εἰ spatium quinquaginta fere litterarum M
κυρίως τὸ πᾶν t 18 οὐδὲ ἐν τόπῳ ἂν M: οὐκ ἂν οὐδὲ ἐν τόπῳ Gt 19 οὖν]
δ νῦν G εἰ μονοειδὲς M: εἶη ὁ μόνος δὲ G: ἐν μόνον t 19. 20 ὁμολογουμένως t:
ὁμολογοῦμεν ὡς G: ὁμολογουμένης compend. M 20 αὐτῷ (sic) M: ἑαυτῷ Gt σημα-
νειν M 23 ἦν (priore loco) GM: ἂν ἦν t, cf. ad p. 14, 30 μὴδὲ εἶχεν ἐξωθέν τι
M: μὴδὲν (cf. ad p. 151, 26) εἶχεν τι ἐξωθεν Gt 24 περιέχον αὐτὰ G τοῦ om. G
25 αὐτοῦ ἔξω GM: ἔξω αὐτοῦ t 25. p. 594, 1 ἐν τόπῳ ὁ οὐρανός M: ὁ τόπος ἐν τόπῳ
ὁ οὐρανός G: ὁ οὐρανός ἐν τόπῳ t

τόπω ὁ οὐρανός, πῶς κινεῖται κατὰ τόπον; φησὶν οὖν ὅτι πῆ μὲν κινεῖ- p 4^r
 σθαι λέγεται, πῆ δὲ οὐ· καθ' ὄλον μὲν γὰρ ἑαυτὸν οὐ κινεῖται (οὐ γὰρ εἰ
 ἀμείβει τὸν ὄλον τόπον· αὕτη γὰρ ἔστιν ἡ τῶν ὄλων κίνησις κατὰ τόπον,
 ὅταν τὸ ὄλον ἀμείβῃ τὸν τόπον ἐν ᾧ ἔστιν, ὅποιά εἰσι τὰ ἐπ' εὐθείας
 5 κινούμενα), ὥστε καθ' ὄλον μὲν ἑαυτὸν ὁ οὐρανός, ὥσπερ οὐκ ἔστιν ἐν
 τόπω, οὕτως οὐδὲ κινεῖται κατὰ τόπον, κύκλῳ δὲ κινεῖται, ἡ δὲ τοιαύτη
 κίνησις τῶν μορίων ἐστὶ κίνησις. ἐν γὰρ πῆ κύκλῳ κινήσει τὸ μὲν ὄλον
 ὡς ὄλον ἀκίνητόν ἐστι, τὰ δὲ μέρη τὰ ἀντιπαραχωροῦντα ἀλλήλοις τοὺς
 ἰδίους τόπους, | ταῦτα οὖν τὰ κατὰ τόπον κινούμενα, τὸ δὲ ὄλον τοῖς μέ- p 4^v
 10 ροσι κινεῖσθαι λέγεται· πάντων γὰρ τῶν μερῶν κινουμένων καὶ τὸ ὄλον
 λέγεται κινεῖσθαι οὐ πρώτως, ἀλλ', ὡς εἶπον, κατὰ τὰ μέρη. εἴη δ' ἂν
 τῶν μορίων τόπος κατὰ μὲν Ἀριστοτέλην αὐτὰ τὰ μέρη ἀλλήλοις, διὰ τὸ
 περιέχεσθαι ἕκαστον ὑπὸ τῶν πέριξ (οἷον γὰρ τόποι εἰσὶν ἀλλήλοις τὰ
 μέρη κύκλῳ πανταχόθεν ἑκάστου ὑπὸ τῶν πέριξ περιεχομένου), ὡς δὲ
 15 τοῖς ἐξηγηταῖς αὐτοῦ δοκεῖ, εἴη ἂν τόπος τῆς ἀπλανοῦς κατὰ τὰ μέρη ἡ
 κυρτὴ ἐπιφάνεια τῆς ἐντὸς σφαίρας, ἧς ἄλλοτε ἄλλου μορίου ἐφάπτεται
 τὰ τῆς ἀπλανοῦς μέρη, δηλονότι κατὰ ἀναλογίαν τόπον τοῦτον καλούντων
 ἡμῶν. οὐ γὰρ ἔξωθεν περιέχει, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀφοριστικὸν ἔχει τινὰ πρὸς
 τὸν τόπον ὁμοιότητα· ὡς γὰρ ὁ κυρίως τόπος ἀφοριστικός ἐστὶν ἑκάστου
 20 ἀπὸ τῶν λοιπῶν, οὕτω δὴ καὶ ἡ κυρτὴ ἐπιφάνεια τῆς ἐντὸς σφαίρας ἀφο-
 ρίζει τὸ ἔξω σῶμα τῶν λοιπῶν. ταύτη οὖν κατὰ ἀναλογίαν τόπος ἂν εἴη
 τῆς ἀπλανοῦς ἡ κυρτὴ ἐπιφάνεια τῆς ἐντὸς σφαίρας, καὶ τόπος τοῦ ὄλου 10
 κατὰ τὰ μέρη· ταῦτα γὰρ ἔστι τὰ ἄλλοτε ἄλλο ταύτης τῆς ἐπιφανείας
 μέρη ἐπιλαμβάνοντά. δὲ ἐπὶ τῆς ἀπλανοῦς εἴρηται, τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ
 25 παντός ἂν λεγθῆι· τὸ γὰρ πᾶν αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ (οὐδὲν γὰρ
 ἔστιν αὐτοῦ ἔξω), κατὰ μέντοι τὰ μέρη πάντα ἐν τόπῳ ἔστι· τὰ μὲν
 γὰρ αὐτῶν κῶκλῳ κινεῖται, τὰ αἰθια, τὰ δὲ ἄνω καὶ κάτω, τὰ γενητὰ καὶ
 φθαρτά.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀριστοτέλης, βουλόμενος σαφέστερον ἐκθέσθαι πῶς
 30 μὲν οὐκ ἔστιν ὁ οὐρανός ἐν τόπῳ, πῶς δὲ ἐστὶ, διαίρεσιν τῶν ἐν τόπῳ 15
 ὄντων ποιεῖται. τῶν γὰρ ἐν τόπῳ ὄντων, φησί, τὰ μὲν δυνάμει ἐστὶν ἐν
 τόπῳ, τὰ δὲ ἐνεργείᾳ, ἐνεργείᾳ μὲν ἐν τόπῳ λέγεται, ὅσα ἰδίαν ἔχοντα
 περιγραφὴν ἀφορίζεται ὑπὸ τοῦ τόπου τῶν λοιπῶν, δυνάμει δὲ ἐν τόπῳ
 λέγεται τὰ μέρη τοῦ ὄλου συνεχροῦς ὄντος καὶ ἐν τόπῳ ὄντος. κατὰ δύ-
 35 ναμιν δὲ λέγεται ταῦτα, ὅτι δύναται χωρισθέντα τοῦ ὄλου καθ' αὐτὰ ἐν

1 οὖν om. G   2 γὰρ (post μὲν) om. Gt   οὐ γὰρ κτλ.] cf. Themist. p. 278, 7 sqq.
 3 κατὰ τόπον δὲ G   4 ὅταν τὸ ὄλον ἀμείβῃ τὸν τόπον M: ὅταν τὸν ὄλον ἀμείβῃ τό-
 πον Gt   εἰσι M: ἐστὶ Gt   8 τὰ δὲ] ταῦτα δὲ G   μέρη M: μέρη ἐστὶ Gt

9 ἰδίους om. M   ταῦτα μὲν οὖν t   11 εἶπον] ἐπιόν G   12 ἀριστοτε G
 ἀλλήλοις] ἀλλὰ δηλονότι G   13 ἀλλήλοις GM: ἀλλήλων t   14 κύκλῳ πανταχόθεν ἐκά-
 στου M: ἡ κύκλῳ κινεῖσθαι πανταχόθεν ἑκάστου G: ἑκάστου κύκλῳ t   17 κατὰ τὴν ἀνα-
 λογίαν M   23 ταύτης τῆς M: τῆς αὐτῆς Gt   26 πάντα M: αὐτὰ G: αὐτοῦ t
 27 γενητὰ G: γεννητὰ Mt   32 ἰδίαν ἔχοντα M: διανέχοντα G: δη ἔχοντα t   35 λέ-
 γεται ταῦτα M: ταῦτα λέγεται Gt

τόπων εἶναι, καὶ συνεχῆ μὲν μηκέτι εἶναι, ἀπτόμενα δέ, ὡς ἔχει ὁ σωρὸς p 4^v
 τῶν πυρῶν· ἕκαστος γὰρ τῶν κόκκων μόνιον ὦν τοῦ ὄλου ἐν τόπῳ ἐστίν, 20
 διὰ τὸ μὴ εἶναι συνεχεῖς, ἀλλ' ἕκαστον ἐν ἰδίᾳ περιγραφῇ εἶναι. πάλιν
 τῶν ἐν τόπῳ ὄντων τὰ μὲν καθ' αὐτό ἐστὶν ἐν τόπῳ, τὰ δὲ κατὰ συμ-
 5 βεβηκός, καθ' αὐτό μὲν ὄσα κατὰ φορὰν ἐστὶ κινητὰ ἢ κατὰ αὔξησιν
 καὶ μείωσιν (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ σώματα τὰ ἐν γενέσει), κατὰ συμβεβηκός
 δὲ κινεῖσθαι λέγεται τὰ συμβεβηκότα πάντα καὶ ἡ ψυχὴ, εἴτε ἐν ὑποκει-
 μένῳ εἴη τῷ σώματι εἴτε χωριστῇ· ταῦτα γὰρ οὐδέποτε καθ' αὐτὰ ἐν
 τόπῳ γίνονται· ἀσώματα γὰρ ἐστὶ. τετραχῶς οὖν τῶν ἐν τόπῳ λεγομέ- 25
 10 νων, ἐν τοῖς κατὰ συμβεβηκός, φησὶν, ἐν τόπῳ οὐσὶ τὸν οὐρανὸν ταχτέον·
 οὔτε γὰρ κατ' ἐνέργειαν ἐν τόπῳ ἐστὶν (ὕπ' οὐδενὸς γὰρ ἔξωθεν περιέχε-
 ται), οὔτε κατὰ δύναμιν· οὐδέποτε γὰρ περισχεθῆσεται· τοιαῦτα γὰρ ἐστὶ
 τὰ κατὰ δύναμιν ἐν τόπῳ, ὡς δύνασθαι ποτε κατ' ἐνέργειαν γενέσθαι.
 ἀλλ' οὔτε καθ' αὐτό ἐν τόπῳ ἐστὶν ὁ οὐρανός (οὐ γὰρ ἐστὶ κινήτος κατὰ
 15 φορὰν· τὸ γὰρ φερόμενον ὄλον ἀμείβει τὸν τόπον, οὗτος δὲ ἐν ταύτῳ
 μένων κατὰ μόρια κινεῖται, καὶ ἡ κίνησις οὐ τοῦ ὄλου, ἀλλὰ τῶν μωρίων)· 30
 λείπεται οὖν κατὰ συμβεβηκός ἐν τόπῳ εἶναι τὸν οὐρανόν.

Ἀπορεῖ δὲ πρὸς τοῦτο ὁ Θεμιστίος πῶς οὐ μάχεται αὐτὸς πρὸς
 ἑαυτὸν ὁ Ἀριστοτέλης, νῦν μὲν τὴν κατὰ μόρια κίνησιν κατὰ συμβεβηκός
 20 λέγων κίνησιν, πρὸ τούτου δέ, ἐν οἷς ἐπεδείκνυεν ὅτι δυνατόν αὐτό (τι) ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι ὡς ἐν τόπῳ, κατὰ μόρια μὲν δύνασθαι ἔλεγεν αὐτό (τι) ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι, κατὰ συμβεβηκός δὲ μὴ δύνασθαι, ὡς δὴ ἐτέρου ὄντος τοῦ
 κατὰ μόρια καὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός. καὶ ἐπιλύεται τὴν ἀπορίαν λέγων 35
 ὅτι ἴσως κοινότερον ἐχρήσατο τῷ κατὰ συμβεβηκός ὁ Ἀριστοτέλης ἀντὶ
 25 τοῦ κατὰ ἄλλο (ἔθος δὲ αὐτῷ πολλάκις ἀντὶ τῶν γενῶν κεχρηῆσθαι τοῖς
 εἰδῶσιν), ὡς δὴ τοῦ κατὰ ἄλλο ἐπὶ πλέον ὄντος τοῦ κατὰ συμβεβηκός,
 καὶ λεγομένου καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ μόρια καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός·
 λέγοιτο γὰρ ἂν καὶ κατὰ συμβεβηκός καὶ κατὰ ἄλλο. ἢ μᾶλλον ἀσφαλέ-
 στερόν ἐστὶ λέγειν, ὅτι κατεχρήσατο τῷ ὀνόματι. ὥσπερ γὰρ πολλάκις τοῦ
 30 ὄλου κινουμένου λέγομεν τὸ μόνιον κατὰ συμβεβηκός κινεῖσθαι, καὶ τοῦ
 ὄλου ἐν τόπῳ ὄντος καὶ τὸ μόνιον κατὰ συμβεβηκός ἐν τόπῳ (καίτοι οὐ 40
 κυρίως ἂν λεχθεῖη τοῦ ὄλου κινουμένου ἢ χεῖρ κατὰ συμβεβηκός κινεῖσθαι,

2 πειρῶν primitus M ὄν (sic, cf. ad p. 597, 23) τοῦ ὄλου M: τοῦ ὄλου ὦν Gt
 3 συνεχεῖς compend. M: συνεχῆς Gt ἕκαστον GM: ἕκαστος t πάλιν κτλ.] cf. The-
 mist. p. 279, 11 5 κατὰ φορὰν ἐστὶ κινητὰ M: φησὶ κατὰ φορὰν κινεῖται Gt, at cf.
 Themistius 6 καὶ M Themistius: ἢ Gt τὰ (ante ἐν) om. M 9 ἀσώματα
 γὰρ ἐστὶ om. M 10 φησὶ post οὐσὶ transponunt Gt 13 κατ' M: καὶ κατ' Gt
 14 οὔτε] immo οὐδέ 15 ἐν αὐτῷ M 16 ὄλου M: ὄλου ἐστὶν Gt 18 Θεμι-
 στίος p. 279, 26 20 ἐν οἷς] ἐν (h. e. ἐνός) M 20 et 21 αὐτό τι t: αὐτό M: αὐ-
 τὸν G 21 et 22 εἶναι om. M 21 μὲν (ante δύνασθαι) M: om. (sed de G cf. ad
 v. 22) Gt ἔλεγεν Δ 3 p. 210*25 — b 22. cf. Philopon. p. 534, 31 sqq. 22 post
 εἶναι iterat ὡς ἐν τόπῳ κατὰ μόρια μὲν G: horum tria extrema verba deleuit t 24 ὁ
 om. G 28 λέγοιτο — καὶ κατὰ ἄλλο M: τοῦ κατ' ἄλλο Gt 30. 32 καὶ τοῦ ὄλου —
 συμβεβηκός κινεῖσθαι om. G

ἀλλὰ καθ' αὐτὸ μὲν κινεῖσθαι, οὐκ ἰδίᾳ δὲ οὐδὲ ἤ χειρ ἔστιν ἢ ἀπλῶς **p 4**
 μέρος, ἀλλ' ἤ συνήνεται τῷ ὄλῳ· διὸ κυριώτερον ἂν λεχθεῖη μὴ πρῶτως
 κινεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ ἄλλο· κατὰ γὰρ τὸ ὄλον ἢ τῶν μερῶν κίνησις),
 ὡσπερ οὖν, ὅπερ εἶπον, καταχρῶμενοι πολλαίκις λέγομεν τοῦ ὄλου κινου-
5 μένου τὸ μῶριον κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι, οὕτω δὲ καὶ τῶν μερῶν κι-
 νουμένων τὸ ὄλον λέγοιτ' ἂν κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι, οὐ κυρίως· κατὰ
 ἄλλο γὰρ κυριώτερον ἂν λεχθεῖη τὸ ὄλον κινεῖσθαι τῶν μορίων κινουμένων, **45**
 διότι τὰ πρῶτως κινούμενα τὰ μῶριά ἐστιν. οὕτως οὖν καὶ ἐν τόπῳ λέ-
 γοιτ' ἂν εἶναι ὁ ὄλος οὐρανός οὐ κατὰ συμβεβηκός (οὐ γὰρ συμβεβηκεν
10 ἄλλῳ τῷ καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ὄντι, τοιαῦτα δὲ <τὰ> κατὰ συμβεβηκὸς θέλει
 εἶναι), ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ ἄλλο, τῷ τὰ μῶρια αὐτοῦ πάντα ἐν τόπῳ εἶναι.
 ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπέ τινα ἐν τόπῳ εἶναι καθ' αὐτό, εἰκότως
 τῷ καθ' αὐτὸ ἀντιτάττει τὸ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ συμβε-
 βηκός τούτῳ περιλαμβάνει καὶ τὰ κατὰ ἄλλο ἐν τόπῳ ὄντα. εἰπὼν γὰρ **50**
15 τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, ἐπήγαγεν οἶον ἢ ψυχὴ καὶ ὁ οὐρανός, ὧν
 τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκός ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἢ ψυχῇ, τὸ δὲ κατ' ἄλλο, ὁ οὐ-
 ρανός. ἔδει γὰρ εἰπόντα αὐτὸν τὰ δυνάμει καὶ τὰ ἐνεργείᾳ ἐν τόπῳ ὄντα
 καὶ τὰ καθ' αὐτὸ καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός εἰπεῖν καὶ τὰ πρῶτως καὶ <τὰ>
 κατ' ἄλλο, ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτως ἐν τόπῳ περιεἴληφεν ἐν τε τοῖς ἐνερ-
20 γείᾳ οὖσιν ἐν τόπῳ καὶ ἐν τοῖς καθ' αὐτό, τὰ δὲ κατὰ ἄλλο ἐν τε
 τοῖς δυνάμει καὶ ἐν τοῖς κατὰ συμβεβηκός. τὰ τε γὰρ κατ' ἐνεργείαν |
 ἐν τόπῳ ὄντα, λέγω δὴ τὰ μὴ συνεχῆ πρὸς ἄλλα, ἀλλ' ἰδίαν περιγραφὴν **p 5***
 ἔχοντα, πρῶτως ἐν τόπῳ εἰσί, καὶ τὰ καθ' αὐτὸ δὲ τοιαῦτα ἐστὶν, οἷα
 τὰ κατὰ φορὰν κινήτᾳ, ὡς αὐτὸς εἶπε, τουτέστι τὰ καθ' ὄλα ἑαυτὰ
25 ἀμείβοντα τοὺς τόπους. καὶ ταῦτα δὲ πρῶτως ἐν τόπῳ εἰσίν. ὥστε καὶ
 τὰ ἀντικείμενα τούτοις, τό τε δυνάμει καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός, περιέχουσιν
 ἂν ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ κατ' ἄλλο· τὸ μὲν γὰρ δυνάμει ἐν τόπῳ ὄν, οἶον **5**
 τὰ μῶρια, κατὰ ἄλλο ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ καθ' αὐτό (τῷ γὰρ τὸ ὄλον καθ'
 αὐτὸ ἐν τόπῳ εἶναι καὶ τὸ μῶριον ὀήπου καθ' αὐτό ἐστὶν ἐν τόπῳ), τὰ
30 δὲ κατὰ συμβεβηκός ἐν τόπῳ οὐ πάντως καὶ κατὰ ἄλλο ἐν τόπῳ εἰσίν,
 οἶον ἢ ψυχὴ ἢ τὸ λευκόν· ταῦτα γὰρ μόνως εἰσὶ κατὰ συμβεβηκός ἐν
 τόπῳ. διὰ τοῦτο οὖν συμπεριέλαβε τοῖς κατὰ συμβεβηκός καὶ τὰ κατ'
 ἄλλο διὰ τῶν παραδειγμάτων. ὁ οὖν ὄλος οὐρανός, φησί, κατὰ μὲν τὰ
35 μῶρια πάντα ἐν τόπῳ ἐστὶν (ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων περιέχεται ὑπὸ τῶν
 πέρειξ, καὶ οἶον τόπος ἀλλήλοισ ἐἰσίν τὰ μῶρια), τὸ δὲ πᾶν οὐκ ἐν τόπῳ· **10**

3 καὶ γὰρ τὸ ὄλον ἢ τῶν ἡμερῶν M 7 κυριώτερον t 8 διότι τὰ M: τὰ γὰρ Gt
 9 post ὄλος iterat ὁ M: ὁ ὄλος οὐρανός εἶναι traicit t 10 τῷ t: τῷ G et (ex τὸ)
 corr. M τὰ t: om. GM 13. 14 ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ συμβεβηκός iterat G 14 τού-
 τῳ t: τούτῳ G: τόπω M 17. 18 τὰ (ante ἐνεργεία, ante καθ' et ante κατὰ) M: om. Gt
 18. 19 πρῶτως—τὰ μὲν (in quibus ipse prius τὰ addidi) om. M 22 ἄλλα M: ἀλλη-
 λα Gt 24 εἶπε scil. p. 212^b7 26 τούτοις M: τούτω Gt καὶ τὰ κατὰ G 27 αὐ-
 τοῖς (sic) M: ἑαυτοῖς Gt καὶ om. t 29 ἐστὶν ἐν τόπῳ M: ἐν τόπῳ ἐστὶ Gt 31 μόνᾳ
 εἰσὶ τὰ M 33 οὖν ὄλος M: σύνολος Gt 35 εἰσίν ἀλλήλοισ t οὐκ M: οὐκ ἔστιν Gt

εἰ γὰρ εἷη ἐν τόπῳ, ἔξει τὸ περιέχον αὐτὸ ἔξωθεν. οὕτω δὲ ὅσῃ ἂν εἷη p 5r
 πᾶν οὐδὲ ὄλον, εἴ τι ἔχοι περιέχον. καὶ διὰ τοῦτο, φησί, φαμέν ἐν τῷ
 οὐρανῷ πάντα εἶναι, διότι τὸ πᾶν ἐστὶν ὁ οὐρανός· ἔξωθεν γὰρ τὰ
 πάντα περιέχει καὶ ἐν αὐτῷ συμπεριείληφεν.

5 Εἰπὼν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης πῶς τὸ τε τῆς ἀσαφείας αἴτιον ἐκ τοῦ ἀποδοδο-
 μένου λόγου δῆλον γέγονε, δείξας δὲ ὅτι καὶ τὰ κατὰ κοινήν ἔνοιαν ὑπάρχοντα
 τῷ τόπῳ ἐμφαίνεται διὰ τοῦ ὀρισμοῦ, ἐφεξῆς δείκνυσιν ὅτι καὶ αἱ ἀπορίαι πᾶ- 15
 σαι αἰ πρὸς τὸν τόπον φερόμεναι ἐπιλύονται ἐκ τοῦ ἀποδοδομένου ὀρισμοῦ περὶ
 τοῦ τόπου. καὶ πρῶτόν γε ἠγορεῖτο, ὅτι εἰ ἔστιν ὁ τόπος, τριχῆ ὄντος δια-
 10 στατοῦ τοῦ σώματος ἀνάγκη καὶ αὐτὸν τριχῆ εἶναι διαστατόν· τοῦτῳ δὲ πᾶν
 σῶμα ὀρίζεται· ὥστε σῶμα διὰ σώματος χωρήσει. εἰ οὖν δέδεικται ὅτι οὐκ
 ἔστι διάστημα ὁ τόπος, ἀλλὰ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, λέλυται ἡ ἀπορία,
 μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν συστήσεται. πάλιν ἠγορεῖτο, ὅτι εἰ ἔστι σῶ-
 15 ματος τόπος, ἔστι καὶ ἐπιφανείας καὶ σημείου. ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη, φησί, 20
 εἰ τὸ σῶμα εἷη ἐν τόπῳ, ἤδη καὶ ἐπιφάνειαν καὶ σημείον ἐν τόπῳ εἶναι·
 οὐδὲ γὰρ χωριστὰ ταῦτα οὐδὲ καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ. εἰ γὰρ μὴδὲ τὰ μόρια
 καθ' αὐτὰ φαμέν ἐν τόπῳ, ἀλλὰ τῷ τὸ ὄλον ἐν τόπῳ εἶναι καὶ ταῦτα
 διὰ τὸ ὄλον ἐν τόπῳ λέγεσθαι, πῶσῳ μᾶλλον περὶ ἐπιφανείας καὶ γραμμῆς
 καὶ σημείου τὸ αὐτὸ ῥητέον; τὸ γὰρ πέρασ τοῦ περιέχοντος ὄλου ὡς ὄλου
 20 ἐστὶ τόπος, οὐχὶ δὲ τῶν μερῶν ἰδίᾳ. ἔτι ἠγορεῖτο, ὅτι εἰ ἔστιν ὁ τόπος,
 ἀνάγκη αὐξομένων τῶν σωμάτων συναύξεσθαι καὶ τὸν τόπον. εἰ μὲν οὖν 25
 διάστημα ἦν, φησί, ὁ τόπος, ἀνάγκη ἦν συναύξεσθαι αὐτὸν τῷ σώματι καθ'
 αὐτόν, νῦν δὲ πέρασ ὢν τοῦ περιέχοντος οὐ συναύξεται τῷ αὐξομένῳ·
 οὐδὲ γὰρ αὔξεται τὸ πέρασ καθ' αὐτό (τῶν γὰρ σωμάτων ἡ αὔξησις),
 25 ἀλλὰ τῇ αὔξει τοῦ ἐν τόπῳ ὑποχωροῦντος τοῦ περιέχοντος σώματος
 ἦτοι κατὰ ἀντιπερίστασιν ἢ κατὰ πίλησιν καὶ πύκνωσιν καὶ τὰ πέρατα ἂν
 ὑπέικοι, καὶ οὕτω τὰ αὐξόμενα ἐν μείζονι γίνεται τόπῳ. ὥστε μείζων
 μὲν ὁ τόπος ἐγένετο, ἠὔξηται δὲ οὐδαμῶς. καὶ ἄλλως ἐπεὶ ἡ αὔξησις τῶν 30
 σωμάτων οὐ γίνεται ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος, ἀλλὰ διὰ τῆς τῶν
 30 τροφῶν προσκρίσεως μεταβαλλομένων τῶν τροφῶν εἰς τὰ τοῦ σώματος

1 ἔξει τὸ (cf. p. 603, 23) M: ἔξεσι τὸ G: ἔστι τι τὸ t 2 ἔχει t 3 οὐρανῷ τὰ
 πάντα Gt τὰ om. Gt 4 αὐτῷ (sic) M: ταυτῷ Gt 5 ὁ Ἀριστοτέλης κτλ.] hinc
 rursus (v. ad p. 579, 24) K τό τε GK: τὲ τὸ M: τὸ fort. recte t τῆς ἀφίας (sic) K
 6 ὅτι καὶ] καὶ ὅτι M τὰ om. K κατὰ om. add. G² 9 τοῦ om. Kt
 10 τοῦ om. G εἶναι τριχῆ M τούτῳ G: τοῦτο KMt δε] γὰρ t 11 χω-
 ρεῖ M 14 τόπος om. M 16 χωρὶς M 17 τὸ om. K 18 λέγεται t
 19 ὡς ὄλου om. G 21 αὐξανόμενων M et primitus K συναυξάνεσθαι K οὖν] εἰ
 (sic) G 22 ἦν (post ἀνάγκη) om. Gt αὐτόν et paulo post αὐτόν t: αὐτό et αὐτό
 GK 23 ὄν M 24 οὐδὲ γὰρ KM: οὐ γὰρ Gt 26 ἦτοι] ὅτι G 26. 27 κατὰ
 πίλησιν—οὕτω] κάτω G 26 κατὰ πύκνωσιν καὶ πίλησιν Theinist. p. 281, 19
 26. 27 ἂν ὑπέικοι t: ἂν ὑπέικη M: ἀνοπήκει K: ὑπέικει Themistius (Simpli-
 c. p. 596, 12)
 27. 28 καὶ οὕτω—ἐγένετο iterat K 27 αὐξανόμενα M 29 ὄντως K post
 ἀλλὰ addit τοῦτον τὸν τόπον καταλαμβάνει (ex p. 598, 1) M τῶν om. K 30 προκρί-
 σεις K: εἰσκρίσεως t τοῦ om. M

μόρια, σώμα· ἔν εἶη ὡς τὸ αὐξηθὲν σῶμα τοῦτον τὸν τόπον καταλαμβάνει, p 5^r
 ὑνὲρ ἐπείχον αἱ τροφαί· ὥστε οὐκ ἀνάγκη οὔτε κενὸν εἶναι οὔτε σῶμά
 τι μὴ εἶναι ἐν τόπῳ. δῆλον δὲ ὅτι τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦσι καὶ οἱ τὸν
 τόπον τριχῆ εἶναι διαστατὸν λέγοντες, καὶ πολλῶ μᾶλλον, ὅσῳ ἢ μὲν τοῦ
 5 σώματος ἐπιφάνεια, μείζονος γινομένου τοῦ αὐξομένου καὶ διὰ τοῦ-
 το τοῦ περιέχοντος σώματος δισταμένου, μείζων γίνεται ἢ πρότερον ἦν, εἰ 35
 καὶ μὴ δι' αὐξήσεως, ἀλλ', ὡς εἶπον, τῷ δίστασθαι τὸ σῶμα οὐ ἔστιν
 ἐπιφάνεια, καὶ διὰ τοῦτο ὑπονοηθεῖη ἂν αὔξασθαι, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν
 δόξαν οὐδὲ ψιλή τις καταλείπεται ὑπόνοια τοῦ αὔξασθαι τὸν τόπον· τοῦ
 10 γὰρ διαστήματος χωριστοῦ ὄντος παντὸς σώματος καὶ διὰ τοῦτο ἀκινήτου,
 ὅταν αὐξηθῆ τὸ σῶμα, τοσοῦτον μόνον τὸ πλησίον ἑαυτοῦ σῶμα εἶτε ἀῆρ
 εἶη εἶτε ὕδωρ ὠθήσαν, κατείληφε τὸν αὐτοῦ τόπον, τοῦ διαστήματος πάντῃ
 ἀπαθοῦς μείναντος, καὶ οὕτως ἐν μείζονι τόπῳ γέγονε τὸ αὐξηθὲν τοῦ 40
 τόπου μηδεμίαν ἀλλοίωσιν ὑπομείναντος. καὶ εἰ τὸν τῆς τροφῆς τόπον τὸ
 15 προστεθὲν τῷ αὐξομένῳ καταλαμβάνει, ποία ἀνάγκη αὔξασθαι τὸ διάστημα;
 μόνως δὲ ἂν συναύξασθαι ἀνάγκη ἦν τὸν τόπον, εἴπερ εἶδος ἦν ὁ τόπος
 τοῦ ἐν τόπῳ· τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ αὐξόμενον, ὡς ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως
 δείκνυται. ἀλλ' οὐδὲ ἐπιφανείας εἶναι τόπον ἀνάγκη οὐδὲ στιγμῆς οὐδὲ
 σημείου· εἰ γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ὂν τὸ σῶμά ἐστι, ποία ἀνάγκη
 20 τὰ τοῦ σώματος πέρατα ἐν τόπῳ εἶναι; εἰ γὰρ ἐδείξαμεν ὅτι οὐδὲ τὰ
 μόρια ἀνάγκη καθ' αὐτὰ εἶναι ἐν τόπῳ, πόσῳ μᾶλλον τὰ πέρατα; εἰ δὲ 45
 διὰ τὸ ἐφαρμόζειν ἀλλήλοις τὰ πέρατα, ταύτῃ καὶ ἐν τόπῳ εἶναι αὐτὰ
 ἀξιοῦσι, τί μᾶλλον ταύτῃ τῇ ὑποθέσει τοῦτο συμβήσεται ἢ τῇ Ἀριστοτε-
 λικῇ; καὶ γὰρ ἐκεῖ καὶ ἐφαρμόζειν ἀλλήλοις ἀνάγκη τὰ πέρατα. καὶ εἰ
 25 οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀγγεῖον τοῦ τόπου ἢ τῷ κινεῖσθαι, πληροῦται δὲ τὸ
 ἀγγεῖον ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ ἤτοι ἀέρος ἢ ὕδατος, καὶ ὁ τόπος ἄρα πληροῦ-
 ται ὑπὸ τοῦ ἐν τόπῳ κενὸς ὢν τῷ ἰδίῳ λόγῳ· ἐπιφάνεια δὲ ἐπιφάνειαν
 ἢ γραμμὴν γραμμῆν ἢ σημεῖον σημεῖον οὐ πληροῖ, οὐδέ ἐστι κενὰ τῷ ἰδίῳ 50
 λόγῳ, μόνον δὲ ἐφαρμόζουσιν ἀλλήλοις. δῆλον οὖν ἄρα ὅτι οὐδεμία ἀνάγκη
 30 καὶ ἐπιφανείας ἢ γραμμῆς ἢ στιγμῆς τόπον εἶναι λέγειν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον. ἐπιλύεται δὲ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν

- 4 διαστατὸν εἶναι M   6 μείζων M   γίνεται (Gt: γὰρ KM   6. 7 ἦν, εἰ καὶ KM:
 ἡνίκα G: om. t   7 μὴ δι' αὐξήσεως GK: οὐ τῷ αὔξασθαι t   τῷ σῶμα K
 8 ἢ ἐπιφάνεια M   ἐπινοηθεῖη Gt   αὔξασθαι M   9) τὸ pro priore τοῦ G   αὔξα-
 σθαι KM   11 τοσοῦτον G   12 εἶη εἶτε σῶμα ὕδωρ ὠθήσαν (corr. ex ὠθήθησαν) G
 13 ἀπαθοῦς G   15 αὔξασθαι K   16 μόνον δὲ ἂν συναύξασθαι M   17 ὥσπερ
 ἐν t   Περὶ γενέσεως cf. A 5 p. 321b22   18. 19 οὐδὲ στιγμῆς—ποία ἀνάγκη KM:
 om. Gt   20 οὐδὲ τὰ τοῦ σώματος ὅλως πέρατα t   21. 22 εἰ δὲ—πέρατα Mt:
 om. GK   23. 24 ἀρίστοτε KM   24 καὶ (post ἐκεῖ) om. Gt   ἀλλήλαις K
 τὰ πέρατα ἀνάγκη M   25 τῷ] τὸ K   πληροῦται] κινεῖται (i   26 ἤτοι τοῦ
 ἀέρος K   27 ἐπιφάνεια δὲ ἐπιφάνειαν M: ἐπιφάνειαν δὲ ἐπιφάνειαν K: ἐπιφάνειαν δὲ ἐπι-
 φάνεια Gt   28 γραμμῆν γραμμὴν traicit t   29 οὖν ἄρα KM: ἄρα Gt   31 οὖν
 om. G   ἐπιλέγεται M

Ζήνωνος ἀπορίαν· 'εἰ γὰρ πᾶν τὸ ὄν ποῦ ἔστιν,' ἔλεγεν ἐκεῖνος, 'ἔστι δέ τι p 5·
 καὶ ὁ τόπος, καὶ ὁ τόπος ἄρα ποῦ ἔσται· ὥστε ἔσται τόπος ἐν τόπῳ, καὶ
 τοῦτο ἐπ' ἀπειρον.' ἐπιλύεται οὖν καὶ αὕτη· εἰ γὰρ καὶ ἀνάγκη, φησί,
 πᾶν τὸ ὄν ποῦ εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ τόπος ποῦ ἔσται, ἔστω ποῦ μὲν
 5 ὁ τόπος, οὐχ ὡς | ἐν τόπῳ δέ, ἀλλ' ὡς πέρας ἐν περατουμένῳ. οὐ p 5·
 γὰρ πᾶν τὸ ὄν, φησὶν, ἐν τόπῳ, ἀλλὰ τὸ κινήτῳ σῶμα κατὰ φοράν,
 τουτέστιν δ πέφυκε κινεῖσθαι τε καὶ ἡρεμεῖν, ἵνα εἴπῃ τὸ κατ' εὐθεῖαν
 κινούμενον· πᾶν γὰρ τὸ τοιοῦτον πάντως ἐν τόπῳ ἐστί, τὸ δὲ κύκλῳ οὐ
 πᾶν ἐν τόπῳ, ἀλλ' αἰ ἐντὸς σφαιραῖ, νῦν δὲ καὶ ὡς ἔν τι συνεχές σῶμα
 10 τὴν ὀκτάσφαιρον λαμβάνει. εὐλόγως δὲ καὶ τοῦτο ὑπάρχει τοῖς ἐν τόπῳ,
 τὸ φέρεσθαι ἕκαστον ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον καὶ μένειν ἐν τούτῳ. κατα- 5
 σκευάζει δὲ τοῦτο πᾶν γλαφυρῶς. προλαμβάνει δὲ ἐκεῖνο· πᾶν, φησὶν,
 ὁ τις ἀπτεται κατὰ φύσιν καὶ μὴ βία, τοῦτο συγγενές ἐστὶν ἐκείνῳ οὐ
 ἀπτεται. προσέθηκε δὲ τὸ μὴ βία εἰκότως· ἀπτεται γὰρ καὶ ἡ κρεμα-
 15 μένη βῶλος τοῦ ἀέρος, ἀλλ' οὐ φύσει, ἀλλὰ βία. ἀπτεται γὰρ ταῦτα
 ἀλλήλων, ὡς ἐν τῷ Περι γενέσεως εἴρηται, ἃ κοινὸν ἔχει σύμβολον πρὸς
 ἀλλήλα· διὰ τοῦτο γῆ μὲν ὕδατος ἀπτεται (ἔχουσι γὰρ κοινὸν σύμβολον
 τὸ ψυχρόν), ὕδωρ ἀέρος (κοινὸν γὰρ τὸ ὑγρόν), ἀήρ δὲ πυρός (κοινὸν γὰρ 10
 τὸ θερμόν), πῦρ δὲ τῆς σεληνιακῆς σφαιρας (ἐνταῦθα δὲ ἐξ ἀναλογίας ἡ
 20 κοινωνία· ὀξυκίνητα γὰρ ἄμφω καὶ φωτιστικά). συγγενῆ δὲ τὰ ἀπτόμενα,
 διότι καὶ ῥαδία ἢ εἰς ἀλλήλα αὐτῶν μεταβολή, ὡς ἐν τῷ Περι γενέσεως
 εἴρηται. ἐπεὶ οὖν ἕκαστον ὅταν ἀποσπασθῆ τῆς ἑαυτοῦ ὀλότητος, ἐφίεται
 ταύτην καταλαβεῖν (πᾶν γὰρ τοῦ συγγενοῦς ἐρᾷ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ὀλότητος,
 διὸ καὶ τοῦ εἶναι, ἔστι δὲ μάλιστα ἕκαστον, ὅταν ἐν τῇ οἰκείᾳ ὀλότητι
 25 ἧ) * * * φερόμενον ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ὀλότητα (πρὸς ταύτην γὰρ προηγουμένως 15
 ἡ φησὶ καὶ ἡ ἔφεσις φέρεται) καὶ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον· συγγενῆς γὰρ οὗτος
 τῷ ὄλῳ. ἀλλ' ἐρεῖ τις 'καὶ εἰ τὸ ἀπτόμενον φύσει συγγενές, ἀπτεται δὲ
 τὸ κάτωθεν ὁ ἀήρ τοῦ ὕδατος, φερέσθω τὰ μόρια αὐτοῦ ἐπὶ τὸ κάτω.'
 ὅτι μὲν οὖν συγγενῆς τῷ ὕδατι ὁ ἀήρ καθὼς ἔχει κοινὸν σύμβολον τὸ
 30 ὑγρόν, πρόδηλον, ἀλλ' ἐπίτηδες εἵπομεν ὅτι προηγουμένως ἐπὶ τὴν ὀλό-

1 ποῦ] cf. ad p. 538, 25 ὡς ἔλεγεν t ἔλεγεν ap. Arist. p. 209*24 τι K: om.
 GMt 3 αὕτη GK: αὕτη M: ταύτην fort. recte t καὶ (post γάρ) om. t 4 ἔστω KM:
 ἔσται Gt ποῦν μὲν (sic) M 6 κινήτῳ] κοινὸν M κατὰ φοράν etiam Themist. p. 282, 2:
 om. Arist. 7 ἴν' t 9 ἀλλ' αἰ ἐντὸς σφαιραῖ KM: ἀλλ' (ἡ add. t) ἐντὸς σφαιρα (sic) Gt
 εἶναι σῶμα Gt 10 τὴν ὀκτάσφαιρον KM: τὴν οἰκίαν (sic) σφαιρον (σφαιραν corr. G?) G:
 τὰς ὄλας σφαιρας t 12 γραφυρῶς primitus K 13 οὐτινος KM συνεχές G
 ἐκεῖνο primitus G 14. 15 κρεμαμένη KM: ῥεμμμένη G: ἐρμμένη t 15 βῶλον K
 16 Περι γενέσεως B 4 p. 331*23 sqq. σύμβουλον hic et v. 29 K 17 συμβολον]
 ὄλον K 18 ψυχρόν] ὑγρόν M ὕδωρ δὲ ἀέρος Gt 21 αὐτῶν ἢ εἰς ἀλλήλα
 transponit M Περι γενέσεως l. c. 22 ἀποσπαθῆ M 23 καταλαμβάνειν Gt
 ἐρεῖ (sic) t αὐτοῦ M 25 post ἧ (ἡ K) lacunam signavi ἐπὶ KM: πρὸς Gt
 26 ἔφεσις M φέρεσθαι t καὶ (ante ἐπὶ) om. Gt συγγενές M 27 ἀπτό-
 μενο (sic) M 28 τὸ prius om. Gt καθῶθεν t 29 ὅτι τὸ μὲν συγγενές τὸ
 ὕδατι M 30 εἵπομεν K

τητα ἕκαστον φέρεται τὴν ἑαυτοῦ· ἔστι δὲ ἡ τοῦ ἀέρος ὁλότης τῶν ἀνω **p 5v**
 φόρων, καὶ συγγενέστερον τῷ πυρὶ μᾶλλον ἢ τῷ ὕδατι ὁ ἀήρ, ἀλλὰ
 χεῖται πάντη, οὐχ ὅτι φύσει ἔχει τὸ πάντη φερέσθαι, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ **20**
 κενοῦ βίαν, δι' ἣν καὶ τὸ ὕδωρ πολλαίκις ἀνώφορον γίνεται καὶ ἐπὶ ἀέρος
5 ὀχεῖται, ὡς ἐπὶ τῶν κλεψυδρῶν. ὥστε κἂν ἀπτηται τοῦ ὕδατος ὁ ἀήρ,
 ἀλλ' οὖν διὰ τὴν τοῦ κενοῦ βίαν ἀπτεται, ἐπεὶ ἀνώφορος ὑπάρχει φύσει.
 εἰκότως δέ, φησί, καὶ μένει φύσει ἕκαστον ἐν τῷ ἑαυτοῦ τόπῳ, ἐπεὶ καὶ
 τὸ μέρος μένει ἐν τῇ οἰκείᾳ ὁλότῃ. τὸ δὲ ἐν τόπῳ, φησὶν, οἶον μέ-
 ρος πρὸς ὄλον ἐστίν· ὃν γὰρ λόγον ἔχει διαιρετὸν μέρος πρὸς ὄλον,
10 τοῦτον τὸν λόγον ἔχει τὸ ἐν τόπῳ πρὸς τὸν τόπον. ὥσπερ γὰρ εἴ τις χα- **25**
 λάσας τὴν χεῖρα εἰς ὕδωρ διέλη τι μῦριον τοῦ ὕδατος, τοῦτον τὸν λόγον
 ἔχει καὶ τὸ ἐν τόπῳ πρὸς τὸ περιέχον· οἶον γὰρ ὄλον τί ἐστι τὸ πε-
 ριέχον, μέρος δὲ τὸ περιεχόμενον. τὸ γὰρ περιέχον, φησὶ, πρὸς τὸ πε-
 ριεχόμενον οἶον συναμφοτέρον τι πρὸς ὕλην ἐστίν· ὕλη γὰρ τοῦ ἀέρος τὸ
15 ὕδωρ, ὁ δὲ ἀήρ εἶδος τι καὶ ἐνέργεια τοῦ ὕδατος καὶ οἶον συναμφοτέρον.
 διὸ καὶ ἡ μὲν τοῦ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβολὴ γένεσις ἐστίν, ὡς ἐν τοῖς
 Περὶ γενέσεως εἴρηται, ἡ δὲ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ ὕδωρ φθορά. δοκεῖ δὲ καὶ
 ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος μέρη τοῦ συναμφοτέρου εἶναι. ὥστε εἰ ὕλη ἀναλογεῖ **30**
 τὸ ὕδωρ, εἶδει δὲ ἡ συναμφοτέρῳ ὁ ἀήρ, ἡ δὲ ὕλη μέρος τοῦ συναμφοτέ-
20 ρου, καλῶς ἄρα εἴρηται ὅτι τὸ περιεχόμενον πρὸς τὸ περιέχον οἶον διαιρετὸν
 μέρος πρὸς ὄλον ἐστίν. τὸ δὲ μέρος ἐν τῇ ἑαυτοῦ θέλει μένειν ὁλότῃ·
 εἰκότως ἄρα καὶ ἕκαστον ἐν τῷ ἑαυτοῦ μένει τόπῳ, τουτέστι τῷ πε-
 ριέχοντι, ὅπερ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει πρὸς τὸ περιεχόμενον, ὅνπερ τὸ ὄλον
 πρὸς μέρος.

25 p. 212=35 Κύκλωρ δὲ κινεῖται· τῶν μορίων γὰρ οὗτος ὁ τόπος.

Ζητοῦσιν ἐνταῦθα πῶς μορία φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, πότερον τὰ τοῦ **40**
 ὄλου κόσμου μόρια, ὅπερ ἀπτεται μόνον ἀλλήλων διηρημένα, ἢ μόρια
 φησι τὰ συνεχῆ μόρια τῆς ἐξωτάτω σφαίρας. οἱ μὲν οὖν μόρια λέγειν

1. 2 ἀνωφόρων Gt: ἄνω φορῶν KM 3 φύσει scripsi: φύσιν (GKM)t ἔχει τοῦ πάντη t
 4 ἀέρος] μέρος G 5 ὀχεῖται G: χεῖται (KM)t κλεψυδρῶν K num ἀπτηται (τὸ κάτωθεν)
 cl. p. 599,28? 6 ἐπιανωφόρος (sic) M 8 οἰκία K τὸ δὲ ἐν τόπῳ] cf. p. 605,13
 9 ὃν μὲν γὰρ Gt ὄλην altero loco M 11 διέλει K τοῦ om. M 13. 14 τὸ
 γὰρ—περιεχόμενον om. G 15. 16 τοῦ ὕδατος καὶ οἶον συναμφοτέρον. διὸ KM: om. Gt
 16 καὶ ἡ μὲν KMt: ἡ G 17 Περὶ] παρὰ M Περὶ γενέσεως cf. A 3 p. 318b27 sqq.
 φορά G δοκεῖ KM: κινεῖ G: θέλη (sic) t 18 εἶδος] ὕδος K εἰ K et (ex ἡ)
 corr. M: τῇ Gt 19 τὸ ὕδωρ om. M, qui mox εἰ (sic) pro εἶδει ἡ ὕλη δὲ
 transponunt Gt 20 οἶον om. Gt διαιρετικὸν M 21. 22 πρὸς ὄλον—ἕκαστον
 om. M 23 ὅπερ KM: ὅσπερ G: καὶ t, qui addit τὸ περιέχον post ἔχει λόγον (ita enim
 transponunt Gt) ὄνπερ] ὅπερ M τὸ (ante ὄλον) om. Gt 25 κινῆσται Aristotelis
 libri, at cf. p. 594,6. 601,3. 26. 602,14. Simplific. p. 589,25 τῶν—τόπος om. K
 27. 28 ἡ (sic) μόρια φησι M: μόρια φησι GK: μόρια φησιν, ἡ t 28 et p. 601,16 ἐξω-
 τάτης, p. 601,5 ἐξωτάτην t

φασὶ τὰς ἀπτομένας ἀλλήλων σφαίρας καὶ τὰ ἐφεξῆς σώματα· φησὶν οὖν **p 5**
 ὅτι τὸ μὲν ὄλον οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ, τὰ δὲ μόρια εἰσι τὰ ἐν τόπῳ ὄντα.
 ἵνα οὖν δείξῃ τίς ὁ τῶν μορίων τόπος, ἐπήγαγε τὸ κύκλῳ δὲ κινεῖται·
 τῶν μορίων γὰρ οὗτος ὁ τόπος, οὐ τοῦτο λέγων ὅτι διὰ τὸ κύκλῳ
5 κινεῖσθαι τὴν ἐξωτάτω σφαιραν, διὰ τοῦτο τόπος ἐστὶ τοῖς ἐφεξῆς, ἀλλὰ **45**
 δείξαι βουλόμενος ὅτι οὐκ ἔστι συνεχῆς πρὸς τὰ ἐφεξῆς σώματα, ἀλλὰ
 διηρημένη· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ κύκλῳ κινεῖται καθ' αὐτήν. τῷ οὖν κύκλῳ
 κινεῖσθαι, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν διηρηθῆναι τῶν ἐντὸς καὶ περιέχειν αὐτάς,
 ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις. καὶ ὅτι μόρια τοῦ παντός φησι τὰ
10 ἐντὸς περιεχόμενα σώματα, ὄλον ἐξ ὧν ἐπήγαγε καὶ ἄνω μὲν καὶ
 κάτω οὐ, κύκλῳ δὲ ἕνια· ἕνια δὲ ἄνω καὶ κάτω, ὅσα ἔχει
 πύκνωσιν καὶ μάνωσιν. εἰ δὲ τῶν μορίων τοῦ παντός τὰ μὲν ἄνω καὶ **50**
 κάτω κινεῖται, ταῦτα δὲ τὰ ἐν γενέσει, τὰ δὲ κύκλῳ, εὐλογον ὅτι τὸ πᾶν
 λέγει τὸν ὄλον κόσμον, μόρια δὲ αὐτοῦ τὰ τοῦ κόσμου στοιχεῖα, τὰς τε
15 σφαίρας φησὶ καὶ τὰ ἐντὸς τούτων σώματα. οἱ δὲ μόρια φασὶ τὰ συνεχῆ
 τῆς ἐξωτάτω σφαίρας· ταύτην δὲ οὔτε καθ' ὄλην ἐν τόπῳ εἶναι (οὐδὲν
 γὰρ αὐτὴν περιέχει), οὐδὲ τὰ μόρια αὐτῆς καθ' αὐτὸ ἕκαστον ἐν τόπῳ
 εἶναι (συνεχῆ γὰρ ἐστὶ πρὸς τὸ ὄλον), ἀλλ' οὐδὲ κινεῖσθαι οὔτε τὴν ὄλην
 ὡς ὄλην (οὐ γὰρ μεταβάλλει τὸν ὄλον τόπον), | οὔτε μὴν τὰ μόρια καθὼ **p 6**
20 μόρια κινεῖσθαι (συνεχῆ γὰρ), ἀλλ' αὐτὴν τοῖς μορίοις κινεῖσθαι καὶ τό-
 πον εἶναι τοῖς μορίοις, ὥσπερ εἶπομεν, ἤτοι τὰ περίε περιέχοντα μόρια,
 ἢ κυριώτερον τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τὴν ἐντὸς τῆς Κρονίας σφαίρας,
 ὥσπερ εἶπομεν, κατὰ ἀναλογίαν. ταύτην δὲ καὶ τῆς ἀπλανοῦς ὡς ὄλης
 τῆ αὐτῆ ἀναλογίᾳ οὐδὲν χεῖρον λέγειν τόπον· ἀφορίζει γὰρ αὐτὴν ἐντὸς
25 πανταχόθεν. πρὸς δὲ ταύτην τὴν ἐξήγησιν οὕτως ἀκουστέον τὸ κύκλῳ δὲ **5**
 κινεῖται· τῶν μορίων γὰρ οὗτος ὁ τόπος· εἰπὼν γὰρ ὅτι ὡς μὲν
 γὰρ ὄλον ἅμα τὸν τόπον οὐ μεταβάλλει, δέον εἰπεῖν 'κατὰ μόρια δὲ
 μεταβάλλει', εἶπε κύκλῳ δὲ κινεῖται. ταῦτό δ' ἐστὶ τοῦτο· ἢ γὰρ

1 ἀπτομένων K   2 ὅτι τὸν μὲν M   εἰσιν ἐν (om. τὰ) t   6. 7 ἀλλὰ διηρημένη· διὰ
 τοῦτο γὰρ καὶ om. G   6 ἀλλὰ iterat initio versus K   7 κύκλῳ (κύκλω om. G) κινεῖται καθ' αὐτήν GK M: κινεῖται φησὶ καθ' αὐτήν κύκλῳ t   τῷ (ex τῷ) corr. M
 οὖν KM: οὐ G: δὴ t   8 διηρηθῆναι (sic) Kt   10 περιεχόμενα] περιέχοντα τινὰ G
 10. 12 καὶ ἄνω μὲν—μάνωσιν om. t   11 οὐ (ex οὐ) corr. M   δὲ ἕνια· ἕνια δὲ
 (prius ἕνια ex ἕνοια corr.) M: δὲ (ceteris usque ad πύκνωσιν καὶ μάνωσιν omissis) K: δὲ
 ἕνια. τὰ δὲ t Aristoteles, sed duplex ἕνια Simplicium quoque p. 589, 29 (cf. 590, 35) le-
 gisse conicias   ἄνω καὶ κάτω M: καὶ κάτω καὶ ἄνω t: vel hoc vel καὶ ἄνω καὶ
 κάτω Aristotelis libri, at cf. Simplic. p. 589, 33   12 πύκνωσιν M   εἰ δὲ KM: εἰ
 G: εἰ γὰρ t   13 ὅτι καὶ τὸ Gt   15 σφῆρας K   φησὶ] φ⁷ cum signo com-
 pendii M   ἐντὸς τοῦ σώματος M   φασὶ scripsi: φησὶ (sic) KM: ἤκουσαν Gt
 16 καθόλου G   17 αὐτὴν Gt: αὐτῆς K: αὐτοῖς M   οὐδὲ] fort. οὔτε   18 γὰρ
 εἶσι M   20 συνέχει M   ἀλλ' αὐτὴν KM: ἀλλὰ τὴν ὄλην Gt   21 ὥσπερ εἶπομεν
 om. G   εἶπομεν p. 594, 9 sq.   22 κρονίας G   23 ὡς om. Kt   24 ἀφο-
 ρίζει Gt: ἀφορίζει KM   25 πρὸς δὲ ταύτην KMt: πρὸ δὲ ταύτης G   τὸ] τοῦ G
 26 εἰπὼν M: εἶπον G: εἶπεν (K)t   27 γὰρ om. G   post δέον interpolat δὲ t
 28 εἶπε δὲ κύκλω κινεῖται G   ταῦτό] ταῦτα G

κύκλω κινήσις κατὰ μόρια ἔστι κινήσις. τὸ δὲ τῶν μορίων γὰρ οὗτος p 6
 ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ ὀ κύκλος· κύκλω γὰρ ἄλλα περιέχει. ἢ ἐπειδὴ κύκλω
 κινούμενος περὶ τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τῆς Κρονίας σφαίρας κινεῖται,
 τοῦτον τὸν τόπον, λέγω δὴ τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἐντὸς σφαι-
 5 ρας, τῶν μορίων εἶπεν εἶναι τόπον. 10

p. 212b7 Καὶ τὰ μὲν καθ' αὐτά, οἷον πᾶν σῶμα κατὰ φορὰν ἢ
 αὔξῃσιν κινητὸν καθ' αὐτό που.

Φέρεσθαι φησι τὰ καθ' εὐθειαν φερόμενα, ἅπερ καὶ καθ' αὐτὰ ἐν
 τόπῳ εἶναι φησι, τὰ δὲ οὐράνια οὐ φέρεσθαι, ἀλλὰ περιφέρεσθαι. ἑτέρα
 10 γὰρ ἢ φορὰ τῆς περιφορᾶς· τὸ μὲν γὰρ καθ' ὄλον ἐστὶ μεταβολή, τὸ δὲ
 κατὰ μόριον. τὴν δὲ ὀκτασφαιρον ὡς ἐν τι λαμβάνει, διό φησιν ὄλον ὡς
 ὄλον τὸν οὐρανὸν οὐκ εἶναι ἐν τόπῳ.

p. 212b10 Ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις. 15

Τοῦτο καὶ ἀνωτέρω εἶπε “κύκλω δὲ κινεῖται· τῶν μορίων γὰρ οὗτος
 15 ὁ τόπος”, καὶ ἐνταῦθα δὲ τὸ αὐτὸ φησιν ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ἐπὶ
 τὸ κύκλω, κατὰ τοῦτο τοῖς μορίοις ἐστὶ τόπος· τῷ γὰρ ἕκαστον τῶν
 μορίων τοῦ οὐρανοῦ, λέγω δὴ τῆς ὀκτασφαιρου, κύκλω κινεῖσθαι, ταύτη
 αἰετὰ τὰ ἐξωτέρω τόπος ἐστὶ τοῖς ἐντός. μόρια οὖν λέγοι ἂν ἕκαστην
 τῶν σφαιρῶν. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἐπαγόμενον· ἕτερον γὰρ, φησίν, ἑτέρου
 20 ἐχόμενον τῶν μορίων ἐστίν. ἐχόμενον δὲ ἐστίν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ 20
 πέμπτῳ φησίν, ‘ὃ ἂν ἐφεξῆς ὄν ἄλλῳ τινὶ ἀπτηται αὐτοῦ.’ οὕτω δὲ καὶ
 αἱ σφαῖραι ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας. ἢ δὲ ἐξωτάτω σφαῖρα οὐκ ἐν τόπῳ,
 εἰ μὴ κατὰ ἀναλογίαν, ὥσπερ εἴρηται, κατὰ τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τῆς
 ἐντὸς σφαίρας.

1 κατὰ μόρια ἔστι κινήσις om. G 2 ὀ κύκλος G: om. Mt: ὀ (om. κύκλος) K περι-
 ριέχειν G ἢ M: om. GKt ἐπεὶ γὰρ t 3 κινούμενα t κερτὴν hic et
 infra M κρονίας Gt 4 τρῶπον M 4. 5 λέγω—σφαίρας om. G 5 εἶπεν
 om. G τὸν τόπον M 6 lemma habet G πᾶν σῶμα KM: πάντα (τὰ addit t)
 et mox κινητὰ Gt, at cf. p. 603,3 7 αὐτὸ ποῦ t 8 καὶ om. K 9 φασὶ K
 10 τὸ μὲν et τὸ δὲ] ἢ μὲν et ἢ δὲ t 11 μόριον KM: μόρια Gt ὀκτασφε-
 ρον M 12 οὐκ GKM: μὴ t 13 lemma habet G ὁ M: φ GKt, at cf. Diels
 ad Simplic. p. 591,34 ταύτη—μορίοις om. K ὁ τόπος G 15 ὁ M: ὁ G:
 φ Kt δὲ κινεῖται, κινεῖται δὲ ἐπὶ Gt 16 τὸ γὰρ M 17 τῆς M: τοῦ GKt
 ὀκτασφαιρου K κύκλω KM: κύκλου Gt 18 τόπῳ M ἐστὶ] εἰσι t τοῖς Kt:
 τῆς G: τοῦ M λέγει ἂν K 20 ἐχόμενον δὲ ἐστίν om. G 21 πέμπτῳ (ε t) c. 3
 p. 227+6 ὄν] ἐν G ἀπτηται M οὕτω δὴ Gt 22 δὲ om. G ἐξω-
 τάτη t 23 εἴρηται τι G κερτὴν et mox φαιρας M

p. 212^b11 Τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ οὐρανός. p 6^r

Τοῦτο πρὸς τὸ ἀνωτέρω τὴν σύνταξιν ἔχει· εἰπὼν γὰρ ἀνωτέρω “καὶ 25
τὰ μὲν καθ’ αὐτό, οἷον πᾶν σῶμα ἢ κατὰ φοράν ἢ αὐξήσιν κινητόν”,
ἐνταῦθα ἀνταπέδωκεν εἰπὼν τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός. τὰ δὲ ἄλλα με-
5 ταξὺ εἴρηται περὶ τοῦ οὐρανοῦ· εἰπὼν γὰρ τὰ καθ’ εὐθειᾶν κινούμενα
καθ’ αὐτὰ ἐν τόπῳ εἶναι, πῶς ἔχουσι τὰ κύκλω ἐφεξῆς εἶπεν, εἶτα ἐν-
ταῦθα ἐποίησατο τὴν ἀνταπόδοσιν. κατὰ συμβεβηκός μὲν οὖν φησιν ἐν
τόπῳ εἶναι τὴν ψυχὴν καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον ὡς ὅλον δηλονότι· τῷ γὰρ
τὰ μέρη εἶναι ἐν τόπῳ, τὸ δὲ ὅλον ἐν τοῖς μέρησι εἶναι, καὶ τὸ ὅλον ἐν 30
10 τόπῳ λέγεται ἂν κατὰ συμβεβηκός εἶναι, ἢ μᾶλλον κατὰ ἄλλο.

p. 212^b12 Τὰ γὰρ μέρη ἐν τόπῳ πως πάντα.

Καλῶς τό πως προσέθηκεν. οὐ γὰρ πάντα κυρίως ἐν τόπῳ τὰ μέρη·
οὔτε γὰρ ἡ ἐξωτάτη σφαῖρα κυρίως ἐν τόπῳ, οὔτε τὰ συνεχῆ τῶν μερῶν.

p. 212^b13 Διὸ κινεῖται κύκλω μόνον τὸ ἄνω.

15 Ἐπειδὴ μὴ ἔστιν ὁ οὐρανός ἐν τόπῳ, εἰ μὴ, ὡς εἴρηται, κατὰ συμβε-
βηκός, ἤγουν κατὰ μέρη, διὰ τοῦτο καὶ μόνως τὴν κατὰ κύκλον κινεῖται 35
κίνησιν, οὐδαμῶς δὲ τὴν κατ’ εὐθειᾶν· τὰ γὰρ κατ’ εὐθειᾶν κινούμενα
πάντως καὶ ἐν τόπῳ ἔστιν. ὁ οὖν οὐρανός μὴ ὢν ἐν τόπῳ εἰκότως μόνην
τὴν κύκλω κινεῖται κίνησιν.

20 p. 212^b14 Τὸ δὲ πᾶν οὐ που.

Εἰπὼν ὅτι ὁ οὐρανός κατὰ μέρη ἔστιν ἐν τόπῳ, δείκνυσιν ὅτι καθ’
ὅλον αὐτὸν ἀδύνατον εἶναι ἐν τόπῳ. τὸ γὰρ ἐν τόπῳ, φησί, καὶ ἔστι τι 40
καὶ ἐξωθεν ἑαυτοῦ ἔχει τὸ περιέχον αὐτό, ὅπερ καὶ ἔστιν ὁ τόπος. εἰ
τοῖνυν ὁ οὐρανός ὅλον τί ἔστι καὶ πᾶν, οὐδὲν ἂν εἴη αὐτοῦ ἐξωθεν πε-
25 ριεκτικόν, ἐπεὶ οὐκ ἂν εἴη πᾶν· τοῦ γὰρ παντός οὐδὲν ἔστιν ἔξω.

1 οἷον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ οὐρανός om. K οἷον] ὡςπερ M, at cf. p. 596, 15 3 prius ἡ
omiserat supra (p. 602, 6), at cf. Aristoteles 4 ἀπέδωκεν M 5 περὶ om. G
7 μὲν om. Gt 8 τὴν om. G τῷ] τὸ G 9 δὲ in ras. G μέρησι GKM:
μέρεσιν t 10 κατ’ ἄλλο t 11 lemma habet G: ante οὐ γὰρ (v. 12) transponit
(δὲ post καλῶς et εἰπὼν post προσέθηκεν interpolatis) t πῶς (sic) GKt: om. M
12 τὸ πῶς libri 13 ἐξωτάτη σφαῖρα t τὰ Kt: γὰρ G: om. M συνεχῆ M
14 κινεῖται KM: κινεῖται μὲν t Aristoteles (praeter cod. I) μόνων K 16 μόνως
GKM: μόνον t κατακύκλω (sic) K 18 ὁ οὖν om. K: οὖν om. M ὢν K
18. 19 εἰκότως—κίνησιν om. K 20 lemma om. K οὐ ποῦ libri 21. 22 κα-
θόλου K 23 ἔστιν ὁ KM: ἔστι (om. δ) Gt 24 ἔστι om. G οὐδὲν ἂν εἴη GK:
οὐκ ἂν εἴη M: οὐδ’ ἂν εἴη τι t

p. 212^b17 Καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ πάντα· ὁ γὰρ οὐρανὸς τὸ p 6^v
πᾶν ἴσως.

Σύμφωνος, φησί, τοῖς ἡμετέροις λόγοις, τῷ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ παλαιὰ περὶ αὐτοῦ δόξα, ἡ λέγουσα πάντα εἶναι ἐν τῷ 45
5 οὐρανῷ. εἰ γὰρ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲν αὐτοῦ ἔξω, εἰ δὲ μὴδὲν αὐτοῦ ἔξω, οὐκ ἂν εἶη ἐν τόπῳ· δεῖ γὰρ τὸν τόπον ἔξωθεν περιέχειν τὸ ἐν τόπῳ ὄν. εἰπὼν δὲ ὁ οὐρανὸς τὸ πᾶν προσέθηκεν ἴσως, ἐπειδὴ μὴπω ἀπέδειξεν ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ.

p. 212^b18 Ἔστι δὲ τόπος οὐχ ὁ οὐρανός, ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ τι
10 ἔσχατον καὶ ἀπτόμενον τοῦ κινητοῦ σώματος πέρασ ἡρεμοῦν.

Ἐπειδὴ εἶπεν “ἐν τῷ οὐρανῷ πάντα”, ὡς δὴ τοῦ κοινοτάτου πάντων 50
τόπου τοῦ οὐρανοῦ ὄντος, πῶς ἐστὶ τόπος ὁ οὐρανός προσέθηκεν, ὅτι οὐ κατ’ ὄλον ἑαυτόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐντὸς ἑαυτοῦ πέρασ, κατ’ ὃ ἀπτεται τοῦ κινητοῦ σώματος, τουτέστι τοῦ δύναμιν ἔχοντος κινεῖσθαι καὶ μὴ, τουτέστι
15 τοῦ γενητοῦ καὶ φθαρτοῦ. πῶς-δὲ ἡρεμοῦν λέγει τὸ πέρασ τοῦ οὐρανοῦ τὸ πρὸς ἡμᾶς, ὅπερ καὶ τόπος ἐστίν, εἴρηται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν.

p. 212^b20 Καὶ διὰ τοῦτο ἡ μὲν γῆ ἐν τῷ ὕδατι. |

Πῶς πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ λέγει, ὅτι οὐ τῷ προσεχῶς πάντα πε- p 6^v
ριέχειν, ἀλλὰ τῷ τὸ ἔσχατον τῶν περιεχόντων αὐτὸν εἶναι.

20 p. 212^b22 Φανερόν δὲ ἐκ τούτων, ὅτι καὶ αἱ ἀπορίαι πᾶσαι λύονται.

Ἐντεῦθεν τὰς ἀπορίας ἐπιλύεται, εἵπομεν δὲ περὶ αὐτῶν ἱκανῶς. 7

p. 212^b27 Ἄλλ’ οὐ διάστημα σώματος.

Τουτέστι δεκτικὸν σώματος, ἢ μᾶλλον οὐ σωματικόν, τουτέστι τριχῆ 11
διαστατόν· διάστημα γὰρ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ ἡ γραμμή.

3 συμφώνως K: om. M τῷ] τὸ M ἐν] τὸν primitus K 7 post δὲ addit
ὅτι M ὁ οὐρανός (GMt: ὁ δὲ οὐρανός K: fort. ὁ γὰρ οὐρανός προσέθηκεν (τὸ
add. M) ἴσως GK: τὸ ἴσως προσέθηκεν t μήπω GK: οὕτω t 9 δὲ KM: δὲ
ὁ t Aristoteles οὐχὶ ὁ K 9. 10 ἀλλὰ—ἡρεμοῦν om. K 9 τι M: τι τὸ t
Aristoteles 10 et 15 ἡρεμοῦν M 11 δὴ τοῦ KM: δὴ οὐ G: δὴ t 11. 12 πᾶν-
των τόπων M 12. 13 οὐ τὸ καθόλον G 13 ἑαυτόν] αὐτόν Gt ἑαυτοῦ] αὐτοῦ t
14 κινητοῦ—ἔχοντος om. G τοῦ M: τὴν Kt κἂν μὴ G 15 γενητοῦ Mt λέγει
KM: ἔχει G: ἐστὶ t 16 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται Gt 20 ἀπορεῖται K λύονται
M: λύοντας K: λύοντ’ ἂν t, at cf. Themist. p. 281, 14. Simplific. p. 595, 28. Philopon.

p. 597, 8 21 Ἐντεῦθεν—ἐπιλύεται om. KM τούτων M 22 σώμῳ et 23 σώμῳ K
23. 24 ἡ μᾶλλον—γραμμή om. KM 24 καὶ (post γὰρ) G: om. t

p. 212^b31 Καὶ συμπεφυκότα μὲν ἀπαθῆ, ἀπτόμενα δὲ ποιητικὰ p 6
καὶ παθητικὰ (ἀλλήλων).

Ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ καὶ τὰ μέρη ἐφεξῆς εἶναι καὶ ἀπτεσθαι ἀλλήλων,
τὴν διαφορὰν παραδίδωσι τοῦ ὡς ἐν τόπῳ καὶ τοῦ ὡς ἐν ὄλῳ. κρινωνοῦσι 15
5 γὰρ τῷ ἐφεξῆς εἶναι καὶ ἀπτεσθαι, ἀλλ' ὅταν μὲν ταῦτα συμπεφυκότα
ᾗ, τότε ἀπαθῆ τέ ἐστὶν ὑπ' ἀλλήλων καὶ ὡς μέρος ἐστὶν ἐν ὄλῳ, ὅταν
δὲ μόνον ἀπτηται, μὴ μέντοι συμπεφυκότα ᾗ, τότε ὡς ἐν τόπῳ ἐστὶ τὰ
περιεχόμενα ἐν τοῖς περιέχουσι, καὶ ποιητικὰ ἐστὶ καὶ παθητικὰ ὑπ'
ἀλλήλων τὰ περιέχοντα καὶ περιεχόμενα. διαφέρουσι δὲ τὰ ὡς ἐν τόπῳ
10 καὶ τὰ ὡς ἐν ὄλῳ, τῷ τὰ μὲν ὡς ἐν ὄλῳ συνεχῆ τε εἶναι τοῖς ὄλοις καὶ
ἀπαθῆ ὑπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ (ὡς) ἐν τόπῳ τὸ ἐναντίον διηρησθῆναι τε τοῦ 20
περιέχοντος ἀπτόμενα μόνον, καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων.

p. 212^b33 Τὸ δὲ ἐν τόπῳ, ὡς διαιρετὸν μέρος (πρὸς) ὄλον ἐστίν.

Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι εὐλόγως ἕκαστον μένει ἐν τῷ ἑαυτοῦ τόπῳ, ἐπειδὴ
15 καὶ ἐν τῇ ὀλότῃ ἐαυτοῦ γενόμενον τὸ μέρος μένει, βούλεται δεῖξαι ὅτι 25
καὶ τὰ περιεχόμενα οἶον μέρη εἰσὶ τῶν περιεχόντων· μέρη δὲ φησὶν οὐ
τὰ συνεχῆ, ἀλλὰ διηρημένα κατ' ἐνέργειαν. σαφὲς δὲ παράδειγμα τίθησι
τὸ ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

p. 213^a1 Οὕτως δὲ καὶ ἀήρ ἔχει πρὸς ὕδωρ· ὕλη γάρ, τὸ δὲ εἶδος.

20 Οἶον λόγον ἔχει, φησί, τὸ μέρος τοῦ ὕδατος τὸ διηρημένον αὐτοῦ καὶ
ἀπτόμενον, τοῦτον τὸν λόγον ἔχει καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς τὸν ἀέρα, ὥσπερ καὶ
ὁ ἀήρ πρὸς τὸ ὑπέκκαυμα. πῶς δὲ ἐστὶ μέρος, ἐπήγαγεν εἰπὼν ὅτι ὕλη

1 ἀπαθῆ t: πα K: πάθη M ἀπτόμενα κτλ. om. K 1. 2 ποιητικὰ καὶ παθητικὰ (for-
tasse Themist. p. 282, 10. Simplic. p. 598, 5 eundem verborum ordinem referunt) M: πα-
θητικὰ καὶ ποιητικὰ t 2 ἀλλήλων t: om. M 3 Ἐπειδὴ—ἀπτεσθαι ἀλλήλων om. KM
δὲ G: om. t 4 τῆν] καὶ K 5 τῷ scripsi: τὸ KM: κατὰ τὸ Gt 7 μέντοι]
μόνον K 8 ποιητικὰ καὶ παθητικὰ ἐστὶν t 9 διαφέρουσιν οὖν Gt ὡς om. M
10 μὲν ὡς ἐν Gt: μὲν ἐν K: μὲν M 11. 12 τὰ δὲ — ἀλλήλων om. K 11 ὡς
addidi τὸ ἐναντίον M: τὸναντίον Gt 12 ἀπτομένων (om. μόνον) M 13 τὸ δὲ ἐν
τόπῳ (cf. p. 600, 8) KM: καὶ μένει δὴ φύσει πᾶν ἐν τῷ οικείῳ τόπῳ ἕκαστον εὐλόγως. καὶ
γὰρ τὸ μέρος τῶδε, ἐν ὄλῳ τῷ τόπῳ t, sed Philoponus legisse videtur in suo Aristotele
καὶ μένει δὴ φύσει (om. πᾶν, cf. Arist. cod. Barb. I 136) ἐν τῷ οικείῳ τόπῳ ἕκαστον εὐλό-
γως (vel οὐκ ἀλόγως)· καὶ γὰρ (cf. Bonitz Index Arist. p. 146^a50) τὸ μέρος· τὸ δὲ ἐν τόπῳ
κτλ. iam vides non casu deesse ὄλῳ in Aristotelis codice E, et incertam in ceteris codicibus
habere sedem ὡς—ἐστὶν om. K πρὸς t: om. M 14 Ἐπειδὴ] ἄδει δὲ (sic) M
ἀλόγως M: variant inter εὐλόγως (cod. I) et οὐκ ἀλόγως Aristotelis libri: εἰκότως Philopo-
nus in paraphrasi p. 600, 7 17 ἀλλὰ—ἐνέργειαν om. G 19 οὕτως K: οὕτω Mt
πρὸς—εἶδος om. K ὕλη Mt: οἶον ὕλη Aristoteles 20 (Ὅλον γὰρ λόγον t 21 ὕδωρ]
εἶδος M 22 ὑπέκκαυμα K

γὰρ ἀέρος ἐστὶ τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ ἀήρ εἶδος τι ἐστὶν ἐπιγινόμενον τῷ ὕδατι. p 6^v
 ἔστιν οὖν ὁ ἀήρ οἶον συναμφοτέρων τι, τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ἔστι δὲ καὶ
 ἢ ὕλη οἶον μόνιον τι τοῦ συναμφοτέρου. 81

p. 213^a3 Ο δὲ ἀήρ δυνάμει ὕδωρ ἄλλον τρόπον.

5 Εἰ γὰρ καὶ ἐκάτερον δυνάμει ἐστὶν ὅπερ τὸ ἕτερον, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν 88
 αὐτὸν τρόπον, φησὶν· εἴρηται γὰρ ἐν τῷ Περι γενέσεως ὅτι ἡ μὲν ἐξ
 ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβολὴ γένεσις ἐστὶ, φθορὰ δὲ τὸ ἐναντίον. ἔστιν οὖν ὁ
 ἀήρ δυνάμει ὕδωρ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ φθορὰν καὶ τὸ μὴ ὂν ἀγόμενος, τὸ δὲ
 ὕδωρ δυνάμει ἀήρ, ὡς ὕλη ἐπὶ εἶδος ἀγόμενον. ἐν τῇ Περι γενέσεως δέ,
 10 φησὶν, ἀκριβέστερον περὶ τούτων διοριζόμεθα· νῦν γὰρ, φησὶν, ὅσον διὰ
 τὴν χρεῖαν τούτων ἐμνήσθημεν. χρεῖα δὲ γέγονε, διότι ἠθέλησε δεῖξαι
 ὅτι ὡς μέρος πρὸς ὅλον, οὕτως ἔχουσι τὰ ἐν τόπῳ πρὸς τὸν τόπον, ἵνα 40
 δὲ τοῦτο δεῖξῃ, εἶπεν ὅτι ὡς ὕλη πρὸς εἶδος, οὕτως ἔχει ὕδωρ πρὸς ἀέρα.
 τὸν οὖν περὶ τούτου λόγον, φησὶν, ἐν ἄλλοις ἀκριβέστερον ἐροῦμεν.

15 p. 213^a6 Εἰ οὖν ταῦτόν ἢ ὕλη καὶ ἢ ἐντελέχεια· ὕδωρ γὰρ ἄμφω,
 ἀλλὰ τὸ μὲν δυνάμει τὸ δὲ ἐντελεχεῖα.

Εἰ τὸ ὕδωρ, φησί. καὶ ὕλη ἐστὶ καὶ εἶδος, εἶδος μὲν δυνάμει, ἐνεργ- 45
 γεία δὲ ὕλη, εἶδος δὲ δηλονότι τοῦ ὕδατος ὁ ἀήρ, ὅταν ἄρα γένηται ἀήρ,
 συναμφοτέρων τί ἐστὶν· ὥστε ἐπειδὴ ἡ ὕλη μόνιον ἐστὶ τοῦ συνθέτου.
 20 καὶ τὸ ὕδωρ ἄρα μόνιον ἂν εἴη τοῦ ἀέρος. καλῶς δὲ εἶπέ πως· οὐ γὰρ
 κυρίως μόνιον, ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν. διό. φησὶν, ἐπεὶ μορίου λόγον ἐπέχει
 πρὸς τὸν ἀέρα, ἄπτεται αὐτοῦ κατὰ φύσιν, οὐ μέντοι συμπέφυκεν· ὅταν δὲ
 μεταβάλλῃ εἰς τὸν ἀέρα, τότε συμφύεται τε αὐτῷ καὶ κυρίως αὐτοῦ γίνε-
 ται μόνιον.

25 p. 213^a12 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ὑποληπτέον εἶναι τοῦ φυσικοῦ εἰ
 θεωρηῆσαι καὶ περὶ κενοῦ, (εἰ ἔστιν ἢ μή).

Μετὰ τὸν περὶ τόπου λόγον ἀκολούθως ἐφεξῆς καὶ τὸν περὶ κενοῦ

1 γὰρ om. Gt ἐστὶ (post ἀέρος) om. M ἐπιγινόμενον M 2 ὅσον G
 εἶδους καὶ ὕλης traicit t ὕδους (pro εἶδους) M 4 ὅδε ὁ ἀήρ M ἄλλον τρόπον
 om. K 5 καὶ om. M 6 Περὶ γενέσεως] v. ad p. 600,17 7 μεταβάλλουσα
 (sic) G 8 τὸ δὲ] τόδε K 9 ἀγόμενον Kt: ἀγόμενον G: ἀγόμεν M 10 διορισόμεθα t
 12 ἐν τόπῳ Gt: ἐντός KM 14 παρὰ τούτων M 15 ταῦτόν KM: τὸ αὐτὸ t
 15. 16 ὕδωρ—ἐντελεχεῖα om. K 18 δὲ ὕλη (ex δὲ ἢ ὕλη) corr. G² ὁ om. K 20 ἄρα
 (ex ἀέρα) corr. G² εἶπε p. 213^a8 πῶς libri 21 κυρίως ἐστὶ Gt 22. 23 ἄπτε-
 ται—εἰς τὸν ἀέρα om. M 23 μεταβάλλῃ Gt τε om. M 23. 24 αὐτοῦ γίνεται KM:
 ἐστὶν αὐτοῦ Gt ante v. 25 tit. περὶ κενοῦ marg. M² et t 25 lemma om. K
 26. 27 εἰ ἔστιν—τὸν περὶ κενοῦ om. M 27 τοῦ τόπου t 27. p. 607,1 ἐφεξῆς καὶ
 περὶ κενοῦ διαλέγεται K

διεξέρχεται διὰ τὴν συγγένειαν τῶν θεωρημάτων. καὶ γὰρ δοκεῖ ταύτον **ρ 6^v**
 πως εἶναι τὸ κενόν καὶ ὁ τόπος τοῖς ὄλως τιθεμένοις εἶναι τὸ κενόν·
 οὐδὲν γὰρ ἄλλο φασὶν εἶναι τὸ κενόν ἢ τόπον ἐστερημένον σώματος. εἰ-
 κότεως οὖν μετὰ τὸν περὶ τόπου | λόγον εὐθὺς τὸν περὶ κενοῦ διεξέρχεται. **ρ 7^r**
5 τὸν αὐτὸν δέ, φησί, τρόπον ὃν περὶ τοῦ τόπου διελέχθημεν, τοῦτον καὶ
 περὶ τοῦ κενοῦ διαληψόμεθα· ζητήσει γὰρ καὶ περὶ κενοῦ πρῶτον μὲν εἰ
 ἔστιν ἢ μὴ, καὶ ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρήσει, εἶτα τὰς κοινὰς περὶ τοῦ κενοῦ
 δόξας ἐκθήσεται. πρὶν δὲ ὄλως ἐμβαλεῖν εἰς τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον καὶ
 θεῖναι τοὺς λόγους τοὺς τὸ κενὸν εἰσάγοντας, ἐλέγχει τῶν παλαιωτέρων
10 τοὺς κακῶς ἐπιχειρήσαντας δεικνύουσι ὅτι οὐκ ἔστι κενόν, ἵνα συνηγορήσας **6**
 ὡς οἶδ' ἡμεῖς τῷ λόγῳ τῷ εἰσαγαγόντι τὸ κενὸν τότε δεῖξῃ μηδαμῶς ὃν τὸ
 κενόν, ἵνα μὴ δόξῃ ἐρήμην τοῦ λόγου καταψυφίζεσθαι. Ἀναεγόρας οὖν,
 φησί, καὶ ὅσοι τὸ κενὸν ἐπειραθήσαν δεῖξαι μὴ ὃν οὐ κατὰ θύρας ἀπήν-
 τησαν τῷ λόγῳ· οὐ γὰρ δὲ ὑπολαμβάνουσι κενὸν εἶναι οἱ ἄνθρωποι, τοῦτο
15 ἔδειξε μὴ ὄν, οὐδὲ πρὸς αὐτὴν ἐνέστη τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν, ἀλλ' ὁ πλα-
 νώμενος λέγουσιν εἶναι κενόν, τοῦτο ἀνεῖλεν, ἔδει δὲ πρὸς τὴν ἔννοιαν
 αὐτῶν τὰς ἀπαντήσεις ποιήσασθαι, οὐ πρὸς τὴν πεπλανημένην ὑπόληψιν. **10**
 οἱ γὰρ εἶναι τιθέμενοι τὸ κενὸν διάστημα τι νομίζουσιν αὐτὸ εἶναι παντὸς
 φυσικοῦ σώματος ἐστερημένον, οἴόμενοι δὲ πᾶν μὲν τὸ ὄν φυσικὸν εἶναι
20 σῶμα αἰσθητόν, τὸν δὲ ἀέρα μὴ εἶναι αἰσθητόν σῶμα (οὔτε γὰρ ὄψει,
 οὔτε ἀκοῇ ὑποπίπτειν, οὔτε ταῖς λοιπαῖς αἰσθήσεσιν· οὐ γὰρ ἐναργεῖς ἔχει
 τὰς αἰσθητὰς διαφορὰς), οὐδ' εἶναι τι ὄλως τὸν ἀέρα ὑπελήφρασι, καὶ διὰ
 τοῦτο τὸ πλήρες ἀέρος κενὸν εἶναι φασί. δέον οὖν αὐτούς, εἴ γε ὀρθῶς
 πρὸς τὴν δόξαν ταύτην ἀπήντων, δεῖξαι ὅτι ὅπερ φαντάζονται κενὸν οὐκ **15**
25 ἔστι, λέγω δὴ διάστημα τι παντὸς ἐστερημένον φυσικοῦ σώματος, τοῦτο
 μὲν οὐ δεικνύσιν, ὅτι δὲ ἔστί τι σῶμα ὁ ἀήρ δεικνύσι. πληροῦντες γὰρ,
 φησί, τοὺς ἀσχοὺς πνεύματος δεικνύουσιν ὅτι πρὶν μὲν πληρωθῶσι πνεύ-
 ματος στρεβλοῦνται καὶ περιστρέφονται, μετὰ δὲ τὸ πληρωθῆναι οὐκέτι,
 ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινε, εἰ μὴ ὁ ἀήρ ἦν τι σῶμα ἰσχυρόν· εἰ γὰρ κενὸς
30 ἦν ὁ ἀσχος, τί ἐκώλυεν αὐτὸν περιστρέφεσθαι, ὥσπερ καὶ πρὶν φουσηθῆ;

1 συγγενείαν M   2 πως] περ M   τεθημένοις M   3 φῆ (sic) εἶναι M: φασί K:
 εἶναι φασί Gt   4 περὶ τοῦ τόπου t   εὐθὺς] ἐκθεῖς K   5 διηλεχθημεν G
 6 τοῦ GK: om. t   διαληψόμεθα M   7 ἦ] εἰ K   κοινὰς τὲ περὶ M cf. Themist.
 p. 283, 11 τὰς γε κοινὰς κτλ.   8 ἐκτίθεται K   εἰς om. G   10 δεικνύειν Gt
 11 εἰσαγαγόντι KM: εἰσάγοντι Gt   11. 12 τότε δεῖξῃ μηδαμῶς ὃν τὸ κενόν Gt: om.
 KM   12 ἐρήμην K   ἀναεγόρας M   13 κενόν om. M   15 ἐνέστην K
 16 λέγουσι κενόν εἶναι Gt   ἔννοιαν M   17 πεπλανημένην KM: πεπλανωμένην G:
 περιπλανωμένην t   18 οὐ γὰρ εἶναι τιθέμενον K   νομίζουσιν εἶναι αὐτὸ Gt
 19. 20 εἶναι σῶμα] σῶμα εἶναι M   21 ὑποπίπτει Gt   ἐναργεῖς G   22 εἶναι τι
 KM: εἶναι Gt   ὑπελήφρασι K   22. 23 καὶ διὰ τοῦτο—φασί om. G   23 οὖν GK:
 οὖν γε Mt   εἴπερ ὀρθῶς M   25 ἐστερημένου K   26 δεικνύσιν et δεικνύσι scripsi:
 δεικνύσιν et δεικνύσι (δεικνύσιν K) GK: δεικνύουσιν et δεικνύουσι t   τι om. K
 27 τοῦς] τὰς G   27. 28 δεικνύουσιν (sic KMt) ὅτι πρὶν μὲν πληρωθῶσι πνεύματος
 om. G   29 ἦν om. KM   30 ὁ ἀσχος] ὄλως K

καὶ ἐκ τῶν κλεψυδρῶν δὲ πάλιν τὸ αὐτὸ δεικνύουσιν ἐναπολαμβάνοντες τὸν **p** 7^a
 ἀέρα. κλεψύδρα δὲ ἐστὶν ἀγγεῖόν τι ἐπ' εὐθείας κατὰ διάμετρον διατρή- **20**
 σεις ἔχον, οὐπερ τὴν μίαν ὀπήν ἐμφράξαντες καθιέντες ἐν ὕδατι δεικνύουσιν
 ὅτι οὐκ εἴσισιν ὕδωρ, ὡς δὴ ἐντὸς πεπληρωμένου αὐτοῦ ἀέρος, οὐκ εἴσισι
5 δὲ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, ἐπειδὴν δὲ ἀπο-
 φράξωσι τὴν ὀπήν, τότε καὶ εἴσισι διὰ τῆς ἐτέρας τὸ ὕδωρ ὑπεξίοντος τῇ
 λοιπῇ τοῦ ἀέρος τῷ ὕδατι. τὸ δὲ διδάξαι ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ, οὐκ ἐστὶν
 ἀνελεῖν τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν· δυνατὸν γὰρ ἐγκατεσπάρθαι μεταξὺ τοῦ
 ἀέρος τὸ κενόν, ὡσπερ ἔλεγον οἱ περὶ Δημόκριτον, ἣ καὶ ἔξω τοῦ ὄρα- **25**
10 νοῦ εἶναι.

Οὗτοι μὲν οὖν, φησὶν, ὅπερ εἶπον, οὐ κατὰ θύρας πρὸς τὸ
 πρόβλημα ἀπαντῶσιν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐλογώτερον δοκοῦσι λέγειν οἱ τὸ
 κενὸν εἰσάγοντες. διὰ πέντες δὲ ἐπιχειρημάτων δεικνύειν πειρῶνται ὅτι ἔστι
 τὸ κενόν. πρῶτον μὲν ἐκ τῆς κατὰ τὸν τρόπον τῶν σωμάτων κινήσεως, τῆς
15 δὲ κατὰ τὸν τρόπον κινήσεως διττῆς οὔσης (ἣ γὰρ καθ' ὅλα ἐστὶ τὰ κινου-
 μενα ἢ κατὰ μέρος, καθ' ὅλα μὲν ὡς τὰ ἀπὸ τῶν κάτω ἐπὶ τὰ ἄνω φε-
 ρόμενα ἢ ἔμπαλιν ἢ ἐπὶ τὰ πλάγια, κατὰ μέρος δὲ ὡς ἐπὶ τῶν αὐτομένων), **20**
 νῦν τέως ἐκ τῶν καθ' ὅλα κινουμένων ὅτι ἔστι κενόν κατασκευάζει.
 συναίγει δὲ τὸν λόγον κατὰ τὸν πρῶτον τῶν ὑποθετικῶν οὕτως· εἰ ἔστι
20 κίνησις καὶ μὴ χωρεῖ σῶμα διὰ σώματος, ἔστι κενόν, ἀλλὰ μὴν ἔστι κί-
 νησις καὶ οὐ χωρεῖ σῶμα διὰ σώματος, ἔστιν ἄρα κενόν. εἰ γὰρ ἔστι
 κίνησις, ἀνάγκη πᾶσα ἢ διὰ κενοῦ χωρεῖν τὰ κινούμενα ἢ διὰ σώματος·
 εἰ μὲν οὖν διὰ σώματος, δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται, τοῦτο δὲ ἀδύνατον·
25 χωρηθήσεται γὰρ οὕτως ἐν τῷ σμικροτάτῳ τὸ μέγιστον· λείπεται οὖν διὰ
 κενοῦ τὴν κίνησιν γίνεσθαι. ἔστιν ἄρα τὸ κενόν. τοῦτου δὲ τοῦ λόγου καὶ **25**
20 τὸν Μέλιττον ἐπιφέρειται μάρτυρα· καὶ γὰρ ὁ Μέλιττος διὰ τοῦτο ἐνόμισεν
 ἀκίνητον εἶναι τὸ πᾶν, διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν μὴ εἶναι τὸ κενόν, ὡς δὴ μὴ
 ἂν ἄλλως κινήσεως γίνεσθαι δυναμένης, εἰ μὴ διὰ κενοῦ. ὁ μὲν οὖν Μέ-

1 κλεψύδρων K δὲ om. G τὸ αὐτὸ πάλιν ε δεικνύουσιν scriptsi: δείκνυσιν KM:
 δεικνύουσιν Gt 2 ἀγγεῖόν M 2. 3 διατρήσεις G 3 οὐπερ M: οὐπερ K:
 ὡσπερ G: εὐ t ἐν ὕδατι, δεικνύουσιν K 4. 5 ὡς δὴ — ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι] ὡς μὴ
 δύνασθαι εἶναι τὸ εἶναι πεπληρωμένον ἀέρος δύο σώματα ἐν ταύτῳ χωρεῖται K 5 post
 εἶναι addunt τὸν Gt 5. 6 φράξωσι M 6 τότε καὶ K: τότε GMt τὸ
 om. K 7 τῷ τὸ t δεδάξει KM: δείξει Gt ἐστὶ τι KM: ἔστιν Gt 8 κατε-
 σπάρθαι M 11 οὖν om. G φησὶν M: om GKt 13 πειρῶνται] ἐπιχειροῦ-
 σιν M 13. 14 ὅτι ἔστι τὸ κενόν KM: οἱ τὸ κενόν εἰσάγοντες Gt 14 τῶν σωμάτων
 om. K 15 γὰρ addidit t: om. GKM καθὼς εἰ ποῦ καθὼς M: κα utrobique K
 16 μὲν om. M, qui mox ἐπὶ τὸ ἄνω 17 πλάγια M ὡς om. superscr. K
 21 ἀδύνατον t 18 νῦν τέως KM: νῦν ἕως Gt: νῦν ὡς t καθ' ὅλα t: κα K:
 καθ' ὅλα GM 19 ὅτι οὐκ ἔστι εἰ τὸ πᾶν ἔστι κενόν G 19 συναίγει M εἰ
 ἔστι Gt: εἰ γὰρ K: εἰ γὰρ ἔστι M 20 διὰ σώματος εἰ μὲν οὖν om. M 24 χω-
 ρηθήσεται K τὸ om. K ἐν ἄρα M 25 τὸν μάρτυρα M 27 πᾶν KM:
 ἐν Gt 27. 28 28 μὴ ἄλλως K 28 γίνεσθαι

λισσος τῇ ἀναιρέσει τῶν δῆλων τὰ ἀδηλα κατασκευάζει· τὸ μὲν γὰρ εἶναι p 7^r
 τὴν κίνησιν σαφές καὶ δῆλον τῷ αἰσθήσεως μετέχοντι, τὸ μέντοι εἶναι ἢ
 μὴ εἶναι τὸ κενὸν ἀδηλον. λαμβάνων οὖν τὸ ἀδηλον ὡς ὁμολογούμενον,
 οὕτως ἀναιρεῖ τὰ προφανῆ· εἰ γὰρ ἔστι, φησί, κίνησις, ἔστι κενόν, ἀλλὰ 40
 5 μὴν κενὸν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ κίνησις ἄρα. εὐλογώτερον δὲ οἱ τὸ κενὸν εἰσά-
 γοντες τῇ θέσει τῶν ὁμολογούμενων κατασκευάζουσι τὸ ἀγνοούμενον· εἰ
 γὰρ ἔστι κίνησις, ἔστι κενόν, ἀλλὰ μὴν ἔστι τὸ πρότερον, καὶ τὸ δεύτερον
 ἄρα. τὸ δὲ τῆς πλάνης αἴτιον τούτοις πρόδηλον· οὐ γὰρ ἐπέστησαν τῇ
 ἀντιπεριστάσει τῶν σωμάτων. δεύτερον ἐπιχείρημα ἀπὸ τῶν κατὰ τὰ
 10 μόρια κινουμένων, οἷά ἐστι τὰ αὐξόμενα· οὐ γὰρ ἂν εἴη, φησίν, αὐξήσις
 κενοῦ μὴ ὄντος. ἢ μὲν γὰρ αὐξήσις διὰ σώματος γίνεται πάντῃ προσκρι- 45
 νομένης τῷ αὐξόμενῳ σώματι (τῆς τροφῆς)· πῶς οὖν προσκρίνεται; ἀνάγκη
 γὰρ ἢ εἰς τὰ ἐνόητα κενὰ ἐν τῷ σώματι χωροῦσαν τὴν τροφήν οὕτω
 προσκρίνεσθαι τῷ σώματι, ἢ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. ὥστε εἰ τὸ δεύ-
 15 τερον ψεῦδος, τὸ πρότερον ἀνάγκη ἀληθὲς εἶναι, λέγω δὴ τὸ εἶναι κενὸν
 ἐν τῷ σώματι. πρὸς οὗς χαριέντως ἐν τῇ Περὶ γενέσεως ὁ Ἀριστοτέλης
 φησὶν ὅτι εἰ οὕτω γίνονται ἢ, αὐξήσις, καθ' ὅλον αὐτὸ αὐξόμενου τοῦ σώ-
 ματος, συμβήσεται ὅλον τὸ σῶμα κενὸν εἶναι (εἰ γε πάντῃ μὲν δεῖ τὴν 60
 τροφήν προσκρίνεσθαι, προσκρίνεται δὲ διὰ τοῦ κενοῦ), καὶ προσέτι μὴ
 20 αὐξῆσιν εἶναι, ἀλλὰ μόνον τῶν κενῶν ἀναπλήρωσιν. οὕτω μὲν οὖν ἐκ τῆς
 κατὰ τόπον κινήσεως τῆς τε καθ' ὅλα καὶ κατὰ τὰ μέρη δεικνύειν ἐπιχει-
 ροῦσιν ὅτι ἔστι κενόν. τρίτον ἐκ τῆς πυκνώσεως καὶ μανώσεως τῶν σω-
 μάτων· πῶς γὰρ ἂν, φασί, πυκνώσις ἐγένετο μὴ εἰς τὰ ἐνόητα κενὰ πιλου-
 μένου τοῦ σώματος; πῶς δ' ἂν μάνωσις μὴ δισταμένων τῶν μορίων καὶ
 25 κενὰς χώρας μεταξύ καταλειπόντων; τεκμήριον δὲ ἐναργὲς | καὶ τὸ ἐπὶ p 7^v
 τοῦ οἴνου συμβαῖνον· ὁ γὰρ αὐτὸς πίθος, φησίν, ὅσον ἐδέξατο καθ' αὐτὸν
 οἶνον, τοσοῦτον ἐν ἀσκαῖ βληθέντα μετὰ τοῦ ἀσκού χωρήσει, ὅπερ οὐκ ἂν
 συνέβη, φασίν, εἰ μὴ κενὰ τινα ἦν μεταξύ τοῦ οἴνου, εἰς αὐτὸν πιλούμενος ὁ
 οἶνος εἰς ἐλάττωνα συνεσταλῆ ὄγκον. τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ γλεύκου μόνον
 30 συμβαίνει, οὐ μὴν ἐπὶ παντὸς οἴνου, ὅθεν καὶ ἡ αἰτία δῆλη. ἐροῦμεν δὲ

1 εἶναι KM: ὄν, καὶ (post κίνησιν addit εἶναι t) Gt 2 κίνησιν] κτίσιν M ἢ]
 καὶ K 3 εὐδηλον priore loco M λαμβάνον (M)t 5 εὐλογώτεροι Gt 6 κατα-
 σκευάζοντες t 7 πρότερον GM: πρότερον K: πρώτον t 8 ἄρα om. M ἐπέστησαν]
 ἐπέστησαντο (at cf. p. 619, 3. s 1r20) G: ἐπέστησαν (sic) t, ubi nihil enotavi ex KM
 9 ἀπὸ om. K τὰ om. G 10 αὐξανόμενα t φησὶ post αὐξήσις ponit K
 11 γὰρ om. G 11. 12 προκρινόμενης K 12 τῆς τροφῆς addit (cf. p. 597, 29. 615, 15.
 Themist. p. 285, 6) t: om. GKM 13 τὰ ἐν ὄντα K ἐν τῷ σώματι (cf. p. 559, 30)
 KM: τοῦ σώματος Gt 15 πρότερον K ἀνάγκη τὸ πρότερον Gt 16 τῷ om. K
 Περὶ γενέσεως] immo Phys. Δ 7 p. 214^b8 (cf. Philop. p. 559, 31), at cf. r 3^v8 17 αὐτὸ
 libri 18 δεῖ om. superscr. M 20 ἀναπλήρωσις primitus M 21 καθόλου libri
 καὶ τῆς κατὰ t τὰ μέρη KM: μέρη Gt, cf. p. 614, 8 22 τὸ κενόν t πικνώ-
 σεως M 23 φασί KM: φησὶ Gt 25 καταλιπόντων M 26 συμβαίνων primitus K
 28 συνέβη] K τινα om. Gt, at cf. Themist. p. 285, 15 πιλούμενα KM 29 συνε-
 σταλῆ K τοῦτο] τοῦ M μόνον] τοῦτο K

πλατύτερον ἐν τῷ ἐφεξῆς, ἥνικα αὐτὸς τὴν ἀπορίαν ἐπιλύεται. τέταρτον p 7^v
ἐπιχείρημα ἐκ παραδείγματος τοῦ ἐπὶ τῆς τέφρας καὶ τοῦ ὕδατος συμβαί- 6
νοντος. εἰ γὰρ πληρώσαις ποτήριον ὕδατος, εἶτα τὸ ὕδωρ εἰς ἕτερον μετα-
βάλλεις ἀγγεῖον καὶ πληρώσαις τὸ ποτήριον τέφρας, εἶτα ἐπιχέεις ἐν αὐτῷ
5 τὸ ὕδωρ, δέξεται τὸ ποτήριον ὅλον τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἦν πληρῶσαν αὐτὸ καὶ
πρὶν τὴν τέφραν δέξασθαι, ὅπερ οὐκ ἂν ἐγένετο, εἰ μὴ κενά τινα ἐνουπήρχε
μεταξὺ τῶν σωμάτων τούτων τῆς τέφρας καὶ τοῦ ὕδατος. πέμπτον ἐπι-
χείρημα ἀπὸ ἐνδόξων προσώπων, λέγω δὴ τῶν Πυθαγορείων. καὶ γὰρ 10
οὗτοι φασὶ τὸ κενὸν ἔξω τοῦ κόσμου εἶναι ἄπειρόν τι ὄν, ὅπερ εἰσπνεό-
μενον ὑπὸ τῶν τῆδε ἐπεισιέναι τῷ οὐρανῷ καὶ τὴν διάκρισιν ποιῆσθαι τῶν
πραγμάτων. οὐδὲν γὰρ ἄλλο εἶναι τῆς διακρίσεως αἴτιον ἢ τὸ κενόν· εἰ
μὴ γὰρ ἦν τοῦτο τὸ κωλύον αὐτὰ μεταξὺ παρεμπύπτον μὴ συμπίπτειν
ἀλλήλοις καὶ ἐνούσθαι, ἐν ἂν ἦν τὸ πᾶν καὶ συνεχές. εἰ τοίνυν διακέρι-
ται ἀλλήλων τὰ πράγματα, ἡ δὲ διάκρισις ἐκ τῆς τοῦ κενοῦ παρεμπλοκῆς,
15 ἔστιν ἄρα τὸ κενόν. οὐ μόνον δὲ τὸν κόσμον τοῦτον ἔλεγον μετέχειν τοῦ 15
κενοῦ ἐπεισιόντος ἔξωθεν, ἀλλὰ πολλῶ πρότερον καὶ τοὺς ἀριθμούς (καὶ
αὐτῶν γὰρ τῆς διακρίσεως τὸ κενὸν αἴτιον), μᾶλλον δὲ οὐδὲ εἶναι ὅλως
ἀριθμούς μὴ τοῦ κενοῦ ὄντος· τὸ γὰρ αἴτιον τῆς τῶν μονάδων διακρίσεως
τὸ κενὸν εἶναι. ὁτῆλον δὲ ὅτι ὥσπερ εἰώθεισαν οἱ Πυθαγόρειοι διὰ συμ-
20 βόλων πάντα λέγειν, οὕτω καὶ τοῦτο συμβολικῶς ἔλεγον. τὴν γὰρ διακρι-
τικὴν τῶν ὄντων δύναμιν διὰ τοῦ κενοῦ ἐσήμαινον· ἔστι γὰρ ὁτλονότι
ὥσπερ συγχεριτικὴ τις ἐν τῷ παντὶ δύναμις, οὕτω δὲ καὶ διακριτικὴ. 20

p. 213•13 Καὶ πῶς ἔστιν ἢ τί ἐστιν.

Πῶς μὲν ἔστι, πότερον ἔξω ἐστὶ τοῦ κόσμου αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄπειρόν
25 τι κενόν, ἢ ἐγκατέσπαρται τοῖς σώμασιν, ὥσπερ ἔλεγον οἱ τὰς ἀτό-
μους δοξάζοντες (μεταξὺ γὰρ κενῶ διείργεσθαι τὰς ἀτόμους συμφυῆναι
ἢ ἄψασθαι μηδέποτε· ὥστε συνίστασθαι τὰ σώματα ἕκ τε τῶν ἀτόμων
καὶ τοῦ μεταξὺ κατὰ μικρὰ παρεσπαρμένου κενοῦ), καὶ πότερον χωριστόν 25
ἔστι τῶν σωμάτων ἢ ἀχώριστόν. τὸ δὲ τί ἐστὶ, πότερον διάστημα τι
30 καθ' αὐτὸ μηδὲν ἔχον τῶν φυσικῶν σωμάτων, ἢ ὅλη ἐστὶ τῶν σωμάτων,
ἢ ἕτερόν τι.

1 τῷ KM: τοῖς Gt ἐφεξῆς p. 625,10 sqq. αὐτὸ M ἐπιλέγεται M τέταρ-
τον γὰρ M 2 τοῦ ἐπὶ Gt: τὸ ἐπὶ KM 2. 3 συμβαινόντος— ὕδατος om. KM
3 εἶτα Gt: εἰ M: ἢ K 3. 4 μεταβάλλεις K 4 ἐπιχέεις KM: ἐγγέαις Gt
6 τὴν om. K 6 ὑπήρχεν K 7 τούτων] πάντων M τῆς τε τέφρας t 8 πυ-
θαγορίων, ut solet, K 10 ἐπεισιέναι] ἐπεὶ γίναι (sic; ai compendiose) M 12 πα-
ρεμπύπτων K 14 παρεβολῆς (sic) K 16 ἐπεισιόντος K πρότερον GK: πρῶ-
τως t 18 ἀριθμ G 19 εἶναι] ἐστὶ K εἰώθεισαν G 21 δύναμιν om. KM
22 τις om. G 24 μὲν ἐστίν, ἤγουν πότερον t ἐστὶ (post ἔξω) om. M 25 ἐγκατέ-
σπαρται K: ἐγκατέπαται M 26 διείργεσθαι K συμφένας M: συμφυῆναι K post
συμφυῆναι addunt ἀλλήλαις Gt 28 κενοῦ om. G 29 ἐστὶ (post τί) om. Gt τι
om. K 30 ἔχων τῶν K: ἐχόντων M ἢ ὅλη Mt: ἢ ὅλη GK

p. 213·14 Καὶ γὰρ παραπλησίαν ἔχει τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν πίστιν p 7^v
διὰ τῶν ὑπολαμβανομένων.

Ὅσπερ, φησίν, ὁ τόπος ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ ὑπολήψεων ὁμοίως εἶναι
τε καὶ μὴ εἶναι ἐδόκει (οἱ γὰρ ἐφ' ἐκάτερα λόγοι ἰσοσθενεῖς πως ἐδόκουν
5 εἶναι, ὡς μηδὲν μᾶλλον πιστεύειν εἶναι ἢ μὴ εἶναι), οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ
κενοῦ ἢ πίστις τε τοῦ εἶναι αὐτὸ καὶ ἡ ἀπιστία ἐκ τῶν ἐφ' ἐκάτερα ἐπι- 30
χειρήσεων ἴσαι ὑπάρχουσιν. οὐ δεῖ δὲ τὸ παραπλησίαν ἀκριβῶς οὕτως
ἐκλαμβάνειν, ὡς ἐξομοιοῦσθαι ἀκριβῶς τῇ πιθανότητι τὰς ἐφ' ἐκάτερα
ἐπιχειρήσεις τοῦ κενοῦ καὶ τόπου, ἀλλ' ἐγγὺς ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα περὶ
10 τε τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀπιστίαν· ἀσθενέστεροι γὰρ οἱ κατασκευάζοντες τὸ
κενὸν λόγοι ἢ οἱ ἀναιροῦντες τὸ εἶναι τὸν τόπον.

p. 213·15 Οἶον γὰρ τόπον τινὰ καὶ ἀγγεῖον τὸ κενὸν τιθέασιν οἱ
λέγοντες.

Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐστὶ τοῦ φυσικοῦ διαλαβεῖν περὶ 35
15 κενοῦ, ὥσπερ καὶ περὶ τόπου, τὴν πίστιν τούτου διὰ τούτων ἐπήγαγεν, ὅτι
οἱ τὸ κενὸν τιθέμενοι εἶναι οἶον τόπον καὶ ἀγγεῖον αὐτὸ τιθέασιν· ὥστε
ὅσα περὶ τόπου ἐζήτῃται, ταῦτα καὶ περὶ κενοῦ ζητηθήσεται. εἶτα συνα-
πτέον “καὶ γὰρ παραπλησίαν ἔχει τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν πίστιν”· διὰ
πάντων γὰρ τούτων τὴν συγγένειαν σημαίνει τῶν θεωρημάτων.

20 p. 213·16 Δοκεῖ δὲ εἶναι πλήρες μὲν, ὅταν ἔχη τὸν ὄγκον, οὐ
δεκτικόν ἐστιν, ὅταν δὲ στερηθῇ, κενόν.

Ὅτι τὸ κενὸν καὶ ὁ τόπος καὶ τὸ διάστημα καὶ τὸ πλήρες τῷ μὲν 42
ὑποκειμένῳ τὰ αὐτὰ εἶσι, τῇ δὲ σχέσει καὶ τῷ λόγῳ διάφορα. διάστημα
μὲν οὐδὲν λέγεται ὅταν αὐτὸ καθ' αὐτὸ θεωρῆται ἀπολύτως καὶ οὐκ ἐν
25 σχέσει, τόπος δὲ ὅταν σχέσιν ἀναδέχεται πρὸς τὸ σῶμα, κενὸν δὲ τόπος

1 γὰρ om. M (ut Arist. cod. E) τὴν ἀπιστίαν (cf. v. 18) KM: τὴν τε ἀπιστίαν t Aristot. (praeter cod. E) 3 ὑπολήψεων om. M 4 ἐφεκάτεροι K λόγοις M πῶς KM 5 οὐδὲν M εἶναι ἢ Gt: εἶναι τὸν τόπον ἢ K: τὸν τόπον εἶναι ἢ M 6 τε om. G ἢ (post καὶ) om. G 7 ὑπάρχουσαι M τὸ παραπλησίον M: τόπον πλησίον K litteras ἀκριβ in lac. om. K: ἀκριβῶς deleverim 8 τῇ πιθανότητι om. G 9 καὶ τόπου KM: ταῖς τοῦ τόπου Gt 11 oi. om. G et primitus K τὸ εἶναι om. primitus M 12. 13 ἀγγεῖον — λέγοντες om. K 14 ὅτι αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι M 14. 15 περὶ κενοῦ διαλαβεῖν Gt 15 τόπου M: τρόπου K: τὴν φύσιν τοῦ τόπου G: τοῦ τόπου t τούτου om. G δι' αὐτῶν G 16 oi] εἰ K τόπον om. G αὐτὸ τιθέασιν M: τιθέασι αὐτὸ K: τοῦτο τιθέασιν Gt 17 τοῦ τόπου Mt ταῦτα GKM: τσαῦτα t 20 δὲ πλήρες μὲν εἶναι t, at cf. p. 572,31 20. 21 ἔχη — κενόν om. K 23 ταυτὰ ἐστὶ t διάφορα M: διαφορὰ K: διαφέρουσι Gt 24 θεωρεῖται K οὐκ om. G 25 τόπος δὲ] τόπον δὲ M

ἐστερημένος σώματος, πλήρες δὲ ταῦτόν μὲν εἶναι τῷ τόπῳ καὶ ἴσως p 7^v
οὐδὲν διαφέρει, εἰ δὲ δεοί τι διαφέρειν αὐτά, διαφέρου ἂν τῷ ἐν μὲν τῷ 46
τόπῳ θεωρεῖσθαι ἄλλο τι τὸ δεξιόμενον καὶ ἄλλο τὸ δεδεγμένον, ἐν δὲ τῷ
πλήρει ὡς ἐν τι τὸ ὅλον θεωρεῖσθαι καὶ οἶον ὕλην εἶναι τοῦ σώματος τὸ
5 τοπικὸν διάστημα.

p. 213^a21 Καὶ τρίτον τὰς κοινὰς περὶ αὐτῶν δόξας.

Κἂν γὰρ μὴ ὑπάρχη τὸ κενὸν μηδὲ ἔχη τινὰ φύσιν ἐν τοῖς οὖσιν, 62
ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ὅλως περιφαντάζεται αὐτὸ ἢ διάνοια, δεῖ εἰπεῖν τί ποτε
εἶναι αὐτὸ ὑπονοῦσιν οἱ τῶν ὄντων αὐτὸ εἶναι λέγοντες, καὶ τί αὐτῷ
10 ὑπάρχειν ἢ μή, οἷον ὅτι δοκεῖ διάστημα εἶναι καὶ τόπος ἐστερημένος σώ-
ματος καὶ οἶον ἀγγεῖον μηδὲν ἔχον. καὶ γὰρ περὶ τραγελάφου, καίπερ p 8^v
οὐκ ὄντος ἐν ὑποστάσει, ὁμῶς ζητήσεσθε τίς, τί ποθ' ἢ φαντασία περὶ αὐ-
τοῦ ὑπονοεῖ.

p. 213^a27 Καὶ ἐναπολαμβάνοντες ἐν ταῖς κλεψύδραις.

15 Κλεψύδρας λέγει. ἤτοι τὰ παρὰ τοῖς μηχανικοῖς δι' ὧν τοὺς
συριγηνοὺς ἀποτελοῦσι καὶ τὰς ἄλλας ποιάς φωνάς, ἢ, ὅπερ καὶ μᾶλλον, 6
κλεψύδρας φησίν, ὅπερ ἤδη εἶπον, τὸ ἀγγεῖον δὲ καλοῦσιν οἱ πολλοὶ ἀρ-
πάγιον· τοῦτο γὰρ στενὸν μὲν ἔχει τὸ στόμα. τὸ δὲ ὑποκάτωθεν στενοτά-
ταις ὀπαῖς τετραγώνον. τὸ δὲ ἐναπολαμβάνοντες. ἤτοι τὸ πνεῦμα ἐνα-
20 πολαμβάνοντες διὰ τοῦ φράξαι τὸ στόμα· ὅταν γὰρ κενοῦ ὄντος τοῦ
ἀγγείου ὕδατος ἀποφράξαντες τὸ στόμα καθίωμεν εἰς ὕδωρ, οὐ πληροῦται
ὕδατος τοῦ πνεύματος ἐναπειλημένου. διὰ τὴν εἰρημένῃν αἰτίαν (ἢ γὰρ
οὐδὲν ὅλως δέχεται, ἢ πᾶν βραχύ), ὅταν δὲ πλήρες ἢ ὕδατος, ἐναπολαμ- 10
βάνοντες τὸ ὕδωρ τῷ αὐτῷ τρόπῳ δεικνύουσιν ὅτι ἔστιν ὁ ἀήρ· εἰ μὴ γὰρ
25 ἦν, τί δῆποτε ἀποφράττοντες μὲν τὴν τοῦ αἵρος εἰσόδον καλοῦμεν τὴν τοῦ
ὕδατος ὁδόν, ἀφίσιντες δὲ δίδωμεν καὶ τῷ ὕδατι παρόδον; τοῦτο γὰρ δι'
οὐδὲν ἔτροπον συμβαίνει ἢ διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι κενὸν εἶναι. ὅταν οὖν

1 σώματα M post μὲν interpolat δοκεῖ t εἶναι] ἔστι? 2 διαφέρου] διαφε K:
διαφέρει M τῷ (post ἂν) ex τῷ corr. M: τὸ K 3 ἄλλ' εἰ τὸ priore loco K
4 ἐν τι] ἐπὶ G 6 περὶ αὐτῶν (αὐτοῦ M) δόξας KM: δόξας περὶ αὐτῶν Gt 7 κεν M:
ἂν K: ἐν Gt γὰρ καὶ μὴ t ὑπάρχει et ἔχει K τὸ κοινὸν t 8 παραφαντάζε-
ται M 9 αὐτῷ (ante ὑπονοοῦσιν) K αὐτῷ GK: αὐτὸ Mt 10 εἶον] ἢ M 12 ὁμῶς
(ex ὁμοίως) corr. M fort. ζητήσιον (ἂν) 14 ἐν ταῖς κλεψύδραις om. K 15. 16 Κλε-
ψύδρας μᾶλλον om. M 15 λέγει K: δε λέγει Gt 16 παρὰ τοὺς K ὀπαῖας G
17 εἶπον p. 608,2 (cf. p. 569,21) τὸ om. t 17. 18 δ ἀρπάγιον om. G 18 ὑπο-
κάτωθεν t 18. 19 στενοτάταις edidit Brandis 19 τετραγώνον G, K t 19. 20 ἐνα-
πολαμβάνοντες et mox ἐναπολαμβάνοντες K: ἐναπολαμβάνοντες altero loco M. similiter in proximis
20 διὰ τὸ φράξαι t 21 εἰς τὸ ὕδωρ M 22 διὰ τὴν κατ' cf. p. 608,4 sqq. 24 ἀφ-
κνωσιν primitus M 25 καὶ ἀφίσιντες M 26 ὁδόν Gt: εἰσόδον KM δεῖσιν G 27 κενὸν
ἐξincipit novus versus ὁδὸν εἶναι K

ὄωμεν τῷ ἀέρι πάροδον, ὡς ἀναπληροῦν τὸν τόπον τοῦ ἐξιόντος ὕδατος, p 8r
 τότε ἔξεισι τὸ ὕδωρ. ὥστε δι' ἀμφοτέρων δείκνυται, ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ.
 εὐλογώτερον δὲ τὸ ἐναπολαμβάνοντες τὸν ἀέρα μᾶλλον ἐξακούειν ἢ τὸ 15
 ὕδωρ· ἐβούλοντο γὰρ δεῖξαι, οὐχ ὅτι οὐκ ἔστι κενόν τι διάστημα, ἀλλ' ὅτι
 5 ἐστὶ τι ὁ ἀήρ (διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐγκαλεῖ αὐτοῖς ὁ Ἀριστοτέλης), διὰ δὲ
 τοῦ προτέρου μᾶλλον δείκνυται ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ.

p. 213*27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι βούλονται κενὸν εἶναι διάστημα, ἐν
 ᾧ μηδὲν ἐστὶ σῶμα αἰσθητόν.

Ἐπειδὴ, φησί, κενὸν εἶναι νομίζουσι τὸ ἐστερημένον αἰσθητοῦ σώ- 20
 ματος (αἰσθητοῦ δὲ εἶπε διὰ τὸ μαθηματικόν, τοιοῦτον δὲ ἐστὶ καὶ τὸ
 κενὸν τριχῆ διαστατὸν ἄποιον), ἐπεὶ οὖν κενὸν λέγουσι τὸ ἐστερημένον αἰ-
 σθητοῦ σώματος, πᾶν δὲ τὸ ὄν σῶμα λέγουσιν εἶναι (τὸ γὰρ μὴ ὄν σῶμα
 οὐδὲν εἶναι), διὰ τοῦτο φασι ὅτι κενόν ἐστὶν ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶν ὄλωσ.
 ἐπεὶ οὖν οὐκ ἐναργεῖς ἔχει τὰς αἰσθητάς ποιότητας ὁ ἀήρ, διὰ τοῦτο οὐδὲ
 15 εἶναι τι αὐτόν φασι, ἀλλὰ κενὸν εἶναι τὸ τοῦ ἀέρος διάστημα.

p. 213*31 Ἄλλ' ὅτι οὐκ ἔστι διάστημα ἕτερον τῶν σωμάτων, 25
 οὔτε χωριστὸν οὔτε ἐνεργεῖα ὄν, δὲ διαλαμβάνει τὸ πᾶν σῶμα,
 ὥστε μὴ εἶναι συνεχές.

Χωριστὸν μὲν ἀντὶ τοῦ δυνάμενον χωρισθῆναι, λέγω δὲ διάστημα
 20 ἔχον μὲν σῶμα, δυνάμενον δὲ χωρισθῆναι καὶ εἶναι κενὸν καθ' αὐτό, 20
 ἐνεργεῖα δὲ διάστημα κενὸν σώματος. καὶ τοῦτο ἦτοι ἐγκατεσπαρμένον
 ἐν τοῖς σώμασι καὶ κωλύον αὐτὰ συνεχῆ εἶναι, ὥσπερ ἔλεγον οἱ περὶ Δη-
 μόκριτον καὶ Λεύκιππον, ἦγουν μὴ κατεσπάρθαι μὲν ἐν τοῖς σώμασιν,
 ἀλλ' εἶναι συνεχῆ, ἔξω δὲ τοῦ οὐρανοῦ εἶναι κενόν τι καθ' αὐτό, ὥσπερ
 25 μάλιστα καὶ ἡ τῶν πολλῶν ἔχει φαντασία ἄπειρόν τι νομίζουσα εἶναι κενὸν
 ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δὲ οὕτως ἔλεγον, ὡς ἤδη εἶπε.
 φασὶ δὲ καὶ τοὺς περὶ Ζήνωννα τὸν Κιτιέα οὕτω δοξάζειν. 25

2 τι om. Gt ὁ om. K 3 εὐλογώτερον K ἐναπολαμβάνοντες iterandum videtur
 ἀκούειν M 4 alterum ὅτι om. Gt 5 διὰ δὲ KM: δὴ δὲ G: διὰ δὴ t 7. 8 ἐν ᾧ—

αἰσθητόν om. K 9 φησί om. t 9. 10 σώματος αἰσθητοῦ traicit M 10 μαθητικόν M
 12. 13 τὸ γὰρ—εἶναι om. M 13 οὐδὲν GK: οὐδὲ t φασι KM: φησι Gt 14 ἐνε-
 γεῖς G ποιότητα (sic) t 15 αὐτόν om. superscr. M 18 ὥστε μὴ εἶναι KM:
 ὥστ' εἶναι μὴ t Aristoteles 19 τοῦ οὐ δυνάμενον M 20 εἶναι μὲν κενὸν M

21 κατεσπαρμένον t 22 κωλύον (sic) αὐτὰ Gt: λύνοντ (h. e. λύοντες) αὐτὰ M: κω-
 λύοντα (sic) K καὶ οἱ M 23 ἦγουν KM: ἡ Gt μὴ om. M 24 εἶναι
 τι κενόν traicit t 25 ἡ] οἱ (sic) t ἄπειρόν τινα νομίζουσα M 26 εἶδη t
 εἶπε libri: immo εἶπον (scilicet p. 610,8) 27 φασὶ ut Themist. p. 284,10 κιτιέα
 M: κητιέα K: κιτιέα Gt

p. 213^b3 'Αλλ' οί φάσκοντες εἶναι μᾶλλον.

p 8^r

Μᾶλλον, φησί, πιθανώτερα λέγουσιν οί φάσκοντες εἶναι τὸ κενόν, ἢ οί πρὸς ταύτην ἐνστάντες τὴν δόξαν, ὧν καὶ Ἀναξαγόρας ὑπῆρχεν.

p. 213^b4 Λέγουσι δὲ ἐν μὲν ὅτι κινήσεις ἢ κατὰ τόπον οὐκ ἂν εἶη.

5 Εἰπὼν τοὺς λόγους τοὺς δοκοῦντας ἀναιρεῖν τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν, καὶ 42
διελέξας τοὺς "οὐ κατὰ θύρας" ποιησαμένους τὴν ἀπάντησιν, τίθησι νῦν καὶ
τοὺς κατασκευάζοντας ὅτι ἔστι τὸ κενόν. καὶ πρώτως γε ὁ ἀπὸ τῆς κατὰ
τόπον κινήσεως. ταύτης δὲ διττῆς οὔσης, τῆς μὲν καθ' ὅλα τῆς δὲ κατὰ
μέρη, ἀφ' ἑκατέρας κινήσεως τὴν πίστιν ἐπάγουσι, καὶ γίνεται οὕτω τὰ 45
10 ἀπὸ τῆς κινήσεως ἐπιχειρήματα. πρῶτον δὲ ἐκ τῆς καθ' ὅλα κινήσεως
ἐπιχειρεῖ.

p. 213^b8 Τὴν γὰρ διαφορὰν, δι' ἣν οὐκ ἂν εἶη τὸ λεχθέν, οὐκ
ἔστιν εἰπεῖν.

'Επειδὴ εἶπεν ὅτι εἰ δύο σώματα ἐν ταυτῷ εἶη, ἐνδέχεται καὶ ὁπο- 50
15 σαῦν ἄλλα, τοῦτο κατασκευάζων ἐπήγαγε τὸ προκείμενον. ἀποκληρωτικόν,
φησί, τὸ δύο μὲν λέγειν ἐν ταυτῷ ἐνδέχασθαι εἶναι σώματα, πλείονα δὲ
ἢ ἅπειρα μὴ ἐνδέχασθαι· τίνα γὰρ τούτου διαφορὰν ἀποδώσουσι, τοῦ δύο
μὲν δύνασθαι πλείονα δὲ μή; οὐδὲ γὰρ μᾶλλον νῦν ἔστι πλήρες ὅτε
διπλοῦν γέγονεν, ἢ πρότερον ἦν ἵκα μόνον ὑπῆρχεν· ὁμοίως γὰρ ἦν συνεχὲς
20 καὶ ὁμοίως μεστόν καὶ πρὸ τούτου, ἀλλ' ὅμως ἐδέξατο καὶ ἄλλο. |
διὰ τί οὖν οὐ πάλιν καὶ ἄλλο καὶ αὐθις ἄλλο; καὶ οὕτως ἔσται ἐν τῷ p 8^r
σμικροτάτῳ τὸ μέγιστον· δυνατόν γὰρ κατατεμεῖν τὸ μέγιστον εἰς πολλὰ
ἴσα μικρά. ὥστε, φησί, δυνατόν πολλὰ ἴσα ἐν ταυτῷ εἶναι. οὐ μόνον
δέ, ἀλλὰ καὶ ἄνισα, ἄνισα δηλονότι οὐκ αὐτόθεν (οὐ γὰρ ἂν τοῦτο

2 μᾶλλον, φησί KM: φησιν (ὅτι addit t) Gt πιθανώτερον M 3 οἱ] αἱ M
ἐν τάντες (sic) K ὁ ἀναξαγόρας K ὑπῆχε M 4 ἢ κινήσεις ἢ t ἢ κατὰ
τόπον οὐκ ἂν εἶη om. K 5 τὴν τοῦ κενοῦ (om. φύσιν) G: τὸ κενόν t
6 διελέξας K τοὺς om. KM ποιησαμένω K τὴν ἀπάντησιν ποιησαμένους
transponit t 7 πρώτος Gt γε M: γε ἔστιν GKt 8 καθ' ὅλα t: καθό-
λου GKM 9 γίνεται Gt: γὰρ KM 10 δὲ] μὲν t καθόλου K: καθο M
12 lemma habet G 12. 13 δι' ἣν—εἰπεῖν om. K 14 τῷ αὐτῷ t 15 ἀλλὰ KM
ἐπήγαγε M 16 φησιν ἔστι t τὰ δύο K 18 οὐδὲν Gt γὰρ om. super-
scr. K νῦν πλήρες νῦν πλήρες (om. ἔστι) M ὅτι M et Themistius (p. 284,22)
20 ἀλλ' ὅμως ἐδέξατο καὶ om. (t) ἄλλο] ἀλλῆ M 21 τί οὖν οὐ] τοῦ νοῦ G
22 τὸ (post σμικροτάτῳ) om. KM 23 ἴσα (sic) μικρά (cf. p. 505,25) M: om. K: ἴσα τῷ
σμικρῷ Gt δυνατόν πολλὰ καὶ ἴσα G ἑναυ K: ἐν τῷ M 24 alterum ἄνισα
om. M δηλονότι οὐκ αὐτόθεν KM: δὲ οὐκ αὐτόθεν δηλονότι Gt ἂν om. Gt

συγχωρήσαιεν οἱ σῶμα λέγοντες χωρεῖν διὰ σώματος), ἀλλ' ὅτι δύναται τὸ p 8^v ἴσον εἰς ἄνισα κατατηθηῆναι.

p. 213^b12 Μέλισσος μὲν οὖν καὶ δείκνυσιν ὅτι τὸ πᾶν ἀκίνητον εἶναι ἐκ τούτων.

5 Ὅτι ἀνάγκη κινήσεως οὐσης κενὸν εἶναι, καὶ ἐκ τῆς Μελίσσου δόξης κατασκευάζεται. κάκεινος γοῦν εἶτας τῷ λόγῳ τῷ ἀναιρουῦντι τὸ κενὸν εὐθὺς 10 καὶ τὴν κίνησιν συνανεῖλεν, ἄλλοι βουληθεὶς ἀκίνητον εἶναι τὸ πᾶν τῇ κινήσει καὶ τὸ κενὸν συνανεῖλεν, ὡς δὴ τῇ τῆς κινήσεως ἐννοίᾳ εὐθὺς καὶ τοῦ κενοῦ συνεισαγομένου, καὶ ἔμπαλιν τῇ ἀναιρέσει τοῦ κενοῦ συναναιρουμένης 10 καὶ τῆς κινήσεως. ἀλλ' ὁ μὲν Μέλισσος φανεράν οὖσαν τὴν κίνησιν ἀνεῖλε διὰ τὸ δέξασθαι τὸ ἀφανές, λέγω δὴ τὸ μὴ εἶναι κενόν· πολλῶν οὖν εὐλογώτερον τῷ φανερῷ πειθομένους ἐκ τούτου τὸ ἀφανές συλλογίσασθαι.

p. 213^b18 Ἐτι δὲ καὶ ἡ αὐξήσις δύναται γενέσθαι διὰ κενοῦ. 15

Τρίτον ἐπιχείρημα τὸ ἀπὸ τῆς αὐξήσεως, ἔστι δὲ αὐξήσις καὶ κίνησις 15 κατὰ μέρος. εἰ γὰρ ἡ αὐξήσις γίνεται προσκρινομένης τῷ αὐξομένῳ τῆς τροφῆς, ἔστι δὲ ἡ τροφή σῶμα, αὐξεται δὲ ὅλον δι' ὅλου τὸ σῶμα, ἀδύνατον δὲ ὅλην προσχωρήσαι τῷ σώματι τὴν τροφήν (ἔστι γὰρ σῶμα 20 ἐν σώματι), ἀνάγκη ἄρα κενά τινα εἶναι ἐν σώματι, ἐν οἷς χωρεῖ ἡ τροφή.

p. 213^b23 Καὶ ἐπεισιέναι αὐτῷ τῷ οὐρανῷ ἐκ τοῦ ἀπείρου πνεύ- 20 ματος, ὡς ἂν ἀναπνέοντι καὶ τὸ κενόν, ὃ διορίζει τὰς φύσεις.

Ἴσως τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἀπείρον τι κενὸν ὑποτιθέμενοι, τοῦτο αὐτὸ 25 καὶ πνεῦμα ἐκάλουν, ὡς ἐκ παραλλήλου τοῦ αὐτοῦ καὶ κενοῦ καὶ πνεύματος λεγομένου. τοῦτο οὖν τὸ κενόν φησιν ἐκ τῶν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἐπεισιέναι τῷ οὐρανῷ, ὡς δὴ τοῦ οὐρανοῦ τὸ κενὸν ἀναπνέοντος. ἀνα-

1 συγχωρήσαντες G: συγχωρήσουσιν t   2 ἴσον εἰς ἄνισα G: ἄνισον εἰς ἴσα KMt
3 καὶ om. M   3. 4 τὸ πᾶν—τούτων om. K   5 Ὅτι ἀνάγκη—εἶναι om. K   μελι-
σειου Gt   6 οὖν t   τὸ ἀναιρουῦντι G   7 συνανεῖλεν KM: ἀνεῖλεν Gt
7. 8 ἤγουν—συνανεῖλεν om. M   8 τῇ τῆς] τῆς τῇ K   9. 10 συναναιρουμένης τῆς (om.
καὶ) M   10 δ] ἡ M   11 διὰ τὸ KM: διὰ τοῦ Gt   12 φανερῶν (ex φανερόν) K   πει-
θόμενος K: πειθόμεν M   καὶ ἐκ G   τὸ] τοῦ K   13 ἡ Kt: om. M   δύναται—
κενοῦ om. K   δύναται γενέσθαι M: δοκεῖ γίνεσθαι πᾶσι (de πᾶσι cf. Diels ad Simpli-
c. p. 650,30) t: scribe δοκεῖ γίνεσθαι   14 ἀπὸ] ἐπὶ M   δὲ] δὲ ἡ t   καὶ KM: om. Gt
15 ἡ om. K   17 ὅλων Gt   τὸ σώματι et mox ἔστι γὰρ et ἀνάγκης K   18 ἐν
τῷ σώματι altero loco Gt   19 ἐπεισιέν (cf. ad v. 24) in exitu versus M   αὐτῷ
libri: sed αὐτὸ cum Aristotele (praeter cod. G; cf. Diels z. *Textgesch.* p. 18) legisse vide-
tur Philoponus (v. 24 et p. 610,10)   19. 20 ἐκ τοῦ—φύσεις om. K   21 τι καὶ
κενόν M   οἱ ὑποτιθέμενοι t   23 λεγομένου—ἐκ τῶν ἔξω om. G   φησιν KM: φασί t:
fort. φασιν   24 ἐπεισιέν (sic) M, cf. ad p. 610,10

πνεῖν δὲ τὸν οὐρανὸν τοῦτο εἰς διάκρισιν τῶν φύσεων, ὡς δὴ, φησί, τοῦ p 8^v κενοῦ αἰτίου ὄντος τῆς διακρίσεως τοῖς πράγμασιν.

p. 213^b25 Ὡς ὄντος τοῦ κενοῦ χωρισμοῦ τινος τῶν ἐφεξῆς καὶ τῆς διορίσεως.

5 Ἐν τῇ πέμπτῃ λόγῳ ὀρίζεται τὰ ἐφεξῆς εἶναι ὧν μηδὲν ἐστὶ μεταξὺ 80 συγγενές. τοῖς οὖν ἐφεξῆς, φησί, τοῦ μὴ εἶναι συνεχέσιν, ἀλλὰ κεχωρισμένοις, αἴτιον τὸ κενόν· χωρισμὸς γὰρ τίς ἐστὶν αὐτῶν καὶ διάκρισις τὸ κενόν, καὶ τῆς διορίσεως αὐτῶν αἴτιον.

p. 213^b30 Πρὸς δὲ τῇ ποτέρως ἔχει δεῖ λαβεῖν τί σημαίνει τοῦ-
10 νομα.

Αὐτὸς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ εἶπεν ὅτι ὅταν περὶ τινος σημαινόμενου 85 ὁμωνύμου φωνῆς ποιώμεθα τὸν λόγον, δεῖ διαστέλλεσθαι πρότερον τὰ διάφορα σημαινόμενα τῆς φωνῆς, εἶτα ἀφορίζειν περὶ ποίου αὐτῶν ἡμῖν ἐστὶν ὁ λόγος, καὶ μετὰ ταῦτα λοιπὸν ἀκολούθως τοῖς προβλήμασι προΐτεον, 15 πρῶτον ζητοῦντας τὸ εἰ ἐστὶ τι τοιοῦτον πρᾶγμα οἶον ὑπὸ τῆς φωνῆς σημαίνεται, εἶτα τί ἐστὶν, ὁποῖόν τί ἐστὶ, διὰ τί ἐστὶν. οἶον εἰ περὶ τραγελάφου ὁ λόγος ἦ, πρότερον ζητήσωμεν τί ποτε σημαίνεται ὑπὸ τῆς φωνῆς ταύτης, καὶ εἰ πλείω τὰ σημαινόμενα, περὶ ποίου νῦν αὐτῶν ἡμῖν ὁ 40 λόγος, εἶτα εὐρόντες ἐφεξῆς ζητοῦμεν εἰ ἐστὶ τοιοῦτόν τι πρᾶγμα οἶον ὑπὸ τῆς φωνῆς σημαίνεται, εἶτα τὰ λοιπὰ ἀκολούθως. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης τοὺς ἐφ' ἐκάτερα λόγους θείς τῶν τε δοκούντων κατασκευάζειν ὅτι ἐστὶ τὸ κενὸν καὶ τῶν ἀναιρούντων, τραπεῖς ἐπὶ τὸ ἐκθέσθαι τὴν ἀληθῆ δόξαν ζητεῖ τί σημαίνει τὸ ὄνομα τοῦ κενοῦ. ἔοικε γὰρ οὐκ 25 εἶναι ἀπλοῦν τι· φέρεται γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης. ὡς αὐτὸς προΐων ἐρεῖ. οἱ μὲν οὖν, φησί, λέγουσι κενὸν εἶναι, ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶ. πᾶν γὰρ τὸ ὄν, 45

1 διάκρισιν (ex διάσασιν vel διάστασιν) corr. K 2 τῆς Gt: τοῖς K: τὸ τῆς M 3 lemma om. hic t, cuius scripturas e lemmate superiore, quod plenius dederat, adferam ὡς

ὄντος Kt: ὡσαύτ (sic) M: ὡς αἰτίου ὄντος Simpl. p. 651,31 (cf. Philopon. v. 2. p. 610,11)

3. 4 χωρισμοῦ—διορίσεως om. K 4 διορίσεως t: διαίρεσεως M 5 πέμπτῃ (ε t) c. 3 p. 226^b34 sqq. λόγῳ GK: δὲ τῆσδε τῆς πραγματείας t 6 τοῖς] τῆς K φησ[

φύσεως K συνέχουσιν K: συγγενέσιν M 6. 7 κεχωρισμένοι M 9. 10 δεῖ—τοῦνομα om. K 11 τῇ om. K ἀποδεικτικῇ t Ἀποδεικτικῇ] cf. Anal. Post.

B 1 12 φωνῆν comprehend. M διαστέλλεσθαι KM πρῶτον M 14 προΐτεον KM: προσεῖναι Gt: fort. προσεῖτεον 15 τοιοῦτόν τι Gt 15. 16 σημαίνεται K 16 εἶτα τί ἐστὶν, ὁποῖόν τι ἐστὶ, διὰ τί ἐστὶν KM: ἔπειτα τί ἐστὶν, εἶτα ὁποῖόν τι ἐστὶν (εἶτα διὰ τί ἐστὶν

addit t) Gt 17 ἦ (GKM: ἦν t ζητήσωμεν G: ζητήσομεν t 18 νῦν αὐτῶν ἡμῖν KM: αὐτῶν ἐστὶν Gt 19 εἶτα] εἰ K 20 εἶτα KM: ἐπὶ G: καὶ t 22 τῶν] τὸν K τραπεῖς M 23 τοῦνομα Gt 24 καὶ om. M ἐρεῖ p. 214*13

25 ἐστὶ] εἶναι M τὸ ὄν om. K

φησί, σῶμα ὑπολαμβάνουσιν εἶναι· ὥστε ἐν ᾧ μηδέν ἐστι σῶμα, τοῦτο ρ 8^v
κενὸν εἶναι φασί. πᾶν δὲ σῶμα ἀπτὸν εἶναι φασί, πᾶν δὲ τὸ ἀπτὸν βάρος
ἔχειν ἢ κουφότητα· ὥστε ἐκ συλλογισμοῦ, φησί, συμβαίνει αὐτοῖς λέγειν
κενὸν εἶναι ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον. ἀλλ' εἰ τοῦτό ἐστι,
5 φησί, κενόν, ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ στιγμῇ
μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον, καὶ ἡ στιγμή κενὸν ἂν εἴη. ἀλλ' ἄτοπον τὴν
στιγμὴν κενὸν λέγειν, τοῦτο δὲ συνέβη αὐτοῖς τὸ ἄτοπον διὰ τὸ μὴ 80
προσθεῖναι, ὅτι κενὸν λέγομεν διάστημα ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον·
κἂν γὰρ τὸν τόπον προστιθέασι λέγοντες ὅτι κενόν ἐστι τόπος ἐν ᾧ μηδέν
10 ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον, οὐδὲν ἀνούουσιν, ἕως ἂν μὴ διορίζωσιν, εἰ τοιοῦτον
λέγουσι τὸν τόπον ἐν ᾧ διάστημα * * * ἐστι βαρέος καὶ κούφου. ἀλλὰ
κἂν οὕτως, φησί, τὸ κενὸν ὀρίσωνται, ὅτι διάστημα ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ
κούφον, ἤτοι διάστημα δεκτικὸν βαρέος καὶ κούφου, τὴν μὲν στιγμήν κενὸν
λέγειν οὗτοι ἀποφθεύονται, εἰς ἕτερον δὲ ἀπορώτερον ἐμπροσθύνονται. εἰ γὰρ q 1^r
15 τὸ διάστημα τοῦτο, φησί, βάρος μὲν ἢ κουφότητα μὴ ἔχει, χρώμα δὲ
ἔχει ἢ ψόφον, τουτέστι σῶμα κεχρωσμένον ἢ ψοφητικόν, μήτε δὲ βάρος
μήτε κουφότητα, οἷόν ἐστι τὸ οὐράνιον, τί ἐροῦσι; πότερον κενὸν εἶναι τὸ
τοιοῦτον, ἢ οὐ; εἶτα ἀπολογούμενος ὑπὲρ αὐτῶν φησιν ὅτι ἴσως ἂν εἴποιεν,
ὅτι εἰ μὲν τοῦτό ἐστι κενὸν τὸ δεκτικὸν βαρέος καὶ κούφου, κἂν ἄλλου 5
20 τινὸς σώματος πλήρες ἦ, ἐροῦσιν αὐτὸ κενόν, εἰ δὲ ἀπλῶς τὸ δεκτικὸν
μὲν τοῦ τυχόντος σώματος μήπω μηδὲν ἔχον σῶμα, οὐ κενὸν τὸ τοιοῦτον
ἀλλὰ πλήρες. ἀλλ' εἶτε (πλήρες εἶτε) κενὸν τὸ τοιοῦτον ἐροῦσιν, ἄτοπον·
συμβήσεται γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ κενὸν εἶναι καὶ πλήρες. κενὸν μὲν γὰρ ἔσται,
25 ἐπειδὴ πεπλήρωκε τὸ διάστημα σῶμα καὶ ἕτερον δέξασθαι οὐ δύναται·
εἴη γὰρ ἂν οὗο σώματα ἐν ταύτῃ. εἴη ἂν οὖν τὸ αὐτὸ καὶ πλήρες καὶ 10

2 κενὸν M δὲ ἀπτὸν (om. τὸ) t 2. 3 μέρος ἔχει M 4. 5 ἀλλ' εἰ τοῦτό ἐστι,
φησί, κενόν, ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον om. K 5 βαρὺ καὶ κοῦφον G 5. 6 ἐπει—
ἢ κοῦφον G: om. KMt 6 ἀλλ' ἄτοπον KM: ἀλλὰ τὸ τί ὄν G: ἐπεὶ γὰρ ἐν αὐτῷ (sic)
μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον, καὶ αὐτὴ ἂν κενὸν εἴη: ἄτοπον δὲ τὸ t 7 κενὴν M λέ-
γειν K: λ' (= λέγει) G συνέβη KM: συμβαίνει Mt 8 προσθεῖναι M 9 κἂν γὰρ] εἰ
γὰρ καὶ Themist. p. 286,18, unde haec et proxima ad verbum fere sunt tralata 10 πλέον
ἀνούουσιν οὐδέν Themistius ὀρίζωσιν Gt 11 ἐν ᾧ om. G lacunam signavi cl. p. 620,
17 sqq. ἐστι KM: δεκτικόν Gt 12 οὕτω t ὅτι om. K 13 τὴν μὲν οὖν K cf.
Themistius 15 μὲν om. M κουφότητι K 16 σῶμα GK: σῶμα εἴη t μήτε δὲ
βάρος ἔχον Gt 17 οὐράνιον] //αρθεῖον (?) M τί om. G εἶναι κενόν M
18 ἔπειτα t ἀπολογούμενοι K 19 κἂν] καὶ G 20 ἢ (εἰ K), ἐροῦσιν KM:
om. in lac. IV fere litterarum G: ἢ coniectura supplevit et αὐτό ἐστι κενόν interpola-
vit t 21 σώματα M μήπω δὲ fortasse recte Gt 21 et 22 τοιοῦτο G
22 ἀλλ' εἶτε] ἀλλ' οὐτε G πλήρες εἶτε addidit t: om. GK 23 τὸ om. K
24 κοῦφον διάστημα GK: κοῦφον σῶμα Mt 25 πεπλήρωκε τὸ διάστημα σῶμα KM:
τοῦτο σωματικόν ἐστίν ὡς ὑπόκειται, ἢ χρώματος ἢ ψόφου μετέχον Gt 26 εἴη ἂν οὖν
τὸ αὐτὸ καὶ πλήρες καὶ om. G οὖν om. superscr. M τὸ αὐτὸ] τὸ αὐ-
initio versus iterat K

κενόν, <ῆ> τὸν ὄρον τοῦ κενοῦ τὸν παρ' αὐτῶν ἀποδοθέντα ἀναιρήσουσι, **q 1^r**
 διάστημα λέγοντες ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον. καθ' ἓνα μὲν οὖν
 τρόπον, φησίν, οὕτως ὀρίζονται τὸ κενόν, διάστημα ἐν ᾧ μηδέν ἐστι σῶμα
 ἀπτόν, ἀπτὸν δὲ τὸ βάρως ἔχον ἢ κουφότητα εἶναι, ἕτεροι δέ, φησίν,
5 ἄλλον τρόπον ὀρίζονται τὸ κενόν, ἵνα ταῦτα ἐκφύγῃσι τὰ ἄτοπα, λέγοντες
 κενόν εἶναι διάστημα ἐν ᾧ μηδέν ἐστὶν ὄλως σῶμα μηδὲ φύσις τις σω-
 ματική. οἱ αὐτοὶ δὲ οὗτοι, φησί, καὶ τὴν ὕλην τὸ κενὸν λέγουσιν (αὕτη **15**
 γὰρ οὐδὲν ἐστὶν ἐνεργεία σῶμα), οἱ αὐτοὶ δὲ οὗτοι καὶ τὸν τρόπον τὴν ὕλην
 φασί. τὸ μὲν οὖν τὴν ὕλην κενὸν λέγειν ἢ τὸν τρόπον πάνυ γελοῖον· ἢ μὲν
10 γὰρ ὕλη, φησί, οὐκ ἔστι χωριστὴ τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ κενόν,
 φησίν, ὡς χωριστὸν ὄν τῶν πραγμάτων, οὕτω λέγουσιν εἶναι οἱ λέγοντες
 καὶ κατ' ἐνεργείαν καθ' αὐτὸ πεφυκὸς ὑφίστασθαι. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ περὶ
 τοῦ τόπου εἶπομεν, καὶ ὅτι ὁ τόπος μὲν καὶ τὸ κενὸν οὐδὲν ἐστὶ τοῦ
 πράγματος τοῦ ἐν αὐτῷ, ἢ ὕλη δὲ στοιχεῖόν ἐστι τοῦ πράγματος, καὶ ὅσα **20**
15 ἄλλα εἴρηται ἐν τοῖς ἐμπροσθεν. ὅτι δὲ οὐκ ἔστι τὸ κενὸν διάστημα τι
 ἐν ᾧ μηδέν ἐστὶν ὄλως σῶμα, ὥσπερ ἀρτίως εἴρηται, δείκνυσιν ἐντεῦθεν,
 κέχρηται δὲ εἰς ἀναίρεσιν τοῦ κενοῦ τοῖς προαποδεδειγμένοις περὶ τοῦ τό-
 που. ἐπειδὴ γὰρ, φησίν, οἱ λέγοντες εἶναι τὸ κενὸν οὐδὲν ἕτερον αὐτὸ
 λέγουσιν εἶναι ἢ τὸν τρόπον διαστηματικὸν ἐστερημένον σώματος, ἐδείχθη δὲ ἐν
20 τοῖς περὶ τοῦ τόπου λόγοις ὅτι τριούτων εἶναι τὸν τρόπον διάστημα ὄντα
 ἕτερον τῶν σωμάτων καὶ χωριστὸν ἀδύνατον, οὐδὲ τὸ κενὸν ἄρα ἐστὶ. τὸ **25**
 γὰρ κενὸν καὶ ὁ τόπος τοῖς οὕτως αὐτὸν τιθεμένοις ἐπινοίᾳ μόνον ἀλλήλων
 διοίσουσιν, ὥσπερ εἰρήκαμεν, καθὸ τὸν μὲν τρόπον, ὅταν ἤδη δέξεται σῶμα,
 νοοῦμεν (τινὸς γὰρ ὁ τόπος), τὸ δὲ κενόν, ὅταν μήπω δέξεται σῶμα,
25 ἐπεὶ τό γε εἶναι διαστήμασιν ἑτέροις παρὰ τὰ σώματα ἀμφοτέροις ὑπάρχει.
 καὶ γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐξ ὧν εἰς ὑπόνοιαν τοῦ εἶναι διάστημα τὸν τρόπον
 ἦλθον, ἐκ τούτων καὶ εἰς τὴν τοῦ κενοῦ ὑπόνοιαν ἦλθον· ἢ γὰρ κατὰ τό-
 που κινήσεις εἰς τε τὴν τοῦ τόπου ὑπόνοιαν ἤγαγε (τῷ γὰρ ὁρᾶν τὰ κινού- **30**
 μενα ἄλλοτε ἄλλον κατέχοντα τρόπον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἄλλοτε ἄλλα γενό-
30 μενα σώματα, εἰς ὑπόνοιαν ἦλθον τοῦ εἶναι διάστημα τι καθ' αὐτὸ ἄλλοτε

1 τὸ κενόν G 1. 2 ἢ τὸν—ἢ κοῦφον om. KM 1 ἢ scripsi (cf. p. 621, 15 sq.): om. G:
 καὶ t 2 καθ'] καὶ G οὖν om. K 3. 4 φησίν—κουφότητα εἶναι om. K 3. 5 διά-
 στημα—ὀρίζονται τὸ κενόν om. M 4 εἶναι G: om. t (ἑτέροις (ἐ rubr. addendum;
 nimirum lemma esse putavit καθ' ἓνα μὲν κτλ. ideoque decurtavit) K 6 κενόν om. t
 7 δὲ φησιν οὗτοι M 7. 8 αὕτη γὰρ KM, at cf. Themist. p. 287, 13 8 οἱ δὲ αὐτοὶ
 οὗτοι Gt 9 ἢ] εἰ t 10 ὕλη] δὴ G οὐκ ἐστὶ χωριστὴ KM: χωριστὴ οὐκ
 ἐστὶ Gt: οὐ χωριστὴ (om. ἐστὶ) Aristoteles 11 ὄν om. M 12 ὑφίσταται G
 13 εἴπαμεν K μὲν Kt: μένει G: μὲν γὰρ M 14 δὲ τὸ στοιχεῖόν K τοῦ
 alterum om. M 15 ὅτι δὲ KM: καὶ ὅτι μὲν Gt κενόν ὄν G 16 δείκνυσι
 τὸν τεῦθεν Gt 19 ἐστερημένου G 20 τὸν om. G 21 τῶν om. M χωρὶ
 (sic) K ἐστὶ om. M 21. 25 τὸ γὰρ κενόν—ὑπάρχει ex Themist. p. 287, 27 sq.
 22 αὐτῷ K ἐπινοία K: ἐφ' ἐνὶ G 23 καθ'] καὶ Themistii libri τὸν]
 τὸ K 24 μήπω] ἤδη K 25 ἐπιτόγε K ἀμφοτέρως G 28 τὸ γὰρ K
 29. 30 γινόμενα recte Gt 30 διάστημα τι GKM: τι διάστημα t

ἄλλα δεχόμενον σώματα), ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ πάλιν ὑπονοίας καὶ τὸ κενὸν q 1^r
 εἶναι τίθενται. ἐπεὶ γὰρ ἔστι κίνησις, φασί, καὶ σῶμα διὰ σώματος οὐ
 χωρεῖ, δεῖ κενὸν εἶναι δι' οὐ χωρήσει τὸ κινούμενον, μήπω ἐπιστήσαντες
 τῇ ἀντιπεριστάσει τῶν σωμάτων. ἐπεὶ οὖν, φησί, καὶ τὸ κενὸν καὶ
 5 ὁ τόπος διαστηματικὸς τὸ αὐτὸ τέ ἐστι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἡ αὐτὴ αἰτία 85
 εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτῶν ἤγαγε, δι' ὧν λόγων, φησίν, ἠλέγξαμεν ὅτι οὐκ
 ἔστιν ὁ τόπος διάστημα, διὰ τῶν αὐτῶν δεξομεν ὅτι οὐδὲ τὸ κενὸν ἐστίν·
 εἰ γὰρ εἴη τοιοῦτό τι κενόν, ὅταν ἐγγένηται ἐν αὐτῷ σῶμα, χωρήσουσι
 δι' ἀλλήλων τὰ διαστήματα, καὶ διαιρήσουσιν ἀλλήλα εἰς ἄπειρα, καὶ ὅσα
 10 ἄλλα καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τοῦ τόπου συνήγετο. οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς δι
 ὧν ἠλέγξαμεν τοὺς λόγους τοὺς ἀναιροῦντας διάστημα εἶναι τὸν τόπον,
 διὰ τούτων καὶ τοὺς ἀναιροῦντας τὸ οὕτω κενόν, ὅσον ἐπὶ τῷ ἰδίῳ λόγῳ, 40
 ἠλέγξαμεν. οὕτω μὲν οὖν καὶ διὰ τῶν ἡδὴ εἰρημένων ἐλέγχοιτ' ἂν τὸ
 κενόν, ἐπειδὴ (ὁδὲ) καὶ αἴτιον αὐτὸ κινήσεως εἶναι ὑπενόουν οἱ τιθέμενοι,
 15 αἴτιον δὲ ὡς χώραν τινὰ ἐν ἣ κινεῖται, βούλεται λοιπὸν ἐντεῦθεν δεῖξαι,
 ὅτι οὐδαμῆ οὐδαμῶς αἰτιόν ἐστι κινήσεως τὸ κενὸν κατ' οὐδένα τῶν αἰ-
 τίων τρόπον.

Πρὸς δὲ τὸ ποτέρως ἔχει δεῖ λαβεῖν τί σημαίνει τοῦνομα.
 ἐπειδὴ τοὺς ἐφ' ἑκάτερα λόγους ἔθηκε, τρέπεται λοιπὸν ἐπὶ τὴν τοῦ ἀλη-
 20 θοῦς ζήτησιν, καὶ φησιν ὅτι πρὸς τὸ μαθεῖν ποτέρως ἔχει, τουτέστιν εἴτε 45
 ἔστιν εἴτε μὴ ἔστι, δεῖ πρότερον μαθεῖν τί σημαίνει τὸ τοῦ κενοῦ ὄνομα,
 πότερον ἔν τι ἢ πλείονα, καὶ τίνα ταῦτα.

p. 213^b31 Τοῦτου δὲ αἴτιον ὅτι τὸ ὄν σῶμα οἴονται εἶναι.

Διὰ τοῦτο, φησί, κενὸν λέγουσι τὸν τόπον ἐν ᾧ μηδὲν ἐστίν, ἐπειδὴ πᾶν 51
 25 τὸ ὄν σῶμα λέγουσιν εἶναι. ἐπεὶ οὖν κενόν ἐστίν, ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶ σῶμα,
 πᾶν δὲ τὸ ὄν ἐστὶ σῶμα, (κενόν ἐστίν) ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶ. συμβαίνει οὖν

1 δεχόμενον Gt: δεχόμενα KM 2 ἔστι om. K καὶ τὸ σῶμα M 4 ἀντιπαρα-
 στάσει G 5 διαστηματικὸν t ἐστὶ GK: εἶναι Mt τῷ] τὸ K 6 ἔνοιαν M
 δι' ὧν οὖν t 8 τοιοῦτόν τι t σῶμα ἐν αὐτῷ traic. Gt 9 τὰ M: εἰς τὰ GKt
 ἀλλήλοισ (om. εἰς ἄπειρα) G 10 ἄλλα] ἄλλα ἄπειρα G: conicias ἄλλα ἄτοπα, sed veri-
 similius est ἄπειρα ex proximis irrepssisse καὶ ἐν GK: ἐν Mt 10. 13 οὐκοῦν—
 λόγῳ, ἠλέγξαμεν om. KM 12 διὰ τούτων t: διατοῦτο G 13 fort. ἐλέγχομεν ante
 οὕτω exhibet πλην ὅτι ἐπληρώθη τὰ κατ' ἐνέργειαν G, quae, fortasse truncata, non satis
 intellego. certe non huc sed ante ea quae KM omitttere adnotavi pertinent ἡδὴ] ἡ
 (sic) M ἐλέγχετ' ἂν K 14. 16 ἐπειδὴ—κενόν om. M 14 ἐπειδὴ GK: ἐπεὶ t
 δὲ addidit t 14. 15 εἶναι ὑπενόουν—κινεῖται om. K 15 τινὰ G: τινὰ εἶναι t
 16. 17 τῶν αἰτιῶν KM 18 πρὸς—τοῦνομα om. G δεῖ—τοῦνομα M: om. Kt
 20 ὀποτέρως M ἔγοι K 21 ἔστι (post μὴ) om. M πρότερον Gt: πότερον
 M: πρὸ τοῦ K 22 τὰ αὐτά G 23 τοῦτο K δ' αἴτιον t τὸ ὄν σῶμα
 οἴονται εἶναι om. K 24 τὸν om. Gt 24. p. 620,1 ἐπειδὴ πᾶν τὸ ὄν—τὸ εἶναι κενόν
 om. M 25 μὴ δε (sic) ἐστὶ K 26. p. 620,1 πᾶν δὲ τὸ ὄν—ἡ κούφον om. K
 26 κενόν ἐστίν addidit t: om. G

ἐκ συλλογισμοῦ τὸ εἶναι κενόν, ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον· **q1r**
 εἰ γὰρ κενόν ἐστι τόπος ἐν ᾧ μηδέν ἐστι, πᾶν δὲ τὸ ὄν σῶμά ἐστι, πᾶν
 δὲ σῶμα ἀπτόν, ἀπτὸν δὲ πᾶν | ὃ ἔχει βάρος ἢ κουφότητα, συναίγεται ὅτι **q1v**
5 κενόν ἐστι τόπος ἐν ᾧ μηδέν ἐστι βαρὺ ἢ κοῦφον. καλῶς δὲ εἶπεν ἐκ
 συλλογισμοῦ· οὐ γὰρ αὐτόθεν ἐκείνοι τοῦτο λέγουσιν, ἀλλὰ λέγουσι κενὸν
 εἶναι ἐν ᾧ μηδέν ἐστι σῶμα, ἐπειδὴ δὲ σῶμα πᾶν ἀπτόν ἐστιν, ἀπτὸν
 δὲ φασὶ τὸ ἔχον βάρος ἢ κουφότητα, ἐκ τῶν παρ' αὐτῶν λεγομένων
 συνήγαγεν, ὅτι συμβαίνει αὐτοῖς, ἐξ ὧν λέγουσι, κενὸν εἶναι τὸ μὴ ἔχον βαρὺ **5**
 τι [σῶμα] ἢ κοῦφον.

10 p. 214^a4 Ἄτοπον δὲ εἰ στιγμὴ κενόν.

Εἰπὼν ὅτι λέγουσι κενὸν εἶναι τόπον ἐν ᾧ βαρὺ μηδέν ἐστι μηδὲ
 κοῦφον, ἐλέγχει τὸν ἕρον λέγων ὅτι οὕτως ἂν καὶ ἡ στιγμὴ κενὸν εἶη·
 ἐφαρμόζει γὰρ καὶ ἐπ' αὐτῆς ὁ ἕρος· οὐδὲν γὰρ ἐστὶν ἐν αὐτῇ οὔτε βαρὺ
 οὔτε κοῦφον.

15 p. 214^a5 Δεῖ γὰρ τόπον εἶναι, ἐν ᾧ σώματός ἐστι διάστημα **10**
 ἀπτοῦ.

Ἄντι τοῦ ἔδει γὰρ οὕτως ὀρίσασθαι, ὅτι τόπος ἐστὶ διάστημα σώ-
 ματος ἀπτοῦ· ἀπτὸν δὲ τὸ ἔχον βάρος ἢ κουφότητα· ὥστε τόπος ἂν εἶη
 διάστημα δεκτικὸν βαρέος καὶ κούφου, ἢ διάστημα βαρέος καὶ κούφου.

20 p. 214^a6 Ἄλλ' οὖν φαίνεται λέγεσθαι τὸ κενὸν ἕνα μὲν τρόπον
 τὸ μὴ πληῖρες αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν.

Τίνα τὸ πληῖρες ἔχει. καὶ εἰ πληῖρες, πῶς κενόν; πληῖρες οὖν **15**
 ἀντὶ τοῦ πληροῦται καὶ δεκτικὸν ἐστὶ σώματος αἰσθητοῦ κατὰ τὴν
 ἀφήν.

1 τὸ εἶναι] τοῦτο εἶναι Aristoteles βαρὺ τι ἢ dederat in Aristotelis textu G
 3 σῶμα KM: τὸ ὄν σῶμα Gt ἀπτὸν δὲ KM: λέγω δὲ Gt 4. 9 καλῶς—σῶμα ἢ
 κοῦφον post οὔτε κοῦφον (v. 14) transponunt KM 5 τοῦ συλλογισμοῦ K αὐτόθεν
 om. Gt ἀλλὰ λέγουσι μὲν κενόν Gt καινόν M 7 φασὶ KM: φησὶν εἶναι Gt
 8 post ἐξ ὧν λέγουσι addit συμβαίνειν G βραχὺ M 9 σῶμα delevi 10 εἰ ἢ
 στιγμὴ t Aristoteles 11 βαρὺ μηδέν ἐστὶ μὴ δὲ KM: μηδέν ἐστὶ βαρὺ ἢ Gt 13 ἐπ'
 αὐτῆς Gt: ἐπ' αὐτὴν KM 16 ἀπτοῦ, ut solet, K 17 ἔδει KM: δεῖ Gt 18 ὥστε
 ὁ τόπος t 19 καὶ κούφου priore loco KM: ἢ κούφου Gt ἢ διάστημα βαρέος καὶ
 κούφου K: om. GMt 20. 21 ἕνα—ἀφήν om. K 22 τίνα G num τὸ πληῖρες
 (ἀντὶ τοῦ τὸ μὴ πληῖρες)? 23 πληροῦνται K ἐστὶ excidit in Brandisii Scholl.
 p. 381^b18 σώματος αἰσθητοῦ KM: αἰσθητοῦ σώματος Gt

p. 214·9 Διὸ κἀν ἀπορήσειεν ἄν τις, τί ἂν φαῖεν, εἰ ἔχοι τὸ διά- 1
στημα χρῶμα ἢ ψόφον.

Ἵτι κἀν οὕτως ὀρίσωνται, οὐδὲ οὕτως τὸ ἄτοπον ἐκφεύγουσιν· εἰ γὰρ τὸ διάστημα τοῦτο, φησί, χρῶμα ἔχοι ἢ ψόφον δίχα βάρους καὶ κουφό- 5 τητος, τί ἐροῦσι; κενὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον διάστημα, ἢ οὐ; οὐκ ἀδύνατος δὲ ἡ ὑπόθεσις. τὸ γὰρ οὐράνιον σῶμα τοιοῦτον· κέχρωσται γὰρ καὶ 20 ψόφον ἀποτελεῖ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους κινούμενον, βάρους δὲ καὶ κουφότητος ἐστέρηται.

p. 214·10 Ἡ δὲ ἄλλον ὅτι εἰ μὲν δέχοιτο σῶμα ἀπτὸν, κενόν, εἰ δὲ 10 μῆ, οὐ.

Ἐροῦσι, φησί, πρὸς τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι εἰ μὲν κενὸν τοῦτο λέγεις, τὸ κευωρισμένον ἀπτοῦ σώματος, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν βαρέος καὶ κούφου, κἀν ἄλλο τι σῶμα ἔχῃ, δῆλον ὅτι κενόν ἐστί (πληρὴς γὰρ τοῦτο φα- 15 μεν τὸ ἔχον βάρος ἢ κουφότητα), εἰ δὲ κενὸν ἐρεῖς, ἐν ᾧ μηδέν ἐστιν 20 ὅλως, οὐκ ἂν εἴη τὸ τοιοῦτον κενόν. τὸ δὲ συμβαῖνον ἐκατέρωφ εἵπομεν· ἢ γὰρ ὁ ὀρισμὸς τοῦ κενοῦ ἐλέγχεται, ἢ τὸ αὐτὸ πληρὴς ἐστί καὶ κενόν.

p. 214·11 Ἄλλον δὲ τρόπον, ἐν ᾧ μηδέν ἐστί, μηδὲ οὐσία τις 10 σωματικῆ.

Ἵτι κατ' ἄλλον τρόπον ὀρίζονται τὸ κενόν, διάστημα ἐν ᾧ μηδέν 20 ἐστί μῆτε σῶμα μῆτε σωματικόν τι, οἷον ποιότης ἢ δύναμις ἢ τι ἄλλο τῶν φυσικῶν. οὗτοι δέ, φησί, καὶ τὴν ὕλην κενὸν λέγουσι καὶ τόπον, ἐπειδὴ μηδέν ἐστιν ἐνεργεία τῶν φυσικῶν σωμάτων, ὕλην δὲ δηλονότι οὐ τὴν πρώτην, ἀλλὰ τὴν πεποσωμένην. ὅτι δὲ οὐ ταῦτόν ἐστιν ἡ ὕλη τῆ 30 τόπω ἢ τῆ κενῶ, πολλαίως δέδεικται.

1 κἀν ἀπορήσειε τις t Aristoteles 1. 2 τί ἂν—ψόφον om. K 1 ἔχοι Aristoteles: 2
ἔχει Mt 3 post κἀν deletit οὐκ ἂν (sic) M οὐδὲ scripsi: οὐδὲν libri οὕτως
(post οὐδὲ) KM: οὕτω G: ἦττον t ἐκφύγασιν G oi γὰρ K 4 ἔχει t
δύνατος (sic) t 5 τί (cf. p. 617,17) KM: τί ἔτ' Gt, cf. Themist. p. 286,28 εἶναι
om. K 5. 6 οὐκ ἀδύνατος κτλ.] cf. Themist. p. 287,2 6 ἢ om. M τοιοῦ-
το G 6. 7 καὶ ψόφον—κινούμενον om. KM 9 μὲν δ' ἔχοι τὸ σῶμα M
9. 10 σῶμα—οὐ om. K 9 κενόν εἶναι Aristoteles, at cf. cod. E et Simplific. p. 654,30
12 κούφου] κούκου (sic) K 13 κἀν KM: καὶ Gt ἔχη G: ἔχοι KM: ἔχον t
ἐστί Gt 14 δὲ κενόν] δενόν (sic) K 15 τοιοῦτο G 16 καὶ om. M 17. 18 ἐν
ᾧ—σωματικῆ om. K 17 μηδέν ἐστί, μῆ δὲ M: μῆ τότε τι μῆδ' t: μῆ τότε ἐστί μῆδὲ
Philoponus in paraphrasi p. 573,5, at cf. Aristotelis codices E et I (Simplific. p. 656,4.
Philopon. p. 618,6. Diels z. *Textgesch.* p. 19) 20 τι, οἷον] ἢ M 21 οὗτοι KM:
οὕτω Gt κενόν εἶναι λέγουσι K 22 μῆδέν KM: om. G: οὐδέν t ἐνεργεία G:
ἐνεργεία M 23 πεποθημένην M

p. 214·16 Ἐπει δὲ περὶ τοῦ τόπου διώρισται, καὶ τὸ κενὸν τόπον q 1^v
ἀνάγκη εἶναι, εἰ ἔστιν ἐστερημένον σώματος. 28

Ἐντεῦθεν λοιπὸν δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἔστι τὸ κενὸν “οὔτε κεχωρισμένον οὔτε ἀχώριστον”. πρῶτον δὲ φησιν, ὅτι οἷς ἀπεδείξαμεν μὴ εἶναι 5 τὸν τόπον διάστημα, τούτοις δείκνυμεν ὅτι οὐδὲ τὸ κενόν· οὐδὲ γὰρ διαφέρει οὗτος ὁ τόπος τοῦ κενοῦ, εἰ μὴ ἐπινοίᾳ μόνον καὶ σχέσει, ἐπεὶ 10 τῷ γε ὑποκειμένῳ τὰ αὐτὰ εἰσιν. ἐδείξαμεν δέ, φησίν, ὅτι ὁ τόπος, ὡς μὲν πέρασ, ἔστιν, ὡς δὲ διάστημα τι αὐτὸ καθ’ αὐτὸ ἕτερον τῶν ἐγγινόμενων σωμάτων, οὐκ ἔστιν. ὥστε οὐδὲ τὸ κενὸν ἂν εἴη.

10 p. 214·18 Φανερόν ὅτι οὕτω μὲν κενὸν οὐκ ἔστιν, οὔτε κεχωρισμένον οὔτε ἀχώριστον.

Κεχωρισμένον μὲν, οἷον αὐτὸ καθ’ αὐτὸ πάντη σώματος ἐστερημένον, οἷον τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ τινες ἔλεγον, ἀχώριστον δέ, ἦτοι τὸ κατακεκερ- 15 ματισμένον ἐν τοῖς σώμασιν, οἷον οἱ τὰς ἀτόμους ὑποτιθέμενοι εἶναι ἔλεγον, οὐ τῇ παρεμπλοχῇ πρὸς τὰς ἀτόμους συνίστασθαι τὰ σώματα, ἦ, ὅπερ καὶ μᾶλλον, ὅτι οὐδὲ τοιοῦτον κενόν ἔστιν, ὅπερ ἰδίαν μὲν ἔχει φύσιν διά- 15 στημα ὃν τριχῇ διαστατὸν ἕτερον παρὰ τὰ σώματα, αἰεὶ δὲ πλήρες ἔστιν. ἀλλ’ εἰ ἐδείξαμεν ἡμεῖς ὅτι ὁ τόπος ἐστὶ τοιοῦτος τριχῇ ὧν διαστατὸς καθ’ αὐτόν, ἔστι δὲ τὸ κενὸν ταῦτόν τῷ τόπῳ κατὰ τὸ ὑποκείμενον, 20 δῆλον ὅτι ἐστὶ τὸ οὕτως ἀχώριστον κενόν, ὃ καθ’ αὐτὸ μὲν οὐδέποτε ἐστὶ 20 κεχωρισμένον σώματος, ἀλλ’ αἰεὶ πλήρες ἔστιν, ἐτέραν μέντοι τὴν ὑπαρξιν ἔχει παρὰ τὰ ἐγγινόμενα ἐν αὐτῷ σώματα.

p. 214·19 Τὸ γὰρ κενὸν οὐ σῶμα, ἀλλὰ σώματος διάστημα βού-
λεται εἶναι.

25 Ἐπειδὴ τὸ κενόν. φησί, διάστημα ἐστὶ σώματος, τουτέστι δεκτικὸν σώματος, τοιοῦτον δὲ ἐστὶ καὶ ὁ τόπος κατὰ τοὺς τὸ διάστημα τόπον ἡγου-

1 lemma habet G δὲ καὶ περὶ t τοῦ τόπου (ut Arist. cod. I) hic etiam G, qui τόπον in Aristotelis textu dederat 1. 2 καὶ τὸ—σώματος om. K 3 δείκνυσιν om. KM
4. 5 τὸν τόπον μὴ εἶναι Gt 5 τὸ κενόν KM: κενόν ἐστὶν Gt οὐδὲ γὰρ KM: οὐδὲν γὰρ Gt 6 φέρει M ὁ οὗτος τόπος K καὶ σχέσει om. G 7 φησίν om. KM
8 ἔστιν om. M 8. 9 ἀναγινόμενων σωμάτων σωμάτων (sic) M 9 ὥστε οὐδὲ τὸ (τὸ om. K) KM: οὐδέ τι (ἀρα addit t) Gt 10 φανερόν οὖν (sic) ὅτι—οὐκ ἔστιν superiori lemmati addita omittit hic t 11 ἀχώριστον K 12 παντὶ K 13 τινὲς τοῦ οὐρανοῦ M
13. 14 κατακεκερματισμένον K: κατακερματισμένον G 15 τῇ om. K ἦ, ὅπερ] ἦσπερ G
16 τοιοῦτο GK 17. 18 ἕτερον—διαστατὸς iterat (ἂν διαστατὸν priore loco exhibens) K
18 καὶ ἡμεῖς Gt 20 δ om. G 22 ἔχοι G ἐγγινόμενα KM: μένα (sic, post lacu-
nam V—VI litterarum) G: om. t ἐν om. M 25 διάστημα φησιν ἐστὶ transpo-
nunt Gt 26 τὸ om. G τὸν τόπον Gt

μένους εἶναι, δέδεικται δὲ ὅτι τὸ διάστημα τὸ τοπικὸν οὔτε χωριστὸν α 2^r
οὔτε ἀχώριστον δύναται εἶναι, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ κενὸν ἂν εἴη οὔτε ὡς
χωριστὸν οὔτε ὡς ἀχώριστον.

p. 214^a21 Διὸ καὶ τὸ κενὸν δοκεῖ τι εἶναι, ὅτι καὶ ὁ τόπος, καὶ
5 διὰ τὰ αὐτά.

Ἵτι, φησί, ταυτόν ἐστιν ὁ τόπος καὶ τὸ κενόν, δῆλον ἐξ ὧν καὶ δι' 6
αἱ αἰτίας εἰς ἔνοιαν ἦλθον τοῦ εἶναι τὸν τόπον διάστημα, διὰ τὰς αὐτάς
καὶ εἰς τὴν περὶ τοῦ κενοῦ ἔνοιαν ἦλθον· ἡ γὰρ κατὰ τόπον κινήσεις καὶ
10 τούτοις κάκειναι αἰτία τῆς ὑπονοίας γέγονεν. οἳ τε γὰρ τὸν τόπον διά-
στημα εἶναι λέγοντες ἐκ τοῦ ὄραν ἄλλοτε ἄλλα ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγινόμενα
σώματα, οἷον ἐν τῷ ἀμφορεῖ, εἰς τὴν ὑπόνοιαν ταύτην ἦλθον, καὶ οἳ τὸ
κενὸν εἶναι λέγοντες διὰ τὸ μὴ ἂν εἶναι τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, εἰ μὴ 10
κενὸν ἦν· οὐ γὰρ χωρεῖν σῶμα διὰ σώματος.

p. 214^a24 Αἴτιον δὲ τῆς κινήσεως οἶονται τὸ κενὸν οὔτως ὡς ἐν
15 ᾧ κινεῖται.

Ἵτι οἳ τὸ κενὸν οἰόμενοι εἶναι αἴτιον αὐτὸ οἶονται εἶναι τῆς κινή-
σεως οὔτως ὡς τὸ ἐν ᾧ κινεῖται, τουτέστιν ἐφ' οὗ. καὶ ἐκ τούτου δὲ 15
δῆλον ὅτι τὸ κενὸν τοιοῦτόν ἐστιν, οἷον καὶ τὸν τόπον φασὶν εἶναι.

p. 214^a26 Οὐδεμία δὲ ἀνάγκη, εἰ κινήσεις ἔστιν, εἶναι κενόν.

20 Ἐλέγξας τὸ κενὸν τοῖς αὐτοῖς λόγοις οἷς καὶ τὸν τόπον τὸν ὡς διά-
στημα, ὁρμᾷ μὲν ἐντεῦθεν εἰς τὸ αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ κενὸν δεῖξαι ὅτι οὐ-
δαμῆ οὐδαμῶς ἐστι, πρότερον δὲ τοὺς λόγους, δι' ὧν ἐπεχείρουν δεῖξαι
ὅτι ἐστὶ τὸ κενόν, βούλεται ἐλέγξαι καὶ δεῖξαι ὅτι οὐδὲν ἔχουσιν ἀναγκαῖον.
ἦσαν δὲ τέσσαρες, ὁ ἀπὸ τῆς κινήσεως, ὁ ἀπὸ τῆς ἀυξήσεως, ὁ ἀπὸ τοῦ 20
25 γλεύκους, καὶ ὁ ἀπὸ τῆς τέφρας. καὶ τέως τὸν ἀπὸ τῆς κατὰ τόπον κινή-
σεως λόγον δείκνυσι μὴδὲν ἔχοντα ἀναγκαῖον. ἦν δὲ ὁ λόγος οὗτος· εἰ
κινήσεις ἔστι καὶ μὴ χωρεῖ σῶμα διὰ σώματος, ἔστι κενόν, ἀλλὰ μὴν

1 τὸ τοπικὸν KM: τοῦ τόπου Gt 2 δύναται εἶναι KM: εἶναι δύναται Gt 4. 5 ὅτι
καὶ ὁ τόπος, καὶ διὰ τὰ αὐτά om. K 6 δῆλον K et (ex δεῖ) corr. G: om. M: δηλον-
ότι t 7. 8 τοῦ εἶναι—ἦλθον iterat G: om. M 8 περὶ K: om. Gt κινήσεις Gt:
κινήσεις αἰτία KM 9 κάκεινω K εἴτε γὰρ K 10 γινόμενα M 11 ἦλθον
ταύτην M 12 μὴ ἂν] μίαν (i corr.) K 14 lemma om. K τῆς M: om. t
Aristoteles et ipse Philoponus p. 619,14 (at cf. Themist. p. 288,17?) τὸ κενὸν M:
εἶναι τὸ κενὸν t: hoc vel τὸ κενὸν εἶναι Aristotelis libri 16. 17 Ἵτι οἳ—κινεῖται
om. G 16 τῆς om. K 18 οἷον κτλ. ut lemma K τὸν τόπον αὐτόν φασιν t
19 lemma om. K εἰ ἔστι κινήσεις t 20 alterum τὸν om. Gt 22 πρότερον
hic et p. 624,1 M 24 τῆς κατὰ τόπον κινήσεως t 24. 25 τοῦ γλεύκους KM:
τοῦ μήκους G: τῆς πυκνώσεως t 25 καὶ ὁ KM: ὁ Gt

τὸ πρότερον, καὶ τὸ δεύτερον ἄρα. πρῶτον μὲν γάρ, φησίν, εἰ καὶ τις ἠ 2°
κίνησις ἐδεῖτο κενοῦ, οἷον ἢ κατὰ τόπον, οὐ δῆπου καὶ πᾶσα κίνησις κενοῦ
δεῖται εἰς τὸ γενέσθαι. ἢ γοῦν ἀλλοιώσις τόπου παντελῶς οὐ προσδεῖται· 25
τὸ γὰρ ἀλλοιούμενον, ὅσον ἐπὶ τῇ ἀλλοιώσει, οὐδενὸς προσδεῖται τόπου·
5 καὶ γὰρ ἀκίνητον ὄν κατὰ τόπον ἀλλοιωθεῖν ἂν. ἀλλ' οὐδὲ εἰ ἢ κατὰ
τόπον εἴη κίνησις, εὐθὺς ἀνάγκη καὶ κενὸν εἶναι· δύναται γὰρ ἀντιμεθί-
στασθαι ἀλλήλοις τὰ σώματα ἀμείβοντα τοὺς ἀλλήλων τόπους, καὶ οὐ
προσδεόμενα κενοῦ διαστήματος κενωμένου αὐτῶν. καὶ τοῦτο μὲν καὶ
ἐπὶ τῆς κατ' εὐθειᾶν κινήσεως ἔστιν ἰδεῖν, μάλιστα δὲ ἔστι προφανές ἐν
10 ταῖς τῶν συνεχῶν δίαισις, ὡς ἔχει ἐπὶ τῆς Ἀρατείας σφαίρας καὶ ἐπὶ 30
τοῦ ἐν τῇ λεκάνῃ κινουμένου ὕδατος· ταῦτα γὰρ οὐ διὰ κενοῦ κινοῦνται
(τὸν γὰρ αὐτὸν κατέχουσι τόπον κατὰ τὰς οἰκείας ὀλότῃτας), ἀλλὰ κι-
νοῦνται τῶν μερῶν ἀντιπαραχωρούντων ἀλλήλοις τοὺς οἰκείους τόπους.
καὶ τί λέγω ἐπὶ τῶν κύκλων κινουμένων; καὶ γὰρ τὰ κατ' εὐθειᾶν κινού-
15 μενα, ὡς ἤδη εἶπον, τοῦτον κινεῖται τὸν τρόπον κενοῦ μὴ δεόμενα· ἐὰν
γὰρ τὸν δάκτυλον καθεῖς ἐν ὕδατι κινήσω, καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἐν ὕδατι
κινούμενα κινεῖται μὲν κατὰ τόπον τὴν κατ' εὐθειᾶν κίνησιν, οὐ διὰ κενοῦ 35
δὲ κινεῖται οὐδὲ ἔστι τηλικαῦτα κενὰ κενωμένα ἐν τῷ ὕδατι, οἷα ἔστι
τὰ τῶν ἰχθύων, τὰ τῶν κητῶν σώματα (τοῦτο γὰρ ἐναργές), ἀλλ' ἀντι-
20 μεθίσταται ἀεὶ τὸ ὕδωρ τῷ κινουμένῳ, καὶ ἐκάτερον τὸν τοῦ ἑτέρου τόπον
καταλαμβάνει. εἰ μὲν γὰρ διὰ στερεῶν καὶ ἀντιτύπων σωματίων ἐγένετο
ἢ κίνησις, εἰκότως ἐνομισθῆ ἂν διὰ κενοῦ κινεῖσθαι τὰ κινούμενα, διὰ τὸ
μὴ ῥαδίαν εἶναι ἐπὶ τούτων τὴν ἀντιπερίστασιν, εἰ δὲ δι' ὑγρῶν ἢ κίνησις 40
γίνεται, ὕδατος λέγω καὶ ἀέρος, οὐκ ἀναγκαῖον εἰσαγγεῖν τὸ κενὸν διὰ τὴν
25 κίνησιν· τεμνομένου γὰρ τοῦ δι' οὐ ἢ κίνησις καὶ ἀντιπαραχωρούντος τὸν
ἑαυτοῦ τόπον τῷ κινουμένῳ, οὕτως ἢ κίνησις γίνεται. ἐκ δὲ τούτων τῶν
ἐπιχειρημάτων, ὅτι μὲν οὐκ ἀναγκαῖον κινήσεως οὕσης εἶναι τι χωριστὸν
κενὸν πάντῃ σώματος ἐστερημένον, δείκνυται, ὅτι δὲ ἀπλῶς οὐκ ἔστιν,
οὐδέπω ἐκ τούτων δείκνυται· τί γὰρ εἰ καὶ μὴ διὰ κενοῦ μὲν ἢ κίνησις 45
30 γίνοιτο, εἴη δὲ τι καὶ ἄλλως κενὸν καθ' αὐτὸ κενωμένον; ὅτι μὲν οὖν, 45
ὡς εἶπον, κινήσεως οὕσης ἐνδέχεται μὴ εἶναι κενὸν χωριστόν, ἰκανῶς διὰ

2 δεῖτο (το ex τοῦ corr.) M 3 δεῖται] δεῖτο M ἔγρον compend. K 4 ὅσον
om. G 5 εἰ ἢ scripsi: εἴη (sic) KM: εἰ Gt 6 δύναται κτλ. ex Themist. p. 288,29
7 ἄλλοις G τὰ σώματα GK Themistius: τὰ μόρια Mt τοὺς ἀλλήλους K 8 προσ-
δεόμεθα M αὐτῶν om. Themistius 10 δίαισις K ἀρατείας K: ἀρτείας M
11 κινουμένου G οὐ διαμενοῦ K 12 αὐτὸν ὄν K 14 τὰ om. K κατὰ t
15 δεόμενος K 15. 16 ἂν γὰρ Gt 16 τὰ om. M 17 κατ' om. M 18 οὐδὲ
γὰρ ἔστι Gt τηλικαῦτα M: τηλικαῦτα GKt 19 ἰχθύων καὶ τὰ Gt κητῶν KM:
κινήτων G: κητῶν t γὰρ KM: δὲ Gt 20 τοῦ om. t 21 παραλαμβάνει K: λαμ-
βάνει t στερεῶν (K)t, cf. p. 230,16 ἀντιτίπτων M 23 εἴ] οὐ G 24 εἰσαγγε-
σιν (sic) K 25. 26 τῶν ἑαυτοῦ τόπων G 27 ante κινήσεως nescio quid erasum M
28 σώματα K 28. 29 ὅτι δὲ — δείκνυται om. M 29 μὴ διακενάς K 30 post
κεχωρισμένον exhibent olon (ἔθεσαν addit t) οἱ πυθαγόρειοι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ Gt μὲν] δὲν
(sic) K 31 μὴ KM: μὴδὲν Gt

τούτων δαίνονται, ὅτι δὲ οὐδὲ ἀχώριστόν ἐστι κενὸν κατὰ τὸν τρόπον ὃν q 2^r ἐγὼ εἶπον, ὅπερ τῷ μὲν ἰδίῳ λόγῳ διάστημα ἐστὶ κενὸν παντὸς σώματος, οὐδέποτε δὲ χωρὶς ἐστὶ σώματος, ἀλλ' αἰεὶ πεπληρωται σώματός τινος, οὐ δαίνονται διὰ τῶν λόγων τούτων, ἀλλὰ τὸναντίον καὶ ἀναγκάσιον εἶναι ἐκ τῶν εἰρημένων· ὅταν γὰρ φῶμεν μὴ δεῖσθαι κενοῦ τὰ 5° κινούμενα, ἀλλὰ ἀντιμεθίστασθαι καὶ ἀντιπαραχωρεῖν ἀλλήλοις τὰ μόρια τοῦς ἰδίους τόπους, τί ἄλλο φαμὲν ἀντιπαραχωρεῖν ἀλλήλοις ἢ τὰ διαστήματα ἐν οἷς εἰσίν; εἴρηται δὲ ἱκανῶς ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις περὶ τούτου.

10 Δευτέρα ἦν ἀπορία ἢ ἐκ τῆς πυκνώσεως καὶ μανώσεως τῶν σωματίων, ἢς ἦν παράδειγμα τὸ ἐπὶ τοῦ γλεύκου συμβαῖνον καὶ τῶν ἀσκῶν· ἔλεγον γὰρ πυκνούμενου τοῦ σώματος χωρεῖν εἰς τὰ ὑπάρχοντα | ἐν αὐτοῖς κενά. q 2^v φησὶν οὖν ὅτι οὔτε ἀναγκαῖον οὔτε ἀληθὲς τὸ λέγειν οὕτω γίνεσθαι τὴν πύκνωσιν. ἐνδέχεται γάρ, φησί, πυκνοῦσθαι τὰ σώματα μὴ εἰς τὰ ἐνόητα 15 κατ' ἐνέργειαν κενά, ἀλλὰ τῷ ἐκθλιβεῖν καὶ ἐκπυρηνίζεῖν τὰ λεπτομερέςτερα ἐν αὐτοῖς σώματα, εἴτα εἰς τὸν ἐκεῖνων τόπον χωρεῖν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ οἴνου γίνεται· τῇ γὰρ ἐκ τῶν ἀσκῶν πιλήσει ἐξακοντίζεται ἢ ἐναπειλημμένη λεπτομερῆς οὐσία εἴτε ἀερώδης εἴτε καὶ ἄλλη τις, οἶον ἀτμιδώδης 5 ἢ πνευματώδης, τοιοῦτον δὲ τὸ γλεύκος· ταύτῃ οὖν πιλούμενος ὁ οἶνος καὶ εἰς ἐλάττονα ὄγκον συστελλόμενος χωρεῖται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πύου μετὰ τοῦ ἀσκού, ὃν καὶ πρὸ τοῦ ἀσκού ἐπλήρουν. καὶ ἄλλως πολὺ τὸ πνευματώδες ἐν τῷ γλεύκει, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ ἀφρός (δς) κινούμενος ὑπὸ τοῦ πνεύματος πολλὸν μετὰ τοῦ ἐναπολαμβάνει ἀέρα, ὡς δηλοῦσιν αἱ πομφόλυγες· κωλυομένης οὖν τῆς κινήσεως ὑπὸ τῆς ἐκ τοῦ ἀσκού πιλήσεως 20 ἐκδιφορεῖται, ὡς εἴρηται, ὁ ἐναπολαμβανόμενος ἀήρ, καὶ οὕτως εἰς τὸν 10 ἐκεῖνου τόπον χωρεῖ τὰ τοῦ οἴνου μόρια. καὶ ἄλλως δὲ αἰεὶ ἐγκέκραται λεπτότερόν τι σῶμα τῷ παχυμερεστέρω, διὸ ὕδωρ πιλοῦται ἀέρος ἐκθλιβόμενου καὶ ἀήρ πυρός, γῆ δὲ καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος. “διὸ πυρὸς πιλησις οὐκ ἔστιν”, ὡς φησὶν ὁ Θεμιστίσιος· οὐ γὰρ ἔχει τι λεπτομερέστερον ὃ ἐμπεριέχει.

30 Τρίτον ἦν τῶν ἀπόρων ‘εἰ αὐξήσις ἔστιν, ἔστι κενόν· σῶμα γὰρ

1 οὐδὲ Gt: οὐδὲν KM 3 οὐδέποτε δὲ χωρὶς ἐστὶ σώματος om. M 4 τινος σώματος traicit K 4 δὲ διὰ K 5 φῶμεν t: φαμὲν KM: μὴ φῶμεν G 8 τοῦ τόπου Gt 10 β^o (h. e. δεύτερον) K ἢ om. K πικνώσεως M 11 ἢς ἦν] εἰς ἦν G γλεύκου K: κλεῖκος primitus M 12 πικνούμενου M πυκνούμενα τὰ σώματα G: κινούμενα τὰ σώματα t ἐν αὐτῷ? 14 φησὶν αὐτὰ πυκνοῦσθαι t 15 τῷ] τὸ K ἐκπυρηνίζεῖν G, cf. ad p. 88,19 sq. 16 εἴτα om. Gt τὸν (ex τῶν) corr. M ἐκεῖνον K 17 κινήσει G 17. 18 ἐξακοντίζονται ἢ ἐναπειλημμένη M 18 καὶ om. M 19 ταύτῃ οὖν πιλούμενος om. in lac. VIII litter. G ἐπιλούμενος M 21 ἐπλήρουν libri: immo ἐπλήρου 22 ἀφρός] ἀμφορεύς M δς addidi κινούμενος δὲ K 23 καὶ πολλὸν t ai] oi M 23. 24 πομφόλυγες K 25 καὶ om. G 26 χωρεῖν G τοῦ om. M ἐγκέκραται KM: ἐγκρατεῖ G: παραχωρεῖ t 27 λεπτόμερον (sic) M 28 καὶ ἀήρ KM: ἀήρ δὲ Gt καὶ (ante ὕδατος) om. t πιλησις πυρός Gt 29 Θεμιστίσιος p. 289,16 30 ἀπόρων GK M: ἐπιχειρημάτων t εἰ KM: ἢ G: εἰ ἢ t ἔστιν (post αὐξήσις) om. G οὐκ ἔστι κενόν M

οὐ χωρεῖ διὰ σώματος. αὐξεται δὲ τὸ αὐξόμενον τῆς τροφῆς χωρούσης 9 2^ο
 εἰς αὐτὸ καὶ προσκρινομένης τῷ αὐξομένῳ· ἀνάγκη οὖν, εἰ μὴ χωρεῖ 15
 σῶμα διὰ σώματος, ἐν τοῖς κενοῖς τοῦ αὐξομένου χωρεῖν τὸ αὐξόν.' ὁ οὖν
 Ἀριστοτέλης πρότερον αὐξῆσιν καταχρηστικῶς λαβὼν πᾶσαν ἀπλῶς τὴν ἐξ
 5 ἐλάττονος εἰς μείζονα μεταβολήν, οὕτως ἐλέγχει τὸν λόγον, ὕστερον δὲ
 οὐδὲ ἐπὶ τῆς κυρίως αὐξήσεως ἀναγκαίαν οὖσαν τὴν ἀπορίαν δείκνυσσι.
 πρῶτον μὲν γάρ, φησίν, οὐκ ἀνάγκη πᾶσαν ἀπλῶς τὴν ἐξ ἐλάττονος εἰς
 μείζονα ἐπίδοσιν εἰσιόντος τινὸς ἐν τῷ αὐξομένῳ γίνεσθαι· ἐπὶ γὰρ τῆς
 ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβολῆς μείζον μὲν ἐξ ἐλάττονος γέγονεν, οὐδενὸς 20
 10 δὲ ἐδεήθη τοῦ ἐπεισιόντος καὶ αὐξήοντος. ὥστε οὐδὲ διὰ κενοῦ ἢ αὐξήσις
 γέγονε· διὰ τοῦτο γὰρ ἐδόκει τῇ αὐξήσει ἀκολουθεῖν τὸ κενόν, διὰ τὸ
 εἰσιόντος τινὸς σώματος τὴν αὐξῆσιν γίνεσθαι. εἰ δέ τις εἶποι 'ἀλλ' ἔξωθεν
 μείζων ὁ ὄγκος γενόμενος κενᾶς τινας καταλαμβάνει χώρας', οὐχ ἔξει
 τοῦτο ἐκ τοῦ λόγου δεικνύναι ἀναγκαῖον· ὥσπερ γὰρ τότε τὸ ὕδωρ μετα-
 15 βαλλον εἰς ἀέρα ἐξ ἐλάττονος εἰς μείζονα ὄγκον μετέβαλεν, οὕτως καὶ ἄλλος
 τις ἀήρ εἰς ὕδωρ μεταβαλὼν εἰς ἐλάττονα ὄγκον συνεσταλῆ, καὶ οὕτως 25
 ἀνίσωσις καὶ ἀνταπόδοσις γίνεται. εἰκότως δὲ ὁ Ἀριστοτέλης οὐ μόνον
 ἐπὶ τῆς κυρίως αὐξήσεως ἐλέγχει τὸν λόγον, ὥσπερ ἐφεξῆς πρῶτι, ἀλλὰ
 καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἐλάττονος εἰς μείζονα ὄγκον μεταβολῆς, ἥτις γίνεται κατὰ
 20 γένεσιν καὶ φθοράν· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνοι τὸν τρόπον τῆς αὐξήσεως ζη-
 τοῦντες, ὅπως γίνεται τοῦτο ἠπόρουσιν (οὐδεὶς γὰρ νῦν περὶ τούτου λόγος),
 ἀλλὰ δεῖξαι βουλόμενοι ὅτι ἔστι κενὸν ἐκέχρητο τῷ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως
 ἀπορουμένῳ, ὅτι εἰ γίνεται σῶμα ἐξ ἐλάττονος μείζον, ἀνάγκη δὲ τὴν εἰς 30
 τὸ μείζον τῶν σωμάτων ἐπίδοσιν σώματός τινος εἰσιόντος καὶ προσκρino-
 25 μένου γίνεσθαι, ἀνάγκη κενὸν εἶναι. πρὸς οὖν τὸ δεῖξαι ὅτι ἔστι κενὸν
 οὐδὲν διαφέρει ὁ τῆς αὐξήσεως τρόπος, ἀλλ' ὅτι ἀπλῶς ἔστι τις ἢ εἰς τὸ
 μείζον ἐπίδοσις, ταύτην δὲ ἀνάγκη διὰ κενοῦ γίνεσθαι. ὡς πρὸς ταύτην
 οὖν τὴν ἔννοιαν καὶ ταύτη ἐχρήσατο τῇ ἀπαντήσει.

Καὶ ἄλλως εἰ μὲν αὐξῆσιν λέγοιεν πᾶσαν ἀπλῶς τὴν εἰς μείζονα
 30 ὄγκον ἐπίδοσιν, οὕτως ἐλεγχθήσονται, εἰ δὲ τὴν κυρίως λέγοιεν αὐξῆσιν, 25
 πρὸς ταύτην ταῦτά φησι, συμπεριλαμβάνει δὲ τῇ ἐκ τῆς αὐξήσεως

1 οὐ χωρεῖ Kt: ὁ χωρεῖν G: ἔχει χωρεῖ (sic) M αὐξόμενον Kt: αὐξάμενον M: αὐξανόμε-
 νον G 2 προσκρινομένης (sic) M χωρεῖ KM: χωρήσει Gt 4 ἐξ om. prini-
 tus M 5 εἰς KM: εἰς πρὸς (sic) G: πρὸς t μείζω K 6 ἐπὶ] ἐστὶ M, qui αὐξή-
 σεως om. 8 μείζον ἐπίδοσιν K ἐπὶ t: ἐπέλ KM: ὅτι G 10 δὲ ἐθήη τοῦ ἐπεισιόν-
 τος K 11 ἐδόκει K 12 γενέσθαι (it 13 μείζον K ὁ om. M οὐκ ἔξει K
 14 τότε om. Gt 14. 15 μεταβάλον K 15 μετέβαλεν M ἄλλως K 17 ἀνί-
 σωσις KM: ἀνίσωσις Gt 19 εἰ τις K 20 οὐδὲ KM: οὐ Gt 22 ἐκέχρητο M
 τῷ Gt: τὸ K: om. M 23 μείζων M 24. 25 προσκρινομένου K: προσκρινομένου M,
 ubi litterae -os καὶ προ- in erasis sunt 25 ὅτι ἔστι Gt: τί ἔστι KM 26 27 εἰς τὸ
 μείζον K: ὡς τὸ μείζον M: ἐν (ὡς ἐν t) τῷ μείζονι Gt 29 λέγοιεν G: λέγετασ (sic) M
 30 ὄγκων K αὐξῆσιν om. M

ἀπορία καὶ τὴν ἐκ τοῦ εἰς τὴν τέφραν ἐκχεομένου ὕδατος, καὶ κοινῶς 2
 ἀμφοτέρω ἐλέγχει καὶ φησιν ὅτι ὁ περὶ τῆς αὐξήσεως λόγος καὶ τοῦ
 εἰς τὴν τέφραν ἐκχεομένου ὕδατος αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμποδίζει,
 τουτέστι συμποδίζει καὶ καταβάλλει καὶ αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ἐλέγχεται. κοι-
 5 νῆς γὰρ, φησὶν, οὐσης ἀπορίας τοῖς φυσικοῖς εἰς τὸν περὶ αὐξήσεως λό-
 γον, καὶ δοκούντων τεσσάρων τινῶν ἀτόπων ἐν πάντως μὴ ἀποφυγγάνειν, 40
 ἢ μὴ εἶναι αὐξῆσιν ἢ μὴ σώματος εἶναι ἢ μὴ σώματι γίνεσθαι τὴν
 αὐξῆσιν ἢ σῶμα χωρεῖν διὰ σώματος, ἐπιχειροῦντες ἐκείνοι λύειν ταύτας
 τὰς ἀπορίας εἶναι μὲν τὸ κενὸν ὑπέθεντο, οὐδὲν δὲ μᾶλλον διὰ τούτου
 10 τὰς ἀπορίας ἔλωσαν, εἰ μὴ καὶ ἐπέτειναν· ὥστε οὔτε τὸ κενὸν δεικνύουσιν
 ὑπάρχον οὔτε τὰς ἀπορίας ἐπιλύονται. ἄνωθεν δὲ πάλιν λέγω· ζητοῦσιν
 οἱ φυσικοὶ πότερον ἔστιν αὐξῆσις ἢ οὐκ ἔστιν; ἀλλὰ τὸ εἶναι αὐξῆσιν ἐκ
 τῆς ἐναργείας ἀνάγκη ὁμολογεῖν. πότερον οὖν πάλιν σώματος ἔστιν ἢ 45
 αὐξῆσις ἢ ἀσώματος; ἀλλ' ὅτι τὰ σώματά ἐστι τὰ αὐξόμενα ἢ ἐνάργεια
 15 μαρτυρεῖ. ἀρ' οὖν τὸ αὐξὸν ὡς ὕλη σῶμά ἐστιν ἢ ἀσώματον; ἀλλὰ καὶ
 τοῦτο πρόδηλον· σῶμα γὰρ ἢ τροφή. εἰ τίνον καὶ αὐξῆσις ἔστι καὶ σώ-
 ματος καὶ σώματι, τὸ δὲ αὐξὸν ὄλη προσκρίνεται τῷ αὐξανόμενῳ, ἐπειδὴ
 καὶ ὄλον δι' ὄλου αὐξεται τὸ αὐξόμενον, ἀνάγκη σῶμα διὰ σώματος χω-
 ρήσιν. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· ἄπορος ἄρα πανταχόθεν ὁ περὶ αὐξήσεως λόγος.
 20 ταύτας οὖν, φησὶ, τὰς περὶ αὐξήσεως ἀπορίας ἐπιλύεσθαι βουλόμενοι ὑπό-
 θεσιν ἀναπόδεικτον ὑποτιθένται, ὅτι ἔστι τὸ κενόν (ὄντων γὰρ, φασί,
 κενῶν ἐν τῷ σώματι ἢ τροφῇ εἰς ἐκείνα χωροῦσα, οὕτως ποιεῖται τὴν
 αὐξῆσιν), καὶ δοκοῦσι ταύτη καὶ τὰ ὑπάρχοντα τῇ αὐξήσει φυλάττειν,

1 τὴν (post καὶ) om. M 2 ἐλέγχων (om. καὶ) Gt 3 δ] δ τε Aristoteles 3 τὴν]
 τὸν t ἐγγεομένου recte hic et supra K (et ita Aristoteles): verbo ἐπιγεῖν in eadem re
 uti videtur Philoponus p. 610,4 5 τοῖς (ex τῆς corr. K) φυσικοῖς KM: τῆς φυσικῆς G:
 φυσικῆς t 6 τεσσάρων τινῶν GM: τινῶν τεσσάρων K: τινῶν τεσσάρων t εἶναι ἀτόπων Gt
 7 γένεσθαι Gt τὴν om. M 8 ἐπιχειροῦντ' (debebat ἐπιχειροῦντ') G 8. 9 τὰς ταύ-
 τας transponit M 9 ὑποτιθέντο (sic) M διὰ τούτου K: διὰ τοῦτο M: διὰ ταύτας G:
 ταύτας (om. διὰ) t 10 ante ἔλωσαν addit εἰ εἶναι μὲν τὸ κενὸν ὑπέθεντο G εἰ καὶ
 μὴ M ἐπέμειναν K δείκνουσιν K 11 λέγω om. Gt 13 ἐνεργείας M ὁμι-
 λειν M οὖν om. M 14 τὰ (post ἔστι) om. M αὐξανόμενα K ἐνάργεια
 Gt: ἐνεργεία M: ἐνεργεία K 15 ἄρα K αὐξὸν (sic) t σῶμά om. G, ubi paulo
 post ἀσώματ 16. 17 καὶ σω καὶ σω G: καὶ σῶμά ἐστι τὸ αὐξόμενον, καὶ τὸ αὐξὸν t
 17 τὸ δὲ — αὐξανόμενῳ] τὸ δὲ αὐξόμενον ceteris omissis KM ὄλω t: ὄλωσ G
 18 σῶμα iterat K 18. 19 χωρήσειν KM: χωρεῖν Gt: an ἀνάγκη — χωρήσει?
 19 περὶ ζητήσεως K 20 ταύτας (sic) M: πάντας K ἐπιλύεσθαι Gt 21 ὑπο-
 τιθέναι M ὅτι ἔστι τὸ κενόν om. G ὅτι K: δ Mt φασὶ compendiose M:
 φησὶ GKt 22 ἢ om. G 22. 23 χωροῦσα — φυλάττειν (in quibus δοκοῦσι ταύτη
 M: ταύτη om. K) KM: χωροῦσα οὕτω (χωρεῖ καὶ οὕτω t) δοκοῦσι τὴν αὐξῆσιν καὶ ταύτη
 δοκοῦσι (haec tria verba om. t) καὶ τὰ ὑπάρχοντα τῇ αὐξήσει φυλάττειν (φυλάττειν ante καὶ
 τὰ ponit t) Gt

λέγω δὴ τὸ καὶ εἶναι αὐξῆσιν καὶ σώματος καὶ σώματι, καὶ τὸ ἄτοπον ἐκ- q 2·
 φεύγειν, τὸ χωρεῖν σῶμα διὰ σώματος. ἀλλ' οὗτος, φησὶν, ὁ λόγος αὐτὸς
 ἑαυτὸν καταβάλλει καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀναιρεῖ· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οἴονται ὅτι
 εἰ ὑπόθινοτο διὰ κενοῦ γίνεσθαι τὴν αὐξῆσιν, | σφύζουσι τὸν περὶ αὐξήσεως q 3·
 5 λόγον, ὡς μὴ ἂν ἄλλως αὐξήσεως γενησομένης ἢ διὰ κενοῦ, αὐτὸς δὲ τοῦ-
 ναντίον φησὶν ὅτι εἰ κενὸν εἶη καὶ δι' αὐτοῦ ἢ αὐξῆσις γίνοιτο, οὐδ' ἂν ὄλωσ
 εἶη αὐξῆσις. εἰ μὲν γὰρ ὄλων δι' ὄλου αὐξεται τὸ αὐξόμενον, ὥσπερ καὶ ἡ
 ἐνάργεια ἔχει, δεῖ ὄλωσ προσκριθῆναι τὴν τροφήν, προσκρίνεται δὲ τῷ σώ-
 ματι ἡ τροφή οὐκ ἄλλως, ὡς φασιν, ἢ τῷ χωρεῖν εἰς τὰ ἐν αὐτῷ κενά,
 10 δεῖ ἄρα ὄλων δι' ὄλου τὸ σῶμα κενὸν εἶναι· καθὼ γὰρ οὐκ ἔστι κενόν, οὐ
 προσκριθῆσεται δηλονότι ἐκείνῃ ἢ τροφῇ, ὥστε οὐδὲ αὐξηθῆσεται ἐκεῖνο.
 ἀλλὰ μὴν ὄλων δι' ὄλου αὐξεται τὸ αὐξόμενον· δεῖ ἄρα ὄλων εἶναι κενόν.
 τοῦτο δὲ ἄτοπον. εἰ δὲ μὴ εἶη ὄλων δι' ὄλου κενόν, ἢ εἰσιούσα τροφή
 ἀναπλήρωσις ἔσται τῶν κενῶν μόνον καὶ οὐκ αὐξῆσις· ἀδόνατον ἄρα διὰ
 15 κενοῦ γενέσθαι τὴν αὐξῆσιν. οὕτε ἄρα τὸ κενὸν ἔδειξαν ὑπάρχον, ἀλλ'
 ἀναποδείκτως ὑπέθεντο, καὶ τὰς ἀπορίας τὰς περὶ αὐξήσεως οὐκ ἀνεῖλον,
 ἀλλὰ καὶ ἐπέτειναν. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας· ἐπειδὴ γὰρ 10
 ὁράται καὶ ἡ τέφρα ὄλησ δι' ὄλης ὑγραινόμενη καὶ τὸ ὕδωρ ὄλων δι' ὄλου
 μελαινώμενον, ἀνάγκη πᾶσα ὄλων κενὸν εἶναι τὸ ὕδωρ καὶ ὄλησ κενὴν εἶναι
 20 τὴν τέφραν, εἴ γε εἰς τὰ κενὰ τὰ ἀλλήλων χωροῦσι, τοῦτο δὲ γελοῖον. καὶ
 εἰ εἰς τὰ κενὰ τὰ ἀλλήλων χωροῦσι τὸ ὕδωρ καὶ ἡ τέφρα, ἡ μὲν τέφρα
 εἰς τὰ τοῦ ὕδατος τὸ δὲ ὕδωρ εἰς τὰ τῆς τέφρας, διὰ τί μὴ πολλῶν πρότερον
 εἰς τὰ κενὰ τὰ ἑαυτῶν ἐξ ἀρχῆς ἐχώρησαν; εὐλογώτερον γὰρ τὸ ὕδωρ
 ὑγρὸν ὄν εἰς τὰ κενὰ τὰ ἑαυτοῦ χωρεῖν, ἢ τὴν τέφραν εἰς τὰ τοῦ ὕδατος. 15

25 p. 214•27 Ὅλωσ μὲν οὖν πάσης κινήσεως οὐδαμῶς.

Τέως τὸ καθόλου καὶ ἀπροσδιόριστον τῆς ἀποφάνσεως ἐλέγχει· ἔλε- 20
 γον γὰρ ἀπλῶς οὕτως, ὅτι εἰ ἔστι κίνησις, ἔστι κενόν. τὸ οὖν οἶσθαι,
 φησὶν, ἢ λέγειν πάσης κινήσεως αἴτιον εἶναι τὸ κενόν, γελοῖον· οὐ γὰρ
 δήπου καὶ ἡ ἀλλοίωσις κίνησις οὕσα τύπου ἢ κενοῦ προσδεῆσεται. διὸ
 30 καὶ Μέλισσον ἔλαθε· κάκεινος γὰρ ἄπειρον εἶναι τὸ πᾶν ὑποτιθέμενος

1 καὶ (ante εἶναι) om. Gt καὶ ^{μτ} καὶ ^{μτ} σω καὶ σω G: καὶ τὸ σώματα εἶναι τό, τε αὐξον, καὶ τὸ
 αὐξόμενον t 1. 2 ἐκφυγεῖν Gt 2 τὸ] τῷ G 3 ἀναιρεῖ Gt: ἀνάγει KM 4 γενέ-
 σθαι Gt 6 ὅτι εἰ KM: εἰ ὁ τόπος G: εἰ t δι' αὐτοῦ KM: διὰ τοῦτο Gt 7 εἶη ἢ t
 8 ἐνάργεια KM δεῖ (ex δη) corr. M: δη K: δε G: ἀνάγκη δε t ὄλωσ scripsi cl.
 p. 615,17. 627,17: ὄλωσ GK: τῷ ὄλωσ t προκριθῆναι KM προεκρίνεται G 9 ἢ]
 εἰ K 10 ἄρα M: ἄρα K: γὰρ G: om. t οὐκ ἔσται fort. recte Gt 11 ἐκεῖνον]
 ἐκεῖνω G 12 ὄλων om. G αὐξανόμενον K 15 γίνεσθαι M ἔδειξ· (h. e. ἔδειξεν)
 G: ἔδειξ· (* = littera incerta) K ἀλλὰ t 19 κενόν om. K 20. 21 τοῦτο
 δὲ—χωροῦσι om. K 22 εἰς τὰ (ante τοῦ) om. M πρότερον M 23 ἐξ ἀρχῆς
 om. M εὐλογώτερον K 24 τὴν om. superser. M 25 lemmatis verba ὄλωσ μὲν
 οὖν ἀπάσης (sic) habet G κινήσεως οὐδαμῶς t: κινήσεως οὐ K: om. M 30 ἐλαθεν M
 30. p. 629,1 κάκεινος—κινήθησιν om. KM

ἀπεφαίνεται καὶ ἀκίνητον εἶναι (οὐ γὰρ ἔχειν ποῦ κινήθῃναι). ἔλαθεν οὖν q 3^r
 ἀκείνον ὅτι ἀλλοιοῦσθαι γδύνατο τόπου μὴ προσδεόμενον, καὶ οὕτως οὐκ
 ἂν ᾖν ἀκίνητον. οὐ μόνον δέ, φησίν, ἀλλοιοῦσθαι δυνατὸν ἐτέρου τόπου 35
 μὴ προσδεόμενον παρὰ τὸν ἐν ᾧ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τόπον κινεῖσθαι,
 5 ἐπειδὴ καὶ περὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἐκείνοι ἐδόκουν λέγειν. καὶ τοῦτο
 σαφές ἐπὶ τῶν κατὰ κύκλον κινουμένων (ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ στρέφεται τόπος),
 ἀλλὰ καὶ κατ' εὐθείαν κινεῖσθαι δυνατὸν κενοῦ μὴ ὄντος, ἀντιπερισταμένων
 ἀλλήλοισι τοῦ τε κινουμένου καὶ τοῦ ἐν ᾧ ἡ κίνησις γίνεται.

p. 214•32 Ἐνδέχεται δὲ καὶ πυκνοῦσθαι μὴ εἰς τὸ κενόν, ἀλλὰ
 10 διὰ τὸ τὰ ἐνόητα ἐκπυρηνίζειν.

Ἵτι οὐδὲ ἡ δευτέρα ἀπορία ἔχει τι ἀναγκαῖον, ἡ ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ 31
 τῶν πίθων· ἐνδέχεται γὰρ πιλεῖσθαι τὸν οἶνον οὐκ εἰς προϋπάρχοντα ἐν
 αὐτῷ κενά, ἀλλ' εἰς τοὺς τόπους τῶν ἐκπυρηνισθέντων ἐξ αὐτοῦ λεπτομε-
 ρεστέρων σωμάτων. τὸ δὲ ἐκπυρηνίζειν ἐκ μεταφορᾶς τῶν πυρήνων
 15 εἴρηται, τῶν ὑπὸ τῆς θλίψεως τῶν δακτύλων ἐξακοντιζομένων. πυρῆνες δὲ
 λέγονται κυρίως τὰ τῶν ἐλαιῶν γίγαρτα, ἐκ τούτων δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα. 35

p. 214b1 Καὶ αὐξάνεσθαι οὐ μόνον εἰσιόντος τινὸς ἀλλὰ καὶ ἀλ-
 λοιώσει, οἶνον εἰ ἐξ ὕδατος γίνοιτο ἀήρ.

Τρίτον τὸν ἀπὸ τῆς αὐξήσεως ἐλέγχει λόγον, καὶ τέως, ὡς εἶπον.
 20 κινώτερον κέχρηται τῇ αὐξήσει, πᾶσαν ἀπλῶς τὴν εἰς μείζονα ὄγκον με-
 ταβολὴν αὐξήσιν λέγων.

p. 214b5 Ἡ γὰρ οὐκ ἀδξάνεται ὅτιοῦν, ἡ οὐ σώματι. 40

Ἡ τῶν φυσικῶν ἀπορία, ἣν λύειν ἐπιχειροῦντες τὸ κενὸν ὑπετίθεντο.
 ταύτην οὖν, φησί, τὴν ἀπορίαν ἀξιοῦσι λύειν οἱ τὸ κενὸν ὑποτιθέμενοι, οὐ 45
 25 μέντοι δεικνύουσιν, ὅτι ἐστὶ κενόν. οὐ γὰρ ἐπειδὴ ἐστὶ αὐξήσις, ἀνάγκη
 κενὸν εἶναι, ἀλλ' ἡ αἰτία τοῦ τρόπου τῆς αὐξήσεως ζητητέα· οὐδὲ γὰρ
 ὑποτιθέμενοι εἶναι τὸ κενὸν λύουσι τὴν περὶ τῆς αὐξήσεως ἀπορίαν.

1 ποῦ κινήθῃναι] cf. ad p. 51,14 4 καὶ om. K 5 ἐκείνοι λέγειν (om. ἐδόκουν) (i:
 ἐκείνος λέγει t 6 κατὰ κύκλον M: κατὰ κύκλων K: κύκλῳ Gt 7 καὶ om. K
 ἀντιπερισταμένων M 9 καὶ om. M 9. 10 μὴ—ἐκπυρηνίζειν om. K 11 ἡ ἀπὸ]
 ἡ ἀπὸ t 12 πεπλεῖσθαι M 13 ἀλλὰ καὶ εἰς G: ἀλλὰ εἰς t τοὺς om. M
 14 πυρηνῶν K 16 ἐλαῶν K ἀλλα] ἄττα M 17 lemma om. K 19 τὸν
 om. G ἐπὶ τῆς K 22 αὐξάνεται M: αὔζεται (K)t ἡ οὐ σώματι t: ἡ οὐ σώμα
 ἡ οὐ σώματι M: om. K 23 φυσικῶν ἐστὶν ἀπορία t 25 ὅτι ἐστι Gt: ὁ ἐστὶ K: ὅτι
 εἰ ἐστι M 26 ἀλλὰ (om. ἡ) K 27 ἐπιτιθέμενοι K λύουσι τὴν περὶ τῆς αὐξή-
 σεως ἀπορίαν om. K

p. 214^b8 Ἡ πᾶν εἶναι τὸ σῶμα ἀναγκαῖον κενόν, εἰ πάντῃ αὐξάνεται καὶ αὐξάνεται διὰ κενοῦ.

Ἔστι οὖν λύεται ἢ ἀπορία ὑποτιθέντος τοῦ κενοῦ· εἰ γὰρ διὰ κενοῦ τινος γίνοιτο ἢ αὐξήσεις, ἀνάγκη τὸ ὅλον κενὸν εἶναι, εἰ γε παντὶ τῆς σώματι προσκρίνεται. τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας ἐροῦμεν.

p. 214^b12 Ἔστι δὲ οὐκ ἔστι κενὸν οὕτω κεχωρισμένον, ὡς ἔνοιόμισασι, λέγωμεν πάλιν.

Δείξας ὅτι οἱ τὸ κενὸν συνάγοντες λόγοι οὐδὲν ἔχουσιν ἀναγκαῖον, βούλεται λοιπὸν ἐντεῦθεν αὐτὴν ἀνελεῖν τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν. καὶ ἐπειδὴ τὸ κενὸν ἦτοι κεχωρισμένον ἔλεγον εἶναι οἱ λέγοντες ἢ ἀχώριστον, ἀχώριστον δὲ ἦτοι τὸ δυνάμει καὶ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ λόγον κενὸν ἀεὶ δὲ πλήρες σώματος, ὡς ἂν οἱ τὸ διάστημα λέγοντες εἶναι τόπον εἴποιεν ἂν εἶναι κενόν, ἢ τὸ κατεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασιν, ὡς οἱ | περὶ Δημόκριτον q 3^r ἔλεγον, πρότερον δεικνύει ὅτι οὐκ ἔστι κενὸν κεχωρισμένον καὶ μηδὲν ἔχον 15 σῶμα. καὶ ἐπειδὴ οἱ τὸ κενὸν λέγοντες εἶναι αἴτιον αὐτῆς κινήσεως ἔλεγον εἶναι (οὐ γὰρ ἂν εἶναι κίνησιν μὴ ὄντος κενοῦ), δεικνύει πρότερον ὅτι οὐδαμῆ οὐδαμῶς αἴτιον κινήσεως δύναται εἶναι τὸ κενόν, οὔτε ὡς ποιητικὸν οὔτε ὡς τελικὸν οὔτε ὡς τὸ ἐν ᾧ, ἦτοι τὸ δι' οὗ, λέγω δὴ ὅτι ὥσπερ φαμὲν νῦν τὴν κίνησιν ἐν μεγέθει γίνεσθαι, οὐχ οὕτως καὶ διὰ κενοῦ δυνατόν ἂν γενέσθαι. 5 20 καὶ πρότερον γε δεικνύει, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται εἶναι τὸ κενὸν ποιητικὸν αἴτιον κινήσεως. ἐπεὶ γὰρ τὸ κενὸν πάντῃ ὁμοίον αὐτὸ ἑαυτῷ ἔστι καὶ διαφορὰν οὐδεμίαν ἔχει πρὸς ἑαυτὸ, ὁρῶμεν δὲ τὰ κατὰ φύσιν κινούμενα διαφόρους κινήσεις κινούμενα (τὸ μὲν γὰρ πῦρ κατὰ φύσιν ἄνω κινεῖται, ἢ δὲ γῆ κάτω), ὁῦλον ὅτι οὐκ ἂν τῶν διαφόρων, μᾶλλον δὲ ἐναντιῶν, τὸ αὐτὸ ποιη- 25 τικὸν εἶη αἴτιον· τῶν γὰρ ἐναντιῶν τὰ ἐναντία ἔστι ποιητικὰ αἴτια. νῦν μὲν γὰρ ἡμεῖς τὰς φυσικὰς ῥοπὰς ποιητικὰ αἴτια τῶν κινήσεων λέγοντες 10

1 lemma habet G: om. K ἢ πᾶν GM: πᾶν γὰρ t ἀνάγκη M ἀναγκαῖον τὸ σῶμα Arist. cod. E, at cf. Simplic. p. 662,5 εἰ GM: ἦ t 3 ὅτι GKM: ὥστε t ὑποτιθέντος t: ὑποτιθέντος GKM 4 τινος om. M τείνοιτο G ἀνάγκη—εἶναι KM: τὸ ὅλον κενὸν ἔσται Gt εἴτε G τῆς om. Gt 6 δ' οὐκ t 7 λέγωμεν K 8 οἱ] εἰ K εισάγοντες M 10 ἦτοι κεχωρισμένον εἶναι ἔλεγον M 11 post δυνάμει exciderit μὲν 12 τὸν τόπον t 13. 14 ἢ τὸ—κεχωρισμένον om. M 13 ἦ] ἦτοι K 14 πρότερον δεικνύει K: δεικνύει πρότερον Gt ἔχων K 15 εἶναι λέγοντες M αἴτιον αὐτὸ] καὶ τὸν αὐτὸν G 15. 16 ἔλεγον εἶναι KM: εἶναι ἔλεγον G: ἔλεγον t 16 οὐ γὰρ ἂν εἶναι om. K πότερον M 17. 18 οὔτε ὡς τελικὸν om. G 18 τοῦ δι' οὗ K ὅτι om. Gt

19 ἐν μεγέθει] *ὄντεκεν (* = 2 litterae compendio syllabae an instructae) M, quae quid sibi velint ignoro 19 οὕτω t 21 αὐτὸ ἐν αὐτῷ ὁμοίον M αὐτὸ] αὐτῷ K 22 πρὸς εαυτῷ (sic) K 23 κινούμενα M 24 ἂν τῶν] αὐτῶν K 24. p. 631,1 τὸ αὐτὸ—τῶν ἐναντιῶν om. K 25. 26 νῦν—αἴτια om. M

τὰς ἐναντίας τῶν ἐναντιῶν αἰτίας ἀποδιδόμεν (τὸ μὲν γὰρ κοῦφον τῆς η 3^v
 ἄνω κινήσεως αἴτιον, τὸ δὲ βαρὺ τῆς κάτω), εἰ δὲ τὸ κενὸν ποιητικὸν ἦν
 αἴτιον τῆς κινήσεως, οὐκ ἂν ἦν διάφορος κίνησις, μᾶλλον δὲ οὐδ' ἂν
 ἦν ὅλως κίνησις. ποῦ γὰρ κινήσει τὸ ἐντεθὲν ἐν αὐτῷ σώμα; εὐλογον
 5 πανταχοῦ· πάντῃ γὰρ ὅμοιον τὸ κενόν. ὥστε ἅμα καὶ ἄνω καὶ κάτω τὸ
 πῦρ κινήσει καὶ τὰ λοιπά, τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ὥστε στάσεως μᾶλλον ἂν
 ἦν αἴτιον τὸ κενόν, οὐ κινήσεως. ἀδύνατον ἄρα ποιητικὸν αἴτιον κινήσεως; 15
 εἶναι τὸ κενόν. ἀλλ' οὐδὲ ὡς τελικὸν ἂν εἴη κινήσεως αἴτιον, λέγω δὴ
 ὡς ἐφετόν· τὰ αὐτὰ γὰρ πάλιν ἐροῦμεν. αἱ μὲν γὰρ φυσικαὶ κινήσεις
 10 διάφοροι· διάφορα ἄρα καὶ τὰ τέλη· τὸ δὲ κενὸν πάντῃ ἐστὶν ἀδιάφορον·
 τί οὖν μᾶλλον τὸ πῦρ ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω κινήθησεται; πανταχοῦ γὰρ
 τὸ τέλος καὶ τὸ ὄρεκτόν. ἢ οὖν οὐδ' ὅλως κινήσεται (ὅμοιον γὰρ τὸ κενόν
 ἑαυτῷ, ὥστε ὅπου ὄαν ἐντεθῆ, ἔχει τὸ τέλος καὶ τὸ ὄρεκτόν), ἢ εἰ κινή-
 σεται, ἐντεῦθεν πανταχοῦ κινήσεται· τί γὰρ μᾶλλον ἄνω ἢ κάτω ἢ ἐπὶ
 15 τὰ λοιπά; τὸ γὰρ ὄρεκτόν, ὡς εἶπον, πανταχοῦ. ὥστε διασπασθήσεται. 20
 καὶ περὶ τῶν μερῶν ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον. τὰ αὐτὰ δέ,
 φησὶν, ἄπερ ἐπὶ τοῦ κενοῦ εἶπομεν, ταῦτα καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου λέγειν ἔχο-
 μεν πρὸς τοὺς τὸν τόπον διάστημα εἶναι οἰομένους. εἰ γὰρ τὸ διάστημα
 τὸ τοπικὸν ταῦτόν ἐστι τῷ κενῷ, ἃ ἐπὶ θατέρου λέγεται, ταῦτα καὶ ἐπὶ
 20 τοῦ λοιποῦ λεχθεῖν ἂν· εἰ γὰρ ὁ τόπος διάστημα ἐστὶν ἅποιον καὶ ἀνώ-
 ματον, πῶς οἰσθήσεται ἕκαστον ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον; ἡμεῖς μὲν γὰρ
 λέγοντες εἶναι τὸν τόπον πέρασ τοῦ περιέχοντος, ἐπειδὴ φυσικοῦ σώματος 25
 λέγομεν εἶναι αὐτὸ πέρασ, φυσικὰς δυνάμεις ἐναποτιθέμεθα εἶναι ἐν αὐτῷ
 καὶ ιδιότητας, καὶ διὰ τοῦτο ὡς πρὸς συγγενὲς ἕκαστον ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ
 25 κινεῖται τόπον, εἰ δὲ διάστημα εἴη ὁ τόπος ἅποιον ὃν καθ' αὐτό, τί
 μᾶλλον ὧδε ἢ ὧδε κινήσεται; οὐδὲ γὰρ ἔστι τις διαφορὰ καθ' ἣν τὸ μὲν
 ὧδε κινήθησεται, τὸ δὲ ὧδε. πῶς δὲ ἔσται τῶν τόπων ὁ μὲν ἄνω ὁ δὲ
 κάτω; ἀδιάφορον γὰρ τὸ διάστημα. νῦν μὲν γὰρ ἐπειδὴ τὰ σώματα δια-
 φέρει ὧν τὰ πέρατα τόποι, καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν διαφέρει οἷς περιέχει
 30 τὰ συγγενῆ (οὐ γὰρ καθ' αὐτὰ τὰ πέρατα τόποι, ὥσπερ αἱ μαθηματικαὶ 30
 ἐπιφάνειαι, ἀλλ' αἱ ἐν φυσικῷ σώματι ἐπιφάνειαι καὶ ἀχώριστοι), οἱ δὲ

1. 2 τοῦτο μὲν γὰρ κοῦφον τῆς ἀνακινήσεως M 3 ἦν] ἢ K διάφορος ἢ κίνη-
 σις Gt 4 ἐντεθὲν] ἐντεῦθεν KM 5 ὥστε ἄνω καὶ κάτω ἅμα Gt 7 ἦν KM:
 εἴη Gt 8 τὸ κενόν] τελικόν G ὡς τελικόν KM: τὸ κενόν Gt 10 τὸ δὲ] τότε G
 εἶναι K 12 εἰ οὖν K post οὖν aliquid erasum G 12. 14 κινήθησεται ter Gt
 13 δ' ἂν GK: ἂν t, at cf. ad p. 449,1 τί τέλος G 14 πανταχοῦ ἐντεῦθεν Gt: fort.
 ἐντεθὲν, πανταχοῦ ἢ ἄνω ἢ K 16 καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον om. K 17 φησὶν]

φα cum compendio M ταῦτα om. t λ' (quod saepius λέγει est quam λέγειν) G
 17. 18 ἔχομεν KM: εἶπομεν G: ἐστὶ t 19 ἃ καὶ ἐπὶ K θατέρου M 21 πῶς
 κτλ.] cf. Themist. p. 291,14 sqq. 22 τοῦ iterat initio versus M 23 αὐτὸ εἶναι Gt
 εἶναι (ante ἐν) om. Gt 24 προσυγγενὲς K 25 καθ' αὐτό K 26 κινήθησεται Gt
 26. 27 οὐδὲ γὰρ ἔστι τις διαφορὰ καθ' ἣν τὸ μὲν ὧδε κινήθησεται om. G 27 κινήθησε-
 ται Kt: κινήσεται M δὲ (post πῶς) om. G τὸν τόπον M 31 ἐν τῷ φυσικῷ M
 καὶ om. t, at cf. Themist. l. c. 24

τὸ διάστημα λέγοντες εὐθύς χωριστὸν αὐτὸ βρῶνται εἶναι τῶν φυσικῶν 3^v
καὶ ἀπλῶν σωμάτων· οὐδὲν οὖν διόσει τὸ δεξάμενον τὸ ὕδωρ διάστημα
τοῦ δεξαμένου τὸ πῦρ.

Ἄλλὰ πρὸς ταῦτα εἴποιμι ἂν ὅτι τὸ μὲν εἶναι διάστημα ἕτερον τῶν
5 φυσικῶν σωμάτων χωριστὸν αὐτῶν κατ' οὐσίαν τὸ δεξάμενον αὐτά, ἰκανῶς
ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δέδεικται, πρὸς δὲ τὰ νῦν εἰρημένα φημί, ὅτι μάλιστα 35
μὲν οὐκ ἀνάγκη τὸν δεξάμενον ἕκαστον τῶν σωμάτων τόπον δύναμιν τινα
ἔχειν καὶ ποιότητα. οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ ἀγαθὸν ἕκαστη τὸ ὡδὲ ἢ ὡδὲ εἶναι,
δύναμιν δεῖ τινα τούτῳ ἐν ᾧ καὶ πέφυκεν εἶναι ἐναποτιθέσθαι· οὐδὲ γὰρ
10 ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦ οὐρανοῦ κύκλω συνέστηκε καὶ τοῦτο ἀγαθὸν αὐτῷ,
ἔχειν τινα φήσειε δύναμιν αὐτὸς γοῦν ὁ Ἀριστοτέλης τὸν κύκλω, ἧς ἐφιέ-
μενον τὸ οὐράνιον σῶμα κύκλω ἐστίν, ὅποτε γε οὐδὲ τόπον εἶναι τὸν
κύκλω φησί. λέγω οὖν ὅτι οὐχ ὡς δύναμιν τινα ἔχοντος τοῦδε τοῦ μο- 40
ρίου τοῦ κενοῦ ἦτοι γοῦν διαστήματος, οὕτω κατείληξε τὸ οὐράνιον σῶμα
15 τὸδε αὐτοῦ τὸ μέρος, οἷον τὸ κύκλω καὶ ἔσχατον, ἀλλ' ὅτι φύσις τῷ οὐ-
ρανῷ τὸ κύκλω πάντα περιειληφέναι καὶ πάντα ἐντὸς ἔχειν· ἐπεὶ οὖν
τοῦτο αὐτῷ φύσις, εἰκότως καὶ τῆς χώρας τὸ οὕτως ἔχον καταλαμβάνει
συμβαίνει οὖν οὐ διὰ τὴν οἰκείαν τοῦ διαστήματος δύναμιν, ἀλλὰ διὰ τὸ
οὕτως πεφυκέναι τὸν οὐρανόν, λέγω δὲ πάντων εἶναι περιεκτικόν, τὴν ἐξω-
20 τάτω τοῦ διαστήματος καταλαμβάνειν μοῖραν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς τῶν 45
ζῳῶν γενέσεως ἄλλο μῆριον ἄλλου τινὸς τοπικοῦ μορίου ἐφάπτεται, εἴτε
τοῦ πέρατος τοῦ περιέχοντος κατὰ Ἀριστοτέλην, εἴτε τοῦ διαστήματος ὡς
ἐμοὶ δοκεῖ καὶ ὁ λόγος ἀπέδειξεν, οἷον ἢ μὲν κεφαλὴ τοῦδε τοῦ μορίου
τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀέρος ἐφάπτεται, κἄν μὴ κατ' ἐνέργειαν διήρηται, αἶ
25 δὲ χεῖρες ἄλλου καὶ οἱ πόδες καὶ τὰ λοιπά, καὶ οὐ δῆπου φησὶ τις ὅτι
διὰ τὸ δύναμιν τινα ἔχειν τὸ πέρασ τοῦ ἀέρος τὸ ἐφαπτόμενον τῆς κε-
φαλῆς παρὰ τὸ ἐφαπτόμενον τῶν ποδῶν ἢ τῶν χειρῶν, οὕτως ὡς ἐφέσει 50

2 τὸ (ante ὕδωρ) om. M   3 το πῦρ KM: om. G: ἀέρα coniecit t, at cf. Themistius
6 δέδεικται K   πρὸς δὲ] πῶς δὲ G   6. 7 μάλιστα (μάλιστα M) μὲν οὐκ (οὐκ om. M)
ἀνάγκη KM: ποιητικὸν μὲν ἢ τελικὸν κινήσεως (αἴτιον addit t) τὸ κενὸν οὐκ ἐστίν, (οὐκ addit t)
ἀνάγκη δὲ Gt   7 δεξόμενον post rasuram G   8 ἕκαστον G   9 δεῖ] δὲ G
τοῦτο K   10 ἀγαθὸν αὐτὸ G   11 φύσειεν K: fort. φήσειεν (ἂν)   δύναμιν et
γοῦν om. G   τὸν KM: τὸ Gt   11. 12 κύκλω—σῶμα om. KM   11 κύκλω ἧς
scripsi: κύκλω δυναμένης (h. e. δύναμιν; ἧς: fortasse rectius huc transposita voce δύναμιν)
G: κύκλω εἶναι, ἧς t   12 ἐστίν] εἶναι M   γε om. G   13 φησίν] respici
videtur Phys. Δ 5 p. 212*31 sqq. cf. Philopon. p. 593, 13 sqq.   οὖν] δὴ K
13. 14 τοῦ μορίου om. G   14 γοῦν KM: τοῦ Gt   15 τὸδε KM: τὸ δὲ G: τὸ t
αὐτοῦ τὸ KM: αὐτὸ τοῦτο Gt   δεῖ] ἐτι M   16 τὸ] τῷ KM   16. 17 ἐπεὶ—
χώρας τὸ om. G   17 καταλαμβάνει M   18 διὰ (post ἀλλὰ) om. G   18. 19 τὸ
οὕτως (οὕτω t) GKt: τοῦτο M   20 καταλαμβάνειν t: καταλαμβάνει GM: καταλαμφά-
νει K   21 μορίου τοπικοῦ Gt   22 τὸ πέρασ M   24 ἀέρος ἐφάπτεται] α προσε-
φάπτεται (sic) G   25 πόδες: ὁμοίως καὶ Gt   φησὶ τις ὅτι scripsi: φύσις τις K: φήσειέ
τις M: φησὶν ὅτι G: φήσειεν ἂν ὅτι t   27 ante παρὰ interpolat ἄλλην t   τὸ ἐφάπτον
ἀπὸ τῶν ποδῶν G

αὐτοῦ ἢ κεφαλῇ μὲν τότε κατελιθην ἄλλο δὲ μόριον ἄλλο τι πέρασ τοῦ q 3^v
 αἲρος, ἀλλ' ὅτι πέφυκεν ἢ κεφαλῇ ὑπερανέχειν τοῦ λοιποῦ σώματος καὶ
 ἄλλο ἄλλως τῶν μορίων τεσσάρηαι διὰ τὸ τοῦτο εἶναι τῷ ζῳῳ ἀγαθόν,
 διὰ τοῦτο συνέβη τοῦδε μὲν τὴν κεφαλὴν ἐφάπτεσθαι, ἄλλου δὲ ἄλλο, τοῦ
 5 αἲρος ἀδιαφόρου ὄντος πρὸς ἑαυτὸν· τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ παντός φημι (καὶ
 γὰρ μέγα τι ζῳόν ἐστιν ὁ κόσμος), ἐπειδὴ ἀγαθὸν ἦν πρὸς τὴν τοῦ ὅλου |
 κόσμου σύστασιν τοιάνδε σχέσιν ἔχειν πρὸς ἄλλα τὰ τὸν κόσμον συμ- q 4^r
 πληροῦντα σώματα, εἰκότως ἕκαστον τῶν σωμάτων ὁρμὴν τινα φυσικὴν
 ἔχον τὸ ἐφίεσθαι τῆς τοιαύδε πρὸς τὰ λοιπὰ σχέσεως, ἐπειδὴ τοῦτο συμ-
 10 βραίνει αὐτῷ τότε τὸ μόριον τοῦ διαστήματος καταλαμβάνει, εἰκότως ἐφίεται
 τούτου, οὐ διὰ τὸ ἐκείνο ἔχειν τινα δύναμιν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῷ παντὶ ἀγα-
 θὸν καὶ ἐκάστῳ τὸ τε εἶναι καὶ τὸ εὖ περιέσθιν, ὅταν ὑπέικη μὲν τῷδε, δ
 ὑπερανέχει δὲ τοῦδε. ἐφίεται οὖν τοῦ τοπικοῦ διαστήματος οὐ δι' αὐτό,
 ἀλλὰ διὰ τὴν πρὸς τὰ λοιπὰ σχέσιν. ὥσπερ οὖν, ὡς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέ-
 15 λης φησὶν, εἰ φυσικὸν τι πρᾶγμα ἦν ἢ οἰκία, οὐκ ἂν ἄλλως ἐγένετο ἢ ὡς
 νῦν ὑπὸ τῆς τέχνης, γίνεται δὲ τῆς μὲν ὀροφῆς ὑπερανεχοῦσης ὑποκει-
 μένων δὲ τῶν θεμελίων καὶ τῶν τοίχων τὴν μέσσην εἰληχότων τάξιν, δῆ-
 λον ὅτι καὶ εἰ φυσικὸν ἦν, αὐτοφυῶς ἐχώρησεν ἂν ἢ μὲν ὀροφὴ ἐπὶ
 τότε τὸ μέρος τοῦ αἲρος, καὶ τὰ λοιπὰ ὡς νῦν ἔχει. ὥσπερ οὖν νῦν
 20 οὐ διὰ τὸ διαφορὰν τινα ἔχειν πρὸς ἑαυτὸν τὸν αἲρα ἄλλο μέρος τῆς οἰκίας 10
 ἄλλο μόριον τοῦ αἲρος κατελιθην, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀγαθὸν τότε ἔχει ἢ οἰκία,
 ὅταν τοιάνδε σχέσιν πρὸς ἄλλα τὰ μόρια ἔχωσιν, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 κατὰ μέρος ζῳῳων καὶ ἐπὶ τοῦ μεγίστου ζῳῳου τοῦ κόσμου ἔχει, τὸ μὲν
 κοσμικὸν διάστημα, ὅπερ καὶ χώρα ἐστὶ τοῦ παντός καὶ τόπος, αὐτὸ πρὸς
 25 ἑαυτὸ διαφορὰν οὐδεμίαν ἔχει, τῷ δὲ τὰ κοσμικὰ σώματα τοιάνδε σχέσιν
 ἀναλαβεῖν πρὸς ἄλλα ἢ διαφορὰ γέγονε τοῦ ἄνω καὶ τοῦ κάτω, καὶ τὸ
 μὲν τὴν μεσαιτάτην ἀναλαβὸν σχέσιν κάτω φαμέν, τὸ δὲ τὴν ἐξωτάτην 15
 καὶ περιέχουσαν ἄνω. ἐκ τούτων δὲ καὶ τοὺς τόπους κατήκαμεν, τὸ μὲν
 μέρος τοῦ διαστήματος δ κατελιθην τὸ μέσον κάτω, δ δὲ κατελιθην τὸ
 30 πέριξ ἄνω. ἐφίεται οὖν ἕκαστον τοῦ συγγενούς, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπεν, ὅταν
 ἀποσπασθῇ τούτου. φέρεται οὖν ἐπὶ τοῦτο προηγουμένως, φερόμενον δὲ
 ἐπὶ τοῦτο φέρεται καὶ ἐπὶ τὸ διάστημα δ κατελιθην, ἢ δὲ συγγενῆς

3 τὸ οἰκ. G 4 ἄλλο δὲ ἄλλου M 5 διαφορῶν GM τοῦ om. K 6 μέγα]
 μετά G ἐπὶ t 9 ἔχει τῷ et mox ἐπὶ δὲ τοῦτο t 10 τότε M: τότε K: τῷ
 ἐπὶ G 12 περιέσθιν M ὑπέικη K 13 ὑπερανέχει K: ὑπερανέχει G 15 φησὶν]
 cf. Phys. B 8 p. 199^b28. Themist. p. 193,13 ἐγένεται (sic) M, qui mox om. ὑπὸ
 16 τέχνης γίνεται, τῆς (om. δὲ) Gt: fort. τέχνης (γίνεται), γίνεται δὲ τῆς 17 τεύχων K
 μέδ (h. e. μέσιν) M 18 αὐτὸ φύσεως KM 20 διὰ om. M διαφορὰν KM: φορὰν Gt
 ἐαυτὸν KM: αὐτὸν Gt 21 ante μόριον addunt τι Gt 22 μόρια αὐτῆς Gt ἔχου-
 σιν M 23 ζῳῳ iterat K τὸ μὲν γὰρ M 24 καὶ τόπος om. G 25 ἔχει om. K
 26 τοῦ (post καὶ) om. M 27 μεσαιτάτω Gt ἀναλαβὸν M: ἀναλαβῶν K: ἀπολαβὸν Gt
 28 καὶ ἐκ τούτων δὲ καὶ τόπους Gt 29 τοῦ διαστήματος om. G 30 ὥσπερ Gt καὶ
 om. M εἶπεν c. 5 p. 212^b30 32. p. 634,1 κατελιθην—ὀλότῃς om. M

ὁλότης κατελιπε τόδε τὸ διάστημα, ὡς εἴρηται, διὰ τὴν πρὸς τὸ πᾶν 4^r σχέσιν.

p. 214^b13 Εἰ γὰρ ἐστι φορὰ τις τῶν ἀπλῶν σωμάτων φύσει. 20

Ἵτι οὐκ ἔστι ποιητικὸν αἴτιον κινήσεως τὸ κενόν. εἰ ἕκαστον, φησίν, 5 οἰκίαν τινὰ φορὰν ἔχει κατὰ φύσιν διαφέρουσαν τῶν λοιπῶν, οὐκ ἂν εἴη τὸ κενὸν ποιητικὸν αἴτιον τῆς κινήσεως· τῶν γὰρ διαφόρων κινήσεων διὰ 25 φορὰ δεῖ εἶναι καὶ τὰ αἴτια, τὸ δὲ κενὸν ἀδιάφορον, οὐκ ἄρα αἴτιον τῶν φυσικῶν κινήσεων τὸ κενόν. τίνος οὖν, φησίν, αἴτιον ἂν εἴη κινήσεως; εἰ γὰρ ἦς μάλιστα δοκεῖ εἶναι, λέγω δὴ τῆς κατὰ τόπον, ταύτης δέδεικται 10 μὴ εἶναι, σχολῆ δῆπου γε ἄλλης εἶναι κινήσεως αἴτιον. ὥστε οὐδεμιᾶς κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν.

p. 214^b17 Ἔτι εἰ ἔστι τι οἶον τόπος ἐστερημένος σώματος, δταν 15 ἦ κενόν, ποῦ οἰσθήσεται τὸ ἐντεθὲν εἰς αὐτὸ σῶμα; οὐ γὰρ δὴ 20 εἰς ἅπαν.

Τούτο τὸ ἐπιχείρημα τοῦ πρὸ αὐτοῦ [διακρίνειν] οὐκ ἂν ἄλλως δια- 15 κριθεῖη, ἢ τοῦ μὲν προτέρου πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν ποιητικὸν εἶναι τὸ κενὸν αἴτιον λεγομένου, τούτου δὲ πρὸς τὴν τελικὴν αὐτὸ αἴτιον ὑποτιθεμένην. καὶ ἔχει γε τὸ εὐλογον ἢ τοιαύτη διάκρισις· ἄνω μὲν γὰρ 20 ἔλεγεν ὅτι ἐκάστη φορὰς οὔσης κατὰ φύσιν ἰδίας τὸ κενὸν ἀδιάφορον ὄν οὐκ ἂν εἴη τῶν διαφόρων κινήσεων αἴτιον, νῦν δὲ φησιν ἀποίου ὄντος τοῦ 25 κενοῦ ποῦ οἰσθήσεται τὸ ἐντεθὲν; τὸ δὲ φερόμενον ἐπὶ τι ὠρισμέ- νως, ὡς ἐπὶ τέλος τι καὶ ὄρεκτόν, φέρεται. καὶ εὐλογόν γε προθέμενον δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστι κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν, δεῖξαι ὅτι κατ' οὐδένα τῶν 30 τρόπων τῶν αἰτίων αἴτιόν ἐστιν.

1 τόδε τὸ Gt: τὸ δὲ KM τὸ δὲ διάστημα, ὡς εἴρηται iterat M 3 φορὰ τις M: φορ- 4 ἴς (sic) K: ἐστὶν ἐκάστη φορὰ τις (cf. v. 19. Arist.) recte t 4 Ἵτι—κενὸν fortasse recte om. GK post φησίν addit τῶν λεγομένων ἀπλῶν σωμάτων t 5 οἰκίαν K τινὰ om. M λοιπῶν] λεγομένων G 6 τὸ ποιητικὸν κενόν G τῆς om. super- 7 τὰ om. M 8 εἴη ἂν (sic) M 10 εἶναι (post μὴ) KM: ὄν Gt 9 σχολῆ GK δῆπου γε K: που γε M: δῆπουθεν Gt, at cf. σχολῆ γε δῆπου p. 222,10, 10 σχολῆ γε p. 228,1. 507,29 εἶναι (post ἄλλης) GK: om. M: εἴη t 11 αἴτιον 12 ἔτι (ex ἔστι) corr. M 12. 14 τόπος—ἅπαν om. K 13 ἐντεθὲν 14 (ut Aristotelis codices FI; cf. v. 21 et p. 631,4) M: τεθὲν (Themist. p. 291,10. Simplic. p. 664,10?) t 15 Ἔδει τοῦτο Gt διακρίνειν delevi ἂν KM: ἂν δ' Gt 16. 17 ποιητικὸν εἶναι τὸ (τὴν K) κενόν KM: τὸ (τὸ om. G) κενὸν εἶναι ποιητικὸν Gt 17 αἴτιον K: om. M: αἴτιον τῆς κινήσεως Gt λελεγεμένου K τοῦτο M πρὸς τὸ τελικόν G 18 ὑποτιθεμένου G 20 ἀποίου ὄντος K: ἀπομείναντος G 21 ποῦ οἰσθήσεται] ποιηθήσεται M τὸ ἐντεθὲν K τόδε K 22 ὡς om. K τι KM: τὲ Gt γε] τε M 23 δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστι κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν om. G 23. 24 τῶν τρόπων GK: τρόπων M: τρόπον t

p. 214^b19 Ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ πρὸς τοὺς τὸν τόπον οἰομένους q 4^r
εἶναι τι κεχωρισμένον, εἰς δ' φέρεται.

Ὡσπερ τοὺς περὶ τοῦ τόπου λόγους ἐφήρμοσε τῷ κενῷ, οὕτως καὶ τοὺς 40
περὶ τοῦ κενῷ ἐφαρμόζει τῷ τόπῳ εὐλόγως. εἶπε γὰρ ἤδη ὅτι ὁ τόπος
5 καὶ τὸ κενὸν ταῦτόν ἐστι τῷ ὑποκειμένῳ· τὸ γὰρ κενὸν τόπος ἐστὶν ἐστε-
ρημένος σώματος κατὰ τοὺς τὸ διάστημα τόπον οἰομένους. καὶ ἐπὶ τοῦ τό-
που οὖν, φησὶν, εἰ διάστημα εἶη ὁ τόπος, ζητήσωμεν, ἐπειδὴ ἕκαστον ὀρώμεν
τοῦ οἰκείου τόπου ἐφιέμενον, τὰ μὲν κοῦφα τοῦ ἄνω τὰ δὲ βαρέα τοῦ
κάτω, πῶς ἀδιάφορον ὄντος τοῦ διαστήματος ὡς ἐπὶ διαφόρους τόπους
10 ἄλλα ἀλλαχοῦ φέρεται. διὰ τί γὰρ τὸ πῦρ τοῦ ἄνω ἐφέρεται μᾶλλον ἢ 45
τοῦ κάτω καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά; ἔδει γάρ, εἴπερ τὸ διάστημα τόπος·
ἀδιάφορον δὲ τοῦτο. πῶς δὲ ἄλλως ἔξει τὸ διάστημα τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω
ἀδιάφορον ὄν; διάφορα γάρ, μᾶλλον δὲ ἐναντία, τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω.

p. 214^b22 Καὶ ἐπὶ τοῦ κενῷ ὁ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος.

15 Εἰπὼν ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος, δεῖ ἐπὶ τοῦ κενῷ εἰρηται, ἀρμόσει καὶ πρὸς κα
τὸν τόπον, εἰ διάστημα λέγοιτο εἶναι, πάλιν ἀντιστρέφει τὰ ἐπὶ τοῦ τόπου
εἰρημένα καὶ ἐπὶ τοῦ κενῷ, ἵνα δείξη τὴν συγγένειαν. καὶ τὴν αἰτίαν
ἐπάγει, ὅτι ταῦτόν ὁ τόπος καὶ τὸ κενόν. ὥστε ἅμα καὶ συνεισάγονται καὶ
συναναιροῦνται. |

20 p. 214^b24 Καὶ πῶς δὴ ἐνέσται ἢ ἐν τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ; οὐ γὰρ q 4^r
συμβαίνει, ὅταν ὅλον τεθῆ, ἐν κεχωρισμένῳ καὶ ὑπομένοντι
σώματι· τὸ γὰρ μέρος, ἐὰν μὴ χωρὶς τεθῆ, οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ,
ἀλλ' ἐν τῷ ὅλῳ.

Τὸ αὐτὸ ἤδη εἶπε καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ τόπου λόγοις, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν
25 πᾶν ἀμυδρῶς καὶ ἀσαφῶς, ἐνταῦθα δὲ σαφέστερον. ἔνθεν γὰρ κάκεινο

1 δὲ] δ' t 1. 2 εἶναι τι οἰομένους t 2 δ KM et Aristotelis cod. I: ὄν t φεύξε-
ται M 3 ἐφήρμο (sic) M οὕτω t 4 εἶπε c. 7 p. 214^a16. cl. Philop. p. 622,5 sqq.
5 ἐστὶν (post τόπος) om. M 6 τοὺς om. G 7 εἶη KM: ἐστὶν Gt ζητήσωμεν t
8 ἐφιέμενον τόπου Gt τῶν ἄνω K 10 οὐ φέρεται G: φαίρεται K 12 ἀδιάφορον]
διάφορον K 13 ὄν om. in ras. G τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω om. K 14 lemma om. K
ἐπὶ M: περὶ t Aristoteles, at cf. Simplic. p. 665,10? ὁ αὐτὸς ἀρμόσει M: ἀρμόσει ὁ αὐτὸς t
15 δε] ὡς G 16 τοῦ om. GM 17 τὴν συγγένειαν] ὅτι . . . . . (spatium VI littera-
rum) G 18 συνεισθίγονται (θη delevit et a superscr. G²) G 20 lemma habet G
καὶ φησι· καὶ πῶς t ἐνέσται om. in lac. addit G² (in Aristotelis textu dederat ἐν ἔσται
G): ἐνέσται K prius ἢ habent (cf. p. 636,6) KM: om. Gt, cf. p. 636,21. Simplic.
p. 665,19 ἐν τῷ τόπῳ Aristoteles 21. 23 ἐν κεχωρισμένῳ—ὄλῳ om. K 21 ὡς
ἐν κεχωρισμένῳ t, at cf. Aristotelis cod. E post κεχωρισμένῳ addit τόπῳ ex Aristo-
tele t 22 τεθῆ Mt: τιθῆται G Aristoteles, at cf. p. 636,20 ἐν τῷ τόπῳ t
23 ἀλλὰ G 24 ἤδη KM: δὴ Gt τοῦ om. M et Brandis Scholl. p. 383^a14

τὸ χωρίον νενόηται, ἐνθα ἔλεγεν οὕτως· “εἰ δὲ ἦν τι διάστημα τὸ πεφυ- 4
κὸς καὶ μένον ἐν τῷ αὐτῷ, ἄπειροι ἂν ἦσαν οἱ τόποι· μεθισταμένου γὰρ 5
τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ αἰέρος ταῦτο ποιήσει τὰ μόρια πάντα ἐν τῷ ὄλῳ,
ὅπερ ἅπαν τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγείῳ.” ὅπερ οὖν εἶπον, τὴν τούτου τοῦ χω-
5 ρίου ἐξήγησιν ἐκ τῶν ἐνταῦθα εἰρημένων νενοήκαμεν. ὃ δὲ λέγει, τοῦτό
ἐστίν· ἀδύνατον, φησίν, ἐντεθῆναι τι ἢ ἐν τῷ κενῷ ἢ ἐν τῷ τόπῳ, εἰ
διάστημα εἶη. νῦν μὲν γὰρ ἡ κοινὴ ἔχει ἔννοια, ὅτι τὰ μόρια τῶν συνε-
χῶν οὐκ εἰσὶ καθ’ αὐτὰ ἐν τόπῳ τοῦ ὄλου ἐν τόπῳ ὄντος· οὐ γὰρ γίνε-
ται καθ’ αὐτὸ ἐν τόπῳ τὸ μόριον, εἰ μὴ διαιρεθῆι τοῦ ὄλου, ἀλλ’ ἔστιν 10
ὡς ἐν ὄλῳ, κατὰ συμβεβηχὸς δὲ διὰ τὸ ὄλον καὶ τὰ μόρια ἐν τόπῳ εἶναι
λέγεται. ταύτης οὖν οὔσης τῆς τοῦ ἐν τόπῳ ἐννοίας, οὐ συμβαίνει τοῦτο,
ὅταν σῶμά τι ἐν κεχωρισμένῳ καὶ διαστηματικῷ τόπῳ ἐντεθῆι, λέγω δὴ τὸ
μὴ εἶναι τὰ μόρια αὐτοῦ καθ’ αὐτὸ ἐν τόπῳ· χωροῦντων γὰρ δι’ ἑαυτῶν
τῶν διαστημάτων, ὥσπερ τὸ ὄλον σῶμα τὸ ὄλον κατέσχε διάστημα, οὕτω
15 καὶ ἕκαστον τῶν μορίων αὐτοῦ μόριον τι τοῦ διαστήματος κατέσχε, καὶ
περιέχεται καθ’ αὐτὸ ὑπ’ ἐκείνου, καί, ὅπερ ἔμπροσθεν ἔλεγεν, ἐπ’ ἄπει- 15
ρον ὄντων τῶν μεγεθῶν διαιρετῶν συμβήσεται καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἐν
τόπῳ ἐνεργεῖα ἐπ’ ἄπειρον διηρηθῆναι. τοῦτο δέ, φησίν, ἀδύνατον· οὐκ
ἐνδέχεται γὰρ τὸ μόριον καθ’ αὐτὸ γενέσθαι ἐν τόπῳ, εἰ μὴ ἀποτημηθῆι
20 τοῦ ὄλου καὶ οὕτω καθ’ αὐτὸ χωρὶς τεθῆι. οὕτω, εἰ τοῦτο ἀδύνατον, ἀδύ-
νατον ἄρα ἐντεθῆναι σῶμά τι ἐν τῷ τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ· ταῦτον γὰρ
ἄμφω, ὡς εἴρηται.

p. 214^b28 Συμβαίνει δὲ τοῖς λέγουσιν εἶναι ὡς ἀναγκαῖον, εἴπερ 20
ἔσται κίνησις, τὸναντίον μᾶλλον, ἐὰν τις ἐπισκοπῆι.

25 Δείξας ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιον κινήσεως τὸ κενὸν οὔτε ὡς ποιητικὸν οὔτε
ὡς τελικόν. βούλεται λοιπὸν δεῖξαι ὅτι οὔτε ὡς τὸ δι’ οὐ αἴτιον κινήσεως 25
τὸ κενὸν ἐνδέχεται εἶναι, οἷον ὀργανικόν, πρότερον δὲ ἀναλαμβάνει τὰ εἰ-
ρημένα καὶ δείκνυσσι τὸ ἐκ τούτων ταῖς ἐκείνων ὑποθέσεσιν ἐπόμενον. τοῖς
γὰρ λέγουσι, φησί, τὸ κενὸν κινήσεως εἶναι αἴτιον τὸναντίον συμβαίνει ἢ
30 λέγουσιν· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ φασιν ‘εἰ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη κενὸν εἶναι’, ἐκ
δὲ τῶν εἰρημένων αὐτὸ τὸ ἐναντίον δείκνυται, ὅτι εἰ ἦν κενόν, οὐκ ἂν ἦν

1 ἐνόηται K ἔλεγεν Δ 4 p. 211^b19 2 ἐν αὐτῷ M οἱ M: om. GKt γὰρ
om. K 3 ἐν ὄλῳ M 4 τὸ ὕδωρ τὰ ἐν KM ἐγγείῳ M εἶπον] cf. p. 548,16 sqq.
4. 5 τούτου τοῦ (τοῦ om. M) χωρίου ἐξήγησιν KM: τούτου ἐξήγησιν τοῦ χωρίου G: ἐξήγησιν
τοῦ χωρίου τούτου t 6 ἐντεθῆναι M prius ἢ om. Gt 7 μὲν om. M
ἐννοια ἔχει t 9 διαιρεθῆι G 12 ὅταν ἐν Gt σώματι K ἔγκεχωρι-
σμένῳ G 14 τὸ ὄλον σῶμα om. KM 16 καὶ om. G 18 ἐπ’ ἄπειρον ἐνε-
ργεῖα M διηρηθῆναι K 19 γὰρ] δὲ K τὸ om. M 20 οὕτω (altero loco)
KM: ὥστε Gt εἰ om. M prius ἀδύνατον om. G 21 ἐντεθῆι (sic) K
23 lemma om. K συμβαίνουσι M εἶναι M: εἶναι κενόν t Aristoteles 27 οἷον
ὀργανικόν, πρότερον δὲ] διὸ G 29 αἴτιον εἶναι K ἢ KM 30 φησιν K

κίνησις. ὥσπερ γάρ, φησί, λέγουσί τινες τὴν γῆν ἡρμεῖν διὰ τὸ πανταχό- q 4^v
θεν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου περιέχσθαι (οὐ γὰρ δύνασθαι κινήθῆναι πρὸς τοῦ περίε 30
παντός ὁμοίου ὄντος· τί γὰρ μᾶλλον ὡδε ἢ ὡδε; ὑπὸ γὰρ τῆς ἰσότητός
τε καὶ ὁμοιότητος πανταχόθεν ὡσαύτως εἴργεται), τοῦτο ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς
5 τὸ κενὸν τιθεμένοις εὐλογώτερον γε δῆπου πολὺ· οὐ γὰρ ἔστιν οὐ μᾶλ-
λον ἢ ἤττον κινήθῆσεται ὁμοίου πανταχόθεν ὄντος τοῦ κενοῦ. δεῖξας
οὖν ὅτι κενὸν γε ὄντος ἀδύνατον κίνησιν εἶναι τὴν κατὰ φύσιν, δείκνυσιν
ὅτι οὐδὲ τὴν παρὰ φύσιν ἐνδέχεται, καὶ πρῶτον μὲν ὡς ἐπόμενον τοῖς
εἰρημένους αὐτὸ κατασκευάζει, εἶτα καὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατασκευάζει ὅτι οὐκ 25
10 ἐνδέχεται τι παρὰ φύσιν ἐπὶ κενοῦ κινήθῆναι. πᾶσα γὰρ παρὰ φύσιν κί-
νησις, φησίν, ὑστέρα ἐστὶ τῆς κατὰ φύσιν, καὶ ἐκτροπή τὸ κατὰ φύσιν τὸ
παρὰ φύσιν· οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη παρὰ φύσιν καὶ βίαιος κίνησις μὴ ἀντικει-
μένη τῇ κατὰ φύσιν. ἐπεὶ οὖν κατὰ φύσιν κίνησιν κενοῦ ὄντος γενέσθαι
ἀδύνατον, εὐδηλον ὡς οὐδὲ παρὰ φύσιν δυνατὸν· ἐν οἷς γὰρ τὸ παρὰ φύ-
15 σιν, ἐν τούτοις πολλὸν πρότερον προῦπηρξε τὸ κατὰ φύσιν. ὅτι δὲ κατὰ
φύσιν κίνησιν ἐν τῷ κενῷ γενέσθαι ἀδύνατον, καὶ ἤδη ἔδειξε καὶ πάλιν
ἀναλαμβάνει τὸν λόγον. εἰ γὰρ μὴ ἔστι, φησί, διαφορὰ μηδεμία ἐν τῷ 40
ἀπειρῷ κενῷ, οὐκ ἂν οὐδὲ διάφορος εἴη κίνησις ἐν αὐτῷ· καθὼ μὲν γὰρ
ἄπειρον λέγουσι τὸ κενόν, ἀναירוῦσι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ ὄλως τὸ
20 μέσον καὶ τὸ περίε, ἐφ' ᾧ κατὰ φύσιν τοῖς σώμασιν ἢ κίνησις τοῖς φυσι-
κοῖς, καθὼ δὲ κενόν, πᾶσαν αὐτοῦ διαφορὰν ἀφαιροῦσιν. ὥσπερ γὰρ, φησί,
τοῦ μηδενὸς οὐκ ἂν εἴη διαφορὰ τις πρὸς ἑαυτό, οὕτως οὐδὲ τοῦ κενοῦ,
μὴ ὄν δὲ τι καὶ στέρησις τὸ κενόν. εἰ τοίνυν διαφορὰ μὴ ἔστιν ἐν αὐτῷ,
οὐδὲ διάφορος ἂν εἴη κίνησις κενοῦ ὄντος· ἀλλὰ μὴν αἰ κινήσεις αἰ φυ- 45
25 σικαὶ διάφοροι· ἀνάγκη ἄρα τῶν δύο θάτερον, ἢ κενὸν μὴ εἶναι, ἢ εἰ
ἔστι κενόν, μὴ εἶναι κίνησιν κατὰ φύσιν. εἰ δὲ μὴ ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν
κίνησις κενοῦ ὄντος, οὐδ' ἂν ἢ παρὰ φύσιν εἴη. εἰ τοίνυν μήτε κατὰ φύσιν
μήτε παρὰ φύσιν κίνησιν ἐν τῷ κενῷ δυνατὸν γενέσθαι, εἴκειν ἄρα κενοῦ
ὄντος μηδὲ ὄλως εἶναι κίνησιν. οὕτως οὖν δεῖξας ἐπόμενον τοῖς εἰρημένους
30 τὸ μηδὲ τὴν παρὰ φύσιν κίνησιν ἐν τῷ κενῷ ἂν γενέσθαι, δείκνυσιν καὶ
αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὅ Ἄριστοτέλης ὅτι ἀδύνατον ἐν τῷ κενῷ κίνησιν εἶναι, 60
οὕτως· πᾶσα παρὰ φύσιν κίνησις ἢ παρόντος καὶ βιαζομένου τοῦ κινούντος

1 φασί Gt 2 ποῦ KM 3 γάρ (post ὑπὸ) Gt: γῆν M: γῆν K 5. 6 οὐ γὰρ—
τοῦ κενοῦ om. G 6 ἢ Mt: ἢ K 7 γε om. Gt 8 ὡς ἡνωμένον G 9 αὐτοῦ
(pro priore αὐτό) KM κατασκευάζει (altero loco) KM: δείκνυσιν Gt, at cf. p. 643,22
10 κινεῖσθαι t πᾶσα Gt 11 φησίν om. Gt 12 μὴ κτλ.] hinc reddendum The-
mistio p. 292,19 μὴ τῇ κατὰ φύσιν ἀντικειμένη 13 οὖν KM: τοίνυν Gt 13. 14 ἀδύ-
νατον γενέσθαι M 14 τὸ παρὰ] τόπον K 15 πολλῶ Gt 16 κίνησις M
εἶδη K 17 ἔστι om. Gt 18 οὐκ KM: οὐδ' Gt καθὼ κτλ. ex Themist.
p. 292,24 sqq. 20. 21 τοῖς σώμασιν ἢ κίνησις τοῖς φυσικοῖς GK: ἢ κίνησις τοῖς φυ-
σικοῖς σώμασι t cf. Themistius 22 ἑαυτο (sic) M: εαυτὸν (sic) K 24 ἢ κίνησις M
prius et om. KM 25. 26 εἰ ἔστι κενόν, μὴ εἶναι om. G 27 τοίνυν] τίνα M
28 δυνατὸν] ἂν (ex v. 30) M 29 κίνησις primitus et mox ἐπόμενα M 30. 31 καὶ
αὐτὸς G 32 οὕτω t πᾶσα κτλ. ex Themist. p. 293,10

γίνεται, ἢ ἀφισταμένου καὶ οὐχ ἀπτομένου τοῦ τὴν ἀρχὴν ἐνδιδόντος, ὡς q 4^v
ἐπὶ τῶν ῥιπτούμενων καὶ ταξεύοντων. ἀλλὰ κινεῖται τὰ ῥιπτούμενα βία,
ἤτοι, φησί, ἀντιπερισταμένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ τῆς ῥύμης τοῦ ῥιπτούμενου
(ὠθούμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ ῥιπτούμενου ὁ ἀήρ καὶ διαχεόμενος εἰς τὰ πλάγια
5 ἀντιπερίσταται αὐτῷ εἰς τοῦπίσω καὶ οὕτως ὠθεῖ, καὶ μέχρι τοσοῦτου q 5^r
γίνεται ἢ ἀντιπερίστασις, μέχρις ἂν ἡ ῥύμη χαλασθῇ τοῦ ῥιπτούμενου), εἰς
μὲν οὖν τρόπος τῆς παρὰ φύσιν κινήσεως τοιοῦτος δοκεῖ εἶναι, ἕτερος δὲ
τῷ τὸν ὠσθέντα ἀέρα μετὰ τοῦ ῥιπτούμενου θάττονα κινεῖσθαι κίνησιν
τῆς τοῦ ὠσθέντος κατὰ φύσιν φορᾶς, ἣν φέρεται ἐπὶ τὸν οἰκειὸν τόπον,
10 καὶ οὕτως ὠθεῖν αὐτό. εὐκίνητος γὰρ ὢν ὁ ἀήρ, εἰ μόνον ἀρχὴν λαβῆι, ὅτι
πρόεισιν ἐπὶ πλεῖστον τὴν ἐνδοθεῖσαν κίνησιν διαφυλάττων, καὶ τῷ δέξτε- 5
ρον, ὥσπερ εἶπον, κινεῖσθαι τῆς κατὰ φύσιν τοῦ φερούμενου φορᾶς, ταύτη
ὠθῶν κινεῖ παρὰ φύσιν. δύο οὖν τούτων ὄντων τῶν τρόπων τῆς παρὰ
φύσιν κινήσεως, κατ' οὐδένα τῶν τρόπων δυνατὸν ἐν τῷ κενῷ κινεῖσθαι
15 παρὰ φύσιν. οὔτε γὰρ ἀντιπερίστασθαι δύναται τὸ κενὸν οὔτε ὠθεῖσθαι·
οὐ γὰρ ἔστι σῶμα τὸ κενόν. ἀδύνατον ἄρα παρὰ φύσιν ἐν τῷ κενῷ κινεῖσθαι,
εἰ μὴ ὡς τὰ ὀχούμενα, φησί, τοιαῦτα ὅτι ἔστι τὰ συμπαρομαρ-
τοῦν ἔχοντα τὸ πρῶτον κινῆσαν. τοῦτο δὲ εἰρωνευόμενος εἶπεν. ὡς ὀχού-
μενα δὲ κινεῖται, οἷον τὰ ἐπὶ ὕδατος, ὡς ἔταν κάρφος τι ἐποχῆται τῷ 10
20 ὕδατι κινουμένῳ· παρὰ φύσιν γὰρ κινεῖται τοῦτο οὔτε ὠθούμενον οὔτε τῇ
ἀντιπεριστάσει τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἐποχούμενον τῷ ὕδατι. οὐ κυρίως δὲ
αὕτη παρὰ φύσιν ἂν λεχθεῖ κίνησις, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ συμβεβηκός. οὐδὲ
ταύτην δὲ ἐνδέχεται ἐν τῷ κενῷ κινεῖσθαι τὴν κίνησιν· τὰ γὰρ ὀχούμενα
ἐπὶ σώματος ὀχεῖται, οὐκ ἐπὶ κενοῦ, καὶ δεῖ τὸ ὀχούον δυσδιαίρετον εἶναι
25 τοῦ ὀχουμένου· ἀδύνατον ἄρα ἐπὶ τοῦ κενοῦ ὀχεῖσθαι. καὶ ἄλλως δέ,
φησί, μέχρι τίνος κινούμενον στήσεται; νῦν μὲν γὰρ τὴν αἰτίαν τῆς στά- 15
σεως εἰπεῖν ἔχομεν διὰ τὸ ἐκλυθῆναι τὸν τόνον τοῦ ὠσθέντος ἀέρος, τὸ
δὲ ἐν τῷ κενῷ παρὰ φύσιν κινούμενον ποῦ στήσεται ἢ ὑπὸ τίνος; ἀνάγκη

1 γίνεται] δείκνυται M post γίνεται addunt ὡς ἐπὶ τῶν ὠθούμενων Gt 2 ῥιπτοκώτων
Themistius ῥιπτούμενα M βία om. G 3 ἀντιπερισταμένου, 5 ἀντιπερίσταται et
15 ἀντιπερίστασθαι M 5 ὠθεῖ Mt: ὠθη K: ὡς εἰ G καὶ (ante μέχρι) om. M
τοῦσοῦτου (sic) K 6 ῥιπτομένου KM 7 τοιοῦτος] οὕτως M 8 ῥιπτομένου K
θάττονα K: θάπτον M: ταχυτέραν Gt: θάττω Aristoteles et Themistius 9 ἐπὶ etiam
Themistius: εἰς Aristoteles 10 οὕτως] τοῦτο G ὠθεῖν αὐτό· εὐκίνητος G: ὠθεῖν.
αὐτοκίνητος KM: ὠθεῖν. εὐκίνητος t δν K 11 ἐπὶ τὸ πλεῖστον K ἐνδοθη-
σαν K τῷ] τὸ G, qui mox κινεῖσθαι om. 13 τούτων om. M τῶν om. Gt
14 κινήσεως—ἐν om. G δυνατὸν KM: οἷον τε t 15 δυνατὸν M 17 ὡς τὸ ὀχού-
μενον Aristoteles 17. 18 τὰ . . . παρομαρτοῦν G 18 εἰρωνευόμενος M: εἰρηγευό-
μενος K 19 τοῦ ὕδατος M ἔταν] ὄντα G ἐποχεῖται GK 19. 20 τῷ ὕδατι
κινουμένῳ om. K 20 γὰρ κινεῖ G τῇ om. K 22 αὕτη KM 22. 23 οὐδὲ
ταύτην δὲ (δὲ om. G) GKM: ἀλλ' οὐδὲ ταύτην t 23 κινεῖσθαι τι τὴν M 24 δεῖ Mt:
δὴ GK scribendum δυσδιαιρετώτερον (cf. ad p. 646, 13. 653, 4 25 ὑπὸ τοῦ ὀχου-
μένου K: μᾶλλον τοῦ ὀχουμένου t 26 τίνος G 27 ἐκλυθῆναι K τόπον G
27. 28 τῷ δὲ K 28 ὑπὸ τίνος G: ὑπὸ τίνος KMt

ἄρα ἢ μηδὲ ὄλως κινεῖσθαι, ἢ πανταχοῦ φέρεσθαι, εἰ μὴ τι κρεῖττον ἐμ- q 5^r
ποδίσει.

Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης δεικνύς ὅτι οὐδὲ τὴν βίαιον καὶ παρὰ
φύσιν κίνησιν δυνατὸν ἦν γενέσθαι, εἰ κενὸν ἦν, ἐμοὶ δὲ οὐδὲν ἀναγκαῖον
5 ἔχειν δοκεῖ οὐδὲ τοῦτο τὸ ἐπιχειρήμα. πρῶτον μὲν γὰρ ὄντως δέδεικται
ἱκανῶς οὐδέν, ὥστε ἀποπληῖσαι ἡμῶν τὴν διάνοιαν, ὅτι τῆς παρὰ φύσιν 20
καὶ βιαιοῦ κινήσεως εἰς τῶν ἀπυριθμημένων τρόπων ἐστὶν αἴτιος. καὶ εἴ-
ρηται μὲν μοι πρὸς τοῦτο τὸ θεώρημα μέτρια ἐν ταῖς σχολαῖς τοῦ ὀγδόου
ταύτης τῆς πραγματείας, ἔνθα τὸν περὶ τούτων προηγουμένης ἐκίνησε λόγον
10 ὁ Ἀριστοτέλης, πῶς τὰ παρὰ φύσιν κινούμενα κινεῖται, οὐδὲν δὲ χειρὸν
καὶ νῦν διὰ βραχέων ὑπομνησαι τὰ ὑποπίπτοντα πρὸς τὸν λόγον τοῦτον
ἀπίθανα. ἐν γὰρ τῇ ἀντιπεριστάσει, ἥτοι ὁ ὠσθηὶς ἔμπροσθεν ὑπὸ τοῦ
ρίφέντος ἀἷρ ἥτοι βέλους ἢ λίθου εἰς τοῦπίσω παλινδρομεῖ καὶ ἀντιπερι- 25
ίσταται τῷ βέλει ἢ τῷ λίθῳ, καὶ οὕτως ὄπισθεν αὐτοῦ γενόμενος ὠθεῖ
15 αὐτόν, καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρις ἂν ἡ ὀρμὴ τοῦ ῥιφέντος ἐξασθενήσῃ, ἢ
οὐχ ὁ ἔμπροσθεν ὠθούμενός ἐστιν ὁ ἀντιπεριστάμενος, ἀλλ' ὁ ἐκ πλαγίων·
ὠσθέντος γὰρ τοῦ βέλους ὑπὸ τοῦ συνωσθέντος ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῆς νευρᾶς
ἀέρος ἀντιπερίσταται εἰς τὸν τοῦ βέλους τόπον ὁ ἐκ πλαγίων ἀἷρ, δὲ
· συνωσθεὶς ὑπὸ τοῦ κατ' ἀρχὴν ὠσθέντος ἀέρος κινεῖ τὸ βέλος, καὶ οὕτως
20 πάλιν εἰς τὸν ἀντιπεριστάμενον τῷ βέλει ἀέρα τὸ αὐτὸ δράσει, καὶ τὸ 20
ἐφεξῆς μέχρις ἂν ἐξασθενήσῃ ἢ ἐνδοθεῖσα ἐξ ἀρχῆς ὀρμὴ τῆς κινήσεως.
εἰ μὲν οὖν κατὰ τὸν πρότερον τρόπον εἶπωμεν γίνεσθαι τὴν ἀντιπερίστασιν,
λέγω δὴ τὸν ὠσθέντα ἔμπροσθεν ὑπὸ τοῦ βέλους ἀέρα ἀντιπεριστῆναι
αὐτῷ εἰς τοῦπίσω καὶ ὠθεῖσθαι αὐτόν, ἀπορήσοι ἂν τις, τί τὸ βιασάμενον
25 τὸν ἀέρα ἀπαξ εἰς τὸ ἔμπροσθεν ὠσθέντα μηδενὸς ἀντιπαίοντος παλινδρο-
μῆσαι εἰς τοῦπίσω, δηλονότι κατὰ πλάγια τοῦ βέλους, καὶ ἐλθόντα ὀπι-
σθεν ἀνακάμψαι πάλιν καὶ ὠσαι τὸ βέλος. τρεῖς γὰρ ἀνάγκη κινήσεις 25
κινήθησθαι· ὠσθῆναι γὰρ δεῖ ὑπὸ τοῦ βέλους εἰς τὸ ἔμπροσθεν, εἶτα παλιν-
δρομῆσαι καὶ τὴν αὐτὴν ἀνακάμψαι πάλιν. καίτοι εὐκίνητος ὢν ὁ ἀἷρ καὶ
30 λαβῶν ἀρχὴν κινήσεως ἵεται ἐπὶ πλεῖστον. πῶς οὖν ὁ ὠσθηὶς ὑπὸ τοῦ

1 μὴ δὲ GKM: μὴ t 3sq. παρέκβασις περὶ τῶν ῥιπτουμένων marg. M 3 δεικνύς
KM: δεικνυσιν G: δεικνησιν t οὐδὲ M: οὔτε GKt 4 οὐδὲν] οὐδὲ M 5 δο-
κεῖν K ὄντως KM: οὔπω Gt 7 εἰς KM 8 μὲν μοι scripsi: μέντοι KM:
μοι Gt ὀγδόου] ἢ t 9 ἔνθα scil. Θ 4 p. 254^b12 sqq. τὸν] τῶν K
12 ἐπίθανα. ἐν γὰρ M: ἀπίθανον γὰρ G, qui mox ἀντιπαραστάσει ὠθεῖς (om. ὁ) et mox
βέλος K 15 ἐξασθενήσει (ei in orasis) K 16 οὐχ ὁ et in proximis ἀλλ' ὁ KM:
οὐχ et ἀλλὰ Gt ἀντιπεριστάμενος et 18 ἀντιπερίσταται M πλαγίῳ ut solet et
mox συνωσθέντος K 19 ἀέρος ὠσθέντος M οὔτω t 20 τὸν περιίστάμενον Gt
τὸ αὐτὸ KM: τοῦτο Gt τὸ (post καὶ) om. t 21 ἢ ἐνδοθεν KM 22 εἴπωμεν K:
εἶπωμεν t post εἶπωμεν iterat πρότερον G 24 εἰς τὸ πίσω καὶ ὠθεῖσθαι K
ἀπορήσοι (cf. ad p. 406, 8. 580, 5) M: ἀπορήσει G: ἀπορήσειεν (K)t τί τὸν K 25 τὸν
om. M ἀντιπαίοντος G 26 πλάγια M: πλάγια K: πλα G: πλάγιον t 28 ὠθεῖ
γὰρ K 29 καὶ τὴν αὐτὴν ἀνακάμψαι πάλιν. καίτοι εὐκίνητος ὢν ὁ ἀἷρ om. G ὁ M:
om. Kt 29. 30 καὶ τμηκαῦτα λαβῶν fort. recte Gt 30 ἵεται GK

βέλους ἀήρ οὐ κινεῖται κατὰ τὴν ἐνδοθεῖσαν ἀρχὴν, ἀλλὰ παλινδρομήσας q 5^r
 ὡσπερ ἐξ ἐπιτάγματος τὴν αὐτὴν ἀνακάμπτει πάλιν, καὶ παλινδρομήσας οὐ
 διασχεδάννεται εἰς τὸ ἀγανές, ἀλλ' ἀκριβῶς τῆς γλυφίδος τοῦ βέλους κα-
 ταστοχασάμενος· αὐτὴς παλινδρομεῖ πρὸς αὐτὴν καὶ αὐτῆς ἔχεται; ταῦτα 40
 5 μὲν οὖν παντελῶς ἀπίθανα καὶ πλάσμασιν ἐοικότα μᾶλλον. ἔπειτα ὡσθεὶς
 ὑπὸ τοῦ βέλους ὁ ἔμπροσθεν ἀήρ δῆλον ὅτι κινεῖται τινα κίνησιν, κινεῖ-
 ται δὲ συνεχῶς καὶ τὸ βέλος· πῶς οὖν οἶόν τε τὸν ὡσθέντα ὑπὸ τοῦ βέ-
 λους ἀέρα ἀντιπεριστῆναι τῷ βέλει καὶ γενέσθαι εἰς τὸν τόπον, ὃν κατέ-
 λειψε τὸ βέλος; πρὶν γὰρ παλινδρομήσαι τοῦτον, ὃ τε ἐκ πλαγίων τοῦ
 10 βέλους ἀήρ καὶ (ὁ) ὄπισθεν συμπεσοῦνται καὶ ἀναπληρώσουσι τὸν κατα-
 λειφθέντα ὑπὸ τοῦ βέλους τόπον ἀχρόνως διὰ τὴν τοῦ κενοῦ βίαν, καὶ 45
 μάλιστα γὰρ ὁ ὄπισθεν συγκινούμενος τῷ βέλει. εἰ δὲ τις εἴποι ὅτι ὁ
 ὡσθεὶς ὑπὸ τοῦ βέλους ἀήρ παλινδρομήσας ὠθεῖ τὸν ἀντιπεριστάνα τῷ
 βέλει ἀέρα, καὶ οὕτως ὄπισθεν τοῦ βέλους γενόμενος εἰς τὸν τοῦ ὡσθέν-
 15 τος τόπον ὠθεῖ τὸ βέλος, μάλιστα μὲν οὖν ἀνάγκη ἦν μὴ συνεχῶς κινεῖ-
 σθαι τὸ βέλος· πρὶν γὰρ ὡσθῆ ὁ ἐκ πλαγίων ἀντιπεριστάς ἀήρ, δῆλον ὅτι
 οὐκ ἐκινεῖτο τὸ βέλος· οὐ γὰρ ἐκίνοι οὕτως ὁ ἀήρ. εἰ δὲ καὶ οὕτως ἐκίνοι,
 τίς χρεια τὸν ἔμπροσθεν παλινδρομήσαι; πῶς δὲ ὅλως ἦ ὑπὸ τίνος ὁ
 ὡσθεὶς ἔμπροσθεν ἀήρ ἀρχὴν ἔλαβε τῆς εἰς τὸ ἔμπαλιν κινήσεως; εἰ γὰρ 50
 20 ὅλως ὠθεῖν δύναται τὸν προσπίπτοντα ἀέρα, ὡσπερ νῦν τὸν ἐκ πλαγίων
 ὠθησε, διὰ τί μὴ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, ἣν ἐκ τοῦ βέλους ἔλαβεν,
 ἐπὶ πλεῖστον τοῦτο ποιεῖ καὶ ὠθεῖ τὸν ἔμπροσθεν προσπίπτοντα ἀεὶ ἀέρα,
 ἀλλὰ διαύλους καὶ τριαύλους ἐκτός τῆς κινούσης αἰτίας ποιεῖ; πολλὰ μὲν
 οὖν ἐνῆν λέγειν καὶ ἐλέγχειν τὸ πλάσματῶδες τῆς ὑποθέσεως, ἱκανὰ δὲ
 25 καὶ ταῦτα ὡς πρὸς τὸ προκείμενον.

Πρὸς δὲ τὴν ἐτέραν | ὑπόθεσιν, τὴν ἀντιπεριστάσθαι λέγουσαν τὸν ἐκ q 5^r
 πλαγίων ἀέρα, καὶ τοῦτον ὡσθέντα ὑπὸ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ὡσθέντος ἀέρος τοῦ

1 οὐ om. M τὴν ἀρχὴν τὴν ἐνδοθεῖσαν M 2 ὡσπερ — καὶ παλινδρομήσας
 om. M 3 σχεδάννεται t 4 πρὸς] εἰς K 4. 5 ταῦτα μὲν οὖν κτλ.] adscribit
 scholium manus quaedam s. XIII vel XIV in marg. G: ἐμοὶ δοκεῖ ὡσπερ ἐπὶ τοῦ ὕδατος
 γίνεταί ἐπειδὴν ἡ ναὸς δι' οὐρίων φέρηται, αὐτὸ (mut. in οὐ τὸ; scribendum οὐ τὸ) ἐπὶ τὸ
 (sic) πρῶρας ὕδωρ ἀντιπεριστάται (corr. ex ἀντιπεριστάσθαι) ἐπὶ πρῶμνης· ἀλλὰ βίᾳ τεμνό-
 μενον ὑπὸ τῆς νεῶς καὶ διδόνον αὐτῇ παρεχόμενον 8' (sic fere: καί?) αἰεὶ κατὰ πρῶμαν συνέρ-
 χεται καὶ βραχὺ ἦ οὐδὲν συντελεῖ ἡ τοιαύτη συνέλευσις τῇ κινῶσι (sic!) τῆς νεῶς, οὕτω καὶ
 ἐπὶ τοῦ ἀέρος τοῦ φερομένου γίνεσθαι βέλους. 7 καὶ om. (ἴτι οἴονται K
 8 ἀέρα] ἄρα M γίνεσθαι Gt 8. 9 τόπον ὃν, κατέληψε K 9 τοῦτον Gt:
 τοῦτο KM 10 βέλους ὁ ἀήρ M ὁ addidit t 11 ἀχρόνως primitus G
 11. 12 καὶ μάλιστα om. G 12 ὁ utrumque om. Gt 13 ὁ ἀήρ t 13. 14 τῷ
 βέλει om. M 14. 15 ὠθέντος K 15 βέλον K ἦν M: εἶναι K: om. Gt
 16 ὡσθῆ Mt: ὡσθήση K: ὠθήθη G ἀντιπεριστέρās K 17 ἐκινεῖτο] ἐκινεῖ (sic) M,
 ubi mox prius ἐκίνοι corr. ex ἐκίνοι οὕτως utrobique (i 18 τὸν] τοῦ Gt
 ὑπὸ τίνος K 20 τὸν (post νῦν) t: τῶν G: τὸ KM 22. 23 καὶ ὠθεῖ — ποιεῖ
 om. M 22 ἀεὶ ἀέρα K: ἀέρα ἀεὶ Gt 23 ἐκτός] ἐκ K 24 ἐνῆν] ἦν M
 πλάσματῶδες KM: πλάσμα (πλάσμα t et corr. G) τῆσθε Gt 25 καὶ om. M πρὸς
 τὸ om. G 27 τοῦ (post ἀέρος) om. Gt

καὶ τὸ βέλος ὤσαντος, οὕτω καὶ αὐτὸν τὸ βέλος ὠθεῖν, φημί ὅτι εἰ καὶ ὁ q 5^v
 ἐκ πλαγίων ἀήρ ἀκίνητος ὢν ἀντιπερίσταται τῷ βέλει καὶ γίνεται εἰς τὸν
 αὐτοῦ τόπον, πολὺ δὴπου εὐλογώτερον τὸν ὠθοῦντα ἀέρα τὸ βέλος ὀπι-
 σθεν καὶ οὕτως ὀξέως κινούμενον ὥστε καὶ ἄλλον τὸν ἐκ πλαγίων ἀν-
 5 τιπεριστάμενον κινεῖν, αὐτὸν αἰεὶ τῷ βέλει ἀντιπερίστασθαι καὶ ὠθεῖν, 5
 μέχρις ἂν ἡ ἐξ ἀρχῆς ἐνδοθεῖσα αὐτῷ τῆς κινήσεως ἀρχὴ ἐκλυθῇ.

Ταῦτα μὲν πρὸς τὸν λόγον, τὸν τῇ ἀντιπεριστάσει τοῦ ἀέρος λέγοντα
 κινεῖσθαι τὰ βία κινούμενα, πρὸς δὲ τὸν ἕτερον λόγον, τὸν λέγοντα ὅτι ὁ
 ὠσθεὶς ἐξ ἀρχῆς ἀήρ ἀρχὴν λαβὼν κινήσεως καὶ ὀξύτερον κινούμενος τῆς
 10 τοῦ ῥιφέντος κατὰ φύσιν φορᾶς, οὕτως αὐτὸν ὠθεῖ συμπαρομαρτῶν, μέχρις ἂν
 ἐκλυθῇ ἢ ἐνδοθεῖσα αὐτῷ κινητικὴ δύναμις, ἔχοντα μᾶλλον τὸ πιθανόν,
 ταῦτα ἔστιν εἰπεῖν, ὁ δὲ λεχθησόμενος λόγος ἀρμόσει καὶ πρὸς τὸν ἐκ 10
 τῆς ἀντιπεριστάσεως. ἐρωτητέον δὲ πρότερον τοὺς ταῦτα λέγοντας· ἀρα
 ὅταν τις ῥιπτῇ βία λίθου, τῷ ὠθεῖν τὸν κατόπιν τοῦ λίθου ἀέρα, οὕτως
 15 βιάζεται τὸν λίθον ἐπὶ τὴν παρὰ φύσιν κίνησιν; ἢ ἐνδίδωσί τινα καὶ τῷ
 λίθῳ δύναμιν κινητικὴν ὁ ὠθῶν; εἰ μὲν οὖν μηδεμίαν ἐνδίδωσι τῷ λίθῳ
 δύναμιν, ἀλλὰ μόνον τῷ ὠθεῖν τὸν ἀέρα οὕτω κινεῖ τὸν λίθον ἢ τὸ βέλος
 ἢ νευρᾶ, τίς τὴν χρειαὴ ἢ ἀπτεσθαι τῆς χειρὸς τὸν λίθον ἢ τῆς γλυφίδος
 20 τοῦ βέλους τὴν νευρᾶν; δυνατὸν γὰρ τὴν καὶ μὴ ἀψάμενον τούτων, ἀλλ' 15
 οἷον στήσαντα τὸ βέλος ἐπ' ἄκρου ξύλου, οἷον ἐπὶ τινος λεπτῆς γραμμῆς,
 ὁμοίως δὲ καὶ τὸν λίθον, μυρίαὶ μηχαναῖς πολὺν τινα κινεῖν ὀπισθεν ἀέρα.
 καὶ δῆλον ὅτι ὄσῳ πλείων καὶ πλείονι βία ὁ ἀήρ ἐκινεῖτο, μᾶλλον ὠθεῖν
 ὠφείλε καὶ ἐπὶ πλείον ἐξακοντίζειν. νῦν δὲ οὐδ' ἂν ὡς ἐπὶ ἀπλοῦς τῷ
 ὄντι γραμμῆς ἢ σημεῖου στήσεως τὸ βέλος ἢ τὸν λίθον, καὶ τὸν πάντα πάσῃ
 25 ῥύμη κινήσεως ὀπισθεν ἀέρα, οὐδ' ἂν πηχουαῖον διάστημα κινήθῃ τὸ βέ-
 λος. εἰ τίνιν πλείονι ῥύμη κινήθῃς ὁ ἀήρ οὐκ ἐκίνησεν, εὐδῆλον ὅτι 20
 οὐδὲ ἐπὶ τῶν ῥιπτούτων ἢ τοξεούτων ὁ ὠθοῦμενος ὑπὸ τῆς χειρὸς ἢ
 τῆς νευρᾶς ἀήρ οὕτως ἐστὶν ὁ κινῶν· τί γὰρ μᾶλλον ἀπτομένου τοῦ
 ῥιπτοῦντος τοῦ ῥιπτουμένου ἢ μῆ, τοῦτο συμβαίνειν ὠφείλει; καὶ ἄλλως εἰ
 30 συνεχῆς ἐστὶ τὸ ἀπτόμενον τὸ βέλος τῆς νευρᾶς καὶ ἡ χεὶρ τοῦ λίθου, καὶ

1. 2 οὕτω — βέλει om. M 1 καὶ (post εἰ) K: om. Gt 2 ἀκίνητος Gt: κινή-
 τος K 3 εὐλογώτερον K 4 ὀξέως] ἐξ ἐνός G ὥστε καὶ Gt: ὡς καὶ M:
 ὄσπερ (om. καὶ) K τὸν] τῶν K 5 τὸ βέλει K ὠθεῖν] ἔχειν G 6 ἢ
 ἐνδοθεῖσα ἐξ ἀρχῆς Gt ἐκλυθῇ K: ἐκβληθῇ G 7 τῇ περιστάσει K 9 τῆς κινή-
 σεως K 12 δὲ λεχθησόμενος K: δὲ ἐλεχθησόμενος M 12. 13 ἐκ τῆς om. K, qui
 μοx ἐρωτητέον 13 ἀρα KM 14 ῥιπτῇ M: ῥίπτει K τῷ] τὸ M οὕτω t
 15. 16 ἐνδίδωσι δύναμιν τινα κινητικὴν καὶ τῷ λίθῳ M 16 ἐνδίδωσι τῇ λίθῳ K
 17 οὕτω om. M 17. 18 κινεῖ τὸν λίθον ἢ τὸ βέλος ἢ (ἡ) K νευρᾶ KM: κινεῖται ἢ νευρᾶ G:
 κινεῖται ὁ λίθος t 18 post ἀπτεσθαι iterat ἡ K 20 ξύλον K λεπτῆς KM: τῆς
 G: om. t 21 πολὺν M 22 ὄσῳ] ὄσω (sic) K πλείων] πλείω G ἐκινεῖτο ὁ
 ἀήρ M 23 ὄφειλε G ἀπλάτους K 24 σημεῖου] γραμμῆς G στήσεως Gt:
 στήση KM πάντα πάσῃ Gt: παντάπασι (-σιν) K KM 25 κινήσει G 26 πλείων
 (sic) K 27 ῥιπτοῦντων K χειρὸς in ras. K 28 ὁ ἀήρ M 28. 30 τοῦ ῥιπτοῦν-
 τος — ἀπτόμενον om. K 30 ἐστὶ τὸ Gt: ἦτοι M: an ἢ τὸ? τὸ (ante βέλος) om. Gt

οὐδέν ἐστι τὸ μεταξὺ, ποῖος ἂν εἴη ὁ ἐξόπισθεν κινούμενος ἀήρ; εἰ δὲ ὁ q 5^r
ἐκ πλαγίων κινεῖται, τί πρὸς τὸ ριπτούμενον; ἐκπίπτει γὰρ αὐτοῦ ἐκείνος.

Ἐκ τούτων δὴ καὶ πολλῶν ἄλλων συνιδεῖν ἔστιν ὡς ἀδύνατον τούτῳ
κινεῖσθαι τῷ τρόπῳ τὰ βία κινούμενα, ἀλλ' ἀνάγκη κινητικὴν τινα δύναμιν 25
5 ἀσώματον ἐνοῖδίσθαι ὑπὸ τοῦ ριπτούντος τῷ ριπτούμενῳ, καὶ ἡ μὲν δ' ἄλλως
τὸν ὠσθέντα ἀέρα πρὸς ταύτην τὴν κίνησιν συμβάλλεσθαι, ἢ βραχὺ τι. εἰ
δὲ ταύτῃ κινεῖται τὰ βία κινούμενα, ὄηλον δὴπου εἶναι καὶ ἐπὶ κενοῦ
ριπτῆ τις βέλος ἢ λίθον βία καὶ παρὰ φύσιν, τὸ αὐτὸ πολλῶ μᾶλλον συμ-
βήσεται, καὶ οὐ δεήσειται τινος ἕξωθεν τοῦ ὠθοῦντος. καὶ οὐ δὴπου
10 ἀπορώτερος ἔσται οὗτος ὁ λόγος ὑπὸ τῆς ἐναργείας μαρτυρούμενος
(λέγω δὴ εἶναι ἐνεργεία τις ἀσώματος κινητικῆ ἐνοῖδίσθαι ὑπὸ τοῦ ριπτοῦν- 30
τος τῷ ριπτούμενῳ, εἶθεν δεῖ τὸν ριπτοῦντα ἄπτεσθαι τοῦ ριπτούμενου)
τοῦ ἐνεργείας τινὰς ἀφικνεῖσθαι τῶν ὀρατῶν πρὸς τὰς ὄψεις, ὡς Ἀριστο-
τέλει δοκεῖ. ὀρωμεν γὰρ καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων ἐνεργείας τινὰς ἀσωμάτως
15 ἀφικνουμένας καὶ χρωωνούσας τὰ προκείμενα στερεὰ σώματα, ὅταν ἀκτὶς
ἡλίου διὰ τῶν χρωμάτων προσβάλη, ὥσπερ ἔστιν ἐναργῶς ἰδεῖν, ὅταν διὰ
τῶν κεχρωματισμένων σπέκλων προσβάλη ἀκτὶς ἡλιακῆ· φ' γὰρ ἂν στερεῶ 35
σώματι προσπέσῃ ἡ διὰ τοῦ σπέκλου προσπίπτουσα ἀκτὶς, τοῦτο χρώνυσιν
ὁμοίως τῷ δι' οὐ προσέπεσε χρώματι. ὄηλον οὖν εἶναι ἐπιγίνονται ἐνέρ-
20 γειά τις ἀσωμάτως ἐξ ἄλλων εἰς ἄλλα. ἔπειτα εἰ τὸ μὲν ριπτούμενόν
ἔστιν ὁ λίθος ἢ τὸ βέλος, τὸ δὲ κινεῖν καὶ ἀποβιαζόμενον ὁ ἄνθρωπος,
τί ἐκώλυε καὶ κενοῦ ὄντος τοῦ μεταξὺ ῥῖψαί τι; εἰ γὰρ νῦν σώματος
ὄντος τοῦ μεταξὺ καὶ τοῦ ἐμποδίζοντος ταῖς κινήσεις τῶν σωμάτων καὶ
25 δεομένων τῶν κινουμένων διελεῖν τὸ μεταξὺ ὅμως κινεῖνται, τί ἐκώλυε 40
κενοῦ ὄντος τοῦ μεταξὺ ῥῖψαί βέλος ἢ λίθον ἢ τι τοιοῦτον ὄντος καὶ τοῦ
ριπτοῦντος καὶ τοῦ ριπτούμενου καὶ τῆς χώρας;

p. 215^a2 Ἀνάγκη δὲ ἄνπερ ἡ βία τις. εἶναι καὶ τὴν κατὰ φύσιν·
ἡ μὲν γὰρ βία τις ἢ παρὰ φύσιν.

Ἐπειδὴ διελεῖ τὴν κίνησιν εἰς τὴν βίαιον καὶ τὴν κατὰ φύσιν, συμ- 45
30 βάλλεται δὲ αὐτῷ πρὸς τὴν δεῖξιν ἢ παρὰ φύσιν, διὰ τοῦτο φησιν εἶναι

1 εἴη] ἢ G 4 βία om. K 5 ἀσώματων t: ἀσώμα G: ἀσωμά-
των KM 6 ριπτούμενον K 7] εἰ K 7 ταῦτα K 8 τῷ M 8 τις
ante ριπτῆ trailéit t 10 ἐνεργείας KM, qui omittunt μαρτυρούμενος—ἐνεργεία
12 ριπτούμενον K: ριπτούμενον M post ριπτούμενον interpolat ὄηλον δὲ ἐξ t 14 καὶ
om. M ἀσωμάτως t 15 χρωωνούσας K καὶ στερεὰ Gt σώματ M
16 προσβάλη t: προσβάλλει GtM: προσβάλλει K 17 σπέκλων et 18 τοῦ σπέκλου Diels:
σπεκλων (sic) et τοῦ σπεκλου KM: σέκλων et τῆς σέκλου Gt 17 προσβάλλη M φ']
ὡς G 20 ἐν ἐν G 19 τῷ τὸ K: τοῦ t 20] ἐκ τῶν M: ἐκ τῶν G 21 ἐπιγίνονται om. M
21 ἀσώματος t 22 ἄλλα ἢ ἄλλας G 21 ριπτούμενον K 21] ἢ τὸ K: ἢ τὸ G 23 τοῦ
τῶ om. K' μεταξὺ καὶ GtK: μεταξὺ M 27. 28 -περ ἡ βία τις παρὰ φύσιν om. K
εἶναι—γὰρ βία τις t: om. M 29 εἴη K 30 αὐτό t

ἢ βίαιος κίνησις, ἔστι καὶ ἡ παρὰ φύσιν· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ βία ἢ q 5^v
παρὰ φύσιν. εἰ τοίνυν ἔστι παρὰ φύσιν κίνησις κενοῦ ὄντος, δεῖ προηγεῖ-
σθαι τὴν κατὰ φύσιν· ἀλλὰ μὴν ἡ κατὰ φύσιν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἡ παρὰ 60
φύσιν ἄρα. δείκνυσι δὲ ἐφεξῆς πῶς οὐκ ἔστιν ἡ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ
5 τὸ μὴ εἶναι τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν ἐπὶ τοῦ κενοῦ οὐδεὶς λόγος ἀναγκαῖος
ἀπέδειξεν, οὐκ ἂν ταύτῃ ἀναιροῖτο ἡ παρὰ φύσιν. καὶ οὐ δήπου λέγω ὅτι
κενὸν ἔστιν ἐνεργεῖα τὸ δι' οὐ κινουόμενα, ἀλλ' ὅτι καὶ κενὸν
ἦν, οὐδὲν ἐκώλυεν εἶναι κίνησιν.

p. 215*11 Τὸ δὲ κενὸν μὴ ὄν τι καὶ στέρησις δοκεῖ εἶναι. |

10 Οὐχ ὅτι μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν ἐστιν, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ὕλη καὶ στέρησις q 6^v
λέγεται καὶ τὸ μὴ ὄν τῷ μηδὲν εἶναι τῶν φυσικῶν σωμάτων ἐνεργεῖα,
οὕτως δὴ καὶ τὸ κενὸν τῷ μηδὲν εἶναι τῶν πεφυκότων ἐγγίνεσθαι ἐν αὐτῷ
σωμάτων καὶ στέρησις λέγεται' ἂν καὶ τὸ μὴ ὄν.

p. 215*11 Ἡ δὲ φύσει φορὰ διάφορος.

15 Τὰ μὲν γὰρ ἄνω κατὰ φύσιν κινεῖται, τὰ δὲ κάτω· ὥστε διάφοροι 6
αἱ φυσικαὶ κινήσεις.

p. 215*12 Ὅστε ἔσται τὰ φύσει διάφορα.

Τουτέστι τὰ φύσει κινούμενα. εἰ δὲ τὰ κινούμενα κατὰ φύσιν διά-
φορα, ἐν δὲ τῷ κενῷ οὐδεμία ἐστὶ διαφορὰ ἐφ' ᾧ κινουόμενα, οὖν ἀνάγκη
20 θάτερον, ἢ μὴ γίνεσθαι ἐπὶ κενῷ κίνησιν, ἢ μηδὲν κατὰ φύσιν κινεῖσθαι.

p. 215*14 Ἐτι νῦν μὲν κινεῖται τοῦ ὄσαντος οὐχ ἀπτομένου. 10

Ἐνθεν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατασκευάζει τὸ μὴ ἂν γενέσθαι ἐν τῷ κενῷ
παρὰ φύσιν κίνησιν. τὸ δὲ οὐχ ἀπτομένου τοῦ ὄσαντος ἀντὶ τοῦ οὐ
μέχρις ἂν κινῆται ἀπτομένου, ἐπειτοί γε ἐν τῷ ὠθεῖν δηλονότι ἦπτε-
25 το τοῦ βέλους ἢ τοῦ λίθου. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐναπολαβοῦσα ἡ χεὶρ μεταξὺ 15
ἑαυτῆς καὶ τοῦ λίθου ἀέρα τινά, οὕτως τῷ ὠθεῖν τὸν ἀέρα ὠθεῖ τὸν λίθον,

1 παρὰ GKM: κατὰ t 6 ὑπέδειξεν M 9 lemma habet G καὶ στέρησις om.
G: καὶ στέρησις δοκεῖ εἶναι om. K 11 μὴ ὄν om. G τῷ Mt: τὸ K: om. G
11. 12 τῶν φυσικῶν σωμάτων—εἶναι om. G φυσικῶν σωμάτων ἐνεργεῖα, οὕτως δὴ K¹¹:
πεφυκότων ἐγγίνεσθαι ἐν αὐτῇ εἰδῶν, οὕτως δὲ t 12 τῷ] τὸ K 14 lemma habet G
διάφορος om. K 17 lemma habet G ἔσται Gt: om. KM 19 οὖν K¹¹:
20 γενέσθαι Gt 21 κινεῖται M et K, qui cetera lemmatis verba omittit: κινεῖται
τὰ βίαια t et Aristotelis codices (praeter E), at cf. Simplic. p. 668, 8. Th¹¹ijst.
p. 293, 15 22 Ἐνθεν GKM: Ἐντεῦθεν t καθ' αὐτὸ κατασκευάζει KM: κατασκευάζει
καθ' αὐτὸ Gt γένεσθαι (sic) K 24 κινεῖται K et primitus M 25 ἐπεὶ δὲ fit
26 οὕτως t ὠθεῖ] ὠθει K

ὁμοίως δὲ οὐδὲ ἡ νευρά μεταξὺ ἑαυτῆς καὶ τοῦ βέλους, ἀλλ' ἐφαρμόζουσιν α ἑ
αὶ ἐπιφάνειαι ἀλλήλαις, ἢ τε τοῦ ῥιπτοῦντος καὶ ἡ τοῦ ῥιπτουμένου,
πότερον πρὶν ἀψασθαι τοῦ ῥιπτουμένου ὀπίσθεν τὸν ἀέρα, καὶ οὕτως ὠθη-
σαι αὐτό, γίνεται τις κίνησις τῷ λίθῳ ὅπ' αὐτῆς τῆς χειρὸς ἀμέσως ἢ
5 τῷ βέλει ὑπὸ τῆς νευρᾶς, ἢ οὐ; εἰ μὲν οὖν μηδεμίᾳ ὥσις γίνεται ὑπὸ τῆς
χειρὸς ἢ τῆς νευρᾶς, οὐκ ἔδει ἐν τῷ ὠθεῖσθαι τὸν λίθον ἐπὶ τὸν παρὰ 20
φύσιν τόπον οἰσασθαι ποτε τῆς χειρὸς· οὔτε γὰρ ὑπὸ τῆς ἐμφύτου
ὀρμῆς ἐπὶ τὸ παρὰ φύσιν φέρεται, οὔτε ἡ χεὶρ ἀμέσως ὠθησαι αὐτὸν
δύναται. νῦν δὲ ὠθεῖται μηδενὸς μεταξὺ ἐναπειλημμένου ἀέρος· ὥστε εἰ
10 μὴ ἔστι μεταξὺ τῶν ἀήρ, τὸ πρῶτως ὠθησαν ἡ χεὶρ ἔστιν ἢ ἡ νευρά, εἰ
καὶ ὁ ἀήρ λοιπὸν, ὡς φασί, τὴν ὠθησιν διαδέχεται. εἰ δὲ ἐνδέχεται ὄλωσ
ὑπὸ τῆς χειρὸς ἀμέσως γενέσθαι ὠθησιν, τί κωλύει καὶ ἐπὶ κενῷ τὸ αὐτὸ
τοῦτο γενέσθαι; οὐδὲν γὰρ μοι διαφέρει τὸ ἐπὶ πλεόν ἢ ἕλαττον διὰ κενῷ 25
ἢ διὰ σώματος γενέσθαι.

15 p. 215^a19 Ἔτι οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι [ᾧτι] διὰ τί κινηθὲν στήσεται.

Ἔτερον τοῦτο ἔστιν ἐπιχείρημα, ὅτι οὐδὲν κινεῖται ἐν τῷ κενῷ παρὰ
φύσιν. φημί δὲ ἐγὼ ὅτι ὡσπερ σὺ ὁ τὴν ὠθησιν τοῦ ἀέρος αἰτιώμενος
τῆς παρὰ φύσιν κινήσεως μέχρι τοσούτου λέγεις κινεῖσθαι αὐτό, μέχρις ἂν
ἐκλυθῇ ἢ ἐνδοθεῖσα τῷ ἀέρι κινητικὴ δύναμις ἐκ τοῦ τὴν ἀρχὴν ὤσαντος. 30
20 οὕτω δηλονότι καὶ εἰ ἐπὶ κενῷ παρὰ φύσιν κινηθεῖ τι, μέχρι τοσούτου
ἐκινεῖτο, μέχρις ἂν ἐξασθενήσῃ ἢ ἐνδοθεῖσα αὐτῷ κινητικὴ δύναμις ὑπὸ
τοῦ τὴν ἀρχὴν ὤσαντος.

p. 215^a22 Ἔτι νῦν μὲν εἰς τὸ κενὸν διὰ τὸ ὑπείκειν φέρεσθαι
δοκεῖ. ἐν δὲ τῷ κενῷ πάντῃ ὁμοίως (τὸ) τοιοῦτον.

25 Ἔτερον τοῦτο ἐπιχείρημα ἐξ αὐτῶν ὧν λέγουσιν οἱ τὸ κατεσπαρμένον 35
κενὸν ὑποτιθέμενοι ἐν τοῖς σώμασιν, οἵτινές εἰσιν οἱ περὶ Δημόκριτον.
νῦν μὲν γὰρ, φησί, τὴν αἰτίαν ἀποδιδοῦσθε τοῦ μᾶλλον μὲν κινεῖσθαι ἐν

1 ἡ νευρά Gt: πνεῦμα K et compend. M   2 ἢ (post καὶ) om. M   2. 3 ῥιπτομένου utro-
bique K   4 αὐτό Mt: αὐτῷ Gt: αὐ K   4. 5 ἢ τῷ KM: ὡσπερ τῷ Gt   5 οὐ-
δεμία K: μηδεμία (sic) t   ὥσις KM: ὠθησις Gt   6 ὠθεῖται M   7 ὑπὸ] ἐπὶ K
8 ὠθεῖται αὐτὸν K   10 ὠθεῖσαν K   εἰ om. Gt   11 λοιπόν, ὡς φασί K: ὡς
φασί λοιπόν M: φασί λοιπόν Gt   ὠθησιν Gt: αἰσθησιν KM   διαδέχεται] δέχε-
ται K   12 ὠθησιν (ex ὠθησιν) corr. M   τὸ om. K   13 πλεόν Gt
14 γενέσθαι KM: κινεῖσθαι Gt   15 εἰπεῖν ἔχοι (ἔχει K) KM: ἔχει εἰπεῖν t Aristoteles
ὅτι διὰ τί κινηθὲν στήσεται om. K   εἰ deleuit t, qui vox στήσεται ποῦ   16 ἔστιν
om. M   post κενῷ repetit ὅτι Gt   17 εἰ ὁ om. Gt   18 τοσούτον K   λέγει G
21 ἐκινεῖτο Gt KM: κινεῖσθαι t   ἐξασθενήσῃ K   ὑπὸ om. K   23 ἔτι M: ἔτι
ἐξ K t   23. 24 διὰ τὸ ὑπείκειν τοιοῦτον om. K   24 τὸ t: om. M   27 ἀπο-
διδοῦσθε Gt: ἀποδιδούσθε KM: ἀποδιδούσθε t

ἀέρι ἤττον δὲ ἐν ὕδατι ἐν δὲ τῇ γῆ μῆδαμῶς, ἐπειδὴ πάντα μὲν ἐκ τῆς η θ
 τοῦ κενοῦ συμπλοκῆς καὶ τῶν ἀτόμων συνέστηκεν, οὐχ ὁμοία δὲ ἐν πᾶσιν
 ἢ συμπλοκῆ, ἀλλ' εἰσὶ τὰ κενὰ ἢ μείζονα ἢ ἐλάττωνα ἐν τοῖς σώμασι.
 διὰ τοῦτο ἐν μὲν τῷ ἀέρι θᾶττον κινεῖται, διότι μεγαλομερῆ ἐστὶ τὰ τοῦ
 5 ἀέρος κενά· ὠθοῦμεναι οὖν αἱ τοῦ ἀέρος ἄτομοι ὑπὸ τοῦ κινουμένου η
 ῥαδίως εἰς τὰ κενὰ χωροῦσι καὶ διδῶσι τὴν πάροδον τῷ κινουμένῳ. ἐν
 δὲ τῷ ὕδατι βραδυτέρα ἢ κίνησις· μικρότερα γὰρ τὰ κενά, καὶ ἡ πιλῆσις
 οὖν ἢ εἰς αὐτὰ χρονιωτέρα. ἐν δὲ τῇ γῆ διὰ τὸ πᾶν μικρομερῆ εἶναι
 τὰ κενὰ κίνησις οὐ γίνεται· οὐ γὰρ δύνανται εἰς αὐτὰ πιληθῆναι αἱ ἄτομοι.
 10 εἰ τοίνυν, φησὶν, ἐπὶ τούτων οὕτως ἢ κίνησις γίνεται, ἐὰν ὄλον ἢ κενόν,
 ποῦ οἰσθήσεται, φησὶν; οὐ γὰρ ἄλλο ἄλλου μέρος τοῦ κενοῦ μᾶλλον
 ὑπεικτικόν, ἀλλὰ πάντη οὐδὲν ἐμποδίζει· ὥστε πανταχοῦ ὁμοίως οἰσθήσε- η
 15 ται. νῦν μὲν γὰρ θ πῆ τῷ ὠθοῦντι παρείκουσιν αἱ ἄτομοι, κινεῖται τὰ κι-
 νούμενα ἢ ἄνω ἢ κάτω ἢ ἀλλαχοῦ, ἐν δὲ τῷ κενῷ πάντη ὁμοίως ὄντος
 ὑπεικτικῶ, εἰ δεῖ ὑπεικτικὸν εἰπεῖν τὸ κενόν, μᾶλλον δὲ μῆδαμῆ μῆδαμῶς
 ἐμποδίζοντος, εὐλογον τὸ πανταχοῦ φέρεσθαι τὸ κινούμενον, καὶ μη-
 δὲν μᾶλλον ὦδε ἢ ὠδε. τοῦτο δὲ ἄλογον καὶ ἀδύνατον. καὶ εἰ θ σφ
 μεγαλομερῆ εἰσὶ τὰ κενά, τοσοῦτῳ θᾶττον ἢ κίνησις, ἐὰν ἄρα ὄλον ἢ
 κενόν, ἀχρόνως ἐν αὐτῷ κινήθησεται. τοῦτο δὲ τὸ ἐπιχείρημα δυνατὸν
 20 μὲν καὶ ὡς συνεχὲς τοῖς ἀνωτέρω λαβεῖν, ὅτι νῦν μὲν ἴσως τοῦ τὰ παρὰ θ
 φύσιν κινούμενα μὴ ὁμοίως διὰ παντὸς φέρεσθαι ταύτην ἂν ἀποδοῖεν τὴν
 αἰτίαν, ἐὰν δὲ ὄλον ἢ κενόν, τί ἂν εἴποιεν; ἢ γὰρ ἀχρόνως οἰσθήσεται
 ἢ πανταχοῦ. μᾶλλον (δὲ) διὰ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα εἴρηται ὅτι οὔτε ὡς τὸ δι'
 οὐ δυνατὸν διὰ κενοῦ γενέσθαι τὴν κίνησιν. οὔτε γὰρ τὸ θᾶττον ἔσται ἐν
 25 αὐτῷ καὶ βραδυτέρον, οὔτε τὸ ὦδε μᾶλλον ἢ ὠδε· πανταχοῦ γὰρ ὁμοίως.
 ὥστε τοῖς ἐξῆς μᾶλλον συντακτέον αὐτό, οὐ τοῖς ἔμπροσθεν. |

p. 215^a24 Ἔτι δὲ ἐκ τῶν ὦδε φανερὸν τὸ λεγόμενον· ὁρῶμεν γὰρ τὸ η θ
 αὐτὸ βάρος καὶ σῶμα θᾶττον φερόμενον διὰ δύο αἰτίας.

Δείξας ὅτι οὔτε ὡς ποιητικὸν αἰτίον ἐστὶ κινήσεως τὸ κενὸν οὔτε ὡς
 30 τελικόν, βούλεται λοιπὸν δεῖξαι ὅτι οὔτε ὡς τὸ δι' οὐ αἰτίον ἐστὶ κινήσεως,

3 ἢ πλοκῆ M 4 διότι KM: διὸ Gt 5 τοῦ κινουμένου Gt: τὰ (ex τοῦ fecit M) κινού-
 μενα KM 8 οὖν om. Gt ἢ πρὸς αὐτὰ G 9 πιληθῆναι (sic) t 11 ἄλλου ἄλλο t
 12 ὑπεικτικόν K: ὑφεκτικόν M ἐμποδίζει t 13 παρείκουσιν scripsi: παρήκουσιν G:
 παρείκασιν KM: ὑπεικουσιν t 14. 15 ὄντως ὑπεικτικῶ (ὑπεκτικῶ K: ὑφεκτικῶ M: si-
 militer in proximis) GKM: ὄντι ὑπεικτικῷ t 15. 16 δὲ μῆδενός μῆδαμῶ ἐμποδίζον-
 τος Gt 17 post θ σφ addit μᾶλλον t 18 εἰσι] ἢ G τοσοῦτω (sic) K ὄλον ite-
 rat M ἢ M: ἢ K: εἴη Gt 19 ἐν αὐτῷ] ἐαυτῷ K δὲ om. Gt 20 τοῦ τὰ] τὰ
 τοῦ G 21 μὴ om. M 23 πανταχοῦ μᾶλλον. διὰ libri τὸ (ante ἐπιχείρημα) om. K
 ὅτι οὐδὲ ὡς διὰ τοῦ δι' οὐ? 25 τὸ ὦδε μᾶλλον] γὰρ μᾶλλον ὦδε M ἢ ὦδε παν-
 ταχοῦ. οὐ γὰρ G ὁμοίως ἔχει t 26 ἐξοῖς K 27 lemma om. K ἐκ M: καὶ
 ἐκ t Arist. 29 τὸ κενόν K 30 ὅτι om. K οὔτε] immo οὐδὲ

οἷον ὅτι αἴτιον τὸ κενὸν ὡς δι' αὐτοῦ φερομένων τῶν σωμάτων, ἡ δὲ ὡσπερ νῦν δι' αἴρος ἢ δι' ὕδατος ἢ τῶν σωμάτων γίνεται κίνησις. εἰ γὰρ δειχθῆ ὅτι οὐδ' οὕτως ἐστὶ κινήσεως αἴτιον, οὐδὲ ἐνδέχεται κενοῦ ὄντος κίνησιν δι' αὐτοῦ γενέσθαι τὴν κατὰ φύσιν. ἀδείκνυται δὲ ὅτι οὐδὲ 5 τὴν παρὰ φύσιν· ἔοικεν ἄρα κενοῦ ὄντος μὴ ἐνδέχεσθαι κίνησιν εἶναι ἀλλὰ μὴν ἐστὶ κίνησις· κενὸν ἄρα οὐκ ἐστίν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς προέκειτο δεῖξαι. δείκνυσι δὲ ὅτι ἀδύνατον διὰ κενοῦ κίνησιν εἶναι ἐκ τῆς ἀνίσου κινήσεως· ἐστὶ γὰρ τις κίνησις ἣ μὲν θάττων ἢ δὲ βραδυτέρα. ὁρῶμεν οὖν, φησὶν, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὅτι αἱ ἀνισοὶ κινήσεις διὰ δύο γίνον- 10 ται αἰτίας, ἡ τῆς διαφέρειν τὸ δι' οὗ (τὸ γὰρ αὐτὸ βᾶρος δι' ὕδατος μὲν κινούμενον βραδυτέρον κινήθησεται, δι' αἴρος δὲ ταχύτερον), καὶ τὸ αὐτὸ πάλιν ἢ δι' οὗ φέρεται, μὴ ὡσαύτως δὲ ἔχον, ἀνισὸς γίνεται κίνησις· ὡσπερ γὰρ βραδυτέρον δι' ὕδατος ἐκινεῖτο διὰ τὸ δυσδιαιρετώτερον εἶναι τοῦ αἴρος διὰ τὴν παχύτητα καὶ δαπανᾶσθαι χρόνον ἐν τῇ διαιρέσει, 15 οὕτως καὶ τὸ αὐτὸ ἢ δι' οὗ κινεῖται, οἷον ὁ ἀήρ, φέρεται δὲ νῦν μὲν δι' ἐστῶτος αὐτοῦ ἄλλοτε δὲ ἀντικινουμένου, θάττων φέρεται δι' ἐστῶτος· 15 ἀνακρουόμενον γὰρ ὑπ' αὐτοῦ ἐμποδίζεται τοῦ πρόσω· δυσχερεστέρα γὰρ ἢ διαίρεσις γίνεται διὰ τὸ ἐξολισθάνειν κινούμενον τὸν αἶρα καὶ διὰ τὴν ἀντῶθησιν. οὕτω μὲν οὖν ἀνισὸς ἢ κίνησις γίνεται τοῦ μὲν κινουμένου 20 τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ δὲ δι' οὗ κινεῖται οὐ τοῦ αὐτοῦ, καὶ τὸ αὐτὸ δὲ τὸ δι' οὗ ἢ τὸ κινούμενον δὲ μὴ τὸ αὐτό, καὶ οὕτως ἀνισὸς γίνεται ἢ κίνησις. τὸ γὰρ λιτριαιὸν βᾶρος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ αἴρος θάττων καταφέρεται τοῦ ἡμιλιτριαίου· ἢ γὰρ μεζῶν ῥοπή θάττων διαιρεῖ. καὶ ἢ αὐτὴ δὲ ῥοπή ἢ, οἷον διλιτριαία, τοῖς σχήμασι δὲ διαφέρει, καὶ τὸ μὲν σφαιρικὸν ἢ τὸ 25 δὲ πλατὺ, θάττων τὸ σφαιρικὸν τοῦ πλατέος κατανεχθήσεται διὰ τοῦ αὐτοῦ αἴρος· ὅσον γὰρ ἂν ἢ πολυγωνιώτερον, τοσοῦτον θάττων ποιεῖται τὴν διαίρεσιν, τὸ δὲ πολυγωνιον προκύπτει ἤξει εἰς τὸ ἀγώνιον, λέγω δὲ τὸ σφαιρικόν. πάντων οὖν ταχύτερον τὸ σφαιρικὸν σχῆμα καταφέρεται (κατὰ σημείον γὰρ ποιεῖται τὴν τομὴν), τὸ δὲ πλατὺ ἅτε ὑπὸ πλείονος αἴρος

1 αὐτοῦ Mt: αὐτῶν K: αὐτῶν G φερομένων (φερόμενον G) τῶν σωμάτων GK: τὰ σώματα φέρεσθαι t 3 δειχθῆ M: δειχθῆ K: δειχθείη Gt 6 προέκειτο M 8 τι G θάττων K 9 οὖν] γὰρ M αἰ om. K 11 δὲ παχύτερον K 13 δι' ὕδατος βραδυτέρον (it δυσδιαιρετώτερον (cf. ad p. 638,24) G: δυσδιαίρετον KMt 14 παχύτητα scripsi: ταχύτητα KMt: πρᾶυτητα G 15 οὕτω t φέρεται t: φέρεται GK 16 δι' ἐστῶτος scripsi utrobique: priore loco ἐστῶτος δι' (iK) et διεστῶτος t, altero loco διεστῶτος KMt et δὲ ἐστῶτος G 17 ἀνακρουόμενοι K 18 διὰ τὸ] διὰ τὸν t ἐξολισθάνειν G: fort. ἐξολισθάνειν 19 ἀντῶθησιν Mt: ἀντῶθωσιν K: ἐξῶθησιν G μὲν οὖν ἀνισὸς KM: μὲν ἀνίσως Gt 21 ἀνισὸς GK: ἀνίσως (sic) t 22 ἐπὶ GK: διὰ t, at cf. p. 650,12 al. αὐτοῦ om. K αἴρος KM: βᾶρος G: om. t 23 ἡμιλιτριαίου βᾶρος t ἢ γὰρ μεζῶν KM: γὰρ ἢ μεζῶν (addita distinctione post καταφέρεται) G: ἢ μεζῶν γὰρ t 23. 24 ῥοπή ἢ KMt: ῥοπή θάττων διαρῆ G 24 διλιτριαία scripsi: διλιτριαία M: δύο λιτριαιῶν GKt διαφέρει scripsi: διαφέρει KM: διαφέροντα (it 25 πλατὸν, τᾶττων K τὸ] ἦτοι G 26 ὅσον et τοσοῦτω Gt πογωνιώτερον (sic) K: ὀλιγωνιώτερον (sic) et v. 27 τὸ δὲ ὀλιγόνιον (sic) t τὴν om. t 27 ἔξει K: ἦρει M λέγω δὲ KM: τωδῆ (sic) G: ὅπερ ἐστὶ t 29 σημείων K 29. p. 647,1 τὸ δὲ πλατὺ — τομὴν om. M

ἀνεχόμενον βραδυτέραν ποιείται τὴν τομὴν, ὡσπερ τῶν μαχαίριων τὰ ἀμ- q 6^v
βλέα. διὸ ὅσῳ σφαιροειδές τι ἤ, εὐκύλιστον μᾶλλον ἔστιν, οἷον ὁ κύλιν- 25
δρος καὶ τὰ πολυγώνια τῶν σχημάτων. διὸ σφαῖρα πάντων μᾶλλον εὐκύ-
λιστος (κατὰ σημεῖον γὰρ ἄπτεται τοῦ ἐπιπέδου), ὁ δὲ κύβος πάντων
5 μᾶλλον δυσκύλιστος· πολλὴν γὰρ τοῦ ἐπιπέδου κατέχει μοῖραν. οὕτως οὖν
καὶ ἐπὶ τῶν καταφερομένων τὰ σφαιρικά θάττονα ποιεῖ τὴν κίνησιν διὰ
τὸ ὑπὸ ὀλίγου ἀνέχεσθαι ἀέρος, τὸ δὲ ὀλίγον τοῦ πλείονος εὐδικαιρετώ-
τερον τὸ αὐτὸ ὄν.

Αἱ μὲν οὖν αἰτίαι τῆς ἀνίσου κινήσεως αὐται, ἀδύνατον δέ, φησίν, εἰ
10 διὰ κενοῦ γίνονται ἢ κινήσεις, τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀνισοὶ γίνονται αἱ κινήσεις 30
ἀποδοῦναι· ἀνάγκη γὰρ ἰσοταχῶς ἐπὶ κενοῦ πάντα κινεῖσθαι, μᾶλλον δὲ
μηδὲ ὅλως δυνατὸν εἶναι κινήσιν ἐπὶ κενοῦ γενέσθαι. δείκνυσι δὲ τοῦτο
οὕτως· λαμβάνει ὄσο τινὰ διαστήματα ἴσα τῷ μήκει, οἷον σταδιαῖα, ἀέρα
καὶ ὕδωρ, καὶ ἔν τι καὶ τὸ αὐτὸ δι' ἀμφοτέρων κινούμενον, ἢ δύο ἰσόρ-
15 ροπα καὶ ἰσοσχήμονα (οὐδὲν γὰρ διαφέρει), οἷον δύο σφαίρας χρυσοῦ λι-
τριάδας τῷ βάρει· ἐάν οὖν ἡ μὲν διὰ τοῦ ἀέρος κινήθῃ ἢ δὲ διὰ τοῦ
ὑδατος, ἐπειδὴ λεπτομερέστερος ὁ ἀήρ τοῦ ὕδατος, θάττον δηλονότι διελεύ- 35
σεται ἢ ἑτέρα τὸν σταδιαῖον ἀέρα ἢ ἢ ἑτέρα τὸ ὕδωρ. ἔξουσι δὲ, φησί,
τοῦτον τὸν λόγον πρὸς ἀλλήλους οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων, ὃν λόγον ἔχει
20 ὁ ἀήρ πρὸς τὸ ὕδωρ παχύτητι καὶ λεπτότητι. εἰ γὰρ διπλασίονι λόγῳ
λεπτομερέστερος εἴη ὁ ἀήρ τοῦ ὕδατος, ἀνάγκη καὶ τοὺς χρόνους τῶν κι-
νήσεων τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν ἀντεστραμμένως πρὸς ἀλλήλους· διπλασίων
γὰρ ἔσται ὁ χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ χρόνου ἐν ᾧ κινεῖ-
ται διὰ τοῦ ἀέρος, καὶ ὅσῳ λεπτομερέστερόν ἐστι τὸ δι' οὗ ἡ κίνη-
25 σις, τοσοῦτῳ ὁ χρόνος τῆς κινήσεως μειοῦται. τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόν- 40
των δείκνυσιν ὅτι ἀδύνατον κινήσιν διὰ κενοῦ γενέσθαι, τούτῳ τῷ τρόπῳ·
δείκνυσι δὲ ἐπὶ καταγραφῆς, καλεῖ δὲ τὸ μὲν κινούμενον α, τὸν δὲ ἀέρα
δ, τὸ δὲ ὕδωρ β, χρόνον δὲ τὸν μὲν τῆς διὰ τοῦ ὕδατος κινήσεως γ, τὸν
δὲ τῆς διὰ τοῦ ἀέρος ε, λαμβάνει δὲ ἴσον τῷ ὕδατι καὶ τῷ ἀέρι κενόν,
30 ὃ καλεῖ ζ. εἰ οὖν ἐνδέχεται κινήθῃναι διὰ κενοῦ, ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ἐν

1 μαχαίριων M: μαχερίων K: μαχαίρων Gt 1. 2 τὰ ἀμβλέα G: τὰ ἀμφλέα KM: αἱ
ἀμβλείαι t 2 τι ἢ KM: ἔστιν Gt εὐκύλιστον K 3 πολυγόνια K: ὀλι-
γόνια t ἢ σφαῖρα M 4 κύβος t 5 μᾶλλον om. (Gt 6 καὶ initio versus
iterat M ἐπὶ τῶν κατὰ σφαιρικᾶ (sic) K θάττον Gt ποιεῖται fortasse recte Gt
8 ὃν om. Gt 9 αἱ μὲν οὖν αἰτίαι τῆς ἀνίσου κινήσεως αὐται M: *ἢ μὲν οὖν αἰτίαι τῆς
(om. 9. 10 ἀνίσου — κινήσεις, scilicet verba αἱ μὲν — γίνονται ἢ κινήσεις lemma esse existimans
more solito decurtavit) K: αἱ αὐταὶ μὲν οὖν αἰτίαι — κινήσεως G: αὐταὶ μὲν οὖν αἱ αἰτίαι —
κινήσεως t 10 γένοιτο κινήσεις M τὴν αἰτίαν om. G αἱ om. Gt 11 γὰρ
KM: om. G: δὴ οὖν t πάντῃ M 13 λαμβάνει γὰρ δύο t 17. 18 διελύσε-
ται K 18 δὴ om. KM 20 διπλασίονι K 23. 24 διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ
χρόνου ἐν ᾧ κινεῖται om. K 24 λεπτομερέστερον εἶναι ἔστι K 25 τοσοῦτον KM
τοίνυν KM: οὖν Gt 27 δὲ ἐπιγραφῆς K 28 et 29 τῆς διὰ scripsi: διὰ τῆς libri,
sed. v. 29 τῆς om. M 28 κινήσεως τοῦ ὕδατος traicit K 29 τὸ ὕδατι t 30 εἰ
οὖν] δ G post κινήθῃναι addit τι M

χρόνον, κεινίσθω τὸ $\bar{\alpha}$ ἔν τινι χρόνῳ διὰ τοῦ κενοῦ τοῦ $\bar{\zeta}$, καὶ ἔστω, q 6^v
 φησί, ὁ χρόνος ἐν $\bar{\psi}$ κινεῖται διὰ τοῦ κενοῦ ὁ $\bar{\eta}$. ἐπεὶ οὖν παντὸς χρόνου 45
 πεπερασμένου πρὸς πάντα χρόνον πεπερασμένον λόγος τις, ἀνάγκη καὶ τὸν
 χρόνον ἐν $\bar{\psi}$ ἐκινήθη διὰ τοῦ κενοῦ ἔχειν τινὰ λόγον πρὸς τὸν χρόνον
 5 ἐν $\bar{\psi}$ ἐκινήθη διὰ τοῦ σώματος. εἰ δὲ ὁ χρόνος πρὸς τὸν χρόνον ἔχει
 λόγον, ὡς δ' ἂν ἔχῃσι πρὸς ἀλλήλους οἱ χρόνοι, οὕτως ἀνάγκη ἔχειν καὶ
 τὰ δι' ὧν ἡ κίνησις, καὶ ἔμπαλιν ὃν ἂν ἔχῃσι λόγον δι' ὧν ἡ κίνησις,
 τοῦτον ἀνάγκη τὸν λόγον ἔχειν καὶ τοὺς χρόνους, εὐδὴλον ὅτι ὃν λόγον 50
 ἔχει ὁ χρόνος τῆς κινήσεως ὁ διὰ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸν χρόνον τῆς κινή-
 10 σεως τὸν διὰ τοῦ πλήρους, οἷον τοῦ ὕδατος, τοῦτον τὸν λόγον ἔχει τὸ κενὸν
 πρὸς τὸ πλήρες, οἷον εἰ δεκαπλασίῳ ἐστὶν ὁ χρόνος ἐν $\bar{\psi}$ ἐκινήθη διὰ
 τοῦ ὕδατος τοῦ χρόνου τοῦ διὰ τοῦ κενοῦ, δεκαπλασίῳ παχύτερον ἐστὶ
 τὸ ὕδωρ τοῦ κενοῦ, καὶ τὸ κενὸν δηλονότι δεκαπλασίῳ λεπτομερέστερον
 τοῦ ὕδατος. ἀλλ' ἀδύνατον τὸ κενὸν πρὸς τὸ σῶμα λόγον τινὰ ἔχειν. καὶ
 15 κατασκευάζει τοῦτο ἐναργῶς. τὸ γὰρ ὑπερέχον, φησί, τινὸς ἔχει | αὐτὸ τε q 7^v
 ἐκεῖνο ὅλον οὐ ὑπερέχει, καὶ τὴν ὑπεροχὴν ἧ ὑπερέχει αὐτοῦ. οἷον τὰ
 τέσσαρα ὑπερέχει τῶν τριῶν μονάδων· ἔχει οὖν τὰ τέσσαρα τὰ τε τρία αὐτὰ
 ὧν ὑπερέχει, καὶ τὴν ὑπεροχὴν ἧ ὑπερέχει αὐτῶν, λέγει δὴ τὴν μονάδα.
 ὥσπερ οὖν ὁ ἀριθμὸς τοῦ μηδενὸς οὐχ ὑπερέχει οὐδὲ ἔχει λόγον τινὰ
 20 πρὸς τὸ μηδέν (εἰ γὰρ ὑπερέχει τοῦ μηδενὸς ὁ ἀριθμὸς, σύγκειται δη-
 λονότι ἐκ τῆς ὑπεροχῆς καὶ τοῦ ὑπερεχομένου, ὥστε συγκείτο ἂν ἡ
 τετράς ἐκ τε τῶν τεσσάρων· τοῦτοις γὰρ ὑπερέχει τοῦ μηδενός· καὶ ἐκ 5
 τοῦ μηδενός· αὐτοῦ γὰρ ὑπερέχει. τίς οὖν ἡ διαφορά τῆς συντιθείσης τε-
 τράδος πρὸς τὴν συντιθεμένην;), ὥσπερ οὖν ἀνόητον τὸ λέγειν ὅτι ὁ ἀριθμὸς
 25 πρὸς τὸ μηδέν λόγον τινὰ ἔχει καὶ ὑπερέχει αὐτοῦ. οὕτως δηλονότι καὶ
 ὡσαύτως κατατέλαστον ἂν εἴη τὸ λέγειν σῶμα τι πρὸς τὸ κενὸν λόγον
 ἔχειν καὶ ὑπερέχειν αὐτοῦ κατὰ παχύτητα· σύγκειται γὰρ ἐκ τε τοῦ κενοῦ
 καὶ τῆς ὑπεροχῆς. ὥστε τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ κενοῦ καὶ τοῦ ὕδατος συνέ-
 στηκεν. ἀλλὰ γελοῖον· ἀδύνατον ἄρα λόγον τινὰ ἔχειν τὸ κενὸν πρὸς τὸ 10
 30 σῶμα. εἰ δὲ τὰ δι' οὐ μηδένα λόγον ἔχῃσι πρὸς ἀλλήλα, οὐδὲ αἱ κινή-

1 καὶ κινεῖσθω K τοῦ (ante κενοῦ) om. Gt 2 ὁ $\bar{\eta}$ in eras. G 3 πεπερασμένου
 πεπερασμένον K πάντα om. Gt 3. 4 λόγος τις (τίς ἐστίν fort. recte t: ἐστὶ [om. τις]
 M). ἀνάγκη, καὶ (καὶ om. t) τὸν χρόνον ἐν $\bar{\psi}$ (τὸ α addit t) ἐκινήθη, KMt: $\bar{\eta}$ G 6 δ'
 om. t ἔχουσι K 7 καὶ ἔμπαλιν— $\bar{\eta}$ κίνησις om. G 8 εἰ δὴ οὖν
 ἀνάγκη λόγον ἔχειν τὸν αὐτὸν τὰ δι' ὧν ἡ κίνησις, καὶ τοὺς χρόνους ante εὐδὴλον interpolat
 (nimirum quia excederat particula post ὡς v. 6) t 9. 10 ὁ διὰ et τὸν διὰ GK: τῆς
 διὰ utrobique t 10 ἔχειν K 11 δεκαπλασίῳ K 14 ἀλλὰ t ἔχειν τινὰ Gt
 15 κατασκευάζειν K ἐναργῶς KM: om. (in lac.?) G: οὕτως t ὑπερέχειν G
 τινὸς φησί Gt αὐτὸ τε K 17 τέσσαρα utrobique GM: $\bar{\delta}$ Kt 19 ἀριθμὸς]
 ἀρίστως... primitus K τινὰ λόγον M 20 ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς t 21. 22 ἐκ τῆς—
 τετράς om. G 22 ἐκ τῶν (om. τῶ) M 23 συντιθείσης scripsit: συντιθείσης libri
 24 συντιθεμένην KM: συντιθεμένην Gt 25 οὕτω Gt 25. 26 καὶ ὡσαύτως KM:
 ὡσαύτως G: om. t 26 τὸ λέγειν G σῶματι K 27 αὐτὰ K σύγκειται γὰρ
 GK: συντιθεῖ γὰρ ἐν t 28 ἐκ τε τοῦ Gt 30 οὐ ὧν t, at cf. p. 657, 25. 660, 15?
 Arist. p. 216*12 codices (etiam E) exhibent τὸ ἔχουσι KM: ἔχουσι G: ἔχει t

σεις δηλονότι, οὐδὲ οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων λόγον ἔξουσι πρὸς ἀλλήλους· q 7·
 ἐδείχθη γὰρ ὅτι ὡς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα τὰ δι' ὧν αἱ κινήσεις, οὕτω καὶ
 οἱ χρόνοι ἔχουσι, καὶ ἔμπαιιν ὡς οἱ χρόνοι, καὶ τὰ δι' ὧν. εἰ τοίνυν
 μηδένα λόγον ἔχει τὸ κενὸν πρὸς τὸ σῶμα, οὐδὲ ὁ χρόνος ἐν ᾧ διὰ τοῦ
 5 κενοῦ κινεῖται πρὸς τὸν χρόνον ἐν ᾧ διὰ τοῦ σώματος· ἐν οὐδενὶ ἄρα
 χρόνῳ κινήθησεται διὰ τοῦ κενοῦ. παντὸς γὰρ χρόνου πεπερασμένου πρὸς
 πάντα χρόνον πεπερασμένον λόγος τίς ἐστιν· οὐκ ἄρα ἐν χρόνῳ διὰ τοῦ 15
 κενοῦ κινεῖται. οὐδὲ κινήθησεται ἄρα οὐδὲν διὰ τοῦ κενοῦ· πᾶσα γὰρ κί-
 νησις ἐν χρόνῳ· οὐ γὰρ ἔστιν ἄχρονος κίνησις. πρῶτον μὲν οὖν ἐπιχει-
 10 ρημα τοῦτο, δεύτερον δὲ τοιοῦτον. εἰ κινεῖται τι ἐν χρόνῳ διὰ τοῦ κενοῦ,
 ἐν ἐλάττονι δηλονότι κινήθησεται οὐ κινεῖται διὰ τοῦ πλήρους, οἷον τοῦ
 ἀέρος, τῶν αὐτῶν ὄντων, ὡς εἴρηται, διαστημάτων. φέρε γὰρ εἰ ἐν δύο
 ὥραις κινεῖτο ἐν τῷ ἀέρι, ἐν ἐλάττονι δηλονότι διὰ τοῦ κενοῦ κινήθησεται,
 φέρε εἰπεῖν ἐν ἡμίσει ὥρας. ἀλλ' ἐν τῷ ἡμίσει τούτῳ ἐν ᾧ ἐκινήθη διὰ 20
 τοῦ κενοῦ παντός, καὶ τοῦ ἀέρος μόριόν τι δηλονότι κατὰ ἀναλογίαν κινή-
 θήσεται, καλεῖ δὲ τὸ μόριον τοῦ ἀέρος θ'. συμβήσεται οὖν ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ τὸ αὐτὸ διὰ κενοῦ καὶ πλήρους κινήθησεται, ὅπερ ἄτοπον μετὰ τοῦ
 μένειν καὶ τὸ πρότερον ἄτοπον, λέγω δὴ τὸ ἔχειν λόγον τινὰ τὸ κενὸν πρὸς
 τὸ πλήρες· ὅν γὰρ λόγον ἔχει τὸ μέρος τοῦ ἀέρος πρὸς τὸν ὅλον ἀέρα,
 20 τοῦτον τὸν λόγον ἔχει τὸ ὅλον κενὸν πρὸς τὸν ὅλον ἀέρα (ἐπειδὴ καὶ
 ὁ χρόνος τοῦ μέρους τοῦ ἀέρος καὶ (ὁ) ὅλου τοῦ κενοῦ τὸν αὐτὸν λόγον
 ἔχουσι πρὸς τὸν τοῦ ὅλου ἀέρος χρόνον), καὶ πάλιν ὅν λόγον ἔχει πλήρες 25
 πρὸς πλήρες τὸ μέρος τοῦ ἀέρος πρὸς ὅλον τὸν ἀέρα, τοῦτον τὸν λόγον
 ἔξει καὶ κενὸν πρὸς πλήρες τὸ ὅλον κενὸν πρὸς ὅλον τὸν ἀέρα, διότι καὶ
 25 οἱ χρόνοι τοῦ κενοῦ καὶ τοῦ μέρους τοῦ ἀέρος τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσι
 πρὸς ὅλον τὸν ἀέρα. ἀλλ' αὐτὸς μὲν τοῦτο παραλιμπάνει τὸ ἄτοπον, ὡς
 ὀκνηλόν, λέγω δὴ τὸ πρότερον τὸ διὰ κενοῦ καὶ διὰ πλήρους ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ τὸ αὐτὸ μέγεθος κινεῖσθαι· ἵνα δὲ μή τις εἴπῃ 'ἀλλ' εἰ καὶ ἐν
 τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ διὰ πλήρους ἐκινήθη καὶ διὰ κενοῦ, ἀλλ' οὐ τὰ αὐτὰ 30
 διαστήματα· τὸ τέταρτον γὰρ τοῦ ἀέρος ὑπεθέμεθα κενεῖσθαι ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ, ἐν ᾧ τὸ πᾶν κενὸν ἐκινήθη, ἴσον δὲ τῷ ὅλῳ ἀέρι τὸ κενόν· τε-
 τραπλάσιον ἄρα διάστημα διὰ τοῦ κενοῦ ἐκινήθη ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, καὶ
 τοῦτό γε οὐδὲν ἄτοπον (τὸ) τὸ μείζον, λεπτομερέστερον δέ, ἐν ἴσῳ χρόνῳ
 τῷ ἐλάττονι καὶ παχυτέρῳ τὸ αὐτὸ μέγεθος κινήθησεται', διὰ τοῦτο ἐφεξῆς

1 ἔξωσι KM   2 ὡς ἔχωσι M   3. 9 εἰ τοίνυν—κινήσις ἐν χρόνῳ] cf. Themist.
 p. 296,4 sq.   7 τίς om. (cf p. 650,19) M, at cf. p. 654,3. 10. ad 648,3   9. 10 ἐπι-
 χειρεῖ K   10 τοιοῦτο G   τι ἐν KM: τὸ ἐν G: τὸ α. ἐν t   13 κινεῖτο] κινεῖ-
 ται M   τῷ GK: om. M: τὸ t   15 δηλονότι μόριόν τι M   19 γὰρ om. K:
 post λόγον ponit G   20 ἔχειν G   21 alterum ὁ addidi   22 πλήρες] πᾶν G
 23 ὅλον τὸν GK: τὸν ὅλον Mt   23. 24 τοῦτον τὸν λόγον ἔξει—κενὸν πρὸς ὅλος τὸν ἀέρα
 om. G   25 τοῦ μέρους τοῦ ἀέρος] τὸ μέρος G   26 αὐτὸς] αὐτὸ M   παραλιμ-
 πάνει κτλ.] cf. Alexander ap. Simplic. p. 675,2   27 πρῶτερον K   alterum διὰ
 om. M   28 εἴποι K   30 τοῦ ἀέρος om. G   κενεῖσθαι K   33 γε om. M
 prius τὸ addidit t

δείκνυσιν, ὅτι ἀνάγκη, εἰ διὰ κενοῦ γένοιτο κίνησις, ἴσον διάστημα η 7
 διὰ πλήρους καὶ διὰ κενοῦ τὸ αὐτὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινήθησεται,
 ὅπερ ἀδύνατον. ἐὰν γάρ, φησὶν, ἐπινοήσωμεν λεπτότερόν τι σῶμα τοῦ α
 αἴρος τοῦτον τὸν λόγον ἔχον πρὸς αὐτόν, ὅπερ εἶχεν ὁ χρόνος ὁ ἐπὶ τοῦ
 5 αἴρος, ὅπερ ἦν ὁ ϵ , πρὸς τὸν χρόνον τὸν ἐπὶ τοῦ κενοῦ, ὅπερ ἦν
 ὁ η (φέρε εἰπεῖν, εἰ τετραπλασίων ἦν ὁ ϵ χρόνος τοῦ η , τετραπλασιῶς
 λεπτομερέστερόν τι σῶμα τοῦ αἴρος), τοῦτο δὲ τὸ σῶμα ἀποθώμεθα ἐν
 τῷ κενῷ, τῶν αὐτῶν ὁηλονότι μερόντων διαστημάτων, ἐν τοσούτῳ, φησί,
 χρόνῳ κινήθησεται τὸ α διὰ τοῦ λεπτοτάτου σώματος, ὃ ἀπεθώμεθα ἐν τῷ
 10 κενῷ, ἐν ὅσῳ ἐκινεῖτο τὸ μέρος τῆς διαστάσεως τοῦ αἴρος, ὅπερ ἦν τὸ θ , 40
 τοῦτο δὲ ἦν τὸ τέταρτον αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ πρό-
 τερον ἐκινεῖτο ἐπὶ τοῦ κενοῦ καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ λεπτοτάτου σώματος τὴν
 αὐτὴν ἔχοντος τῷ κενῷ διάστασιν· ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα χρόνῳ τὸ αὐτὸ μέ-
 15 στήμασιν, ὅπερ ἄτοπον. ὥστε, φησί, τὴν ὑπόθεσιν ἀναιρετέον ἐξ ἧς τὸ
 ἄτοπον συνήχθη, αὕτη δὲ ἦν τὸ ὑποθέσθαι διὰ κενοῦ κίνησιν γινομένην.
 ἡ δὲ αἰτία, φησί, τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς ὁήλη. ἐπειδὴ γὰρ πᾶσα κί- 45
 νησις ἐν χρόνῳ, παντὸς δὲ χρόνου πρὸς πάντα χρόνον, ἂν ὡσι πεπερα-
 σμένῃ, λόγος ἐστί, ὁῦλον δῆπου ὅτι καὶ εἰ ἐπὶ κενοῦ κίνησις γένοιτο, ἐν
 20 χρόνῳ τε ἔσται καὶ σχῆσι πρὸς κινήσεώς τινος χρόνον λόγον τινά· ὡς
 δ' ἂν ἔχωσιν οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων πρὸς ἀλλήλους, οὕτως ἀνάγκη ἔχειν
 καὶ δι' ὧν αἱ κινήσεις· ἔξει ἄρα καὶ τὸ κενὸν λόγον τινὰ πρὸς τὸ πλη-
 25 ρες. ἀλλ' ἀδύνατον τὸ κενὸν λόγον ἔχειν πρὸς πλήρες (παντὸς γὰρ ὑπερ-
 βάλλει λόγου). ἔνθεν ἄρα συνήχεται τὸ ἄτοπον· λαμβανομένου γὰρ τοῦ κί- 50
 νησιν ἐπὶ κενοῦ γίνεσθαι συναγεται τὸ καὶ τὸ κενὸν πρὸς τι πλήρες λόγον
 ἔχειν, τοῦτο δὲ ἀδύνατον.

Τῷ μὲν οὖν Ἀριστοτέλει μέχρι τῶν ἐνταῦθα πρόβεισιν ὁ λόγος ἐκ τῆς
 ἀνισότητος τῶν κινουμένων τῆς παρὰ τὸ δι' οὗ ἡ κίνησις γινομένης, κατα-
 σκευάζοντι ὡς οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο, εἰ κενὸν ἦν, κίνησιν δι' αὐτοῦ γενέσθαι,
 30 ὅτῃ δὲ σκοπὸς τῆς ἀληθείας πανταχοῦ τυχεῖν, περιαρθεῖτω ὅσῃ δύναμις
 μήπου τῇ δεινότητι καὶ τῇ δυσθεωρήτῃ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ σκοποῦ

1 ἀνάγκη libri εἰ (GMt: καὶ εἰ (cf. v. 19) K 2 οὐ τὸ αὐτὸ G 3 ἐάν (littera
 deleta) M ἐπινοήσω (Gt λεπτότερόν KM: λεπτομερές (G: λεπτομερέστερόν t
 4 ἔχον KM: ἔχειν (Gt ὅπερ ἂν εἶχεν M 5 ὁ ϵ (ex be) corr. G² 6 ὁ η (ex $\sigma\eta$)
 corr. G ἦν om. G ὁ ϵ χρόνος KM: ὁ χρόνος (G: ὁ χρόνος ὁ ϵ t 9 τὸ α διὰ] τὸ
 $\delta\mu\alpha$ G 10 θ (ex be) corr. G² 12 διὰ τοῦ κενοῦ t 13 αὐτῷ αὖ K
 14 a om. G 15 φησὶν t τὴν ὑπόθεσιν] τὸ ἄτοπον G 16 αὕτη KM
 19 εἰ om. add. G² γίνετο (Gt 20 ἔσται (Gt: ἐστὶ KM σχησι K χρόνον] χρό-
 νου M τινά (Gt: τινὰ ἔχει KM 21 ἐξ ἀρχῶν K 22 τὸ (post πρὸς) om. K
 23 ε" (h. e. τὸν κενὸν M 24 ἐθα K τὸ (GM: om. K: τούτο t τοῦ KM:
 τὴν Gt 25 τὸ (post συναγεται) om. Gt πρὸς τι GK: πρὸς τὸ Mt 27 ἀρι-
 στετέλα K et primitus M 28 παρὰ τοῦ δι' οὗ M 29 κατασκευάζοντι ὡς KM:
 κατασκευάζοντι πρὸς Gt 30 πανταχοῦ τυχεῖν KM: τυχεῖν πανταχοῦ Gt περιαρθεῖτω
 G: περιαρθεῖτω M 31 τῇ τῇ M

διαμάρτοι. κάλλιον δὲ ἴσως | πρῶτον τὸν πάντα διελθεῖν περὶ τοῦ κενοῦ q 7^v
 λόγον, εἶτα οὕτως ἀναλαβόντας ἐξ ἀρχῆς ἕκαστον ἐπισκέψασθαι τῶν ἐπι-
 χειρημάτων, ἔπη ἀληθείας ἔχει ἢ ψεύδους, μηδὲν αἰδισθέντας, μηδὲ τῆς
 ἀληθείας τὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπειλημμένον ἐπίπροσθεν θέντας.

5 p. 215^a26 Οἶον δι' ὕδατος ἢ γῆς.

Παραδείγματος ἕνεκεν τὴν γῆν ἔλαβεν, οὐχ ὡς δι' αὐτῆς γινομένης ὁ
 κινήσεως. ἢ γῆν φησι χωρίον τι τελματώδες, ὅθεν ἐπὶ σαφέστερα παρα-
 δείγματα μεταβαίνων τὸν ἀέρα λαμβάνει καὶ τὸ ὕδωρ.

p. 215^a27 Ἡ τῷ διαφέρειν τὸ φερόμενον, ἄν τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ
 10 ὑπάρχει, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ βάρους ἢ τῆς κουφότητος.

Εἰπὼν τὸ ἐν τῆς ἀνίσου κινήσεως αἴτιον, λέγω δὴ τὴν διαφορὰν τοῦ
 δι' οὗ, λέγει νῦν καὶ τὸ λοιπόν, λέγω δὴ τὴν διαφορὰν τῶν φερομένων· 10
 κἄν γὰρ τὸ δι' οὗ τὸ αὐτὸ ἦ, διαφέρῃ δὲ τὰ φερόμενα βαρύτερι καὶ κου-
 φότερι (κουφότερι δὲ λέγω τὴν ἥττονα βαρύτερι, οἶον εἰ τὸ μὲν λιτριάον
 15 ἦ τὸ δὲ ἡμιλιτριάον), κἄν διὰ τοῦ αὐτοῦ φέροντο ἀέρος, οὐκ ἐν ἴσῳ
 χρόνῳ ἐνεχθήσονται· τὸ δὲ <ἄν> τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ ὑπάρχει, οἶον ἐάν
 μὴ τοῖς σχήμασι διαφέρουν· δυνατὸν γὰρ τὸ βαρύτερον ἐν ἴσῳ χρόνῳ
 διὰ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος τῷ κουφοτέρῳ κινήθῃναι, εἰ τὸ μὲν βαρύτερον
 πλατὺ ἦ τὸ δὲ κουφότερον σφαιρικόν. δυνατὸν δὲ καὶ οὕτως ἀκούειν τῶν 15
 20 ῥητῶν· τὸ μὲν τῷ διαφέρειν τὸ φερόμενον διαφέρειν ἀκουσόμεθα ἢ
 μεγέθει ἢ σχήματι, τὸ δὲ ἄν τᾶλλα τὰ αὐτὰ ὑπάρχει, οἶον εἰ μὲν με-
 γέθει διαφέρει, καὶ σχῆμα εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ δι' οὗ, εἰ δὲ σχήματι, καὶ
 μέγεθος τὸ αὐτὸ καὶ τὸ δι' οὗ· οὕτω γὰρ ἄνισος ἄν γένοιτο κίνησις.

1 διαμάρτη K 2 εἰθ' t 3 ἢ ψεύδους ἔχει traicit t αἰδισθέντας Gt: αἰδισθέν-
 τες KM post αἰδισθέντες iterat ἕκαστον—ἐπιχειρημάτων M μηδὲ τὸ τῆς K
 7 ἢ γῆν] ἢ γῆ G 8 μεταβαίνων K 9. 10 ἄν—κουφότητος om. K 9 τὰ
 ἄλλα τὰ αὐτὰ (cf. Arist. cod. E) M: τ' ἄλλα ταυτὰ t, cf. v. 16. 21. p. 660,9 11 ἐν
 τῆς scripsi: ἐν τῆς ω (ἐν et ω erasa) G: ἐκ τῆς KM: τῆς t ἀνίσου om. G
 12 λέγω] λέγει K 13 γὰρ τοῦ δι' K διαφέρῃ t: διαφέρει GK 14 λι-
 τριάον] ἡμιλιτριάον K 15 ἦ] εἴη t ἡμιλιτριάον KM: διλιτριάον Gt φέ-
 ροιτο Gt 16 ἄν addidi ex Aristotele ὑπάρχει Mt: ὑπάρχειν G: ὑπάρχει K
 ἐάν GK: om. M: εἰ t 17 διαφέρει G 18 ante μὲν aliquid erasum K 19 ἦ]
 εἴη t σφαιρικόν K: τὸ σφαιρικόν M οὕτως] τοῦτων G 20 τῷ] τὸ K
 φερόμενον] διαφερόμενον G alterum διαφέρειν om. Gt 20. 21 ἀκουσόμεθα ἢ με-
 γέθει K 21 ἄν τ' ἄλλα GMt: ἀντ' ἄλλα K τὰ αὐτὰ M: ταῦτα K: ταυτὰ Gt

22 διαφέρει G: διαφε^ε K: διαφε^εροι (sed oi correctum M) Mt 22. 23 καὶ τὸ δι' οὗ—τὸ
 αὐτὸ καὶ τὸ δι' οὗ om. K 22 σχήματι (post δὲ) scripsi: σχῆμά τι libri 23 ante
 μέγεθος iterat τὸ M ἄν γένοιτο M: γίνοιτ' ἄν Gt: γένοιτο (om. ἄν) K κίνησις KM:
 ἢ κίνησις Gt

p. 215^a29 Τὸ μὲν οὖν δι' οὗ φέρεται αἴτιον, ὅτι ἐμποδίζει μάλιστα μὲν ἀντιφερόμενον, ἔπειτα δὲ καὶ μένον.

Σημειωτέον ὅτι τὸ δι' οὗ γίνεται ἡ κίνησις αἴτιον τῆς ἀνίσσου κινήσεως, φησίν, ὡς ἐμποδιστικόν. ἐμποδίζει δὲ τῇ κινήσει ἢ τὴν ἐναντίαν τῆ κινουμένην φερόμενον (ὡς ὅταν ἡ δι' ἀέρος τι φέρηται τὴν ἐναντίαν ὑπὸ πνευμάτων κινουμένου ἢ δι' ὕδατος ἔμπαλιν τῆ κινουμένην φερομένου τοῦ βεύματος, οἷον εἰ ἐπὶ ποταμοῦ τις νήχοιτο ἢ πλοῖον φέροιτο ἐναντίως τῆ βεύματι), καὶ μὴ κινούμενον δέ, φησί, τὸ δι' οὗ, ἀλλὰ μένον, ἐμποδίζει τῆ διαιρεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ ἡ διαίρεσις ἐμποδίζει, μᾶλλον ἐμποδοίσει τὸ 10 δυσδιαιρετώτερον.

p. 215^a31 Τὸ δὲ ἐφ' οὗ αἰσθηθήσεται διὰ τοῦ β τὸν ἐφ' ᾧ γ χρόνον.

Ἐλλὼν πόσα ἐστὶ καὶ τίνα τὰ τῆς ἀνίσσου κινήσεως αἴτια, διὰ καταγραφῶν βούλεται δεῖξαι πῶς τὸ δι' οὗ ἀνίσσου κινήσεως αἴτιον γίνεται 15 (ἔρει γὰρ μετὰ ταῦτα περὶ τοῦ κινουμένου), αἰ δὲ καλεῖ τὸ κινούμενον. κινεῖσθω οὖν τοῦτο, φησί, διὰ τῆς β διαστάσεως, ἔστω δὲ αὕτη ὕδωρ, ἐν χρόνῳ τινί, οἷον τῆ γ.

p. 215^b1 Διὰ δὲ τοῦ δ λεπτομεροῦς ὄντος, (εἰ) ἴσον τὸ μῆκος τὸ τοῦ β τῆ δ, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἐμποδίζοντος σώματος. 20

Ἡ διάνοια τῆς λέξεως καὶ ἡ σύνταξις αὐτῆ· κινεῖσθω, φησί, τὸ ἐφ' οὗ α. ὅπερ ἐστὶ τὸ κινούμενον, διὰ τοῦ δ λεπτομεροστέρου σώματος, κινεῖσθω δὲ τὸ ἴσον μῆκος, ὅσον ἐστὶ τὸ τοῦ β, ἐν τῆ δ, κινεῖσθω δὲ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἐμποδίζοντος, ἐν μὲν παχυτέρῳ διὰ πλείονος χρόνου, ἐν δὲ λεπτοτέρῳ δι' ἐλάττωτος. καλεῖ δὲ τὸ μὲν β ὕδωρ

1 lemma habet G αἴτιον (it: αἴτιον ὄν (h. e. ὄν) K: αἴτιον ὁ M, at cf. p. 678, 16
 1. 2 ὅτι— μένον om. K 2 μὲν ἀντιφερόμενον] μένον G δὲ om. G μένον Gt: μόνον M
 continuant lemma μᾶλλον δὲ— τοιοῦτον δὲ τὸ παχύτερον Gt 3 τὸ om. M
 γίνεται Gt: κινεῖται KM 4 ἐμποδοίξει t ἢ (ante τὴν) om. Gt τὴν ἐναντ. (sic)
 τῶ et v. 5 φέρηται ἀντίαν K 5 ὡς ὅταν KM: ὡστ' ἂν (G: ὅταν t φέρηται τι M
 6 πνευμάτων κινουμένων et paulo post τῶν κινουμένων (G 7 οἷον εἰ) ὄν (G: οἷον M
 τῆ] τὸ t 8 καὶ μὴ κτλ.] mutata structura negligit suo more Philoponus partitionem
 v. 4 ἢ τὴν ἐναντίαν κτλ. inchoatam μένον K 10 δυσδιαιρετόν G 11. 12 αἰσθηθήσεται—
 χρόνον] ὅπερ ἐστὶ τὸ δ K cf. ad v. 21 13 ὅσα G καὶ τίνα τὰ (τὰ om. M) τῆς KM:
 καὶ τὰ ἐναντα (sic) τῆς (G: τὰ τῆς t 15 α] ἄλλα M 17 τῆ] τὸ Mt 18 ὄντος τὸν
 ἐφ' ᾧ ε t εἰ ἴσον t: ἴσον K: ἴσως M 19 prius τοῦ om. M τῆ δ t: τὸ δ K:
 τῶ τοῦ δ M 20. 23 Ἡ διάνοια— ἐμποδίζοντος om. M 20 λέξεως K: λέξεως οὕτως Gt
 21 κινούμενον t: ὁ (GK διὰ K: αἰσθηθήσεται (dē addit t) διὰ Gt 22 τὸ τοῦ β K:
 τὸ τῶ β (G: τὸ β t κινεῖσθω (altero loco) (GK: κινεῖσθω) t. quod receperim (deleto
 mox δὲ 24 πλείονος χρόνου (GKM: χρόνου πλείονος t

τὸ δὲ δ' ἀέρα. ὅσα δὲ λεπτότερον ἀήρ ὕδατος καὶ ἀσωματώτερον, 7
 τοσοῦτω θᾶττον τὸ ᾱ διὰ τοῦ δ' οἰσθήσεται ἢ διὰ τοῦ β. εἰ γὰρ
 ἐμποδιστικὸν τὸ δι' οὐ τῷ διαιρεῖσθαι, ὅσα ἂν ἢ τι εὐδαιρετώτερον, τοσοῦτω 40
 θᾶττον οἰσθήσεται δι' αὐτοῦ τὸ φερόμενον· εὐδαιρετον δὲ τὸ λεπτότερον,
 5 λεπτότερον δὲ ἀήρ ὕδατος καὶ ὡς ἐν σώμασιν ἀσωματώτερος· ὥστε ὅσα ἂν
 ἢ λεπτότερος ἢ μανότερος ὁ ἀήρ τοῦ ὕδατος, τοσοῦτω μᾶλλον καὶ εὐδαιρε-
 τος. ὥστε τοσοῦτω θᾶττον δι' αὐτοῦ κινήθησεται τὸ ᾱ ἢ διὰ τοῦ ὕδατος.
 ἐν ἄρα λόγον ἔχουσι τὰ μεγέθη πρὸς ἄλληλα, τοῦτον τὸν λόγον καὶ αἱ κιν-
 10 ηῖσαι αἱ δι' αὐτῶν καὶ οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων, οἷον εἰ διπλασίως λεπτό-
 τερὸς ὁ ἀήρ τοῦ ὕδατος, διπλασίω λόγῳ καὶ ἡ κίνησις θάττων ἢ ἐπὶ τοῦ 45
 ἀέρος ἢ (ἢ) ἐπὶ τοῦ ὕδατος. καὶ ὁ χρόνος ἄρα τῶν κινήσεων ἀντεστραμμένως
 τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον· διπλασίων γὰρ ἔσται ὁ χρόνος τῆς κινήσεως τῆς διὰ
 τοῦ ὕδατος τοῦ χρόνου τῆς κινήσεως τῆς διὰ τοῦ ἀέρος.

p. 215b8 Ἐν διπλασίῳ χρόνῳ τὴν τὸ β' δίδεισιν ἢ τὴν τὸ γ'.

15 Τὴν τὸ β' ἢ τὴν τὸ γ', τουτέστι τὴν διάστασιν τὴν ἔχουσαν τὸ β' ἢ
 τὸ γ'.

p. 215b10 Καὶ αἰεὶ δὲ ὅσα ἂν ἢ ἀσωματώτερον καὶ ἦττον ἐμπο-
 διστικόν, ἀλλ' εὐδαιρετώτερον.

Τὸν ἀλλὰ σύνδεσμον ἀντὶ τοῦ 'καί' τέθεικεν, ἐπειδὴ καὶ ἰσο-
 20 δύναμος· εἰ διὰ τοῦ λεπτοτέρου, φησί, θᾶττον φέρεται, ὅσα ἂν ἢ τι 50
 ἀσωματώτερον καὶ εὐδαιρετώτερον, καὶ διὰ τοῦτο ἦττον ἐμποδιστικόν,
 θᾶττον δι' ἐκείνου ἐνεχθήσεται.

p. 215b12 Τὸ δὲ κενὸν οὐδένα ἔχει λόγον ᾧ ὑπερέχεται ὑπὸ τοῦ
 σώματος, ὥσπερ (οὐδὲ) τὸ μηδὲν πρὸς ἀριθμόν.

25 Δείξας τὴν ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν κινήσεων ἀναλογίαν, ἔρχεται λοιπὸν

1 δὲ] δὲ K ἀσωματώτερον K 2 τοσοῦτον Kt 3 τῷ] τὸ KM ἂν ἢ τι K: ἂν ἢ
 G: ἂν τι Mt διαιρετώτερον G τοσοῦτον Mt 4 δι' αὐτοῦ τὸ KM: διατοῦτο G: τὸ
 διὰ τούτου t εὐδαιρετώτερον emendat t 5 λεπτότερος δὲ t ὁ ἀήρ Gt 6 λεπτο-
 μέρτερος KM μανότερος Gt τοσοῦτο K 7 τοσοῦτω om. M δι' αὐτοῦ] διὰ τοῦ K
 κινήθησεται Gt: κινήσαι K: κινεῖσθαι M 10 θᾶττον KM 10. 11 ἐπὶ τοῦ ἀέρος ἢ
 om. K 11 ἢ addidi 12 διὰ] ἀπὸ G 14 Ἐν] ἐ (sic) K 14. 16 pro γ scri-
 bendum ubique δ 14 δίδεισιν ἢ τὴν τὸ γ om. K δίδεισιν M: δίδεισι t 15 Τὴν τὸ β'
 ἢ τὴν τὸ γ om. G 15. 16 τουτέστι—ἢ τὸ δ (sic) summo margine habet G 18 ἀλλ'] καὶ
 Aristoteles (sed cod. E in erasis) continuat lemma δι' οὐ φέρεται, θᾶττον ὁσθήσεται (sic) K
 19 τέθεικεν (sic) Kt 19. 20 ἰσοδυναμοῦσι διὰ (om. el) G 20 δι' αὐτοῦ K καὶ ὅσα interpol-
 at t τι KM: τὸ G: om. t 21 ἐμποδιστικόν K 22 τοσοῦτω θᾶττον t, at cf. Aristoteles
 23. 24 ᾧ—ἀριθμόν om. K 23 ᾧ t: δ M 24 οὐδὲ t: om. M ἀριθμόν M: τὸν ἀριθμόν t et Arist.
 cod. H (non G), cf. Philop. p. 654,15 25 prius τῶν om. K ἀναλογίαν τῶν κινήσεων Gt

ἐπ' αὐτὸ τὸ προκείμενον, ὅτι | ἀδύνατον διὰ κενοῦ κίνησιν γενέσθαι. εἰ q 8f
 γὰρ πᾶσα μὲν κίνησις ἐν χρόνῳ, καὶ ἡ διὰ κενοῦ ἄρα κίνησις ἐν χρόνῳ
 ἂν εἴη· παντὸς δὲ χρόνου πρὸς πάντα χρόνον πεπερασμένον ἐστὶ λόγος
 τις (ἡ γὰρ ἴσος ἐστὶ χρόνος χρόνῳ ἢ ἡμισυς ἢ διπλασιος ἢ ἐπίτριτος ἢ
 5 κατὰ ἄλλον τινα λόγον), ὡς δ' ἂν οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων ἔχουσιν, ἀνάγκη
 ἔχειν καὶ τὰ δι' ὧν ἡ κίνησις· ἔξει ἄρα καὶ τὸ κενὸν πρὸς τι πλῆρες
 λόγον, τοῦτο δὲ ἀδύνατον. εἰ τοίνυν ἀδύνατον λόγον τινα ἔχειν τὸ κενὸν
 πρὸς σῶμά τι, οὐδὲ ὁ χρόνος τῆς δι' αὐτοῦ κινήσεως πρὸς τὸν (τῆς) διὰ
 σώματός τινος κινήσεως χρόνον ἔξει λόγον. ἀλλ' ἀδύνατον· παντὸς γὰρ
 10 χρόνου πρὸς πάντα χρόνον πεπερασμένον λόγος τίς ἐστίν. ἐν οὐδενὶ ἄρα
 χρόνῳ διὰ τοῦ κενοῦ κινεῖται. τοῦτο δὲ πάλιν ἀδύνατον· πᾶσα γὰρ κί-
 νησις ἐν χρόνῳ. οὐκ ἄρα ἐνδέχεται κίνησιν διὰ κενοῦ γενέσθαι.

p. 215^b13 Εἰ γὰρ τὰ τέτταρα τῶν τριῶν ὑπερέχει ἐνί, πλέον δὲ
 τοῖν δυοῖν.

15 Εἰπὼν ὅτι ὥσπερ οὐδεὶς ἐστὶ λόγος τοῦ μηδενὸς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, 12
 οὕτως οὐδὲ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ σῶμα. τοῦτο αὐτὸ διὰ τούτων κατασκευάζεται,
 πῶς τὸ μηδὲν οὐκ ἔχει λόγον τινα πρὸς τὸν ἀριθμὸν, παράδειγμα δὲ τί-
 θησι τῶν ἐχόντων πρὸς ἀλλήλα λόγον. τὰ γὰρ τέτταρα, φησί, τῶν μὲν
 τριῶν μονάδι ὑπερέχει, τῶν δὲ δύο πλέον ἢ μονάδι (δυάδι γὰρ τῶν δύο 15
 20 ὑπερέχει), τῆς δὲ μονάδος πάλιν πλείονι ὑπεροχῇ ὑπερέχει ἤπερ τῆς δυά-
 δος (τριάδι γὰρ τῆς μονάδος ὑπερέχει), τοῦ δὲ μηδενὸς οὐκέτι οὐδεμιᾶ
 ὑπεροχῇ ὑπερέχει. διὰ τί δὲ οὐκ ὑπερέχει τοῦ μηδενός, οἰά τῶν ἐξῆς
 προστίθησιν, εἶπομεν δὲ ἦδη καὶ ἡμεῖς ἐντελεῶς.

p. 215^b18 Διὸ οὐδὲ γραμμῇ στιγμῆς ὑπερέχει. εἰ μὴ σύγκειται
 25 ἐκ στιγμῶν.

Ἴνα μὴ τις εἴπῃ 'ἀλλὰ κακῶς ἔλαβες εἰς παράδειγμα τοῦ κενοῦ τὸ π1
 μὴ ὄν· οὐ γὰρ ἐστὶ τὸ κενὸν τῶν μὴ ὄντων'. διὰ τοῦτο ταῦτα προστίθη-
 σιν. ὅτι οὐ μόνον τὸ μὴ ὄν πρὸς τὸ ὄν οὐδένα λόγον ἔχει, ἀλλ' οὐδὲ τὰ
 ὄντα. ἀνομογενῆ δέ, λόγον τινα ἔχει πρὸς ἑαυτά. οὐδὲ γὰρ [γ] γραμμῇ πρὸς

1 ἐπαυτῷ K 4 εἰ γὰρ K 5 λόγον KM: τρόπον Gt ἔχουσιν G: καλῶς ἔχουσιν M
 6 ἔχειν] ἔχει G πρὸς τὸ πλῆρες t 7 ἔχον K 8 πρὸς σώματι K τῆς (post
 τὸν) addidit t 9 χρόνον ἔξει om. M 10 πεπερασμένον om. KM 11 κινεῖ G
 13 τὰ om. M 13. 14 -περέχει-- δυοῖν om. K 13 πλέον M: πλείονι cum Aristotele
 (πλείον cod. G) t 16 τούτων (ex τούτο) corr. M 17 παραδείγματα Gt 19 διάδι K
 20) 21 ὑπὲρ τὴν δυάδα M διάδος K 21. 22 τοῦ δὲ — οὐκ ὑπερέχει om. M
 οὐδεμιᾶ ὑπεροχῇ ὑπερέχει K: οὐδὲ μιᾶ (οὐδεμιᾶ) ἢ ὑπερέχει ὑπεροχῇ Gt 23 καὶ ἡμεῖς
 ἦδη Gt 24 lemma habet G διὸ δὲ γραμμῇ (litterae δὲ ex corr.) M 24. 25 εἰ—
 στιγμῶν om. K 26 εἴποι K ὅτι ἀλλὰ Gt 29 post ὄντα addit μὲν t, at cf. ex
 gr. p. 649.33 ἔχειν G οὐδὲ KM: οὐ Gt γὰρ om. K ἢ deleverit Diels

στιγμὴν ἔχει λόγον, ἐπειδὴ μὴ σύγκριται ἐκ στιγμῶν ἢ γραμμῆ. οὐδὲ q 8^r
 γραμμὴ πρὸς ἐπιφάνειαν, οὐδὲ αὕτη πρὸς σῶμα· μύρια γὰρ σημεῖα 25
 προστεθέντα οὐ ποιεῖ τὴν γραμμὴν μείζονα, οὐδὲ αἱ γραμμαὶ τὴν ἐπιφά-
 νειαν, οὐδὲ αἱ ἐπιφάνειαι τὸ σῶμα· οὐδὲ γὰρ σύγκριται ἐκ τούτων. ἀλλὰ
 5 τὰ ὁμοειδῆ (ἔστι) τὰ συγκρινόμενα πρὸς ἄλληλα καὶ λόγον ἔχοντα· γραμμὴ
 γὰρ πρὸς γραμμὴν ἔχει λόγον, καὶ ἐπιφάνεια πρὸς ἐπιφάνειαν, καὶ σῶμα
 πρὸς σῶμα. ὥστε κἀν τῶν ὄντων ἐστὶ τὸ κενόν, ἐπειδὴ πάντα τῶν σωμα-
 των ἐστὶν ἕτερον, μᾶλλον δὲ καὶ ἀντικειμένως ἔχον ὡς ἕξις καὶ στέρησις
 (τὸ μὲν γὰρ κενόν, τὸ δὲ πλήρες), οὐκ ἂν ἔχοι λόγον τινὰ πρὸς τὸ
 10 σῶμα ἢ κενόν ἐστι. τοὺς γὰρ λόγους τῶν συστάσεων νῦν ζητοῦμεν, ὅτι 20
 ὁ ἀῆρ μὲν τοσῆνδε ἔχει σύστασιν, διπλασίονα δὲ ταύτης τὸ ὕδωρ· τοῦ οὖν
 κενοῦ μηδεμίαν ἔχοντος τοιαύτην σύστασιν, πῶς οἶόν τε λόγον τινὰ αὐτὸ
 ἔχειν καὶ σύγκρισιν πρὸς τὰ σώματα; ὥστε οὐδὲ ὁ τῆς κινήσεως τῆς δι'
 αὐτοῦ χρόνος λόγον ἂν ἔχοι πρὸς χρόνον τινὰ τῆς διὰ σώματος κινήσεως,
 15 οὕτως δ' ἂν οὐδὲ κίνησις εἴη διὰ κενοῦ, ὡς πολλάκις εἴρηται.

p. 215^b21 'Ἄλλ' εἰ διὰ τοῦ λεπτοτάτου ἐν τοσῶδε τὴν τοσῆνδε
 φέρεται διὰ τοῦ κενοῦ, παντὸς ὑπερβάλλει λόγου. 35

Εἰ διὰ τοῦ λεπτοτάτου, φησί, σώματος ἐν τοσῶδε χρόνῳ τήνδε τὴν
 διάστασιν ἐκινήθη, καὶ αἰεὶ λεπτυνομένου τοῦ σώματος μειοῦται ὁ τῆς κι-
 20 νήσεως χρόνος. τῶν ἄλλων δηλονότι πάντων τῶν αὐτῶν μερόντων, εἰ ἐν
 μηδενὶ σώματι γένοιτο ἡ κίνησις, ἀλλ' ἐν κενῷ, οὐδένα ἔξει λόγον ὁ χρόνος
 ὁ διὰ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸν διὰ τοῦ πλήρους, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἀχρόνος διὰ
 τοῦ κενοῦ κινήθησεται, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν οὐδὲ ὄλιως κίνησις ἐπὶ κενοῦ 40
 ἔσται. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῆς Ἀρατείας σφαίρας, μᾶλλον δὲ τῆς τοῦ παντός,
 25 τὰ ἐν τῷ μεγίστῳ κύκλῳ ζῶδια θάττον τῶν λοιπῶν κινοῦνται, τὰ δὲ ἐν
 τοῖς ἐλάττοσι βραδύτερον, καὶ τοσαύτη γίνεται τῆς βραδυτέτος ἢ ἀναλογία,
 ὅση καὶ ἡ τῶν κύκλων ἐφ' ὧν κινοῦνται μείωσις (ὅν γὰρ ἔχουσι λόγον
 οἱ κύκλοι πρὸς τοὺς κύκλους οἱ ἐλάττονας πρὸς τοὺς μείζονας, τοσαύτη
 βραδύτερον κινοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἐλάττοσι κύκλοις τῶν ἐν τοῖς μείζοσι, καὶ

1 λόγον ἔχει Gt 2 αὕτη scripsi: αὕτη KM: ἐπιφάνεια Gt πρὸς τὸ σῶμα Gt μύρια M
 3 προστεθέντα primitiv K 3. 4 αἱ priore loco om. M: utrobique om. K 4 οὐδὲ γὰρ K:
 οὐδὲ M: οὐ γὰρ Gt 5 ἐστὶ recte videtur addidisse t τὰ (post ἐστὶ) om. M
 ἄλλα M ἔχοντα GK: ἔχει t 6 γὰρ] δὲ G λόγον ἔχει Gt 7 κἀν GK: καὶ
 εἰ t, cf. ad p. 219,5 πάντων M 8 prius καὶ om. Gt 11 ὁ om. Gt 12 οἶον-
 ται K 12. 13 αὐτὸ ἔχειν KM: ἔχειν (om. αὐτὸ) G: εἶναι t 13. 14 τῆς δι' αὐτοῦ
 χρόνος KM: τῆς διὰ τοῦ χρόνου G: χρόνος τῆς διὰ τοῦ κενοῦ t 14 πρὸς χρόνον t
 διὰ τοῦ σώματος et mox οὕτω t 15 οὐδὲ κίνησις εἴη KM: οὐ κινήθη Gt 16. 17 ἐν
 τοσῶδε—λόγου om. K 16 τοσῶδε M: τοσῶδι t 18 τῆσδε M 20 χρόνος]
 λόγος K 21 γένοιτο Gt οὐδένα KM: δηλον οὐδένα G: δηλον ὅτι οὐδένα t
 λόγον ἔξει t 22. 23 ταῦτόν δὲ—κινήθησεται om. KM 24 ἀρατείας K 26 βρα-
 δύτερα Gt βραδύτερος K 28 τοὺς (ante κύκλους) om. K

ἐπὶ τοσοῦτον προβαίνει ἢ μείωσις τῶν τε κύκλων καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν κί- q 8·
νήσεως, ἕως καταδαπανηθέντων τῶν ἐπὶ τῆς σφαίρας λαμβανομένων κύκλων
καταντήσωμεν εἰς τοὺς πόλους, οἵτινες παντελῶς εἰσιν ἀκίνητοι· διὸ καὶ 46
Ἄρατος περὶ τοῦ Κριοῦ, ὃς ἐν τῷ μεγίστῳ ἐστὶ κύκλῳ, λέγω δὲ τῷ ἰση-
5 μερινῷ, ταῦτά φησιν·

αὐτοῦ καὶ Κριοῖο θωάταται εἰσι κέλευθοι,

ὃς ῥά τε καὶ μῆκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα

οὐδὲν ἀφαιρούτερον τροχᾶει Κυνοσουρίδος Ἄρκτου,

ἧτις ἐν βραχεῖ κύκλῳ δινεῖται, ἀλλ' ἕμῳς ὁ ἐν τῷ μεγίστῳ κινούμενος
10 τῇ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ κινουμένη ἅμα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἀπο- 50
καθίσταται τῇ σμικρότητι τοῦ κύκλου συμμειουμένης καὶ τῆς κινήσεως),
οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἰ ὅσῳ προκρίπτει ἢ λεπτότης τοῦ
σώματος, μειοῦται ὁ τῆς κινήσεως χρόνος ἐπὶ τὸ ταχύτερον αὐτῆς προϊού-
σης, ἐὰν ἄρα μηδὲν ἦ σῶμα, ἀλλὰ κενόν, ὁ πᾶς καταδαπανηθήσεται χρό-
15 νος καὶ οὐκ ἔσται κίνησις οὐδεμία.

p. 215b22 Ἔστω γὰρ τὸ ζ̄ κενόν, ἴσον δὲ τῷ μεγέθει τοῖς β̄
καὶ δ̄. | .

Ἐκθέμενος τὴν ἐπὶ τῶν σωμάτων, ὅταν δι' αὐτῶν κινῆται τι, γινο- q 8·
μένην ἀναλογίαν, καὶ εἰπὼν, μᾶλλον δὲ δεῖξας, ὅτι οὐχ ἕξει τὸ κενὸν πρὸς
20 τὸ πλήρες οὐδεμίαν ἀναλογίαν, ὅφ' ἠκολούθει τὸ μηδὲ κίνησιν ἐνδέχασθαι
δι' αὐτοῦ γενέσθαι, σαφέστερον ποιῆσαι βουλόμενος ἐκτίθεται πάλιν διὰ
καταγραφῶν τὴν τῶν κινήσεων καὶ δι' ὧν γίνονται ἀναλογίαν, καὶ ζητεῖ 5
εἰ καὶ ἐπὶ κενοῦ δυνατόν τοιαύτην τινα φυλαχθῆναι ἀναλογίαν. πρότερον
μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν ἀέρα ἐκθέμενος ἐζήτηε τί συμβαίνει κινήσεως
25 ἐπὶ τούτων. γινομένης, νῦν δὲ λαβὼν ταῦτα ὠμολογημένα ποῖαν πρὸς αὐτὸ
τὸ κενόν, εἰ δυνατόν, σχοίη (&ν) ἀναλογίαν, εἰ κινητὸν τι ἐπ' αὐτοῦ. καὶ
ὑποθέμενος ἐπ' αὐτοῦ γινομένην κίνησιν, ἀπάγει εἰς ἄτοπον τὸν λόγον.
ὑποτίθεται οὖν τὸ κενὸν ἴσον κατὰ τὸ μέγεθος τῷ β̄ καὶ δ̄, τουτέστι τῷ
ἀέρι καὶ τῷ ὕδατι.

1 ἐπεὶ M ἐπ'] ἐξ M αὐτὸν G 3 καταντήσωμεν Mt πολλοὺς KM
4 Ἄρατος Phaenom. 225 sqq. 4. 5 ἰσημερινῷ K 6 θωάταται Gt 7 ὃς GM:
ὡς Kt κύκλον Gt 8 κυνοσουρίδος (hoc accentu) Gt: κυνὸς σουρίδος M: κύνοσ σου-
ρίδος K, qui praeterea τροχᾶδι (sic) 9 ἐν βραχῷ K δινεῖται Gt: κινεῖται KM
μεγίστῳ κύκλῳ Mt 10 τῇ ἐν τῷ GK: τῷ ἐν t κινουμένη KM: κινουμένη κινου-
μένης G: κινουμένη t ἅμα KMt: ἅμα δὲ G 10. 11 ἀποκαθίσταται M 11 τῆς
σμικρότητος G 12 εἰ] εἰς K 16 γάρ] δὲ M 16. 17 ἴσον—δ̄ om. K
18 κινεῖται KM τι om. Gt 19 ὅτι KM: ὡς Gt 20 ὅφ' ἠκολούθει om. G
22 καταγραφῶν K γίνεταί M ζητεῖ K 25 τοιαῦτα G ποῖαν M: ποῖαν
(sine accentu) G: ποῖαν K: ζητεῖ ποῖαν t αὐτὸ KM: αὐτὰ Gt 26 εἰ δυνατόν om. t
σχοίη M: σχοίη K: ἔχει ἢ (sic) G: ἔχει t &ν addidit t τι om. M 27 ἐπά-
γει M: ἐπάγει K 28 ὑποτίθετο (sic) K alterum τὸ om. M δ̄ om. M
τουτέστι] τ' ἔστι (sic) K 29 τῷ om. M fort. ὕδατι καὶ τῷ ἀέρι

p. 215^b23 Τὸ δὴ $\bar{\alpha}$ εἰ δίδεισι, καὶ κινήθησεται.

q 8v

Τὸ αὐτό, φησίν, $\bar{\alpha}$ ὅπερ ἐκινεῖτο καὶ ἐπὶ ὕδατος καὶ ἐπὶ ἀέρος, εἰ καὶ 10
ἐπὶ τοῦ κενοῦ κινήθει, ἔν τινι μὲν, φησί, χρόνῳ κινήθησεται, οἷον
ἐν τῷ $\bar{\eta}$ (καλεῖ γὰρ τὸν χρόνον, ἐν $\bar{\phi}$ διὰ τοῦ κενοῦ κινεῖται, $\bar{\eta}$), ἐλάτ-
5 τανα δὲ ἀνάγκη τὸν χρόνον τοῦτον εἶναι τοῦ χρόνου, ἐν $\bar{\phi}$ διὰ τοῦ ἀέρος
ἐκινεῖτο, οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ $\bar{\epsilon}$. εἰ τοίνυν, φησίν, ἐν ἐλάττονι χρόνῳ κινεῖ-
ται διὰ κενοῦ ἢ διὰ τοῦ ἀέρος, ἔξει δηλονότι λόγον τινα ὁ χρόνος ἐν $\bar{\phi}$ κι-
νεῖται διὰ τοῦ κενοῦ, λέγω δὴ ὁ $\bar{\eta}$, πρὸς τὸν χρόνον ἐν $\bar{\phi}$ κινεῖται διὰ τοῦ
ἀέρος, οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ $\bar{\epsilon}$. ὃν οὖν λόγον ἔχουσιν οὗτοι πρὸς ἀλλήλους, 15
10 τοῦτον ἔξει τὸν λόγον καὶ τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν.

p. 215^b26 Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ, ὅσος ἐφ' οὗ τὸ $\bar{\eta}$, τῆς $\bar{\delta}$ τὸ $\bar{\alpha}$
δίδεισι τὴν $\bar{\theta}$.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα. ἐν τοσοῦτῳ, φησί, χρόνῳ, ὅσος ἐστὶν ἐν $\bar{\phi}$
διὰ τοῦ κενοῦ ἐκινήθη, ἔστι δὲ οὗτος ὁ $\bar{\eta}$, κινήθησεται τὸ $\bar{\alpha}$ μέρος τι τῆς
15 $\bar{\delta}$ διαστάσεως, λέγω δὴ τοῦ ἀέρος, ἔστω δὲ τοῦτο ἡ διάστασις ἐφ' ἧς τὸ
 $\bar{\theta}$. τὸ δ' ἐπόμενον τοῦτῳ ἄτοπον παραλειπῶν μέτεσιν εἰς τὸ λοιπὸν ἐπι-
χείρημα (ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τῷ $\bar{\eta}$ πλήρες τε κινήθησεται 20
τὸ $\bar{\theta}$, ὅπερ ἦν τοῦ ἀέρος μέρος, καὶ κενόν, ὅπερ ἦν ($\bar{\zeta}$)), [ἄτοπον καὶ] ὅτι
πλήρες τε καὶ κενὸν τὸν αὐτὸν ἔξουσι λόγον πρὸς ἀλλήλα, λέγω δὴ τὸ $\bar{\zeta}$
20 καὶ τὸ $\bar{\theta}$, ὅπερ ἄτοπον. ὃν γὰρ λόγον ἔχει τὸ $\bar{\theta}$ πρὸς τὸ $\bar{\delta}$, λέγω δὴ τὸ
μέρος τοῦ ἀέρος πρὸς ὄλον τὸν ἀέρα, τοῦτον τὸν λόγον ἔξει καὶ τὸ $\bar{\zeta}$ πρὸς
πρὸς τὸ $\bar{\delta}$, λέγω δὴ τὸ κενὸν πρὸς τὸν ὄλον ἀέρα, ἐπειδὴ καὶ ὁ χρόνος
τοῦ $\bar{\zeta}$ καὶ τοῦ $\bar{\theta}$, ὅπερ ἐστὶν ὁ $\bar{\eta}$, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει πρὸς τὸν χρόνον
τοῦ $\bar{\delta}$, ὅπερ ἐστὶν ὁ $\bar{\epsilon}$, ὃν δ' ἂν ἔχουσιν οἱ χρόνοι πρὸς ἀλλήλους λόγον,
25 τοῦτον καὶ τὰ δι' οὗ ἔχουσι. τὸν αὐτὸν ἄρα λόγον ἔχουσι τὸ $\bar{\zeta}$ καὶ τὸ $\bar{\theta}$ 25
πρὸς τὸ $\bar{\delta}$. τὰ δὲ πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντα, καὶ πρὸς ἀλλήλα
ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον. τὸ ἄρα $\bar{\zeta}$, ὅπερ ἐστὶ τὸ κενόν, καὶ τὸ $\bar{\theta}$,
ὅπερ ἐστὶ πλήρες, τὸν αὐτὸν ἔχει πρὸς ἀλλήλα λόγον. τοῦτο δὲ ἄτοπον,

1 lemma om. t, ubi superius lemma continuatur usque ad πρὸς τὸ πλήρες 2 καὶ τὸ
αὐτό t ἄλφα M: om. G τοῦ ὕδατος Kt καὶ (om. ἐπὶ) τοῦ ἀέρος t 3 φησι
χρόνῳ KM: χρόνῳ φησι Gt 7 διὰ τοῦ ἀέρος KM: δι' ἀέρος Gt 8 διὰ τοῦ κενοῦ
om. KM 9 οὖν (ex vñ) corr. G οἱ τοιοῦτοι G 10 fort. πρὸς τὸ κενόν
11 ὅσον ε- ceteris omissis K τῆς (Arist. codd. EG, Simplific. cod. E p. 674,24) Mt: τοῦ
Aristoteles 12 τὴν $\bar{\theta}$ Mt: τὴν τὸ $\bar{\theta}$ Aristoteles 14 ἐκινήθη] κινήθη M τι om. M
15 δὲ] δὴ K 16 δὲ ἐπεχόμενον τοῦτο ἄτοπον KM παραλειπῶν K εἰς] ἐπὶ M
17 ἐστι KM: ἦν Gt αὐτῷ om. Gt τῷ $\bar{\eta}$] τὸ $\bar{\eta}$ K τε] ἐστὶ K 18 ἦν alterum
om. Gt $\bar{\zeta}$ addidi, ἄτοπον καὶ delevi 21. 22 τοῦτον—ὄλον ἀέρα om. M 21 ἔξει K:
ἔχει Gt 23 ὅπερ GKM: ὅς t 24 λόγον ante ἔχουσιν traicit t 25 τὰ (cf. ad p. 648,30.
677,15. 684,20) G: τὸ M: τὸν K: πρὸς τὸ t ἔχουσι (ante τὸ $\bar{\zeta}$) primitus M 26 τὰ δὲ αὐτὰ
(hoc deletum) αὐτὸ τὸν αὐτὸν M ἔχοντα λόγον Gt 28 ἐστὶ G: ἐστὶ K: ἐστὶ τὸ Mt

πλήρες πρὸς κενὸν τὸν αὐτὸν ἔχειν λόγον, ὃν καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλή- 8^α
ρες· ταῦτά γὰρ ἔσονται ἀλλήλοις κατὰ τὴν σύστασιν (κατὰ τοῦτο γὰρ καὶ
νῦν ἢ ἀναλογία), καὶ οἷον μανούμενον τὸ θ̄, λέγω δὴ τὸ μέρος τοῦ ἀέρος,
ἐγένετο ἂν ὅπερ τὸ κενόν.

5 p. 215^b27 Δίεσι δέ γε, κἄν ἤ τι λεπτότητι διαφέρων τοῦ ἀέρος 30
ἐφ' ᾧ τὸ ζ, ταύτην τὴν ἀναλογίαν ἣν ἔχει ὁ χρόνος ἐφ' ᾧ ε̄.

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα, ἐν ᾧ δείκνυται ὅτι εἰ κινεῖται τι διὰ κενοῦ,
συμβήσεται ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτὸ διάστημα πλήρες τε καὶ κενὸν κινη-
θῆναι. τὸ αὐτὸ δὲ ζ, ὅπερ ἦν πρὸ τούτου κενόν, νῦν πλήρες ποιεῖ λεπτο-
10 τάτου σώματος, τοῦτον ἔχοντος τὸν λόγον πρὸς τὸν ἀέρα, ὃνπερ ἔχει ὁ ἦ
χρόνος ὁ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸν ε̄ χρόνον τὸν τοῦ ἀέρος. 35

p. 215^b30 Ἐὰν γὰρ ἤ τοσοῦτον λεπτότερον τὸ ἐφ' ᾧ ζ̄ σῶμα τοῦ
δ̄, ὅσῳ ὑπερέχει τὸ ε̄ τοῦ ἦ.

Ἐάν, φησί, τὸ ἐντεθὲν ἐν τῷ κενῷ σῶμα τοσοῦτον λεπτότερον ἤ
15 τοῦ ἀέρος, ὅσῳ ὑπερέχει ὁ χρόνος ὁ τῆς κινήσεως τῆς ἐπὶ τοῦ ἀέρος
τοῦ χρόνου τῆς κινήσεως τῆς ἐπὶ τοῦ κενοῦ, ἀντεστραμμένως, φησί,
δίεσι τῷ τάχει ἐν τοσοῦτον, ὅσον τὸ ἦ, τὴν ζ̄ τὸ ἐφ' οὗ ἄ, ἐὰν 40
φέρηται, τουτέστιν ὅσῳ ὑπερέχει ὁ τοῦ ἀέρος χρόνος τὸν τοῦ κενοῦ,
τοσοῦτον ἀντιστρόφως ταχύτερον διελεύσεται τὸ ἄ ἐπὶ τοῦ ζ̄ ἐν τῷ ἦ
20 χρόνῳ ἤπερ ἐπὶ τοῦ δ̄. ἀντεστραμμένως δὲ εἶπεν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν
χρόνων ὁ τοῦ ἀέρος χρόνος ὑπερεῖχε τοῦ χρόνου τοῦ κενοῦ, λέγω δὴ τὸ
ε̄ τοῦ ἦ (πλείων γὰρ ἦν ὁ ε̄), ἐπὶ δὲ τῆς κινήσεως πλείων ἐστὶ τῷ τάχει
κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἢ ἐν τῷ ἦ χρόνῳ κινήσεις τῆς ἐν τῷ ε̄. καλῶς
δὲ προσέθηκε τὸ ἐὰν φέρηται, τουτέστιν ἐὰν ὄλως πέφυκε δι' ἐκείνου 45
25 τοῦ σώματος κινεῖσθαι τοῦ ἐντεθέντος ἐν τῷ κενῷ τοιοῦτου ὄντος, οἷον
ὑπεθέμεθα, κατὰ τὴν εἰρημένην ἀναλογίαν κινήθησεται ἐν αὐτῷ τὸ ἄ.

2 ταῦτα KM τὴν om. K 3 οἷον K: νῦν G: δὴ t: om. M 5 γε om. M et Ari-
stotelis cod. H, cf. Diels ad *Simplific.* p. 675,27 5. 6 διαφέρων—ἐφ' ᾧ ε̄ om. K 6 ὡ
(priore loco) M: οὗ t 7 Τὸν τρίτον t 8 τε καὶ] τὸ M 9 τὸ αὐτὸ δὲ ζ̄ K: τὸ δὲ
αὐτὸ ζ̄ M: τὸ αὐτὸ. τὸ δὲ ζ̄ Gt 10 ἔχοντα K ἔχει χρόνον ὁ ἦ M 12 ἂν (h. e.
ἀν) K 12. 13 ἐφ' ᾧ—τοῦ ἦ om. K 14 ἐντεθὲν Mt: ἐντεῦθεν GK τοσοῦ-
τον M 15 ὅσον KM alterum ὁ om. M 15. 16 τῆς ἐπὶ τοῦ ἀέρος—κινή-
σεως KM: om. G: τῆς ἐπὶ τοῦ πλήρους—κινήσεως supplevit t 17 ἐν τῷ τοσοῦτον
Aristotelis libri praeter F ὅσον Gt: ὅς M: ἔσος K τῷ ἦ K τὴν om. KM
19 τοσοῦτον KM 20 δ̄] τετάρτου G δὲ om. G 21 χρόνος om. G τοῦ χρόνου]
τὸν χρόνον M λε K 22 ὁ ε̄] ὁ πέμπτος G πλείων altero loco K 23 αὐτὴν
om. M 24 προσέθηκε K 25 ἐντεθέντος K 26 ὑπεθέμ^α M, cf. ad p. 14,15

p. 216=2 Ἐὰν τοίνυν μηδὲν ἢ σῶμα ἐν τῷ ζ̄, ἔτι θαῦτον. ἀλλ' q 8v
ἦν ἐν τῷ η̄. ὥστ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ δίδεισι πλήρες τε ὄν καὶ κενόν·
ἀλλ' ἀδύνατον.

Δύο ἄτοπα ἐπόμενα τῇ ὑποθέσει ἐν τῷ συμπεράσματι συνήγαγεν.
5 ἐδείχθη μὲν γὰρ ὅτι τὸ ᾱ ἐν τῷ η̄ χρόνῳ κινηθήσεται ἐπὶ τοῦ λεπτοτά- 80
του σώματος τοῦ ἐντεθέντος ἐν τῷ κενῷ, ὑπέκειτο δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐν
τῷ κενῷ διὰ τοῦ η̄ χρόνου κεκινήμενον τὴν αὐτὴν διάστασιν, ἐν ἴσῳ ἄρα
χρόνῳ τὸ αὐτὸ ᾱ πλήρες τε ὄν καὶ κενόν τὸ αὐτὸ διάστημα τὸ ζ̄ κινη-
θήσεται, ἔπερ ἀδύνατον. τοῦτο μὲν οὖν αὐτὸς ὕστερον ἐπήγαγεν, ἄλλο δὲ
10 πρὸ τούτου συνήγαγεν ἄτοπον, ὅτι τὸ αὐτὸ ἐν ἴσῳ καὶ ἐλάττωι χρόνῳ κι-
νηθήσεται, ἔπερ ἄτοπον. εἰ γὰρ ἐν τῷ η̄ χρόνῳ ἐκινήθη τὴν ζ̄ διάστασιν
σώματος πλήρη, δῆλον δῆπου ὅτι εἰ κενὴ ὑπάρχει | ἢ αὐτὴ διάστασις, ἐν r 1r
ἐλάττωι ἂν αὐτὴν ἐκινήθη (ἀκόλουθον γάρ). ὑπέκειτο δὲ τὴν ζ̄ διάστασιν
κενὴν οὖσαν ἐν τῷ η̄ χρόνῳ κενῆσθαι· τὸ αὐτὸ ἄρα ἐν πλείονι καὶ ἐν
15 ἐλάττωι χρόνῳ κινηθήσεται, ἔπερ ἄτοπον.

p. 216=4 Φανερόν τοίνυν ὅτι εἰ ἔσται τις χρόνος ἐν φ̄ τοῦ κενοῦ
ὅτι οὖν οἰσθήσεται.

Δῆλον, φησίν, ὅτι τῇ ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ κινεῖσθαι τι διὰ κενοῦ 7
ἠκολούθησε τοῦτο τὸ ἀδύνατον, τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ πλήρες τε διεξίεναι καὶ
20 κενόν. καὶ τοῦτον ἀναλαμβάνων τὸν λόγον συντόμως κατασκευάζει· ἔσται
γὰρ τι, φησίν, ἀνάλογον σῶμα ἕτερον πρὸς ἕτερον ὡς χρόνος
πρὸς χρόνον, τουτέστι δυνατόν ἀναλογίαν τινὰ σωματίων λαβεῖν τοιαύτην, 10
ἣν ἔχει χρόνος πρὸς χρόνον ἀναλογίαν. ὥστε εἰ λάβω λεπτομερὲς σῶμα
τοῦτον τὸν λόγον ἔχον πρὸς ἀέρα, ὃν ἔχει ὁ χρόνος ἐν φ̄ ἐκινεῖτο διὰ τοῦ
25 ἀέρος πρὸς τὸν χρόνον ἐν φ̄ ἐκινεῖτο διὰ τοῦ κενοῦ, συμβήσεται τὰ εἰρημένα.

p. 216=8 Ὡς δὴ ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, δῆλον τὸ τοῦ συμβαίνοντος
αἵτιόν ἐστι.

Τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς τῇ ὑποθέσει τοῦ κενοῦ ἠκολούθησε τὰ εἰρημένα 16
ἄτοπα, προστίθησι. διὰ τοῦτο γὰρ ἠκολούθησε τῇ ὑποθέσει τοῦ κενοῦ

1. 3 ἔτι — ἀδύνατον om. K   4 ἐπόμενα] ἐποτηθέμενοι K   5 η̄] ε̄ K   7 κενῆσθαι
ον K   [σφ] ὄσω K   9 ὕστερον αὐτὸς M   ἐπηγάγαγεν (sic) K   ἄλλου M
10 καὶ ἐν ἐλάττωι K   12 δῆπου om. K   εἰ] ἢ G   13 ἐλάττωι ἂν αὐτὴ K
14 κενεῖσθαι K   16 ὅτι om. K   ἔσται K: ἔστι Mt   16. 17 τις — οἰσθήσεται
om. K   19 τοῦτο ἀδύνατον τῶ ἐν K   τε GKM: τι t   20 τοῦτο t   21 τι
om. M   22 τινῶν K   23 ἀναλογίαν om. Gt   26 lemma habet G   δὴ GK:
δὲ M: δ' t   26. 27 δῆλον — ἐστὶ om. K   27 ἐστὶ GMt: om. Aristoteles (praeter F)
28 ἐξ ἧ G: δι' ἦν ἐξῆς (sic) t   28. 29 ἠκολούθησε τὰ—τοῦ κενοῦ om. G   29 ἠκο-
λούθησεν ἐν τῇ K

τὸ ἄτοπον, διότι δεδωκότες ἐν κενῷ κίνησιν γίνεσθαι δίδομεν εὐθὺς καὶ τὸ π¹ κενὸν λόγον ἔχειν πρὸς πλῆρες· ἀνάγκη γὰρ πάσης κινήσεως πρὸς κίνησιν λόγον ἐχούσης, διότι ἐν χρόνῳ πᾶσα κίνησις, καὶ τοῦ χρόνου πρὸς τὸν χρόνον ἀκολούθως καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλῆρες λόγον ἔχειν. ἐπεὶ οὖν 20 5 οὐκ ἔστι λόγος τις τοῦ κενοῦ πρὸς σῶμα, ὑποτιθέμεθα δὲ τὸ μὴ ὄν, εἰκότως ψευδεῖ ὑποθέσει τὸ ἄτοπον ἔπεται.

p. 216*12 Κατὰ δὲ τὴν τῶν φερομένων ὑπεροχὴν τάδε.

Εἰπὼν ὅτι παρὰ δύο αἰτίας συμβαίνει τὸ ἀνισοταχῶς κινεῖσθαι, “ ἢ τῷ διαφέρειν τὸ δι’ οὐ, ἢ τῷ διαφέρειν τὸ φερόμενον, ἂν τᾶλλα τὰ αὐτὰ 10 ἦ”, δεῖξας οὖν ἐκ τῶν δι’ ὧν γίνεται κίνησις, ὅτι ἀδύνατον κενοῦ ὄντος κίνησιν εἶναι, βούλεται νῦν ἐπὶ τὸ λοιπὸν μετελθεῖν καὶ δεῖξαι ἐξ αὐτῶν 25 τῶν κινουμένων, ὅτι εἰ κενὸν ἦν, ἀδύνατον ἦν κίνησιν εἶναι. τῆς γὰρ ἀνίσσου τῶν κινουμένων φορᾶς ἡμεῖς μὲν, ὅσοι μὴ διὰ κενοῦ λέγομεν τὴν κίνησιν γίνεσθαι, φυσικωτάτας ἀποδιδόναι τὰς αἰτίας ἔχομεν ἐκ τῆς διαφορᾶς 15 τῶν δι’ οὐ, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῶν κινουμένων τῆς ἐτερότητος· κἂν γὰρ τὸ αὐτὸ ἦ δι’ οὐ ἢ κίνησις, διάφορα δὲ τὰ κινούμενα ἢ τῷ βάρει ἢ τοῖς σχήμασι. θᾶττον καταφέρεται τὸ βαρύτερον, ἐὰν τοῖς σχήμασι τὰ αὐτὰ ἦ. καὶ ἡ αἰτία δῆλη· ἐπεὶ γὰρ διὰ 20 σώματος ἢ κίνησις, τὸ δὲ βαρύτερον μᾶλλον διαιρεῖ τῇ δυνάμει, εἰκότως καὶ θᾶττον καταφέρεται. κἂν τὸ αὐτὸ δὲ βάρος ἔχῃ, τοῖς σχήμασι δὲ διαφέρῃ ἀλλήλων, καὶ τὸ μὲν ἢ σφαιρικὸν ἢ ὀξὺ τύχη, τὸ δὲ πλατὺ καὶ πεταλωδές, κἂν τὸ ἴσον ἔχῃσι βάρος, θᾶττον τὸ ὀξὺ καὶ σφαιρικὸν καταφέρεται τοῦ πλατέος· τὸ μὲν γὰρ πλατὺ ὑπὸ πλείονος ἀνέχεται σώματος, βράδιον δὲ τὸ πλείον κατασπάται ἢ διαιρεῖται ὑπὸ τῆς ἀμβλύτητος τοῦ 25 σχήματος, τὰ δὲ ὀξέα καὶ τὰ σφαιρικὰ ὑπὸ ἐλάττονος ἀνέχεται σώματος, 25 διὸ θᾶττον διαιρεῖται τὰ ὑποκείμενα. καὶ ταῦτα καὶ οἱ τὰς βαναύσους τέχνας μετιόντες ἐπίστανται· τὰς γοῦν μολιβδόιδας οἱ ναῦται διὰ τοῦτο βαρείας ἐξαρτῶσι, διὰ τὸ θᾶττον καταφέρεσθαι, καὶ οἱ ἀλιεῖς τοῖς λίνους

1 τοῦ ἀτόπου G δεδωκότης (sic) K δίδωμεν G: διδόμεν t 2 πρὸς τὸ πλῆρες Gt 5 πρὸς τὸ σῶμα Gt 6 ψευδῆ K 7 τὴν om. K 8 Εἰπὼν p. 215*26
περὶ δύο Gt 9 τῷ (priore loco) KM: τῷ G: τὸ t τῷ (altero loco) KM: τὸ Gt
ἂν τᾶλλα M: ἀντάλλα K: ἂν τὰ ἄλλα (it ταῦτα K 10 οὖν] δὲ t 13 λέγομεν KM:
om. G: φαμέν t 14 φυσικωτάτας t οὐ μόνον ἐκ τῆς probabiliter t 15 οὐ]
ὧν t αὐτῶν Vatic. 1028: an proximum τῆς delendum? 17. 18 τὸ βαρύτερον M
17 ἢ τῷ] ἢ τῷ K 18 ἢ om. K 19 διαιρεῖται primitus K 21 διαφέρῃ t: δια-
φέρει GM: διαφε K ἢ (ante σφαιρικόν) M: ἢ GKt ὀξὺ τύχη M: ὀξυτήχη K: ὀξὺ
εἰ τύχη (τύχοι ι) Gt 24 δὲ καὶ τὸ πλείον G κατασπάται κτλ.] cf. Themist. p. 298,29
τὰ
25 σχήματος et ὀξεία K σφαιρικὰ M 26 καὶ ταῦτα κτλ.] cf. Themist. p. 297,25 sqq.
27 μετιόντες om. K γοῦν om. M μολιβδόιδας KM: μολιβδίνας Gt 28 βαρείας
corruptum videtur καὶ οὐ πλατείας, ἀλλὰ περιφερεῖς καὶ συνηγμένες post καταφέρεσθαι
addunt Gt οἱ om. M ἀλιεῖς K: ἀλιεῖς t λίνους K

διὰ τοῦτο προσπλέκουσι τὸν μόλιβδον. ἡμεῖς μὲν οὖν, φησί, ταύτην ἀπο- ρ11
 δίδωμεν τῆς ἀνισοταχοῦς κινήσεως τὴν αἰτίαν, ὅσοι δὲ διὰ κενοῦ τὴν κί-
 νησιν γίνεσθαι λέγουσι, τίνα αἰτίαν τῆς ἀνισότητος τῶν κινήσεων ἀποδοῖεν; 40
 τί γὰρ ἔξει πλεόν διὰ κενοῦ κινούμενος ὁ μόλιβδος τοῦ φελλοῦ; ὁμοίως
 5 γὰρ ἀμφοτέροις εἶκει τὸ κενόν, μᾶλλον δὲ οὐδὲ εἶκει (σωμάτων γὰρ τὸ
 εἶκειν), ἀλλ' ἀμφοτέρα ὁμοίως δι' αὐτοῦ χωρεῖ ὑπὸ μηδενὸς ἐμποδιζόμενα.
 ἰσοταχῆ ἄρα πάντα ἔσται ἐπὶ τοῦ κενοῦ κινούμενα. ἀλλ' ἀδύνατον· οὐκ
 ἄρα κίνησις ἐν κενῷ γένοιτ' ἄν.

Οἱ μὲν εἰσάγοντες, φησί, τὸ κενόν, ἐκ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ὄντων
 10 δεικνύουσι ὅτι ἔστι κενόν, ὁ δὲ λόγος τὸναντίον ἔδειξεν ὅτι εἰ ἔστι κενόν,
 ἀδύνατον εἶναι κίνησιν. οὕτω μὲν οὖν ἐκ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἔδειξεν 45
 ὅτι τὸ κενόν οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸ δέ, φησί, καθ' αὐτὸ ἐπισκοποῦσι τὸ
 κενὸν δειχθεῖν, φησίν, ὡς ἀληθῶς κενόν, τουτέστι μάταιον καὶ εἰς οὐδὲν
 τοῖς οὐσί συμβαλλόμενον. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τὸ κενόν εἰσάγοντες καὶ ὡς τόπου
 15 χρεῖαν παρέχον τοῖς οὐσί, οὕτως αὐτὸ ἐτίθεντο, δεικνύουσιν ὅτι οὐδὲ οὕτως
 ἐνδέχεται εἶναι τὸ κενόν. λημμάτιον δὲ προλαμβάνει τοιοῦτον· ἐάν, φησί,
 ξύλινος κύβος ἐντεθῆ ἐν ὕδατι, τοσοῦτον ὕδωρ ὑπέκειται τῷ κύβῳ, ὅσος ἐστὶν
 αὐτὸς ὁ ξύλινος κύβος. ὁμοίως κἂν ἐν ἀέρι, κἂν ἐν οἴφωδῳ ὑπέικτικῃ 50
 σώματι. ὅταν οὖν ἐν τῷ κενῷ ἐντεθῆ ὁ κύβος, πότερον ὑπέξίσταται τῷ
 20 κύβῳ ἴσον κενόν τῷ μεγέθει τοῦ κύβου; καὶ πῶς ἂν ἐκσταίῃ τὸ κενόν;
 εἰ δὲ μὴ ὑπέξίσταται ἐντεθέντι τῷ κύβῳ ἀλλὰ μένει, τοσοῦτον ὁηλονότι
 τοῦ κενοῦ καθέξει | διάστημα ὁ κύβος, ὅσον καὶ αὐτὸς ἐστίν· ὥστε τὸ τοῦ ρ11
 κύβου διάστημα χωρήσει διὰ ἴσου διαστήματος τοῦ κενοῦ, καὶ ἐφαρμό-
 σουσιν ἀλλήλοις τὰ διαστήματα. ὥσπερ γὰρ, φησίν, εἰ μὴ μεθίστατο τῷ
 25 κύβῳ τὸ ὕδωρ ἢ ὁ ἀήρ, ἐντιθέμενος ἂν ἐν αὐτῷ διὰ τοσοῦτου ὕδατος ἢ
 ἀέρος ἐχώρει, ὅσος ἐστὶν αὐτός, οὕτως εἰ μηδὲν ἐστὶν ἐν τῷ κενῷ τὸ ὑπέξιστά-
 μενον, τὸ ἴσον ἑαυτῷ ὁ κύβος τοῦ κενοῦ κατασχέσει διάστημα. διάστημα δέ,
 φησί, διαστήματος κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν διείσει· κἂν γὰρ ἔχη ποιότητος 5
 τὸ τοῦ κύβου διάστημα ἐπισυμβάσας αὐτῷ, ἀλλ' οὐχ ἢ πεποίωται, ταύτη
 30 ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἀλλὰ μόνον ἢ διαστάσεις ἔχει· ὥστε κἂν χωρισθῆ πάντων
 τῶν παθῶν, λευκότητος θερμότητος ἀντιτυπίας βάρους καὶ τῶν λοιπῶν,
 καὶ μείνη μόνον τὸ διάστημα, οὐδὲν ἦττον ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ ἴσον ἑαυτῷ

1. 2 ἀποδίδωμεν K: ἀποδίδωμεν G: ἀποδιδάμεν Mt   2 ὅσα G   διὰ τοῦ κενοῦ M
 3 τίνα (ἂν)?   4 κινούμενον K   φελοῦ K   5 ἀμφοτέροις ἦκει G   τὸ κενοῦ
 (sic) M   σωμάτων κ.τ.λ.] hinc emendandus Themist. p. 298,19   6 εἶκειν K
 8 ἐν κενού τ   9 οἱ μὲν οὖν fort. recte Mt   10 ὅτι ἔστι Gt: ὅτι οὐκ ἔστι KM
 13 δειχθεῖν ἂν (om. φησίν) emendat (cf. ad p. 663,14) t: φανείη ἂν Aristoteles (p. 216•27)
 ἀληθῶς ὄν κενόν t   15 παρέχον KM: παρέχοντες Gt   ἐπιτίθενται M   16 προσ-
 λαμβάνει K   17 ὑπέκει K   20 ἂν ἐκταί (sic) K   21 ἐντεθεί K   21. 22 τοῦ
 κενοῦ ὁηλονότι M   22 ὥστε] ὅσο (sic) K   τὸ om. M   27 κατασχέσει K
 28 φησί om. G   διαστήματι K   κατ' αὐτὸ t: καθ' αὐτὸ GKM, itemque p. 662,16
 ἦκει K   29 ἐπισυμβάν (-ἂν K) KM   οὐχ ἢ] οὐχί G   30 ἐν τῷ τόπῳ Gt
 ἢ Gt: εἰ KM   χωρισθῆ πάντων Gt: χωρισθῆσων τῶν τῶν K: χωρισθέντων M, at cf. The-
 mist. p. 301,2   31 βάρη G   32 καὶ μένει K

κατέχει τοῦ κενοῦ μέρος· κατ' οὐδὲν γὰρ τούτων ἐν τόπῳ ἦν, οὐχ ὡς γιν-
 λευκὸς οὐχ ὡς θερμὸς οὐχ ὡς βάρους ἔχων, ἀλλὰ καθὸ διαστάσεις ἔχει.
 ἐπεὶ οὖν καὶ τοῦτο ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἐὰν χωρισθῆ πάντων τῶν ἄλλων, ἀ 10
 μηδὲν αὐτῷ εἰς τὸ ἐν τόπῳ εἶναι συμβάλλονται, τί διοίσει τοῦ διαστή-
 5 ματος τοῦ κενοῦ, ὃ γέγονεν αὐτῷ τόπος; εἰ δὲ μηδὲν διοίσει (κακείνο
 γὰρ διάστημα ἐστὶν ἀπαθὲς καὶ τοῦτο), τί ἐδέξασεν ἕξωθεν ἕτερόν τι διά-
 στημα περιβαλεῖν τοῖς σώμασιν; εἰ γὰρ οἴκωθεν ἔχει τὸ διάστημα ἕκαστον
 τῶν σωμάτων, τί ἐδέξασεν ἕξωθεν ἄλλου διαστήματος; μάταιον ἄρα τὸ
 10 διάστημα. καὶ εἰ δύο διαστήματα ὅμοια ἐχώρησαν δι' ἀλλήλων καὶ ἐφῆρ- 15
 μωσαν ἀλλήλοις, διὰ τί μὴ καὶ τρία καὶ ἄπειρα; καὶ εἰ τὸ κενὸν διά-
 στημα ὃν οὐδὲν διοίσει τοῦ ἐγγινομένου ἐν αὐτῷ διαστήματος, κενὸν ἄρα
 ἐν κενῷ γέγονεν. ἔτι δὲ εἰ μεθίσταται ὁ κύβος κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀλλ' ἢ
 15 καθὸ διάστημα ἐστὶν, ἐπεὶ καὶ καθὸ διάστημα ἐστὶ μεταβάλλει τόπον ἐκ
 τῆς κενῆς κινούμενα δὲ τὰ σώματα τὸ οἰκεῖον συμμεταφέρει διάστημα, τὸ δὲ
 διάστημα κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν διαφέρει τοῦ ὡς κενοῦ διαστήματος, πε-
 ριττὸν ἄρα καὶ μάταιον ἄλλο διάστημα τοῖς σώμασιν ἕξωθεν ἐπινοεῖν, 20
 ἐκαστοῦ τὸ ἴδιον συμπεριφέροντος διάστημα· εἰ γὰρ ὁ τόπος διάστημα,
 τὸ δὲ ἐκαστοῦ διάστημα ἐν ἐκαστῷ ἐστί, μηδὲν διαφέρον γε κατὰ τοῦτο
 20 τοῦ ἕξω διαστήματος, μάταιον τὸ ἕτερον παρεῖσυχλεῖν διάστημα ἕξωθεν
 παρὰ τὸ ἐνυπάρχον ἐκαστῷ. τί γὰρ λυσιτελεῖ τὸ ὅμοιον ἐν τῷ ὁμοίῳ γε-
 νέσθαι; καὶ εἰ τὰ σώματα ἢ διαστήματά ἐστὶν ἐτέρων διαστημάτων
 δεῖται, καὶ τὸ κενὸν διάστημα ὃν δεοῖτο ἂν ἐτέρου διαστήματος· ὥστε
 25 γένοιτ' ἂν τὸ κενὸν ἐν κενῷ, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. οὐχ ἄρα
 οὐδ' ὡς τόπον ἐνδέχεται εἶναι τὸ κενόν. εἰ τοίνυν μήτε τὴν τοῦ τόπου 25
 χρεῖαν παρέχει μήτε κινήσεως αἰτίον ἐστὶ, τούναντίον δὲ καὶ ὃν ἀναιρεῖ
 τὴν κίνησιν, ἔοικε μηδαμῶς εἶναι τὸ κενόν.

p. 216*13 Ὅρωμεν γὰρ τὸ μείζω ῥοπήν ἔχον βάρους ἢ κουφό-
 τητος, ἐὰν τἄλλα ὁμοίως ἔχη τοῖς σχήμασι.

30 Τοῦ αὐτοῦ γὰρ ὄντος δι' οὐ φέρονται, καὶ ὁμοιοσχήμεων ὄντων τῶν 31
 φερομένων, ἀνίσων δὲ τοῖς βάρεσιν, ἦν ἀναλογίαν ἔχει τὸ βᾶρος πρὸς τὸ
 βᾶρος, ταύτην ἀνάγκη ἔχει καὶ τὴν κίνησιν πρὸς τὴν κίνησιν· ὅσα γὰρ
 ὑπερέχει τὸ βαρύτερον, τοσοῦτον θάττον κατενεχθήσεται. ἐὰν δὲ τοῖς σχή-

1 μέρος K: μέρος vel μέρη M 5 γέγονεν ἐν K 6 καὶ τοῦτο τι ἐδέξασεν G
 post τί addit οὖν t 8 ἀλλ' οὐ διαστήματος G 12 ἐγγινομένου K: ἐγγενομένου M:
 γενομένου G: γινομένου t ἐν ἑαυτῷ K 13 οὐδένα K ἄλλο ἀλλ' ἢ KM: ἄλλο,
 ἢ Gt 14 ἐπειδὴ M 15 συμφέρει M 16 κατ' αὐτὸ] cf. ad p. 661, 28
 21 ἐκαστῷ] ἐκά (sic) K λυσιτελεῖ t 22 ἢ διάστημα K 23 ἐτέρου διαστήματος
 τινος Gt 26 ἐστί] εἶναι K δὲ (om. καὶ) ὃν ἀναιροῖ K 28 τὸ μείζω ῥοπήν ἔχον βάρους
 (βᾶρος K) KM: τὰ μείζω ῥοπήν ἔχοντα ἢ βάρους t cum Aristotele 28. 29 ἢ κουφότη-
 τος — σχήμασι om. K 29 τἄλλα M: τ' ἄλλα t 30 ὁμοιοσχήμεων GK: ὁμοιοσχημέ-
 ων Mt 31 ἀνίσων K 31. 32 πρὸς τὸ βᾶρος iterat M 33 τοσοῦτο K

μασι διαφέρη, ἐνδέχεται ἤττον τι βάρος πλατῷ τῷ σχήματι μείζονος βάρους r 1^v
σφαιροειδοῦς ἐν ἴσφ χρόνῳ διὰ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος καταφέρεισθαι· εἰκὸς 36
δὲ καὶ ἐν πλείονι κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς τε τοῦ βάρους ὑπεροχῆς καὶ
τοῦ σχήματος.

5 p. 216*19 Ἡ γὰρ σχήματι διαιρεῖ ἢ ῥοπή.

Ἡ γὰρ τῷ βάρει ὠθεούμενος ὁ ἀήρ ὑπεξιστάμενος σχίζεται, ἢ τῇ 42
ὀξύτητι τοῦ σχήματος εὐδιαίρετος ὢν μερίζεται. καὶ ἡ σφαῖρα κατὰ ση-
μείον ἄρχεται τῆς τομῆς. διὰ τοῦτο χαλκὸς τε καὶ μύλιβδος πλατέα μὲν
ἐποχεῖσθαι δύνανται ἐν ὕδατι, σφαιρικὰ δὲ ὄντα ἢ κυλινδρικὰ οὐκέτι, κἀν
10 πολλῶ μικρότερα ἢ τῷ βάρει. εἰ οὖν τὸ δι' οὗ ἢ κίνησις γίνεται κενὸν 45
ἦν, ἴσοταχῶς δηλονότι πάντα ἂν κατηνέχθη· τί γὰρ ἦν τὸ κωλύον μὴ
ἴσοταχῶς κινεῖσθαι μηδενὸς ὄντος τοῦ κωλύοντος τῇ διαιρέσει; ἀλλ' ἀδύ-
νατον ἴσοταχῶς πάντα κινεῖσθαι· ὥστε καὶ κενὸν εἶναι ἀδύνατον.

p. 216*26 Καὶ καθ' αὐτὸ δὲ σκοποῦσι φανεῖν τὸ λεγόμενον κενὸν
15 ὡς ἀληθῶς κενόν.

Καθ' αὐτό, τούτεστι χωρὶς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· ἀνωτέρω 50
γὰρ ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι δι' αὐτοῦ γενέσθαι τὴν κατὰ τόπον κίνησιν ἀνήρει
ἔστι κενόν, νῦν δὲ οὕτως αὐτὸ σκοπεῖ, ὡς ἂν εἰ καὶ μὴ ἦν ἢ κατὰ
τόπον κίνησις. ἢ ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι οἱ λέγοντες εἶναι τὸ κενὸν διὰ τὸ κί-
20 νησιν εἶναι "ἀποκεκριμένον" καὶ | καθ' αὐτὸ ὑπάρχον τὸ κενὸν ὑποτί- r 2^v
θενται, οἱ δὲ τοῦτο λέγοντες οὐδὲν διαφέρουσι τῶν τὸν τόπον διάστημα
εἶναι λεγόντων, ὥστε δεδειγμένου τοῦ μὴ εἶναι τὸν τόπον διάστημα
εἶναι κεχωρισμένον καθ' αὐτὸ συναποδεδειγμένον ἂν εἶη τὸ μηδὲ κενὸν εἶναι,
διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ὅτι καὶ αὐτὸ καθ' αὐτό, χωρὶς τοῦ συνανηρῆσθαι αὐτὸ
25 τῷ διαστηματικῷ τόπῳ, δειχθείη ἂν μὴ δυνάμενον ὑπάρχειν.

p. 216*29 Ὀὔτω καὶ ἐν ἀέρι· ἀλλὰ τῇ αἰσθήσει ἄδηλον. 6

Καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν ἀέρι, φησίν, ἐντιθεμένου σώματος τὸ αὐτὸ συμβαίνει·
ὑπεξίσταται γὰρ τοσοῦτος ἀήρ τῷ ἐντεθέντι σώματι, ὅπόσον ἐστὶ καὶ τὸ

1 διαφέρει K   τι ἤττον M   πλατῷ GKM: ὄξυ t, sed gravior subest corruptela (cf.
p. 660, 20 sqq.)   3 τὴν om. Gt   4 τῆς τοῦ σχήματος t   5 ἢ ῥοπή K   7 ὢν]

ὦ K   κατὰ om. G   9 ἦ] καὶ K   10 πολλῶ μικρότερα M   τὸ βάρει t
12 ante κινεῖσθαι addunt πάντα Mt   ἀλλὰ t   14. 15 φανεῖν—ἀληθῶς κενόν om. K
14 φανεῖν M: φανεῖν ἂν t Aristoteles, at cf. ad p. 661, 13   16 τότ' ἐστὶ K   18 οὕτως
αὐτός K: αὐτὸ οὕτως M   19 λέγοντις t   19. 20 διὰ τὴν κίνησιν M   20 ἀποκεκρι-
μένον] ἀποκρινόμενον tyrothetas errore in Bekkeri Aristotele (p. 216*24)   21 τὸν om. K
22 τοῦ] τὸ K   μὴ δὲ εἶναι G   23 συναποδεδειγμένον G   24 συναναεῖσθαι M   26 ἀλλὰ
τῇ αἰσθήσει ἀδηλον om. K   27 Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ Mt   ἐν om. K   28 ἐντιθέντι M

σῶμα, ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ ἀντιλαμβάνεται ἡ ἡμετέρα αἴσθησις τοῦ ἐξίστα- r 2°
 μένου ἀέρος διὰ τὸ ἄχρουν, ταύτη δοκεῖ μηδὲν ὑπεξίστασθαι. ἀλλ' εἰ
 καὶ τῇ αἰσθήσει ἄδῳλον τοῦτο, ἀλλ' οὖν τῷ λόγῳ πάνυ ἐστὶ πρόδηλον·
 εἰ γὰρ σῶμα ὁ ἀήρ, ἀδύνατον δὲ δύο σῶματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, ἀνάγκη 10
 5 ἄρα πᾶσα ὑπεξίστασθαι τὸν ἀέρα τῷ ἐντιθεμένῳ ἐν αὐτῷ σῶματι.

p. 216*29 Καὶ αἰεὶ δὴ ἐν παντὶ σῶματι ἔχοντι μεταστάσιν, ἐφ' ὃ
 πέφυκε συνίστασθαι, ἀνάγκη, ἂν μὴ συμπιλήται, μεθίστασθαι.

*Ἐχοντι μεταστάσιν εἶπε διὰ τὰ μαθηματικά μεγέθη· ταῦτα γὰρ
 δηλονότι μεταστάσιν οὐκ ἔχει, ἐπεὶ μηδὲ βάρος μηδὲ κουφότητα· ἐξ ἀφαι-
 10 ρέσεως γὰρ ἐστὶ καὶ ἐν ἐπινοίᾳ. ἐν παντὶ οὖν σῶματι, φησὶν, ἐν ᾧ ἂν
 τεθῆ ὁ κύβος, ἐπ' ἐκεῖνο ὑπεξίσταται τῷ κύβῳ τὸ σῶμα, ἐφ' ὃ καὶ πέ- 15
 φυκε φέρεσθαι, οἷον εἰ ἐν ὕδατι ἐντεθῆ, ἐπὶ τὸ κάτω ὑπεξίσταται τῷ κύβῳ
 τὸ ὕδωρ (κατώφορον γὰρ τὸ ὕδωρ), εἰ δὲ ἐν πυρὶ τεθῆ λίθινος κύβος,
 ἐπὶ τὸ ἄνω ἐξίσταται καὶ μεταχωρεῖ τῷ λίθῳ τὸ πῦρ· ἀνώφορον γὰρ δη-
 15 λονότι, εἰ μὴ ἄρα βιάζοιτο· εἰ γὰρ μὴ ἔχοι τὸ πῦρ ποῦ χωρῆσαι ἐπὶ τὸ
 ἄνω κωλύοντος στερεωτέρου σώματος τὴν ἐπὶ τὸ ἄνω πρόοδον, ἐπὶ τὸ
 κάτω δηλονότι χωρεῖ ἀντιπαραχωρῆσαν τῷ ἐντεθέντι. ὁμοίως καὶ ἐν τῷ
 ὕδατι τῷ ἐν τῇ λεκάνῃ οὐκ ἐπὶ τὸ κάτω μεταστήσεται τὸ ὕδωρ (κωλύε- 20
 ται γὰρ ὑπὸ τοῦ ἀνέχοντος σώματος στερεωτέρου ὄντος), ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἄνω
 20 διὰ τὴν βίαν. τὸ δὲ ἂν μὴ συμπιλήται, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ ἐρίου· τοῦτο
 γὰρ συμπιλούμενον εἰς ἑαυτὸ ἀντιπαραχωρεῖ μὲν τῷ ἐντεθέντι, οὐ μέντοι
 ἐπὶ τὸ κάτω ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω κινεῖται, ἀλλὰ μόνον εἰς ἑαυτὸ συμπιλεῖται.
 κἂν ἀήρ δὲ τὸ αὐτὸ ὑπομείνειεν·• δυνατὸν γὰρ ἅμα τῷ ἐντεθέντι κύβῳ
 τὸν ἀέρα μῆτε ἄνω μῆτε κάτω χωρῆσαι, ἀλλὰ πυκνωθῆναι εἰς ἑαυτὸν
 25 συμπιλούμενον, οὐχ ὡς τὸ ἔριον δηλονότι, ἀλλὰ ἀλλοιούμενον τῷ πυκνό- 25
 τερον γίνεσθαι. τὸ δὲ ἢ ἐπ' ἄμφω, εἰ τὸ ἐν ᾧ ἐντίθεται μῆτε ἄγαν
 βαρὺ μῆτε μὴν κοῦφον, ἀλλ' οἷον μέσον πως καὶ δυνάμενον ῥαδίως ἐφ'
 ἐκάτερα χωρῆσαι, οἷός ἐστιν ὁ ἀήρ· εἰ γὰρ ἐν τούτῳ ἐντεθειῆ ὁ κύβος,
 δυνατὸν τὸν ἀέρα καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω θλιβόμενον χωρῆσαι καὶ ἐπὶ τὸ κάτω,

1 ἡ ἡμέρα K, cf. ad p. 2,31 2 ἀέρος] ὕδατος M 6 δη] δὲ K 6. 7 ἔχοντι—μεθίστασθαι
 om. K 6 ἐφ' ὃ t: ὡφ' ὦ M 7 μεθίστασθαι utrobique Aristoteles, at cf. p. 665,13
 8 ἔχον τί M τὰ μεγέθη τὰ μαθηματικά Gt 9 ἐπειδὴ M 11 τεθῆ GK: ἐντε-
 θεῆ Mt ἐκεῖνω KM 11. 12 τὸ σῶμα—τῷ κύβῳ om. G 11 τὸ σῶμα om. superscr. K
 ἐφ' ᾧ K 13 κατώφορον K 14 ἐξίσταται KM: ὑπεξίσταται Gt τὸ (ante πῦρ)
 om. K 15 ἄρα om. KM βιάζοιτο KM: σώζοιτο G: βιάζοι, το. err. typ. t ποῦ
 GK: om. t, at cf. ad p. 51,14 17 καὶ ἐν Mt: κἂν ἐν GK: fort. κἂν 18 μεταστῆ-
 σαι M 19 στερεωτέρου t 20 ἂν] ἐάν K τοῦ ἀέρου G 22 ἄνω ἢ ἐπὶ
 τὸ κάτω traiciunt Gt συμπιλήται K 23 κἂν ἀήρ δὲ KM: καὶ ἀήρ γὰρ Gt
 ὑπομείνειεν M: ὑπομένειεν K: ὑπομένη ἂν G: ὑπομένοι ἂν t 24 ἑαυτὸν t: ἑαυτὸ GK M
 26 οἷον εἰ τὸ t τίθεται M 27 βαρὺν K μὴν om. Gt ἀλλοῖον K
 πως G: πῶς KMt 29 χωρῆσαι KM: κινῆσαι G: κινηθῆναι t

5 *ἔποι ἄν ῥαδίαν εὖροι τὴν πάροδον. τὸ δὲ ἢ ὁποῖον ἂν τι ἦ τὸ ἐντιθέ-* r 2
μενον, εἰ μὲν οὕτως ἔχοι ἢ γραφῆ, λέγοι ἄν περὶ τοῦ σχήματος τοῦ ἐν- 30
τιθεμένου, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβήσεται, καὶ μὴ κύβος ἦ τὸ ἐντεθέν, ἀλλὰ
ἄλλο ὁποιοῦν σχῆμα. εἰ δὲ ἔστιν ὅποι ἄν ἦ, τουτέστιν ἐφ' ὃ ἄν ἔχοι
 10 *τὴν κίνησιν τὸ ἐντιθέμενον, λέγοι ἄν ὅτι τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐντίθεται ὁ κύβος,*
ἐπὶ τοῦτο χωρήσει, ἐφ' ὃ ἄν καὶ τὸ ἐντιθέμενον χωρῆ, δηλονότι δραστι-
κωτέρας οὔσης τῆς ῥοπῆς τοῦ ἐντιθεμένου· εἰ γὰρ μὴ εἶη δραστηκωτέρα
ἢ τοῦ ἐντιθεμένου δύναμις, οὐδὲ ὑποχωρήσει αὐτῷ τὸ ἐν ᾧ ἐντίθεται. εἰ
 15 *μὲν γὰρ ἀνώφορον ἦ τὸ ἐντιθέμενον, ἐπὶ τὸ ἄνω κακείνο ὠθήσει· ὁμοίως αὖ*
καὶ εἰ κατώφορον, ἐπὶ τὸ κάτω. τὸ δὲ ἢ ἐπ' ἄμφω οὐ πάνυ ἀρμόσει
κατὰ ταύτην τὴν ἐξήγησιν. ἢ τὸ ἐπ' ἄμφω ὡς ἐν ὑποθέσει εἰρηται, ὅτι
εἰ εἶη τοιοῦτον, ὥστε καὶ ἄνω καὶ κάτω χωρεῖν. τὸ δὲ ἐφ' ὃ πέφυκε
συνίστασθαι ἴσον ἐστὶ τῷ μεθίστασθαι. τὸ δὲ ἔχοντι μετὰστασιν,
 20 *τουτέστι πεφυκῶτι μετακινεῖσθαι· ἄν γὰρ ἀκίνητον ἦ, οὐδ' ὄλως γενήσε-*
 25 *ται ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ τὸ ἐντιθέμενον.*

p. 216*33 Ἐν δὲ δὴ τῷ κενῷ τοῦτο μὲν ἀδύνατον.

40

20 *Τὸ ὑπεκστῆναι δηλονότι τῷ ἐντιθεμένῳ σώματι· οὐ γὰρ ἐστὶ σῶμά*
τι τὸ κενόν, ἵνα καὶ ὑπεκστῆ τῷ κύβῳ ἐντιθεμένῳ ἐν αὐτῷ. ἀνάγκη οὖν
ἐντιθεμένου τοῦ κύβου μὴ μετακινεῖσθαι τὸ κενόν, ἀλλὰ μένειν· πῶς γὰρ
 25 *ἄν τὸ κενὸν κινήσει; εἰ δὲ μένει, δῆλον ὅτι ἴσον διάστημα τοῦ κενοῦ, ὅσον*
ἐστὶ καὶ τὸ τοῦ κύβου, ἐχώρησε δι' ὅλου τοῦ κύβου, ἦτοι καὶ τὸ τοῦ κύβου
διάστημα διὰ ἴσου διαστήματος τοῦ κενοῦ· ταῦτόν γάρ ἐστι.

p. 216*4 Ὁ εἰ καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἐστὶν ἢ βαρὺ ἢ κοῦφον, οὐδὲν ἦττον ἕτερον τῷ εἶναι πάντων τῶν παθημάτων ἐστὶ. |

25 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὥσπερ ἄν εἰ μὴ ὑπεξίσταται τῷ κύβῳ τὸ ὕδωρ, r 2
 ἐχώρησαν ἄν δι' ἀλλήλων τὰ δύο σώματα, οὕτως ἐπειδὴ τὸ κενὸν οὐχ
 ὑπεξίσταται, χωρήσουσι δηλονότι δι' ἀλλήλων τό τε τοῦ κύβου διάστημα

1 *ἔποι ἄν scripsi: ὁποῖαν GMt: ὁποῖαν K* *πάραδον M* 1. 2 *τὸ δὲ — ἐντιθέμενον om. G:*
τὸ δὲ om. t 1 *ἢ Kt: εἶη M* 2 *ἔχοι GM: ἔχει Kt* *λέγοιεν ἄν GK* 3 *μὴ*
κύβος] μήκος K *ἐντεθέν] ἐντεθέν K* 4 *ἄν ἢ KM: ἄν εἶη Gt: fort. ἄν τῆ* *ἔχοι*
GMt: ἔχει K 6 *χωρῆ] χωρεῖ K* 8 *αὐτὸ M* 9 *ἢ GKM: εἶη t* 10 *κατώφο-*
ρον K *ἢ Gt: ἐν M: om. K* 12 *τοσοῦτον primitus M* 13 *τῷ] τὸ K* *τὸ]*
τῷ G 14. 15 *γενήσεται K* 15 *τῷ om. t* 16 *τὸ κενόν K* *τοῦτο μὲν ἀδύ-*
νατον om. K: ante explanationem iterat t 17 *τῷ ὑπεκστῆναι (sic) K* 18 *ὑπεκστῆ K*
ante τῷ addit δηλονότι M *ἐντιθέμενον M* *οὖν om. KM* 21 *ἦτοι GKM: ὥστε t*
 22 *δι' ἴσου t* 23 *Ὁ rubro addendum om. K* *καὶ ψυχρὸν ἐστὶν KM: ἐστὶν ἢ ψυχρὸν t:*
hoc vel ἢ ψυχρὸν ἐστὶν Aristotelis libri 24 *οὐδὲν — ἐστὶ om. K* *ἕτερον M: ἕτερον,*
ἀλλὰ καὶ μάλλον t et Arist. cod. I *τῷ t: τοῦ M* 27 *post οὐκ' (sic) ὑπεξίσταται*
iterata τῷ κύβῳ — σώματα delet K *χωρήσουσι K*

καὶ τὸ τοῦ κενοῦ, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ἄλλὰ σῶμα μὲν διὰ σώματος ἀδύνατον ἢ 2^ο
 χωρῆσαι, τὸ μέντοι κενὸν σῶμα μὲν οὐκ ἔστιν (ἀπαθὲς γάρ), διάστημα
 δέ· ὥστε οὐκ εἰ σῶμα διὰ σώματος χωρῆσαι ἀδύνατον, ἦδη διὰ τοῦτο
 καὶ διάστημα (διὰ) διαστήματος ἀδύνατον χωρῆσαι, φησὶν ὅτι κατ' οὐδὲν 5
 5 ἄλλο ἐν τόπῳ ἐστὶ τὰ σώματα ἢ καθὼς διαστήματά εἰσιν. εἰ γὰρ καὶ συμ-
 βέβηκε τῷ ἐν τόπῳ τὸ ἔχειν βάρος ἢ κουφότητα ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ποι-
 οτήτων, ἀλλ' οὐχ ἢ πεποιῶται, ταύτη ἐν τόπῳ ἐστίν, ἀλλ' ἢ διάστημα
 ἔχει· φέρει μὲν γὰρ ἢ βαρύτες ἢ ἢ κουφότες εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον, τὸ
 δὲ ἐν τόπῳ εἶναι κατ' οὐδὲν ἄλλο ἔχει ἢ κατὰ τὸν ὄγκον. καὶ τὰ σώ-
 10 ματα γοῦν ἀδύνατον φαμεν χωρεῖν δι' ἀλλήλων, οὐχ ὅτι πεποιῶται, ἀλλ'
 ὅτι διάστημα ἔχει. τὸ οὖν ἀδύνατον τοῦτο ἐστὶ, τὸ χωρῆσαι δύο διαστή- 10
 ματα δι' ἀλλήλων. ἐπεὶ τοίνυν ἕτερόν ἐστι τῷ κύβῳ τὸ διαστήματι εἶναι
 καὶ ἕτερον τὸ πεποιῶσθαι, ἐν τόπῳ δὲ ἐστὶν οὐχ ἢ πεποιῶται, ἀλλ' ἢ
 ὄγκον ἔχει, ἐὰν γυμνωθῇ πασῶν τῶν ποιητήτων, οὐδὲν διοίσει τοῦ δια-
 15 στήματος τοῦ κενοῦ· ὥστε εἰ δύο διαστήματα ὅμοια ἐχώρησαν δι' ἀλλή-
 λων, καὶ πλείονα δηλονότι δυνατόν χωρῆσαι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· εἰ γὰρ
 διάστημα ἐν διαστήματι δυνατόν χωρῆσαι, καὶ σῶμα ἐν σώματι χωρῆσαι
 δυνατόν· κατ' οὐδὲν γὰρ ἄλλο τὰ σώματα ἐν τόπῳ ἐστὶν ἢ κατὰ τοὺς 16
 ὄγκους· εἰ οὖν δυνατόν ὄγκον ἐν ὄγκῳ εἶναι, τὰ γε ἄλλα συμβεβηκότα
 20 οὐδὲν κωλύει τὸ σῶμα ἐν σώματι εἶναι. ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἀδύνατον· οὐδ'
 ἄρα σῶμα ἐν κενῷ δυνατόν εἶναι· ὄγκοι γὰρ ἀμφοτέρω μόνῳ τῷ πεποιῶ-
 σθαι ἢ μὴ διαφέροντα. ὥστε εἰ τὸ κενὸν ὑφιστάσιν, ἵνα δέξεται τὰ σώ-
 ματα καὶ ἢ κίνησις δι' αὐτοῦ γένοιτο, ταῦτα δὲ ἀδύνατον ἐν τῷ κενῷ γε-
 νέσθαι, μάταιον ἄρα τὸ κενόν.

25 p. 216^b12 Ἔτι δὲ φανερόν ὅτι τοῦτο ὁ κύβος ἕξει καὶ μεθιστά-
 μενος, δ καὶ τὰ ἄλλα σώματα πάντα ἔχει.

Ἄλλη ἐπιχείρησις. ἕκαστον, φησί, τῶν σωμάτων κινούμενον καὶ 22
 μεταβαλλόμενον κατὰ τόπον συμμεταφέρει ἑαυτῷ καὶ τὸ οἰκεῖον διάστημα·
 εἰ τοίνυν τὸ ἐν ἑκάστῳ διάστημα χωριζόμενον τῷ λόγῳ τῶν παθῶν
 30 οὐδὲν διαφέρει τοῦ κενοῦ, κινούμενα δὲ τὰ σώματα σὺν τοῖς οἰκείοις κινεῖ 22
 ται διαστήμασι, τί δεῖ τοῖς σώμασιν ἄλλων τοιούτων ἔξωθεν διαστημάτων;
 εἰ γὰρ τὸ διάστημα ὁ τόπος, ἕκαστον δὲ ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὸ οἰκεῖον δια-

1 εἴποι GK μὲν post σώματος traicit G 1. 2 χωρῆσαι ἀδύνατον K
 4 διὰ addidit t χωρῆσαι ἀδύνατον M φησὶν οὖν ὅτι K 5 εἰσιν KM:
 ἐστὶν Gt 5. 6 συμβέβηκεν τὸ ἐν K 7 οὐχ ἔ] οὐχί K 8 μὲν om. M
 ἢ ἢ KM: καὶ ἢ (it αὐτοῦ K: αὐτῶν (it 9 ἔχειν K 10 πεποιῶ-
 ται G 12 τοίνυν] οὖν M διαστήματι KMt: διαστήματι G 18 κατοῦδε
 (sic) K γὰρ om. M 20 τὸ σῶμα KM: σῶμα (it 20. 21 ἀλλὰ — δυνατόν
 εἶναι om. M 20 οὐδ' K: οὐκ (it 21 μόνῳ M 22 ὑφίστασιν K 23 γί-
 νοιτο KM: γίνονται (i: γίνονται t ἀδύνατον (iKM: ἀδύνατα t 25. 26 ἕξει — ἔχει
 om. K 32 δὲ ἔχει ἐν ἑαυτῷ traicit t

στημα, μάταιον τὸ ἄλλο ἐξωθεν ὅμοιον ἐπινοεῖν· εἰς οὐδὲν γὰρ αὐτῷ συμ- 12^v
βάλλεται. ὅτι δὲ καὶ ἀδύνατον, εἶπομεν ἤδη· εἰ γὰρ ἡ διάστημά ἐστιν
ἕκαστον ἐτέρου δεῖται διαστήματος, διάστημα δὲ καὶ τὸ κενόν, καὶ αὐτὸ
ἄλλου δεηθήσεται διαστήματος, καὶ ἐκ τούτου ἐπ' ἄπειρον. ἔσται δὲ καὶ
5 τὸ κενὸν ἐν κενῷ.

p. 216^b22 Εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ οἶονται 20
φανερὸν εἶναι ὅτι ἔστι κενόν.

Δείξας ὅτι οὐκ ἔστι τὸ χωριστὸν κενόν, νῦν βούλεται δεῖξαι ὅτι οὐδὲ
τὸ κατεσπαρμένον κενόν ἔστιν. ἐπειδὴ δὲ οἱ τὸ κενόν τὸ κατεσπαρμένον
10 λέγοντες εἶναι ἐκ τῆς μάνωσεως καὶ πυκνώσεως τῶν σωμάτων τοῦτο ἐπει-
ρῶντο δεικνύουσι, τίθησι πρῶτον μὲν τοὺς λόγους δι' ὧν ἐπειρῶντο κατα-
σκευάζειν ὅτι ἔστι κατεσπαρμένον κενόν ἐν τοῖς σώμασι, δεύτερον δὲ πρὶν 25
ἐλέγξει τοὺς λόγους αὐτῶν δεικνύουσιν ὅτι ἀδύνατον εἶναι τὸ κατεσπαρμένον
κενόν, καὶ τρίτον δεικνύουσιν ὅτι καὶ κενῷ μὴ ὄντος ἐνδέχεται εἶναι μάν-
15 ωσιν καὶ πύκνωσιν, ἐξ ὧν καὶ τοὺς λόγους δι' ὧν κατεσκευάζον εἶναι τὸ
κενόν ἐλέγχει. εἰσὶν οὖν οἱ λόγοι, δι' ὧν κατεσκευάζον εἶναι τὸ κενόν,
τοιούτοι· εἰ μὴ ἔστι, φησί, τὸ κενόν, οὐκ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις,
ἀλλὰ μὴν ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις, ἔστιν ἄρα τὸ κενόν. κατασκευάζει
δὲ τὴν πρόσληψιν, λέγω δὴ ὅτι ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις, οὕτως· εἰ γὰρ 40
20 μὴ ἔστι, φησί, μάνωσις καὶ πύκνωσις, οὐδὲ συνιέναι καὶ πιλεῖσθαι εἰς
ἑαυτὰ τὰ σώματα δύναται (οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἢ πύκνωσις ἢ πίλησις
εἰς ἑαυτὰ τῶν σωμάτων), εἰ δὲ μὴ ἔστι πίλησις, ἀνάγκη πᾶσα ἡ μὴ εἶναι
ὅλως κίνησιν, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνάργειαν, ἢ εἰ κίνησις εἴη, ἀνάγκη
κυμαίνειν τὸ πᾶν. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, ἡ οὐκ ἔσται εἰς ἄλληλα τῶν
25 στοιχείων μεταβολή, ἢ εἰ ἔσται, ἢ εἰς ἰσόγχα γενήσεται ἢ τῶν στοιχείων
μεταβολή, οἷον τὸν κυθιαῖον ἀέρα εἰς κυθιαῖον ὕδωρ μεταβάλλειν καὶ τὸ
ὕδωρ ὁμοίως εἰς ἴσον ἀέρα, ἡ γουν ὅσον ἐναυῖθα μεταβέβληται εἰς ἀέρα 45
ὕδωρ, τοσοῦτον ἀλλαχού ἀνάγκη ἀέρα μεταβάλλειν εἰς ὕδωρ. ὁ μὲν οὖν
'Αριστοτέλης τὴν πρόσληψιν μόνον τοῦ συλλογισμοῦ κατασκευάζει, ὡς τοῦ
30 συνημμένου δόγλου ὄντος, ἵνα δὲ σαφέστερον ποιήσωμεν τὸν λόγον. ἄνωθεν
εἶπωμεν οὕτως· εἰ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις, ἔστι κενόν, ἀλλὰ μὴν τὸ

1 ἄλλον K ὅμοιον ἐπινοεῖν GM: ὁμοίως ἐπινοεῖν K: ἐπινοεῖν ὅμοιον t αὐτὸ M
2 καὶ om. M 4 ἀλλήλου M ἐκ τούτου GKM: τοῦτο t 6 lemma om. K 9 ἐπει
δὲ G: ἐπειδὴ (om. δὲ) t 11 δεικνύουσιν t τίθησι om. K: τίθησι δὲ G 13 ἐλέγξει t,
at cf. p. 33, 2 sq. 14 καὶ (ante κενοῦ) om. K 15 et 16 κατασκευάζον K
16 ἐλέγχει—εἶναι τὸ κενόν om. M 17 τοιοῦτον primitus K φασί M 19 λέγω δὴ
om. Gt, cf. ad p. 668, 14 γὰρ om. Gt 20 πιλεῖσθαι G 21 δύναται M 22 εἰς]
εἰ t ἢ μὴ εἶναι] εἰ μὴ ἔστιν K 23 ἐνάργειαν K 25. 26 ἢ εἰ ἔσται—μετα-
βολή om. M 25 ἢ εἰ ἔσται K: εἰ ἔσται G: ἢ ἔσται. ἀλλ' εἰ ἔσται t 26 κυθιαῖον
utrobique M et priore loco K: κυθιαῖον altero loco K μεταβάλλειν (sic) K
27 εἰς (ante ἴσον) om. K 28 ἀέρα ἀνάγκη Gt 29 μόνον M 30 ποιήσωμεν] εἰ-
πωμεν K 31 εἶπομεν G 31. p. 668, 2 ἀλλὰ μὴν—ἔστι κενόν K: om. GMt

πρότερον, καὶ τὸ δεύτερον ἄρα. πόθεν δὲ ὅτι εἰ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις· 12^v
 σις, ἔστι κενόν; ὅτι ἢ πύκνωσις πύκνωσις ἔστι καὶ συνίζησις εἰς ἑαυτὰ τῶν
 σωμάτων, τὰ δὲ πιλούμενα καὶ εἰς ἑαυτὰ συνιζάνοντα εἰς τὰ κατεσπαρμένα
 ἐν αὐτοῖς κενὰ συνιζάνει, ὡς ἐπὶ σπόγγου καὶ ἐρίου καὶ τῶν τοιούτων· εἰ 10
 5 γὰρ μὴ εἰς κενὰ τινα συνιζάνει τῶν πιλουμένων τὰ μόρια, εἰς ἑαυτὰ χω-
 ρῆσει, ἀδύνατον δὲ σῶμα διὰ σώματος χωρῆσαι. τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ μανώ-
 σεως ἐροῦμεν· τὸ γὰρ μανούμενον καὶ εἰς μείζονα ὄγκον ἐκτεινόμενον, εἰ
 μὴ τῷ ἐναπολαμβάνειν κενὰ τινα ἐν αὐτῷ, ταύτῃ μανότερον γίνοιτο, συμ-
 βῆσται πρὶν μανωθῆναι σῶμα εἶναι ἐν σώματι· τὰ γὰρ μόρια | τὰ νῦν 13^v
 10 ἄλλον κατελιγφῶτα τόπον, εἰ μὴ ἐν κενῷ πρὸ τούτου ἦν, δι' ἀλλήλων δῆ-
 που ἐχώρει. ἀλλὰ καὶ ὅν κατελιγφῶσι τόπον κενὸν ἀνάγκη πρὸ τού-
 του εἶναι.

Τὸ μὲν οὖν συνημμένον ἐκ ταύτης κατεσκευάζειν τῆς ἐννοίας, τὴν δὲ
 πρόσληψιν, λέγω δὴ τὸ 'ἀλλὰ μὴν ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις', κατασκευά-
 15 ζει ὁ Ἀριστοτέλης οὕτως· εἰ μὴ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις, οὐδὲ πύκνωσις
 ἔστι τῶν σωμάτων, εἰ δὲ μὴ ἔστι πύκνωσις, ἢ παντελῶς ἀνῆρηται ἢ κατ' 5
 εὐθείαν κίνησις (τὰ γὰρ κινούμενα κατ' εὐθείαν τῷ ὠθεῖν τὸν ἔμπροσθεν
 ἀέρα ἢ τὸ ὕδωρ οὕτω κινεῖται· ὠθούμενον οὖν τὸ σῶμα δι' οὐ ἢ κίνησις
 γίνεται καὶ συστελλόμενον εἰς τὰ παρακείμενα κενὰ παρέχει χώραν τοῖς
 20 δι' αὐτοῦ διουοῖσιν, ὥσπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν διὰ πλῆθους βαδιζόντων), εἰ
 τοῖνον μὴ πυκνοῦται τὰ σώματα μηδὲ συμπιεῖται εἰς τὰ κατεσπαρμένα
 κενὰ, ἢ παντελῶς ἀνααιρεθῆσται ἢ κίνησις ἢ κατ' εὐθείαν (ποῦ γὰρ κινη-
 θῆσται χώρας οὐκ οὔσης, οὐδὲ ἔχοντος τοῦ ὠθουμένου ὅποι χωρῆσαν 10
 ἀκόλυτον τῷ κινουμένῳ παρέχει τὴν δίοδον;). ἢ εἰ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη,
 25 φασί, κυμαίνειν τὸ πᾶν. τουτέστιν ἐξίστασθαι καὶ ὑπερεκπίπτειν τῶν οἰκείων
 ὄρων· ἀνάγκη γὰρ κινουμένου τινὸς τὸ ἔμπροσθεν ὠθεῖσθαι σῶμα, κακείνο
 ἐφεξῆς ὠθεῖν, καὶ τοῦτο μέχρι τοῦ ἐσχατοῦ, καὶ οὕτω λοιπὸν οἶον ὑπερεκ-
 χεῖσθαι τὸν οὐρανὸν εἰς τὰ ἔξω καὶ οἶον σαλεύειν, ὅπερ καὶ ἐν ταῖς
 κολυμβήθραις συμβαίνει, ὅταν τι κινῆται ἐν αὐταῖς σῶμα. ταῦτα δὲ ἔλεγον
 30 διὰ τὸ μήπω ἐπιστῆσαι τῇ ἀντιπεριστάσει τῶν σωμάτων. οὐ μόνον δὲ 15
 ταῦτα τῇ ἀναίρεσει τοῦ κενοῦ ἔψεται τὰ ἄτοπα, λέγω δὴ τὸ ἀνααιρεῖσθαι
 μάνωσιν καὶ πύκνωσιν, καὶ διὰ τὸ ταύτην ἀνααιρεῖσθαι ἢ μὴδ' ὅλως εἶναι
 τὴν κατ' εὐθείαν κίνησιν ἢ κυμαίνειν τὸ πᾶν, ἀλλὰ πάλιν ἀνάγκη κενοῦ
 ἀνηρημένου ἢ μὴδ' ὅλως εἶναι μεταβολὴν εἰς ἄλλα τῶν σωμάτων, ἢ εἰ
 35 τοῦτο ἐναργεῖς, ἢ εἰς ἰσόγχα τὴν μεταβολὴν τῶν σωμάτων γίνεσθαι, λέγω

4 καὶ (ante τῶν τοιούτων) om. G 7 ἐκτεινόμενον (sic) K 8 αὐτῷ scripsi: ἑαυτῷ
 K: αὐτῷ (GMt) μανώτερον (Gt 11 ὄν] ὄν t 13 κατασκευάζον KM
 14 λέγω δὴ om. G 16 ἀνῆρηται K 19, 20 συστελλόμενον — βαδιζόντων) cf. The-
 mist. p. 302, 14 sqq. 19 παρέχει K 22 ἢ κατ' εὐθείαν κίνησις M 24 πα-
 ρέχει t: παρέχει GK 25 et 33 κυμαίνειν' συμβαίνει K 25 ὑπεξίστασθαι M
 27 οἶον om. G 28 εἰς τὰ ἔξω (Gt: om. KM, at εἰς τὸ ἔξω Themist. p. 302, 20, ubi
 ὑπερχεῖσθαι (cf. Simplic. p. 688, 24 sqq.) 29 κολυμβήθραις t κινεῖται ἐν αὐτοῖς K
 30 ἐπιστῆσαι καὶ K 31 τὰ om. Kt τὸ] τῷ K 33 ἀνάγκη om. M 34 τῶν
 om. M εἰ Gt: εἰς M: om. K 35 εἰς om. G

δὴ ἵνα ὁ καθαθαῖος ἀήρ μεταβαλὼν εἰς ὕδωρ καθαθαῖον ποιήσῃ ὕδωρ, **Γ 3**
 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ ἴσον ἀέρα ποιήσῃ (ποῦ γὰρ χωρήσει τὸ μείζον **20**
 σῶμα μηδενὸς ὄντος κενοῦ;), ἢ εἰ τοῦτο παρὰ τὴν ἐνάργειαν (ὁραῖται γὰρ
 ἢ εἰς μείζον τῶν σωμάτων μεταβολή· πόθεν γὰρ ῥήγνυνται ὑπὸ τοῦ γλεῦ-
5 κους οἱ πίθοι τε καὶ οἱ ἀσχοί, εἰ μὴ εἰς πνεῦμα τοῦ γλεῦκους μεταβάλ-
 λοντος, ὅπερ διὰ τὸ μείζον εἶναι τοῦ μεταβεβλημένου μὴ χωροῦντα τὰ
 ἄγῃ ῥήγνυνται, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπτομένων συμβαίνει;), ἀλλ' εἰ εἰς μείζον
 ἢ μεταβολή, πάλιν δύο ἀτόπων θάτερον οὐκ ἐκφεύζεται· ἢ γὰρ ἀνάγκη
 ὅσον ἐνταῦθα μεταβάλλει ὕδωρ εἰς ἀέρα, ἀλλαχοῦ τοσοῦτον ἀέρα μεταβάλ- **25**
10 λειν εἰς ὕδωρ (ὅπερ καὶ αὐτὸ πλασματώδες, τὸ λέγειν ὅτι ἐπειδὴ δοκεῖ μοι
 νῦν ἑξαμίσαι τοσονδε ὕδωρ ἔφοντα, ἀνάγκη ἀλλαχοῦ τοσοῦτον μεταβαλεῖν
 ἀέρα, κἄν πλείον μοι δοῖξη, πλείω καὶ ἀέρα μεταβάλλειν), ἢ πάλιν εἰ μὴ
 τοῦτο, ἀνάγκη κυμαίνειν τὸ πᾶν, ὅπερ καὶ αὐτὸ μὲν καθ' αὐτὸ γελῶτον,
 ἐπειδὴ κεκίνηται τόδε τι, τὸν οὐρανὸν τῶν οἰκείων ἐξίστασθαι τόπων, καὶ
15 ὅτι φεύγοντες τὸ ἕλαττον κενὸν ὁμολογεῖν τὸ πλεόν ἐξ ἀνάγκης ὡσούσι.
 ποῦ γὰρ κυμαίνει ὁ οὐρανός; εἰς σῶμα μὲν γὰρ ἀδύνατον· ἀνάγκη οὖν **20**
 εἰς κενὸν ἀθρόον ἔξωθεν περιεκεχυμένον τῷ οὐρανῷ. εἰ τοίνυν πάντα ταῦτα
 ἄτοπον, ἀνάγκη δῆπου εἶναι τὸ κατεσπαρμένον κενὸν ἐν τοῖς σώμασιν.
 Οἱ μὲν οὖν δι' ὧν κατεσκευάζον τὸ κενὸν λόγοι τοιοῦτοί εἰσιν, ἐφεξῆς
20 δὲ δείκνυται ὅτι ἀδύνατον εἶναι τὸ κατεσπαρμένον κενόν. ἀνάγκη γὰρ τοῦτο,
 φησίν, ἤτοι μεγαλομερὲς εἶναι ἐν τοῖς σώμασιν, ὡς δύνασθαι ἕτερον σῶμα
 χωρεῖν ἐν αὐτῷ, ἢ κατὰ σμικρὰ πᾶν διεσπαρμένον, ὡς μὴ ἐνδέχεσθαι
 παρείδυσιν ἐν αὐτῷ γενέσθαι σώματος, οἷόν τι ἔλεγον καὶ οἱ τοὺς πόρους **25**
25 ὑποτιθέμενοι. εἰ μὲν οὖν ἀμερὲς εἴη τὸ κενόν, οὐδὲν διοίσει τοῦτο κεχωρι-
 σμένου κενοῦ· τοῖς αὐτοῖς οὖν λόγοις καὶ τοῦτο ἀναιρήσομεν, οἷσπερ
 κάκεινο. οὐδὲν γὰρ διοίσει τὸ οὕτω κατακερματίζειν αὐτοὺς τὸ κενὸν πρὸς
 τὸ διαφυγεῖν ἐκείνας τὰς ἀπορίας, αἷς περιέπιπτον οἱ τὸ ἀθρόον κενὸν ὑπο-
 τιθέμενοι· διάστημα γὰρ ποιῶσι κεχωρισμένον καὶ οὗτοι. εἰ δ' οὕτω
 λέγοιεν τὸ κενὸν ἐγκατεσπάρθαι τοῖς σώμασι λεπτομερῶς, ὡς ἂν εἴποι τις

1 καθαθαῖος priore loco K: καθαθαῖον altero loco KM ποιήσῃ Mt: ποιήσει GK 2 ποιήσῃ
 t: ποιήσει GKΜ ποῦ] τῇ (sic; πῆ? ποι?) M 3 τοῦτο περὶ M: τόπον K ἐνάρ-
 γειαν Mt: ἐνέργειαν GK 4 ἢ om. Gt ῥήγνυνται Mt: ῥήγνυνται GK 5 εἰ μὴ]
 εἰμὶ t 6 διὰ] δὴ M 7 ῥύγνυνται K 7. 8 εἰ εἰς μείζον ἢ ex ἢ εἰς μείζον
 corr. M 8 ἀτόπων K 11 ἔφονται M et compend. K 12 κἄν] καὶ K πλείον
 (ante μοι) t: πλείω GKΜ μεταβάλλειν G: μεταβάλλει M: μεταβαλεῖν Kt 13 τὸ πᾶν
 scripsi: τὸν οὐρανὸν πᾶν GKΜ: τὸν οὐρανὸν πάντα t μὲν post καθ' αὐτὸ ttaicit t
 14 κεκίνηται τὸ δέ τοι K τὸν οἰκείον ἐξίστασθαι τόπον KM 15 ἕλαττον] ἔσχατον G
 16 ποῦ κτλ.] cf. Themist. p. 303,6 sqq. 17 παρακεχυμένον K πάντα ταῦτα KM:
 ταῦτα πάντα Gt 18 ἄτοπα Mt 20 δὲ om. KM 22 διεσπαρμένα K 23 αὐ-
 τῷ scripsi cl. p. 673,1 sq.: αὐτῇ GKΜ: αὐτοῖς t 24 ἀμερὲς GM: μερῆς K: μεγαλομερὲς
 emendat t 24. 25 κεχωρισμένου—καὶ τοῦτο om. KM 25. 26 ἀναιρησομένους περ
^{κει}
 κανος K: ἀναιρησομένης περ κάκεινο M 26 τὸ οὕτω Gt: τούτω KM 27 αἷς] ὡς
 Themistii libri p. 303,20 (αἷς restituit Victorius) 29 λέγοιεν G ἐγκατεσπάρθαι KM
 ὡς om. K ἂν τις εἴποι t

ἔγκεχυμένον καὶ συγκεχυμένον τοῖς σώμασι τοῖς μανωτέροις, καὶ οἶοναι 13^ο
 ποιότητα αὐτῶν εἶναι, λέγουσι μὲν τι, φησί, πιθανώτερον οἱ οὕτω λέγοντες,
 οὐ μὴν ἀληθές. ἐπει δέ, φησίν, οἱ οὕτω τὸ κενὸν ὑποτιθέμενοι αἴτιον 41
 αὐτὸ κινήσεως ὑποτίθενται, πρῶτον μὲν ἰστέον ὅτι ἀδύνατον ἄλλως αὐτὸ
 5 κινήσεως αἴτιον ὑποθέσθαι ἢ ὡς ποιητικόν. οὐ γὰρ ὡς τόπος οὐδὲ ὡς τὸ
 δι' οὐ κινήσεως ἂν εἶη αἴτιον· οὐ γὰρ χωρεῖ ἐν ἑαυτῷ σῶμά τι, τοι-
 αῦτα δὲ ἦν τὰ ἦτοι ὡς τελικὰ κινήσεως αἴτια, λέγω δὴ οἱ κατὰ φύσιν
 τόποι, ἢ ὡς [τὸ] δι' ὧν ἡ κίνησις. μόνως ἄρα ὡς ποιητικόν ἂν εἶη
 κινήσεως αἴτιον. καὶ λέγουσί γε οὕτως οἱ τοῦτο ὑποτιθέμενοι· φασὶ γὰρ 45
 10 τὰ κοῦφα τῶν σωμάτων τῇ τοῦ κενοῦ παρεμπλοκῇ τοιαῦτα εἶναι, καὶ
 ὅσῳ πλείονα ὑπάρχει τὰ κατεσπαρμένα κενά, τοσοῦτῳ κουφότερά ἐστι τὰ
 σώματα. πρῶτον μὲν, φησίν, τοῦ κούφου ταύτην λέγοντες εἶναι τὴν ποιη-
 τικὴν αἰτίαν, τοῦ βαρέος τίνα φήσουσιν αἰτίαν εἶναι; ἔδει γὰρ ὥσπερ τὸ
 κενὸν παρεσπαρμένον τοῖς κούφοις τῶν σωμάτων, οἶον τῷ πυρί, ποιῆ
 15 αὐτὰ κοῦφα, οὕτως καὶ ἄλλο τι τοῖς βαρέσι κατεσπαρμένον βαρέα αὐτὰ
 ποιῆν. ἔπειτα εἰ τὸ κενὸν φασὶ κούφον εἶναι. καὶ τῷ αὐτὸ φέρεσθαι ἐπὶ 50
 τὸ ἄνω, οὕτω φέρειν τὰ σώματα οἷς κατέσπαρθαι, πολλὰ ἄτοπα συμβῆσε-
 ται· πρῶτον μὲν γὰρ τίς ἂν ἐπινοηθεῖη κενῷ κίνησις; ἔπειτα συμβῆσε-
 ται τὸ κενὸν ἐν κενῷ γενέσθαι. καὶ πῶς οἶόν τε κενῷ τόπον εἶναι ἢ
 20 κενὸν ἐν κενῷ γίνεσθαι; ἔπειτα εἰ ὅσῳ μανωτέρον τί ἐστι, ταῦτόν δὲ εἰ-
 παῖν ὅτι ὅσῳ πλείονα ἔχει τὰ κατεσπαρμένα κενά, τοσοῦτῳ κουφότερον
 ἐστὶ πλείονος οὐσης τῆς ἀνωφόρου αἰτίας. λέγω δὴ τοῦ κενοῦ. ὀῖλον ὅτι, |
 φησίν, ἐὰν ὀλον ἢ κενόν, τάχιστα οἰσθήσεται. ἀλλ' ἀδύνατον, φησί, τὸ 13^ο
 κενὸν κινηθῆναι· τῷ γὰρ αὐτῷ λόγῳ δειχθήσεται, ὥπερ καὶ πρότερον
 25 ἐχρησάμεθα. εἰ γὰρ κινῶτο τὸ κενόν, ἔξει λόγον τινὰ πρὸς τὸ πλήρες,
 τοῦτο δὲ ἀδύνατον· ἀδύνατον ἄρα κινεῖσθαι τὸ κενόν. ἀλλ' οὕτω μὲν ὁ
 Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τοὺς λέγοντας παρεσπάρθαι τοῖς σώμασι τὸ κενὸν διὰ
 τὸ τοὺς οὕτως λέγοντας κινήσεως αὐτὸ αἴτιον ὑποτιθεσθαι. εἰ δὲ τις λέγοι 5
 κατεσπάρθαι μὲν τοῖς σώμασι τὸ κενὸν διὰ τὴν μίανωσιν, μὴ μέντοι κινή-
 30 σεως αὐτὸ αἴτιον εἶναι, τί ἐροῦμεν; φημί ὅτι ἄπειρ ὁ αὐτὸς Ἀριστοτέλης
 πολλαχοῦ εἶρηκεν, ὅτι πρῶτον μὲν ἀναιρεθῆσεται ἡ τῶν σωμάτων συνέ-
 χχεια. ἀναιρεθῆσεται ἡ συναίσθησις. ἀναιρεθῆσεται τροφή, καὶ αὐξησις

1 ἔγκεχυμένον (GK: ἔγκεχυμένον M: ἔγκεχυμένον t: scribe ἔγκεχυμένον ex Themistio,
 ubi ἔγκεχυμένον δέ, καὶ ὡς ἂν εἶποι τις, συγκεχυμένον καὶ μανωτέροις Gt
 2 εἶναι om. (Gt πιθανώτερον K 3 ἐπει δέ t: ἐπειδὴ (om. δέ) GKM 7 ἦν]
 τῆ K 8 τὸ GKM: τὰ t: deleti μόνως (G 8. 9 κινήσεως ἂν εἶη M
 9 οὕτως εἰ τοῦτο K: οὕτως οἱ οὕτως M: τοῦτο οἱ οὕτως (iterato τοῦτο post ὑποτιθέμε-
 νοι) (Gt 11 πλείονα ὑπάρχει K 12 μὲν ὅν φησαν εἰ τοῦ t 15 τοῖς βάρ-
 ρεσι K 16 ποιῆν ἐστὶν K εἰ εἰ K τῷ τὸ G 17 οὕτω] οὐ τῷ G
 18 ἂν om. M κινήσει (G 19 εἴονται suspend. K 20 γίνεσθαι KM: γενέσθαι Gt
 ἐστὶν M μανωτέρον (Gt 21 τὰ om. t κουφότερον K 23 ἀλλὰ t
 24 ὥσπερ K 25 κινεῖ τὸ κενόν K: κινεῖτο κενόν M 28 τὸ KM: τὸ Gt 28. 30 ὑπο-
 τίθεσθαι — π om. M 29 δέ τῆς λέγει K 30 αὐτὸς om. M 31 πανταχοῦ M
 32 ante prius ἀναιρεθῆσεται inserit ἔπειτα t ἰακωβὸν συνωφθαλμῶ

(πλήρωσις γὰρ ἔσται τῶν κενῶν, οὐ τροφή οὐδὲ αὔξησις), καὶ ὅσα ἄλλα γ 3
αὐτὸς ἐν τῇ Περὶ γενέσεως πρὸς ταύτην εἴρηκε τὴν δόξαν.

p. 216b24 Εἰ δὲ τοῦτο, ἢ ὅπως κίνησις οὐκ ἔσται, ἢ κυμανεῖ τὸ 10
ὄλον, ὥσπερ ἔφη Ξοῦθος.

5 Εἰ τοῦτο, τουτέστιν εἰ μὴ ἔστι πύλησις τῶν σωμάτων καὶ συνίջσις
εἰς ἑαυτά. Ξοῦθος δὲ σοφιστὴς τις ἦν.

p. 216b26 Ἡ εἰς ἴσον αἰε μεταβάλλειν ἀέρα καὶ ὕδωρ, λέγω δὲ
οἶον εἰ ἐξ ὕδατος κυάθου γέγονεν ἀήρ, ἅμα ἐξ ἴσου ἀέρος ὕδωρ
τοσοῦτον γεγενῆσθαι.

10 Τὸ μὲν λέγειν εἰς ἴσον αἰε μεταβάλλειν ἀέρα καὶ ὕδωρ δόξειεν 15
ἂν εἰς ἰσόγχα μεταβάλλειν τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ, τὸ κυαθιαῖον ἀέρα
κυαθιαῖον γίνεσθαι ὕδωρ, ἐμοὶ δὲ οὐ τοῦτο δοκεῖ λέγειν, ἀλλ' ὅτι εἰς ἴσον
ὕδωρ μεταβάλλει, ὅσον ἦν καὶ τὸ εἰς τὸν ἀέρα μεταβάλλον, ἵνα οὕτως ἐξί-
σσοις γένηται τῶν ὄγκων καὶ ἀνταπόδοσις. καὶ ὅτι τοῦτο λέγει, ἐσαφή-
15 νισε δι' ὧν ἐπήγαγεν· οἶον, φησίν, εἰ ἐξ ὕδατος κυάθου γέγονεν
ἀήρ, καὶ οὐκ εἶπε 'γένονεν τοσοῦτος ἀήρ', δεῖ, φησίν, ἅμα ἐξ ἴσου
ἀέρος, ὅσον ἦν ὁ μεταβάλλον ἐκ τοῦ ὕδατος, ὕδωρ γενέσθαι, ἐπεὶ, φησίν, 20
εἰ μὴ τοῦτο εἶη, ἀλλὰ μόνον μεταβάλλοι τὸ ὕδωρ εἰς ἀέρα, ἐπειδὴ προ-
φανῶς εἰς μεῖζον σῶμα μεταβάλλει, ἀνάγκη πᾶσα κενὸν εἶναι εἰς ὃ ἐχώρει
20 τὸ γινόμενον σῶμα. καὶ ἄλλως εἰ μὴ τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλ' ὅτι εἰς ἰσόγχα
ἔσται ἡ μεταβολὴ τῶν σωμάτων, ὥσπερ καὶ Θεμιστίω ἔδοξεν, ἥρκει εἰπεῖν
ὅτι ἐξ ὕδατος κυάθου γενήσεται ἀήρ τοσοῦτος, καὶ μὴ προσθεῖναι ὅτι
ἅμα καὶ ἐξ ἀέρος τοσοῦτον ὕδωρ γενήσεται. εἰ γὰρ εἰς ἰσόγχα γίνεται ἡ
μεταβολή, κἄν τὸ ὄλον ὕδωρ μετέβαλεν εἰς ἀέρα, οὐδὲν ἀδύνατον ἦχο- 25
25 λούθει τὸν αὐτὸν τόπον κατέχοντος τοῦ ἀέρος, ὄνπερ καὶ τὸ ὕδωρ, νῦν δὲ

1 πλήρωσις—αὔξησις om. M   2 Περὶ γενέσεως A 5 cf. Simplic. p. 662,6, at cf. Philop.
p. 559,31. 609,16   3 τοῦτο KMt: τοῦτο μὴ εἶη vel μὴ ἦ Aristotelis codices, quem
verisimile est hoc ipsum scripsisse quod Philoponus legit (cf. Bonitzii Index Aristot.
p. 217=47 sqq.)   3. 4 ἢ κυμανεῖ—Ξοῦθος om. K   5 εἰ τοῦτο GKM: Εἰ δὲ τοῦτο t
μὴ ἔστι KM: μὴ ἦ (immo ἦ) G: μὴ (addito ἔσται post ἑαυτά) t   7 εἰς ἴσον K
αἰεῖ M et Arist. codd. EG   7. 9 μεταβάλλειν—γεγενῆσθαι om. K   8 κυάθου M: κυ-
αθιαίου t   11 εἰς om. G   τὸ κυαθιαῖον] τὸν κυαθιαῖον M   11 et 12 κυσθιαῖον K
12 εἰς ἴσον Gt corr. M: εἰς ὅσον K et primitus M   13 ὕδωρ μεταβάλλει KM: μετέβαλε
(μεταβάλλει t) ἀέρα τὸ ὕδωρ Gt: fort. ὕδωρ ὃ ἀήρ μεταβάλλει ὅσον ἦν καὶ τὸ εἰς τὸν
ἀέρα μεταβάλλον KM: εἰς ὅσον ἦν τὸ ὕδωρ (sed εἰς post ὕδωρ traicit t) ἀέρα μεταβαλόν Gt
14 ἀνταπόδοσις K   15, 22 et p. 672,1 κυάθου GKM: κυαθιαίου t   16 post εἶπε
deletum τὸ M   γέγονε τοσοῦτος KM: τοσοῦτος γέγονεν Gt   17 μεταβάλλων GKM:
μεταβαλόν t   18 μόνον KM: μᾶλλον Gt   μεταβάλλοι Mt: μεταβάλλει K: μετα-
βαλοὶ G   19 μεῖζονα K   21 Θεμιστίω p. 303,1   23 γενήσεται K
24 μετέβαλεν Gt: μεταβαλόν K: fort. μετέβαλλεν cum M

εἰπὼν εἰ ἐξ ὕδατος κυάθου γέγονεν ἀήρ πρὸς τῷ μὴ προσθεῖναι 3^v
 21 τὸ τοσοῦτος, ὅσον ἦν καὶ τὸ ὕδωρ (καίτοι ἔδει γε προσθεῖναι, εἰ τοῦτο
 ἐβούλετο λέγειν), εἶτα καὶ ἐπήγαγεν ὅτι ἅμα ἐξ ἴσου ἀέρος ὕδωρ το-
 σοῦτον γεγενῆσθαι, ἢ κενὸν εἶναι ἐξ ἀνάγκης. καίτοι εἰ εἰς ἰσόγχα
 5 μεταβάλλουσι, κἄν τὸ ὕδωρ μόνον μεταβάλλοι, οὐδὲν τῶν ἄλλων ἔψεται,
 οὔτε δὲ κενὸν ἀνάγκη εἶναι, ὥσπερ εἶπον· τὸν αὐτὸν γὰρ καθέξει
 τόπον ὁ ἀήρ, ὅνπερ καὶ τὸ ὕδωρ πρὶν μεταβληθῆναι. ὅτι μὲν οὖν τοῦτο 20
 λέγει, σαφὲς οἶμαι εἶναι ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀριστοτελικῶν λέξεων, τοῦτο δὲ
 οὐχ ὡς ἐπόμενον τῷ ἀνηρῆσθαι τὴν μάνωσιν ἐπήγαγεν (τῇ γὰρ ἀναιρέσει
 10 τῆς μανώσεως εἴπετο ἢ μὴ κίνησιν εἶναι ἢ κυμαίνειν τὸ πᾶν), ἀλλ' ἦτοι
 ἀπλῶς (ὡς) τῇ ἀναιρέσει τοῦ κενοῦ ἐπόμενον, ἢ ἵνα ὡς ἐκ διαιρέσεως
 προάγῃται ὁ λόγος. οἶον ἢ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις, ἢ οὐκ ἔστιν· εἰ μὲν
 οὖν (μὴ) ἔστιν, ἔψεται τὰ εἰρημένα, εἰ δὲ [μὴ] ἔστιν, ἢ κενὸν ἔσται εἰς δ
 συστέλλεται τὰ πυκνούμενα καὶ ἐξ οὗ διαστέλλεται τὰ μανούμενα, μᾶλλον 25
 15 δὲ καὶ εἰς δ ἔξωθεν ὄν χωρεῖ, ἢ ἀνάγκη ἅμα τὸ τε ὕδωρ μεταβάλλειν εἰς
 ἀέρα καὶ τοσοῦτον ἀέρα μεταβάλλειν εἰς ὕδωρ, καὶ τοῦτο ὁκοεῖ πλασμα-
 τῶδες εἶναι.

p. 216^b30 Εἰ μὲν οὖν τὸ μανὸν λέγουσι τὸ πολλὰ κενὰ κεχωρι-
 σμένα ἔχον.

20 Ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι ἀδύνατον εἶναι τὸ κατεσπαρμένον κενόν, φησὶ
 δὲ ὅτι (εἰ) οὕτως ὑποτίθενται ἐν τοῖς σώμασι κατεσπάρθαι τὸ κενόν, ὡς 40
 εἶναι ἐν τῷ μανῷ σώματι διαστήματα κενὰ κεχωρισμένα σώματος τη-
 λικαῦτα, ὡς δύνασθαι εἰς αὐτὰ χωρεῖν ἕτερον, οἷοί εἰσι καὶ οἱ τῶν σπόγ-
 γων (πόροι), εἰ καὶ ἀέρος εἰσὶ πλήρεις, οἱ αὐτοί, φησὶν, ἀρμόσουσι καὶ
 25 ἐπὶ τούτων λόγοι, οἷτινες καὶ πρὸς τοὺς τὸν τόπον διάστημα οἰομένους
 εἶναι, καὶ πρὸς τοὺς τὸ ἀθρόον κενὸν καὶ κεχωρισμένον ὑποτιθεμένους.

p. 216^b33 Εἰ δὲ μὴ χωριστόν, ἀλλ' ὅμως ἐνεῖναι τι κενόν, ἦττον
 μὲν ἀδύνατον.

Τουτέστιν εἰ μὴ εἶη ἀποκεκριμένον, ἀλλ' οἷον εἰς οὕτω λεπτὰ κατα- 47

1 εἰπὼν ὅτι εἰ M τῷ Mt: τὸ GK 2 ὅτι τοσοῦτος — προσθεῖναι iterat K ὅσος
 Kt (sed in iteratis recte ὅσον K) ἦν om. M 3. 4 τοσοῦτον ὕδωρ M ut Aristotelis
 cod. F 4 εἰ εἰς M: εἰ K: εἰς Gt 5 κἄν] καὶ K μεταβάλλοι GM 6 δὲ
 om. G 8 σαφῶς M 10 ἢ μὴ M: εἰ μὴ K: τὸ μὴ Gt ἦτοι] ἦτις K 11 prius
 ὡς addidi 12 οἶον εἰ ἔστι K 13 μὴ prius addidit, alterum delevit t 13. 14 εἰς
 δ—διαστέλλεται om. M: εἰς δ—μανούμενα om. K 15 τὸ τε GK: τὸ τὸ τε Mt 16 με-
 ταβάλλειν K δεδοκεῖ (sic) K 18 τὸ (ante μανόν) om. M 21 εἰ addidi 22 δια-
 στημ/ K κενὰ] τινα t 24 πόροι addidit t, qui mox οἱ αὐτοὶ οὖν φησιν 26 ἀρ-
 θροῦν KM 27. 28 ἀλλ' ὅμως—ἀδύνατον om. K 27 ἐνεῖναι t: ἐν εἶναι M 29 ἀπο-
 κεχυρμένον K 29. p. 673,1 κατακερατισμένον G

κεκερατισμένον, ὡς μὴ δύνασθαι παρείσδυσιν ἄλλου σώματος γενέσθαι ἐν γ 3^v
 αὐτῶ, οἷον εἰ ἐπινοήσεις σφαιρικός τινας ἀτόμους ἀπτομένους ἀλλήλων.
 δῆλον γάρ ὅτι τῶ μὴ καθ' ἕλγην τὴν περιφέρειαν ἀπτεσθαι ἀλλήλων, ἀλλὰ
 κατὰ σημείον, ἔστι μεταξύ τινα κενὰ λεπτά, ἐγγενέσθαι δὲ ἐν αὐτοῖς ἄλλην πο
 5 ἄτομον ἀδύνατον· οὐ χωρήσει γὰρ διὰ τὴν λεπτότητα. αὕτη δέ, φησίν, ἡ
 ὑπόθεσις, εἰ καὶ ἦττον δοκεῖ ἀδύνατος, ἀλλ' οὖν καὶ αὕτη ὡς ἀδύνατος
 ἐλεγχθήσεται.

p. 217a2 Ἄλλ' ὥσπερ οἱ ἀσχοὶ τῶ φέρεσθαι αὐτοὶ ἄνω φέρουσι
 τὸ συνεχές, οὕτω τὸ κενὸν ἀνώφορον.

10 Οὐχ οὕτω, φησίν. αἴτιον κινήσεως τὸ τοιοῦτον κενὸν ὥσπερ αἴτιον
 λέγεται τὸ διάστημα ἐν ᾧ κινεῖται, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀσχοὶ οἱ ἔχοντες ἡρηγ-
 μένον τι βᾶρος ὑπερβύχιον ἐν ὕδατι ἢ καὶ ἐπικειμένον τῶ φέρεσθαι |
 αὐτοὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος φέρουσι κάκεινον, οὕτως ἂν μόνως εἴη γ 4^r
 καὶ τὸ τοιοῦτον κενὸν κινήσεως αἴτιον τοῖς μανοῖς σώμασι· τῶ γὰρ φέ-
 15 ρεσθαι αὐτὸ ἄνω φέροι ἂν κάκεινα. οὕτω δὲ δῆλον ὅτι ὡς ποιητικὸν ἂν
 εἴη αἴτιον.

p. 217a3 Καίτοι πῶς οἷόν τε φορὰν εἶναι κενοῦ ἢ τόπον; κενοῦ
 γὰρ γίνεται κενόν, εἰς δ φέρεται.

Ἀνάγκη γάρ, εἰ κινεῖται τὸ κενόν, τόπον ἐκ τόπου μεταβάλλειν· ὥστε ο
 20 ἐν ἄλλῃ κενῶ γενήσεται. καὶ τί τούτου καταγελαστότερον; βουλόμενος δὲ
 πληκτικώτερον ποιῆσαι τὸν λόγον, οὐκ εἶπε 'κενοῦ γὰρ γίνεται τόπος εἰς
 ὃν φέρεται', ἀλλὰ κενοῦ γίνεται κενόν· τὸν γὰρ τόπον καὶ τὸ κενὸν
 ταῦτόν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι οἱ οὕτω λέγοντες.

p. 217a5 Ἔτι δὲ καὶ πῶς ἐπὶ τοῦ βαρέος ἀποδώσουσι τὸ φέρε-
 25 σθαι κάτω;

Εἰ γὰρ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φερᾶς τοῖς κούφοις αἴτιον τὸ κενόν, τί ἔσται ο
 τῆς ἐπὶ τὸ κάτω κινήσεως τοῖς βαρέσι τὸ αἴτιον; εἰ γὰρ εἴποιεν τὴν
 φύσιν τῶν βαρέων σωματίων ἐξαρκεῖν πρὸς τὸ κάτω φέρεσθαι, διὰ τί μὴ

1 ἄλλου] ἀλλ' οὐ M   3 δῆλον—ἀλλήλων om. K   τῶ Mt: τὸ G   4 ἔστι GM:
 ἔσται Kt   κενὰ τινα traicit M: κενὰ om. K   4. 5 ἄλλα ἄτομα t   5 αὕτη libri
 8. 9 τῶ φέρεσθαι—ἀνώφορον om. K   9 ἀνώφορον M: ἄνω φέροι t et Aristotelis libri
 (praeter I, qui ἀνωφέρές)   13 κακεῖνον K: κακεῖνα M   15 φέροιεν ἂν M
 κακεῖνο, ut videtur, K   17 καὶ τι πῶς οἶονται ceteris omissis K   τόπον M: τόπον
 κενοῦ t Aristoteles   20 γενήσεται et paulo post τοῦτο K   22 fort. κενοῦ (γάρ)
 23 εἶναι om. M   24 lemma habet G   καὶ om. Aristoteles   24. 26 ἀποδώ-
 σουσι—τὸ κενόν om. K   27 βάρει K   εἴποιε tK

καὶ τοῖς κούφοις ἢ φύσις εἰς τὴν ἄνω φορὰν ἐξήρκεσε καὶ οὐδὲν τοῦ κενοῦ γ 4
ἐδεήθησαν; ἤλεγξε δὲ ἐν ἄλλοις τοῦτον τὸν λόγον ἱκανῶς ὁ Ἀριστοτέλης.

p. 217^a.6 Καὶ δῆλον ὅτι εἰ ὅσφ ἂν μανότερον καὶ κενώτερον ἢ
ἄνω οἰσθήσεται.

5 Ἐτερον ἐπιχείρημα. εἰ τὸ πλείονα ἔχον κενὰ μᾶλλον ἐπὶ τὸ ἄνω κί- 16
νεῖται, τὸ ὅλον κενὸν τάχιστα ἂν κινήθησεται· ἀλλ' ἀδύνατον κινεῖσθαι
τὸ κενόν.

p. 217^a.8 Λόγος δ' ὁ αὐτός, ὥσπερ ὅτι καὶ ἐν κενῷ ἀκίνητα
πάντα, οὕτω καὶ τὸ κενὸν ὅτι ἀκίνητον· ἀσύμβλητα γὰρ ταῦτα.

10 Ὡς λόγῳ, φησὶν, ἐδείξαμεν ὅτι ἀδύνατον ἐπὶ κενῷ κινήθῃναι (οἷοιτι 20
λόγον οὐκ εἶχε τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες, ἀνάγκη δὲ τὸν αὐτὸν λόγον
εἶναι τῶν χρόνων καὶ τῶν κινήσεων, οἷος ἦν καὶ ὁ τῶν μεγεθῶν· συνέ-
βαιεν οὖν ἀχρόνως ἐπὶ κενῷ κινεῖσθαι, τοῦτο δὲ ταῦτόν ἦν τῷ μὴ κινεῖ-
σθαι), τῷ αὐτῷ οὖν λόγῳ δειχθήσεται ὅτι οὐδὲ κινήθῃναι οἷόν τε τὸ
15 κενόν. τὸ γὰρ πάντῃ κενὸν οὐδένα ἔξει λόγον πρὸς τὸ κενὰ τινα κατεσπαρ-
μένα ἔχον· ὥστε ἐν χρόνῳ ἐκείνου κινουμένου τὸ πάντῃ κενὸν ἀχρόνως
κινήθησεται. οὐδεμία δὲ ἄχρονος κίνησις· ἀδύνατον ἄρα τὸ κενὸν κινή- 25
θῆναι, καὶ οὐδὲν διοίσει εἴτε κεχώρισται εἴτε κατέσπαρται πρὸς τὸ μὴ
πεφυκέναι κινεῖσθαι ὅλως.

20 p. 217^a.11 Τὰ ἄλλα δὲ ἠπορηθῆσθαι καλῶς.

Εἰ καὶ τὸ εἶναι κενόν, φησὶν, ἀνεῖλομεν, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ἔχουσι τὸ
πιθανόν πως καὶ τὸ εὐλόγον αἰ ἀπορίαί, οὐ δίκαιον οὐδὲ ταῦτα περιδεῖν.
διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ἀναλαμβάνει αὐτάς, ἵνα εὐθύς καὶ τὴν λύσιν ἐπάγῃ. 30

p. 217^a.13 Ἡ αἰεὶ ἴσον ὕδωρ ἐξ ἀέρος ἔσται καὶ ἀήρ ἐξ ὕδατος·
25 δῆλον γὰρ ὅτι πλείων ἀήρ ἐξ ὕδατος γίνεταί.

Καὶ ἐντεῦθεν δῆλον τὸ παρ' ἐμοῦ ἔμπροσθεν εἰρημένον, ὅτι οὐκ εἰς 35

2 ἐν KM: καὶ ἐν Gt ἐν ἄλλοις] de Caelo Δ 2 p. 309^a.5 sqq. 3. 4 καὶ κενώτερον—
οἰσθήσεται om. K 6 ἂν deleverim, cf. ad p. 406,8 ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἀδύνατον t
8 λόγος γὰρ φησὶν ὁ M 8. 9 ὥσπερ—ταῦτα om. K 8 ὥσπερ ὅτι M: ὅτι ὥσπερ t
καὶ ἐν M et Aristotelis cod. I: ἐν t κενῷ M: τῷ κενῷ t 9 ταῦτα M: τὰ τάχῃ κτλ.
ex Arist. t 10 ᾗ Gt: ᾧ γὰρ M: *ᾧ (littera rubricatori addenda) K 11 δὲ GKM:
γὰρ t 12 καὶ (post χρόνων) om. Gt 14 οὖν om. t 16 τῷ πάντῃ K
18 κατέσπαρται εἴτε κεχώρισται K 20 δὲ KM: δ' t ἠπορηθῆσθαι κενὰ καλῶς (sic)
M: om. K: ἠπόρηται ἀληθῶς t Aristoteles 22 αἰ πορεῖται K ταῦτα GKM: ταύ-
τας t 23 ἐπάγοι K 24 Ἡ] *ὁ K ἐξ ἀέρος ἔσται καὶ ἀήρ ἐξ ὕδατος om. K
25 πλείων K 26 ἔμπροσθεν p. 671,12

ἰσόγχα μεταβάλλει τὰ σώματα, ἀλλὰ ἀνταπόδοσιν γίνεσθαι· τὴν γὰρ αἰ- r 4*
 τίαν τούτου ἐπάγων φησὶ δῆλον γὰρ ὅτι πλείων ἀήρ ἐξ ὕδατος γί-
 νεται· ἀνάγκη οὖν ἅμα γενέσθαι τὴν ἀνταπόδοσιν τοῦ ἀέρος εἰς ὕδωρ
 μεταβάλλοντος, εἴπερ μὴ ἔστι κενόν. ἔτι δὲ σαφέστερον προῖων αὐτὸ
 5 τοῦτο ἐδήλωσεν εἰπών· ἢ ἄλλοθί που ἴσον μεταβάλλειν ἐξ ἀέρος
 ὕδωρ, ἵνα ὁ πᾶς ὄγκος τοῦ ὄλου ἴσος ᾖ. 40

p. 217·19 Οὐκ αἰεὶ δὲ εἰς τὸ κύκλω ἢ φορᾶ, ἀλλὰ καὶ εἰς εὐθύ.

Εἰ μὲν γὰρ πάντα κύκλω ἐκινεῖτο, οὐδὲν τούτων ἀνάγκη ἦν συμβαί-
 νειν, ὧν ἀπηριθμήσατο (οὐ γὰρ ἀμείβει τὸν τόπον τὸ κύκλω κινούμενον),
 10 ἐπειδὴ δὲ ἔστι καὶ ἡ κατ' εὐθεΐαν κινήσις, ἀνάγκη πᾶσα ἢ κενὸν εἶναι ἢ
 τῶν ἀπηριθμημένων ἀτοπὸν τι συμβῆσεσθαι.

Μέχρι μὲν οὖν τῶν ἐνταῦθα πέρας ἔχουσι τῷ Ἀριστοτέλει οἱ περὶ 45
 τοῦ κενοῦ λόγοι, δεῖ δὲ ἡμᾶς ἄνωθιεν ἀναλαβόντας τὸν λόγον ἕκαστον τῶν
 ἐπιχειρημάτων ἐπισκέψασθαι. ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν οὐκ ἐξ οὗ τὸν
 15 περὶ κενοῦ καὶ αὐτὸς ἤρξατο ποιεῖσθαι λόγον (πρὸς τινὰ γὰρ ἔφθημεν ἤδη
 τῶν ἐπιχειρημάτων ἐν τῷ ἐκάστου τόπῳ ὑπαντήσαντες), ἀλλ' ὅθεν ἤρξατο
 ἐπιχειρεῖν ὡς οὐ δυνατὸν κενοῦ ὄντος δι' αὐτοῦ γενέσθαι κινήσιν, ὡς νῦν
 δι' ἀέρος ἢ δι' ὕδατος, ἅπερ μάλιστα τῶν ἐπιχειρημάτων γλαφυρά τέ ἐστι
 καὶ πάντας σχεδὸν εἴλε τῇ πιθανότητι, λέγω δὴ τὰ ἐκ τῆς ἀνισοταχοῦς 50
 20 τῶν κινουμένων κινήσεως. πρὶν δὲ τοῦ λόγου ἄρξασθαι, ἐκείνῳ φημι ὕπερ
 ἤδη καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ τόπου λόγοις εἶπον, ὅτι ὁ παρ' ἡμῶν λόγος οὐ
 τοῦτο κατασκευάζειν βούλεται, ὅτι ἔστι τι κενὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κευωρι-
 σμένον καὶ μηδὲν ἔχον σῶμα, καὶ δι' αὐτοῦ τὴν κινήσιν γίνεσθαι· οὐδα-
 μῶς, ἀλλ' ὅτι μὲν οὐδὲν ἔστι κενὸν κευωρισμένον πάντη σώματος καὶ
 25 αὐτὸς ὁμολογῶ πειθόμενος ἔκ τε τῆς καλουμένης τοῦ κενοῦ βίας καὶ πολ-
 λῶν ἄλλων, ἢ δὲ ἔνστασις μοι | πρὸς τὰ Ἀριστοτέλους ἐπιχειρήματα r 4*
 δεικνύναι πειρωμένου, ὅτι εἰ ἦν κενόν, οὐκ ἂν ἐκινήθη τι δι' αὐτοῦ, καὶ
 ὅτι εἰ καὶ μὴ κενὸν ἔστι κευωρισμένον πάντη τῶν σωμάτων, ἀλλ' οὖν
 ἔστι τὸ ὡς πεπληρωμένον κενόν, ὅπερ καὶ τόπος ἐστὶ τῶν σωμάτων, ὡς

1 μεταβάλλειν τὰ σώματα βούλεται t τὰ ἄλλα καὶ ἀνταπόδοσιν K 2 τούτου om. t
 3 ἀνταπόδοσιν K 5 τοῦτο om. M 5. G ἢ—ἢ om. G 6 ὕδωρ KM: εἰς ὕδωρ t
 ἴσος ἢ ἢ μηδὲν—περιστήται ex Arist. continuat t 7 δὲ KM: δ' t εὐθύ Kt: τὸ
 εὐθύ M 9 ὧν πᾶρ M 11 ἀτοπὸν GK: ἀτο M: ἀτόπων t συμβῆσεσθαι t: συμ-
 βήσεται GKM ante v. 12 tit. παρέκβασις marg. M² et t. hinc usque ad p. 695,8 rursus
 codicem M describit t 15 περὶ τοῦ κενοῦ (om. καὶ αὐτὸς) ἤρξατο K 16 ἐκάστῳ Mt
 19 τὰ om. Mt 20 φη addito compendii signo M: φήσω t 21 ἐν τοῖς κτλ.]
 p. 567,30 sqq. τοῦ om. K 22 αὐτὸς καθ' αὐτὸ t 23 γενέσθαι K 25 βίου
 primitus M 26 ἀριστοτελικὰ et mox πειρωμένου K 28 καὶ om. Mt

καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀπεδείξαμεν. καὶ νῦν δὲ τοὺς ἀναιρῶντας τοῦτο γ 4
 λόγους δεξιόμεν οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχοντας, εἰ καὶ τῷ πιθανῷ συναρπάξουσι.
 πρῶτον δὲ ἐν συντόμῳ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπιμνησθῆναι ἀναγκαῖον. 5

Τῆς ἀνίσου τῶν σωμάτων κινήσεως δύο εἰσὶν αἰτίαι, μία μὲν τὸ διὰ
 5 φορον εἶναι τὸ δι' οὐ κινούνται, κἄν ἴσα καὶ ὅμοια ἢ τὰ κινούμενα, ἑτέρα
 δὲ ἢ τῶν κινουμένων διαφορά, κἄν τὸ δι' οὐ κινούνται ἐν ἢ καὶ τὸ αὐτό.
 λαμβάνει οὖν πρῶτον μὲν τὸ κινούμενον τὸ αὐτό, φερόμενον δὲ τοῦτο ποτὲ
 μὲν δι' ὕδατος ποτὲ δὲ δι' αἰέρος ἴσων ὄντων τοῖς διαστήμασι, καὶ εὐρί-
 σκει ὅτι ἐν πλείονι χρόνῳ κινεῖται διὰ τοῦ ὕδατος ἢ διὰ τοῦ αἰέρος, καὶ
 10 λαμβάνει ὅτι ἐν λόγον ἔχει ὁ χρόνος πρὸς τὸν χρόνον, τοῦτον τὸν λόγον
 ἔχει καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς τὸν αἶρα κατὰ τὴν σύστασιν· ὅσῳ γὰρ ὑπερέχει 10
 ὁ διὰ τοῦ ὕδατος χρόνος τοῦ χρόνου τοῦ διὰ τοῦ αἰέρος, τοσοῦτον παχύ-
 τερρον καὶ οὐσθαιρεσιώτερον τὸ ὕδωρ τοῦ αἰέρος. οὕσης οὖν, φησί, ταύτης
 τῆς ἀναλογίας τῶν κινήσεων καὶ τῶν χρόνων αὐτῶν καὶ ἔτι τῶν δι' ὧν
 15 κινούνται (εἰ γὰρ ἔστι, φησί, διὰ κενῶ κινήσις, ἐν χρόνῳ πάντως γενή-
 σεσται), ἔξει οὖν λόγον τινὰ ὁ χρόνος ὁ διὰ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸν χρόνον τὸν
 διὰ τοῦ πλήρους. οὐκ οὖν καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ σῶμα ἔξει λόγον τινά.
 τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οὐδένα γὰρ λόγον ἐνδέχεται ἔχειν τὸ μηδὲν πρὸς τὸ 15
 ὄν· οὐδὲ ἄρα οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων ἔξουσι λόγον πρὸς ἀλλήλους. ἀλλὰ
 20 μὴν πᾶς χρόνος πεπερασμένος πρὸς πάντα χρόνον πεπερασμένον λόγον
 ἔχει τινά· ἐν οὐδενὶ ἄρα χρόνῳ διὰ τοῦ κενοῦ κινήθησεται, ταῦτόν δὲ
 εἰπεῖν οὐ κινήθησεται· οὐδεμία γὰρ κίνησις ἄχρονος. καὶ τὸ ἕτερον δὲ
 ἐπιχείρημα δῆλον, ὅτι εἰ διὰ κενῶ κίνησις εἴη, συμβῆσεται διὰ κενῶ καὶ
 διὰ πλήρους τὸ αὐτὸ διάστημα κινήθηναι ὕπερ αὐτοῦ. ἐὰν γὰρ λάβω
 25 λεπτομερέστερον τοῦ αἰέρος σῶμα τοῦτον τὸν λόγον ἔχον πρὸς τὸν αἶρα, 20
 ἐν ὁ χρόνος τοῦ κενῶ λόγον ἔχει πρὸς τὸν χρόνον τοῦ αἰέρος, καὶ ἐναπο-
 ἠῶμαι τοῦτο ἐν τῷ διαστήματι τοῦ κενῶ. ἐν τοσοῦτον χρόνῳ κινήθησεται
 διὰ τοῦ λεπτοτάτου σώματος. ἐν ὅσῳ ἐκινεῖτο διὰ τοῦ κενῶ· ὥστε ἐν τῷ
 αὐτῷ χρόνῳ ἴσον διάστημα πλήρες τε ὄν καὶ κενὸν κινήθησεται. ὕπερ
 30 ἀδύνατον. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐπιχειρήματα ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν δι' οὐ
 ἢ κινήσις τίθησιν, ἀλλὰ κἄν τὸ αὐτὸ μὲν λάβωμεν δι' οὐ ἢ κινήσις. διά-
 φορα δὲ τὰ κινούμενα, εὐρίσσομεν πάλιν, φησίν. ἀδύνατον τὸ ἐπὶ κενῶ
 κινήσιν γενέσθαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ, φησίν, ὅταν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὀνό ἀνισα 25
 ἢ ἀνόμοια κινῶνται μὴ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, ἔχομεν τὴν αἰτίαν ἀποδιδο-

1 τοῦτο] τοὺς G 2 εἰ καὶ τῷ πιθανῷ συναρπάξουσι om. Mt 3 μνησθῆ-
 ναι Mt 4 τὸ] τῷ K 5 κινούνται GK: κινεῖται Mt 6 κινούνται (ex κινεῖται)
 corr. M 7 τὸ κινούμενον πρῶτον μὲν traieit G 7. 8 τοῦτο τὸ ποτὲ δι' ὕδατος
 ποτὲ δι' αἰέρος M 9 ὅτι] ἔτι K κινεῖται (ex κεῖται) corr. M 11 τὴν om. K
 12 τοσοῦτον K 13 ἔστι om. K διὰ om. superser. M 15. 16 γενήσεται K
 18 ἔχει] εἶναι K μηδὲν G: διαρᾶν (h. e. MHΔEN' K: μὴ ὄν Mt 19 ἀλλή-
 λων (sic) K 21 ἔχον compendiose G 22 δὲ om. G 23 ὅτι εἰ μὴ διὰ M
 24 κινήσιν K 25 ἔχον G: ἔχει K: ἔχον Mt 25. 26 πρὸς τὸν αἶρα—λόγον ἔχει G:
 om. K Mt 26. 27 ἐναποῦμαι G Mt 28 post κενῶν iterat: καὶ M 30 οὐ] ὧν t
 32 πάλιν] πάντας compendiose G ἀδύνατον post κενῶν traieit K 34 κινούνται K

ναι, ὅτι τὸ βαρύτερον θᾶπτον διαιρουῶν τὸ μεταξύ ἐν ἐλάττωι χρόνῳ κατα- r 4^r
φέρεται (ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἰσοῦχοις, ἀνομοιοσχίμοσι δὲ, τὸ πλείονα
διαιρουῶν ἄρα, τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ πλατύ, βραδύτερον καταφέρεται, τὸ δὲ
ἐλάττωνα ταχύτερον· θᾶπτον γὰρ ὁ ἐλάττωι διαιρεῖται ἢ ὁ πλείων), εἰ δὲ
5 διὰ κενοῦ εἴη ἢ κίνησις, μηδενὸς ὄντος τοῦ διαιρουμένου πάντα ἰσοταχῆ
ἔσται· διὰ τί γὰρ τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ βραδύτερον κινηθήσεται; ἀλλ' 30
ἀδύνατον ἰσοταχῶς πάντα κινεῖσθαι· ἀδύνατον ἄρα ἐπὶ κενοῦ γενέσθαι
κίνησιν.

Τὰ μὲν οὖν ἐπιχειρήματα, δι' ὧν ἐκ τῆς κινήσεως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι
10 κενόν, ταυτὰ ἐστὶ, πρῶτον δὲ τὸ τελευταῖον ἐπισκεψόμεθα, λέγω δὲ εἰ
ἀνάγκη κενοῦ ὑποθέθεντος ἰσοταχῆ εἶναι πάντα τὰ δι' αὐτοῦ κινούμενα,
ὡς ἔνθεν τὸ εἶναι κίνησιν διὰ κενοῦ ἀνγηρήσθαι. ἐκείνῳ δὲ τέως ἐπιστῆσαι
χρή, ὅτι δι' ὧν τοῦτο κατασκευάζει, αὐτὸς τὰς ἑαυτοῦ θέσεις ἀναιρεῖ· εἰ
γὰρ ἢ διαφορά τῶν κινήσεων γίνεται μὴ μόνον παρὰ τὸ διαφέρειν τὰ σώ- 35
ματα δι' οὗ ἢ κίνησις, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτὰ τὰ κινούμενα, εἰ τὸ μὲν βα-
ρύτερον εἴη τὸ δὲ κρυφότερον, ἔστι τις δηλονότι καὶ ἐν τοῖς κινουμένοις
αἰτία τῆς ἀνίσου κινήσεως καὶ παρὰ τὴν ἐγγινομένην τῆς κινήσεως δια-
φορὰν ἐκ τοῦ διαφέρειν τὰ σώματα δι' ὧν ἢ κίνησις γίνεται. εἰ δὲ τοῦτο,
κἂν διὰ κενοῦ δηλονότι κινῶντο, διαφόρου οὔσης τῆς κινητικῆς ἐν αὐτοῖς
20 αἰτίας διάφορον ἀνάγκη εἶναι καὶ τὴν κίνησιν. εἰ δὲ δύο ἀνίσων ὄντων
ὄγκων, τοῦ μὲν εἰ τύχοι ταλαντιαίου τοῦ δὲ λιτραίου, καὶ ἐπὶ κενοῦ 40
γινομένης αὐτῶν τῆς κινήσεως οὐδεμία γίνεται αὐτῶν διαφορά κατὰ τὸ
θᾶπτον καὶ βραδύτερον, ἀλλὰ τῶν ἀνίσων ἰσοταχῆς ἢ κίνησις γίνεται ἐπὶ
μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως τοῦ κενοῦ γινομένη, ἐὰν ἄρα τὸ κενὸν τοῦτο,
25 δι' οὗ τὰ ἀνισόρροπα ἰσοταχῶς κινουῦνται, πληρῶσωμεν ἀερίου σώματος,
εὐλογον καὶ διὰ τοῦ ἀέρος ἰσοταχῶς αὐτὰ κινεῖσθαι. οὐ γὰρ δὴ ἢ τοῦ
ἀέρος φύσις ἐπεισελθούσα δέδωκέ τι τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐποίησε τὸ μὲν
μᾶλλον κατώφορον τὸ δὲ ἥττον· οὐδὲν γὰρ ἔδρασε τι εἰς τὴν οὐσίαν αὐτῶν, 45
οὐδὲ μείζονα ῥοπήν ἐν τινι αὐτῶν ἐνεποίησεν. ἀλλὰ τοῦτο ἀδύνατον, ἰσο-
ταχῶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κινεῖσθαι τὰ ἄνισα. εἰ δὲ προσφυλονεϊκούντες λέ-
γοιεν ὅτι 'ναί, τὰ ἄνισα διὰ μὲν κενοῦ κινούμενα ἰσοταχῶς κινηθήσονται,
διὰ δὲ σώματος ἀνισοταχῶς', εὐδελον δὴπου ὅτι τὸ ὑποτεθὲν σῶμα δι'
οὗ ἢ κίνησις μόνον τῆς ἀνίσου κινήσεως αἴτιον οὐδεμιᾶς οὔσης διαφορᾶς

τὸ (post ὅτι) om. K   2 καὶ om. Mt   6 μᾶλλον GK: immo θᾶπτον cum t   βραχύ-
ερον G   7 ἰσοτάχως K   9 ἀναιρεῖτο εἶναι K   11 ὑποτιθέντος K   12 ἀναιρεῖ-
θαι K   ἐκείνῳ Mt: ἐκεῖνο GK   13 κατασκευάζει αὐτὸ, τὰς M   14 γίνεται μόνον
om. μὴ) K   15 οὗ] ὧν t, at cf. p. 676,30. 678,8. 18. 683,8. 684,20. ad p. 648,30

6 ἔστη τις K   19 κινῶντο GK: κινῶνται t   διαφόρου G: διαφορῶν K: διαφο M:
ιαφόρως t   κινητικῶς K   ἐν ἑαυτοῖς M   20 ὄντων om. Mt   21 λιτραίου
G: λιτραίου G   22 γινομένης K   24 γινομένη Kt: γινομένης G: γινομένου M
'6 κινεῖσθαι αὐτὰ G   27 δέδωκέ K: δέδωκέ M   28 τι G: τη K: τε M: γε t, at
f. ad p. 151,26   29 ἐνεποίησεν αὐτῶν G   31 ναί μὲν τὰ (sed μὲν deleuit) M
'2 ἀνισοτάχως K

παρ' αὐτὰ τὰ κινούμενα (οὐ γὰρ ἀναιρεθέντος ἢ διαφορὰ τοῦ θάττονος 14^v
καὶ βραδυτέρου ἀνῆρηται, τοῦτο τῆς διαφορᾶς ταύτης μόνον ἂν εἴη αἴτιον· ὡ
μόνον ἄρα τὸ δι' οὐ ἢ κίνησις τῆς ἀνίσου κινήσεως αἴτιον ἔσται), τοῦτο
δέ, πρὸς τῆν καὶ τὰς αὐτοῦ Ἀριστοτέλους ἀναιρεῖν θέσεις, καὶ ψεῦδος προ-
5 φανῶς ὄν ἐλέγχεται. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν μόνον τῆς ἀνίσου κινήσεως αἴτιον,
ἔδει τὰ ἄνισα σώματα κατὰ τὰς ῥοπὰς δι' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κινούμενα
σώματος ἰσοταχῶς κινεῖσθαι μηδεμιᾶς γινομένης παρὰ τὰς ῥοπὰς διαφορᾶς,
μόνον δὲ γίνεσθαι ἄνισον κίνησιν | διαφορῶν ὄντων τῶν δι' οὐ, τοῦτο δὲ 15^v
παρὰ τὴν ἐναργίαν· ἐναργῶς γὰρ τὰ ἄνισα διὰ τοῦ αὐτοῦ κινούμενα ἀνι-
10 σταχῶς κινούνται, ὡς δὴ διαφορῶν οὐσῶν ἐν αὐτοῖς τῶν κινήτικῶν αἰτιῶν,
ὡς ἀνάγκη διαφορῶν οὐσῶν αὐτὰς δι' ἑαυτὰς διαφορῶν ποιεῖσθαι καὶ τὰς
ἐνεργείας. κἂν μὴ διὰ σώματος ἀλλὰ διὰ κενοῦ κινῶσι τὰ ὑποκείμενα
αὐταῖς σώματα. ἄλλως τε αὐτὸς εἰρηκῶς δύο εἶναι αἰτίας τῆς ἀνισοτα-
χυοῦς κινήσεως. τὴν τε διαφέρειν τὸ δι' οὐ καὶ τὸ διαφέρειν τὸ φερόμενον, 5
15 πῶς ἔστι τὸ δι' οὐ διαφορῶν κινήσεως αἴτιον προσέθηκε· “τὸ μὲν οὖν δι'
οὐ φέρεται” φησιν “αἴτιον, ὅτι ἐμποδίζει καὶ ἀντιφερόμενον καὶ μένον”,
διὰ τὸ δεῖσθαι διαιρέσεως. εἰ τοίνυν δύο μὲν αἴτια τοῦ μὴ ἰσοταχῶς πάντα
κινεῖσθαι τὰ κινούμενα, ἢ τε διαφορὰ τῶν δι' οὐ καὶ ἡ διαφορὰ τῶν φερομέ-
νων. ἡ δὲ παρὰ τὸ δι' οὐ αἰτία ὡς ἐμποδιστικὴ αἰτία ἔστιν. ἡ ἄρα παρὰ τὴν
20 διαφορὰν τῶν κινουμένων αἰτία ὡς ποιητικὴ αἰτία ἔσται· οὐ γὰρ ἂν ἄλλην
ἐπινοήσειέ τις. ἐὰν ἄρα ὑπεξαιρεθῆ τὸ ἐμποδίζον, μένει οὐδὲν ἦττον ἢ ἐν
τοῖς κινουμένοις τῆς ἀνίσου κινήσεως αἰτία ποιητικὴ οὐσα. οὐ γὰρ ὀν ἢ 10
βαρύτες ἐν σχέσει ἄλλου τὸ εἶναι ἔχει· ποιήτης γὰρ ἔστιν αὐτὴ καθ' αὐ-
τὴν ὑπάρχουσα τοῖς σώμασιν. ἐπεὶ οὖν ἡ βαρύτες τὸ ποιητικόν ἔστιν
25 αἴτιον τῆς ἐπὶ τὸ κάτω κινήσεως, ὡς καὶ αὐτῶν δοκεῖ ὄντος καὶ διαστή-
ματος δι' οὐ ἐνεχθεῖν τὸ κινούμενον. λέγω δὲ τοῦ κενοῦ, οὐσης καὶ τῆς
ποιητικῆς αἰτίας τῆς κινήσεως διαφορῶν. καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδι-
ζόντος. ἀνάγκη πᾶσα ἄνισον γινεῖσθαι καὶ τὴν διὰ τοῦ κενοῦ κίνησιν· ὥστε
καὶ εἰ κενὸν ἦν, οὐκ ἀνῆρητο ἢ ἄνισος κίνησις. καὶ ἄλλως εἰ μὴ αὐτὰ 15
30 καὶ αὐτὰ τὰ ἄνισα σώματα. κἂν μὴ διὰ σώματος κινῶνται ἀλλὰ διὰ κενοῦ,

2 βραδυτέρου 1: βραδύ^{te} M: βραδύτερον GK 3 ἄρα GK: ἀν... (litura) ἄρα M: ἀν
ἀρα 1 5 ἐλέγχεται G τούτου τοῦ K αἴτιον K: om. G: post μόνον collo-
cant Mt 6 ἴδει G: εἰ ἐξ KM: συνέβαινε καὶ t τὰ ἂν [σα K κατὰ]
καὶ M 8 μόνον G οὐ] ὄν t 9 παρὰ M ἐνεργίαν K ἐναργῶς
γὰρ τὰ scripsit: ἐναργῶς γίνεται τὰ KM: ἐναργῶς γίνεται τὰ γὰρ t: ἐναργῶς γίνεται φα-
νερώς γὰρ τὰ G 10 ἐξ G: om. KMt 11 ποιεῖσθαι] οὐσῶν K 12 ἐναρ-
γίας M κινῶσι t: κινή GK 13 εἶναι om. Mt 13, 14 τῆς ἰσοταχυοῦς G: τῆς
ἀνισοταχυοῦ (sic) t 15 τὸ μὲν οὖν κατὰ c. 8 p. 215a29 16 ὅτι om. G
μενον K μακρὰ μὲν ἀντιφερόμενον ἴσιστα καὶ μενον Aristoteles (cf. Philop. p. 652,
13q.) 17 διαφέρειν GK: διαφέρεται Mt 18 ἢ τε] εἰτα K οὐ] ὄν t
19, 20 παρὰ τὸ δι' οὐ ὡς ποιητικὴ GK: παρὰ ποιητικὴ ceteris omissis M: ἐτέρα ποιη-
τικὴ ἡ καὶ t 20 διαφορὰν K: φεράν G 21 ὑπεξαιρεθῆ K 21, 22 ἢ ἐπὶ
τοῖς G 23 αἴτιον om. K ὡς καὶ] ὡς primitus, καὶ corr. K 28 τοῦ
om. Mt 29 ἀνῆρηται t

ἔχουσι τὸ αἴτιον τῆς ἀνίσου κινήσεως, τί δῆποτε διὰ τοῦ ἀέρος κινου- Γ 5^r
 μένου τοῦ ταλαντιαίου βάρους καὶ τοῦ λιτριαίου θάττον ἀταφέρεται
 τὸ ταλαντιαῖον; ὁμοίου γὰρ ὄντος ἑαυτῶ τοῦ ἀέρος, καὶ τῶν σωμάτων
 αὐτῶν καθ' αὐτὰ ἰσοταχῶν ὄντων, τί ἐστὶ τῆς ἀνίσου κινήσεως τὸ αἴτιον;
 5 εἰς γὰρ ὧν καὶ αὐτὸς ὁ ἀήρ τῶν αὐτῶν αἴτιος ὤφειλεν εἶναι. δῆλον οὖν
 ὅτι αἱ ῥοπαὶ τῶν σωμάτων πεφυκυῖαι ἢ μὲν μᾶλλον φέρεσθαι κάτω ἢ δὲ 20
 ἦττον, ταύτη τὴν διαφορὰν τῆς ἀνίσου κινήσεως ἴσχουσιν· ἢ γὰρ μᾶλλον
 κατώφορος μᾶλλον διαιρεῖ. τίνα γὰρ ἄλλην ἀποδώσομεν αἰτίαν τοῦ θάττον
 διαιρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ βαρυτέρου τὸν ἀέρα, ἢ ὅτι τὸ μείζονα ἔχον τὴν ῥο-
 10 πὴν τὴν βαρεῖαν μᾶλλον κατώφορόν ἐστι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, καὶ
 μὴ διὰ σώματος κινῆται; μᾶλλον δὲ κατώφορον ὃν μᾶλλον ὠθεῖ τὸν ἀέρα
 τῇ βίᾳ τῆς ῥύμης, μᾶλλον δὲ ὠθούμενος ὁ ἀήρ θάττον ὑπεξίσταται.
 ὥστε εἰ τῶ μᾶλλον κατώφορον εἶναι μᾶλλον τέμνει, καὶ μῆδὲν ἢ τὸ τε 25
 μνόμενον, μᾶλλον ἔσται κατώφορον οὐδὲν ἦττον. οὐδὲ γὰρ τὸ μείζονα
 15 ῥοπήν ἔχον διὰ τὸ μᾶλλον τέμνειν μᾶλλον ἐστὶ κατώφορον, ἀλλὰ διὰ τὸ
 μᾶλλον εἶναι κατώφορον μᾶλλον τέμνει· ἔπεται γὰρ οὐ τὸ φέρεσθαι τῶ
 τέμνειν, ἀλλὰ τὸ τέμνειν τῶ φέρεσθαι, ὅταν διὰ σώματος ἢ φορὰ γίνη-
 ται. εἰ δὲ τὸ μᾶλλον εἶναι κατώφορα ἢ ἦττον ἐξ αὐτῶν ἔχει τὰ σώματα,
 καὶ ἐπὶ κενῷ δηλονότι κινήθωσιν, ἔξουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν τοιαύτην διαφορὰν, 30
 20 καὶ κινήθησεται τὸ αὐτὸ διάστημα κενὸν ὃν τὸ βαρύτερον ἐν ἐλάττονι
 χρόνῳ ἐν πλείονι δὲ τὸ ἦττον βαρῦ, οὐ διὰ τὸ ἦττον ἐμποδίζεσθαι ἢ
 μᾶλλον, ἀλλὰ διὰ τὸ κατώφορον εἶναι μᾶλλον ἢ ἦττον κατὰ τὴν ἀναλογίαν
 τοῦ ἐμφύτου βάρους. οὐ γὰρ τῶν πρὸς τι αἰ ποιότητες, οὐδὲ ἐν σχέσει
 25 τῇ πρὸς ἀλλήλας τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὥσπερ τὸ ὄρατὸν καὶ ἢ ὄψις. τὸ γοῦν
 25 χρῶμα ὡς μὲν ὄρατὸν τῶν πρὸς τί ἐστίν, ὡς μέντοι χρῶμα λευκὸν ἢ
 μέλαν ἄλλο τί ἐστὶ καὶ οὐ τῶν πρὸς τι· οὐ γὰρ τὸ εἶναι χρῶματι αὐτῶ 35
 δι' ἄλλο ὑπάρχει, ἀλλὰ δι' αὐτό· ποιότης γὰρ τὸ χρῶμα. οὕτω καὶ ἢ
 βαρύτης καὶ ἢ κουφότης οὐ δι' ἄλλο τι ὑπάρχει τοῖς ἔχουσι βάρος ἢ κου-
 φότητα, ἢ δι' αὐτά, ἔστι δὲ βαρύτης μὲν ποιητικὸν αἴτιον τῆς ἐπὶ τὸ κάτω
 30 φορᾶς, κουφότης δὲ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω, ὅταν οὖν ἐν τῶ παρὰ φύσιν ὑπάρ-
 χωσι τόπῳ τὰ ἔχοντα βάρος ἢ κουφότητα μηδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδίζοντος.
 ἢ γὰρ ἀνεχομένη βῶλος ἢ κρεμαμένη ἐν τῶ ἀέρι, ἐν τῶ παρὰ φύσιν οὔσα
 τόπῳ, ὅμως οὐ φέρεται ἐπὶ τὸ κάτω διὰ τὸ ἐμποδίζον. καὶ ἐν τῶ ὕδατι 40
 30 δὲ τὸ ξύλον οὐ πέφυκε κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τὸ κάτω, ἀλλ' ἐποχεῖται

1 ἔχουσι G τὸ αἴτιον om. superscr. M τοῦ ἀέρος τοῦ αὐτοῦ G 4 ἰσοταχῶς
 (G: item ἰσοταχῶς primitus K τὸ om. K 5 ὁ αὐτὸς ἀήρ K: fort. ὁ αὐτὸς ὁ
 ἀήρ 7 ταύτη KM: ταύτην Gt 11 κινεῖται K 12 θάττον] μᾶλλον G
 13 καὶ M: καὶ K 14 μείζονος compend. M 15 ἔσται K 16. 17 φέρεσθαι
 τὸ τέμνειν G 17 ἀλλὰ τῶ τέμνειν τὸ K 18 κατώφορα GK: κατώφορον Mt
 αὐτῶν t: αὐτῶν GKM 20 ἐν om. K 26 ἀλλ' ὅτι G χρῶμα τι G 27 δι'
 αὐτό Kt: δι' αὐτό GM 29 δι' αὐτά t: δι' αὐτά GM: διαυτά K μὲν ποιητικόν
 GK: ποιητικὸν μὲν Mt 30 δὲ τῆς G: om. K: ἢ M: τῆς t οὖν GMt: om. K
 30. 31 ὑπάρχουσι K 32 βόλος K ἢ] ἢ G 34 δὲ t: διὰ KM: om. G
 ἐποχεῖται GK: ὑποχεῖται M: ἐπίκειται t

τῷ ὕδατι διὰ τὸ μανώτερον εἶναι κατὰ τὴν τῶν μορίων θέσιν, καὶ πολὺν γ 5
 ἔχειν κατεσπαρμένον ἐνεργεῖα ἀέρα· ἐπεὶ οὖν οὐ πέφυκεν ὑφίζανειν τῷ
 ὕδατι ὁ ἀήρ, ἐπιπολάζειν δὲ αὐτῷ, διὰ τοῦτο οὐ φέρεται τὸ ξύλον δι'
 ὕδατος ἐπὶ τὸ κάτω, ἀλλ' ἀνέχεται ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀέρος πολλοῦ ὄντος,
 5 ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν πεφουσημένων ἀσκῶν γίνεται. ὥστε καὶ ἐν τούτοις βιαιό-
 τερον ὄν τὸ ἐμποδίζον, ὁ ἀήρ, κωλύει τὴν κατὰ φύσιν τοῦ ξύλου ἐπὶ τὸ 15
 κάτω φορὰν ἐν τῷ ὕδατι, ἐν μέντοι τῷ ἀέρι φέρεται τὸ ξύλον, ἐπειδὴ
 ἕκαστον ἐν τῇ ἑαυτοῦ ὀλόττητι ὄν οὐ πέφυκεν ἐνεργεῖν κατὰ τὴν ἔμφυτον
 ῥοπτῆν· τοῦ οὖν ἐν τῷ ξύλῳ ἀέρος ἐν τῷ ἀέρι μὴ ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν
 10 ἔμφυτον ῥοπτῆν, ἢ φυσικῇ τοῦ ξύλου βαρύτητι διὰ τὸ ἐν τῷ παρά φύσιν
 εἶναι τόπῳ κινεῖ ἐπὶ τὸ κάτω τὸ ξύλον. καὶ ὅτι ὁ κατεσπαρμένος ἐν τοῖς
 ξύλοις ἐνεργεῖα ἀήρ οὗτος μὴ πεφυκῶς ὑφίζανειν τῷ ὕδατι φέρεται ἐπὶ
 τὴν οἰκείαν ὀλόττητα, καὶ ταύτῃ τὸ ξύλον ἐπιπολάζειν ποιεῖ τῷ ὕδατι (ὅπερ, 20
 ὡς εἶπον, καὶ ἐπὶ τῶν ἀσκῶν συμβαίνει), δεῖκνυσι τὰ πυκνότερα τῶν ξύλων,
 15 οἷον πύξος καὶ ἔβενος· τῇ γὰρ πυκνότητι τῆς οὐσίας οὐκ ἔχουσαι ἐγκατε-
 σπαρμένον ἀέρα τὸν ἀνωθούοντα, φέρονται ἐπὶ τὸ κάτω καὶ δι' ὕδατος ὑπὸ
 τῆς ἐμφύτου βαρύτητος μηδενὸς ἐμποδίζοντος. οὕτως ἄρα πανταχοῦ ἢ
 ἔμφυτος ῥοπτῆ φέρεται ἐπὶ τὸ οἰκεῖον δι' οὐδὲν ἕτερον ἢ δι' ἑαυτὴν, εἰ
 μὴ εἴη τι τὸ ἐμποδίζον. εἰ τῶν οὖν τὸ | κατώφορον ἢ ἀνώφορον ἔχουσιν γ 5
 20 αἱ ῥοπαὶ οὐ διὰ τὴν πρὸς ἄλλο σχέσιν, ἀλλὰ δι' ἑαυτάς, διαφόρου οὔσης
 τῆς βαρύτητος ἐν τοῖς σώμασι διάφορον ἀνάγκη καὶ τὴν κάτω φορὰν εἶναι,
 οὐ δι' ἄλλο τι ἢ δι' ἑαυτὴν· οὐδεμία γὰρ ῥοπτῆ τῶν πρὸς τι. τὰ αὐτὰ
 καὶ ἐπὶ κωφότητος ἐροῦμεν.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ εἰ διὰ κενοῦ ἐγίνετο ἡ κίνησις, οὐκ ἦν ἀνάγκη ἰσο-
 25 ταχῶς πάντα κινεῖσθαι, οὐδὲ ἔχει τι ἀναγκαῖον τὸ ἐπιχείρημα δι' οὗ
 τοῦτο δοκεῖ κατασκευάζειν ὁ Ἀριστοτέλης. μετρίως ἀεδοῖσθαι, τούτου δὲ 5
 ἀεδοιγμένου καὶ τὸ πρότερον πρόβλημα ἂν εἴη συναποδοιγμένον, λέγω δὴ
 ὅτι ἐνοδέχεται διὰ κενοῦ κίνησιν γενεῖσθαι ἐν χρόνῳ. εἰ γὰρ ὅλων τὸ θάπτον
 καὶ βραδύτερον τῶν κινήσεων καὶ κενῷ ὄντος οὐδὲν ἤττον σφίζεται, τὸ δὲ
 30 θάπτον καὶ βραδύτερον χρόνῳ κρίνεται (τὸ γὰρ ἐν πλείονι χρόνῳ τὸ αὐτὸ
 κινήθῃν διάστημα βραδουκινήτοτερον. ὥσπερ οὖν τὸ ἐν ἐλάττωι ταχυκινήτων),
 ὁῦλον ὅτι καὶ τὰ ἐπὶ κενοῦ κινούμενα, εἰ γε κενὸν ἦν δι' οὗ ἡ κίνησις

1 μανώτερον GK τῶν om. K 2 ἐνεργεῖα M πέφυκε Mt ἐφιζά-
 νειν G 3 ἐπιπολάζειν GM: ἐπιπολάζει Kt 4 ὅπερ ὥσπερ K καὶ (post ὅπερ)
 om. G γίνεται M 8 αὐτοῦ G 9 ῥοπτῆν ἢ φυσικῇ τοῦ ξύλου βαρύτητι τοῦ M
 οὖν GK: om. Mt 10 φυσικῇ GK: φυσικῇ ἄρα t 11 τὸ (ante ξύλον) om. K
 12 ξύλοις G ἐνεργεῖα μετρίως ἀερό G: ἐνεργεῖα K: ἐνεργεῖ Mt 14 ὡς om. K
 δεῖκνυσι δὲ t 15 ἔβενος G ἔχουσαι GK: ἔχοντα t 16 ὑπὸ Mt: ἀπὸ K:
 ἐπὶ G 17 et 21 βαρύτητος M 18 ἐμφύτου t 20 διαφόρου G: διαφόρους K:
 ἀπὸ M: διαφόρους t 22 οὐ δι' οὐδ' M 24 ἐγίνετο M: οὐκ ἦν GK: οὐκ
 οὖν M: οὐχ ἔλαος t 25 τὰ τὸ G 27 ἐν om. G 28 βραδύτερον t 31 ἐν
 om. G ταχυκινήτων G: ταχυκινήτοτερον συνουσία t

ἐγίνετο, ἐν χρόνῳ πάντως ἂν ἐκινήθη. ὅτι δὲ οὐδ' ἂ δοκεῖ συνάγειν ἄτοπα γ 5^v
 ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐπόμενα τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι διὰ κενοῦ δύνασθαι κί- 11
 νησιν γενέσθαι, οὐχ ἔπεται τῷ λόγῳ τούτῳ, δεῖξομεν ἐφεξῆς. εἰ γὰρ τὸ
 κατώφρορα εἶναι τὰ σώματα μὴ δι' ἄλλο τι ἔχουσιν ἢ διὰ τὰς ἐμφύτους
 5 ῥοπᾶς, καὶ διὰ τοῦτο τὸ μᾶλλον βαρὺ ἐν πλείονι χρόνῳ καταφέρεται, κἂν
 διὰ κενοῦ ἢ κινήσις γίνηται, καὶ ἔτι εἰ τὸ σῶμα, δι' οὗ κινουῦνται τὰ διὰ
 σώματος κινούμενα, ἐμποδιστικὸν ἔστι τῶν φερομένων, ἔστι δηλονότι ὁ χρό- 15
 νος, ὃς δαπανᾶται ἐν ἐκάστῃ κινήσει, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἐνουπαρ-
 χουσῶν ῥοπῶν ἐν τοῖς σώμασι, κἂν μὴδὲν ἦ τὸ ἐμποδίζον, λέγω δὴ σῶμά
 10 τι δι' οὗ ἢ κινήσις γίνεται, οἷον ἀήρ ἢ ὕδωρ. εἰ γὰρ τὸ δι' οὗ ὡς ἐμπο-
 διστικὸν τῆς ἀνίσου κινήσεως αἰτίον ἔστιν, αἱ ἄρα φυσικαὶ ῥοπαὶ ὡς ποιη-
 τικαὶ αἰτίαι ἂν εἴεν. ὥστε κἂν ἀναιρεθῆι τὸ ἐμποδίζον, δαπανᾶται τις
 χρόνος ἐν τῇ ἐκάστῃ κινήσει κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς μείζονος ἢ ἐλάτ-
 15 τανος ῥοπῆς ἢ πλείων ἢ ἐλάττων. εἰ δὲ δαπανᾶται τις χρόνος δι' ἐκάστην
 τῶν ῥοπῶν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἐν τῇ κινήσει, οὐδέποτε συμβιβάζεται ἐν τῇ 20
 αὐτῇ χρόνῳ τὸ ἴσον διάστημα πλήρες τε ὄν καὶ κενὸν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ
 κινήθῃναι. εἰ γὰρ σταδιαῖόν τι διάστημα κινήθει ἢ τι πεπληρωμένον ἀέρος,
 καὶ μὴ ἔστι τὸ κινούμενον καθ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ νῦν ἐν τε τῇ ἀρχῇ τοῦ
 σταδίου καὶ ἐν τῷ τέλει, δαπανᾶται μὲν τις χρόνος καὶ διὰ ταῦτα καθ'
 20 αὐτὰ [τὰ] φερόμενα σώματα, καὶ εἰ κενὸν ἦν τὸ διάστημα, μέχρις ἂν ἐκ
 τῆς ἀρχῆς ἀφίκηται ἐπὶ τὴν τελευτήν (οὐ γὰρ, ὡς εἶπον, ἐν τῷ αὐτῷ
 νῦν ἐν ἀμφοτέροις ἔστι τοῖς ἀκροῖς), δαπανᾶται δὲ τις καὶ ἄλλος χρόνος 25
 διὰ τὸ ἐμποδίζον· ἢ γὰρ ὥσις, ἤγουν διαίρεσις, δυσκινήτοτερον ποιεῖ τὸ
 φερόμενον. ὥστε ὅσῳ ἂν λεπτομερέστερος ἐπινοηθεῖ ὁ ἀήρ δι' οὗ κινεῖ-
 25 ται, τοσοῦτον καὶ ὁ χρόνος ἐν ἐδαπάνῃ εἰς διαίρεσιν τοῦ ἀέρος μειωθή-
 σεται, κἂν ἐπ' ἄπειρον λεπτόνηται τὸ σῶμα, ἐπ' ἄπειρον καὶ ὁ χρόνος
 μειωθήσεται (ἐπ' ἄπειρον γὰρ διαιρετὸς ὁ χρόνος), οὐδέποτε μέντοι ἤξει,
 κἂν ἐπ' ἄπειρον λεπτόνηται τὸ σῶμα, εἰς τοῦτον τὸν χρόνον ἐν καὶ διὰ
 κενοῦ κινούμενον τοῦ σταδιαίου διαστήματος ἐδαπάνῃ. σαφέστερον δὲ δι'
 30 ὑποδειγμάτων ποιήσω τὸν λόγον. εἰ λίθος εἶη τὸ κινούμενον, καὶ κινήθει 30
 ἐπὶ τοῦ σταδιαίου διαστήματος κενοῦ ὄντος, ἔσται μὲν τις ἐξ ἀνάγκης
 χρόνος, ἐν δαπανήσει κινούμενος σταδιαῖον διάστημα, οἷον ὥρα. ἐὰν δὲ
 τοῦτο τὸ σταδιαῖον διάστημα πλήρες ὕδατος ἐπινοήσωμεν, οὐκέτι ἐν τῇ

1 οὐδ' ἂ t: οὐδένα KM: οὐ (t) 2 τῷ λόγῳ om. K 3 οὐχ ἔπεται K 4 μὴ δ' ἄλλο M
 5 τὸ μᾶλλον scripsi: μᾶλλον τὸ libri 6 γίνεται K 7 τοῦ σώματος Mt
 [στ] ἔτι, ut videtur, K 8 διλονότι M 9 om. G 8 ἐκάστη M 8. 9 ἐνουπαρχου-
 ῶν G: ἐνουπαρχόντων (sic) KMt 9. 10 σώματι KM 10 κινήσι (sic) K
 11 ῥοπᾶι om. Mt 12 αἰτίαι t 12. 14 δαπανᾶται—εἰ δὲ om. K 14 δαπανᾶται]
 ὕναται G 18 κινούμενον ἀέρος M 19 σταδιαίου (G) 20 τὰ delevi 21 ἀφί-
 κται K 24 ἐπινοηθεῖ K 26. 27 ἐπ' ἄπειρον καὶ ὁ χρόνος μειωθήσεται G: om. KMt
 27 ἤξει M: ἢ ἔξει K 29 δὲ om. Mt 30 ὑποκειμάτων (hoc ante corr.) ποιήσω-
 μεν K 31 ἔσται (GK: ἔστι Mt 32 κινούμενος (sic) (t) 33 τὸ om. K
 πλήρης GK

μιᾷ κινηθήσεται ὥρα τὸ σταδίαῖον, ἀλλὰ προστεθήσεται τις καὶ ἄλλος 5
 χρόνος διὰ τὸ ἐμποδίζον. δαπανάσθω οὖν εἰς διαιρέσιν τοῦ ὕδατος ἑτέρα
 μία ὥρα. ὥστε τὸ αὐτὸ βᾶρος διὰ κενοῦ μὲν ἐν ὥρᾳ κενίηται, δι' ὕδα-
 τος δὲ ἐν δύο ὥραις. ἐὰν οὖν λεπτόνης τὸ ὕδωρ καὶ ποιήσης ἀέρα, εἰ 15
 5 διπλασίως εἴη λεπτότερος τοῦ ὕδατος ὁ ἀήρ, τοσοῦτον καὶ ὁ χρόνος μειω-
 θήσεται ὃν ἐδαπάνᾳ ἐν τῇ τοῦ ὕδατος διαιρέσει· ἦν δὲ ὥρα μία· ἐν μιᾷ
 ἄρᾳ καὶ ἡμισείᾳ ὥρᾳ τὸ αὐτὸ διάστημα δι' ἀέρος κινηθήσεται. καὶ πάλιν
 τὸν ἀέρα λεπτόνης διπλασίως, ἐν μιᾷ καὶ τετάρτῃ ὥρας κινηθήσεται. καὶ
 ἐπ' ἄπειρον λεπτόνης τὸ σῶμα, ἐπ' ἄπειρον μὲν μειώσεις τὸν χρόνον ὃν
 10 ἐδαπάνᾳ εἰς τὴν τοῦ σώματος διαιρέσιν, λέγω δὴ τὴν μίαν ὥραν, οὐδέ-
 ποτε δὲ δαπανήσεις· ἐπ' ἄπειρον γὰρ ὁ χρόνος διαιρετός. εἰ δὲ μη-
 δέποτε δαπανᾷς τὸν χρόνον λεπτόνων τὸ σῶμα, ἀλλ' αἰεὶ ἐπὶ σώματος γι- 40
 νομένης τῆς κινήσεως προστίθεται μόριόν τι καὶ τῆς ἄλλης ὥρας κατὰ
 τὴν ἀναλογίαν τῆς λεπτότητος τοῦ σώματος, εὐδὴλον ὀλίγου ὅτι οὐδέποτε
 15 ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ στάδιον διὰ κενοῦ καὶ διὰ πλήρους κινηθήσεται. διὰ
 κενοῦ μὲν γὰρ ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἐκινεῖτο, διὰ σώματος δὲ ἐν μιᾷ καὶ μορίῳ.
 ὅσον γὰρ ἂν λεπτότερον ἐπινοηθεῖν τὸ σῶμα, οὐδέποτε δαπανᾶται ἡ ὥρα.
 ὥστε οὐδέποτε ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτὸ διάστημα πλήρῃς τε ὃν διεξελεύσε-
 ται καὶ κενόν. τοῦτο δὲ συνήγαγεν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τὸ τὰς ἰδίας ὑπο- 45
 20 θέσεις ἀνελεῖν, λέγω δὴ τὸ γίνεσθαι διαφόρους τὰς κινήσεις καὶ παρ' αὐ-
 τὴν τὴν τῶν κινουμένων διαφοράν. εἰ γὰρ γίνεται τις χρόνος καὶ παρὰ
 τὰς διαφόρους ῥοπὰς διάφορος, γίνεται δὲ τις καὶ ἄλλος χρόνος διὰ τὴν
 τοῦ σώματος διαιρέσιν δι' οὗ ἡ κίνησις γίνεται, οὐδέποτε τὸ αὐτὸ διάστημα
 ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινηθήσεται τι πλήρῃς τε ὃν καὶ κενόν. τὸ γὰρ λέγειν ὅτι
 25 '(εἰ) ἐν δύο ὥραις τὸ στάδιον διὰ σώματος κινεῖται, ἐν δὲ μιᾷ διὰ κενοῦ,
 ἐὰν λάβω τοσοῦτον λεπτομερέστερον σῶμα, οἷον διπλασίως λεπτόν, τὸ αὐτὸ 50
 διάστημα ἐν τῇ ἡμίσει τοῦ χρόνου, λέγω δὴ ἐν μιᾷ ὥρᾳ, διὰ τοῦ λεπτο-
 μερεστέρου σώματος κινηθήσεται· ἐκινεῖτο δὲ καὶ διὰ κενοῦ τὸ αὐτὸ διά-
 στημα * * *. τοῦτο δὲ παντελῶς ψεῦδος καὶ παρὰ τὴν ἐνάργειαν αὐτὴν
 30 ἔστιν. οὐ γὰρ ἀληθῶς λαμβάνει ὅτι ὃν λόγον ἔχει πρὸς ἄλλα τὰ δι' ὧν ἡ
 κίνησις, τοῦτον τὸν λόγον ἔχουσι καὶ οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων πρὸς ἀλλή-
 λους, καὶ ἔμπαιιν ὃν οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλή-
 λους, τοῦτον καὶ τὰ δι' ὧν ἡ κίνησις τὸν λόγον ἔξουσι πρὸς ἄλλα·

2 καὶ ἑτέρα M 4 οὖν om. G ποιήσεις K 5 διπλασίω G 6 δν] δ K
 9 σῶμα M μὲν om. G μειώσης compend. G: μειώσεις (sic) K 10 μίαν τὴν
 ὥραν M: τὴν ὥραν μίαν t 10. 11 οὐδέποτε γὰρ K 12 τὸ σῶμα λεπτόνων K
 16 γὰρ om. G μία priore loco G 17 ὅσον GK: ὅση M 17. 18 ἡ ὥρα. ὥστε
 G: ἡ ὥστε KM: ὥστε t 18 δν] ὧν primitus G 18. 19 καὶ κενόν διεξελεύσεται G
 19. 20 τῆς ἰδίας ὑποθέσεως G 22 ἄλλως K 23 αὐτὸ iterat M 25 εἰ addidi
 27. 28 λεπτομερεστέτου M 29 lacunam indicavi explendum (ἐν ἴσῳ ὥρᾳ χρόνῳ τὸ αὐτὸ
 διάστημα πλήρῃς τε ὃν καὶ κενόν κινεῖται) ἐὰ deleverim ἐνάργειαν K 30 ἔστιν
 G: εἶναι KM: ἔστι t 31. 33 τοῦτον—κίνησις om. K 32 καὶ ἔμπαιιν ὃν (correcti: ὧν
 col.) εἰ χρόνοι—ἄλλοις G: om. M 33 ἔξουσι GK: ἔχουσι M πρὸς τὰ ἄλλα M

πιθανὸν μὲν γὰρ εἶναι δοκεῖ τοῦτο καὶ τὸν ἔλεγχον | αὐτόθεν οὐκ εὐφώ- 6^τ
 ρατον ἔχει διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λαμβάνειν ποῖον λόγον ἔχει ὁ ἀήρ πρὸς
 τὸ ὕδωρ κατὰ τὴν σύστασιν, οἷον πόσῳ μέτρῳ παχύτερόν ἐστι τοῦ ἀέρος
 τὸ ὕδωρ ἢ ὕδωρ ὁ ἀήρ ἄλλου ἀέρος, ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν κινουμένων ἔστι
 5 τοῦτο ἐλέγξαι. εἰ γὰρ ἂν λόγον ἔχουσιν οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων πρὸς
 ἀλλήλους, τοῦτον ἔχειν ἀνάγκη τὸν λόγον καὶ τὰ δι' ὧν ἡ κίνησις ἐνὸς
 καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ κινουμένου δι' ἀμφοῖν, ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ τῶν 5
 κινήσεων οὐ μόνον παρὰ τὰ δι' οὐ γίνεται, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτὰ τὰ φε-
 ρόμενα, εὐλογον δὴπου, εἰ ἔν τῃ καὶ τὸ αὐτὸ δι' οὐ ἡ κίνησις, διάφορα
 10 δὲ τὰ κινούμενα κατὰ τὰς ῥοπὰς, ἂν λόγον ἔχουσιν αἱ ῥοπὰι πρὸς ἀλλή-
 λους, τοῦτον ἔχειν τὸν λόγον καὶ τοὺς χρόνους τῶν κινήσεων πρὸς ἀλλή-
 λους, οἷον εἰ διπλασίων ἢ ῥοπῆι, ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ γενέσθαι τὴν κί-
 νησιν, καὶ εἰ τὸ διλιτριαῖον βῆρος ἐν ὥρᾳ σταδιαῖόν τι διάστημα δι'
 ἀέρος καταφέρεται, τὸ λιτριαῖον ἐν ἡμιωρίῳ κατενεχθήσεται τὸ αὐτὸ
 15 διάστημα, καὶ ἔμπαλιν ἂν οἱ χρόνοι λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, τοῦτον 10
 ἔχειν ἀνάγκη καὶ τὰ κινούμενα τὸν λόγον. τοῦτο δὲ παντελῶς ἐστὶ ψευ-
 δος. καὶ τοῦτο ἔστι πιστώσασθαι κρείττον πάσης διὰ λόγων ἀποδείξεως
 ἐξ αὐτῆς τῆς ἐναργείας. πολλῶν γὰρ πάνυ μέτρῳ διαφέροντα ἀλλήλων δύο
 βάρη ἄμα ἀφεις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὕψους ὄψει ὅτι οὐχ ἔπεται τῇ ἀναλογία
 20 τῶν βαρῶν ἢ ἀναλογία τοῦ χρόνου τῶν κινήσεων, ἀλλὰ πάνυ ἐλαχίστη τις
 ἢ διαφορὰ κατὰ τοὺς χρόνους γίνεται, ὡς εἰ μὴ πολλῶν πάνυ μέτρῳ δια-
 φέροιεν ἀλλήλων τὰ βάρη, ἀλλ' οἷον τὸ μὲν διπλασίον εἴη τὸ δὲ ἡμισυ, 15
 οὐδὲ διαφορὰν τινα σχήσουσιν οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων, ἢ, εἰ καὶ σχήσουσιν,
 οὐκ αἰσθητὴν ἔξουσι, καίτοι τῶν βαρῶν οὐ τοιαύτην ἐχόντων τὴν διαφορὰν,
 25 ἀλλὰ διπλασίῳ λόγῳ ἔχοντος τοῦ ἐτέρου πρὸς τὸ ἕτερον. εἰ δὲ διαφορῶν
 ὄντων τῶν κινουμένων, ἐνὸς δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ δι' οὐ κινοῦνται, οὐχ ἂν
 λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα τὰ σώματα, τοῦτον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους τὸν
 λόγον καὶ οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων, καὶ ἔμπαλιν οὐχ ἂν λόγον ἔχουσιν οἱ
 χρόνοι, τοῦτον καὶ τὰ κινούμενα, εὐλογον δὴπου, καὶ τὰ αὐτὰ μὲν καὶ 20
 30 ὅμοια ἢ τὰ κινούμενα, διάφορα δὲ τὰ δι' ὧν κινοῦνται, οἷον ἀήρ καὶ ὕδωρ,
 μὴ ἂν λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ, τοῦτον ἔχειν τὸν
 λόγον καὶ τοὺς χρόνους τῶν κινήσεων τὸν διὰ τοῦ ἀέρος καὶ τὸν διὰ τοῦ
 ὕδατος, μηδὲ ἂν λόγον ἔχουσιν οἱ χρόνοι πρὸς ἀλλήλους, τοῦτον ἔχειν καὶ
 35 διαφορᾶς τῶν σωμάτων ἢ διαφορὰ τῶν χρόνων, ἐὰν ἄρα διπλασίως λε-

1. 2 εὐφώρατον scripsi: εὐφόρατον G: ἀφώρατον Mt: ἀφοράτον (?)K 3 ταχύτερόν t 8 παρὰ
 et παρ' GK: περί utrobique t, qui ὧν (pro οὐ) 8. 9 φαινόμενα K 10. 11 αἱ ῥοπὰι
 πρὸς ἀλλήλους K 11 ἔχει (scripsi ἔχειν) τὸν λόγον G: λόγον K: τὸν λόγον ἔχειν Mt

12 εἴ] ου K 12 ἡμισυ K 13 ποδιαῖόν Mt 14 καταφέρεται M κατηνεχθή-
 σεται K 17 κρείττον t: κρείττω GK: διαλόγων K 18 ἐνεργείας GK 19 οὐχ
 ἔπεται K 21 πάνυ om. Mt 23 ἢ καὶ εἰ Mt 25 λο' K: λόγον G 27 ἀλλήλα] ἀλλὰ M
 29. 30 εὐλογον—κινούμενα GK: om. Mt 29 καὶ (post μὲν) K: om. G
 31. 32 τὸν λόγον ἔχειν Mt 32 τὸν διὰ altero loco om. G

πτόν τι σῶμα ληφθῆ, οὐκ ἐν τῇ ἡμίσει χρόνῳ κινηθήσεται, ἀλλ' ἐν **Γ** 6^ο
 πλείονι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπον, ὅσῳ ἂν λεπτόνῃται τὸ σῶμα, **25**
 μειοῦται μὲν ὁ χρόνος ὁ προστιθέμενος ἐκ τῆς τοῦ σώματος διαιρέσεως,
 οὐδέποτε δὲ δαπανᾶται καὶ μειοῦται κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς λεπτόνσεως,
5 ὡς εἴρηται· οὐδὲ γὰρ τὸ διπλασίως λεπτόν ἐν τῇ ἡμίσει κινηθήσεται
 χρόνῳ. ὥστε εἰ μὴ ὅσῳ λεπτόνεται τὸ σῶμα, τοσοῦτῳ μέτρῳ μειοῦται ὁ
 χρόνος, μειούμενός τε τῇ τὸ σῶμα λεπτόνεσθαι οὐδέποτε δαπανᾶται ὁ
 χρόνος ὁ ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ δι' οὗ γίνεται ἡ κίνησις σώματος προστι-
 θεμένου, οὐδέποτε ἄρα ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτὸ διάστημα πλήρες τε ὄν καὶ **30**
10 κενὸν κινηθήσεται τι. τούτων δεδειγμένων κάκεινο ἔσται συναποδειχθέν, ὅτι
 οὐδέποτε τὸ κενὸν λόγον τιὰ ἔξει πρὸς τὸ πλήρες, οὐδὲ ἔπεται τοῦτο
 τῇ λέγειν διὰ κενοῦ δύνασθαι γενέσθαι κίνησιν.

"Ὅτι μὲν οὖν τὸν αὐτὸν λόγον οὐδέποτε ἔξει τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες,
 πρόδηλον, ἐπεὶ μὴδὲ τοὺς χρόνους τοὺς αὐτοὺς ἐνδέχεται εἶναι, τὸν τε διὰ
15 κενοῦ καὶ τὸν διὰ πλήρους, ἴσων ὄντων τῶν διαστημάτων, καὶ ὅτι τῶν
 χρόνων λόγον τιὰ ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους οὐκ ἀνάγκη καὶ τὰ δι' ὧν ἡ
 κίνησις τούτων ἔχειν τὸν λόγον πρὸς ἀλλήλα, εἴρηται· ὅτι δὲ οὐδ' ὅλως **25**
 λόγον τιὰ τὸν τυχόντα ἔξει τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες, κἀν οἱ χρόνοι τῶν
 κινήσεων πρὸς ἀλλήλους λόγον τιὰ ἔχωσι, ὀτλον ἐντεῦθεν. εἰ γὰρ ἡ δια-
20 φρατὰ τῶν κινήσεων μὴ μόνον παρὰ τὰ δι' οὗ γίνεται, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτὰ
 τὰ φερόμενα, τὸ δὲ δι' οὗ αἴτιον γίνεται τοῦ χρόνου τῆς κινήσεως ἐμπο-
 διστικόν, ἐμποδίζει δὲ τῇ συστάσει τῆς σωματότητος χρόνου δεομένης ἵνα
 διαιρεθῆ, ὅταν δὲ διὰ κενοῦ γίνηται ἡ κίνησις, χρόνος μὲν δαπανᾶται, διότι
25 ἀπλῶς πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι τὸ κινούμενον ἅμα **40**
30 εἶναι ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἄκροις, τοσόσδε μέντοι ἢ τοσόσδε χρόνος διὰ τὴν
 οἰκειάν ἐκάστου ῥοπήν γίνεται. δι' αὐτὸ δὲ τὸ κενόν, ἢ κενόν ἔστιν, οὐδένα
 δαπανᾶ χρόνον τὰ κινούμενα ὡς διὰ τὸ σῶμα, ὅταν διὰ σώματος κινῶνται
 (οὐδὲ γὰρ ὅλως ἔστι τις σύστασις τῆς αὐτῆς τοῦ κενοῦ, οἷον σωματότης τις,
 ὥστε καὶ δεῖσθαι διαιρέσεως, ἀλλὰ μόνον ὑπόκειται ὡς διάστημα ἀσώματων
30 τῷ φερομένῳ καὶ χώρα μὴδὲν αὐτῷ τὸ σύνολον ἐμποδίζον). πῶς οἷον
 τε λέγειν ὅτι εἰ διὰ κενοῦ εἴη κίνησις, λόγον τιὰ ἔξει τὸ κενὸν πρὸς τὸ **45**
 πλήρες κατὰ τὴν σύστασιν: εἰ γὰρ διὰ μὲν τὴν σωματικὴν σύστασιν καὶ
 παχυμέρειαν δαπανᾶται τις χρόνος ἐν τῇ κίνησει, διὰ δὲ τὸ κενὸν ὡς κε-
 νὸν οὐδὲ εἰς δαπανᾶται χρόνος χρόνων μὴ ὄντων τῶν συχρινομένων πρὸς

2 λεπτόνῃ G   4 πανάται K   5 ὡς om. K   οὐ γάρ G   6 ὥστε GK: ὡς
 γε M^t   7 μειούμενός (GKM: μειουμένου t   τῷ (GK: om. M^t   λεπτόνεται t
 οὐδέποτε δὲ K   8, 9 προστιθέμενον K   9 ἔρα] ἄρα G   10 κινηθήσεται G
 fort. τούτων (δέ)   ἔσται (GK: ἔστι M^t   11, 12 τούτω τὸ K   14 ὀτλον M^t   alte-
 rum τοῖς om. (G   15 τῶν (ante διαστημάτων) om. G   καὶ ὅτι καὶ τῶν K
 17 ἀλλήλα t: ἀλλήλους (GKM   19 πρὸς ἀλλήλους λόγον (χρόνον pro λόγον K) τιὰ GK:
 λόγον τιὰ πρὸς ἀλλήλους M^t   ἔχωσι K et, ut videtur. M: ἔχουσι (G   ἡ om. K
 20 μόνων K   τὰ (GK: τοῦ M: τὸ t   23 γίνεται K   διότι] ὅτι G   26 οἰ-
 κίαν K   δι' αὐτὸ δὲ] διὰ τοῦ G   27 κινῶνται K   28 οὐδὲν γάρ KM   τις
 alterum om. G   31 ὅτι (GK: οἷον M^t   32 prius τὴν om. K

ἀλλήλους, λέγω δὴ τοῦ διὰ κενὸν καὶ τοῦ διὰ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἐνὸς μόνου 16
 ὄντος χρόνου, οὐδὲ ἂν τὸ κενὸν συγκρίνοιτο ἂν καὶ λόγον ἔχει τινὰ πρὸς
 τὸ πλήρες. εἰ γὰρ διὰ τὸ τοὺς χρόνους ἔχει πρὸς ἀλλήλους λόγον συνή-
 ξεν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες λόγον ἔχει τινὰ, ἐπειδὴ 17
 5 δέδοικται ὅτι διὰ μὲν τὸ σῶμα ὡς σῶμα χρόνος τις προστίθεται τοῖς διὰ
 σώματος κινουμένοις, διὰ δὲ τὸ κενὸν ὡς κενὸν οὐδὲ εἰς προστίθεται χρό-
 νος τοῖς διὰ κενοῦ κινουμένοις, ἀνάγκη τῶν χρόνων τοῦ κενοῦ καὶ τοῦ
 πλήρους μηδένα ἔχοντων λόγον πρὸς ἀλλήλους, διὰ τὸ μηδὲ εἶναι ὁμο-
 10 λόγον τινὰ ἔχει πρὸς ἄλληλα. ὡς μὲν γὰρ διαστήματα ἀπλῶς τὸ κενὸν
 καὶ τὸ πλήρες, οἷον | πηχυαῖα ἢ σταδιαῖα, ἔχουσι λόγον πρὸς ἄλληλα 16
 καθ' αὐτὰ μόνα τὰ ἀσώματα μεγέθη καὶ αὐτὸ τὸ ποσόν (καὶ γὰρ καὶ οἱ
 χρόνοι τῶν δι' αὐτῶν κινουμένων ὡς διὰ τοσῶνδε ἀπλῶς διαστημάτων
 15 ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους λόγον), εἰ μέντοι τὸ μὲν πεπληρωμένον εἴη σώμα-
 τος τὸ δὲ κενόν, οὐκέτι ἀνάγκη τὸ πεπληρωμένον λόγον τινὰ ἔχει πρὸς
 τὸ κενὸν κατ' αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν καὶ οἷον παχυμερείαν καὶ σωματότητα,
 ἐπειδὴ μηδὲ χρόνοι εἰσὶ τούτων αὐτῶν δι' αὐτὰ, ἢ τοιαῦτά ἐστι, συγκρι- 5
 νόμει πρὸς ἀλλήλους, ὥσπερ εἴρηται, ἀλλὰ διὰ μὲν τὸ σῶμα, ἢ τοιοῦ-
 τόν ἐστι, προστίθεται χρόνος τις ἐν τῇ κινήσει, διὰ δὲ τὸ κενόν, ἢ κενόν
 20 ἐστίν, οὐδὲ εἰς προστίθεται χρόνος. ὥστε τοῦ προστεθέντος χρόνου διὰ
 τὸ σῶμα μηδένα λόγον ἔχοντος πρὸς ἄλλον τινὰ χρόνον διὰ τινὰ σύστασιν
 τοῦ κενοῦ προστεθέντα, οὐδ' ἂν τὸ κενὸν πρὸς τὸ σῶμα λόγον ἔχει τινὰ,
 ἢ τοιαῦτά ἐστι. συνέβη δὲ ὁ παραλογισμός, διότι ἀπλῶς τὸν τῶν χρόνων
 ὁμοιωσῶν λαμβανομένων λόγον ἐβουλήθη πάντως μετενεγκεῖν καὶ ἐπὶ ταῦτα
 25 ὧν ὁ χρόνος κατηγορεῖται· ἐπειδὴ γὰρ φαμεν, εἰ τύχοι, διπλάσιον εἶναι 10
 τὸν χρόνον τῆς κινήσεως διὰ τοῦ ἀέρος τοῦ χρόνου τῆς κινήσεως τῆς διὰ
 τοῦ κενοῦ, ἀνάγκη, φησί, τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὸν ἀέρα πρὸς τὸ κενὸν
 ἔχειν κατ' αὐτὴν τὴν σωματικὴν σύστασιν, καὶ εἶναι οἷον διπλάσιος αὐτοῦ
 παχύτερον. τοῦτο δὲ οὐκ ὀρθῶς εἴληπται· εἴποιμι γὰρ ἂν ταύτη κατὰ
 30 ἐπειδὴ ἐν τῷ διανοεῖσθαι τότε τὸ θεώρημα χρόνος τις διαγέγονεν, οἷον
 ὦρα μία, καὶ ἔστι χρόνος τις τῆς τοιαύτης διανοήσεως ἢ μία ὦρα, καὶ
 λίθου τινὸς κινήθέντος διάστασιν τινὰ δι' ὕδατος διαγεγόνασιν ὦραι δύο, 15
 ἀνάγκη ὀλίγου, τῶν χρόνων ἔχοντων λόγον πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰ ὧν ὁ
 χρόνος κατηγορεῖται τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν πρὸς ἄλληλα· ἐχέτω οὖν τὸν

1 διὰ τὸ κενὸν et διὰ τὸ σῶμα K	alterum τοῦ om. G	μόνον K	2 ὄντος
τοῦ χρόνου G	οὐδὲν ἂν M: οὐδ' ἂν Gt	ἔχει t: ἔχει GK: ἔχη M	4 τὸ (ante -λήρες) om. Mt
5 ὅτι om. G	6 τὸ κενὸν ὡς κενόν G:	τοῦ κενοῦ ὡς κενόν KM:	
τοῦ κενοῦ ὡς κενοῦ t	13 διὰ τῶν σῶν δὲ K	διαστήμ ^τ M: διαστήματος G	
14 μὲν] κενόν M	15 ἀνάγκη om. G	16 παχυμερείαν K	17 ἐπέε G
19. 20 χρόνος τις—προστίθεται om. Mt	20 χρόνου] χρόνον K	22 οὐδ' ἂν GK:	
οὐδὲν M: οὐδὲ t	ἔχη G: ἔχειν K	24 λαβομένων G	25 ὧν] ὡς K
26 G: αὐτὸς KM: αὐτὸν t	29 παχύτερος K	30 τὸ θεώρημα τότε G	31 τις
om. t	31. 32 καὶ λίθου δὲ τινος G		

διπλασίονα λόγον κατὰ σύστασιν τὸ ὕδωρ πρὸς τὴν διάνοιαν καὶ ἡ κίνησις **Γ 6***
 πρὸς τὴν διανόησιν καὶ ὁ λίθος πρὸς τὸ θεώρημα, τοῦτο δὲ καταγέλαστον.
 καίτοι οἱ χρόνοι αὐτῶν λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, καὶ οὐδ' ἂν οὕτω
 τις μανεῖη, ὡς καὶ ταῦτα φάναι λόγον τινὰ σχήσειν πρὸς ἄλληλα ἢ τὸν
5 αὐτὸν ἢ ἄλλον ὄντιναοῦν. καὶ τί λέγω ἐπὶ τῶν ἀνομογενῶν κινήσεων; οὐ- **20**
 δὲ γὰρ εἰ τὸ μὲν θερμαίνοιτο ἐπὶ ὥραν μίαν, ἄλλο δὲ μελαίνοιτο ἐπὶ ὥρας
 δύο, ἢ καὶ εἰ ἀμφοτέρω μελαίνοιτο, τὸ μὲν ἐπὶ μίαν ὥραν τὸ δὲ ἐπὶ δύο,
 ἀνάγκη ὡς ἔχουσιν οἱ χρόνοι πρὸς ἀλλήλους οὕτως ἔχειν καὶ τὰ κινού-
 μενα κατὰ τὴν σύστασιν, οὐδὲ πάλιν ἐπειδὴ ὁ μὲν χρόνος τῆς σεληνιακῆς
10 κινήσεως λόγον τινὰ ἔχει πρὸς τὸν χρόνον τῆς κινήσεως τοῦ Ἑρμοῦ,
 ἀνάγκη ἦτοι τὰς σφαῖρας τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν
 σύστασιν, ἢ τοὺς τόπους ἐφ' ὧν κινοῦνται, οὐδ' αὖ πάλιν ἐπειδὴ πάσης **25**
 εὐθυφορικῆς διὰ σώματος γινομένης κινήσεως ὁ χρόνος λόγον τινὰ ἔχει
 πρὸς τὸν χρόνον τῆς κινήσεως τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, ἀνάγκη δῆπου καὶ
15 τὰ ἐφ' ὧν κινοῦνται, οἷον ὁ ἀήρ καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἢ περιέχουσα τὴν σε-
 λήνην, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν πρὸς ἄλληλα, ἢ ὅλως συμβλητὰ εἶναι· οὐ
 γὰρ συμβλητὰ τὰ ἀνομοιογενῆ, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπε. διὰ πάντων ἄρα δῆλον
 γέγονεν, ὅτι οὐκ ἀνάγκη, εἰ χρόνοι τινὲς λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, ἤδη
 καὶ τὰ ὧν εἰσὶν οἱ χρόνοι λόγον τινὰ ἔχειν πρὸς ἄλληλα· χρόνου μὲν
20 γὰρ μία καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ἦτις πᾶσαν παραμετρεῖ κίνησιν, οὐ πᾶσα δὲ **30**
 κίνησις πάση κινήσει συμβλητῆ. οὐδὲ πᾶν δι' οὐ ἡ κίνησις παντὶ συμβλη-
 τόν· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀλλοιώσις τῆ ἀυξήσει συμβλητῆ, οὐδὲ τὸ κατ' ἐπιστήμην
 ἀλλοιούμενον τῆ λευκαίνομένῃ ἢ μελαινομένῃ συμβλητόν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ
 τούτων οἱ μὲν χρόνοι λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, τὰ δὲ ὧν ὁ χρόνος
25 κατηγορεῖται διὰ τὸ ἀνομοιογενῆ εἶναι οὐκ εἰσὶ συμβλητὰ, οὕτω φημί καὶ
 ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸν μὲν χρόνον τὸν διὰ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸν χρόνον
 τὸν διὰ τοῦ σώματος λόγον ἔχειν τινὰ, διότι καὶ πᾶς χρόνος πρὸς πάντα **35**
 χρόνον πεπερασμένον λόγον τινὰ ἔχει, τὸ μέντοι κενὸν πρὸς τὸ πλήρες
 οὐδένα ἔχειν λόγον· ἀνομοιογενῆ γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις.

30 Τὰ μὲν οὖν ἐκ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἐπιχειρήματα ἰκανῶς διεξῆλ-
 θεν ὁ λόγος, τελευταῖον δὲ ἐστὶν ἐπιχείρημα, ὅτι οὐδὲ τόπου χρεῖαν τοῖς
 σώμασι πληροῖ τὸ κενόν, ὡς ἐκ τούτου συμβαίνειν μάτην αὐτὸ εἶναι,
 μᾶλλον δὲ μῆδὲ εἶναι· οὐδὲν γὰρ μάτην ἐν τοῖς γεγυόσι. εἰ γὰρ εἴη,
 φησί, τὸ κενόν, ἀνάγκη τὸ ἐντιθέμενον ἐν αὐτῷ σῶμα διὰ τοσοῦτου χωρεῖν
35 τοῦ κενοῦ διαστήματος, ὅσον ἐστὶν αὐτό· ὥστε, φησίν, ἐπειδὴ κατ' οὐδὲν **40**

1 ἡ G: om. KMt κίνησιν compend. M 3 οὐδ' ἂν] οὐδὲν K 4 ταυτῶ K τινά]
 τι M 6 ἄλλη G 7 ἢ καὶ εἰ G: εἰ καὶ εἰ K: ἢ εἰ καὶ Mt ἄλλο δὲ μελαίνοιτο ἐπὶ
 ὥρας δύο G 9 κατὰ Kt: καὶ τὰ, ut videtur, M: πρὸς G 10 ἔχειν compend. G
 11 τὸν αὐτὸν λόγον] λόγον τινὰ G 15 ὁ om. Mt 17 ἀνομοιογενῆ Mt εἶπε] cf. Metaph.
 I 4 p. 1055^a6 18 εἰ] οἱ M 21. 22 οὐδὲ πᾶν δι' οὐ ἡ κίνησις παντὶ συμβλητόν G:
 om. KMt 23 ἀλλοιούμενον τῆ om. superscr. M 25 ἀνομοιογενῆ t εἰσὶ] εἰτι G 26 τὸν

μὲν χρόνον om. K 27 πᾶς] πᾶσιν compend. M 29 ἔχειν t: ἔχει GK M ¹⁰ ἀνομοιογενῆ M
 31 ἐστὶν om. Mt 32 σώμασιν t 33 μῆδὲ] μῆδὲν K γεγυόσιν K

ἄλλο ἐστὶν ἐν τόπῳ τὸ σῶμα ἢ καθὸ διάστημα ἐστὶν, ἐὰν χωρίσωμεν 16
 αὐτοῦ πάντα καθ' ἃ μὴ ἔστιν ἐν τόπῳ, οἷον τὸ χρῶμα τὸ βαρὺ καὶ τὰ
 ἄλλα πάντα, οὐδὲν καταλειφθήσεται πλὴν τοῦ διαστήματος· ὥστε οὐδὲν
 διοίσει τοῦ διαστήματος τὸ κενόν. εἰ δὲ μὴδὲν διαφέρουσιν ἀλλήλων τό τε
 5 τοῦ σώματος διάστημα καὶ τὸ τοῦ κενοῦ, τί ἐδέησεν ἐξῴθην ἄλλο διάστημα
 περιβαλεῖν τοῖς σώμασιν ἔχοντος οἴκοθεν ἐκάστου σώματος τὸ οἰκείον διά-
 στημα; οὐδὲν ἄρα τοῦ κενοῦ τοῖς σώμασι χρεῖα. καὶ εἰ δύο διαστήματα 45
 ὅμοια ἐχώρησαν δι' ἀλλήλων, καὶ δύο σώματα χωρήσουσι. τὰ γὰρ σώ-
 ματα κατ' οὐδὲν ἄλλο ἢ καθὸ διαστήματά εἰσιν οὐχ οἷά τε εἰσι χωρεῖν
 10 δι' ἀλλήλων· οὐ γὰρ καθὸ πεποιώνται οὐ χωροῦσι δι' ἀλλήλων (πολλὰς
 γὰρ κατὰ ταῦτόν ποιότητας οὐδὲν κωλύει εἶναι), ἀλλὰ καθὸ διαστήματά
 ἐστί. καὶ εἰ ὅλως δύο, διὰ τί μὴ καὶ πλείονα; καὶ εἰ τὸ διάστημα ἢ
 διάστημά ἐστὶν ἐτέρου δεῖται διαστήματος, καὶ τὸ κενὸν ἐτέρου κενοῦ δεη-
 θήσεται (διάστημα γὰρ τὸ κενόν), ὥστε κενὸν ἐν κενῷ ἔσται. ἐγὼ δὲ
 15 πρὸς ταῦτα πρῶτον μὲν ἐκεῖνο φημι, ὅτι εἰ δέδεικται ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ 50
 τοῦ τόπου λόγοις, ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἐν τοῖς οὐσι τοιοῦτον διάστημα
 κενὸν παντὸς σώματος τῷ ἰδίῳ λόγῳ, ὅπερ καὶ τύπος ἐστὶ τῶν σωματίων,
 μάταιον τὸ λέγειν ὅτι ὄντος ἐν ἐκάστῳ τῶν σωματίων διαστήματος περιττόν
 τὸ ἐξῴθην ἄλλο διάστημα περιβαλεῖν τοῖς σώμασιν· οὐ γὰρ ἡμεῖς πλάτ-
 20 τουμεν τὰς τῶν πραγμάτων φύσεις, ἀλλ' ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα, γινῶναι
 σπουδάζομεν, οὐδ' ἐὰν τὰς αἰτίας τῶν γινομένων μὴ δυνθῶμεν ἀποδοῦ-
 ναι, | ἀναιρεῖν καὶ τὸ εἶναι αὐτῶν ὀφείλομεν. ὥστε καὶ νῦν ἢ τοὺς λόγους 17
 ἐλεγγέτωσαν δι' ὧν ἐδείξαμεν ὑπάρχον τὸ τοιοῦτον διάστημα, ἢ, εἰ οἱ
 λόγοι ἀληθεῖς, μάταιον τῷ ὄντι τὸ ἀναιρεῖν τὸ ὄν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὰς
 25 αἰτίας τοῦ εἶναι αὐτὸ ἀποδιδόναι ἢ τὰ δοκοῦντα δυσχερῆ εἰς τὸν περὶ
 αὐτοῦ λόγον μὴ δύνασθαι ἐπιλύειν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ μορίου τινὸς τῶν ἐν
 τῷ ζῳῳ μὴ δυνάμενός τις τὴν αἰτίαν ἀποδοῦναι μηδὲ εἶναι αὐτὸ λέγει. 5
 ὅντος οὖν τοῦ πράγματος τὰ δυσχερῆ εἰς τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον πειρατέον
 λύειν, οὐ διὰ ταῦτα τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀναιρεῖν. ἔπειτα κακῶς τὸ κενὸν εἰς
 30 ταῦτόν ἄγει τῷ σώματι· κἄν γὰρ πᾶσαν ἀνέλῃς τοῦ σώματος ποιότητα,
 οὐδ' οὕτως ταῦτόν ἐσται τὸ σωματικὸν διάστημα τῷ κενῷ. κἄν γὰρ ἀφέ-
 λωμεν πᾶσαν ποιότητα τοῦ σώματος, καταλειφθήσεται ἢ ὀγκωθεῖσα ὕλη
 καὶ τὸ ἄπειρον σῶμα, ὅπερ σύγκειται ἐξ ὕλης καὶ τοῦ κατὰ ποσὸν εἶδους,
 τὸ δὲ κενὸν οὐ σύγκειται ἐξ ὕλης καὶ εἶδους· οὐδὲ γὰρ ἐστὶ σῶμα, ἀλλὰ
 35 ἀσώματον καὶ ἄυλον, καὶ χώρα μόνῃ σώματος. εἰ τοίνυν τοῦ μὲν σώμα- 10
 τος ἀφαιρεθειῶν τῶν ποιότητων οὐδὲν ἦττον σῶμα τὸ καταλείπομενον, τὸ

ἰ ἄλλο ἐν τόπῳ ἐστὶ τὸ G χωρήσωμεν K 2 τὸ βαρὺ G: om. KMt 4 post
 κοίσει addit πλὴν K 6 παραβαλεῖν Mt 8 ἐχώρησε G χωρίσουσιν K
 9 εἰσιν] ἐστὶν G 10 alterum οὐ om. t 11 κατ' αὐτόν G 12 πλείω G
 17 κενόν] ἐν κενόν (sic) K 21 οὐδ' ἐὰν scripsi: οὐδὲ ἐὰν K: οὐ γὰρ ἐὰν G: οὐδὲ
 ἐν Mt γενομένων Mt 22 καὶ νῦν] cf. p. 578, 28 sqq. 23 τοιοῦτο K
 εἰ om. K 24 τὸ (ante ἀναιρεῖν) om. G 27 μηδὲ] μὴ G 30 κἄν]
 οὐ G 33 τοῦ om. Mt 34 οὐδὲ] οὐ G

δὲ κενὸν οὐκ ἔστι σῶμα, οὐδέποτε συμβήσεται σῶμα ἐν σώματι εἶναι, εἰ γὰρ
 ἐν τῷ κενῷ ὡς ἐν τόπῳ εἶη τὸ σῶμα. ἀλλὰ 'ναί', φησιν· 'εἰ γὰρ τὸ διά-
 στημα καθὸ διάστημα ἔστιν ἐν τόπῳ ἔστιν, ὑψηρῆσθω αὐτοῦ καὶ ἡ ὕλη,
 ἥτις τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἀσώματος οὐσα οὐδὲ ἔστιν ἐν τόπῳ· ὥστε ταύτη
 5 τὸ τοῦ σώματος διάστημα οὐδὲν διοίσει τοῦ κενοῦ.' ἀλλ' ἴστω ὁ τοιοῦτος
 ἀδύνατα αἰτῶν· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔστι τὸ σῶμα, ἔπερ ἐν τόπῳ λέγομεν 15
 εἶναι καὶ χωρεῖν δι' ἄλλου σώματος μὴ δύνασθαι, ἣ τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἰ-
 δους συνεστηκός. ὑψαιρεθείσης οὖν τῆς ὕλης οἴχεται εὐθὺς καὶ τὸ τοῦ
 σώματος εἶδος· ἐν γὰρ τῇ ὕλῃ τὸ εἶναι ἔχει. ὥσπερ οὖν τὸ λευκὸν δια-
 10 κριτικὸν εἶναι λέγοντες ὅψεως οὐκ ἄλλως τοῦτο αὐτῷ ὑπάρχειν φαμέν ἣ
 ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι ὄντι (καὶ ὅταν λέγωμεν τὰ ἐναντία μὴ δύνασθαι
 ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, τὰ ἐν ὑποκειμένοις τοῖς σώμασιν ὑπάρξαντα ἐναντία
 φαμέν, οἷον τὸ ἐν σώματι ψυχρὸν καὶ θερμόν, καὶ εἰ γε ἐκτὸς τοῦ σώ- 20
 ματος αὐτὰ ἐπινοήσομεν, εὐθὺς καὶ τὸ οὕτως εἶναι αὐτῶν συναφηγήμεθα·
 15 εἰ γὰρ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ σώματι τὰ ἐναντία ἐπινοήσομεν, οὐδὲ μαχοῦνται
 ἀλλήλοις, καὶ κατὰ ταῦτόν εἶναι αὐτὰ οὐδὲν κωλύει· ἐν τε γὰρ τῷ γένει
 δεῖται ὡς οὐδὲν κωλύει εἶναι τὰ ἐναντία ἐνεργεῖα, καὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ
 ψυχὴ κατὰ ταῦτόν τῶν λόγων αὐτῶν ἔχει, ἀλλὰ καὶ μία τῶν ἐναντίων
 ἣ ἐπιστήμη), καὶ οὔτε τὸ λευκὸν διακριτικὸν ἔσται ὅψεως μὴ ὄν ἐν σώ-
 20 ματι, οὔτε τὸ μέλαν συγκριτικὸν, οὕτως οὖν καὶ σωματικὸν διάστημα ἐκ- 25
 τὸς ὕλης ἐπινοήσης, οὐκέτι δὲ ἐν τόπῳ ἔσται (οὐδὲ γὰρ φυσικὸν ἔτι), οὔτε
 τὸ τοιοῦτον λέγοιτο ἂν μὴ χωρεῖν διὰ σώματος. ἀλλ' οὐδὲ ὅλως διαστα-
 τὸν ἔσται, εἰ μὴ τῷ λόγῳ. μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἔστιν ὅλως τοιοῦτόν τι σῶμα
 ἐν ὑποστάσει, εἰ μὴ τις τὸ παράδειγμα λέγει ἣ τὸν ὀριστικὸν λόγον, περὶ
 25 ὧν οὐδεὶς νῦν λόγος· περὶ γὰρ τῶν φυσικῶν ἣ πραγματείᾳ. ἀνάγκη ἄρα
 πᾶσα τὸ ἐν τόπῳ σῶμα λεγόμενον εἶναι μὴ ἄλλο εἶναι ἣ τὸ φυσικόν.
 τοῦτο δὲ ἔστι τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. τούτου οὖν ἐν τῷ κενῷ ὡς ἐν τόπῳ
 ὄντος οὐκ ἂν ἔπειτο τὸ σῶμα ἐν σώματι εἶναι (οὐδὲ γὰρ σῶμα τὸ κε- 30
 νόν), οὐδὲ μάτην εἶναι τὸ κενόν, εἰ γε τόπος ἔστι τῶν σωματῶν. ἀλλ' οὐδὲ
 30 ἣ διάστημα τὸ σῶμα ἐν ἐτέρῳ ἔσται διαστήματι, ἀλλ' ἣ σωματικὸν διά-
 στημα ἐν τοπικῷ. ὥστε οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ κενὸν ἐν ἄλλῳ διαστήματι
 εἶναι, εἰ γε μὴ καθὸ διάστημα τὸ σῶμα, ἀλλὰ καθὸ σῶμά ἔστιν, ἐν το-
 πικῷ ἔστι διαστήματι, ἐδείξαμεν δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ τόπου λόγοις
 35 κενῷ ὡς ἐν τόπῳ εἶη. εἰ δὲ λέγεις ὅτι ὄντος ἐν ἐκάστῳ τοῦ διαστήμα- 35

1 ἔστι om. K   3 καθὸ διάστημα iterat M   ὑψαιρεθῆσθω K   4 ταύτη om. G   6 ζη-
 τῶν K   ἄλλο om. Mt   λέγομεν (GK: τε λεγόμενον Mt   8 συνεστηκός K
 10 λέγοντες εἶναι Mt   11 λέγομεν K   13 τὸ] τῷ K   14 et 15 ἐπινοήσω-
 μεν K   15 μὴ ὡς ἐν fort. recte Mt   οὐδὲ] οὐ (G   17 ἐναργεῖα G   19 διαι-
 ρητικὸν t   20. 21 ἐκτὸς] ἐκ τῆς K, cf. ad p. 226.9   21 ἐπινοήσεις K   δὲ] οὐδὲ
 (G: num οὐτε?   ἔτι (GK: ἔστιν Mt   22 τοιοῦτο et 23 τοιοῦτό G   24 λέγει K
 25 οὐδεὶς] οὐδεὶν (sic) K   28 οὐδὲν γὰρ K   29 ὁ τόπος K   30 ἔσται (GK: εἶναι Mt
 ἀλλ' ἣ GK: ἀλλ' ἣ Mt   31 οὐκ ἂν ἀνάγκη K   33 ἐδείξαμεν p. 557, 10 sqq.   34 μὲν
 om. G   35 ὅτι om. t   ὄντος (G: om. K Mt

τος καὶ συμμετακινουμένου τοῖς σώμασι τίς χρειά ἐξωθεν ἕτερον διάστημα 7⁷
 περιβάλλειν τοῖς σώμασι; φημί ὅτι διὰ τὸ τὰ φυσικὰ σώματα καὶ ἐν
 τόπῳ πάντως εἶναι καὶ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν· ἀδύνατον γὰρ φημι μὴ
 ὄντος τοιούτου τινὸς διαστήματος τὴν κατὰ τόπον γενέσθαι κίνησιν. εἰ τοί-
 5 νον τὸ ἐν τόπῳ εἶναι τὰ σώματα κατὰ κοινήν ἔννοιαν πάντες ἡμολογοῦ-
 μεν, ἐδείξαμεν δὲ ἔμπροσθεν ὅτι ὁ τόπος τῶν φυσικῶν σωμάτων οὐκ ἄλλο
 τί ἐστὶν ἢ τὸ τοιοῦτον διάστημα (τὸ γὰρ σῶμα ἢ σῶμά ἐστὶν ἐν τόπῳ
 ἐστί, σῶμα δὲ ἐστὶ κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις, καὶ ἐν τόπῳ ἄρα ἐστί 40
 κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸν τόπον τριχῆ διεστάναι
 10 ἀνάγκη, ἵνα τὸ τριχῆ διαστατὸν κατὰ τὰς τρεῖς ἑαυτοῦ διαστάσεις δέξη-
 ται), ὥστε εἰ ἀνάγκη εἶναι τόπον τοῖς φυσικοῖς σώμασι καὶ τοῦτο ἢ κοινή
 ἡμολογεῖ ἔννοια, τόπος δὲ τὸ διάστημα ἐδείχθη, ἀναγκαῖον ἄρα τὸ εἶναι
 τὸ τοιοῦτον διάστημα. δεῖξομεν δὲ ἐπιόντες, ὅτι οὐδὲ ἂν κίνησις ἦν ἢ
 15 κατὰ τόπον τοῦτου μὴ ὄντος, καὶ οὐ δῆπου λέγω κεχωρισμένου ὄντος τοῦ
 κενῷ καὶ αὐτοῦ καθ' αὐτό (τοῦτο γὰρ πολλακίς ἐπεσημειωσάμην), ἀλλὰ 45
 τῷ μὲν ἰδίῳ λόγῳ τοιούτου ὄντος, αἰεὶ δὲ πλήρους σώματος. τὸ δὲ λέγειν
 ὅτι 'εἰ δύο διαστήματα ἐχώρησαν δι' ἀλλήλων, διὰ τί μὴ καὶ τρία;' μά-
 ταιον τῷ ὄντι. οὔτε γὰρ σωματικὸν διάστημα διὰ σωματικοῦ διαστήματος
 χωρεῖν δυνατόν, οὔτε μὴν κενὸν ἐν κενῷ γενέσθαι· ἀκίνητον γὰρ τὸ κε-
 20 νόν· οὐδὲ γὰρ σῶμα ὄλωσ. ὥστε εἰ μήτε κενὸν ἐν κενῷ οἶόν τε γενέ-
 σθαι μήτε σῶμα ἐν σώματι, μόνον δὲ τὸ σῶμα ἐν κενῷ οἶόν τε γενέ-
 σθαι ὡς πληρωμα ἐν πληρουμένῳ, μόνως ἄρα δύο διαστήματα ἅμα εἶναι
 δυνατόν, τὸ σωματικὸν ἐν τῷ τοπικῷ, οὐδαμῶς δὲ τρία· οὔτε γὰρ τόπον 50
 ἐν τόπῳ οἶόν τε γενέσθαι, οὔτε σῶμα ἐν σώματι, οὔτε ἐν ἐνὶ καὶ τῷ
 25 αὐτῷ τόπῳ δύο εἶναι σώματα.

Ὅτι μὲν οὖν οὐδὲν τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀναιρούστων τὸ κενὸν
 ἔχει τὸ ἀναγκαῖον, ἱκανῶς εἴρηται, δεῖξομεν δὲ ἡμεῖς πρῶτον μὲν ὅτι καὶ
 εἰ κενὸν ἦν κεχωρισμένον καὶ παντὸς ἐστερημένον σώματος, οὐδὲν ἐχώλυε
 δι' αὐτοῦ γενέσθαι τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, ἔπειτα, ἵπερ ἧδὴ εἶπον, ὅτι
 30 οὐδὲ οἶόν τε ἦν ὄλωσ κίνησιν εἶναι τὴν κατὰ τόπον μὴ | ὄντος τοιούτου 7⁷
 τινὸς διαστήματος δ τῷ οἰκείῳ λόγῳ παντὸς ἐστερέγεται σώματος, καὶν μη-
 δέποτε χωρὶς σώματος ἦ. ὅτι οὖν καὶ εἰ κενὸν ἦν διάστημα κεχωρισμένον
 σώματος, οὐδὲν ἦν τὸ κωλύον μὴ μόνον κινεῖσθαι ἐν χρόνῳ δι' αὐτοῦ τὰ

1 καὶ om. Mt 1. 2 τίς—σώμασι om. G 4 τοιούτου om. Mt, at cf. v. 30 sq.
 6 ἔμπροσθεν om. Mt ὁ om. G 7 τὸ (post ἦ) om. Mt τοιούτου K σῶμα ἦ
 om. Mt 8. 9. 10 τὰς om. K 8. 9 καὶ ἐν τόπῳ ἄρα ἐστί κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις
 om. G 10 ἑαυτοῦ om. K: post διαστάσεις collocant Mt 10. 11 δέξεται G: δέξοιτο KMt
 11 εἰ om. K τὸ εἶναι K 12 τόπος] τόπου K 13 τὸ om. Mt τοιούτου G
 δεῖξομεν t ἦν ἢ GK: ἢ M: εἴη t 15 καθ' αὐτό t: καθ' αὐτοῦ GK 16 τῷ μὲν
 ἰδίῳ λόγῳ (λόγῳ om. K) GK: ταῦτα μὲν ἰδίῳ (om. λόγῳ) M: λόγῳ μὲν ἰδίῳ t τοῦτου G
 πλήρη M 20 μήτε scripsi: μὴ τὸ libri 21 μήτε σῶμα—σῶμα ἐν κενῷ iterat ante ὡς
 (v. 22) K 22 μόνον Mt δύο om. Mt 23 ἐν τῷ πικῷ K 26 οὐδὲ K 27 ἔγειν K
 δεῖξομεν t 29 ἦδει K: εἶδη t 30 οἶονται K 30. 31 τινὸς τοιούτου Mt 31 δ τῷ
 οἰκείῳ λόγῳ παντὸς ἐστερέγεται σώματος (i: om. KMt 32 ὅτιοῦν· GM

τὰ διὰ κενοῦ κινούμενα ἀχρόνως κινεῖσθαι διὰ τὸ μηδὲν εἶναι ὁ διαιρή- 7
 σουσι, πολλῶ μᾶλλον τοῦτο ἔδει συμβαίνειν ἐπὶ τῆς ὀξυτάτης τῶν κινή-
 σεων, λέγω δὴ τῆς περιφορᾶς (οὐδὲν γὰρ οὐδὲ τὰ κύκλω κινούμενα
 διαιρεῖ σῶμα). ἀλλὰ μὴν οὐ συμβαίνει, ἀλλὰ πᾶσα περιφορὰ ἐν χρόνῳ καὶ 25
 5 μηδενὸς ὄντος τοῦ διαιρουμένου ἐν τῇ κινήσει· πολλῶ οὖν μᾶλλον οὐδὲ
 ἐπὶ τῶν κατ' εὐθεΐαν κινουμένων τοῦτο συμβήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κενοῦ
 ἐκινουόντο, πάντως ἐν χρόνῳ ἐκινήθησαν ἂν καὶ οὐδὲν ἦν τὸ κωλύον τὸ
 θάττον εἶναι καὶ τὸ βραδύτερον ἐν τῇ κινήσει.

Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν προαιρετικῶν κινήσεων, αἵτινες ὡς ζῳοῖς ἡμῖν
 10 ὑπάρχουσιν, ἔστιν ἐλέγχει τὸν λόγον. ἄρα γὰρ εἰ κενὸν ἦν τὸ μεταξὺ γῆς
 καὶ οὐρανοῦ, ἐβρολήθην δὲ βαδίζων Ἀθήνηθεν Θήβας παραγενέσθαι, 30
 ἀχρόνως ἂν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας ἐγενόμην; ἀλλὰ γελοῖον· ἅμα γὰρ
 καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ νῦν ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον ἂν καὶ ἐν Θήβαις, μᾶλλον δὲ
 πανταχοῦ. εἰ γὰρ ἐξ Ἀθηνῶν τυχὸν εἰς Ἰταλίαν βαδίζων ἀφικέσθαι ἐβου-
 15 λόμην, ἀχρόνως δὲ τοῦτο ἀνάγκη ἦν γενέσθαι διὰ κενοῦ γινομένης τῆς
 κινήσεως, ἅμα ἀνάγκη ἦν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ νῦν ἐν Ἀθήναις εἶναι με καὶ
 ἐν Ἰταλίᾳ, εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐν ταῖς μεταξὺ πάσαις χώραις, εἰ δὲ τοῦτο,
 καὶ πανταχοῦ, εἴ γέ τινα ἐπινοήσεις τὴν περίμετρον τῆς γῆς βαδίζοντα. τί 35
 δὲ εἰ συνεχῶς γινομένης τῆς βαδίσεως ὁ μὲν ἑξύτερον βαδίζει ὁ δὲ βρα-
 20 δύτερον, ἄρα ὁμοίως ἂν ἀχρόνως τὴν αὐτὴν ἤνυσαν; καὶ τί πλέον ἔσχεν
 ἢ ἰσχυροτέρα δύναμις τῆς ἀσθενεστέρας; τί δὲ ὁ ὀρθομευὸς ἀσθενοῦς γυ-
 ναίου; εἰ δὲ μηδὲν κωλύει βαδίσιν διὰ κενοῦ ἐν χρόνῳ γίνεσθαι, ἡ δὲ
 βάδις κινήσις ἐστὶ κατὰ τόπον, οὐδὲν ἄρα κωλύει κενοῦ ὄντος γίνεσθαι
 25 δι' αὐτοῦ κίνησιν. καὶ εἰ ὅλως αἰ ὑπὸ ψυχῆς γινόμεναι κινήσεις γένοιτο
 ἂν καὶ κενοῦ ὄντος, τί κωλύει καὶ τὰς φυσικὰς κινήσεις διὰ κενοῦ ἐν
 χρόνῳ γενέσθαι; εἰ δὲ τις τῶ ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς Φυσικῆς εἰρημένῳ 40
 προσχρησάμενος ἐνστατῆ τῶ λόγῳ, καὶ εἴποι ὅτι ἐν τῇ βαδίσει οὐ μόνον
 ὀρατὰι κινήσις τις οὐσα, ἀλλὰ καὶ στάσις (οἶε γὰρ ἕτερον παρ' ἕτερον
 ἐρεῖσαι καὶ στῆσαι πόδα). διὰ τοῦτο οὖν χρόνος ἐν τῇ βαδίσει ἐδαπανήθη,
 30 εἴποι ἂν ὁ τοιοῦτος, οὐ διὰ τὴν κίνησιν, ἀλλὰ διὰ τὴν στάσιν· φήσαιμι
 δὲ ἐγὼ πρὸς τοῦτον, ὅτι ἡ στάσις οὐ τοῦ ὄλου ἐστὶ σώματος ἀλλὰ μέρους,
 ἡ δὲ κίνησις ὄλου ἐστὶ τοῦ σώματος συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως γινομένη, ἡ
 δὲ στάσις κατὰ μόριον γίνεται· τοῦ γὰρ ἐτέρου τῶν ποδῶν ἀμοιβαδὸν ἡ 45
 στάσις ὑπάρχει. ὅτι δὲ οὐχ ἴστανται τὸ ὄλον σῶμα, ἀλλὰ συνεχῶς κινεῖ-
 35 ται, ὁτλον ἐντεῦθεν. αὐτὴν γὰρ τὴν στάσιν τοῦ ἐτέρου τῶν ποδῶν διὰ
 τὴν κίνησιν τοῦ ὄλου ἐποίησεν ἡ φύσις· τῇ γὰρ ἀντερείσει τοῦ ἐτέρου

3 κινούμενα GK: διαιρούμενα Mt

4 πασῶν dedit t, hoc ipsum in M sibi legere

visus 7 ἐκινουόντο GK: ἐκινῶτο M: ἐκινεῖτο t 10 et 20 ἄρα K 11 ἀθήνα-
 20 den Mt 13 νῦν om. G 18 τ[ ] ἔτι G 23 ἐστι] εἶναι K 24 ψυχὴν G
 24. 25 γένοιτο ἂν K: γένοιοντ' ἂν Mt 26 Φυσικῆς E 4 p. 228b4 sqq. Θ 8 p. 264a20
 27 εἴπη M 28 στάσις GK et compendiose, ut solet, M: στέρησις t 29 ἐδαπανήθη
 ἐν τῇ βαδίσει Mt 32 τοῦ om. G 33 ἀμοιβαδῶν K 34 δὲ om. G οὐκ
 ἴστανται K 36 ἐτέρου] ὄλου G

ποδός τὸ ἄλλο κινούμενον σῶμα· ἐν αὐτῷ ἄρα τῷ ἀντερείδειν καὶ ἴστασθαι 7^v
τὸν πόδα ἄλλο τὸ σῶμα κινεῖται. εἰ γὰρ ἐν τῇ ἀντερείσει τοῦ ποδός τὸ
ἄλλο ἴσταται, τότε κινήθησεται; αἰ γὰρ ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν ἐρείδεται·
μετέωρον γὰρ εἶναι ἄλλο τὸ σῶμα οὐ δύναται. ὥστε ἢ οὐδὲ ἄλλως
5 κινεῖται τὸ ἄλλο, ἢ ἅμα τοῦ μορίου ἴσταμένου κινεῖται. οὐκ ἄρα τοῦ ἄλλου 8^v
ἐστὶν ἢ στάσις ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν ποδῶν, ἀλλὰ τοῦ μορίου. κινεῖται οὖν
τὸ ἄλλο ἐν τῇ βαδίσει συνεχῶς, καὶ οὐ πρότερον ἴσταται τὸ ἄλλο, πρὶν
ἅμω σταθῶσιν οἱ πόδες. εἰ τοίνυν συνεχῆς καὶ ἀδιάκοπος ἡ βαδίσαις, ὁ
ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας διὰ κενοῦ βαδίζων, εἰ μὲν ἀχρόνως ἐξ Ἀθηνῶν εἰς
10 Θήβας ἀφίεσται, ἅμα ἔσται ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Θήβαις. τοῦτο δὲ ἀδύνα-
τον· οὕτω γὰρ ἂν καὶ πανταχοῦ κατὰ ταυτὸν ὑπῆρξεν ἂν τις. ἢ οὖν
οὐδ' ἄλλως ἔσται βαδίσαις ἐξ Ἀθηνῶν | εἰς Θήβας διὰ κενοῦ, ἢ πάντως ἐν 8^v
χρόνῳ ἔσται ἡ βαδίσαις. ἀλλὰ μὴν τὸ μὴ δύνασθαι διὰ κενοῦ βαδίζειν
ἄλογον· τί γὰρ ἔσται τὸ κωλύον κενοῦ ὄντος βαδίσαις; εἰ γὰρ νῦν μεταξὺ
15 σώματος ὄντος καὶ τοῦτο διαιρούμενων ἡμῶν ἐν τῇ βαδίσει ἕμω; οὐ κω-
λύμεθα βαδίσαις. πόσῃ μᾶλλον μηδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδίζοντος οὐκ ἂν
ἐβαδίσαιμεν; τί δὲ ἦν ἄλλως τὸ κωλύον διὰ κενοῦ τὸν μὲν σχολαιότερον
βαδίζειν τὸν δὲ θάπτον; εἰ γὰρ νῦν διὰ σώματος γινόμενης τῆς κινήσεως 5
οὐδὲν κωλύεται ὁ ταχύτατα κινεῖσθαι δυνάμενος διὰ τὸ ἀέρος εὐδιαί-
20 ρετον. πόσῃ μᾶλλον κενοῦ ὄντος τοῦ μεταξὺ (οὐκ) ἐκωλύθη ἂν οὐδὲ ὁ
σχολαιότερον βαδίζειν βουλόμενος; πρὸς μὲν γὰρ τὴν ταχέειαν κίνησιν
ἐμποδίσαιεν ἂν ἴσως τὸ μεταξὺ σῶμα διὰ τὴν διαίρεσιν, πρὸς δὲ τὸ σχο-
λαιότερον βαδίσαις τί ἂν ἐμποδίσαι τὸ κενόν; ὥστε εἰ ἐνδέχεται διὰ κενοῦ
25 σχολαιότερον βαδίζειν, ἢ δὲ σχολαιότερα βαδίσαις τῷ ἐν πλείονι χρόνῳ γί-
νεσθαι συμβαίνει ὅτλην ὅτλην ὅτι ἐν χρόνῳ διὰ κενοῦ ἡ βαδίσαις ἐγένετο. 10
τί οὖν κωλύει καὶ φυσικὴν κίνησιν διὰ κενοῦ γενέσθαι;

Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν παρὰ φύσιν καὶ βία γινόμενων κινήσεων τοῦτο
πιστώσεται ἂν τις. εἰ γὰρ κενοῦ ὄντος οὐκ ἔστιν ἐπιπέδον, καὶ ὁ μὲν εἴη
παῖς ἀπὸ τῆς ὁ δὲ πᾶν ἀνθρώπος, εἴτα τοῖς ἐπιπέδον κατὰ σκοπὸν εἰς ἐν ὁ
30 παῖς τὸ βέλος ἀκοντίζει δύναται, ἄρα ἐὰν ἅμα ἀφῶσι τὰ βέλη, ἅμα ψαύ-
σειαν ἂν τοῦ σκοποῦ ἅμω τὰ βέλη καὶ οὐ προτερύσει τὸ τοῦ ἀν-
θρώπου; ἀλλὰ γελῶν· οὕτω γὰρ ἂν εἰς τὸ θάπτον ἐξακοντίζαι οὐ-

1 κινούμενον (sic) κινούμενον KM: κινούμενον ἔστι · 2 πρὸς τὸ σῶμα] πρὸς τὸ σῶμα
ὄν K 3 τὸ ἄλλο] τὸ ἄλλο K 4 ἢ (GM) τὸ ἑτέρου τῶν (τῶν om. M)
ποδῶν· εἴθε τὸ ἄλλο μετακινεῖται ἀπὸ τῶν K 5 KM: εἴθε τὸ ἄλλο τῆσιν τοῦ ἑτέρου τῶν
ποδῶν · 6 ἐν om. G 7 ἅμω M 8 καὶ G 9 Θήβας]
10 ἀφίεσται sic. h 11 ἔσται t 12 γὰρ ἔστι το M 13 τούτων K 14 ἐβα-
δίσαιεν GK: βαδίσαι ἐκωλύμενος t 15 GM: εἴη K: ὅτι t 16 IS τὸ μὲν Mt et
τὸ δὲ KM: 17 οὐκ ἀδύνατον· οὐδὲ Mt: οὐδὲν ἴσως om. K 18 βουλόμενος KMt:
βουλόμενος ὁ 19 ἐμποδίσαιεν καὶ ἐμποδίσαιεν K: ἐμποδίσαιεν Mt: ἐμποδίσαι t 20 ἐμπο-
δίσαιεν Mt: ἐμποδίσαι K: ἐμποδίσαι ὁ, at ed. ad p. 187, 22 21 et 21 κατὰ M: σκοπὸν
κατὰ σκοπὸν t 22 εἴη K 23 ὁ δὲ μετακινεῖται GM: εἴη K: εἴη t 30 προ-
τερύσει sic. h 31 μετακινεῖται Mt 32 τὸ ἄλλο h

ὄν συντελέσειεν ἡ ἔρρωμενεστέρα δύναμις, τοῦτο δὲ ἄτοπον. εἰ δὲ ἕξει τι γ 8^r
 πλέον τὸ ὑπὸ τῆς ἔρρωμενεστέρας δυνάμεως ἐξακοντιζόμενον, τῷ χρόνῳ 10
 δηλονότι τὸ πλέον ἕξει· ἐν πλείονι ἄρα χρόνῳ τὸ ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀκοντι-
 σθὲν εἰς τὸν σκοπὸν ἀφίξεται. ἐὰν οὖν καὶ τῆς ἰσχυροτέρας δυνάμεως ἔτι
 5 μᾶλλον ἰσχυροτέραν λάβω, ἕξει τι πλέον δηλονότι· χρόνῳ οὖν τὸ πλέον·
 κάκεινῃ ἄρα ἐν χρόνῳ ἐκίνησε τὸ βέλος. ἔτι εἰ κενὸν ἦν, ἔρριψα δὲ λίθον
 παρὰ φύσιν ἐπὶ τὸ ἄνω, ἄρα ἀχρόνως τινὰ τρόπον καταλήψεται, οἷον στα-
 διαῖον; καὶ εἰ τοῦτο, ἐὰν ἄρα ἀνδρειότερος ῥίψῃ, ταχύτερον τὸν αὐτὸν 20
 καταλήψεται τρόπον. τί δὲ τοῦ ἀχρόνου ταχύτερον; καὶ εἰ τὸ σταδίον
 10 ἀχρόνως κατέλαβε, διὰ τί μὴ καὶ δύο; καὶ οὕτω μέχρι τῆς ἀπλανοῦς.
 καὶ τί τούτου καταγελαστότερον; ὥστε εἰ ταῦτα ἄτοπα, ὄθλον δῆπου ὅτι
 καὶ εἰ κενὸν ἦν, ἐν χρόνῳ ἂν πάντως ἡ παρὰ φύσιν ἐγένετο κίνησις. εἰ
 τῶν καὶ αἰ προαιρετικῶν παρὰ φύσιν κινήσεις κενοῦ ὄντος ἐν χρόνῳ ἂν
 ἐγένοντο, ὄθλον δῆπου ὅτι καὶ αἰ κατὰ φύσιν. ὑποκείσθω γὰρ κενὸν εἶναι
 15 τὸ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς· ἄρα οὖν εἰ ἀφευῆ ἔκ τῆς ἀπλανοῦς λίθος, 25
 ἀχρόνως ἂν εἰς γῆν ἀφίκετο; καὶ τί τούτου καταγελαστότερον, αὐτῆς τῆς
 ἀπλανοῦς ἀσυμμέτρως ταχυκινήτοτερον εἶναι τὸν λίθον; ἀλλ' εἰ ἀχρόνως
 ἡ ὁ κάτωθεν ῥίψει ἄνω ἀφίκετο, ἡ ὁ ἄνωθεν κάτω, λέγω δὲ ἄνω μὲν
 τὴν ἀπλανῆ κάτω δὲ τὴν γῆν, ἐν τῷ αὐτῷ νῦν συμβήσεται ἄνω τε καὶ
 20 κάτω εἶναι τὸν λίθον, ὅπερ ἀδύνατον. ὥστε ἀνάγκη πᾶσα τὸν ἀφεθέντα
 ἄνωθεν λίθον κενοῦ ὄντος τοῦ μεταξὺ ἡ μηδὲ ὄλως κινήθῃναι, ἀλλ' ἡρε-
 μεῖν δι' ὄλου εἰς τὸν παρὰ φύσιν τρόπον ἐν τῷ κενῷ ὀχρούμενον, ἡ, εἰ 30
 τοῦτο πάλιν ἀδύνατον, λείπεται τὸ ἐν χρόνῳ τινὶ αὐτὸν τὸν κατὰ φύσιν
 καταλαβεῖν τρόπον, λέγω δὲ τὴν γῆν. τριῶν οὖν ἐξ ἀνάγκης συμβαινόντων,
 25 ἡ ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι ἄνω καὶ κάτω, ἡ ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἡρεμεῖν τόπῳ
 τὸν λίθον ὀχρούμενον ἐπὶ τοῦ κενοῦ, ἡ ἐν χρόνῳ κινεῖσθαι, εἰ τὰ δύο τὰ
 πρότερα δέδεικται ἀδύνατα, λείπεται τὸ τρίτον ἀληθὲς εἶναι.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ εἰ κενὸν ἦν, οὐδὲν ἐκώλυε κίνησιν εἶναι καὶ ταύτην
 ἐν χρόνῳ (οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἀχρόνος κίνησις), ἰκανῶς οἶμαι δέδεικται, ὅτι δὲ 35
 30 ἀδύνατον ὄλως κίνησιν γενέσθαι κενοῦ μὴ ὄντος, μάθους ἂν οὕτως. εἰ τῆς
 κινήσεως διὰ σώματος γινομένης, οἷον δι' αἰέρος, δεῖ πάντως τὰ μέρη τοῦ
 αἰέρος ἀντιπαραχωρεῖν τῷ κινουμένῳ, καὶ τοσοῦτον ὄγκον ὑπεξίστασθαι τοῦ
 αἰέρος ὅσον ἔστι τὸ κινούμενον, μὴ ἔστι δὲ κενόν τι διάστημα δ' κατείληφε
 35 δέδωκεν αὐτῷ χώραν εἰς τὸ κινήθῃναι, ἀλλ' ἀντιμεταστάς ὁ αἰρ οὐδὲν

1. 2 ἔρρωμενεστέρα -- ὑπὸ τῆς iterat K 1 ἔρρωμενεστέρα (sic) Mt τι] τίς in ite-
 ratis K 2 ἀκοντιζόμενον G 3 ἕξειεν πλείονι M ἄρα om. KM 6 ἔριψα K
 6. 7 παρὰ φύσιν λίθον Mt 7 ἄρα et καταλήψεται (hic et infra) K 9 σταδιαῖον (i
 10 κατέλαβεν t 12 ἡ παρὰ φύσιν πάντως Mt ἐγένετο G 14 γὰρ οὕτω κε-
 νόν G 15 τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς Mt, at cf. p. 691, 10 ἄρα K 19 ἄνω τε]
 ἄνωθεν K 23 τὸ] τῷ K et primitus M 24 post οὖν addunt ἐνός (it συμ-
 βαίνοντων KMt: συμβαινόντος G 25 εἶναι ἄνω G: ἄνω εἶναι K: εἶναι καὶ ἄνω Mt
 30 κίνησιν διὰ κενοῦ (sic) γενέσθαι (spatium V—VI litterarum) μάθους etc. K καὶ κε-
 νοῦ G 33 μὴ δὲ ἔστι κενόν K 34 δ Gt: οὐ KM

καταλέλοιπε διάστημα, τί ἐδέησε τῆς ἀντιμεταστάσεως; ἵνα τί παραχωρήσῃ γ 8^v
 τῆ κινουμένη; οὐ γάρ δὴ ἐπιφάνειαν μόνην· οὐ γάρ ἐστὶν ἐπιφάνεια τὸ
 κινούμενον, ἵνα ὑπὸ ἐπιφανείας χωρηθῆ ἐφαρμόσαν αὐτῇ, σῶμα δὲ οὐκ 41
 ἂν ἐφαρμόσειεν ἐπιφάνειᾳ. εἰ γάρ τὸ κινούμενον διάστημά τι αἰεὶ παρα-
 5 μείβει ἴσον ἑαυτῷ, τοῦτο δὲ τὸ διάστημα ἢ κενὸν ἀνάγκη εἶναι ἢ σῶμα,
 σῶμα δὲ διὰ σώματος ἀδύνατον χωρῆσαι, ἀνάγκη που κενὸν εἶναι ὅπερ
 αἰεὶ καταλαμβάνει διάστημα. εἰ γάρ τριχῆ διαστατὸν τὸ κινούμενον, ὅλον
 δὲ ὡς ὅλον μεταβαίνει, τοσαύτης δηλονότι δεηθήσεται χώρας, ὅσον καὶ
 αὐτὸ ἐστίν· οὐ γάρ ἂν εἰ μὴ τοῦτο ἦν, τοσοῦτον αὐτῷ ἀέρα ἀντιπεριστῆ- 45
 10 ναι ἐδέησεν ὅσον ἐστὶν αὐτό. ἐστὶ δὲ αὐτὸ πηχυαῖον εἰ τύχοι κατὰ τὰς
 τρεῖς διαστάσεις· τοσαύτης ἄρα καὶ τῆς χώρας δεηθήσεται. τοῦτο δὲ ἐστὶ
 τὸ κενόν· ἀδύνατον ἄρα κενοῦ μὴ ὄντος κίνησιν γενέσθαι. ἄλλως τε τὸν
 ἀντιμεθιστάμενον αὐτῷ ἀέρα εἰ νοήσεις αὐτὸν μὲν τοῦ οἰκείου μεταστάντα
 τόπου, μήτε δὲ τὸ κινούμενον ἐγγεγόμενον ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, μήτε τὸν
 15 πέραξ ἀέρα συμπεσόντα. τί ἂν εἴη ἄλλο τὸ μεταξὺ τοῦ πέραξ ἀέρος, ἢ διά-
 στημα κενὸν εἰς ὃ χωρεῖ τὸ κινούμενον; εἴρηται δὲ ἡμῖν περὶ τούτων 50
 πλατύτερον ἐν τοῖς περὶ τοῦ τόπου λόγοις. καὶ ἐκ τούτου οὖν δῆλον ὅτι
 ἀνάγκη τὸ κινούμενον κατὰ τόπον κενὴν τινα χώραν ἄλλοτε ἐξ ἄλλης
 παραλαμβάνειν. πολλάκις δὲ ἐπεσημειώσαμεν ὅτι τὸ κενὸν τοῦτο, εἰ καὶ
 20 ἔχειν φημί καθ' αὐτὸ τῷ ἰδίῳ λόγῳ ὑπόστασιν, καὶ περὶ αὐτὸ μένον
 ἀκίνητον ἐξηγέσθαι ἄλλοτε ἄλλο σῶμα, ἀλλ' οὖν οὐ μένειν ποτέ φημι
 ἐκτὸς σώματος. ὥσπερ οὐδὲ τὴν ὄλην ἐκτὸς εἴδους, οὐδὲ τὸ σῶμα ἐκτὸς
 ποιότητος. καίτοι ἰδίαν γε ὑπόστασιν τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἔχοντα. οὕτως οὖν |
 καὶ εἰ ἔχει ἰδίαν ὑπόστασιν τὸ κενόν, ἀλλ' οὖν οὐδέποτε ἐστὶ χωρὶς σώ- 78^v
 25 ματος· ὕψους γάρ ὦν ὁ ἀήρ καὶ εὐκίνητος οὐ συγχωρεῖ ποτε κενὴν κατα-
 λειφθῆναι χώραν, ἀλλὰ θάττον ἀντιμεθίσταται τοῖς σώμασι, πρὶν ὑπο-
 λειφθῆναι τὸ κενόν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἱκανῶς ἐπὶ τοσοῦτον. εἰ δὲ τις ἐπιζητοῖ καὶ τῆς
 τῶν ἀνομοιοσχημόνων διαφόρου κινήσεως τὰς αἰτίας, ποιῶ λόγῳ ἐπὶ κενοῦ
 30 γινομένης τῆς κινήσεως θάττον κατενεχθήσεται τὸ σφαιρικὸν τοῦ πλατέος, ὃ
 φήσομεν ὅτι τοῦτο ἐπὶ μὲν σωμάτων γινομένης τῆς κινήσεως ἀληθές ἐστὶ,
 καὶ τὸ ἐσφαιρικὸν βάρος πλατῶ ὄν βραδύτερον καταφέρεται διὰ τὸ ὑπὸ
 πλείονος ἀνέχεσθαι ἀέρος. τὸ δὲ αὐτὸ βάρος βραδύτερον διαρεῖν τὸν

1 διάστημα τι ἐδέησε τις ἀντιμεταστάσεως ἵνα τί G 2 ἐστίν] εἰ τὴν M 2. 3 ἐπι-
 φάνεια — ὑπὸ οὐκ. K 4 ἐπιφάνεια G: ἐπιφ M: ἐπιφάνεια t 6 σῶμα δὲ διὰ
 σώματος M: διὰ σώματος δὲ G: K 9 αὐτῷ τὸ τὸ K: * s⁹⁹ * = littera foro ex-
 hausta M 10 τύχοι K τὰς οὐκ. K 12. 13 τῶ ἀντιμεθιστάμενον K
 15 ἀέρα αὐτῷ G εἰ οὐκ. K κινήσεως K 16 τούτων G: τούτων K:
 τούτων M 17 τούτων G: τούτων M 19 παραλαμβάνει G: 20 λόγῳ
 οὐκ. M κενόν μὲν G 21 φημί ποτέ M 23. 24 τὸ — ὑπόστασιν οὐκ. G
 23 οἰκείῳ K: ἰδίῳ M 24 καὶ α. K: εἰ καὶ M ἐστὶ χωρὶς G: ἐστὶν ἐκτὸς M
 25 γάρ οὐκ. K 26 τις οὐκ. K 30. 31 θάττον — κινήσεως οὐκ. K 31 τοῦτο
 G: οὐκ. M 32 βραδύτερον βραδύ G

πλείονα αέρα, εἰ μέντοι διὰ κενοῦ γίνονται ἢ κίνησις, ἢ διαφορὰ τοῦ θιάτ- r 8^v
 τονος καὶ τοῦ βραδυτέρου κατὰ μόνην γενήσεται τὴν ἀνισότητά τῶν ῥοπῶν,
 ἢ μέντοι τῶν σχημάτων ἐτερότης οὐδεμίαν ποιήσει διαφορὰν, ἀλλ' ὁμοίως
 τὸ πλατὺ καὶ τὸ σφαιρικὸν ἰσόρροπα ὄντα ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κατενεχθή- 10
 5 σεται. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐμποδίζον, ἀλλὰ μόνη ἡ φυσικὴ
 ἐστὶ ῥοπή ἢ εἰς τὴν κίνησιν ἐνεργούσα· ἴσης οὖν οὔσης καὶ ὁμοίας τῆς
 φυσικῆς ῥοπῆς, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐμποδίζοντος, ἴσην
 καὶ ὁμοίαν εἶναι τὴν κίνησιν ἀνάγκη.

p. 217*21 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ὅτι ἐστὶν ὕλη
 10 μία τῶν ἐναντίων, θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν
 ἐναντιώσεων.

Δείξας ὅτι οὐδὲ τὸ κατεσπαρμένον κενὸν εἶναι ὀνόματα, ἐπειδὴ αἱ 16
 ἀπορίαι δι' ὧν κατεσκευάζον ὅτι ἐστὶν οὕτω τὸ κενὸν ἐκ τῆς μανώσεως
 καὶ πυκνώσεως τῶν σωμάτων ὀκοῦσιν ἔχειν τὸ πιθανόν, βούλεται καὶ
 15 αὐτὰς ἐπιλύσασθαι, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἡ πύκνωσις καὶ ἡ μάνωσις οὐ γίνεται
 κατὰ παρεμπλοκὴν κενῶν. προσκέχρηται δὲ τοῖς ἀποδοδειγμένοις ἐν τῷ
 πρώτῳ λόγῳ. εἰρήγαι γάρ, φησὶν, ὅτι τοῖς ἐναντίοις πᾶσι μία καὶ ἡ αὐτὴ 20
 ὑπόκειται ὕλη (οἶον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ξηροῦ καὶ ὑγροῦ, μαλακοῦ καὶ
 σκληροῦ, καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ἐναντίων), καὶ ἡ αὐτὴ δυνάμει ἐστὶ τὰ
 20 ἐναντία, ἄλλη μὲν οὐσα κατὰ τὴν οὐσίαν παρ' ἕκαστον αὐτῶν, δεχομένη
 μέντοι παρὰ μέρος ἐκάτερον. ὥσπερ οὖν τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ μία
 καὶ ἡ αὐτὴ ἐστὶν ὕλη καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἐναντίων, οὕτω δέ, φησί,
 καὶ σώματος ἡ ὕλη ἡ αὐτὴ ἐστὶ καὶ μεγάλου καὶ μικροῦ· οὐ μόνον γὰρ
 τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐστὶν ὕλη, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐτέρων. ὥσπερ οὖν μετα- 25
 25 βαλλουσα, φησὶν, ἐκ θερμοῦ εἰς ψυχρὸν οὐκ ἀποβάλλουσα τίνα τῶν ἐν
 αὐτῇ μορίων θερμὰ ὄντα, προσλαμβάνουσα δὲ ἔξωθεν ἄλλα ψυχρά, οὕτως
 εἰς ψυχρὸν ἐκ θερμοῦ μεταβάλλει παρεμπλοκῆν τινὴ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόν-
 των, ἀλλ' ἡ αὐτὴ μένουσα ὕλη δι' ὅλης μεταβάλλει ἐκ τοῦ θερμοῦ εἰς τὸ
 30 ψυχρὸν καὶ ἔμπαλιν ἐκ τοῦ ψυχροῦ εἰς τὸ θερμόν (οὐδὲ γὰρ ἔστι τι μό-
 30 ριον τοῦ πυρὸς ὃ οὐκ ἦν θερμόν, ἀλλὰ ὅλον δι' ὅλου θερμόν ἐστιν· ἐν
 οὖν τῇ μεταβολῇ τῇ εἰς τὸ ψυχρὸν ὁμοιομερῶς ὅλον δι' ὅλου μεταβάλλει, 30
 καὶ τὸ δυνάμει τῆς ὕλης ἄγεται εἰς ἐνέργειαν. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ λευκοῦ
 καὶ μέλανος καὶ τῶν λοιπῶν· οὐ γὰρ τὸ λευκὸν γινόμενον μέλαν μόρια

1 γένοιτο Mt 2 τοῦ om. K 4. 5 κατενεχθείσεται (sic) Mt 6 ἐστὶ om. M καὶ
 ὁμοίας οὔσης traicit K 9 lemma om. K 10 τῶν ἄλλων τῶν Aristoteles 13 πο-
 ρίαι δι' ὧν κατασκευάζον K 15 αὐτὰ K οὐ om. K 16. 17 ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ
 c. 9 18 καὶ ξηροῦ K: ξυροῦ t 20 ἀλλ' ἡ μένουσα (t 24 ἐστὶν om. Gt 24. 25 με-
 ταβάλλου (sic) K: om. M 26 ἡ θερμὰ ὄντα M 28 ὅλη] ὕλη M 29 ἐστὶ om. K
 29. 30 μόριον om. M 31 οὖν τῇ εἰς τὸ ψυχρὸν μεταβολῇ t

μὲν ἀπέβαλε τοῦ λευκοῦ ἐξ ὧν λευκὸν ἦν, προσέλαβε δὲ ἕξωθεν μέρια 18
 μέλανα, ἀλλ' ὄλον δι' ὄλου ὁμοιομερῶς ἐτρέπη. ὁμοίως καὶ ὅταν ἐξ
 ἕλαττον θερμοῦ μᾶλλον θερμὸν γίνηται, οὐκ ἀποβάλλον μέρια τινα ψυχρά
 ἀλλὰ δὲ θερμὰ προσλαμβάνον, οὕτως ἐπιτείνει τὴν θερμότητα, ἀλλὰ πάλιν
 5 προπῆ τῆς ὕλης καὶ μεταβολῆς ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργεῖα, ὥσπερ οὖν 25
 ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ μανώσεως καὶ πυκνώσεως. ἡ γὰρ αὐτὴ
 ὕλη δυνάμει οὕσα τὰ ἐναντία ποτὲ μὲν μανοῦται ποτὲ δὲ πυκνοῦται· ὅταν
 μὲν γὰρ ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβάλλῃ, μανοῦται οὐ τινα κενὰ ἕξωθεν
 προσλαμβάνουσα, ἀλλ' ὁμοιομερῶς ὄλη δι' ὄλης εἰς μείζονα ὄγκον μετα-
 10 βάλλουσα. ὄλον γὰρ δι' ὄλου τὸ ὕδωρ ἐμανώθη· οὐ γὰρ τινὰ μὲν ἐστὶν
 αὐτοῦ μέρια ἀπὸ τινὰ δὲ ὕδωρ, ἀλλ' ὁμαλῶς ὄλον τὸ ὕδωρ ἀπὸ ἐγένετο.
 ὥστε καὶ ἡ μάνωσις δι' ὄλου γέγονε τοῦ ὑποκειμένου. ὡσαύτως δὲ καὶ
 ἡ πύκνωσις οὐκ ἀποβολῆς κενῶν γίνεται, ἀλλὰ μεταβολῆς τῆς οὐσίας· ὁμοιο- 40
 μερῶς γὰρ κἀναυθὰ ὁ πᾶς ἀπὸ ἐπυκνώθη καὶ μετέβαλεν εἰς ὕδωρ, καὶ
 15 οὐκ ἐστὶν εὐρεῖν τι μέρος ὃ μὴ μετέβαλε, καίτοι εἰ ἡ πύκνωσις συνίζησις
 ἦν εἰς τὰ κενά, οὐκ ἂν ἦν ὁμοιομερῆς ἡ μεταβολή.

Εἶτα καὶ ἐπὶ σαφέστερον μεταβαίνει παραδείγμα. ὥσπερ γάρ, φησί,
 τὴν τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρειαν δυνατόν ποιῆσαι ἐλάττονος κύκλου
 (δυνατόν γὰρ τὸ ἡμικύκλιον ποιῆσαι διμύριον ἐλάττονος κύκλου), ὥσπερ
 20 οὖν ἐπὶ τούτων καίτοι ὁμοιομερῶν ὄντων τῶν τοῦ κύκλου τμημάτων, ὅταν 45
 ἡ τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρεια συνάγῃται καὶ γίνηται ἐλάττονος κύκλου
 περιφέρεια, ὁμοίως τῆς περιφερείας πανταχούθεν συνιούσης, γίνεται μὲν τὰ
 μέρια μᾶλλον κυρτὰ ἢ πρότερον, καὶ οὐ δῆπου τινὰ ἦν ἐν τῷ μείζονι
 κύκλῳ ἃ οὐκ ἦν κυρτὰ ἀλλ' εὐθέα. καὶ ταῦτα ἐκάμφθησαν ἐν τῷ συνάγε-
 25 σθαι τὴν περιφέρειαν, ἀλλ' ὁμαλῶς ὄλης οὐσίας κυρτῆς τῆς τοῦ μείζονος
 κύκλου περιφερείας ἡ αὐτὴ πάλιν ὁμαλῶς κυρτοτέρα γέγονε, καὶ πάλιν ἡ
 τοῦ ἐλάττονος κύκλου περιφέρεια γένοιτο ἂν μείζονος κύκλου τῆ αὐτῆ 50
 λόγῳ, ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἀνίσταται ἡ ἐπιτείνεται ἡ κυρτότης οὐθενὸς ἐν
 τῷ κύκλῳ διαλείμματος ὄντος. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ μανώσεως ἔχει καὶ πυ-
 30 κνώσεως, καὶ σμικρότητος καὶ μεγέθους. οὐ γὰρ προσλαβούσα συστέλλε-
 ται, ἀλλ' οὐδὲ διαστολῆ τῶν μορίων καὶ παρεμπλοκῆ κενοῦ, ὡς ἐπὶ τῆς
 διαστολῆς τοῦ ἐρίου γίνεται. οὕτως ἐκ μικροῦ μείζον γίνεται, ἡ συνιζανόν-
 των εἰς τὰ κενὰ τῶν μορίων πάλιν ἐκ μεγάλου μικρόν. ἀλλὰ μία καὶ ἡ
 αὐτὴ ὕλη ἀμφὸν δυνάμει οὕσα ἐκάτερον. οὕτως ἐνεργεῖα γίνεται, ὥσπερ 81
 35 εἶπον καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας ἡ ττον κυρτῆς ἡ μᾶλλον γινο-

1 τοῦ om. M   ἕξω M   3 ἕλαττον t: ἐλάττονος GK M   γίνηται Gt   4 ἀλλὰ
 δέ; ἀλλὰ M   προσλαμβάνων K   7 οὕσα δυνάμει M   8 οὐ κενὰ τινα M
 10. 11 μὲν μέρια αὐτοῦ ἐστὶν t   11 ὁ ἀπὸ M   16 ὁμοιομερῶς compend. M: ὁμοιο-
 μερῆς t   18 περιφέρειαν t   21 μείζονος om. K   γίνεται K   23 ἡ τὸ (sic)
 πρότερον M   24. 25 συναγέσθαι K   25 ὁμαλῶς (Gt: ὁμοίως KM   26 κυρτὰ^{7e} G:
 κυρτοτέρα t   27 κύκλῳ priore loco G   γένοιτ' ἂν t   28 ἡ πυκνώτης K
 29 διαλείματ' s K   30 προσλαβούσα τι ἡ ὕλη t   31 διαστολῆ M: μία στολῆ G: διασυ-
 στολῆ (2) K: διασυστή, t   33 κενά; κατὰ K   35 τῆς τοῦ] τοῦ δευτέρου K

μένης συμβαίνειν. ὥσπερ δὲ ἄλλαις ποιότησιν ἄλλαι πολλαίς ἔπονται, ¹ οἷον τῇ ψύξει ἢ πύκνωσις ἢ τῇ ὑγρότητι ἢ λευκότης ἢ τῇ θερμότητι ἢ ξηρότητι, οὕτω, φησί, καὶ τῇ μὲν μανώσει ἔπεται ἢ κουφότης, τῇ δὲ πυκνώσει ἢ βαρότητι. αὐταὶ μὲν οὖν, ἢ βαρότης λέγω καὶ ἢ κουφότης, ⁵ πάντως ἔπονται ἢ μὲν τῇ μανώσει ἢ δὲ τῇ πυκνώσει, καὶ ἄλλα δὲ δύο ⁵ ἔπονται ταύταις, φησὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τῇ μὲν πυκνώσει τὸ σκληρόν, τῇ δὲ μανώσει τὸ μαλακόν. ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάντων, φησί· διαφωνεῖ γὰρ ἐπὶ σιδήρου καὶ μολύβδου· ὁ μὲν γὰρ μολύβδος πυκνὸς ὦν μαλακὸς ἔστιν, ὁ δὲ σιδηρὸς μαλόντερος μὲν τοῦ μολύβδου, σκληρότερος δέ. ὥστε τῇ μανώσει καὶ τῇ πυκνώσει δύο ἑκατέρω ποιότητες ἔπονται, τῇ μὲν μανώσει αἰεὶ μὲν τὸ κοῦφον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ τὸ μαλακόν, τῇ δὲ πυκνώσει αἰεὶ μὲν τὸ βαρὺ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ τὸ σκληρόν. ταῦτα δὲ ἐπίτηδες ¹⁰ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης· ἐπειδὴ γὰρ διὰ τοῦτο ἔλεγον ἕκεινοι τὸ μανὸν κοῦφον εἶναι, διότι κενὰ ἔχει πλείονα κατεσπαρμένα (ταῦτα γὰρ αἷτια εἶναι ¹⁵ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς), διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸς φησὶν ὅτι τῇ μὲν μανώσει κουφότης ἔπεται, τῇ δὲ πυκνώσει βαρότης, ὦν ἡ μὲν κουφότης αἷτια τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς, ἡ δὲ βαρότης τῆς ἐπὶ τὸ κάτω. ὥστε, φησὶν, ὅτι μὲν κενὸν οὐκ ἔστιν οὔτε χωριστὸν οὔτε κατεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασιν, ἱκανῶς δέδεικται, εἰ δὲ τι, φησί, φίλον τὸ κινήσεως ἀπλῶς αἷτιον, τοῦτο ²⁰ κενὸν καλεῖν, καλεῖται οὗτος βαρότητα καὶ κουφότητα τὸ κενόν, μᾶλλον δὲ τὴν ὕλην τὴν τούτων δεκτικὴν. ἡ μὲν οὖν κουφότης, φησί, καὶ ἢ βαρότης κινήσεως αἷτια εἰσὶ τοῖς σώμασι, σκληρότης δὲ καὶ μαλακότης πάθους καὶ ἀπαθείας· τὰ μὲν γὰρ μαλακὰ εὐπαθέστερα, τὰ δὲ σκληρὰ δυσπαθέστερα.

²⁵ Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐκ τούτων δὲ ἐπιτελυμένοι ἂν εἶεν αἰ ἀπορίαί. καὶ ὅτι κινήσεις ἔσται καὶ κενῷ μὴ ὄντος, προφανές (ἀντιπερίσταται γὰρ τῷ κινουμένῳ ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ), ἕκεινοι δὲ μήπω ἐπιστήσαντες ³⁰ τῇ ἀντιπεριστάσει τῶν σωμάτων ἠπέρηον πῶς ἂν κινήσεις γένοιτο κενῷ μὴ ὄντος· ὠθηομένου γὰρ ὑπὸ τοῦ κινουμένου τοῦ ἔμπροσθεν κυμαίνειν ³⁰ ἀνάγκη τὸν οὐρανόν. εἰ τοίνυν ἀντιπερίσταται ἀλλήλοις τὰ σώματα, καὶ κινήσεις ἔσται ὀηλονότι καὶ οὐ κυμαίνει ὁ οὐρανός. λείπεται δὲ τὸ ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν ἐξ ἐλάττονος εἰς μείζον σῶμα μεταβαλλόντων, οἷον ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα. φασὶν οὖν, ἐπειδὴ μανώσις καὶ πύκνωσις γίνεται κατὰ με-

1 συμβαίνειν t: συμβαίνει GK M   2 τῇ extremum om. Gt   2. 3 ἢ ξηρότης KM: ἢ ξηρό-
 τητι Gt   4 αὐταὶ t: αὐτῇ KM: αὐτῇ Gt   5 πάντω K   6 τὸ (post ἐπὶ) om. K
 7 ἀλλ' οὐκ Gt: ἀλλ' οὐκ ἂν K: ἀλλὰ καὶ M, at cf. Themist. p. 308, 20 sqq.   7. 8 φησιν.
 ἐπὶ γὰρ σιδήρου καὶ μολύβδου διαφωνεῖ t   8 μολύβδου et μολύβδος K   9 μανώτερος GKt
 10 τῇ (post καὶ) om. K   ἐκάτερα K   11 τὸ (ante πολὺ) om. K   12 τὸ (ante
 πολὺ) om. KM   15. 17 διὰ — φορᾶς om. K   15 οὖν M: om. Gt   16 αἷτια
 τῆς Mt: αἷτιασις G   19 τὸ τῆς κινήσεως M   22 αἷτ' M: αἷτια G   εἰσι KM:
 ἔστι Gt   23 δὲ om. Gt   25 ἐπιτελυμένοι K   26 προφανῶς K   27 μή-
 πως K   31 κυμανεῖ t   δὴ KM: δὲ Gt   32 τῶν om. K   μείζον σῶμα M:
 μείζονα σῶμα (sic) K: μείζονα σώματα Gt   33 ἀέρα Gt: ὕδωρ KM

σώματα, ἀλλὰ καὶ τὸ θᾶττον εἶναι καὶ τὸ βραδύτερον ἐν τῇ κινήσει. ἤδη **Γ 7**
 μὲν τῇ ἀναιρέσει τῶν ἐπιχειρημάτων δι' ὧν ἐδόκει τοῦτο κατασκευάζεσθαι
 ἀποδέδεικται, καὶ αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ πειρατέον δεικνύναι. πρῶτον μὲν οὖν
 εἰ ἔστιν ἡ κύκλιφ κίνησις, καὶ αὕτη μὴ μία καὶ ἡ αὐτή, ἀλλὰ διάφορος **δ**
5 (ἄλλη γὰρ ἄλλως τῶν σφαιρῶν κινεῖται, ἡ μὲν θᾶττον ἢ δὲ βραδύτερον),
 τὰ δὲ κύκλιφ κινούμενα οὐ διὰ τινος κινεῖται σώματος (οὐδὲ γὰρ τῷ διαι-
 ρεῖν ἄλλοτε ἄλλο σῶμα, οὕτω κινεῖνται, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτὰς ἀναστρέφονται
 μηδὲν τέμνουσαι σῶμα, ἢ ὅτε ἀπλανῆς οὐδὲ ἀπειταί τινος ἕξωθεν), εἰ
 τοῖνυν αἱ σφαῖραι μηδὲν τέμνουσαι σῶμα ὁμῶς καὶ ἐν χρόνῳ κινεῖνται,
10 καὶ ἡ μὲν θᾶττον ἢ δὲ βραδύτερον, οὐκ ἄρα τὸ διὰ σώματος γίνεσθαι τὴν
 κίνησιν αἰτίον ἔστιν ἢ τοῦ χρόνον δαπανᾶσθαι ἐν τῇ κινήσει, ἢ τοῦ εἶναι **10**
 ἐν τῇ κινήσει τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον, ἀλλὰ διὰ μὲν τὴν ἐν τοῖς κι-
 νουμένοις δύναμιν διάφορον οὔσαν τὸ θᾶττον γίνεται καὶ τὸ βραδύτερον,
 τοῦ δὲ πάντως χρόνον δαπανᾶσθαι ἐν τῇ κινήσει καλῶς οἴονται, εἰ ὀξυτάτῃ
15 εἴῃ ἡ κίνησις οἷα ἔστιν ἢ τῆς ἀπλανοῦς, αὐτὸ τὸ τῆς κινήσεως εἶδος αἰ-
 τιον, λέγω δὴ τὸ πόθεν ποῖ εἶναι πᾶσαν κίνησιν. ἀδύνατον δὲ τὸ αὐτὸ
 καθ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ νῦν ἐν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τόπῳ γενέσθαι· εἰ τοῖνυν τὸ
 ταχυκίνητον τῶν ὄντων καὶ μηδὲν διαιροῦν ἐν τῇ κινήσει σῶμα, ὁμῶς ἐν **15**
 χρόνῳ κινεῖται δι' αὐτὴν τὴν τῆς κινήσεως φύσιν, διὰ τί μὴ καὶ τὰ κατ'
20 εὐθεῖαν κινούμενα, καὶν διὰ κενοῦ ποιῶνται τὴν κίνησιν; δι' αὐτὸ μὲν οὖν
 τοῦτο τὸ κινεῖσθαι ἐν χρόνῳ κινεῖται, διὰ δὲ τὴν ἔμφυτον ῥοπὴν διάφορον
 οὔσαν ἕξει τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον· εἰ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἐν χρόνῳ
 πᾶσα κίνησις καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ διαιρουμένου, καὶ ἡ διαφορά δὲ τοῦ
 θᾶττονος καὶ βραδυτέρου ὑπάρχει δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ διὰ τὰς ἐμφύτους ἐν
25 αὐτοῖς δυνάμεις, πολλῶν γε δῆπου ἐν τοῖς γενητοῖς καὶ φθαρτοῖς σώμασι,
 καὶν διὰ κενοῦ κινῶνται, ἀκλουθήσει καὶ τὸ ἐν χρόνῳ κινεῖσθαι καὶ τὸ
 ἔχειν τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον. ἄλλως τε δὲ εἰ δεδεικται ἡμῖν ἐν τοῖς
 περὶ τοῦ τόπου λόγοις, ὅτι πᾶν σῶμα κενὴν τινα χώραν πάντως πεπλή-
 ρωκε, δῆλον ὅτι καὶ τὰ οὐράνια κενὴν τινα χώραν πεπλήρωκεν, ἐν ἣ καὶ
30 κινεῖνται. εἰ δὲ τὰ οὐράνια διὰ κενοῦ κινούμενα τὴν κίνησιν (ἄλλο γὰρ
 μόνον τοῦ οὐρανοῦ ἄλλο τι μέρος τοῦ κενοῦ καταλαμβάνει) ἐν χρόνῳ τε **30**
 κινεῖται καὶ ἔχει τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον, πολλῶν γε μᾶλλον τὰ κατ'
 εὐθεῖαν κινούμενα, καὶν διὰ κενοῦ κινῶνται, ἐν χρόνῳ τε κινήθησεται καὶ
 ἕξει τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον. εἰ γὰρ ὅλως τοῦ ἐν χρόνῳ γίνεσθαι
35 αἰτίον ἦν τὸ διαιρούμενον ἐν τῇ κινήσει σῶμα, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη ἦν

2 ὁ μὲν KM

4 αὕτη G: αὐτή KMt

5 σφαιρικῶν M

7 ἄλλο] ἄλλως K

κινεῖται G 10 διὰ σώματος] διάστημα G

13 διαφορᾶν M

καὶ] ἢ G

14 τοῦ

scripti: τὸ libri καλῶς] καὶν ὡς G

εἰ om. G

15 prius ἢ om. K

post κί-

νησις addit ἐν χρόνῳ t

οἷα GK

ante αὐτὸ addit καὶ τούτου t

16 τὸ (post

δὴ) om. M

ποῖ εἶναι G: ποιεῖ KM: ποιεῖ εἶναι t

δὲ GK: γὰρ fort. recte t

18 ταχυκινήτατον fort. recte t

19 καὶ τὰ GM: om. K: καὶ τοῖς t, qui mox κινουμένοις

20. 26 δι' αὐτὸ—κινῶνται GK: om. Mt

20. 21 οὖν τοῦτο τὸ G: τοῦτο K

25 γε-

νητοῖς G: om. K

27 τὸ (ante θᾶττον) om. K

28. 29 πάντως—χώραν om. Mt

30 κινεῖται t

33 κινήται] κινεῖται K

τὰ διὰ κενοῦ κινούμενα ἀχρόνως κινεῖσθαι διὰ τὸ μηδὲν εἶναι ὁ διαιρητῆ· r 7
 σουσι, πολλῶ μᾶλλον τοῦτο ἔδει συμβαίνειν ἐπὶ τῆς ἰσχυρότερης τῶν κινή-
 σεων, λέγω δὴ τῆς περιφορᾶς (οὐδὲν γὰρ οὐδὲ τὰ κύκλω κινούμενα
 διαιρεῖ σῶμα)· ἀλλὰ μὴν οὐ συμβαίνει, ἀλλὰ πᾶσα περιφορὰ ἐν χρόνῳ καὶ 20
 5 μηδεὶς ὄντος τοῦ διαιρουμένου ἐν τῇ κινήσει· πολλῶ οὖν μᾶλλον οὐδὲ
 ἐπὶ τῶν κατ' εὐθειᾶν κινουμένων τοῦτο συμβήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κενοῦ
 ἐκινουόντο, πάντως ἐν χρόνῳ ἐκινήθησαν ἂν καὶ οὐδὲν ἦν τὸ κωλύον τὸ
 θᾶττον εἶναι καὶ τὸ βραδύτερον ἐν τῇ κινήσει.

Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν προαιρετικῶν κινήσεων, αἵτινες ὡς ζῳοῖς ἡμῶν
 10 ὑπάρχουσιν, ἔστιν ἐλέγξει τὸν λόγον. ἀρα γὰρ εἰ κενὸν ἦν τὸ μεταξὺ γῆς
 καὶ οὐρανοῦ, ἐβρολύθη γὰρ δὲ βαδίζων Ἀθήνηθεν Θήβας παραγενέσθαι, 20
 ἀχρόνως ἂν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας ἐγενόμην; ἀλλὰ γελοῖον· ἄρα γὰρ
 καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ νῦν ἐν Ἀθῆναις ὑπῆρχον ἂν καὶ ἐν Θήβαις, μᾶλλον δὲ
 πανταχοῦ. εἰ γὰρ ἐξ Ἀθηνῶν τυχὸν εἰς Ἰταλίαν βαδίζων ἀφικέσθαι ἐβρου-
 15 λόμην, ἀχρόνως δὲ τοῦτο ἀνάγκη ἦν γενέσθαι διὰ κενοῦ γινομένης τῆς
 κινήσεως, ἄρα ἀνάγκη ἦν καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ νῦν ἐν Ἀθῆναις εἶναι με καὶ
 ἐν Ἰταλίᾳ, εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐν ταῖς μεταξὺ πάσαις χώραις, εἰ δὲ τοῦτο,
 καὶ πανταχοῦ, εἴ γέ τινα ἐπινοήσεις τὴν περίμετρον τῆς γῆς βαδίζοντα. τί 25
 δὲ εἰ συνεχῶς γινομένης τῆς βαδίσεως ὁ μὲν ἰσχυρότερον βαδίζει ὁ δὲ βρα-
 20 δύτερον, ἀρα ὁμοίως ἂν ἀχρόνως τὴν αὐτὴν ἤνυσαν; καὶ τί πλέον ἔσχεν
 ἢ ἰσχυρότερα δύναμις τῆς ἀσθενεστέρας; τί δὲ ὁ ὀρμηδὺς ἀσθενοῦς γυ-
 ναίου; εἰ δὲ μηδὲν κωλύει βάδισιν διὰ κενοῦ ἐν χρόνῳ γίνεσθαι, ἢ δὲ
 βάδισις κίνησις ἐστὶ κατὰ τόπον, οὐδὲν ἄρα κωλύει κενοῦ ὄντος γίνεσθαι
 δι' αὐτοῦ κίνησιν. καὶ εἰ ὅλως αἰ ὑπὸ ψυχῆς γινομένη κινήσεις γένοιτο
 25 ἂν καὶ κενοῦ ὄντος, τί κωλύει καὶ τὰς φυσικὰς κινήσεις διὰ κενοῦ ἐν
 χρόνῳ γενέσθαι; εἰ δὲ τις τῶ ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς Φυσικῆς εἰρημένῳ 40
 προσχρησάμενος ἐνστατῆ τῶ λόγῳ, καὶ εἴποι ὅτι ἐν τῇ βαδίσει οὐ μόνον
 ὁρᾶται κίνησις τις οὐσα, ἀλλὰ καὶ στάσις (δεῖ γὰρ ἕτερον παρ' ἕτερον
 ἐρείσαι καὶ στήσαι πόδα)· διὰ τοῦτο οὖν χρόνος ἐν τῇ βαδίσει ἐδαπανήθη,
 30 εἴποι ἂν ὁ τοιοῦτος, οὐ διὰ τὴν κίνησιν, ἀλλὰ διὰ τὴν στάσιν· φησάμεν
 δὲ ἐγὼ πρὸς τοῦτον, ὅτι ἡ στάσις οὐ τοῦ ὅλου ἐστὶ σώματος ἀλλὰ μέρους,
 ἢ δὲ κίνησις ὅλου ἐστὶ τοῦ σώματος συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως γινομένη, ἢ
 δὲ στάσις κατὰ μῦρον γίνεται· τοῦ γὰρ ἐτέρου τῶν ποδῶν ἀμοιβαδῶν ἢ 45
 στάσις ὑπάρχει. ὅτι δὲ οὐχ ἴσταται τὸ ὅλον σῶμα, ἀλλὰ συνεχῶς κινεῖ-
 35 ται, ὁ δὲ ἔντεῦθεν. αὐτὴν γὰρ τὴν στάσιν τοῦ ἐτέρου τῶν ποδῶν διὰ
 τὴν κίνησιν τοῦ ὅλου ἐποίησεν ἢ φύσις· τῇ γὰρ ἀντερείσει τοῦ ἐτέρου

3 κινούμενα GK: διαιρούμενα Mt   4 πασῶν dedit t, hoc ipsum in M sibi legere
 visus   7 ἐκινουόντο GK: ἐκινῶτο M: ἐκινεῖτο t   10 et 20 ἄρα K   11 ἀθῆνα-
 θεν Mt   13 νῦν om. G   18 τ[ ] ἔτι G   23 ἐστὶ] εἶναι K   24 ψυχῆν G
 24. 25 γένοιτο ἂν K: γένοιτ' ἂν Mt   26 Φυσικῆς E 4 p. 228b4 sqq. Θ 8 p. 264a* 20
 27 εἰπη M   28 στάσις GK et compendiose, ut solet, M: στήρησις t   29 ἐδαπανήθη
 ἐν τῇ βαδίσει Mt   32 τοῦ om. G   33 ἀμοιβαδῶν K   34 δὲ om. G   οὐκ
 ἴσταται K   36 ἐτέρου] ὅλου G

ποδὸς τὸ ἔλιν κινούμεν σῶμα· ἐν αὐτῷ ἄρα τῷ ἀντερείδειν καὶ ἴστασθαι 77
τὸν πόδα ἔλιν τὸ σῶμα κινεῖται. εἰ γὰρ ἐν τῇ ἀντερείσει τοῦ ποδὸς τὸ
ἔλιν ἴσταται, τότε κινήθησεται; αἰ γὰρ ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν ἐρείδεται·
μετέωρον γὰρ εἶναι ἔλιν τὸ σῶμα οὐ δύναται. ὥστε ἡ οὐδὲ ἔλιν
5 κινεῖται τὸ ἔλιν, ἡ ἄμα τοῦ μορίου ἴσταμένου κινεῖται. οὐκ ἄρα τοῦ ἔλιν 80
ἔστιν ἡ στάσις ἢ τοῦ ἕτερου τῶν ποδῶν, ἀλλὰ τοῦ μορίου. κινεῖται οὖν
τὸ ἔλιν ἐν τῇ βαδίσει συνεχῶς, καὶ οὐ πρότερον ἴσταται τὸ ἔλιν, πρὶν
ἄμφω σταθῶσιν οἱ πόδες. εἰ τοίνυν συνεχῆς καὶ ἀδιάκοπος ἡ βαδισίς, ὁ
ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας διὰ κενοῦ βαδίζων, εἰ μὲν ἀχρόνως ἐξ Ἀθηνῶν εἰς
10 Θήβας ἀφίεται, ἄμα ἔσται ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Θήβαις. τοῦτο δὲ ἀδύνα-
τον· οὕτω γὰρ ἂν καὶ πανταχοῦ κατὰ ταυτὸν ὑπῆρξεν ἂν τις. ἡ οὖν
οὐδ' ἔλιν ἔσται βαδισίς ἐξ Ἀθηνῶν | εἰς Θήβας διὰ κενοῦ, ἡ πάντως ἐν 87
χρόνῳ ἔσται ἡ βαδισίς. ἀλλὰ μὴν τὸ μὴ δύνασθαι διὰ κενοῦ βαδίζειν
ἄλογον· τί γὰρ ἔσται τὸ κωλύον κενοῦ ὄντος βαδισίς; εἰ γὰρ νῦν μεταξὺ
15 σώματος ὄντος καὶ τοῦτο διαιρούτων ἡμῶν ἐν τῇ βαδίσει δυοῦς οὐ κω-
λύμεθα βαδισίς, πόσῳ μᾶλλον μηδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδίζοντος οὐκ ἂν
ἐβαδίσαμεν; τί δὲ ἦν ἔλιν τὸ κωλύον διὰ κενοῦ τὸν μὲν σχολαιότερον
βαδίζειν τὸν δὲ θάττον; εἰ γὰρ νῦν διὰ σώματος γινομένης τῆς κινήσεως 8
οὐδὲν κωλύεται ὁ ταχύτερα κινεῖσθαι δυνάμενος διὰ τὸ τοῦ ἀέρος εὐδιαί-
20 ρετον, πόσῳ μᾶλλον κενοῦ ὄντος τοῦ μεταξὺ (οὐκ) ἐκωλύθη ἂν οὐδὲ ὁ
σχολαιότερον βαδίζειν βουλόμενος; πρὸς μὲν γὰρ τὴν ταχέϊαν κίνησιν
ἐμποδίσαι ἂν ἴσως τὸ μεταξὺ σῶμα διὰ τὴν διαίρεσιν, πρὸς δὲ τὸ σχο-
λαιότερον βαδισίς τί ἂν ἐμποδίσαι τὸ κενόν; ὥστε εἰ ἐνδέχεται διὰ κενοῦ
σχολαιότερον βαδίζειν, ἡ δὲ σχολαιότερα βαδισίς τῷ ἐν πλείονι χρόνῳ γί-
25 νεσθαι συμβαίνει, ὁ ἔλιν ὁ γὰρ ὅτι ἐν χρόνῳ διὰ κενοῦ ἡ βαδισίς ἐγίνατο. 10
τί οὖν κωλύει καὶ φυσικὴν κίνησιν διὰ κενοῦ γενέσθαι;

Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν παρὰ φύσιν καὶ βίᾳ γινομένων κινήσεων τοῦτο
πιστώσαιο ἂν τις. εἰ γὰρ κενοῦ ὄντος οὐκ ἔστιν ἐπιπέδον, καὶ ὁ μὲν εἰς
παῖς ἀσθενῆς ὁ δὲ πᾶν ἀνδρείος, εἴτα τοξέουσι κατὰ σκοποῦ εἰς ὃν ὁ
30 παῖς τὸ βέλος ἀκοντίσαι δύναται, ἄρα ἐὰν ἄμα ἀφῶσι τὰ βέλη, ἄμα ψαύ-
σειαν ἂν τοῦ σκοποῦ ἄμφω τὰ βέλη καὶ οὐ προτερύσει τὸ τοῦ ἀν-
δρειοτέρου; ἀλλὰ γελοῖον· οὕτω γὰρ ἂν εἰς τὸ θάττον ἐξακοντίσαι οὐ-

1 κινούμεν (i: κινούμεμεν KM: κινούμενόν ἐστι t 2 πόδα ἔλιν τὸ σῶμα] πρὸς τὸ σῶμα
ἔλιν K 5 τοῦ ἔλιν] τὸ ἔλιν K 6 ἡ (sic M: ἡ GK) τοῦ ἕτερου τῶν (τῶν om. M)
ποδῶν, ἀλλὰ τοῦ μορίου (ἴσταμένου addit K) (iKM: ἀλλὰ τοῦ μορίου ἦγον τοῦ ἕτερου τῶν
ποδῶν t 7 ἐν om. G 8 ἡ βάσις M ὁ K: ἡ G: ὁ μὲν Mt 9 Θήβας]
αθῆνας (sic) K 10 ἀφίεται t 14 γὰρ ἐστὶ τὸ Mt 15 τούτων K 17 ἐβα-
δίσαμεν (iKM: βαδίσαι ἐκωλύθημεν t δὲ GM: δαι K: δὴ t 17. 18 τὸ μὲν Mt et
τὸ δὲ KMt 20 οὐκ addidit t οὐδὲ Mt: οὐδὲν (i: om. K 21 βουλόμενος KMt:
δυνάμενος G 22 ἐμποδίσαι (i: ἐμποδίζαι K: ἐμποδίζοιεν M: ἐμποδίζοι t 23 ἐμπο-
δίσαι Mt: ἐμποδίσαι K: ἐμποδίσαι G, at cf. ad p. 197, 22 29 et 31 σκο^π M: σκοπόν
priore loco t 30 ἄρα K 30. 31 ψαύσειαν GM: ψαύσει K: ψαύσειαν t 31 προ-
τερύσει G: προτερύσει K: προτερύσει Mt τὸ om. K

δὲν συντελέσειεν ἡ ἔρρωμενεστέρα δύναμις, τοῦτο δὲ ἄτοπον. εἰ δὲ ἔξει τι γ 8^ο
 πλέον τὸ ὑπὸ τῆς ἔρρωμενεστέρας δυνάμεως ἐξακοντιζόμενον, τῷ χρόνῳ 16
 δηλονότι τὸ πλέον ἔξει· ἐν πλείονι ἄρα χρόνῳ τὸ ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀκοντι-
 σθὲν εἰς τὸν σκοπὸν ἀφίξεται. ἐὰν οὖν καὶ τῆς ἰσχυροτέρας δυνάμεως ἔτι
 5 μᾶλλον ἰσχυροτέραν λάβω, ἔξει τι πλέον δηλονότι· χρόνῳ οὖν τὸ πλέον·
 κάκεινη ἄρα ἐν χρόνῳ ἐκίνησε τὸ βέλος. ἔτι εἰ κενὸν ἦν, ἔρριψα δὲ λίθον
 παρὰ φύσιν ἐπὶ τὸ ἄνω, ἄρα ἀχρόνως τινὰ τόπον καταλήψεται, οἷον στα-
 διαῖον; καὶ εἰ τοῦτο, ἐὰν ἄρα ἀνδρειότερος ῥίψῃ, ταχύτερον τὸν αὐτὸν 20
 καταλήψεται τόπον. τί δὲ τοῦ ἀχρόνου ταχύτερον; καὶ εἰ τὸ στάδιον
 10 ἀχρόνως κατέλαβε, διὰ τί μὴ καὶ δύο; καὶ οὕτω μέχρι τῆς ἀπλανοῦς.
 καὶ τί τοῦτου καταγελαστότερον; ὥστε εἰ ταῦτα ἄτοπα, δηλονότι δὴπου ὅτι
 καὶ εἰ κενὸν ἦν, ἐν χρόνῳ ἂν πάντως ἢ παρὰ φύσιν ἐγένετο κίνησις. εἰ
 τοῖνον καὶ αἰ προαιρετικῶς παρὰ φύσιν κινήσεις κενοῦ ὄντος ἐν χρόνῳ ἂν
 ἐγένοντο, δηλονότι δὴπου ὅτι καὶ αἰ κατὰ φύσιν. ὑποκείσθω γὰρ κενὸν εἶναι
 15 τὸ μεταξύ οὐρανοῦ καὶ γῆς· ἄρα οὖν εἰ ἀφεθῆ ἕκ τῆς ἀπλανοῦς λίθος, 20
 ἀχρόνως ἂν εἰς γῆν ἀφίκετο; καὶ τί τοῦτου καταγελαστότερον, αὐτῆς τῆς
 ἀπλανοῦς ἀσυμμέτρως ταχυκινήτοτερον εἶναι τὸν λίθον; ἀλλ' εἰ ἀχρόνως
 ἢ ὁ κάτωθεν ῥίψει ἄνω ἀφίκετο, ἢ ὁ ἄνωθεν κάτω, λέγω δὲ ἄνω μὲν
 τὴν ἀπλανῆ κάτω δὲ τὴν γῆν, ἐν τῷ αὐτῷ νῦν συμβήσεται ἄνω τε καὶ
 20 κάτω εἶναι τὸν λίθον, ἕπερ ἀδύνατον. ὥστε ἀνάγκη πᾶσα τὸν ἀφεθέντα
 ἄνωθεν λίθον κενοῦ ὄντος τοῦ μεταξύ ἢ μηδὲ δλωσὸς κινήθῃναι, ἀλλ' ἡρε-
 μεῖν δι' ὅλου εἰς τὸν παρὰ φύσιν τόπον ἐν τῷ κενῷ ὄχουμένον, ἢ, εἰ 30
 τοῦτο πάλιν ἀδύνατον, λείπεται τὸ ἐν χρόνῳ τινὶ αὐτὸν τὸν κατὰ φύσιν
 καταλαβεῖν τόπον, λέγω δὴ τὴν γῆν. τριῶν οὖν ἐξ ἀνάγκης συμβαινόντων,
 25 ἢ ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι ἄνω καὶ κάτω, ἢ ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἡρεμεῖν τόπῳ
 τὸν λίθον ὄχουμένον ἐπὶ τοῦ κενοῦ, ἢ ἐν χρόνῳ κινεῖσθαι, εἰ τὰ δύο τὰ
 πρότερα δέδεικται ἀδύνατα, λείπεται τὸ τρίτον ἀληθὲς εἶναι.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ εἰ κενὸν ἦν, οὐδὲν ἐκώλυε κίνησιν εἶναι καὶ ταύτην
 ἐν χρόνῳ (οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἄχρονος κίνησις), ἰκανῶς οἶμαι δέδεικται, ὅτι δὲ 35
 30 ἀδύνατον δλωσὸς κίνησιν γενέσθαι κενοῦ μὴ ὄντος, μάθους ἂν οὕτως. εἰ τῆς
 κινήσεως διὰ σώματος γινομένης, οἷον δι' ἀέρος, δεῖ πάντως τὰ μέρη τοῦ
 ἀέρος ἀντιπαραχωρεῖν τῷ κινουμένῳ, καὶ τοσοῦτον ὄγκον ὑπεξίστασθαι τοῦ
 ἀέρος ὅσον ἔστι τὸ κινούμενον, μὴ ἔστι δὲ κενὸν τι διάστημα δ' κατελήφε
 τὸ ἀντιμεθιστάμενον τῷ κινουμένῳ σῶμα δ' παραχωρῆσαν τῷ κινουμένῳ
 35 δέδωκεν αὐτῷ χώραν εἰς τὸ κινήθῃναι, ἀλλ' ἀντιμεταστάς ὁ ἀὴρ οὐδὲν

1. 2 ἔρρωμενεστέρα -- ὑπὸ τῆς iterat K 1 ἔρρωμενεστέρα (sic) Mt τ] τίς in ite-
 ratis K 2 ἀκοντιζόμενον G 3 ἔξειεν πλείονι M ἄρα om. KM 6 ἔριψα K
 6. 7 παρὰ φύσιν λίθον Mt 7 ἄρα et καταλήψεται (hic et infra) K 9 σταδιαῖον (i
 10 κατέλαβεν t 12 ἢ παρὰ φύσιν πάντως Mt ἐγένετο G 14 γὰρ οὕτω κε-
 νὸν G 15 τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς Mt, at cf. p. 691, 10 ἄρα K 19 ἄνω τε]
 ἄνωθεν K 23 τὸ] τῷ K et primitus M 24 post οὖν addunt ἐνός (G συμ-
 βααινόντων KMt: συμβαινόντος G 25 εἶναι ἄνω G: ἄνω εἶναι K: εἶναι καὶ ἄνω Mt
 30 κίνησιν διὰ κενοῦ (sic) γενέσθαι (spatium V—VI litterarum) μάθους etc. K καὶ κε-
 νοῦ G 33 μὴ δὲ ἔστι κενὸν K 34 δ Gt: οὐ KM

καταλέλοιπε διάστημα, τί ἐδέησε τῆς ἀντιμεταστάσεως; ἵνα τί παραχωρήσῃ **Γ 8'**
 τῷ κινουμένῳ; οὐ γὰρ δὴ ἐπιφάνειαν μόνην· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐπιφάνεια τὸ
 κινούμενον, ἵνα ὑπὸ ἐπιφανείας χωρηθῆ ἐφαρμόσαν αὐτῇ, σῶμα δὲ οὐκ **41**
 ἂν ἐφαρμόσειεν ἐπιφανείᾳ. εἰ γὰρ τὸ κινούμενον διάστημά τι αἰεὶ παρα-
5 μείβει ἴσον ἑαυτῷ, τοῦτο δὲ τὸ διάστημα ἢ κενὸν ἀνάγκη εἶναι ἢ σῶμα,
 σῶμα δὲ διὰ σώματος ἀδύνατον χωρῆσαι, ἀνάγκη που κενὸν εἶναι ἕπερ
 αἰεὶ καταλαμβάνει διάστημα. εἰ γὰρ τριχῆ διαστατὸν τὸ κινούμενον, ὄλον
 δὲ ὡς ὄλον μεταβαίνει, τοσαύτης δηλονότι δεηθήσεται χώρας, ὅσον καὶ
 αὐτὸ ἐστίν· οὐ γὰρ ἂν εἰ μὴ τοῦτο ἦν, τοσοῦτον αὐτῷ ἀέρα ἀντιπεριστῆ- **45**
10 ναι ἐδέησεν ὅσον ἐστὶν αὐτό. ἔστι δὲ αὐτὸ πηχυαῖον εἰ τύχοι κατὰ τὰς
 τρεῖς διαστάσεις· τοσαύτης ἄρα καὶ τῆς χώρας δεηθήσεται. τοῦτο δὲ ἐστὶ
 τὸ κενόν· ἀδύνατον ἄρα κενοῦ μὴ ὄντος κίνησιν γενέσθαι. ἄλλως τε τὸν
 ἀντιμεθιστάμενον αὐτῷ ἀέρα εἰ νοήσεις αὐτὸν μὲν τοῦ οἰκείου μεταστάντα
 τόπου, μήτε δὲ τὸ κινούμενον ἐγγεγόμενον ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, μήτε τὸν
15 πέραν ἀέρα συμπεσόντα, τί ἂν εἴη ἄλλο τὸ μεταξὺ τοῦ πέραν ἀέρος, ἢ διά-
 στημα κενὸν εἰς ὃ χωρεῖ τὸ κινούμενον; εἴρηται δὲ ἡμῖν περὶ τούτων **50**
 πλατύτερον ἐν τοῖς περὶ τοῦ τόπου λόγοις. καὶ ἐκ τούτου οὖν ὀφείλον ὅτι
 ἀνάγκη τὸ κινούμενον κατὰ τὸν κενὴν τινα χώραν ἄλλοτε ἐξ ἄλλης
 παραλαμβάνειν. πολλάκις δὲ ἐπεσημειώσαμεν ὅτι τὸ κενὸν τοῦτο, εἰ καὶ
20 ἔχειν φημὶ καθ' αὐτὸ τῷ ἰδίῳ λόγῳ ὑπόστασιν, καὶ περὶ αὐτὸ μένον
 ἀκίνητον ἐγγίνεσθαι ἄλλοτε ἄλλο σῶμα, ἀλλ' οὖν οὐ μένειν ποτέ φημι
 ἐκτὸς σώματος, ὥσπερ οὐδὲ τὴν ὕλην ἐκτὸς εἶδους, οὐδὲ τὸ σῶμα ἐκτὸς
 ποιότητος, καίτοι ἰδίαν γε ὑπόστασιν τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἔχοντα. οὕτως οὖν |
 καὶ εἰ ἔχει ἰδίαν ὑπόστασιν τὸ κενόν, ἀλλ' οὖν οὐδέποτε ἐστὶ χωρὶς σώ- **Γ 8'**
25 ματος· ὑγρὸς γὰρ ὢν ὁ ἀήρ καὶ εὐκίνητος οὐ συγχωρεῖ ποτε κενὴν κατα-
 λειφθῆναι χώραν, ἀλλὰ θάπτον ἀντιμεθίσταται τοῖς σώμασι, πρὶν ὑπο-
 λειφθῆναι τὸ κενόν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἰκανῶς ἐπὶ τοσοῦτον. εἰ δὲ τις ἐπιζητοῖ καὶ τῆς
 τῶν ἀνομοιοσημόνων διαφόρου κινήσεως τὰς αἰτίας, ποίῳ λόγῳ ἐπὶ κενοῦ
30 γινομένης τῆς κινήσεως θάπτον κατενεχθήσεται τὸ σφαιρικὸν τοῦ πλατέος, **5**
 φήσομεν ὅτι τοῦτο ἐπὶ μὲν σωματῶν γινομένης τῆς κινήσεως ἀληθές ἐστὶ,
 καὶ τὸ ἰσόρροπον βάρους πλατὺ ὄν βραδύτερον καταφέρεται διὰ τὸ ὑπὸ
 πλείονος ἀνέχεσθαι ἀέρος, τὸ δὲ αὐτὸ βάρους βραδύτερον διαιρεῖν τὸν

1 διάστημά τι ἐδέησε τις ἀντιμεταστάσεως ἵνα τί **G** 2 ἐστίν] εἰ τὴν **M** 2. 3 ἐπι-
 φάνεια — ὑπὸ **om. K** 2 ἐπιφάνεια (**ι**: ἐπιφ^α **M**: ἐπιφανεῖα **t** 6 σῶμα δὲ διὰ
 σώματος **Mt**: διὰ σώματος δὲ (**ι****K** 9 αὐτῷ] οὐ τῷ **K**: *τ^ω (* = littera foro ex-
 hausta) **M** 10 τύχει **K** τὰς **om. K** 12. 13 τῷ ἀντιμεθισταμένῳ **K**
 13 ἀέρα αὐτῷ **G** εἰ **om. K** νοήσει· σαυτὸν **K** 16 τούτων **G**: τούτω **K**:
 τούτου **Mt** 17 τούτου **GK**: τούτων **Mt** 19 παραμεῖβειν **Gt** 20 λόγῳ
om. M μένον] μὲν **G** 21 φημὶ ποτέ **Mt** 23. 24 τῷ — ὑπόστασιν **om. G**
 23 οἰκείῳ **K**: ἰδίῳ **Mt** 24 καὶ εἰ **K**: εἰ καὶ **Mt** ἐστὶ χωρὶς **GK**: ἐστὶν ἐκτὸς **Mt**
 25 γὰρ **om. K** 29 τὰς **om. K** 30. 31 θάπτον — κινήσεως **om. K** 31 τοῦτο
G: **om. Mt** 32 βραδύτερον] βραδῶ **G**

πλείονα ἀέρα, εἰ μέντοι διὰ κενοῦ γίνονται ἢ κίνησις, ἢ διαφορὰ τοῦ θάτ- r 8^v
 τονος καὶ τοῦ βραδυτέρου κατὰ μόνην γενήσεται τὴν ἀνισότητά τῶν ῥοπῶν,
 ἢ μέντοι τῶν σχημάτων ἑτερότης οὐδεμίαν ποιήσῃ διαφορὰν, ἀλλ' ὁμοίως
 τὸ πλατὺ καὶ τὸ σφαιρικὸν ἰσόρροπα ὄντα ἐν τῇ αὐτῇ χρόνῳ κατενεχθή- 10
 5 σεται. οὐδὲν γὰρ ἔστι τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐμποδίζον, ἀλλὰ μόνη ἡ φυσικὴ
 ἔστι ῥοπή ἢ εἰς τὴν κίνησιν ἐνεργούσα· ἴσης οὖν οὔσης καὶ ὁμοίας τῆς
 φυσικῆς ῥοπῆς, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐμποδίζοντος, ἴσην
 καὶ ὁμοίαν εἶναι τὴν κίνησιν ἀνάγκη.

p. 217*21 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ὅτι ἔστιν ὕλη
 10 μία τῶν ἐναντίων, θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν
 ἐναντιώσεων.

Δείξας ὅτι οὐδὲ τὸ κατεσπαρμένον κενὸν εἶναι ὀνόματι, ἐπειδὴ αἱ 16
 ἀπορίαι δι' ὧν κατεσκευάζον ὅτι ἔστιν οὕτω τὸ κενὸν ἐκ τῆς μανώσεως
 καὶ πυκνώσεως τῶν σωμάτων ὁλοκῶς εἶναι τὸ πιθανόν, βούλεται καὶ
 15 αὐτὰς ἐπιλύσασθαι, καὶ δεῖκνυσιν ὅτι ἡ πύκνωσις καὶ ἡ μάνωσις οὐ γίνεται
 κατὰ παρεμπλοχὴν κενῶν. προσκέχρηται δὲ τοῖς ἀποδοειγμένους ἐν τῇ
 πρώτῃ λόγῳ. εἴρηται γάρ, φησίν, ὅτι τοῖς ἐναντίοις πᾶσι μία καὶ ἡ αὐτὴ 20
 ὑπόκειται ὕλη (οἷον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ξηροῦ καὶ ὑγροῦ, μαλακοῦ καὶ
 σκληροῦ, καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ἐναντίων), καὶ ἡ αὐτὴ δύναμις ἔστι τὰ
 20 ἐναντία, ἄλλη μὲν οὔσα κατὰ τὴν οὐσίαν παρ' ἕκαστον αὐτῶν, δεχομένη
 μέντοι παρὰ μέρος ἑκάτερον. ὥσπερ οὖν τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ μία
 καὶ ἡ αὐτὴ ἔστιν ὕλη καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἐναντίων, οὕτω δέ, φησί,
 καὶ σώματος ἢ ὕλης ἡ αὐτὴ ἔστι καὶ μεγάλου καὶ μικροῦ· οὐ μόνον γὰρ
 25 τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἔστιν ὕλη, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐτέρων. ὥσπερ οὖν μετα- 25
 25 βάλουσα, φησίν, ἐκ θερμοῦ εἰς ψυχρὸν οὐκ ἀποβάλλουσα τίνα τῶν ἐν
 αὐτῇ μορίων θερμὰ ὄντα, προσλαμβάνουσα δὲ ἕξωθεν ἄλλα ψυχρά, οὕτως
 εἰς ψυχρὸν ἐκ θερμοῦ μεταβάλλει παρεμπλοχὴ τινι τῶν ἕξωθεν προσπιπτόν-
 των, ἀλλ' ἡ αὐτὴ μένουσα ὅλη δι' ὅλης μεταβάλλει ἐκ τοῦ θερμοῦ εἰς τὸ
 30 ψυχρὸν καὶ ἔμπαλιν ἐκ τοῦ ψυχροῦ εἰς τὸ θερμὸν (οὐδὲ γὰρ ἔστι τι μό-
 30 ριον τοῦ πυρὸς ὃ οὐκ ἔην θερμὸν, ἀλλὰ ὅλον δι' ὅλου θερμὸν ἔστιν· ἐν
 οὖν τῇ μεταβολῇ τῇ εἰς τὸ ψυχρὸν ὁμοιομερῶς ὅλον δι' ὅλου μεταβάλλει, 30
 καὶ τὸ δύναμις τῆς ὕλης ἄγεται εἰς ἐνέργειαν. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ λευκοῦ
 καὶ μέλανος καὶ τῶν λοιπῶν· οὐ γὰρ τὸ λευκὸν γινόμενον μέλαν μόρια

1 γένοιτο Mt 2 τοῦ om. K 4. 5 κατενεχθῆσεται (sic) Mt 6 ἔστι om. M καὶ
 ὁμοίας οὔσης traicit K 9 lemma om. K 10 τῶν ἄλλων τῶν Aristoteles 13 πο-
 ρίαι δι' ὧν κατασκευάζον K 15 αὐτὰ K οὐ om. K 16. 17 ἐν τῇ πρώτῃ λόγῳ
 c. 9 18 καὶ ξηροῦ K: ξυροῦ t 20 ἀλλ' ἢ μένουσα t 24 ἔστιν om. Gt 24. 25 με-
 ταβάλλου (sic) K: om. M 26 ἢ θερμὰ ὄντα M 28 ὅλη] ὕλη M 29 ἔστι om. K
 29. 30 μόριον om. M 31 οὖν τῇ εἰς τὸ ψυχρὸν μεταβολῇ t

μὲν ἀπέβαλε τοῦ λευκοῦ ἐξ ὧν λευκὸν ἦν, προσέλαβε δὲ ἐξωθεν μέρια 18^ο
 μέλανα, ἀλλ' ὄλον δι' ὄλου ὁμοιομερῶς ἐτρέπη. ὁμοίως καὶ ὅταν ἐξ
 ἕλαττον θερμοῦ μᾶλλον θερμὸν γίνηται, οὐκ ἀποβάλλον μέρια τινα ψυχρά
 ἀλλὰ δὲ θερμὰ προσλαμβάνον, οὕτως ἐπιτείνει τὴν θερμότητα, ἀλλὰ πάλιν
 5 προπῆ τῆς ὕλης καὶ μεταβολῆ ἕκ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργεῖα), ὥσπερ οὖν 20
 ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ μανώσεως καὶ πυκνώσεως. ἡ γὰρ αὐτὴ
 ὅλη δυνάμει οὕσα τὰ ἐναντία ποτὲ μὲν μανοῦται ποτὲ δὲ πυκνοῦται· ὅταν
 μὲν γὰρ ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβάλλῃ, μανοῦται οὐ τίνα κενὰ ἐξωθεν
 προσλαμβάνουσα, ἀλλ' ὁμοιομερῶς ὅλη δι' ὅλης εἰς μείζονα ὄγκον μετα-
 10 βάλλουσα. ὄλον γὰρ δι' ὄλου τὸ ὕδωρ ἐμανώθη· οὐ γὰρ τινὰ μὲν ἔστιν
 αὐτοῦ μέρια ἀἴρ τινὰ δὲ ὕδωρ, ἀλλ' ὁμαλῶς ὄλον τὸ ὕδωρ ἀἴρ ἐγένετο.
 ὥστε καὶ ἡ μάνωσις δι' ὄλου γέγονε τοῦ ὑποκειμένου. ὡσαύτως δὲ καὶ
 ἡ πύκνωσις οὐκ ἀποβολῆ κενῶν γίνεται, ἀλλὰ μεταβολῆ τῆς οὐσίας· ὁμοιο- 40
 μερῶς γὰρ κἀνταῦθα ὁ πᾶς ἀἴρ ἐπυκνώθη καὶ μετέβαλεν εἰς ὕδωρ, καὶ
 15 οὐκ ἔστιν εὐρεῖν τι μέρειν ὃ μὴ μετέβαλε, καίτοι εἰ ἡ πύκνωσις συνίζησις
 ἦν εἰς τὰ κενὰ, οὐκ ἂν ἦν ὁμοιομερῆς ἡ μεταβολή.

Εἶτα καὶ ἐπὶ σαφέστερον μεταβαίνει παράδειγμα. ὥσπερ γάρ, φησί,
 τὴν τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρειαν δυνατόν ποιῆσαι ἐλάττονος κύκλου
 (δυνατόν γὰρ τὸ ἡμικύκλιον ποιῆσαι δίμοιρον ἐλάττονος κύκλου), ὥσπερ
 20 οὖν ἐπὶ τούτων καίτοι ὁμοιομερῶν ὄντων τῶν τοῦ κύκλου τμημάτων, ὅταν 40
 ἡ τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρεια συνάγῃται καὶ γίνηται ἐλάττονος κύκλου
 περιφέρεια, ὁμοίως τῆς περιφερείας πανταχόθεν συνιούσης, γίνεται μὲν τὰ
 μέρια μᾶλλον κυρτὰ ἢ πρότερον, καὶ οὐ δήπου τινὰ ἦν ἐν τῷ μείζονι
 κύκλῳ ἃ οὐκ ἦν κυρτὰ ἀλλ' εὐθέα, καὶ ταῦτα ἐκάμφθησαν ἐν τῷ συνάγε-
 25 σθαι τὴν περιφέρειαν, ἀλλ' ὁμαλῶς ὅλης οὐσης κυρτῆς τῆς τοῦ μείζονος
 κύκλου περιφερείας ἡ αὐτὴ πάλιν ὁμαλῶς κυρτοτέρα γέγονε, καὶ πάλιν ἡ
 τοῦ ἐλάττονος κύκλου περιφέρεια γένοιτο ἂν μείζονος κύκλου τῆ αὐτῆ 60
 λόγῳ, ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἀνίεται ἡ ἐπιτείνεται ἡ κυρτότης οὐδενὸς ἐν
 τῷ κύκλῳ διαλείμματος ὄντος, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ μανώσεως ἔχει καὶ πυ-
 30 κνώσεως, καὶ σμικρότητος καὶ μεγέθους. οὐ γὰρ προσλαβούσα συστέλλε-
 ται, ἀλλ' οὐδὲ διαστολῆ τῶν μορίων καὶ παρεμπλοκῆ κενοῦ, ὡς ἐπὶ τῆς
 διαστολῆς τοῦ ἐρίου γίνεται, οὕτως ἐκ μικροῦ μείζον γίνεται, ἡ συνιζανόν-
 των εἰς τὰ κενὰ τῶν μορίων πάλιν ἐκ μεγάλου μικρόν, ἀλλὰ μία καὶ ἡ
 αὐτὴ ὅλη ἀμφοῖν δυνάμει οὕσα ἐκότερον, οὕτως ἐνεργεῖα γίνεται, ὥσπερ 81^ο
 35 εἶπον καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας ἡττον κυρτῆς ἢ μᾶλλον γινο-

1 τοῦ om. M   ἔξω M   3 ἕλαττον t: ἐλάττονος GK M   γίνηται Gt   4 ἀλλὰ
 δὲ] ἀλλὰ M   προσλαμβάνων K   7 οὕσα δυνάμει M   8 οὐ κενὰ τινα M
 10. 11 μὲν μέρια αὐτοῦ ἔστιν t   11 ὁ ἀἴρ M   16 ὁμοιομερῶς compend. M: ὁμοιο-
 μερῆς t   18 περιφέρειαν t   21 μείζονος om. K   γίνεται K   23 ἡ τὸ (sic)
 πρότερον M   24. 25 συναγέσθαι K   25 ὁμαλῶς (it: ὁμῶς KM   26 κυρτῶ G:
 κυρτωτέρα t   27 κύκλῳ priore loco (t   γένοιτ' ἂν t   28 ἡ πυκνώτης K
 29 διαλείματος K   30 προσλαβούσα τι ἡ ὅλη t   31 διαστολῆ M: μία στολή (t: διασου-
 στολή (?) K: διασυστολῆ t   33 κενὰ] κατὰ K   35 τῆς τοῦ] τοῦ δευτέρου K

μένης συμβαίνειν. ὡσπερ δὲ ἄλλαις ποιότησιν ἄλλαι πολλάκις ἔπονται, 8 1^ο
 οἷον τῆ ψύξει ἢ πύκνωσις ἢ τῆ ὑγρότητι ἢ λευκότης ἢ τῆ θερμότητι ἢ
 ξηρότητι, οὕτω, φησί, καὶ τῆ μὲν μανώσει ἔπεται ἡ κρυφότης, τῆ δὲ
 πυκνώσει ἢ βαρύτητι. αὐταὶ μὲν οὖν, ἢ βαρύτητι λέγω καὶ ἡ κρυφότης,
 5 πάντως ἔπονται ἢ μὲν τῆ μανώσει ἢ δὲ τῆ πυκνώσει, καὶ ἄλλα δὲ δύο 5
 ἔπονται ταύταις, φησὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τῆ μὲν πυκνώσει τὸ σκληρόν, τῆ
 δὲ μανώσει τὸ μαλακόν. ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάντων, φησί· διαφωνεῖ γὰρ ἐπὶ
 σιδήρου καὶ μολύβδου· ὁ μὲν γὰρ μολύβδος πυκνὸς ὦν μαλακὸς ἔστιν, ὁ
 δὲ σιδηρὸς μαλόντερος μὲν τοῦ μολύβδου, σκληρότερος δέ. ὥστε τῆ μα-
 10 νώσει καὶ τῆ πυκνώσει δύο ἑκατέρω ποιότητες ἔπονται, τῆ μὲν μανώσει
 αἰεὶ μὲν τὸ κοῦφον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ τὸ μαλακόν, τῆ δὲ πυκνώσει
 αἰεὶ μὲν τὸ βαρὺ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ τὸ σκληρόν. ταῦτα δὲ ἐπίτηδες 10
 εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης· ἐπειδὴ γὰρ διὰ τοῦτο ἔλεγον ἐκεῖνοι τὸ μανὸν
 κοῦφον εἶναι, διότι κενὰ ἔχει πλείονα κατεσπαρμένα (ταῦτα γὰρ αἷτια εἶναι
 15 τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς), διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸς φησὶν ὅτι τῆ μὲν μανώσει
 κρυφότης ἔπεται, τῆ δὲ πυκνώσει βαρύτης, ὦν ἡ μὲν κρυφότης αἷτια τῆς
 ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς, ἡ δὲ βαρύτης τῆς ἐπὶ τὸ κάτω. ὥστε, φησὶν, ὅτι μὲν
 κενὸν οὐκ ἔστιν οὔτε χωριστὸν οὔτε κατεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασιν,
 ἱκανῶς δέδεικται, εἰ δέ τι, φησί, φίλον τὸ κινήσεως ἀπλῶς αἷτιον, τοῦτο 15
 20 κενὸν καλεῖν, καλεῖται οὕτως βαρύτητα καὶ κρυφότητα τὸ κενόν, μᾶλλον
 δὲ τὴν ὕλην τὴν τούτων δεκτικὴν. ἡ μὲν οὖν κρυφότης, φησί, καὶ ἡ βα-
 ρύτης κινήσεως αἷτια εἰσὶ τοῖς σώμασι, σκληρότης δὲ καὶ μαλακότης πά-
 θους καὶ ἀπαθείας· τὰ μὲν γὰρ μαλακὰ εὐπαθέστερα, τὰ δὲ σκληρὰ δυσπα-
 θέστερα.
 25 Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐκ τούτων δὲ ἐπιλελυμένοι ἂν εἶεν αἰ
 ἀπορίαι. καὶ ὅτι κινήσεις ἔσται καὶ κενῷ μὴ ὄντος, προφανές (ἀντιπερίστα-
 ται γὰρ τῷ κινουμένῳ ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ), ἐκεῖνοι δὲ μήπω ἐπιστήσαντες 20
 τῆ ἀντιπεριστάσει τῶν σωμάτων ἠπύρουν πῶς ἂν κινήσεις γένοιτο κενῷ
 μὴ ὄντος· ὠθηρομένου γὰρ ὑπὸ τοῦ κινουμένου τοῦ ἔμπροσθεν κυμαίνειν
 30 ἀνάγκη τὸν οὐρανόν. εἰ τοίνυν ἀντιπερίσταται ἀλλήλοις τὰ σώματα, καὶ
 κινήσεις ἔσται ὀηλονότι καὶ οὐ κυμαίνει ὁ οὐρανός. λείπεται δὴ τὸ ἐπὶ τῶν
 σωμάτων τῶν ἐξ ἐλάττονος εἰς μείζον σῶμα μεταβαλλόντων, ὅλον ἐξ ὕδα-
 τος εἰς ἀέρα. φασὶν οὖν, ἐπειδὴ μάνωσις καὶ πύκνωσις γίνεται κατὰ με-

1 συμβαίνειν t: συμβαίνει GK M   2 τῆ extremum om. Gt   2. 3 ἡ ξηρότης KM: ἡ ξηρό-
 τητι Gt   4 αὐταὶ t: αὐτῆ KM: αὐτῆ G   5 πάντω K   6 τὸ (post ἐπὶ) om. K
 7 ἀλλ' οὐκ Gt: ἀλλ' οὐκ ἂν K: ἀλλὰ καὶ M, at cf. Themist. p. 308, 20 sqq.   7. 8 φησιν.
 ἐπὶ γὰρ σιδήρου καὶ μολύβδου διαφωνεῖ t   8 μολύβδου et μολύβδος K   9 μανώτερος GKt
 10 τῆ (post καὶ) om. K   ἐκάτερα K   11 τὸ (ante πολὺ) om. K   12 τὸ (ante
 πολὺ) om. KM   15. 17 διὰ — φορᾶς om. K   15 οὖν M: om. Gt   16 αἷτια
 τῆς Mt: αἷτιας G   19 τὸ τῆς κινήσεως M   22 αἷτ' M: αἷτια G   εἰσι KM:
 ἔστι Gt   23 δὲ om. G   25 ἐπιλελυμένοι K   26 προφανῶς K   27 μή-
 πως K   31 κυμανεῖ t   δὴ KM: δὲ Gt   32 τῶν om. K   μείζον σῶμα M:
 μείζονα σῶμα (sic) K: μείζονα σώματα Gt   33 ἀέρα Gt: ὕδωρ KM

ταβολήν τῶν σωμάτων, καὶ οὐ τῷ εἰς τὰ κενὰ χωρεῖν, ὅταν ἐξ ὕδατος εἰς
 ἀήρ γένηται, πιλεῖται ὁ ἔξωθεν ἀήρ ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ γενομένου, καὶ
 τῇ ὠθήσει πυκνοῦται, πυκνούμενος δὲ ἐλάττονα κατέχει τόπον· καὶ οὕτως 20
 οὔτε δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ γίνεται οὔτε τὸ πᾶν κυμαίνει, ἀλλὰ τὸ
 5 ἀξέτησαν σῶμα γέγονεν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ μειωθέντος. τοῦτο δὲ πολλήν
 ἀπορίαν ἔχειν μοι φαίνεται· τίτι γὰρ λόγῳ ὠθησις πυκνοῦ, συνιδεῖν οὐκ
 ἔχω. ἡ μὲν γὰρ ὠθησις κινεῖ τὸ ὠθούμενον, ἡ κίνησις δὲ θερμαίνειν
 πέφυκε, τὸ δὲ θερμαίνόμενον μακροῦται· πῶς οὖν οἶόν τε πύκνωσιν ὑπὸ 20
 τῆς ὠθήσεως γενέσθαι; τοῦναντίον γὰρ ἐκ τοῦ λόγου μακρώσεως μᾶλλον
 10 αἰτία, οὐ πυκνώσεως, φαίνεται. ἄλλως τε ἐν θέρους ὥρα πολλοῦ ὄντος τοῦ
 καύματος, καὶ τοῦ ἀέρος λεπτομερεστάτου ὄντος, πῶς οὐ γελοῖον τὸ λέγειν
 ὅτι τὸ ἐξατμιζόμενον ὑπ' ἐμοῦ ὕδωρ, ὅταν ἀτμὶς γένηται ἢ καὶ ἀήρ,
 ὠθεῖ τὴν ἐξωθεν ἀέρα καὶ πυκνοῖ; πῶς δὲ οὐ τοῦναντίον ἢ ἀτμὶς ὀμιλή-
 15 σασα τῷ περιέχοντι πολλῶ μᾶλλον λεπτόνεται ὑπὸ τῆς τῶν ἀκτίνων παρα-
 τρίψεως; ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν τῷ θέρει μάλιστα τὸ ὕδωρ ἐξατμιζέται καὶ 25
 εἰς ἀέρα μεταβάλλει, εἰ ταύτῃ τὸς ἐγένετο τῷ ἀέρι τῷ ἐξ ὕδατος μετα-
 βάλλοντι τῷ ὠθεῖσθαι τὸν ἐξωθεν ἀέρα καὶ πυκνοῦσθαι, ἔδει μᾶλλον
 πυκνοῦσθαι τὸν ἀέρα ἐν τῷ θέρει. πολὺ γὰρ τὸ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν
 μεταβάλλον εἰς ἀέρα ὕδωρ· ὥστε πυκνότερος ἔμελλεν ὁ ἀήρ εἶναι ἐν θέρει
 20 ἢ ἐν χειμῶνι. εἰ γὰρ ἀληθὴς οὗτος ὁ λόγος, εἰλήφθω μοι ἡ χειμερινῆ
 τοῦ ἀέρος σύστασις. εἶτα ἀρχέσθω τὸ ὕδωρ κατὰ τὸν τοῦ ἔαρος καιρὸν
 καὶ τὴν τῶν θέρους μεταβάλλειν εἰς ἀέρα· ἀνάγκη δὴ πού, ὅσῳ ἂν
 πλείων ἢ μεταβολὴ γίνηται, πλείω τὸν ἐξωθεν πυκνοῦσθαι ἀέρα· ὥστε 40
 συμβήσεται τὸν τοῦ θέρους ἀέρα πυκνότερον εἶναι τοῦ ἐν τῷ χειμῶνι ἀέρος,
 25 τοῦτο δὲ ἄλογον. οὐκ ἄρα, ὅταν ὕδωρ εἰς ἀέρα μεταβάλλῃ, πυκνοῖ τὸ γε-
 νόμενον σῶμα τῇ ὠθήσει τὸν ἐξωθεν ἀέρα, καὶ ταύτῃ τὸν ἑαυτῷ ποιεῖ
 ἢ οὖν εἰς ἰσόσηκα μεταβάλλουσι τὰ στοιχεῖα. ἢ δεῖ νοεῖν ὅτι ὅσον ἐνταῦθα
 ὕδωρ μεταβάλλει εἰς ἀέρα, τοσοῦτος ἀλλαχοῦ ἀήρ εἰς ὕδωρ μεταβάλλει.
 ἀλλὰ τὸ μὲν ἀδύνατον, τὸ δὲ πλασματώδες. ὅτι μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ εἰς ἀέρα 45
 30 μεταβάλλον εἰς μείζονα ὄγκον μεταβάλλει, ἢ αἰσθησις μαρτυρεῖ· οἱ πίθοι
 γὰρ καὶ οἱ ἀσκοὶ τοῦ γλεύκου ῥήγνυνται τοῦ οἴνου εἰς πνεῦμα μεταβάλ-
 λοντος καὶ μὴ ἔχοντος ἐν τῷ ἀσκή χώραν. καὶ ἡ λιγνὺς δὲ καὶ ὁ καπνὸς

1 οὐ τῷ t: οὕτω KM: οὕτως G   2 γένοιτο K   3 κατέγειν K   6 ὠθεσις K
 6. 7 οὐκ ἔχω] ἐτέρω K   8 οὖν om. G   10 αἰτία (i)   ὦτα K   11 κάμα-
 τος G   12 ἢ om. K   14. 15 πολλῶ— παρατρίψεως om. M   14 ἀκτίνων] ἐναν-
 τίων K   14. 15 περιτρίψεως (i)   15 ἐξατμιζέται τὸ ὕδωρ M   16 ἐγένετο M
 17 ἀέρα om. Gt   17. 18 ἔδει μᾶλλον πυκνοῦσθαι om. K   18 τὸ om. t   καιρὸν
 om. K   19 μεταβάλλει t   πυκνότερος (i): πυκνὸ M: πυκνότερον K: πυκνώτε-
 ρος t   ὁ ἀήρ ἔμελλεν M   21 τὸν om. K   ἔαρος Diels: ἀέρος libri   22 ὅσον
 ἂν M   23 πλείων Mt: πλείω GK   γίνεται K   24 πυκνότερον t   25 μετα-
 βάλλῃ t: μεταβάλλ K M: μεταβάλλῃ G   25. 26 γινόμενον t   26 ἐαυτῇ K   27 ἢ οὖν]
 εἰ οὖν K   εἰς om. M   28 τοσοῦτο M   29 πλατώδες K   31 ^{πεπληρωμένους} ῥήγνυνται M
 32 λιγνὺς K

πολλῶ πλείων ἐστὶ τοῦ ὄγκου τοῦ ξύλου καὶ τοῦ ἐλαίου· οὐ γάρ, ὡς τινές s 1^r
 φασι, κοινορτοῦ δίκην σκεδαννόμενος ὁ καπνὸς πλείονα τόπον κατέχει τοῦ
 γεννήσαντος σώματος, οὐχ ὡς μείζων ὢν κατὰ τὸν ὄγκον ἀλλ' ὡς οὐ συνε-
 χῆς. τοῦτο γὰρ ἐναργῶς ψεῦδος· μάλιστα μὲν γὰρ οὐ τοσαύτη ἐστὶν ἡ s 10
 ἀναλογία τοῦ κοινορτοῦ συνηγμένου καὶ ἐσκεδασμένου, ὅση ἢ τοῦ καπνοῦ
 καὶ ἢ τῆς γεννώσης αὐτὸν οὐσίας, ἔπειτα δὲ ἐκ τῶν ὠμολογημένων καὶ
 τοῦτο ἐλέγχωμεν· πόθεν ἐρρήγνυντο οἱ πεπληρωμένοι τοῦ γλεύκου πίθιοι
 καὶ ἀσχοί, εἰ μὴ τὸ γινόμενον ἐκ τοῦ γλεύκου πνεῦμα μείζον ἦν κατὰ τὸν
 ὄγκον τοῦ γεννήσαντος σώματος; εἴθην οὐδὲ μεστοὺς εἰώθασι πληροῦν τοὺς
 10 ἀσχοὺς ἢ τοὺς πίθους τοῦ γλεύκου διὰ τὸ ἔχειν χώραν τὸ γινόμενον
 πνεῦμα, τῶν δὲ πίθων τὰ στόματα | οὐδὲ τελειῶς ἀποφράττουσιν, ἀλλ' s 1^v
 ἐῶσι διέξοδον τῆ πνεύματι. σαφέστατον δὲ καὶ τὸ τῆς ἐμπνευματώσεως
 τῆς τροφῆς. εἰς μείζονα γὰρ ὄγκον προφανῶς ἐμπνευματωθεῖσα ἢ τροφή
 μεταβάλλεται· συναισθανόμεθα γοῦν τοῦ ὄγκου καὶ τῆς διαστάσεως τῆς
 15 γαστροῦ. ὅτι μὲν οὖν οὐκ εἰς ἰσότηκα γίνεται ἢ μεταβολῆ τῶν σωμάτων,
 πρόδηλον, τὸ δὲ λέγειν ὅτι ἐμοῦ ἐνταῦθα ἐξατμίσαντος ὀλίγον ὕδωρ ἢ
 ἔλαιον ἐξ ἀνάγκης ἀλλαγῶ τοσοῦτος ἀήρ μεταβάλλει εἰς ὕδωρ. πλασμα- s
 τῶδες. πῶς δὲ καὶ οὐκ ἄλογον τὸ διὰ τὸ ἐμὲ ἐξατμίσει ὀλίγον ὕδωρ τὸν δλον
 ἀέρα κινῆσαι, ἵνα καταλάβῃ τὸν τόπον τοῦ ἀλλαγῶ ἀέρος μεταβάλλοντος
 20 εἰς ὕδωρ; τοῦτο οὖν τῶς ἠπορρήσθω μέχρις ἂν λύσεως τῆς δευτέρας τύχη.
 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ὅτι ἐστὶν ὕλη μία
 τῶν ἐναντίων. ὑποκειμένων, τουτέστι τῶν ἐν τῇ πρώτῃ λόγῳ ἀπο-
 δεδειγμένων, ὅτι μία ἐστὶν ἢ υποκειμένη τοῖς ἐναντίοις ὕλη, καὶ ὅτι δυ-
 νάμει οὐσα ὄν (τὸ γὰρ εἶδος τὸ ὄν) γίνεται ὄν ἐνεργεία, ἐτέρα μὲν
 25 οὐσα κατ' οὐσίαν πάντων τῶν ὄντων, λέγω δὲ τῶν εἰδῶν, οὐδέποτε μὲν- 10
 τοι ἐκτὸς εἶδους οὐσα.

p. 217•26 Ἔστι δὲ καὶ σώματος ὕλη καὶ μικροῦ καὶ μεγάλου ἢ αὐτῆ.

Ὅτι οὐ μόνον τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῆ ὕλη, ἀλλὰ καὶ σώματος. καὶ
 30 ἐπειδὴ μεταβάλλουσι κατὰ τοὺς ὄγκους ποτὲ μὲν μείζονα ποτὲ δὲ ἐλάττονα s
 γινόμενα, καὶ τοῦ μεγάλου, φησί, καὶ τοῦ μικροῦ ἢ αὐτῆ ἐστὶν ὕλη μετα-

1 πλείων K   2 σκεδαννόμενος K   3 ὢν κατὰ τὸν ὄγκον K: νῦν κατὰ τὸν ὄγκον M:
 τὸν ὄγκον ὢν Gt   4 ψεῦδος (sic) K: οὐ ψεῦδος M   5 ἐσκεδασμένου K: σκεδανν M
 ὅση] ὡς ἢ K   6 γεννώσις K: γεννησάσης t   αὐτῶν K   δὲ καὶ ἐκ Mt   ὁμολογη-
 μένων K: ὁμολογουμένων M   7 fort. πόθεν (γάρ) ἐρρήγνυντο K   8 γινόμενον G
 10. 11 τὸ γινόμενον πνεῦμα χώραν traicit M   12 δι' ἐξοδον G   σαφέστερον Mt
 14 οὖν M   15 οὖν om. G   18 καὶ om. Gt   19 κινηθῆναι t   20 ἠπορρή-
 σθω t   τύχοι KM   21. 22 ὑποκειμένων—ὑποκειμένων M: ὑπο K: ὑποκειμένων ceteris
 omissis Gt   22 τῆ KM: om. Gt   25 κατὰ t   25. 26 οὐδέποτε μέντοι om. K
 27. 28 καὶ μικροῦ—αὐτῆ om. K   27 μικροῦ καὶ μεγάλου M: μεγάλου καὶ μικροῦ (cf.
 v. 31 et p. 695, 23) t Arist.   30 μεταβάλλουσα K   31 ὕλη ἐστὶ traicit t

βαλλουσα εις ἐκάτερον. τεκμήριον δὲ τούτου, φησίν, ὅτι ἐν τῇ μεταβολῇ 81
τῶν σωμάτων οὐδὲν ὀρῶμεν οὔτε τῷ μείζονι γινομένῳ ἔξωθεν προσγινο-
μενον, οἷον ὅταν ὕδωρ ἀγρὸν γένηται, οὔτε τοῦ γινομένου ἐλάττονος ὑφαι-
ρούμενόν τι.

5 p. 217*31 Ὁμοίως τοίνυν καὶ ἐὰν ἀγρὸν πολλὸς ὢν ἐλάττων γίνηται.

Ἔστι οὐ μόνον ὅταν παντελὴς ἢ ἡ μεταβολή, τοῦτο συμβαίνει, ἀλλὰ 28
καὶ ὅτε τὰ αὐτὰ μᾶλλον καὶ ἧττον γίνονται, οἷον ἐκ μανοτέρου ἀέρος ἧττον
μανὸς ἢ, καὶ ἐκ θερμότερου ἧττον θερμὸς· κἀναυθὰ γὰρ ἡ ὕλη δυνά-
μει οὕσα μεταβάλλει εἰς ἐκάτερον. 26

10 p. 217b2 Ὡσπερ γε καὶ ἡ τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρεια καὶ
κυρτότης.

Πάνου ἐναργὲς τὸ παράδειγμα· ὅταν γὰρ τὸ ἧττον κυρτὸν μᾶλλον
κυρτὸν γένηται, οὔτε ἔξωθεν κυρτὰ τινα μόρια ἐν αὐτῷ γέγονεν, οὔτε ἦν
τι ἐν αὐτῷ, ὃ πρὸ τούτου μὴ ὄν κυρτὸν, ἀλλ' [ὀμαλὸν] εὐθύ, ὕστερον
15 γέγονε κυρτὸν, ἀλλ' ὀμαλῶς καὶ πρὸ τούτου κυρτὸν ἦν καὶ ὕστερον μᾶλλον 20
κυρτὸν γέγονεν.

p. 217b4 Ἡ αὐτὴ οὕσα ἢ ἄλλη.

Ἔστι καὶ ἡ αὐτὴ περιφέρεια ἐκ τοῦ ἧττον κυρτοῦ μᾶλλον κυρτὴ γέ- 28
νηται, ἧγουν ἄλλη περιφέρεια γένηται ἄλλη περιφέρεια μᾶλλον κυρτή, τὸ
20 αὐτὸ γίνεται. οὐδὲ γὰρ τῷ εἶναι διαλείμματι ἐν ταῖς περιφερείαις, ὃ
πρότερον οὐκ ἦν κυρτὸν, οὕτω γίνεται μᾶλλον κυρτὸν, ἀλλ' ὀμαλῶς καὶ
πρότερον ὄλη οὕσα ἧττον κυρτή, ὕστερον πάλιν ὀμοιομερῶς μετέβαλε καὶ γέ-
γονε μᾶλλον κυρτή· τὸ γὰρ ἧττον κυρτὸν οὐ τῷ ἔχειν διαλείμματα ἀ μὴ ἔστι 40
κυρτὰ ἧττον κυρτὸν λέγεται, ἀλλὰ τῷ ὑφειμένως κεκάμφθαι ὄλον δι' ὄλου.

1 τοῦτο K 3 γένοιται (sic) K 5 καὶ—γίνηται om. K ἐὰν M: ἀν τ
ἐλάττων M: ἐν ἐλάττωνι t, qui continuat ex Arist. γίνηται (sic) ὄγκω κτλ. 6 ὅταν
om. G 7 δε] ὅταν M γίνηται M: γίνηται G οἷον (εἰ)? μανοτέρου GK

8 ἢ KM: ἢ (i: om. t θερμότερου KM: θερμοῦ Gt θερμῶς G 9 ἐκάτερον t: ἐκά^{τε} GM:
ἐκάτερα K 10 γε καὶ KM: γε οὐδ' t Aristoteles 10. 11 κύκλου—κυρτότης om. K
13 prius οὔτε om. K: οὐκ M 14 ὀμαλὸν delevi εὐθύ (cf. p. 696, 24) scripsi:

εὐθὺς libri 17 ἢ—ἄλλη M: * αὐ^{τε} οὕσα nec plura K: lemma ὅς γὰρ τὸ διαλείπειν—
κοῦφον t, qui superius lemma usque ad ἀλλ' εὐθύ continuaverat 18 μᾶλλον κυρτοῦ
traicit M κυρτοῦ] fort. κυρτή 19 ἢ γούν Mt ἄλλη περιφέρεια (altero loco)
GMt: ἄλλη περιφέρεια K: deleverit Diels μᾶλλον om. G 20 τῷ t: τὸ GKM
21 καὶ] ἢ M 22 οὕσα ὄλη M 22. 23 ὕστερον—κυρτή om. G 23 μᾶλλον
κυρτὴν K οὐ τῷ] οὕτω M: οὐ τὸ K 24 τῷ] τὸ M

p. 217^b12 Ὡσπερ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια συναγομένη εἰς σ1^v
ἔλαττον.

Τὰ αὐτὰ πάλιν ἐν τούτοις λέγει, ὅθεν ἀπὸ ταύτης τῆς ῥήσεως, ἧς 46
παρεθέμεθα, ἕως τοῦ “συναγωγῆ καὶ διαστολῆ τῆς αὐτῆς ὕλης” νοθεύουσιν
5 οἱ ἐξηγηταί. ἕως δὲ ἐπαναληψίς ἐστίν.

p. 217^b16 Δύο γάρ ἐστίν ἐφ’ ἑκατέρου, τοῦ τε μανοῦ καὶ τοῦ
πυκνοῦ.

Τοῦτο συνεχές ἐστὶ τῆ ἄνω. εἰπὼν γάρ “ἔστι δὲ τὸ μὲν πυκνὸν βαρὺ,
τὸ δὲ μανὸν κοῦφον”, ἐπάγει τὸ δύο γάρ ἐστίν ἐφ’ ἑκατέρου, τούτέστιν 50
10 ἐξ ἑκατέρου, τῷ τε μανοῦ καὶ τοῦ πυκνοῦ, δύο ποιότητες γίνονται· τῆ
μὲν γὰρ μανῶ παρακολουθεῖ τὸ κοῦφον καὶ τὸ μαλακόν, τῆ δὲ πυκνῶ τὸ
βαρὺ καὶ τὸ σκληρόν.

p. 217^b19 Διαφωνεῖ δὲ τὸ βαρὺ καὶ τὸ σκληρόν ἐπὶ μολίβδου καὶ
σιδήρου. |

15 Τούτέστιν οὐκ αἰεὶ τὸ βαρύτερον καὶ σκληρότερον· μολίβδος γοῦν σι- s 2^v
δήρου βαρύτερος μὲν μαλακώτερος δέ.

p. 217^b21 Οὔτε ἀπλῶς οὔτε ἐν τῆ μανῶ οὔτε δυνάμει.

Ἀπλῶς μὲν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἕξω τῶν σωμάτων ἀθρόον κενόν, ὡσπερ
ὑπελάμβανόν τινες τὸν ἀέρα μὴ εἶναι σῶμά τι ἀλλὰ κενόν, ἧγουν ὡς οἱ
20 Πυθαγόρειοι τὸ ἕξω τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ’ οὔτε ἐν τοῖς σώμασι κενά τινα
εἶναι μεγαλομερῆ, εἰς ἃ τὰ μέρια τοῦ μανοῦ σώματος συνιζάνοντα πυκνό- 5
τερον ποιεῖ τὸ ὄλον. τὸ δὲ οὔτε δυνάμει ἀντὶ τοῦ ὡς ἐγκεκραμένον, ἧ
ὅτι οὐδὲ ὡς τόπου χρεῖαν πληροῦν, ὅπερ κενὸν μὲν ἐστίν, οὐδέποτε δὲ
χωρὶς σώματος· περὶ τούτου γὰρ τελευταῖον διελέχθη, ἐνθα ἔλεγεν ὅτι
25 δειχθήσεται τὸ κενόν “ὡς ἀληθῶς κενόν.”

1 ὡσπερ KM: Ἔτι ὡσπερ t 1. 2 περιφέρεια — ἔλαττον om. K 1 περιφέ-
ρεια t 3 ἦν M 4 συναγωγῆ καὶ διαστολῆ KM 6 ἐφ’ Kt: ἀφ’ M
6. 7 μανοῦ καὶ τοῦ πυκνοῦ M: πυκνοῦ ceteris omissis K: πυκνοῦ καὶ τοῦ μανοῦ t
8 τῆ t: τὸ GK: τοῦ M γὰρ om. G [ἔστι] ὅτι M 9 μανὸν καὶ κοῦ-
φον M τὸ (ante δύο) om. K 10. 11 τὸ μὲν γὰρ μανὸν K 13. 14 τὸ βαρὺ—
σιδήρου om. K 15 μολύβδος K γοῦν KM: γὰρ Gt 17 (ὅθ’ ἀπλῶς t
οὔτε ἐν—δυνάμει om. K 19 ἧγουν om. KM 20 τὸ om. M οὔτε] fort.
οὔδ’ 21 εἶναι] ἐστὶ M 22 τοῦ Mt: τοῦτο GK: fort. τοῦ (οὔτε) ἐγκεκρα-
μένον G 24 τούτου om. G: τούτον (sic) K τελευταῖον KM: τοῦ τελευταίου G:
τελευταῖον (sic) t διελέχθη scripsi: διελέχθη K: διελέχθη GM ἔλεγεν c. 8
p. 216=27 25 δειχθήσεται t

p. 217^b21 Εἰ μὴ τις βούλοιοτο καλεῖν τὸ κενὸν πάντως τὸ αἷτιον ε 2^r
τοῦ φέρεσθαι.

Εἴ τις βούλοιοτο, φησί, καινοτομεῖν τὰ ὀνόματα καὶ κενὸν λέγειν τὸ 12
κινήσεως αἷτιον, λέγοι ἂν ὁ τοιοῦτος τὴν ὄλην τοῦ βαρέος καὶ κούφου
5 κενόν· ταῦτα γὰρ κινήσεως αἷτια. κατὰ γὰρ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν
οὐ κινήσεως αἷτια ἢ ὄλη, ἀλλὰ τοῦ εὐπαθῆ ἢ δυσπαθῆ εἶναι τὰ πράγματα.

p. 217^b27 Καὶ περὶ μὲν κενού, πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστι. 15

Ἵτι οὐκ ἔστι μὲν ὡς διάστημα χωριστὸν σώματος οὔτε ἔξωθεν τῶν
σωμάτων οὔτε ἐν τοῖς σώμασι κατεσπαρμένον. εἴρηται.

10 p. 217^b29 Ἐχόμενον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν ἐπελθεῖν καὶ περὶ
χρόνου.

Οὐδενὸς ἦττον τῶν προειρημένων τοῦ φυσικοῦ ἐστὶ καὶ περὶ χρόνου
διαλαβεῖν· καὶ γὰρ οὗτος τῶν παρακολουθούτων ἐστὶ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς 20
πράγμασι. τῇ αὐτῇ δὲ πάλιν ὁδῷ καὶ ἐπὶ τοῦτο βαδίζει, πρότερον ζητῶν
15 εἰ ἐστὶν ἢ μὴ ἔστι, καὶ ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρῶν, εἶτα ἐφεξῆς τὰ ἀκόλουθα,
λέγων ὅτι τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸ ὁποῖόν τί ἐστὶ. πρῶτον δὲ ἐπιχειρεῖ ὅτι οὐκ
ἐστὶν ὁ χρόνος. καίτοι γε ἐναργεῶς ὄντος ὅτι ἔστιν ὁ χρόνος, ὅμως οὐκ
εὐκαταφρονήτους λόγους τίθησι, δι' ὧν πειρᾶται δεικνύσθαι ὅτι οὐκ ἔστιν
ὁ χρόνος. τοῦ χρόνου, φησί, τὸ μὲν παρελήλυθε καὶ οὐκ ἔστι, τὸ δὲ
20 μέλλει καὶ οὐπω ἐστὶ (οὗς γὰρ ταῦτα τοῦ χρόνου μέρος, τὸ παρελη-
λυθὸς καὶ τὸ μέλλον). ἑκάτερον δὲ τούτων οὐκ ἔστιν, ἐξ οὐκ ὄντων ἄρα 25
σύγκριται ὁ χρόνος· τὸ δὲ ἐκ μὴ ὄντων συγκρίμενον οὐδὲ αὐτὸ ἐστὶ (τοῦ
γὰρ ὄντος τὰ μέρη καὶ αὐτὰ ὄντα), οὐκ ἔστιν ἄρα ὁ χρόνος. ἔτι πᾶν,
φησί, τὸ διαστατὸν καὶ μεριστὸν ἢ καθ' ὅλα ἅμα τὰ μέρη συνέστηκεν
25 ἢ κατὰ τινα μέρος, καθ' ὅλα μὲν, ὡς τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ, κατὰ μέρος δέ,

1 βούλεται Aristoteles καλεῖν Kt: φ^r M 1 τὸ κενόν KM: κενόν t 1. 2 πάντως
τὸ αἷτιον τοῦ φέρεσθαι om. K 1 πάντως (sed ante καλεῖν ponit) t: τοῦ π^r (παντός?
cf. Arist. cod. E' M 3 καινοτομεῖν K 3. 4 τὸ κινήσεως αἷτιον λέγειν traicit M
4 λέγει ἂν G: λέγει ἂν K 5 τὸ (post καὶ) om. M 6 τοῦ t: τῷ G: τὸ KM 7)
εἰς K 7 lemma habet G 8 ἔστιν (om. μὲν) Mt 9 ἔξω, ut solet, G: ἔξωθε K
ante v. 10 tit. Περὶ χρόνου t 10 lemma om. K 10. 11 ἐπελθεῖν καὶ περὶ χρόνου M:
περὶ χρόνου ἐπελθεῖν t 12 καὶ om. G 14 δὲ καὶ πάλιν M τούτου G: τούτου t
16 ποῖόν G 17 καίτοι γε ἐναργεῶς ὄντος ὅτι ἔστιν ὁ χρόνος om. G 17. 18 ὅμως
οὐ καταφρονήτους K 20 δὲ— δὲ K 23. 24 ἄρα— φησί, τὸ] ὡς τὰ ζῶα καὶ τὰ
φυτὰ M 24 καθ' ὅλα K: καθ' ὅλα, ut videtur, M

ὡς ὁ ἀγών· τῷ γὰρ πάλιν ἐνεστηκέναι ἢ πυγμῆν ὁ ἀγών λέγεται ἐνε- s 2
 στηκέναι. ὁ δὲ χρόνος διαστατός ὢν οὔτε καθ' ὅλα τὰ μέρη ὑφέστηκεν
 (οὐ γὰρ ἔστιν ὁ πᾶς ἅμα χρόνος), οὔτε δὴ κατὰ μέρος ἔστιν ὁ χρόνος· 30
 οὔτε γὰρ τὸ παρελθυθός ἐστιν οὔτε τὸ μέλλον· τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἔστι, τὸ
 5 δὲ οὐπω ἔστιν. εἰ τοίνυν μήτε καθ' ὅλον ἔστιν ὁ χρόνος μήτε κατὰ μέρη-
 ρια. ἔτιτε μὴδὲ ὅλως εἶναι. τὸ δὲ νῦν, φησίν, οὔτε χρόνος, οὔτε μέρος
 χρόνου, ὅπερ μόνον ὑπάρχειν δοκεῖ· τὸ γὰρ μέρος μετρεῖ τὸ ὅλον (ἢ γὰρ
 τρίτον ἔστιν ἢ δέκατον ἢ χιλιοστὸν ἢ ἕτερον ἢ τὸ ὅλον καταμετρεῖται),
 τὸ δὲ νῦν οὐ μετρεῖ τὸν χρόνον. ἀδιάστατον γὰρ τὸ νῦν· οὐδὲ γὰρ σύγκει-
 10 ται ἐκ τῶν νῦν ὁ χρόνος, ἐπειδὴ πᾶν τὸ μεριστὸν ἐκ μεριστῶν σύγκειται.
 οὐκ ἄρα μέρος τοῦ χρόνου τὸ νῦν· πολλῶ οὖν μᾶλλον οὐδὲ χρόνος. οὐκ 30
 ἄρα οὐδὲ κατὰ τὸ νῦν ὁ χρόνος ὑφέστηκε. ταῦτα εἰπὼν, δεῖκνυσιν ὅτι
 ὅλως οὐδὲ τὸ νῦν τῶν ὄντων ἐστί· μήποτε γὰρ ὄνομα μόνον ἐστί τὸ νῦν,
 ὑπόστασιν δὲ οὐκ ἔχει. κατασκευάζει δὲ τοῦτο δύο τινα λαμβάνων ἀξιώ-
 15 ματα, ἐν μὲν ὅτι ἀδύνατον ἅμα εἶναι χρόνους δύο. εἰ μὴ ὁ μὲν περιέχει
 ὁ δὲ περιέχεται (φαμὲν γὰρ ἐνεστηκέναι νῦν καὶ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνα καὶ
 ἡμέραν, ἐνιαυτὸν Διοκλητιανοῦ ἔτος σλγ', μῆνα παχῶν, ἡμέραν δεκάτην·
 ἅμα οὖν οὗτοι τρεῖς χρόνοι, ἀλλὰ περιέχει μὲν ὁ ἐνιαυτός τὸν μῆνα, οὗτος 40
 ὁ δὲ τὴν ἡμέραν, ἅμα μέντοι εἶναι δύο χρόνους ἴσους, οἷον ἡμέρας δύο ἢ
 20 μῆνας δύο ἢ ἐνιαυτούς δύο, ἀδύνατον), δεύτερον (δὲ) ὅτι πᾶν τὸ πρότερον
 μὲν ὄν, νῦν δὲ μὴ ὄν, ἐφθάρθαι ἀνάγκη. τούτοις ἐν τῇ κατασκευῇ προσ-
 χρώμενος τοῖς ἀξιώμασι κατασκευάζει ὅτι τὸ νῦν οὐκ ἔστιν, ἐκ διαιρέ-
 σεως δὲ πρόεισιν ὁ λόγος. τὸ γὰρ νῦν εἰ ἔστι, φησίν, ἢ ἐν ἔστι καὶ
 25 ταῦτὸν τὸ πρότερον τῷ ὕστερον, καὶ οἷον ἐν νῦν ἔστιν ἐξ αἰῶνος οἰοῖται
 30 βρούσχομενον καὶ τὸ αὐτὸ αἰεὶ πᾶσι παρόν, ἢ ἕτερον καὶ ἕτερον. καὶ εἰ
 ἕτερον, ἢ ἐπιδιαμένει τὸ πρότερον τοῦ ὕστερον γενομένου, ἢ οὐκ ἐπιδια- 45
 μένει ἀλλὰ φθίρεται. καὶ εἰ φθίρεται, ἐν τινι φθίρεται πάντως· ἢ
 τοίνυν ἐν ἑαυτῷ ἢ ἐν ἄλλῳ. καὶ εἰ ἐν ἄλλῳ, ἢ ἐν τῷ ἐφεξῆς ἑαυτοῦ νῦν
 ἐφθάρθαι ἢ ἐν τῷ πορρωτέρῳ. πέντε οὖν τῶν ὅλων τιμημάτων ἐκ τῆς
 30 διαιρέσεως γενομένων, ἐὰν δειχθῆ ὅτι οὐδὲν αὐτῶν δύναται ὑποστῆναι,
 πρόδηλον ἂν εἶη ὅτι τὸ νῦν οὐδαμῶς ἔστιν. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἕτερον
 τὸ πρότερον νῦν τοῦ ὕστερου (τοῦτο γὰρ πρότερον γυμνάζει τὸ τιμῆμα τῆς
 διαιρέσεως), δεῖκνυσιν οὕτως. εἰ γὰρ ἕτερον εἶη τὸ πρότερον τοῦ ὕστερου, 50
 ἢ ἐπιδιαμένει τὸ πρότερον ἐπιὸν τὸ ὕστερον, ἢ οὐκ ἐπιδιαμένει. εἰ μὲν

1. 2 ἢ—ἐνεστηκέναι om. G   2 καθόλου K   5 οὐπω οὐκ ἔστι K   5. 6 κατὰ τὰ μέρη M
 6. 7 μέρος χρόνου] χρόνου τί μέρος M   8 ἐν ᾧ M   11 τοῦ om. M   15 ἐν μὲν γὰρ ὅτι G
 περιέχει M: περιέχει GKt   17 σλγ' (cf. A. Nauck in Encyclopaediae Halensis sect. III vol. XXIII
 p. 465) M: τλγ' GKt   παχῶν compend. G: πάχων K: πάχων Mt   19 ἴσως compend. M
 20 δύο (post ἐνιαυτούς) om. M   δὲ addidit t   20. 21 μὲν post πᾶν collocant Gt   20 πρῶ-
 τον G   24 πρότερον] νῦν M   οἰοῖται om. Gt   25. 26 καὶ εἰ ἕτερον om. M   26 ὕστε-
 ρου KM   ἐπιγενομένου t   29 πορρωτέρου Gt   ἐκ Mt: καὶ GK   31 ἕτερον om. G
 32 πρῶτος τὸ om. KM   32 et 33 τοῦ ὕστερου t: τῷ ὕστερω GK M: fort. τοῦ ὕστερον
 32 του K   34 ἐπιὸν (ἐπιὼν KM) τὸ (τῷ G) ὕστερον GK M: ἐπιόντος τοῦ ὕστερου t

οὐν ἐπιδιαμένει, συμβήσεται δύο χρόνους ἴσους ἀλλήλοις ἅμα εἶναι. τοῦτο 8²
 δὲ ἀδύνατον· εἴπομεν γὰρ ὡς ἀδύνατον εἶναι δύο χρόνους ἅμα ἀλλήλοις,
 εἰ μὴ ὁ μὲν περιέχει ὁ δὲ περιέχεται. οὐκ ἐπιδιαμένει οὖν τὸ πρότερον
 5 νῦν τοῦ ὕστερου γενομένου. εἰ δὲ μὴ ἐπιδιαμένει, πᾶν δὲ δ πρότερον μὲν
 ἦν, νῦν δὲ οὐκ ἔστι, τοῦτο ἐφθάρθαι ἀνάγκη, ἐφθαρταὶ ἄρα τὸ πρότερον
 νῦν. ἀλλ' εἰ ἐφθαρταὶ, ἢ ἐν αὐτῷ ἐφθαρταὶ, ἢ ἐν ἄλλῳ· | ἐν αὐτῷ μὲν 8²^ν
 οὖν ἐφθάρθαι ἀδύνατον, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ἅμα ἔσται καὶ οὐκ ἔσται, τοῦτο δὲ
 ἀδύνατον· ἐν ἄλλῳ ἄρα. ἢ οὖν ἐν τῷ ἐφεξῆς ἢ ἐν τῷ πορρωτέρω. ἐν
 τῷ ἐφεξῆς μὲν οὖν ἀδύνατον· οὐδὲ γὰρ ἔστιν ὅλως σημεῖον σημεῖον ἐφεξῆς.
 10 τοῦτο γάρ, ψηφίον, ἔστω τέως ἡμῖν ὠμολογημένον (δείκνυσι γὰρ αὐτὸ ἐν
 τοῖς τελευταίοις βιβλίοις ταύτης τῆς πραγματείας), ὅτι οὔτε σημεῖον ση-
 μεῖον δυνατὸν ἐφεξῆς εἶναι οὔτε τὸ νῦν τῷ νῦν οὐ γραμμῆν γραμμῆ οὐκ 5
 ἐπιφάνειαν ἐπιφάνειαν. καὶ οὐδὲν γε χεῖρον δεῖξαι καὶ ἡμᾶς νῦν, ὅτι τοῦτο
 ἀδύνατον. εἰ γὰρ εἴησαν ἐφεξῆς ἀλλήλων δύο νῦν ἢ δύο σημεῖα, ἢ ἐφαρ-
 15 μόσουσιν ἀλλήλοις, ἢ διαστίζονται ἀπ' ἀλλήλων, ἢ κατὰ τι μὲν ἀψονται
 κατὰ τι δὲ διαστίζονται. ἀλλ' εἰ μὲν ἐφαρμόσουσιν, οὐκ ἔσονται δύο ἀλλ'
 ἓν, εἰ δὲ διαστίζονται, οὐκ ἔσονται ἐφεξῆς ἀλλήλοις· ἐφεξῆς γὰρ εἰσιν, ὡς
 αὐτὸς ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ ὠρίσατο, ὧν μηδὲν ἔστι μεταξὺ συγγενές,
 πάντων δὲ δύο νῦν διεσθηκῶτων τὸ μεταξὺ χρόνος, ἐν παντὶ δὲ χρόνῳ 10
 20 ἀπειρά ἔστι τὰ νῦν· μεταξὺ ἄρα τῶν διεσθηκῶτων δύο νῦν ἔσται ἀπειρα
 νῦν συγγενῆ αὐτοῖς. οὐκ ἄρα ἐφεξῆς ἀλλήλων τὰ διεσθηκῶτα νῦν. ὥστε
 οὐδὲ διεσθάναι ἐνδέχεται τὰ ἐφεξῆς ὄντα. εἰ δὲ κατὰ τι μὲν ἀψονται
 κατὰ τι δὲ διαστίζονται, οὐκ ἔσονται ἀμερῆ· ἀδύνατον ἄρα δύο νῦν ἐφεξῆς
 εἶναι ἀλλήλοις. οὐκ ἄρα εἰ φθεῖρεται τὸ νῦν, ἐν τῷ ἐφεξῆς φθαρθήσεται,
 25 εἰ γε μηδὲ ἔστιν ἐφεξῆς. εἰ δὲ ἐν τῷ πορρωτέρω καὶ κεχωρισμένῳ, ἀνάγκη
 τὸ μεταξὺ τῶν δύο νῦν τούτων χρόνον εἶναι. ἐν παντὶ δὲ χρόνῳ
 ἀπειρά ἔστι τὰ νῦν. πρῶτον μὲν οὖν ἀποκληρωτικὸν ἐν τῷδε μὲν τῷ νῦν 15
 φθαρθῆναι αὐτό, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ ἀπείροις οὐσι μὴ φθαρθῆναι, ἔπειτα εἰ
 ἐν τῷ κεχωρισμένῳ νῦν ἐφθαρταὶ, συμβήσεται εἶναι (ἐν) τοῖς μεταξὺ νῦν
 30 ἀπείροις οὐσιν. ἀλλ' ὑπόκειται μὴ ἐπιδιαμένειν τὸ πρότερον γενομένου τοῦ
 ὕστερον, καὶ ἅμα καὶ τὸ πρότερον ἄτοπον ἀκολουθήσει, τὸ δύο χρόνους

1. 3 συμβήσεται δύο χρόνους ἀλλήλους, εἰ μὴ ceteris omissis M 3 περιέχει GK

4 fort. ὕστερον 6 prius ἢ om. K αὐτῷ (sic) K: αὐτῷ GM: εαυτῷ t αὐ K:
 αὐτῷ M: εαυτῷ Gt 7 οὖν om. G ἅμα τὸ αὐτὸ traicit t 9 post ἀδύνατον
 deleta ἐν ἄλλῳ—ἢ ἐν τῷ (v. 8) K 10. 12 τοῦτο—εἶναι om. M 10. 11 ἐν τοῖς
 τελευταίοις κτλ.] cf. Z 1 12 ἐφεξῆς δυνατὸν (omisso εἶναι) K 15. 16. 17. 23 δια-
 στήξονται K: v. 16 στίζονται M 16. 17 ἀλλ' ἓνα K 18 ἐν τῷ πέμπτῳ κτλ. c. 3
 p. 226^b34. cf. Z 1 p. 231^a23. Philopon. p. 616,5 18 πέμπτῳ K: om. M: ε̄ Gt
 ὠρίσας K μηδὲν ἔστι K: μὴ ἔστι G: οὐδὲν M 19 πάντως G ἐν παντὶ]
 ἀπαντι M 20 διεσθηκῶτων δύο KM: δύο ἐσθηκῶτων G: δύο διεσθηκῶτων t ἔσται
 KM: ἔστιν Gt 21 αὐτῶς compend. G: αὐτοῖς t 24. 25 εἶναι—ἔστιν ἐφεξῆς
 om. G 25 καὶ om. M 26 τὸ Gt: τὸν KM 27 οὖν] ὅτι G τῷ om. M
 28 αὐτῷ K 28. 30 οὐσι—ἀπείροις om. M 29 ἐν (ante τοῖς) addidit t: om. GK
 31 καὶ (post ἅμα) om. M ἄτοπον om. K

ἴσους ἅμα εἶναι· ἀδύνατον ἄρα τὸ νῦν ἕτερον καὶ ἕτερον εἶναι· πᾶσαι ἂν
 γὰρ αἱ ὑποθέσεις ἐληλεγμένοι εἰσίν. ἀλλ' ἄρα μὴ ἔν καὶ ταυτόν ἐστιν
 αἰεὶ τὸ νῦν; ἀλλ' ἀδύνατον. οὐδὲν γάρ, φησί, διαστατὸν πεπερασμένον ἐνὶ
 πέρατι πεπέρανται, ἀλλὰ τοῦλάχιστον δύο, ὡς ἡ γραμμὴ δύο σημεῖοις, τὸ
 5 δὲ νῦν πέρας ἐστὶ τοῦ χρόνου, καὶ ὁ χρόνος διαστατὸς τέ ἐστι καὶ λα-
 βεῖν ἔστι χρόνον πεπερασμένον, οἷον ἡμέραν ἢ μῆνα· ὥστε εἰ χρόνος τις
 διαστατὸς ὢν πεπερασμένος ἐστίν, οὐδενὸς δὲ πεπερασμένου ἔν ἐστι πέρας,
 τὸ δὲ νῦν πέρας, οὐκ ἄρα ἔν εἶναι τὸ νῦν ἐνδέχεται. καὶ ἄλλως εἰ ἔν τῷ
 αὐτῷ χρόνῳ λέγομεν ταῦτα γεγενῆσθαι τὰ ἐν τῷ αὐτῷ νῦν γινόμενα, ἔν
 10 δὲ ἐστὶ τὸ νῦν ἐξ αἰῶνος, συμβῆναι τὰ Τρωικὰ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐν τῷ αὐτῷ
 αὐτῷ χρόνῳ γεγενῆσθαι· οὐδὲν οὖν ἄλλο ἄλλου πρεσβύτερον ἔσται ἢ νεώ-
 τερον, τοῦτο δὲ ἄτοπον. οὐκ ἄρα οὐδὲ ἔν εἶναι καὶ ταυτόν ἐνδέχεται τὸ
 νῦν. ὥστε οὐδὲ ὅλως εἶναι αὐτὸ ἐνδέχεται· εἰ γὰρ ἦν, ἢ ἔν ἦν καὶ
 ταυτόν, ἢ ἄλλο καὶ ἄλλο, οὔτε δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο εἶναι δύναται οὔτε ἔν
 15 καὶ ταυτόν· ἔοικεν ἄρα μὴδὲ εἶναι ὅλως. εἰ τοίνυν μὴδὲ κατὰ τὸ παρε-
 ληλυθὸς μὴδὲ κατὰ τὸ μέλλον μὴδὲ κατὰ τὸ νῦν ἐστὶν ὁ χρόνος, ἔοικεν
 ἄρα μὴδὲ εἶναι ὅλως.

p. 217^b30 Πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διαπορῆσαι περὶ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἐξωτερικῶν λόγων.

20 Ἐξωτερικοὺς λόγους φησὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀχροματικῶν
 καὶ ἀποδεικτικῶν τοὺς ἐξ ἐνδόξων καὶ πιθανῶν ὠρμημένους. εἴρηται δὲ ἂν
 καὶ ἐν Κατηγορίαις, ὅτι ἐξωτερικοὶ εἰσὶ λόγοι· οἱ μὴ ἀποδεικτικοὶ μὴδὲ πρὸς
 τοὺς γνησίους τῶν ἀχροατῶν εἰρημένοι, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ ἐκ
 πιθανῶν ὠρμημένοι.

25 p. 218^a2 Τὸ δὲ ἐκ μὴ ὄντων συγχείμενον εἶναι δόξειε μὴ μετέ-
 χειν οὐσίας.

Οὐσίας φησὶ, τουτέστιν ὑπάρξεως καὶ τοῦ εἶναι· πῶς γὰρ ἂν τὸ ὄν
 ἐκ τῶν μὴ ὄντων συγχείτο;

1 ἅμα ἴσους M: ἅμα om. K καὶ ἕτερον om. K 2 γὰρ] ἄρα M ἄρα t:
 ἄρα GK M μὴ ἔν καταυτόν εἶναι K 3 αἰεὶ M 4 πεπέρανται libri
 6 οἷον Gt: νῦν KM μῆνας K 9 λέγων M νῦν om. K γινόμενα t
 11 οὖν] νῦν M 12 καταυτόν K 13 αὐτὸ εἶναι transponit t 14 εἶναι
 om. M 15 ἄρα μὴδὲν M εἶναι ὅλως KM: ὅλως εἶναι Gt κατὰ om. K
 17 μὴδὲν ὅλως εἶναι M 18. 19 διαπορῆσαι—λόγων om. K δι' αὐτῶν M: διὰ t
 Arist. 20 λόγους δὲ φησι K: δὲ φησι λόγους M ἀχροματικῶν K 21 ἐξ
 om. K 22 καὶ om. Gt Κατηγορίαις Philoponi Scholl. p. 35^b41 sqq. εἰσίν
 οἱ λόγοι οἱ K 23 καὶ om. Gt 25 δ' ἐκ t 25. 26 συγχείμενον—οὐσίας
 om. K 25 εἶναι δόξειε μὴ corrupte M: ἀδύνατον ἂν δόξειε t, cf. Arist. 26 ποτὲ
 οὐσίας t 27 ἂν om. Gt 28 τῶν om. M

p. 218*3 Πρὸς δὲ τούτοις παντὸς μεριστοῦ, ἄνπερ ἤ, ἀνάγκη, 82
ὅτε ἔστιν, ἢ πάντα τὰ μέρη εἶναι (ἢ ἕνια).

*Άλλο ἐπιχείρημα ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ χρόνος. πᾶν, φησί, τὸ μεριστόν, 41
ὅτε ἔστιν. ἢ πάντα ἅμα τὰ μέρη ἔχει ὑφέστηκότητα, ὥσπερ τὰ ζῷα καὶ τὰ
5 φυτά, ἢ ἕνια, ὡς ὁ ἀγών, τοῦ δὲ χρόνου μεριστοῦ ὄντος οὔτε ὅλα τὰ μέρη
ὑφέστηκην οὔτε τινά (τό τε γὰρ παρεληλυθὸς οὐκ ἔστι, καὶ τὸ μέλλον
οὔπω ἐστίν), οὐκ ἄρα ἐστὶν ὁ χρόνος.

p. 218*6 Τὸ δὲ νῦν οὐ μέρος· μετρεῖ τε γὰρ τὸ μέρος, καὶ συγ-
κεῖσθαι δεῖ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν.

10 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι οὐχ ὑφέστηκην ὁ χρόνος κατὰ μόρια, ὑφέστηκε δὲ 47
τοῦ χρόνου μόνον τὸ νῦν, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι 'καὶ μὴν ὑφέστηκε κατὰ
τὸ νῦν ὁ χρόνος', διὰ τοῦτο πρότερον μὲν δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἔστι μέρος
χρόνου τὸ νῦν (τὸ γὰρ μέρος, φησί, καὶ τὸ ὅλον μετρεῖ καὶ συντίθησι τὰ
μέρη τὸ ὅλον, τὸν δὲ χρόνον οὔτε μετρεῖ τὸ νῦν οὔτε σύγκειται ἐκ τῶν νῦν 50
15 ὁ χρόνος), εἶτα δεῖξει ἐφεξῆς ὅτι οὐδ' ὅλως ἐστὶ τὸ νῦν, κεχρημένος τῇ
εἰρημένῃ διαιρέσει.

p. 218*11 Μηδὲν δὲ ἐστὶ τῶν ἐν τῷ χρόνῳ ἄλλο καὶ ἄλλο (μέρος
ἅμα), ὃ μὴ περιέχει, τὸ δὲ περιέχεται.

Τὸ ἐν τῶν ἀξιωμάτων, ὅτι ἀδύνατον δύο ἅμα εἶναι χρόνος ἢ χρόνου
20 μέρη, εἰ μὴ τὸ μὲν περιέχει, τὸ δὲ περιέχεται. |

p. 218*14 Τό τε μὴ ὄν πρότερον δὲ ὄν ἀνάγκη ἐφθάρθαι ποτέ. 83*

Τουτέστι δεῖ εἶναι τι τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ εἰς τὸ μὴ ὄν ἐχώρησεν, εἶτε
διὰ φθορᾶς εἶτε μὴ· οὐδὲν γὰρ μοι διαφέρει. τὸ γὰρ ἐφθάρθαι νῦν ἀντι
τοῦ μὴ εἶναι εἴρηκε.

1. 2 παντὸς—ἕνια om. K 1 ἄνπερ M et primitus Aristotelis cod. E: ἔάνπερ t
2 ἢ πάντα τὰ μέρη εἶναι M: ἤτοι ἕνια ἢ πάντα τὰ μέρη εἶναι t: post εἶναι addidi ex Ari-
stotele ἢ ἕνια 3 φησί om. Gt 4 τὰ μέρη ἅμα M ὥσπερ καὶ τὰ Gt,
at cf. p. 702,25 5 οὔτε ἅμα ὅλα K 6 καὶ om. M 7 ὁ om. Gt
8. 9 μετρεῖ—μερῶν om. K 8 μετρεῖ τε t: μετρεῖται (cf. Simplic. p. 697,
17 sqq.) M 10 κατὰ τὰ μόρια t 11 μόνου M εἴποι GK μὴν KM:
μὴ Gt 13 prius καὶ om. t 17 Μηδὲν δὲ ἐστὶ KM: μηδὲν δ' ἐστὶ t
17. 18 ἄλλο καὶ—περιέχεται om. K μέρος ἅμα t: om. M 19 δύο ἅμα εἶναι K:
δύο εἶναι ἅμα M: ἅμα εἶναι δύο Gt 20 δὲ περιέχοιτο M 21 τό τε (cf. Aristo-
telis libri) μὴ ὄν KM: τὸ δὲ νῦν μὴ ὄν t -τερον δὲ ὄν—ποτέ om. K 22 Τὸ
ἕτερον ἀξίωμα τουτέστι (τοῦτ' ἐστὶ t) Gt τι post χρόνου transponit M 23 δια-
φορᾶς G

p. 218^a15 Καὶ τὰ νῦν ἅμα μὲν ἀλλήλοισι οὐκ ἔσται, ἐφθάρθαι δὲ ἢ 8³
ἀνάγκη αἰεὶ τὸ πρότερον.

Εἰπὼν τὰ ἀξιώματα λοιπὸν ἐπάγει τὴν κατασκευὴν, ἔστι δὲ ἡ ἀκο- 6
λουθία τῆς λέξεως τοιαύτη· εἰ μὲν γὰρ αἰεὶ τὸ νῦν ἕτερον ἔστι καὶ ἕτερον,
5 ὠμολόγηται δὲ καὶ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι δύο εἶναι ἅμα τοῦ χρόνου μέρη, εἰ
μὴ τὸ μὲν περιέχῃ τὸ δὲ περιέχοιτο, κάκεινο δὲ ὠμολόγηται ὅτι τὸ πρό-
τερον μὲν ὄν νῦν δὲ μὴ ὄν ἀνάγκη ἐφθάρθαι ποτέ, εὐδὴλον δὲ ἴσθαι ὅτι καὶ
τὰ νῦν ταῦτα ἅμα μὲν ἀλλήλοισι εἶναι οὐκ ἐνδέχεται διὰ τὸ πρῶτον ἀξίωμα, 10
ἐφθάρθαι δὲ ἀνάγκη αἰεὶ τὸ πρότερον διὰ τὸ δευτέρον ἀξίωμα. ἐπεὶ
10 οὖν ἐφθάρθαι, πότε ἐφθάρθαι καὶ ἐν ποίῳ νῦν; ἢ γὰρ ἐν αὐτῷ ἢ ἐν ἄλλῳ,
καὶ εἰ ἐν ἄλλῳ, ἢ ἐν τῷ ἐφεξῆς ἢ ἐν ἄλλῳ κεχωρισμένῳ· ἕκαστον δὲ
ἀδύνατον.

p. 218^a17 Ἐν ἄλλῳ δὲ νῦν ἐφθάρθαι τὸ πρότερον νῦν οὐκ ἐνδέ-
χεται.

15 Ἐν ἄλλῳ φησὶν ἐν τῷ ἐφεξῆς καὶ ἐχομένῳ· ὡς γὰρ περὶ τούτου 18
λέγων ἐπήγαγεν ἔστω γὰρ ἀδύνατον ἐχόμενα εἶναι ἀλλήλων τὰ νῦν.
δύναται καὶ τὸ ἐν ἄλλῳ δὲ νῦν ἐφθάρθαι περὶ τοῦ κοινοτέρου εἰρησθαι,
ὅτι οὔτε ἐν τῷ ἐφεξῆς οὔτε ἐν τῷ χωριστῷ, εἴτα λοιπὸν τὰ κατὰ μέρος
διεξίεναι, καὶ πρῶτον περὶ τοῦ ἐφεξῆς διὰ τοῦ λέγειν ἔστω γὰρ ἀδύνα-
20 τον ἐχόμενα εἶναι ἀλλήλων τὰ νῦν. διὰ τοῦτο δὲ οὐκ εἶπεν ὅτι ἀδύ-
νατον ἐχόμενα εἶναι ἀλλήλων, ἀλλ' ἔστω, ἐπειδὴ μήπω τοῦτο ἀπέδειξεν,
ἀλλ' ὡς ἀποδείξω ἀξιοὶ τέως λαβεῖν.

p. 218^a19 Εἶπερ οὖν ἐν τῷ ἐφεξῆς οὐκ ἐφθάρθαι, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ. 20

Ἐπισημασθεὶς ὅτι οὐ μόνον ἐν τῷ ἐφεξῆς οὐκ ἐνδέχεται φθάρθαι τὸ νῦν διὰ τὸ
25 μὴδὲν εἶναι τὸ ἐφεξῆς, ἀλλ' οὐδὲ ἐν ἄλλῳ οὐδὲν μὴ ὄντι ἐφεξῆς. ἀνάγκη
γὰρ, φησί, τῶν δύο νῦν μεταξὺ εἶναι χρόνον, ἐν παντὶ δὲ χρόνῳ ἄπειρά
ἔστι τὰ σημεῖα· εἰ οὖν ἐν μὴδενὶ τούτων ἐφθάρθαι, σύνεστι πᾶσι τούτοις,
τοῦτο δὲ ἀδύνατον· εἴρηται γὰρ ὅτι δύο χρόνου μέρη ἅμα εἶναι ἀδύνατον, 25
εἰ μὴ τὸ μὲν περιέχῃ τὸ δὲ περιέχοιτο, οὐδὲν δὲ νῦν περιεχτικόν ἔστι τὸ
30 ἔτερον.

1 lemmatis verba Καὶ τὰ νῦν—ἔσται habet G 1. 2 ἀλλήλοισι—πρότερον om. K
3 τὰ ἀξιώματα om. G: ταῦτα t ἐπάγει K: om. G 5 εἶναι ἅμα GK: εἶναι εἶναι M:
ἅμα εἶναι t 6 περιέχοι Mt: περιέχει GK 9 ἀνάγκη αἰεὶ K: ἂν ἀνάγκη M: ἀνάγκη Gt
10 πόθεν M γάρ] γούν M αὐτῷ t: αὐτῷ K: αὐτῷ GM 11 post δὲ addit τούτων t
13. 14 τὸ—ἐνδέχεται om. K 15 περί GK: ἐπὶ t 16 ἐχομεν K 17 ἐφθαρ-
18 τῷ
19 θαι (sic) K κενωτέρου K: κενω M 21 ἔστω Gt: ἔσται KM οὕτω t
23 οὐκ—ἄλλῳ om. K 25 οὐδὲν ἐν (i: οὐδ' ἐν t 27 ἐν om. M

p. 218*21 Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ αἰεὶ τὸ αὐτὸ διαμένειν δυνατόν.

§ 3*

Ἐλέγξας τὸ ἕτερον τμήμα τῆς διαιρέσεως διὰ τῶν πρότερον, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἄλλο καὶ ἄλλο νῦν εἶναι, ἐντεῦθεν καὶ τὸ λοιπὸν ἐλέγξαι βούλεται, ὅτι οὐδὲ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνδέχεται εἶναι τὸ νῦν· οὐδενός γάρ διαιρετοῦ πεπερασμένου ἐν πέρασ ἐστίν· εἰ τοίνυν πέρασ ἐστὶ τοῦ χρόνου τὸ νῦν, διαιρετὸς δὲ ὁ χρόνος, ἐπειδὴ καὶ συνεχές, οὐκ ἂν εἴη ἐν τὸ νῦν.

p. 218*23 Οὔτε ἄν ἐφ' ἐν ἧ συνεχές οὔτε ἄν ἐπὶ πλείω.

Συνεχές εἶπεν εἰπὼν ἄνω “διαιρετόν”, ἐπειδὴ τὸ συνεχές ἐστὶ τὸ διαιρετόν. καὶ τὸ διαιρετόν οὖν πάντως καὶ συνεχές, καὶ τὸ συνεχές ἐστὶ πάντως καὶ διαιρετόν. ἐφ' ἐν δὲ συνεχές ἡ γραμμὴ ἐπὶ μήκος. ταύτη δὲ μόνως καὶ διαιρετόν, ἐπὶ πλείω δὲ ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ σῶμα, ἡ ἐπιφάνεια μὲν ἐπὶ δύο τὸ σῶμα δὲ ἐπὶ τρία. ὡς δ' ἂν ἕκαστον ἔχη τὸ συνεχές, ταύτη καὶ τὸ διαιρετόν ἔχει.

p. 218*25 Ἔτι εἰ τὸ ἄμα εἶναι κατὰ χρόνον.

15 Τὸ ἕτερον ἐπιχειρήματα, ὅτι εἰ ἐν τὸ νῦν, ὁμόχρονα ἂν εἴη τὰ Τρωικὰ καὶ τοῖς νῦν οὖσαν· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ νῦν ἄμφω. τοιαῦτα δὲ τὰ ὁμόχρονα· ἀναιρεθήσεται οὖν τὸ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον.

p. 218*30 Περὶ μὲν οὖν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ τοσαῦτα ἔστω διηπορημένα. τί δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος καὶ τίς αὐτοῦ ἡ φύσις, ὁμοίως ἐκ τῶν παραδοσομένων ἀδηλόν ἐστι. καὶ περὶ ὧν τυγχάνομεν ἐστὶ διεληλυθότες πρότερον.

Εἰπὼν ἐξ ἀρχῆς ὅτι δεῖ ἡμᾶς περὶ τοῦ χρόνου ζητῆσαι, εἴτε ἐστὶν ἡ μῆ, εἴτε τί ἐστὶν, πρῶτον ἐπιχειρήσας μήποτε οὐκ ἐστὶν ὁ χρόνος, καὶ πάλιν εὐφροῦς ἐξ ἐνδοξῶν κατασκευάσας ὅτι οὐκ ἐστὶν, οὐκέτι εἰς τοὐναντίον ἐπιχειρεῖ. λέγω δὲ ὅτι ἐστὶν ὁ χρόνος (πίστις γὰρ ἀποδείξεως πιστοτέρα ἢ ἐνέργεια· τὰς γὰρ ἀπορίας τὰς περὶ αὐτοῦ ἐρεῖξῃς ἐπιλύσεται).

1 τὸ—δυνατόν om. K   2 διὰ τῶν πρότερον (πρότερον, sic) t' om. K, qui mox de
ἐνδέχεται: 3 εἴτε αἰετο loco K   εἴη] εἴπο K   ἐλέγξαι καὶ τὸ λοιπὸν (om.
ἐντεῦθεν) ὅτι   ὁ ἐν τὸ τ: ἐν τὸ GKM   7 lemma om. K   11 μόν' (compend.
ἐπιχειρεῖ) locus Vatican. 1028' ὅτι αἰετο: 12 ἔχη G.M: ἔχη K: ἔχη t   14 εἶναι κατὰ
χρόνον om. K   χρόνον M: τὸν χρόνον t   15 διαιρετόν K   18, 19 Περὶ—διηπορημένα,
quae superius locum habent ἀδηλόγηται om. sic t   18 τῶν om. K   18, 21 τοσαῦτα—
πρῶτον om. K   22 εἴη] t' K   ζητῆσαι περὶ τοῦ χρόνου ὅτι   23 ἡ G.M:
εἴτε t   23, 25 καὶ πάλιν: ὁ χρόνος om. M   24, 25 τὸ δυνατόν ὅτι   26 ἐνέρ-
γηται t: ἐνέργεια M: ἐνέργεια K: ἐνέρ' ὅ

μέτειςι δὲ ἐπὶ τὸ ζητῆσαι τί ἐστὶ, κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ πρότερον § 3^v
 τὰς τῶν παλαιῶν ψευδεῖς περὶ τοῦ χρόνου δόξας ἀνακαθαίρεται. τρεῖς δὲ 50
 ἐκτίθεται περὶ τοῦ χρόνου τὰς πάσας δόξας. οἱ μὲν γάρ, φησί, χρόνον
 ἐνόμισαν τὴν περιφορὰν τοῦ παντός, οἱ δὲ τὴν σφαῖραν αὐτὴν, λέγω
 5 δὴ τὴν σωματότητα τοῦ οὐρανοῦ, οἱ δὲ τὴν κίνησιν ἀπλῶς χρόνον εἰρή-
 κασι. πρῶτον δὲ δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ περιφορὰ χρόνος, οὕτως· εἰ
 γὰρ ἡ περιφορὰ εἴη χρόνος, ἐπειδὴ τὸ μέρος τοῦ χρόνου χρόνος ἐστὶ,
 συμβήσεται καὶ τὸ μέρος τῆς περιφορᾶς περιφορὰν εἶναι· τοῦτο δὲ ἀδύ-
 νατον· περιφορὰ γὰρ ἐστὶν ἡ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκατάστασις· |
 10 οὐκ ἄρα ἡ περιφορὰ χρόνος. εἰ μὲν γὰρ ὠρισμένον τινὰ χρόνον ἔλεγον § 3^v
 τὴν περιφορὰν, οἷον ἡμέραν ἢ μῆνα, δυνατόν ἦν τὸ μέρος τῆς περιφορᾶς
 μέρος εἶναι χρόνου, ἐπειδὴ δὲ ἀπλῶς τὸν χρόνον ἢ χρόνος ἐστὶ περι-
 φορὰν λέγουσιν εἶναι, συμβήσεται τὸ μέρος τῆς περιφορᾶς μὴ εἶναι χρό-
 νον (οὐ γὰρ ἐστὶ περιφορὰ τὸ μέρος τῆς περιφορᾶς), ὥστε οὐδὲ ἡ περιφορὰ
 15 χρόνος ἂν εἴη. ἔτι, φησί, εἰ ὑποθώμεθα πλείονας εἶναι τοὺς οὐρανοὺς, 5
 περιφοραὶ μὲν πλείους ἔσονται, χρόνοι δὲ οὐ πλείους, ἀλλ' εἰς καὶ ὁ αὐτὸς
 οὐδὲν ἦττον· οὐ γὰρ πλείους ἡμέραι ἅμα ἦσαν ἢ πλείους ἐνιαυτοί, ὅποτε
 καὶ νῦν τῶν σφαιρῶν πλείωνων οὐσῶν περιφοραὶ μὲν πλείους εἰσὶ, χρόνος
 δὲ εἷς. οὕτως οὖν καὶ εἰ ἦσαν ἄλλοι οὐρανοὶ καὶ ἄλλοι κόσμοι, αἱ μὲν
 20 περιφοραὶ πλείους ἦσαν, χρόνος δὲ εἷς. εἰ μὲν γὰρ ἴσوتاχεῖς ἦσαν πάντες
 οἱ οὐρανοί, μέτρον ἦν αὐτῶν ὁμοίως ὁ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος (ἡμέρα
 γὰρ καὶ μῆν καὶ ἐνιαυτὸς ὁ αὐτὸς καὶ ἴσος παρὰ πᾶσιν), εἰ δὲ ἀνισο-
 ταχεῖς ἦσαν, ὑπὸ τῆς ταχύτερας κινήσεως ἐμετροῦντο αἱ τῶν λοιπῶν οὐ- 10
 ρανῶν κινήσεις, ὥσπερ καὶ νῦν ὑπὸ τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἀπλανοῦς αἱ
 25 τῶν ἄλλων σφαιρῶν κινήσεις μετροῦνται. αἰεὶ γὰρ ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος με-
 τρεῖται τὸ μείζον· τὸ γὰρ δεκάπηχου ξύλου ὑπὸ τοῦ πήχεος μετρεῖται, καὶ
 ὁ πήχυς ὑπὸ τοῦ δακτύλου. οὕτως οὖν καὶ ἡ ταχύτερα κίνησις τῶν ἄλλων
 ἐστὶ μέτρον· ὥστε ὁ χρόνος ὁ παραμετρῶν ταύτην ὁ αὐτὸς καὶ τῶν
 λοιπῶν πασῶν ἦν μέτρον. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἡ περιφορὰ χρόνος,
 30 οὕτω δείκνυσιν, ὅτι δὲ οὐδὲ ἡ σφαῖρα αὐτὴ ἐστὶ χρόνος, οὐδὲ ἀξιοὶ ἐλέγξαι· 15
 εὐήθεις γὰρ τοῦτο, καὶ ὁ συλλογισμὸς δὲ δι' οὐ ἐδόκουν κατασκευάζειν
 ὅτι ἡ σφαῖρα χρόνος ἐστὶ, προφανῶς ἀσυλλόγιστος ἐστίν. ἐκ οὗο γὰρ κατα-
 φατικῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι συμπλέκεται· ἐν τῷ χρόνῳ, γὰρ φασι, τὰ
 πάντα ἐστίν, ἐν τῇ σφαίρᾳ· τὰ πάντα ἐστίν, ἡ σφαῖρα ἄρα χρόνος ἐστὶ.

1 μέτειςι καὶ ἐπὶ M δὲ (post κατὰ) om. G 2 δόξασαν ἀκαθαίρεται K 3 φασι G

7 εἴη ἡ περιφορὰ Gt τὸ om. K 8 ^{περι}φορᾶς K 10. 11 τὴν περιφορὰν ἔλεγον M 14 τῆς
 om. M ἡ περιφέρεια G 15 χρόνος t: μέρος GKM εἰ] ἐάν t ὑποθώμεθα K
 17 ἅμα GKM: ἂν t 18 οὐσῶν M: ὄντων G(K)t χρόνοι G 19. 20 οὕτως—εἰς post
 ὁμοίως (v. 21) collocaverat, sed rubris indicibus rectum ordinem restituit G: om. M
 19 καὶ εἰ K: εἰ καὶ Gt 21 ὁ (post καὶ) om. M 24 alterum καὶ om. fort. recte Mt
 25 γὰρ om. M 26 τοῦ πήχε M: τῆς πύχεος K: τοῦ πήχεως Gt, at cf. p. 421, 21 καὶ
 om. M 29 ἂν ἦν t 30 αὕτη Gt 33 πλέκεται Gt φασι M: φησι G(K)t τὰ
 om. t 34 τὰ om. K ante ἡ punctis notata ἔν δε τω χρόνῳ G

πρῶτον μὲν γάρ, ὡς εἶπον, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή, ἔπειτα οὐ πάντως 8 3v
 τὸ ἐν τινι ἐν χρόνῳ ἐστίν. ἄλλως οὖν ἐν τῇ σφαίρᾳ ταῦτά ἐστι καὶ
 ἄλλως ἐν τῷ χρόνῳ· ἐν γὰρ τῇ σφαίρᾳ ὡς ἐν τόπῳ τὰ πάντα ἐστίν, ἐν 20
 δὲ τῷ χρόνῳ οὐχ ὡς ἐν τόπῳ τὰ πάντα ἐστίν, ἀλλ' ἄλλως. ὥστε κυρίως
 5 ἂν συνάγοιτο, ὅτι ἡ σφαῖρα οὐ χρόνος, αὐτὸ τὸ ἐναντίον οὐ ἐκεῖνοι ἐβού-
 λοντο· ἐν τῇ σφαίρᾳ τὰ πάντα ὡς ἐν τόπῳ ἐστίν, ἐν τῷ χρόνῳ τὰ
 πάντα ὡς ἐν τόπῳ οὐκ ἔστιν, ἡ σφαῖρα ἄρα χρόνος οὐκ ἔστιν. ὡς δὲ
 ἐκεῖνοι κατεσκευάζον, ὁ μέσος ὅρος οὐχ ὡσαύτως ἔχει πρὸς τοὺς ἄκρους.
 δυνατὸν μὲν οὖν καὶ συλλογιστικῶς πλέθει ἐν τρίτῳ σχήματι· τὰ
 10 πάντα ἐν τῇ σφαίρᾳ ἐστίν, τὰ πάντα ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἡ σφαῖρα ἄρα
 χρόνος ἐστίν. ἀλλὰ πάλιν οὐ τὴν αὐτὴν συμπλοκὴν ὁ μέσος πρὸς τοὺς 25
 ἄκρους ἔχει, ὥσπερ εἴρηται. διὰ μὲν οὖν τὸ εὐφώρατον καὶ αὐτοῦ τοῦ
 δόγματος καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως οὐδὲν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἀριστοτέλης ἀντι-
 λέγει. ἐστὶ δὲ εἰπεῖν πρὸς αὐτοὺς ταῦτα, ὅτι ὁ χρόνος τὸ παρεληλυθὸς
 15 ἔχει καὶ τὸ μέλλον, ἡ δὲ σφαῖρα οὐκ ἔχει τὸ παρεληλυθὸς καὶ τὸ μέλλον·
 τοῦ χρόνου τὸ μέρος χρόνος ἐστίν, τῆς δὲ σφαίρας τὸ μέρος οὐκ ἐστὶ
 σφαῖρα, οὐκ ἄρα ἡ σφαῖρα χρόνος ἐστίν· ὁ χρόνος τῷ νῦν διαιρεῖται, ἡ
 δὲ σφαῖρα τῷ νῦν οὐ διαιρεῖται· ὁ χρόνος ἀπὸ μέρους ὑφέστηκεν, ἡ δὲ 30
 σφαῖρα οὐχ ὑφέστηκεν ἀπὸ μέρους· οὕτως οὖν οὐδὲ ἡ σφαῖρα χρόνος
 20 ἂν εἴη.

Ἵτι δὲ οὐδὲ κίνησις ἀπλῶς ἐστὶ, δείκνυσιν οὕτως· ἡ κίνησις, φησὶν,
 ἐν μόνῳ τῷ κινουμένῳ ἐστὶ καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κινεῖται τὸ κινούμενον,
 ὁ δὲ χρόνος οὐκ ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστίν οὐδὲ ἐν τόπῳ ἐν ᾧ γίνεται ἡ κί-
 νησις. ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πᾶσιν ὁμοίως εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν παρακολουθεῖ,
 25 οὐκ ἄρα ἐστὶν ἡ κίνησις χρόνος. οὐ γὰρ ἡ ἐμὴ κίνησις ἐν πᾶσιν ἐστίν, 35
 ἀλλ' οὐδὲ ἀπλῶς ἐν πᾶσι κίνησις θεωρεῖται· τινὰ γὰρ καὶ ἡρμεσί. δεύ-
 τερον ἐπιχείρημα· ἡ κίνησις καὶ ἡ ἀπλῶς μεταβολὴ τὸ θάττον ἔχει καὶ
 τὸ βραδύτερον (λέγομεν γὰρ ἄλλην ἄλλης κίνησιν ταχύτεραν εἶναι τῇ βρα-
 δουτέρῳ· φασὲν γὰρ ταχέειαν μὲν εἶναι τὴν τῆς ἀπλανοῦς κίνησιν, βραδείαν
 30 δὲ τὴν τοῦ Ἥρῳου), ὁ δὲ χρόνος οὐκ ἔχει τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον,
 οὐκ ἄρα ὁ χρόνος κίνησις ἐστίν. καὶ ὅτι μὲν ἡ κίνησις τὸ θάττον ἔχει καὶ
 τὸ βραδύτερον, οὐδὲ ἀξιῶ κατασκευάζει (σαφὲς γὰρ τοῦτο, ὥσπερ εἶπον·

2 ταῦτα GK: τὰ πάντα t 4 δὲ] γὰρ M τὰ et ἐστίν om. K 6 ἐν τῇ] καὶ
 τῇ M 7 ὡς (οὐχ ὡς K?) ἐν τόπῳ οὐκ KM: οὐχ ὡς ἐν τόπῳ Gt t om. K 9 οὖν
 ἐστὶ καὶ Gt 11 ὁ μέσος ὅρος M 12 εὐφώρατον K καὶ om. Gt 15 post alterum
 μέλλον addunt οὐκ ἄρα σφαῖρα ὁ χρόνος Gt 16 ἐπὶ τοῦ χρόνου t 17 ἐστίν om. G: ἐπὶ
 (plene distinguens post τῇ σφαίρᾳ χρόνος) t 18 prius δὲ om. Gt ἐπὶ ὁ χρόνος t
 δὲ alterum om. Gt, qui mox ἀπὸ μέρους οὐχ ὑφέστηκεν 19 ante οὕτως addunt t (ἐπὶ, t)
 σφαῖρα σῶμα ἐστίν, ὁ χρόνος οὐκ ἐστὶ σῶμα Gt 21 ἀπλῶς ἐστὶ scripsi: ἀπλῶς ἐστὶ (ἐστίν
 ὁ χρόνος)
 22 μόνῳ τοῦ κινουμένου t 23 καὶ ἐν—ἐστίν
 om. G 24 τῷ τόπῳ (M? K: τόπῳ (sic) t 23, 24 ἡ κίνησις γίνεται t 24 πᾶσιν
 Gt: πᾶσιν KM ὢν ἐν ᾧ K 26 καὶ om. M 28 λέγω μὲν K γὰρ ἄλλης
 ἄλλης, alterum vs. comprehend. M 29 μὲν om. M 30 χρόνου KMt: χρόνου G

τίς γάρ οὐκ οἶδεν ὅτι ἢ τῆς ἀπλανοῦς κίνησις τῶν ἄλλων ἐστὶ ταχύτερα, 8^{3v}
 καὶ μετὰ ταύτην ἢ τῆς σελήνης; καὶ οὕτως ἄλλη ἄλλης διαφέρει κατὰ 11
 τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον· καὶ ἢ τοῦ ἀετοῦ γοῦν κίνησις θάττων ἐστὶ
 τῆς τοῦ κολοιοῦ κινήσεως), ὅτι δὲ ὁ χρόνος οὐκ ἔχει τὸ θάττον καὶ τὸ
 5 βραδύτερον, τοῦτο κατασκευάζει διὰ τινος τρίτου συλλογισμοῦ οὕτως· τὸ
 θάττον, φησί, καὶ τὸ βραδύτερον χρόνῳ ὄρισται (θάττονα γὰρ λέγομεν
 εἶναι κίνησιν τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὴν γινομένην, βραδεῖαν δὲ τὴν ἐν
 πολλῷ χρόνῳ ὀλίγην· τὸ θάττον οὖν καὶ τὸ βραδύτερον χρόνῳ ὄρι-
 10 χρόνῳ ὄρισθαι), οὐκ ἄρα ὁ χρόνος τὸ θάττον ἔχει καὶ τὸ βραδύτερον· οὐ
 γὰρ ἔστιν εἰπεῖν ἐνιαυτὸν ἐνιαυτοῦ θάττονα εἶναι ἢ βραδύτερον, ἢ ἡμέραν 45
 ἡμέρας, εἰ τὸ ἡμερονύκτιον λάβῃς.

Δείξας οὖν διὰ τούτων ὅτι οὔτε περιφορὰ οὔτε σφαῖρα οὔτε κίνησις
 ἐστὶν ὁ χρόνος, ἐφεξῆς φησιν ὅτι εἰ καὶ μὴ ἔστι κίνησις ὁ χρόνος, ἀλλ'
 15 οὖν οὐκ ἄνευ κινήσεώς ἐστιν· ἅμα γὰρ τῇ τοῦ χρόνου ἐννοίᾳ εὐθύς συνεπι- 50
 νοεῖται καὶ ἡ κίνησις. εἰ γὰρ ἐννοήσομεν τὸσὶνδε ὄραν, εὐθύς καὶ
 τὸσὶνδε τοῦ παντός κίνησιν ἐννοοῦμεν, καὶ ἔμπαλιν εἰ νοήσομεν τὸσόνδε
 κεινημένον τὸ πᾶν, εὐθύς καὶ χρόνον τὸσόνδε συνεπινοήσομεν. τεκμήριον
 δὲ σαφέστατον τὸ καθ' ἑκάστην ἡμῖν συμβαῖνον· ἐπὶ πολὺ γὰρ πολλαίαις
 20 ἀνεγνωκότες καὶ τῇ προθυμίᾳ τοῦ πλήθους τὴν συναίσθησιν παραιρούμενοι,
 καὶ τὸν χρόνον εὐθύς παραιρούμεθα. πολλαίαις γὰρ τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας
 δαπανήσαντες | οὕτω οἴομεθα βραχὺ τι μόνον αὐτῆς παρεληλυθέναι, 8^{4r}
 ὕστερον δὲ ἐπειδὴν ἐπιστήσωμεν τῷ πλήθει τῆς ἀναγνώσεως, εὐθύς καὶ
 τῷ τοῦ χρόνου ἐπιστάνομεν μήκει, καὶ ἔμπαλιν ἐὰν πρώτον τῷ χρό-
 25 νου ἐπιστήσωμεν μήκει, εὐθύς καὶ τῷ τῆς κινήσεως ἐπιστάνομεν· φαμέν
 γὰρ πολλὰ ἀνεγνωκέναι· καὶ γὰρ δεδαπάνηται τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας· καὶ
 ἔμπαλιν φαμέν ὡς ἔοικε πολὺν παρεληλυθέναι χρόνον· πολὺ γὰρ καὶ τὸ
 τῆς ἀναγνώσεως γέγονε πλῆθος. ὥστε εἰ καὶ συνεπινοοῦνται ἀλλήλοις ἢ 5
 κίνησις καὶ ὁ χρόνος καὶ συναιρούνται, ἔοικε, φησίν, ἕτοι ταῦτόν εἶναι
 30 τῇ κινήσει ὁ χρόνος, ἢ τι τῆς κινήσεως εἶναι. ἐπεὶ οὖν δέδεικται, φησίν,
 ὅτι οὐκ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη τῆς κινήσεώς τι εἶναι τὸν χρόνον· ζητητέον
 οὖν τί τῆς κινήσεώς ἐστὶ. ταῦτα εἰπὼν, ἐφεξῆς πρόεισι ζητῶν τί ποτέ
 ἐστὶν ὁ χρόνος.

3 τὸ (post καὶ) om. K 3. 5 καὶ ἢ—βραδύτερον post συλλογισμοῦ (v. 5) collocaverat, sed
 rubris indicibus rectum ordinem restituit G 3 τοῦ om. Gt θάττον K 5 τοῦτο
 om. t οὕτω t 6. 8 θάττονα (θάττον K) γὰρ—χρόνῳ ὄρισται KM: om. Gt, at cf.
 ad v. 12 6. 7 λέγομεν εἶναι K: λέγομεν M 7 γινομένην M: λεγομένην K 9 γὰρ]
 καὶ M: an γὰρ καὶ? 11 θάττονα M: θάττον GK: θάττω t 12 λάβῃς compend. M
 post λάβῃς addunt πῶς δὲ τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον, χρόνῳ ὄρισται· θάττον (θάττω t)
 γὰρ λέγομεν εἶναι κίνησιν—ὀλίγην (v. 7 sq.). τὸ (ἄρα addit t) θάττον καὶ τὸ (τὸ om. t) βρα-
 δύτερον χρόνῳ ὄρισται Gt 16 εἰ] ἐὰν t ἐννοήσομεν G: ἐπινοήσομεν M: ἐννοήσο-
 μεν Kt τόσῃν δωρεάν K 17 ἐνοοῦμεν K εἰ om. G νοήσομεν KM: ἐννοήσο-
 μεν G: ἐννοήσομεν t 17. 18 τὸσὶνδε κεινημένον t 19 καθ' ἑκάστον Gt
 23. 24 et 25 καὶ τῷ] καὶ τὸ K 25 ἐπιστάμενον K 26 πολλὰ] πολλαίαις M

Περὶ μὲν οὖν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ τσαῦτα ἕστω διηγορη- 84^a
μένα· ἐκ γὰρ τῶν ὑπαρχόντων τῶ χρόνῳ ἐκινήθησαν αἱ ἔμπροσθεν ἀπο-
ρῖαι, ἐκ τοῦ ἔχειν τὸ παρεληλυθὸς καὶ τὸ μέλλον, ἐκ τοῦ κατὰ τὸ νῦν 10
ἐνεστηκέναι, καὶ τῶν λοιπῶν.

5 Τίς δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος καὶ τίς αὐτοῦ ἡ φύσις, ὁμοίως ἔκ τε
τῶν παραδεδομένων ἀδηλόν ἐστι, καὶ περὶ ὧν τυγχάνομεν διε-
ληλυθότες πρότερον. 8 φησι τοῦτό ἐστιν, ὅτι εἰς τὸ γινῶναι τὴν οὐ-
σίαν τοῦ χρόνου οὐδὲν ἡμῖν αἰ τῶν παλαιῶν περὶ αὐτοῦ δόξαι προκατα-
βεβλημένα συμβαλοῦνται, τοῦναντίον δὲ καὶ ἀδηλίαν ἡμῖν περὶ αὐτοῦ
10 πολλὴν ἐμποιοῦσιν οὐδὲν ἤττον ἢ αἰ περὶ αὐτοῦ νῦν ὑφ' ἡμῶν προκατα-
βεβλημένα ἀπορῖαι· ὥς γὰρ αὐται ἀδηλίαν ἡμῖν τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐντι-
θέασιν, οὕτω καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀρχαίων εἰρημένα· ἄλλος γὰρ ἄλλο τι εἶναι
τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀπεφύηκατο, ὧν οὐδὲν φαίνεται εἶναι ὁ χρόνος ἐκ τῶν 15
κοινῶν περὶ αὐτοῦ ὑπολήψεων. ἡ οὖν τῆς φύσεως τοῦ χρόνου ἀδηλία
15 ὁμοίως ἡμῖν ἐγγίνεται ἔκ τε τῶν εἰρημένων παρὰ τῶν ἀρχαίων, καὶ ἐκ
τούτων περὶ ὧν νῦν διεληλύθαμεν ἀποροῦντες, λέγει δὲ τοῦ μηδὲν ὑφε-
στηκέναι τοῦ χρόνου μέρος, τοῦ κατὰ τὸ νῦν μόνον ὑφεστηκέναι, ἐξ ὧν
συνήηστο μήποτε οὐδὲ ἔστιν ὅλως ὁ χρόνος. εἰ οὖν τὰ ὑπάρχοντα τῶ
20 χρόνῳ εἰς ἔννοιαν ἡμᾶς τοῦ μηδὲ εἶναι ὅλως αὐτὸν ἐνάγουσι, πολλῶν γε
δοῆπου εἰς ἀδηλίαν ἡμᾶς ἐμβαλοῦσι τοῦ τίς ἂν εἴη ἡ τοῦ χρόνου φύσις. 20

p. 218^b1 Καίτοι τῆς περιφορᾶς καὶ τὸ μέρος χρόνος τίς ἐστι,
περιφορὰ δὲ γε οὐ.

Εἰ γὰρ τὸ τοῦ χρόνου μέρος χρόνος, ἡ περιφορὰ δὲ χρόνος, καὶ τὸ
μέρος τῆς περιφορᾶς χρόνος ἂν εἴη· τὸ δὲ μέρος τῆς περιφορᾶς οὐ περι-
25 φορᾶ· οὐκ ἄρα ὁ χρόνος ἡ περιφορὰ ἐστίν.

p. 218^b3 Τίτι δὲ εἰ πλείους ἦσαν οἱ οὐρανοί, ὁμοίως ἂν ἦν χρό- 20
νος ἡ ὅπου οὖν αὐτῶν κίνησις.

Τὸ ἕτερον ἐπιχείρημα· εἰ πλείους, φησὶν, ἦσαν οἱ οὐρανοί, ἦσαν
ἂν καὶ πλείους περιφοραί· ὥστε καὶ πλείους χρόνοι· ἀλλ' ἀδύνατον· εἰς

1 οὖν GK: om. t 1. 2 αὐτῶ—διηγορήματα om. t: τσαῦτα—διηγορημένα om. K
2 χρόνῳ t: τόπω χρόνῳ G: τόπω KM 3 μέλλων primitus K 4 ἐστηκέναι M
5. 7 Τίς δὲ—πρότερον om. G 6 τίς δὲ KM et Arist. cod. F: τί δὲ t et Philopon.
p. 708^b19 5. 7 καὶ τίς—πρότερον M: om. Kt 8 αὐτοῦ scripsi: αὐ (quod et αὐτῶ
esse potest) M 7 τοῦτο GK: τοιοῦτον t 9 συμβαλοῦνται M 10 ἐμποιοῦσα
πολλῶν M 12 παρὰ KM: περὶ Gt 13 τῶν οὐρανῶν αὐτοῦ (sed αὐτοῦ om. G)
GK: αὐτοῦ t 14 ἡ οὖν: αἰ K: ἡ M 17 τοῦ αὐτοῦ κατὰ GK: τὸ t
18 οὐδὲν ἔπειτα KM 19 μηδὲν M 20 δοῆπου μέλλον t: at cf. ad p. 395. 29
21. 22 καὶ οὐ om. K 26 εἴ t 26. 27 αὐτοῦ—κίνησις om. K χρόνος
(cf. Simplic. p. 701. 32^a) M: ὁ χρόνος t Arist. 28 α. om. Gt 29 εἰς] εἰς G

γάρ ἄν ἦν καὶ τότε ὁ χρόνος κοινῶς πᾶσι παρακολουθῶν, ὥσπερ ταῖς 8⁴ πλείοσι τῶν σφαιρῶν περιφοραῖς. οὐκ ἄρα ἡ περιφορά χρόνος.

p. 218^b5 Ἡ δὲ τοῦ δλου σφαῖρα ἔδοξε μὲν [ἐν] τοῖς εἰποῦσιν 30
εἶναι χρόνος, ὅτι ἐν τῷ χρόνῳ τὰ πάντα ἐστὶ καὶ ἐν τῇ τοῦ
5 δλου σφαίρα.

ἽΟτι τισὶν ἔδοξεν ἡ σφαῖρα αὐτὴ καὶ ἡ σωματότης τοῦ οὐρανοῦ χρόνος εἶναι, καὶ τὴν αἰτίαν ὄθεν παρελογίσθησαν ἐπήγαγε· διότι, φησὶν, ὁμοίως ἐν τε τῇ σφαίρα λέγεται εἶναι τὰ πάντα (πάντων γὰρ περιεκτική) καὶ ἐν τῷ χρόνῳ· ἔνθεν γὰρ ἀσυλλογίστως ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν δευτέρῳ 10 σχήματι συνῆγον ὅτι ὁ χρόνος ἡ σφαῖρά ἐστιν. ἀλλὰ τὸ ἐπισκοπεῖν, φησί, 35 τὰ ἐπόμενα ἀδύνατα τῇ ὑποθέσει ταύτῃ, εὐηθές ἐστιν, εἴπομεν δὲ ἡμεῖς ἴδη τὰ ἀκολουθοῦντα τῇ ὑποθέσει.

p. 218^b9 Ἐπεὶ δὲ δοκεῖ μάλιστα κινήσεις εἶναι καὶ μεταβολὴ τις ὁ χρόνος, τοῦτο ἄν εἴη σκεπτέον.

15 Εἰπὼν ὅτι οὔτε ἡ περιφορά ἐστὶν ὁ χρόνος οὔτε ἡ σφαῖρα, νῦν φησὶν ὅτι ἐπειδὴ μάλιστα τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἡ κινήσεις χρόνος εἶναι, τοῦτο αὐτὸ ζητητέον εἴτε κινήσις ἐστὶν εἴτε μὴ.

p. 218^b10 Ἡ μὲν οὖν ἐκάστου μεταβολὴ καὶ ἡ κινήσεις ἐν αὐτῷ 40
τῷ μεταβάλλοντι μόνον ἐστὶ.

Ο Τὸ πρῶτον ἐπιχειρήματα ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ κινήσεις χρόνος, ὅτι ἡ μὲν κινήσεις ἐν μόνῳ ἐστὶ τῷ κινουμένῳ καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἄν ἡ κινήσεις γίνοιτο, ὁ δὲ χρόνος οὐκ ἐν μόνῳ ἐστὶ τῷ κινουμένῳ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως παρακολουθεῖ· ὥστε οὐκ ἔστιν ἡ κινήσεις χρόνος.

p. 218^b12 Ἦ οὐ ἄν τύχη ὃν αὐτὸ τὸ κινούμενον.

5 Τούτέστι καὶ ἐν ᾧ ἄν τόπῳ κινῆται· ὁ γὰρ ἡ ἀντὶ τοῦ 'καί' συν- 46
δέσμου.

ὁ om. Mt 3. 5 ἔδοξε—σφαῖρα om. K 3 μὲν ἐν M: ἐν delevit t 4 χρό-
νος M: ὁ χρόνος t ἐν τῷ χρόνῳ τὰ M: ἐν τε τῷ χρόνῳ (om. τὰ) t, at cf. Arist. libri
αὐτῆ KM 11 ἡμεῖς p. 710,14 13 ἐπειδὴ δοκεῖ M 13. 14 καὶ—σκεπτέον om. K
4 τοῦτο M: τοῦτ' t 15 οὔτε ἡ σφαῖρα om. M 16 et 17 ὁ χρόνος et εἴτε καὶ μὴ M
3. 19 ἡ κινήσεις—ἐστὶ om. K 18 ἡ (ante κινήσεις) M: om. t Arist. 19 μόνον ἐστὶ M:
τε μόνον t 20 ὁ χρόνος G 21 ἔσται K τῷ (post ἐν) om. t, cf. p. 710,22 sq.
2 γένοιτο M 23 οὐκ ἔστιν (ἔσται K) ἡ κινήσεις χρόνος KM: ἡ κινήσεις οὐκ ἔστι χρό-
νος Gt 24 τύχει corr. M αὐτὸ τὸ κινούμενον om. K 25 κινεῖται K
5. 26 ὁ—συνδέσμου om. M

p. 218^b13 Ἔτι δὲ μεταβολὴ μὲν ἐστὶ θάττων καὶ βραδυτέρα. s 4^r

Τὸ ἕτερον ἐπιχείρημα· ἡ κίνησις τὸ θάττον ἔχει καὶ τὸ βραδύτερον, ὁ χρόνος τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον οὐκ ἔχει, ἡ κίνησις ἄρα οὐκ ἔστιν ὁ χρόνος.

5 p. 218^b15 Τὸ γὰρ ταχὺ καὶ τὸ βραδὺ χρόνῳ ὤρισται. 50

Ἵτι οὐκ ἔστι τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον ἐν τῷ χρόνῳ· τὸ γὰρ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον χρόνῳ ὤρισται (θάττονα γὰρ κίνησιν φαμεν τὴν πολλὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γινομένην, βραδεῖαν δὲ τὴν ὀλίγην ἐν πολλῷ), ὁ δὲ χρόνος οὐχ ὀρίζεται χρόνῳ, οὐκ ἄρα τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον
10 ἐν τῷ χρόνῳ. |

p. 218^b17 Ὁ δὲ χρόνος οὐχ ὤρισται χρόνῳ, οὔτε τῷ ποσός τις s 4^v
εἶναι οὔτε τῷ ποιός.

Ἡ μὲν γὰρ κίνησις καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιὸν χρόνῳ ὤρισται, κατὰ μὲν τὸ ποσόν, ὅτι μακρὰν λέγομεν κίνησιν τὴν ἐν πολλῷ χρόνῳ γι-
15 νομένην κίνησιν, βραχεῖαν δὲ τὴν ἐν ὀλίγῳ, κατὰ δὲ τὸ ποιόν, ὅτι θάττονα λέγομεν κίνησιν τὴν πολλὴν μὲν ἐν βραχεῖ δὲ χρόνῳ γινομένην, βραδεῖαν δὲ τὴν ὀλίγην ἐν πολλῷ· ὁ μὲντοι χρόνος οὔτε κατὰ τὸ ποσόν χρόνῳ ὤρισται (οὐ γὰρ λέγομεν τὸν ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ ὠρίσθαι), ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὸ ποιόν ὤρισται ὁ χρόνος χρόνῳ· οὐ γὰρ ἔστιν ὅλως θάττων χρόνος ἢ
20 βραδύτερος· οὐκ ἔστι γὰρ ἡμέρα ἡμέρας ταχυτέρα ἢ βραδυτέρα.

p. 218^b19 Μηδὲν δὲ διαφερέτω λέγειν ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι κίνη-
σιν ἢ μεταβολήν.

Ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ μεταβολῆς ἐγυμνάσαμεν τὸν λόγον, οὐ πᾶσα δὲ μετα-
10βολὴ κίνησις, οὐ τὴν μεταβολὴν δὲ ἔλεγον εἶναι τὸν χρόνον ἀλλὰ τὴν κί-

1 μὲν et θάττων καὶ βραδυτέρα om. K θάττων M et Arist. cod. E: πᾶσα θάττων t
3 ὁ — οὐκ ἔχει om. G τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον οὐκ ἔχει M: οὐκ ἔχει K: οὐκ ἔχει
τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον t 3. 4 ἡ κίνησις ἄρα οὐκ ἔστι (ἔστιν ὁ K) χρόνος GKt: οὐκ
ἔστιν ἄρα ἡ κίνησις ὁ χρόνος M 5 ταχὺ καὶ τὸ (τὸ om. K, at cf. Arist. cod. I) βραδὺ
KM: βραδὺ καὶ ταχὺ t Arist. χρόνῳ ὤρισται om. K 6 Ἵτι οὐκ ἔστι — τὸ γὰρ] ἔτι
τὸ G 7 φαμεν t: ταύτην GK M 8 ὀλίγη ἐν πολλῷ] πολλὴν ἐν ὀλίγῳ G
11. 12 οὔτε — οὔτε τῷ ποιός om. K 13. 14 κίνησις κατὰ ποσόν ὅτι μακρὰν ceteris
omissis G 15 κίνησιν om. (it θάττον K 16 βραχεῖ M: βραχὺ K: βρα-
δεῖ G βραδεῖαν] βραχεῖαν M 17 ὀλίγην] πολλὴν G 18 ἐνιαυτῷ] ἐνιαυτοῦ G
19 ὠρίσθαι M 20 βραδύτερος] βραδὺ K 21 διαφερέτω (sic; omissis λέγειν — μετα-
βολήν) K 23 ἐγύμνασε (it

νησιν, διὰ τοῦτο φησιν ὅτι μὴ διαφερόμεθα, εἰ ταῦτόν ἢ κίνησις καὶ ἡ 84^v
μεταβολὴ εἶτε μῆ, (ἀλλ') ὡς ταῦτόν οὐσης κινήσεως καὶ μεταβολῆς, οὕτω
χρησόμεθα τοῖς ὀνόμασι. μέλλει γὰρ ἐν τοῖς ἐφεξῆς βιβλίοις δεικνύναι,
ὅτι ἐπὶ πλεόν ἢ μεταβολὴ τῆς κινήσεως· ἡ γὰρ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ
5 μεταβολὴ μὲν εἶσι, κίνησις δὲ οὐ.

p. 218^b21 Ἄλλὰ μὴν οὐδ' ἄνευ γε μεταβολῆς.

15

ἽΟτι εἰ καὶ μὴ ἔστι κίνησις καὶ μεταβολὴ ὁ χρόνος, ἀλλ' οὐκ ἄνευ
γε κινήσεως καὶ μεταβολῆς.

p. 218^b21 ἽΟταν γὰρ μηδὲν αὐτοὶ μεταβάλλωμεν τὴν διάνοιαν ἢ
10 λάθωμεν μεταβάλλοντες, οὐ δοκεῖ ἡμῖν γεγονέναι χρόνος.

Τουτέστιν ὅταν κινώμεθα μὲν μὴ ἐφιστάνωμεν δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν
ὅτι κινώμεθα, οὐ δοκεῖ ἡμῖν γεγονέναι χρόνος, ἐπειδὴν (δὲ) ἐπιστή- 20
σωμεν τῇ κινήσει, εὐθύς καὶ τοῦ χρόνου ἔνοιαν λαμβάνομεν.

p. 218^b23 Καθάπερ οὐδὲ τοῖς ἐν Σαρδοῖ μυθολογουμένοις καθεύ-
5 δεῖν παρὰ τοῖς ἥρωσιν, ὅταν ἐγερθῶσι.

Μῦθόν τινα λαμβάνει εἰς παράδειγμα. ἐλέγοντό τινες ἀρρωστοῦντες 28
ἀπιέναι πρὸς τοὺς ἥρωας ἐν Σαρδοῖ καὶ θεραπεύεσθαι, ἀπιόντας δὲ ἐφεξῆς
κοιμᾶσθαι πέντε ἡμέρας, εἶτα ἐξυπνιζομένους νομίζειν ἐκείνην εἶναι τὴν 30
ᾧραν καθ' ἣν ἐπέστησαν τοῖς ἥρωσιν. ὥσπερ οὖν, φησὶν, ἐκείνοι οὐς ὁ
10 μῦθος φησιν οὐκ ἐφιστάνοντες ταῖς τοῦ παντός περιόδοις αἷς περιῆλθον
οὐδὲ τοῦ παραδραμόντος χρόνου ἤσθάνοντο, καὶ πάλιν τοῦ χρόνου μὴ αἰ-
σθανόμενοι οὐδὲ τῆς κινήσεως ἤσθάνοντο, ἀλλ' ᾤοντο εἶναι καὶ τὸ αὐτὸ
νῦν ὅτε ἐκαθεύδουσιν καὶ ὅτε ἀνέστησαν, οὕτω δὴ καὶ μὴ διάφορα ἦν τὰ
νῦν ἀλλ' ἐν καὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἂν οὐδὲ χρόνος ἦν. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ
5 ὀγκουόντος ἐνός νῦν εἶναι οὐδὲ χρόνος εἶναι δοκεῖ οὐδὲ κίνησις, οὕτω καὶ

διαφερόμεθα K 2 ἀλλ' addidit t ταῦτοῦ corrigere nolui 3 χρησώ-
εθα Gt ἐν τοῖς ἐφεξῆς κτλ.] E l p. 225 = 25 sq. al. praesertim 5 p. 229^b13

μεταβολὴ Kt: μεταβο M: μεταβολαι G 6 οὐδὲ M 7. 8 ἽΟτι—μεταβολῆς om. K
μηδὲν αὐτοὶ KM: αὐτοὶ μηδὲν t μεταβάλλωμεν M: μεταβάλλομεν K: μεταβάλω-
εν t 10 μεταβάλλοντες K: μεταβαλόντες Mt οὐ om. M χρόνος K: ὁ χρό-
ος (K)t 11. 12 Τουτέστιν—χρόνος om. M 11 ἐφιστάμενοι K 12 κινώμεθα K
om. K δὲ habet t et, si silentio fides, K: om. GM 14 τοῖς ἐν: (sic; omisiss
αρδοῖ—ἐγερθῶσι) K 16 Μῦθόν τινα κτλ.] cf. Diels ad Simplic. p. 707,30 et in Addendis
ρρωστοῦντες K 17 ἀπιόντας corruptum videtur 17. 18 κοιμᾶσθαι ἐφεξῆς Gt 18 πέντε
iKM: δύο t ἐκείνην εἶναι νομίζειν M 19 οὖν ἐκείνοι φησιν t 20 οὐκ om. G: μὴ t
περιῆλ M: περιῆλθεν K 21 et 22 οὐδὲ Gt: οὐδὲν KM 22 αἰσθάνοντο et αἰόνται K
3 διαφορὰ K ἦν Gt: ἡ KM, at cf. p. 575,20. 643,8 al. 25 ἐνός] ἐν M

ἐπὶ τοῦ κατὰ ἀλήθειαν ἐνὸς οὔτε χρόνος ἐστὶν οὔτε κίνησις. εἰ δὲ τοῦτο 84
οὕτως ἔχει, ἢ πάντα ταῦτὰ ἀλλήλοις εἰσὶν ἢ κίνησις καὶ ὁ χρόνος, ἢ τῆς 85
κινήσεώς ἐστὶ τὶ ὁ χρόνος· εἰ οὖν δέδοικται ὅτι οὐκ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη
τῆς κινήσεώς τι εἶναι τὸν χρόνον.

5 p. 219^a2 Ἀηπτέον δέ, ἐπεὶ ζητοῦμεν τί ἐστὶν ὁ χρόνος, ἐντεῦθεν
ἀρχόμενοι, τί τῆς κινήσεώς ἐστὶν ὁ χρόνος.

Ἐπειδὴ, φησί, τὸ προκείμενον ἡμῖν εὐρεῖν τί ἐστὶν ὁ χρόνος, ὁ λόγος 86
δὲ νῦν ἀνέφηγεν ὅτι ἀνάγκη τῆς κινήσεώς τι εἶναι τὸν χρόνον, ἐντεῦθεν
ἀρξάμενοι καὶ τοῦτο λαβόντες αὐτὸ τοῦτο ζητήσωμεν, τί τῆς κινήσεώς ἐστὶν
10 ὁ χρόνος, πότερον πάθος τι ἢ συμβεβηκὸς ἢ τι ἄλλο.

p. 219^a3 Ἄμα γὰρ κινήσεως αἰσθανόμεθα καὶ χρόνου.

Ἄναλαμβάνει πάλιν τὸν αὐτὸν λόγον, ὅτι συνεπινοοῦνται ἀλλήλοις ἢ
κίνησις καὶ ὁ χρόνος.

p. 219^a4 Καὶ γὰρ ἐὰν ἡ σκότος καὶ μηδὲν διὰ τοῦ σώματος πά-
15 σχωμεν, κίνησις δὲ τις ἐν τῇ ψυχῇ ἐνῆ, (εὐθύς ἄμα δοκεῖ τις
γεγονέναι καὶ χρόνος).

Ἵτι οὐ μόνον τῇ σωματικῇ κινήσει ἐπιστάνοντες εὐθύς εἰς ἔννοιαν 88
ἐρχόμεθα τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ μηδεμιᾶς σωματικῆς κινήσεως συναίσθη-
σιν ἔχωμεν. ἡρεμῶσι δὲ πᾶσαι αἱ αἰσθήσεις, ἢ δὲ ψυχῇ μόνον τὸ φαντα-
20 στικὸν ἑαυτῆς κινῆ, εὐθύς πάλιν τῇ τριαύτῃ κινήσει καὶ ὁ χρόνος συνεπι-
νοεῖται. τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ μᾶλλον ἐστὶν· οὕτω γὰρ συνεπινοεῖται τῇ κινήσει
ὁ χρόνος, ὅτι καὶ ἐξωθεν μὲν μηδεμιᾶς αἰσθανόμεθα κινήσεως σωματικῆς
ἦτις καὶ ὁ χρόνος πάντως σύνεστι, ψυχικῆς δ' οὖν μεταβολῆς αἰσθώμεθα,
εὐθύς καὶ ταύτῃ χρόνον συνεπενοήσαμεν· οὕτω συμπέφυκε πως τῇ κινήσει
25 ὁ χρόνος. ὥσπερ δὲ τῇ κινήσει συνεπινοεῖται καὶ χρόνος, οὕτως αὖ πάλιν
καὶ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ χρόνου καὶ ἢ τῆς κινήσεως συνεισέρχεται ἔννοια· ὡς
γὰρ εἶπον, | ἐὰν τὸν χρόνον συναισθώμεθα τὸν παρελθλυθότα, εὐθύς ἐπι- 85

2 πάντως M ταῦτα K εἰσιν] ἐστὶν t 3 κίνησις om. KM 5 δὲ KM:
δὴ t ἐπεὶ K: ἐπι M: ἐπειδὴ t 5. 6 τί ἐστὶν — ἐστὶν ὁ χρόνος om. K 6 ἀρ-
χόμενοι M: ἀρχόμενοι t Arist. (praeter cod. E) ὁ χρόνος M: om. t 10 ἢ ἄλλο
τι M 11 lemma habet G αἰσθανόμεθα καὶ χρόνου om. K 12 γὰρ πά-
λιν t 14. 16 καὶ μηδὲν — χρόνος om. K 14 σώματος iterat M, qui mox ἐν ἢ
15. 16 εὐθύς — χρόνος addidit ex t: om. M, qui ad proximum εὐθύς aberrans etiam verba
Ἵτι — ἐπιστάνοντες omisit 18 ἀρχόμεθα K 19 ἔχομεν K 20 κινεῖ M
21 κινῆσει (it: κτίσει KM 22 αἰσθανόμεθα M: αἰσθάνομεθα K: αἰσθώμεθα (it
σωματικῆς om. t 23 δ' om. M αἰσθώμεθα K: αἰσθάνομ^{οι} (ex αἰσθάνομ^{οι}) M
27 prius τὸν om. (it συναισθάνομεθα (it

στάνομεν ὅτι πολλὴν ἀνάγνωσιν ἐποιήσαμεθα, ἢ πολλὰ ἐκαθευδήσαμεν, ἢ ἑδὲ ἄλλην τινὰ κίνησιν ἐκινήθημεν.

p. 219^a. 10 Ἐπεὶ δὲ τὸ κινούμενον κινεῖται ἕκ τινος εἰς τι καὶ πᾶν μέγεθος συνεχές, ἀκολουθεῖ τῷ μεγέθει ἢ κινήσει.

5 Ἐλέγξας τοὺς τῶν προγενεστέρων περὶ χρόνου λόγους, ἐντεῦθεν βού-
 λεται τὴν αὐτοῦ δόξαν ἐκθέσθαι. προλαμβάνει δὲ λῆμμά τι ὅτι ἡ κίνησις
 συνεχῆς ἐστὶ, καὶ κατασκευάζει τοῦτο τούτῳ τῷ τρόπῳ· πᾶν τὸ κινου-
 μενον, φησὶν, ἕκ τινος εἰς τι κινεῖται (τοῦτο γὰρ ἐπὶ πάσης κινήσεως
 ἀληθές, ἀλλ' εἰ καὶ ἐπὶ πάσης κινήσεως τοῦτο ἀληθές, αὐτὸς ὡς ἐπὶ
 10 τῆς κατὰ τόπον γυμνάσει τὸν λόγον), εἰ οὖν ἡ κίνησις ἕκ τινος εἰς τι, ἐπὶ
 μεγέθους ἄρα ἢ κινήσει (εἰ γὰρ ἕκ τινος εἰς τι, ἀνάγκη τὸ μεταξὺ μεγέθους
 εἶναι· ὥστε ἐπὶ μεγέθους ἢ κατὰ τόπον κινήσει), πᾶν δὲ μέγεθος συνεχές,
 10 ἐπὶ συνεχοῦς ἄρα ἢ κινήσει, τὸ δὲ ἐπὶ συνεχοῦς κινούμενον συνεχῆ κιν-
 εῖται κίνησιν, συνεχῆς ἄρα ἢ κατὰ τόπον κινήσει. ἔστιν οὖν τὸ συνεχές
 15 πρῶτως μὲν ἐν τῷ μεγέθει, διὰ τὸ μέγεθος δὲ καὶ ἐν τῇ κινήσει. πάλιν
 ἐπειδὴ ἐν τῷ συνεχῆ ἐστὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον (ἔστι γὰρ τοῦ με-
 γέθους τὸ μὲν τι πρότερον τὸ δὲ δεύτερον), διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἐν τῇ κιν-
 ῆσει ἀνάγκη εἶναι τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον· ὡς γὰρ ἂν ἔχη τὸ μέ-
 γεθος, οὕτως ἀνάγκη ἔχειν καὶ τὴν κίνησιν· ὄντος οὖν ἐν τῷ μεγέθει τοῦ
 20 προτέρου καὶ ὑστέρου, καὶ ἐν τῇ κινήσει τοῦτο εἶναι ἀνάγκη. ἔστιν οὖν
 ἐν τῇ κινήσει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. ἐπειδὴ οὖν εἰς ἔννοιαν ἐρχό-
 μεθα τοῦ χρόνου οὐκ ἄλλως ἢ εἰς ἔννοιαν ἐλθόντες τῆς κινήσεως, ἐστὶ
 δὲ ἐν τῇ κινήσει ἢ μὲν τις προτέρα ἢ δὲ ὑστέρα, δῆλον ὅτι καὶ ἐν τῇ
 προτέρᾳ κινήσει εἰς ἔννοιαν ἐρχόμεθα τοῦ χρόνου καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ. εἰ
 5 γὰρ συνεισάγεται τῇ ἐννοίᾳ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, δῆλον ὅτι καὶ ἐν τῇ
 προτέρᾳ κινήσει συνεπινηθήσεται ὁ χρόνος καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ. ἔστιν ἄρα
 καὶ τοῦ χρόνου τὸ μὲν πρότερον τὸ δὲ ὕστερον. ὡς γὰρ ἂν ἔχη ἡ κίνη-
 σις, οὕτως καὶ τὸν χρόνον ἔχειν ἀνάγκη· ἀκολουθοῦσι γὰρ ἀλλήλοις ἢ
 20 κινήσει καὶ ὁ χρόνος. οὐ ταῦτὸν δὲ ἐστὶν ἢ κινήσει καὶ τὸ πρότερον καὶ
 10 τὸ ὕστερον· κατὰ μὲν γὰρ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ
 ὕστερον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ κινήσει, κατὰ δὲ τὴν σχέσιν ἄλλο ἐστὶ τῇ κιν-
 ῆσει τὸ κινήσει εἶναι καὶ ἄλλο τὸ προτέρα καὶ ὑστέρα. ἔστι γοῦν οὐ

ἢ πολλὰ KM: πολλά δὲ Gt 3 lemma om. K 6 αὐτοῦ libri λήμματι K
 καὶ κατασκευάζει KM: κατασκευάζει δὲ Gt 10 ἢ κατὰ τόπον κινήσει Gt 12 δὲ
 ὁ μέγεθος M 16 τὸ μὲν πρότερον t καὶ τὸ δεύτερον KM: τὸ δὲ δεύτερον G: τὸ
 ὕστερον t 16. 17 ἔστι γὰρ—τὸ δὲ δεύτερον K: om. (GMt 17. 18 διὰ τοῦτο—
 ὕστερον om. M 17 οὖν om. t 18 ἀνάγκη εἶναι om. t πρῶτον K δεύ-
 ρον K: ὕστερον Gt 18 et 27 ἔχει K: ἔχοι M 19 ὄντος Gt: οὕτως KM 20 καὶ
 οὐ ὕστερον t 22 ἢ om. K 24 ἀρχόμεθα K 25 συνεισάγεται K: συνάγεται
 iMt, at cf. p. 718, 8 26 δευτέρα KM: ὑστέρα Gt 27 τοῦ Gt: τοῦτο K: τοῦτο
 σὺ M 28 οὕτω t 30 τῇ om. t 31 ἢ] ἢ M ἄλλη (altero loco) G
 i2 τὸ κινήσεως εἶναι G

μόνον ἐν τῇ κινήσει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις τισίν, ὅσους οἶον ἐν ἀριθμῷ· ἡ γὰρ μονὰς προτέρα ἐστὶ τῆς δυάδος, καὶ τὰ προοίμια τῶν διηγήσεων, καὶ αἱ συλλαβαὶ τῶν στοιχείων. οὐ ταῦτόν ἄρα τὴν κατὰ τὸν τρόπον εἰπεῖν κινήσειν καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. εἰς ἔννοιαν δὲ ἐρχόμεθα τοῦ χρόνου οὐχ ἀπλῶς ὅταν κινήσειν ἐννοήσωμεν (οὐδὲ γὰρ ἐὰν ἀλλοίωσιν ἀπλῶς νοήσω ἢ φοράν, εὐθὺς συνεπινοῶ καὶ χρόνον), ἀλλ' ὅταν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τὸ ἐν τῇ κινήσει ἐννοήσω, τότε τῇ τοιαύτῃ ἐννοίᾳ συνεισάγεται εὐθὺς ἡ τοῦ χρόνου ἐννοία. ὅταν γάρ, φησί, τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τὸ ἐν τῇ κινήσει ἐννοήσωμεν, τότε τὸ μεταξὺ χρόνον φαμέν· τὴν γὰρ ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐννοήσαντες καὶ τὸ τέλος τὸ μεταξὺ χρόνον φαμέν. ὥστε, φησὶν, εἰ ὅταν ἀριθμήσωμεν τὴν κίνησιν καὶ εἴπωμεν τὸ μὲν εἶναι αὐτῆς πρότερον τὸ δὲ δεύτερον τότε καὶ χρόνον φαμέν εἶναι, ἔοικεν ὁ χρόνος ἀριθμὸς εἶναι κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. οὐ πάσης δὲ κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος (οὐ γὰρ ἀλλοίωσης ἢ ἀυξήσεως), ἀλλὰ τῆς κατὰ τὸν τρόπον, καὶ ταύτης οὐ πάσης, ἀλλὰ τῆς τεταγμένης. μετρεῖ μὲν γὰρ πᾶσαν κίνησιν ὁ χρόνος, ἀλλὰ πρῶτως μὲν τὴν τεταγμένην, δι' ἐκείνην δὲ καὶ τὰς λοιπὰς· ἡμέρα γὰρ καὶ ὥρα καὶ μῆν καὶ ἑνιαυτὸς τῇ περιόδῳ τῆς ἀπλανοῦς μετρεῖται, διὰ ταύτης δὲ καὶ πᾶσαν κίνησιν μετρεῖ ὁ χρόνος. ὥστε τῆς τοιαύτης κινήσεως ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος. οὐκ ἄρα, φησὶν, ἡ κίνησις χρόνος ἐστίν, ἀλλ' ὁ τῆς κινήσεως ἀριθμὸς. ὅτι δὲ τοῦτο ἐστὶν ὁ χρόνος, δείκνυσι καὶ ἐκ συλλογισμοῦ τοῦτον τὸν τρόπον· πᾶν πλεῖον καὶ ἕλαττον ἀριθμῷ κρίνεται, τὸ πλεόν καὶ ἕλαττον χρόνῳ κρίνεται (τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ κίνησις), τίς ἄρα ἀριθμὸς χρόνος ἐστίν. ἐπεὶ δὲ ὁ ἀριθμὸς διττὸς ἐστίν, ὁ μὲν ὡς ἀριθμῶν ὁ δὲ ὡς ἀριθμούμενος, ἐπεὶ καὶ ξέστης διττὸς καὶ μέδιμνος ὁ μὲν ὡς μετρῶν ὁ δὲ ὡς μετρούμενος. ποῖόν φαμεν ἀριθμὸν εἶναι τὸν χρόνον, τὸν μετροῦντα ἢ τὸν μετρούμενον; φησὶν οὖν ὅτι οὐ τὸν μετροῦντα, ἀλλὰ τὸν μετρούμενον· εἰ γὰρ ὁ μὲν ἀριθμὸς ἐν τῇ ψυχῇ ἐστὶ τῇ ἡμέτερᾳ, ὁ δὲ χρόνος ἔξω ἡμῶν, οὐκ ἄρα ὁ ἀριθμῶν ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀλλ' ὁ ἀριθμούμενος.

30 p. 219^a13 Ὅση γὰρ ἡ κίνησις, τοσοῦτος καὶ ὁ χρόνος.

Εἰ συνεπινοεῖται τῇ κινήσει ὁ χρόνος, εἰκότως ὡς ἂν ἔχη ἡ κίνησις

1 τὸ (post καὶ) om. G 3 καὶ τῶν συλλαβῶν τὰ στοιχεῖα (στοιχεῖα t) recte, nisi quid
intercidit, Mt 4 κίνησιν εἰπεῖν Gt εἰς ἔννοιαν κτλ. ut lemma K, qui τοῦ χρό-
νου—ἐννοήσωμεν om. 5 οὐδὲ] οὐ K 6 φοράν K 7 τὸ πρότερον καὶ τὸ
KM: καὶ πρότερον καὶ Gt 8 συνάγεται Gt 9 τὸ (post καὶ) om. Gt ἐννοή-
σωμεν M: νοήσωμεν K: ἐννοήσω Gt τὸ μεταξὺ Mt: τὸν μεταξὺ GK 10. 11 τὴν
φαμέν om. M 12 αὐτῆς εἶναι M δεύτερον GKt: ὕστερον M 13 φαμέν εἶναι M: εἶναι
om. K: εἶναι φαμέν Gt 14 ἀριθμὸς εἶναι ὁ M οὐδὲ γὰρ t 15 οὐ πάσης, ἀλλὰ Gt:—
οὐσης KM 19 ἄλλην πᾶσαν Gt 20. 21 οὐκ ἄρα—ὁ χρόνος om. G 20 φησὶ κί-
νησις (om. ἡ) t 21 δείκνυσι δὲ καὶ t 22 πᾶν πλεόν M 22. 23 ἀριθμῷ—ἕλαττον
om. M 24 ἐπειδὴ ὁ G 26 ὁ δὲ] ὡς δὲ K 28 fort. (ἀριθμῶν) ἀριθμὸς ἐν τῇ
iterat initio versus M 30 lemma habet G τοσοῦτον K 31 συνεπινοεῖται scripsi
οὖν ἐπινοεῖται libri ὡς M: om. GK: ὡσπερ t ἔχη G: ἔχει K: ἔχοι Mt

σις, οὕτως ἔχει καὶ ὁ χρόνος. ὥστε εἰ καὶ πολλή εἴη ἡ κίνησις, πολὺν 8⁵
εἶναι καὶ τὸν χρόνον ἀνάγκη, εἰ δὲ ὀλίγη, ὀλίγον. εἰ δὲ ἔλεγεν ἔμπροσθεν
ὅτι θάττονα λέγομεν κίνησιν τὴν πολλὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ὡς εἶναι κίνησιν
μὲν πολλὴν χρόνον δὲ ὀλίγον, οὐκ ἐναντία φησίν· οὐ γὰρ περὶ τῆς ποιού-
5 σης τὸν χρόνον κινήσεως ἔλεγεν ἐν ἐκείνοις, ἀλλὰ τῆς τυχεύσεως κινήσεως,
ἐνταῦθα δὲ περὶ τῆς ποιούσεως τὸν χρόνον κινήσεως, ὅτι ὅση ἂν ὑπάρχη
ἡ κίνησις, τοσοῦτον ὑπάρχειν καὶ τὸν χρόνον ἀνάγκη. 50

p. 219^a 14 Τὸ δὴ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν τόπῳ πρῶτον ἐστίν·
ἐνταῦθα μὲν δὴ τῇ θέσει.

10 Τὸ πρότερον, φησί, καὶ τὸ ὕστερον πρῶτον ἐστίν ἐν τῷ τόπῳ, διὰ τὸν
τόπον δὲ καὶ ἐν τῇ κινήσει. τόπον δὲ φησι τὸ μέγεθος ἐφ' οὗ ἡ κί-
νησις· τὰ γὰρ κατὰ τόπον κινούμενα ἐπὶ μεγέθους κινεῖται. ἀλλ' ἐπὶ μὲν
τοῦ τόπου, φησί, τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον κατὰ τὴν τῶν μορίων ἐστὶ
θέσιν· ἐκ θέσιν γὰρ ἐχόντων μορίων τὰ μεγέθη. εἰπὼν δὲ ὅτι ἐνταῦθα 8⁵
15 μὲν δὴ τῇ θέσει, οὐκ ἀνταπέδωκεν, ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως
ἐστὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἀνάλογον τῇ κινήσει εἶπε, πῶς δὲ ἐπὶ
τῆς κινήσεως τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ κατὰ τὸ σιω-
πώμενον εἶασε νοεῖν, ὅτι οὐ τῇ θέσει. οὐ γὰρ ἐστὶν ἐκ θέσιν ἐχόντων
μορίων ἡ κίνησις· οὐ γὰρ ὑπομένει τὸ πρότερον ἐπὶ τὸ δεύτερον, ἀλλὰ
20 ἐν ῥύσει ἐστὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. ἀνάλογον δὲ τοῖς ἐν τῷ με- 5
γέθει, προτέρῳ λέγω καὶ ὑστέρῳ, καὶ ἐν τῇ κινήσει εἶναι φησι, διότι
ἡ ἐπὶ τοῦ πρώτου μορίου τοῦ μεγέθους γινομένη κίνησις, αὕτη ἐστὶ
πρώτη, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ δευτέρου δευτέρα. ὅτι δὲ 'τὸν τόπον' ἀντὶ τοῦ
μεγέθους εἶπεν, ἐδήλωσε καὶ ἐξ ὧν ἐπήγαγεν· ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ μεγέθει
25 ἐστὶ, φησί, τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ὅπερ εἶπεν ἄνω ἐν τόπῳ, 10
ἐνταῦθα λέγων (ἐν) τῷ μεγέθει, ἴσον λέγων τῷ ὅτι τὸ πρότερον καὶ
τὸ ὕστερον ἐν τῷ τόπῳ πρῶτον ὑπάρχει, τουτέστι τῷ μεγέθει. διὰ τί δὲ
ἐκ τοῦ μεγέθους φαμέν τὴν κίνησιν ἔχειν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον,

1 εἰ καὶ KM: καὶ εἰ Gt ἡ om. K πολὺν] πολλὴν K 2 εἰ δὲ (priore loco) KM:
καὶ εἰ Gt ἔμπροσθεν c. 10 p. 218^b 15 3 θάττονα KM: ταχεῖαν Gt κίνησιν λέγο-
μεν traicit M 5. 6 ἔλεγεν—χρόνον κινήσεως om. M 5 ἐν om. G 6 ὑπαρ^χ M:
ὑπάρχει K 7 ὑπάρχειν καὶ τὸν (τὸν om. M) χρόνον ἀνάγκη KM: ἀνάγκη ὑπάρχειν καὶ
τὸν χρόνον Gt 8 δὴ KM et Arist. codices EH: δὲ δὴ t ὕστερον—ἐστὶν om. K
10 τῷ om. M 14 εἰς θέσιν G: ἐκθέσιν K 15 ἀνταποδέδωκεν K 16 alterum τὸ om. G
τῇ κινήσει GKM: τῷ μεγέθει t: fort. τοῖς ἐκείσε δὲ καὶ ἐπὶ M 17 τὸ (post καὶ et
iust κατὰ) om. K 18 νοεῖν εἶασεν Gt 20 τὸ (post καὶ) om. Gt 21 φησι
αὐτὰ Gt 22 ἡ ita scriptum ut legas ὡς G 23 δευτέρα t 24 ἐδήλωσεν (om.
καὶ) Gt 24. 25 ἐπεὶ—ὕστερον om. G 24 γὰρ KM: δ' t 25 φησί om. t
τὸ (post καὶ) om. t 26 λέγων (priore loco) GK: λέγει M: λέγει t ἐν addidit t
σον λέγω τῷ ὅτι K 26. 27 prius τὸ om. M, alterum K 28 τὸ ὕστερον καὶ τὸ
πρότερον τὴν κίνησιν (om. ἔχειν) M alterum τὸ om. K

οὐχὶ δὲ τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς κινήσεως καὶ τῷ μεγέθει ὑπάρχειν; ὅτι γὰρ 5^b
 διὰ τὴν κίνησιν ἔχει καὶ τὸ μέγεθος τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, δῆλον
 ἐντεῦθεν· εἰ γὰρ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας δύο τινα κινούνται, τὸ μὲν ἐκ
 τοῦ ἑτέρου ἄκρου ἀρξάμενον τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου, οὐδὲ τὸ αὐτὸ πρῶτον
 5 ἔχει ἕκαστον τοῦ μεγέθους μῦριον, ἀλλ' ἕκαστῳ τῶν κινουμένων τοῦτο ἔστι 15
 πρῶτον τοῦ μεγέθους μῦριον, ὅθεν ἤρξατο ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν. καὶ ἐπὶ
 τῶν κατὰ φύσιν δὲ κινουμένων τοῦτο ἔστιν ἰδεῖν· εἰ γὰρ λίθος μὲν φέ-
 ροιτο κάτω, πῦρ δὲ ἄνω διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀέρος, τὸ τῷ ἑτέρῳ πρῶτον τοῦ
 ἀέρος μῦριον, τοῦτο τῷ λοιπῷ ἔστιν ἔσχατον. ὥστε ἐκ τῆς κινήσεως ὀρί-
 10 ζεται ἕκαστῳ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. πῶς οὖν φησι πρῶτον εἶναι ἐν
 τῷ μεγέθει ὁ Ἀριστοτέλης τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον; φημί οὖν ὅτι τὸ
 εἶναι ὅλως τῇ κινήσει διὰ τὸ μέγεθος ἔστιν, ὥστε ἐπειδὴ ἀναιρεθέντος τοῦ 20
 μεγέθους ἐξ ἀνάγκης ἀναιρεῖται καὶ ἡ κίνησις, οὐ μέντοι εἰ ἡ κίνησις
 ἀναιρεθῆι, ἀναιρεῖται τὸ μέγεθος, ὥσπερ τὸ εἶναι ἡ κίνησις διὰ τὸ μέ-
 15 γεθος ἔχει, οὕτω δὴλονότι καὶ τὰ ὑπάρχοντα τῇ κινήσει διὰ τὸ μέγεθος
 τὸ εἶναι ἔξουσιν· ὑπάρχει δὲ αὐτῇ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον· καὶ ταῦτα
 ἄρα διὰ τὸ μέγεθος ἔχει τὸ εἶναι. διὰ τοῦτο οὖν ἴσως πρῶτον ἐν τῷ με-
 γέθει εἶναι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον.

p. 219^a 18 Ἄλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ χρόνῳ ἔστι τὸ πρότερον καὶ 25
 τὸ ὕστερον.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ χρόνος, φησί, τῇ κινήσει ἔπεται καὶ ἡ κίνησις τῷ
 χρόνῳ, εἰκότως ὄντος ἐν τῇ κινήσει τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου, καὶ ἐν τῷ
 χρόνῳ ἂν εἴη τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον.

p. 219^a 19 Ἔστι δὲ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ὃ μὲν ποτε ὄν
 25 κινήσις ἔστι.

Τοῦτο, φησί, τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ὅπερ θεωρεῖται ἐν τῇ κί-
 νήσει καὶ ἐν τῷ χρόνῳ, κατὰ μὲν τὸ ὑποκείμενον (τοῦτο γὰρ φησι τὸ ὃ
 μὲν ποτε ὄν) οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἢ κίνησις, κατὰ μέντοι τὸν ὀρισμὸν καὶ
 τὴν σχέσιν ἕτερα, ὥσπερ ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις κατὰ μὲν τὸ ὑπο-
 30 κείμενον κλιμάξ ἔστι, κατὰ δὲ τὸν λόγον ἕτερα καὶ οὐ κλιμάξ. οὕτω δὴ

2 alterum τὸ om. K δεύτερον G 3 τινὰ δύο t κινῶνται K 5 ἀλλ' ἐκ-
 στου M τῶν] τῷ K 7. 8 φέροιτο μὲν M 10 πρότερον KM: πρῶτον Gt
 τὸ ὕστερον M 10. 11 ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ μεγέθει M 11 τὸ (post καὶ) om. K
 οὖν om. M ὅτι om. K 12 ἐπει t 16. 18 καὶ ταῦτα—ὕστερον om. M
 18 εἶναι φησι t: (εἶπεν) εἶναι? 19 τῷ om. Aristoteles (praeter cod. I) 19. 20
 πρότερον καὶ τὸ (τὸ om. t) ὕστερον Mt: om. K 21 κινήσις ἐν τῷ M 23 alterum
 om. Gt 24. 25 καὶ—ἔστι om. K 24 ὕστερον M: ὕστερον ἐν τῇ κινήσει t,
 Arist. 27 τῷ] τὸ t alterum τὸ om. M 28 ἢ] ἡ G 29 ὥσπερ καὶ
 ἀνάβασις (omissis καὶ ἡ κατάβασις) G 30 ἑτέρα Mt δὴ KM: δὲ Gt

καὶ τὸ πρότερον ἢ πρότερον οὐκ ἔστι κίνησις, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἦν καὶ ἐν ἐτέ- s 5^v
 ροῖς αὐτῆς μὴ ἔστι κίνησις, οἷον ἐν ἀριθμοῖς. εἰ γὰρ καὶ ἄνευ κινήσεως οὐ
 θεωροῦμεν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον (μεταβαίνοντες γὰρ τῷ λογισμῷ
 ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ τὸδε, οὕτως φαμέν τὸ μὲν εἶναι πρότερον τὸ δὲ ὕστερον·
 5 ἐὰν γὰρ μὴ μεταβῶμεν ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ τὸδε, οὐδὲ πρότερου καὶ ὑστέρου
 ἔννοιαν ἴσχομεν), ἀλλ' οὖν ἕτερόν ἐστι κινήσεως τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστε- 40
 ρον· τὸ γὰρ πρότερον καὶ ὕστερον ἢ κίνησις ἄμφω οὐδὲν διαφέρουσι, δια-
 φέρουσι δὲ τῷ μὲν πρότερον εἶναι τὸ δὲ ὕστερον· ἄλλο τι ἄρα ἐστὶ
 ταῦτα καὶ οὐ κίνησις, ἀλλὰ οἷον πάθος τι τῆς κινήσεως. εἰ δὲ τὸ πρό-
 10 τερον καὶ τὸ ὕστερον μὴ ἐπὶ τῶν μορίων αὐτῶν τῆς κινήσεως λάβωμεν,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶν περάτων καὶ τῶν κινήματων, σαφέστερός ἐστιν ὁ λόγος, ὅτι
 ἐν ὑποκειμένῳ μὲν ἐστὶν ἄμφω τῇ κινήσει, ἕτερα δὲ ὄντα αὐτῆς, ὥσπερ
 καὶ τὰ σημεῖα τῆς γραμμῆς καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος.

p. 219^a25 Ὅριζομεν δὲ τῷ ἄλλο καὶ ἄλλο ὑπολαβεῖν αὐτό, καὶ 45
 15 μεταξὺ αὐτῶν ἕτερον.

Τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ὀρίζοντες, φησί, τὸ ἐν τῇ κινήσει, οὕτως
 εἰς ἔννοιαν τοῦ χρόνου ἐρχόμεθα. ὄντος γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ προτέρου
 καὶ ὑστέρου, ὡς εἴρηται, ὅταν τοῦτο ὀρίσωμεν καὶ εἴπωμεν ἄλλο μὲν εἶναι
 τὸ νῦν ἐν ᾧ ἤρξατο ἡ κίνησις, ἄλλο δὲ ἐν ᾧ πέπαυται, τὸ μεταξὺ τούτων 50
 20 ἕτερον ὂν παρὰ τὰ ἄκρα τοῦτο εἶναι φαμέν τὸν χρόνον, ὥσπερ καὶ τὸ
 μεταξὺ τῶν κινήματων, τοῦ τε προτέρου καὶ τοῦ ὑστέρου, τοῦτο εἶναι
 φαμέν κίνησιν· ὥσπερ γὰρ τὸ τοῖς σημείοις ὀριζόμενον γραμμῆ ἐστὶ καὶ
 τὸ τοῖς κινήμασι κίνησις, οὕτω δὴ καὶ τὸ τοῖς νῦν ὀριζόμενον χρόνος ἐστὶ.

p. 219^a29 Τὸ γὰρ ὀριζόμενον (τῷ) νῦν χρόνος εἶναι δοκεῖ· καὶ
 25 ὑποκείσθω. |

Ἐπεὶ οὐ σύγκειται ἐκ τῶν νῦν ὁ χρόνος (οὐ γὰρ ἔστι δύο νῦν ἐφεξῆς), s 6^v
 ἀλλ' ὀρίζεται ὑπ' αὐτῶν, τῶν μεταξὺ οὐ νῦν ὄντων ἀλλὰ χρόνου, διὰ
 τοῦτο φησὶν ὅτι τῶς τοῦτο ὑποκείσθω, ὅτι πᾶν τῶν δύο νῦν τὸ μεταξὺ

1 ἦν καὶ] ^{καὶ} ἦν G 2 ἐν KM: ἐπ' Gt 3 alterum τὸ om. K 4 εἶναι]
 ἴστι K 5 οὐδὲν M 6 ἴσχομεν K 8 πρότερον εἶναι τὸ δὲ ὕστερον KM:
 τροπήσθαι, τὸ δὲ ἐπιγίνεσθαι Gt ἀλλ' ἄλλο τι Mt ἄρα G: om. KMt
 10 τὸ om. Gt αὐτῆς Gt λάβωμεν K: λάβοιμεν t 11 ἐστίν] ἔτι G 12 μὲν
 om. M 13 ἡ om. K: αἱ ἐπιφάνειαι M 14. 15 ὑπολαβεῖν—ἕτερον om. K
 4 αὐτό Mt et me teste Aristotelis codices EFG: αὐτὰ Bekkeri Aristoteles 15 μεταξὺ
 1: μεταξὺ τι t Arist. 16 alterum τὸ om. M 17 ἐξερχόμεθα M 18 εἴπομεν K
 Ὅ ἐστι φαμέν K: φαμέν εἶναι M 20. 22 τὸν χρόνον—φαμέν om. K 21 alterum τοῦ
 1: om. Mt 21. 22 φαμέν εἶναι M 22 et 23 ὀρίζομεν et ὀρίζομεν K 23 δὴ
 KM: om. Gt τοῖς (ante νῦν) KM: τῷ Gt 24. 25 τῷ—ὑποκείσθω om. K 24 τῷ
 Arist.: τῶν t: om. M 26 ἐπεὶ οὖν σύγκειται M 27 τῶν (sed τὸ M) μεταξὺ οὐ νῦν
 ἴτων GKM: τοῦ μεταξὺ οὐ νῦν ὄντος t 28 φασὶν primitus G

χρόνος ἐστί· δείξει γὰρ τοῦτο ἐν τοῖς ἐφεξῆς λόγοις, ὅτι οὐδὲν μέγεθος 8 θ
 ἐξ ἡμερῶν σύγκειται, οὔτε γραμμὴ ἐκ σημείων οὔτε κίνησις ἐκ κινή-
 μάτων οὔτε χρόνος ἐκ τῶν νῦν, ἀλλ' οὐδὲ ἐξ ἀπλατῶν πλατός, λέγω
 δὴ ἐκ γραμμῶν ἐπιφάνεια, οὔτε ἐξ ἀβαθῶν βάθος, λέγω δὴ ἐξ ἐπιφα- 5
 5 νειῶν σῶμα.

p. 219*31 Ἡ ὡς τὸ αὐτὸ μὲν προτέρου (δὲ) καὶ ὑστέρου τινός.

Εἴτε, φησί, μὴ δύο τῶν νῦν αἰσθανόμεθα, εἴτε καὶ ἑνὸς μὲν μὴ ἐν
 ὑστέρω δέ τινι καὶ προτέρω γινόμενου, οὐ δοκοῦμεν χρόνον γεγονέναι· κἄν 10
 γὰρ ἐν ἧ τὸ νῦν, νοήσωμεν δὲ τοῦτο κινούμενον καὶ ποτὲ μὲν ἐν ἄλλῳ
 10 τινὶ γινόμενον ποτὲ δὲ ἐν ἄλλῳ, καὶ οὕτω χρόνον ἐννοοῦμεν. ἦτοι οὖν
 τοῦτό φησι τὸ προτέρου δὲ καὶ ὑστέρου τινός, τουτέστιν ἐν τινι προ-
 τέρῳ καὶ ἐν τινι ὑστέρω γινόμενον (τὸ γὰρ διάστημα τοῦτο, οὐ ἐν ἄλλῳ
 μέρει τὸ νῦν γίνεται, χρόνος ἐστί), ἧ ἵνα τὸ αὐτὸ νῦν λάβωμεν ἐστηκός
 μὲν δύο δὲ λόγους ἀναδεδεγμένον, τὸν τε τοῦ πέρας καὶ τὸν τῆς ἀρχῆς,
 15 ὥστε πρότερον μὲν τινος εἶναι πέρας ὑστερον δὲ ἀρχήν· ταῦτα γάρ, οὐ
 ἐστὶ τὸ αὐτὸ νῦν πέρας καὶ ἀρχή, χρόνοι εἰσίν· ἀπλῶς γὰρ πᾶν τὸ ὑπὸ 15
 τοῦ νῦν ὀριζόμενον χρόνος ἐστί. εἴτε οὖν, φησί, δύο τῶν νῦν αἰσθόμεθα,
 εἴτε ἑνὸς μὲν ἄλλον δὲ καὶ ἄλλον λόγον ἀναδεχομένου (μηδὲν γὰρ διαφε-
 ρέτω, εἴτε ἄλλο καὶ ἄλλο ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ ὑστερον,
 20 εἴτε τὸ αὐτὸ μὲν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ρυθισκόμενον δὲ ποτὲ μὲν ἐν ἄλλῳ τινὶ
 γίνεται ποτὲ δὲ ἐν ἄλλῳ), καθ' ἕτερον οὖν τούτων ἡ τοῦ χρόνου ἔννοια
 ἡμῖν γίνεται, ἂν δὲ πάντῃ ἐν τὸ νῦν νομίσωμεν καὶ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ
 τῷ λόγῳ, τότε οὐκ ἴσχωμεν ἔννοιαν τοῦ χρόνου, ὥσπερ οὐδὲ οἱ ἐν Σαρδοῖ 20
 25 κησὶ· οὐδὲ γὰρ παρατάσις οὐδεμία, ἐν παρατάσει δὲ πᾶσα κίνησις.

p. 219*1 Τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀριθμὸς κινήσεως κατὰ τὸ
 πρότερον καὶ ὑστερον.

Εἰπὼν τί ἐστὶν ὁ χρόνος, ὀρίζεται αὐτόν. ἀριθμὸς δὲ κινήσεως
 οὐχ ὁ ἀριθμῶν αὐτῆν, ἀλλὰ τὸ πρότερον καὶ ὑστερον τῆς κινήσεως ἀριθ-
 30 μούμενα, τοῦτό ἐστι χρόνος.

1 ἐν τοῖς ἐφεξῆς κτλ.] Z 1 p. 231^b18 sqq., cf. 10 p. 241*2 sqq. οὐδὲν] οὐδὲ M
 2 γραμμὴ ἐκ σημείων (σύγκειται addit M) Mt: σημείον (σημείων K) ἐκ γραμμῶν GK
 3 ἀπλατῶν K 4 ἀβαθῶν βάθος Mt 6 πρότερου—τινός om. K πρότεροι—
 M: μὴ πρότερου δὲ t 7 αἰσθανόμεθα G 8 πρότερου G γεγονέναι] εἶναι M
 9 τοῦτο KM: τὸ αὐτὸ Gt 13 λάβωμεν νῦν Gt 15 πρῶτον M εἶναι] ἐστὶ K
 ἀρχή KM οὐ GK: ὦν t, at cf. ad p. 677, 15? 16 πᾶν om. Gt 17 αἰσθανό-
 μεθα Mt 18 ἐν M 19 τὸ (post καὶ) om. M 21. 22 γίνεται ἔννοια ἡμῖν Gt
 23 ἔννοιαν τοῦ χρόνου om. M ἐν om. M σαρδοῖ K 24. 25 οὐδὲ ἡ κίνησις K
 26. 27 ἀριθμὸς—ὑστερον om. K 28 αὐτόν ἀριθμὸν (om. δὲ) κινήσεως M: excider
 ἀριθμὸν κινήσεως ante ἀριθμὸς δὲ 29 ὅ] ὡς M

p. 219^b2 Οὐκ ἄρα κίνησις ὁ χρόνος, ἀλλ' ἢ ἀριθμὸν ἔχει ἢ κίνησις.

Τὸ ἀλλ' ἢ ἀριθμὸν ἔχει ἢ κίνησις τουτέστιν 'ἀλλ' ἢ ἀριθμῷ καὶ ἢ κίνησις'. τὸ γὰρ ἠριθμημένον τῆς κινήσεως, τοῦτο ἐστὶν ὁ χρόνος, οὐκ ἢ κίνησις ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ἠριθμηταὶ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον.

p. 219^b3 Σημεῖον δέ· τὸ μὲν γὰρ πλεῖον καὶ ἔλαττον κρίνομεν ἀριθμῷ, κίνησιν δὲ πλείονα καὶ ἐλάττονα χρόνῳ.

Ἵτι ἀριθμὸς κινήσεως ὁ χρόνος, ὁ ἠριθμημένος δηλονότι οὐχ ὁ ἀριθμῶν (τοῦτο γὰρ ἐφεξῆς δεῖξει), κατασκευάζει ἐν τρίτῳ σχήματι τοῦτο πῶς τρόπῳ· πᾶν πλεῖον καὶ ἔλαττον ἀριθμῷ κρίνεται, τὸ πλέον καὶ ἔλαττον χρόνῳ κρίνεται (τὴν γὰρ πλείονα καὶ ἐλάττονα κίνησιν χρόνῳ κρίνομεν), τίς ἄρα ἀριθμὸς ὁ χρόνος.

p. 219^b5 Ἐπεὶ δὲ ὁ ἀριθμὸς ἐστὶ διχῶς· καὶ γὰρ τὸ ἀριθμούμενον καὶ τὸ ἀριθμητὸν ἀριθμὸν λέγομεν, καὶ ᾧ ἀριθμοῦμεν.

Ἐπειδὴ εἶπεν ἀριθμὸν εἶναι κινήσεως τὸν χρόνον, πολλαχῶς δὲ ὁ ἀριθμὸς, ἀπαριθμεῖται ποσαχῶς καὶ κατὰ ποῖον σημαίνουμενον ὁ χρόνος ἀριθμὸς ἐστὶ κινήσεως. εἰπὼν δὲ διχῶς λέγεσθαι τὸν ἀριθμὸν, τρία σημαίνουμενα δοκεῖ λέγειν, τὸ ἀριθμούμενον καὶ τὸ ἀριθμητὸν καὶ ᾧ ἀριθμοῦμεν. ἀλλὰ φαμεν ὅτι τὰ πρότερα δύο καθ' ἑνὸς σημαίνουμένου τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ ἐνεργείᾳ, τὸ ἀριθμούμενον, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ δυνάμει, τὸ ἀριθμητὸν. ἢ ἵνα σαφέστερον δεῖξῃ τί λέγει τὸ ἀριθμούμενον, ἐπήγαγε τὸ ἀριθμητὸν, αὐτὸ τὸ μετρούμενον πρᾶγμα, οἷον τοὺς δέκα ἴππους ἢ δέκα κύνας. διχῶς οὖν τοῦ ἀριθμοῦ λεγομένου, τὸν ὡς ἀριθμούμενον ἀριθμὸν φαμεν εἶναι τὸν χρόνον.

Ἄξιον δὲ ἀπορῆσαι, πῶς λέγοντες συνεχῆ εἶναι τὸν χρόνον λέγομεν πάλιν αὐτὸν εἶναι ἀριθμὸν· διωρισμένον γὰρ ποσὸν ὁ ἀριθμὸς, ἀδύνατον δὲ τὸ αὐτὸ συνεχές τε εἶναι καὶ διωρισμένον. φαμεν οὖν ὅτι, εἰ μὲν ὁ ἀριθμῶν ἀριθμὸς ἦν ὁ χρόνος, ἀδύνατον αὐτὸν εἶναι συνεχῆ, ἐπειδὴ δὲ

1. 2 ἀλλ' ἢ—κίνησις om. K   3 Τὸ—τουτέστιν om. M   4 ἢ om. M   5 κατὰ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον K   6. 7 πλεῖον—χρόνῳ om. K   7 πλείονα καὶ ἐλάττονα M: πλείω καὶ ἐλάττω t   8 ὁ (ante ἠριθμημένος) om. K   10 τὸ πλέον GK: τὸ πλεῖον t
12 ὁ om. Gt   13 δὲ ὁ KM: δ' t, cf. Arist.   13. 14 καὶ γὰρ—ἀριθμούμενον om. K
17 λελέγεσθαι K   18 prius καὶ om. M   19. 20 σημαίνουμενα K   20 τέθεικεν Kt
21 ἢ om. M   22 αὐτὸ] ἀλλὰ M   ἀριθμούμενον πρᾶγμα M   23 ἢ KM: ἢ τοῦς G: τοῦς t   λέγομεν K   τὸν] τὸ libri   24 φαμεν] μὲν φασὶν K   26 post αὐτὸν iterat συνεχῆ incipiente nova pagina M   27 δὲ τὸ αὐτὸ] γὰρ ἦν αὐτὸν M   συνεχεται καὶ διωρισμένον K   28 ἀριθμὸς δὲ ἦν M   αὐτὸν εἶναι συνεχῆ Gt: αὐτὸν συνεχῆ εἶναι M: ἦν αὐτὸ συνεχῆ K   ἐπεὶ δὲ Gt

- οὐχ ὁ ἀριθμῶν ἐστὶν ἀλλ' ὁ ἀριθμούμενος, οὐδὲν κωλύει κατ' ἄλλο μὲν 8⁶
εἶναι αὐτὸν συνεχῆ, κατ' ἄλλο δὲ ἀριθμὸν· ἧ μὲν γὰρ συνεχοῦς ἐστὶ κι-
νήσεως μέτρον, ταύτη συνεχῆς ἐστὶν, ἧ δὲ ἔχει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον,
ταύτη ἀριθμὸς. οὐκ ἀδύνατον δὲ οὐδὲ ἀσύνηθες καὶ ἐπὶ τῶν συνεχῶν λέ-
5 γειν τὸν ἀριθμὸν· φαμὲν γὰρ τὸ ξύλον δέκα πήχεις ἔχειν καὶ τὴν ὁδὸν
δέκα σταδίου, καίτοι συνεχῆ ταῦτα, ἀλλὰ τῷ δυνάμει ὑφ' ἡμῶν κατὰ
μόρια διαιρεῖσθαι, ταύτη καὶ ἀριθμὸν τινα αὐτῶν κατηγοροῦμεν. ὥστε 10
φύσει μὲν ἐπὶ τούτων τὸ συνεχὲς κατηγορεῖται, θέσει δὲ καὶ ἐκ τῆς ἡμε-
τέρας ἐπινοίας ὁ ἀριθμὸς.
- 10 Πάλιν δὲ ἀπορίας ἄξιον πῶς φησὶ τὸν χρόνον ἀριθμὸν εἶναι οὐχ ὡς
μετροῦντα, ἀλλ' ὡς μετρούμενον, καίτοι τὴν κίνησιν οὐδὲν ἕτερον ἢ ὁ χρόνος
μετρεῖ· μέτρον γοῦν κινήσεως φησὶν εἶναι τὸν χρόνον. λέγω οὖν καὶ πρὸς
τοῦτο, ὅτι εἰ καὶ μετρεῖν λέγεται ὁ χρόνος τὴν κίνησιν, ἀλλ' οὖν καὶ με-
τρεῖσθαι αὐτὸς ὑπὸ τῆς ψυχῆς, καὶ πρώτως μὲν μετρεῖσθαι, τῷ μετρεῖ-
15 σθαι δὲ καὶ αὐτὸς μετρεῖν, τὸν μόνως δὲ μετροῦντα ἀριθμὸν μηδαμῶς 8⁶
δὲ μετρούμενον, τοῦτον ἀνάγκη μόνως εἶναι διωρισμένον, μηδαμῶς δὲ
συνεχῆ· ὥστε κἂν μετρεῖν τὴν κίνησιν λέγεται ὁ χρόνος, οὐδὲν γε ἐκ
τούτου ἄποπον ἔψεται τῷ λόγῳ. ἄλλως τε οὕτω λέγεται μετρεῖν τὸν
χρόνον, ὥσπερ ἂν εἰ δύο ξύλων ἴσων παρακειμένων ἀλλήλοις τοῦ ἐνὸς με-
20 τρηθέντος λέγοι τις ὅτι τὸ μετρηθὲν καὶ αὐτὸ ἐμέτρησε τὸ παρακείμενον·
ἔσον γὰρ τοῦτο, τοσοῦτον κἄκεῖνο. ταύτη οὖν καὶ τὸν χρόνον φαμὲν με- 5
τρεῖν τὴν κίνησιν, διότι σύνεισιν ἀλλήλοις καὶ συμπαρατείνονται· ἔσον οὖν
ἂν εἶη τὸ ἕτερον, ἀνάγκη καὶ τὸ λοιπὸν εἶναι.

p. 219^b9 Καὶ ὥσπερ ἡ κίνησις ἀεὶ ἄλλη (καὶ ἄλλη), καὶ ὁ χρόνος.

- 25 Ὅτι κινήσεως ἐστὶ μόνης ἀριθμὸς ὁ χρόνος καὶ οὐδενὸς ἄλλου, δεῖ-
κνυσι καὶ διὰ τούτου. ὥσπερ γὰρ ἀεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη ἐστὶ κίνησις, φησὶν,
οὕτω καὶ ὁ χρόνος ἀριθμὸς ὡν ταύτης ἀεὶ ἄλλος ἐστὶ καὶ ἄλλος, τῶν
μέντοι ἄλλων πάντων ἀεὶ τῶν αὐτῶν ὄντων καὶ ὁ ἀριθμὸς· ἀεὶ ὁ αὐτός 10
ἐστίν· ὥστε εἰ ὁ χρόνος ἀεὶ ἄλλος ἐστὶ καὶ ἄλλος, ἐστὶ δὲ παρατάσεως
30 τινος ὁ χρόνος ἀριθμὸς, μόνης ἂν εἶη κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος.

p. 219^b10 Ὅ δὲ ἅμα πᾶς χρόνος ὁ αὐτός· τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ
ὅ ποτε ἦν, τὸ δὲ εἶναι αὐτῷ ἕτερον.

Ἅμα πᾶς ὁ πανταχοῦ λαμβανόμενος χρόνος, οὗτος εἰς ἐστὶ καὶ ὁ

2 συνεχῶς Gt: συνέ M: συνεχῶς K 6 ἡμῶν K 7 διηρησθαι Gt 10 δὲ om. Gt 14 τῷ
τὸ et mox δὲ καὶ αὐτὸς δὲ K 15 μόνον M 15. 16 ἀριθμὸν post μετρούμενον traicit t
16 διορισμένον K δὲ (ante συνεχῆ) om. t 17 λέγεται K 18 οὔτε M 19 ὥσπερ t
20 prius τὸ om. K 21 ἔσον] ὁ M 22 οὖν] γὰρ M 24 ἀεὶ—χρόνος om. K
καὶ ἄλλη t: om. M et Arist. codd. (G, at cf. v. 26 27. 29 τῶν μέντοι—καὶ ἄλλος om. K
28. 29 ὁ ter om. M 30 τινος] τις M 31 δὲ KM: δ' t 31. 32 τὸ γὰρ—ἕτερον
om. K 32 ὅ ποτε et δὲ M: ὅ ποτ' et δ' t αὐτῷ (cf. p. 726,16) t: αὐτοῦ M

αὐτός· πάσης γὰρ κινήσεως τὸ πρότερον μετρεῖ καὶ τὸ ὕστερον (οὐ μέντοι 8^b
 ὡς ἀλλοιώσεως ἢ ὡς ἀβεβήσεως), τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον τῶν ἅμα γι-
 νομένων κινήσεων τὸ αὐτό, ὥστε καὶ ὁ χρόνος ὁ αὐτός. τοῦτο μέντοι 15
 οὐκέτι καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως ἀρμόζει λέγειν· οὐ γὰρ ἅμα αἱ κινήσεις αἱ
 5 αὐταί, ἀλλ' αἱ μὲν οὐ μόνον τῷ ἀριθμῷ ἔτραι ἀλλὰ καὶ τῷ εἶδει, αἱ
 δὲ εἰ καὶ τῷ εἶδει αἱ αὐταί, οἷον αἱ πλείους φοραί, ἀλλ' οὐδ' γε τῷ
 ἀριθμῷ οὐχ αἱ αὐταί. ὁ μέντοι χρόνος εἰς καὶ ὁ αὐτός ὁ πανταχοῦ τῷ
 ἀριθμῷ· ὥστε καὶ ταύτη δῆλον ὅτι οὐ κίνησις ὁ χρόνος, ἀλλ' ἀριθμὸς
 κινήσεως. ὅτι δὲ εἰς καὶ ὁ αὐτός χρόνος ὁ πανταχοῦ, κατασκευάζει ἐκ
 10 τοῦ νῦν. τὸ γὰρ νῦν, φησί, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔν ἐστι πανταχοῦ, τῷ 20
 μέντοι λόγῳ διαφέρει (ἄλλως γὰρ λαμβάνεται ὡς πρότερον λαμβανόμενον,
 καὶ ἄλλως ὡς ὕστερον, ὡς μέντοι πρότερον ἔν ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ,
 ὁμοίως δὲ καὶ ὡς ὕστερον), εἰ τοίνυν τὸ νῦν ἐστι τὸ γεννητικὸν τοῦ χρό-
 νου, τοῦτο δὲ ἔν ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ, δῆλον ὅτι καὶ ὁ χρόνος ἅμα
 15 πανταχοῦ εἰς ἄν εἶη καὶ τῇ φύσει καὶ τῷ ἀριθμῷ.

p. 219^b 12 Τὸ δὲ νῦν ἔστι μὲν ὡς τὸ αὐτό, ἔστι δὲ ὡς οὐ τὸ αὐτό. 25

Ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἠπόρει περὶ τοῦ νῦν, πότερον τὸ αὐτό 30
 ἐστι τὸ πρότερον τῷ ὑστέρω ἢ ἔτερον, εἴτα ἐδεικνυσεν ἐκάτερον ἄτοπον
 (εἴτε γὰρ τὸ αὐτὸ εἶη, ὁμόχρονα εἶναι πάντα ἀνάγκη, εἴτε μὴ εἶη τὸ
 20 αὐτό, ἐπειδὴ μὴ πέφυκε τὸ πρότερον μένειν τοῦ ὑστέρου ἐπιγενομένου,
 ἀνάγκη δὴπου ἐφθάρθαι, καὶ ἦτοι ἐν ἑαυτῷ ἢ ἐν ἄλλῳ νῦν, ἐκάτερον δὲ
 ἀδύνατον), ἐπειδὴ τοῦτο μάλιστα τοῦ παραλογισμοῦ αἴτιον ἦν, τὸ ἀτελὲς
 τῆς διαιρέσεως, διὰ τοῦτο τὸ λείπον τῆς διαιρέσεως ἐνταῦθα ἐκτίθεται· τὸ
 γὰρ πρότερον νῦν τῷ ὕστερον οὔτε ἀπλῶς τὸ αὐτό ἐστίν οὔτε ἀπλῶς ἔτε- 35
 25 ρον, ἀλλὰ πῆ μὲν τὸ αὐτό ἐστὶ πῆ δὲ οὐ τὸ αὐτό. τοῦτο δὲ ἐκεῖ μὲν
 παραιτεῖται δι' ἐπίκρουσιν τοῦ παραλογισμοῦ, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τίθησιν, ἵνα
 ἐκείνην ἐπιλύσῃται τὴν ἀπορίαν, ὅτι ἔστι τῇ μὲν οὐσίᾳ τὸ αὐτὸ τὸ πρό-
 τερον νῦν τῷ ὕστερον, τῇ δὲ σχέσει οὐ τὸ αὐτό· ἄλλο γὰρ αὐτῷ ἐστὶ τὸ
 10 πρῶτον εἶναι καὶ ἄλλο τὸ ὑστέρω, ὥσπερ, φησί, καὶ οἱ σοφισταὶ φασὶν
 ἄλλον εἶναι Κορίσκον ἐν Λυκίῳ καὶ ἄλλον ἐν ἀγορᾷ, ταύτη γε ἀληθῶς

πρῶτον K	2 alterum ὡς om. Gt	καὶ τὸ ὕστερον t	4 καὶ οὐκέτι
αι M	οὐδὲ γὰρ M	6 εἰ καὶ om. M	φοραὶ K: σφαῖραι GM, unde οἶον δε
ι πλείους σφαῖραι	κινεῦνται coniecerat t	7 οὐχ ἑαυταί G	ὁ extremum
m. t	13 τὸ (ante γεννητικόν) om. Gt	14 ἐν om. Gt	16 τῷ αὐτό
giore loco M	ἔστι δὲ—αὐτό om. K	δὲ M: δ' t	17 πότερον ἐν καὶ τὸ
αὐτό Gt	18 ἐστὶ Gt: εἶναι KM	19 prius τὸ om. M	20 μὴ om. G
πιγενομένου M: ἐπιγενομένου K: ἐπιγενομένου G: ἐπιγενομένου t	21 δῆπουθεν t		
ῦν om. M	22 αἴτιον ἦν τοῦ παραλογισμοῦ M	24 τῷ] τὸ K	25 ἐστὶ
m. Gt	26 παραιτεῖται KM: παρείται Gt	28. 29 τῷ πρῶτῳ K	29 καὶ
ὑσπερ t	οἱ σοφισταὶ φασὲν M: ὅσοι φασὶν K	30 ἐστὶ κορίσκον ἐν λυκίῳ K	
ἄλλον ἐν ἄλλῳ ἐν ἀγορᾷ G	ἀληθῆ K		

λέγοντες· οὐ γὰρ ταῦτόν ἐστι τῷ αὐτῷ ἐνταῦθα εἶναι ἢ ἐκεῖ. καὶ τὸ 8^b
 νῦν οὖν εἶτε καὶ τῷ ἀριθμῷ ἔν και ταῦτόν εἶναι τις θεῖη καὶ τῇ τούτου
 ῥύσει γενναῖσθαι τὸν χρόνον, οὐ συμβήσεται τὰ πρὶν γενόμενα τοῖς νῦν γε 11
 νομένοις τὰ αὐτὰ εἶναι· εἰ γὰρ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως
 5 ἔχοντι, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἢ ἅμα τὰ ἐν Κορίσκιω γενόμενα ἐν
 Λυκείῳ τε ὄντι καὶ ἐν ἀγορᾷ, οἷον εἰ ἐνταῦθα μὲν ἐθερμαίνετο ἐκεῖ δὲ
 ἐψύχετο, ἢ τι τοιοῦτον. εἶτε οὖν ἔν και ταῦτὸν ὑποκείτο τὸ νῦν κατὰ
 ἀριθμὸν, οὐδὲν τῶν εἰρημένων ἀτόπων συμβήσεται, ἐπεὶ μὴ καὶ κατὰ
 10 σῆσιν τὸ αὐτὸ ὑπόκειται, εἶτε καὶ οὐσίας μὲν εἴη τῆς αὐτῆς τὸ πρότερον 15
 τῷ ὕστερον μὴ εἴη δὲ τῷ ἀριθμῷ τὸ αὐτό, ὅπερ ἐστὶ καὶ μᾶλλον ἀλη-
 θές, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲν τούτων συμβήσεται. πῶς δὲ ἔχει πρὸς τὸ γί-
 νεσθαι καὶ φθεῖρεσθαι τὸ νῦν, ἐν τοῖς ἐξῆς βιβλίοις διδάξει, ὅτι καὶ αὐτὸ
 καὶ ἕτερα πλείστα ἀχρόνως ἢ εἰσὶν ἢ οὐκ εἰσὶ, μῆτε διὰ γενέσεως εἰς τὸ
 εἶναι παραγόμενα μῆτε διὰ φθορᾶς εἰς τὸ μὴ εἶναι.
 15 Τὸ δὲ νῦν ἔστι μὲν ὡς τὸ αὐτό, ἔστι δὲ ὡς (οὐ) τὸ αὐτό.
 εἰπὼν "τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ ὁ ποτε ἦν, τὸ δὲ εἶναι αὐτῷ ἕτερον", ἐξ οὗ,
 ὅπερ εἶπον, τὴν εἰρημένῃ ἀπορίαν ἐπιλύεται, πῶς ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ 20
 οὐ τὸ αὐτὸ νῦν διδάσκει. καθὼ μὲν γάρ, φησὶν, ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λαμ-
 βάνεται, ταύτῃ ἕτερόν ἐστὶ καὶ ἕτερον τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον· λαμ-
 20 βάνεται δὲ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μορίῳ τῆς κινήσεως, κατὰ τοῦτο δὲ ἦν
 αὐτῷ, φησί, καὶ τὸ νῦν εἶναι (ἀμερές γὰρ τὸ νῦν, ἀμερές δὲ ὄν ἅμα ἐν
 πλείοσιν εἶναι οὐ δύναται, ἀλλ' ὅτε ἐν τούτῳ ἐστίν, ἐν ἐκείνῳ οὐκ ἔστιν),
 ὥστε καλῶς εἴρηται ὅτι τῷ αἰεὶ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λαμβάνεσθαι, ταύτῃ
 καὶ τὸ εἶναι νῦν ἔχει (οὐ γὰρ | ἔστιν εἰπεῖν ἅμα ἐν τούτῳ καὶ τούτῳ), 25
 ταύτῃ δὲ καὶ ἕτερόν ἐστὶ τὸ πρότερον τοῦ ὕστερον· ἄλλο γὰρ ἐστὶν αὐτῷ
 τὸ ἐν τῷδε εἶναι, καὶ ἄλλο τὸ ἐν τῷδε. ταύτῃ μὲν οὖν ἕτερον τὸ πρό-
 30 τερον νῦν τοῦ ὕστερου. ὁ δὲ ποτε ὄν ἐστὶ, φησί, τὸ αὐτό, τουτέστι
 κατὰ τὸ ὑποκείμενον. εἶτα τοῦτο κατασκευάσαι βουλόμενος ἐπήγαγεν ἀκο-
 λουθεῖ γάρ, ὥσπερ ἐλέχθη, τῷ μὲν μεγέθει ἢ κίνησις, ταύτῃ
 30 δὲ ὁ χρόνος, ὡς φημέν· ὁμοίως δὲ καὶ τῇ στιγμῇ τὸ φερόμενον ὁ
 φ τὴν κίνησιν γνωρίζομεν, καὶ τὸ πρότερον ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ὕστε-
 ρον. εἶπε γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀκολουθεῖν τῷ μὲν μεγέθει τὴν κίνησιν,

1 τῷ αὐτῷ K: τὸ αὐτῷ G: τὸ αὐτόν M: τὸ αὐτό t καὶ εἶναι G 2 εἶτε GK M: εἰ
 γε t 5 οὐδὲ GK M: οὐ t prius ἐν deleverim γινόμενα Gt 6 λυκίω K
 7 ὑποκείω K 8 καὶ om. Mt 10 μὴ εἴη] μὴ ἢ G 11 et 12 τῷ G 12 ἐν τοῖς
 ἐξῆς κτλ.] cf. Z 3 15 Τὸ δὲ—οὐ τὸ αὐτό om. G: ἔστι δὲ—οὐ τὸ αὐτό om. Kt
 οὐ addidi: om. M 16 τὸ γὰρ GK: γὰρ τὸ Mt ὁπότε G: ὁ ποτὲ K τὸ δὲ KM:
 τὸ δ' G: τὸδ' t αὐτῷ] ἐν τῷ M 21 αὐτό M φησὶ] cf. p. 219^b14 23 τῷ
 Mt: τὸ G: τὸ K αἰεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο t 24 νῦν om. t 25 τοῦ t: τῷ GM: τὸ K
 26 τῷ ἐν priore loco K, altero loco primitus M et t ἕτερον] ὕστερον G 27 τοῦ t:
 τῷ GK M ὕστερω G: ἐτέρω K ὁ δὲ ποτε GKt: ἢ δὲ ὁ ποτε M, cf. Arist. ἐστι]
 ἐστὶ τὸ νῦν Arist. libri, sed τὸ νῦν ἐστὶ Simplic. p. 722, 19 28. 31 ἀκολουθεῖ—ὕστερον
 om. G 29 ἐλέχθη K 29. 31 τῷ—ὕστερον om. K 30 φημέν M: ἔφαμεν t
 καὶ ὁμοίως δὴ τῇ Arist. 32 ἔμπροσθεν p. 219^a15 sqq. cf. Philop. p. 719, 23

ταύτη δὲ τὸν χρόνον· τῷ γὰρ εἶναι ἐν τῷ μεγέθει τὸ πρότερον καὶ τὸ 87^r
 ὕστερον καὶ προσέτι τὸ συνεχές, ταύτη καὶ ἐν τῇ κίνησει τὸ πρότερον ἦν
 καὶ ὕστερον καὶ ἡ συνέχεια, διὰ δὲ τὴν κίνησιν καὶ ἐν τῷ χρόνῳ, πλὴν
 ὅτι ἐν μὲν τῷ μεγέθει "θέσει" ἦν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, διότι τὴν
 5 ἀρχὴν ἀφ' οἰουδήποτε μορίου ποιήσασθαι δυνατόν, ἐπὶ δὲ τῆς κινήσεως
 καὶ τοῦ χρόνου οὐκέτι· οὐ γὰρ οἷόν τε ἐν τούτοις τὸ πρότερον ὕστερον 10
 γενέσθαι, οὐδ' ἔμπαλιν τὸ ὕστερον πρότερον. ὥσπερ οὖν, φησί, ταῦτα
 ἔπονται ἀλλήλοις, οὕτως καὶ τὰ οἰονεὶ γεννητικὰ τούτων καὶ ποιητικὰ. τοῦτο
 δὲ ἐδήλωσεν εἰπὼν ὁμοίως δὲ καὶ τῇ στιγμῇ τὸ φερόμενον, ᾧ τὴν
 10 κίνησιν γνωρίζομεν. ἔστι γὰρ τοῦ μὲν μεγέθους ἡ στιγμή ποιητικὴ
 (ρῦσιζόμενον γὰρ τὸ σημεῖον γεννᾷ τὴν γραμμὴν, πρῶτον δὲ μέγεθος ἡ
 γραμμὴ), τῆς δὲ κινήσεως ποιητικὸν τὸ φερόμενον· τοῦ γὰρ γενέσθαι τὴν
 ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας κίνησιν αἴτιον τὸ φερόμενον, εἴτε ἄνθρωπος εἴη 15
 εἴτε ὀτιδῆποτε, καὶ τοῦ γενέσθαι τὴν ἀπὸ Κριοῦ ἐπὶ Ταύρων κίνησιν αἴτιος
 15 τυχὸν ὁ ἥλιος ὁ ταύτην κινήθεις ἢ ἕτερός τις τῶν ἀστέρων. τούτῳ καὶ
 γνωρίζεται ἡ κίνησις· καθ' αὐτὴν γὰρ ἀγνώριστος ὑπάρχουσα τῷ κινου-
 μένῳ γνωρίζεται. τὸ γὰρ γεγενῆσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τοῦ
 οὐρανοῦ κίνησιν καὶ περιφορὰν οὐκ ἄλλῃ τινὶ γνωρίζομεν ἢ αὐτῷ τῷ οὐ-
 ρανῷ· τῷ γὰρ τὸ αὐτὸ αὐτοῦ μόριον δις ἐν τῷ αὐτῷ μορίῳ τοῦ ὀρί-
 20 ζοντος ἰδεῖν γενόμενον, οὕτω τὸσὴνδε γεγενῆσθαι κίνησιν γνωρίζομεν.
 καὶ τὸ νῦν δὲ τοῦ χρόνου ποιητικὸν αἴτιον· ἡ γὰρ τούτου ῥύσις γεννᾷ 20
 τὸν χρόνον. εἰ τοῖνον ὡς τὸ σημεῖον πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει καὶ τὸ κινου-
 μένον πρὸς τὴν κίνησιν, οὕτω καὶ τὸ νῦν πρὸς τὸν χρόνον, τὸ δὲ σημεῖον
 ἐν ὄν καὶ τὸ αὐτὸ γεννᾷ τὸ μέγεθος (οὐ γὰρ παραθέσει πλειόνων στιγμῶν
 25 γεννᾶται ἡ γραμμὴ, ἀλλὰ μιᾶς ῥύσει), ἔτι δὲ καὶ τὸ κινούμενον ἐν ὄν
 γεννᾷ τὴν κίνησιν, ἀκόλουθον δὴπου καὶ τὸ νῦν ἐν ὄν γεννᾷ τὸν χρόνον.
 οὐ γὰρ ἐκ πολλῶν νῦν παρακειμένων ἀλλήλοις γεννᾶται ὁ χρόνος· οὐ γὰρ
 ὁ σύγκειται ἐκ τῶν νῦν, ἀλλ' ἐνός ῥύσει· τῷ γὰρ τὸ αὐτὸ νῦν πρότερον καὶ 30
 ὕστερον λαμβάνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει ὁ χρόνος. ὥσπερ οὖν τὸ κινούμενον
 30 δ μὲν ποτε ὄν τὸ αὐτὸ ἐστίν (ἡ γὰρ λίθος ἐστίν ἢ ἄνθρωπος ἢ ἀστὴρ ἢ
 ἕτερόν τι), τῷ δὲ ἐν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ λαμβάνεσθαι, ταύτη ἕτερον (ὡς γὰρ
 εἶπον, ἄλλο ἐστὶ Σωκράτης τὸ ἐν οἴκῳ εἶναι καὶ ἄλλο τὸ ἐν ἀγορᾷ),
 οὕτω δὴ καὶ τὸ νῦν τῷ μὲν ὑποκειμένῳ καὶ τῇ οὐσίᾳ τὸ αὐτὸ τὸ πρότε-

1 τῷ (ante γάρ) t: τὸ G: τὸ KM 2 post ταύτη distinguit t 3 τὸ ὕστερον M
 4 τὸ (post καὶ) om. G 5 δυνατόν ἦν Gt 6 οὐκ ἔστι· καὶ γὰρ οἷόν τε M πρότερον
 ἵστερον] πρότερον καὶ τὸ ὕστερον M 8 οὕτω t τὰ KM: οἱ τὰ Gt γεννητικὰ K
) καὶ Gt: om. KM, at cf. p. 726, 30. 728, 18 10 μὲν om. Gt ποιητικὸν K 11 ἡ]]
 καὶ M 12 γὰρ om. G 13 ἀπ' t 13. 14 τὸ φερόμενον—αἴτιος om. M 14 αἴτιος

15 αἴτι G: αἴτιον t 17 τὸ γὰρ t: τῷ γὰρ GKM 17. 18 κίνησιν τοῦ οὐρανοῦ M
 19 τῷ γὰρ Gt: τὸ γὰρ KM τῷ μορίῳ τῷ αὐτῷ Gt 20 οὕτω] οὐ τῷ G 21 καὶ
 ἀπὸν M 24 ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄν M 25 ἡ om. Gt 26 γεννᾷ Kt: γεννᾷ GM
 27 παρακειμένων νῦν Gt ἀλλ' ἄλλοις M 28 ῥύσει· τὸ γὰρ K 32 Σωκράτη τῷ
 ἐν K 33 τῷ] τὸ K τὸ αὐτὸ ἐστὶ Gt 33 p. 728, 1 τὸ πρότερον τῷ ὑτέρῳ KM:
 τῷ πρότερον τὸ ὕστερον Gt

ρον τῷ ὑστέρω, τῷ δὲ πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι, ταύτη δὴ τῷ λόγῳ 87^ο
 ἔτερον. παραδείγματος δὲ χάριν καὶ σαφηνείας, ἵνα δεῖξῃ πῶς τὸ αὐτὸ 30
 λέγομεν κατὰ τὸ ὑποκείμενον, διάφορον δὲ κατὰ τὸν λόγον, ἐμνημόνευσε
 τοῦ ὑπὸ τῶν σοφιστῶν λεγομένου. λαμβάνοντες γὰρ ἐκεῖνοι τὸ ἔτερον εἶναι
 5 τῷ Κορίσκῳ τὸ ἐν Λυκείῳ εἶναι καὶ ἔτερον τὸ ἐν ἀγορᾷ, τὴν κατὰ συμ-
 βεβηχὸς ταύτην καὶ κατὰ τὸν λόγον διαφορὰν ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον μετέ-
 φερουν· εἰ γὰρ ἄλλο, φασίν, ἐστὶ τῷ Κορίσκῳ τὸ ἐν Λυκείῳ εἶναι καὶ
 ἄλλο τὸ ἐν ἀγορᾷ, ὃ ἄρα Κορίσκος αὐτὸς ἑαυτοῦ ἕτερός ἐστιν. ἀλλ' οὐκ
 ἀνάγκη, εἰ κατὰ τὸν λόγον ἕτερόν τι εἶη καὶ κατὰ συμβεβηχός, ἥδη καὶ
 10 κατὰ τὸ ὑποκείμενον ἕτερον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ἡ κλίμαξ μία καὶ ἡ αὐτὴ τῷ 35
 λόγῳ ἑτέρα οὕσα καὶ ἑτέρα· ἄλλο γὰρ ἐστὶν αὐτῇ τὸ ἀναβάσει εἶναι καὶ
 ἄλλο τὸ καταβάσει. οὕτως οὖν καὶ τὸ νῦν καὶ ταυτὸν καὶ ἕτερον, τῷ
 λόγῳ μὲν ἕτερον πρότερόν τε λαμβανόμενον καὶ ὕστερον, τῷ ὑποκειμένῳ
 δὲ τὸ αὐτό.

15 p. 219^b 22 Τῷ δὲ φερομένῳ ἀκολουθεῖ τὸ νῦν, ὥσπερ ὁ χρόνος
 τῇ κινήσει.

Εἰπὼν ὅτι ἀκολουθεῖ “τῷ μὲν μεγέθει ἡ κίνησις, ταύτη δὲ ὁ χρόνος, 40
 ὁμοίως δὲ καὶ τῇ στιγμῇ τὸ φερόμενον,” εἶτα μεταξὺ τὸν τῶν σοφιστῶν
 ἐμβαλὼν λόγον, ἐπάγει ἐν τούτοις τὸ λεῖπον, ὅτι καὶ τῷ φερομένῳ ἀκο-
 20 λουθεῖ τὸ νῦν· τῷ γὰρ τὸ φερόμενον λαμβάνεσθαι ἐν προτέρῳ καὶ ὑστέρω
 τινὶ καὶ ἀριθμείσθαι τὰς μεταβάσεις αὐτοῦ, ταύτη τὸ νῦν τὴν ὑπόστασιν
 ἔχει. ὅτι δὲ ἀκολουθεῖ τὸ νῦν τῷ φερομένῳ, ἐδήλωσεν εἰπὼν τῷ γὰρ
 φερομένῳ γνωρίζομεν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν κινήσει. ὡς
 γὰρ πᾶς ὁ χρόνος τῇ κινήσει πάσῃ παρακολουθεῖ καὶ συνεχτείνεται, οὕτω 45
 25 καὶ τὸ νῦν τῷ φερομένῳ· ἀνάλογον γὰρ ὡς τὸ φερόμενον πρὸς τὴν κίνη-
 σιν, οὕτω καὶ τὸ νῦν πρὸς τὸν χρόνον, ὥστε καὶ ἐναλλάξ ὡς ἡ κίνησις·
 πρὸς τὸν χρόνον, οὕτω καὶ τὰ φερόμενον πρὸς τὸ νῦν. εἰ οὖν τὸ φερό-
 μενον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὅτιποτέ ἐστιν, εἴτε στιγμῇ εἴτε λίθῳ εἴτε ὀπίδηποτε,
 διαφέρει δὲ κατὰ τὸν λόγον τῷ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεσθαι, τοιοῦτον ἂν
 30 εἶη πάντως καὶ τὸ νῦν.

p. 219^b 25 Ἦι δὲ ἀριθμητὸν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, τὸ νῦν ἐστίν.

Εἰπὼν “τῷ γὰρ φερομένῳ γνωρίζομεν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν 32

1 τῷ δὲ Gt: τὸ δὲ KM δὴ] δὲ libri 2 παραδείγματα K 4 τῷ ἕτερον G 5 ἐν
 λιχία K 6. 7 διαφέρων M 7. 8 φασὶ τὸ κορίσκον εἶναι ἐν λυκείῳ καὶ ἄλλο ἐν ἀγορᾷ M
 7 τὸ (τῷ t) ἐν λυκείῳ Gt: om. K 10 κατὰ om. Gt εἶναι] ἐστὶ K 10. 11 οὕσα post
 ἡ αὐτὴ traicit M 11 αὐτῇ K 12 καὶ (post ταυτὸν) om. G 13 τὸ ὑποκείμενον K
 15 τὸ δὲ K 15. 16 ἀκολουθεῖ—κινήσει om. K 18 τὸν om. K 19 λειπὸν K •
 21 τὴν om. K 22 ὅτι (Gt: δ KM νῦν ἐν τῷ t 24 συνεπεκτείνεται M 27 οὖν καὶ
 τὸ G 29 δὲ GK: γὰρ Mt τῷ] τὸ t φαίνεσθαι K 31 δὲ KM: δ' t καὶ τὸ ὕστε-
 ρον corr. M 32 τῷ γὰρ M: τὸ γὰρ K: τῷ G: ὅτι τῷ t καὶ τὸ ὕστερον M

κινήσει," προσέθηκεν ἤ δὲ ἀριθμητὸν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, τὸ 87^r.
 νῦν ἔστι, συνάγων καὶ διὰ τούτων ὅτι τῷ φερομένῳ τῇ νῦν ἀκολουθεῖ·
 εἰ γὰρ τῷ μὲν φερομένῳ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἔπεται τὸ ἐν κινήσει,
 τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον τὸ ἐν κινήσει | τὸ νῦν ἔστι (καθὸ γὰρ ἀριθ- 87^v
 5 μῆτόν ἔστι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τὸ ἐν κινήσει, τὸ νῦν ἔστι), τῷ
 φερομένῳ ἂν τὸ νῦν ἔποιτο.

p. 219^b26 Ὡστε καὶ ἐν τούτοις, δ μὲν ποτε ὄν νῦν ἔστι, τὸ αὐτὸ
 (τὸ πρότερον γὰρ ἢ ὕστερόν ἔστι τὸ ἐν κινήσει), τὸ δὲ εἶναι ἔτε-
 ρον· (ἢ) ἀριθμητὸν γὰρ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, τὸ νῦν ἔστιν.

10 Οὕτω λοιπὸν τὸ προκειμένον συνάγει, λέγω δὴ ὅτι τὸ νῦν τῷ μὲν
 ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ ἔστι, τῷ δὲ λόγῳ ἄλλο καὶ ἄλλο. τὸ γὰρ ὥστε
 καὶ ἐν τούτοις ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς νῦν· ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ σημεῖον τὸ γεν-
 νητικὸν τῆς γραμμῆς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ τὸ φερόμενον τὸ
 γεννητικὸν τῆς κινήσεως, οὕτω δὲ καὶ τὸ νῦν τὸ τοῦ χρόνου γεννητικόν. 5
 15 δ μὲν ποτε ὄν νῦν ἔστι, τουτέστιν ὀτιδήποτε κατὰ τὸ ὑποκειμένον ὑπάρ-
 χει τε καὶ ἔστι νῦν, ἐν ἔστι καὶ τὸ αὐτό. εἶτα καὶ τί ἔστιν ἐπάγει· τὸ
 πρότερον γὰρ, φησὶν, ἢ ὕστερον τὸ ἐν κινήσει· ταῦτόν γὰρ τὸ ἐν
 κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον κατὰ τὸ ὑποκειμένον, ἐπεὶ καὶ ἐπὶ τῆς κί-
 νήσεως τὸ φερόμενον. τὸ δὲ εἶναι ἕτερον, τουτέστι κατὰ τὸν λόγον·
 20 τὸ γὰρ ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον, μὴ ὡς ἀριθμούμενον λαμβαν-
 νόμενον μῆδὲ ὡς πρότερον καὶ ὕστερον, τὸ ὑποκειμένον ἔστι τοῖς νῦν,
 τοῦτο δὲ αὐτὸ ὅταν ὡς πρότερον καὶ ὕστερον ληφθῆ καὶ ὡς κατὰ δια- 10
 φορὰν τῆς κινήσεως γινόμενον, τότε δὴ ἄλλο καὶ ἄλλο ἔστι κατὰ τὸν λόγον·
 ἄλλο γὰρ ἔστιν αὐτῷ τὸ προτέρῳ εἶναι καὶ ἄλλο τὸ ὑστέρῳ.

25 p. 219^b28 Καὶ γινώριμον δὲ (μάλιστα) τοῦτό ἔστι· καὶ γὰρ ἡ κί-
 νησις διὰ τὸ κινούμενον καὶ ἡ φορὰ διὰ τὸ φερόμενον· τόδε
 γὰρ τι τὸ φερόμενον, ἢ δὲ κίνησις οὐ.

Ἐν πᾶσι τὴν τοῦ νῦν πρὸς τὸ φερόμενον ὁμοιότητα δεῖξαι βουλόμενος
 καὶ τοῦτο προσέθηκε, καὶ ἄλλως καὶ καθ' αὐτὸ χρήσιμον τῇ περὶ τοῦ 15

καὶ τὸ ὕστερον et 3 ἐν τῇ κινήσει K 4 ἔστι om. G 5 τὸ ἐν—ἔστι om. Mt τῷ]
 ὁ K 7 lemma om. t, qui superius plenius dederat 7. 9 δ μὲν—τὸ νῦν ἔστιν M: om. K
 comma post ἔστι addidi: om. M: post ὄν distinguit Arist. cod. G, item v. 15 GKM
 ἢ addidi: om. M 10 Οὕτω scripsi: οὐ τὸ GK: αὐ τὸ M: καὶ οὕτω t εισάγει Gt
 et om. KM post μὲν addit γὰρ M 11 τὸ δὲ K 13. 14 τῷ γεννητικῷ M 14 δὲ K
 : primitus M: δὴ Gt et corr. M γεννητικὸν ὄν t 15 δ μὲν—ὀτιδήποτε] τουτέστιν ὅτι
 ἦποτε, δ μὲν ποτε ὄν ἔστι νῦν (sic pro νῦν ἔστι etiam M) t 16. 17 τὸ πρότερον—κινήσει
 m. G 17 τὸ (post γὰρ) om. Gt 21. 22 τὸ ὑποκειμένον—ὕστερον om. G 22. 23 δια-
 φορὰν scripsi: διαφέροντα libri 23 γινόμενα K τότε] τοῦτο M δὲ libri 24 τῷ
 στέρῳ K 25 δὲ om. t 25. 27 μάλιστα—οὐ om. K 25 μάλιστα addidit t: om. M
 οὐτό M: τοῦτ' t 28 τὴν] τῇ K δεῖξαι βουλόμενος ὁμοιότητα M 29 καὶ (post ἄλλως)
 m. M 29 p. 730,1 χρήσιμον—θεωρεῖα om. K 29 τοῦ om. in rasura M

χρόνου θεωρία. εὐλόγως γάρ, φησί, καὶ τοῦ χρόνου τὸ νῦν μάλιστα ἔστι 8⁷
 γνῶριμον· μόνον γάρ τοῦ χρόνου τὸ νῦν ἐν ὑπάρξει ἔστί. καὶ γὰρ ἡ κί-
 νησις καθ' αὐτὴν ἀγνωστος οὖσα τῷ φερομένῳ γνωρίζεται, τῷ δὲ φερο-
 μένῳ τὸ νῦν ἔπεται, καὶ ὃν ἔχει λόγον τὸ φερόμενον πρὸς τὴν κίνησιν,
 5 ταύτη τὸ νῦν πρὸς τὸν χρόνον. εὐλόγως ἄρα καὶ διὰ τοῦ νῦν τὸν χρόνον
 γνωρίζομεν, ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦ κινουμένου τὴν κίνησιν. ὅτι δὲ ἡ φορὰ
 γνῶριμὸς ἔστι διὰ τὸ φερόμενον, ἔδειξεν εἰπὼν τόδε γάρ τι τὸ
 φερόμενον, ἡ δὲ κίνησις οὐ· τὸ γὰρ κινούμενον οὐσία τέ ἔστι καὶ 10
 ὑφαστός, ἡ δὲ κίνησις οὐκ ὑφαστήκεν, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει·
 τῇ γὰρ τοῦ κινουμένου μεταβάσει τὸ εἶναι ἔστι τῇ κινήσει. καὶ ἄλλως εἰ
 τὸ μὲν κινούμενον οὐσία, ἡ δὲ κίνησις ἐνέργεια, τρανέστεραι δὲ τῶν ἐνεργειῶν αἱ οὐσίαι ἐν πολλοῖς, εἰκότως τῷ κινουμένῳ ἡ κίνησις γνῶριμος.
 εἰπὼν δὲ καὶ γὰρ ἡ κίνησις διὰ τοῦ κινουμένου ἐπήγαγε καὶ ἡ φορὰ
 15 διὰ τὸ φερόμενον, ἦτοι ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ λέγων, ἢ μᾶλλον ἐκ
 τοῦ γενικωτέρου καὶ ἀσαφεστέρου ἐπὶ τὸ εἰδικώτερον καὶ σαφέστερον με-
 ταβαίνων· ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ ἀλλοιώσεως ἢ ἀλλοίωσις γνῶριμος διὰ τὸ
 ἀλλοιούμενον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ αὐξήσεως καὶ μειώσεως, ἐναργέστατα δὲ
 ἐπὶ τῆς φορᾶς τῷ φερομένῳ ἡ φορὰ γνωρίζεται.

p. 219^b31 Ἔστι μὲν οὖν ὡς τὸ αὐτὸ τὸ νῦν, ἔστι δὲ ὡς οὐ τὸ αὐτό·
 20 καὶ γὰρ καὶ τὸ φερόμενον.

Ἵσπερ συμπέρασμα ἔστι τοῦτο τῶν εἰρημένων· ὃ γὰρ ἔδειξεν ἀνω-
 τέρῳ, τοῦτο ὡς ἐν συμπεράσματι νῦν φησιν. ὡς γὰρ τὸ φερόμενον τῷ
 μὲν ὑποκειμένῳ τὸ αὐτό, τῇ σχήσει δὲ καὶ τῷ λόγῳ διάφορον, οὕτω καὶ
 τὸ νῦν.

25 p. 219^b33 Φανερόν δὲ καὶ ὅτι εἴτε χρόνος μὴ εἶη, τὸ νῦν οὐκ ἂν
 εἶη, εἴτε τὸ νῦν μὴ εἶη, χρόνος οὐκ ἂν εἶη.

Δείξας ὅτι ὁ χρόνος ἀριθμὸς ἔστι τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου τοῦ ἐν
 τῇ κινήσει, τοῦτο δὲ ἔστι τὸ νῦν (τὸ γὰρ ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον
 τὸ νῦν ἔστιν), εὐλόγως συναίγει ὅτι ἀδύνατον τὸ ἕτερον αὐτῶν χωρὶς τοῦ
 30 ἑτέρου εἶναι. εἰ γὰρ ὡς τὸ φερόμενον ἔχει πρὸς τὴν φορὰν οὕτω καὶ τὸ
 νῦν πρὸς τὸν χρόνον, οὔτε δὲ φερόμενόν τι εἶναι ἐνδέχεται φορᾶς μὴ οὐ-
 σης οὐδ' αὖ φορὰν εἶναι φερομένου μὴ ὄντος, οὕτω δηλονότι καὶ τὸν

1 γὰρ et τοῦ χρόνου om. M

5 ταύτη M: ταύτην GKt

6 ἐπειδὴ Gt

7. 8 τόδε—οὐ om. G

8 ἡ—οὐ om. K

9 ὑφαστός K: ὑφαστός M

12 καὶ

πολλοῖς M

13 διὰ τὸ κινούμενον emendat t

15 γενικωτέρου G

ἰδικώτερον K

19 ὡς] αὐτῶ ὡς M

τὸ νῦν KM: νῦν t

19. 20 ἔστι δὲ ὡς—καὶ γὰρ καὶ (cf. Arist. cod. I)

τὸ φερόμενον M: om. K: λέγομενον ἀεὶ (at cf. Arist. cod. E. Simplic. p. 724,4), ἔ

δ' ὡς—καὶ γὰρ τὸ φερόμενον t

23 τὸ] τῷ K

25 εἴτε ὁ χρόνος t

25. 26

εἶη, τὸ—χρόνος οὐκ ἂν εἶη om. K

26 χρόνος M: ὁ χρόνος t

27 alterum

om. M

28 ἔστι τῶν νῦν K

32 φερομένου μένου (sic) μὴ G

χρόνον ἔχειν ἀνάγκη καὶ τὸ νῦν, καὶ εἰ τὸ ἕτερον τεθείη, εἰσάγεσθαι 87^v
καὶ τὸ λοιπὸν, εἴτε ἀναιρεθείη τὸ ἔν, καὶ τὸ λοιπὸν συνανααιρεῖσθαι.
ὡσαύτως γὰρ ἔχει καὶ τὸ σημεῖον καὶ ἡ γραμμὴ· συνεισάγει γὰρ καὶ
συναναίρει ἄλλα. 40

δ p. 220a1 Ἄμα γὰρ ὥσπερ τὸ φερόμενον καὶ ἡ φορᾶ, οὕτω καὶ ὁ
ἀριθμὸς τοῦ φερομένου καὶ ὁ τῆς φορᾶς· χρόνος μὲν γὰρ ὁ τῆς
φορᾶς ἀριθμὸς, τὸ νῦν δὲ ὡς τὸ φερόμενον, οἶον μονὰς ἀριθμοῦ.

Τοῦ μὲν φερομένου ἀριθμὸν τὸ νῦν φησι, τῆς δὲ φορᾶς ἀριθμὸν τὸν
χρόνον. ὥσπερ οὖν ἅμα ἢ εἰσὶν ἢ οὐκ εἰσὶ τὸ φερόμενον καὶ ἡ φορᾶ,
10 οὕτω δὴ καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ φερομένου καὶ τῆς φορᾶς, τουτέστι τὸ νῦν καὶ
ὁ χρόνος, ἅμα ἢ εἰσὶν ἢ οὐκ εἰσὶν. εἰπὼν δὲ χρόνος μὲν γὰρ ὁ τῆς
φορᾶς ἀριθμὸς, δέον ἐπαγαγεῖν 'τὸ νῦν δὲ ἀριθμὸς τοῦ φερομένου', 45
εἶπε τὸ νῦν δὲ ὡς τὸ φερόμενον, διὸ καὶ ἀσφαφέστεραν τὴν λέξιν
ἐποίησε. πῶς δὲ τὸ νῦν ἀριθμὸς ἐστὶ τοῦ φερομένου, ἐπήγαγεν οἶον
15 μονὰς ἀριθμοῦ· ὡς γὰρ ἐν ἀριθμῷ ἢ μονὰς πάλιν καὶ πάλιν λαμβαν-
ομένη τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀριθμουμένων ποιεῖ ἀδιαίρετος οὕσα αὐτῇ, οὕτως
καὶ τὸ νῦν ἀδιαίρετον καὶ ὡς μονὰς ὄν πάλιν καὶ πάλιν λαμβανόμενον τὸν
χρόνον ποιεῖ. ὥσπερ οὖν ὁ χρόνος ἐκ τοῦ νῦν γεννώμενος μετρεῖ τὴν
κίνησιν, οὕτω καὶ τὸ νῦν μετρεῖ τὸ κινούμενον, καὶ ἔστιν ὁ χρόνος ἀριθμὸς
20 τῆς κινήσεως καὶ τὸ νῦν τοῦ φερομένου. πῶς δὲ τῆς φορᾶς ὁ χρόνος 50
ἀριθμὸς ἐστίν, εἶπεν ἡδῶ· οὐ γὰρ ὡς ἀριθμῶν αὐτῆν, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ
ἀριθμεῖσθαι αὐτῆν τὸ εἶναι ἔχων. ἀριθμεῖ δὲ οὐ καθὼ φορᾶ ἐστίν, ἀλλὰ
ἢ τὸ πρότερον ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ὕστερον· οὐ γὰρ ὁ αὐτῆς τῆς κινήσεως
ἀριθμὸς χρόνος, ἀλλὰ τὸ τοῦ προτέρου ἐν αὐτῇ καὶ ὕστερου διάστημα
25 μεταξὺ. καὶ τοῦ φερομένου δὲ ἀριθμὸς, τὸ νῦν, οὐχ ἢ φερόμενόν ἐστίν,
ἀλλ' ἢ ἐν προτέρῳ καὶ ὕστερῳ τινὶ λαμβάνεται· ἢ γὰρ λῆψις τοῦ προ-
τέρου καὶ ὕστερου καθ' ἃ γίνεται, ταῦτά ἐστι | τὰ νῦν. τὸ γὰρ νῦν, καθ' 88^r
δ ἐν Κριῶ γέγονεν ὁ ἥλιος, καὶ πάλιν τὸ νῦν, καθ' δ γέγονεν ἐν Ταύρῳ,
ἀριθμὸς ἂν εἴη αὐτοῦ τοῦ ἡλίου, ὡς ἐν προτέρῳ τινὶ καὶ ὕστερῳ γινομέ-
30 νου, ἔοικὸς ταῖς ἐν τῷ ἀριθμῷ μονάσιν. ὥσπερ γὰρ τῇ μονάδι τὸν ἀριθ-
μὸν ἀριθμοῦμεν, ἢ ἀπλῶς τὸ ἀριθμητὸν ὅτι ποτ' ἂν ἢ (τοὺς γὰρ δέκα
ἵππους τῇ μονάδι καὶ τοὺς δέκα λίθους· κατὰ μονάδα γὰρ ἐπισωρεύοντες,
οὕτως ἀριθμοῦμεν ἕκαστον), οὕτω δὲ καὶ τὸ φερόμενον τῷ νῦν ἀριθμοῦ- 5

καὶ (ante τὸ) KM: πρὸς Gt   τεθῆ M   3 ὡσαύτως δὲ?   3. 4 τὸ—ἄλλα om. K
lemma habet G   5. 6 ὁ ἀριθμὸς ὁ τοῦ Arist.   7 ἀριθμὸς—ἀριθμοῦ om. K
μὲν KM: μὲν οὖν Gt   9. 11 ἅμα—ὁ χρόνος om. M   10 τῆς φορᾶς K   11 ἢ
ὕκ] εἰ οὐκ t   17 ἀδιαίρετον Gt: διαίρετόν K: διαίρετικόν M   18 γενόμενος K
9 καὶ ἔστι καὶ ὁ M   21 ἡδῶ p. 219b5   οὐ γὰρ] οὐχ' M   22 φθορὰ K   23 ἢ
ft: om. GK   ὁ post κινήσεως collocant Gt   24 ἐν iterat t   27 κα γίνεται K
28 γίνεται ὁ ἥλιος Gt   29 ὥσπερ t   29. 30 γενομένου Gt   30 ἔοικώς t
-O. 31 ἀριθμὸν om. K   31 τὸ γὰρ ἀριθμητὸν Gt   33 τὸ νῦν K

μεν, τὸ πρότερον αὐτοῦ καὶ τὸ ὕστερον ἐν οἷς καὶ αἰεὶ γίνεται ἄλλοτε ἐν 8·
 ἄλλῃ ἀριθμοῦντες· οἷον ὁ ἥλιος γίνεται πρότερον Ταύρου ἐν Κριῶ, ὕστερον
 δὲ τοῦ Κριοῦ ἐν τῷ Ταύρῳ, καὶ Διδύμων μὲν πρότερον ἐν Ταύρῳ, τούτου
 δὲ ὕστερον ἐν Διδύμοις, καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

5 p. 220^a·4 Καὶ συνεχῆς τε δὴ ὁ χρόνος τῷ νῦν, καὶ διήρηται κατὰ
 τὸ νῦν.

Ἐπι καὶ συνεχείας καὶ διαιρέσεως αἴτιον τὸ νῦν τῷ χρόνῳ, ὥσπερ
 καὶ τῇ κινήσει τὸ κινούμενον καὶ τῇ γραμμῇ τὸ σημεῖον. κἀνταῦθα γὰρ 10
 ἡ αὐτὴ πάλιν ὁράται ἀναλογία, ἀλλὰ τὸ μὲν σημεῖον δυνάμει μὲν λαμβαν-
 10 νόμενον συνεχείας αἴτιον τῇ γραμμῇ (συνεχῆς γὰρ ἔστιν οὐ τὰ μόρια
 πρὸς τινα κοινὸν ὄρον συνάπτει), δυνάμει δὲ λαμβανόμενον ἕν ἔστιν, εἰ
 μέντοι ἐνεργεῖα ληφθῆ, διαιρέσεώς τε τῇ γραμμῇ αἴτιον γίνεται καὶ οὐκέτι
 ἕν ἔστιν ἀλλὰ δύο, ἑκατέρου ἕν τι τῶν διαιρεθέντων μορίων περατοῦντος.
 ἕν μὲν γὰρ ἔστι τῇ ἑαυτοῦ φύσει, καθ' ἃ γίνεται ἡ διαίρεσις· δεῖ γὰρ
 15 τὸ διαιροῦν καθ' ἃ διαιρεῖ ἕν εἶναι καὶ ἀδιάστατον. διὰ τοῦτο τὸ μὲν 15
 τριχῆ διαστατὸν ἐπιφανεία διαιρεῖται ἀδιαστάτῳ οὐσῃ κατὰ βάθος καθ' ἃ
 καὶ ἡ διαίρεσις γίνεται, ἡ δὲ ἐπιφάνεια γραμμῇ διαιρεῖται κατὰ πλάτος
 οὐσῃ ἀδιαστάτῳ (πλάτους γὰρ ἡ διαίρεσις), ἡ δὲ γραμμῇ σημεῖῳ κατὰ
 20 σημεῖον καὶ διέλην αὐτήν, τότε δύο γενῶν σημεῖα τῶν δύο μορίων τὰ
 πρὸς τῇ διαιρέσει πέρατα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κινούμενον καὶ συνεχείας
 αἴτιον τῇ κινήσει καὶ διαιρέσεως· τῷ γὰρ συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως
 κινεῖσθαι τὸ κινούμενον τὸ συνεχῆς ἔχει ἡ κίνησις, εἰ μέντοι τὸ φερό- 20
 μενον στάσει μεταξύ διαλαμβάνεται, τότε καὶ διαιρέσεως αἴτιον γίνεται τῇ
 25 κινήσει. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ καὶ ἐνεργεῖα στήναι τὸ
 κινούμενον δυνατὸν (οἷον τὸν βαδίζοντα ἀπὸ Ἀθηγῶν εἰς Θήβας δυνατὸν
 στάντα μεταξύ, οὕτω τὸ λοιπὸν διανύσαι, καὶ οὕτω τὸ κινούμενον τῷ
 στήναι ἔεμε τὴν ἀπὸ Ἀθηγῶν εἰς Θήβας κίνησιν), ἐπι δὲ τῶν οὐρανίων
 συνεχείας μόνον αἴτιον τὸ κινούμενον τῇ κινήσει, διαιρέσεως δὲ ἐνεργεῖα
 30 μὲν οὐδέποτε, μόνῃ δὲ τῇ ἐπινοίᾳ. ὁμοίως δὲ τὸ νῦν καὶ συνεχείας τῷ 25
 χρόνῳ αἴτιον καὶ διαιρέσεως, ἀλλὰ μόνως μὲν συνεχείας αἰεὶ, διαιρέσεως

1 τὸ (post kai) om. M 3 ἐν τῷ ταύρῳ altero loco M 5 καὶ διήρηται iterat M 7 καὶ
 (om. ὅτι) συνεχείας δὲ καὶ διαιρέσεως αἰτίον φησι τὸ νῦν t 9 πάλιν ἡ αὐτὴ traiciunt Gt
 alterum μὲν om. M 10. 11 συνεχείας—λαμβανόμενον om. M 10 συνεχῆς κτλ.] c f
 ad t 6 r 5 12 ληφθεῖτ t 13 ἕν τι] ἕν τε K 15 καὶ διατοῦτο M alterum τὸ
 om. KM 16. 17 καθὸ καὶ KM: καὶ καθ' ἃ Gt 17 κατὰ] καὶ G 18 οὐσα ἀδιε-
 στατος libri σημεῖον G 19 λειφθῆ t 20 δι' ἑλαι K 20. 21 τὰ post διαιρέσε-
 traicit K 22 διαιρέσεως (ex διαιρέσει) corr. G² τὸ γὰρ K et primitus M
 23 ἔχειν compendiose G 23. 24 φερόμενον KM: κινούμενον Gt 24 στάσει om. G
 γίνεται αἴτιον M 25 στήναι (sed post τὸ κινούμενον δυνατὸν traicit) t: στήσαι KM =
 om. Gt 30. 31 αἴτιον τῷ χρόνῳ Gt 31 μόνως KG² et corr. M: μόνῃ G: μόνον
 primitus M et t συνεχεία primitus G et, ut videtur, M αἰεὶ κατ' ἐνεργεῖαν Gt

δὲ μόνως κατ' ἐπίνοιαν· εἰ γὰρ τὴν πρώτην κίνησιν, ἧς μέτρον πρώτως 8^r
 ὁ χρόνος, στῆναι οὐχ οἶόν τε οὐδὲ ἡρεμία διαληφθῆναι, ὅτλον ὡς οὐδὲ
 τὸν χρόνον τμηθῆναι ποτε ἐνεργείᾳ οἶόν τε, ἀλλὰ μόνον τῇ ἐπινοίᾳ τὸ νῦν
 5 διαιρέσεώς φαμεν τῷ χρόνῳ αἴτιον· τούτῳ γὰρ τὰς τε ἡμέρας εἰς ὥρας
 5 διαιρούμεν τοὺς τε μῆνας εἰς ἡμέρας καὶ τοὺς ἑνιαυτοὺς εἰς μῆνας. ὅτι
 γὰρ οὐχ οἶόν τε τὸν χρόνον ἐνεργείᾳ διαιρεθῆναι, ὅτλον καὶ ἐντεῦθεν· 30
 ἀνάγκη γὰρ καὶ τὴν κίνησιν πολλῶ πρότερον στῆναι, δείκνυται δὲ ὅτι
 πᾶσαι δύο κινήσεις ἐφεξῆς στάσει ἀεὶ πάντως διαλαμβάνονται καὶ ἡρεμία,
 καὶ οὐχ οἶόν τε ἐστὶ δύο κινήσεις διηρημένας κατὰ τὸ συνεχὲς ἐφεξῆς
 10 εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τῶν δύο χρόνων ἄρα τῶν μετρητικῶν τῶν δύο κιν-
 ῆσεων ἔσται τι μεταξύ 8 μὴ ἔσται χρόνος· ἀλλὰ πᾶν τῶν δύο νῦν μεταξύ
 χρόνος ἐστίν· ἔσται ἄρα τις χρόνος ὅτε οὐκ ἦν χρόνος, ὅπερ ἄτοπον. οὐκ
 ἄρα οἶόν τε ποτε ἐνεργείᾳ διαιρεθῆναι τὸν χρόνον, μόνη δὲ τῇ ἐπινοίᾳ, 35
 ὥσπερ εἴπομεν, διαιρεῖται τῷ νῦν.

15 p. 220^a6 Ἀκολουθεῖ γὰρ τοῦτο τῇ φορᾷ καὶ τῷ φερομένῳ.

Ὡσπερ τῷ χρόνῳ καὶ τῷ νῦν ἔπεται τὸ καὶ συνεχῆ εἶναι τὸν χρόνον
 τῷ νῦν καὶ διαιρεῖσθαι κατὰ τὸ νῦν, οὕτω τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔπεται καὶ τῇ
 φορᾷ καὶ τῷ φερομένῳ, τὸ καὶ συνεχῆ εἶναι τὴν κίνησιν διὰ τὸ φερό-
 μενον καὶ διαιρεῖσθαι αὐτὴν κατὰ τὸ αὐτό. ὁμοίως δὲ καὶ τῇ στιγματῇ καὶ
 20 τῇ γραμμῇ τὸ αὐτὸ ἔπεται, ὡς φθάσαντες εἴπομεν. 40

p. 220^a6 Καὶ γὰρ ἡ κίνησις καὶ ἡ φορὰ μία τῷ φερομένῳ,
 ὅτι ἔν, καὶ οὐχ ὁ ποτε ὄν (καὶ γὰρ ἄν διαλείποι), ἀλλὰ τῇ
 λόγῳ.

Εἰπὼν ὅτι ἡ κίνησις καὶ ἡ φορὰ μία τῷ φερομένῳ, πῶς ἐστὶ
 25 μία διὰ τὸ φερόμενον ἐπήγαγεν· ὅτι ἔν, φησί, τὸ φερόμενον, καὶ οὐχ
 ὁ ποτε ὄν (καὶ γὰρ ἄν διαλείποι), ἀλλὰ τῷ λόγῳ, τουτέστιν ἐὰν τὸ
 κινούμενον ἔν ἦ, ἐὰν δὲ μὴ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ (τὸ γὰρ ὁ ποτε ὄν 45
 τούτου ἐστὶ δηλωτικόν), ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ, τότε καὶ ἡ κίνησις μία. ἐπεὶ
 αὐτὸ γε καθ' αὐτὸ τὸ κινούμενον ἔν μὲν ὄν δύναται καὶ διαλείπειν κινού-
 30 μενον, οὕτω δὲ ἔν μὲν ἔσται τὸ φερόμενον, οὐκέτι δὲ ἡ κίνησις μία καὶ
 συνεχῆς, ἀλλὰ δύο διηρημένα· ἐὰν δὲ καὶ τῷ λόγῳ ἔν ληφθῆ, τουτέστιν

2 ὡς οὐδὲν K   3 μόνη t   4 τοῦτο K   7 δείκνυσι M   8 ἀεὶ om. Gt   9 ἐστὶ
 ἔν: εἶναι K: om. M   11 πᾶν τῶν K: πάντων GMt   12 ἐστίν om. K   ἔσται ἄρα
 ις χρόνος KM: om. G: χρόνος ἄρα ἐστίν t   14 τῷ Mt: τὸ GK   15 τοῦτο K et
 Arist. cod. G: καὶ τοῦτο Mt   τῇ—φερομένῳ om. K   16 Ὡσπερ om. M   τὸ
 ὄν K   16 et 18 τὸ καὶ] καὶ τὸ K   17 καὶ (ante τῇ) om. M   19 κατ' αὐτό M
 10 τὸ αὐτό] τοῦτο M   21 Καὶ γὰρ (K)t: καὶ γὰρ καὶ M et Arist. cod. E, at cf. v. 24.
 v. 734,13   21. 23 μία—λόγῳ om. K   22 διαλείποι M: διαλίποι t   26 et p. 734,1 δια-
 εἰποι KM: διαλίποι Gt   27 τὸ ὑποκειμένον K   ὁπότε GK   28 τοῦτο K   ἐστὶ
 m. Gt   29 διαλείπειν K   31 καὶ et ἔν om. Gt

τὸ κινεῖσθαι τὸ φερόμενον αἰεὶ ἕτερον. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς στιγμῆς καὶ 8^v
 τοῦ μεγέθους ἢ αὐτῇ στιγμῇ δις λαμβανομένη καὶ ἀριθμομένη, ὡς ἀρχὴ
 καὶ πέρασ, καὶ ὑπομένουσα (οὕτω γὰρ δις λαμβάνεται), τῆς μὲν τέλος γί-
 νεται τῆς δὲ ἀρχῆ, καὶ οὕτως ἀριθμεῖ τὰ μεγέθη καὶ διορίζει, τὸ δὲ νῦν
 5 οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ ὑπομένει τὸ πρότερον νῦν τὸ ὕστερον, ἀλλὰ τῷ ἐπε-
 σθαι τῷ φερομένῳ, τὸ δὲ φερόμενον τῷ ἄλλοτε κατ' ἄλλο γίνεσθαι οὐχ
 οἷόν τε ὑπομένειν· ὥστε δις ληφθῆναι τὸ αὐτὸ ἀδύνατον. οὐδ' ἄρα τὸ νῦν 20
 ὑπομένει καὶ δις λαμβάνεται ἅμα, ὥσπερ τὸ σημεῖον, λόγους μέντοι δύο
 ἀναδέξασθαι ἐν ὄν καὶ τὸ αὐτὸ οὐδὲν κωλύει· τὸ γὰρ νῦν τὸ διορίζον
 10 τὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς νυκτὸς τῆς μὲν ἐστὶ πέρασ τῆς δὲ ἀρχῆ, ὅταν, ὡς
 εἶπον, ὡς διαιροῦν τοὺς χρόνους τούτους λαμβάνηται τῇ ἐπινοίᾳ, οὐ τῇ
 ἐνεργείᾳ.

p. 220^a 14 Ὡστε ὁ χρόνος ἀριθμὸς οὐχ ὡς τῆς αὐτῆς στιγμῆς,
 15 ὅτι ἀρχὴ καὶ τελευτή, ἀλλ' ὡς τὰ ἔσχατα τῆς αὐτῆς [καὶ οὐχ
 ὡς τὰ μέρη] μᾶλλον.

Ἐκ τῶν εἰρημένων, φησί. συναίγεται ὅτι ὅταν τὸν χρόνον ἀριθμὸν λέ- 20
 γωμεν (λέγεται δὲ ἀριθμὸς τῷ ἀριθμεῖσθαι τὸ πρότερον αὐτοῦ καὶ τὸ
 ὕστερον, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ νῦν), οὐχ οὕτως οὖν ἀριθμὸν αὐτὸν φαμεν, ἦτοι
 τὰ ἐν αὐτῷ νῦν, ὥσπερ τὴν στιγμὴν ἀριθμὸν λέγομεν, ὅταν τὴν αὐτὴν δις
 20 λάβωμεν, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸν τε τοῦ πέρατος ἔχουσαν λόγον καὶ τὸν τῆς
 ἀρχῆς· τὸ μὲν γὰρ σημεῖον, ἅτε δὴ θέσιν ἔχον καὶ ὑπομένον καὶ ἐν πράγ-
 ματι θέσιν ἔχοντι καὶ ὑπομένοντι ὑφ' ἐστῆκόσ, δυνατὸν δις λαβεῖν (οὐκ ἐκ-
 φεύγει γὰρ τῆς λῆψιν), τὸ δὲ νῦν οὐχ οἷόν τε δις λαβεῖν καὶ ὡς ἀρχὴν 20
 καὶ ὡς πέρασ. τῷ γὰρ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ ὑφέσθηεν, ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ
 25 ἐν ῥύσει τὸ εἶναι ἔχειν, οὐχ οἷόν τε δις τὸ αὐτὸ λαβεῖν νῦν, καὶ ὡς
 ἀρχὴν καὶ ὡς πέρασ· στήσωμεν γὰρ οὕτω τὸν χρόνον. εἰ γὰρ τοῦ μὲν
 ἐστὶ πέρασ τοῦ δὲ ἀρχῆ, διήρηται ὁ χρόνος, καὶ δύο οἱ χρόνοι καὶ αἱ
 κινήσεις, δειχθήσεται δὲ ὅτι δύο κινήσεις συνεχεῖς εἶναι ἀδύνατον, ἀλλὰ
 30 πάντως ἡρεμῖα διαλαμβάνονται. εἰ οὖν τοῦτο ἐπὶ τοῦ χρόνου γενέσθαι
 30 ἀδύνατον, καὶ τὸ νῦν ἄρα τὸ αὐτὸ δις ληφθῆναι ἀδύνατον. οὕτω μὲν οὖν 20
 ἀδύνατον ἀριθμὸν εἶναι τὰ νῦν ἢ τὸν τούτοις ὀριζόμενον χρόνον, ὡς μὲν-

1 γὰρ om. M   2 στιγμῇ διαλαμβανομένη M   3 πέρασ] τέλος M   3. 4 γινο-
 μένη Gt   4 καὶ (ante οὕτως) om. t   5 οὐδὲ γὰρ Gt   6 τὸ ἄλλοτε K   7 τὸν
 νῦν t   8. 9 ἀναδέξασθαι δύο M   11 τούτους om. M   13 ὥστε K: ὥσπερ M:
 ἕσθ' t   13. 15 ἀριθμὸς—μᾶλλον om. K   14. 15 αὐτῆς καὶ οὐχ ὡς τὰ μέρη μᾶλλον
 καὶ—μέρη deleti; cf. proximum lemma M: γραμμῆς (sic) μᾶλλον t, cf. Arist.   16 συναί-
 γεται KM: συναίγεται Gt τὸν om. K   16. 17 λέγομεν K   17 τῷ Gt: τὸ KM
 τὸ post καὶ) om. M   18 οὖν om. t   φαμὲν αὐτὸν M   20 τε om. M   21 δὴ om. t
 23 et 26 ἀρχῆ K   24 τῷ γὰρ] τὸ γὰρ t   25 τὸ (ante αὐτὸ) om. t   26 στήσω-
 μεν K   27. 28 οἱ χρόνοι—δύο κινήσεις om. K   28. 30 ἀλλὰ πάντως—γενέσθαι ἀδύ-
 νατον om. G   29 διαλαμβάνονται K   30. 31 iterata οὕτω μὲν οὖν ἀδύνατον de-
 let G²   31 τούτοις (sic) K

τοι τὰ ἔσχατα τῆς πεπερασμένης γραμμῆς δυνατόν· τὰ γὰρ ἔσχατα τῆς 8 δ'
 γραμμῆς δύο εἰσὶ σημεῖα ἑκατέρωθεν αὐτῆς, ὅφ' ὧν περατοῦται ἐφ' ἑκά-
 5 τερα, ἅτινα ἀριθμὸν μὲν ἔχει· δύο γὰρ εἰσὶ τὰ ἔσχατα τῆς πεπερασμένης,
 οὐχ οὕτω δὲ δύο ὡς τοῦ αὐτοῦ σημείου δις εἰλημμένου, καὶ ὡς ἀρχὴ
 λέγω καὶ ὡς πέρατα, ἀλλ' ὡς ἐκάστου ἓνα λόγον τὸν τοῦ πέρατος ἀνα-
 δεξαμένου. οὕτως οὖν καὶ τὸ νῦν ἀριθμὸς ἐστίν, οὐχ ὡς τὸ αὐτὸ δις λαμ-
 βανόμενον, ἀλλ' ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο καὶ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μορίῳ τοῦ 10
 χρόνου (καὶ γὰρ τὰ τῆς γραμμῆς οὕτω δύο, ὡς ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ τῆς
 γραμμῆς), ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο οὐ τῷ ὑποκειμένῳ (οὕτω γὰρ ταῦτόν εἶναι
 10 ἐδείχθη), ἀλλὰ τῷ τὸ αὐτὸ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λαμβάνεσθαι, καὶ ὡς πρό-
 τερον καὶ ὕστερον, ὥσπερ καὶ Κορίσκος ἄλλος ὁ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἄλλος ὁ ἐν
 Λυκείῳ, τῷ δὲ ὑποκειμένῳ ὁ αὐτός.

p. 220^a16 Καὶ οὐχ ὡς τὰ μέρη, διὰ τε τὸ εἰρημένον (τῇ γὰρ
 μέσῃ στιγμῇ ὡς δυοὶ χρήσεται, ὥστε ἡρεμεῖν συμβήσεται), καὶ 15
 ἔτι φανερόν ἐστι οὐδὲ μόνον ὁ χρόνος τῆς κινήσεως.

Δείξας ὅτι οὐχ οἷόν τε οὕτως ἀριθμὸν εἶναι τὸν χρόνον, τουτέστι τὰ
 νῦν καθ' ἃ ἀριθμεῖται ὁ χρόνος, ὥσπερ καὶ ἡ αὐτὴ στιγμή δις λαμβανο-
 μένη καὶ ὡς πέρασ καὶ ὡς ἀρχή, ἀλλ' ὅτι ὡς τὰ πέρατα τῆς πεπερα-
 σμένης, δείκνυσιν ὅτι οὐδὲ οὕτως ἀριθμὸς ὥσπερ τὰ μόρια τῆς γραμμῆς,
 20 οἷόν ὡς εἴ τις διελὼν τὴν γραμμὴν ἢ ἐνεργείᾳ ἢ ἐπινοίᾳ λέγοι ἀριθμὸν 10
 αὐτὴν εἶναι, καθὼ δύο ἔχει μόρια. οὐδ' οὕτως οὖν οἷόν τε τὸν χρόνον
 ἀριθμὸν εἶναι λέγειν, τῷ τὰ νῦν καθ' ἃ ἀριθμεῖται μόρια αὐτοῦ εἶναι·
 ἀδύνατον γὰρ τὰ νῦν μόρια εἶναι τοῦ χρόνου, φησί, πρῶτον μὲν διὰ τὰ
 ἡδὴ εἰρημένα (εἴ γὰρ μόρια εἴη τοῦ χρόνου τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ ὕστε-
 25 ρον, ἐπειδὴ ταῦτα διήρηται ἀλλήλων, τὸ ἐν τῇ ἀνατολῇ νῦν τυχόν καὶ τὸ
 ἐν τῇ δύσει, ἔσται τι μεταξὺ τὸ διαιροῦν· τούτῳ οὖν πάλιν ὡς δυοὶ
 χρήσεται, ὥσπερ καὶ τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν ἢ τῆς γραμμῆς διαίρεσις |
 γίνεται, ὡς δυοὶ χρώμεθα, ὡς τοῦ μὲν τῶν μορίων τῆς γραμμῆς πέρατος
 30 οὔσης τοῦ δὲ ἀρχῆς οὔσης, ἢ ἀπλῶς ὡς δύο γραμμὰς περατούσης, ἐκά-
 στης δὲ τὸ πέρασ ἴδιον τῷ λόγῳ· συμβήσεται οὖν πάλιν διαιρεῖσθαι τὸν
 χρόνον ἐνεργείᾳ), διὰ τε οὖν τοῦτο, φησί, ἀδύνατον τὰ νῦν μόρια τοῦ
 χρόνου εἶναι, καὶ ὅτι οὐχ οἷόν τε τὰ νῦν μόρια αὐτοῦ εἶναι, ὥσπερ οὐδὲ

1. 2 δυνατόν—γραμμῆς om. G 1 δυνατόν t 2 ἐστὶ Gt 3 ἐστι K 4. 5 ἀρχὴ et π
 ρατα KM: ἀρχῆς et τελευταῖς Gt 5 πέρατος] πέρατα K 6 οὕτω libri οὖν om. M
 9 ἄλλο (ἄλλω post corr. M) δὲ καὶ ἄλλο KM: ἄλλῳ δὲ καὶ ἄλλῳ Gt ταυταυτὸν G
 12 λυκίω K 13. 14 lemmatis verba Καὶ—χρήσεται habet G 13 ὡς] ὡ K 13. 15 τῷ
 κινήσεως om. K 14 χρήσεται (cf. v. 27) Gt: χρήται M 15 ὁ χρόνος τῆς κινήσεως
 p. 737,4) M: τὸ νῦν τοῦ χρόνου κτλ. ex Arist. t, at cf. Arist. cod. F. Simplic. p. 727,35 sqq
 16 οὕτως om. Gt 17 ὁ om. M 18 ὅτι om. Gt 19 δείκνυσιν νῦν ὅτι M 20
 om. G λέγει K 21 αὐτῆς KM ἔχει δύο Gt οὖν om. M 22 τῷ] τὸ K καθ'
 καθὼ GKM 25 ταύτῃ Gt 26 τοῦτο K 28 τοῦ μὲν (iKM: τὸ μὲν t 28. 29 π
 ρατος οὔσης scripsi: περατούσης libri 29 περατούση KM: περατούσης Gt

τὰ σημεῖα τῆς γραμμῆς· ἀδύνατον γὰρ τὰ μέρη τοῦ μέρους εἶναι μέρη. 11^r
 τὰ γὰρ τῆς γραμμῆς μέρη γραμμαί· οὕτως οὖν καὶ τὰ τοῦ χρόνου μέρη 5
 χρόνοι. δεόν δὲ εἰπεῖν· καὶ ἔτι φανερόν ἐστι οὐδὲ μόνον τοῦ χρόνου τὰ
 νῦν, φησὶν οὐδὲ μόνον ὁ χρόνος τῆς κινήσεως, χρόνον λέγων τὰ
 5 νῦν. τὰ νῦν οὖν οὔτε τῆς κινήσεως, ἧς ἀριθμὸς ὁ χρόνος, οὔτε αὐτοῦ
 μέρη τοῦ χρόνου εἶναι δύναται διὰ τὰ εἰρημένα, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ χρόνος
 μέρος εἶναι δύναται τῆς κινήσεως, ἐπεὶ οὐδὲ ἡ δεκάς αὐτῆ ἢ τοὺς δέκα
 ἑπτα ἀριθμοῦσα μέρος ἂν εἴη τῶν δέκα ἑπτα, οὐδὲ τὸ μέδιμον, λέγω
 δὲ αὐτὸ τὸ μέτρον, μέρος ἐστὶ τοῦ μετρούμενου ὑπ' αὐτοῦ σίτου. δυνατὸν 10
 10 δὲ καὶ κίνησιν ἀκούειν μὴ τὴν τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν, ἣ ἀπλῶς τοῦ μεγέθους
 οὐ λέγεται μέτρον εἶναι ὁ χρόνος, ἀλλ' αὐτὴν τὴν τοῦ νῦν ῥύσιν, ἐξ ἧς ὁ
 χρόνος. καὶ ἐπεὶ ὁ χρόνος ἀριθμὸς εἶναι λέγεται, ὁ δὲ ἀριθμὸς τοῦ χρό-
 νου κατὰ τὰ νῦν, ἀντὶ μὲν τῶν νῦν τὸν χρόνον εἶπεν, ἀντὶ δὲ τοῦ χρόνου
 τὴν τοῦ νῦν κίνησιν.

15 p. 220^a21 Ἡ μὲν οὖν πέρας τὸ νῦν, οὐ χρόνος ἀλλὰ συμβέβη-
 κεν, ἣ δὲ ἀριθμεῖ· τὰ μὲν γὰρ πέρατα ἐκείνου μόνον ἐστὶν
 οὐ ἐστὶ πέρατα, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶνδε τῶν ἑπτα, ἡ δεκάς, καὶ
 ἄλλοθι.

Τὸ νῦν καὶ πέρας ἐστὶ τινος καὶ νῦν. ἣ μὲν οὖν πέρας ἐστὶ, φησὶν, 16
 20 οὐκ ἐστὶ χρόνος, ἀλλὰ συμβέβηκε τῷ χρόνῳ, ὥσπερ καὶ τὸ σημεῖον τῇ
 γραμμῇ (τὸ γὰρ πέρας συμβέβηκεν ἐκείνῳ, οὐ ἐστὶ πέρας), ὡς πέρας δὲ
 λαμβανόμενον οὐδὲ νῦν ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον τῷ νῦν (τὸ γὰρ νῦν
 οὐκ ἐν τῷ πέρας εἶναι χρόνου ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι κατὰ τὸ
 25 πρότερον καὶ ὕστερον· διόπερ δύναται τὸ ἀλλὰ συμβέβηκεν οὕτω νοεῖ-
 σθαι· ἀλλὰ συμβεβηκὸς τούτῳ τῷ ὡς πέρας λαμβανόμενῳ τὸ νῦν), καθὼ 20
 δὲ ἀριθμεῖται πάλιν καὶ πάλιν λαμβανόμενον καὶ ὡς πρότερον καὶ ὕστερον,
 κατὰ τοῦτο χρόνος ἐστὶ· τὸ γὰρ μεταξὺ τῶν πολλαχῶς λαμβανομένων νῦν
 χρόνος ἐστίν. ἐπεὶ δὲ ἔστιν ὡς πέρας λαμβάνηται τὸ νῦν, οὐκ ἐστὶ χρόνος,
 30 δείκνυσιν οὕτως. τὰ πέρατα ἐν ἐκείνοις μόνον εἰσὶν ὧν εἰσὶ πέρατα, καὶ
 30 αὐτῶν μόνων οὐχ ἑτέρων, ὁ δὲ χρόνος κοινὸς πάντων εἰς καὶ ὁ αὐτὸς καὶ
 πανταχοῦ ὁ αὐτός, οὐκ ἄρα τὰ νῦν ἣ πέρατά εἰσὶ χρόνος εἰσὶν· ἐν πάσῃ
 γὰρ κινήσει ὁ χρόνος, ἐπεὶ καὶ πάσης κινήσεως μετρητικὸς. ὥσπερ γὰρ 25
 καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐν πᾶσιν ὁ αὐτός, οὐ μόνον ἐν τοῖς ὁμογενέσιν, ἀλλὰ καὶ

1 μέρη τοῦ μέρους KM: ἀμερῆ τοῦ μεριστοῦ Gt 3. 4 οὐδὲ μόνον τοῦ—ὁ χρόνος τῆς
 om. K 3 οὐδὲν M μόνον GM: μόρια t 4 ἐπεὶ οὐδὲ M 5 ὁ ἀριθμὸς ὁ KM
 5. 6 οὔτε αὐτοῦ—ὁ χρόνος om. G 6 τοῦ χρόνου μέρη K 8 ὁ μέδιμον (cl. p. 741, 32.
 741, 1 sq.)? at cf. Themist. p. 327, 21. Hesych. s. v. etc. 10 ἣ om. G 13 τῶν KM:
 τοῦ Gt 15 lemma om. K 16 et 17 δὲ M: δ' t 16 ἀριθμεῖ M: ἀριθμεῖ, ἀριθμὸς t
 Arist. 17 τῶνδε (cf. p. 738, 30. Simpl. p. 729, 14. Arist. cod. E) M: ὁ τῶνδε t 19 Τὸ
 νῦν—καὶ νῦν om. K 19. 20 φησὶ καὶ οὐκ K 24 δι' ἕπερ M 25 συμβεβηκὸς KM:
 συμβέβηκε fort. recte Gt 26 καὶ πάλιν om. M 27. 28 νῦν ὁ χρόνος Gt 29 οὕτω t
 31 ἣ] ei M χρόνοι Gt 32 γὰρ (ante κινήσει) KM: om. G: δὲ t

ἐν τοῖς ἑτερογενέσι (μία γὰρ καὶ ἡ αὐτὴ δεκάς ἐν τοῖς δέκα ἵπποις καὶ 11
 δέκα ὄνοις καὶ δέκα ξύλοις καὶ ὄσαι ἄλλαι ἂν εἴεν δεκάδες, καὶ ἡ μὲν
 δέκα, οὐ τὰ αὐτά, ἡ μέντοι δεκάς, μία ἐπὶ πάντων), οὕτω δὲ καὶ τὰ νῦν
 ὡς μὲν ἀριθμὸς λαμβανόμενα χρόνος τέ εἰσι (καὶ εἷς) καὶ ὁ αὐτὸς πανταχοῦ,
 5 κατὰ δὲ τὸ ὑποκειμενον κινήσεώς εἰσι πέρατα. διὸ εἰ ὡς πέρατα ληφθεῖη,
 οὐ τὰ αὐτά πανταχοῦ· ἄλλης γὰρ κινήσεως ἄλλο πέρας. ἔοικε δὲ
 καὶ διὰ τούτων ἐνδείκνυσθαι, ὅτι οὐ τινος ἀφωρισμένης κινήσεως ἀριθμὸς 20
 ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀλλὰ πάσης ἀπλῶς κινήσεως ἢ κινήσις ἐστὶ, κἂν εἶδει
 διαφέροιν· ὁμοίως γὰρ εἰσὶν ἀριθμητά. τῶν γοῦν κατὰ ταῦτο γινομένων
 10 κινήσεων καὶ ἅμα τὰς τε ἀρχὰς ἐχουσῶν καὶ τὰ πέρατα, τὸ πρότερον ἐν
 αὐταῖς καὶ τὸ ὕστερον, ἡ μὲν πέρας ἐστίν, οὐ τὸ αὐτὸ ἐν πάσαις (ἄλλα
 γὰρ πέρατα αὐξήσεως καὶ ἄλλα ἀλλοιώσεως καὶ ἄλλα φορᾶς), ἡ δὲ ἀριθμη-
 τὸν ἐστὶ τὸ πρότερον ἐν αὐταῖς καὶ τὸ ὕστερον, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐν πάσαις,
 ὧν μεταξὺ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος ὁ πασῶν μετρητικός. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 25
 15 πολλῶν ἅμα γινομένων καὶ τῆς ἐκάστου κινήσεως μετρούμενης χρόνον,
 ὅμως χρόνοι πολλοὶ οὐκ εἰσὶ τῷ μὴ εἶναι καὶ τὸν χρόνον ἀριθμητικὸν τοῦ
 προτέρου καὶ ὕστερου ἐν κινήσει καθὸ φορᾶ ἐστὶν ἢ καθὸ ἀλλοιώσεως ἢ
 καθὸ αὐξήσεως ἢ φθίσεως, ἀλλ' ἀπλῶς ἡ κινήσις ἐστὶν· οὐδὲ γὰρ, ὅπερ εἶπεν,
 ὡς πέρατα αὐτὰ σκοπεῖ, ἀλλ' ἡ ἀπλῶς κινήσεώς ἐστὶ τὸ πρότερον καὶ
 20 τὸ ὕστερον, τῶν δὲ ἅμα γινομένων κινήσεων ἐν καὶ ταῦτ' ὁ πρότερον
 καὶ τὸ ὕστερον, ὥσπερ καὶ τῶν πολλῶν δεκάδων, κἂν ἑτερογενῆ ὡς τὰ
 ὑποκειμενα κἂν ἀλλήλων πολλῶν διεστγκότα, μία καὶ ἡ αὐτὴ δεκάς με-
 τρητικῆ. 40

Ζητεῖ δὲ ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος, τί ἐστὶ τὸ ἡ δὲ ἀριθμεῖ (οὐ
 25 γὰρ ἦν', φησὶν, 'ὁ χρόνος ὡς ἀριθμῶν, ἀλλ' ὡς ἀριθμούμενος'), καὶ
 φησιν ὅτι 'ἤτοι ἡ γραφὴ ἡμάρτυται ἀντὶ τοῦ ἀριθμεῖται ἀριθμεῖ ἔχουσα,
 ἡ', φησὶν, 'ἀριθμεῖται μὲν τὰ νῦν ἐν τῇ κινήσει, ἀριθμεῖ δὲ αὐτὰ τὸν
 χρόνον· κατὰ γὰρ τὰ νῦν ἡ τοῦ χρόνου γίνεται διαιρέσις.' καὶ γὰρ διὰ
 τῶν ἐξῆς ἔοικεν ὡς ἀριθμὸν τὸν ἀριθμοῦντα τὸ νῦν λαμβάνειν. ὁ γὰρ
 30 ἀριθμὸς, φησὶ, τῶνδε τῶν ἵππων, ἡ δεκάς, καὶ ἄλλοθι· ὁ γὰρ ὡς
 ἀριθμῶν ἀριθμὸς, οὕτως καὶ ἄλλοθι ποῦ εἶναι δύνανται, οὐ μὴν ὁ ὡς
 ἀριθμούμενος. ἐπεὶ οὖν τὸ εἶναι τῷ χρόνῳ ἐστὶν ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι τὴν
 κίνησιν, ἀριθμεῖται δὲ ἡ κίνησις κατὰ τὸ πρότερον ἐν αὐτῇ καὶ ὕστερον,
 ὅπερ πρότερον καὶ ὕστερον, ὅταν ὡς πρότερον καὶ ὕστερον λαμβάνηται καὶ

1 δέκα (ante ἵπποις) om. K   2 ἐν τοῖς δέκα ὄνοις καὶ ξύλοις Gt   4 ἀριθμοὶ Gt   λ
 βανόμενος K   χρόνοι G   καὶ εἷς addidi 8 ἡ] ἡ G   9 ἀριθμητά G   κατ' α
 G: καθ' αὐτὸ t   10 καὶ τὸ πρότερον M   11 ἡ μὲν οὖν πέρας M   πάσαις KM:
 σιν Gt   13 αὐταῖς KM: αὐτῶ Gt   τὸ (ante ὕστερον) om. t   ἐν KM: ἐν δὲ Gt   15
 νομμένων ἅμα Gt   16 ἀριθμητικὸν t: ἀριθμητὸν GK M   17 καθὸ φορᾶ ἐστὶν] καὶ φθ
 εἶναι K   19 αὐτὰς K   20 prius τὸ om. Gt   20, 21 τῶν δὲ — καὶ τὸ (τὸ om.
 ὕστερον KM: om. Gt   24 τί δὲ ἐστὶ K   ἀριθμεῖς G: ἀριθμὸς K   25 φησὶν Alexan
 ar. Simpl. p. 729,8, unde conicias ἀριθμῶν ἀριθμὸς' ἀλλ' ὡς] ἀλλ' ὡ G   26 ἀριθ
 ἀριθμεῖν compendiose K   27 ἡ] ἡ G: ἡ K, qui φῶσις pro φησὶν   30 τῶνδε τῶν K
 τῶν δέκα Gt   ὡς om. K   31 ὁ ὡς M: ὡς ὁ GK: ὡς t   33 τὸ ὕστερον M

μη̄ ὡς πέρατα ἀπλῶς τοιαῦδε κινήσεως, συμβέβηκεν εἶναι νῦν, ὄτλον δτι t1
κατὰ τὰ νῦν ἀριθμεῖται ἢ κινήσει. ἐπεὶ οὖν οὐ τὰ νῦν ὁ χρόνος, ἀλλὰ
τὸ ὑπὸ τῶν νῦν ὀριζόμενον καὶ περιεχόμενον, καὶ κατὰ ταῦτα, ὡς ἤδη εἴ-
ρηται, ἢ τοῦ χρόνου διαίρεσις, εἴη ἂν καὶ ὡς ἀριθμοῦντα τὸν χρόνον.
5 ὥστε ἀριθμεῖται μὲν ὡς ἐν κινήσει θεωρούμενα, ἀριθμεῖ δὲ τὸν χρόνον. 50

p. 220*24 Ὅτι μὲν τοίνυν ὁ χρόνος ἀριθμὸς ἐστὶ κινήσεως κατὰ
τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, καὶ συνεχῆς (συνεχοῦς γάρ), φανερόν.

Συμπεραίνεται τὰ εἰρημένα διὰ πολλῶν, ἅμα ὀριζόμενος τὸν χρόνον
ἐκ τῶν ἀποδεδειγμένων. καλῶς προσέθηκε τὸ κατὰ τὸ πρότερον καὶ
10 ὕστερον, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ οὕτως εἶναι ἀριθμὸν κινήσεως τὸν χρόνον,
ὡς ἐν τῷ ἐκείνῃ ἀριθμεῖν τὸ εἶναι ἔχων· οὐ γὰρ αὐτῆς τῆς κινήσεως
ἀριθμὸς ὁ χρόνος, ἀλλὰ τοῦ προτέρου καὶ ὕστερου τοῦ ἐν τῇ κινήσει. εἰ
γὰρ ὡς κινήσεως ἀπλῶς ἀριθμὸς ληφθείη, οὐ πάντως τὸ πρότερον καὶ
ὕστερον ἀριθμήσει, ὡς ὅταν εἴπω τὸν εἴ ἀριθμὸν τῶν εἴ κινήσεων εἶναι
15 μετρητικόν, | ὥσπερ καὶ τῶν εἴ ἔππων ἢ ἀνθρώπων, ὁ δὲ τοιοῦτος ἀριθ- t1v
μὸς κινήσεως μὲν ἀριθμὸς, οὐ μέντοι χρόνος, ἐπεὶ μὴ τοῦ προτέρου καὶ
ὕστερου τοῦ ἐν ταῖς κινήσειν ἀριθμὸς, ἀλλ' αὐτῶν τῶν κινήσεων. προστί-
θησι δὲ δτι καὶ συνεχῆς· συνεχοῦς γὰρ τῆς κινήσεως ἀριθμὸς, καὶ οὐ
διωρισμένης. τῷ γὰρ ἀριθμεῖσθαι τὴν κίνησιν κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
20 οὐσαν συνεχῆ συνεχῆς ἢ τοῦ χρόνου οὐσία ὑφέστηκε, συμπαρεκτεινομένη τῇ
συνεχείᾳ τῆς κινήσεως· τῷ γὰρ τὴν κίνησιν μὴ διαλείπειν, οὐδὲ τὸ πρότερον 5
καὶ ὕστερον ἐν αὐτῇ διαλείπει, τούτου δὲ μὴ διαλείποντος, οὐδὲ ὁ χρόνος·
τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀριθμὸς τοῦ προτέρου καὶ ὕστερου τοῦ ἐν κί-
νήσει. συνεχῆς ἄρα καὶ ὁ χρόνος.

25 p. 220*27 Ἐλάχιστος δὲ ἀριθμὸς ἀπλῶς μὲν ἔστιν, ἢ δυάς, τίς δὲ
ἀριθμὸς ἐστὶ μὲν ὡς ἔστιν, ἔστι δ' ὡς οὐκ ἔστιν.

Εἰπὼν δτι ὁ χρόνος ἀριθμὸς ἐστὶ κινήσεως, εἰπὼν δὲ καὶ δτι ἀκο-
λουθεῖ τῷ μὲν μεγέθει ἢ κινήσει, ταύτῃ δὲ ὁ χρόνος, ὥστε συνεχοῦς ὄντος

1 τοιαῦδε t 2 prius τὰ om. K οὐ KM: καὶ Gt ὁ GKM: οὐ t 3 τῶν]
τὸ K κατὰ ταῦτα KM: κατὰ ταυτὰ G: κατ' αὐτὰ t 6 lemma om. t, qui su-
perius plenius dederat τοίνυν K: οὖν M 6. 7 κατὰ—φανερόν om. K
6 κατὰ Arist.: καὶ M 8 ταῦτα δὲ εἰπὼν συμπεραίνεται ὁ ἀριστοτέλης τὰ t 9 καλῶς
δὲ fort. recte t τὸ κατὰ τὸ M: τὸ κατὰ K: τὸ G: κατὰ τὸ t 10 ὑπολάβῃ K
12 τοῦ (ante ἐν) om. K 13 et 16 κινήσεων t 14 τὸ ὕστερον Gt 14. 15 εἴ']
πάντε ter M 14 ἀριθμὸν τῶν εἴ om. K 16 μὲν om. Gt χρόνον K
17 τοῦ om. G 17. 18 ἀλλ'—ἀριθμὸς om. G 19 διωρισμένης scripsi: διωρισ^{μν} M:
διωρισμένον G: διωρισμένος (K)t 20 συνεχῆ συνεχῆς scripsi: συνεχῆ KM: συνεχῆς Gt
21 τῷ KM: τὸ Gt διαλείπειν (sic) t 22 καὶ τὸ ὕστερον K 23. 24 ἐν τῇ κινήσει M
25 ἐλάχιστον K ἀπλῶς μὲν KM: ὁ μὲν ἀπλῶς t Arist. 25. 26 τίς δὲ—οὐκ ἔστιν
M: om. Kt 27 δτι] οὖν K 28. p. 740,2 ὥστε—ταύτην τὸν χρόνον om. G

τοῦ μεγέθους ἀνάγκη καὶ τὴν κίνησιν συνεχῆ εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὸν χρόνον, ἐπειδὴ πρὸς ταῦτα ἠπόρησεν ἂν τις πῶς οἶόν τε τὸν χρόνον καὶ 10 συνεχῆ εἶναι καὶ ἀριθμὸν (ἐναντία γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις. ὁ μὲν γὰρ χρόνος συνεχῆς, ὁ δὲ ἀριθμὸς οὐ συνεχῆς· οὐκ ἄρα ἀριθμὸς ὁ χρόνος· εἰ γὰρ 5 ὁ χρόνος ἀριθμὸς, τὸ δὲ συνεχὲς οὐκ ἀριθμὸς, ὁ χρόνος ἄρα οὐ συνεχῆς. οὐοῖν οὖν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μὴ συνεχῆ εἶναι τὸν χρόνον, ἢ μὴ ἀριθμὸν· ἀλλὰ μὴν συνεχῆ ἀνάγκη εἶναι τὸν χρόνον· οὐκ ἄρα ἀριθμὸς ὁ χρόνος), ταύτην οὖν τὴν ἀπορίαν ἐπιλύεται ἐν τούτοις. διττοῦ γὰρ ὄντος τοῦ ἀριθμοῦ, τοῦ μὲν ὃ ἀριθμοῦμεν, ὅς ἐστιν ὁ ἐν τῇ ψυχῇ, τοῦ δὲ αὐτοῦ τοῦ 15 ἀριθμουμένου, ὁ μὲν ἀριθμῶν ἀριθμὸς οὐδαμῶς ἐστὶ συνεχῆς (ἐν τῇ ψυχῇ γὰρ τῇ ἡμετέρᾳ τὸ εἶναι ἔχει· εἰ τοίνυν μὴ ἔστι μέγεθος ἢ ψυχῆ, δῆλον ὅτι οὐδ' ἂν συνεχῆς εἴη· πᾶν γὰρ μέγεθος συνεχές· ὥστε οὐδὲ ὁ ἀριθμὸς ὁ ἐν αὐτῇ συνεχῆς), ὁ μὲντοι ἀριθμούμενος ἀριθμὸς, ὅσπερ καὶ ἔστιν ὁ χρόνος, πῆ μὲν συνεχῆς ἐστὶ πῆ δὲ ἀριθμὸς· ἢ μὲν γὰρ ἔχει τὸ πρό- 20 τερον καὶ τὸ ὕστερον, ταύτη ἀριθμὸς ἐστὶν, ἢ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ συνεχεῖ, ταύτη καὶ αὐτός ἐστὶ συνεχῆς. ὥσπερ, φησί, γραμμῶν μὲν ἐλάχιστος 20 ἀριθμὸς ἢ δυάς, καὶ ἡ μὲν μετέχουσιν αἱ δύο γραμμαὶ ἀριθμοῦ, ταύτη καὶ ἀριθμοῦνται καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐν ἀριθμοῖς ἔχουσι τὴν δυάδα, ἢ δὲ γραμμαὶ εἰσιν, οὐκέτι τὸ ἐλάχιστον ἔχουσι (ἐπ' ἄπειρον γὰρ διαιρετὴ 20 πᾶσα γραμμῆ), οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου, ἢ μὲν ἀριθμεῖται ἡμέραις καὶ νυξὶ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῦ χρόνου τμήμασι, ταύτη ἀριθμὸς ἐστὶν, ἢ δὲ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐν κινήσει τὸ εἶναι ἔχει, συνεχοῦς οὐσης τῆς κινήσεως καὶ αὐτὸν ἀνάγκη εἶναι συνεχῆ. οὐδὲν οὖν ἀδύνατον τὸν αὐτὸν καὶ συνεχῆ εἶναι καὶ ἀριθμὸν. ἔχοντος δὲ τοῦ μὲν ἀριθμοῦ τὸ πολὺ καὶ τὸ 25 ὀλίγον, τοῦ δὲ συνεχοῦς γραμμῆς μὲν τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ, ἐπιφανείας δὲ τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενόν. ὁ μὲν ἐν τῇ ψυχῇ ἀριθμὸς μὴ ὦν συνεχῆς μόνως τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον ἔχει, οὐκέτι δὲ τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ, ὁ δὲ ἀριθμούμενος ἀριθμὸς ὡς μὲν ἀριθμὸς ἔχει τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον (πολλὰς γὰρ ἡμέρας φαμέν καὶ πολὺν χρόνον), ὡς δὲ συνεχῆς ὦν ἔχει 30 πάλιν τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ· ἐν βραχεῖ γὰρ χρόνῳ φαμέν καὶ ἐν μακρῷ. οὐκ ἔστι δέ, φησίν, ἐν τῷ χρόνῳ τὸ ταχύ καὶ τὸ βραδύ· ἐν μὲν 30 γὰρ κινήσει ἀπλῶς ἐστὶ τὸ ταχύ καὶ τὸ βραδύ· ἔστι γὰρ τῶν κινήσεων ἢ μὲν τις θάπτων ἢ δὲ βραδυτέρα, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁμαλῆς κινήσεως ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος, εἰκότως οὐκ ἔχει τὸ θάπτον καὶ τὸ βραδυτέρον.

35 Μετὰ τοῦτο φησιν ὅτι ὁ μὲν ἐνεστώς εἰς ἐστὶ καὶ ὁ αὐτός, ὁ μὲντοι

1. 2 τὸν χρόνον (priore loco) Mt: τοῦ χρόνου K   3 ἀριθμεῖν comprehend. K   γὰρ (post μὲν) om. M   7 συνεχῆ om. G: post ἀνάγκη traicit t   9 ὁ ἐστὶν K   10 ἀριθμουμένου (sic) t   13 μὲν τι K   καὶ οὐκ ἔστιν K   14 γὰρ om. Gt   15 τὸ om. Gt   22 ὁ om. t   οὗτος om. K   ἔχει GK: ἔχων t   27 μόνω K:

μόν M   τὸ (ante βραχύ) om. Gt   28 ὡς μὲν ὡς G   τὸ (ante ὀλίγον) om. M   31 φησίν] φύσις K   τὸ βραδύ καὶ τὸ ταχύ K   31. 32 ἐν μὲν—βραδύ om. M   33 τι KM   θάπτον K et primitus M

παρεληλυθώς ἕτερός ἐστὶ τοῦ μέλλοντος. ἐνεστῶτα δὲ τὸν πλατικὸν λέγει, 11
οἶον * * * ἡ μὲν γὰρ ἡμέρα ἡ παροῦσα μία καὶ ἡ αὐτή, ἡ μέντοι πα-
ραληλυθυῖα ἕτερα ἐστὶ παρὰ τὴν μέλλουσαν· καὶ γὰρ τὰ νῦν αὐτῶν ἕτερα·
ἕτερον γὰρ τὸ νῦν ὄθεν ἤρξατο ἡ παρεληθυῖα, καὶ ἕτερον ὄθεν ἀρξεται ἡ 25
5 μέλλουσα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν, εἰς δὲ λήγει ἑκατέρα. τῶν οὖν νῦν
ἑτέρων ὄντων καὶ οἱ περιεχόμενοι ὑπὸ τῶν νῦν χρόνοι ἕτεροι· εἰ μὲν γὰρ
ὁ ἀριθμῶν ἀριθμὸς ἢ ὁ χρόνος, εἰς ἦν καὶ ὁ αὐτός (εἰς γὰρ καὶ ὁ αὐτός
ὦν ὁ ἐν τῇ ψυχῇ ἀριθμὸς, οἶον ἡ δεκάς, ἀριθμεῖ τοὺς δέκα ἔππους ἢ
10 ἕτερα ἐστὶ παρὰ τὴν ἐν ἀνθρώποις ἢ ἐν λίθοις· ἕτερα γὰρ τὰ ὑποκεί-
μενα), ἐπειδὴ δὲ ὁ χρόνος ὁ ἀριθμούμενός ἐστι καὶ οὐχ ὁ ἀριθμῶν ἀριθ-
μὸς, οὐχ ὁ αὐτός ἐστὶν ὁ παρεληλυθὼς τῷ μέλλοντι, οὐδὲ οὗτοι τῷ ἐνε- 40
στῶτι, ἀλλ' ἕτεροι οὗτοι ἀλλήλων, ὡς εἴρηται. τί οὖν; οὐδαμῶς εἰσὶν οἱ
αὐτοὶ ἀλλήλοις; φησὶν οὖν, ὅπερ καὶ ἤδη εἶπεν, ὅτι τῷ μὲν εἶδει οἱ αὐτοὶ
15 εἰσι, τῇ δὲ σχέσει καὶ τῷ λόγῳ οὐκέτι. ὥσπερ καὶ κίνησιν τὴν αὐτὴν
ἐνδέχεται πάλιν καὶ πάλιν γίνεσθαι καὶ πολλάκις ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ
αὐτὸ τι ἀποκαταστῆναι, καὶ αὐταὶ αἱ κινήσεις εἶδει μὲν αἱ αὐταὶ εἰσὶν,
ἀριθμῶ δὲ οὐχ αἱ αὐταί, οὕτω καὶ τοὺς χρόνους ἐνδέχεται τοὺς αὐτοὺς
εἶναι· ἕαρ γὰρ καὶ πάλιν ἕαρ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. καὶ εἰσὶ
20 ταῦτα ἀριθμῶ μὲν οὐ τὰ αὐτά, εἶδει δὲ τὰ αὐτά. 45

Ἐφεξῆς φησὶν ὅτι οὐ μόνον ὁ χρόνος μετρεῖ τὴν κίνησιν, ἀλλὰ καὶ
ἀντιμετρεῖται ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινήσεως· πολλὴν γὰρ λέγομεν γεγενῆσθαι
τὴν κίνησιν τῷ χρόνῳ μετροῦντες αὐτὴν, διότι πολλὸς ὁ χρόνος, καὶ ἔμπαλιν
πολὺν τὴν χρόνον τῇ κινήσει μετροῦντες αὐτόν, διότι πολλὴ γέγονεν ἡ κί-
25 νησις. ὥσπερ οὐ μόνον ὁ ἀμφορεὺς τῷ οἴνῳ μετρεῖται, ἀλλὰ καὶ ὁ οἶνος
τῷ ἀμφορεῖ· λέγομεν γὰρ μέγαν εἶναι τὸν ἀμφορέα τῷ τσοῦδε οἴνῳ
μετρήσαντες αὐτόν, καὶ πάλιν τὸν οἶνον τσοῦνδε εἶναι μετρήσαν-
τες αὐτόν τῷ ἀμφορεῖ, καὶ μέδιμνόν φαμεν τὸν τσοῦνδε σίτον μετρηθέντα 50
τῷ μέτρῳ, καὶ τὸ μέτρον ὁμοίως μέδιμνον εἶναι ὀρίζοντες αὐτὸ καὶ
30 μετροῦντες τῷ τσοῦδε σίτῳ. μήποτε δὲ μόνως τὸ μέτρον ἐστὶ τὸ μετροῦν
τὸν σίτον καὶ τὸν οἶνον, οὐ μέντοι καὶ ἀντιμετρεῖται ὑπ' αὐτοῦ. κἄν γὰρ
μετρῇ ὁ οἶνος τὸν ἀμφορέα καὶ ὁ σίτος τὸν μέδιμνον, ἀλλὰ μετρηθέντα
πρότερον ἢν ὑπ' ἄλλου μέτρου, ὥστε τὸ κυρίως μετροῦν τὸ μέτρον ἐστίν.

1 παρεληλυθὸς M πλατικὸν K: πλατικὸν M: πλητικὸν compend. G: παρόντα t
λέγει t: λέγων KM: λόγον G 2 γὰρ om. t: equidem signavi lacunam (οἶον (ἡμέραν
ἢ μῆνα)· ἡ μὲν κτλ.?) 5 ἑκατέρα KM 6 ὑπὸ τοῦ νῦν M 7 ἢ M: ἢ (K:
ἦν t εἰς ἀν ἦν t ὁ (post καὶ) utrumque om. M 9 τὰ ἄλλα πάντα t
h] εἰ K δεκάς om. G 11 ἀριθμούμενος t: ἀριθμὸς μὲν (μὸν, sic, K) GKM 12 ὁ
αὐτός] ὁῦτος K 12. 13 τὸ ἐνεστῶτι Gt 13 εἰσιν] ὅτι K 14 γοῦν M ἡδη
c. 11 p. 219^b 10 sqq. 17 καὶ αὐταὶ μὲν αἱ Gt 21 ἐφεξῆς δὲ φησὶν t 22 πολὺν
γὰρ t 23 πολλὸς K 27 μετρήσαντος utrobique K 29 εἶναι om. K
αὐτόν Mt 30 τῷ om. K 32 μετρηθέντα K: μετρηθέν^τ M: μετρηθέντες (it
33 ἦν KM: om. (it ὑπ' om. M μέτρου] μέτρον M

εἰ δὲ καὶ τῷ οἴνῳ καὶ τῷ σίτῳ μετροῦμεν τὸν ἀμφορέα ἢ τὸν μέδιμον, 11
 ἀλλ' ὡς ἀόριστα ἔτι καὶ μήπω ὄντα μέτρα, ὥστε καὶ ταῦτα, εἰ καὶ |
 προσεχῶς ὑπὸ τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου μετρεῖται, ἀλλ' ὀρισθέντων ἤδη 12
 τούτων καὶ μετρηθέντων ὑπὸ τῶν μέτρων. ὥστε τὸ κυρίως καὶ πρώτως
 5 μετροῦν τὸ μέτρον ἐστίν. ἀλλὰ φημι ὅτι εἰ καὶ ὁδε ὁ μέδιμος ὑπὸ τοῦ
 μεμετρημένου σίτου ὑπ' ἄλλου μεδίμου μετρεῖται, ἀλλ' οὖν ἀπλῶς καὶ
 οἶον κατὰ τὴν πρώτην θέσιν καὶ ὁ μέδιμος τῷ τσοῦδε ὠρίσθη σίτῳ
 καὶ ὁ τσοῦδε σίτος ὑπὸ τοῦ μεδίμου μεμέτρηται, ἐπὶ δὲ τοῦ χρόνου
 μήποτε οὐδὲ τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ πρῶτον μεμέτρηται ὑπὸ τοῦ 5
 10 χρόνου ἢ κίνησις, εἶτα ἀντεμέτρησε τὸν χρόνον, ἀλλ' ἅμα συνεπινοοῦνται
 ἀλλήλοις, ὥσπερ τὰ πρὸς τι. ὥσπερ οὖν ἅμα καὶ κατὰ ταῦτόν καὶ ὁ
 πατήρ τὸ εἶναι πατήρ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἔχει καὶ ὁ υἱὸς τὸ υἱὸς εἶναι ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς ἔχει, ὁμοίως καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν, οὕτω δὴ καὶ ὁ
 χρόνος καὶ ἡ κίνησις ὑπ' ἀλλήλων ὀρίζονται. εἰ γὰρ ἀριθμὸς ἐστίν ὁ
 15 χρόνος, τῶν πρὸς τι ὀτλονότι· τοῦ γὰρ ἀριθμητοῦ ὁ ἀριθμὸς, ἀριθμητὸν
 δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἢ κίνησις. ὥστε καὶ τὸ εἶναι τσοῦδε ἢ κίνησις ὑπὸ 10
 τοῦ χρόνου ἔχει (ἀριθμὸς γὰρ αὐτῆς ὁ χρόνος), καὶ τὸ εἶναι τῷ χρόνῳ
 τσοῦδε οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς κινήσεως· μὴ οὔσης γὰρ ταύτης οὐδ' ἂν
 ὁ χρόνος εἴη, ὥσπερ καὶ τοῦ χρόνου μὴ ὄντος, λέγω δὴ τοῦ τῆς κινή-
 20 σεως ἀριθμοῦ, οὐδ' ἂν κίνησις εἴη· ἀριθμητὸν γὰρ ἢ κίνησις. ἀριθμὸν
 δὲ λέγω, οὐκ ἀπλῶς τὸν ὑφ' ἡμῶν μετροῦμενον, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς πράγ-
 μασιν ἐνυπάρχοντα· ὥσπερ γὰρ οἱ δέκα λίθοι, κἂν μηδεὶς ἢ ὁ ἀριθμῶν καὶ
 λέγων αὐτοὺς δέκα εἶναι, ὅμως οὐδὲν ἤττον ὑπάρχει αὐτοῖς τὸ δέκα εἶναι,
 οὕτω φημί καὶ τὸν χρόνον, λέγω δὴ τὸν τῆς κινήσεως ἀριθμὸν, κἂν μη- 15
 25 δεὶς ἢ ὁ μετρῶν τὰς κινήσεις, ὅμως ὑπάρχειν αὐταῖς τὸ τσοῦδε εἶναι·
 ἢ γὰρ περιφορὰ τοῦ ἡλίου ἢ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ δεκάκις γενο-
 μένη, κἂν μηδεὶς ἢ ὁ ἀριθμῶν, οὐδὲν ἤττον δεκάκις γέγονε. καὶ ἔστιν ὁ
 τοιοῦτος ἀριθμὸς τῆς κινήσεως ὁ χρόνος.

Ἐλάχιστος (δὲ ἀριθμὸς ἀπλῶς μὲν ἔστιν, ἢ δυάς, τίς) δὲ
 30 ἀριθμὸς ἔστι μὲν ὡς ἔστιν, ἔστι δὲ ὡς οὐκ ἔστιν. ὡς τῆς ἀπορίας 11
 προωμολογημένης, οὕτως τὴν λύσιν ἐπάγει, μὴ θείς τὴν ἀπορίαν. ὁ δὲ
 νοῦς τῶν προκειμένων τοιοῦτός ἐστιν. ἐπειδὴ συνεχῆς ὁ χρόνος, εἶπε δὲ
 τὸν χρόνον ἀριθμὸν εἶναι κινήσεως, τὸ δὲ ἐλάχιστον ἐν μὲν τῷ συνεχεῖ
 οὐκ ἔστιν (ἐπ' ἄπειρον γὰρ διαμετόν), ἐν δὲ τῷ ἀριθμῷ ἔστιν, οἶον ἢ

1 ἢ] καὶ M   3 τοῦ οἴνου καὶ τοῦ σίτου Gt   5 ὁδε om. M   6 μετροῦμε-
 νου M   7 οἶος K   8 μεδίμου K   11 κατ' αὐτόν K   12 τὸ εἶναι υἱὸς Gt
 13 ἔχει om. Gt   14 καὶ om. K   15 ἀριθμητοῦ] ἀριθμοῦ G   ὁ om. t
 16 τσοῦδε K   17. 18 τὸν χρόνον τσοῦδε t   21 ἐν om. M   22 et 25
 om. M   23 αὐτοὺς εἶναι τ K   25 ὑπάρ M   26 ἡλίου] ὅτι G   26. 27 γε-
 μένης K: γινομένη G   27 οὐδὲν ἤττον om. G   29 Ἐλάχιστος—δυάς (cf. p. 739, 25-26)
 om. hic t   δὲ ἀριθμὸς—τίς om. GKM   30 ὡς ἔστιν KMt: ὡς G, sed in Arist-
 telis textu ὡς ἔστι G²   δὲ Kt: δ' M   31 τὴν λύσιν ἐπάγει KM: ἐπάγει τὴν λύσιν Gt =
 μηθεὶς G   34 τῷ] τὸ t

δυάς, δοκεῖ δὲ ταῦτα ἐναντία ὄντα ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ εἶναι χρόνῳ, διότι 12^r
καὶ συνεχῆς ἐστὶ καὶ ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος, πῶς ταῦτα ὑπάρχει ἐν αὐτῷ 25
λέγει. φησὶν οὖν ὅτι ὁ ἀριθμὸς κατὰ τι μὲν ἔχει τὸ ἐλάχιστον, κατὰ τι
δὲ οὐκ ἔχει· κατὰ μὲν γὰρ τὸ ὑποκείμενον οὐκ ἔχει τὸ ἐλάχιστον ὁ
5 ἀριθμὸς (συνεχῶν γὰρ ἐστὶν ἀριθμὸς, οἷον γραμμῶν ἢ κινήσεων), κατὰ
μέντοι τὸν λόγον καὶ καθὼ ἀριθμὸς ἐστὶ, ταύτῃ ἔχει τὸ ἐλάχιστον. ἐλά-
χιστος γὰρ κατὰ μὲν ἀριθμὸν ἐστὶν ὁ εἰς ἢ δύο. οὐκ ὅτι (ἢ) μονὰς
ἀριθμὸς, ἀλλ' ὡς ἐν ὑποθέσει εἴρηται, ὅτι εἴ τις τὴν μονάδα ἀριθμὸν οἴοιτο,
ἐλάχιστος ἂν εἴη ἀριθμὸς ἢ μονάς. κατὰ τινα γοῦν λόγον οὐδὲ ἢ δυάς
10 ἀριθμὸς. εἰ μὲν γὰρ ἀριθμὸς εἴη τὸ ἐκ μονάδων συγκεῖμενον πλῆθος, καὶ 20
ἢ δυάς ἀριθμὸς, ἀλλ' ἀναιρεῖται τὸ τὴν δυάδα εἶναι ἀριθμὸν λόγῳ τοιούτῳ·
πᾶς ἀριθμὸς, φησί, πολλαπλασιαζόμενος ἐφ' ἑαυτὸν μείζων γίνεται ἢ συν-
τιθέμενος, οἷον ὁ γ' πολλαπλασιαζόμενος ἐφ' ἑαυτὸν ποιεῖ τὸν θ', συντιθέ-
μενος δὲ ποιεῖ τὸν ς', καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων, ὁ δὲ β' καὶ συντιθέμενος
15 ἐφ' ἑαυτὸν καὶ πολλαπλασιαζόμενος τὸ αὐτὸ ποιεῖ (δὶς γὰρ β' δ', καὶ
β' καὶ β' δ'). ταύτῃ οὖν οὐκ ἀριθμὸς ἢ δυάς, ἀλλ' ἐλάχιστος ἀριθμὸς
ὁ γ'.

p. 220^b3 Ταχὺς δὲ καὶ βραδὺς οὐκ ἔστιν· οὐδὲ γὰρ ἀριθμὸς φ' 25
ἀριθμοῦμεν ταχὺς καὶ βραδὺς οὐθεῖς.

20 Δοκεῖ μὲν λέγειν, ὅτι διὰ τοῦτο οὐκ ἔχει ὁ χρόνος τὸ ταχὺ καὶ
βραδύ, διότι οὐδὲ ὁ ἀριθμὸς φ' ἀριθμοῦμεν τὸν χρόνον, τοῦτέστιν ὁ ἐν τῇ
ψυχῇ, οὐ τοῦτο δὲ φησὶν (οὐδὲ γὰρ τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ ἔπεται τὰ πράγ-
ματα), ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν φ' ἀριθμοῦμέν φησι τὸν ἡριθμημένον ἀριθμὸν, 40
ἐξ οὐπερ καὶ ὁ χρόνος ἐστὶ, λέγω δὴ τὴν ἡριθμημένην κίνησιν. ταύτῃ
25 γὰρ ἀριθμοῦμεν τὸν χρόνον· ὅση γὰρ ἂν εἴη ἢ κινήσεις, τοσοῦτόν φημεν
εἶναι καὶ τὸν χρόνον. ἐπεὶ οὖν αὕτη τὸ ταχὺ καὶ τὸ βραδύ οὐκ ἔχει,
οὐδὲ ὁ χρόνος ἔξει τὸ ταχὺ καὶ τὸ βραδύ. δυνατὸν δὲ καὶ τὸ οὐδὲ γὰρ
ἀριθμὸς φ' ἀριθμοῦμεν τὸν ἐν τῇ ψυχῇ λαβεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ὀρίζο-
μεν τὸν χρόνον τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἀριθμῷ, τούτου μὴ ἔχοντος τὸ ταχὺ καὶ
30 τὸ βραδύ εἰκότως οὐδὲ δ' ὀρίζομεν ὑπ' αὐτοῦ ἔξει· τὸ γὰρ πολὺ καὶ τὸ 45
ὀλίγον ἔχοντος τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἀριθμοῦ καὶ ὁ χρόνος ἔχει καὶ τὸ πολὺ
καὶ τὸ ὀλίγον. πῶς οὖν τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἀριθμοῦ μὴ ἔχοντος τὸ μακρὸν
καὶ τὸ βραχὺ ὁ χρόνος ἔχει τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ; φησὶ δὲ διὰ τὸ

εἶναι τῷ χρόνῳ M 2 ἐνοπάρχει αὐτῷ M .5 ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς Gt 6 καὶ
m. M 7 ὁ εἰς ἢ δύο] sic GKMt, cf. Arist. ἢ addidi 8 et 20 δτι] β' K
) ἢ μονὰς om. G 10 ἀριθμὸς εἴη KM: ἐκ μονάδος εἴη Gt τὸ ἐκ GK M: τὸ δὲ
x t μονάδος G 12 πᾶς φησὶν ἀριθμὸς traicit M: φησί om. fort. recte t
3 et 17 γ'] trā KM 13. 16 θ' et ς' et bis δ'] ἐνέα et ζε et bis τέσσαρα M
4. 16 β' quater scripsi: δύο libri 16 καὶ om. K γοῦν K 18 γὰρ KM:
ἀρ ὁ t 19 οὐδέεις t 20 μὲν οὖν M 21 τὸ βραδύ M 24 καὶ om. M
6 εἶναι om. M αὐτῇ KM 26. 27 τὸ (ante βραδύ) priore loco om. Gt: altero loco
m. t 30 οὐδὲ] δὲ G fort. ὀρίζεται 33 τὸ (ante prius βραχύ) om. M

ὑποκείμενον ἔχει ὁ χρόνος τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ· ἐπεὶ γὰρ συνεχοῦς τὸ
 ἐστὶν ἀριθμὸς (κινήσεως γάρ), ἡ δὲ κίνησις διὰ τὸ μέγεθος συνεχῆς οὐ ἐστὶ
 κίνησις, ἐν δὲ τῷ μεγέθει τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ, εἰκότως καὶ ἐν τῇ
 κινήσει καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ. διὰ τὸ ὑποκείμενον
 5 ἄρα ὑπάρχει τῷ χρόνῳ τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχύ, καὶ οὐχ ἡ ἀριθμὸς ἐστὶν. 20

p. 220b5 Καὶ ὁ αὐτὸς δὴ πανταχοῦ ἄμα· πρότερος δὲ καὶ ὕστε-
 ρος οὐχ ὁ αὐτός.

Ἄλλο αὐτὸς πανταχοῦ ὁ ἐνεστώς· μία γὰρ ἡ παράτασις ἢ κατὰ τὸν
 ἐνεστώτα χρόνον, οὐκέτι μέντοι ἢ προτέρα παράτασις τῇ ὕστερα ἢ αὐτῇ·
 10 ἕτερα γὰρ ἐκάστης τὰ πέρατα. |

p. 220b8 Ὁ δὲ χρόνος ἀριθμὸς ἐστὶν οὐχ ὡς ἀριθμοῦμεν, ἀλλ' ὅτι
 ἀριθμοῦμενος.

Εἰ γὰρ ἦν ὁ χρόνος ἀριθμὸς ὡς ἀριθμοῦμεν, εἰς ἂν ἦν ὁ παρεληλυ-
 θὼς καὶ ὁ μέλλων (εἰς γὰρ ὁ ἐν τῇ ψυχῇ ἀριθμὸς), νῦν δὲ οὐκ ἔστιν ὁ
 15 ἀριθμῶν. ἀλλ' ὁ ἀριθμοῦμενος, ὥστε ἕτερος καὶ ἕτερος ὁ παρεληλυθὼς
 καὶ ὁ μέλλων· ὁ μὲν γὰρ ἀριθμῶν ὁ αὐτός, τὰ δὲ ἀριθμοῦμενα οὐ
 τὰ αὐτά.

p. 220b12 Ἔτι ὡς ἐνδέχεται κινήσιν εἶναι τὴν αὐτὴν καὶ μίαν
 πάλιν καὶ πάλιν.

20 Ὅτι ἐνδέχεται πάντα χρόνον τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα λέγειν, τῷ εἶδει δη-
 λονότι. ὥσπερ καὶ τὰς πολλὰς κινήσεις μίαν εἶναι τῷ εἶδει. ~~10~~

p. 220b14 Οὐ μόνον δὲ τὴν κίνησιν τῷ χρόνῳ μετροῦμεν.

Ὅτι οὐ μόνον τὴν κίνησιν ὁ χρόνος μετρεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν χρόνον ἡ
 κίνησις. καὶ εἶπομεν πῶς.

25 p. 220b19 Καθάπερ καὶ τῷ ἀριθμητῷ τὸν ἀριθμὸν, οἷον τῷ ἐνὶ
 ἵππῳ τὸν τῶν ἵππων ἀριθμὸν.

Ὅσπερ, φησί, τὸν τῶν ἵππων ἀριθμὸν, οἷον τοὺς δέκα ἵππους,
 τῷ ἐν αὐτοῖς δεκάδι γνωρίζομεν. καὶ ταύτην αὐτῆς τῷ ἀριθμῷ τῶν ~~10~~

6 αὐτὸ M δὲ KM: δὲ t Aristoteles (praeter E)
 KM: πρότερον δὲ καὶ ὕστερον t Aristoteles (praeter t)

ἐῖς M ἐκάστη, K 18 post μίαν iterat καὶ M
 μῶ K τὸν ἀριθμὸν Kt: τὸν ἀριθμὸν τῷ ἀριθμῷ M
 αὐτῆς tKM δεκάδι] δέκα G

6. 7 πρότερος δὲ καὶ ὕστερος
 10 ἕτερα t: ἕτερα G

25 τῷ ἀριθμητῷ (sed ἀρ-
 ἐν] ἐν K 28 αὐτοῖς

ἴππων, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς κινήσεως μετρητικά ἐστὶ τὰ
ταῦτα ἀλλήλων.

p. 220^b24 Καὶ τοῦτο εὐλόγως συμβέβηκεν· ἀκολουθεῖ γὰρ τῆ
μὲν μεγέθει ἢ κίνησις, τῇ δὲ κινήσει ὁ χρόνος, τῷ καὶ ποσὰ καὶ
5 συνεχῆ καὶ διαιρητὰ εἶναι.

Πίστιν τοῦ ἀντιμετρεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων τὸν χρόνον καὶ τὴν κίνησιν 27
τίθησι τὸ ἀκολουθεῖν τῷ μὲν μεγέθει τὴν κίνησιν, τῇ δὲ κινήσει τὸν
χρόνον. εἰ γὰρ ὡς ἂν ἔχη τὸ μέγεθος, οὕτως ἔχει καὶ ἡ κίνησις, καὶ ὡς
ἂν ἔχη ἡ κίνησις, οὕτως ἔχει καὶ ὁ χρόνος, δῆλον δτι τῆς τε κινήσεως
10 πολλῆς οὐσης ἀνάγκη πολλὴν εἶναι καὶ τὸν χρόνον, καὶ ἔμπαλιν πολλοῦ 30
ὄντος τοῦ χρόνου πολλὴν εἶναι καὶ τὴν κίνησιν· ὡς γὰρ καὶ κατὰ τὸ
συνεχὲς καὶ τὸ διαιρητὸν καὶ τὰ ἄλλα ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλοις ἢ τε κίνησις
καὶ ὁ χρόνος, οὕτω δὴ καὶ κατὰ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μακρὸν
καὶ τὸ βραχύ. ὥστε ἐκάτερον τοῦ ἑτέρου μέτρον ἐστὶ· τοῦ γὰρ ἑτέρου
15 πολλοῦ ὄντος ἢ ὀλίγου ἢ μακροῦ ἢ βραχέος καὶ τὸ λοιπὸν ἀνάγκη τοιοῦ-
τον εἶναι.

p. 220^b32 Ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τοῦ
κινεῖσθαι.

Τὸν σκοπὸν τῶν προκειμένων ἄλλοι ἄλλον ἀφορίζουσι, καὶ ὁ μὲν 31
10 Ἀλέξανδρός φησιν δτι πρόκειται αὐτῷ ἐνταῦθα δεῖξαι, ὅπως λέγεται τὴν
κίνησιν ὁ χρόνος μετρεῖν, καὶ ὅπως ὅλως ἐν χρόνῳ λέγεται εἶναι ἡ κίνη-
σις, καὶ ἀπλῶς τὰ ἄλλα πάντα πῶς λέγονται εἶναι ἐν χρόνῳ· ἄλλοι δὲ
φασὶ σκοπὸν εἶναι τῷ προκειμένῳ δεῖξαι δτι οὐ μόνον τὴν κίνησιν με- 40
τρεῖ ὁ χρόνος, ἀλλὰ καὶ ἡρεμίαν, καὶ πιστοῦνται τοῦτο ἐκ τοῦ συμπεραι-
15 νόμενον τὸν Ἀριστοτέλην λέγειν “ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως,
ἔσται καὶ ἡρεμίας μέτρον”. ἔστι δὲ τὸ ἀληθέστερον εἰπεῖν, δτι οὐ περὶ
ἐνὸς τούτων ἐστὶν ὁ σκοπὸς τῷ Ἀριστοτέλει, ἀλλὰ περὶ πάντων, καὶ πῶς
μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου ἢ κίνησις, καὶ πῶς ἐν χρόνῳ λέγονται εἶναι τὰ
πράγματα, καὶ δτι οὐ μόνον κινήσεώς ἐστι μέτρον ὁ χρόνος, ἀλλὰ καὶ
30 ἡρεμίας.

Ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῶν προκειμένων οὗτος, ζητεῖ δὲ πρῶτον πῶς 45
ἐστὶ μέτρον κινήσεως ὁ χρόνος. καὶ γὰρ ἔχει τινα εὐλογον ἀπορίαν. τὸ
γὰρ μέτρον ὁμογενὲς θέλει εἶναι τῷ κινουμένῳ· τῇ γὰρ μονάδι μετροῦμεν

εἰσι M 3 lemmatis verba Καὶ—συμβέβηκεν habet G 7 τῇ δὲ τῇ κινήσει K 8 et 9 ἂν
χη utrobique GKM: ἂν ἔχοι t 9 ἔχει] ἔχη G τε om. Gt 12 τὸ om. Gt 17 ἐπειδὴ
at cf. p. 749, 6. 17) δὲ ἐστὶν KM: Ἐπεί δ' (transposito ἐστὶ post κινήσεως, cf. Arist. cod. I) t
9 προκειμένων t: προειρημένων GKM 20 ἐνταῦθα om. Gt 23 τῷ προκειμένῳ K: τῷ προκει
1. λ.
I: τῶν προκειμένων fort. recte Gt 24 πιστῶνται (πιστῶνται?) M 25 ἀριστοτε G: ἀριστο M
ἔχειν p. 221^b7 ἐπεὶ δὲ (cf. p. 749, 25. 754, 6. 756, 7) M: ἐπειδὴ K: ἐπειδ' G

τὸν ἀριθμόν· τὴν γὰρ δεκάδα τῶν ἵππων τῷ ἐνὶ ἵππῳ μετροῦμεν, καὶ τῷ
 τῷ μέρει τοῦ ξύλου τὸ ξύλον. εἰ τοίνυν οὐκ ἔστιν ὁμογενῆς τῇ κινήσει
 ὁ χρόνος (δέδεικται γὰρ ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ κίνησις ὁ χρόνος), πῶς λέγομεν
 τὴν κίνησιν μετρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου; φησὶν οὖν ὅτι εἰ μετρεῖ ἡ κίνη-
 5 σις τὸν χρόνον * * * τῷ μετρεῖν τινὰ κίνησιν ἢ καταμετρεῖ τὴν λοιπὴν.
 ὀρίζει γὰρ ὥραιαν τυχὸν κίνησιν, καὶ ταύτῃ τὴν ἡμέραν μετρεῖ, καὶ τῇ 10
 ἡμέρᾳ τὸν ἐνιαυτὸν· τὰς γὰρ τοσάσδε περιφορὰς ἐνιαυτὸν καλοῦμεν. καὶ
 γὰρ διττὸν τὸ μέτρον, τὸ μὲν ἐξηρημένον, τὸ δὲ συγκατατεταγμένον καὶ
 ὁμοειδές· δυνατὸν γὰρ τὸ ξύλον καὶ τῷ πήχει μετρηῆσαι, δυνατὸν δὲ καὶ
 10 οἶον μέρος ἀφελόντα, τούτῳ τὸ λοιπὸν καταμετρηῆσαι· ὁ μὲν οὖν πήχυς
 ἐξηρημένον ἂν εἴη μέτρον, τὸ δὲ μόριον ὁμοειδές καὶ συγκατατεταγμένον.
 καὶ ἐπὶ παντὸς μέτρου ὡσαύτως. οἶον ὁ ξέστης ὁ μὲν κεράμιος ἐξηρη- 13
 μένον ἂν εἴη μέτρον, πολλῷ δὲ τούτου πρότερον ὁ ἐν τῇ ψυχῇ, ὁ ὀρίζων
 καὶ τὸν ἔξω ξέστην, αὐτὸς μὲντοι ὁ μεμετρημένος ξέστης τοῦ οἴνου μετρῶν
 15 τὸν λοιπὸν πάντα συγκατατεταγμένον ἂν εἴη μέτρον. ὡσπερ οὖν ἐπὶ τούτων
 ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου. καὶ ἔστιν ὁ μὲν χρόνος ἐξηρημένον μέ-
 τρον, τὸ μόριον δὲ τῆς κινήσεως, ᾧ μετρεῖται ἡ λοιπὴ, συγκατατεταγμένον
 ἐστὶ μέτρον. τί οὖν τὸ μόριον τῆς κινήσεως, ὃ πρῶτως ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ 5
 χρόνου, ὥστε εἶναι μέτρον πάσης τῆς κινήσεως * * * οὐκ ὁ χρόνος μετρεῖ
 20 πρῶτως. εἰ οὖν ὅλως μετρεῖ τινὰ κίνησιν πρῶτως, διὰ τί μὴ πᾶσαν; πῶς
 δὲ καὶ ὅλως ὀρίζει τινὰ κίνησιν ἢ μετρεῖ τὴν λοιπὴν, μίᾳς καὶ συνεχοῦς
 οὐσης πάσης τῆς κινήσεως; φημὶ οὖν ὅτι ὡσπερ εἰ τῇ χειρὶ τις ἀντὶ
 σχοίνου μετρήσει καὶ ἀφορισεται, εἶτα ἐκείνῳ τὴν λοιπὴν σχοῖνον μετρή-
 σει, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου ἔχει· θέσει γὰρ, οὐ φύσει, τὸ μό-
 25 ριον τὸ ἀφορισθέν, διὸ ἄλλοι ἄλλα μέτρα λαμβάνουσι καὶ ὥρων καὶ
 μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν. ἀφορισθέντος οὖν μορίου τινὸς τῆς κινήσεως, καὶ 10
 τούτου πρῶτως ὑπὸ τοῦ χρόνου ὀρισθέντος, λέγω δὴ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ
 κατὰ τὸ πρότερον τοῦ μορίου τῆς κινήσεως καὶ τὸ ὕστερον, οὕτω ταύτῃ
 ἢ λοιπὴ πᾶσα μετρεῖται, ὡς ὑπὸ προσεχέστερου μέτρου. ταύτῃ οὖν πρῶ-
 30 τως ὁ χρόνος μετρεῖ καὶ ὀρίζει, δι' αὐτῆς δὲ καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν.
 οὕτω μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖται ἡ κίνησις. ταύτῃ δέ, φησὶ, καὶ
 ἐν χρόνῳ λέγεται εἶναι ἡ κίνησις, τῷ μετρεῖσθαι τὸ εἶναι αὐτῆς ὑπὸ τοῦ

2 μονογενῆς K 4. 5 μετρεῖσθαι—κίνησιν iterat et οὖν om. G 4. 5 ἔτι (deleto et) με-
 τρεῖ ὁ χρόνος τὴν κίνησιν t: ipse lacunam indicavi 5 ἢ GM: ἢ K: ἢ t, cf. Arist.

καταμετρεῖς K: καταμετρεῖν M 6. 7 τῇ ἡμέρᾳ] τὴν ἡμέραν K 8 συγκατατεταγμένον G:
 συντεταγμένον M 10 μέρος K 11 συγκατατεταγμένον K 13 πρότερος Gt 15 et 17 συ-
 γκατατεταγμένον K 16 τοῦ om. Gt 17. 18 ᾧ—κινήσεως post χρόνου (v. 19) collocaverat
 primitus G 19 lacunam signavi: ἦν (voluit ἦν) inserit t 21 τινὰ κίνησιν] τὴν κίνη-
 σίαν M 22 ἀντὶ GM: ἀντὶ K: τί μόριον t: fuerit nota arithmetica (ex. gr. π = μυριο-
 στημόριον, cf. Gardthausen *Gr. Pal.* p. 267 sq.) compendio vocis ἀντὶ (*Mus. ital. di ant.*

class. I, 168) similis 23 ἀφορισθῆται K 25 ἀφορισθέν G: ἀφορισθέν K ἄλλα ἄλλοι M
 27 πρώτου Gt 28 κατὰ τοῦ προτέρου G τοῦ om. Gt καὶ τοῦ ὕστερον G
 29 ταύτῃ M 32 εἶναι ἡ κίνησις λέγεται t 32 et p. 747,2 τῷ] τὸ K

χρόνου. ἀλλὰ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου ἢ κινήσις, οὐχ ἢ αἰδῖός ἐστιν, 13^r
 ἀλλὰ τῷ αἰεὶ τὸ λαμβανόμενον αὐτῆς μόριον πεπερασμένον εἶναι, ὡς μέν-
 τοι αἰδῖος οὐ μετρεῖται ὑπ' αὐτοῦ. καὶ γὰρ ὅλως, φησί, τὸ ἐν χρόνῳ 16
 διττόν ἐστι, τὸ μὲν τὸ συνυπάρχον τῷ χρόνῳ καὶ ὄν τότε ὅτε καὶ ὁ χρό-
 5 νος ἐστί, τὸ δὲ ἐν χρόνῳ λέγεται εἶναι τὸ ἔχον τινὰ χρόνον μετρητικὸν
 τοῦ εἶναι αὐτοῦ. ὥσπερ, φησί, καὶ τὸ ἐν ἀριθμῷ διττόν, τὸ μὲν ἦτοι
 μέρος ὄν τοῦ ἀριθμοῦ ἢ πάθος (οἷον λέγομεν τὴν μονάδα ἐν ἀριθμῷ εἶναι
 ὡς μέρος οὔσαν ἀριθμοῦ, λέγομεν δὲ καὶ τὸ περιττόν καὶ ἄρτιον ἐν ἀριθμῷ
 εἶναι, ἀλλ' ὡς πάθη ἀριθμοῦ, καὶ ἐστὶ ταῦτα ἅμα τῷ ἀριθμῷ· ἐστ' ἂν 20
 10 γὰρ ἀριθμὸς ἦ, καὶ ταῦτα), καθ' ἕν μὲν οὖν οὕτως λέγομέν τι ἐν ἀριθμῷ
 εἶναι, καθ' ἕτερον δὲ λέγεται τι ἐν ἀριθμῷ εἶναι τὸ ἔχον ἀριθμὸν τινα,
 ὥσπερ λέγομεν τοὺς δέκα ἵππους ἐν ἀριθμῷ εἶναι, τουτέστιν ἀριθμὸν τινα
 αὐτῶν εἶναι. ὥσπερ οὖν διττόν τὸ ἐν ἀριθμῷ, οὕτω καὶ τὸ ἐν χρόνῳ
 διττόν· καὶ γὰρ ἀριθμὸς τις ὁ χρόνος ἐστίν. ὅταν μὲν γὰρ τὸ νῦν ἐν
 15 χρόνῳ λέγωμεν εἶναι, ὡς μέρος ἐν ὅλῳ φαμέν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν μο-
 νάδα ἐν ἀριθμῷ, ὅταν δὲ λέγωμεν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν τῷ χρόνῳ 25
 εἶναι, ὡς πάθη λέγομεν εἶναι, ἃ καὶ ἅμα τῷ χρόνῳ εἰσίν· ἅμα γὰρ τῷ
 χρόνῳ εἰσὶ τὰ τε νῦν καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. λέγομεν δὲ πάλιν
 ἐν χρόνῳ εἶναι τὰ πράγματα, τῷ εἶναι τινα χρόνον μετρητικὸν τῆς οὐσίας
 20 αὐτῶν, ὥσπερ ἐλέγομεν καὶ τὸ δεύτερον σημαινόμενον τοῦ ἐν ἀριθμῷ τὸ
 ἔχειν τινὰ ἀριθμὸν, οἷον τοὺς δέκα ἵππους τὸν δέκα ἀριθμὸν. καὶ τοῦτό
 γέ ἐστι τὸ κυρίως ἐν χρόνῳ, ἐπεὶ τοι γὰρ οὐ κυρίως τὸ ἅμα τῷ χρόνῳ ὄν ἐν
 χρόνῳ· εἰ γὰρ τὸ ἅμα τῷ χρόνῳ ὄν ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἐπεὶ ἅμα τῷ χρόνῳ 30
 καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὰ θεῖα πάντα (ὅτε γὰρ χρόνος ἐστί, καὶ ταῦτά ἐστιν),
 25 ἐν χρόνῳ ἂν εἶεν καὶ ταῦτα. ὥσπερ οὖν οὐ τὸ ἅμα τῇ κινήσει ὄν ἐν κί-
 νήσει ἐστίν, οὐδὲ τὸ ἅμα τῷ τόπῳ ὄν ἐν τόπῳ ἐστίν, ὥσπερ τὰ ἀσώματα
 πάντα, ἄγγελοι φημί καὶ θεός (οὐκ ἦν γὰρ κινήσις ἢ τόπος ὅτε οὐκ ἦν
 ταῦτα, ἀλλ' ὁμοῦς οὔτε ἐν κινήσει ταῦτα οὔτε ἐν τόπῳ), οὕτως οὐδὲ τὸ
 ἅμα τῷ χρόνῳ (ὄν) ἐν χρόνῳ ἐστίν· εἰ γὰρ τὸ ἅμα τινὶ ὄν ἐν ἐκείνῳ ἐστίν,
 30 ἐπειδὴ, φησὶν, ὅτε ἡ κέγχρος ἐστί, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐστίν, ἐν τῇ κέγχρῳ ἂν
 εἴη ὁ οὐρανός· οὐκ ἄρα οὐδὲ τὸ ὄν ὅτε καὶ ὁ χρόνος ἐστίν ἐν χρόνῳ 35
 ἐστίν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὄν ὅτε ἡ κέγχρος ἐστίν ἐν τῇ κέγχρῳ ἐστί. τοῦτο
 μὲν οὖν οὐ πάντως ἐν χρόνῳ, τὸ ὄν τότε ὅτε καὶ ὁ χρόνος ἐστί· τὸ γὰρ
 εἶναι τινὶ ὄν κυρίως, ὑπ' ἐκείνου θέλει περιέχεσθαι. κυρίως οὖν ἐν χρόνῳ ἐστί
 35 τὸ ἔχον τινὰ χρόνον μετρητικὸν αὐτοῦ * * * οἷον τὸν δέκα ἢ ἄλλον τινα.

4 τὸ (post μὲν) om. Gt   συνυπάρχον (sic) K   καὶ (post ὅτε) om. Gt   7 ὄν t:
 ἐν GK: om. M   λέγωμεν K   8 ὡς μέτρον G   τοῦ ἀριθμοῦ Gt   καὶ τὸ
 ἄρτιον K   8. 9 εἶναι ἐν ἀριθμῷ M   10 γὰρ om. K   οὕτω t et corr. (ex τούτῳ) G
 11 ἔχειν K   12. 13 αὐτῶν τινα G   15 et 16 λέγομεν K   17 λέγωμεν M
 δ] αἰ K   17. 18 εἰσίν — χρόνῳ om. G   19 τῷ φορῶ exhaustum M: τὸ K   τινα χρόνον
 KM: τι χρόνῳ G: τι χρόνου t   22 alterum τὸ om. KM   22. 23 ἐν χρόνῳ ἐστίν· εἰ
 γὰρ G   24 εἰ γὰρ ὅτε ὁ t   29 prius ὄν addidit t   30 κέγχρῳ, ut solet, K   31. 32 ἐν
 χρόνῳ ἐστίν om. K   32 ὅτε καὶ ἡ M   35 lacunam signavi explendam (ὥσπερ καὶ
 κυρίως ἐν ἀριθμῷ ἐστί τὸ ἔχον τινὰ ἀριθμὸν μετρητικὸν αὐτοῦ)

εἰ δὲ τοῦτο ἐστὶν ἐν χρόνῳ, ἀνάγκη παντὸς τοῦ ἐν χρόνῳ μείζονά τινα τ 3
λαμβάνεσθαι χρόνον, ὥσπερ καὶ τοῦ οὕτως ἐν ἀριθμῷ ὄντος μείζονά τινα
λαμβάνεσθαι ἀριθμόν. καὶ διὰ τοῦτο, φησὶν, ἐπειδὴ τοῦτο ἐστὶ κυρίως τὸ 40
ἐν χρόνῳ, τὸ ἔχον μείζονα ἑαυτοῦ χρόνον, πάντα φαμέν κατατηράσκειν
5 ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ πάντα φθείρειν τὸν χρόνον, οὐ μέντοι φαμέν γίνεσθαι
τι ὑπὸ χρόνου.

Καὶ ζητήσκειν ἂν τις εἰκότως· πῶς φησιν ὅτι φθορᾶς μὲν αἴτιον λέ-
γομεν εἶναι τὸν χρόνον, γενέσεως δὲ οὐ; καίτοι φαμέν ἐν χρόνῳ τὰ πράγ-
ματα γίνεσθαι·

10 “ἅπαντα” γὰρ φησιν “ὁ μακρὸς ἀναριθμητος χρόνος
φύει τ’ ἄδηλα”,

καὶ

“ὁ χρόνος τί μ’ εἰδέναι ποιεῖ.”

πῶς δὲ ὅλως φησιν ὑπὸ τοῦ χρόνου φθείρεσθαι πάντα; καίτοι αὐτὸς εἶπεν 45
ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ πᾶν τὸ φθειρόμενον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου φθείρεσθαι, ὁ
δὲ χρόνος οὐδενὶ ἐστὶν ἐναντίος· ποσὸν γὰρ τι ὁ χρόνος, οὐδὲν δὲ τῷ
ποσῷ ἐναντίον, καὶ σύνεστι δὲ πᾶσι τοῖς οὖσι, οὐδὲν δὲ ἅμα σύνεστι τῷ
ἐναντίῳ. φημὶ οὖν πρὸς ταῦτα ὅτι πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὸς εἶπεν ‘οὐδα-
μῶς λέγομεν ὑπὸ τοῦ χρόνου τὰ πράγματα γίνεσθαι’, ἀλλ’ ὅτι μᾶλλον
20 φθείρεσθαί φαμεν ἢ γίνεσθαι (φθορᾶς γὰρ, φησί, καθ’ αὐτὸν μᾶλλον
αἴτιος ὁ χρόνος), ἔπειτα τῆς μὲν γενέσεως ἐκάστου ὠρισμένον καὶ δῆλον
τὸ αἴτιον, οἷον τοῦ ζῆου μὲν ὁ γεννήσας, καὶ τῆς ἐπιστήμης τοῦ μαθη- 50
τοῦ ὁ διδάσκαλος· ἐπεὶ οὖν ἔχομεν εἰς ὠρισμένον τι αἴτιον τὴν γένεσιν
ἀναγαγεῖν, διὰ τοῦτο οὐδεὶς φησιν ὅτι ὁ χρόνος ἐγέννησεν, ἀλλ’ ὅτι ὁ
25 πατήρ ἐγέννησεν, οὐδ’ ὅτι ὁ χρόνος ἐδίδαξεν, ἀλλ’ ὅτι ὁ διδάσκαλος· ἐπὶ
δὲ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς λήθης, ἐπειδὴ μὴ ἔχομεν ὠρισμένον τι αἴτιον ἀπο-
διδόναι, διὰ τοῦτο ἐπὶ τὸν χρόνον ἀνάγομεν τὴν αἰτίαν, ἔπειτοι γε ἥνικα
πρόδηλον ἔχομεν τῆς φθορᾶς τὸ αἴτιον, οἷον εἰ ὑπὸ πυρὸς φθαρεῖ ἡ οἰκία,
τὸ πῦρ αἰτιὸν φαμεν | τῆς φθορᾶς, οὐ τὸν χρόνον, καὶ τὸ ναυάγιον τοῦ τ 3
30 θανάτου, καὶ νόσον δὲ πολλὰκις τῆς λήθης φαμέν αἰτίαν, καὶ κάματον τοῦ
γῆρας αἴτιον. οὕτως ἄρα καὶ ἐπὶ τῆς φθορᾶς, ὅταν ὠρισμένον τι ἢ τὸ αἴτιον,
τοῦτο αἰτιώμεθα, καὶ οὐ τὸν χρόνον. δῆλον οὖν ἐντεῦθεν τὸ αἴτιον, διὰ
τί τῶν φθειρομένων μᾶλλον τὸν χρόνον αἰτιώμεθα ἢ τῶν γινομένων.

Εἰ δὲ τὰ ἐν χρόνῳ ταῦτά ἐστι, τὰ ἔχοντα μείζονα ἑαυτῶν τὸν χρόνον,
35 εἰκότως τὰ αἰδία καὶ τὰ ἀνά πάντα ὄντα τὸν χρόνον οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ· οὐ 5

2 οὕτως] ὄντως M 6 χρόνου t: χρόνον compend. (GKM 8 οὐ, καίτοι] οὐκ ἔτι K
10 φησιν Soph. Aiac. 646 sq. 10. 11 κἂν ἀριθμητος φύει χρόνος τ’ K 13 ὁ χρόνος κτλ.
Menandr. Georg. Fr. V (IV p. 97 M.), ubi ὁ δὲ (ὁ γὰρ Simplic. p. 740, 34) χρόνος με
libri 14 ὑπὸ τοῦ χρόνου φησὶ t 15 ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ (τῷ ἀλόγῳ K) c. 9 p. 192 = 21
16 δέ τι τῷ M 17 τῷ K 21 ὁ χρόνος αἴτιος M, cf. Arist. 22 τοῦ ζῆου μὲν] τὸ
ζῶου M 23 τι οἰμ. K 24 ἀναλογεῖν G ὁ χρόνος] ἐν χρόνῳ G 28 ἔχομεν πρόδη-
λον t 29 φαμέν εἶναι M ναβάγιον (t corr. ex ei) K 30 τῆς λήθης φαμέν αἰτίαν K:
τῆς λήθης αἰτίαν φαμέν M: αἰτίαν τῆς λήθης φαμέν Gt 31 αἴτιον ἢ (οἰμ. τὸ) Gt 35 ἅπαντα
(cf. p. 760, 15) M 35. p. 749, 4 ὄντα—χρόνον οἰμ. M 35 ἐν χρόνῳ οὐκ ἔστιν t

γὰρ ἔχει μείζονα ἑαυτῶν χρόνον. καὶ τούτου, φησί, σημείον τὸ μηδὲ τίς
 πάσχειν αὐτὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου. εἰ γὰρ τὰ ἐν χρόνῳ πάσχει ὑπὸ χρόνου,
 τὰ ἄρα μὴ πάσχοντα ὑπὸ χρόνου οὐκ ἂν εἶη ἐν χρόνῳ· οὐ πάσχει δὲ
 ὑπὸ χρόνου τὰ ἀνά πάντα τὸν χρόνον ὄντα· οὐδ' ἄρα ἐν χρόνῳ τὰ τοι-
 5 αὐτὰ ἔστιν.

Ἐπεὶ δὲ ἔστιν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι.
 εἰπὼν τῆς κινήσεως ἐπήγαγε καὶ τοῦ κινεῖσθαι, τὸ κινεῖσθαι ἦτοι
 τοῦτο λέγων ὅπερ παρακατιῶν φησι 'τὴν κίνησιν, καὶ τὸ εἶναι αὐ-
 τῇ', ἵνα τὸ κινεῖσθαι λέγῃ τὸ εἶναι τῇ κινήσει, ἤγουν διὰ τοῦτο τὴν 10
 κίνησιν εἰπὼν ἐπήγαγε καὶ τὸ κινεῖσθαι, ἵνα εἰς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν τῆς
 παρατάσεως ἡμᾶς ἀγάγῃ· ἡ μὲν γὰρ κινήσεις σημαίνει ἂν καὶ αὐτὸ τὸ
 εἶδος τῆς κινήσεως, τὸ δὲ κινεῖσθαι αὐτὴν τὴν παράτασιν σημαίνει, ἧς καὶ
 ἔστιν ὁ χρόνος μέτρον· ἐξηγητικὸν οὖν τῆς κινήσεως τὸ κινεῖσθαι.

p. 221^a 4 Καὶ ἔστι τῇ κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι
 15 τῷ χρόνῳ καὶ αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῇ.

Περιττεύειν φασὶ τὸν 'καί' σύνδεσμον· εἶναι γὰρ τὴν ἀπόδοσιν τῆς 17
 συντάξεως οὕτως ἐπεὶ δὲ ἔστιν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τοῦ
 κινεῖσθαι, ἔστι τῇ κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι τῷ
 χρόνῳ καὶ αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῇ. οἱ δὲ ἀποδίδοσθαι τὸν λόγον
 20 φασὶν ἐν τῷ δῆλον ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶ-
 εἶναι· ἐπειδὴ, γὰρ φησιν, ὁ χρόνος μέτρον ἐστὶ κινήσεως καὶ ἔστι καὶ τῇ
 κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου, δῆλον ὅτι καὶ
 τοῖς ἄλλοις τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι. πρὸς τοῦτο δὲ περιττεύει ἂν ὁ
 'δέ' σύνδεσμος τοῦ δῆλον δὲ ὅτι. οἱ δὲ μετὰ πάνυ πολλὰ ἀποδίδοσθαι
 25 τὸν λόγον φασὶν "ἐπεὶ δὲ ἔστιν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔστι καὶ ἡρε-
 μίας μέτρον". διό, φασὶ, καὶ ἀνεληφθε τὸ ἐπεὶ δὲ ἔστιν, ἵνα σώσῃ τὴν
 συνέχειαν, ἐπειδὴ πολλὰ ἦν τὰ μεταξὺ εἰρημένα. ἡμεῖς δὲ φαμεν ὅτι πρὸς
 ταῦτα πάντα ἀποδέδωκε, καὶ ἔστιν ἡ συνέχεια οὕτως· ἐπεὶ δὲ ἔστιν ὁ
 30 χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι, ἔστι τῇ κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ
 εἶναι τὸ μετρεῖσθαι αὐτὴν ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῦτό ἐστι
 τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ μετρεῖσθαι αὐτὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ εἰ ὁ χρόνος
 μέτρον κινήσεως, ἔσται καὶ ἡρεμίας μέτρον'. πῶς δὲ ἔστιν ἡρεμίας μέ-
 τρον, ἐν τῷ τόπῳ γενόμενοι εἰσόμεθα.

1 τοῦτο K 2 τοῦ K: om. Gt 6 Ἐπεὶ—κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι om. G 8' ἔστιν
 ó (sic) t κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι M: om. Kt 7 τῆς delevrim τὸ κινεῖσθαι
 om. M 8. 9 αὐτῇ K 9 ἤγουν KM: ἡ G: ἡ γούν t 10 τὸ GK: τοῦ Mt 12 πα-
 ράτασιν K καὶ om. M 13 οὖν ἐστὶ K 14. 15 τὸ μετρεῖσθαι—αὐτῇ om. K
 15 αὐτῇ M: αὐτῆς t, at cf. v. 8. 19. p. 750, 1. 751, 10 16 φησὶ G 18 et 22 τῷ με-
 τρεῖσθαι G 19 αὐτῇ M: αὐτὴν GK: αὐτῆς t 19 et 24 ἀποδίδοσθαι K 20 ἐν τῷ
 G: ἐν τὸ K: ἐν τῷ χρόνῳ Mt 23 περιττεύει ἂν K 24 δῆλον ὅτι (om. δὲ) K
 25 ἐπεὶ κτλ. p. 221^b 7 26 ἐπειδὴ δὲ ἔστιν M, at cf. ad p. 745, 24 28 πάντα om. M
 30 τῷ μετρεῖσθαι G 33 ἐν τῷ κτλ.] p. 754, 8 sqq. ἰσώμεθα K

Τὸ μετρεῖσθαι τῷ χρόνῳ καὶ αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῇ. ἐπὶ τῷ
 μὲν τῶν συνθέτων ἄλλο ἐστὶ τὸ τόδε εἶναι καὶ τὸ τῷδε εἶναι (ἄλλο γὰρ
 τὸ ζῆλον καὶ τὸ ζῆψ εἶναι· τὸ μὲν γὰρ ζῆλον τὸ σύνθετον σημαίνει, τὸ
 δὲ ζῆψ εἶναι τὸ εἶδος), ἐπὶ δὲ τῶν ἀπλῶν ταῦτόν ἐστι τὸ τόδε εἶναι καὶ
 τὸ τῷδε εἶναι· ψυχὴ γοῦν καὶ ψυχῇ εἶναι τὸ αὐτό, καὶ ἄγγελος καὶ
 ἀγγέλω εἶναι. οὕτως οὖν καὶ κίνησις καὶ κινήσει εἶναι τὸ αὐτό· ἀπλοῦν
 γὰρ τι ἢ κίνησις.

p. 221^a9 Τὸ γὰρ ἐν χρόνῳ εἶναι δυοῖν ἐστι θάτερον.

Ἦτοι τοῦτό φησιν ὅτι διττὸν τὸ ἐν χρόνῳ, ἢ ὅτι διχῶς τοῦ ἐν
 10 χρόνῳ λεγομένου θάτερον μόνον αὐτῶν κυρίως ἐστὶν ἐν χρόνῳ· δύο γὰρ
 σημαίνόμενα θεῖς τοῦ ἐν χρόνῳ τὸ ἐν μόνον ἐγκρίνει ὡς ἀληθές, τὸ δὲ
 ἕτερον ἐλέγχει. ἐν χρόνῳ γὰρ, φησὶν, ἢ τὸ ἅμα τῷ χρόνῳ ὑπάρξαν (ὅπερ
 καὶ ἐλέγξει, οὐχ ὅτι οὐδὲν τῶν ἐν χρόνῳ ὄντων ἅμα ἐστὶ τῷ χρόνῳ,
 ἀλλ' ὅτι οὐ τὸ ἅμα τῷ χρόνῳ ὄν, τοῦτο πάντως ἐν χρόνῳ ἐστίν, ὡς δεῖ-
 15 ῖναι ἐπιόντες), ἐν χρόνῳ οὖν ἐστὶ, φησὶν, ἢ τὸ συνυπάρχον τῷ χρόνῳ,
 ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ χρόνου περιεχόμενον (ὥσπερ καὶ ἕνια λέγομεν ἐν ἀριθμῷ
 εἶναι τῷ ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ περιέχεσθαι), ὅπερ καὶ κυρίως ἐστὶν ἐν χρόνῳ.
 τοῦτο δὲ τὸ κυρίως ἐν χρόνῳ διχῶς πάλιν διαιρεῖ, ἢ ὡς πάθος ἢ μέρος
 20 τοῦ χρόνου, ἢ ὡς ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρούμενον (ὡς λέγομεν τὰ Τρωακὰ ἐν
 χρόνῳ γενέσθαι· ἐν δέκα γὰρ ἔτεσιν), ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν ἀριθμῷ, ὅπερ ἀπει-
 κάζει τὸ κυρίως ἐν χρόνῳ, καὶ αὐτὸ διττὸν ἐστίν, ἦτοι ὡς μέρος ἀριθμοῦ
 καὶ πάθος, ὡς ἡ μονὰς καὶ τὸ περιττόν καὶ τὸ ἄρτιον, ἢ ὡς ἡριθμημένον
 ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ, ὡς λέγομεν τοὺς δέκα ἵππους ἐν ἀριθμῷ εἶναι. καὶ
 σημειῶσαι ὅτι τὸ ἐν σημαίνόμενον τοῦ κυρίως ἐν χρόνῳ, τῶν ὑπεστή-
 25 χόντων τῷ χρόνῳ ἐστὶ. τὸ γὰρ μέρος τοῦ χρόνου ἢ τὸ πάθος, λέγω δὴ
 τὸ νῦν καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, συνυφέστηκε τῷ χρόνῳ· οὐκ ἐστὶ
 γὰρ χρόνος ἐν ᾧ οὐκ ἦν πάντως τὸ νῦν καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον,
 ὥσπερ καὶ τῷ ἀριθμῷ συνυφέστηκε πάντως ἡ μονὰς καὶ ἦτοι τὸ περι-
 ττόν ἢ τὸ ἄρτιον. καὶ ἐστὶ τῶν κυρίως ἐν τινι ὄντων καὶ τὸ ὡς μέρος ἐν

1 ὡ τὸ μετρεῖσθαι G: τῷ τὸ μετρεῖσθαι (sed τῷ deletum) M αὐτῇ GK: αὐτῆν M
 αὐτῆς t 1. 2 ἐπὶ μὲν τῶν κτλ. cf. p. 414, 20 sqq. 2 ἄλλον γὰρ K 3 τὸ ζῆψ
 (GKM: τῷ ζῆψ t 3. 4 τῷ δὲ ζῆψ K 5 τὸ τῷδε] τῷ τόδε K 6 ψυχῇ—
 ψυχῇ KM: ψυχῇ—ψυχῆν G: ψυχῆ—ψυχῆ t 7 ἄγγελος KM: ἄγγελον Gt 8 καὶ (post
 ἄγγελος) om. K 9 κίνησις M: κινήσει GKt 10 τὸ αὐτό om. Gt 11 τὸ K: τῆ
 M: ἐστὶν Gt 12 δυοῖν K 13 ἦτοι οὖν τοῦτο M prius ὅτι om. KM
 14 αὐτῶν κυρίως K: κυρίως om. M: κυρίως αὐτῶν G: κυρίως αὐτόν t 15 ἐπι-
 χόν t 16 οὐδὲν M 17 τοῦτο] τοῦ K 18 ἕνια Gt: ἕνα KM 19 λέγο-
 20 μεν K 21 τῷ Gt: τὸ KM 22 ἐπέως G 23 ὅπερ KM 24 τὸ (ante
 ἄρτιον) om. t 25 τῷ om. M 26. 27 συνυφέστηκε emendat t 28 ἐστὶ
 τὸ γὰρ scilicet: ἐστὶ γὰρ τὸ τῷ om. KM libri 29. 30 συνυφέστηκε—ὕστερον om. KM
 31 πάντως om. M 32 ἢ τῷ] ἦτοι M 33 ἐν τινι K

δλω καὶ τὸ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ πάθος ἐν τούτῳ οὐ 13^v
 ἐστὶ πάθος· ὡς ἐν ὑποκειμένῳ γὰρ τῷ ἀριθμῷ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον,
 ὥσπερ καὶ (ἐν) τῷ χρόνῳ ὡς | ἐν ὑποκειμένῳ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. 14^r
 καλῶς ἄρα ἔλεγον ὅτι οὐ πᾶν τὸ συνοφαστηκὸς τῷ χρόνῳ οὐ φησὶν ἐν
 5 χρόνῳ εἶναι, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ συνοφαστᾶναι
 τῷ χρόνῳ· τί γὰρ τῶν συνοφαστηκῶτων τῷ χρόνῳ ἐν χρόνῳ ἐστίν,
 ὥσπερ εἶπον, τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ τὸ πάθος. καὶ αὐτὸς γοῦν τὴν κίνησιν,
 τῆς μέτρον ἐστὶν ὁ χρόνος, λέγω δὴ τὴν τῆς ἀπλανοῦς, ἐν χρόνῳ φησὶν
 εἶναι. “καὶ ἐστὶ” γὰρ φησὶ “τῇ κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι 5
 10 χρόνῳ καὶ αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῇ.” καὶ ὅτι τὴν τῆς ἀπλανοῦς κίνησιν
 ἐνταῦθα ἐν χρόνῳ λέγει εἶναι, δῆλον ἐκ τοῦ ἡγουμένου· ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ,
 φησὶν, ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι, ἐστὶ τῇ κινήσει τὸ ἐν
 χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι αὐτὴν τῷ χρόνῳ. μέτρον δὲ κινήσεως ὁ χρόνος
 οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐστὶν ἢ τῆς ἀπλανοῦς· ὥστε καὶ τὴν τῆς ἀπλανοῦς κίνησιν,
 15 καίτοι ὑφαστηκῶτα γὰρ τῷ χρόνῳ, ἐν χρόνῳ φησὶν εἶναι. οὕτως οὐ πᾶν
 τὸ συνοφαστηκὸς τῷ χρόνῳ οὐκ ἐστὶν ἐν χρόνῳ, ἀλλ' [ὅτι] οὐ πᾶν ἀπλῶς 10
 τὸ συνοφαστηκὸς τῷ χρόνῳ ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἐπεὶ τοι γὰρ καὶ τὸ σημεῖον τῇ
 γραμμῇ συνοφαστήκε καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῷ σώματι, πεπερασμένοις οὐσίαισι δη-
 λονότι, ἀλλ' ὅμως ἐν γραμμῇ τὸ σημεῖον καὶ ἐν σώματι ἡ ἐπιφάνεια.
 20 οὕτως οὐδὲν δυνατόν, καίτοι συνοφαστηκῶτων ἀλλήλοις τοῦ τε χρόνου καὶ
 τῆς κινήσεως, καὶ τὸν χρόνον ἐν κινήσει λέγειν εἶναι ὡς ἐν ὑποκειμένῳ,
 καὶ τὴν κίνησιν ἐν χρόνῳ ὡς τὰ ἀριθμητὰ ἐν τῷ ἀριθμῷ· ἀριθμητὸν
 γὰρ ἡ κίνησις, ἀριθμὸς δὲ ὁ χρόνος. ἐπεὶ καὶ πολλὰ συνοφαστη-
 κῶτα τῷ τόπῳ ἐν τόπῳ λέγεται εἶναι· ἐκάστη γὰρ τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν 15
 25 ὀλοτήτων τῶν στοιχείων συνοφαστηκῶτα τῷ ἑαυτῆς τόπῳ, ὅμως ἐν τόπῳ
 ἐστί, καὶ ἕκαστον τῶν κινουμένων σωμάτων, λέγω δὴ τῶν οὐρανίων, συνο-
 φαστηκὸς τῇ ἑαυτοῦ κινήσει, ὅμως ἐν κινήσει ἐστίν. οὕτως ἄρα καὶ ἡ τοῦ
 παντὸς κίνησις συνοφαστηκῶτα τῷ χρόνῳ ἐν χρόνῳ ἂν εἴη, ὥσπερ τὰ
 ἀριθμούμενα ἐν ἀριθμῷ.

30 p. 221 a 19 Φανερόν δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ
 εἶναι ὅτε χρόνος ἐστί.

Σημειῶσαι ὅτι οὐκ εἶπεν ὅτι ‘τὸ ὄν ὅτε ὁ χρόνος ἐστίν οὐκ ἔστιν ἐν πᾶ
 χρόνῳ’, ἀλλ’ ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ εἶναι τότε ὅτε

1 ἐνυποκειμένον K οὐ KM: οὕτως G: δὲ οὕτως t 2 ἐνυποκειμένῳ G: ἐνυποκει-
 μένον K 3 prius ἐν addidit t τῷ τὸ K ἐνυποκειμένον K καὶ τὸ ὕστερον Gt

4 συνοφαστηκὸς K 4. 5 οὐ φησὶν ἐν χρόνῳ om. M 6 συνοφαστηκῶτων K 9 τῷ μετρεῖ-
 σθαι G: τῷ (om. μετρεῖσθαι) K 10 τῷ χρόνῳ recte M 11 ἐν om. K 11. 12 γὰρ
 ἐστὶν ὁ χρόνος φησὶ t 13 εἶναι om. M τὸ] τῷ G 15 συνοφαστηκῶτα emendat t
 οὕτως GKM: οὐκ ὡς (cf. p. 750, 13) t: ipse delevi ὅτι v. 16 19 ἡ ἐπιφάνεια ἐν σώματι K

23 ἐπεὶ M 26. 27 συνοφαστήκε libri 28 ἐν om. M 30. 31 τὸ ἐν—ἐστί om. K 31 χρό-
 νος ἐστί (at cf. v. 33 sq.) M: ὁ χρόνος ἐστίν t 32 ὁ om. M 33 τὸ εἶναι om. K

καὶ ὁ χρόνος ἐστίν, ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ἐν κινήσει εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ τῆ
 ἄμα τῆ κινήσει εἶναι.

p. 221^a21 Εἰ γὰρ ἔσται τὸ ἐν τινι οὕτως, πάντα τὰ πράγματα ἐν
 ὁτιποῦν ἔσται, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐν τῇ κέγχρω.

5 Ὅτι τὸ ἐν χρόνῳ οὐκ ἔστι τὸ εἶναι τότε ὅτε ὁ χρόνος ἐστί, δείκνυσι. 25
 τὸ γὰρ ἐν χρόνῳ ἐν τινὶ ἐστι, πάλιν τὸ ἐν χρόνῳ ἐστί τὸ εἶναι τότε
 ὅτε καὶ αὐτὸς ἐστι, τὸ ἐν τινι ἄρα ἐστί τὸ εἶναι τότε ὅτε καὶ αὐτό
 ἐστιν. εἰ δὲ τοῦτό ἐστι τὸ ἐν τινι, καὶ τοῦτο χαρακτηριστικὸν ἐστι τοῦ
 ἐν τινι, τὸ εἶναι τότε ὅτε καὶ αὐτό ἐστι, τουτέστι τὸ συνυπάρχειν καὶ
 10 ἄμα εἶναι, δῆλον ὅτι καὶ ἀντιστρέφει ὁ λόγος, καὶ ὅπερ συνυφέστηκέ
 τινι καὶ ἔστι τότε ὅτε κακεῖνό ἐστιν, ἐν ἐκείνῳ ἂν εἴη. ἐπεὶ οὖν
 ὅτε ἐστὶν ἡ κέγχρος, τότε καὶ ὁ οὐρανὸς ἐστίν, ἐν τῇ κέγχρῳ ἂν 30
 εἴη ὁ οὐρανός. καὶ ἐπειδὴ τότε ἐστὶν ὁ ἀμφορεύς ὅτε καὶ ἡ θάλασσα,
 ἐν τῷ ἀμφορεῖ ἂν εἴη ἡ θάλασσα. ὥστε εἰ ταῦτα ἀδύνατα, οὐκ ἂν εἴη
 15 τὸ ἐν τινι τοῦτο, τὸ συνυπάρχον αὐτῷ. καὶ μὴ τις τῇ ἀντιστροφῇ μεμ-
 φέσθω, διότι τὴν καθόλου καταφατικὴν πρὸς ἑαυτὴν ἀντεστρέψαμεν·
 πρῶτον μὲν γὰρ τέως ἰστέον, ὅτι εἰ μὴ χρησόμεθα τῇ ἀντιστροφῇ,
 οὐκ ἂν συναξώμεν τὸ ἄτοπον, τὸ ἐν τῇ κέγχρῳ τὸν οὐρανὸν εἶναι
 (οὐδὲ γὰρ δώσει τις τοῦτο, ἀλλ' ὅτι πᾶν μὲν τὸ ἐν τινι καὶ εἶναι
 20 ἀνάγκη τότε ὅτε κακεῖνό ἐστιν, οὐ μέντοι τὸ συνυφεστηχὸς τινι ἤδη καὶ 25
 ἐν ἐκείνῳ ἐστίν· ὁ οὐρανὸς οὖν ὦν ὅτε καὶ ἡ κέγχρος ἐστίν, οὐκ ἀναγκά-
 ζεται ἐκ τοῦ λόγου ἐν τῇ κέγχρῳ εἶναι), τῆς δὲ ἀντιστροφῆς γενομένης,
 συναίγεται· εἰ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ ἐν τινι, τὸ εἶναι τότε ὅτε κακεῖνό ἐστι,
 καὶ τὸ τότε ὅν δηλονότι ὅτε ἄλλο τί ἐστιν, ἐν ἐκείνῳ ἂν εἴη, τούτου δὲ
 25 ὄντος, ἀνάγκη τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ κέγχρῳ εἶναι ἀναγκαίως δὲ πρὸς ἑαυ-
 τὴν ἀντεστρέψαμεν τὴν καθόλου, ἐπεὶ καὶ τὸ ὀριστικὸν τοῦ εἶναι ἐκάστου
 ἀντιστρέφει πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο· εἰ γὰρ τὸ ἀνθρώπων εἶναι τὸ ζῆλον λογικῶν 40
 θνητῶν εἶναι, καὶ τὸ ζῆλον λογικῶν θνητῶν εἶναι ἀνθρώπων ἐστὶν εἶναι.
 οὕτως οὖν ἐπειδὴ καὶ τοῦ ἐν τινι οἴονεϊ χαρακτηριστικὸν καὶ ὀριστικὸν
 30 ὑποτίθεται εἶναι τὸ εἶναι τότε ὅτε κακεῖνό ἐστιν ἐν ᾧ λέγεται εἶναι, εἰ-
 κότεως καὶ ἀντιστρέφει, καὶ τὸ συνόν τινι ἐν αὐτῷ ἂν εἴη ἐκείνῳ.

1 ταυτῶ K ἐστι om. t τῷ] τὸ KM 3. 4 οὕτως — κέγχρω om. K
 3 οὕτως M: οὕτω t 5 post χρόνῳ addit εἶναι t ὅτε καὶ ὁ Gt 6 ἀ-
 λιν GKM: ἀλλὰ t 8 χαρακτηρικόν K 15 συνυπάρχειν t 18 συναίξω = μὲν
 fort. recte t ἐν τῇ κέγχρῳ τὸν οὐρανὸν t: τῆς κέγχρου (κέγχρου, ut solet, K) ἐν
 τῷ οὐρανῷ KM: τὴν κέγχρον ἐν τῷ οὐρανῷ G 21 οὖν] ὁ K 21. 22 οὐκ
 ἀναγκάζεται GKM: οὐ κατασκευάζεται t 23 et 24 τὸ (post ἐστὶ et post καὶ) om. K,
 qui ὦν (pro ὄν) 27 εἰ γὰρ τὸ ἀνθρώπων εἶναι om. G γὰρ τὸ M: γὰρ τῷ K
 τὸ GMt: τῷ K 28 καὶ τὸ G: καὶ τῷ KM: τὸ γὰρ t post ἐστὶν εἶναι addit καὶ
 ἀνάπαλιν t 31 ἀντιστρέφει M εἴη om. M

p. 221^a23 Ἄλλὰ τοῦτο μὲν συμβέβηκεν, ἐκεῖνο δ' ἀνάγκη παρα- 14^r
κολουθεῖν καὶ τῷ ὄντι ἐν χρόνῳ εἶναι τινα χρόνον, ὅτε κά-
κεῖνό ἐστι.

Τὸ μὲν εἶναι τὸν οὐρανόν, ὅτε καὶ ἡ κέγχρος ἐστὶ, συμβέβηκε, του- 4^s
5 τέστι τὸ συνυπάρχειν αὐτὰ ἀλλήλοις· δυνατὸν γὰρ καὶ τοῦ ἐνδὸς ὄντος, οἶον
τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ἔπερον μὴ εἶναι, τὴν κέγχρον. τούτοις μὲν οὖν κατὰ συμ-
βεβηκὸς ὑπάρχει τὸ συνεῖναι ἀλλήλοις, τῷ οὐρανῷ ὄντι καὶ τῇ κέγχρῳ,
τῷ μέντοι ἐν χρόνῳ ὄντι ἐξ ἀνάγκης παρακολουθεῖ τὸ εἶναι τινα χρόνον,
ὅτε κάκεῖνό ἐστιν. εἰ τοῖνον τὰ μὲν ἐν τινι ἐξ ἀνάγκης συνυπάρχει, τινὰ
10 δὲ τῶν συνυπαρχόντων οὐκ ἐξ ἀνάγκης συνυπάρχει, οὐ πᾶν ἄρα τὸ συνυ- 5^s
πάρχον τινὶ ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ ἐστίν, οὐδ' ἄρα τὸ ἐν τινι τοῦτό ἐστι, τὸ
ὄν τότε ὅτε κάκεῖνό ἐστι, λέγω δὴ τὸ συνυπάρχον αὐτῷ.

p. 221^a26 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὡς ἐν ἀριθμῷ τῷ χρόνῳ, ληφθήσεται |
τις πλείων χρόνος παντὸς τοῦ ἐν χρόνῳ ὄντος. |

15 Παντὸς γὰρ τοῦ ἐν ἀριθμῷ ὄντος ἐστὶ τις πλείων ἀριθμὸς, ὥστε καὶ 14^r
τοῦ ἐν χρόνῳ ὄντος ἐστὶ τις πλείων χρόνος.

p. 221^a30 Καὶ πάσχει δὴ τι ὑπὸ τοῦ χρόνου.

Εἰ γὰρ παντὸς τοῦ ἐν χρόνῳ ὄντος ἐστὶ λαβεῖν μείζονα χρόνον, εἰ- 6
κότως πάσχει ὑπὸ τοῦ χρόνου πάντα καὶ καταγεγράφει ὑπ' αὐτοῦ· παρα-
20 τρέχει γὰρ πάντα καὶ παρέρχεται.

p. 221^b1 Φθορᾶς γὰρ αἴτιος καθ' αὐτὸν μᾶλλον ὁ χρόνος· ἀριθ-
μὸς γὰρ κινήσεως, ἡ δὲ κίνησις ἐξίστησι τὸ ὑπάρχον.

Ἐπειδὴ κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος, πᾶσα δὲ κίνησις ἐξίστησί τινος, 11
εἰκότως φθορᾶς μᾶλλον ὁ χρόνος αἴτιος ἢ γενέσεως.

1 Ἄλλὰ — συμβέβηκεν superiori lemmati addita om. hic t 1. 3 ἐκεῖνο — κάκεῖνό ἐστι
om. K 6 μὲν om. M 9 et 10 συνυπάρχειν K 10. 12 τὸ συνυπάρχον —
δη iterat K 12 ὄν GK: εἶναι t συνυπάρχον (GK: συνυπάρχειν Mt 13 δ'
ἐστὶν t 13. 14 τῷ — ὄντος om. K 13 τῷ M: τὸ ἐν t Aristot. 15 Παντὸς]
αὐτὸς K, qui mox utroque loco πλείω et altero loco τῷ (pro τοῦ) 17 πάσχει M et
Arist. codices EH: πάσχει K: πάσχειν t 18 Εἰ — χρόνον om. KM 20 πάντως K
21 μᾶλλον καθ' αὐτὸν M, cf. p. 748, 20 sq. 22 ἡ — ὑπάρχον om. K 24 φθορᾶς GK:
φθορᾶς γὰρ M: καὶ φθορᾶς t

p. 221^b5 Σημεῖον δὲ τούτου ὅτι οὐδὲ πάσχει οὐδὲν ὑπὸ τοῦ τ᾿⁴
χρόνου.

Σημεῖον, φησί, τοῦ μὴ εἶναι ἐν χρόνῳ τὰ αἰδία, ὅτι οὐδὲν γηράσκει
ὑπὸ τοῦ χρόνου· εἰ γὰρ τὰ ἐν χρόνῳ ὄντα γηράσκει ὑπὸ τοῦ χρόνου, ¹⁵
5 τὰ δὲ αἰδία οὐ γηράσκει ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὰ ἄρα αἰδία οὐκ ἐν χρόνῳ.

p. 221^b7 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔστι καὶ ἡρε-
μίας μέτρον κατὰ συμβεβηχός.

Εἵπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι πρόκειται αὐτῷ δεῖξαι ὡς οὐ μόνον
κινήσεως ἐστὶ μέτρον ὁ χρόνος, ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας. καὶ τοῦτο εἰκότως,
10 ἐπεὶ καὶ πᾶσα γινώσκῃ οὐ μόνον τῶν εἰδῶν ἐστὶν ἀντιληπτική, ἀλλὰ καὶ
τῶν στεργήσεων· καὶ γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς γινώσκει οὐ μόνον τὸ φῶς, ἀλλὰ ²⁰
καὶ τὸ σκότος, ἀλλὰ τὸ μὲν φῶς καθ' αὐτὸ γινώσκει, τὸ δὲ σκότος τῇ
ἀποφάσει τῇ πρὸς τὸ φῶς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ ὁ κανὼν δὲ
κρίνει τὸ εὐθὺ καὶ τὸ καμπύλον, ἀλλὰ τὸ μὲν εὐθὺ καθ' αὐτὸ κρίνει τῷ
15 ἐφαρμοζῆσιν αὐτῷ. τὸ δὲ καμπύλον τῇ ἀποφάσει τοῦ εὐθέως· ὡς γὰρ μὴ
ἐφαρμοζῶν κρίνει οὐκ ἐπιβλητικῶς οὐδὲ καταφατικῶς, ἀλλ' ἀρνητικῶς καὶ
ἀποφατικῶς. οὕτως οὖν καὶ ὁ χρόνος οὐ μόνον κινήσεως ἐστὶν ἀριθμὸς,
ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας. ἀλλὰ κινήσεως μὲν καθ' αὐτό, τῷ μετρεῖν τὴν παρά- ²⁵
τασιν αὐτῆς καὶ οἷον συμπαραταίνεσθαι αὐτῇ, τῆς δὲ ἡρεμίας, φησί, κατὰ
20 συμβεβηχός. μᾶλλον δὲ κυριώτερον εἰπεῖν· κατ' ἄλλο· τῷ γὰρ τὴν κίνησιν
μετρεῖν, ἐπειδὴ ἐν ὅσῳ ἄλλο τι κινεῖται ἄλλο τι ἐνόησεται ἡρεμεῖν, τὴν
κίνησιν μετρῶν ὁ χρόνος τῷ μετρεῖν τὴν κίνησιν ταύτῃ μετρεῖ καὶ τὴν
ἡρεμίαν. φησὶν γὰρ ἡμερησίαν εἶναι τὴν ἡρεμίαν ἢ ἐνιαυσίαν διότι ἐπὶ
τοσούτου χρόνον ἡρέμησεν. ἐφ' ὅσον ἄλλο ἐκινήθη. οὐ καθ' αὐτὸ θεω- ³⁰
25 ρουμένης τῆς παρατάσεως ἐν τῇ ἡρεμίᾳ, ἀλλὰ κατ' ἄλλο· τῷ γὰρ ἄλλο
τι ἐν παρατάσει γενέσθαι. ταύτῃ παρατάσει ἔχειν καὶ ἡ ἡρεμία λέγεται
καλῶς δὲ ἡμῖν εἰρηται. ὅτι οὐ κατὰ συμβεβηχός μετρεῖ τὴν ἡρεμίαν ὁ
χρόνος, ἀλλὰ κατ' ἄλλο, τῷ τὴν κίνησιν μετρεῖν· εἰ γὰρ κατὰ συμβεβηχός
ἐμέτρεε τὴν ἡρεμίαν καθ' αὐτὸ μετρῶν τὴν κίνησιν, ἔδει συμβεβηχέναι τῇ
30 κινήσει τὴν ἡρεμίαν (τοιαῦτα γὰρ εἰδείκνυτο ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὄντα οἷς
κατὰ συμβεβηχός ὑπῆρχέ τι), νῦν δὲ οὐ συμβεβηχὲς τῇ κινήσει ἡ ἡρεμία,

1 lemma habet G 1. 2 ὅτι—χρόνος om. K 1 οὐδὲ GM: οὐ τ 3 post φησι addit J
τούτου t 5 τὰ δὲ—χρόνος om. M οὐ om. G 6 ἐπεὶ δὲ KM et Arist. cod. E: ἐπεὶ
(ἐπεὶ τ' δ' t et Arist. codd. FG 6. 7 μετρον κινήσεως—συμβεβηχός om. K 6 ἐστι (cf. ⁷
p. 749, 25) t et, si silentio fides, M: ἐστὶ Aristoteles, cf. p. 743, 25. 749, 32. 756, 7 8 ἐν
τοῖς om. G 9 ἐπὶ κινήσεως G 14. 15 τῷ—αὐτῷ om. M 18 ἐπὶ τῷ] αὐτῷ t
19 συμπαραταίνεσθαι t 22 ταῦτ. (sic, om. uerba in lac. IV—V litterarum) καὶ K
24 ἡρεμίας G 25. 28 τῷ—ἀλλὰ κατ' ἄλλο iterat: iterata notavit superscripto κατὰ—
κατ' M 25 τῷ] τὸ K et in iteratis M 26 καὶ ἡ M: καὶ GK: ἡ t 27 καθῶς δὲ G
28 τῷ] τὸ G μετρεῖν Gt superser. M: ἡρεμῆ K et primitus M

οὐκ ἄρα κατὰ συμβεβηκὸς μετρεῖ τὴν ἡρεμίαν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ καθ' αὐτό· 14^v
 λείπεται ἄρα κατ' ἄλλο· τῷ γὰρ μετρεῖν τὴν κίνησιν, ταύτῃ μετρεῖ καὶ
 τὴν ἡρεμίαν. οὐ μόνον δέ, φησί, μετρεῖ τὴν κίνησιν καὶ τὴν ἡρεμίαν ὁ 36
 χρόνος, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ κινούμενα καὶ τὰ ἡρεμοῦντα κατὰ συμβεβηκὸς
 5 μετρεῖ, λέγω δὴ αὐτὰς τὰς οὐσίας· τῷ γὰρ μετρεῖν τὴν κίνησιν αὐτῶν
 καὶ τὴν ἡρεμίαν, ταύτῃ λέγοιτο ἂν καὶ αὐτὰ μετρεῖν κατὰ συμβεβηκὸς,
 διότι τῷ κινουμένῳ συμβεβηκεν ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ οὐρανῷ ἢ ἄλλῳ ὀτινιοῦν.
 καὶ εἰ ὁ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον ἐστίν, ὅσα ἄρα τῶν ὄν-
 των μῆτε κινεῖται μῆτε ἡρεμεῖ. ταῦτα οὐ μετρεῖται ὑπὸ χρόνου, οἷον τὰ 40
 10 κέντρα καὶ οἱ πόλοι, καὶ προσέτι ψυχὰι καὶ ἄγγελοι καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐξή-
 ρηται γὰρ ταῦτα κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ὥστε οὐδ' ἂν ὑπὸ χρόνου με-
 τρωίτο. οὐκ οὖν οὐδὲ ἐν χρόνῳ ἂν εἴεν ταῦτα, εἴ γε ἐν χρόνῳ ταῦτα λέ-
 γεται, τὰ μετρούμενα ὑπὸ τοῦ χρόνου καθὼς κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ· οὐ μετρεῖ-
 ται δὲ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἐπεὶ μηδὲ κινεῖται μηδὲ ἡρεμεῖ· οὐδ'
 15 ἄρα ἐν χρόνῳ ἂν εἴεν. τίνα μὲν οὖν τῶν ὄντων ἐν χρόνῳ ἐστί, τίνα δ'
 οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ εἰπών, ἐφεξῆς δείκνυσι καὶ τῶν μὴ ὄντων τίνα μὲν 45
 ἂν εἴη ἐν χρόνῳ, τίνα δὲ οὐκ ἂν εἴη. ὅσα μὲν οὖν, φησί, τῶν μὴ ὄντων
 κατὰ τὸ ἀδύνατον θεωρεῖται, ταῦτά τε καὶ τὰ ἀντικείμενα αὐτοῖς οὐ λέγον-
 ται εἶναι ἐν χρόνῳ, ἀλλ' αἰδία ἢ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν. οἷον τὸ τοῦ τετρα-
 20 γώνου τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ σύμμετρον εἶναι τῶν ἀδύνατων ἐστί· διὰ
 τοῦτο οὖν λέγεται ἐν χρόνῳ τοῦτο μὴ εἶναι, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι τῆς ἀνυπαρ-
 ξίας αὐτοῦ πλείονα λαβεῖν χρόνον. ἐπειδὴ οὖν τὸ μὴ εἶναι τούτου οὐκ
 ἔστιν ἐν χρόνῳ, ἐξ ἀνάγκης οὐδὲ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ὄν ἐν χρόνῳ ἂν
 εἴη, λέγω δὴ τὸ εἶναι τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ ἀσύμμετρον· οὐκ ἔστι 50
 25 γὰρ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ μείζονα λαβεῖν χρόνον· αἰεὶ γὰρ τοῦτο οὕτως
 ἔχει. τὸ μὲν οὖν ἀδύνατον τῶν μὴ ὄντων οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, ἐπειδὴ
 οὐδὲ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, λέγω δὴ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὄν, οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ,
 ἀλλὰ τοῦ μὲν ἢ ὑπαρξίς αἰδίας τοῦ δὲ ἢ ἀνυπαρξία, τῶν δὲ μὴ ὄντων
 ὅσα ποτὲ μὲν εἶναι ποτὲ δὲ μὴ εἶναι δύναται, ταῦτα δὴ ἐν χρόνῳ ἂν εἴη.
 30 τούτων δὲ τριττὴ τίς ἐστιν ἢ διαφορά· τῶν γὰρ ἐνδεχομένως μὴ ὄντων
 τὰ μὲν ἤδη γέγονε | καὶ οὐκ ἔστιν, οἷον Ὀμηρος, τὰ δὲ μέλλει καὶ οὕτω 15^v
 ἐστίν, οἷον τὸ γενήσεσθαι ἔκλειψιν ἢ ἄλλο τι τῶν μελλόντων, τὰ δὲ καὶ
 ἤδη γέγονε καὶ πάλιν ἔσται, οἷον τὸ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον καὶ ἤδη γέγονε
 καὶ πάλιν ἔσται. πάντα οὖν τὰ οὕτως μὴ ὄντα ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἐπειδὴ
 35 ἔστι μείζονα χρόνον λαβεῖν τοῦ μὴ εἶναι αὐτῶν τὸν χρόνον καθ' ὃν ἦσαν.

2. 3 ταύτῃ μετρεῖ καὶ τὴν ἡρεμίαν om. K   3 οὐ—ἡρεμίαν om. G   7 τὸ κινου-
 μενον G   ὀτινιοῦν G   9 χρόνον G   11. 12 μετροῦντο M   12 οὐκ οὖν K
 13 ἢ KM: καὶ Gt   13. 14 οὐ μετρεῖ δὲ G   14. 15 οὐδ' ἄρα ἐν χρόνῳ] ἀλλ' ἄρα
 ἐνδέχεται (sic) G   15 τίνα μὲν Gt: τίνα KM   15. 16 τίνα δ' οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ
 om. K   15 τίνα δ' M   16. 17 μὲν ἐν χρόνῳ ἂν εἴη M   18 τὸ δυνατόν G
 18. 19 λέγονται ἐν χρόνῳ ἐστίν M   19 αἰδίας?   23 τὸ om. K   24 ἔστι] ἔτι K
 27 τὸ ἀντικείμενον K   29 δὴ scripsi: δὲ libri   30 ἢ om. M   33. 34 οἷον—
 ἔσται om. M   34 οὕτω t

φημι οὖν καθόλου ἐπὶ τε τῶν ὄντων καὶ τῶν μὴ ὄντων, ὅτι ὅσα μὲν εἰς ἀναγκαῖά ἐστιν ἢ ἀδύνατα, ταῦτα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ (τὰ μὲν γὰρ αἰεὶ ἔστι, τὰ δὲ αἰεὶ οὐκ ἔστιν), ὅσα δὲ ἐνδεχομένως ἔχει τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων, ταῦτα ἐν χρόνῳ ἢ εἰσὶν ἢ οὐκ εἰσὶ, τὰ μὲν ὄντα, διότι ἔστι τις χρόνος πλείων τοῦ εἶναι αὐτῶν καθ' ὃν οὐκ εἰσὶ, τὰ δὲ μὴ ὄντα, διότι ἔστι τις πλείων χρόνος τοῦ μὴ εἶναι αὐτῶν καθ' ὃν εἰσὶν.

Ἐπεὶ δὲ ἔστιν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔσται καὶ ἡμερίας μέτρον κατὰ συμβεβηκός. ἰστέον ὅτι τὰ πολλὰ τῶν βιβλίων οὐκ ἔχει τὸ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' οὐδὲ ὁ Ἀλέξανδρος αὐτοῦ μέμνηται.

10 p. 221^b9 Οὐ γὰρ ὥσπερ τὸ ἐν κινήσει ὄν ἀνάγκη κινεῖσθαι, οὕτω 10 καὶ τὸ ἐν χρόνῳ· οὐ γὰρ κίνησις ὁ χρόνος.

Ἐπειδὴ ἠπόρησεν ἄν τις, πῶς ἔστιν ὁ χρόνος μέτρον ἡμερίας (εἰ γὰρ καὶ κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος, οὐ μόνον δὲ ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ ἔστιν ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμερία, δόξειεν ἄν καὶ ἡ ἡμερία ἐν κινήσει εἶναι, εἴπερ ἡ 15 ἡμερία μὲν ἐν χρόνῳ ὁ δὲ χρόνος ἐν κινήσει ἔστι), φησὶν οὖν ὅτι οὐχ ὥσπερ τὸ ἐν κινήσει ὄν ἀνάγκη κινεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸ ἐν χρόνῳ ὄν κινεῖσθαι ἀνάγκη. εἰ μὲν γὰρ ταῦτόν ἦν ὁ χρόνος τῇ κινήσει, ἀνάγκη ἦν τὸ ἐν χρόνῳ ὄν εὐθὺς καὶ κινεῖσθαι, νῦν δὲ οὐκ ἀνάγκη τὸ ἐν τινὶ ὑπάρχον. ἦδη καὶ ἐν ἐκείνῳ εἶναι, ᾧ ἐκεῖνο συμβέβηκε· οὐ γὰρ τὸ ἐν τῷ γλυκεῖ 20 ὑπάρχον ἀνάγκη καὶ ἐν μέλιτι ὑπάρχειν, ἐπειδὴ συμβέβηκε τῷ μέλιτι τὸ γλυκύ. οὐδὲ τὸ ἐν λευκῷ ὑπάρχον ἀνάγκη καὶ ἐν ψιμμουθίῳ εἶναι. οὕτως οὐδὲ τὸ ἐν χρόνῳ ὄν ἀνάγκη καὶ ἐν κινήσει εἶναι, ἐπειδὴ συμβέβηκε τῇ κινήσει ὁ χρόνος· τὸ γοῦν ἐν ἡμέρᾳ ὄν οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ τοῦ οὐρανοῦ εἶναι, ἐπειδὴ μέτρον ἔστι τῆς περιφορᾶς τοῦ οὐρα- 25 νοῦ· ἔστι γὰρ ἐν ἡμέρᾳ ἡμερεῖν. καὶ οὐ δῆπου τὸ ἡμεροῦν ἐν κινήσει ἔστιν. οὕτως οὖν οὐδὲ ἄτοπον ἢ ἀδύνατον ἐν τῷ χρόνῳ καὶ κίνησιν εἶναι καὶ ἡμερίαν.

p. 221^b12 Οὐ γὰρ πᾶν τὸ ἡμεροῦν, ἀλλὰ τὸ ἐστερημένον κινήσεως πεφυκός δὲ κινεῖσθαι.

30 Ἐπειδὴ εἶπεν ἐνόχζεσθαι ἐν ἀριθμῷ κινήσεως εἶναι "καὶ τὸ ἡμεροῦν",

4 μὲν μὲν οὖν M 5 et ὁ πλείων K 7. 8 Ἐπεὶ — συμβεβηκός om. Gt 8. 9 ἰστέον — μέμνηται post v. 11 collocaverat primitus G 8 ἰστέον δὲ ὅτι t 11 ἡ κίνησις t 14 ἢ post ἀλλὰ καὶ' om. G ἢ post εἴπερ' om. Gt 15 μὲν om. M ἔστι om. K οὖν om. t 17. 18 κινεῖσθαι—ὄν om. M 17 κινεῖσθαι ἀνάγκη K: ἀνάγκη κινεῖσθαι Gt

19 ἐν ἐκείνῳ scriptis: ἐν χρόνῳ ἐκείνῳ KM: ἐκείνῳ G: ἐκείνῳ t φ' ἐκείνῳ t: δ' ἐκείνῳ G ὡ ἐκείνῳ KM οὐδὲ γὰρ M τῷ om. Gt 20 ὑπάρχον' ὑπάρ K 21 γλυκεῖ K ψιμμουθῷ G: ψιμμουθῷ K 22 γοῦν GK: γὰρ M: 23 δῆπου G 26 οὐδὲν Gt 28 πᾶν τὸ KM: πᾶν τὸ ἐκείνῳ t Arist. ἡμεροῦν (cf. Simplic. p. 743. 21?) M: ἡμερίαι (K— Arist. 28. 29 ἀλλὰ — κινεῖσθαι om. K 30 εἶπεν K

ἵνα μή τις εἶπῃ 'τί οὖν; ἐπειδὴ καὶ τὸ κέντρον τοῦ παντός ἡρεμεῖ καὶ 15^r
οἱ πόλοι, ἤδη καὶ ταῦτα ἐν χρόνῳ εἰσί;' διὰ τοῦτο φησιν ὅτι οὐ τοῦτο
εἶπον, ὅτι εἴ τί ἐστιν ἀκίνητον, τοῦτο ἐνδέχεται ἐν χρόνῳ εἶναι· ἡρεμοῦν
γάρ ἐστιν οὐ τὸ ἀκίνητιζον, ἀλλὰ τὸ πεφυκὸς μὲν κινεῖσθαι μὴ κινούμενον
5 δέ, οἱ δὲ πόλοι καὶ τὰ κέντρα ἀκίνητά ἐστιν, οὐ μέντοι ἡρεμεῖ (οὐδὲ
γάρ πέφυκε κινεῖσθαι), ὥστε οὐδὲ ἐν χρόνῳ ἐστί· τὸ γὰρ ἡρεμοῦν ἐν
χρόνῳ, οὐ τὸ ἀκίνητον, ἡρεμοῦν δὲ ἐστί τὸ πεφυκὸς μὲν κινεῖσθαι μὴ κιν-
ούμενον δέ.

p. 221^b14 Τὸ δὲ εἶναι ἐν ἀριθμῷ ἐστί τὸ εἶναι τινα ἀριθμὸν τοῦ
10 πράγματος.

Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι 'ἐνδέχεται καὶ τὸ ἡρεμοῦν ἐν ἀριθμῷ εἶναι κινήσεως',
πῶς λέγεται τινα ἐν ἀριθμῷ εἶναι πάλιν λέγει, ὅτι τὸ ἀριθμὸν τινα αὐ-
τῶν εἶναι, λέγω δὴ τὸ ἡριθμηθῆσθαι αὐτὰ ἢ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὑποκει- 35
μένων, ὡς λέγομεν τοὺς δέκα ἵππους ἐν ἀριθμῷ εἶναι, ἤγουν τὸ (τὸ) εἶναι
15 αὐτὸ ἡριθμημένον ἔχειν, ὡς λέγομεν τὸν Τρωικὸν πόλεμον ἐν ἀριθμῷ τι-
νι χρόνου γεγενῆσθαι· ἐν δέκα γὰρ ἔτεσιν. ἐπεὶ οὖν τοῦτο ἐστί τὸ ἐν ἀριθμῷ
εἶναι, ἀριθμὸς δὲ τις καὶ ὁ χρόνος, τοῦτο ἂν εἴη τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ
ἔχειν τινὰ χρόνον ἀριθμοῦντα τὸ εἶναι τοῦ πράγματος, ὥσπερ φαμὲν ἐν
χρόνῳ γεγενῆσθαι τινα τὰ Τρωικὰ καὶ Ὀμηρον τῷ γεγενῆσθαι μὲν τι τοῦ
20 χρόνου ἐν ᾧ ὑπῆρχεν. οὕτως οὖν καὶ ἡ ἡρεμία ἐν χρόνῳ λέγεται
εἶναι, τῷ εἶναι τινα χρόνον ἐν ᾧ τὸ εἶναι ἔχει ἡ ἡρεμία. 40

p. 221^b16 Μετρήσει δ' ὁ χρόνος τὸ κινούμενον καὶ τὸ ἡρεμοῦν,
ἢ τὸ μὲν κινούμενον τὸ δὲ ἡρεμοῦν.

Ὅτι καὶ τὰ πράγματα μετρεῖ ὁ χρόνος, οἷον τοὺς ἀνθρώπους ἢ τοὺς 45
25 ἵππους καὶ πάντα ἀπλῶς, οὐ καθ' αὐτό· οὐ γὰρ ἢ ἄνθρωπος ὁ ἄνθρωπος
μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἀλλ' ἢ ἔχει παράτασιν τινα κατὰ τὸ εἶναι.
ὥστε καθ' αὐτὸ τὴν κίνησιν τῶν πραγμάτων μετρεῖ ἢ τὴν ἡρεμίαν, κατὰ
συμβεβηκὸς δὲ καὶ αὐτὰς τὰς οὐσίας τῶν πραγμάτων, τῷ τὸ κινούμενον
ἢ τὸ ἡρεμοῦν ἢ ἄνθρωπον εἶναι ἢ λευκὸν ἢ ὀτιοῦν ἄλλο.

1 τί οὖν om. K   2 οὐ om. M   3 εἶναι ἐν χρόνῳ M   4 τὸ αὐτὸ ἀκίνητιζον K
5 τὸ κέντρον t, at cf. p. 755,9 sq.   εἶσιν G   6 εἰσὶ Gt   γὰρ KM: δὲ Gt   7 μὲν
om. Gt   7. 8 μὴ κινούμενον δὲ om. K   9 lemma om. K   ἐν M: om. t   12 ἐν
om. K   post εἶναι addunt κινήσεως Gt   τὸ om. Gt   12. 13 εἶναι τινα αὐ-
τῶν M   αὐτὸν K   13 ἡριθμῆσθαι K: ἀριθμῆσθαι t   14 ἤγουν GKM: ἢ t
alterum τὸ addidi   15 τινα (ex τι) corr. G²   16 ἔτεσιν (ex ἐλε¹) corr. G²: ἐθε-
17 τινι τὰ] τινιθὰτὰ (sic) K   τῷ] τὸ K   21 τῷ Gt: τὸ KM
22 δὲ K   22. 23 καὶ—δὲ ἡρεμοῦν om. K

p. 221b20 Ὡστε ὅσα μὴ κινεῖται μήτε ἡρεμεῖ, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ χρόνῳ· τὸ μὲν γὰρ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι χρόνῳ, ὁ δὲ ἑὸς χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον.

Ὅτι τὰ μὴτε κινούμενα μήτε ἡρεμοῦντα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, κατα-
 5 σκευάζει συλλογισμῶν χρώμενος τοιούτῳ ἐν δευτέρῳ σχήματι· τὸ ἐν χρόνῳ
 εἶναι τὸ μετρεῖσθαι ἔστιν ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὰ μὴ κινούμενα μήτε ἡρε-
 μοῦντα οὐ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὰ ἄρα μὴτε κινούμενα μήτε ἡρε-
 μοῦντα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. τούτου δὲ τοῦ συλλογισμοῦ
 θεὸς ὁ Ἀριστοτέλης πρότερον τὸ συμπέρασμα, τῷ εἰπεῖν ὥσ|τε ὅσα μὴτε 15
 10 κινεῖται μήτε ἡρεμεῖ, οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, τῶν δύο προτάσεων τὴν
 μὲν μείζονα τὴν καταφατικὴν ἔθηκε, τὴν λέγουσαν ὅτι τὰ ἐν χρόνῳ μετρεῖ-
 ται ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὴν δὲ ἐλάττωνα τὴν ἀποφατικὴν, τὴν λέγουσαν τὰ
 μὴτε κινούμενα μήτε ἡρεμοῦντα [οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ], αὐτὴν μὲν οὐκ ἔθηκε,
 δι' ἣν δὲ ἔστιν ἀληθῆς αὕτη καὶ ἐξ ἧς συνάγεται τέθεικεν, ἔστι δὲ
 15 τοῦτο ὁ δὲ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον, ὃ δὲ προσυ-
 πακοῦσαι τὸ 'μόνον'. ὅτι δὲ κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον ὁ χρόνος, ἔδει- 5
 ξεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. εἰ δὲ κινήσεως καὶ ἡρεμίας μόνον μέτρον ἔστιν
 ὁ χρόνος, ἀληθὲς ὅτι ὅσα μὴτε κινεῖται μήτε ἡρεμεῖ οὐ μετρεῖται ὑπὸ
 τοῦ χρόνου. συνάγεται γὰρ τοῦτο τῇ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ κατὰ τὸν
 20 δεῦτερον τῶν ὑποθετικῶν· εἰ τὰ μετρούμενα ὑπὸ χρόνου, ταῦτα ἢ κινεῖ-
 ται ἢ ἡρεμεῖ, ὅσα ἄρα μὴτε κινεῖται μήτε ἡρεμεῖ, ταῦτα οὐ μετρεῖται
 ὑπὸ χρόνου, ἥτις ἡ ἐλάττωνα τε καὶ ἀποφατικὴ τοῦ συλλογισμοῦ πρότασις,
 ἐξ οὗ συνήχθη τὰ μὴτε κινούμενα μήτε ἡρεμοῦντα μὴ εἶναι ἐν χρόνῳ. 10

p. 221b23 Φανερόν οὖν ὅτι οὐδὲ τὸ μὴ ὄν πᾶν ἔσται ἐν χρόνῳ.

25 Εἰπὼν τίνα μὲν τῶν ὄντων ἔστιν ἐν χρόνῳ, ὅτι ὅσα κινεῖται καὶ ἡρε-
 μεῖ, τίνα δὲ οὐκ ἔστιν, ὅτι τὰ ἀντικείμενα τούτοις, βούλεται νῦν αὐτὸ
 τοῦτο δεῖξαι καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων, ὅτι ὅσα μὲν ἀδύνατά ἐστι τῶν μὴ

1. 2 lemmatis verba Ὡστε—οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ habet G 1 μὴ] μήτε Arist. (praeter FH), cf. etiam Philop. p. 755,9 1. 3 οὐκ—μέτρον om. K 2 τὸ μετρεῖσθαι M: ἐστὶ τὸ μετρεῖσθαι t: hoc vel τὸ μετρεῖσθαι ἐστὶ Aristotelis libri, cf. v. 6 et p. 759,8 4. 5 καὶ κατασκευάζει συλλογισμὸν χρώμενον K 6 μὴ KM: μήτε Gt 7 μετρεῖται KM: μετροῦνται Gt 8 ὅπερ ἔδει δεῖξαι om. G: ὅπερ ἔδειξε t 9 τῷ Gt: τὸ KM ὅσα μὴτε KM: ὅσα μὴ Gt 11 τέθεικε Gt 13 οὐκ—χρόνῳ delevi: immo οὐ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου οὐ τέθεικε t 14 ἔστιν ἀληθῆς αὕτη (αὐτῇ K) KM: ἀληθῆς ἔστιν αὕτη Gt 14. 15 ἐστὶ δὲ τοῦτο om. t 15. 16 προσυπακοῦσαι] προσαι (sic) K 16 τὸ om. Gt 17. 18 μέτρον ὁ χρόνος μόνον ἔστιν M: μέτρον μόνον ὁ χρόνος ἔστιν t 18 ἀληθῆς ὅτι ὅσα μετακινεῖται K 19 τοῦ om. K 19. 20 τὸν δεῦτερον Gt: τὸ νῦν KM 20 μετρούμενον K 20 et 22 τοῦ χρόνου Gt 22 ἢ om. Gt 23 οὐ GK: ἧς t 24 πᾶν—χρόνῳ om. K πᾶν ἔσται M: ἔσται πᾶν t Arist.

όντων, ταῦτα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, ὅσα δὲ ἐνδεχομένως οὐκ ἔστι, ταῦτά ἐστιν τῷ ἐν χρόνῳ.

p. 221^b25 Ὅλως γάρ, εἰ μέτρον ἐστὶν ὁ χρόνος κινήσεως καθ' ἑαυτό.

5 Ὅτι τὰ ἀδύνατα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ καὶ διὰ τούτων κατασκευάζει· 20
εἰ ὁ χρόνος καθ' αὐτὸ κινήσεως ἐστὶ μέτρον, τῶν δὲ ἄλλων κατὰ συμβε-
βηκός, τουτέστι τῶν ὑποκειμένων τῇ κινήσει ἢ τῇ ἡρεμίᾳ πραγμάτων, τὸ
δὲ ἐν χρόνῳ εἶναι ἐστὶ τὸ μετρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὅσα ἄρα μήτε κι-
νεῖται μήτε ἡρεμεῖ οὐ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου, τοιαῦτα δὲ ἐστὶ καὶ τὰ
10 ἀδύνατα (ἀκινήτως γὰρ ἔχει ἐν τῷ μὴ εἶναι), οὐκ ἄρα ὑπὸ χρόνου με-
τρεῖται· ὥστε οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός ἐν χρόνῳ ἐστί. κατὰ συμβεβηκός γὰρ
μετροῦνται αἱ οὐσαὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὅσαι ἢ κινεῶνται ἢ ἡρεμοῦσιν· 25
ὥστε ὅσων κινήσις οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἡρεμία, ταῦτα οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός
μετρηθεῖεν ἂν ὑπὸ χρόνου· ὥστε οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός ἐν χρόνῳ
15 ἂν εἶεν.

p. 221^b31 Τῶν δὲ μὴ ὄντων ὅσα μὲν περιέχει ὁ χρόνος, τὰ
μὲν ἦν, οἷον Ὅμηρός ποτε, τὰ δὲ ἔσται, οἷον τῶν μελλόντων
τι, ἐφ' ὁπότερα περιέχει· καὶ εἰ ἐπ' ἄμφω, ἀμφοτέρα καὶ ἦν
καὶ ἔσται.

20 Ὅτι τῶν μὴ ὄντων ὅσα ἐστὶν ἐν χρόνῳ, ἃ καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου
περιέγεται, ταῦτά ἐστὶ τοῦ μὴ εἶναι αὐτῶν πλείων ἔσται χρόνος, τὰ μὲν 20
ἦν καὶ οὐκέτι ἐστί, τὰ δὲ ἔσται καὶ οὐπω ἐστί, τὰ δὲ καὶ ἦν καὶ πάλιν
ἔσται. τὰ μὲν οὖν παρεληλυθότα περιέχει ὁ χρόνος τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν
κατὰ τὸν παρεληλυθότα χρόνον καθ' ὃν ὑπῆρχε, τὰ δὲ μέλλοντα περιέχει
25 ὁ μέλλον χρόνος καθ' ὃν ἔσται· ὥστε πλείων ὁ χρόνος τοῦ μὴ εἶναι
αὐτῶν, τῶν μὲν ἤδη γενομένων ὁ παρεληλυθώς καθ' ὃν ὑπῆρχε πλείων
τοῦ αἰεὶ γινομένου χρόνου καθ' ὃν οὐκ ἔστι, ἐπὶ δὲ τῶν μελλόντων πλείων
τοῦ χρόνου καθ' ὃν οὐκ ἔστιν ὁ μέλλον χρόνος καθ' ὃν ἔσται, ἐπὶ δὲ
τῶν γεγεννημένων καὶ πάλιν ἐσομένων πλείων ὁ χρόνος τοῦ μὴ εἶναι αὐτῶν 25
30 καθ' ὁπότερα ἂν περιέχοι αὐτά, τὰ μὲν ἤδη γενόμενα κατὰ τὸν παρε-

3 εἰ t: ἦ K: ἦ M, at cf. v. 6 ἐστὶν ὁ χρόνος κινήσεως K: ἐστί (μὲν ἐστί t) κινήσεως ὁ χρόνος
M, cf. Arist. libri 6 ἐστὶ μέτρον KM: ἐστὶν ἀριθμὸς Gt 7 πράγματα K: τῶν πραγμά-
των M 10 τοῦ χρόνου Gt 11 γάρ] δὲ t 13 οὐτε ἡρεμία t 14 τοῦ χρόνου M
16. 19 τὰ μὲν — καὶ ἔσται om. K 17 ποτε M: ποτε ἦν t Arist. 21 ταῦτά ἐστι]
τουτέστι? ἐστὶ τοῦ μὴ εἶναι αὐτῶν GKM: δὲ ἐστὶν ὧν τοῦ μὴ εἶναι t ὁ χρόνος t
22 οὐκ ἔτι ἔσται t καὶ ἦν K: καὶ νῦν M: ἦν Gt 24. 26 τὰ δὲ — ὑπῆρχε om. M
26 τῶν μὲν G: τῶ μὲν K: ἐπὶ μὲν τῶν t πλείων KM 27 χρόνου KM: χ^ρ^ο G: χρόνος t
27. 28 ἐπὶ δὲ — οὐκ ἔστιν om. K 28 καθὸ ἔσται M 28 p. 760,1 ἐπὶ δὲ τῶν γεγεννημέ-
νων — καθ' ὃν ἔσται om. G 30 καθ' ὁπότερα M: καθὸ πότερα K: καθ' ὁπότερον t

ληλυθότα καθ' ὃν ἦν, τὰ δὲ ἐσόμενα κατὰ τὸν μέλλοντα καθ' ὃν ἔσται t 5v
καὶ εἰ ἐπ' ἄμφω, φησὶν, ἀμφοτέρα, τουτέστιν εἰ ἐπ' ἄμφω περιέχει
ὁ χρόνος τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν καὶ κατὰ τὸ παρεληλυθὸς καὶ κατὰ τὸ μέλλον,
ἀμφοτέρα, τουτέστι καὶ ἦν πρότερον καὶ πάλιν ἔσται.

5 p. 222^a2 Ὡν δὲ μὴ περιέχει μηδέν, οὔτε ἦν οὔτε ἔστιν οὔτε
ἔσται.

Τουτέστιν ἐφ' ὧν μὴ ὄντων κατὰ μηδὲν περιέχει ὁ χρόνος τὸ μὴ 48
εἶναι αὐτῶν, μήτε κατὰ τὸ παρεληλυθὸς μήτε κατὰ τὸ μέλλον, ταῦτα οὔτε
ἦν πρότερον οὔτε ἔστι νῦν οὔτε ἔσται μετὰ ταῦτα. τίνα δὲ ἔστι ταῦτα,
10 ἐσήμανεν εἰπὼν ὧν τὰ ἀντικείμενα αἰεὶ ἔστιν, οἷον τὸ ἀσύμμετρον 48
εἶναι τὴν διάμετρον τῆς πλευρᾶς, ἣ τούτου αἰεὶ ὄντος καὶ ἐξ ἀνάγκης ὄντος
τὸ ἀντικείμενον τούτῳ (τοῦτο δὲ ἔστι τὸ σύμμετρον εἶναι τὴν διάμετρον
τῆς πλευρᾶς) οὐδέποτε ἔστι καὶ ἀδύνατον αὐτὸ εἶναι. ὥσπερ οὖν τὸ εἶναι
15 ἀσύμμετρον τὴν διάμετρον τῆς πλευρᾶς, διὰ τὸ μηδραμόθεν ὑπὸ τοῦ χρόνου
περιέχεσθαι ἀλλ' εἶναι ἀνά τὸν ἅπαντα χρόνον, οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, οὕτως
καὶ τὸ τούτῳ ἀντικείμενον μηδέποτε ὑπάρχον οὐκ ἔχει τὸ μὴ εἶναι αὐτοῦ
ἐν χρόνῳ, διὰ τὸ συμπαρεκτείνεσθαι τῷ παντὶ χρόνῳ τὴν ἀνυπαρξίαν αὐτοῦ. 50

p. 222^a10 Τὸ δὲ νῦν ἔστι συνέχεια χρόνου, ὥσπερ ἐλέχθη.

Πρόκειται νῦν αὐτῷ περὶ τῶν χρονικῶν προσηρημάτων διαλαβεῖν, τί
20 ἕκαστον σημαίνει, οἷον τί ἔστι τὸ νῦν, τί τὸ ποτέ, τί τὸ ἤδη, τί τὸ ἄρτι,
τί τὸ πάλαι, τί τὸ ἐξαίφνης. πρῶτον δὲ περὶ τοῦ νῦν διαλέγεται, καὶ |
φησι διττὸν εἶναι τὸ νῦν, τὸ μὲν ἀκαριαῖον τὸ δὲ πλατικόν. πρῶτον δὲ t 6:
περὶ τοῦ ἀκαριαίου νῦν διαλέγεται, καὶ φησι ταῦτα ἅπερ καὶ πρότερον
εἶπεν, ὅτι τὸ νῦν ἐν ὃν καὶ τὸ αὐτὸ καὶ τῆς συνεχείας ἔστιν αἴτιον τῷ
25 χρόνῳ καὶ τῆς διαιρέσεως· ὅταν μὲν γὰρ ὡς κοινὸν πέρας ληφθῆ ἀμφο-
τέρων τῶν χρόνων, τοῦ τε παρεληλυθότος καὶ τοῦ μέλλοντος, τότε συνέχει
δι' ἑαυτοῦ τὰ διάφορα τοῦ χρόνου μέρη (αὐτὸς γὰρ ἐν τῷ πέμ-
πτῳ βιβλίῳ ὀρίζομενος τὸ συνεχὲς οὕτω φησὶν, ὅτι συνεχὲς ἔστιν οὗ τὰ 8
μέρη πρὸς τινα κοινὸν ὄρον συνάπτει· εἰ τοίνυν κοινὸς ὄρος τῶν μερῶν

2. 4 τουτέστιν—ἀμφοτέρα om. M 3 τῷ μὴ G, qui alterum κατὰ om. τὸ (post
prius κατὰ) om. Mt 4 τουτέστι om. t 5 ὧν (Arist. codd. HIE²G) M: *v K:
ἔσα t μὴ om. M περιέχειν K μηδέν M et Arist. cod. H: οὐδέν K: μηδαμῆ t
5. 6 οὔτε ἦν οὔτε ἔστιν οὔτε ἔσται M: om. K: οὐτ' ἦν, οὐτ' ἔσται t 9 ταῦτα (post ἔστι)
om. G 10 ὧων Arist. 11 ἣ τούτου (τοῦτο K) GKM: τούτου γὰρ t: fort. ἣ τούτου,
nisi quid intercidit 12 τοῦ ἀντικειμένου primitus G 13. 14 οὐδέποτε—πλευρᾶ om. M
13 οὐδέποτε δὲ ἔστι G 15 πάντα t 16 αὐτοῦ libri 17 τὴν ὑπαρξίαν K 18 lemma
om. K 22 et 23 ἀκαριαῖον (item p. 761, 25. 31 etc.) et ἀκαριαίου K πλατικὸν primi-
tus M 23 πρότερον c. 11 p. 220^a4 25 κοινὸν primitus M 27. 28 ἐν τῷ πέμπτῳ
(ε G) κτλ.] Phys. E 3 p. 227^a10. cf. Philop. p. 732, 10. Simplic. p. 748, 4 28 ὀρίζο-
μενον K 28. 29 τὸ συνεχὲς—τοίνυν om. M 29 κοινόν] κενόν t

τοῦ χρόνου τὸ νῦν, συνέχεια ἂν εἶη τοῦ χρόνου), ὅταν μὲν οὖν ὡς ἐν 16^r
 ληφθῆ καὶ τῆ ὑποκειμένῃ καὶ τῆ λόγῃ, λέγω δὴ ὡς ἐν τι κοινὸν πέρασ,
 τότε συνέχεια γίνεται τοῦ χρόνου, ὅταν δὲ ἐν μὲν ἢ τῆ ὑποκειμένῃ, τῆ
 δὲ λόγῃ μὴ ἐν λαμβάνηται, ἀλλὰ τοῦ μὲν τελευταῖ τοῦ δὲ ἀρχῆ, τότε
 5 διαίρεσις γίνεται τοῦ χρόνου. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν γραμμῶν τὰ σημεῖα·
 ὅταν μὲν γὰρ λάβω ἐν τῇ γραμμῇ σημεῖον τι κατ' ἐπίνοιαν, εἰ μὲν 10
 ἀπλῶς ὡς πέρασ ἀμφοτέρων τῶν γραμμῶν αὐτὸ λάβω, οἷον ἐστὶ καὶ τὸ
 τοῦ κύκλου κέντρον κοινόν τι πέρασ ὃν πασῶν τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πε-
 ριφέρειαν ἀγομένων εὐθειῶν, τότε συνέχεια ἐστὶ τῆς γραμμῆς τὸ σημεῖον,
 10 ὅταν δὲ τὸ ληφθὲν σημεῖον δύο λόγους ἀναδέξηται, οἷον τεμνομένην ἐπι-
 νοοῦντων ἡμῶν τὴν γραμμῆν, καὶ τοῦ μὲν πέρασ ἢ τοῦ δὲ ἀρχῆ, τότε
 διαίρεσις ἐστὶ τῆς γραμμῆς τὸ σημεῖον. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν, εἰ
 μὲν ὡς ἓνα λόγον ἔχον λαμβάνεται τὸν τοῦ κοινοῦ πέρατος, συνέχεια γί- 15
 νεται τοῦ χρόνου, ὅταν δὲ ὡς δύο λόγους ἔχον λαμβάνηται, διαίρεσις τοῦ
 15 χρόνου γίνεται. διαφέρει δὲ τὸ νῦν τοῦ σημείου τῆ τὸ μὲν σημεῖον δύ-
 νασθαι καὶ ἐνεργεῖα λαμβάνεσθαι, τὸ δὲ νῦν οὐ· οὐδὲ γὰρ μένει τὸ νῦν,
 ἀλλ' αἰεὶ ἐν ῥύσει ἐστὶ. τὸ δὲ πλατικὸν νῦν ἐστὶ τὸ ἐγγὺς τοῦ ἀκαριαίου
 νῦν, οἷον 'πότε ἤλθεν;' φαμὲν ὅτι νῦν, διότι ἐγγὺς ὁ χρόνος τοῦ
 ἀκαριαίου νῦν, καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ὁμοίως φαμὲν 'ἤξει νῦν', διότι σῆ-
 20 μερον ἤξει. τὰ δὲ πρὸ πολλοῦ γενόμενα χρόνου ἢ μετὰ πολὺν ἐσόμενα,
 οὐ φαμεν νῦν γενέσθαι ἢ ἔσεσθαι· τὰ γὰρ ἐν Ἰλίῳ γενόμενα οὐ φαμεν 20
 νῦν γενέσθαι, διότι πολὺς ὁ χρόνος ὁ μεταξύ, οὐδὲ τὰ μετὰ πολὺν ἐσόμε-
 να χρόνον φαμὲν νῦν ἔσεσθαι.

Τὸ δὲ ποτέ, φησί, χρόνον ὠρισμένον σημαίνει συνάπτοντα πρὸς τὸ
 5 ἀκαριαῖον νῦν τὸ ἐνεστηκός. λέγεται δὲ ἐπὶ τε τοῦ παρελθόντος καὶ ἐπὶ
 τοῦ μέλλοντος, καὶ ἀμφοτέρως ἐν τι πέρασ ἔχει τὸ ἐνεστηκός νῦν, οἷον
 'πότε γέγονασι τὰ Τρωικά;' φαμὲν πρὸ χιλίων εἰ τόχοι ἐτῶν, καὶ 'πότε
 ἔκλειψις γενήσεται;' φαμὲν μετὰ τοσοῦτους μῆνας. ἐστὶν οὖν τὸ ποτέ
 ὠρισμένος τις χρόνος συνάπτων πρὸς τὸ ἐνεστὸς νῦν καὶ τὸ ὅτε γέγονε 25
 10 τὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ τοῦτό ἐστὶ τὸ ποτέ, χρόνος τις ὠρισμένος ἦτοι παρελ-
 λυθὸς ἢ μέλλον συνάπτων πρὸς τὸ ἀκαριαῖον νῦν τὸ ἐνεστὸς, οὐδεὶς δὲ
 ἐστὶ χρόνος ἐνεργεῖα λαμβανόμενος ὃς μὴ ἐστὶ ποτέ, εἴτε ἐπὶ τοῦ παρελ-
 θόντος λάβωμεν εἴτε ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, ἔοικε πᾶς εἶναι χρόνος πεπερα-
 15 σμένος. ἀρα οὖν, φησὶν, ὑπολείπει ὁ χρόνος ἢ οὐ; καὶ φησιν ὅτι οὐχ
 5 ὑπολείπει. εἰ γὰρ τὸ ποτέ ὑπὸ δύο νῦν περατοῦται, πᾶν δὲ νῦν καὶ ἀρχῆ

ἀπ(π eras. in exitu versus)πλῶς G 9 ἀγομένω K. τῶν εὐθειῶν M 10 τεμνο-
 ἔνην scripsi: γινομένην (GKM: διαιρουμένην t 10. 11 ἡμῶν ἐπινοοῦντων Gt
 3 τὸν] τὸ M συνέχει K 14 ὡς KM: εἰς G: om. t 18 οἷον πότε ἤλθεν]
 21 ἐπὶ τοῦ μέλλοντος M φαμὲν K: ὁμοίως φαμὲν GMt ὅτι om. t 19 φαμὲν
 10 οἷως K ἤξειν (K)t 19. 20 σήμερον t: σημεῖον GKM 20 πολὺν t: πολλὰ
 KM 21 τὰ μὲν γὰρ Gt 22 γενέσθαι νῦν Gt τὰ om. K 23 χρόνος K
 5 παρελλυθός t 26 πέρασ om. Gt 28 γενήσεται K 29 συνάπτον t
 2 ἐνεργεῖ K 33 λάβομεν t πᾶς χρόνος εἶναι M 34 ἀρα K: ἀρα GM:
 3 t φησὶν et ὁ om. M

ἔστι καὶ τελευτή, οὐδέποτε ὑπολείπει ὁ χρόνος, ἀλλ' αἰετὸς λαμβάνειν τὸ ποτέ· ὥστε οὐδέποτε ὑπολείπει. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν συγχωρήσειέ τις μὴ βουλόμενος τὸν χρόνον αἰετὸν εἶναι, ὅτι πᾶν νῦν τοὺς δύο λόγους ἀναδέχεται, τὸν τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν τοῦ τέλους, ἀλλ' ἔσται τι νῦν ὃ τέλος μὲν ἔσται, οὐκέτι δὲ ἀρχή. κατασκευάζει οὖν τὸ μὴ ὑπολείπειν τὸν χρόνον ἐκ τῆς κινήσεως· εἰ γὰρ αἰετὸς κινήσεις, φησὶν, ἀνάγκη καὶ χρόνον αἰετὸν εἶναι. ὅτι δὲ ἡ κίνησις αἰετὸς ἐστίν, ἐν τῷ ὀγδόῳ ταύτης τῆς πραγματείας πειρᾶται μὲν δεικνύναι, πᾶν δὲ μᾶλλον δεικνυσὶν ἢ τοῦτο, ὡς ἐν ταῖς σχολαῖς ἐκείνου τοῦ βιβλίου ἀπεδείξαμεν.

Τὸ δὲ ἤδη, φησὶν, ἐστὶ τὸ ἐγγὺς τοῦ παρόντος ἀκαριαίου νῦν, ὅπερ ἦτοι τοῦ παρελθόντος χρόνου μέρος ἐστὶν ἦτοι τοῦ μέλλοντος· λέγεται γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρων. λεγόντων γὰρ 'πότε βαδίζεις;' φημί ὅτι ἤδη, διότι οὐ πολὺ ἀφῆστηκε τοῦ ἐνεστώτος νῦν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ παρελθόντος φαμὲν ὅτι ἤδη βεβάδισα, οὐδεὶς μέντοι ἐπὶ τῶν πολὺ ἀφεστηκότων χρόνων λέγει τὸ ἤδη· οὐ γὰρ ἂν τις εἶποι τὸ Ἴλιον ἤδη ἐαλωκέναι, οὐδὲ τὰ μετὰ πολὺν χρόνον ἐσόμενα ἤδη ἔσεσθαι. τί οὖν διοίσει τὸ ἤδη τοῦ πλατικού νῦν; φημί οὖν ὅτι ἦτοι τὸ αὐτὸ δι' ἑκατέρου δηλοῦται ὀνόματος, ἦ, εἰ μὴ τὸ αὐτὸ δηλοῦται ἀλλ' ἔχουσί τινα πραγματειώδη διαφορὰν, κατὰ τὸ ποσὸν διοίσουσιν, ὅτι τὸ πλατικὸν νῦν ἴσως ἔγγιον μᾶλλον ἐστὶ τοῦ ἀκαριαίου νῦν ἢ περὶ τὸ ἤδη.

Τὸ δὲ ἄρτι καὶ αὐτὸ μὲν ἐστὶ τὸ ἐγγὺς τοῦ νῦν, ἀλλὰ μόνου τοῦ παρεληλυθότος ἐστὶ μέρος, οὐκέτι δὲ καὶ τοῦ μέλλοντος· 'πότε ἦλθε;' φαμὲν ὅτι ἄρτι, διότι ἐγγὺς ὁ χρόνος τοῦ ἐνεστώτος νῦν, ἐπὶ μέντοι τοῦ μέλλοντος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐχρήσατο τῷ ἄρτι (οὐδεὶς γὰρ φησὶν 'ἄρτι λούσομαι, ἄρτι βαδίσω'), ἀλλ' ἐπὶ μόνου τοῦ παρεληλυθότος.

Τὸ δὲ πάλαι ἐστὶ, φησὶ, τὸ πόρρω τοῦ ἐνεστώτος· 'πάλαι γέγονε τὰ Τρωικά', ὅτι πολὺν ἀπὸ τοῦ ἐνεστηκότος διεστήκασι χρόνον.

Τὸ δὲ ἐξαίφνης, φησὶ, λέγεται τὸ ἐν ἀναισθητῷ χρόνῳ διὰ σμικρότητα μεταβάλλον, οἷον λέγομεν ἐξαίφνης χειμῶνα γενέσθαι, ὅταν ἐν βραχεῖ μεταβάλλῃ τὸ περιέχον καὶ διὰ τὴν βραχύτητα μὴ συναισθανόμεθα τῆς μεταβολῆς, 'ἐξαίφνης τέθνηκεν', ὅτι διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ καιροῦ οὐ συνησθόμεθα τῆς μεταβολῆς τῆς ἐκ τοῦ ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' οἷον ἀμέσως ἐκ τοῦ εἶναι τὸ μὴ εἶναι εἶδομεν.

2 τὸ om. M 4. 5 τὸν τῆς—μὲν ἔσται om. M 4 καὶ τὸν K: καὶ Gt

6 καὶ χρόνος αἰετὸς K 7 ὀγδόω GK: ἡ t: cf. Phys. Θ 1 sqq. ὡς ἐν κτλ.]

Simplic. f. 259^v33 sqq. 9 ἀπεδείξαμεν M: ἐπεδείξαμεν K: ἐδείξαμεν Gt

11 ἦτοι (altero loco) GK: ἡ t, at cf. p. 522, 20. 766, 12 al. 12 prius γὰρ GK

δὲ t 15 τὰ om. Gt 16 τὸ ἤδη om. M 17 ἦτοι om. M 18. 19 δι

φορὰν, καὶ κατὰ t 18 διαφονίαν (sic) K 19 prius τὸ om. M 21

K: τὸ αὐτὸ M 24 τῷ Mt: τὸ GK γάρ] γούν fort. recte M 26 ἐσ

om. K γέγονεν t 27 ἐνεστώτος M χρόνον GMt: χρόνου K 28

om. Gt 30 μεταβάλλῃ M συναισθανόμεθα KM 31 τέθνηκεν K 33 ἴδομε

K: ἴδομεν M

p. 222*13 Ἄλλ' οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῆς στιγμῆς μενούσης φανερόν. 16*

Οὐχ οὕτως ἐστὶ φανερόν τὸ νῦν καὶ διαιροῦν καὶ συνέχον τὸν χρόνον, ὥσπερ ἡ στιγμή φανερά συνέχουσα καὶ διαιροῦσα τὴν γραμμὴν· ἡ δὲ αἰτία, διότι τὸ μὲν σημεῖον δύναται μένειν, τουτέστιν ἐνεργεῖα | 5 ληφθῆναι, τὸ μέντοι νῦν οὐχ ἔστηκεν, ἀλλ' ἐν ῥύσει ἐστί. 16*

p. 222*14 Διαιρεῖ δὲ δυνάμει.

Δυνάμει φησὶν ἀντὶ τοῦ κατ' ἐπίνοιαν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ διαίρεσις τοῦ χρόνου κατ' ἐπίνοιαν· οὐδὲ γὰρ δυνάμει διαιρεῖ τὸν χρόνον τὸ νῦν, ἐπεὶ καὶ ἐνεργεῖα διεῖλε, νῦν δὲ εἰς καὶ συνεχῆς ἐστὶν ὁ χρόνος ἐπινοία 10 μόνῃ τὸ διαιρετὸν ἔχων. 5

p. 222*14 Καὶ ἡ μὲν τοιοῦτον, αἰεὶ ἕτερον τὸ νῦν.

Τουτέστιν ἡ διαιρεῖ· καθὼ γὰρ διαιρεῖ, δύο λόγους ἀναδέχεται καὶ τὸν τοῦ τέλους καὶ τὸν τῆς ἀρχῆς (ἄλλο γὰρ ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι τελευτῆ τοῦ παρελθόντος χρόνου, καὶ ἄλλο τὸ εἶναι ἀρχῆ τοῦ μέλλοντος), 15 ἡ δὲ συνέχει τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα, ταύτη ἔν ἐστι καὶ ταυτόν, οὐ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ· ὡς γὰρ κοινὸν 10 πέρασ ἀμφοῖν λαμβάνεται. ὥσπερ ἂν εἰ νοήσεις μοι δύο μύρμηκας ἀπὸ τῶν δύο τῆς γραμμῆς ἄκρων κινηθέντας, καὶ εἰς ἓν τι καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἀμφοτέρους ἀποπερατώσαντας τὴν κίνησιν· τὸ οὖν σημεῖον, εἰς δ 20 ἀπεπερατώθησαν αἱ κινήσεις, κοινὸν τι πέρασ καὶ τέλος ἐστὶν ἀμφοτέρων τῶν κινήσεων. οὕτως οὖν καὶ τὸ νῦν εἰ μὴ ἀπλῶς ὡς δύο λόγους ἔχον λαβῶμεν, ἀλλ' ὡς ἓνα τινά, τὸν τοῦ πέρατος, τότε συνέχειά ἐστὶ τοῦ χρόνου.

p. 222*15 Ὅσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν γραμμῶν, ἡ μὲν ἡ αὐτῆ 15 αἰεὶ στιγμή, τῇ νοήσει διαιρούντων αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, ἡ δὲ 25 μία, ἡ αὐτῆ πάντη.

Τουτέστιν ὥσπερ (εἰ) ἐπὶ τῶν μαθημάτων λαμβάνομεν στιγμήν τινα κατ'

1 ἀλλ' KM: ἀλλὰ ταῦτ' t: ἀλλὰ τοῦτ' Arist. μενούσης φανερόν om. K 2 καὶ (priori loco) GK M: τὸ t 3 ἡ στιγμή ἡ G 4 ὡς ἐνεργεῖα (ἐνεργεῖα G) Gt 5 οὐκ ἔστηκεν K 6 δὲ καὶ δυνάμει t 8 οὐ γὰρ Gt 9 καὶ M: καὶ GKt διεῖλεν K: διεῖλεν ἀν t εἰς om. M 10 μόνον t ἔχον K 12 Ἡ τοιοῦτον τουτέστιν t ἡ G 13 τοῦ om. K ἐστὶν om. t αὐτὸ K 13. 14 τελευτῆ GM 14 ἀρχῆ t: ἀρχῆ GK M 15 ἡ Gt: εἰ KM ἐστὶ t: εἶναι GK M 18 κινηθέντων compend. K 20 ἐστὶ καὶ τέλος Gt 21 ἔχων primitus G λαβῶμεν t 22 τὸν t: τῶν GK M 23. 25 ἡ μὲν πάντη om. K 23 ἡ μὲν M: οὐ γὰρ t Arist. (in ras. cod. F), at cf. Simplic. p. 748, 31 καθὼ μὲν κτλ. 24 αἰεὶ M: αἰεὶ μία t distincti ante τῇ cl. p. 761, 10: post νοήσει distinguit t: nulla distinctio M 24. 25 αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη—πάντη M: γὰρ ἄλλη nec plura t 26 εἰ addidi μαθηματικῶν Gt

ἐπίνοιαν ἐν τῇ γραμμῇ, καὶ ταύτην αἰεὶ μίαν οὖσαν (μία δὲ ἐστὶ τῷ κατ' 16
ἐπίνοιαν λαμβάνεσθαι καὶ μὴ κατ' ἐνέργειαν), ὅταν μὲν ὡς διαιροῦσαν
αὐτὴν λαμβάνωμεν τὴν γραμμὴν, τότε ἄλλην καὶ ἄλλην τῷ λόγῳ λαμβά-
νομεν, ὅταν δὲ μὴ ὡς διαιροῦσαν αὐτὴν λάβωμεν, ἀλλ' ὡς ἓνα καὶ τὸν 20
5 αὐτὸν ἔχουσιν λόγον πρὸς ἀμφοτέρω τὰ μέρη τῆς γραμμῆς, τότε οὐ μόνον
τῷ ὑποκειμένῳ γίνεται μία, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ· οὕτως οὖν καὶ τὸ νῦν
κατ' ἐπίνοιαν λαμβανόμενον, εἰ μὲν ὡς δύο λόγους ἔχον αὐτὸ δεξόμεθα,
διαιρέσεις γίνεται τοῦ χρόνου, εἰ δὲ ὡς ἓνα λόγον ἔχον, συνέχεια. ἔχει
δὲ ἡ λέξις ἐν τισὶ καὶ οὕτως· ἢ μὲν ἓν, ταύτῃ αἰεὶ μία ἡ στιγμή, 25
10 τοῦτέστι καθὼς ἓν ἐστὶ τὸ σημεῖον οὐ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καὶ τῷ
λόγῳ, ταύτῃ μία οὖσα ἡ στιγμή συνέχεια γίνεται τῆς γραμμῆς, τῇ νοήσει 25
δὲ διαιρούστων αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, τοῦτέστι ταύτῃ τὴν μίαν στιγμήν
ἄλλην καὶ ἄλλην ποιούμεν τῷ λόγῳ, τῇ νοήσει διαιρούστων τὴν γραμμὴν.
ἢ δὲ μία, ἡ αὐτὴ πάντῃ. τοῦτο ἀνάληψις ἐστὶ τοῦ προτέρου, ὅτι ὅταν
15 ὡς μίαν πάντῃ λάβωμεν, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον καὶ συνέχει τὴν γραμμὴν. 30
ἐστὶ γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἡ διαιρέσεις καὶ ἡ σύνθεσις. ἐπὶ
γὰρ τοῦ κατ' ἐπίνοιαν λαμβανόμενου σημείου ταυτὸν ἐστὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἡ
διαιρέσεις καὶ ἡ σύνθεσις· τὸ γὰρ αὐτὸ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἐπίνοιαν ἡ
διηρημένον νοεῖται ἡ ἡνωμένον. καὶ κατὰ τὸ αὐτό, τοῦτέστι καθ' ἓν
20 καὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ δι' ἑαυτοῦ ἡ ἐνοῦν ἡ διαιροῦν τὴν
γραμμὴν ἄλλως καὶ ἄλλως λαμβανόμενον.

p. 222•21 Ἄλλο δὲ ὅταν ὁ χρόνος ὁ τούτου ἐγγὺς (ἦ).

Ἵτι ἐστὶ καὶ τὸ πλατικὸν νῦν χρόνος τις ἐγγὺς τοῦ ἀκαριαίου νῦν 37
καὶ κατὰ τὸν παρεληλυθότα χρόνον καὶ κατὰ τὸν μέλλοντα, οὔτε δὲ τὰ
25 πάλαι γινόμενα, οἷον τὰ ἐν Ἰλίῳ, οὔτε τὰ μετὰ πολὺν ἐσόμενα, οἷον εἰ
ἔσται κατακλυσμός, νῦν λέγεται γεγονέναι ἢ γίνεσθαι, καίτοι συνεχοῦς ὄν-
τος εἰς αὐτὰ τοῦ χρόνου, οἷον μὴ σύνεγγός εἰσι τοῦ ἀκαριαίου νῦν. 40

p. 222•24 Τὸ δὲ ποτέ χρόνος ὠρισμένος πρὸς τὸ πρότερον νῦν.

Τὸ ποτέ χρόνος ἐστὶ, φησὶν, ὀριζόμενος ὑπὸ δύο νῦν, τοῦ τε ἐνεστῶ-
30 τος κἀκεῖνου ἐν ᾧ ἢ γέγονεν ἢ ἔσται τὸ πρᾶγμα. οἷον ἴποτε ἐλήφθη ἡ

1 τῷ τὸ K 2 ὡς] ὡς μὴ G 3. 4 τὴν γραμμὴν— λάβωμεν om. G 6 μία γίνε-
ται t 7 ὡς εἰ μὲν ὡς G 8 τῷ χρόνῳ Gt 9 ἡ (post μία) om. M 10 καθὼς
ἐνεστὶ G μόνω K 12 τοῦτέστι om. G ταύτῃ KM: ταύτῃ (t) 13 διαιρούστων G
14 ἡ M: *δ (sic) K: ἡ G: H t 16 γὰρ M: δὲ (K?)G: δὲ φησι t. ceterum cf. Arist.
ἡ διαιρέσεις καὶ ἡ σύνθεσις om. K σύνθεσις Mt: συνέχεια (om. quae sequuntur usque ad
σύνθεσις v. 18) G: ἔνωσις Arist. 18 ἐπίνοιαν om. M 20 ἡ διαιροῦν ἡ ἐνοῦν M
21 ἀλλὰ καὶ ἄλλως G 22 ἡ t: om. KM 23 τὸ Gt: τί KM πλατικὸν G
24 alterum κατὰ om. M 25 πολὺ M εἰ om. M 26 γεγονέναι] ἡ γενέσθαι M
27 ἐστὶ Gt 28 πρὸς— νῦν om. K 29 χρόνος ἐστὶ, φησὶν K: φησι χρόνος (ἐστὶν
add. M) Gt 30 prius ἢ om. M πότε GK: ποτέ t

Τροία; φαιμέν πρὸ χιλίων ἐτῶν, περιορίζοντες τὸν χρόνον τοῦτον τῷ τε 16
 πάλαι νῦν, ἐν ᾧ ἐλήφθη ἡ Τροία, καὶ τῷ ἐνεστῶτι. ὁμοίως φαμέν ὅτι 45
 ἔσται ἔκλειψις μετὰ τούτου χρόνον, περιορίζοντες πάλιν τὸν χρόνον τῷ τε
 ἐνεστῶτι νῦν καὶ τῷ ἐσημένῳ. ἐν ᾧ ἔσται ἡ ἔκλειψις. εἰπὼν δὲ ὡρι-
 5 σμένος πρὸς τὸ πρότερον νῦν ἔδωκε προσυπακούειν 'καὶ πρὸς τὸ
 ὕστερον' τὸ γὰρ πρότερον ὕστερον ἐστὶ πρότερον, τὸ δὲ πρότερον καὶ
 ὕστερον οὐ τὸ αὐτὸ λαμβάνεται, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ποτέ τοῦ παρεληλυθότος
 πρότερον μὲν ἐστὶ τὸ νῦν ἐν ᾧ γέγονε τὸ πρᾶγμα ὕστερον δὲ τὸ ἐνεστη-
 10 δὲ τὸ μέλλον ἐν ᾧ ἔσται τὸ πρᾶγμα.

p. 222•27 Ἔσται ἄρα ποσὸς τις ἀπὸ τοῦδε χρόνος εἰς ἐκεῖνο. |

Εἰ γὰρ δεῖ τὸ ποτέ πεπεράνθαι πρὸς τὸ νῦν, τὸ ἐνεστηκὸς λέγω, 17
 ἔστιν ἄρα ὠρισμένον τι ποσὸν τοῦ χρόνου τούτου ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μετρού-
 μενον εἰς ἐκεῖνο· καλῶς ἄρα εἴρηται, ὅτι ὠρισμένος χρόνος ἐστὶ τὸ ποτέ.
 15 εἰ δὲ μηδεὶς χρόνος ὅς οὐ ποτέ, πᾶς ἂν εἴη χρόνος πεπερασμένος.
 εἰ γὰρ τὸ ποτέ ἐπὶ παντὸς λέγεται χρόνου (ἐν τῷ παρεληλυθότι γὰρ καὶ
 τῷ μέλλοντι πᾶς χρόνος, ἐν τούτοις δὲ τὸ ποτέ), τὸ δὲ ποτέ πεπεράνται,
 καὶ πᾶς ἄρα χρόνος πεπεράνται. εἴθεν καὶ ἀπορεῖ ὅτι εἰ πᾶς χρόνος πεπέ- 5
 ρανται, ἄρα καὶ ἐπιλείψει ὁ χρόνος ἢ οὐ; ὁόξει γὰρ διὰ τὸ πάντα εἶναι
 20 πεπερασμένον καὶ ὑπολιπεῖν. ἀλλ' εἰ καὶ πᾶς ὁ λαμβανόμενος πεπερασμένος
 ἐστίν, ἀλλ' οὐδ' εἴπερ αἰδίου ἢ κίνησις, ἧς ἀριθμὸς ὁ χρόνος, ἀνάγκη καὶ
 αὐτὸν αἰδιον εἶναι. τί οὖν; φησίν, εἰς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος κατ' ἀριθμὸν,
 ἢ τῷ εἶδει μόνον εἰς; καὶ φησιν ὅτι ὡς ἂν ἔχη ἢ κίνησις, οὕτως ἔχει
 καὶ ὁ χρόνος· εἰ μὲν γὰρ μία καὶ ἡ αὐτὴ τῷ ἀριθμῷ, καὶ ὁ χρόνος
 25 ὡσαύτως, εἰ δὲ τῷ εἶδει μόνον μία, καὶ ὁ χρόνος τῷ εἶδει μόνον εἰς. ὡς 10
 ἐν ὑποθέσει δὲ τὸν λόγον προήγαγε, τὸ δὲ ἀληθὲς πρόδηλον, ὅτι τῷ εἶδει
 μόνον εἰς ὁ χρόνος, οὐ μέντοι τῷ ἀριθμῷ, διότι καὶ ἡ κίνησις.

p. 222•33 Ἐπεὶ δὲ τὸ νῦν τελευτῆ καὶ ἀρχῆ χρόνου.

Εἰ τὸ νῦν, φησί, τελευτῆ μὲν ἐστὶ τοῦ παρελθόντος χρόνου, ἀρχῆ δὲ 18

1 τῷ τὸ K   3 ἔσται ποτέ ἔκλειψις t   τούτου δὲ K   τὸν χρόνον πάλιν M
 4. 5 ὠρισμένος t: ὠρισμ K: ὠρισμένον M: ὠρισμενως (sic) G   7 τοῦ (om. K?) ποτέ
 τοῦ παρεληλυθότος GK: τοῦ παρεληλυθότος ποτέ t   8 τὸ (post δὲ) om. GK   11 ἄρα K
 χρόνος ἀπὸ τούτου M   εἰς KM et Arist. cod. H: καὶ εἰς t   13 ἔσται M   τι ποσὸν
 ὠρισμένον K   15 ὅς om. G   17. 19 πεπεράσται ubique libri   18 χρόνος ἄρα M:
 ἄρα om. K   ὅτι om. Gt   19 ἄρα (K)t: ἄρα GM   ὁ om. M   20 πεπερα-
 σμένα (priore loco) M   ὑπολιπεῖν M: ὑπολειπειν K: ὑπολειπειν Gt   21 ἧς ἀριθμὸς
 Gt: ἰσᾶριθμος (is. M) δὲ KM   22 ὁ αὐτὸς ὁ Gt   23 εἰς μόνον Gt   ἐχη] ἔχει t
 27 μέντοι] μένου, ut videtur, primitus G   τῷ om. t   28 χρόνου K: τοῦ χρόνου Mt
 et Arist. cod. F   29 τὸ νῦν Gt: τούτου KM, sed post φησί addit τὸ νῦν M

τοῦ μέλλοντος, τὸν αὐτὸν ἔχει ἂν λόγον, ὃν ἔχει ὁ κύκλος πρὸς τὸ κυρτὸν 17·
καὶ τὸ κοῖλον· καθ' ἕν γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἢ γραμμὴ κατ'
ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσειν καὶ κυρτὴ ἔστι καὶ κοίλη. εἰ τοίνυν τοιοῦτόν ἐστι
5 τὸ νῦν καὶ ἕν καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἀρχὴ ἔστι καὶ τελευτὴ, ἄλλου μὲν τελευτὴ
ἄλλου δὲ ἀρχὴ, οὐδέποτε ὑπολείψει ὁ χρόνος· αἰεὶ γὰρ τὸ ληφθὲν
τοῦ χρόνου πέρας ἄλλου ἔσται χρόνου ἀρχὴ. ἀδύνατον γὰρ ἕν καὶ τὸ αὐτὸ 20
νῦν τοῦ αὐτοῦ χρόνου καὶ ἀρχὴν εἶναι καὶ τέλος· οὕτω γὰρ ἂν ἅμα καὶ
κατὰ ταῦτόν τὰ ἐναντία ὑπῆρξεν. εἰ τοίνυν τοιοῦτον τὸ νῦν, αἰεὶ ἐν ἀρχῇ
ἔσται ὁ χρόνος· ὥστε οὐχ ὑπολείψει.

10 p. 222^b7 Τὸ δὲ ἤδη τὸ ἐγγύς ἐστι τοῦ παρόντος νῦν ἀτόμου
μέρος τοῦ μέλλοντος χρόνου.

Ἵτι τὸ ἤδη μόριόν τι ἔστιν ἤτοι τοῦ παρελθόντος χρόνου ἤτοι τοῦ 20
μέλλοντος, ἐγγύς ὑπάρχον τοῦ ἀκαριαίου νῦν, εἰ δὲ ἡ πόρρω αὐτοῦ,
οὐκέτι 'ἤδη' λέγεται.

15 p. 222^b12 Τὸ δὲ ἄρτι μόριόν τι καὶ αὐτὸ τοῦ παρεληλυθότος
χρόνου.

Τίς δὲ ἡ διαφορὰ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, τοῦ τε πλατικοῦ νῦν καὶ τοῦ ἤδη 20
καὶ τοῦ ἄρτι, ἐφθημεν εἰπόντες. τὸ δὲ πάλαί καὶ αὐτὸ μὲν τοῦ παρελη-
λυθότος χρόνου μόριον, οὐκέτι μέντοι τὸ ἐγγύς τοῦ ἀκαριαίου νῦν, ἀλλὰ
20 τὸ πόρρω.

p. 222^b14 Τὸ δ' ἐξαιφνης τὸ ἐν ἀναισθητῶν χρόνῳ διὰ μικρο-
τήτα ἐκστάν.

Ἵταν γὰρ μεταβολὴ τις ἐκ τινος εἰς τι γίνεται, εἴτα διὰ τὴν βραχύ-
τητα τοῦ χρόνου μὴ συναισθανώμεθα αὐτοῦ, ἐξαιφνης φαμέν τὸ τοιοῦτον 25
μεταβαλεῖν. ὥσπερ εἰ σπινθὴρ ἀνεπαισθητῶς ὑποσμύχων ἐν φρυγάνῳ
ἀθρόον ἐκπυρώσει τὴν ὕλην· διὰ γὰρ τὸ μὴ συναισθεσθαι τῆς ἐν τῷ βάρθει
μεταβολῆς, ἐξαιφνης ἐξῆρθαι φαμεν τὴν ὕλην.

1 ἂν ἔχει Gt 4 ἕν ὃν καὶ τὸ αὐτὸ ἀρχή M 6 ἔσται KM: ἔστι Gt 7 ἀρχὴν
ἀρχή KM εἶναι] ἐστι K 9 ὥστε γὰρ M 10 δ' t
10. 11 παρόντος—χρόνου om. K 12 παρεληλυθότος M ἤτοι (altero loco) GKM: ἡ t
13 εἰ GM: ἂν (Kt) ἢ G 15. 16 τὸ δὲ ἄρτι—χρόνου M: τὸ δὲ ἄρτι μόριόν τι ne-
plura K: Καὶ τὸ ἄρτι, τὸ ἐγγύς τοῦ παρόντος νῦν, καὶ (sic) μόριον τοῦ παρελθόντος κτλ. ex
Arist. t 17 δὲ GKM: om. t: immo particula indicat Philoponeae explicationis partem
lemmatis locum occupasse in codicibus KM πλαστικοῦ ante rasuram G 18 μὲν
om. M 19 χρόνου om. K 19. 20 οὐκέτι—πόρρω om. K 19 μέντοι] μὲν M
20 τὸ M: τοῦ Gt 21 lemma om. K 21. 22 μικρότητα (cf. p. 262, 28) M: μικρὸ-
τήτα t 24 συναισθανώμεθα M: συναισθανόμεθα K: συναισθώμεθα Gt τὸ τοιοῦτον φα-
μέν M 25 ὑποσμύχων ἐκ φρυγάνης K φρυγάνης t 26 συναισθεσθαι Mt

p. 222^b16 Μεταβολή δὲ πᾶσα φύσει ἐκστατικόν.

17^r

Ἐπειδὴ εἶπεν “ἐκστάν”, δέον εἰπεῖν μεταβαλόν, διὰ τοῦτο προσέθηκε τοῦτο, ὅτι διὰ τοῦτο εἶπον ἐκστάν, διότι πᾶσα μεταβολή ἐκστατικόν. 40

p. 222^b16 Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ πάντα γίνεται καὶ φθείρεται.

5 Ὅπερ ἤδη εἶπεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, τοῦτο νῦν μᾶλλον διηρθρωμένως 15 λέγει, πῶς πάντα λέγεται ὑπὸ τοῦ χρόνου φθείρεσθαι καὶ ἰστορεῖ ὅτι τῶν παλαιῶν οἱ μὲν σοφώτατον ἐκάλουν τὸν χρόνον, Πάρων δέ, φησίν, ὁ Πυθαγόρειος ὀρθότερον περὶ αὐτοῦ ἀποφαινόμενος ἀμαθέστατον ἔλεγε εἶναι τὸν χρόνον, διότι λήθης γεννητικὸς ὁ χρόνος· εἰ γὰρ ὁ χρόνος ἦ μεταβολή 10 τίς ἐστὶν ἢ πάντως μεταβολῆς τι πάθος, πᾶσα δὲ μεταβολή φύσει ἐκστατικόν ἐστὶν, εἰκότως ἐκστάσεως μᾶλλον αἴτιος ἂν εἴη ὁ χρόνος ἢ γενέσεως. εἰ δὲ πάντως τῇ ἐκστάσει τινὸς εἶδους ἑτέρου εἶδους γένεσις παρα- 50 κολουθεῖ, τοῦτο κατὰ συμβεβηκός, ἐπεὶ ἡ μεταβολή ὡς μεταβολή ἀπλῶς ἐξίστησί τινος, συμβαίνει δὲ τῇ ἐκστάσει τινὸς εἶδους ἕτερον εἶδος παρα- 15 κολουθεῖν διὰ τὸ ποιητικὸν αἴτιον, ὃ τῇ μεταβολῇ ὡς ὄργανῳ χρῆται, πλὴν αὐτῆ καθ’ αὐτὴν ἡ μεταβολή θεωρουμένη οὐδὲν ἄλλο ἢ ἕκστασιν ἐργάζεται τοῦ ὑποκειμένου εἶδους. καθ’ αὐτὸ οὖν φθορᾶς αἴτιον ἡ μεταβολή, κατὰ συμβεβηκός δὲ γένεσεως. |

p. 222^b22 Σημεῖον δὲ ἰκανὸν ὅτι γίνεται μὲν οὐδὲν ἄνευ τοῦ 17^v
20 κινεῖσθαι πῶς αὐτὸ καὶ πράττειν.

Σημεῖον, φησίν, ἰκανὸν τοῦ τὸν χρόνον φθορᾶς μᾶλλον καθ’ αὐτὸν 6 αἴτιον εἶναι. γένεσεως δὲ κατὰ συμβεβηκός, ὅτι πάσης μὲν γένεσεως ἔστι ποιητικὸν αἴτιον ὠρισμένον, οἷον ἀνθρώπου μὲν ἄνθρωπος οἰκίας δὲ οἰκοδόμος καὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως (ἀδύνατον γὰρ γενέσθαι τι ἄνευ τοῦ κινή- 25 θῆναι αὐτὸ καὶ μεταβαλεῖν, πᾶν δὲ τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινήτικοῦ αἰτίου κινεῖται· ὥστε πᾶν τὸ γινόμενον ὑπὸ τινος αἰτίου γίνεται, ὑπὸ τοῦ κινουμένου φημι καὶ μεταβάλλοντος, τῷ δὲ τὸ γινόμενον κινεῖσθαι, πᾶσαν 10 δὲ κίνησιν χρόνῳ μετρεῖσθαι, κατὰ συμβεβηκός ὁ χρόνος γένεσεως αἴτιον λέγεται), οὕτω μὲν οὖν γένεσεως πάσης τὸ αἴτιον ἔστιν ἰδεῖν, ἐπειδὴ καὶ 30 κινήθηναι πάντως ἀνάγκη τὸ γινόμενον, φθορᾶς δὲ οὐ πάσης ἔστιν ἰδεῖν

: ἐκστάν GK μεταβολὴν M 3 prius τοῦτο om. K, qui mox ἐκστάν 4 Ἐν] *ὁ K
: πάντα — φθείρεται om. K 5 διηρθρωμένως K 7 παρῶν K 8 εἶναι om. M
| γεννητικὸς K ἢ, μεταβολή K 10 πάντως om. M 12. 14 ἑτέρου — τινὸς εἶδους
om. K 15 καὶ αἴτιον M 19. 20 ὅτι — πράττειν om. K 20 πῶς t: πῶς M
21 Σημεῖον δὲ φησιν t 21. 22 φθορᾶς μὲν αἴτιον καθ’ αὐτὸν M 23 μὲν om. M
28 γένεσεως αἴτιον GKM: αἴτιος γένεσεως t 29 τὸ αἴτιον λέγεται (sed hoc deletum) ἐπεὶ
| δὲ καὶ (om. ἐστὶν ἰδεῖν) M

τὸ ποιητικὸν αἴτιον, ἀλλ' ἢ τὸν χρόνον μόνον. πέσει γὰρ ἂν οἰκία ὑπὸ τῆς
 μόνου τοῦ χρόνου καμουῖσα, ὁμοίως καὶ ἱμάτιον φθαρήσεται καὶ τὰ τοιαῦτα,
 καὶ μηδεμιᾶς κινήσεως προφανοῦς περὶ αὐτὰ γενομένης, ἀλλ' ἔσθη
 5 κώτων καὶ ἡρεμούντων, ὡς μηδὲν ἄλλο ἔχειν τῆς φθορᾶς προφανὲς αἰτία· 15
 5 σασθαι αἴτιον ἢ τὸν χρόνον. καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν κοινὴν χρῆσιν
 καὶ τὸ μὴ ἔχειν πρόδηλόν τι τῆς φθορᾶς αἰτιάσασθαι αἴτιον ὁ Ἀριστοτέλης
 φησὶν, ἐπεὶ ὅτι οὐδενός ἐστιν ὁ χρόνος πρῶτως φθορᾶς αἴτιος, καὶ αὐτὸς
 εὐθύς ἐπήγαγεν οὐ μὴν λέγων ἀλλ' οὐδὲ ταύτην ὁ χρόνος ποιεῖ,
 ἀλλὰ συμβαίνει ἐν χρόνῳ γίνεσθαι καὶ ταύτην τὴν μεταβολήν.
 10 τί οὖν τὸ ποιητικὸν τῆς φθορᾶς αἴτιον; φάμεν ὅτι ἡ ὕλη μὴ πεφουκῖα
 δι' ὄλου στέγειν τὰ εἶδη, οὐ πέφυκε δὲ δι' ὄλου στέγειν, διότι πάντων
 ἔχει τὰς δυνάμεις, καὶ δεῖ κατὰ πᾶσαν δύναμιν τὴν ἐν αὐτῇ ἐνεργῆσαι, εἰ 20
 μὴ μέλλοι ματαίως ἔχειν τὰς δυνάμεις. διὰ τοῦτο οὖν τοιαύτη ἐστὶν ὡς
 μὴ δύνασθαι δι' ὄλου ἐν καὶ τὸ αὐτὸ στέγειν εἶδος, ὥστε καὶ κατὰ τὰς
 15 ἄλλας δυνάμεις ἐνεργῆσαι. πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο τῆς φθορᾶς αἴτιον, καὶ
 ἄλλως δὲ τὸ πεπερασμένον εἶναι τῶν γινομένων τὴν δύναμιν· ὥσπερ γὰρ
 ὄρισται τὸ τῆς αὐξήσεως μέτρον, εἰς δ' ἀφικουμένη ἡ φύσις ἴσταται, οὕτως
 καὶ τὸ τῆς ὑπάρξεως ἐκάστου μέτρον ὄρισμένον ἐστίν, εἰς δ' ἀφικνούμενα
 τὰ πράγματα φθίρεται. ὥστε ποιητικὸν αἴτιον τῆς φθορᾶς τῶν πραγμάτων 20
 20 τὸ μηδὲν αὐτῶν ἀπειροδύναμον εἶναι.

p. 222^b30 Τούτων δὲ ἡμῖν οὕτως διωρισμένων φανερόν ἐστι πᾶσα
 μεταβολὴ καὶ πᾶν τὸ κινούμενον ἀνάγκη κινεῖσθαι ἐν χρόνῳ.

Διαλεχθεὶς περὶ τῶν χρονικῶν προσρημάτων, νῦν ἀπορίας τινὰς ἐκτί-
 θεται προσρηκούσας τῷ περὶ τοῦ χρόνου λόγῳ, πρότερον δὲ ὅπερ ἤδη εἶπεν
 25 νῦν κατασκευάζει, ὅτι πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ ἐστὶ. κατασκευάζει δὲ συλλο-
 γισμῶ τοιοῦτον· πᾶσα κίνησις τὸ πρότερον ἔχει καὶ τὸ ὕστερον, τὸ πρότε-
 ρον καὶ τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἐστὶ, πᾶσα ἄρα κίνησις ἐν χρόνῳ ἐστίν. ἢ
 καὶ ἐν τρίτῳ σχήματι οὕτως· τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἐστὶ,
 τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν κινήσει ἐστίν, ἢ κίνησις ἄρα ἐν χρόνῳ
 30 ἐστὶ. κατασκευάζει δὲ ἐκατέραν τῶν προτάσεων, καὶ τὴν μὲν ἐλάττωνα

2 ὁμοίως GK: ὡς δὲ t τὸ ἱμάτιον M 3 κινήσεως G 7 ἐπεὶ ὅτι KM: δ—
 ἐπεὶ G: ἐτι ἐπι t 13. 14 διὰ—εἶδος omissis iterat πᾶσαν—μέλλει (sic in iteratis) K
 15 οὖν om. M 16 ἄλλως GK: ἄλλο t τῷ M πεπερασμένον K 19. 20 φθορᾶ. 3
 τὸ μηδὲν αἴτιον (τῶν pro αἴτιον t) πραγμάτων (om. αὐτῶν) Gt 21 lemma om. K
 δὲ M: δ' t οὕτως M: οὕτω t διωρισμένων (cf. Diels z. *Textgesch.* p. 18) M
 διηριθμημένων t 21. 22 πᾶσα μεταβολὴ καὶ πᾶν (cf. Themist. p. 336,6) M: ἀπασαν
 μεταβολήν, καὶ ἅπαν t 22 diserte adnotavi ἀνάγκη κινεῖσθαι etiam in M legi; cf.
 p. 772,2 24 τοῦ om. Gt εἶπεν ἤδη Gt 25 ὅτι—ἐστὶ om. M 26. 27 πρό-
 τερος et ὕστερος utrobique K 28 οὕτω t χρόνῳ KM: κινήσει Gt ἐστὶ om. M
 29 τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν κινήσει ἐστίν om. G κινήσει KM: χρόνῳ t
 30 ἐκατέρως K

τοῦτον τὸν τρόπον· πᾶσα κίνησις τὸ θᾶττον ἔχει καὶ τὸ βραδύτερον, τὸ 17^v
 θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον τὸ πρότερον ἔχει καὶ τὸ ὕστερον (τὸ γὰρ θᾶτ-
 τον ἀφικόμενον εἰς τὸ τέλος πρότερόν φαμεν εἶναι, τὸ δὲ βραδύτερον 35
 ὕστερον), πᾶσα ἄρα κίνησις τὸ πρότερον ἔχει καὶ τὸ ὕστερον. ὅταν δὲ λέ-
 5 γωμεν πᾶσαν κίνησιν τὸ θᾶττον ἔχειν καὶ τὸ βραδύτερον, οὐ περὶ τῆς
 καθ' ἕκαστά φαμεν κινήσεως, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ τῆς κινήσεως,
 οἷον ἐν ὄλη τῇ κατὰ τόπον κινήσει ὡς ὄλη ἐστὶ τὸ θᾶττον καὶ τὸ
 βραδύτερον, καὶ τῆς κατὰ τόπον ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ ὄλη ὡς ὄλη· τῶν γὰρ
 κυκλοφοριῶν ἡ μὲν τις ἐστὶ ταχυκίνητος ἡ δὲ βραδυκίνητος. καὶ ἐπὶ τῶν
 10 ἄλλων ὡσαύτως· οὕτω μὲν οὖν τὴν ἐλάττονα κατασκευάζει πρότασιν, καὶ 40
 τὴν μείζονα δὲ οὕτως· τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον κατὰ τὴν πρὸς τὸ
 νῦν ἀπόστασιν κρίνεται (τῷ γὰρ ἐγγυτέρω μᾶλλον εἶναι τοῦ νῦν ἢ ἀφ-
 εστάται τὸ πρότερον λέγεται καὶ τὸ ὕστερον), ἡ δὲ πρὸς τὸ νῦν, φησί,
 ἀπόστασις ἐν χρόνῳ ἐστίν (εἰ γὰρ τὸ νῦν ἐν χρόνῳ, καὶ ἡ ἀπόστασις τοῦ
 15 νῦν ἐν χρόνῳ ἂν εἴη· τὸ γὰρ ἀφεστάται τοῦ νῦν τί ἄλλο ἐστὶν ἢ χρόνῳ
 αὐτοῦ διεστηκέναι;), ὥστε εἰ τὸ μὲν πρότερον καὶ ὕστερον κατὰ τὴν πρὸς
 τὸ νῦν ἀπόστασιν κρίνεται, ἡ δὲ τοῦ νῦν ἀπόστασις ἐν χρόνῳ, καὶ τὸ
 πρότερον ἄρα καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ. τὸ δὲ πρότερον, φησί, καὶ τὸ ὕστε- 45
 ρον ἐναντίως λέγεται κατὰ τε τὸν παρεληλυθότα χρόνον καὶ τὸν μέλλοντα·
 20 ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου πρότερον λέγομεν τὸ μᾶλλον
 ἀφεστηχὸς τοῦ νῦν, ὕστερον δὲ τὸ ἐγγυτέρω τοῦ νῦν (πρότερα γὰρ λέγομεν
 τὰ Ἰλιακὰ τῶν Πελοποννησιακῶν), ἐπὶ δὲ τοῦ μέλλοντος ἀνάπαλιν, πρότε-
 ρον λέγομεν τὸ ἐγγυτέρω τοῦ νῦν, ὕστερον δὲ τὸ πορρωτέρω· προτέραν
 γὰρ φαμεν γίνεσθαι τὴν ἐν τῇ γαστρὶ πέψιν τῆς ἐν τῷ ἥπατι.
 25 Ταῦτα εἰπὼν, ἐφεξῆς δύο ἀπορίας τίθησι προσσηκούσας τῷ περὶ τοῦ
 χρόνου λόγῳ, μίαν μὲν πῶς ἔχει ὁ χρόνος πρὸς τὴν ψυχῆν, ἄρα μὴ οὐσης 50
 ψυχῆς οὐδὲ χρόνος ἐστίν, ἢ ἐνδέχεται ἀναιρεθείσης τῆς ψυχῆς τὸν χρόνον
 εἶναι, δευτέραν δὲ πῶς πανταχοῦ ἐστὶν ὁ χρόνος, καὶ ἐν γῆ καὶ ἐν θα-
 λάττῃ καὶ ἐν οὐρανῷ. καὶ ἐπιλύεται πρότερον τὴν δευτέραν ἀπορίαν λέ-
 30 γων, διότι ὁ χρόνος μέτρον ἐστὶ κινήσεως, πάντα δὲ ταῦτα κινητὰ ἐστίν,
 οὐρανὸς γῆ θάλαττα· ἐπεὶ οὖν ταῦτα κινητὰ ἐστί, κινήσεως δὲ ἀριθμὸς
 ὁ χρόνος, μετρεῖται ὀφλονότι καὶ ταῦτα ὑπὸ τοῦ χρόνου. εἰκότως οὖν ἐν
 πᾶσι τούτοις λέγεται εἶναι ὁ χρόνος· εἴτε γὰρ κινεῖται | εἴτε ἡρεμεῖ, με- t 8r
 35 ὥσπερ οὖν λέγω τὴν ἡμέραν πανταχοῦ εἶναι, οὐ τῷ τῇ τούτων κινήσει
 τὴν ἡμέραν παρακολουθεῖν ἢ τῇ ἡρεμίᾳ, ἀλλὰ τῷ πάντων τῆς κινήσεως

ἔχει καὶ (sed τὸ superscribit M) βραδύτερον KM 2. 4 τὸ γὰρ—βραδύτερον ὕστερον
 om. G 4. ὃ λέγομεν K 8 τῆς scripsi: τῇ libri 11 οὕτω t 15 ἀφεστάται τὸ
 πῦν K 16 τὸ μὲν] μὲν τὸ K 18 τὸ ὕστερον (ante ἐν) K τὸ (ante ὕστερον) om. Gt
 21 τὸ νῦν priore loco K 22 ἡλιακὰ G πελοποννησιακῶν K 24 γίνεσθαι om. Gt
 λέμψιν K ἥπατι K 26. 27 ἄρα (ἄρα M) μὴ οὐσης ψυχῆς KM: om. Gt 27 οὐ δὲ
 sic) χρόνος ἐστίν G: om. t 27. 28 ἢ—εἶναι om. M 27 ἢ K: om. G: πρότερον t
 28 δὲ om. Gt 28. 29 θαλάσση G 31 θάλασσα t 35 τούτων] fort. πάντων
 36 πάντων M et compend. K: πάντως Gt

καὶ τῆς ἡμερίας μέτρον εἶναι τὴν ἡμέραν, οὕτω καὶ τὸν χρόνον πανταχοῦ 18·
 φαμεν εἶναι· ἡ γὰρ ἡμέρα χρόνος τις, ὁρίζεται δὲ καὶ τὸ εἶναι ἔχει ὁ
 χρόνος ἐκ τῆς πρώτης τῶν κινήσεων, ὡς πολλάκις εἴρηται. πρὸς δὲ τὴν 5
 προτέραν ἀπορίαν, ἣτις ἐζητεῖ πῶς ἔχει ἡ ψυχὴ πρὸς τὸν χρόνον, πό-
 5 τερον καὶ μὴ οὔσης ψυχῆς τῆς ἀριθμούσης ἔστιν ὁ χρόνος ἢ οὐ, ὑπαντᾷ
 τοιοῦτω τρόπῳ, ὅτι εἰ ἀριθμὸς κινήσεως ὁ χρόνος, ἀριθμὸς δὲ οὐχ ὁ
 ἀριθμῶν ἀλλ' ὁ ἀριθμούμενος, ἀνάγκη δὲ πᾶσα μὴ ὄντος τοῦ ἀριθμοῦν-
 τος μὴδὲ τὸ ἀριθμούμενον εἶναι (τῶν γὰρ πρὸς τι τὰ τοιαῦτα, λέγω δὴ τὸ
 ἀριθμοῦν καὶ τὸ ἀριθμούμενον), μὴ ὄντος δὲ τοῦ ἀριθμοῦμένου οὐδὲ ὁ
 10 ἀριθμὸς ἔσται, ἀνάγκη ἄρα πᾶσα μὴ οὔσης ψυχῆς μὴδὲ ἀριθμὸν εἶναι· 10
 οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ ἀριθμοῦν ἢ ψυχὴ, καὶ ψυχὴ οὐ πᾶσα, ἀλλ' ἡ
 λογικὴ. ὥστε ἀναιρεθεῖσης ψυχῆς ἀνήρηται καὶ τὸ ἀριθμοῦν, ἀνηρημέ-
 νου δὲ τοῦ ἀριθμοῦντος ἀνήρηται καὶ τὸ ἀριθμητὸν, ἀνηρημένου δὲ τοῦ
 ἀριθμητοῦ ἀνήρηται καὶ ὁ ἀριθμὸς, ἀνηρημένου δὲ τοῦ ἀριθμοῦ ἀνήρηται
 15 καὶ ὁ χρόνος· ἀνηρημένης ἄρα τῆς ψυχῆς ἀνήρηται καὶ ὁ χρόνος. ἀλλὰ
 πρὸς ταῦτα ἐρεῖ τις, ὅτι εἰ μὲν ταῦτόν ἦν ἀριθμητὸν εἰπεῖν καὶ ἀριθμὸν,
 ἀνάγκη ἦν πᾶσα τῶν ὄντων ψυχῆς ἀναιρεθείσης ἀνηρηθῆναι τὸ ἀριθμητὸν, καὶ 15
 τούτου ἀναιρεθέντος ἀνηρηθῆναι καὶ τὸν ἀριθμὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν χρόνον,
 νῦν δὲ οὐ ταῦτόν ἐστιν εἰπεῖν ἀριθμὸν καὶ ἀριθμητὸν· τί οὖν καλύπει τὸν
 20 χρόνον ὡς μὲν ἀριθμητὸν ἀναιρεῖσθαι τῆς ψυχῆς ἀναιρεθείσης, ὡς μέντοι
 ἀριθμὸν μὴ ἀναιρεῖσθαι; ἐπεὶ καὶ ἡ δεκάς τῶν λίθων ψυχῆς ἀναι-
 ρεθείσης ὡς μὲν ἀριθμητὸν ἀνήρηται. ὡς μέντοι ἀριθμὸς οὐκέτι· ἔστι
 γὰρ ἡ δεκάς τῶν λίθων καὶ μὴ οὔσης τῆς ψυχῆς. ἀλλ' εἰ δλωσ, φησὶν,
 ἀναιρουμένης ψυχῆς πάσης ἀνήρηται καὶ πᾶσα κινήσεις, πάσης δὲ κινήσεως
 25 ἀναιρουμένης ἀνήρηται καὶ ὁ χρόνος, εἴ γε πάθος τι κινήσεως ὁ χρόνος,
 ἀνάγκη ἄρα πᾶσα καθόλου τῆς ψυχῆς ἀναιρεθείσης ἀνηρηθῆναι καὶ τὸν
 χρόνον. ψυχῆς γὰρ ἀναιρεθείσης οὐ μόνον αἰ ὑπὸ ψυχῆς γινόμεναι κι-
 νήσεις συναναιροῦνται, ἀλλὰ καὶ αἰ φυσικαί, οἷον αἰ τῶν βαρέων ἢ αἰ
 τῶν κούφων· οὐδὲ γὰρ κίσμος ἐστὶ ὁ κίσμος τῆς κύκλου κινήσεως ἀναι-
 30 ρεθείσης, ἀναιρεῖται δὲ αὕτη ψυχῆς ἀναιρεθείσης. καλῶς ἄρα εἴρηται ὅτι
 ψυχῆς ἀναιρεθείσης ἀναιρεῖται καὶ ὁ χρόνος. καὶ οὐ μόνον πάσης ἀπλῶς,
 ἀλλὰ καὶ τῆς λογικῆς· μὴ οὔσης γὰρ τῆς λογικῆς οὐδὲ ἡ ἀλογος ἔσται,
 εἴ γε φύσει πρότερον τὸ λογικὸν τοῦ ἀλόγου. καὶ ἄλλως εἰ δεδεικται ὅτι
 πρὸ τῶν ἑτεροκινήτων (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ σώματα) ἀνάγκη πᾶσα εἶναι τὰ

2. 3 ἡ γὰρ — κινήσεων om. K   4. 5 πρότερον primitus K   11 οὐδὲ γὰρ K
 οὐ] καὶ compend. G   12 ψυχῆς KM: τῆς ψυχῆς Gt   ἀνήρηται KM: ἀναιρεῖται Gt
 13. 14 ἀνηρημένου δὲ τοῦ ἀριθμητοῦ ἀνήρηται καὶ ὁ ἀριθμὸς om. M   16 εἰπεῖν ἀριθμη-
 τὸν M   17 τῶ ὄντων om. G   17. 18 ἀνηρηθῆναι — ἀναιρεθέντος om. M   17 ἀναι-
 ρῆσθαι G: ἀναιρεῖσθαι K: ἀναιρεῖσθαι t   18 ἀνηρηθῆναι M: ἀναιρεῖσθαι K: ἀναιρε-
 ῖσθαι Gt   τούτου KM: τούτου Gt   19 ἀριθμητὸν καὶ ἀριθμὸν M   20. 21 τῆς —
 ἀναιρεῖσθαι om. K   21 ψυχῆς Gt: ψυχῆς γὰρ (fortasse ex v. 27) KM   24 ἀναιρο-
 μίνης t   καὶ πᾶσα om. K   26 ἄρα Mt: om. GK   ἀνηρημένης M   ἀναι-
 ρεῖσθαι (sic) Kt   27 ὑπὸ KM: ἀπὸ Gt   28 ἡ KM: καὶ Gt   30. 31 δὲ —
 ἀναιρεῖται om. M   30 αὕτῃ ψυχῆ K   ἄρα ὡς K

αὐτοκίνητα, καὶ τῶν ἐν χρόνῳ κινουμένων τὰ ἀεικίνητα. καὶ πάντων τῶν
ἀπλῶς τῶν κινουμένων τὰ ἀκίνητα αἷτια, ταῦτα δὲ ἐστὶν αἱ ψυχαί,
ἀνάγκη πᾶσα δηλονότι τούτων ἀναιρεθειῶν πᾶσαν ἀνηρῆσθαι κίνησιν.

p. 222b31 Τὸ γὰρ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον κατὰ πᾶσάν ἐστι 30
5 μεταβολήν.

Εἶπον δὲ πῶς λέγει κατὰ πᾶσαν μεταβολήν τὸ θᾶττον καὶ τὸ βρα- 30
δύτερον, ὅτι οὐ καθ' ἑκάστην καὶ μίαν τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν τῶν
γένει μεταβολήν, οἷον ἐν τῇ κατὰ τόπον, καὶ ταύτης ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ.
ἐπὶ μέντοι τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον καὶ
10 ἐν ταῖς καθ' ἕκαστα ἰδεῖν ἐστὶν.

p. 222b33 Λέγω δὲ θᾶττον κινεῖσθαι τὸ πρότερον μεταβάλλον
εἰς τὸ ὑποκείμενον κατὰ (τὸ) αὐτὸ διάστημα καὶ ὁμαλήν κίνη-
σιν κινούμενον.

Ἰποκείμενόν φησι τὸ τέλος ἐφ' ὃ ἐπίγεται ἢ κίνησις. τὸ οὖν 40
15 πρότερον εἰς τὸ τέλος ἀφικνούμενον καὶ ὁμαλήν κίνησιν κινούμενον, τοῦτ'
ἐστὶ τὸ θᾶττον κινούμενον τοῦ αὐτοῦ διαστήματος ὄντος. καλῶς δὲ προσέ-
θηκε τὸ ὁμαλήν κίνησιν κινούμενον· εἰ γὰρ ἀνωμάλως κινεῖται νῦν
μὲν δέύτερον κινούμενον νῦν δὲ βραδύτερον, οὐδ' ἂν διακριθῆναι δύναται
ἄν. οἷον ἐπὶ τῆς φορᾶς, εἰ ἄμφω κατὰ τὴν περιφέρειαν κινεῖ-
20 ται, ἢ ἄμφω κατὰ τὴν εὐθείαν· δεῖ γὰρ τὸ αὐτὸ εἶναι διάστημα μὴ
μόνον κατὰ τὸ ποσόν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ποιόν. εἰ γὰρ τὸ μὲν κινεῖται
ἐπὶ εὐθείας τὸ δὲ ἐπὶ περιφέρειας ἴσων τῶν μεγέθει, δύναται τὸ ἐπὶ 45
τῆς περιφέρειας κινούμενον δέυκινητότερον ὑπάρχον ὕστερον ἀφικνεῖσθαι
εἰς τὸ τέλος· ἐμποδίζεται γὰρ τὸ κινούμενον διὰ τὴν κάμψιν ἐπὶ τῆς πε-
25 ριφέρειας. καὶ σαφές τοῦτο καὶ ἐκ τῶν ἀγωνιζομένων ἴππων· ὁρῶνται
γὰρ ἐν τῇ κάμφει βραδύτερον κινούμενοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων, οἷον ἐπὶ τῆς ἑλικος· οὐ γὰρ ὡσαύτως τῶν τάχει ἐπὶ ἑλικος κινεῖται
τι καὶ ἐπὶ εὐθείας.

2 ἀκίνητα K: ἀεικίνητα GMt 3 ἀναιρεῖσθαι Gt 4 τὸ (post καὶ) KM: om. t Arist.,
it cf. p. 772, 10 4. 5 βραδύτερον—μεταβολήν om. K 6 Εἶπον δὲ KM: Εἶ-
τῶν Gt 9 γεννητῶν M: γενῶν G καὶ τὸ θᾶττον καὶ M 11. 13 λέγω δὲ—
κινούμενον (sed κατὰ—κινούμενον om. K) KM: ἐκεῖνό φησι λέγω θᾶττον κινεῖσθαι, τὸ πρό-
τερον μεταβάλλον εἰς τὸ ὑποκείμενον t 12 τὸ (post κατὰ) addidi: om. M 14 φησι
FKM: λέγων t 15. 16 τοῦτ' ἐστὶ K: τουτέστι GM: τοῦτό ἐστὶ t 18 διακρί-
ναι M 19 φορᾶς t Arist.: περιφορᾶς M: περιφέρειας K: περιφέρειας G 19. 20 ἄμφω—
ἰεῖ om. K 19 περιφέρειαν] περιφερῆ Aristoteles (praeter cod. H) 20 κατὰ τὴν
εὐθείαν Gt: κατ' εὐθείαν M 21 τὸ (ante ποσόν) om. K et primitus M καὶ
om. G 22 ἴσον K 23 τὴν περιφέρειαν KM 26 δὲ KM Arist.: om. Gt
27 οἷον KM: ὡς Gt ἑλικος utrobique G: *λιγγ et ἑλιγγος M τῶν] τὸ K 28 ἐπ'
εὐθείας Mt

Φανερόν ὅτι πᾶσα μεταβολή καὶ ἅπαν τὸ κινούμενον ἰσ-
 ἀνάγκη κινεῖσθαι ἐν χρόνῳ. τὸ συμπέρασμα θεῖς ὑπερ βούλεται κατα-
 σκευάσαι, τὰς προτάσεις δὲ ὧν τοῦτο συνάγεται οὐ πρότερον τίθησιν, ἀλλ' ²⁰
 ἐκάστην πρότερον κατασκευάζει, εἶτα κατασκευάσας αὐτάς, οὕτω συνάγει
 5 τὸν ὅλον συλλογισμόν. πρότερον δὲ τὴν ἐλάττωνα κατασκευάζει πρότασιν,
 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ λέγουσα 'ἐν πάσῃ κινήσει τὸ πρότερόν ἐστι καὶ τὸ ὕστε-
 ρον'. κατασκευάζει δὲ τοιοῦτον συλλογισμόν· ἐν πάσῃ κινήσει τὸ θᾶττον
 ἐστὶ καὶ τὸ βραδύτερον, τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον πρότερόν ἐστι καὶ
 ὕστερον, ἐν πάσῃ ἄρα κινήσει τὸ πρότερόν ἐστι καὶ τὸ ὕστερον. τὸ
 10 θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον κατὰ πᾶσάν ἐστι μεταβολήν. αὕτη ἰσ-
 ἡ ἐλάττων πρότασις. λέγω δὲ θᾶττον κινεῖσθαι τὸ πρότερον με-
 ταβάλλον εἰς τὸ ὑποκείμενον. αὕτη ἡ μεῖζων. εἰ δὲ τὸ θᾶττον
 ἐστὶ τὸ πρότερον μεταβάλλον. βραδύτερόν ἐστι δηλονότι τὸ ὕστερον μετα-
 βάλλον.

15 p. 223a4 Ἄλλὰ μὴν τό γε πρότερον ἐν χρόνῳ ἐστίν.

Ἡ μεῖζων πρότασις τοῦ ὅλου συλλογισμοῦ, δι' οὗ κατασκευάζεται ὅτι
 πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ. ζῆτι δὲ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ,
 ἐφεξῆς κατασκευάζει.

p. 223a5 Πρότερον γὰρ καὶ ὕστερον λέγομεν κατὰ τὴν πρὸς τὸ
 20 νῦν ἀπόστασιν.

Ἵτι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ, διὰ τούτων κατα-
 σκευάζει.

p. 223a6 Ἐὶ δὲ νῦν ὄρος τοῦ παρήκοντος καὶ τοῦ μέλλοντος.

Εἰ ὄρος ἐστὶ τῶν τοῦ χρόνου μερῶν τὸ νῦν. ἐν χρόνῳ ἄρα τὸ νῦν. ἰ

1. 2 φανερόν — χρόνῳ (sed καὶ ἅπαν — χρόνῳ om. K: κινεῖσθαι ἐν χρόνῳ om. G) GKΜ = ἴστέον δὲ ὅτι t 3 καὶ οὐ M 6 αὐτὴ K 8 τὸ (ante prius βραδύτερον) om. Kt 9 τὸ (ante alterum ὕστερον) om. Gt 9. 10 τὸ γὰρ θᾶττον Gt 10 κατὰ—μεταβολήν GM = om. Kt 10. 11 αὕτη ἐστὶν ἡ t 11 κινεῖσθαι] καὶ K 11. 12 τὸ πρότερον—ὑποκείμενον GM: om. Kt 12 δὲ τὸ KM: δὲ Gt 13 δηλονότι om. M 15. 24 Ἄλλὰ μὴν—ἄρα τὸ νῦν descripsi ex KM (sed v. 15 iterat πρότερον initio versus M, om. ἐν χρόνῳ ἐστίν K = v. 19. 20 om. κατὰ—ἀπόστασιν K: v. 21 alterum τὸ et διὰ τούτων om. K): Ἄλλὰ μὴν τό γε πρότερον ἐν χρόνῳ ἐστίν (ἐν—ἐστίν om. t). Ἵτι (δὲ add. t) τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ—διὰ τούτων κατασκευάζει. πρότερον γὰρ καὶ ὕστερον λέγομεν (φησιν add. t) κατὰ—ἀπόστασιν—εἰ ὄρος ἐστὶ τῶν (τοῦ add. t) χρόνου μερῶν—ἄρα τὸ νῦν (haec ei—ἄρα τὸ νῦν in marginē habet t). τὸ δὲ (γὰρ t) νῦν (φησιν add. t) ὄρος—μέλλοντος. (εἶτα ἐπάγει add. t), ὥστε ἐπεὶ τὰ νῦν ἐν χρόνῳ, καὶ τὸ πρότερον καὶ (τὸ add. t) ὕστερον ἐν χρόνῳ ἐσται. (τούτου δὲ ἐστίν add. t) ἡ μεῖζων πρότασις—καὶ τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ (τοῦ νῦν ὄντος ἐν χρόνῳ add. t) ἐφεξῆς κατασκευάζει Gt, sed haec omnia usque ad ἐν χρόνῳ ἐσται diductis litteris (quibus utitur in describendo Aristotelis textu) scribit G

p. 223*8 Ἐν ᾧ γὰρ τὸ νῦν, καὶ ἡ τοῦ νῦν ἀπόστασις. 18*

Πῶς τοῦ νῦν ἐν χρόνῳ ὄντος καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν 10
χρόνῳ ἐστί, διὰ τούτων κατασκευάζει· ἐπειδὴ, φησίν, ἐν ᾧ ἐστί τὸ νῦν,
καὶ ἡ διάστασις ἢ ἀπὸ τοῦ νῦν ἄν εἴη· τὸ γὰρ διεστηχὸς τοῦ νῦν, χρόνῳ
5 αὐτοῦ διεστήχεν· ὥστε εἰ τὸ μὲν πρότερον καὶ ὕστερον κατὰ τὴν πρὸς τὸ
νῦν ἀπόστασιν κρίνεται, ἡ δὲ τοῦ νῦν ἀπόστασις ἐν χρόνῳ, διότι καὶ τὸ
νῦν, καὶ τὸ πρότερον ἄρα καὶ τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἄν εἴη.

p. 223*8 Ἐναντίως δὲ λέγεται τὸ πρότερον κατὰ τε τὸν παρελη-
λυθότα καὶ τὸν μέλλοντα χρόνον.

10 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον κατὰ τὴν πρὸς τὸ νῦν 17
ἀπόστασιν κρίνεται, ἀόριστον δὲ τοῦτο ἦν (οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς τὸ ἀφεστηχὸς
τοῦ νῦν ἐστὶν εἰπεῖν ἢ ἐγγυτέρῳ ἢ πορρωτέρῳ· ἄλλως γὰρ τοῦτό ἐστὶν
ἐπὶ τε τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου), διὰ τοῦτο αὐτὸ τοῦτο
διορίζεται.

15 p. 223*13 Ὅστε ἐπεὶ τὸ μὲν πρότερον ἐν χρόνῳ, πάσῃ δὲ ἀκο- 20
λουθεῖ κινήσει τὸ πρότερον.

Συνάγει νῦν τὰς κυριωτάτας τοῦ συλλογισμοῦ προτάσεις ἐν συντόμῳ·
ἐν πάσῃ κινήσει, φησί, τὸ πρότερον ἐστί καὶ τὸ ὕστερον, τὸ πρότερον καὶ
τὸ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἐστί, πᾶσα ἄρα κίνησις ἐν χρόνῳ ἐστίν.

20 p. 223*16 Ἄξιον δὲ ἐπισκέψεως καὶ πῶς ποτε ἔχει ὁ χρόνος πρὸς
τὴν ψυχὴν.

Ἐντεῦθεν τὰς εἰρημένας ἀπορίας ἐκτίθεται. 20

p. 223*17 Καὶ διὰ τί ἐν παντὶ δοκεῖ εἶναι χρόνος.

Ἡ δευτέρα ἀπορία αὕτη.

2 τοῦ] τὸ K, qui mox τὸ (ante ὕστερον) om. 4 διεστηχὸς τὸ νῦν K 5 τὸ
ἕστερον M 7 τὸ (ante ὕστερον) om. G 8. 9 τὸ πρότερον—χρόνον om. K
) καὶ τὸν μέλλοντα χρόνων (sic) M: χρόνον καὶ τὸν μέλλοντα (cf. p. 769,19) t, at cf.
Arist. cod. E 11 ἀπλῶς ἐστί Gt, qui mox ἐστὶν om. 12 τὸ νῦν K
13. 14 διορίζεται τοῦτο traiciunt Gt 15. 16 πάσῃ—πρότερον om. K 15 δὲ M:
i' t 20. 21 καὶ—ψυχὴν om. K 22 ἐντεῦθεν—ἐκτίθεται diductis litteris in
pso Aristotelis textu ante ἄξιον δὲ ἐπισκέψεως κτλ. exhibet G ἐκτίθεται GK M: ἀρ-
ζεται t 23 lemma om. t, qui superius (v. 15) usque ad οὐδ' ἀριθμὸς (p. 223*24)
continuerat παντὶ M: ἅπαν (cf. Aristotelis cod. H) K εἶναι χρόνος (ὁ χρόνος Ari-
stoteles praeter F(i) om. K: εἶναι δοκεῖ ὁ χρόνος in superiore lemmate dederat t

p. 223=18 Ἡ ὅτι κινήσεώς τι πάθος ἢ ἕξις ἐστίν.

18^v

Ἡ λύσις τῆς δευτέρας ἀπορίας. εἰ γὰρ τῆς κινήσεως, φησίν, ἕξις τις ἢ πάθος ἐστίν ὁ χρόνος ἀριθμὸς γε ὦν αὐτῆς, πάντα δὲ ταῦτα κινήτᾳ ἐστὶ, λέγω δὲ οὐρανὸς γῆ θάλαττα καὶ τὰ λοιπὰ, εἰκότως καὶ ὁ χρόνος 5 ἐν πᾶσιν ἐστὶ τούτοις.

p. 223=19 Ταῦτα δὲ κινήτᾳ πάντα· ἐν τόπῳ γὰρ πάντα.

"(ὅτι κινήτᾳ ἐστὶ πάντα ταῦτα, οὐρανὸς φημι γῆ θάλαττα καὶ τὰ λοιπὰ, ὀῆλον, φησίν, ὅτι καὶ ἐν τόπῳ εἰσίν, ὡς δὴ πάντως τῶν ἐν τόπῳ ὄντων, εὐθὺς καὶ κινήτῶν ὄντων. ἀμέλει, φησί, καὶ ὡς ἂν ἔχῃ ἕκαστον 10 τούτων τὸ ἐν τόπῳ εἶναι, οὕτως ἔχει καὶ τὸ κινήτῶν εἶναι· τὸ μὲν γὰρ 25 δυνάμει ἐν τόπῳ, δυνάμει ἐστὶ καὶ κινήτῶν, καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ἐν τόπῳ, ἐνεργείᾳ ἐστὶ κινήτῶν. ὁμοίως τὸ καθ' ὄλον αὐτὸ ἐν τόπῳ, καθ' ὄλον ἐστὶ καὶ κινήτῶν, καὶ τὸ κατὰ μέρη ἐν τόπῳ, κατὰ μέρη ἐστὶ καὶ κινήτῶν. τοῦτο δὲ παντελῶς ἐστὶ ψεῦδος καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν δοκούντων τῶν Ἀριστο- 15 τέλει. αἱ γοῦν σφαῖραι, αἱ ἐντὸς τῆς ἀπλανοῦς, καθ' ὄλας ἑαυτὰς οὔσαι ἐν τόπῳ ὅμως οὐ κινεῦνται καθ' ὄλας ἑαυτὰς, καὶ ἡ γῆ καθ' ὄλην ἑαυ- 20 τήν οὔσα ἐν τόπῳ ὅμως οὐ κινεῖται καθ' ὄλην ἑαυτήν· κατὰ μόρια γὰρ 40 ἀλλοιοῦται, εἰ καὶ συμβαίνει ποτὲ πᾶσαν ἀλλοιωθῆναι. ὥσπερ γὰρ καίτοι πάντων τῶν μορίων αὐτῆς γινομένων καὶ φθειρομένων, οὐ λέγεται αὐτὴ 25 καθ' ὄλην αὐτὴν φθειρῆσθαι, ἀλλὰ κατὰ μόρια, οὕτω καὶ πάντων ἀλλοι- 30 ούμένων οὐκ ἂν λεγθεῖη καθ' ὄλην ἀλλοιοῦσθαι, ἀλλὰ κατὰ μόρια. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης εἰπὼν ὅτι ὁ τόπος καὶ ἡ κίνησις ἅμα κατὰ τε δυνάμιν καὶ ἐνεργείαν, τουτέστιν εἰ δυνάμει ὁ τόπος, καὶ ἡ κίνησις 35 δυνάμει, καὶ εἰ ἐνεργείᾳ, καὶ ἡ κίνησις ἐνεργείᾳ, οὐκέτι προσέθηκε 'καὶ 45 εἰ καθ' ὄλον ὁ τόπος ἢ κατὰ μέρος, οὕτω καὶ ἡ κίνησις', ἀλλ' οἱ ἐξη- γούμενοι αὐτὸν φασιν, ἐπεὶ καὶ τὸ ἐν τόπῳ εἶναι ἢ καθ' ὄλον ἐστὶν ἢ κατὰ μέρος· ὥστε εἰ ὡς ἂν ἔχῃ τὸ ἐν τόπῳ εἶναι, οὕτως ἔχει καὶ τὸ

1 lemma habet G ἡ (sic) ἕξις ἐστίν (cf. Themist. p. 337,6) KM: ἐστὶν ἢ ἕξις G: om. hic (cf. ad p. 773,23) t: ἢ ἕξις Arist. codices (etiam G) 4 post γῆ addit καὶ M 4 et 7 θά- 5 λαττα GK M: θάλασσα t 6 lemma om. t ἐν—πάντα M: om. K 7 Ὅτι—πάντα 6 ταῦτα GK M: Ὅτι δὲ—ταῦτα πάντα t 8 πάντων M 9 φησὶν ὡς ἔχει t 10 τὸ (post τούτων) Mt: τῶ G: τῶν K καὶ τὸ] καὶ τῶ G 11 δυνάμει ἐστὶ καὶ KM: καὶ 12 δυνάμει ἐστὶ Gt καὶ τὸ GK M: τὸ δὲ t 12 κινήτικόν K: καὶ κινήτῶν M τὸ] γὰρ G 13 αὐτὸ GK 12. 13 καθ' ὄλον ἐστὶ καὶ KM: καὶ καθ' ὄλον ἐστὶ Gt 13 καὶ extremum 14 παντελῶς ψευδὲς (om. ἐστὶ) M 17 κινεῖται (ex κινεῦνται) corr. G² 18 αὐτὴν (altero loco) K 19 αὐτὴ Mt: αὐτῆ G: αὐτῆ K 20 αὐτὴν t: αὐτῆ GK M 21 ἀλλὰ κατὰ μόρια om. K 22 ὅτι ἡ κίνησις καὶ ὁ τόπος M τόπος] χρόνος Arist. libri (praeter I), at cf. Alexander ap. Simpl. p. 758,9 24. 25 προσέθηκεν, εἰ καὶ Gt 25 ἢ κατὰ μέρος, ὁ τόπος M οἱ Mt: om. GK 26 αὐτῶν K τὸ om. K ἐστὶν 27 εἶναι KM 27 εἰ GK M: om. t καὶ τὸ] καὶ τὰ M

κινητὰ εἶναι, ἔστι δὲ ἐν τόπῳ ἢ καθ' ὅλα ἢ κατὰ μόρια, ἔχει ἂν οὕτω τ 8
καὶ τὸ κινητὰ εἶναι. τοῦτο μὲν οὖν ἐν τούτοις, τὸ δὲ ὅλως τὸ ἐν τόπῳ
εὐθὺς καὶ κινητὸν εἶναι λέγειν οὐχ οὕτως ἀκουστέον ὡς τοῦ τόπου πάν-
τως κινήσεως αἰτίου γινομένου, ἀλλ' ὡς ἐπομένου πάντως τῷ ὄντι ἐν τόπῳ
5 καὶ τοῦ κινητοῦ. ἐφεξῆς δὲ τὴν δευτέραν τίθησιν ἀπορίαν καὶ ἐπιλύεται. 30

p. 223*24 Ἀριθμὸς γὰρ ἢ τὸ ἡριθμημένον ἢ τὸ ἀριθμητόν.

Ἄριθμός, φησίν, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἀριθμητὸν δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ. καὶ γὰρ εἴρηται ὅτι ὁ ἀριθμὸς διττός, | ὁ μὲν ὡς ἀριθμῶν ὁ δὲ ν 1
ὡς ἀριθμούμενος, καὶ ἑκάτερος δηλονότι ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· ἐνταῦθα
10 οὖν περὶ τοῦ ἀριθμουμένου ἀριθμοῦ φησὶν ὅτι ἢ δυνάμει ἐστὶν ἢ ἐνεργείᾳ. ὥστε τοῦ ἀριθμητοῦ ἀναιρεθέντος ἀνήρηται καὶ ὁ ἀριθμὸς, ἀναιρεῖται δὲ τὸ ἀριθμητὸν τοῦ ἀριθμοῦντος ἀνηρημένου, τοῦτο δὲ ἐστὶ τῆς ψυχῆς.

p. 223*26 Ἄλλ' ἢ τοῦτο ὅ ποτε ὄν ἐστι χρόνος, οἷον εἰ ἐνδέχεται
15 ταὶ κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς.

Ψυχῆς, φησίν, ἀναιρεθείσης συναναιρεῖται ὁ χρόνος· οὐ γὰρ οἷον τε
χρόνον εἶναι ἄνευ ψυχῆς, εἰ μὴ ἄρα τὸ τῷ χρόνῳ ὑποκείμενον, τοῦτο δὲ 5
ἐστὶν ἡ κίνησις. εἰπὼν δὲ τὸ εἰ ἐνδέχεται κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς,
ἐνδεικνύται ὅτι καὶ ἡ κίνησις ἀναιρεῖται τῆς ψυχῆς ἀνηρημένης.

20 p. 223*28 Τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν κινήσει ἐστὶ, χρόνος
δὲ ταῦτά ἐστιν ἢ ἀριθμητὰ ἐστίν.

Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι “ἀδύνατον χρόνον εἶναι ψυχῆς μὴ οὔσης, ἀλλ' ἢ
τοῦτο ὅ ποτε ὄν ἐστὶν ὁ χρόνος”, τοιούτεσι τὸ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ
(τοῦτο γὰρ αὐτὸ σημαίνει τὸ “ὅ ποτε ὄν”), ὑπόκειται δὲ τῷ χρόνῳ ἢ
25 κίνησις, τοῦτο αὐτὸ πάλιν καὶ ἐνταῦθα ἠβουλήθη κατασκευάσαι, ὅτι ὑπο-
καίμενόν ἐστὶ τῷ χρόνῳ ἢ κίνησις. τὸ γὰρ πρότερον, φησί, καὶ ὕστερον

1. 2 ἐστὶ δὲ ἐν τόπῳ ἢ καθ' ὅλα ἢ κατὰ μόρια (μέρη M), ἔχει (ἔχει K) ἂν οὕτω καὶ τὸ κινητὰ εἶναι KM: om. Gt 2 ὅλως τῷ ἐν τόπῳ εἶναι t 3. 4 παντός K 4 κινήσεως om. M 5 δευτέραν τίθησιν KM: προτέραν Gt καὶ KM:

πθίς Gt 7 δυνάμει] μεί (sic) K 12 ἀνηρημένου K: ἀναιρουμένου G
2. 13 ἐστὶν ἢ ψυχῆ t 14 lemma om. t, qui superius plenius dederat ἢ M:
j K ὁπότε M χρόνος KM: ὁ χρόνος Arist., cf. v. 23 14. 15 οἷον—ψυχῆς
d: om. K 16 ψυχῆς γὰρ φησὶν Gt 17 τὸ τῷ Mt: τῷ τῷ K: τὸ τοῦ (sic) G
ποκαίμενῳ K 19 ἀνηρημένης M: ἀνηρημένοις K: ἀναιρουμένης Gt 20. 21 ἐν-
ριθμητὰ ἐστίν om. K 22 Ἐπειδὴ Gt: ἐπεὶ δὲ K: om. M εἶναι χρόνον Arist.
j K 23 et 24 ὁπότε M 24 αὐτὸ KM: αὐτῷ fort. recte Gt 25 ὅτι τὸ Gt
16 τῷ χρόνῳ ἢ κίνησις ἐστὶ et καὶ ὕστερον φησὶν traiciunt Gt

ἐν κινήσει ἐστίν, ὁ δὲ χρόνος οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον v 1^r
 τὸ ἐν τῇ κινήσει ἢ ἀριθμητὰ ἐστίν. ὥστε εἰ ὁ χρόνος τὸ πρότερον καὶ τὸ
 ὕστερον ἐστὶ τὸ ἐν τῇ κινήσει. τοῦ προτέρου καὶ ὕστερου ἐν κινήσει ὄντος
 ὡς ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ὁ χρόνος οὕτως ἂν εἴη ἐν τῇ κινήσει.

5 p. 223^a29 Ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ ποίας κινήσεως ἀριθμὸς ἐστίν
 ὁ χρόνος.

Ἐτέραις ταῖς προτέραις ἐπισυνάπτει περὶ τοῦ χρόνου ἀπορίας, καὶ 15
 πρῶτον μὲν δεῖ εἰ κινήσεως ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ χρόνος. κινήσεως δὲ πολλὰ
 εἶδη, αὐξήσεις μείωσις ἀλλοιώσις γένεσις καὶ φθορά, ποίας ἐστὶ κινήσεως
 10 ἀριθμὸς ὁ χρόνος; καὶ φησὶν δεῖ πάσης ἐστὶ κινήσεως ἀριθμὸς, ἢ κινή-
 σεως εἰσίν. οὐ γὰρ ἢ αὐξήσις ἢ αὐξήσις μετρητικός ἐστὶν αὐτῆς ὁ χρόνος,
 οὐδὲ ἢ ἀλλοιώσις ἢ ἀλλοιώσις, ἀλλ' ἢ κινήσις ἐστὶν ἐκάστη τούτων, ταύτη
 μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου. ὥστε πάσης ἐστὶ κινήσεως μετρητικός· ὡς
 γὰρ διάστασιν ἀπλῶς ἐκάστην αὐτῶν μετρεῖ· ὥστε κατὰ τὸ κοινὸν τὸ ἐν 20
 15 αὐταῖς μετροῦνται ὑπὸ τοῦ χρόνου. οὐ κατὰ τὸ ἰδίᾳ ὑπάρχον. ταύτη
 ἐφεξῆς ἐπισυνάπτει ἐτέραν ἀπορίαν τοιαύτην· ἐπειδὴ ἔστιν ἅμα δύο κινή-
 σεως κινεῖσθαι (ἐν ταυτῇ γὰρ ἐν ᾧ τόδε τι κατὰ τόπον κινεῖται, ἐνδέχε-
 ται ἄλλο τι ἀλλοιοῦσθαι, ἢ καὶ τὸ μὲν κύκλῳ κινεῖσθαι τὸ δὲ κατ'
 εὐθείαν), πρότερον οὖν δύο οἱ χρόνοι ἐκάστης κινήσεως ὑπὸ τινος ἰδίου
 20 μετρουμένης χρόνου, ἢ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος τῶν πλειόνων κινή-
 σεων μετρητικός; φησὶν οὖν δεῖ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος τῶν ἅμα γι-
 νομένων κινήσεων μετρητικός. καὶ οὐδὲν γε ἄτοπον· ὥσπερ γὰρ ὁ ἐν τῇ 25
 ψυχῇ ἀριθμὸς εἰς ὧν καὶ ὁ αὐτὸς, οἶνον ἢ δεκάς, μετρεῖ τὰς ἕξω δεκάδας,
 οἶνον ἔκπων καὶ ἀνθρώπων καὶ λίθων καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ὥσπερ ὁ ξέστης
 25 εἰς ὧν καὶ ὁ αὐτὸς μετρεῖ καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ὕδωρ καὶ πάντα τὰ ὑγρά,
 οἷον οὐχ ἢ τοιοῦτον ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶ ταύτη μετρεῖται, ἀλλ' ἢ ποσὸν
 τί ἐστίν, οὕτως καὶ ὁ χρόνος εἰς ὧν καὶ ὁ αὐτὸς πλειόνων κινήσεων ἴσων
 τε καὶ ἅμα οὐσῶν μετρητικός ἐστὶ. καὶν τε γὰρ μὴ ἴσαι ὧσιν αἰ κινή-
 σεως, ἀλλ' ἢ μὲν μείζων ἢ δὲ ἐλάττων, καθὼ μείζων ἐστὶν ὁ ἕτερος τῶν 30
 30 χρόνων, ταύτη οὐχ ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ ἐλάττωνι, καὶν ἴσοι δὲ ὧσι μὴ ἅμα
 δέ, οὐδ' οὕτως οἱ αὐτοὶ εἰσι κατ' ἀριθμὸν, εἶδει μέντοι οἱ αὐτοὶ εἰσι

2 ἢ GK τὸ (post καὶ) om. M 4 ἐν ὑποκειμένῳ K, qui οὕτως om.
 5 lemma om. K 5. 6 ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος M: ὁ χρόνος ἀριθμὸς t, at cf. Diels ad
 Simplific. p. 761, 10 7 προτέραις] ἐτέραις K 8 πολλάκις M 9 καὶ om. M
 10 καὶ — ἀριθμὸς om. M ἐστὶ κινήσεως GK: κινήσεως ἐστὶν t 11 ἢ — ἢ]
 ἢ — ἢ KM. item v. 12 M 11 μετρητικόν t 14 ἐκάστης t 17 ἐν ταυτῇ Mt:
 ἐν αὐτῷ K: ἐνταῦθα G 18 ἀλλ' ἔτι M καὶ om. Gt 19 δύο οἱ KM: οἱ δύο
 G: δύο t 20. 21 τῶν πλειόνων — ὁ αὐτὸς χρόνος iterat G μετρητικὸς κινή-
 σεων (etiam in iteratis G) traiciunt Gt 21 ὅτι om. KM τῶν ἅμα GM: τῶν
 πλειόνων ἅμα t et, si silentio fides, K 23 et 25 εἰς ὧν καὶ ὁ αὐτὸς GKt: εἰς καὶ
 ὁ αὐτὸς ὧν M 25 καὶ (post μετρεῖ) om. Gt 29 ἐστὶν δ] ἐστὶ καὶ M
 30 ἐστὶ om. M

τῶν χρόνων καὶ οἱ μὴ ἅμα ὄντες, οἷον ἡ νῦν ἡμέρα τῇ αὔριον εἶδει v l r
ἢ αὐτῇ.

Μετὰ ταῦτα ζητεῖ ὅτι εἰ μέτρον ἐστὶ τῆς κύκλις κινήσεως ὁ χρόνος.
ἕκαστον δὲ τῶν μετρουμένων συγγενεῖ τινι μέτρῳ μετρεῖται (οἱ γὰρ δέκα
5 ἴπποι τῷ ἐνὶ ἴππῳ μετροῦνται, καὶ οἱ δέκα ἄνθρωποι ἐνὶ ἀνθρώπῳ,
ὁμοίως καὶ τὸ δεκάπηγυ ξύλον τῷ πεγχαίῳ αὐτοῦ μορίῳ μετρεῖται),
ἀνάγκη καὶ τὸν χρόνον ἀριθμητὸν ὄντα χρόνῳ τινὶ ἀριθμεῖσθαι. τίς οὖν
οὗτος ὁ χρόνος ἢ ὁ πᾶς χρόνος ἀριθμεῖται; τῆς οὖν λύσεως τούτου προ-
λαμβάνει πρῶτον μὲν ἐκεῖνο. ὅπερ ἤδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπεν, ὅτι οὐ
10 μόνον ὁ χρόνος τὴν κίνησιν μετρεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις τὸν χρόνον μετρεῖ,
καὶ ὅτι τῶν κινήσεων αἱ μὲν εἰσιν ἀνώμαλοι (οἷαί εἰσιν αἱ τῶν ἐν γενέσει
καὶ φθορᾷ), αἱ δὲ ὁμαλαί (οἷαί εἰσιν αἱ τῶν σφαιρῶν), καὶ τούτων αἱ μὲν
ταχυκίνητοι αἱ δὲ βραδυκίνητοι· ἡ μὲν γὰρ τις αὐτῶν περιάγεται ἐκ τοῦ
αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ διὰ τριάκοντα ἐτῶν, ἡ δὲ διὰ δώδεκα, ἡ δὲ δι' ἐνιαυ-
15 τοῦ, καὶ ἄλλη ἄλλως, ἡ δὲ τίς ἐστὶ πασῶν τῶν ἄλλων θάττων τε καὶ
γνωριμωτέρα, ἧτις ἐστὶν ἡ τῆς ἀπλανοῦς, δι' εἰκόσι καὶ τεσσαρῶν ὥρων
(λέγω δὴ τοῦ ἡμερονυκτίου) περιεγυμένη εἰς τὸ αὐτό. ἐπεὶ οὖν τὸ με-
τρον καὶ ἐλάχιστόν ἐστι καὶ γνώριμον, εἰκότως καὶ ὁ ὑπὸ ταύτης τῆς κι-
νήσεως ὀριζόμενος χρόνος, λέγω δὴ ἡ μία ἡμέρα (τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἡμε-
20 ρονύκτιον), τοῦτό ἐστὶ τὸ συγγενὲς τοῦ χρόνου μέτρον, ἢ ὁ πᾶς χρόνος
ἀριθμεῖται· μῆνα γάρ φαμεν τὰς λ' τῆς ἀπλανοῦς περιφοράς, ἐνιαυ-
τον δὲ τὰς τεξέ, καὶ ἀπλῶς πᾶς ὁ χρόνος τῷ πολυπλασιασμῷ τῆς ἡμέ-
ρας ἴσχει τὴν γένεσιν. ὥστε πρῶτως μὲν ὀρίζει ἡ κίνησις τὸ ἐλάχιστον
τοῦ χρόνου μέτρον, εἶτα τούτῳ ὁ πᾶς ἀριθμεῖται χρόνος. καὶ ὥσπερ
25 τὸν πῆχυν ἐμετρήσαμεν εἰς δακτυλιαῖα μεγέθη ἄλλος ἄλλως, ὁ μὲν
εἰς κβ', ἄλλος εἰς κδ', οἱ δὲ εἰς κγ', οὕτω δὴ καὶ τὸ ἡμερονύκτιον
εἰς μόρια πλείω κατετέμενον, οἷον ἡμεῖς εἰς κδ', ἄπερ ὥρας ἐκαλέσαμεν.
εἰ δὲ καὶ ταύτας ἔστι διελεῖν ἐπ' ἄπειρον, ἀλλὰ τῇ πρὸς ταύτας ἀνα-
φορᾷ, ὥσπερ καὶ τὸ ἡμιδακτυλιαῖον ἢ τρίτον ἢ δέκατον δακτύλου τῇ
30 πρὸς τὸν δάκτυλον κρίνεται ἀναφορᾷ. οὕτως οὖν καὶ τὸ ἡμιωριαῖον καὶ
τὰ λοιπὰ μόρια τῇ πρὸς τὴν ὥραν κρίνεται ἀναφορᾷ, κινήσεως μέντοι
ἄλλης ἢ ἐλάχιστης καὶ γνώριμος ἢ τῆς ἀπλανοῦς ἐστὶ περιφορά, ἧς τὸ
μέτρον ἡμέρα ἐστίν, ἣ τμηκαῦτα ἄλλος μετρεῖται χρόνος, καὶ ἑβδο-
μὰς καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸς καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ χρόνου μόρια. καὶ διὰ
35 τοῦτο, φησὶν, ἔδοξέ τισι τῶν παλαιῶν ἡ κυκλοφορία τοῦ οὐρανοῦ

ἢ αὐτοῦ scripsi: αὐτοῦ GMt: ἐαυτοῦ K   μορίῳ μετρεῖται GK: μορίῳ καταμετρεῖται M:
μετρεῖται μορίῳ t   8 ἀριθμεῖται χρόνος traic. Gt   9 ἔμπροσθεν c. 12 p. 220b 14 sq.
.1 οἷα] αἱ δὲ M   ἐν om. G   14 ἰβ' t   15 θάττων K   17 τὸ (post οὖν)
om. K   21 περιφοράς τῆς ἀπλανοῦς t   22 ὁ om. K   πολλαπλασιασμῷ Gt
23 ἴσχει τῆς ἡμέρας M   24 post μέτρον addunt ἢ ὁ πᾶς χρόνος ἀριθμεῖται Mt
οὔτο K   25 τὸν] τὸ K   26 ἄλλος KM: ὁ δὲ Gt   οἱ KM: ὁ Gt   27 κατέ-
μενον Gt   ἄσπερ M   29 τὸ δακτυλιαῖον K   δακτύλου] δακτύλιον G   34 τὰ
3 Mt: om. GK

χρόνος εἶναι, διότι ταύτη ὁρίζεται ὁ χρόνος· τὸ γὰρ τοῦ χρόνου μέτρον **v** 1° ταύτη ἀφορίζεται, καὶ πᾶσα δὲ ἄλλη κίνησις ὑπὸ ταύτης μετρεῖται, εἴπερ καὶ τὸν μετρητικὸν πάσης κινήσεως χρόνον αὕτη μετρεῖ καὶ ὁρίζει. τὸ οὖν ὀριστικὸν τοῦ χρόνου χρόνον ἐνόμισαν.

5 Ἐφεξῆς λοιπὸν καὶ τὰ ἐν τῇ κοινῇ συνηθείᾳ περὶ τοῦ χρόνου λεγόμενα ἀκόλουθα δείκνυσι τῇ παρ' αὐτοῦ εἰρημένῃ περὶ τοῦ χρόνου θεωρίᾳ. φασὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, διότι χρόνῳ **δ** μετροῦνται καὶ ὁρίζονται ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἴσχοντα, οἷον ὑγείαι νόσοι, εὐδαιμονίαι (ἀτυχίαι), πλοῦτοι πενίαι, πόλεμος εἰρήνη· ὥσπερ γὰρ κατὰ **10** τινὰ κύκλον πάντα ταῦτα ἐφ' ἑαυτὰ ἀναστρέφονται καὶ διαδέχονται ἀλλήλα. ἐπεὶ οὖν τῷ χρόνῳ ταῦτα κρίνεται, ὁ δὲ χρόνος κύκλος τις εἶναι δοκεῖ, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὰ κύκλον φασὶν εἶναι, αὐτὸν δὲ τὸν χρόνον κύκλον φασὶν εἶναι, διότι μέτρον ἐστὶ κυκλοφορίας καὶ μετρεῖται ὑπὸ τῆς κυκλοφορίας. ὥστε, φησί, τὸ λέγειν τὰ ἀνθρώπινα πράγματα εἶναι κύκλον οὐδὲν ἄλλο **10** 15 ἐστὶν ἢ λέγειν ὅτι ὁ χρόνος κύκλος τις ἐστὶ, τὸ δὲ λέγειν ὅτι ὁ χρόνος κύκλος τις ἐστὶν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ λέγειν ὅτι μετρεῖται τῇ κυκλοφορίᾳ ὁ χρόνος. εἶτα ἐπειδὴ ἔμπροσθεν, ἐν τῷ λέγειν ὅτι τῶν διαφόρων κινήσεων εἰς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος ἐστὶ μετρητικός, ἐπιστοῦτο τοῦτο ἐκ τοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν ἕνα εἶναι καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, οἷον τὴν δεκάδα, τῶν δια- **20** 20 φόρων ἀριθμητῶν μετρητικόν [εἶναι], οἷον τῶν δέκα ἵππων καὶ δέκα ἀνθρώπων, νῦν βούλεται δεῖξαι πῶς εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς μετρεῖ τὰ τῆς **15** οὐσίας διάφορα, ἅμα δὲ καὶ κανόνα ἡμῖν παραδίδωσι διακριτικόν, δι' οὗ γνωσόμεθα πότε μὲν τὰ κοινῶς ἔχοντά τι κατηγορούμενον κοινωεῖ ἀλλή- **25** 25 τοις κατ' αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ κατηγορούμενον καὶ ἀδιάφορά ἐστι κατ' ἐκεῖνο, πότε δὲ οὐκ εἰσὶν ἀδιάφορα κατὰ τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον. καὶ φησὶν ὅτι ὅταν μὲν τὰ ἔχοντα ἐν τι κατηγορούμενον ταύτῃ τῇ διαφορᾷ **10** 30 διαφέρωσιν ἀλλήλων, ἣν ἔχει πρὸς ἑαυτὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον, τότε τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον οὐκ ἐστὶν ἐν καὶ τὸ αὐτό, ὅταν δὲ μὴ δια- **20** 30 φέρωσιν ἀλλήλων τὰ κοινόν τι κατηγορούμενον ἔχοντα τῇ τοῦ κατηγορου- **30** 30 μένου διαφορᾷ, ἐν τι καὶ τὸ αὐτό ἐστὶ τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον. οἷον, φησί, τοῦ τριγώνου καὶ τοῦ κύκλου κατηγορεῖται τὸ σχῆμα, ἀλλ' ἐπειδὴ διαφέρουσιν ἀλλήλων τὸ τρίγωνον καὶ ὁ κύκλος ταύτῃ τῇ διαφορᾷ, **10** 35 καθ' ἣν διαιρεῖται καὶ τὸ κατηγορούμενον (τοῦ γὰρ σχήματος διαφοραὶ τὸ εὐθύγραμμον καὶ τὸ περιφερύγραμμον, ταύτῃ δὲ καὶ τὸ τρίγωνον τοῦ

3 αὐτὴ KM   4 ἐνομήσαμεν K   6 δείκνυσι om. Gt, sed v. 5 λοιπὸν τίθησι scripserat t   7 τὰ ἀνία (debebat ἀνία) corr. ex τὰ οὐνία, ut videtur, G, cf. ad p. 784, 10
 9 ἀτυχίαι addit t: om. GK: an δυσδαιμονίαι?   10 ταῦτα πάντα Gt   12 αὐτὰ J
 αὐτό G   φασὶν κύκλον utrobique M   13 διὸ K   15. 16 ἢ λέγειν— ἄλλο ἐστὶν
 om. M   16. 17 ὁ χρόνος om. M   17 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν Gt   18 τοῦτο om. M
 20 ἀριθμητῶν KM: ἀριθμῶν Gt   εἶναι delevit t   καὶ δέκα KM: καὶ τῶν δέκα Gt
 21 νῦν οὖν K   21. 22 τὴν οὐσαν t   22 δὲ om. M   25 ποτὲ δὲ οὐκ
 ἐστὶν K   25. 26. 29) κατηγορούμενα (sic) K   27 διαφέρωσιν t et fort. primitus M:
 διαφέρουσιν GK corr. M   ἑαυτὰ M   τὸ (post τότε) om. GK

κύκλου διαφέρει), διὰ τοῦτο τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον οὐκ ἔστι τὸ ν 1
αὐτό. εἰ γὰρ λέγεται· καὶ τὸ τρίγωνον σχῆμα καὶ ὁ κύκλος, ἀλλ' ἕτερον
καὶ ἕτερον ἐπ' ἀμφοτέρων τὸ σχῆμα· τῷ γὰρ ἐπὶ τοῦ κύκλου κατηγορου- 28
μένῃ σχήματι προστεθὲν τὸ περιφερόγραμμον καὶ τῷ ἐπὶ τοῦ τριγώνου
5 τὸ εὐθύγραμμον, τὸ μὲν εὐθύγραμμον σχῆμα τὸ δὲ περιφερόγραμμον
ἐποίησε, ταῦτα δὲ καὶ ἕτερα ἀλλήλων· εἰ μέντοι δύο τρίγωνα λάβω, τὸ
ἰσόπλευρον καὶ τὸ σκαληνόν, τούτων τὸ μὲν σχῆμα κοινῶς κατηγορούμενον
ἔν ἔστι καὶ τὸ αὐτὸ ἐπ' ἀμφοτέρων, διότι οὐ διαφέρουσιν ἀλλήλων ταῦτα
τῇ τοῦ κατηγορουμένου διαφορᾷ· διαφοραὶ μὲν γὰρ τοῦ σχήματος ὡς 30
10 σχήματος τὸ εὐθύγραμμον καὶ τὸ περιφερόγραμμον, οὐ διαφέρουσι δὲ ταύτη
ἀλλήλων τὸ ἰσόπλευρον καὶ τὸ σκαληνόν· εὐθύγραμμο γὰρ ἄμφω. τὸ μὲν
οὖν σχῆμα, ὡς εἶπον, ἔν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπ' ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, τὸ
μέντοι τρίγωνον οὐκέτι ἔν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπ' ἀμφοτέρων· διαφέρουσι
γὰρ ἀλλήλων τῇ τοῦ κατηγορουμένου διαφορᾷ, διαφοραὶ δὲ τοῦ τριγώνου
15 τὸ ἰσόπλευρον καὶ τὸ σκαληνόν, ταύταις δὲ καὶ τὰ δύο τρίγωνα διαφέ-
ρουσιν ἀλλήλων· οὐκ ἄρα ἔν καὶ ταῦτὸν τρίγωνον ἐπ' ἀμφοτέρων κατη- 35
γορεῖται. ὁ μὲν οὖν κανὼν οὗτος.

Ἄπορήσειε δ' ἂν τις πρὸς τοῦτον τὰ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους
πανταχοῦ λεγόμενα, ὅτι πῶς οὖν τὰ γένη τῶν εἰδῶν συνωνύμως κατη-
20 γορεῖται; καίτοι τὰ εἶδη διαφέρουσιν ἀλλήλων τῇ τοῦ κατηγορουμένου
διαφορᾷ. τοῦ γὰρ ζῴου τὸ μὲν λογικόν τὸ δὲ ἄλογον, ἀλλ' ὁμοῦς
ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἵππου συνωνύμως κατηγορεῖται τὸ ζῴον, ὥστε ἔν
καὶ τὸ αὐτὸ ζῴον ἐπ' ἀμφοτέρων κατηγορεῖται· ὅσον δὲ ἐπὶ τοῖς νῦν
λεγομένοις, εἰ μὴ τὸ αὐτὸ ζῴον ἀνθρώπου καὶ ἵππου κατηγορεῖται, διότι 40
25 διαφέρουσιν ἀλλήλων τῇ τοῦ κατηγορουμένου διαφορᾷ, οὐδ' ἂν συνωνύ-
μως αὐτῶν κατηγοροῖτο. ἴσως οὖν ἐνταῦθα τὰ κατηγορούμενα οὐχ ὡς
γένη ἐλάβεν, οὐδὲ ὡς ἀπλῶς καθολικώτερα καὶ ἐξηρημένα τῷ λόγῳ ἐνός
ἐκάστου τῶν ὑποκειμένων, οἷά ἐστι τὰ κοινῶς λεγόμενα ἐνυπάρχειν πᾶσι
καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς ἔχειν τὸ εἶναι, ἀλλὰ τὰ κοινὴν οὐσίαν ἔχοντα, ἰδίᾳ
30 δὲ ἐν ἐκάστῳ ὑπάρχοντα καὶ ἐν ὑποστάσει ὄντα ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα,
περὶ τοῦ ἐν ἐμοὶ ζῴου καὶ τοῦ ἐν τῷδε τῷ ἵππῳ· ταῦτα γὰρ τῷ ὄντι 45
οὐ τὰ αὐτά, τὰ μέντοι ὡς γένη λεγόμενα κατηγορεῖσθαι οὐκ ἔχει τινα
ἰδίαν ὑπαρξίν, ἀλλ' ἢ ἐπίνοια κοινόν τι θεωρήσασα ἐν πᾶσιν, ὡς ἔν τι
τοῦτο σκοπεῖ μὴ ὄν γε τῷ ὄντι ὅλως καθ' αὐτό, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπε· τὸ
35 γὰρ καθόλου, φησίν, ἢ οὐδὲν ἐστὶν ἢ ὕστερον. ἐπεὶ οὖν τὴν κοινωσίαν
ταύτην οἷον χωρίσασα τῶν λοιπῶν τῶν συνυπαρχόντων ἢ διάνοια, οἷον τὸ

3 ἐπὶ (post γὰρ) om. Gt 3. 4 κατηγορούμενον K 4 τῷ] τὸ K ἐπὶ M: om. G(K)t
6 καὶ om. Gt 7 σκαληνόν G: σκαληνές K 8 οὐ om. G 9 et 14 διαφοραὶ KM: δια-
φορὰ Gt 11 et 15 σκαληνές K 11 εὐθύγραμμον K 13 post ἀμφοτέρων addit κατη-
γορεῖται t 14 prius τοῦ om. K alterum τοῦ om. Gt 16 ἄρα t: ἄρα GK M τὸ
αὐτὸ M τὸ τρίγωνον fort. recte t 17 ὁ μὲν οὖν κανὼν οὗτος in lac. XX fere littera-
rum om. K 19 πανταχοῦ velut Topic. B 2 p. 109^b6. Δ 6 p. 127^b6 24 διὸ KM
26 κατηγορεῖτο GK 30 post ἕκαστα exciderint quaedam 31 περὶ τοῦ] παρὰ τὰ M
35 φησίν] cf. de Anima A 1 p. 402^b7 36 χωρίσασαι K τὴν διάνοιαν M

ζῷον τοῦ λογικοῦ καὶ ἀλόγου, θνητοῦ καὶ ἀθανάτου, κατ' ἐπίνοιαν αὐτὴν ν¹
καθ' αὐτὴν ἐθεώρησε μὴ ὑπάρχουσάν γε καθ' αὐτήν, καθόλου τε αὐτὴν 10
ὠνόμασε καὶ ὡς μίαν τινὰ φύσιν ἐθεώρησε, ταύτη καὶ συνωνύμως κατη-
γορεῖ τῶν λοιπῶν. εἰ μέντοι τὸ ἐνυπάρχον ἐν ἐκάστω ζῷον θεωρήσεις
5 καὶ ἐν ὑποστάσει ὄν, ἐπειδὴ τοῦτο ἢ λογικόν ἐστίν ἢ ἀλογον, οὐκ ἂν εἴη
τὸ αὐτὸ κατ' οὐσίαν τῷ ἐν ἐμοὶ τὸ ἐν ἵππῳ, τὸ μέντοι ἀνθρώπειον εἶδος
τὸ αὐτὸ ἐστὶ κατ' οὐσίαν τὸ ἐν Σωκράτει καὶ ἐν Πλάτῳ, διότι οὐδέ-
τερον αὐτῶν συμπλέκεται διαφορᾷ τινὶ χωριζούσῃ αὐτὸ τοῦ λοιποῦ. ἐν-
ταῦθα οὖν περὶ τῆς κοινῆς οὐσίας φησὶ τῆς ἐν ὑποστάσει καὶ ἐν ἐκάστω ν²
10 τῶν καθ' ἕκαστα ὄλης ὑφειστηκυίας, ὅτι ὅσα μὲν τῶν ὑποκειμένων δια-
φέρει ἀλλήλων διαφορᾷ τινὶ τοῦ κοινῶς αὐτῶν κατηγορουμένου, ἤτις δια-
φορὰ ὡς γένοι αὐτῷ ὑπάρχει, ταῦτα οὐκ εἰσὶ τὰ αὐτὰ κατὰ τὸ κατηγο-
ρούμενον, ὅσα δὲ μὴ διαφέρει ἀλλήλων ταύτῃ τῇ διαφορᾷ, ἐν τούτοις τὸ
κατηγορούμενον ἐν τί ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ κατ' οὐσίαν. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ
15 τῶν δέκα ἵππων καὶ δέκα ὄνων καὶ λίθων, ἐπειδὴ μὴ διαφέρουσιν ἀλλή- 5
λων τῇ τοῦ κατηγορουμένου διαφορᾷ (οὐ γὰρ ἐστὶν ἕτερον εἶδος δεκάδος
τὸ ἐν ἵπποις τοῦ ἐν ἀνθρώποις), διὰ τοῦτο τὸ κοινῶς αὐτοῖς ὑπάρχον καὶ
μετροῦν αὐτά, ἢ δεκάς, ἐν τί ἐστὶ καὶ τὸ αὐτό, καὶ οὐδὲν ταῦτα διαφέ-
ρουσιν ἀλλήλων κατὰ τὸ τῆς δεκάδος εἶδος. ὥστε εἰ καὶ μετροῦνται ὑπὸ
20 τῆς δεκάδος, μία δὲ καὶ ἡ αὐτὴ αὕτη ἐν πᾶσιν, ὑφ' ἐνὸς ἄρα καὶ τοῦ
αὐτοῦ τὰ διάφορα μετροῦνται, οἱ δέκα ἵπποι λέγω καὶ οἱ δέκα ἀνθρώποι
καὶ οἱ δέκα λίθοι καὶ τὰ λοιπά· ὑπὸ γὰρ τοῦ τῆς δεκάδος εἶδους, ἤτις ἐν 10
ψυχῇ πρῶτως τὸ εἶναι ἔχει, διὸ καὶ ὡς ἀριθμῷ μία λαμβάνεται τοῦ ὑπο-
κειμένου, λέγω δὴ τῆς ψυχῆς, ἐνὸς αἰεὶ καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος.

25 p. 223*30 Ἡ ὁποιασοῦν.

Ἡ λύσις τῆς προτέρας ἀπορίας, ὅτι κινήσεως ἀπλῶς ἀριθμὸς ἐστὶν
ὁ χρόνος, οὐ τῆσδε ἢ τῆσδε, ἀλλ' ἀπλῶς πάσης κινήσεως ἢ κινήσεως ἐστὶ. 15

p. 223*33 Διὸ κινήσεως ἐστὶν ἀπλῶς ἀριθμὸς συνεχοῦς, ἀλλ'
οὐ τινός.

30 Καλῶς προσέθηκε τὸ συνεχοῦς· τῆς γὰρ συνεχοῦς κινήσεως μέτρον
ἐστὶν ὁ χρόνος, εἰ μέντοι διηρημέναι εἶεν αἱ κινήσεις καὶ πλείους, οἷον
ἀλλοιώσεις καὶ αὐξήσεις καὶ φορὰ ἤγουν φοραὶ πλείους, τούτων τοῦ πλῆθους

3 ἐνόμισε M	φύσιν] φ ² M	4 ἐν om. Gt	ζῷον K	6 τῶ—τὸ ἐν KM:
τὸ—τῷ ἐν Gt	7 τὸ ἐν K: τῶ ἐν M: τῷ Gt		καὶ ἐν KM: καὶ Gt	9 περὶ
om. M	11 κοινῶς Gt	15 δέκα λίθων καὶ ὄνων M	17 τοῦ ἐν ἵπποις τὸ M	
19 μετροῦν M	20 αὐτῇ om. M	21 et 22 δέκα (ante ἀνθρωποι et ante λίθοι)		
om. M	25 lemma habet G	26 ἐστὶν ἀπλῶς ἀριθμὸς M	28 ἐστὶ post ἀριθ-	
μός traicit t, cf. Arist. libri		28. 29 ἀπλῶς—τινός om. K	30 συνεχῶς priore	
loco K	31 διηρημένα K	32 φορὰ KM: φθορὰ Gt	ἤγουν GK: ἢ t	
πλείθους t				

οὐκ ἔστι μετρητικός ὁ χρόνος, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἀριθμῷ μονάς. ὡς γὰρ τοὺς ν 2^ο
 δέκα ἵππους καὶ τοὺς δέκα λίθους οὐ μετρεῖ ὁ χρόνος, ἀλλ' ἢ μονάς, 30
 οὕτω καὶ τὰς πλείους κινήσεις ὡς πλείους οὐχ ὁ χρόνος μετρεῖ, ἀλλ' ὁ
 ἀριθμός, ἤγουν ἢ μονάς, ἐκάστην μέντοι καθ' αὐτὴν ὡς μίαν καὶ συνεχῆ
 5 ὁ χρόνος μετρεῖ, τὸ πρότερον αὐτῆς καὶ τὸ ὕστερον μετρῶν.

p. 223^b1 'Ἄλλ' ἔστι νῦν κεκινῆσθαι καὶ ἄλλο.

'Ἐντεῦθεν ἢ δευτέρα ἀπορία, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἄλλου τινὸς κί- 30
 νουμένου ἐνδέχεται καὶ ἄλλο τι κινεῖσθαι· ἐκατέρας οὖν κινήσεως ἀριθμὸς
 ὁ χρόνος. ἀρα οὖν, φησίν, ἐκατέρας κινήσεως ἕτερος ὁ χρόνος ἐστί, καὶ
 10 τῶν δύο κινήσεων δύο καὶ ἴσοι ἅμα χρόνοι ἔσονται ἢ οὐ; καὶ ἐπιλύεται,
 ὅτι εἷς ἐστί χρόνος τῶν ἴσων καὶ ἅμα γινομένων κινήσεων μετρητικός.

p. 223^b4 Εἰ γὰρ εἶεν κύνες, οἱ δὲ ἵπποι, ἐκατέροι δὲ ἑπτὰ, ὁ 30
 αὐτὸς ἀριθμός.

Τοῦτο παραδείγμα ἐστὶ πῶς τὸ αὐτὸ μέτρον πλείονων ἐστὶν ἅμα με-
 15 τρητικὸν ἴσων ὄντων· ὥσπερ οὖν τῶν ζ' ἵππων καὶ τῶν ζ' κυνῶν εἷς
 καὶ ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς μετρητικός, ἢ ἑπτὰς, οὕτω καὶ τῶν ἴσων κινήσεων
 εἷς καὶ ὁ αὐτὸς χρόνος μετρητικός.

p. 223^b7 'Ἄλλ' ἢ μὲν ταχεῖα ἴσως ἢ δ' οὐ, καὶ ἢ μὲν φορὰ ἢ δὲ 30
 ἀλλοίωσις.

20 "Ὅσπερ κακῆσινα τὰ μετρούμενα οὐ τὰ αὐτὰ ἦν, ἀλλ' οἱ μὲν ἵπποι οἱ
 δὲ κύνες, τοῦ μετροῦντος ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ
 χρόνου διάφοροι αἱ κινήσεις αἱ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χρόνου μετρούμεναι καὶ τῷ
 εἶδει αὐτῷ τῆς κινήσεως καὶ τῷ τὴν μὲν θάττονα αὐτῶν εἶναι τὴν δὲ
 βραδυτέραν. ὥσπερ εἰ νοήσεις ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἵππον τε ὀξύτατα κί- 40
 25 νουμένον καὶ πρόβατον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· τῶν γὰρ κινήσεων ἀνισοταχῶν οὐ-
 σῶν ὁ μετρητικός αὐτῶν χρόνος εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ἐστίν, ἢ μία ἡμέρα.

3 οὐχ ὁ] οὐ M 6 κεκινῆσθαι t: κεκινεῖσθαι K: καὶ κινεῖσθαι (Simplic. p. 763,30) M,
 cf. Arist. libri ἄλλα Arist. (sed ἄλλο me teste GF¹ corr. F, ἄλλως F²), at cf. Philop.
 p. 776,18. Simplic. l. c. 7 ἢ δευτέρα KM: οὖν ἢ Gt 8 τι οὐκ ἐν M 9 ὁ
 prius om. Gt, alterum om. K 10 ἅμα ἔσονται χρόνοι ἴσοι M 12 δὲ utrobique
 K: δ' Mt 15 τῶν ἑπτὰ priore loco G, altero loco GM 16 ἢ ἑπτὰς Kt: ὁ ἑπτὰ
 M: ἑπτὰς G 18. 19 ἢ δ' οὐ—ἀλλοίωσις om. K 18 δὲ M: δ' t 21 οὕτω t
 23 αὐτῷ KM: οὕτω G: om. t αὐτῶν om. M 24 ὥσπερ ἐνοήσεις G
 25 (οἶον) ἐν? τῶν γὰρ κινήσεων KM: καὶ διατοῦτο (cf. p. 782,1) Gt ἀνισοτά-
 χων K 26 εἷς ἐστί καὶ ὁ αὐτὸς t ἢ μία ἡμέρα Gt: ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ KM

p. 223^b10 Καὶ διὰ τοῦτο αἱ μὲν κινήσεις ἕτεραι καὶ χωρὶς, ὁ δὲ ν^θ
 χρόνος πανταχοῦ ὁ αὐτός, ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς εἰς καὶ ὁ αὐτὸς
 πανταχοῦ ὁ τῶν ἴσων καὶ ἄμα.

Ἐπειδὴ τῶν ἄμα καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γινομένων κινήσεων με- 45
 5 τρητικός ἐστὶν ὁ χρόνος, ἐνδέχεται δὲ ἐν ταύτῃ καὶ ἐν γῆ καὶ ἐν οὐρανῷ
 καὶ πανταχοῦ κινεῖσθαι τι, διὰ τοῦτο συμβαίνει πανταχοῦ μὲν εἶναι τὸν
 χρόνον ἕνα ὄντα καὶ τὸν αὐτόν, τὰ δὲ μετρούμενα ὑπ' αὐτοῦ κεχωρισμένα
 ἀλλήλων εἶναι, ἐπειδὴ καὶ τῶν πανταχοῦ ἴσων κατ' ἀριθμὸν εἰς καὶ ὁ
 αὐτὸς ἀριθμὸς μετρητικός ἐστίν.

10 p. 223^b12 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶ φορὰ καὶ ταύτης ἢ κύκλω, ἀριθμεῖται
 δ' ἕκαστον ἐνὶ συγγενεῖ.

Ἐτέρα ἀπορία, ὅτι εἰ ἕκαστον ὑπὸ τινος συγγενοῦς μέτρου μετρεῖται, 46
 τίς ὁ χρόνος συγγενεῖ μέτρῳ μετρεῖται; ἔστι δὲ ἡ συνέχεια τοῦ λόγου
 τοιαύτη· ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἡ φορὰ καὶ ταύτης ἢ κύκλω, μετρεῖται δὲ ἕκαστον
 15 ὑπὸ ἐνὸς τινος συγγενοῦς τοῦ ἐλαχίστου, οἷον οἱ δέκα ἴπποι τῷ ἐνὶ ἴππῳ
 τὸ ἑκατοντάπηχυ ξύλον τῷ | πηχυαίῳ ξύλῳ, οὕτως οὖν ἀνάγκη καὶ τὸν ν^θ
 χρόνον μέτρον ὄντα κινήσεως συγγενεῖ τινι μετρεῖσθαι καὶ ἐλαχίστῳ. ἐπεὶ
 οὖν ἐστὶν ἡ κυκλοφορία ἐλαχίστόν τι μέτρον κινήσεως, μετρεῖται δὲ οὐ
 20 μόνον ἡ κίνησις ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινήσεως,
 δῆλον ὅτι ὁ ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης κινήσεως μετρούμενος χρόνος, οὗτος ἂν
 εἴη συγγενὲς μέτρον τοῦ ὅλου χρόνου. ἔστι δὲ οὗτος τὸ ἡμερονύκτιον·
 τούτῳ γὰρ μετρεῖται καὶ ἐβδομάς καὶ μὴν καὶ ἐνιαυτὸς καὶ πᾶς χρόνος. 47
 μετρεῖται δὲ ἕκαστον ἐνὶ τινι συγγενεῖ· κἂν γὰρ πάντως καὶ ὑπὸ
 ἀνομογενοῦς πρώτως ἕκαστον μετρεῖται, ἀλλ' οὖν καὶ ὑπὸ ὁμογενοῦς πάντως
 25 μετρεῖται, ὃ πρώτως ὑπὸ τοῦ ἀνομογενοῦς μετρεῖται.

p. 223^b16 Τοῦτο δ' ἐστίν, ὅτι τῆς ὀρισμένης κινήσεως χρόνῳ
 μετρεῖται τῆς τε κινήσεως τὸ ποσὸν καὶ τοῦ χρόνου.

Πῶς ἀντιμετροῦσιν ἀλλήλα ἡ κίνησις καὶ ὁ χρόνος λέγει. διότι, φησὶν, 10

2. 3 lemmatis verba ὅτι—ἄμα habet G: iterum ad Philoponi explanationem trahit t, qui
 in lemmate εἰς καὶ πανταχοῦ ὁ αὐτός traicit καὶ ὁ αὐτός—ἄμα om. K 4 κινήσεων
 om. M 5 δὲ et ἐν (ante οὐρανῷ) om. K 6 μὲν om. M 8 τῶν ἴσων κατ' ἀριθμὸν
 πανταχοῦ? 10 δὲ KM: δ' t 10. 11 καὶ—συγγενεῖ om. K 11 ἐνὶ (cf. Arist. cod. E)
 M: ἐνὶ τινι (cf. v. 23. p. 777,4 sqq.) t 13 μέτρῳ KM: χρόνῳ Gt 16. 17 οὕτως—
 ἐλαχίστῳ iterat M 18 ἐστίν om. Gt τι om. M 23 μετρεῖται] sic GKMt κἂν K:
 κἂν M: καὶ G: εἰ t 24 ἀνομοιογενοῦς et ἀνομογενοῦς (pro ὁμογενοῦς) M πάντως KM:
 πρώτως (πρώτως ἐλάχιστον G) Gt 25 μετρεῖται (post ἀνομογενοῦς) om. K 26 Τοῦτο δ'
 ἐστίν om. K τῆς KM: ὑπὸ τῆς t, sed praepositionem neque Alexander in suo Aristotele
 invenerat, neque Simplicius (p. 769,15 sqq.) in omnibus libris

ἡ ὑπὸ τοῦ χρόνου πρώτως ὀρισθεῖσα κίνησις, αὕτη καὶ τῆς πάσης ἐστὶ ν 2^v
κινήσεως μέτρον καὶ τοῦ χρόνου· ὁ γὰρ ὑπὸ ταύτης ὀριζόμενος χρόνος
μέτρον ἐστὶ τοῦ παντὸς χρόνου. εἰ τοίνυν ἡ ὑπὸ τοῦ χρόνου ὀρισθεῖσα
κίνησις, αὕτη καὶ τῆς κινήσεως ἐστὶ μέτρον καὶ τοῦ χρόνου, ὀτλον δτι
5 ἀντιμετροῦνται ὑπ' ἀλλήλων ὃ τε χρόνος καὶ ἡ κίνησις.

p. 223^b18 Εἰ οὖν τὸ πρῶτον μέτρον πάντων τῶν συγγενῶν, ἡ
κυκλοφορία ἢ ὁμαλῆς μέτρον μάλιστα.

Εἰ ἐν ἐκάστῳ, φησί, τὸ πρῶτον, τοῦτο μέτρον ἐστὶ τῶν συγγενῶν, 15
ἐστὶ δὲ καὶ τῆς κινήσεως ἢ πρωτίστη ἢ κυκλοφορία ἢ ὁμαλῆς, αὕτη ἂν
10 εἴη μάλιστα τοῦ χρόνου μέτρον· ὑπὸ ταύτης γὰρ ὀρίζεται ὁ πρῶτος χρό-
νος, ὃς μέτρον ἐστὶ παντὸς τοῦ χρόνου.

p. 223^b19 Ὅτι ἀριθμὸς ὁ ταύτης γνωριμώτατος.

Δύο αἰτίας φησὶν εἶναι, ἐξ ὧν δείκνυται ἡ τῆς ἀπλανοῦς περιφορᾶ 20
μέτρον οὕσα τῶν ἄλλων πασῶν. δεῖ γὰρ τὸ μέτρον καὶ ἐλάχιστον εἶναι
15 καὶ γνωριμώτατον, ἀμφοτέρω δὲ ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας τῆς ἀπλανοῦς· καὶ
γὰρ ἐλαχίστη πασῶν καὶ γνωριμωτάτη μάλιστα· ἡ γὰρ ταύτης περιφορᾶ
τὸ ἡμερονύκτιόν ἐστιν, ὅπερ πᾶσιν ἐστὶ γνωριμώτατον. τὸ δὲ ὁμαλὸν ἔχει,
ἀλλ' οὐ μόνη· τοῦτο γὰρ ἴδιόν ἐστὶ πάσης περιφορᾶς, τὸ δὲ ἐλάχιστον
καὶ τὸ γνώριμον ταύτης μάλιστα.

20 p. 223^b21 Διὸ καὶ δοκεῖ ὁ χρόνος εἶναι ἡ τῆς σφαίρας κίνησις. 25

Διὰ τοῦτο, φησί, διότι τῇ κυκλοφορίᾳ τῆς ἀπλανοῦς μετροῦνται αἱ
ἄλλαι πᾶσαι κινήσεις κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, διὰ τοῦτο καὶ ἔδοξε τοῖς
παλαιοῖς αὐτὸ τοῦτο εἶναι ὁ χρόνος ἢ κυκλοφορία τῆς σφαίρας· ἐπεὶ γὰρ
ταύτη μετρεῖται ὁ χρόνος, αὐτὸ τοῦτο εἶναι τὸν χρόνον ὑπενόησαν.

25 p. 223^b23 Διὰ δὲ τοῦτο καὶ τὸ εἰωθὸς λέγεσθαι συμβαίνει· φασὶ 30
γὰρ κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα.

Ὅτι καὶ ἡ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων συνήθεια τοῦτο πιστοῦται, ὅτι μέ-
τρον ἐστὶ καὶ τοῦ χρόνου καὶ πάσης κινήσεως ἢ κυκλοφορίας· διὰ τοῦτο

1 et 4 αὕτη KM   1. 2 ἐστὶ (?) κινήσεως ἐστὶ K   4 τὸν χρόνον K   6. 7 πάν-
των — μάλιστα om. K   8 φησί om. K   9 αὕτη M   11 τοῦ παντὸς χρό-
νου t   12 lemma habet G   ἀριθμὸς ὁ GKΜ: ὁ ἀριθμὸς t: ὁ ἀριθμὸς ὁ Arist.,
it cf. Arist. cod. E. Simplic. p. 768,26   γνωριμώτατος t   15 δὲ ἐστὶν ἐπὶ t
κυκλοφορίας t   17 τὸ δὲ GKΜ: εἰ δὲ καὶ τὸ t   19 γνώριμον KM: γνωριμώτατον
It, at cf. p. 777,18. 32   20 ἢ τῆς σφαίρας κίνησις om. K   21 *1α τοῦτο οὖν
ρησι K   25. 26 καὶ — πράγματα om. K

γάρ φασι τὰ ἀνθρώπινα κύκλον, διότι ὑπὸ χρόνου μετρεῖται, τὸν δὲ χρόνον ν 2^ο
κύκλον εἶναι, διότι μέτρον ἐστὶ τῆς κύκλου κινήσεως.

p. 223^b25 Καὶ τῶν ἄλλων τῶν κίνησιν ἐχόντων φυσικῆν.

Τουτέστι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν γινομένων καὶ φθιρομένων κύκλον 5
εἶναι φασι, φυτῶν ζώων μεταλλῶν καὶ τῶν λοιπῶν.

p. 223^b26 Τοῦτο δὲ ὅτι πάντα ταῦτα χρόνῳ κρίνεται.

Διὰ τοῦτο, φησί, τὰ ἀνθρώπινα πράγματα κύκλον λέγουσι, διότι πάντα 10
χρόνῳ κρίνεται, τουτέστιν ἐν χρόνῳ γίνονται καὶ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου
ἀρχὴν ὑπ' αὐτοῦ λαμβάνοντα καὶ τέλος, ὁ δὲ χρόνος, φησί, κύκλος δοκεῖ
10 εἶναι, ὥστε εἰ τὰ ἀνθρώπινα ἐν χρόνῳ, ὁ δὲ χρόνος κύκλος τις, καὶ τὰ
ἀνθρώπινα ἄρα κύκλος τις ἂν εἴη. ὁ δὲ χρόνος κύκλος τις δοκεῖ εἶναι,
διότι κύκλου τινὸς καὶ περιφορᾶς μέτρον ἐστὶ, καὶ αὐτὸς δὲ ὑπ' αὐτῆς
μετρεῖται· ἐπεὶ οὖν τὸ μετροῦν τὸν χρόνον κύκλος τις ἐστὶ, καὶ ὁ χρόνος
κύκλος τις εἶναι νομίζεται.

15 p. 223^b33 Παρὰ γὰρ τὸ μετροῦν οὐδὲν ἄλλο παρεμφαίνεται τὸ 4^ο
μετρούμενον, ἀλλ' ἢ πλείω μέτρα τὸ ὅλον.

Ὅτι εὐλόγως τῆς κυκλοφορίας μέτρον οὔσης τοῦ χρόνου καὶ ὁ χρόνος
κύκλος τις εἶναι δοκεῖ, διὰ τούτων κατασκευάζεται. οὐδὲν γὰρ ἄλλο, φησί,
δοκεῖ εἶναι τὸ μετρούμενον ἢ πολλακίς τὸ αὐτὸ μέτρον· τὸ γὰρ ἑκατον-
20 τάπηχου ξύλον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ πολλακίς ὁ πήχυς, καὶ τὰ δέκα οὐδὲν
ἄλλο ἐστὶν ἢ πολλακίς τὸ ἕν, μέτρον δὲ τοῦ ἀριθμοῦ ἢ μονάς. οὕτως
οὖν καὶ εἰ τοῦ χρόνου μέτρον ἢ κυκλοφορία, οὐδὲν ἄλλο ἂν εἴη ὁ
χρόνος ἢ πολλαὶ κυκλοφορίαι, εἰ δὲ τοῦτο. καλῶς ἄρα κύκλον εἶναι τὸν 30
χρόνον φασί.

25 p. 224^a2 Λέγεται δὲ ὀρθῶς καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς μὲν ὁ αὐτὸς ὁ ἐκ
τῶν προβάτων καὶ τῶν κυνῶν, εἰ ἴσος ἑκάτερος, δεκάς δὲ οὐχ
ἢ αὐτῇ οὐδὲ δέκα τὰ αὐτά.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ δεικνύναι ὅτι ὁ χρόνος ὁ ἅμα πανταχοῦ εἰς ἐστὶ καὶ

1 τοῦ χρόνου t 2 ὅτι μέτρον K 3 κίνησιν—φυσικῆν om. K 5 μετ' ἄλλων K
6 πάντα ταῦτα KM: ταῦτα πάντα τῶν t Arist. 7 φασί K 8 κρίνεται Mt: κινεῖται GK
γίνεται KM: γάρ compend. (i: εἰσι t 10 εἰ τὰ οὐνία (h. e. οὐράνια) G 13 οὖν om. Gt
13. 14 κύκλος—νομίζεται om. K 13 τις ἐστὶ M: ἐστὶ (it 14 κύκλος τις GM: 1
κύκλος t 15 lemma om. K μετροῦν M et Arist. cod. F: μέτρον t 17 μέτρον? 2
cf. p. 715.2 al. 20. 21 ἢ πολλακίς—ἐστὶν om. K 21 τὸ ἕν μέτρον, μέτρον δὲ K 23 ἄρ 3
ὅτι K 25 δ' M 25. 27 ὁ ἀριθμὸς—αὐτά om. K 25 ἐκ M: om. t Arist.: num καὶ?
27 δέκα τὰ αὐτά M: δὲ κατὰ αὐτά t 28 ὁ (ante ἅμα) om. Kt ἐστὶ om. M

ὁ αὐτὸς ὁ πάσης κινήσεως μετρητικός, ἐχρήσατο παραδείγματι τῷ ἐπὶ τῶν ν 2^v
 ἀριθμῶν, ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς εἰς ὧν καὶ ὁ αὐτός, οἷον ὁ ζ', μετρεῖ τοὺς ζ' |
 ἵππους καὶ τοὺς ζ' κύνους καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ τῷ ἴσῳ ἀριθμῷ περιεχό- ν 3^r
 μενα, τοῦτο νῦν ὅτι οὕτως ἔχει βρούλεται δεῖξαι, ἅμα δὲ καὶ ὃν προεί-
 5 ρηκα παραδίδῳσι κανόνα, πότε τὸ κοινῶς τινων κατηγορούμενον ἔν ἐστι
 καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ πάντων, πότε δὲ οὐχ ἔν. ἔστιν οὖν, φησίν, ἀληθὲς τὸ
 λέγειν ὅτι ὁ μὲν ἀριθμὸς ὁ τῶν προβάτων καὶ ἵππων ὁ τούτων μετρη-
 τικός, εἰ ἴσα εἶη τὰ μετρούμενα, οἷον οἱ ἵπποι καὶ τὰ πρόβατα, εἰς
 ἐστι καὶ ὁ αὐτός, ἢ μέντοι δεκάς, φησίν, οὐχ ἢ αὐτῇ, δεκάδα λέγων ἦδη 5
 10 τὸν μετὰ τοῦ ὑποκειμένου ἀριθμὸν, διὸ καὶ σαφέστερον ποιῶν ἐπήγαγεν
 οὐδὲ δέκα τὰ αὐτά, οἷον ζῶα ἢ ἀπλῶς σώματα.

p. 224*4 Ὡσπερ οὐδὲ τρίγωνα τὰ αὐτὰ τὸ ἰσόπλευρον καὶ τὸ
 σκαληνές.

Οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν τοῦ τριγώνου ὄρισμὸν ἐπιδέχονται. οὕτως οὖν οὐδὲ
 15 οἱ δέκα ἵπποι τοῖς δέκα προβάτοις οἱ αὐτοί.

p. 224*5 Καίτοι σχῆμά γε τὸ αὐτό, ὅτι τρίγωνα ἄμφω. 10

Τοῦ γὰρ σχήματος τὸ μὲν εὐθύγραμμον τὸ δὲ περιφερές * * * ὡς
 ἄμφω εὐθύγραμμοι· τρίγωνα γὰρ ἄμφω τὸν αὐτὸν τοῦ εὐθυγράμμου σχή-
 ματος ὄρισμὸν ἐπιδέχονται.

20 p. 224*6 Ταῦτόν γὰρ λέγεται οὐ μὴ διαφέρει διαφορᾷ, ἀλλ' οὐχί
 οὐ διαφέρει.

Ἐπὶ τὸν καθολικὸν ἀναβαίνει λόγον παραδιδούς κανόνα, τίνα μὲν 15
 ἐστὶν ἅπερ τὰ αὐτὰ ἐστὶ κατὰ τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον, τίνα δὲ
 οὐ τὰ αὐτά. ταῦτά οὖν λέγεται, ὅταν μὴ διαφέρῃ ἀλλήλων διαφορᾷ τινι
 25 τοῦ κατηγορουμένου, ὡσπερ διαφέρει διαφορᾷ τριγώνου τὸ ἰσόπλευρον καὶ
 τὸ σκαληνές, διὸ οὐ τὰ αὐτὰ τὰ τρίγωνα, ὡς μέντοι σχῆμα, οὐ διαφέρει
 τῇ τοῦ κατηγορουμένου διαφορᾷ· εὐθύγραμμοι γὰρ ἄμφω. διὰ τοῦτο οὖν
 ὡς μὲν σχήματα τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἄμφω, τὸ ἰσόπλευρον καὶ τὸ σκαληνές, ὡς
 μέντοι τρίγωνα οὐ τὰ αὐτά· διαφέρει γὰρ τριγώνου διαφορᾷ. 20

3 τῷ om. Gt 4. 5 προείρηκα p. 778, 22 5 κοινῶν τινῶν κατηγορουμένων K 6 ποτὲ
 δὲ M 7 καὶ τῶν ἵππων K 8 οἱ ἵπποι καὶ τὰ πρόβατα (πρόβατα om. K?), εἰς KM:
 ὄνοι, ἵπποι, καὶ εἰς Gt 13 σκαληνόν KM: σκαληνόν t 14 ἀριθμὸν G 16 σχήματά
 γε τὰ αὐτά M 17 ὡς GK: ὡστε t: equidem signavi lacunam cl. p. 779, 10 18 τρί-
 γωνων corr. K 19 ἐπιτεχόμενα t 20 λέγει K διαφορὰ K 22 Ἐπεὶ K κανόνα
 παραδιδούς Gt 23 κατηγορούμενα K 26. 28 et p. 786, 6 σκαληνόν Gt 26 διότι M
 alterum τὰ om. Kt σχήματα (cf. v. 28) Mt 28 εἰσὶν M

p. 224*9 Ἄλλ' ἐν τῇ αὐτῇ διαιρέσει καὶ μιᾷ.

v 3'

Τουτέστιν ὑπὸ τὸ αὐτὸ τῆς διαιρέσεως μόριον. τῶν γὰρ σχημάτων
τὰ μὲν εὐθύγραμμα τὰ δὲ περιφερῆ· ἄμφω οὖν τὰ τρίγωνα ὑπὸ τὰ εὐθύ-
5 γράμμα. καὶ πάλιν τῶν εὐθυγράμμων σχημάτων τὸ μὲν τρίγωνον τὸ δὲ
ἄλλο τι· ὡς μὲν οὖν σχήματα, οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλήλων τὸ ἰσόπλευρον
καὶ τὸ σκαληγές (ὑπὸ τὸ αὐτὸ γὰρ τῆς διαιρέσεως μόριον ἄμφω, τὸ εὐθύ-
γράμμον. ἀλλὰ καὶ ὡς εὐθύγραμμα τὰ αὐτά· ὑπὸ τὸ αὐτὸ γὰρ μόριον τῆς
διαίρεσεως τοῦ εὐθυγράμμου, τὸ τρίγωνον), ὡς μέντοι τρίγωνα, οὐκέτι τὰ
αὐτά· οὐ γὰρ ὑπὸ τὸ αὐτὸ μόριον τῆς διαιρέσεως τοῦ τριγώνου πίπτει,
10 ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπ' ἄλλο τὸ δὲ ὑπ' ἄλλο.

p. 224*12 Καὶ ἀριθμὸς δὲ ὁ αὐτός· οὐ γὰρ διαφέρει ἀριθμοῦ δια-
φορᾷ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἑπτὰς δὲ οὐχ ἡ αὐτή· ἐφ' ὧν γὰρ λέ-
γεται, διαφέρει.

Πιστωσάμενος τὸν καθόλου κανόνα ἐπὶ τῶν σχημάτων, ἀρμόζει λοιπὸν
15 αὐτὸν τῷ προκειμένῳ. τῶν οὖν ἑπτὰ κυνῶν καὶ ἑπτὰ ἴσπων ὁ μὲν κοινῶς
κατηγορούμενος ἀριθμὸς εἷς ἐστὶ καὶ ὁ αὐτός (οὐ γὰρ διαφέρουσιν ἀλλή-
λων ἀριθμοῦ διαφορᾷ· περιττοὶ γὰρ ἀμφοτέρω· ὥστε εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐπ'
ἀμφοτέρων ὁ ἀριθμὸς κοινῶς αὐτῶν μετρητικὸς ὑπάρχων), ὡς μέντοι
20 νοεῖται· εἰ τοίνυν διαφέρουσιν ἀλλήλων τὰ ὑποκείμενα, διαφέροιεν ἂν ἀλλή-
λων καὶ αἱ ἑπτάδες. οὕτως οὖν ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου τοῦ μετρητικοῦ
τῶν κινήσεων· οὐδὲν κωλύει εἶναι μὲν εἶναι καὶ τὸ αὐτὸ τὸν μετρητικὸν τῶν
κινήσεων χρόνον. τὰ μέντοι μετρούμενα διάφορα εἶναι.

1 καὶ μιᾷ om. K 6. 8 ἄμφω—διαίρεσεως om. t 7 ὡς εὐθύγραμμα KM: ὡς
εὐθυγράμμου G γὰρ τὸ μόριον M 8 οὐκέτι] οὐ μέντοι K 9 τοῦ om. K
11 lemmatis verba Kai—αὐτός habet G ἀριθμὸς KM: ὁ ἀριθμὸς Gt δὲ GKM:
δη t, sed δὲ Arist. cod. H οὐ] καὶ M 11. 13 διαφέρει—διαφέρει om. K

12 ἑπτὰς M: δεκάς t Arist. 15 προσκειμέ^v K κοινὸς G 18 ἀμφοτέ-
ρων t ὁ om. M κοινὸς G M 21 αἱ om. K 22 ἐν GK: ἐνα Mt
τὸ αὐτὸ G: αὐτὸ K: αὐτὸν M τὸν GMt: τὸ K 23 διαφορὰ K TFAOΞ
subscribit t

EXCERPTA EX IOANNIS PHILOPONI COMMENTARIIS
IN PHYSICORUM LIBROS V—VIII.

EXCERPTA CODICIS PARISIENSIS 1853.

IN LIBRUM V.

5 p. 224*29.

Ὡσπερ τὸ ζῷον διαιροῦμεν ποτὲ μὲν ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ ζῷου οὐσίας, λέγοντες τοῦ ζῷου τὸ μὲν λογικὸν τὸ δὲ ἄλογον, ποτὲ δὲ ἐκ τῆς διοργανώσεως, ποτὲ δὲ ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα διατρίβουσιν, οὕτως καὶ τὰ κινούμενα καὶ τὰ κινούμενα ποτὲ μὲν ἐκ τῆς οὐσίας τῶν κινήσεων (ὡς ἔταν λέγωμεν·
10 τὸ κινούμενον ἢ κατ' ἀλλοίωσιν κινεῖται, ἢ κατὰ αὔξησιν καὶ φθίσιν, ἢ κατὰ τόπον), ποτὲ δὲ κατὰ ἄλλην ἐπιδιαίρεσιν ἐκ τοῦ τρόπου τῶν κινήσεων καὶ τοῦ κυριωτέρου καὶ ἀκυροτέρου (οἷον τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκός, τὰ δὲ κατὰ μέρος, τὰ δὲ καθ' αὐτά· κυριώτερα γὰρ τὰ καθ' αὐτά κινούμενα, τὰ δὲ κατὰ μέρος ἦττον, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός τὸ ὅλον κατὰ
15 συμβεβηκός). ἐν ἐκάστη οὖν τῶν τριῶν κινήσεων, ἐν τῇ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιὸν καὶ κατὰ τόπον, τὰ τρία τμήματα τῆς ἐπιδιαίρέσεως θεωρεῖται, τὸ καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ μέρος καὶ κατὰ συμβεβηκός, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν κινουμένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν κινούντων. καὶ τὸ μὲν κατὰ μέρος κινούμενον καθ' αὐτὸ μὲν κινεῖται, οὐ πρώτως δέ, τὸ δὲ πρώτως καὶ καθ'
20 αὐτὸ καὶ πρώτως, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός οὔτε καθ' αὐτὸ οὔτε πρώτως.

p. 224b5 Οὔτε γὰρ κινεῖ οὔτε κινεῖται τὸ εἶδος.

Εἰ γὰρ μεταβάλλει ἐκ λευκοῦ εἰς μέλαν, ὥσπερ γίνεται τέως ἐν τῷ εἰς δ ἢ κίνησις, ἐπειδὴ ἀπλᾶ τὰ πάθη ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἄλλο μὲν τὴν κίνησιν, ἄλλο δὲ τὸ ὑποκείμενον τῇ κινήσει τὸ μέλαν, μετα-

3 Refertur ex cod. Paris. quem, ubi necessarium erit, nota E indicabo; de codicibus B
et F testor quae diserte adferam 6 ὥσπερ hic et saepe compendio aliunde mihi ignoto
(cf. *Mus. ital. di ant. class.* I p. 172,2) 12 ἀκυροτέρου 22 γίνεται scripsi: γὰρ

βάλλει δὲ ἐκ τοῦ λευκοῦ εἰς τὸ μέλαν, τὸ δὲ μέλαν κίνησις, εἰς κίνησιν ἔσται μεταβάλλουσα ἢ κίνησις, ὅπερ ἄλογον. διὰ τὸ αὐτὸ οὐδὲ ἐν τῷ ἔξ οὐ ἔσται ἢ κίνησις.

p. 224^b11.

5 Εἶδη μὲν, ὡς ἐπὶ γενέσεως (ἀντὶ γὰρ τῆς μεταβολῆς τῷ τῆς γενέσεως ἰνόματι κέχρηται), παράδειγμα δὲ τῶν εἰδῶν τὴν ἐπιστήμην (εἶπεν), ὡς ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς· γενέσει γὰρ (μᾶλλον) ἀναλογούσιν αἱ ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ὁδοὶ ἢ ἀλλοιώσει. ἢ εἶδη μὲν, ὡς ἐπὶ αὐξήσεως (εἰς εἶδος γάρ τι τελευτᾷ ἢ αὐξήσις), πάθη δέ, ὡς ἐπὶ ἀλλοιώσεως.

10 p. 224^b18.

Τῷ γὰρ τὸ λευκὸν εἰς δὲ μεταβάλλει νοητὸν εἶναι, κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τὸ λευκαινόμενον σῶμα εἰς νοητὸν λέγεται μεταβάλλειν.

p. 224^b27.

15 Τούτέστι τοῖς εἶδεσι ποῖς ὑφ' ἐκάστην κατηγορίαν, οἷον ἐν κουφότητι καὶ θερμότητι, ὅπερ εἰσὶν εἶδη ποιότητος. πάντων δὲ τῶν γενῶν τῶν κατηγοριῶν, τούτέστιν ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις. αἰεὶ δὲ οὐχ ὅτι γίνεται, ἀλλ' ὅτι δυνάμεθα ἐννοῆσαι ἐν ἐκάστη κατηγορίᾳ διαφόρους κατὰ συμβεβηκὸς κινήσεις.

p. 225^a14.

20 Ἀπλῶς μὲν καλεῖ τὴν τῆς οὐσίας γένεσιν (ὅλον γὰρ τότε τὸ εἶδος γίνεται τῆς μεταβολῆς περὶ τὴν ἀνεῖδον ὕλην γινομένης), τινὰ δὲ γένεσιν τὴν τῶν συμβεβηκῶν, ὅτι τὸ μὲν οὐσιῶδες εἶδος μένει. πάθος δέ τι τῶν περὶ αὐτὸ μεταβάλλει.

p. 225^a19 Τίς δὲ ἢ εἰς τὴν ἀντικειμένην ἀπόφασιν.

25 Τὸ γὰρ ἐκ λευκοῦ φθειρόμενον εἰς τὴν ἀντικειμένην ἀπόφασιν φθείρεται, τούτέστι τὸ μὴ λευκόν, ὅσπερ καὶ τὸ ἐκ μὴ λευκοῦ γινόμενον εἰς τὴν ἀντικειμένην ἀπόφασιν γίνεται, τούτέστι τὸ λευκόν.

p. 225^a20.

Τὸ μὴ ὄν. φησί, πολλαχῶς λέγεται· ἀντίκειται γὰρ τῷ ὄντι, καὶ

2 οὐδὲ scripsi: δὲ οὐ (?)   5 ἀντὶ F: αἶτιον   5, 6 γενέσεως F: κινήσεως   6 εἶπεν
addidi ex F   7 Περὶ ψυχῆς v. supra ad p. 128,30   μᾶλλον addidi ex F   8 εἶδη
scripsi: εἶδει   12 ante καὶ distinguit   26 ἐκ μὴ scripsi: μὴ, ἐκ

ὁσαυχῶς τὸ ὄν τσαυταυχῶς καὶ τὸ μὴ ὄν. τὸ δὲ ὄν ἔστιν ἐν λόγοις, ὡς λέγομεν τὸ ἀληθές ὄν, ὕπερ καλεῖ κατὰ σύνοθεις, ἔστι δὲ καὶ ἐν πράγμασι τὸ ὄν καὶ τοῦτο διχῶς· ἢ γὰρ τὴν οὐσίαν λέγομεν καὶ τὸ εἶδος, ὕπερ καὶ κυρίως ὄν ἐστίν (οἶον ἄνθρωπος, λίθος), ἢ τὸ συμβεβηκός.
5 τσαυταυχῶς ἄρα καὶ τὸ μὴ ὄν, τό τε ἐν λόγοις μὴ ὄν, ὡς τὸ ψεῦδος, καὶ τὸ ἐν πράγμασι, καὶ τοῦτο ἢ (τὸ) τῷ εἶδει ἀντικείμενον, ὕπερ ἐστὶν ἀνείθεον καὶ ἀπλῶς μὴ ὄν, ὡς ἡ ὕλη, ἢ τὸ τῷ συμβεβηκότη ἀντικείμενον, τὸ μὴ λευκὸν ἢ μὴ θερμὸν, ὕπερ πῆ μὴ ὄν ἐστίν.

p. 225^a 27 Εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα.

10 Ἐπειδὴ ἡ ὕλη καθ' αὐτὸ μὲν ὄν, κατὰ συμβεβηκός (δὲ) μὴ ὄν διὰ τὴν στέρησιν, ἥτις καθ' αὐτὸ μὴ ὄν ἐστίν, ἐμελλέν τις ἀπορεῖν· εἰ κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄν ἡ ὕλη, δῆλον ὅτι καὶ κατὰ συμβεβηκός ὄν γίνεται, ὅταν προσλαμβάνῃ τὰ εἶδη· ὥστε οὐχ ἀπλῶς ὄν γίνεται· διὰ τί οὖν μὴ λέγομεν αὐτὴν (κινεῖσθαι) εἰς γένεσιν μεταβάλλουσαν, εἴ γε τῶν καθ' αὐτὸ ὄντων ἐστί; φησὶν
15 οὖν ὅτι, εἰ καὶ κατὰ συμβεβηκός ἔχουσα τὸ μὴ ὄν ἡ ὕλη καὶ τὴν στέρησιν κατὰ συμβεβηκός εἰς τὸ ὄν μεταβάλλει, ἀλλ' ὁμῶς ἀληθές εἰπεῖν ὅτι καθ' αὐτὸ γίνεται, ἐπειδὴ ὅλως μετέχει τῆς στερήσεως, ἥτις καθ' αὐτὸ μὴ ὄν ἐστίν· τὸ γὰρ καθ' αὐτὸ τὸ οὐσιῶδες σημαίνει. ἐπειδὴ οὖν ὅλως ἐξ ἀνείθεου εἰς εἶδος μεταβάλλει, λέγοιτο ἂν καθ' αὐτὸ γίνεσθαι.

20 p. 225^b 11.

Οὐδὲ γὰρ πάντως δεῖ τῷ μεταβάλλοντι κατὰ τὰ πρὸς τι κινήσεως, ἀλλ' ἀκίνητον [μὲν] μεταβάλλει· εἰ γὰρ κινηθεῖ ὁ ἀριστερός καὶ τὸν δεξιὸν καταλάβοι τόπον τοῦ δεξιοῦ ἀκινήτου μείναντος, γέγονεν ὁ δεξιὸς ἀριστερός αὐτὸς μὴ κινηθεῖς. εἰ τοίνυν πρὸς τὸ ἀναδέεσθαι τὴν τῶν πρὸς τι
25 σχέσιν μὴ πάντως δεῖ τῷ δεχομένῳ τὴν σχέσιν κινήσεως, δῆλον ὅτι, ὅταν κινηθῇ μεταβάλλον κατὰ τὰ πρὸς τι, κατὰ συμβεβηκός κινεῖται· ὁ γὰρ κινηθεὶς ἐκ τῶν δεξιῶν ἵνα γένηται ἀριστερός τὴν μὲν κατὰ τόπον κίνησιν καθ' αὐτὸ κινεῖται, συμβέβηκε δὲ τῇ κινήσει ταύτῃ τὸ γενεσθαι αὐτὸν ἀριστερόν. ὥστε κατὰ συμβεβηκός τῷ πρὸς τι ἡ κίνησις.

30 p. 225^b 21 Ἡ τῷ ἕτερόν τι.

Ἡ τὸ ὑποκείμενον, φησὶν, οὐκ ἔστι κίνησις, ἀλλ' ἕτερόν τι· μεταβάλλει δὲ τοῦτο ἐξ ἄλλης μεταβολῆς εἰς ἕτερον εἶδος μεταβολῆς, οἶον ἐκ γενέσεως εἰς φθοράν, καὶ ὅσῳ ἂν γίνωτο, τοσούτῳ μᾶλλον φθείρωτο.

I fort. ἔστι (μὲν) 6 τὸ (post ἢ) addidi 7 τὸ τῷ scripsi: τῷ τῷ 10 δὲ addidi

14 κινεῖσθαι addidi ex F 18 αὐτὸ οὐσιῶδες 19 μεταβάλλει F: μεταβάλλοι
21. 29 cf. Alexander ap. Simpl. f. 196^v 38 sqq. 22 μὲν deleui 23 μείναντος (εἰ ex
ε corr.) 29 τῷ scripsi: τὸ

p. 225^b24.

Ἡ γὰρ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ εἰς ἀντικείμενά εἰσι μεταβολαὶ ὡδὶ ἡ ὡδί, τουτέστι κατὰ τινα τρόπον· εἰς τὰ κατὰ ἀντίφασιν γὰρ ἀντικείμενα ἡ κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν μεταβολή.

5 p. 225^b29 Ἐνδέχεται γὰρ ἡρεμεῖν.

Ἄντι τοῦ μηκέτι εἰς κίνησιν ἄλλην μεταβάλλειν, ἀλλ' εἰς εἶδος, οἷον εἰς ὑγιαν. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἡ ὑπόθεσις.

p. 225^b33 sqq.

Ἄει γὰρ τῆς ληφθείσης ἀνάγκη προϋπάρχειν ἑτέραν μεταβολήν, καὶ
10 ἔσται ἐπ' ἄπειρον ἡ πρόοδος· ἀδύνατον γὰρ τὴν δευτέραν γενέσθαι μὴ
γενομένης τῆς πρὸ αὐτῆς. καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον προιούσης τῆς προόδου,
ἐπειδὴ τὴν πρώτην λαβεῖν ἀδύνατον, οὐδὲ τὴν ἐφεξῆς λαβεῖν ἐνδέχεται,
καὶ οὕτως οὐδεμίαν, καὶ ἀναιρεθήσεται πᾶσα μεταβολή.

p. 226^a6 sqq.

15 Πᾶν τὸ κινούμενον τὴν κατ' εὐθειᾶν κίνησιν εἰ μεταβάλλει κατ' εἶδος
μεταβολῆς, καὶ κατὰ τὴν ἐναντίαν πάντως μεταβάλλειν πέφυκεν· εἰ οὖν
ἔστι, φησί, μεταβολῆς μεταβολή, κατὰ ἐναντίαν μεταβάλλει τὸ αὐτό, καὶ ὁ
γίνεται τοῦτο καὶ φθίρεται. εἰ οὖν γενέσεως γένεσις ἔστι, πάντως ἔσται
καὶ φθορὰ τῆς γενέσεως. ἐπεὶ οὖν φθίρεται ἡ γένεσις, πρὶν γενέσθαι οὐκ
20 ἂν φθαρεῖη (οὕτω γὰρ ἔστιν), οὐδὲ μετὰ τὸ γενέσθαι (οὐκέτι γὰρ ἔστιν·
ἐν γὰρ τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει πᾶσα μεταβολή). λείπεται οὖν (ἐν)
αὐτῷ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ γίνεται, ἐν τούτῳ καὶ φθίρεσθαι. ἄμα οὖν γίνεται
τι καὶ φθίρεται, ὅπερ ἀδύνατον.

p. 226^a10 Ἔτι ὅλην δεῖ ὑπεῖναι.

25 Πᾶν τὸ μεταβάλλον καὶ γινόμενόν τι ἄλλο μὲν τι ἔχει τὸ ὑποκείμενον,
ἄλλο δὲ τὸ εἰς δ ἡ μεταβολή γίνεται τῷ ὑποκειμένῳ. εἰ οὖν ἡ γένεσις
γίνεται καὶ ἡ κίνησις κινεῖται, δεῖ εἶναι ἄλλο τὸ μεταβάλλον καὶ ἄλλο τὸ
εἰς δ μεταβάλλει, τουτέστι τὸ εἶδος· ἐπὶ δὲ τῆς γινομένης γενέσεως οὐδὲν
τοιούτων ἔστιν εἰπεῖν. ὑποκείμενον δὲ λέγω οὐ τὸ ἐν ᾧ τὴν ὑπόστασιν ἡ
30 γένεσις ἢ ἡ κίνησις ἴσχει, οἷον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δ ἕτερόν

1. 2 ὡδί (corr. rec. ex ὡδη) ἢ ὡδί. cf. Aristotelis libri
18 πάντως scripsi: πάντα 21 τῷ] τὸ primitus
scripsi: ἡ 29. 30 ἡ γένεσις

6 Ἄντι τοῦ] ἄν, ut solet
ἐν (post οὖν) addidi 26

τι ὄν γίνεται κίνησις. εἰ οὖν γίνεται ἡ γένεσις, δεῖ εἶναι τι ὅπερ αὐτὸ δεχόμενόν τι γίνεται κίνησις· ἀλλ' οὐδὲν ἔστιν· οὐκ ἄρα γίνεται ἡ γένεσις.

p. 226•13.

Τουτέστι δεῖ ἐν τῇ γινομένη γενέσει ἢ κινουμένη κινήσει εἶναι μὲν 5 τι τὸ ὑποκείμενον, εἶναι δέ τι καὶ τὸ ἐξ οὗ πρὸς τῷ εἰς ὅ.

p. 226•15 Οὐ γὰρ ἔσται μάθησις.

Εἰ ἔστι γενέσεως γένεσις, καὶ μαθήσεως ἔσται μάθησις· γένεσις γάρ 10 * * * τις ἡ μάθησις. εἰ τοίνυν ἔστι γενέσεως γένεσις, καὶ μαθήσεως ἔσται γένεσις· ἡ δὲ γένεσις τῆς μαθήσεως μάθησις, ὥσπερ τῆς γενέσεως γένεσις 10 * * * ὅπερ ἀδύνατον. οὐ γὰρ τὸ μανθάνειν διὰ μαθήσεως ἡμῖν παραγίνεται· τὸ γὰρ διὰ μαθήσεως παραγινόμενον μαθητὸν ἔστι καὶ ἐπιστητὸν, ἡ δὲ μάθησις ὁδὸς ἐπὶ τὸ μαθητὸν καὶ ἐπιστητὸν.

p. 226b1.

Εἰς γὰρ τὰ μεταξὺ ὡς ἐναντία γίνεται ἡ κίνησις, τὰ δὲ μεταξὺ μᾶλ- 15 λον ἢ ἤττον πρὸς τοῖς ἐναντίοις.

p. 226b3sqq.

Τῷ γὰρ πλεονάζειν τὸ λευκὸν ἐν τῷ μεταβάλλοντι ἐκ τοῦ πλεονάζον- 20 τος ἐκλήθη λευκόν. ὅταν οὖν ἐπὶ τὸ ἤττον μεταβάλλῃ, ἐπειδὴ ἤδη τὴν τοῦ λευκοῦ ἔσχεν ἐπωνυμίαν, εἰς τὸ ἐναντίον ποιεῖται τὴν μεταβολήν, ὅταν 20 δὲ εἰς αὐτὸ ἐπιδῷ, ἐκ τοῦ ἐναντίου.

p. 226b23.

Εἰ μὲν ἄκρα λέγει τὰ μόρια, κεχωρισμένα ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ ἀλλήλων εἰσὶ τόπων, ὥστε οὐδ' ἄμα, εἰ δὲ τὰς ἐπι- 25 φανείας, ἀσώματοι αὐταὶ καὶ οὐκ ἐν τόπων, ὥστε οὐδ' ἄμα. ἡ ἄκρα μὲν λέγει τὰς ἐπιφανείας, ἄμα δὲ αὐτὰς λέγει ὑπάρχειν ἀντὶ τοῦ ἐφαρ- μόζειν· τῶν γὰρ ἀπτομένων ἐφαρμόζουσιν αἱ ἐπιφάνειαι, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ἄμα ᾔσαν.

p. 226b29.

[Πρὸς γὰρ λῆξαι τὴν ἀπήχησιν τῆς ὑπάτης φθέγγεται ἡ νεάτη.]

ὁ τῷ scripsi: τὸ 10 lacunam indicavi 14 γὰρ τὰ] γὰρ τας (compend.)
20 αὐτὸ 29 delevi; cf. p. 792,8 Πρὸς] sic, compendiose (cf. ad p. 805,23)

p. 226^b30 Ἄλλὰ τοῦ πράγματος ἐν ᾧ κινεῖται.

Δυνατὸν γὰρ διαλείποντα τοῦ πράγματος μὴ διαλείπειν τοῦ χρόνου. ὡς εἴ τις ἐν ἀδιακόπῃ χρόνῳ καὶ συνεχεῖ μετὰ τὴν ὑπάτην εὐθὺς κρούσει τὴν νεάτην παραλιπὼν τὰς μεταξὺ χορδὰς· τοῦ πράγματος γὰρ οὗτος 5 παρέλιπεν, οὐ τοῦ χρόνου. οὐχ ὑγιὲς δὲ τὸ παράδειγμα· διαλιμπάνει γὰρ καὶ τοῦ χρόνου ὁ κρούων, ἐν ὅσῳ ἄγει τὴν χεῖρα ἐκ τῆς ὑπάτης ἐπὶ τὴν νεάτην. μήποτε οὖν ἡ μὲν πληξίς διαλιμπάνει τοῦ χρόνου, ἡ δὲ ἀπήχῃσις οὐκέτι, ἀλλὰ πρὶν λῆξαι τὴν ἀπήχῃσιν τῆς ὑπάτης φθέγγεται ἡ νεάτη. διὸ εἶπεν φθέγγασθαι, καὶ οὐ κρούσαι.

10 p. 226^b34^{sq.}

Οἶον ἐφεξῆς λέγεται εἶναι πόλις πόλει, ἐὰν μὴ ἔστι μεταξὺ αὐτῶν ἀλλῆ πόλις· εἰ γὰρ καὶ κώμη εἴη καὶ ὄρη μεταξὺ, οὐδὲν κωλύει αὐτὰς ἐφεξῆς εἶναι. ἐφεξῆς δὲ λέγεται τὸ δεύτερον τῷ προτέρῳ καὶ τῇ ἀρχῇ, 15 ἡ δὲ ἀρχὴ ἡ θέσει (ὡς εἰ τῶν κίωνων τόνδε πρῶτον θώμεν, εἶτα τόνδε), ἡ εἶδει ἀντὶ τοῦ φύσει· τῇ γὰρ φύσει ἐφεξῆς ἔστι τοῦ γένους τὸ εἶδος.

p. 227^a10.

Τὸ γὰρ ἐχόμενον πλείονα προσλαβὼν οἰκειότητα συνεχὲς ἐγένετο.

p. 227^a14.

Ἐν τοῖς συγγενέσι· ταῦτα γὰρ πέφυκεν ἐνοῦσθαι ἀλλήλοις.

20 p. 227^a16^{sq.}

Τουτέστιν ἡ γόμφῳ ἢ κόλλῃ, ὅπερ ἐστὶν ἀφῆ ἤγουν προσφύσει.

p. 227^a20.

Ἄντὶ τοῦ ἐπινοῖα, οὐ τῷ χρόνῳ· τὸ γὰρ διηρημένον ποσὸν φύσει πρότερον τοῦ συνεχοῦς.

25 p. 227^a27 Ὅστ' εἰ ἔστι στιγμή καὶ μονάς.

Οἱ Πυθαγόρειοι τὴν στιγμήν λέγουσι μονάδα θέσιν ἔχουσαν, καὶ τὴν μονάδα στιγμήν ἄθετον, καὶ εἰς ταύτην φέρουσι τὴν στιγμήν τῇ μονάδι. εἰ γὰρ αἱ μὲν στιγμαὶ δύνανται ἐφαρμόζειν ἐπ' ἀλλήλας καὶ ἕν τι ποιεῖν,

1 κινεῖται] χ': 5 παρέλιπεν] immo διέλιπεν 11 ἔστι compendiose 13 τὸ
 δεύτερον] τῷ β' 14 εἰ scripsi: ἡ 26 πυθαγόρειοι 26. 27 τὴν μονάδα F:
 τὴν μὲν 28 γὰρ non sollicitandum: cf. excerpta cod. F ἀλλήλας EF: ἀλλήλαις
 Brandis. Scholl. p. 401^a6

αἱ δὲ μονάδες οὐ δύνανται, ὁῦλον δὲ οὐ ταυτόν ἐστι μινᾶς καὶ στιγμῆ· αἱ γὰρ μονάδες ἐφεξῆς μόνον εἰσίν, αἱ δὲ στιγμαὶ καὶ ἀπτεσθαι δύνανται τῆς ἀφῆς ἐνταῦθα οὐ κυρίως λεγομένης.

p. 227^b3.

5 Ὅσα γῶς, φησί, τὸ ἐν, τσαυταγῶς καὶ ἡ κίνησις.

p. 227^b4sq.

Κατὰ τὴν ποῦ κατηγορίαν. οἶον ἡ κύκλω τῆ κατ' εὐθειᾶν, ἡ δὲ ἀλλοιώσις τῆ φορᾶ ἑτερογενής· ἡ μὲν γὰρ ὑπὸ τὴν ποιότητα, ἡ δὲ ὑπὸ τὴν ποῦ. οὐ γὰρ ἔστιν ἐν τι κοινὸν γένος κινήσεως ἀπλῶς ἐπαναβεβηκῶς
10 καὶ κατηγορούμενον [μὲν] κατὰ τῶν τριῶν κινήσεων, ἀλλ' ἐκάστη γένος ἐστὶ γενικώτατον, ὡσπερ καὶ αἱ κατηγορίαι ὑφ' αἷ ἀνάγονται. ὥστε ἀπλῶς ἡ κίνησις οὐκ ἔστι γένος, ἀλλ' ὁμώνυμος φωνή.

p. 227^b17.

Ἰστέον δὲ τοῦ μὲν ἐφ' οὐ ἑτέρου ὄντος πάντως καὶ ὁ τρόπος τῆς
15 κινήσεως ἕτερός ἐστιν, ὡς ἐπὶ τῆς εὐθείας καὶ τῆς περιφερείας (ἐπὶ τούτων γὰρ καὶ ὁ τρόπος τῆς κινήσεως ἕτερος ὁ εὐθυφορικός καὶ ὁ κυκλοφορικός), ἐὰν δὲ τὸ αὐτὸ ἢ τὸ ἐφ' οὐ ἡ κίνησις, οὐ πάντως ὁ αὐτὸς τῆς κινήσεως τρόπος· ἐπὶ γὰρ τῆς εὐθείας καὶ κύλισις γένοιτ' ἂν καὶ βᾶδις εἰς αὐτό.

20 p. 227^b19.

Εἰδέναι δεῖ δὲ τὸ ἐν φ' τρία σημαίνει παρὰ Ἀριστοτέλει, τὸ εἶδος εἰς δὲ τελευτᾶ τὸ κινούμενον, καὶ τὸν τρόπον τῆς κινήσεως, καὶ τὸ ἐφ' οὐ γίνεται ἡ κίνησις, αὐτὸ τὸ μέγεθος. νῦν δὲ ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς κινήσεως τέτακται καὶ ἐπὶ τοῦ μεγέθους.

25 p. 227^b21 Ἀπλῶς δὲ μία.

Προσέθηκεν τῷ ἀριθμῷ, ἵνα σημάνη τὴν ἄτομον οὐσίαν. καλεῖ δὲ αὐτὴν μίαν τῆ οὐσία· αὕτη γὰρ μόνη ἡ κίνησις ἐν πράγμασι σύστασις ἔχουσα καὶ ὀφισταμένη, διότι καὶ ἡ οὐσία αὐθυπόστατον, ἡ μέντοι τῷ γένει ἢ τῷ εἶδει μία κίνησις τῆ ἐπινοία μόνον νοοῦνται.

30 p. 227^b28.

Ἐὰν γὰρ ὁ χρόνος εἰς ἡ καὶ συνεχής, διάφορα δὲ τὰ κινούμενα, γίνονται αἱ κινήσεις ἐχόμεναι.

10 μὲν delevi 17 fortasse ὁ αὐτὸς ὁ
βαίνει 28 ὀφισταμένοις compendiose

21 τρ[α] γ' 29 fort. ἢ <η>

σημαίνει scripsi: συμ-

p. 227^b32.

Οὐδὲ γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ τῇ βαδίσει καὶ τῇ μελάνσει ὑπόκειται· ὁ μὲν γὰρ Κορίσκος ὑπόκειται τῇ βαδίσει, ὁ δὲ λευκὸς τῇ μελάνσει. οὐ κυρίως οὖν ἐν τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, διότι συνέβη τὸν Κορίσκον
5 λευκὸν εἶναι.

p. 228^a9.

Τὰ γὰρ ἔχοντα τὰς ἕξεις σώματα βρυστά ἐστίν· ὥστε τοῦ ὑποκειμένου μὴ τοῦ αὐτοῦ ὄντος οὐδὲ αἱ ἕξεις αἱ αὐταὶ εἰσιν.

p. 228^a13.

10 Ἐὶ δύο, φησίν, ὑπάρχουσιν αἱ ἕξεις, τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν ὑπάρξει καὶ δύο καὶ αὐταὶ ἔσονται, καὶ εἰ τῷ ἀριθμῷ μία ἢ ἐνεργεια, καὶ τὴν ἕξιν ἀνάγκη μίαν εἶναι, οὐ μέντοι τῆς ἕξεως μίας οὐσης καὶ τὴν ἐνεργειαν εἶναι μίαν ἀνάγκη.

p. 228^a24.

15 Τῶν γὰρ θεῶν οὐκ ἔστι τι ἔσχατον, ὥστε οὐδὲ συνεχῆ ἡμῖν, τῶν δὲ ἐν γενέσει ἔστι πάντως πέρας, οἷον λευκάνσεως καὶ θερμάνσεως καὶ τῶν λοιπῶν. ἀλλ' εἰ καὶ ἔχουσι τὰ ἐν γενέσει πέρατα, ὁμώνυμα αὐτῶν τὰ πέρατά εἰσι τῶν γε μὴ ὁμοειδῶν, οἷον γραμμῆς καὶ βαδίσσεως. διὸ οὐδὲ
20 γενέσθαι.

p. 228^a28 Καὶ οἷον ἢ λαμπάς.

Εἰώθεσαν στοιχηθῶν δύο τμήματα λαμπάδα ἐκίερον ἔχον ἀπὸ τοῦ
πρώτου ἀρχόμενοι ἀλλήλους διαιδόναι τὴν λαμπάδα ἕκαστος τῷ συνέγγος
κατὰ τὸ οἰκίον τῆμα. ἀμειλλόμενοι ποῖον τῆμα πρότερον πρὸς τὸν
25 ἔσχατον διαβιβάζει τὴν λαμπάδα. οὐ συνεχῆς ἔν ἐν τούτοις ἢ τῆς λαμπάδος φορὰ. ὅτι οὐδὲ τὸ ὑποκείμενον συνεχές, αἱ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐχομένων, τῷ τὸν χρόνον εἶναι συνεχῆ. εἰ δὲ μὴδὲ ὁ χρόνος συνεχῆς (ἐν τῷ τῆ μεταδύσει πάντως γίνεσθαι στάσις). οὐδὲ ἐχομένων ἂν εἶναι αἱ τῆς λαμπάδος κινήσεις, ἀλλ' ἐφεξῆς.

30 p. 228^b7 sqq.

Οἷον ἐάν τις ἀρῆται λευκάνεσθαι, εἴτε πρὶν τελείως λευκινῆν, εἴτε μεταδὲ στάσις γίνεται, λέγεται μὲν ἢ μίμη στάσεως κινήσις μία. διότι

12 μιν] μιν   25 ἀρχόμενοι εἰ ἕκαστος ἀρῆται] ἀρχόμενοι εἰ ἕκαστος   27 τῷ]
τὸ   26 fort. ἀρῆται

συνεχῆς μέχρῃς ἐκεῖνου, κυρίως δὲ οὐ μία, εἴ γε σκοπὸν εἶχεν ἡ φύσις ἢ ἡ τέχνη εἰς τὸ τέλειον εἶδος ἀγαγεῖν τῆς λευκότητος.

p. 228^b9 Τίς μὲν οὖν κινήσις ἀπλῶς μία, εἴρηται· ἔτι δὲ λέγεται
μία καὶ ἡ τέλειος.

5 Ζήτει ἔμπροσθεν.

p. 228^b26 Ἐν τῷ ὄσῃ.

Παρά τὸν τρόπον τῆς κινήσεως ἀνώμαλος κινήσις γίνεται, οἷον παρά τὸ μὴ ἴσοσθενῶς τὴν ὄλην ἐξανύσαι κίνησιν, τῷ τὰ μὲν ἐν πλείονι τὰ δὲ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ τῶν μορίων κινεῖσθαι.

10 p. 228^b30 Ὅστε οὐδὲ βαρύτης καὶ κουφότης.

Βαρύτητα καὶ κουφότητα λέγει οὐ τὰς εἰδοποιούσας τῶν στοιχείων διαφοράς, οἷον πυρὸς κουφότητα καὶ [τῆς] γῆς βαρύτητα, ἀλλὰ βαρύτητα καὶ κουφότητα γῆς πρὸς γῆν, οἷον τυχὸν λίθου πρὸς γῆν. εἰς ταῦτον γὰρ φέρονται, καὶ οὐκ εἰσὶν εἰδοποιοὶ διαφοραί· πᾶσι γὰρ παρακολουθοῦσι
15 τοῖς φερομένοις ἐπὶ τὸ κάτω σώμασιν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ πυρὸς βαρὺ πῦρ τὸ ἦττον κοῦφον λέγοντες· καὶ οὐκ εἰσὶ βαρύτης καὶ κουφότης εἰδοποιοὶ τοῦ πυρὸς διαφοραί, ἀλλὰ παρακολουθήματα πᾶσι τοῖς στοιχείοις παρακολουθοῦντα.

p. 229^a3 sqq.

20 Ὅμαλή ἐστὶν ἡ ἐπ' εὐθείας γινομένη, ἀνώμαλος δὲ ἡ ἐπὶ ἕλικος, ἡ δὲ ὅμαλή ὁμοιομερῆς, ὁμοιομερῆς δὲ ἥς τὸ τυχὸν μέρος τῷ τυχόντι ἐφαρμόζει. οὐκ ἂν οὖν δύο ἐχόμενα κινήσεις μὴ οὔσαι ὁμοειδεῖς μία ἂν εἴη καὶ συνεχῆς, οἷον ἀλλοίωσις καὶ βადίσις· εἰ γὰρ αἱ ἐχόμενα καὶ μὴ ὁμοειδεῖς μία, ἔσται ποτὲ καὶ ὅμαλής, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ὁμοιομερῆς· ὁμοιο-
25 μερὲς δὲ ἐστὶν οὐ τὸ τυχὸν μόριον τῷ τυχόντι ἐφαρμόζει· ὥστε ἐφαρμόσει ποτὲ ἢ ἀλλοίωσις τῇ βადίσει, ὅπερ ἄτοπον.

p. 229^a18.

Τῷ γὰρ ὑποκειμένῳ αἱ αὐταὶ εἰσι, τῇ σχέσει καὶ τῷ ὀρισμῷ διαφέρουσαι· ἄλλως μὲν γὰρ θεωροῦμεν αὐτὴν ἐξ οὐ ἀφίσταται, καὶ ἄλλως εἰς
30 δ ἐπέιγεται, ὡς ἐπὶ κλίμακος.

p. 229^a21.

Εἰ καὶ συμβαίνει ἐπὶ τῶν κινήσεων εἰπόντα τὸ ἐξ ἐναντίου συνεπι-

5 ἔμπροσθεν] cf. p. 793,26 sqq. et excerpta cod. F 8 (ωσθεν', si recte hoc enotavi
12 τῆς delevi 16 num λέγει ἂν τις? 25 οὐ F: οὐ

p. 230^a4 Ἡ γὰρ εἰς ταῦτό κίνησις.

Ἐπειδὴ γὰρ ὄσφ τοῦ κατὰ φύσιν τόπου ἐγγίζει τὸ κινούμενον, θᾶττον κινεῖται ἅτε βροννόμενον ὑπὸ τῆς οἰκείας δλότητος, ὄσφ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν ἀφίσταται, τοσοῦτφ ἀσθενέστερον κινεῖται (οὔτω καὶ οἱ ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν 5 μεταβάλλοντες ὄσφ τῇ ὑγείᾳ πλησιάζουσι, θᾶττον κινῶνται ἐπὶ ταύτην), διὸ τὸ ἄξυτέραν οὖν εἶναι τὴν πλησιαιτέραν (τοῦ) κατὰ φύσιν κίνησιν ἡρεμίζεσθαι αὐτὴν καλεῖ, διὰ τὸ ἐπὶ ἡρεμίαν λοιπὸν ἐπέιγεσθαι. εἰ τοίνυν τῆς ὄλης κινήσεως μέρος ἐστὶ τὸ ἡρεμίζεσθαι, τὸ τόδε οὐκ ἐναντίον τῇ τοιαύτῃ ἡρεμίᾳ, ἡγουν τῇ εἰς ταῦτό· ἐπ' ἐκείνην γὰρ ἄγει. οὐδὲ ἡ ὄλη ἄρα κίνησις ἐναντίον 10 τῇ εἰς ταῦτόν ἡρεμίᾳ.

p. 230^a17 Αὕτη γὰρ ἐξ αὐτῆς.

Ἡ γὰρ φθορὰ ἐκ τῆς ἀμεταβλησίας τῆς ἐν τῷ ὄντι.

p. 230^a18 Ἡ δὲ γένεσις εἰς ἐκείνην.

Εἰς γὰρ τὴν ἐν τῷ ὄντι ἀμεταβλησίαν ὁδεύει. — Οὐκ ὄν λέγει 15 οὐ τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄν, ἀλλὰ τὴν ὄλην, καὶ διὰ τοῦτό φησιν ἀμεταβλησίαν εἶναι ἐν τῷ μὴ ὄντι, ὡς εἰ νοήσεως τὴν ὄλην μήπω εἶδος δεξαμένην.

p. 230^a26sq.

Τὸ κατὰ φύσιν διττόν, ἢ τὸ τελειωτικὸν ἢ τὸ μὴ ὑπὸ τινος ἔξωθεν 20 βίας γινόμενον. ἐνταῦθα οὖν λέγει τὸ μὴ ὑπὸ τινος ἔξωθεν βίας γινόμενον· τὸ γὰρ πῦρ οὐκ ἄν ἐπὶ τὸ κάτω κινήθει μὴ βίας τινὸς ἔξωθεν αὐτῷ γενομένης. καὶ ἐπὶ βώλου ὡσαύτως. ἡ μέντοι φθορὰ καὶ ἡ νόσος οὐχ ὑπὸ τινος ἔξωθεν βίας γίνεται, ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶν τὸ γενητὸν οὐκ αἰδίου, διότι οὐδὲ ἀπειροδύναμον, ἀνάγκη χρόνφ ἀποκαμεῖν τὴν 25 φύσιν καὶ μὴ τις ἔξωθεν βία γένηται, ἀποκαμνούσης δὲ λύσις τῆς ἁρμονίας γίνεται.

p. 230^a31 Ἄρ' οὖν καὶ γενέσεις εἰσὶ βίαιοι.

Οἱ διὰ τρυφὴν θᾶττον τοῦ ὄρισμένου χρόνου σπερμαίνοντες. εἰμαρμέναι δὲ ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸν εἶρημόν καὶ τὴν ἀκολουθίαν τῆς 30 φύσεως.

1 εἰς αὐτὸ Arist. (praeter cod. 1) 6 τοῦ addidi 24 διότι κατλ.] cf. p. 768, 19 sq.
25 fort. ἀποκαμούσης 27 εἶσιν εἶναι βίαιοι Arist. 29 εἰμαρμέναι

p. 230^b7.

Ἄντι τοῦ οὐ μόνον γενέσει.

p. 230^b10sqq.

Ταῦτα κυρίως ὑπάρχει τοῖς στοιχείοις. ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ ἢ ἐπὶ τὸ
 5 κάτω κίνησις πρώτως καὶ κυρίως τοῖς στοιχείοις ὑπάρχει, καὶ αἱ ἡρεμίαι
 ὡσαύτως. εἰ δέ τι καὶ τῶν συνθέτων ἔχει ταῦτα, οὐ κυρίως ἔχει οὔτε
 πρώτως. οἷον τὸ ξύλον εἰ λέγεται κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖσθαι ἢ
 ἡρεμεῖν, οὐ κυρίως ἂν λέγοιτο ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖσθαι ἢ ἡρεμεῖν· μετέχει
 γὰρ καὶ ἀέρος καὶ πυρός, ὧν παρὰ φύσιν ἢ ἐπὶ τὸ κάτω κίνησις. ἀλλ'
 10 οὐδὲ πρώτως ἐν τοῖς συνθέτοις αἱ τοιαῦται κινήσεις τοῖς συνθέτοις· τὸ
 γὰρ ξύλον οὐ καθὼς ξύλον ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖται, ἀλλ' ὅτι γῆς πλείονος με-
 τέχει. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

p. 230^b21 Ἔχει δ' ἀπορίαν.

Εἰ πάσης ἡρεμίας τῆς μὴ αἰδίου γένεσις ἔστιν, αὕτη δὲ ἔστι τὸ
 15 ἴσασθαι, τὸ δὲ ἴσασθαι ἔστι τὸ θᾶττον κινεῖσθαι, ἀνάγκη ἄρα καὶ ἐπὶ
 τῆς παρὰ φύσιν ἡρεμίας, εἰ ἔστιν αὐτῆς γένεσις μὴ οὔσης αἰδίου, εἶναι
 τὴν γένεσιν αὐτῆς τὸ ἴσασθαι, τουτέστι τὸ θᾶττον κινεῖσθαι· νῦν οὖν ἐπὶ
 τῶν παρὰ φύσιν τὸ ἐναντίον ὀρῶμεν (ἐγγίζοντα γὰρ τῷ παρὰ φύσιν τόπω
 βραδύτερον κινεῖται)· ὥστε, εἰ ἔστι γενητὴ ἢ παρὰ φύσιν ἡρεμία εἴπερ
 20 μὴ αἰδίου, οὐκ ἔστι δὲ ἐπ' αὐτῆς τὸ θᾶττον κινεῖσθαι, τουτέστι τὸ ἴσα-
 σθαι, τουτέστιν ἢ γένεσις τῆς ἡρεμίας, ἔσται ἄρα τι μὴ αἰετὸν ἡρεμοῦν μὴ
 γενόμενον ἡρεμοῦν, ἕπερ ἄτοπον· τὸ γὰρ μὴ αἰδίου γενητόν. πρὸς δ' φησιν
 ὅτι οὐκ ἐπὶ πάσης ἡρεμίας θεωρεῖται τὸ ἴσασθαι, τουτέστι τὸ ταχὺ κινεῖσθαι,
 25 κινούμενον· ῥώννυται γὰρ ὑπὸ τῆς οἰκείας ὀλότητος. τὸ δὲ παρὰ φύσιν
 κινούμενον, ὅσῳ τοῦ οἰκείου τόπου ἐξίσταται, ἀσθενέστερον γίνεται ἀπολει-

2 cf. Arist. cod. II 4. 12 leguntur in summo margine folii 41^r (cf. Bekker ad Arist.p. 228^b10) 6 συνθέτων scripsi: ἀθενεῖ post v. 12 sequuntur in codice:

λέξεις

κομπάζει· καυᾶται, φυσᾶ· κόμπος γὰρ τὸ φύσημα καὶ καύχημα

κομᾶν· ἀγάλλεσθαι

κομήτης· εὔτριχος

κωμήτης· γείτων· κῶμαι γὰρ αἱ ὁδοί

κῶμος· εἶδος ὀρχήσεως ἢ μέλους τινός

κωμικοὶ· οἱ κωμικοὶ χορευταί· τραγωικοὶ δὲ οἱ τραγικοὶ χορευταί· ~ οἱ ποιη-
 ται διδάσκαλοι.

ἡδεῖα

λυπηρά (cf. Arist. p. 230^b8)

19 γενητὴ F: γενητῆ

24 τῆς] τ'

πούσης αὐτὸ τῆς ὠθούσης δυνάμεως. ὥστε οὐ πάσης ἡρεμίας γένεσις ἐστὶ τὸ ἴστασθαι, τουτέστι τὸ ταχὺ κινεῖσθαι, ἀλλὰ τῆς κατὰ φύσιν.

p. 230^b26 Ἡ ὄλως εἶναι τὸ εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον.

Τὸ ἴστασθαι, φησὶν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ταχέως κινεῖσθαι, ἢ τοῦτό ἐστὶ τὸ
 5 ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον φέρεσθαι, ἢ εἰ μὴ τοῦτο (οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ
 τὸν αὐτοῦ τόπον φερόμενον ἴσταται, τουτέστι ταχέως κινεῖται), ἀμα γοῦν
 τοῦτο συμβαίνει· μόριον γάρ ἐστι τῆς ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον κινήσεως τὸ
 ἴστασθαι, τῆς δὲ ἐν τῇ παρὰ φύσιν ἡρεμίας γένεσις ἐστὶν οὐ τὸ ἴστασθαι,
 ἀλλὰ τὸ βίᾳ κινεῖσθαι.

5. 6. 7 αὐτοῦ

5 fortasse οὐδὲν

IN LIBRUM VI.

p. 231*26 Ούτε γὰρ ἐν τὰ ἔσχατα.

Εἰ γὰρ ἡ γραμμὴ συνεχῆς, συνεχές δὲ ὦν τὰ ἔσχατα ἐν, σύγκειται
ὡς ἡ γραμμὴ ἐκ στιγμῶν, ἀνάγκη τὴν στιγμὴν τὰ τ' ἔσχατα ἐν εἶναι. εἰ
5 δὲ τοῦτο, ἔξουσιν αἱ στιγμαὶ ἐκάστη τὸ μὲν ἄλλο τὸ δὲ ἄλλο, εἴπερ ἄλλο
τὸ ἔσχατον καὶ οὐ ἔστιν ἔσχατον, καὶ οὐκέτι ἔσται ἀμερῆ τὰ σημεία.

p. 231*26 sqq.

Εἰ ἐξ ἀπτόμενων στιγμῶν, φησί, συγκέσται ἡ γραμμὴ, ἐπειδὴ ἀπτό-
μενα ἦν ὦν ἅμα τὰ ἔσχατα, ἔσονται πάλιν ἔσχατα τῶν σημείων.

10 p. 231*4.

Δύο γὰρ σημεία ὅλα ὄλων ἀπτόμενα καὶ ἐφαρμόζοντα μέγεθος οὐ
ποιεῖ· εἰ δὲ δύο μέγεθος οὐ ποιοῦσιν, οὐδὲ τρία οὐδὲ μύρια· ὥστε οὐδὲ
ἐξ ἀπτόμενων στιγμῶν ἡ γραμμὴ ἔσται. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ γραμμῆς
καὶ ἐπιφανείας· ἀμερῆ γὰρ ταῦτα· ἡ γραμμὴ γὰρ ἀπλατῆς καὶ ἡ ἐπι-
15 φάνεια ἀβυσθῆς.

p. 231*5 Καὶ διαιρεῖται εἰς οὕτως διαιρετά.

Ἄξι γὰρ τὸ συνεχές εἰς συνεχῆ διαιρεῖται δυναμένα πάλιν εἰς συνεχῆ
διαιρεῖσθαι, τὸ δὲ τόπων, ὅτι ἔστι πᾶσι τῶν λόγων διαιρετά, οὐχὶ δὲ καὶ τῶ
τόπων εἶναι τὸ ἐν μελέτῃ γλυκὺ καὶ ξανθὸν λόγῳ μὲν διαιροῦνται ἀλλήλων,
20 τῶν δὲ οὐ τὸ συνεχές δ' οὐχ οὕτως, ἀλλὰ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαι-
ρετά· τῶ τόπων.

3 ἐν τῷ 26   5 ἐξ ἀπτόμενων στιγμῶν   13 ἐφαρμόζοντων   16 διαι-
ρετά· ἔσται ἄπειρα ἀπτόμενα ἔσχατα ἔσται ἄπειρα ἀπτόμενα ἔσχατα (h. e. ἔσται) ἔσται
πᾶσι   20 τὸ ἐν μελέτῃ γλυκὺ καὶ ξανθὸν λόγῳ μὲν διαιροῦνται ἀλλήλων   21 τῶν δὲ οὐχ οὕτως καὶ διαιρετά

p. 231^b23 Ἡ κίνησις ἦν ἐκινήθη.

Εἰ γὰρ τὸ $\bar{\omega}$ τὴν ὄλην κίνησιν τὴν δεξ̄ ἐπὶ τοῦ ὄλου μεγέθους τοῦ αβγ κινεῖται, καὶ τὸ μέρος τῆς κινήσεως ἐπὶ τοῦ μέρους τοῦ μεγέθους κινήθησεται· ὥστε κινήθησεται τὴν $\bar{\delta}$ κίνησιν ἐπὶ τοῦ $\bar{\alpha}$ μεγέθους. ἀλλὰ
5 μὴν πᾶσα κίνησις ἔχει τὸ πόθεν ποι· ὥστε μεριστὴ ἢ $\bar{\delta}$ κίνησις. ἀλλ' ὑπόκειται ἀμερὲς τὸ $\bar{\delta}$ μέρος τῆς κινήσεως.

p. 231^b25 Εἰ δὲ παρούσης κινήσεως.

Τὸ κινεῖσθαι ὡς σαφέστερον εἶπεν· ἡ μὲν γὰρ κίνησις αὐτὴ ἡ δύναμις ἐστὶ, τὸ δὲ κινεῖσθαι ἡ ἐνέργεια, σαφέστεραι δὲ τῶν δυνάμεων αἱ
10 ἐνέργειαι· γινώσκωμεν γὰρ τὰς δυνάμεις ἐκ τῶν ἐνεργειῶν.

p. 232^a1.

Τὴν γραμμὴν ἐφ' ἧς τὸ $\bar{\alpha}$ ἀμερῆ οὖσαν, ἥτινι ὑπάρχει ἡ $\bar{\delta}$ κίνησις, τὸ $\bar{\omega}$ ἐκινήθη.

p. 232^a2.

Ἢ δὲ ἔννοια τοιαύτη· εἰ ὑποθώμεθα τὸ $\bar{\omega}$ κινεῖσθαι ἐπὶ τῆς $\bar{\alpha}$ ἀμερῶς τὴν $\bar{\delta}$ κίνησιν, ὕστερον δὲ κεκινήσθαι, οὐκέτι ἔσται ἡ $\bar{\delta}$ κίνησις ἀμερῆς, ἀλλὰ διαιρετὴ.

p. 232^a15.

Εἰ μὲν γὰρ εἴσι κινήσεις, οὐ κινεῖται δὲ ἐν αὐτοῖς ἀλλὰ κεκίνηται, παρούσης κινήσεως οὐκ ἔσται κίνησις ἀλλ' ἡρεμία· εἰ δὲ μὴ κινήσεις, ἐκ τούτων δὲ ἡ ὄλη κίνησις, ἡ ἄρα κίνησις ἐξ οὐ κινήσεων σύγκειται, ἕπερ ἄτοπον.

p. 232^a25.

Ἦρος· θᾶττον ἐστὶ τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ μείζον κινούμενον.

25 p. 232^b5 sqq.

α'	γ	ε	θ	δ

ιβ'	ζ	κ	η	

Οὐ τὸ τυχὸν θᾶττον οὐδὲ τὸ τυχὸν βραδύτερον, ἀλλὰ τι θᾶττον καὶ τι βραδύτερον.

30 Πᾶν γὰρ θᾶττον παντὸς βραδυτέρου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ μείζον κινεῖται, οὐ πάντως δὲ ἐν τῷ ἐλάττονι ἢ μείζον ἢ ἴσον, ἀλλ' ἔτι ἐλάττον.

1 cf. Arist. 13 et 15 $\bar{\omega}$ scripsi: β
ἐλάττον scripsi: ἐν τι ἐλάττονι (compend.)

19 κινήσεις scripsi: κίνησις

31 ἔτι

p. 232^b18.

Εἰ τὴν ἴσῃν ἐν πλείονι κινεῖται τὸ βραδύτερον. τὸ ταχύτερον ἄρα ἐν ἐλάττωι τὴν ἴσῃν κινήθησεται, τῇ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ.

p. 232^b20.

- 5 Ἐἰ γὰρ πᾶσα κίνησις πόθεν ποι, ἀνάγκη πᾶσα καὶ ἐν χρόνῳ (εἶναι). εἰ γὰρ ἡ κίνησις μεταξύ ἐστιν, δ μὲν ἀπέλιπεν, παρῳγγχεν, εἰς δ δὲ ἐπέιγεται, μέλλει, ἔνθα δὲ ἐστιν, ἐνέστηχεν· ταῦτα δὲ χρόνου τμήματα· διὰ τοῦτο ἐν παντὶ χρόνῳ δύναται κινήθῃναι.

p. 233^a7 Καὶ τῷ ἀποδεδειγμένῳ χρωμένοις.

- 10 Ποίῳ τούτῳ; ὅτι τὸ θάττων ἐν ἐλάττωι χρόνῳ τὸ ἴσον οἰείσιν. τούτῳ γὰρ χρώμενοι διὰ μὲν τοῦ θάττωνος διαιροῦμεν τὸν χρόνον, ὅτι εἰ τὸ βραδύτερον τὸ τοσόνδε μέγεθος ἐν ὠριαίῳ χρόνῳ κενίχεται, τὸ θάττων ἄρα ἐν ἐλάττωι χρόνῳ τὸ αὐτὸ κινήθησεται, οἷον ἐν ἡμιωριαίῳ· ὥστε διὰ τοῦ θάττωνος ἐτμήθη ὁ χρόνος. ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τοῦ βραδύτερου τὸ μέ-
- 15 γεθος τέμεται· εἰ γὰρ ἐν τῷ ἡμιωριαίῳ τὸ θάττων πηχυαῖον μέγεθος κενίχεται. ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ βραδύτερον ἐλάττων κινήθησεται, οἷον ἡμιπηχυαῖον· ὥστε διὰ τοῦ βραδύτερου τὸ μέγεθος ἐτμήθη, λαμβανόντων ἡμῶν ὁμολογούμενον τὸ ἕδῃ δεδειγμένον, ὅτι τὸ θάττων ἐν ἐλάττωι τὸ ἴσον κινεῖται. οὐκοῦν καὶ ἔμπαλιν ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὸ βραδύτερον ἐλα-
- 20 ττον κινήθησεται. καὶ τούτων αἰεὶ λαμβανομένων ἐπ' ἄπειρον ἡ τομῇ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ μεγέθους γίνεται.

p. 233^a9 Ἀντιστρέφειν ἀληθές.

Τούτέστι μεταλαμβάνειν ἐκ τοῦ θάττωνος τὸ βραδύτερον. καὶ ἔμπαλιν.

p. 233^a13.

- 25 Οὐ μόνον, φησί, ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπιχειρημάτων δῆλόν ἐστιν ὅτι ἀντιστρέφουσιν πρὸς ἀλλήλα ὅ τε χρόνος καὶ τὸ μέγεθος, ὡς ὁπότερον ἂν εἶη συνεχές. ἐξ ἀνάγκης ἀκόλουθον καὶ τὸ λοιπὸν εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγομένων καὶ πραττομένων· λέγομεν γὰρ ὅτι ἦδε ἡ ὁδὸς ἀνύεται δι' ἡμέρας μιᾶς, τὸ δὲ ἡμισυ αὐτῆς δι' ἡμίσεως, καὶ
- 30 ἐξῆς τὸ τέταρτον αὐτῆς διὰ τετάρτου ἡμέρας.

p. 233^a21 sqq.

Ὁ Ζήμων ἀναιρῶν τὸ εἶναι κίνησιν ἐκέχρητο τοιοῦτον συλλογισμῷ·

εἰ ἔστι κίνησις, ἐνδέχεται τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελεθῆναι, ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἀδύνατον, οὐκ ἄρα ἔστι κίνησις. εἰ γὰρ κινητόν τι ἐπὶ πηχυαίου μεγέθους ἐν μιᾷ ὥρᾳ, ἐπειδὴ ἐν παντὶ μεγέθει ἄπειρά ἐστι σημεῖα, ἀνάγκη ἄρα πάντων ἀψάσθαι τῶν σημείων τοῦ μεγέθους τὸ κινούμενον· διελεύσεται ἄρα τὰ ἄπειρα ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὅπερ ἀδύνατον. φησὶν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ψευδῶς λαμβάνει ὁ Ζήνων ὅτι ἀδύνατον τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελεθῆναι· πρὸς μὲν γὰρ τὸ κατὰ τὴν ἕκτασιν ἄπειρον, εἴπερ τοῦτο ἐλάμβανεν, ἀληθές (ἀδύνατον γὰρ τὸ οὕτως ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελεθῆναι), εἰ δὲ (τὸ) τῆ διαιρέσει ἄπειρον, 10 ψεύδεται· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ χρόνος ἐπ' ἄπειρον διαιρετός * * * ἄπειρα ἐν τῷ χρόνῳ τὰ νῦν, ὥστε οὐ τοῖς πεπερασμένοις τῶν ἀπείρων ἀψεται, ἀλλὰ ἀπείροις ἀπείρων.

p. 233^b2 Τοῦτο δὲ ἦ καταμετρήσει.

Τὸ ληφθῆναι τοῦ μεγέθους μέρος, ἢ δίδειν τὸ τοῦ χρόνου μέρος, ἦ 15 καταμετρεῖ τὸ ὅλον ἢ ἐλλείπει ἢ ὑπερβάλλει· εἰ γὰρ εἷη μέγεθος πήχων ζ' καὶ ληφθῆ τι ἐξ αὐτοῦ πηχυαίου, τοῦτο ἐπτάκις καταμετρήσει τὸ ὅλον, εἰ δὲ δίπηχου ληφθῆ τὸ μέρος, τετράκις μὲν μετρήσαν τὸ ὅλον ὑπερβάλλει, τρίς δὲ ἐλλείψει. ἀλλ' εἴτε μετρεῖ εἴτε ὑπερβάλλει εἴτε καὶ ἐλλείπει, οὐδὲν διαφέρει· ἔχει γὰρ (πρὸς) τὸ ὅλον τινὰ λόγον.

20 p. 233^b21.

Τουτέστι δυνατόν ἐστί τι ταχύτερον ἄλλου εἶναι κατὰ τὴν ἡμιόλιον λόγον.

p. 233^b25 sq.

Τοῦ γὰρ βραδυτέρου δύο ἄτομα τοῦ μεγέθους κινουμένου τὸ θάπτον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τρία κινήθησεται· εἰ γὰρ τὸ πᾶν πρὸς τὸ τάχος τὸν 25 ἡμιόλιον ἔχει λόγον, καὶ τὸ μέγεθος πρὸς τὸ μέγεθος τὸν αὐτὸν ἔξει.

p. 233^b33.

Τὸ νῦν τὸ πεπερασμένον, λέγει ὅπερ πέρας μὲν ἐστί τοῦ παρεληλυθότος ἀρχῆ δὲ τοῦ μέλλοντος, τοῦτο καὶ ἐν ἐστί καὶ ἀδιαίρετον· ὥσπερ τῆς γραμμῆς τὸ σημεῖον· εἰ γὰρ εἷη διαίρετόν, χρόνος ἔσται καὶ οὐ 30 πέρας χρόνου. τοῦτο δὲ τὸ ἄτομον πρῶτως λέγεται νῦν, τὸ δὲ ἐν πλάτει οὔτε πρῶτως οὔτε καθ' αὐτό· διὸ γὰρ πλησιαίτερον τοῦ κυρίως νῦν, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸ νῦν λέγεται. κατὰ συμβεβηκὸς οὖν νῦν διὰ τὸ εἶναι πλη-

9 τὸ et 19 πρὸς addidi   10 lacuna explenda (εἰ δὲ ἐπ' ἄπειρον διαίρετός)   17 ὑπερ-
βάλει   24 πᾶν] inno τάχος   27 τὸ πεπερασμένον deleverim   31 διότι F
51*

σιαίτερον τοῦ νῦν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον· οὗτοι γὰρ ἐκείνο νῦν. καὶ τὸ
πλησιάζον αὐτῷ βραχὺ τοῦ χρόνου διάστημα νῦν λέγεται.

p. 234a2.

Ἐπὶ τὰ ἐπόμενα. — Εἰ οὖν μηδὲν ἔχει ἐπόμενον. ἔσται δὲ καὶ τὸ
5 τοῦ παρωχηκότος πέρασ. ἀμερές ἄρα.

p. 234a13 Καθ' ὃ γὰρ ἂν διαιρεθῆ.

Ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ τοῦ πέρατος τοῦ παρωχηκότος χρόνου καὶ τῆς
ἀρχῆς τοῦ μέλλοντος τὸ χρονικὸν ἐστὶ νῦν καὶ οὐ τὸ ἀμερές. πᾶς δὲ χρό-
νος διαιρετός. διηρησθῶ τοίνυν κατὰ τὸ δ. καὶ ἔπει πᾶς χρόνος διαιρού-
10 μενος εἰς τὸν παρωχηκότα διαιρεῖται καὶ τὸν μέλλοντα. ἔξει καὶ τὸ νῦν
τὸ μὲν παρωχηκός τὸ δὲ μέλλον.

Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ νῦν στάσις μὲν γίνεται, ἡρεμία δ' οὐ· πᾶσα
γὰρ κίνησις καὶ ἡρεμία ἐν χρόνῳ γίνεται, τὸ δὲ νῦν οὐ χρόνος. ὥστε
στάσις μόνον γίνεται ἐν αὐτῷ.

15 p. 234a14 sqq.

Ἐκ τῶν εἰρημένων. φησὶν, οὐ τὸ καθ' αὐτὸ νῦν, ὅπερ προέκειτο
ἡμῖν ἵκτεται. τοῦτο ἀνεφανῆ, ἀλλὰ τὸ πλατικόν. ὅπερ οὐ δι' αὐτὸ ἀλλὰ
δι' ἕτερον ἐστὶ νῦν. τοῦτο δὲ συνέβη διὰ τὸ μὴ ἐν καὶ ταῦτὸ τὸ νῦν
ὑποθέσθαι τὸ τε παρωχηκότος πέρασ καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλλοντος. ὅτι δὲ
20 οὐκ ἐστὶ καθ' αὐτὸ νῦν. ὁἷλον ἐξ ὧν διαιρεῖται. πᾶσα δὲ διαίρεσις κατὰ
τὸ καθ' αὐτὸ νῦν γίνεται. οὐκ αὐτὸ διαιρεῖται. ὥσπερ καὶ ἐν γραμμῇ
κατὰ σημείον ἢ διαίρεσις καὶ ἐν ἐπιφανείᾳ κατὰ γραμμὴν καὶ ἐν στερεῷ
κατὰ ἐπιφανείαν.

p. 234a16 Πρὸς δὲ τοῦτοις τοῦ νῦν.

25 Συμβήσεται. φησὶν, ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ νῦν, ἐπειδὴ ἐπ' ἄπειρον
διαιρεῖσθαι δύναται χρονικὸν ὄν. πολλοὺς μέλλοντας καὶ παρωχηκότας λαμ-
βάνειν. καὶ τοὺς αὐτοὺς μέλλοντας τε καὶ παρωχηκότας πρὸς ἄλλην καὶ
ἄλλην τμησθ. καὶ οὐ τὸ αὐτὸ νῦν ἐστὶν ἄλλοτε ἄλλο ἐπ' ἄπειρον. καὶ πῶς
οὐκ ἴσταν ἐν τε τῷ πέρασι τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ παρεληλυθότος μωρίους
30 μέλλοντας καὶ παρεληλυθότας ἐπινοεῖν. καὶ μὴ ἐν νῦν εἶναι τὸ πέρασ τοῦ
παρωχηκότος καὶ ἐν τῷ τοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ μωρία ἐκατέρου κατὰ τὰς

1 δευτέρον] 3 4 ἔχει συντάξιν in ἔχει ἔστιν ἄνερον in scriptum in codice) non
intelligo: fortasse ἔστι 5 ἐν 9 κατὰ κατ' cf. excerpta codicis F 12 Ἰστέον
κατ' nescio quo errore huc delata pertinent ad Arist. p. 234a31 sqq. 12 γίνεται (post
16 scriptis) γὰρ (compendi. 17 ἔπει τὸ δι' αὐτὸ scriptis) ὅπου οὐ δι' αὐτὸ 28 οὐ]
immo ὅπως 31 μωρία (sic)

ἀπείρους τοῦ νῦν διαιρέσεις; ὅπῃ γὰρ ἂν διέλοιμεν, τοῦτο (τὸ) νῦν ἔσται
διορίζον τὸν παρελθόντα καὶ τὸν μέλλοντα.

p. 234^a35 Ἐν ἀμφοῖν τοῖν χρόνοιιν.

Εἰ τὸ νῦν, φησίν, ἓν ἔστι καὶ ταῦτόν τοῦ τε παρῳχηκότος πέρας ὄν
5 καὶ τοῦ μέλλοντος ἀρχή, ἐνδέχεται δέ τι τὸν μὲν [τὸν χρόνον] ὄλον
κινεῖσθαι τὸν δὲ ἡρεμεῖν ὄλον, συμβήσεται ἅμα τὸ αὐτὸ καὶ κινεῖ-
σθαι καὶ ἡρεμεῖν, ὅπερ ἀδύνατον.

p. 234^b1 Ἐὸ δ' ὄλον κινουόμενον.

Προσέθηκεν τὸ καθ' ὃ (πέφυκε κινεῖσθαι). ἔστι γὰρ τῶν τοῦ
10 χρόνου καὶ τὸ νῦν, ἀλλ' οὐ πέφυκεν ἐν τούτῳ κινεῖσθαι. ἐν πᾶσιν οὖν
κινεῖται τοῖς πεφυκόσιν ὑποδέχεσθαι κίνησιν, ὑπόκειται δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν
δυνατόν τι κινεῖσθαι, β' καὶ ἐν τούτῳ κινήθησεται.

p. 234^b17 sqq.

Πρὶν γὰρ τὸ λευκὸν εἰς τὸ μέλαν μεταβάλλῃ, πρότερον εἰς τὸ φαιὸν
15 μεταβάλλει. ὥστε τὸ μεταξύ εἰς ὃ ἔστι.

p. 234^b21.

Συνδιαιρεῖται γὰρ ἡ κίνησις τῷ χρόνῳ καὶ τοῖς μέρεσι τοῦ κινουμένου.

p. 234^b29 sqq.

Εἰ γὰρ ἡ ὄλη ὄζ μή ἔστι τοῦ ἀγ, ἢ τῶν μερῶν αὐτοῦ τινος ἀνάγκη αὐτὴν
20 εἶναι· ἢ ἄλλου τινός. τῶν μὲν οὖν μερῶν οὐκ ἔστι· ὑπόκειται (γὰρ) ἑκατέρου
αὐτῶν ἑτέρα τις κίνησις, καὶ ἀδύνατον δύο κινήσεις εἶναι τοῦ αὐτοῦ πράγματος
ἢ μιᾶς δύο πράγματα. οὐκ ἄρα τούτων τινός ἢ ὄζ κίνησις. ἀλλ' οὐδὲ ἄλλου
τινός· (εἰ γὰρ ἄλλου τινός,) ἐπειδὴ οὐ ἔστιν ἡ ὄλη κίνησις (καὶ τὰ μέρη
τῶν μερῶν), καὶ τῶν μερῶν ἐκείνου τὰ μέρη τῆς κινήσεως· τὰ δὲ εἰς κινή-
25 σεις εἰσίν· ὑπόκεινται δὲ καὶ τῶν ἀβ βγ, δύο δὲ τινων μίαν κίνησιν οὐ
δύναται εἶναι· οὐκ ἄρα οὐδὲ τῶν μερῶν ἐκείνου, ὥστε οὐδὲ τοῦ ὄλου. εἰ
τούτων τῆν ὄζ ἀνάγκη ἢ τοῦ ἀγ εἶναι ἢ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἢ ἄλλου τινός,
μήτε δὲ τῶν μερῶν τοῦ ἀγ μήτε ἄλλου τινός ἔστι, ἀνάγκη τῆν ὄζ τοῦ ἀγ
εἶναι, καὶ ἑκάτερον τῶν μερῶν αὐτῆς ἑκατέρου τῶν μερῶν τῆς ἀγ. συν-

1 τὸ addidi 4 ὄν] ὄν 5 τὸν μὲν scripsi pro τὸ μὲν (at cf. Arist. libri), et τὸν
χρόνον deleivi 9 πέφυκε κινεῖσθαι addidi 12 β'] scriptum u': immo ὥστε 14 πρὶν

xx πρ (h. e. πρὸς) corr. μεταβάλλῃ] μεταβάλλει 20 γὰρ addidi 21 δύο] β̄ 22 ἢ
μιᾶς scripsi: ἢ α 23 εἰ γὰρ ἄλλου τινός et 23. 24 καὶ τὰ μέρη τῶν μερῶν addidi
23 οὐ scripsi: οὐκ 28 ἀγ (priori loco) scripsi: ἀβ 29 τῆς] immo τοῦ

διγρηται ἄρα ἡ κίνησις τοῖς μέρεσι τοῦ κινουμένου. καὶ οὕτως μὲν δεῖκνυσιν ἐπ' εὐθείας.

Διὰ δὲ τοῦ ἀδύνατου δεῖκνυσιν οὕτως. εἰ μὲν ἔστιν ἡ δ' κίνησις τοῦ αἰ, ἔστω ἡ θι, καὶ ἀφηρήσθω ἀπ' αὐτῆς ⟨ἡ⟩ τῶν δύο μερῶν τοῦ αἰ τῶν
5 αβ βγ κίνησις. τὴν οὖν θι διαιρουμένην ἀνάγκη ἢ καταδαπανᾶσθαι ἢ ἐλλείπειν ἢ πλεονάζειν. εἰ μὲν οὖν πλεονάσοι, οἷον εἰ εἴη τοῦ μὲν αβ ἡ θη τοῦ ⟨δὲ⟩ βγ ἡ ηκ, καταλείπεται ἡ κί καὶ ἔσται τινὸς κίνησις. ἢ τοίνυν τοῦ αἰ ἢ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἢ ἄλλου τινός. ἀλλ' οὔτε τοῦ ὅλου (ἡ θι γὰρ ὑπόκειται), οὔτε τῶν μερῶν τοῦ αἰ (τοῦ μὲν γὰρ αβ ἡ θη, τοῦ
10 δὲ βγ ἡ ηκ), οὔτε ἄλλου τινός εἶναι αὐτὴν δυνατόν (συνεχῆς γὰρ ἡ κί τῇ λοιπῇ, ἀδύνατον δὲ δύο τινῶν πραγμάτων συνεχῆ εἶναι κίνησιν ἐκείνων μὴ ὄντων συνεχῶν· ὥστε οὐδὲ ἄλλου τινός ἐστιν ἡ κί)· ὥστε ἔσται κίνησις οὐδενὸς οὔσα κίνησις, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δὲ ἐλλείψοι, οἷον εἰ διαιρεθεῖ τὸ αἰ εἰς τρία καὶ εἴη τοῦ μὲν αβ ἡ θκ τοῦ δὲ βδ ἡ κί, συμβή-
15 σεται τὸ αὐτὸ ἅμα καὶ κινεῖσθαι καὶ ⟨μὴ⟩ κινεῖσθαι· τὸ γὰρ δγ, διότι τοῦ αἰ μέρος ἐστὶ, συγκινηθήσεται τῷ ὅλῳ, διότι δὲ οὐχ ὑπελείφθη αὐτῷ κίνησις, οὐ κινήθησεται. τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ κινεῖται καὶ οὐ κινεῖται, ὅπερ ἀδύνατον.

p. 235^a13 sqq.

20 Ὡς ἂν, φησὶν, ἔχη ἐν τῶν ε', οὕτως ἔχει καὶ τὰ λοιπά· εἴτε γὰρ ἐν τι διαιρετόν, καὶ τὰ λοιπά, εἴτε ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, εἴτε ὅπως οὖν ἄλλως. λαμβάνει δὲ ὡς ἔστιν τινὰ τὴν κίνησιν. τὸ δὲ κινεῖσθαι ὡς ἐνέργειαν. ἢ τὸ αὐτὸ ληπτέον κίνησιν καὶ κινεῖσθαι, ἢ εἰ ἔστιν ἡ κίνησις, οὕτως φησόμεν αὐτὴν διαιρεῖσθαι, ὥσπερ καὶ τὸ εἶδος, οὐ καθ' αὐτό·
25 ἢ γὰρ ἔστι ἀεὶ ἐστῶσα ἐστι. καὶν τε κινήται καὶν τε μὴ κινήται, οὐ καθ' αὐτὴν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός τῷ ἐν διαιρετῷ εἶναι· διαιρουμένης γὰρ τῆς βάλου, ἔστι ὁηλονότι καὶ ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς ἡ ἔστις.

p. 235^a30 sqq.

Μίαν κίνησιν δύο τινῶν εἶναι ἀδύνατον.

30 p. 235^a33 Ἀφθέντος γὰρ τοῦ κινεῖσθαι καθ' ἑκατέραν.

(Ὅθεν γὰρ ἄλλῳ τὰ μέρη διοίσει τοῦ ὅλου ἢ ὅτι τὸ μὲν ὅλον λαμβάνοντες ἐν τι καὶ συνεχῆς λαμβάνομεν. τὰ δὲ μέρη νοούντες οἷον τῇ ἐπινοίᾳ διαιροῦμεν τὸ ὅλον. ὡς οὖν ἡ ὅλη κίνησις ἐκ τῶν ἰσίων μερῶν συνειστῆται μία οὔσα καὶ συνεχῆς. οὕτω καὶ τὸ κινεῖσθαι τῆς ὅλης κινή-
35 σεως συνεπιθέμενον ἐκ τοῦ κινεῖσθαι ἑκάστου μέρους κινήσεως ἐν ποιήσει

4 ἡ addidi 4 et 11 δύο; β 7 δὲ addidi 9 θη, γθ 14 τρία] γ 15 μὴ
addidi δγ scripsi: αγ 20 ἐν τῶν ε scripsi: ἐν τῶν ε ὅπως καὶ 32 μέρος
νοούντες scripsi: μετανοούντες 33 συνεπιθέμενον comprehend ἐπιπέσει

τὸ ὅλον καὶ συνεχές, λέγω δὴ τὸ κινεῖσθαι· ὡς γὰρ τῶν μερῶν τῆς κινήσεως ὑπῆρχεν τὰ μέρη τοῦ κινεῖσθαι, οὕτω καὶ τῆς ὅλης κινήσεως ὅλον ὑπάρχει τὸ κινεῖσθαι.

p. 235^a35 sq.

5 Αἱ ποιότητες· τῆ γὰρ (τὸ) ἐν ᾧ εἰσι διαιρετὸν εἶναι καὶ αὐταὶ διαιρεῖσθαι λέγονται κατὰ συμβεβηχός.

p. 235^b1 Ἐκολούθηκεν δέ.

Διὰ τὸ μεταβάλλον καὶ τούτοις ὑπάρχει τό τε διαιρετὸν εἰς ἄπειρα· εἰ γὰρ πᾶν τὸ μεταβάλλον διαιρετὸν, οὐκ ἂν οὔτε ἀδιαίρετον κινεῖτο κίνησιν οὔτε ἐν ἀδιαίρετῳ χρόνῳ. ἄλλως τε διὰ τὸ εἶναι τὸ μεταβάλλον καὶ (ἤ) κίνησις ἔστι, διὰ δὲ ταύτην καὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ ὁ χρόνος· ὥστε ἔπονται τῆ κινουμένῳ. εὐλογον (ἄρα) ἐκείνου διαιρετοῦ ὄντος καὶ ταῦτα τοιαῦτα εἶναι.

p. 235^b4.

15 Ὁ φησι τοῦτό ἐστι· εἰ δοθείη τὸ μέγεθος ἄπειρον κατὰ τὴν ἔκτασιν, ἀνάγκη καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον τοιοῦτον εἶναι, ὅπερ δείξει ἐν τοῖς ἐξῆς.

p. 235^b7 Ὅτε πρῶτον.

Προσέθηκε τὸ πρῶτον, διότι δύναται τι μεταβεβληχὸς πρὸ ἐνιαυτοῦ 20 μὴ εἶναι ἐν ᾧ μεταβεβληκεν τότε, οἷον εἰ εἰς λευκὸν μετέβαλεν· τῆ γὰρ χρόνῳ ἴσως οὐκ ἐφύλαξε τὸ εἶδος.

p. 235^b13 sqq.

Ἐπειδὴ ταυτόν ἐστι τὸ μεταβεβληχέναί τῳ ἀπολείπειναι, ἀπολέλοιπεν ἄρα τὸ μὴ ὄν· ἀνάγκη ἄρα ἐν τῳ ὄντι εἶναι, ἐπειδὴ μεταξύ τοῦ ὄντος 25 καὶ τοῦ μὴ ὄντος οὐδέν. μεταβεβληκεν δὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· ἀνάγκη ἄρα ἐν τῳ ὄντι εἶναι τὸ μεταβεβληχός, ὅτε πρῶτον μεταβεβληκεν. τὸ δὲ μὴ ὄν καὶ τὸ ὄν ἀντίφασιν· εἰ δὲ ἐπὶ τῆς κατ' ἀντίφασιν μεταβολῆς οὕτως ἔχει, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἄρα ὁ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος.

p. 235^b20 Ἐπεὶ γὰρ ἐξ οὗ μεταβεβληκεν.

30 Ἐὰν μεταβάλλον, φησὶν, ἐκ τοῦ $\bar{a}$ ἀπολέλοιπεν τὸ $\bar{a}$. ἀνάγκη οὖν αὐτὸ $\bar{\eta}$ ἐν τῳ $\bar{\beta}$ εἶναι $\bar{\eta}$ ἐν ἄλλῳ τινί. ἀλλὰ μὴν ἐν ἄλλῳ ἀδύνατον· ἐν

τῷ β̄ (ἄρα) ἔσται. εἰ γὰρ ἐν ἄλλῳ, ἔστω ἐν τῷ γ̄. * * * ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐχόμενον τὸ γ̄ τῷ β̄ ἀλλ' ἔστι τὸ μεταξὺ, τὸ δὲ μεταξὺ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαιρετά. πᾶσα δὲ μεταβολὴ συνεχῆς, ἀνάγκη πᾶσα τὸ μεταβάλλον εἰς τὸ β̄ ἐν τῷ γ̄ ὄν ἔτι μεταβάλλειν εἰς τὸ β̄· ἀλλὰ μὴν ὑπόκειται καὶ μετα-
5 βεβληκὸς εἰς τὸ β̄· τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ μεταβάλλει εἰς τὸ β̄ καὶ μεταβέβλη-
κεν, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ γὰρ ἦν ἐχόμενον τὸ γ̄ τῷ β̄, δυνατὸν ἦν ἐν τῷ γ̄ εἶναι καὶ μεταβεβληκέναι ἐν τῷ β̄ (οὐ γὰρ εἶχεν ἔτι εἰς δ̄ μεταβάλλει), ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν συνεχῆς ἐξ ἀμερῶν (πᾶν γὰρ μόνιον αὐτοῦ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαιρετά), τὸ β̄ τῷ γ̄ οὐκ ἔστιν ἐχόμενον· ὥστε τὸ μεταβάλλον εἰς τὸ
10 β̄, καὶ εἰς τὰ μεταξὺ μεταβάλλει.

p. 235 b 33.

Τὸ κυρίως πρῶτον. οὐ τὸ δι' ἕτερον. λέγεται γὰρ ἐν πρώτῃ τῆδε τῇ ὥρᾳ γεγενῆσθαι ὁ πόλεμος, οὐ διότι ἐν ὄλῃ ὡς πρώτη γέγονεν, ἀλλὰ διότι τὸ νῦν, καθ' ὃ πρῶτον γέγονεν, ἔστι τι τῆς ὥρας ἐκείνης, οἷον πέρας.

15 p. 236 a 1 Κἂν ἐν τῷ ὄλῳ.

(Ὅτι τὸ μετέβαλλεν ἀντὶ τοῦ μεταβάλλει εἶπεν, ἐδήλωσεν εἰπὼν καὶ ἐν τῷ ὄλῳ μεταβάλλοι. εἰ γὰρ ἐν μηδεντέρῳ μεταβέβληκεν ἀλλὰ μεταβάλλει, οὐδ' ἂν ἐν τῷ ὄλῳ μεταβεβληκὸς εἶη ἀλλὰ μεταβάλλον· ἀλλ' ὑπόκειται μεταβεβληκὸς.

20 p. 236 a 5 Φανερόν οὖν ὅτι καὶ τὸ ἐφθαρμένον.

(Ὅτι τῷ αὐτῷ λόγῳ δεῖκνυται (ὅτι) καὶ τὸ ἐφθαρμένον ἐν ᾧ πρῶτον ἐφθάρται τὸ αὐτόμῳ ἔστι. καὶ τὸ γεγονός ἐν ᾧ πρῶτον γέγονεν.

p. 236 a 7 sqq.

Ζητεῖ εἰ ἔστι τι τοῦ χρόνου ἐν ᾧ πρῶτον μεταβάλλει, καὶ δεῖκνυσιν
25 ὅτι οὐκ ἔστιν. ἀρχὴ μὲν γὰρ μεταβολῆς ἐστὶν αὐτὸ τὸ νῦν ἐν ᾧ παύ-
μενον τῆς ἡρεμίας ἤρξατο μεταβάλλειν. πρῶτον δὲ τι τοῦ χρόνου ἐν ᾧ
πρῶτως μεταβέβληκεν οὐκ ἔστι· πᾶσα γὰρ μεταβολὴ ἐν χρόνῳ, πᾶς δὲ
χρόνος συνεχῆς. τὸ δὲ συνεχῆς διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαιρετά. — Τὸ αὐτὸ λαμβάνει
τοῦ χρόνου τι ἐν ᾧ πρῶτον τὸ πρῶτον τῆς μεταβολῆς μόνιον ἐποιήσατο,
30 τοῦτο δὲ συνεχῆς τῷ πέρας τῆς προλαβούσης ἡρεμίας. τὸ δὲ ἀμέρες, λέγω
ὁ δὲ τὸ νῦν, ἐν ᾧ πρῶτως ἡ μεταβολὴ γίνεται. αὐτ.

1 ἀρα addidi signavi lacunam: cf. excerpta codicis F

2 ἀεὶ scripsi: ᾱ εἴη

8, 9 εἰσαυειδιαιρετα et 28 εἰσαυειδιαιρετα

15 et 17 καὶ

21 alterum ὅτι addidi

28 Τὸ αὐτὸ κατ. j cf. excerpta cod. F

p. 236^a19 Ἐν μὲν γὰρ τῷ $\bar{\alpha}$ ἡρεμεῖ.

Ἐπειδὴ ἀμερές ἔλαβεν τὸ $\bar{\alpha}$, διὰ τοῦτο ἀδιάφορον ἡγεῖται τὸ εἰπεῖν ἐν δὲ τῷ δ ἀκολουθότερον γὰρ ἦν πρὸς τὸ εὐσύννοπτον τοῦ ἀτόπου εἰπεῖν ἐν δὲ τῷ $\bar{\alpha}$ πάλιν μεταβέβληκεν.

5 p. 236^a20 Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστιν ἀμερές.

Εἰ γὰρ ἐν δ πρώτῳ μεταβέβληκεν, τοῦτο δὲ ἐστὶ μεριστόν, καὶ ἐν πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ· εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται τι πρώτου πρότερον.

p. 236^a26sq.

Εἰ γὰρ ἀνάγκη τοῦτο ἢ μεριστόν εἶναι ἢ ἀμερές, οὔτε δὲ ἀμερές δύ-
10 ναται εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀμερές ἀμεροῦς ἔχεσθαι, μήτε μεριστόν
διὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετόν τὸ συνεχές καὶ ταύτῃ μὴ εὐρίσκεσθαι
τὸ πρῶτον αὐτοῦ καὶ ἐλάχιστον, ἀνήρηται ἄρα παντελῶς τὸ ἐν $\bar{\alpha}$ πρώτῳ
μεταβάλλει.

p. 236^b1 Αὐτὸ δὲ δ μεταβάλλει ἢ καθ' δ .

15 Οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ πράγματος ἀπλῶς ἐλέγομεν ὅτι
καθ' αὐτὸ οὐκ ἔχουσι τὸ πρῶτον κατὰ τὴν μεταβολήν, οὕτως ἔχει καὶ
ἐπὶ τοῦ εἶδους· τὸ μὲν γὰρ πρᾶγμα καὶ ὁ χρόνος καθ' αὐτὰ ὄντα διαι-
ρετά, διότι καὶ συνεχῆ, καθ' αὐτὰ οὐκ εἶχον τὸ πρῶτον (ἐπ' ἄπειρον γὰρ
20 τέμνονται καθ' αὐτά), τὸ μέντοι εἶδος, καθ' δ γίνεται ἢ μεταβολή, οὐχ
ἀπλῶς ἐστὶ καθ' αὐτὸ διαιρετόν· τὸ γὰρ ποῖον κατὰ συμβεβηκός γίνεται
διαιρετόν τῷ ἐν διαιρετῷ εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ συμβεβηκός οὐκ ἔχει
τὸ πρῶτον καὶ οὐ καθ' αὐτό, τὸ μέντοι ποσὸν καθ' αὐτὸ διαιρετόν ὂν
καθ' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτον οὐκ ἔχει.

p. 236^b6 sq.

25 Εἰ καὶ μὴ δυνάμεθα ἀπλῶς εἰπεῖν ἐπὶ πάντων τῶν εἰδῶν ὅτι οὐκ
ἔχουσι καθ' αὐτὰ τὸ πρῶτον, διότι οὐδὲ πάντα καθ' αὐτὰ εἰσι διαιρετά,
ἀλλ' οὖν, εἰ δέξομεθα τὴν κατὰ συμβεβηκός διαιρέσιν, δυνατὸν ἐπὶ πάντων
ἀπλῶς εἰπεῖν ὅτι πάντα διαιρετά ἐστὶ, καὶ οὕτω τὸ πρῶτον πάντα οὐκ
ἔχουσι, δηλονότι τὰ μὲν καθ' αὐτὰ τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός.

30 p. 236^b17 sq.

Τὸ μὲν γὰρ ποσὸν καὶ ὁ τόπος συνεχῆ ὄντα ἐπ' ἄπειρον ἐστὶ διαι-

μετά, μόνον δὲ τὸ ποιὸν ἀδιαιρετόν ἐστι καθ' αὐτό, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ γίνεται διαιρετόν τῷ ἐν διαιρετῷ εἶναι.

p. 236^b24.

Ἵσως· πρῶτον γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ καθ' ἕτερον, ἀλλὰ καθ' αὐτὸ ἢ δι' αὐτό.

5 p. 236^b32sqq.

Βούλεται δεῖξαι ὅτι τὸ μεταβεβηκὸς πᾶν πρὶν μεταβεβηκέναι μετέβαλεν, καὶ πᾶν τὸ μεταβάλλον πρὶν μεταβαλεῖν μεταβεβηκὸς ἦν. ἀλλ' οὐ τοῦτο φησὶν ὅτι τὸ παυσάμενον τοῦ μεταβάλλειν καὶ ὄν μεταβεβηκὸς μετέβαλε πρότερον, οὐδ' ὅτι τὸ μεταβάλλον πρὶν ἀρξῆται μεταβάλλειν
10 μεταβεβηκὸς ἦν, ἀλλ' ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ μεταβάλλειν ἄπειρά ἐστι καὶ μεταβάλλειν καὶ μεταβεβηκέναι αἰεὶ πρὸ ἀλλήλων ὄντα. κέχρηται δὲ λήμματι, ὅτι τὸ ἐν ᾧ μεταβάλλει πρῶτον καθ' αὐτό, ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ μεταβάλλει.

p. 236^b34 Εἰ γὰρ ἐν τῷ $\overline{\chi\rho}$ τὸ $\overline{\kappa\lambda}$.

15 Τὸ $\overline{\kappa\lambda}$ ἢ τὸ κινούμενον αὐτὸ αὐτὸ λαμβάνει. ἢ ἐφ' οὗ κινεῖται μεγέθους.

p. 237^a3 Ἔτι δὲ εἰ ἐν τῷ παντί.

Εἰ κενιῆσθαι τι λέγομεν ἐν παντί φησὶν ὅτι χρόνος τῷ γενέσθαι τὸ κινούμενον ἐν τῷ πέρατι αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶ τὸ νῦν, ἐπειδὴ ἐν παντί χρόνος
20 ἄπειρα τὰ νῦν, ἐν ἐκάστῳ νῦν γινομένου τοῦ κινουμένου κενιημένον ἔσται. καὶ ὅτι μὲν οὐ δυνατόν ἐχόμενα ἀλλήλων εἶναι, ἀδείκνυται, πῶς δὲ δύο νῦν ἀνάγκη μεταξύ εἶναι χρόνον· οὐκοῦν εἰ ἐν ἐκάστῳ νῦν κενιηται, τῶν δὲ νῦν μεταξύ χρόνος, ἢ δὲ κίνησις ἐν χρόνῳ, πρὸ τοῦ κινεῖσθαι ἄρα ἐστὶ τὸ κενιῆσθαι. τοῦ δὲ χρόνου ἐπ' ἄπειρον τεμνομένου ἀπειράκις τὸ αὐτὸ
25 ἔσται.

p. 237^a7sqq.

Πᾶσα διαίρεσις χρόνου κατὰ τὸ νῦν γίνεται· ὅπερ (γὰρ) τοῦ ὅλου ἔσχατον τὸ πέρας, ὅπερ ἐστὶ νῦν, οὕτως καὶ τοῦ ἡμίσεως ἔσχατον τὸ κατὰ τὴν τομῆν νῦν. ὅστε εἰ καὶ ἐν τούτῳ κενιηται, κινεῖται δὲ τὸ ἄλλο
30 ἡμισυ τοῦ χρόνου ἵνα εἰς τὸ πέρας ἀφίηται, πρὸ τοῦ κινεῖσθαι ἄρα κενι-

4 scriptum $\delta\rho$ 8 παυσάμενον (h. e. παυόμεν') scripsi: παυόμεν' (h. e. παυσώμενον!)
10 τῷ τὸ 12 λήμματι scripsi: λημμάτι' (h. e. λημμάτιον) 14 $\overline{\chi\rho}$] $\overline{\chi\rho}$ πρῶτον χρόνον
Aristoteles 18 τῷ τὸ 21 πῶς] τῶν Diels 22 οὐκ οὖν 27 et p. 811,2 γὰρ
addidi 29 ἢ ἀλλ' (τῷ ἄλλω)

νημένον ἔσται ἐν τῇ ἡμίσει. ὅπερ δὲ ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως, τοῦτο καὶ ἐπὶ παντὸς μορίου συμβαίνειν ἀνάγκη. λαμβανομένης (γὰρ) τῆς τομῆς, ὑπὸ τε τοῦ κατὰ τὴν τομὴν νῦν καὶ τοῦ κατὰ τὸ πέρασ, ἢ τοῦ παντὸς ἢ τῆς ἄλλης τομῆς, χρόνος ὑπὸ τῶν δύο νῦν ἐξ ἀνάγκης περιέχεται, ἐν ᾧ δεῖ 5 κινεῖσθαι κεκινημένον ἧδὲ ἐν τῇ νῦν τῷ κατὰ τὴν τομῆν.

p. 237^a11 Ἐτι δ' εἰ τὸ συνεχῶς.

Εἰ ληφθεῖται τι κατὰ συνεχῆς μεταβάλλον ἐν τινι χρόνῳ, οἷον ἐν ἡμέρᾳ, ἀνάγκη ἐν παντὶ φητινοῦν τῆς ἡμέρας ἢ μεταβάλλειν ἢ μεταβεβλη-
 κέναι· ἀλλὰ μὴν μεταβάλλειν ἀδύνατον (ἐν γὰρ τῇ νῦν οὔτε μεταβολή
 10 οὔτε ἡρεμία γίνεται)· ἀνάγκη ἄρα μεταβεβλήκεναι. ὥστε εἰ ἐν τῇ συνεχεῖ
 μεταβολῇ ἄπειρα τὰ νῦν, τὸ μεταβάλλον ἄπειρα ἔσται μεταβεβληκός· κα-
 λῶς δὲ προσέθηκεν τὸ μὴ φθαρὲν μὴδὲ πεπαυμένον, ἵνα ἄμεσος ἢ
 ἢ ἀντίθεσις τοῦ μεταβάλλειν ἢ μεταβεβληκέναι. εἰ γὰρ πεπαυμένον
 εἶη τῆς μεταβολῆς, οὐκέτι ἀνάγκη ἐν ὅτῳ οὖν ἀπλῶς ἢ μεταβάλλειν ἢ
 15 μεταβεβληκέναι· ἐκ γὰρ τοῦ νῦν ἐνθα πέπαυται λοιπὸν ἡρεμεῖ ἀπ' ἐκείνου
 εἰς τὰ μετὰ ταῦτα νῦν, εἰ καὶ ἐν ἐκείνῳ μεταβεβληκεν. ὁμοίως ἔχει καὶ
 ἐπὶ τοῦ ἐφθαρμένου.

p. 237^a24 sqq.

Ἀνάγκη οὖν κινηθῆναι τὸν μεταξύ χρόνον, ἵνα γένηται ἐν τῷ β̄ ἐν
 20 ᾧ μεταβεβληκεν· πρὸ τοῦ μεταβεβληκέναι ἄρα ἐστὶ τὸ μεταβάλλειν. ἐπεὶ
 οὖν διαιρετός ἐστιν ὁ χρόνος, ἀνάγκη ἐν τῷ ἡμίσει αὐτοῦ ἄλλο εἶναι μετα-
 βεβληκός. καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον.

p. 237^b1 Ἐναντίσις.

Ἐναντία μὲν λευκὸν καὶ μέλαν, ἀντίφασις δὲ γένεσις καὶ φθῆρά
 25 (ἢ μὲν γὰρ τὸ εἶναι σημαίνει, ἢ δὲ τὸ μὴ εἶναι)· ταῦτα γὰρ καθ' αὐτὰ μὲν
 ἀδιαιρέτα, κατὰ συμβεβηκός δὲ διαιρετὰ τῷ ἐν διαιρετοῖς εἶναι. δείκνυμεν
 οὖν καὶ ἐπὶ τούτων πρὸ τοῦ μεταβεβληκέναι τὸ μεταβάλλειν καὶ ἔμπαλιν,
 οὐκ ἐξ αὐτῶν τῶν εἰδῶν καθ' ἃ ἢ μεταβολή (ταῦτα γὰρ καθ' αὐτὰ
 ἀδιαιρέτα), ἀλλ' ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν μεταβάλλει. ἐπειδὴ γὰρ ἐν χρόνῳ
 30 ἀνάγκη τὴν μεταβολὴν γίνεσθαι, ἐν δὲ τῷ χρόνῳ ἄπειρα τὰ νῦν, ἐν ἐκάστῳ
 δὲ τῶν τοῦ χρόνου ἢ μεταβάλλειν ἢ μεταβεβληκέναι ἀνάγκη, μεταβάλλειν
 δὲ ἐν τοῖς νῦν οὐκ ἐνδέχεται, μεταβεβληκεν ἄρα· χρόνου δὲ ὄντος μεταξύ
 τῶν νῦν καὶ συνεχοῦς οὔσης τῆς μεταβολῆς, ἀνάγκη ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ
 μεταβάλλειν· ὥστε καὶ πρὸ τοῦ μεταβάλλειν ἐστὶ τὸ μεταβεβληκέναι καὶ
 35 πρὸ τούτου τὸ μεταβάλλειν.

33 τῶν scripti: τοῦ

p. 237^b11 Ὅσα διαιρετά.

Τοῦτο εἶπεν διὰ τὰς ἀφὰς καὶ τὰ νῦν καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰς ὁράσεις, ἅτινα ἄνευ γενέσεως γίνεται.

p. 237^b11 Οὐ μέντοι αἰεὶ ὁ γίνεται.

5 Οὐκ αὐτὸ ὁ γίνεται ἤδη γέγονεν, ἀλλ' ἀπλῶς ὅτι τοῦ γίνεσθαι προηγείται τὸ γεγονέναι, ἀλλ' οὐχ ὁ γίνεται, ἀλλ' ἐνίστε ἄλλο τι, οἷον ὁ γινόμενος ἄνθρωπος πρότερον γέγονεν ἔμβρυον, καὶ ἡ γινομένη οἰκία πρότερον γέγονε θεμέλιος, τῷ δὲ μέρος τι εἶναι τὸν θεμέλιον τῆς οἰκίας λέγεται ἐκεῖνο γεγονέναι, οἷον ἡ γινομένη οἰκία πρότερον θεμέλιος. τὸ δὲ ἐνίστε,
 10 ὅτι ἐπὶ τινων ἐκεῖνο γίνεται ὁ γέγονεν ἤδη, οἷον ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν τῶν κατὰ αὐξήσιν γινομένων· οὐδὲ γὰρ εἰ γίνουτο σάρξ, πρότερον ἀνάγκη σὰρκα γεγονέναι, ἀλλ' αἷμα τυχὸν ἢ τι τοιοῦτον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῶν αὐξανομένων γενεαίς τις ἐστίν, οἷον ἐπὶ σαρκός (γίνεται γὰρ τις σὰρξ ἐν
 15 μένην λαμβάνειν.

p. 237^b13sq.

Καὶ τὸ φθειρόμενον πρότερον ἔφθαρται, ἀλλ' οὐχ ὁ φθείρεται, ἀλλ' ἕτερόν τι, οἷον τὴν τοιάνδε συμμετρίαν τῆς κράσεως τῶν στοιχείων· τῷ γὰρ τὸ φθειρόμενον συνεχὲς εἶναι καὶ τὴν φθίραν ἐν συνεχεῖ χρόνῳ γίνεσθαι, καὶ τὸ ἄπειρον πάλιν γενήσεται κατὰ τὴν διαίρεσιν.

p. 237^b25sq.

Τὴν γὰρ κατὰ κύκλον κινήσιν ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει δυνατόν αἰετὶ κινεῖσθαι ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ ἀνακυκλῶντα, οἷα ἐστὶ τὰ οὐράνια.

p. 237^b30sq.

25 Ποσὸν μὲν ἕκαστον, οἷον εἰ εἴη πηχυαῖον καὶ ἀποτέμω τι μόνιον, ἔσται τυχὸν ὀακτυλιαῖον, ποσάκις δὲ, οἷον τοῦ ὅλου κατατηθέντος εἰς κ' ὀακτυλιαῖα μόρια, ὥστε τετράκις καὶ εἰκοσάκις ἅπαντά εἰσιν.

p. 238^a2 Τοῦτο δὲ ὁ ἦλον.

Ἡ τὸ κινούμενον ἢ μέγεθος ἐφ' οὗ κινεῖται. τοῦτο οὖν ἕτερον μὲν

5 οὐχ' αὐτὸ 8 τῷ] τὸ* οἰκίας] οὐσίας 18 ἰμμο ἢ τοιάδε συμμετρία
 22 δυνα 27 τετράκι

τι αὐτοῦ μῶριον ἐν τῷ προτέρῳ μωρίῳ τοῦ χρόνου κινεῖται, ἕτερον δὲ ἐν τῷ ὑστέρῳ.

p. 238*4 Αἰεὶ γὰρ ἐν τῷ πλείονι.

Ὅσον εἰ κεκίνηται ἐν μιᾷ ὥρᾳ πηχυαῖον διάστημα, ἐν ταῖς δυοῖς δι-
5 πλάσιον κινηθήσεται, ὥστε τὸν ἕτερον πῆχυν ἐν τῇ πλείονι κεκίνηται· τὸ
ἄρα πρότερον ἐν τῷ προτέρῳ χρόνῳ, καὶ τὸ ὕστερον ἐν τῷ ὕστερῳ χρόνῳ
κεκίνηται.

p. 238*5 sq.

Τὸ μείνη, ὅτι ἐὰν μείνη ἐν τῷ αὐτῷ ποιῶ τῆς κινήσεως μήτε ἀνε-
10 μέρης μήτε ἐπιτεινομένης. ἐξηγητικὰ δὲ ἐστὶ τὸ μὲν ἐὰν τε ἐπιτείνῃ
τοῦ ἀνισοταχῶς κινουμένου, τὸ δὲ ἐὰν μείνη τοῦ ἰσοταχῶς.

p. 238*15.

Πλήθει μὲν ἴσα τυχὸν εἶεν, μεγέθει δὲ ἕκαστόν ἐστὶ δακτυλιαῖον.
ἐπειδὴ οὖν ὄρισται ἐκάστου τὸ μέγεθος, πᾶσα ἀνάγκη ὑπὸ τινος ἐνός
15 αὐτὰ καταμετρεῖσθαι, τὰ μὲν ἴσα ὑφ' ἐνός αὐτῶν τοῦ τυχόντος, τὰ δὲ
ἄνισα ὑπὸ τοῦ ἐλαχίστου.

p. 238*22.

Δηλονότι τοῦ χρόνου μέρους ληφθέντος.

p. 238*26 sq.

20 Τῶν μωρίων τοῦ μεγέθους.

p. 238*27 sqq.

Τούτεστι τοῦ χρόνου κατατεμνομένου, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἀπείρου μεγέ-
θους ἀφαιρουμένων αἰεὶ μωρίων, ἅπερ κινεῖται κατὰ τὰ τοῦ χρόνου μῶρια,
ὁ μὲν χρόνος ἐν τῇ τομῇ καταδαπανᾶται πεπερασμένος γε ὢν, τὸ μέντοι
25 μέγεθος ἄπειρον ὂν (οὐ) καταδαπανᾶται ἐν τῇ τομῇ, ἐπειδὴ τὰ ἀφαιρούμενα
μῶρια καὶ τῷ πλήθει πεπερασμένα ἐστὶν (ἰσάριθμα γὰρ τοῖς τοῦ χρόνου
μωρίοις) καὶ τῷ μεγέθει (ἕκαστον γὰρ πεπέρανται, ἐπειδὴ μὴ δυνατὸν ἐν
τῷ μωρίου τοῦ χρόνου ἄπειρόν τι κινεῖσθαι· ἐν γὰρ τῷ ὅλῳ τὸ ἄπειρον
ἐκινεῖτο)· εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἄρα τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ δίεισιν, ἀλλὰ
30 πεπερασμένον ὄσον συνετημήθη τοῖς τοῦ χρόνου μωρίοις.

3) μένη Arist.: μὲν ἦι
τέρασται

11 ἀνισοταχοῦς et τὸ ἰσοταχῶς

25 οὐ addidi

27 πε-

ρ. 238^a 35 Ὅστε ἐν τῷ παντὶ πεπερασμένον.

Νῦν περὶ τοῦ κινουμένου λέγει· καὶ τοῦτο ἡ ἄπειρον ἢ πεπερασμένον γίνονται ὅν ἐκ τοῦ κινουμένου καὶ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ χρόνου συμπλοκαὶ ἢ· εἰ γὰρ πεπερασμένον εἴη τὸ κινούμενον, καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις πεπερασμένα ἐστίν, ἡ ἀμφοτέρω ἄπειρον, ἢ τὸ μὲν π πεπερασμένον τὸ δὲ ἄπειρον, καὶ τοῦτο διχῶς, ἢ ὁ μὲν χρόνος πεπερασμένος ἄπειρος δὲ ἡ κίνησις, ἢ ἔμπαλιν· ὥστε ὁ συμπλοκαί· ἐάν δὲ εἴη τὸ κινούμενον ἄπειρον, ἀλλὰ ὁ συμπλοκαί γίνονται.

ρ. 238^a 36-44.

10 Νῦν τὸν χρόνον πεπερασμένον φυλάττει, τὸ δὲ κινούμενον ἄπειρον, τὴν δὲ κίνησιν πεπερασμένην, καὶ φησίν· εἰ δέδεικται ὅτι τὸ κινούμενον πεπερασμένον οὐ δίδειν ἄπειρον κίνησιν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἀνάγκη καὶ ἀντιστρέφειν, τὸ μῆδέτερον ἄπειρον τὴν πεπερασμένην κινεῖσθαι ἐν πεπερασμένῳ. ὑποκείσθω γὰρ ἡ ἀδ ἄπειρος, ἐφ' ἧς δὲ β πεπερασμένη·
 15 κινουμένου τοῦ ἀπείρου διὰ τῆς πεπερασμένης ἀεὶ π μέρων ἐφέξει τῆς ἀπείρου καὶ ἀεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο· συμβήσεται τὴν πεπερασμένην διὰ τῆς ἀπείρου διέναι (τὸ γὰρ ἄπειρον οὐ κινεῖται τὸν πάντα τρόπον κατελιγμένος), καὶ ἅτε ἡ πεπερασμένη διὰ πάντων τῶν μορίων τῆς ἀπείρου δίδειν, ὅπερ ἀδύνατον, συναποδείκνυται καὶ τὸ τὴν ἄπειρον διέναι τὴν πεπερασμένην
 20 ἀδύνατον.

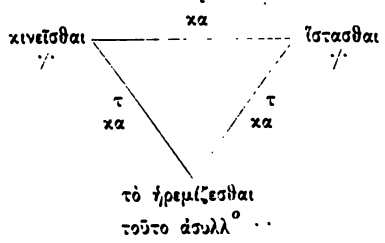
ρ. 238^b 26 Τοῦτου δ' ἀποδείκνυμένου.

Τὸ μὲν ἡρεμιζόμενον, φησίν, ἐν χρόνῳ ἴσταται καὶ οὐκ ἐν τῷ νῦν· εἰ γὰρ τὸ ἴστασθαι κινεῖσθαι ἐστὶ, τὸ δὲ κινεῖσθαι πᾶν ἐν χρόνῳ, τὸ ἄρα ἴστασθαι πᾶν ἐν χρόνῳ.

26 ρ. 238^b 29 Ἔτι δὲ τὸ θάττον καὶ βραδύτερον.

(1) συλλογισμὸς οὕτως· ἴστασθαι ἐστὶ θάττον καὶ βραδύτερον, πᾶν θάττον καὶ βραδύτερον ἐν χρόνῳ, τὸ ἴστασθαι ἄρα ἐν χρόνῳ, ἢ οὕτως· ἐν ᾧ τὸ θάττον καὶ βραδύτερον, τοῦτο ἐν χρόνῳ, ἐν δὲ τῷ ἴστασθαι τὸ θάττον καὶ βραδύτερόν ἐστὶ, τοῦτο ἄρα ἐν χρόνῳ.

δ πεπερασμένα] πεπερασμέν^ο 13 μῆδέτερον] immo μῆδὲ τὸ 15 ἀφέξει 21 figura
 appicta:

p. 238^b31 sqq.

Ἐν ᾧ πρώτῳ χρόνῳ τὸ ἰσταμένον ἡρεμίζεται, ἐν παντὶ μέρει αὐτοῦ ἴσταται. — Τὸ ἐν μορίῳ τινὶ τοῦ χρόνου· ὥστε οὐ καθ' αὐτό, ἀλλὰ καθ' ἄλλο.

5 p. 238^b36 Ὡσπερ δὲ τὸ κινούμενον.

Ἐπὶ τοῦ κινεῖσθαι οὐκ ἦν τι πρῶτον κινεῖσθαι, διὰ τὸ πᾶσαν μὲν κίνησιν ἐν χρόνῳ γίνεσθαι, τοῦ δὲ χρόνου μὴ εἶναι ἐλάχιστον μέροςιν τῷ εἰς ἄπειρα εἶναι διαιρετόν. οὕτως οὐδὲ τοῦ ἴστασθαι ἔστι τὸ πρῶτον, 10 τουτέστι τοῦ ἡρεμίζεσθαι· εἰ γὰρ τὸ ἴστασθαι κινεῖσθαι ἔστι, τοῦ δὲ κινεῖσθαι οὐκ ἔστι τὸ πρῶτον, οὐδ' ἄρα τοῦ ἴστασθαι.

p. 239^a4.

Εἰ γὰρ ἦν ἐν τῷ ἡμερεῖ κίνησις, ἐπειδὴ ἐν πάσῃ κινήσει ἀπειράκις ἔστι τὸ κεκινήσθαι, ἦν ἂν τι τοῦ ἡμεροῦς ἐν ᾧ τὸ κεκινήσθαι ἦν· εἰ δὲ 15 τοῦτο, οὐκέτι ἦν ἡμερές, ἀλλὰ μεριστόν.

15 p. 239^a12.

Εἰ γὰρ ἔνθα κίνησις, ἐκεῖ καὶ ἡρεμία, ἐν δὲ τῷ νῦν οὐκ ἔστι κίνησις ἀλλ' ἐν χρόνῳ, ἐν χρόνῳ ἄρα καὶ ἡρεμία.

p. 239^a16 Ὡς οὐχ ἐνί τινι.

Διὰ τοῦτο λέγομεν τὸ ἡρεμεῖν τὸ ὁμοίως ἔχειν νῦν καὶ πρότερον, ὡς 20 μὴ οὕσης τῆς ἡρεμίας ἐν ἐνί καὶ ἡμερεῖ ἀλλ' ἐν δύο ἐλαχίστοις, τουτέστι πέρασιν (ἐλάχιστον γὰρ τὸ πέρασ τῶν ἐν τῷ μεγέθει), δύο δὲ περάτων ἀνάγκη χρόνον εἶναι μεταξύ.

p. 239^a23.

Οὐ δύναται γὰρ κατὰ τι μέρος τοῦ μεταξύ χρόνου ἐν τινι εἶδει τῷ 25 αὐτῷ εἶναι· ἡρεμοίη γὰρ ἂν, οὐ μεταβάλλοι· ἡ γὰρ μεταβολὴ ἔκ τινος εἰς τι, ἡ δὲ ἡρεμία ἐν τῷ αὐτῷ.

p. 239^a24 Ἐν ᾧ χρόνῳ κινεῖται.

Εἰ κινεῖται ἐν χρόνῳ καθ' αὐτό, οὐκ (ἐν) πᾶσι τοῖς μέρεσι κινεῖται, ὡς φαμεν τὴν ἔκλειψιν ἐν τῇ πρώτῃ ὥρᾳ τυχὸν γενέσθαι, διότι ἐν πάσῃ

3 Tò] num Ὅτι? 6 πρῶτον scripsi: πρότερον 8 et 10 τὸ] τι Diels 21 δύο δὲ
28 et p. 816,3 αὐτ' 28 alterum ἐν deest, si recte descripsi

τῇ ὥρᾳ διηγούσθη, ὅταν δὲ εἴπωμεν ὅτι γέγονεν ἐν τῇδε τῇ ὥρᾳ ἔκλειψις, τὸ ἐν τινι μέρει τῆς ἡμέρας γενέσθαι. ἀδύνατον δὲ κατὰ τι τῶν μορίων τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ καθ' αὐτὸ κινεῖται, ὡς ἐν τινι εἶναι τῷ αὐτῷ.

p. 239^a27.

5 Μεταξὺ γὰρ δύο νῦν χρόνος περιέχεται, καὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει ὑπάρχει.

p. 239^a28.

Εἰ τὸ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ νῦν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι καὶ τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη. τοῦτό ἐστιν ἡρεμεῖν. ἀδύνατον τὸ μεταβάλλον κατὰ τινα χρόνον ὅλον
10 εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει (μέρος γὰρ δύναται, εἰ κατὰ μόρια ἢ μεταβολή). εἰ γὰρ ὅλον εἶη κατὰ τινα χρόνον ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει. ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ νῦν ἔσται τὸ αὐτὸ ὑπάρχον, τοῦτο δὲ ἐστιν ἡρέμησις. πρῶτον δὲ χρόνον φησὶν ἐν ᾧ καθ' αὐτὸ κινεῖται.

p. 239^a33sqq.

15 Εἰ ἐν ἐνὶ μόνῳ τῶν νῦν τὸ κινούμενον ἐν τῷ αὐτῷ ἐστιν, εἰ δὲ κατ' οὐδένα χρόνον ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι δύναται. ἀλλ' ἐν πέρατι τοῦ χρόνου * * *

p. 239^a35.

Ἐν ἐκάστῳ. φησί, τῶν νῦν ἐν μονῇ μὲν τινι εἶναι ἀναγκαῖον, ἐν
20 ἡρεμίᾳ δ' ἢ κινήσει ἀδύνατον· καὶ μονῇ μὲν ἐν τῷ νῦν λέγεται, ἡρεμίᾳ δ' οὐ· καὶ κίνησις μὲν ἐν τῷ νῦν οὐ λέγεται, μὴ κινεῖσθαι δὲ λέγεται.

p. 239^b3 Ἐν χρόνῳ δ' οὐκ ἐνδέχεται.

Τὸ κινούμενον οὐκ ἐνδέχεται ἐν τινι τῶν τοῦ χρόνου μερῶν ἐν ᾧ κινεῖται οὕτως εἶναι ὡσπερ τὸ ἡρεμοῦν. τουτέστιν ἐν ὅλῳ τῷ χρόνῳ· τὸ γὰρ
25 ἐν χρόνῳ τινὶ ὅν ὅλον, τοῦτο ἡρεμεῖ. εἰ οὖν ὡς ἔστι τι ἡρεμοῦν ἐν τινι χρόνῳ, τουτέστιν ὅλον ἐν ὅλῳ, οὕτως εἴη τι καὶ κινούμενον ὅλον ἐν ὅλῳ, συμβῆξεται τὸ κινούμενον ἡρεμεῖν· κινήθηξεται γὰρ διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἡρεμῆξαι δὲ διὰ τὸ (τὸ) ἐν χρόνῳ τινὶ ὅν ὅλον ἐν ὅλῳ, τοῦτο ἡρεμεῖν.

p. 239^b5. Ζήνων δὲ παραλογίζεται.

30 Ἄπαν. φησὶν, ἐν τῷ ἴσῳ ἐαυτοῦ τόπῳ ὑπάρχον ἢ ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται. ἀδύνατον δὲ ἐν τῷ ἴσῳ αὐτοῦ κινεῖσθαι, ἡρεμεῖ ἄρα. τὸ τῶν οὖν φερρό-

12 πρῶτον κατὰ cf. Arist. p. 239^a31
τὸ addidi ἡρεμεῖ 31 αὐτῷ

13 αὐτῷ

17 lacunam signavi

28 alternum

μενον βέλος ἐν ἐκάστῳ τῶν νῦν τοῦ χρόνου καθ' ὃν κινεῖται (ἐν) ἴσῳ ἑαυτοῦ
τόπῳ ὑπάρχον ἡρεμήσει, εἰ δὲ ἐν πᾶσι τοῖς τοῦ χρόνου νῦν ἀπείροις οὖσιν
ἡρεμεῖ, καὶ ἐν παντὶ ἡρεμήσει. ἀλλ' ὑπόκειται κινούμενον· τὸ βέλος ἄρα
κινούμενον ἡρεμήσει.

5 p. 239^b6. Ἔστι δὲ τὸ φερόμενον ἐν τῷ νῦν.

Εἶτα πρόσθετος 'πᾶν δὲ τὸ ἐν τῷ νῦν ἐν τῷ ἴσῳ ἑαυτοῦ ὑπάρχει τόπῳ'.

p. 239^b 18sq.

Αὕτη, φησὶν, ἡ ἀπορία ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῆς προτέρᾳ (ἐκατέρᾳ γὰρ ἐνεργείᾳ εἰς ἄπειρον διαιρεῖ τὸ μέγεθος), διαφέρουσι δὲ ὅτι ἡ μὲν πρώτη δίχα
10 ἔτεμεν τὸ λαμβανόμενον μέγεθος, αὕτη δὲ εἰς ἄνισα.

p. 239^b23.

Ἐνεργείᾳ εἰς ἄπειρον· τούτου γὰρ συγχωρουμένου οὐκ ἀφικνεῖται πρὸς τὸ πέρασ τὸ κινούμενον.

p. 239^b25. Τετραγῶδημένον.

15 Ἐξετραγώδησε τὸ αἶσπον ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ εἰπὼν ὅτι τὸ τάξιστον οὐ καταλήψεται τὸ βραδύτατον. τὸ δὲ πως προσέτιηκεν· διάφορος γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἢ διαίρεσις, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ λόγῳ κατὰ διχοτομίαν, ἐν δὲ τούτῳ ἀνίσως πρὸς τὴν τῶν κινήσεων ἀνισότητα.

p. 239^b33 sq.

20 (Ὁ)γ ἐν τὸ σταδίον ὑποτίθεται, ἀλλὰ δύο, τὸ μὲν ἀκίνητον ἐφ' ᾧ τὰ $\bar{\alpha}\bar{\alpha}$, τὸ δὲ κινούμενον ἐφ' ᾧ τὰ $\bar{\beta}\bar{\beta}$. ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσα ἐστὶν ἄμφω καὶ παρἄλληλα, διὰ τοῦτο ἐπικρούπτων τὸν λόγον ἐν εἰπεν τὸ σταδίον, ἐν ᾧ δύο ἰσοταχῆ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ τέλους τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀρξάμενον ἐν τῷ
· αὐτῷ χρόνῳ πρὸς τὸ τέλος ἀφικνοῦνται. τοῦτο δὲ ψεῦδος· οὐ γὰρ ἐπὶ
25 τοῦ αὐτοῦ σταδίου τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ σταδίου ἄρχεται κινεῖσθαι τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ἀκινήτου ἀπὸ τοῦ μέσου, ἐπὶ δὲ τοῦ κινουμένου, οἷον ἐφ' οὗ τὰ $\bar{\beta}\bar{\beta}$, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸ ἐφ' οὗ $\bar{\gamma}\bar{\gamma}$.

p. 240^a9 sq.

Τὸ μὲν πρῶτον $\bar{\beta}$ ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ $\bar{\alpha}$, τὸ δὲ πρῶτον $\bar{\gamma}$ ἐπὶ τῷ ἐσχά-
30 τῳ $\bar{\beta}$, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ $\bar{\alpha}$ τῷ ἑτέρῳ· ἐν τούτῳ γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ ἔσχατον $\bar{\beta}$.

1 alterum ἐν addidi 5 δὲ δεῖ Arist. 8. 9 ἐνέργεια 16 τὸ δὲ κτλ. traicienda
post v. 13 fort. πως (καλῶς) 23 τέλους] immo μέσου

p. 240^a12.

Τουτέστι τὸν χρόνον ἐν ᾧ πάντα τὰ $\bar{\alpha}$ διεξελήλυθεν. τὰ γ δὲ διπλα-
σίονα εἶναι τοῦ ἐν ᾧ τὰ ἐφ' οὗ τὰ $\beta\beta$ διελήλυθεν τὰ ἡμίσεια τῶν $\bar{\alpha}\bar{\alpha}$.
ἐκάτερον δὲ τῶν κινουμένων παρ' ἕκαστα τῶν παρ' $\bar{\alpha}$ κινουνται παρα-
5 βαλλόμενα ἴσα ἐστίν. εἰ οὖν τὸ ἐφ' οὗ τὰ γ ἴσον τῷ ἐφ' οὗ τὰ β , καὶ
ἅπαντα τὰ β διεξελήλυθεν καὶ ὅλον παρ' ὅλον παραβέβληται. καὶ τὸ ἐφ'
οὗ τὰ γ ἄρα παραβέβλημένον ἔσται. ὥστε εἰ πάντα τὰ β διεξελήλυθεν,
καὶ τὰ $\bar{\alpha}$ πάντα διεξεληλυθὸς ἂν εἴη ἐν ᾧ χρόνῳ τὰ ἡμίσεια τῶν $\bar{\alpha}\bar{\alpha}$
διεξήκει.

10 p. 240^a26. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος.

Οὐκ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὸ ὄν γίνεται (οὐδὲν γὰρ ἐκ τοῦ μηδαμῆ μη-
δαμῶς ὄντος), ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος, τουτέστι τοῦ κυρίως, τὸ
ἀπλῶς ὄν, ἅπερ οὐκ ἀντιφάσκει· τὸ γὰρ ἀπλῶς μὴ ὄν κατάφασις ἐκ μετα-
θέσεώς ἐστιν. ὥστε γίνεται τὸ ἀπλῶς ὄν ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος διὰ μέ-
15 σου τοῦ οὐχ ἀπλῶς μὴ ὄντος καὶ οὐχ ἀπλῶς ὄντος, ἅπερ ἐστὶν ἀποφά-
σις ἢ μὲν τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος ἢ δὲ τοῦ ἀπλῶς ὄντος· ὡς μὲν γὰρ πρὸς
τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν τι ὑπάρχον λέγεται οὐχ ἀπλῶς (ὄν), ὡς δὲ πρὸς τὸ ἀπλῶς
ὄν τι ὑπάρχον λέγεται οὐχ ἀπλῶς μὴ ὄν. ὥστε οὐ γίνεται ἐξ ἀντιφάσεως
ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορά, ἀλλὰ διὰ μέσης τῆς ἀντιφάσεως. — Ἰστέον ὅτι
20 ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς τὰς ἐκ μεταθέσεως καταφάσεις ἀντὶ ἀποφάσεως παρέ-
λαβεν. — Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μὴ λευκοῦ γίνεται ἢ γένεσις
διὰ μέσου τῆς ἀντιφάσεως. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος.

p. 240^a33. Οὐδένα χρόνον.

Εἰ γὰρ καὶ τὸν τοῦ ὅλου τόπον οὐκ ἀμείβει, ἀλλ' οὖν τὸν ἑαυτοῦ
25 ἀμείβει ἀντιπαραχωροῦντα ἀλλήλοις.

p. 240^b3. Πλὴν ὡς ὁ μουσικός.

Οὕτως, φησὶν, εἰσὶν αἱ κατὰ σχέσιν λαμβανόμεναι ἕτεραι ὁλότητες, ὥσπερ
ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος· εἷς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ
συμβέβηκεν τῇ ἀνθρώπῳ τὸ μουσικόν. οὕτω καὶ ἐναυθία ἢ μὲν ὁλότης
30 μία τῇ ὑποκειμένῃ, συμβέβηκεν δὲ αὐτῇ τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε λαμβάνεσθαι.

5 figura appicta:

$$\delta \quad \beta\beta \quad \frac{\beta\beta}{\alpha\alpha\alpha\alpha} \quad \gamma\gamma\gamma \quad \epsilon$$

10 cf. Aristotelis libri   11 οὐδὲ   15 fort. εἰσὶν   17 (δν) addidi   20 Ἀναλυτικοῖς]
Anal. Prior. A 46 in. cf. Zeller II 2 p. 221 sq. n. 4   22 fort. μέσης

p. 240^b13sq.

Τὰ μὲν γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενα οὐδὲν εἰσάγει εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ὄλου, τὰ δὲ μέρη εἰσάγει εἰς τὴν τοῦ ὄλου κίνησιν· καὶ γὰρ πως καὶ αὐτὰ ἰδίαν κινεῖται κίνησιν παρὰ τὴν τοῦ ὄλου. τὰ γὰρ πρὸς τῷ κέντρῳ 5 τῆς σφαιράς μῦρια βραδυκινήτοτερα ἔστι τῶν περὶ τὴν ἐπιφάνειαν.

p. 240^b25.

Οὕτως εἰχεν, ὥστε τὸ μὲν ἐν τῷ ἐξ οὗ εἶναι. τὸ δὲ ἐν τῷ εἰς ὃ.

p. 240^b29sqq.

Τότε, φησί, τὸ ἀμερὲς κινεῖσθαι ἡδύνατο, εἰ ὁ χρόνος ἐξ ἀμερῶν 10 συνέκειτο, ὥστε ἐν ἐκάστῳ μορίῳ τοῦ χρόνου γινόμενον τὸ ἀμερὲς ἀμερῶς εἶναι μὴ ἔχον τὸ μὲν εἰς τοῦτο τὸ δὲ εἰς ἐκεῖνο. ἀλλὰ καὶ οὕτως πάλιν ἀνήρηται ἡ κίνησις· ἐν ἐκάστῳ γὰρ μορίῳ τοῦ χρόνου μεταβεβηκὸς ἂν ᾖ, οὐ μεταβάλλον· ἐν γὰρ τῷ νῦν οὔτε κινήσις ἔστιν οὔτε μεταβολή, ὥστε ἐν οὐδενὶ τοῦ χρόνου μορίῳ μετέβαλεν· οὐδὲ ἐν τῷ ὄλῳ ἄρα.

15 p. 241^a8. Ἄπαν γὰρ τὸ κινούμενον.

Οἷον εἰ σκώληξ ἐπὶ πηχυαίου ξύλου κινεῖτο, ὄλος ὁ σκώληξ ἄλλοτε 20 ἄλλῳ μορίῳ τοῦ ξύλου ἐφαρμόσει· ἐπειδὴν γὰρ ἄρξῃται φέρεσθαι, πρότερον ἐλάττονα τοῦ οἰκείου μεγέθους διάστασιν ἐπιλαμβάνει, εἶτα ἴσῃν, εἶτα μείζονα. καὶ τὸ ἀμερὲς οὖν εἰ κινεῖται, πρότερον ἐλάττονα ἑαυτοῦ διάστασιν κινεῖται, 25 νηθήσεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἐλάττονα, ἔσται τοῦ ἀμερῶς ἑλαττον καὶ διαιρεθήσεται τὸ ἀμερὲς, ὅπερ ἄτοπον. ἀλλ' οὐδὲ ἴσῃν. ἐπεὶ γὰρ ἀμερὲς ἔστι, πρὶν τὴν μείζονα διεξελθεῖν ἀνάγκη τὴν ἴσῃν διεξελθεῖν, καὶ σημεῖον ἐρέξει τοῦ μεγέθους· τὸ γὰρ ἀμερὲς τῷ ἀμερεῖ ἴσον. εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται ἐκ σημείων ἢ γραμμῆ· αἰεὶ γὰρ τὰ κινούμενα ἴσον ἑαυτοῖς ἀποτέμνεται τοῦ μεγέθους 30 μῦριον, καὶ οὕτως διέξεισι τὴν πεπερασμένην. εἰ οὖν αἰεὶ σημείου ἀπτόμενον διέξεισιν, τὸ μέγεθος ἔσται ἐξ ἀμερῶν, ὅπερ ἀδύνατον. ὥστε εἰ κινούμενον τὸ ἀμερὲς ἴσον ἑαυτοῦ ἀπολαμβάνει τοῦ μεγέθους (μῦριον) καὶ οὕτω διέξεισιν, οὐδὲ ἐξ ἀμερῶν ἂν συγκέοιτο τὸ μέγεθος, ὅπερ δέδεικται ἀδύνατον. ἀδύνατον ἄρα τὸ ἀμερὲς κινεῖσθαι, καὶ ἀρμόζει αὐτῷ, εἰ κινεῖτο, 30 ὁ ἀπὸ τῆς διχοτομίας λόγος.

p. 241^a15. Ἐτι εἰ πᾶν ἐν χρόνῳ κινεῖται.

Εἰ τὸ ἀμερὲς τὴν ἴσῃν ἑαυτῷ ἐν χρόνῳ κινεῖται, παντὸς δὲ χρόνου ἔστι τις ἐλάττων χρόνος, καὶ τοῦ χρόνου ἐν ᾧ τὸ ἀμερὲς τὴν ἴσῃν ἑαυτῷ

27 μῦριον addidi 28 οὐδὲ delendum

29 αὐτῷ scripsi: αὐτό

31 Ἐτι δ' εἰ

ἴπαν Arist., at cf. Themist. p. 398, 1

κεκίνηται ἔστι τις ἐλάττων χρόνος. ἀλλ' ἀδύνατον· εἰ γὰρ εἶη ἐλάττων, ἐν τούτῳ ἐλάττωνα ἑαυτοῦ διάστασιν κινήθησεται, καὶ ἔσται τι τοῦ ἀμεροῦς ἐλαττον. εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, οὐκ ἔσται τοῦ χρόνου ἐν ᾧ τὴν ἴσῃν κινήθηται ἐλάττων χρόνος. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀδύνατον. ὁ γὰρ χρόνος ἐπ' 5 ἄπειρον διαιρέτος, καὶ παντὸς ἔστιν ἐλάττων διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸ ἐλάχιστον ἐν τοῖς συνεχέσι, χρόνον τε ἀνάγκη εἶναι τὸν ἐν ᾧ κινεῖται τὴν ἴσῃν ἑαυτῷ τὸ ἀμερὲς διὰ τὸ πᾶσαν κίνησιν ἐν χρόνῳ γίνεσθαι καὶ μηδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι. ἀνάγκη τε τὴν ἴσῃν ἑαυτῷ κινήθησιν τὸ κινούμενον πρὶν τὴν μείζονα. ὥστε εἰ τὸ ἀμερὲς κινεῖται, τὴν ἴσῃν πρότερον κινήθησεται, 10 ταύτην δὲ κινούμενον ἐν χρόνῳ (ἔσται)· ἔστι δὲ παντὸς χρόνου ἐλάττων, ἐν δὲ τῷ ἐλάττωι ἐλαττον κινεῖται, τοῦ δὲ ἀδιαιρέτου οὐδὲν ἐλαττον· ἀδύνατον οὖν τὸ ἀμερὲς κινήθησιναι.

p. 241^a16. Εἶη ἂν τις χρόνος.

Ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, ἔσται τις χρόνος ἐν ᾧ πᾶν διπερ 15 ἂν κινήσεται τὴν ἴσῃν ἑαυτῷ διάστασιν κινεῖται.

p. 241^b2 Οὕτω.

Τῷ ἔχει ἐναντία πέρατα τὸ ἐξ οὗ καὶ τὸ εἰς θ'. οὔτε γὰρ ἡ κύκλῳ οὔτε ἡ κατ' εὐθεῖαν πᾶσα. οἶον ἡ τῶν ζώων κίνησις ἔχει ἐναντία πέρατα τὸ πρόσθεν καὶ τὸ ὀπίσθεν.

20 p. 241^b5 Τὸ οὕτως ἀδύνατον.

Πολλαχῶς, φησί, τὸ ἀδύνατον λέγεται * * * μὴ ἐνδέχεσθαι τμηθῆναι τὸ μὴ πεφυκὸς ὅλως διαιρεῖσθαι ἢ διὰ τὴν ἀμέρειαν, ὡς τὸ σημεῖον, ἢ διὰ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τομὴν, ὡς τὸ οὐράνιον σῶμα, ἢ διὰ σμικρότητα. τὸ μὴδ' ὅλως οὖν πεφυκέναι τμηθῆναι ὑπόδειγμα λαμβάνει πρὸς τὸ 25 προκείμενον. — Ὅτι ὥσπερ τὸ ἀδύνατον τμηθῆναι οὐκ ἂν τμηθεῖη καὶ τὸ ἀδύνατον γενέσθαι οὐδ' ἂν γένετο, οὐδ' ἄρα τὸ ἀδύνατον μεταβάλλειν μεταβάλλει ἂν εἰς θ' ἀδύνατον μεταβάλλειν. ὥστε ἀδύνατον εἰς ἄπειρον μεταβάλλειν· ἀδιεξίτητον γὰρ τὸ ἄπειρον, οὐδ' ἂν ἐπιχειρήσειεν ὅλως μεταβάλλειν.

p. 241^b12 sqq.

30 Τῆ μὲν γὰρ ἐκτάσει ἄπειρον εἶναι ἀδύνατον, τῷ δὲ χρόνῳ οὐδὲν κωλύει· τῷ γὰρ πάλιν καὶ πάλιν ἀνακυκλεῖσθαι τὰ οὐράνια τοῦ χρόνου μὴ ἐπιλείποντος οὐδὲ ἡ κίνησις ἐπιλείπει. ἄπειρος οὖν ἔστιν οὗ τῷ εἶναι,

1 ἐστι compend.: fort. ἔσται   4 ὁ scripsi: π̄ (h. e. που)   5 ἐλάχιστον scripsi: θ'
 τον ἄ πρὶν scripsi: πρὸς   10 ἔσται addidi   18 ante οὖν exciderint quaedam
 21 lacunam signavi   28 fort. ἄπειρον (ὄν) οὐδ' ἂν   32 οὐ τῷ] οὐ τὸ

ἀλλὰ τῷ ἀεὶ γίνεσθαι ταύτην καὶ ἀδιάκοπον. καὶ οὐ δῆπου ἐπὶ τῶν οὐ-
ρανίων χώραν ἕξει τὸ λέγειν μάτην κινεῖσθαι διὰ τὸ μὴ τυγχάνειν τινὸς
τέλους· ἀεὶ γὰρ ἐν τέλει ἐστί· καθ' ἕκαστον γὰρ σημεῖον ἀποκατάστασιν
ποιοῦνται διὰ τὸ καὶ πρότερον ἐν τῷ αὐτῷ γεγονέναι.

5 p. 241^b14 Μὴ μιᾶς μὲν γάρ.

Καλῶς τὸ ἴσως προσέθηκεν, ὅτι οὔτε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνδέχεται ἐπ'
ἄπειρον ἄλλην ἐξ ἄλλης μεταλαμβάνειν κίνησιν φθαρτοῦ ὄντος τοῦ κατ'
εὐθεΐαν κινουμένου, οὔτε, εἰ καὶ ἦν αἰδίον τῶν οὔτω κινουμένων τι, ἐνδε-
χόμενον ἦν οὔτω κατὰ συνέχειαν ἔχεσθαι ἀλλήλων τὰς κινήσεις, καὶ μη-
10 δένα χρόνον ἐν ἡρεμίᾳ εἶναι τὸ κινούμενον· συνεχεῖς γὰρ οὐκ ἂν εἶεν
οὔτως, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπτόμεναι.

---

1 ταύτην scripsi: ταύτην, at cf. adn. ad p. 183, 21. 360, 11 sq. 383, 15 sqq. ταυτὸς legitur
etiam in cod. Mutin. 69 f. 36r (Olympiodor. in Arist. Categ.) 2 χώραν] litterae an
abscisae 11 οὔτω

IN LIBRUM VII.

p. 241^b27 Καὶ μὴ (τῷ) τῶν τούτου τι.

Μὴ λεγέσθω κινεῖσθαι ὅλον τῷ μέρει τι αὐτοῦ κινεῖσθαι. ὡς λέγομεν κινεῖσθαι τὸν καθεύθοντα, ἐπειδὴ κινεῖ τὸν πόδα.

5 p. 249^b12.

Τὸ ὧν εἰσὶν αἱ κινήσεις ἀντὶ τοῦ καὶ ἃ εἰσὶν (αἱ) κινήσεις· τὸ γὰρ λευκὸν σῶμα (καὶ τὸ μέλαν σῶμα) καθ' ὅ πεποιήνται εἶδει διαφέρουσιν. οὐκ ὁδὸν καὶ ἡ λεύκανσις καὶ ἡ μέλανσις εἶδει διαφέρουσιν, τὸ δὲ λευκὸν καὶ γλυκὺ γένει διαφέρει.

10 p. 249^b24.

Ὅτι γὰρ ὡς περ τῆ κατὰ ποιότητα ἐτερότητι τῶν μεταβολῶν ἔχομεν τι κοινὸν ὄνομα τὴν ἀνομοιότητα, οὕτως καὶ ταῖς δύο γενέσεσι ταῖς ἀνισοταχέσιν ἔχομεν τι κοινῶς ἐν ὄνομα κατηγορούμενον.

2 cf. Aristoteles τῷ addidi 3 τῷ scripsi: τὸ 6 εἰσὶν αἱ κινήσεις scripsi: ᾗ (= εἶναι) >
κινήσ 7 καὶ τὸ μέλαν σῶμα addidi 12 δύο] β'

IN LIBRUM VIII.

p. 250 b 16.

Ἦτοι διὰ τὸ ποιεῖν τινὰς ἐκ μὴ ὄντων τὸν κόσμον (τὸ γὰρ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ ὄν παρῆχθαι μεταβολὴ ἐστίν, ἥτις ἢ κίνησίς ἐστιν ἢ οὐκ ἄνευ κινήσεως), ἢ κοσμοποιεῖν (ἀντὶ τοῦ) περὶ συστάσεως τοῦ κόσμου διαλέγεσθαι, ἥτις διὰ κινήσεως ἐν ἅπασιν τὸ εἶναι ἔχει.

p. 250 b 18.

Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος.

p. 251 a 2 sqq.

10 Καθό, φησίν, οἱ δύο κόσμοι ἀεὶ ἀλλάσσοντα καὶ διαδεχόμενα ἀλλήλα οὐδαμῶς λήγει, ταύτη οἱ κόσμοι οὗτοι ἀκίνητοι καὶ αἰδιοί εἰσι. κατὰ κύκλον, τουτέστι τῆ περιόδῳ. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὕτως φησί· καθ' ἑκάστην τελειότητα τοῦ σφαιροῦ καὶ τοῦ κόσμου ἡρεμοῦσι, κινουῦνται δὲ ἐν τῷ μεταξύ.

15 p. 251 b 19.

Εἰ ὁ χρόνος, φησίν, ἐν τῷ νῦν θεωρεῖται (κατὰ γὰρ τὸ ἐνεστὸς καὶ ὑφέστηκεν· τὸ γὰρ μέλλον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ τὸ ἐσόμενον), πᾶν δὲ νῦν πέρασ ἐστὶ καὶ ἀρχή (πέρασ μὲν τοῦ παρελθόντος, ἀρχή δὲ τοῦ μέλλοντος), ὥστε εἰ ὁ μὲν χρόνος ἀεὶ ἐν τῷ νῦν θεωρεῖται, πᾶν δὲ νῦν πέρασ ἐστὶ καὶ 20 ἀρχή, πρὸ παντὸς ἄρα χρόνου χρόνος ἔσται.

p. 252 a 17.

Κατὰ γὰρ λόγον τινὰ καὶ τάξιν τῆς τῶν ἀπλῶν ἐπικρατείας ποτὲ μὲν οὕτως ποτὲ δὲ οὕτως ἔχει τὰ σύνθετα.

p. 252 a 24.

25 Τουτέστιν ἀναπόδεικτον. — Ἰῶν γὰρ ἀξιωματῶν τὰ μὲν ἐστίν αὐτό-

! ἥτις ἢ scripsi: ἥτις ἢ   ὁ ἀντὶ τοῦ addidi   17 μέλλον] immo παρεληλυθός

πιστα καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας τῶν πραγμάτων τὴν πίστιν ἔχοντα, οἳαί εἰσι
αἱ κοιναὶ καλούμεναι ἔννοιαι, τὰ δὲ ὡς ἀξιώματα μὲν εἰς τινων κατα-
σκευῆν παραλαμβάνονται, ἐξ ἄλλων μέντοι σαφεστέρων προαποδειγμένα,
ὡς ἔχει ἐν γεωμετρίας· τὸ γὰρ πρῶτον θεωρήμα ὡς ἀξίωμα ἐν τῷ δευ-
5 τέρῳ παραλαμβάνεται αὐτὸ προαποδειγμένον διὰ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν, καὶ
τὸ θεύτερον τοῦ τρίτου, καὶ ἐξῆς οὕτως· τὸ γὰρ τὰς τρεῖς τοῦ τριγώνου
γωνίας δύο ὀρθαῖς ἴσας εἶναι ὡς ἀξίωμα ἐν πολλοῖς παραλαμβάνεται ἐν
ἄλλοις προαποδειγμένον.

p. 252*32.

10 Ὁ γὰρ δεῖ ἀξίωμα νομίζειν τὸ 'ἀεὶ οὕτως ἢ ἔχει ἢ γίνεται'· ἀεὶ
γὰρ γίνεται ἔκλειψις, ἀλλ' ὅμως οὐ δεῖ τοῦτο ὡς ἀξίωμα λαμβάνειν, ἀλλὰ
ζητεῖν τοῦτου τὰς αἰτίας, ἀεὶ αἱ τοῦ τριγώνου τρεῖς γωνίαι δύο ὀρθαῖς
ἴσαι, ἀλλ' ὅμως δεῖται ἀποδείξεων ἐτέρων.

p. 252v 10.

15 Ἐξ ἐναντίου γὰρ εἰς ἐναντίον. ἀντὶ τοῦ ἐξ ἐναντίου (εἰς ἐναντίον)
εἶπεν ἔκ τινος εἰς τι.

p. 252b 20.

Οἷον ἐγειρόμεθα ἐξ ὕπνου μηδενὸς κινήσαντες.

p. 252b 27 sq.

20 Ἄλλ' οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι τοπικῆν κίνησιν τὸ ἄπειρον.

p. 252b 28 sqq.

Τὴν γὰρ ἔκ τινος εἰς τι ἀπλῶς καὶ μὴ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον οὐκ
ἀνάγκη μὴ αἰδίων εἶναι πολλαῖς γινομένην· ἢ γὰρ κύκλιον ἔκ τινος μὲν ἔστιν
εἰς τι, ἐκ Κριου ἐπὶ Ταυρον καὶ οὕτως ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν κωλύει αὐτὴν
25 αἰδίων εἶναι· μὴ εἰς ἐναντίον κινουμένην, ἀλλ' ἀεὶ εἰς ἕτερον τὴν αὐτὴν.

p. 252b 33.

Δύξει γὰρ ἐπὶ τῆς χορδῆς κραδαινομένης τῇ πληγῇ ἐπὶ τὰ ἐναντία
τὴν κίνησιν οὐσαν (κινεῖται γὰρ ἐπὶ τὰ ἐναντία, ποτὲ μὲν ἐπὶ τὴν ὑπάτην
ποτὲ δὲ ἐπὶ τὴν νεάτην) μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν, οὐχ οὕτως δὲ
30 ἔχει· μεταξὺ γὰρ στάζει διαλαμβάνεται.

p. 253*17.

Τὴν μὲν διάνοιαν ἐπὶ τῶν λογικῶν, τὴν δὲ ὄρεξιν ἐπὶ τῶν αἰσθητικῶν.

6 τοῦ τρίτου] immo ἐν τῷ τρίτῳ 8 ἄλλοι (sic) 10 δεῖ scripsi: δὴ τὸ αἰεὶ pri-
mitus 12 αἰτίας αἰεὶ αἰ 15 νοῦθα εἰς ἐναντίον (altero loco) addidi 28 οὐσαν
scripsi: εἶναι compendiose

p. 253^a24 sqq.

[Ο μὲν Σιμπλίκιος τέσσαρα προβλήματα φησιν ἐνταῦθα τιθέναι τὴν Ἀριστοτέλην, ὃν τὸ δευτέρων εἶναι λέγει τοῦτο, ὅτι ὁ τὴν κίνησιν ἀναιρῶν δοκεῖ μὲν μέρος τι τῶν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασι τὴν κίνησιν ἀναιρεῖν, ἀγνοεῖ δὲ μὴ περὶ μέρους ἀλλὰ περὶ ὅλου ἀμφισβητῶν· εἰ γὰρ ἐν τούτῳ ἔχει τὸ εἶναι ἢ φύσις, ἐν τῷ ἀρχῇ κινήσεως τοῖς φυσικοῖς εἶναι, ἀναιρουμένης κινήσεως ἀναιρεῖται ἢ φύσις, ταύτης δὲ ἀναιρουμένης ἀναιρεῖται τὰ φυσικὰ οἷς τὸ εἶναι ἐν τούτῳ ἐστίν, ἐν τῷ ἔχειν φύσιν.] ταῦτα μὲν ὁ Σιμπλίκιος, ὁ δὲ Φιλόπονος τρία φησιν εἶναι τὰ προβλήματα, τοῦτο δὲ οὐ λέγει εἶναι πρόβλημα· ἐξηγεῖται γοῦν ὡς ὁ τὴν φύσιν ἀναιρῶν ἀναιρεῖ τὰ φυσικὰ πάντα, ἐν οἷς ἢ φύσις τὸ εἶναι ἔχει. ὅτι δὲ καὶ τὰ τεχνητὰ ἀναιρεῖται κινήσεως ἀναιρουμένης, ἐδείχθη ἔμπροσθεν. καὶ ἄλλως τῶν φυσικῶν ἀναιρουμένων καὶ τὰ τεχνητὰ συναναιρεῖται· ἐν τούτοις γὰρ τὸ εἶναι ἔχει καὶ πᾶσα δόξα καὶ ἐπιστήμη· ἐν ἀνθρώπῳ γάρ, φυσικὸν δὲ χρῆμα ὁ ἄνθρωπος.]

15 p. 253^a28.

Τρίτον οὐχὶ τῆς ὅλης διαιρέσεως, ἀλλὰ τῆς ὑποδιαιρέσεως τοῦ τμήματος τοῦ λέγοντος τὰ μὲν κινεῖσθαι τὰ δὲ ἡρεμεῖν.

p. 253^b6.

Ἀντὶ τοῦ ὁμοίως σχεδὸν ψεῦδος τῷ πάντα λέγειν ἡρεμεῖν τὸ πάντα λέγειν κινεῖσθαι. οὐ γὰρ πάντῃ ὁμοίως· εἰ γὰρ καὶ ἀρχῇ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἢ φύσις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν κινήσει τὰ τῆς φύσεως ἔργα θεωρεῖται.

[Τὸ σχεδὸν οὐ πρὸς τὸ ψεῦδος φησιν (ἀμφότεραι γὰρ ψευδεῖς αἱ ὑποθέσεις), ἀλλ' ὅτι ὁμοίως σχεδὸν τῷ πάντα λέγειν ἡρεμεῖν τὸ πάντα λέγειν κινεῖσθαι ψεῦδος· οὐ γὰρ πάντῃ ὁμοίως. καὶ ἐπιφέρει διὰ τί· ἦττον γὰρ τοῦτο, φησί, παρὰ τὴν φυσικὴν μέθοδον ἄτοπον τὸ λέγειν πάντα κινεῖσθαι τοῦ λέγειν πάντα ἡρεμεῖν· ὁμοίως μὲν γάρ, φησίν, ἀρχῇ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἢ φύσις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν κινήσει θεωρεῖται τὰ τῆς φύσεως ἔργα· σκοπὸς μὲν γὰρ τῇ φύσει τὸ ἀγαθεῖν ἕκαστον ἐπὶ τῷ οἰκείῳ καὶ κατὰ φύσιν, ἐν ᾧ γινόμενον ἡρεμεῖν (τὴν γὰρ βῶλον ἐκστᾶσαν τῆς ὀλότητος κινεῖ μέχρις ἂν τὸν οἰκείον καταλάβῃ τόπον, ὁμοίως καὶ τὸ ἀλλοιούμενον καὶ γινόμενον μέχρις ἂν τὸ εἶδος ἀπολάβῃ), ἀλλ' εἰ σκοπὸς τῇ φύσει ἀγαθεῖν εἰς τὸ οἰκείον ἕκαστον εἶδος, ἐν ᾧ γινόμενα τὰ πράγματα ἡρεμεῖν, ἀλλὰ διαφαίνεται μᾶλλον τὸ ἔργον τῆς φύσεως ἐν ταῖς ὁδοῖς ταῖς ἐπὶ τὸ εἶδος ἀγρούσαις. εἰ τοίνυν ἐν τῷ

l. 14 addidi ex B 2 Σιμπλίκιος f. 275^v35 sqq. 14 ex Philopono excerpta videntur etiam iuae in codice B proxime sequuntur (ad p. 253^b1) Τρίτον δέ, φησίν, ἀμαρτάνουσιν αὐτὰς : οὐ φυσικοῦ (αὐ τῆς φυσικῆς?) τὰς ἀρχὰς ἀναιροῦντες· ἢ γὰρ φύσις ἀρχῇ κινήσεως, οὐδεμίας ἢ τέχνης ἐστὶ πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς ἀρχὰς αὐτῆς διαλέγεσθαι· ὥστε ἡμῖν φυσικοῖς οὖσιν ἰδὲ ἀποκριτέον πρὸς τούτους 22. p. 826,15 addidi ex B, ubi praecedunt excerpta ex simplic. f. 276^r2 sqq. 29 et 32 ἡρεμεῖν] de infinitivi usu cf. ad p. 51,14

κινεῖν μᾶλλον διαφαίνεται, ἤττον ἄρα παρὰ τὴν φυσικὴν μέθοδον ἀμαρτάνουσι οἱ λέγοντες πάντα κινεῖσθαι τῶν πάντα ἡρεμεῖν λεγόντων.

* Ἄλλως. οἱ μὲν κίνησιν ἀναιροῦντες συναιροῦσι καὶ τὴν ἡρεμίαν (ἡ γὰρ ἡρεμία παῦλα κινήσεως· κινουμένων γὰρ ἡ ἡρεμία), οἱ δὲ πάντα κινεῖσθαι λέγοντες μόνην (τὴν) ἡρεμίαν ἀναιροῦσιν.

p. 253^b13.

Ἄδύνατον. φησὶν, ἐπ' ἀπειρόν τι κινεῖσθαι ἢ αὐξάνεσθαι ἀεὶ ἢ φθίνειν αἰεῖ· ἔστι γὰρ καὶ τὸ τούτων μέσον, ὃ μήτε αὐξήσεις ἔστι μήτε φθίσεις, εἰς δ' ἡ αὐξήσις φθάσασα ἴσταται. λέγω δὲ τὸ κατὰ φύσιν μέτρον ἐξ οὗ
10 καὶ ἡ φθίσις ἄρχεται. ἀδύνατον γὰρ κατὰ συνέχειαν συνῆφθαι τῇ αὐξήσει τὴν φθίσιν· εἵπομεν γὰρ ὅτι τῶν ἐναντίων κινήσεων στάσις ἔστι μεταξύ.

p. 253^b14 sq.

“Πέτρην κοιλαίνει ῥάνις ὕδατος ἐνδελεχεΐη.”

Τοῦτό φησι Σιμπλίκιος Χοιρίλου τοῦ ποιητοῦ εἶναι, Φιλόπονος δὲ
15 Μόσχου τοῦ ποιητοῦ.]

p. 253^b16.

Τὸ ἔωσεν ἐπὶ τῶν λίθων· οὐχὶ εἰ τοσόνδε ἐχώρισεν τοὺς λίθους τὸ φυτὸν ἢ εἰ τοσόνδε ἀφείλε τῆς πέτρας ὁ σταλαγμός.

p. 253^b21 sqq.

20 Οὐκ ἐπειδὴ, φησί, τὸ μόριον δ' ἐμειώθη ἐπ' ἀπειρόν ἔστι διαιρετόν, ἤδη καὶ κατὰ ἀπειρόν τι ἀφαιρέσις γίνεται, διότι ὅλην τι πρῶτον ἀφαιρεῖται καὶ δευτέρωφ πάλιν καὶ ἐξῆς.

p. 253^b26 sqq.

Εἰ μεταβάλλει ἐκ νόσου εἰς ὑγίαν, ἡ δὲ μεταβολὴ ἐν χρόνῳ πάντως
25 γίνεται, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ νῦν ἅμα ἔσται νοσοῦν τε καὶ ὑγιαίνον (ἡμερῆς γὰρ τὸ νῦν, καὶ οὐδὲν νῦν ἑτέρωφ νῦν συνεχές), πρόδηλον ὅτι οὐδὲν ἐπ' ἀπειρον ὑγιάζεται, ἀλλ' ἔστι τι πέρας ὑγιάνσεως καὶ ἀρχή, πέρας μὲν αὐτῇ ἡ ὑγεία ἀρχὴ δὲ τὸ τῆς νόσου τέλος.

p. 253^b30 Εἰς τοῦναντίον.

30 Ἐπειδὴ πᾶσα ἡ εἰς τὸ ἐναντίον μεταβολὴ στάσει διαλαμβάνεται, οὐδεμία ἄρα ἀλλοίωσις ἀπειρος. — Εἰ μένει ἐν τῷ αὐτῷ μήτε σκληρότερος μήτε μαλακώτερος γινόμενος, ἔστιν ἄρα στάσις.

3 Ἄλλως] praecedit excerptum ex Simplic. f. 276^v32 sq. ὃ τὴν addidi. 13 πέτρη—
Simplicius: πέτραν B 14 Σιμπλίκιος f. 276^v3 χοιρίλου B. ceterum cf. Naeke—
Choeril. p. 169. Bionis fr. XI 17 ἔωσεν 18 ἢ εἰ scripsi: εἰ εἰ 30 ἡ deleverim

p. 253b31 sqq.

Φερόμενος γὰρ ἄνωθεν ὁ λίθος πρόδηλός ἐστι μέχρις ἂν φθάσῃ τὴν οἰκείαν ὁλότητα φερόμενος, ἴστανται δὲ λοιπὸν ἐν ταύτῃ.

[Μέττεισιν ἐπὶ τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, καὶ δεῖκνυσιν ὡς οὐδ' αὐτὴ 5 πᾶσα ἐστὶν αἰδύς· φερόμενος γὰρ ἄνωθεν κάτω ὁ λίθος πρόδηλός ἐστι μέχρι μὲν ἂν φθάσῃ τὴν οἰκείαν ὁλότητα φερόμενος.]

p. 253b33.

Ἐκαστον οὖν ἐν τῇ ὁλότητι αὐτοῦ ὃν ἡρεμεῖ, κινεῖται δὲ ἐκ ταύτης ὅταν βιασθῇ· κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἕκαστον κινεῖται ἐπὶ τὸν οἰκείον τρόπον 10 καὶ φέρεται, παρὰ φύσιν δὲ ὅταν βιαίως ἐκ τούτου ἐπὶ τὸν παρὰ φύσιν φέρεται. εἰ τοίνυν μὴ πᾶν ἐστὶν ἕξω τῆς ἑαυτοῦ ὁλότητος, ἀλλ' ἐστὶ τινὰ ἐν ταύταις, ἡρεμοῦσιν ἄρα τινὰ· ἐστὶν ἄρα καὶ ἡρεμία ἐν παντί.]

p. 254a6 sq.

Τὰς ἐναντίας μεταβολὰς δηλονότι· ἐκ γὰρ λευκοῦ μέλαν γίνεσθαι καὶ 15 ἐκ μέλανος λευκόν, τὰς δὲ ἐναντίας μεταβολὰς στάσει διαλαμβάνεσθαι.

[Ὡς γὰρ ἐκεῖ τὴν ἐνάργειαν αὐτὴν ἐμαρτύρητο κρείττονα οὖσαν ἀποδείξεως πάσης, οὕτω καὶ ἐναυθῆτα· ὀρωμεν γὰρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν γινόμενας τὰς εἰρημένας μεταβολὰς, τουτέστι τὰς ἐναντίας· ἐκ γὰρ λευκοῦ μέλαν γίνεται καὶ ἐκ μέλανος πάλιν λευκόν.]

20 p. 254a9.

Εἰς γὰρ ὠρισμένον μέτρον ἔρχεται τὸ αὐξόμενον, καὶ ἴστανται.

[Ἄλλως· (εἰ) τὸ αὐξὸν μὴ εἰς ἄπειρον αὐξεται, ἀλλ' εἰς τι ὠρισμένον μέρος ἔρχεται, στήσεται δηλονότι ἐν ἐκείνῳ γενόμενον.]

p. 254a10 sq.

Τὴν τῆς οὐσίας γένεσιν ἀναιρεῖ, διότι ἡ φύσις μετὰ σκοποῦ εἰς τι εἶδος ὠρισμένον ἄγει τὰ πράγματα, εἰς δὲ ἀγαθοῦσα ἴστανται αὐτά. εἰ οὖν μὴ ἔσθι τὸ ποτὲ μὲν κινούμενον ποτὲ δὲ ἡρεμοῦν, οὐκ ἔστιν οὐσίας γένεσις. 25 [εἰ γὰρ καὶ μὴ ἔσθι κίνησις οὐσίας γένεσις, ἀλλ' οὐκ ἄνευ κινήσεως, παυσαμένης δὲ τῆς γενέσεως πέπαυται ἢ κατ' αὐτὴν κίνησις, ἀναιρουμένης δὲ 30 τῆς γενέσεως καὶ ἡ φθορὰ ἀνήρηται· ἡ γὰρ τινὸς γένεσις ἄλλου ἐστὶ φθορά.]

4. 12 addidi ex B 8 praecedunt excerpta quaedam ex Simplific. f. 277r46 sqq. αὐτοῦ
scripsi: αὐτοῦ B 11 fort. φέρηται 14 γίνεσθαι compendio scriptum quod saepius
indicat γίνεται 16. 19 addidi ex B 16 ἐκεῖ p. 253b29 sqq. 22. 23 addidi ex
B, ubi praecedunt excerpta ex Simplific. f. 277v26 sqq. 22 εἰ addidi 23 scribe
μέτρον 25. 27 Τὴν—γένεσις habet etiam B, qui γένεσιν (om. ἀναιρεῖ) διότι ἡ φύσις οὐκ
σκοπὸς ἐστὶν ἀλλ' εἰς τι εἶδος et mox εἰ τοίνυν μὴ exhibet 27 τὸ B: τὰ (sic) E
28. 30 εἰ γὰρ καὶ μὴ ἔσθι κίνησις—ἐστὶ φθορὰ addidi ex B

p. 254•11 sq.

Εἰ ὁ λέγων τὰ μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι τὰ δὲ αἰεὶ ἡρεμεῖν ἀναιρεῖ γένεσιν καὶ φθοράν, ὁ δὲ γένεσιν καὶ φθοράν ἀναιρῶν ἀναιρεῖ καὶ τὴν τινὰ γένεσιν καὶ τὴν τινὰ φθοράν, τούτεστι κινήσιν, ὁ ἄρα λέγων τὰ μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι τὰ δὲ αἰεὶ ἡρεμεῖν ἀναιρεῖ καὶ κινήσιν καὶ ἡρεμίαν, εἴπερ ἡ ἡρεμία κινουμένων ἐστί· μὴ οὐσης οὖν κινήσεως οὐδὲ ἡρεμίας ἔσται.

p. 254•13.

[Γούτο μὲν ἐπὶ τῆς κατὰ ποιότητα μεταβολῆς (γίνεται γὰρ λευκὸν ἢ θερμόν), ἐν τούτῳ δὲ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον· γίνεται γὰρ ἡ ἐν τῷ ἄνω ἐν τῷ (τῷ) κάτω τόπῳ· ὁμοίως καὶ ἐπὶ φθορᾶς.]

p. 254•27 sqq.

Εἰ τὸ δοξάζειν περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τὸ φαντασίαν τινὰ αὐτῶν ἔχειν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ κινήσιν, εἴ γε ἐκ τοῦ μὴ δοξάζειν καὶ (φαντάζεσθαι) ποτε δοξάζομεν καὶ φανταζόμεθα, δῆλον ὅτι μεταβεβλήκαμεν καὶ κινηθήμεθα ἐξ ἀργίας εἰς ἐνέργειαν. ὥστε ἔστι κινήσιν· ἡ γὰρ δόξα καὶ ἡ φαντασία ἢ κινήσεις εἰσὶν ἢ οὐκ ἄνευ κινήσεως. εἰ δὲ καὶ πειρᾶσθε μεταπεῖθειν ἡμᾶς ὡς ψευδῆ δοξάζοντας ὅτι ἔστι κινήσιν, καὶ ἔστιν ἐκ ψευδους δόξης εἰς ἀληθῆ μεταβάλλειν, ἔστιν ἄρα κινήσιν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο μεταβολή ἐστί καὶ κινήσιν. ἔπειτα οὐδὲ δόξα οὐδὲ φαντασία ἄνευ αἰσθησεως, πᾶσα δὲ αἰσθησις διὰ κινήσεως (πασχόντων γὰρ τῶν αἰσθητηρίων ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν γίνεται), ἔστιν ἄρα κινήσιν.

[Οὔτε δόξα οὔτε φαντασία γίνεται ἐν τινι ἄνευ αἰσθησεως, πᾶσα δὲ αἰσθησις διὰ κινήσεως· πασχόντων γὰρ καὶ ἀλλοιουμένων τῶν αἰσθητηρίων ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν αἰσθησις γίνεται. ἀλλ' οὐδὲ ἄνευ τοπικῆς κινήσεως αἰσθησις γίνεται, εἴ γε αἱ μὲν εἰσδεχόμεναι αἱ δὲ * * * ὄψεις ἢ κατὰ εἰσδοχὴν ἢ κατὰ ἐκπομπὴν ἐνεργοῦσιν.]

Καὶ τὸ δοξάζειν περὶ πραγμάτων καὶ τὸ φαντασίαν τινὰ αὐτῶν ἔχειν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ κινήσιν, εἴ γε ἐκ τοῦ μὴ δοξάζειν καὶ φαντάζεσθαι ποτε δοξάζομεν καὶ φανταζόμεθα, πρόδηλον ὅτι μεταβεβλήκαμεν καὶ κινηθήμεθα ἐξ ἀργίας εἰς ἐνέργειαν. ὥστε ἔστι κινήσιν· ἡ γὰρ δόξα καὶ ἡ φαντασία ἢ κινήσεις τινές εἰσιν ἢ οὐκ ἄνευ κινήσεως, ὡς ἐν τῷ Περὶ ψυχῆς εἴρηται. ἔπειτα, φησὶν, ὑμεῖς πειρᾶσθε ἡμᾶς μεταπεῖθειν ὡς ψευδῆ δοξάζοντας ὅτι ἔστι κινήσιν· εἰ τοίνυν ἔστιν ἐκ ψευδους δόξης εἰς ἀληθῆ μεταβάλλειν, ἔστιν ἄρα κινήσιν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο μεταβολή ἐστί καὶ κινήσιν.]

35 p. 254•30 sqq.

Ἡ γὰρ ἐνάργεια κρείττων ἀπάσης ἀποδείξεως· οὐδέποτε γὰρ δύναται

6 κινουμένων (cf. p. 826,4) scripsi: κινούμενον compendiose 8. 10 addidi ex B 10 τῷ
 addidit Diels 13. 14 φαντάζεσθαι addidi, cf. v. 28 22. 34 addidi ex B 25 ἐκ-
 πέμπουσαι supplet Diels 28 εἰ γὰρ? at cf. v. 13 31 Περὶ ψυχῆς Γ 3 p. 428 b 11

οὕτω πείσαι λόγος ὅτι τὸ πῦρ θερμαίνει. ὡς αὐτὴ ἢ ἐνάργεια πείσει ὅτι θερμαίνει. τὰ γὰρ αἰσθητὰ βέλτιον οἶδεν ἢ αἰσθησις τοῦ λόγου· οὐδέποτε γὰρ ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός, κἀν σφοδρὸς ἦ, εἰδέναι τὰ χρώματα δυνήσεται ὡς ὁ βλέπων.

5 p. 254^b8 sqq.

Οἶον τὸ λευκόν· τῷ γὰρ σώματι κινουμένῃ ὑπάρχει. τὰ κατὰ μόνιον δὲ τοῖς κατὰ συμβεβηκὸς συντάσσει.

p. 254^b15 sqq.

(1) γὰρ ἀνθρώπος βαδίζων καὶ ὁ λίθος κάτω φερόμενος αὐτὰ ἐστὶ τὰ κινούμενα καὶ οὐ τοῖς κινουμένοις ὑπάρχει, οὐδὲ κατὰ μόνιον ἀλλὰ καθ' ὅλα κινεῖται.

p. 254^b19 sqq.

Τῷ τῷ σώματι τοῦ ζῴου καὶ φύσει καὶ παρὰ φύσιν εἶναι τὰς τοῦ ζῴου κινήσεις, διαφέρει ἢ φύσει αὐτοῦ κινήσις τῆς παρὰ φύσιν κατὰ τὴν 15 διάφορον κίνησιν τοῦ ζῴου καὶ τὸ στοιχεῖον ἐξ οὗ σύγκειται τὸ σῶμα. εἰ μὲν γὰρ πλεονάζει τὸ γεῶδες, ἢ μὲν ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσις τοῦ ζῴου, οἶον ὅταν κουφίζη τὸν πόδα, παρὰ φύσιν ἐστὶ τῷ σώματι, ὅταν δὲ φέρῃ τὸν πόδα κάτω, κατὰ φύσιν· εἰ δὲ πύριον ἢ ἀέριον ἦ τὸ τοῦ ζῴου σῶμα, ἔμπαλιν.

p. 254^b24.

Θέσεις μὲν ὡς ὅταν ἐναλλάξ τοὺς πόδας ἐν τῇ βαδίσει κινῶμεν μεταφέροντες τὸν δεξιὸν πόδα καὶ ποιῶντες ἀριστερόν, τρόπους δὲ κινήσεως, ὡς ὅταν ὀπισθοφανῶς βαδίζωμεν· οὐ γὰρ πέφυκεν ὁ ποὺς κινούμενος ἀπὸ τῆς πτέρνης ἄρχεσθαι. διὰ χειρῶν δὲ βαδίζοντες καὶ τῇ θέσει καὶ τῷ τρόπῳ παρὰ φύσιν ἔχομεν τὰ μύρια· οὔτε γὰρ κάτω εἶναι πεφού- 25 κασιν αἱ χεῖρες ἄνω δὲ πόδες, οὔτε αἱ χεῖρες βαδίζειν ἀλλ' οἱ πόδες.

p. 255^a2 sqq.

Οὐδὲν ἄτοπον ὥσπερ τὸ ζῴον αὐτοκίνητον λέγεται καίτοι ὑφ' ἑτέρου τὸ εἶναι ζῴον ἔχον. οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων διὰ τὸ ἔχειν ἐν αὐτοῖς τὰς κατὰ φύσιν ῥοπὰς αὐτοκίνητα ἂν λέγεσθαι· ὁ γὰρ ἐκσπᾶσας τῆς ὀλότη- 30 τος τὸν λίθον καὶ ῥίψας, τῆς μὲν παρὰ φύσιν κινήσεως καθ' αὐτόν ἐστιν αἴτιος, τῆς δὲ κατὰ φύσιν κατὰ συμβεβηκός.

p. 255^a13.

Λέγοιτο γὰρ καὶ τὰ ἀπτόμενα συνεχῆ, ἀλλ' οὐ κυρίως, οὐδὲ συμφοῦν οὐδὲ ἐν τι γενόμενα. καθὼ οὖν τὸ συνεχές ἐν τέ ἐστὶ καὶ συμφύες. 35 ἀπαθές ἐστὶν αὐτὸ ὑφ' αὐτοῦ οὐδὲν πάσχον.

p. 255*14 sqq.

Τὸ κινουῦν γὰρ καὶ τὸ κινούμενον τὸ μὲν τὴν ποιητικὴν τὸ δὲ τὴν παθητικὴν σχέσιν ἔχει· ἔτερον οὖν τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ παθητικόν, καὶ χωρισμέναι αὐτῶν αἱ φύσεις.

5 p. 255*22 sqq.

Τὸ παιδίον δυνάμει τρίπτυχον καὶ τὸ σῶμα δυνάμει λευκὸν καὶ τὸ ἄνω δυνάμει ποῦ, οἷον κάτω.

p. 255*26 sqq.

10 Λέγοιτο γὰρ ἂν τὸ λευκὸν δυνάμει ποσόν, ἀλλ' οὐ τῷ ἔχειν τὴν ἀρχὴν τὴν τριαύτην ἐν ἑαυτῷ (οὐ γὰρ γίνεταί τὸ λευκὸν ποσόν), ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται τὸ λευκὸν ποσὸν ἤ ποῦ. οἷον συνέβη τῷ λευκῷ τριπλήξει εἶναι ἤ ἄνω ἤ κάτω.

p. 255*30.

15 Ἐνεργείας εἶπεν τῶν σωμάτων τοὺς κατὰ φύσιν αὐτῶν τόπους· τότε γὰρ κατὰ ἀλήθειαν τὴν ἑαυτοῦ ἐνέργειαν καὶ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος ἀπολαμβάνει ἕκαστον, ὅταν ἐν τῷ κατὰ φύσιν τόπῳ ᾗ. τότε οὖν κινουῦνται ἡ γῆ καὶ τὸ πῦρ κατὰ φύσιν, ὅταν δυνάμει ὦσιν εἰς τοὺς οἰκείους τόπους· τουτέστιν ὅταν ὦσιν εἰς τοὺς παρὰ φύσιν τόπους, κινουῦνται κατὰ φύσιν ἐπειγόμενα τοὺς οἰκείους ἀπολαβεῖν τόπους.

20 p. 255*30 sqq.

Τὸ γὰρ μεταβάλλον τὸν ἀέρα καὶ ποιῶν πῦρ, εἴτε ἡ κυκλοφορία εἴτε ἡ τριῖς εἴτε ἄλλο τι, τοῦτο αὐτῷ καὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως αἰτίον ἐστίν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις μεταβάλλον ἐκ τοῦ πρῶτερου δυνάμει εἰς τὸ δεύτερον ἐνίστε οὐκ εὐθὺς κινεῖται ἐμποδί-
25 ζουτός τινος, διὰ τοῦτο ἀδελόν ἐστι τὸ κινουῦν, εἰ δὲ τι μὴ ἐμποδίζου τῆ ἕξει σύνδρομον ἴσχει καὶ τὴν ἐνέργειαν.

p. 255*35.

Πολλάκις γὰρ ἅμα ὄντος τοῦ τε διδάσκοντος καὶ τοῦ μανθάνοντος οὐ γίνεταί ἐνεργεία ἐπιστήμων ὁ μαθητής, ἢ νόσου ἢ ἐτέρας τινὸς περιστά-
30 σεως ἐμποδιζούσης.

p. 255^b4 Ἐὰν μὴ τι κωλύῃ.

Ἴπνος ἢ νόσος ἢ ἄλλη τις περίστασις. εἰ γὰρ τις εἴποι μὴ ἐξ ἀνάγκης ἅμα τῆ ἕξει καὶ τὴν ἐνέργειαν εἶναι μηδενὸς κωλύοντος. συμβήσεται τὸν

9 τῷ] τὸ 14 cf. Alexander ap. Simplic. f. 281^r5 27 scil. ad vocem ἐνίστε, qua de
cf. Simplic. f. 281^v1 sqq. 31 ἐὰν τι μὴ Arist. (praeter K), at cf. Simplic. f. 281^v4

αὐτὸν εἰδέναι τε καὶ μὴ εἰδέναι, ὅπερ ἀδύνατον· ἀδύνατον γὰρ ἀμφοτέρω
τὰ μόρια τῆς ἀντιφάσεως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀρμόζειν. καθὼ μὲν γὰρ ἐν ἕξει
ἔχει τὴν γεωμετρικὴν ἐπιστήμην ὁ γεωμέτρης, κατὰ τοῦτό ἐστι γεωμέτρης,
καθὼ δὲ ἐνεργῆσαι ἐξ ἀνάγκης μηδενὸς κωλύοντος οὐ δύναται. οὐκ ἂν εἴη
5 γεωμέτρης· ὥστε καὶ ἐπιστήμων ἔσται γεωμετρίας καὶ ἀνεπιστήμων, ὅπερ
ἀδύνατον.

p. 255^b11.

Τὸ τοῦ κούφου εἶδος, τουτέστι τὸ ἐν τόπῳ τι εἶναι, οὗτος δὲ ἐστὶν
ὁ ἄνω. ὅταν οὖν ἐν τούτῳ γένηται, τότε τὴν κυρίως ἐνέργειαν κατὰ τὸ
10 εἶδος ἀπολαμβάνει.

p. 255^b15 sqq.

Διὰ τὸ πεφυκέναι τὸ κούφον ἄνω εἶναι τὸ δὲ βαρὺ κάτω, ἐκάτερον
αὐτῶν τὴν κατὰ φύσιν κινεῖται κίνησιν· ὥστε εἰ τοῦτό ἐστὶν αὐτοῖς ἡ
φύσις, τῆς δὲ φύσεως ταύτης αἴτιον τὸ ποιῆσαν τοιοῦτον, ἐκεῖνο ἂν εἴη
15 τῆς τοιαύτης κινήσεως αἴτιον.

p. 255^b17.

[Τὸ διωρισμένον ἀντὶ τοῦ ἀφωρισμένου· ἀφώρισται, φησί, τῷ βαρεῖ
καὶ τῷ κούφῳ κατὰ φύσιν τῷ μὲν τὸ ἄνω τῷ δὲ τὸ κάτω.]

p. 255^b28.

Ἄλλα καὶ ὑπὸ τοῦ τοίχου κατὰ συμβεβηκός· καὶ οὐ δεῖ ζητεῖν εἰ
κινεῖ ὁ τοίχος καὶ καθ' αὐτόν· οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἴ τι κατὰ συμβεβηκός
κινεῖ, καὶ καθ' αὐτὸ κινεῖν. κατὰ συμβεβηκός γὰρ καὶ ὑπὸ τοῦ τοίχου
ἐκινήθη ἡ σφαῖρα, καὶ οὐκ ἀνάγκη καὶ καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι ὑπὸ τοῦ τοί-
χου, ἐπεὶ καὶ ἡ ψυχὴ κινεῖται κατὰ συμβεβηκός ἐν τῷ ζῳῳ, καὶ οὐ δεῖ
25 που ἀνάγκη κινεῖσθαι καὶ καθ' αὐτόν. ὁμοίως καὶ τὸ λευκόν, καὶ ἀπλὸς
τὸ ποῖόν.

p. 255^b30.

Ἐχει καὶ τοῦ ποιεῖν ἀρχὴν ἐν ἑαυτῷ· τὸ γὰρ ἐνεργεῖα θερμὸν τοῦτό
ἐστὶ τὸ μεταβάλλον τὸ δυνάμει, καὶ τοῦτό φαμεν τὸ κινῆσαν ἐπὶ τὸ ἄνω,
30 οἷον τὸ ποιοῦν θερμὸν τοῦτό ἐστὶ τὸ κινεῖν· ὥστε ἔχει ἂν ἀρχὴν καὶ
τοῦ κινεῖν, οὐ τὴν τοῦ κινεῖσθαι μόνον. ἄλλως τε εἰ ἀρχὴν ἔχει ἕκαστον
ἐν ἑαυτῷ τοῦ κινεῖσθαι, ἔχει δηλονότι καὶ οὕτως τὸ κινεῖν· αὕτη γὰρ
ἡ ἀρχὴ ἐστὶν ἡ κινουσα.

p. 256^a6 Μετὰ τὸ ἔσχατον.

45 Τουτέστιν ἐν τι μεταξὺ ἔχει, οἷον οὐ κινεῖ· τὴν γὰρ θύραν τὸ ἔσχατον

κινούν ἢ βακτηρία. μετὰ οὖν τοῦτο τὸ ἔσχατον, πρῶτόν ἐστιν εὐθὺς ὁ ἄνθρωπος.

p. 256^a16.

Εἰ τὸ ἑαυτό, φησί, πρώτως κινεῖ, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ ὑπ' ἄλλου κινούμενον εἶναι· κινούσης γὰρ τῆς βακτηρίας τὴν θύραν ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνθρωπον κινεῖν, τοῦ δὲ ἀνθρώπου κινούντος οὐκ ἀνάγκη τὴν βακτηρίαν.

p. 256^a24.

'Ἄλλ' οὐκ αὐτοκίνητος ὁ ἄνεμος· ἔστι γὰρ ἡ αἰτία ἡ ποιήσασα τὸν ἄνεμον.

10 p. 256^b4 Εἰ γὰρ ὑπὸ κινουμένου.

Εἰ τὸ κινούμενον κινεῖται ὑπὸ τινος κινουμένου καὶ αὐτοῦ ὑπ' ἄλλου, ἔτι τὸ κινῶν κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενον οὕτω κινεῖ, ἢ καθ' αὐτό. εἰ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενον κινεῖ, ἐπειδὴ τὸ συμβεβηκὸς οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ μὴ εἶναι, εἰ ὑποκείμεθα αὐτὸ μὴ ὄν, ἀναί-
15 ρήσομεν καθόλου τὴν κίνησιν. εἰ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενον κινεῖ, ἐνδέχεται καὶ μὴ κινεῖσθαι, μὴ κινούμενον δὲ οὐκ ἂν κινήσῃ, ὥστε δυνατόν μὴ εἶναι κίνησιν ἐν τῷ παντί· ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη αἰδίον εἶναι, ὡς δέ-
δεικται ἐν ἀρχῇ· οὐκ ἄρα δυνατόν τὸ κινῶν πᾶν κατὰ συμβεβηκὸς κινού-
μενον τῷ κινεῖσθαι κινεῖν.

20 p. 256^b5.

Τὸ κινεῖν δηλονότι κινούμενα καὶ αὐτά, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ κινεῖσθαι κινεῖν, ἀλλὰ κινῶντα κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι, ὡς ὅταν βαδίξῃ τις ἄμα καὶ διδάσκη· οὐ γὰρ διὰ τὸ βαδίξαι διδάσκει, ἀλλὰ συμβεβηκε τῷ διδάσκοντι βαδίξαι.

25 p. 256^b16 sqq.

Τὸ ἢ κινεῖ, τούτεστι τὸ ἢ κινεῖ καὶ τε φυσικὸν ἢ, ὡς ἡ χεῖρ, καὶ τε ἔξιθον, ὡς ἡ βακτηρία, ἐπειδὴ ἄμα ἔστι καὶ συνεχὲς κατὰ τὴν ἀφήν τῷ κινουμένῳ, ἀνάγκη συγκινεῖσθαι αὐτῷ. τὸ δὲ μέχρι τινός. διότι οὐ δι' ὅλου συμπαραμαρτεῖ τῷ κινουμένῳ· ῥίπτουσα γὰρ ἡ χεῖρ τὸν λίθον
30 μέχρι τινὸς συγκινεῖται.

p. 256^b20 Ὡστε εἶναι μὴ ἢ κινῆ.

Προσπακουστέον 'ὑπ' ἄλλου'. τὸ γὰρ αὐτοκίνητον, ὁ κινεῖ οὐχ ὡς ὄργανον, ἀκίνητόν ἐστιν ὑπ' ἄλλου.

4 num τὸ (κινῶν) ἑαυτό? 16 κινήσῃ corr. ex κινήσει: num κινήσοι? 19 κινεῖν F =
κινῶν 22. 23 ἄμα καὶ διδάσκη F: ἀλλὰ καὶ διδάσκει 28 τὸ κινούμενον 31 κινεῖ Arist -

p. 256^b24.

[Πανταχοῦ τὸν Ἀναξαγόραν ἐπαινεῖ ὅτι νοῦν ἐπέστησε διακοσμήσει τοῦ παντός, πάσας εἶναι λέγων τὰς ὁμοιομερείας μεμιγμένας καὶ κινεῖσθαι ταύτας ὑπὸ τοῦ νοῦ διακρινομένας. ἐπειδὴ (δὲ) τὸν νοῦν κινήτικόν αἴτιον
 5 ἔλεγεν, ἀπαθῆ καὶ ἀμιγῆ αὐτὸν εἶπεν, ὥστε καὶ ἀκίνητον, εἴ γε κίνησιν μὲν ἔλεγεν εἶναι τὴν σύγκρισιν καὶ διακρίσιν, αὐτὸν δὲ ἀπαθῆ ὄντα ἀκίνητον, συγκρίσεως δηλονότι καὶ διακρίσεως ἐκτὸς ὑπάρχοντα· διὰ τοῦτο γὰρ ἀπαθῆς, ἐπειδὴ καὶ ἀμιγῆς. ἀπαθῆς μὲν οὖν ὡς ἀκίνητος, ἀμιγῆς δὲ ὡς γινώσκων τὰς ὁμοιομερείας. οὕτως γὰρ ἂν μόνως, φησί, κρατοίη
 10 ἀμιγῆς ὢν,] τουτέστι γινώσκει τὰς ὁμοιομερείας· εἰ γὰρ εἶχεν πρὸς ἑαυτὸ τινα ὁμοιομερείαν, ἐκείνη τῶν ἄλλων τὴν γνῶσιν ἐνεπὶδίδεν. ὥσπερ ἡ κεχρωσμένη ὕελος οὐκ ἔστι τῶν λοιπῶν χρωμάτων διαπορθμευτική τοῦ προκαταλαβόντος ἐμποδίζοντος τοῖς λοιποῖς.

p. 256^b34 Δεῖ γὰρ μέχρι τῶν ατόμων.

15 Ὅταν, φησί, λέγωμεν ὅτι τὴν αὐτὴν κίνησιν ἦν κινεῖ καὶ κινεῖται, ἢ ἄλλην μὲν κινεῖ ἄλλην δὲ κινεῖται, οὐ δεῖ ἀορίστως λαμβάνειν τὸ γένος τῆς κινήσεως, ἀλλὰ τὸ ἄτομον εἶδος. οὐ γὰρ δεῖ λέγειν ὅτι τὸ ἀλλοιοῦν ἀλλοιοῦται, ἀλλὰ τὸ θερμαῖνον θερμαίνεται ἢ τὸ αὔξον θερμαίνεται· οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἀλλοίωσις ἀπλῶς, ἀλλὰ πάντα κατὰ τι ἄτομον εἶδος θεωρεῖται.

20 p. 257^a10.

Ἄνοῦς οὕτως· εἰ τὸ ἔσχατον καὶ κινούμενον μόνως τὴν κατὰ τόπον ἐκινεῖτο κίνησιν, ἔστι δὲ τῶν κινούντων τὸ ἔσχατον μὲν ἀπὸ τοῦ κινουμένου ἀριθμούντων, πρῶτον δὲ ὡς αἴτιον τῶν λοιπῶν καὶ αὐτὸ κινούμενον τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, τοῦτο δὲ τῶν λοιπῶν μᾶλλον αἴτιον τῷ ἔσχατῳ κινουμένῳ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, τὴν αὐτὴν ἄρα κίνησιν κινεῖται τὸ κινούμενον ἢν κινεῖται τὸ κινούμενον, ὅπερ ἐλέγχεσθαι.

p. 257^a23.

Ἄδύνατον μὲν τὸ τὴν αὐτὴν καὶ κινεῖν καὶ κινεῖσθαι, πλασματικῶδες δὲ τὸ ἄλλην μὲν κινεῖν ἄλλην δὲ κινεῖσθαι. καὶ οὐ μόνον πλασματικῶδες, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον, εἴπερ ἐπαναβατῖνον ἤξει ποτὲ εἰς τὸ (τὸ) αὐτὸ εἶδος τῆς κινήσεως κινεῖσθαι ὅπερ κινεῖ.

p. 257^a30.

Ἔδει εἰπεῖν 'τὸ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως αἴτιον πρότερόν ἐστι τοῦ καθ' ἕτερον αἰτίου καὶ κατὰ συμβεβηχός', αὐτὸς δὲ ἐξ ἑκατέρας ἀντιθέσεως

! 10 Πανταχοῦ—ὢν addidi ex B 4 διακρινομένας F: διακρινόμενος B δὲ ᾄddidi
 O. 13 τουτέστι—λοιποῖς habet etiam B 10 ὁμοιομερίας E 10. 11 πρὸς ἑαυτὸ E: ἐν
 αὐτῷ B 11 ἐκείνη E: ἐκείνην B 12 διαπορθμευτικόν B, qui mox post προκατα-
 αβόντος addit χρώματος 30 alterum τὸ addidi

ἐν μόριον παρέλιπεν, τῆς μὲν τὸ 'κατὰ συμβεβηκός' τῆς δὲ τὸ 'πρώτως'. τὸ δὲ καὶ αὐτοῦ ὄντος, καὶ αὐτοῦ ὄντος αἰτίου· οἰκοδομεῖ οὖν καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ φαλακρός καὶ ὁ πῆχυς, ἀλλὰ προηγουμένως τῆς οἰκοδομῆς αἴτιος ὁ ἄνθρωπος καὶ τοῦ φαλακροῦ καὶ τοῦ πῆχους.

5 p. 257^a32 Ἄλλην ἀρχήν.

Ἵτι πᾶν τὸ κινούμενον διαιρετὸν εἰς αἰεὶ διαιρετά. καθ' αὐτὸ δὲ διὰ τὸ κατὰ συμβεβηκός· οὐ γὰρ ἀνάγκη τὸ κατὰ συμβεβηκός κινούμενον συνεχές εἶναι, οἷον τὴν ψυχὴν καὶ τὸ ποιόν.

p. 257^b2.

10 [Διαίσεις τοῦ Φιλοπόνου· ἢ ἔλον ἔλον κινεῖν καὶ κινεῖσθαι ἔλον, ἢ ἕκαστον τῶν μορίων αὐτοῦ ἀντικινεῖν ἄλληλα καὶ οὕτως τὸ ἔλον λέγεσθαι αὐτοκίνητον, ἢ ἐν τι μόριον τοῦ ἔλου εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ κινεῖν καὶ κινούμενον καὶ δι' ἐκεῖνο πάλιν λέγεσθαι αὐτοκίνητον, ἢ πάντα τὰ αὐτοῦ μόρια ἕκαστον αὐτοκίνητον εἶναι, ἢ τὸ μὲν εἶναι κινεῖν μόριον τὸ δὲ κινούμενον
15 μόνως καὶ τὸ ἔλον τὸ ἐξ ἀμφοῖν αὐτοκίνητον λέγεσθαι.]

p. 257^b6 Ἔτι διώρισται.

Τὸ κινούμενον, φησίν, ἔτι ἐστὶ πρὸς τῷ δυνάμει καὶ οὕτω ἀπέλαβε τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν, οἷον τὸ θερμαινόμενον οὕτω ἐστὶ θερμόν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦτο ὁδεύει. τὸ οὖν θερμαίνεσθαι οὕτω ἐστὶ τοῦ εἶδους τελεία ἀπόληψις
20 ἀλλ' ἀτελής, τὸ δὲ θερμαῖνον ἤδη ἐστὶν ἐνεργεία καὶ τέλειον. ὥστε εἰ τὸ ἔλον αὐτοκίνητον κινεῖ καὶ τὸ ἔλον κινεῖται, τὸ αὐτὸ ἔσται τέλειον καὶ ἀτελής. τὸ δὲ τῆς λέξεως οὕτως· διώρισται, φησίν, ὅτι τοῦτο κινεῖται ὅπερ ἐστὶ κινήτόν, τουτέστι δυνάμει.

p. 257^b8.

Ἐπεὶ γὰρ τὸ κινούμενον ὁδεύει εἰς τὴν ἐνέργειαν, ὁτλον ὅτι ἐν τῷ κινεῖσθαι ἔτι δυνάμει ἐστίν· ὥστε ἡ κίνησις ἀτελής ἐστὶ τοῦ κινήτου ἐνεργεία. ὁ δὲ 'ὁ ἐ' ἀντὶ τοῦ 'γάρ'.

p. 257^b9 Τὸ δὲ κινεῖν ἤδη ἐνεργεία ἐστίν.

(Ὅχι ἐπὶ πάντων ἀληθῆς οὗτος ὁ λόγος. οὐ γὰρ πάντως τὸ ποιεῖν
30 τι ἐνεργεία ἔχει τὸ εἶδος τοῦ γινομένου· ποιεῖ γὰρ μῶλωπα ἢ μᾶστιξ καὶ οὐκ ἔστι μῶλωψ, καὶ ἡ παράτριψις θερμαίνει καὶ οὐκ ἔστι θερμότης, κινεῖ δὲ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ οὐκ ἔστι κίνησις, ἀλλ' οὐδὲ ἐνεργεία εἰς ὅπερ κινεῖ

10. 15 ex B, ubi praecedunt διαίσεις εὐδήμου τῶν τρόπων etc. ex Simplic. f. 186^v 39sqq.

10 κινεῖν et 11 ἔλον F: κινεῖ et ὄν B 13 αὐτοῦ B 14 μόριον B: μόνως recte F
17 τῷ scripsi: τὸ 24 scholii signum adscribitur voci ἀτελής 25 κινούμενον] δυνάμει Arist. (praeter EK) 26. 27 ἐνεργεία

εἶδος, τοῦτο καὶ ἔχει· οὐδὲ γὰρ ὅλως κινεῖται φυσικῆν τινα κίνησιν. ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τῶν κατὰ τόπον κινούντων ἀληθῆς ὁ λόγος (οὔτε γὰρ αἱ ἡμίονοι αἱ κινῶσαι τὴν ἄμαξαν ἐνεργεῖα εἰσὶν ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα δεῖ πορευθῆναι), ἀλλὰ καὶ αὐτὰ δυνάμει ἔχει τὸ ἐφ' ᾧ κινεῖται, ὡς ἐπὶ τῶν ἡμίονων καὶ
 5 τῆς ἀμάξης· ἄμφω γὰρ δυνάμει εἰσὶν ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα δεῖ πορευθῆναι. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς παρατρίψεως καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς κινούσης, ἃ κατὰ τόπον οὐδ' ὅλως κινεῖσθαι πέφυκεν. διὸ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὄσων ἀνάγκη ἔχειν τὸ συνώνυμον, τὸ ὑπ' αὐτοῦ πάσῃον δηλονότι· τότε γὰρ ἀνάγκη ἐνεργεῖα ἔχειν τὸ εἶδος δ ποιεῖ.

10 p. 257^b15 sqq.

Τὸ γὰρ ζῷον κινῶν διὰ τῆς βακτηρίας τὴν θύραν αἰτιώτερόν ἐστι τοῦ κινεῖσθαι τὴν θύραν ἢ ἡ βακτηρία, καὶ μᾶλλον αὐτὸ κινήσει ἢ ἡ βακτηρία. οὕτως καὶ τὸ κινῶν τι, εἴτα κινούμενον ὑπ' αὐτοῦ, μᾶλλον ἐκείνου αἰτιόν ἐστι τῆς ἑαυτοῦ κινήσεως καὶ μᾶλλον ἑαυτὸ κινήσει· τὰ γὰρ
 15 μᾶλλον ἐγγίζοντα τῆς κινούσης δυνάμεως μᾶλλον κινεῖται. τὸ αὐτὸ ἐπὶ ἐκάστου μέρους ἔστιν εἰπεῖν.

p. 258^a1 sqq.

[Ἄνελῶν τὰς ψευδεῖς ὑποθέσεις, λέγει ὅπως κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ τὸ αὐτοκίνητον, ὅτι οὔτε ὅλον κινεῖ καὶ κινεῖται, οὔτε ἀντικινεῖ ἄλλα τὰ μό-
 20 ρια, οὔτε ἔν τι μόριον τοῦ ὅλου ἐστὶν αὐτοκίνητον, οὔτε πλείονα, συνάγει ἐκ τῶν εἰρημένων τὸ ἀληθές, ὅτι τοῦ αὐτοκινήτου τὸ μὲν κινεῖ μὲν οὐ κινεῖται δέ, τὸ δὲ κινεῖται μὲν οὐ κινεῖ δὲ ἐξ ἀνάγκης· τῶν γὰρ τεσσάρων ἐλληλεγμένων ὑποθέσεων τὴν λοιπὴν ἀνάγκη ἀληθῆ εἶναι, τὴν λέγουσαν τοῦ αὐτοκινήτου τὸ μὲν κινεῖν μόνον τὸ δὲ κινεῖσθαι. οὐκ ἐξ ἀνάγκης δὲ καὶ
 25 κινεῖν αὐτὸ τοῦτο διὰ τῶν προκειμένων δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὸ κινούμενον τοῦ αὐτοκινήτου μόριον καὶ κινήσει τι· ὥστε συγκεῖσθαι τὸ αὐτοκίνητον ἐκ κινούντος μόνον καὶ κινουμένου, καὶ κινούντος καὶ κινουμένου μόνως, οἷον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ τοῦ ἱματίου, ὅπερ κινεῖται μὲν ὑπὸ τοῦ σώματος, οὐ κινεῖ δέ· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἱματίου μένει οὐδὲν
 30 ἦττον τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον, τὸ ἐκ ψυχῆς λέγω καὶ σώματος. εἰ δὲ συνετέλει τι εἰς τὴν τοῦ αὐτοκινήτου οὐσίαν τὸ εἶναι τι ὅπερ κινεῖται ὑπὸ τοῦ σώματος κινουμένου καὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ἀφαιρεθέντος αὐτοῦ οὐκ ἔμενε τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον· νῦν δὲ μένει· οὐκ ἄρα ἀνάγκη εἶναι τι δ κινεῖται ὑπὸ τοῦ σώματος. σύγκεται ἄρα τὸ αὐτοκίνητον ἐκ κινούντος μὲν
 35 οὐ κινουμένου δέ, καὶ ἐκ κινουμένου μὲν μὴ κινούντος δὲ ἐξ ἀνάγκης.]

p. 258^a9.

Τὸ ἄ ψυχῆν, τὸ β σῶμα, τὸ γ τὸ ὑπὸ τοῦ σώματος κινούμενον ἱμά-

οὔτε] fort. οὐδὲ ἡμίονοι 7 ὄσων τὸ κινῶν Arist. 8 δηλονότι scripsi: δηλον 12 αὐ-
 κινήσει 18. 35 ex B, cf. p. 834, 10 26 num σύγκεται? 27 μόνως p. 836, 2
 4 σύγκεται (συγκινεῖται B) ἄρα κτλ. cf. Simplic. f. 289r27 37 fort. ψυχῆ

τιον, εἰ τύχοι, ἢ ἕτερόν τι. καὶ φησι· σύγκειται τὸ αὐτοκίνητον ἐκ κινου-
 5 τος μόνως καὶ κινουμένου, καὶ κινούντος καὶ κινουμένου μόνως, οἷον ἐκ
 ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ ἱματίου, ὅπερ κινεῖται μὲν ὑπὸ τοῦ σώματος, οὐ
 κινεῖ δέ· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἱματίου μένει οὐδὲν ἕττον τὸ λοιπὸν αὐτο-

p. 258*11 Εἴπερ γὰρ καὶ διὰ πολλῶν.

Ἐπειδὴ δυνατόν πολλα εἶναι τὰ μεταξὺ κινούντα καὶ κινούμενα, ἔσχα-
 τον δέ ἐστι τὸ μόνως κινούμενον, διὰ τοῦτο, εἴπερ ἄρα καὶ δυνατόν διὰ
 πλείονων ἀφικέσθαι εἰς τὸ γ δ μόνως κινεῖται, ὅμως νῦν ὑποκείσθω δι'
 10 ἐνὸς κινουμένου καὶ κινούντος· εἰ γὰρ δειχθεῖη ὅτι οὐδὲ ἐν ἐξ ἀνάγκης
 εἶναι δεῖ καὶ κινούμενον καὶ κινῶν, πολλῶ μᾶλλον οὐδὲ πλείονα.

p. 258*20.

Τὰ τοῦ αὐτοκινήτου μέρια ἄπτονται ἀλλήλων, ἢ τὰ ἀμφοτέρα σώματα
 εἶπεν· ὅσον γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων οὕτω δῆλον εἰ σῶμα ἢ ψυχὴ ἢ ἀσώ-
 15 ματος. εἰ γὰρ σῶμα ἢ ψυχὴ, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν ἄπτεσθαι τοῦ σώματος
 καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς, εἰ δὲ μὴ εἴη σῶμα, αὐτὴ μὲν ἄπεται τοῦ σώματος
 τὸ δὲ σῶμα αὐτῆς οὐκέτι. διὸ εἶπεν θατέρου θατέρον. οὐ γὰρ τῷ τὰ
 πέρατα συμβάλλειν, ἀλλὰ τῷ πάσχειν τι εἰς τὴν οὐσίαν ὑπὸ τοῦ ἀσωμάτου
 τὸ σῶμα, ὡς ἐπὶ λοιδορίας καὶ λύπης· λέγομεν γὰρ 'ἦψατό μου ἢ λοιδορία
 20 καὶ ἢ λύπη', ἀλλ' οὐκ 'ἐγὼ τῆς λύπης ἢ τῆς λοιδορίας'. ζῶνται γοῦν
 ὑπὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα καὶ γίνεται ζῶν καὶ αἰσθητικὸν πάσχον εἰς τὴν
 οὐσίαν ὑπ' αὐτῆς, ἢ μέντοι ψυχῆ εἰς τὴν οὐσίαν οὐδὲν πάσχει ὑπ' αὐτοῦ,
 εἰ μὴ τι ἄρα ὑπὸ τοῦ πνεύματος· εἶδος γὰρ οὐσα τοῦ πνεύματος συμφθεί-
 ρεται αὐτῷ.

25 p. 258*21.

Προσπακουστέον 'οὕτω δῆλον', εἶτα τὸ μὲν γὰρ κινούμενον.

p. 258*27 sqq.

Εἰ ἀπορήσει, φησί, τις λέγων· ἐὰν ἀφέλη τις μέρος ἐκ τοῦ κινου-
 30 τος, εἰ συνεχές, ἢ τοῦ κινουμένου συνεχοῦς ὄντος, οἷον τὴν χεῖρα ἢ
 τὸν δάκτυλον, ἄρα τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον ἔσται ἢ οὐ; καὶ εἰ μὲν ἀφαιρε-
 θέντος τινὸς τούτων, οἷον χειρὸς ἢ δακτύλου, μένει τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον,
 οὐκ ἔστι τὸ ὅλον πρῶτως αὐτοκίνητον, ἀλλὰ τὸ χωρὶς τοῦ μέρους τούτ'
 ἔστι τὸ πρῶτως αὐτοκίνητον. λύει δὲ τὴν ἀπορίαν οὕτως, ὅτι δυνάμει
 ἔστι τὸ συνεχές πᾶν διαιρετόν, οὐκ ἐνεργεία· ὥστε τὰ μέρη δυνάμει εἰσὶν
 35 ἐν τῷ ὅλῳ· εἰ γὰρ ἦσαν ἐνεργεία, ἀφαιρεθέντος δὲ τινος ἐξ αὐτῶν ἔμενε
 τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον, οὐκ ἂν ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς πρῶτως αὐτοκίνητον, ἐπειδὴ

δὲ δυνάμει εἰσὶ τὰ μέρη, ἔστι μὲν καὶ τὸ ὅλον ἐξ ἀρχῆς αὐτοκίνητον, ὅταν δὲ ἀφαιρεθῇ τὸ μέρος, ἕτερον γίνεται αὐτοκίνητον· τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὅλον οὐκέτι σφίζεται. ὥστε δυνάμει εἰσὶ πολλὰ αὐτοκίνητα ἐν τῷ ὅλῳ.

[Ἐπορίαν τινα ἐκτίθεται ἐπὶ τοῖς εἰρημένους. ἄρα, φησὶν, ἐὰν ἀφέληται 5 τις μόριον ἐκ τοῦ κινουμένου συνεχοῦς ὄντος ἢ καὶ ἐκ τοῦ κινουόντος εἴπερ ἦν συνεχές, πλὴν ἐπειδὴ τὸ κινούμενον ὁμολογουμένως συνεχές ἐστίν, ἐὰν τις ἀφέλη μόριον ἐξ αὐτοῦ, οἶον τὴν χεῖρα ἢ τὸν δάκτυλον, ἄρα (τὸ) λοιπὸν αὐτοκίνητον ἔσται ἢ οὐ; ὅτι μὲν οὖν τινων μορίων τῶν οὐ καιρίων ἀφαιρεθέντων, οἶον δακτύλου ἢ χειρός, μένει τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον, πρὶ- 10 ὄλον. ἔχει οὖν τοῦτο ἀπορίαν. εἰ γὰρ ἀφαιρεθέντος τοῦ μορίου ἔμεινε τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον, οὐκ ἦν ἄρα τὸ ὅλον πρῶτως αὐτοκίνητον, ἀλλὰ τὸ χωρὶς τοῦ μορίου τοῦτό ἐστι τὸ πρῶτως αὐτοκίνητον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ἱματίου ἔμεινε τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον, ὁῦλον ὅτι οὐ συνε- 15 πλήρου τὸ αὐτοκίνητον τὸ ἱμάτιον. ἡ μὲν οὖν ἀπορία τιαύτη, ἐπιλύεται δ' αὐτήν, ὅτι δυνάμει μὲν ἐστὶ τὸ συνεχές πᾶν διαιρετόν, ἐνεργεῖα δὲ οὐ· ὥστε τὰ μέρη δυνάμει εἰσὶν ἐν τῷ ὅλῳ, οὐκ ἐνεργεῖα. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐνεργεῖα τὰ μέρη, εἴτα ἀφαιρεθέντος τοῦ κατ' ἐνεργεῖαν ὄντος μέρους ἔμεινε τὸ λοιπὸν αὐτοκίνητον, τῷ ὄντι οὐκ ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς πρῶτως αὐτοκίνητον, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀφαιρέσεως ἔχει τοῦ ἱματίου, ἐπειδὴ δὲ δυνάμει εἰσὶ τὰ 20 μέρη, ἔστι μὲν καὶ τὸ ὅλον αὐτοκίνητον, ὅταν δὲ ἀφαιρεθῇ τὸ μέρος, ἕτερον γίνεται αὐτοκίνητον· τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὅλον οὐκέτι σφίζεται. ὥστε δυνάμει ἔνευσι πολλὰ αὐτοκίνητα ἐν τῷ ὅλῳ, ὅταν δὲ ἐνεργεῖα διαιρεθῇ τοῦ ὅλου τὸ μέρος, γίνεται αὐτοκίνητον τὸ καταλειφθέν.]

p. 258^b 2.

25 [Φιλόπωνος λέγει· κάλλιόν ἐστι στίζειν ἐν τῷ διαιρετοῖς· τὸ γὰρ διαιρετὸν αὐτὸ τοῦτο δυνάμει ἐστίν. ἡ δὲ ἔννοια αὕτη· οὐδὲν κωλύει τῷ κατὰ δύναμιν διηρημένῳ καὶ μὴ κατ' ἐνεργεῖαν ἐνεῖναι δυνάμει. ἔστι γὰρ ἐν τῷ ζῳῳ δυνάμει πολλὰ πρῶτα. (Ἄ) αὐτοκίνητα μὲν γίνεται τινων μορίων διαιρουμένων, εἴ γε καὶ τὸ ὅλον πρῶτως αὐτοκίνητον, καὶ τὸ μετὰ ἀφαι- 30 ρεσιν τοῦ μορίου ἕτερον πάλιν πρῶτως αὐτοκίνητον.]

p. 258^b 12.

Τὸ ζητεῖν, φησὶν, εἴτε πᾶσαι αἱ ψυχαὶ αἰδιεῖ εἰσὶν ἀκίνητοι οὔσαι, εἴτε τινὲς μὲν αἰδιεῖ τινὲς δὲ οὐκ αἰδιεῖ, οὐκ ἔστι τῆς προκειμένης πραγμα- 35 τείας, ἀλλὰ τῆς Περὶ ψυχῆς, τὸ δὲ νῦν πρόκειται δεῖξαι ὅτι ἔστι τι τὸ ἀκίνητον αἴτιον πάσης ἐκτὸς μεταβολῆς, αἴτιον δὲ τοῖς ἄλλοις κινήσεως.

p. 258^b 16 Ἐπί τινων.

Ἐπειδήπερ τὰς ἀλόγους ψυχὰς μὴ αἰδιεῖ εἶναι ἀλλὰ γινομένης καὶ

l. 23 ex B 5 εἴπερ F: ὥσπερ B 7 τὸ F: om. B 13 fort. (εἰ) ἔμεινε 20 καὶ
κατὰ BF 22 fort. ἀφαιρεθῇ 25. 30 ex B, cf. Simplic. f. 290^r 8 25 τῷ scripsi: τοῖς B
28 & addidi et mox εἴ γε scripsi pro εἴτε 35 τῆς ἐκτὸς Arist. (praeter EK, Simpl. f. 291^r 40)

ἀπογινόμενας ὠμολόγηται, ἔστω, φησί, τοῦτο δεδομένον καὶ τῶν τοιούτων ἀρχῶν μὴ αἰδίους εἶναι * * * καὶ ταύτας εἰς τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι παράγεσθαι διὰ γενέσεως καὶ φθορᾶς. πᾶσα γὰρ γένεσις μεριστοῦ τινός ἐστι πράγματος καὶ ἐν χρόνῳ τινί, διὰ τὸ μὴ ἀθρόως εἰς τὸ εἶναι παράγεσθαι
5 τὸ μεριστόν, ἀλλὰ κατὰ μέρος. ὁμοίως δὲ φθορὰ πᾶσα μεριστοῦ τινός ἐστι, διὰ τὸ κατὰ μέρος πάλιν ἀπογίνεσθαι. εἰ δὲ τί ἐστι τῶν ἀσωμάτων καὶ ἀμερῶν μὴ αἰδιον, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ὄν ποτὲ δὲ μὴ ὄν, ἀναγκαῖον τοῦτο διὰ γενέσεως παράγεσθαι εἰς τὸ εἶναι, μὴδὲ ἐν χρόνῳ, ἀλλ' εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἀχρόνως, οἷα εἰσὶν αἱ ἄλογοι ψυχαὶ καὶ τὰ ἔνυλα εἶδη καὶ αἱ ἀφαί.

10 p. 258^b24 sqq.

Ὅσον, φησίν, ἐκ τῶν δεδειγμένων, τὸ μὲν κινούμενον μεριστόν ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ κινοῦν οὐκ ἀνάγκη μεριστόν εἶναι.

p. 258^b29 sqq.

Τουτέστιν ὅτι οὔτε ἀπλῶς πάσης τῆς κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν αἰδιότητος ἐν τί ἐστι καὶ μερικὸν αἴτιον, οὔτε ἄλλης μὲν ἄλλο ἐτέρας δὲ ἕτερον, οἷον φέρε εἰπεῖν τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐν τι ἢ ἀπλῶς πάσης, ἢ τῆσδε μὲν τῆς οὐσίας ἄλλο ἐτέρας δὲ ἕτερον. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ ποιότητα μεταβολῆς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

p. 259^a3 'Ἄλλ' οὐδὲν ἤττον.

20 Οὐδὲν ἤττον καὶ οὕτως ἐστὶ τις κίνησις καθολικωτέρα τῶν ἐν γενέσει καὶ αἰδίως, ἥτις ἐστὶν ἐτέρα παρ' ἐκάστην τῶν κατὰ μέρος· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ καὶ τοῦτο παρ' ἕκαστον.

Εἰς τὸ αὐτό. αἱ γὰρ τῶν σφαιρῶν εἰς τὴν τῆς ἀπλανοῦς ἀνάγονται, ἥτις ποιεῖ τὰς λυγὰς καὶ πρὸς τὸν ζῳδιακὸν κινήσεις συνθέτους ἐκ τε τῆς
25 ἰδίας αὐτῶν κινήσεως τῆς ἐπ' ἀνατολᾶς, καὶ τῆς ἐνδιδομένης αὐταῖς παρ' αὐτῆς, λέγω δὴ τῆς ἐπὶ δύοσιν.

p. 259^a13 sqq.

Εἰ δέδεικται ὅτι ἀνάγκη εἶναι ἀεὶ κίνησιν, οὐκ ἐνδέχεται ποτε μὴ εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο, ἀνάγκη συνεχῆ εἶναι καὶ αἰδιον. μὴδενὸς γὰρ ὄντος
30 αἰδίου ἐνδέχεται τὰς μερικὰς φθαρτὰς οὐσας πάσας φθαρῆναι καὶ διαλιπεῖν ἐν μέσῳ, οὕτω δ' ἂν ἐφεξῆς μὲν εἶεν συνεχεῖς δὲ οὐ. αἰδίου δὲ οὐσης τῆς κινήσεως συνεχῆ ἀνάγκη εἶναι, εἰ δὲ συνεχῆς, δῆλον ὅτι καὶ μία, εἰ δὲ μία, ἀνάγκη καὶ τὸ κινήτικόν αὐτῆς αἴτιον ἐν εἶναι καὶ αἰδιον.

p. 259^b2 sq.

35 Ἡ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὸ αὐτὸ ζῳνον καὶ ἔμψυχον, ἢ ἔμψυχα καλεῖ τὰ ζῳόφυτα. τὰ δὲ ἐντεῦθεν μεταξυλογίᾳ ἐστίν.

p. 259^b6.

Βούλεται δεῖξαι ὅτι οὐ πάσης κινήσεως ἑαυτοῖς ἐστὶν αἷτια τὰ αὐτοκίνητα, ἀλλὰ μόνης τῆς κατὰ τόπον, καὶ ταύτης οὐ κυρίως· δέονται γὰρ καὶ τῶν ἔξωθεν. ὑπὸ τε γὰρ τῶν ὀρεκτῶν κινεῖται ἔξωθεν ὄντων καὶ ὑπὸ 5 τῆς τροφῆς· πεττομένης γὰρ καθεύδουσιν.

p. 259^b11.

Τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε διατιθὲν τὸ σῶμα.

p. 259^b12.

Πληρουμένων τῶν πόρων δι' ὧν αἱ αἰσθητικαὶ δυνάμεις χορηγοῦνται.

10 p. 259^b15.

Ἄηρ ἢ καιρὸς ἢ τόπος· τὸ γὰρ ἔμφυτον θερμὸν τῆ τοῦ ἀέρος συμ-μεταβάλλον κράσει τοίως ἢ τοίως τὸ ζῶον κινεῖ.

p. 259^b20 sqq.

Αἱ ἄλλοι ζωαί, αἰτινές εἰσιν ἐν ὑποκειμένοις τοῖς σώμασιν, ὥστε 15 συγκινεῖσθαι αὐτοῖς κατὰ συμβεβηκός· ὁ γὰρ νοῦς οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλ' ἔξωθεν ἐπιλάμπει τῷ σώματι.

p. 259^b30 sq.

Τουτέστιν ὅσα κινοῦνται μὴ μόνον περὶ τὰ ἴδια κέντρα ὑφ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλα ὑφ' ἑτέρων, ὑπὸ τε τῶν ἰδίων ἐπικύκλων καὶ τῶν 20 σφαιρῶν καὶ ἔτι τῆς ἀπλανοῦς. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ τε ἄστρα καὶ οἱ ἐπικυκλοῖ.

p. 260^a4 sq.

Τουτέστιν αἰεὶ τὴν αὐτὴν σχέσιν φυλάττον πρὸς τὸ κινούμενον.

p. 260^a8 sq.

Ὁ γὰρ ἥλιος πρὸς βορρᾶν γινόμενος ἢ πρὸς νότον, ἢ ψύχει ἢ θερ- 25 μαίνει τὰ ἐνταῦθα, τῷ εἰς ἐναντίους τόπους γίνεσθαι ἐναντίας καὶ τὰς ἐνεργείας ποιούμενος, καὶ ἐπειδὴ οὗτοι οἱ τόποι, τὸ βόρειον καὶ τὸ νότιον, οὐκ εἰσὶν ἐναντία, ἀλλὰ τὸ ἄνω καὶ κάτω, διὰ τοῦτο εἴδη αὐτὰ ἐναντία καλεῖ, ὡς ἐναντίων εἰδῶν ποιητικά, θερμότητος καὶ ψύξεως. εἴτα ἐπειδὴ αἱ 30 ἐναντία κινήσεις ἡρεμιά διαλαμβάνονται, ὡς δεῖξει, εἰκότως καὶ τῆς ἡρεμίας τῶν τῆδε τὰ οὐράνια αἰτιᾶται.

p. 260^a26.

Τὴν αἰδίον καὶ πρῶτην καὶ συνεχῆ καὶ μίαν, διότι καὶ τὸ κινοῦν καὶ πρῶτόν ἐστι καὶ ἐν καὶ ἀμετάβλητον.

p. 260•33.

Εἰ γὰρ ἡ τροφή ἐναντία οὐσα τῷ τρεφομένῳ μεταβάλλει καὶ ἐξομοιοῦται αὐτῷ, ἡ δὲ εἰς ἐναντία μεταβολὴ ἀλλοιώσις ἐστὶ, καὶ ἡ τροφή ἄρα δι' ἀλλοιώσεως γίνεται.

5 p. 260•7 sqq.

Τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα οὐκ ἀρέσκει αὐτῷ, ἀλλὰ δι' Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα λέγοντα

ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μιγέντων.

φησὶν οὖν ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους πρώτη ἢ κατὰ τὸν κίνησις· εἰ γὰρ
10 πάντα τὰ πάθη πυκνώσει καὶ ἀραιώσει γίνονται, ὅ ἐστι συγκρίσει καὶ δια-
κρίσει, διάκρίσις δὲ καὶ σύγκρισις γίνεται συνιζανόντων ἢ δισταμένων τῶν
σωμάτων, πᾶσα ἄρα μεταβολὴ δεῖται τῆς κατὰ τὸν κινήσεως. ἐκ δὲ τοῦ
δοκῶσι καὶ τοῦ λέγεται δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἀρέσκειται τῷ δόγματι.

p. 260•19.

15 Τούτεστι τὸ κατὰ τὴν τῆς οὐσίας τελειότητα καὶ ὑπεροχὴν.

p. 260•29 sq.

Ὁὐ 'τοῖς αἰδίσις μόνον', ἀλλὰ 'ταύτην μόνην τοῖς αἰδίσις'· οὐδεμίαν
γὰρ ἄλλην κινεῦνται τὰ οὐράνια.

p. 261•1 sqq.

20 'Ἡμεῖς, φησὶν, οὐ ζητοῦμεν τὸ ἐπὶ ἐνὸς ἀτόμου συμβαῖνον, ἀλλ' ἐν
τῷ παντὶ τίς ἐστὶ πρώτη κίνησις, ἔστι δὲ πάντως πρὸ τῆς τοῦδε γενέσεως
κίνησις, εἰ καὶ μὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ τῶν σπειράντων.

p. 261•7 Καὶ τούτου ἕτερον πρότερον.

25 Ἡ τὴν τῶν ἀάπων λέγει κίνησιν τὴν τοὺς γεννήσαντας γεννήσασαν,
ἢ μᾶλλον τὴν τῶν οὐρανίων.

p. 261•8.

Εἰ γὰρ πρωτίστη τῶν ἄλλων μεταβολῶν ἡ γένεσις, πάντα αὐτῆς
μεθέξουσιν, ὥστε πάντα γενητὰ ἔσσονται· εἰ δὲ γενητὰ, καὶ φθαρτὰ· καὶ
οὐδὲν αἰδίον.

30 p. 261•13 Ἐπ' ἀρχὴν ἰόν.

Ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τέλειον εἶδος.

p. 261•17.

Τὰ ζώφουτα λέγει.

p. 261•36.

Ἐπειδὴ ἀόριστον τὸ μέγεθος καὶ ἡ μικρότης, διὰ τοῦτό φησιν ἡ τελειότης μεγέθους καὶ ἀτέλεια· ἡ γὰρ τελειότης τοῦ μεγέθους ὄρισται ἐν ἐκάστω εἶδει.

5 p. 261 b1 Τὸ δὲ μὴ αἰεὶ κινούμενον.

Τὸ μὴ αἰεὶ λευκαινόμενον. φησίν, ἡ μελαινόμενον ἢ ἄλλην τινὰ κίνησιν κινούμενον, ἀλλ' ἀρχὴν λαμβάνον τοῦ κινεῖσθαι τήνδε τὴν κίνησιν, ἀνάγκη πρότερον ἡρεμεῖν, εἴπερ ὅλως ἐστὶ πρὸ τῆς κινήσεως· δεῖ γὰρ τὸ ἡρεμοῦν εἶναι τι, ἵνα καὶ ἡρεμῇ. εἰ τίνυν τὸ μελαινόμενον οὕτω λευκ 10 αίνεται (τὸ γὰρ λευκαινόμενον ἀπὸ μέλανος ἐξίσταται, οὐκ ἀπὸ λευκοῦ), ἀρχὴν δέ ποτε λαμβάνει λευκάνσεως, ἡρεμῆσει πρότερον καὶ ἔσται μετὰ λευκάνσεως καὶ μελάνσεως ἡρεμία. τὸ δὲ ὄν πρότερον προσέθηκεν διὰ τὴν γένεσιν· τὸ γὰρ μεταβάλλον ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι οὐκ ἦν πρότερον, ὥστε οὐδὲ ἡρεμεῖ. διό, φησίν, οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον, εἴτε ἡρε 15 μία ἐστὶ μετὰ γενέσεως καὶ φθορᾶς, εἴτε μὴ. ἰστέον δὲ ὅτι οὐ δεῖ λέγειν (ὅτι) οὐχ ἀρμόττει ὁ λόγος ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς διὰ τὸ τὰ μὲν ἐναντία μὴ δύνασθαι ἅμα εἶναι, γένεσιν δὲ καὶ φθορὰν μὴ εἶναι ἐναντία· οὐ δεῖ γὰρ οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῷ τοῦ ἐναντίου ὀνόματι χρῆσθαι, ἀλλ' ἀπλῶς τῷ μὴ δύνασθαι ἅμα εἶναι, ὅπερ ἐπὶ πάντων ἀντικειμένων ἐστὶν 20 ἀληθές.

p. 261 b3 Ἐπὶ τῶν μεταβολῶν.

Τῶν μὴ οὐσῶν κινήσεων, τούτέστι γενέσεως καὶ φθορᾶς.

p. 261 b7.

Οὐδέν, φησί, πρὸς τὸ προκειμένον ἡμῖν συμβάλλεται, εἴτε ἐναντία 25 εἴτε μὴ γένεσις καὶ φθορά, ἀλλὰ τοῦτο μόνον, εἰ μὴ δύνανται ἅμα εἶναι.

p. 261 b19 Καθάπερ τὸ ἴσον.

Τῷ γὰρ ἴσῳ οὐχ ὡς μεῖζονα καὶ ἐλάσσονα ἀντίκεινται, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ἄνισον ἴσῳ ἀντίκεινται, καὶ τῷ συμμετρῷ τὸ τε ὑπερέχον καὶ ἐλλείπον ὡς ἀσύμμετρα. ἰστέον δὲ ὅτι ὅταν δύο τῷ αὐτῷ ἀντίκεινται, οὐ 30 κατὰ τὸ αὐτὸ ἀντίκεινται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς εἶδος εἶδει, τὸ δὲ ὡς ἕξις στεργήσει, οἷον τῇ θρασύτητι ἀντίκειται καὶ ὡς στεργήσει ἡ συμμετρία καὶ ὡς εἶδει ἡ δειλία. οὕτω καὶ τῇ κινήσει ὡς μὲν (εἶδει) εἶδος ἡ ἀντικειμένη κινήσις ἀντίκειται, ὡς δὲ ἕξει στέρησις ἡ ἡρεμία.

2 ἡ] ἡ 16 ὅτι F: om. οὐκ^χ 19 τῷ F: τὸ 27 ἀντίκειται 29. 30 οὐ κατὰ BF:
οὐκ αὐτῷ 30 ἀντίκειται 32 alterum εἶδει addidi

p. 261 b 22.

᾽Οτι οὐκ εἰσὶν αἱ ἀντικείμεναι μεταβολαὶ συνεχεῖς, δῆλον ἐκ τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς· οὐ γὰρ ἂν ἡ φύσις εἰς τὸ εἶναι τι ἄγουσα διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτὸ ἐκίνει, καὶ σκοπὸν ἐτίθετο ποιῆσαι ἵνα εὐθὺς φθείρη.

5 p. 261 b 32.

Τὸ γὰρ ἄπειρον κατ' ἐνέργειαν οὐχ ὑφέστηκεν.

p. 261 b 34.

Τῆ γὰρ ἄνω τὸ κάτω ἐναντίον, τὸ δεξιὸν τῆ ἀριστερῶ, τῆ ἔμπροσθεν τὸ ὀπίσθεν.

10 p. 262 a 4.

Τὸ ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ εἶδους τάττει, ὅθεν καὶ ἀπαριθμεῖται τὰ εἶδη τῆς κινήσεως. — Πάθος ἐπὶ ἀλλοιώσεως, εἶδος ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.

p. 262 a 8 sqq.

Τῆ μὲν κύκλι κινήσει οὐκ ἔστιν ἐναντία κίνησις (κύκλι δέ ἐστι κί-
15 νησις ἢ τοῦ ὄλου κύκλου, οἷαί εἰσιν αἱ τῶν οὐρανίων κινήσεις· οὐ γὰρ
δυνατὸν δύο κύκλους ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς κινεῖσθαι, ἵνα καὶ ἐναντιωθεῖεν
ἀλλήλαις), ταῖς δὲ ἐπὶ κύκλου κινήσεσιν οὐκ ἄτοπον ἐναντίωσιν εἶναι· ἐπὶ
γὰρ τοῦ αὐτοῦ κύκλου δύο τινὰ δύνανται ἀντιπροσώπως κινεῖσθαι.

p. 262 a 12 'Ἄλλ' οὐχ ἡ εἰς πλάγιον τῆ ἄνω.

20 Οὐκ ἔστιν ἡ εἰς τὰ πλάγια κίνησις τῆ ἐπὶ τὸ ἄνω ἐναντία· διὸ οὐδὲ
ἰστᾶσιν ἄλληλα τὰ οὕτως κινούμενα, ἀλλὰ συνωθοῦσι καὶ λοξὴν κινοῦνται
κίνησιν. ὑποκείσθω γὰρ τετράγωνον χωρίον καὶ κινούμενά τινα τὸ μὲν ἐκ
τῆς μιᾶς πλευρᾶς ὡς ἐπὶ τὸ κάτω, τὸ δὲ ἐκ τῆς ἐτέρας ἐπὶ τὰ πλάγια. ὅταν
συνέλθωσι ταῦτα περὶ τὴν γῆν, οὐ στήσουσιν (ἄλληλα) ἀλλὰ συνωθήσουσι
25 καὶ λοξὴν κινήσουσι κίνησιν κατὰ τὴν διάμετρον τοῦ χωρίου. δῆλον οὖν ὅτι
οὐκ ἐναντίαί αἱ κινήσεις αὗται (οὐδὲ γὰρ ἰστῶσιν ἀλλήλας), ἀλλ' εἰ ἄρα
ὑπεναντίαί, διότι ἄλλως ἐμποδίζουσι πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν πρόθεσιν·
οὐ γὰρ ὀγ πρὸς τὴν κίνησιν ἀπλῶς.

p. 262 a 19 Τριῶν γὰρ ὄντων.

30 Τοῦ μέσου φησί, ποτὲ μὲν δυνάμει λαμβανομένου ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ, ὅταν
μὲν ἐνεργείᾳ λαμβάνηται καὶ διαιρῆ τὴν γραμμὴν, τότε τῆ ὑποκειμένην ἐν ὄν
δύο λόγους ἀναδέχεται· ἔστι γὰρ τὸ αὐτὸ τοῦ μὲν ἀρχῆ, τοῦ δὲ πέρασ. ὅταν

2. 4 his scripta in dextro et imo margine f. 63r 6 cf. Simplic. f. 299r 11 sqq. 17 ἀλλή-
λοισ F 19 τὸ πλάγιον Arist. (τὸ eras. in E) 24 τὴν γῆν corrupta: τὴν διάμετρον Diels
ἄλληλα addidi 27 fort. ἀλλήλας 31 διαιρεῖ τότε κτλ.] cf. p. 761, 10. 764, 2

οὖν ἐπὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν διηρημένης γραμμῆς κινεῖται τι, γινόμενον ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν σημείῳ τῷ διαιροῦντι αὐτὴν ἀνάγκη στῆναι. δεῖ δὲ λαμβάνειν διαιρουμένην τὴν γραμμὴν καὶ τὸ σημεῖον κατ' ἐνέργειαν γινόμενον οὐ τῆ τομῆ, ἀλλὰ τῷ κινούμενον μέχρις ἐκείνου ἀφιγμένον ὡς ἐπὶ πέρασ οὕτως ἀνακάμπτει· τῷ γὰρ πέρασ σχεῖν τὸ σημεῖον τῆς ἐπὶ τὰδε κινήσεως, ἐνεργεῖα εἴληπται τὸ σημεῖον, ὅπερ ἀρχὴ γίνεται τῆς ἐπὶ θάτερα κινήσεως. καὶ μὴ ἀνακάμπτη δὲ ἀλλὰ τὸ λοιπὸν ἤμισυ φέρεται, ὡσαύτως· ὡς ἐπ' ἄλλην γὰρ γραμμὴν ἀρχεται κινεῖσθαι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου.

p. 262^a 22 sqq.

10 Τῷ ὅλῳ μεγέθει οὐ γίνεται διαίσεις τὸ νῦν· οὐδὲ γὰρ ἐπεὶ ἐν ἐκάστῳ τῶν σημείων εἶπεν εἶναι τὸ κινούμενον ἐν τῷ νῦν, διὰ τοῦτο καὶ διαιρεῖ τὸ νῦν τὸ ὅλον μέγεθος· δυνάμει γὰρ εἴληπται, οὐκ ἐνεργεῖα.

p. 262^a 32 Αἰεὶ στήσεται τὸ $\bar{\alpha}$ φερόμενον.

Ἐάν τις εἴποι, φησὶν, ὅτι συνεχῶς κινούμενον τὸ $\bar{\alpha}$ γίνεται πρὸς
15 ἐκάστῳ τῶν σημείων καὶ ἀπογίνεται, ἐπειδὴ τὸ γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ νῦν ἀνάγκη γενέσθαι, συμβήσεται παντελῶς ἀναιρεθῆναι τὴν κίνησιν· πάντων γὰρ δύο νῦν μεταξύ χρόνος. ὥστε ἡρεμήσει ἐν ἐκάστῳ τῶν νῦν, εἰ δὲ τοῦτο, ἀναιρεθῆσεται παντελῶς ἡ κίνησις.

p. 262^b 5.

20 Κατ' ἐνέργειαν, ὅπερ γίνεται τελευταῖ καὶ ἀρχή.

p. 262^b 6.

Οὕτω φησὶ, ποιεῖ αὐτὸ ἀρχὴν καὶ τελευταίην, ὡσπερ ἂν εἰ καὶ νοήσοι, διότι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος οὐ φύσει εἰσὶν, ἀλλὰ σχέσει· πέρατα γὰρ εἰσι φύσει ἐν ἡμῖν λοιπὸν τὸ ὅθεν ἂν θέλωμεν ἀρξάμενοις ἐκεῖνο ἀρχὴν ποιῆσαι, ὡσπερ νῦν ἀρξάμενοις ἀπὸ τοῦ $\bar{\alpha}$ ποιούμεν τὸ β τέλος αὐτοῦ εἶναι, τοῦ δὲ γ ἀρχὴν τὸ β .

p. 262^b 10 sqq.

Δυνάμει διηρημένη, τὸ φερόμενον τὸ δ . ἔλαβε δὲ ἀντὶ ὅλης τῆς γραμμῆς ἐκατέρας αὐτῶν τὰ πέρατα.

30 p. 262^b 20 Ἄλλ' ἦν ἐν τομῆ χρόνου.

Ἐπὶ τοῦ ἀδιαιρέτου μεγέθους, ὅτι τὸ δ ἐν τῷ ζ οὐκ ἦν ἐν χρόνῳ τινί, ἀλλ' ἐν τομῆ χρόνου, ὡσπερ τὸ $\bar{\alpha}$ ἐν τῷ β ἐν χρόνῳ τινί ἦν καὶ οὐκ ἐν τῷ νῦν.

4 et 5 τῷ scripsi: τὸ 5. 6 ἐνεργεῖα (sic) 17 δύο] β 24 et 25 num ἀρξά-
μενοι? 28. 29 videntur tria esse scholia, scil. ad p. 262^b 10, 14 et 17 28 incer-
tum utrum $\bar{\delta}$ an α 29 scriptum ἐκατέρ^υ quod ἐκατέρου esse videtur

p. 262 b 21 sq.

Ἐπὶ τῆς συνεχοῦς, φησί, γραμμῆς ἀδύνατον λέγειν ὅτι ἐν τῇ μέσῃ σημείῳ ἐν χρόνῳ τινὶ ἐστίν.

p. 262 b 23.

- 5 Τῆς ὅλης γραμμῆς πέρατα τὸ δ̄ καὶ ἦ, φερόμενον ποτὲ μὲν κάτωθεν ἄνω ποτὲ δὲ ἄνωθεν κάτω. τῇ οὖν ἐνὶ πέρατι, τῇ δ̄, ὡς δύο κέχρηται, αὐτὰ δὲ τὰ πέρατα λαμβάνει ἀντὶ τῶν κινουμένων.

p. 262 b 28 Ἀλλὰ μὴν τὴν γε πάλαι λύσιν.

10 Οὐ δυνατόν, φησίν, ἐπὶ τοῦ ἀνακάμπτουτος εἰπεῖν ταῦτά, ἅπερ ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς κινουμένου ἐλέγομεν, ὅτι ἐν τῇ σημείῳ ἐστὶ μόνον ἐν τῇ νῦν, οὐ μέντοι γίνεται καὶ ἀπογίνεται· ἐκεῖ γὰρ κατὰ δύναμιν ἐλάμβανε τὸ σημεῖον.

p. 263 a 6 sqq.

15 Ἄνω γὰρ συνήγето ἄτοπον ὅτι τὰ ἄπειρα διέξεισιν, ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἀριθμηθεῖ τὸ ἄπειρον, ἀδύνατον δὲ τὸ ἄπειρον ἀριθμηθῆναι· πᾶς μὲν γὰρ ἀριθμὸς ὄρος ἐστὶ τις καὶ οἶον περιγραφῆ, τὸ δὲ ἄπειρον ἀόριστον. τὸ δὲ πρότερον ἀριθμεῖν ἀντὶ τοῦ πρὶν κινηθῆναι καὶ ἄλλο ἤμισυ ἀριθμεῖν δὲ ἐκινήθη, καὶ τοῦτο ποιεῖν καθ' ἕκαστον τῶν ἡμίσεων.

p. 263 a 17 sq.

20 Τοῦτέστι πρὸς αὐτὸ τοῦτο, εἰ ὅλως οἶόν τε διεξελεθεῖν ἢ ἀριθμηθῆναι τὰ ἄπειρα, οὐχ ἰκανῶν εἴπομεν τότε λύσιν.

p. 263 a 18.

25 Ἐάν, φησί, μὴ συμπλέ(χη τις) τῇ μήκει ἐφ' ἧ κινεῖται τὸν χρόνον καθ' ὃν ἡ κίνησις, ἀλλ' ἐπὶ μόνου τοῦ χρόνου τὴν ἐρώτησιν ποιήσεται, ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ μήκους μόνου· οὐδὲν γὰρ διαφέρει. ἐάν γὰρ τις τέμῃ τὸ μέγεθος εἰς δύο ἡμίση, ποιῆι τὸ μέσον τοῦ μὲν πρώτου τελευτήν, ἀρχὴν δὲ τοῦ δευτέρου· ὥστε οὐκ ἐφύλαξε τὸ συνεχές.

p. 263 b 6 Ὁ γὰρ συνεχῶς κινούμενος.

30 Ἡ μὲν οὐσία, φησί, τῆς γραμμῆς οὐ χαρακτηρίζεται κατὰ τὸ συνεχές· πολλὰ γὰρ ἕτερα συνεχῆ, ἢ ἐπιφάνειά τὸ σῶμα ἢ κίνησις ὁ χρόνος, ἢ δὲ οὐσία αὐτῆς ἕτερα τίς ἐστίν, οἶον μήκος ἀπλατές. ἔχει οὖν ἄπειρα ἡμίση, φησί, καθὸ συμβέβηκεν αὐτῇ συνεχεῖ εἶναι, οὐ καθὸ γραμμὴ ἐστίν, ἢ δὲ κίνησις ὡς ἐπὶ γραμμῆς, οὐχ ὡς ἐπὶ συνεχοῦς, γίνεται. ἔδει

9 ταῦτα 23 συμπλέ(incipit novus versu)¹⁰τ 27 δευτέρου et ἐφύλαξε τὸ scripsi: μέσου et ἐφύλαξετο 29 sqq. cf. Alexander ap. Simplic. f. 303r2 sqq. 32 συνεχῆ

γὰρ ἐκ παντὸς συνεχοῦς δύνασθαι κίνησιν γενέσθαι, νῦν δὲ οὐ γίνεται· οὐ γὰρ δὴ ἐπὶ σωμάτων, τῶν ἀντιτύπων κατὰ βάρους λέγω. ὥστε τὸ κινούμενον ἐπειδὴ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται ἐπὶ συνεχοῦς, κατὰ συμβεβηκὸς καὶ ἄπειρα ἡμίση κινεῖται, καθ' αὐτὸ δὲ οὐ. κακῶς δὲ εἶπεν τὴν γραμμὴν
 5 <κατὰ συμβεβηκὸς> συνεχῆ· καθ' αὐτὸ γὰρ ἔστι συνεχῆς· κακῶς οὖν εἶπεν ὅτι ἡ γραμμὴ κατὰ συμβεβηκὸς συνεχῆς, ὡς διὰ τοῦτο καὶ ἄπειρα κατὰ συμβεβηκὸς διεληλυθέναι. καθ' αὐτὸ μὲν οὖν συνεχῆς ἡ γραμμὴ, ἀλλ' οὐ καθὼς συνεχῆς γίνεται ἐπ' αὐτῆς ἡ κίνησις, ἀλλὰ καθὼς μῆκος ἔστιν, ὥσπερ καθ' αὐτὸ μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐ καθὼς ζῶον ἡ
 10 γραμματικὴ αὐτῷ ὑπάρχει (οὔτω γὰρ ἂν ὑπῆρχεν καὶ ἴππῳ), ἀλλὰ καθὼς λογικὸν ἢ ἐπιστήμης δεκτικόν· τοῦτο γὰρ ἀνθρώπου τὸ χαρακτηριστικόν. οὕτως οὐ δι' αὐτὸ τὸ συνεχῆς ἡ κίνησις ἐπὶ αὐτοῦ γίνεται, ἀλλὰ δι' ἄλλο, λέγω δὴ τὸ μῆκος. τὸ δὲ δι' ἄλλο οὐκ ἔστι κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ καθ' αὐτό· τὰ γὰρ κατὰ μόριον ποιούντα τι ἢ πάσχοντα δι' ἄλλο πάσχειν ἢ ποιεῖν
 15 λέγεται, τὸ δὲ μόριον καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τῷ ἔλω, οὐ κατὰ συμβεβηκὸς.

p. 263^b 11 Ἔσται ἄμα τὸ αὐτὸ ὂν καὶ οὐκ ὂν.

Τοῦ μὲν γὰρ χρόνου, τοῦ τε τῆς πρώτης διαθέσεως καὶ τοῦ τῆς ὑστέρας, κοινόν ἐστι, τοῦ δὲ πράγματος αὐτοῦ οὐκέτι κοινόν, τοῦ λευκοῦ λέγω καὶ τοῦ οὐ λευκοῦ, ἀλλὰ τοῦ ὑστέρου ἂν εἴη. εἰ γὰρ τις θέλοι τοῦ προτέρου, φησὶν, εἶναι ἢ ἀμφοῖν, συμβήσεται τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 20 εἶναι· ἐν ὄλῳ γὰρ τῷ προτέρῳ χρόνῳ οὐ λευκὸν ἦν· οὐκοῦν καὶ ἐν τῷ πέρατι αὐτοῦ· καὶ πάλιν ἐν ὄλῳ τῷ ὑστέρω λευκόν· οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ· ἐν δὲ τι τῷ ὑποκειμένῳ τὸ πέρας τοῦ προτέρου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὑστέρου· ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ λευκὸν ἔσται καὶ οὐ λευκόν. πάλιν ἐὰν ἡ τοῦ προτέρου
 25 μόνου, διὰ τοῦτο μὲν πάλιν οὐ λευκὸν ἔσται ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ πέρας ἀπειλήφεν ἢ ἐπὶ τὸ λευκὸν μεταβολή, ἔσται ὀθλονότι λευκὸν ἐν ἐκείνῳ· τὸ αὐτὸ (ἄρα) ἔσται κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ οὐ λευκὸν καὶ λευκόν.

p. 263^b 20.

Τουτέστι παντὶ τῷ προτέρῳ χρόνῳ ὁστέον τὴν προτέραν διάθεσιν τοῦ
 30 πράγματος πλὴν τοῦ ἐσχάτου αὐτοῦ καὶ πέρατος, ὅπερ ἔστι τὸ γ· ἐν τούτῳ γὰρ οὐκέτι οὐ λευκόν, ἀλλὰ λευκόν. ὥστε τὸ γ τῇ ὑστέρα διαθέσει ὁστέον τῇ κατὰ τὸ λευκόν.

p. 263^b 26 sqq.

Τὸ μεταβάλλον τὸ $\bar{\theta}$ λαμβάνει, χρόνον δὲ ἐκ δύο ἀτόμων τῶν $\bar{\alpha}$ $\bar{\beta}$
 35 συγχείμενον, καὶ ἐν μὲν τῷ $\bar{\alpha}$ γίνεσθαι τὸ $\bar{\delta}$ λευκόν, ἐν δὲ τῷ $\bar{\beta}$ γεγονέναι καὶ εἶναι. εἰ τοίνυν ἐν μὲν τῷ $\bar{\beta}$ γέγονε καὶ ἔστιν, ἐν δὲ τῷ $\bar{\alpha}$ γίνεται, τὸ δὲ γινόμενον οὕτω ἔστι, τοῦτο δὲ διὰ γενέσεως ἄγεται εἰς τὸ εἶναι, δεῖ εἶναι μεταξὺ τοῦ $\bar{\alpha}$ καὶ $\bar{\beta}$ χρόνον ἐν ᾧ γενήσεται.

p. 264•1 Οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς λόγος ἔσται καὶ τοῖς μὴ ἄτομα λέγουσιν.

Ἴμεῖς, φησί, φαμέν οὐκ ἐν ἐτέρῳ χρόνῳ τὸ γίνεσθαι ἐν ἐτέρῳ δὲ τὸ γεγονέναι τε καὶ εἶναι, ὥσπερ οἱ τὰ ἄτομα λέγοντες ἀναγκάζονται λέγειν, ἀλλ' ἐν τῷ πέρατι τοῦ χρόνου ἐν ᾧ ἐγένετο, ἐν τούτῳ φαμέν γεγονέναι τε
5 καὶ εἶναι, τούτου δὲ τοῦ πέρατος οὐδέν ἐστιν ἐφεξῆς, ὥστε ἀφορίσαντας εἰπεῖν ὅτι μέχρι τούτου μὲν ἐγένετο ἐν τούτῳ δὲ γέγονε καὶ ἔστιν, ὥσπερ τὰ ἄτομα ἀφορίζομεν ἀλλήλων· εἰς ταῦτα γὰρ ἔσχατα διαιρεῖται ὁ χρόνος.

p. 264•4 sqq.

Οὐκ ἔστι, φησί, πλείων χρόνος ἐν ᾧ γίνεται καὶ ἔστι τοῦ ἐν ᾧ γίνε-
10 ται μόνον. ἔστι μὲν γὰρ ἐν πέρατι καὶ οὐκ ἐν μέρει τοῦ χρόνου τὸ εἶναι, γίνεται δὲ ἐν ὅλῳ τῷ χρόνῳ, καὶ οὐ διώρισται τοῦ πέρατος τοῦ χρόνου ἐν ᾧ ἔστι τὸ εἶναι αὐτὸς ὁ χρόνος ἐν ᾧ τὸ γίνεσθαι, ἀλλὰ γινόμενον δι' ὅλου τοῦ χρόνου ἐν τῷ πέρατι αὐτοῦ ἔστιν. ἐπὶ μέντοι τῶν λεγόντων ἐξ ἀτόμων συγκαίεσθαι τὸν χρόνον ἀνάγκη λέγειν ἐν τοῖσδε μὲν τοῖς ἀτόμοις γίνεσθαι,
15 ἐν τοῖσδε δὲ εἶναι· ὥστε διώρισται ὁ χρόνος ἐν ᾧ γίνεται τοῦ ἐν ᾧ ἔστιν. ἐπεὶ οὖν διωρισμένοι εἰσὶν οἱ χρόνοι, καὶ ἐν μὲν τῷ ἐνὶ ὄντα οὐ γίνεται ἐν δὲ τῷ λοιπῷ γινόμενα οὕτω ἔστί, τὸ δὲ μὴ ὄν εἶτα ὄν καὶ διὰ γενέσεως εἰς τὸ εἶναι ἄγεται, δεῖ ἄρα χρόνον εἶναι μεταξύ ἐν ᾧ γενήσεται, καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ συμβήσεται. καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον.

20 p. 264•18 Ἄμα δὲ καὶ ἐκ τούτου μεταβάλλει.

Ἐὶ κινεῖται ἀπὸ τοῦ $\bar{\alpha}$ ἐπὶ τὸ γ , ἵνα ἀποστῆ ἀπ' αὐτοῦ καὶ κινηθῆ πάλιν ἐπὶ τὸ $\bar{\alpha}$, ὀτλον ὅτι μεταβάλλει ἐκ τοῦ γ μῆπω ὄν εἰς τὸ γ · πρὶν γὰρ ἀφίκηται εἰς αὐτό, σκοπὸν εἶχε τοῦ ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀνακάμψαι. εἰ δὲ τοῦτο ἄτοπον, τὸ συνεχεῖς εἶναι τὰς ἐναντίας κινήσεις,
25 ἀνάγκη ἴστασθαι ἐπὶ τὸ γ · ἢ γὰρ κινήσεις οὐκ ἄσκοπός ἐστι τῆ φύσει, οὐδὲ διὰ τοῦτο ἄγει ἐπὶ τὸ εἶδος ἵνα ἅμα καὶ φθαρῆ αὐτό (ματαιοπονῆσει γὰρ οὕτω), ἀλλ' ἵνα ἐν τῷ εἶδει φυλάξῃ.

p. 264•21 sq.

Τῆς κατὰ τόπον καὶ κατὰ ἀλλοίωσιν, καὶ τῶν λοιπῶν· καὶ τὴν γένεσιν
30 γὰρ καὶ τὴν φθορὰν· ὡς κινήσεις λαμβάνει.

p. 264•26 sq.

Τὸ γὰρ λευκαινόμενον ἀνάγκη ἡρεμεῖν τὴν ἐπὶ τὸ μέλαν κίνησιν, καὶ τὸ γινόμενον τὴν ἐπὶ φθορὰν· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. εἰ τοίνυν κινεῖται ἀπὸ τοῦ $\bar{\alpha}$ ἐπὶ τὸ γ , ὀτλον ὅτι ἡρεμεῖ τὴν ἀπὸ τοῦ γ ἐπὶ τὸ $\bar{\alpha}$ κίνησιν.
35 εἰ δὲ ἐν ὅλῃ τῆ ἀπὸ τοῦ $\bar{\alpha}$ ἐπὶ τὸ γ ἡρεμεῖ τὴν ἐναντίαν κίνησιν, ὀτλον

1 cf. Arist. codices 23 τοῦ] cf. p. 318,7 sq.? 25 τὸ] τοῦ Aristoteles: fort. τῷ
26 φθεῖρη Diels cf. p. 842,4 35 τὸ γ] τῷ (compend.) γ

ἔτι καὶ ὅταν ἐπὶ τοῦ γ ᾗ. ὥστε δεῖ πρότερον ἐν τῷ γ ἡρεμῆσαι, καὶ οὕτω κινήθῃναι ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ᾱ.

p. 264^a32 Ἀνάγκη πρότερον ἡρεμεῖν.

Ἄλλ' οὐκ ἀνάγκη· εἰ γὰρ καὶ ἐν ὅλῃ τῷ διαστήματι τῷ ἀπὸ τοῦ ᾱ ἐπὶ τὸ γ ἡρεμεῖ τὴν ἀπὸ τοῦ γ ἐπὶ τὸ ᾱ κίνησιν ἐν τῷ πέρατι αὐτοῦ, ἐν τῷ γ φημί, ἀμερεῖ ὄντι, οὐκέτι ἀνάγκη ἅμα τῷ πληρῶσαι τὴν ἀπὸ τοῦ ᾱ ἐπὶ τὸ γ κίνησιν. ἐπειδὴ ἔπεται τῇ κινήσει ταύτῃ ἡ τῆς ἐναντίας κινήσεως ἡρεμία, πεπαυμένης τῆς κινήσεως πέπαυται καὶ ἡ ἡρεμία· ὥστε εἰ πέπαυται ἡ ἡρεμία τῆς ἐναντίας κινήσεως, κινήσεται αὐτὴν καὶ οὐ στήσεται.

10 p. 264^b5 Καὶ γέγονεν οὐ λευκόν.

Ἄμα, φησί, τῷ φθαρῆναι τὸ μὴ λευκὸν γίνεται τὸ λευκόν· ἡ γὰρ τοῦ μὴ λευκοῦ φθορὰ γένεσις ἐστὶ τοῦ λευκοῦ. ὅτε οὖν τελείως τὸ (μὴ) λευκὸν φθείρεται, κατὰ τὸ αὐτὸ νῦν τὸ λευκὸν τελείως γέγονεν. εἰ τοίνυν αἱ εἰς τὰ ἐναντία κινήσεις συνεχεῖς εἰσι μὴ διαλαμβανόμεναι στάσει, ἐν τῷ αὐτῷ νῦν τό τε μὴ λευκὸν ἔφθαρται καὶ γέγονε τὸ λευκόν, καὶ πάλιν τὸ μὴ λευκὸν γέγονε· ὁδεύει γὰρ κατὰ τὸ συνεχές ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον. ὥστε ἅμα ἔφθαρται τὸ μὴ λευκὸν καὶ γίνεται, ὅπερ ἀδύνατον.

p. 264^b6 Ἔτι οὐκ εἰ συνεχής.

20 Οὐ γὰρ διὰ τὴν τοῦ χρόνου συνέχειαν καὶ αἱ ἐναντία κινήσεις συνεχεῖς ἐξ ἀνάγκης. ἄλλως τε εἰ καὶ ὁ μὲν ὅλος χρόνος συνεχής ἐστίν, ὁ μὲντοι παραμετρῶν τὰς ἐναντίας κινήσεις οὐ συνεχής· διαιρεῖται γὰρ τῷ χρόνῳ τῷ μεταξὺ τῆς ἡρεμίας, ὅσπερ συνεχής ἐστὶ πρὸς ἀμφοτέροισι, ἐκεῖνοι δὲ διαιροῦνται τούτῳ. ὥστε οὐκ εἰ συνεχής ὁ χρόνος, διὰ τοῦτο καὶ αἱ κινήσεις, ἀλλ' ὅτι τῶν ἐναντίων τὸ αὐτὸ πέρασ εἶναι οὐ δύναται, διὰ τοῦτο οὐ συνεχεῖς.

p. 264^b10 Τὸ γὰρ ἐκ τοῦ ᾱ κινούμενον.

Πρόθεσις γὰρ ἐστὶ τὸ κύκλῳ κινεῖσθαι, καὶ οὐχὶ ἀπλῶς ἐκ τοῦδε, ἀλλ' ἀνάγκη τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχειν, διότι πανταχοῦ ἅμα εἶναι οὐ δύναται· μιᾷ ἄρα προθέσει ἐξ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸ κινεῖται.

p. 264^b20 Πολλάκις.

Ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ τῆς κινήσεως οὔσης οἷς ἀνάγκη τὸ

κινούμενον ἐν τῷ αὐτῷ γίνεσθαι, ἐν δὲ τῇ κύκλῳ ἐπὶ τῆς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαταστάσεως ἄπαξ γίνεται ἐν ἐκάστῳ τὸ κινούμενον.

p. 264 b 28 sqq.

Τῆς λεγούσης ὅτι ἐπὶ τῆς κύκλῳ κινήσεως οὐδέποτε γίνεται δις ἐν τῷ αὐτῷ τὸ κινούμενον. — Τοῦτο διὰ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν. ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς πολλά ἐστι μεταξύ, ἐν δὲ ταύτῃ οὐ δοκεῖ διὰ τῶν αὐτῶν ἀνακάμπτειν· γίνεται γὰρ ἐκ στοιχείων σπέρμα καὶ ἐκ τούτου σὰρξ εἶτα ἄλλο τι τὸ ἔμβρυον, εἶτα ἐφεξῆς μέχρι τοῦ τελείου ἀνδρός· ἐν δὲ τῇ φθορᾷ οὐ δοκεῖ διὰ τῶν αὐτῶν ἀνακάμπτειν. ἢ λέγομεν ὅτι εἰ καὶ 10 μὴ διὰ πάντων ἀνακάμπτει, ἀλλὰ διὰ τινων προδρόμων καὶ ἀτελῶν εἰδῶν ἀνακάμπτει εἰς τὰ στοιχεῖα.

p. 265 a 1 Οὐδὲ μεταξὺ θεῖναι τι.

Μεταξύ τοῦ χρόνου καθ' ὃν κινεῖται, οἷον εἰ κινεῖτο ἀπὸ τοῦ α ἔπι τὸ β, εἶτα ἐν τῷ ἀνακάμπτειν ἀπὸ τούτου προσθεῖν τι τῷ α πέρατι, τὴν 15 ἢ διάστασιν. τοῦτο δὲ εἶπεν ἵνα μὴ δόξῃ τις ἐλέγχειν τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀνάγκη δις εἰς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν ἀνακάμπτον· εἰ γὰρ κινεῖται ἀπὸ τοῦ α ἔπι τὸ β, εἶτα ἀνακάμπτοι, καὶ πρὶν ἀφικέσθαι εἰς τὸ α προσθεῖν αὐτῷ τὴν ἢ διάστασιν, ἄπαξ δηλονότι τὴν ἢ ἐκινήθη. ὁμοίως κἀν ἀφέλω ἀπὸ τοῦ α. διὰ τοῦτο φησιν ὅτι, κἀν προσθῆς κἀν ἀφέλης, ἀνάγκη δις ἐν τῷ αὐτῷ 20 γενέσθαι· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐν τῷ α ἢ τῷ ἢ γίνεται δις, ἀλλ' οὖν ἐν ἄλλοις γίνεται δις.

p. 265 a 16 sq.

Τὸ μᾶλλον οὐ πρὸς τὸ ἀπλῆ, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλειος· τὸ τε γὰρ τέλειον ἐπὶ τῆς κύκλῳ μᾶλλον ῥητέον ἢ τῆς κατ' εὐθείαν, καὶ τὸ ἀπλοῦν.

25 p. 265 a 22 Πρότερον δὲ φύσει καὶ λόγῳ.

Τῷ ἀξιωματι ἢ τῇ διδασκαλίᾳ· καὶ γὰρ πρὸς τὸν ὀρισμὸν τῆς κατ' εὐθείαν κινήσεως δεόμεθα τῆς κύκλῳ, λέγοντες κατ' εὐθείαν κίνησιν εἶναι τὴν ἐκ τοῦ μέσου ἐπὶ τὸ περίεξ ἢ ἐκ τοῦ περίεξ ἐπὶ τὸ μέσον, τὰ δὲ πρὸς διδασκαλίαν τινῶν παραλαμβάνόμενα πρότερα ἐκείνων ἐστίν.

30 p. 265 a 25 sqq.

Ἐπὶ ταύτης γὰρ οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος ἔστι λαβεῖν· τί γὰρ μᾶλλον ἀρχὴ ὁ Κριεὶς ἢ μέσον τῶν παρ' ἐκάτερα αὐτοῦ Ἰχθύων λέγω δὴ Ταύρου, ἢ τέλος ὡς ἀπὸ Ταύρου τὴν ἀρχὴν ποιουμένων; ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐκάστου οὐδὲν μᾶλλον τοῦτο ἀρχὴ [μᾶλλον] ἢ ἐκείνο, 35 καὶ οὐδὲν μᾶλλον τοῦτο ἀρχὴ ἢ μέσον ἢ τέλος. ἐπεὶ οὖν μὴ ἔστιν ἀρχὴ

καὶ μέσον καὶ τέλος κατ' ἐνέργειαν ἐν τῷ κύκλῳ, διὰ τοῦτο δυνατὸν συνεχῆ
εἶναι μόνην καὶ μίαν τὴν αὐτὴν κίνησιν· ἀεὶ γὰρ τὰ κύκλῳ κινούμενα ἐν
ἀρχῇ εἰσι καὶ μεσότῃ καὶ τέλει, ὡς πρὸς ἄλλην δηλονότι σχέσιν, καὶ οὐ-
δέποτε κατ' ἐνέργειαν ταῦτα λαμβάνεται καὶ φύσει, καὶ οὐ θέσει· ἀεὶ γὰρ
5 ἐν ἀνατολῇ ὁ ἥλιος, ἀεὶ ἐν μεσουρανήματι, ἀεὶ ἐν δύσει, ὡς πρὸς ἄλλην
καὶ ἄλλην οἴκησιν. καὶ ἕκαστον τῶν οὐρανίων ὁμοίως.

p. 265^b2 Αἴτιον δ' ὅτι πάντα συμβέβηκε ταῦτα τῷ κέντρῳ.

Συμβέβηκεν τὸ κέντρον καὶ ἀρχὴν εἶναι καὶ μέσον καὶ τέλος. ἀρχὴ
μὲν γὰρ, οἷον εἰ νοήσεις ρυθισκομένην καὶ ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ κέντρου
10 τὴν σφαιραν· τὴν γὰρ γένεσιν οὕτως ἐξ αὐτοῦ ἔχει. τέλος δέ, εἰ νοήσεις
αὐτὴν οἰονεὶ συστελλομένην καὶ συναγομένην· εἰς τοῦτο γὰρ δηλονότι τε-
λευτήσῃ. μέσον δέ, ὅταν ἔχῃ ὡς ἔχει καὶ μένη ἢ σφαῖρα. ἐπεὶ οὖν
ταῦτα συμβέβηκεν τὸ κέντρον εἶναι, ἔστι δὲ τοῦτο ἀκίνητον, ἀνάγκη πᾶσα
καὶ τὴν ὅλην σφαιραν ἀκίνητον εἶναι (τῆς γὰρ ἀρχῆς ἡρεμούσης καὶ τοῦ
15 μέσου καὶ τοῦ τέλους, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὸ ὅλον ἡρεμεῖν), τῷ δὲ τὰ μέρη
κινεῖσθαι περὶ τὸ ἴδιον κέντρον ἀκίνητον μένον, ταύτῃ κινεῖται.

p. 265^b4 Ὡστε διὰ τὸ ἔξω εἶναι.

Ἐπειδὴ τὸ κέντρον ἔξω ἐστὶν τῆς περιφερείας, τὸ δὲ κινούμενον ἐπὶ
τῆς περιφερείας κινούμενον οὐδέποτε ἤξει πρὸς τὸ κέντρον, οὐδέποτε ἄρα
20 ἡρεμήσει.

p. 265^b11 Ἔτι δὲ καὶ ὁμαλῇ ἐνδέχεται τὴν κύκλῳ κίνησιν.

Τὰ γὰρ ἐπ' εὐθείας κινούμενα ὅσα μὲν ἐγγίζουσι τοῦ κατὰ φύσιν
τόπου, ἰσχυρότερον κινεῖται, ἀφιστάμενα δὲ ἀμβλύτερον, ἀμβλύτερον δὲ καὶ
δξύτερον κινούμενα ἀνωμάλως κινεῖται· τὰ δὲ κύκλῳ κινούμενα οὐδέποτε
25 μᾶλλον καὶ ἥττον ὄντα ἐν τῷ κατὰ φύσιν τόπῳ * * * ἀλλ' ἀεὶ μόνως
ὁμαλῶς κινεῖται.

p. 265^b18 sq.

Τὰς αἰτίας τῆς κινήσεως τούτων ἀποδιδοῦσιν τοῖς κατὰ τὸν κίνου-
σιν, ὁ μὲν τῷ νῷ, ὁ δὲ νεῖκει καὶ φιλίᾳ, ὁ δὲ τῷ κενῷ.

30 p. 265^b27

Τῶν ἄλλων κινήσεων δηλονότι· τὰς γὰρ ἀτόμους συγκρίνεσθαι μόνον
ἢ διακρίνεσθαι καὶ οὕτω ποιεῖν γένεσιν καὶ φθοράν, καὶ παρὰ τὴν τοιάνδε

3 τέλος, ὡς] τελείως ἄλλην (καὶ ἄλλην)? 10 οὗτος 12 μένει 13 κέν-
τρῳ compendiose 21 ὁμαλῇ (sic), cf. Arist. 25 lacunam signavi

αὐτῶν θέσιν ἀλλοιοῦσθαι τὰ πράγματα ἐξ αὐτῶν συγχείμενα, παρὰ δὲ τὴν προσθήκην ἢ τὴν ἀφαίρεσιν αὐξάνεσθαι καὶ μειοῦσθαι.

p. 265^b32 sq.

Πλάτωνά φησιν:

5 p. 266^a6 sq.

Ἵτι τὸ ἀκίνητον αἴτιον ἐν ὄν καὶ τὸ αὐτό. — Ἵτι ἡ κατὰ τόπον, καὶ ταύτης ἡ κύκλῳ.

p. 266^a14.

Ἐν χρόνῳ γὰρ πᾶσα κίνησις.

10 p. 266^a17 Ἴδὸ δὴ δ̄.

Λαμβάνει τὸ β̄ πρὸς τὸ ᾱ μείζονα λόγον ἔχον ἤπερ τὸ ε̄ πρὸς τὸ δ̄, καὶ φησιν ὅτι εἰ τὸ μείζον κινούμενον ἐν πλείονι χρόνῳ κινεῖται καὶ ἔχει τὸ β̄ πρὸς τὸ ᾱ μείζονα λόγον ἤπερ τὸ ε̄ πρὸς τὸ δ̄, ἐν πλείονι χρόνῳ κινήθησεται τὸ β̄ τοῦ ε̄. ἀλλὰ μὴν τὸ β̄ ἐν ἀπείρῳ· τὸ ε̄ ἄρα ἐν πεπε-
15 ρασμένῳ κινήθησεται ὑπὸ τοῦ δ̄. καὶ λαμβάνει τὸν ζ̄ πεπερασμένον χρό-
νον * * * γίνεται ἡ τομὴ εἰς ἄνισα· εἰ γὰρ εἰς ἴσα τέμνοιτο τὸ β̄, οὐδὲν ἀδύνατον συνάγεται· ὡς γὰρ ἡ ὅλη τὴν ὅλην ἐν ἀπείρῳ, οὕτω καὶ τὸ τοῦ ᾱ μέρος τὸ ἴσον μέρος ἐκ τοῦ β̄ ἐν ἀπείρῳ κινήσει.

p. 266^a19.

20 Ἄει, φησί, τῆ δ̄ ἴσον μῖριον προστιθεὶς καταναλίσκω τὸ ᾱ. ὁμοίως καὶ τὴν β̄ ἀεὶ προστιθεὶς ἴσον τῆς ε̄.

p. 266^a30.

Τουτέστι σφοδρότερον ὑπὸ τοῦ ἀπείρου πάσχειν ἢ ὑπ' ἄλλου. εἰ δὲ σφοδρότερον, καὶ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ ὑπ' αὐτοῦ· ἐξ οὗ συνάγει μὴ εἶναι
25 χρόνον ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον κινεῖ.

p. 266^b2.

Παντὶ πεπερασμένῳ προστιθεὶς δύναμαι ὑπερβάλλειν πᾶν πεπερασμένον καὶ ὠρισμένον μέγεθος, καὶ ἀφαιρῶν δύναμαι ἐλλειπέστερον ποιῆσαι παντὸς πεπερασμένου καὶ ὠρισμένου. ἐπεὶ οὖν ὠρισταὶ ὁ ᾱ χρόνος, δύναμαι ἀεὶ
30 ἀφαιρῶν ἀπὸ τοῦ αβ̄ ποιῆσαι αὐτὸν ἴσον τοῦ ᾱ καὶ ἐνδεέστερον.

p. 266^b7 Καίτοι ἐνδέχεται ἐν ἐλάττονι.

Εἰ καὶ ἐν ἐλάττονι μεγέθει, οἷον ἐν μικρῷ μολιβδῳ, ἔστι δύναμις

4 cf. Simplic. f. 310^r43 11 τὸ δ̄] τῷ δ̄ 16 lacunam signavi 21 τὴν] immo τὸ τῆς compendiose: fort. τῆ 28 ἐλλειπέστερον

πλείων μείζονος ξύλου, ἀλλ' ἐάν αὐξήσω τὸ ξύλον ἐκεῖνο ἔτι μᾶλλον, ποιήσω αὐτὸ τοῦ προκειμένου μολίβδου μείζονα ἔχειν δύναμιν. ἐπεὶ οὖν αἰεὶ αὐξῶν οὐδέποτε ὑπερβάλλω τὸ ἄπειρον, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὴν ἐν αὐτῷ δύναμιν παντὸς πεπερασμένου μεγέθους ὑπερβάλλειν ττούδε ἄπειρον.

5 p. 266^b 18.

Ἄντιστρέφει γὰρ ὑπεναντίως ὁ χρόνος τῇ δυνάμει· ταύτης μὲν γὰρ αὐξομένης ὁ χρόνος μειοῦται, τοῦ δὲ χρόνου αὐξομένου ἐλαττοῦται ἡ δύναμις.

p. 267^a 2.

Ἡ γὰρ μαγνητικὸς λίθος κινουῦσα τὸν σίδηρον ποιεῖ αὐτὸν κινεῖν τὸν
10 συνεγγὺς αὐτοῦ, κἀκεῖνος τὸν ἐφεξῆς.

p. 267^b 11 sqq.

Ἡ γὰρ ἔν ἐστι τὸ κινουῦν ἢ ὠθοῦν ἢ καὶ ἀμφοτέρα ποιοῦν (δυνατὸν γὰρ ἔλκοντα πρότερον καὶ περιεγαγόντα τὸ ἐλκόμενον ἔμπροσθεν, οὕτως ὠθεῖν), ἢ πλείονα ἄλλο παρ' ἄλλου ἐκδεχόμενον τὴν κίνησιν, ὡς ἐπὶ τῶν
15 ῥιπτουμένων ἄλλον ἐξ ἄλλου ἀέρα δεχόμενον τὴν λίθον κινεῖν. τοῦτο δὲ ποιεῖν τὸ ὕδωρ ἢ τὸν ἀέρα διὰ τὸ εὐδιαίρετον. τὸ δὲ ἄλλ' ὡς αἰεὶ κινούμενον, ὅτι οὐχ ὁμοίαν αἰεὶ κινεῖται κίνησιν ἔλον, ἀλλὰ τόδε μὲν τὸ μύριον ταχύτεραν ἄλλο δὲ βραδυτέραν.

4 τούδε] num εἶναι δὲ? sed verisimilius exciderint plura
f. 317^r 14) 16 ποιεῖν (εἶπεν)? ἀλλ' ὡς] ἄλλως

10 fort. κἀκεῖνον (cf. Simplic.
17 ἔλο

EXCERPTA CODICIS VENETI MARC. 227.

IN LIBRUM V.

p. 224^b6.

Εἰπὼν ὅτι "οὔτε κινεῖ οὔτε κινεῖται τὸ εἶδος ἢ ὁ τόπος ἢ τὸ τσονδί",
 5 τοῦτο αὐτὸ διὰ τοῦτο κατασκευάζει. διάφορα γὰρ ἐστὶ, φησί, τὸ τε κινουῦν
 καὶ τὸ κινούμενον καὶ τὸ εἰς ὃ ἢ κίνησις. εἰ τοίνυν τὸ εἰς ὃ ἢ κίνησις
 διαφέρει τοῦ κινουμένου, οὐκ ἄρα ἐστὶ κινούμενον. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἐν
 αὐτῷ ἄρα ἢ κίνησις. δεῖσικται δὲ ἐν τῷ τρίτῳ ὅτι οὐδὲ ἐν τῷ κινουῦντι,
 μόνως ἄρα ἐν τῷ κινουμένῳ. εἶτα ἐπειδὴ τῶν τριῶν μόνων ἐμνήσθη, τοῦ
 10 κινουόντος καὶ τοῦ κινουμένου καὶ τοῦ εἰς ὃ ἢ κίνησις, τὸ δὲ ἐξ οὗ ἢ κίνησις
 παρῆκεν (πρόδηλον γὰρ τὸ κατὰ τὸν χρόνον· ἐξῴθεν γὰρ τοῦ πράγματος
 ὁ χρόνος), λέγει ὅτι εἰκότως παραλέλειπται τὸ ἐξ οὗ· μᾶλλον γὰρ ἂν τις
 ὑποπτεύσειεν εἶναι τὴν κίνησιν ἐν τῷ εἰς ὃ ἢ ἐν τῷ ἐξ οὗ. ἀμέλει καὶ
 αὐτοὶ ἐκ τοῦ τέλους καὶ τοῦ εἰς ὃ (μᾶλλον) ὀνομάζομεν ἢ (ἐκ) τοῦ ἐξ οὗ,
 15 οἱ τὴν ἐπὶ φθορὰν κίνησιν φθορὰν λέγομεν καὶ εἰς τὸ μὴ ὄν μεταβολὴν,
 καίτοι ἐξ ὄντος ἐστὶ, καὶ πάλιν τὴν εἰς τὸ ὄν μεταβολὴν ἐκ τοῦ ὄντος
 μᾶλλον προσαγορεύομεν γένεσιν καλοῦντες καὶ εἰς ὄν μεταβολὴν, καίτοι ἐκ
 μὴ ὄντος ἐστίν. εἰ τοίνυν μᾶλλον ἐν τῷ εἰς ὃ ὑποπτευθῆ ἢ κίνησις ἢ
 (ἐν) τῷ ἐξ οὗ, δεῖσικται δὲ ὅτι οὐκ ἐν τούτῳ, σχολῆ γε ἐν τῷ ἐξ οὗ
 20 ἂν εἴη.

p. 224^b11.

Εἰδὼν μὲν, ὡς ἐπὶ γενέσεως (ἀδιαφόρως γὰρ ἀντὶ τῆς μεταβολῆς τῷ
 τῆς γενέσεως ἐχρήσατο ὀνόματι), παραδειγμα δὲ τῶν εἰδῶν τὴν ἐπιστή-
 μην εἶπεν· εἴρηται γὰρ ἐν τῷ Περὶ ψυχῆς ὅτι γενέσει μᾶλλον ἀναλογοῦσιν
 25 αἱ ἐπὶ τὴν ἐπιστήμην ὁδοὶ ἢ ἀλλοιώσει. λέγει δ' ἂν εἶδῃ καὶ ὡς ἐπὶ

1 Codicem Venetum, ex quo refertur, littera F indicabo, ubi necessarium erit; punctis
 autem notabo quae in F evanuerunt neque legere potui 8 τρίτῳ c. 3 14 αὐτοὶ
 scripsi: αὐτός δ ὀνομαζόμενος ἢ τοῦ 19 primum ἐν addidi 22. p. 853, 2 cf.
 p. 788, 5 sqq. 25 εἶδη] ἴδη

αυξήσεως (εἰς εἶδος γάρ τι τελευταῖ ἢ αὐξήσις), πάθη δὲ ὡς ἐπὶ ἀλλοιώσεως.

p. 224^b27.

Ἐν ἅπασιν μὲν, τουτέστι τοῖς εἶδεσι κτλ. (p. 788,14. 18).

5 p. 225^a24.

Τουτέστι κατὰ τι τῶν συμβεβηκότων· ἢ γὰρ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιότητα ἢ κατὰ τόπον.

p. 225^a27.

Εἴρηται ἐν τῷ πρώτῳ ταύτης τῆς πραγματείας, ὅτι τῶν ὄντων τὰ
 10 μὲν καὶ καθ' αὐτὸ ἔστι καὶ κατὰ συμβεβηκός, ὡς τὸ εἶδος (μόνος γὰρ
 ἔστι τοῦτο ὄν, οὐδαμῶς δὲ μὴ ὄν), τὰ δὲ καθ' αὐτὸ μὲν ἔστι κατὰ συμ-
 βεβηκός δὲ οὐκ ἔστιν, ὡς ἡ ὕλη. ἔχει μὲν γὰρ ὑπόστασιν καὶ αὐτὴ καὶ
 τῶν ὄντων ἔστι (κἄν γὰρ λέγωμεν αὐτὴν ἀπλῶς μὴ ὄν, οὐ τὸ μῆλαμῆ
 15 μῆλαμῶς ὄν κατηγοροῦμεν αὐτῆς), ἀλλ' ἐπεὶ μῆδὲν ἔχει κατ' ἐνέργειαν
 εἶδος, κατὰ τοῦτο λέγεται ἀπλῶς μὴ ὄν. ἔστιν οὖν ἡ ὕλη καθ' αὐτὸ μὲν
 ὄν, κατὰ συμβεβηκός δὲ μὴ ὄν τῷ μετέχειν στερήσεως. ταύτῃ οὖν καὶ
 ἡ ὕλη κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄν· συνέβη γὰρ αὐτῇ τῆς στερήσεως μετέχειν,
 ἥτις καθ' αὐτὸ μὴ ὄν ἔστι κατὰ συμβεβηκός δὲ ὄν, ἥτις συνέβη τῇ ὕλει.
 ὅτι δὲ κατὰ συμβεβηκός ἔχει τὴν στέρησιν ἡ ὕλη, ὀφίλον· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 20 εἶδος ἐδέξατο, εἰ καθ' αὐτὸ ὑπῆρχεν ἡ στέρησις αὐτῇ. τούτων οὖν οὕτως
 ἐχόντων, καὶ τῆς ὕλης καθ' αὐτὸ μὲν οὔσης ὄν κατὰ συμβεβηκός δὲ μὴ
 ὄν, ἔμελλέ τις ἀπορεῖν πρὸς αὐτόν· εἰ κατὰ κτλ. (p. 789,11. 19) γίνεσθαι.
 ὑπερβατικῶς δὲ ἀναγνωστῆρον ἀλλ' ὁμῶς ἀληθῆς εἰπεῖν ὅτι ὑπάρχει
 τὸ μὴ ὄν ἀπλῶς κατὰ τοῦ γινομένου.

25 p. 225^b22.

Ὡς γὰρ συμβέβηκε τὸ νοσεῖν, οὗτος εἰς ὑγίαν μεταβάλλει, οὐκ αὐτὸ
 τὸ νοσεῖν.

p. 225^b31.

Καθ' αὐτὸ μὲν, φησὶν, οὔτε κινήσεως εἶναι κίνησιν ἐνδέχεται, οὔτε
 30 ἄμα τὸ αὐτὸ τὰς ἐναντίας κινεῖσθαι, κατὰ συμβεβηκός δέ, φησὶν, ἐνδέχεται.
 οἷον ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἀναμιμνησκόμενος θεωρηματός τινος κατὰ τὸν αὐτὸν
 χρόνον ἄλλου ἐπελάθετο· λέγεται οὖν οὗτος ἐξ ἀναμνήσεως εἰς λήθην μετα-

1 εἰς p. 788,8: ὡς 4 κτλ.] p. 788,14 sq. οἷον καὶ ἐν θερμότητι καὶ γλυκύτητι καὶ
 λευκότητι ἂ ἔστιν εἶδη; 16 ὅτι ἀεὶ γίνεται 9 πρώτῳ] respici videtur A 7 p. 190^b23 sqq.
 cl. Philop. p. 161,7 sqq. 18 verba ἥτις συνέβη τῇ ὕλει posuerim post στερήσεως
 v. 16 22 κτλ.] p. 789,14 εἴπερ τῶν et mox πρὸς τοῦτο ὄν φησὶν· εἰ καὶ ταμάστια
 (sic) κατὰ συμβεβηκός; 17 αὐτὴν (priori loco); 18 ἐπεὶ οὖν

βάλλειν, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτό· οὐ γὰρ καθὼ ἀνεμνήσθη, διὰ τοῦτο καὶ ἐπελάθετο, οὐδὲ ἡ ἀνάμνησις αὕτη ἐπὶ λήθῃ ἐγένετο, ἀλλ' ὅτι συμβέβηκεν τὸν αὐτὸν ἅμα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἄλλου μὲν μιμνήσκεισθαι ἄλλου δὲ ἐπιλαθέσθαι.

5 p. 226^a6 sqq.

Τοῦτο οὐχ ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἀπόδοσιν προσέθηκεν, ἀλλ' ὡς ἐπιόμενον· τὸ γὰρ κινούμενον τι κινήσει καὶ τὴν ἐναντίαν ποτὲ κινήσιν κινήθησεται, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἡρεμοῦν τι ἡρεμία καὶ τὴν ἐναντίαν ποτὲ ἡρεμήσει. ἐναντία δὲ ἡρεμία αἰ εἰς τοὺς ἐναντίους τόπους γινόμεναι· διὰ
10 γὰρ τὴν τῶν τόπων ἐναντιότητα καὶ αἰ κινήσεις καὶ αἰ ἡρεμίας ἐναντία.

p. 226^a13.

Τουτέστι δεῖ ἐν τῇ γινομένῃ γενέσει ἢ κινουμένῃ κινήσει εἶναι μὲν τι τὸ ὑποκειμενον, εἶναι δέ τι καὶ τὸ ἐξ οὗ καὶ τὸ εἰς δ· διάφορα γὰρ τὰ τρία. γράφει δὲ καὶ οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος· δεῖ γὰρ εἶναι τι τὴν τοῦδε
15 ἐκ τοῦδε εἰς τόδε κινήσιν μὴ κίνησιν, ἵνα ἦ τὸ εἰρημένον ὅτι δεῖ εἶναι τι πέρασ τῆς κινήσεως τοῦ ὑποκειμένου τῆς ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ τόδε, τοῦτο δὲ εἶναι μὴ κινήσιν· ἄλλο γὰρ δεῖ εἶναι τὸ πέρασ ἐφ' ὃ ἄγει ἡ κινήσις παρ' αὐτὴν τὴν κίνησιν.

p. 226^b1 sqq.

20 Ἐπειδὴ πολλάκις ἡ μεταβολὴ γίνεται οὐχ ἀπλῶς ἐπὶ τὰ ἐναντία, ἀλλ' οἷον ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶδος μᾶλλον ἢ ἥττον (ὁ γὰρ σκιατραφούμενος λευκότερος γίνεται, καίμενος δὲ ὑπὸ ἡλίου μελάντερος), ἵνα οὖν μὴ τις ἀπορήσῃ πρὸς αὐτόν, ὅτι ὅταν τὸ ἥττον λευκὸν εἰς τὸ μᾶλλον λευκὸν μεταβαλοῖ καὶ τὸ μᾶλλον εἰς τὸ ἥττον, ποία ἐστὶν αὕτη ἡ κίνησις; φησὶν ὅτι καὶ
25 αὕτη ἀλλοίωσις ἐστὶ. πᾶσα γὰρ ἀλλοίωσις ἐξ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον ὑπάρχει ἢ ἀπλῶς ἢ πῆ, ἀπλῶς μὲν ὅταν ἐκ τοῦ ἄκρου εἰς τὸ ἄκρον, πῆ δὲ ὅταν εἰς τὰ μεταξὺ καὶ πῆ ἐναντία. εἴρηται δὲ καὶ ἀνωτέρω ὡς καὶ εἰς τὰ μεταξὺ ὡς [ἡ] ἐναντία γίνεται ἡ κίνησις, τὰ δὲ μεταξὺ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰσι πρὸς τοῖς ἐναντίοις. ἡ οὖν εἰς τὸ μᾶλλον λευκὸν μεταβολὴ εἰς
30 τὸ πῆ ἐναντίον μετέβαλε· μέλαν (γὰρ) ἐστὶ τὸ ἥττον λευκόν. πῆ οὖν μέλαν καὶ οὐχ ἀπλῶς· καὶ γὰρ ὡς πρὸς τὸ ἄκρον μέλαν λευκόν ἐστὶν.

p. 226^b3 sqq.

Ἐὸ λευκόν, φησί, μᾶλλον λευκὸν γινόμενον ἐκ τοῦ πῆ ἐναντίου μεταβάλλει, τοῦ μέλανος· τὸ γὰρ ἥττον λευκὸν τῷ μετέχειν τοῦ ἐναντίου ἐστὶν
35 ἥττον. ἐάν δὲ εἰς τὸ ἥττον λευκὸν μεταβάλλῃ, εἰς τὸ ἐναντίον ποιεῖται

12 cf. p. 791,4 12. 13 μέντοι 14 Ἀλέξανδρος] cf. Simplic. f. 200^r35 sqq. 23 fort. μεταβάλλῃ 27 ἀνωτέρω c. 1 p. 224^b29 28 εἰς τὸ μεταξὺ ὡς ἡ, at cf. p. 791,14 30 γὰρ addidi

τὴν μεταβολήν. τοῦτο δὲ εἶπον διότι τῷ πλεονάζειν τὸ λευκὸν κτλ. (p. 791, 17. 20) ἐκ τοῦ ἐναντίου. οὐδὲν (γὰρ) διαφέρει, φησίν, εἰς τὸ ἐναντίον εἶναι τὴν μεταβολήν, καὶ τε εἰς τὸ ἀπλῶς ἐναντίον μεταβάλλῃ καὶ τε εἰς τὸ πῆ ἐναντίον.

5 p. 226^b29.

Τοῦτο εἶπε δεικνύς ὅτι δυνατόν τοῦ χρόνου μῆδὲν διαλείπειν διαλείποντα τοῦ πράγματος, ὡς εἴ τις κτλ. (p. 792, 3. 9).

p. 226^b30.

Ἀπὸ κοινού τὸ διαλείπον. διαλείπει γὰρ ἡ τῶν μεταξὺ χορδῶν 10 ἀπήχησις· καὶ γὰρ οἱ βαδίζοντες οὐ . . . . . τοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ὑπερβαίνουσι μετεώρους τοὺς πόδας ποιοῦντες.

p. 226^b32.

Ἐπεὶ εἶπεν ἀνωτέρω "ἔσχατον τῆς μεταβολῆς τὸ ἐναντίον" . . . . . κατὰ τρόπον ἐναντίον, ὀρίζεται τοῦτο ἐνταῦθα.

15 p. 226^b35.

Ἦτοι φύσει, ὡς τὰ στοιχεῖα ἐφεξῆς ἀλλήλων κατὰ τὴν φυσικὴν ὑπόθεσιν, τῷ πυρὶ μὲν ὁ ἀήρ, τούτου δὲ τὸ ὕδωρ, τούτῳ δὲ ἡ γῆ, καὶ πάλιν ἐφεξῆς τοῦ γένους τὸ εἶδος.

p. 227^a27.

20 Τοῖς Πυθαγοραίοις ἐγκαλεῖ λέγουσι τὴν στιγμὴν μονάδα θέσιν κτλ. (p. 792, 26. 793, 3) λεγομένης, εἶπερ κατὰ τὰ ἄκρα ἄπτονται τὰ ἀπτόμενα, ἄκρον δὲ στιγμῆς οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐφαρμόζειν τῷ ἄπτεσθαι ἐχρήσατο.

p. 227^a32 sqq.

25 Τῶν ἀπηριθμημένων ὀνομάτων καὶ διωρισμένων τὰ μὲν αὐτῷ συμβάλλεται εἰς τὸ δεῖξαι τίς ποτὲ ἔστιν ἡ κυρίως μία κίνησις, τὰ δὲ εἰς τὸ δεῖξαι ὅτι τὸ συνεχές οὐκ ἐξ ἡμερῶν σύγκειται, οἷον οὔτε γραμμῆ ἐκ τῶν σημείων οὔτε χρόνος ἐκ τῶν νῦν οὔτε [ἡ] κίνησις ἐκ κινήματων. νῦν οὖν ζητεῖ ποία ἔστι μία κυρίως κίνησις, καὶ φησιν ὅτι πολλαχῶς ἡ μία ἐ-

1 κτλ.] p. 791, 17. 18 ἐν τῷ πλεονάζειν ἐκλήθη; 19 δηλονότι ποιεῖται 2 γὰρ aldidī
7 κτλ.] p. 792, 3 ἀδιακόπως καὶ συνεχεῖ χρόνος; 4 γὰρ οὗτος om.; 5 παραλιμπάνει γὰρ πάντως; 7 μήποτε δὲ ἡ μὲν πληθὺς τῶν χορδῶν τῷ ὄντι διαλείπει; 9 διὸ καὶ αὐτὸς ἀκριβῶς
εἶπεν φθ. τὴν νεάτην, καὶ 10 post οὐ vox evanida (fort. λει^π) 13 ἀνωτέρω
p. 226^b26 13. 14 num. τουτέστι τὸ κατὰ? 16 cf. p. 792, 15 17 τούτου] fort.
τούτῳ 20 κτλ.] p. 792, 28 μὲν om.; 793, 2 αὐτὸ μὲν γὰρ 28 ἡ delevi

γεται κίνησις, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐν πολλαχῶς [καὶ τὸ μίᾳ]. τὸ δὲ ἐν τριχῶς λέγεται, ἢ γένει ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῶ· καὶ ἡ μία οὖν κίνησις τριχῶς ἂν λέγοιτο.

p. 227^b1 sq.

- 5 Ὅτι τὸ μὲν ἐφεξῆς καὶ τὸ μεταξὺ ἐν τοῖς ἔχουσι θέσιν καὶ ἐν τοῖς μὴ ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ ἐν τοῖς ἔχουσι μόνον.

p. 227^b4.

Τουτέστι κατὰ τὸ εἶδος τῆς κατηγορίας· αἱ γὰρ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀναγόμεναι ἔν εἰσι τῶ γένει.

- 10 p. 227^b31 sqq.

Ὅτι δεῖ πάντως ἐν εἶναι τὸ κινούμενον, καὶ ἐν καθ' αὐτὸ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός. ἐν δὲ τὸ κινούμενον γίνεται οὐ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, εἰ ὁ Κορίσκος ἄμα βαδίζει καὶ μελαίνοιτο. οὐδὲ γὰρ κτλ. (p. 794,2. 4) διότι συμβεβηκε τὸν Κορίσκον λευκὸν εἶναι. οὐ δεῖ οὖν ἐν
15 κατὰ συμβεβηκός, ἀλλὰ καθ' αὐτό, εἶναι τὸ ὑποκείμενον.

p. 228^a13.

Τουτέστιν εἰ μὲν δύο αἱ ἕξεις αἱ πάλιν καὶ πάλιν γινόμεναι, δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ αἱ κινήσεις αἱ ἀπὸ τῶν ἕξεων δύο εἰσι καὶ αὐταὶ ἐξ ἀνάγκης· τοῦτο γὰρ προσληπτέον ἔξωθεν, εἴτα ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς καὶ ἐκληπτέον ἀπὸ
20 κοινῶ πάλιν τὸν 'εἰ' σύνδεσμον, ἔν' ἣ ὁ λόγος 'ὡς εἰ τῶ ἀριθμῶ μίᾳ, καὶ τὰς ἕξεις ἀνάγκη'. ὁμοιοὶ δὲ ὅτι ὡσπερ εἰ τῶ ἀριθμῶ μίᾳ ἡ κίνησις ἢ προτέρα τῇ ὑστερα, καὶ τὰς ἕξεις τὰς πάλιν καὶ πάλιν μίαν εἶναι ἀνάγκη, οὕτως εἰ δύο αἱ ἕξεις οὐ μίᾳ, καὶ ἡ κίνησις ἢ πάλιν καὶ πάλιν δύο καὶ οὐ μίᾳ.

- 25 p. 228^b1¹ sqq.

Εἰπὼν τίς ποτέ ἐστιν ἡ τέλειος κυρίως κίνησις, ὅτι ἡ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ ἐν τῶ αὐτῶ χρόνῳ, ἐπειδὴ δοκεῖ αὐτῶ ἐλλιπῶς ἀποδεδοσθαι ὁ λόγος, προστίθησιν ἑτέρους προσδιορισμούς, ὅτι δεῖ τὴν ὄντως μίαν κίνησιν πρὸς τοῖς εἰρημένους καὶ ὁμαλῆν εἶναι καὶ τελείαν.
30 τελεία δὲ ἐστὶν ἡ ἐπὶ τὸ τέλειον εἶδος ἄγουσα ἐφ' ἧ ἐπαίγεται καὶ μὴ διακοπτομένη, οἷον ἵνα τὸ λευκαινόμενον μὴ πρότερον παύσῃται κινούμενον ἄχρις ἂν τὸ τέλειον εἶδος τῆς λευκότητος καταλάβῃ. ὡσπερ γὰρ ὁ ἀτελής ἄνθρωπος οὐδ' ὄλωσ ἐστὶν ἄνθρωπος (εἰ δὲ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι, πῶς ἂν εἴῃ ἄνθρωπος εἰς:). οὕτω καὶ ἐπὶ κινήσεως ἡ μὴ τελεία οὐδ' ἂν μίᾳ εἴῃ.

τὸ γὰρ τέλειον καὶ ὅλον καὶ ἐν εἰώθαμεν καλεῖν, ὡς τὸν τέλειον ἄνθρωπον
 ἕνα ἄνθρωπον, τὸ μέντοι ἀτελὲς τοῖς μορίοις τοῦ ἐνὸς ὀνομάζομεν, οἷον τὸ
 ἀτελὲς ἱμάτιον ἦμισυ τυχὸν ἢ τι τοιοῦτον, ὡς τοῦ ἐνὸς τῷ τελείῳ ἀρμότ-
 τοντος· τὸ γὰρ ὅλον καὶ ἐν καὶ τέλειον τῷ εἰδοπεποιημένῳ προσῆκεν.

5 p. 228^b14.

Καὶ ἡ μὴ τελεία, φησί, κίνησις, συνεχῆς δὲ . . . . . λέγεται
 μία εἶναι, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ κυρίως μία, ἀλλὰ κατὰ τὸ συνεχὲς μόνον,
 οἷον ἐάν τις ἄρξῃται λευκαίνεσθαι, εἴτα πρὶν λευκανθῆσεται τελέως ἐάν με-
 ταξὺ στάσις γίνηται καὶ ἡρεμία, λέγεται μὲν ἡ μέχρι τῆς στάσεως κίνησις
 10 μία, διότι συνεχῆς μέχρι ἐκεῖνης, κυρίως δὲ οὐ μία, εἴ γε κατὰ σκοπὸν
 εἶχεν ἡ φύσις ἢ ἡ τέχνη εἰς τὸ τέλειον εἶδος ἄγειν, τὴν λευκότητα· εἰ
 γὰρ μέχρι τῶν ἐκεῖσε· εἰδῶν ἦν βαδίσαι, τελεία δῆπουθέν ἐστι καὶ αὕτη
 ἡ κίνησις, καὶ διὰ τοῦτο κυρίως μία, ὅταν δὲ ὁ μὲν σκοπὸς ὑπάρχῃ τὸ
 τέλειον εἶδος τῆς λευκότητος ἐπιθεῖν, μεταξὺ δὲ τις ἐγκοπὴ γένηται, ἀτελής
 15 ἡ τοιαύτη κίνησις, καὶ διὰ τοῦτο οὐ κυρίως μία, εἰ μὴ μόνον ὡς συνεχῆς.

p. 229^a2.

Ἴνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι ἡ ἀνώμαλος κίνησις ἦττον μὲν τῆς ὀμαλῆς ἐστὶ
 μία, διὰ τοῦτο δὲ οὐδὲ ὅλως μία (τὸ γὰρ ἦττον ἐν οὐχ ἕν), διὰ τοῦτο
 λέγει ὅτι τὸ ἦττον μῖζιν ἐργάζεται τοῦ ἐναντίου, ἡ δὲ μῖζις μετέχει ἀμφο-
 20 τέρων τῶν ἐναντιῶν. καθὸ οὖν μία ἐστὶ, κατὰ τοῦτο ἐστὶν ἦττον μία.

p. 229^a3.

Εἰ πᾶσαν κίνησιν μίαν οὖσαν ἐνδέχεται ποτὲ μὲν ὀμαλὴν εἶναι ποτὲ
 δὲ ἀνώμαλον, οἷον τὴν κατὰ τόπον ἐπ' εὐθείας μὲν γινομένην ὀμαλὴν ἐπὶ
 ἔλικος δὲ ἀνώμαλον, ὀμαλὴ δὲ ἐστὶν ἡ ὁμοιομερῆς ἢς τὸ τυχὸν μέρος τῷ
 25 τυχόντι ἐφαρμόζει, οὐκ ἄν κτλ. (p. 795,22. 26).

p. 229^a16 sqq.

Ἐντεῦθεν οἱ ἔλεγχοι τῶν δ' τρόπων, ἤρξατο δὲ ἀπὸ τοῦ τετάρτου.
 οὐκ ἐστὶν οὖν, φησὶν, ἡ ἐκ λευκοῦ κίνησις τῇ εἰς μέλαν ἐναντία, οὐδὲ (ἡ)
 ἐξ ὑγείας τῇ εἰς νόσον· μία γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ αὕτη ἀφισταμένη μὲν τοῦ
 30 ἐτέρου, ὁδεύουσα δὲ ἐπὶ τὸ ἕτερον.

p. 229^a21 sq.

Εἰ καὶ συμβαίνει, φησὶν, ἐπὶ τῶν κινήσεων εἰπόντα τὸ ἐξ ἐναντίου
 εὐθύς καὶ τὸ εἰς ἐναντίον συγπινοεῖν, ἀλλ' ὁμως, ἐπειδὴ νῦν ἀποδιελόντες

λ'   λ'ως'   ε'
 6 τε   8 τε   9 γ   11. 12 verba εἰ γὰρ et εἰδῶν oblitterata   25 κτλ.] p. 795,22
 μία εἶεν; 23 αἰ om.; 24 ἔσονται μία et mox ὀμαλὴ et utrobique ὁμοιομερῆς; 25 μέρος;
 26 ἡ om. et ὅπερ ἀδύνατον   28 alterum ἡ addidi   32. p. 858,4 cf. p. 795,32 sqq.

τὰ μόρια οὕτω σκοποῦμεν διὰ τὸ τέλειον τῆς διαιρέσεως, μᾶλλον ἂν αἱ εἰς τἀναντία μεταβολαὶ ἐναντία ἂν ᾖσαν ἢ αἱ ἐκ τοῦ ἐναντίου, διότι καὶ τὴν κλῆσιν ἐκ τῶν τελῶν ἔχουσι, καὶ τῶν μὲν ἐξ οὐ ἀπαλλάττονται, προσλαμβάνουσι δὲ τὰ εἰς ὁ. ἀλλὰ περὶ τούτου μὲν ὕστερον ἐροῦμεν, 5 φησί, τοῦ μεταξὺ δηλονότι, πῶς ἢ μεταβολὴ οὐ μόνον ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ μεταξὺ: ἐρεῖ γὰρ ὀλίγον ὕστερον.

p. 229^b11.

Διὰ τούτων τοῦ πρώτου ἐλέγχει τὸν τρίτον, τὸν ὑποτιθέμενον ἐν τῇ 10 ἐνὶ τῶν ἐναντίων ἀμφοτέρως τὰς κινήσεις, τὴν μὲν ἐξ αὐτοῦ τὴν δὲ εἰς αὐτό. φησὶν οὖν ὅτι οὐδὲ αὐταὶ αἱ κινήσεις ἐναντία εἰσὶ. κἄν τὸ ἕτερόν ἐστι τῶν ἐναντίων ἐν ᾧ θεωροῦνται· καὶ γὰρ ἐν οἷς, φησί, μὴ ἔστιν ἐναντίον ἴδιαι τις ἂν μεταβολὰς μὲν ἐναντίας, κινήσεις δὲ οὐ, οἷον ἐν ἀνθρώπῳ κτλ. (p. 796,17. 19).

15 p. 229^b14 sqq.

Ὅπερ ὑπέσχετο εἰρεῖν νῦν ποιεῖ. ἐπεὶ γὰρ αἱ μεταβολαὶ οὐ μόνον ἐξ ἐναντίων γίνονται εἰς ἐναντία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μεταξὺ (μεταβάλλει γὰρ τὸ λευκὸν οὐ μόνον εἰς τὸ μέλαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ φαῖον), καθά, φησί, μετέχει 20 τοῦ ἐναντίου τὸ μεταξὺ, κατὰ τοῦτο τὴν μεταβολὴν εἰς αὐτὸ ποιεῖται. πρὸ γὰρ ἐκατέρου, φησί, τῶν ἄκρων ἐναντίον πῶς ἐστὶ τὸ μεταξὺ· εἰ γὰρ μετέχει τῶν ἄκρων τὸ μεταξὺ, οἷον τὸ φαῖον λευκοῦ καὶ μέλανος, ὁ γὰρ ὅτι μεταβάλλει εἰς αὐτὸ τὸ λευκὸν οὐ καθὼ λευκοῦ μετέχει (οὐδὲν γὰρ αὐτὸ εἰς ἑαυτὸ μεταβάλλει), ἀλλὰ καθὼ τοῦ μέλανος.

p. 229^b23 sqq.

25 Ἐπειδὴ κατεσκεύασεν ὅτι ἡ ἡρεμία ἀντίκειται τῇ κινήσει, ἐπειδὴ στέρησις ἡ ἡρεμία, ἡ (δὲ) στέρησις καὶ ἡ ἕξις ἀντίκεινται μὲν, ἀλλ' οὐχ ὡς τὰ ἐναντία, ὁ δὲ λόγος νῦν περὶ τῶν ἐναντίων κατὰ ἡρεμίαν, διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι κατὰ τι ἐναντία.

p. 229^b26.

30 Οὐχ ἡ τυχούσα. φησί, στέρησις ἔτι ἡρεμία τῇ τυχούσῃ κινήσει ἐστὶν ἐναντίον (οὐδὲ γὰρ ἡ κατὰ αὐξήσιν ἡρεμία τῇ κατὰ τόπον), ἀλλὰ δηλονότι ἡ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἀναγομένη· τὰ γὰρ ἐναντία ἐν τῇ αὐτῇ γένει. τῇ οὖν κατὰ τόπον κινήσει ἡ κατὰ τόπον ἡρεμία ἐναντίον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἀλλὰ τοῦτο μὲν λέγεται ἀπλῶς. πάλιν, φησί,

7 ὕστερον p. 229^b14 sqq. 18 fort. καθὼ 19 post μεταξὺ expuncta εἰ γὰρ μετέχει τῶν ἄκρων τὸ μεταξὺ 19. 20 immo πρὸς γὰρ ἐκάτερον 25. 28 cf. p. 796,21. 23 26 δὲ addidi 34 μὲν] νῦν Arist.

προσδιορισμοῦ δεῖ· τὸ γὰρ εἰπεῖν ὅτι ἡ κατὰ τόπον τῆ κατὰ τόπον, ὀλο-
σχερέστερόν ἐστι καὶ ἀδιόριστον. πρότερον γάρ, φησίν, ἡ ἐν τῷ κάτω μονῆ τῆ
ἐκ τοῦ κάτω κινήσει ἐναντία ἐστὶ καὶ ἡ ἐν τῷ ἄνω τῆ ἐκ τῶν ἄνω, ἡ
τῆ ἐν τῷ κάτω μονῆ ἡ ἐπὶ τὰ κάτω κινήσεις ἐναντία καὶ ἡ ἐν τῷ ἄνω
5 τῆ ἐπὶ τὰ ἄνω;

p. 230^a5.

Διὸ καὶ δοκεῖ ἡ τοιαύτη κινήσις τρόπον τινὰ γένεσις μᾶλλον καὶ ἀρχὴ
τῆς τοιαύτης ἡρεμίας, τῆς ἐν ᾗ κινεῖται δηλονότι, καὶ οὐχὶ ἐναντία.

p. 230^a29 sqq.

10 Ἐπιλύεται τὴν ἀπορίαν λέγων ὅτι εἰσὶ καὶ ἐν αὐταῖς παρὰ φύσιν κινή-
σεις· οὐ μόνον γὰρ ἔστι κατὰ φύσιν φθορᾶ, ἀλλὰ καὶ παρὰ φύσιν, οἷον εἴ τις
ὑπὸ ζήφους τελευτήσῃ. καὶ εἰ φθορὰ παρὰ φύσιν, καὶ γένεσις ἐξ ἀνάγκης·
οἱ γοῦν διὰ τρυφῆν παρὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν ἔββωντες καὶ σπερμαίνοντες
τοιούτοι ἄν εἶεν· παρὰ φύσιν γοῦν τότε ἡ τοῦ σπέρματος γένεσις.

15 p. 230^b6.

Ἐτέραν ἀπορίαν ἐκτίθεται, καὶ φησιν· εἰ ἔστι φθορὰ κατὰ φύσιν, ἔστι
δὲ καὶ παρὰ φύσιν, ἐναντίον δὲ τὸ παρὰ φύσιν τῷ κατὰ φύσιν, αἱ φθοραὶ ἄρα
ἐναντία ἀλλήλαις· εἰ δὲ δὴ καὶ τῆ γένεσις ἐναντία, δύο ἄρα ἐνὶ ἐναντία.

p. 230^b7.

20 Ἡ λύσις τῆς ἀπορίας. τί κωλύει, φησί, δύο ἐνὶ ἀντικεῖσθαι ἔστιν
ᾧς, τουτέστι κατὰ τινα τρόπον; κατὰ γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο δύο τῷ αὐτῷ
ἀντικεῖσθαι οὐδὲν ἄτοπον. καὶ γὰρ (εἰ) ἡ μὲν ἡδεῖα ἡ δὲ λυπηρά.
εἰ τύχοι τὴν ἑτέραν τῶν φθορῶν τὴν κατὰ φύσιν ἡδεῖαν εἶναι, τὴν δὲ
παρὰ φύσιν λυπηράν, κατὰ μὲν τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρὸν ἀντικεῖσονται ἀλλήλαις,
25 ἔξουσι δὲ καὶ τὴν γένεσιν ἀντικειμένην οὐ κατὰ τοῦτο, ἀλλὰ καθὸ γένεσις
φθορᾶ· ἀλλήλαις γὰρ οὐ καθὸ φθοραὶ ἀντέκειντο, ἀλλ' ὡς ἡ μὲν κατὰ φύσιν
ἡ δὲ παρὰ φύσιν, αἷς παρακολουθεῖ τῆ μὲν τὸ ἡδὺ τῆ δὲ τὸ λυπηρὸν.

p. 230^b21.

Ἀπορεῖ διὰ τούτων ὅτι εἰ πάσης ἡρεμίας τῆς μὴ οὐσῆς αἰδίου γένεσις
30 ἔστι (τῆς γὰρ ἀκινήσιας τῆς γῆς αἰδίου οὐσῆς οὐκ ἔστι γένεσις), εἰ δὲ
γένεσις τῆς μὴ αἰεὶ οὐσῆς ἡρεμίας τὸ ἴστασθαι, ἔτι δὲ τὸ ἴστασθαι θάπτον
ἔστι κινεῖσθαι, ἀνάγκη ἄρα καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν ἡρεμιῶν, εἴπερ ἔστιν
αὐτῶν γένεσις μὴ οὐσῶν αἰδίων, τὴν γένεσιν αὐτῶν εἶναι τὸ ἴστασθαι,
τουτέστι τὸ θάπτον κινεῖσθαι. νῦν δὲ τὸ ἐναντίων ὀρῶμεν ἐπὶ τῶν παρὰ
35 φύσιν ἡρεμουόντων· ἐγγίζοντα γὰρ κτλ. (p. 798, 18. 22) γενητόν.

2 et 4 μόνῃ 2 τῆ] τοῦ 14 γοῦν] fort. γάρ 16 cf. Simplic. f. 213^r34 sqq.
20 sq. cf. Aristot. (ubi pr. E εστινωσ sine γάρ) 22 εἰ addidi 35 κτλ.] p. 798, 20
οὐ θεωρεῖται (pro οὐκ ἔστι)

p. 230^b26.

Ἐπιλύεται τὴν ἀπορίαν. φησὶν ὅτι οὐκ ἐπὶ πάσης ἡρεμίας θεωρεῖται τὸ ἴστασθαι, τουτέστι τὸ ταχὺ κινεῖσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς κατὰ φύσιν, διότι [γάρ] ὅτε πρὸς τῷ οἰκείῳ τόπῳ γίνεται τὸ κινούμενον βρώννυται, ὅτε δὲ ἀπὸ 5 τοῦ οἰκείου ἐξίσταται τόπου ἀσθενέστερον γίνεται κτλ. (p. 798,26. 799,2).

p. 230^b26.

Ἡ, φησί, τὸ ἴστασθαι ὅλως εἶναι τὸ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τρόπον φέρεσθαι, ἢ συμβαίνειν ἅμα τῷ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τρόπον φερομένῳ, ὡσεὶ παρακολούθημα ἅμα ἐκείνῳ συμβαῖνον.

10 p. 230^b28.

Καὶ τοῦτο ὕστερον ἐπαπορεῖ τοῖς εἰρημένοις. εἰ ἐναντίαν, φησὶν, ἐλέγχομεν τὴν ἐν τῷδε ἡρεμίαν τῇ ἐξ αὐτοῦ κινήσει, τὸ δὲ ἐν τινι ἀρξάμενον κινεῖσθαι οὐπω πάντῃ τὸ ἐξ οὗ κινεῖται ἀπολέλοιπεν, ἀνάγκη τὰ ἐναντία 15 ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι· εἰ γὰρ ἐναντία μὲν ἢ κινήσει τῇ ἐξ οὗ ἡρεμία, μετέχει δὲ ἔτι κακείνης, ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἴη τὰ ἐναντία· τὸ γὰρ ἐκ λευκότητος κινούμενον οὐπω παντελῶς ἀπολέλοιπε τὴν λευκότητα, εἰ δὲ μὴ ἀπολέλοιπε, μετέχει αὐτῆς, ἔστι δὲ αὕτη καὶ ἐναντία (ἐπὶ γὰρ τὸ ἐναντίον ἢ ὁδός), ἅμα ἄρα τὰ ἐναντία.

p. 230^b32.

Ἡ λύσις τῆς ἀπορίας. τὸ κινούμενον, φησὶν, ἀπὸ λευκότητος. εἰ ἔτι 20 δοκεῖ ἡρεμεῖν ἐν αὐτῇ, διότι μὴ ἀποβέβληκε πᾶσαν τὴν λευκότητα, οὐ καθ' ἅπαξ ἐροῦμεν ἡρεμιῶν τε ἐν τῇ λευκότητι καὶ κινούμενον ἐξ αὐτῆς, ἴν' οὕτως ὁδῶσιν ἅμα τὰ ἐναντία εἶναι, ἀλλὰ πῇ ἡρεμεῖν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν κατὰ τι τῶν ἐναντίων μετέχειν ὡς κεκραμένων, οἷον τὸ φαιόν, τὸ 25 δὲ ἅμα τὰ ἐναντία ἀκράτα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ἀδύνατον. καὶ διὰ τοῦτο, φησὶν, οὐ κυρίως ἐναντία ἐστὶ κινήσει ἡρεμία, ἀλλὰ πῇ ἐναντία, κυρίως δὲ κινήσει κινήσει ἐναντία. — Ὁ φησι τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι κατὰ τι ἔχει ἄλλο καὶ ἄλλο τάναντία, καὶ οὐ κατὰ τὸ αὐτό. — Ἔτερον ἐπιχειρήμα. ἐπὶ πᾶσι, φησί, τὸ κινούμενον πάντως καὶ μεριστόν ἐστιν, ὡς δεῖξει ἐν 30 τῷ ἐβδόμῳ, ἕξει τὸ μὲν τι ἐξ οὗ κινεῖται τὸ δὲ εἰς ὃ ὥστε κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο μεθέξει τῶν ἐναντίων.

p. 231^a3.

Τίς μὲν οὖν μία κίνησις εἶπεν, οὐ μέντοι εἶπεν τίς ἡρεμία μία, ἀλλ' ἐκ τῶν εἰς κινήσειν εἰρημένων δῆλόν ἐστι καὶ περὶ τῆς ἡρεμίας· ἃ γὰρ ἐπ' 35 ἐκείνης εἴρηται, ταῦτα καὶ ἐπὶ ταύτης ἀρμόσει.

1 γὰρ delevi 5 κτλ.] p. 799,2 ἀλλὰ μόνης τῆς 15 κακει 21 αὐτῷ 26 ἐστὶ] εἶναι
28. 31 Ἔτερον κτλ. bis habet cod. (f. 326^v et 327^r) 29 ἐπὶ πᾶσι fort. corrupta 30 ἐβδόμῳ
c. 1 p. 242^a5 sqq. μὲν τι] μέντοι in iteratis 33 cf. Simplic. f. 214^v 22 sqq.

IN LIBRUM VI.

p. 231^a 18 sqq.

Πρόκειται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου δεῖξαι ὅτι οὔτε τὸ μέγεθος ἐκ (τῶν) σημείων σύγκειται οὔτε ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν οὔτε ἡ κίνησις ἐκ τῶν κινή-
 5 μάτων (ὅπερ γὰρ ἔστιν ἐν τοῖς μεγέθεσι τὸ σημεῖον, τοῦτο ἐν τῷ χρόνῳ τὸ νῦν καὶ ἐν τῇ κινήσει τὸ κίνημα), καὶ πρότερον περὶ τοῦ μεγέθους ποι-
 εῖται τὸν λόγον. ὅτι δὲ συνεχές ἐστὶ τὸ βιβλίον τοῦτο τῷ πρὸ αὐτοῦ, δῆ-
 λον καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ προοιμίου· τοῖς γὰρ ἐκεῖ δεδαιγημένοις κέχρηται ἐν-
 ταῦθα ὡς ὁμολογουμένοις εἰς κατασκευὴν τοῦ προκειμένου.

10 p. 231^b 4.

Εἰ γὰρ ὅλαι ὄλων αἱ στιγμαὶ ἀπτονται, ἐφαρμοζοῖεν ἂν καὶ οὐδὲν μέ-
 γεθος ποιήσουσι· τοῦτο γὰρ, φησί, συνεχές οὐκ ἔστιν ἀμερές, ἀλλ' ἔχει διά-
 φορα μόρια.

p. 231^b 6.

15 Καλῶς προσέθηκε καὶ τόπων· ἔστι γὰρ τῷ λόγῳ μόνῳ διαιρετά, οὐχὶ
 δὲ καὶ τῷ τόπῳ, οἷον τὸ ἐν τῷ μέλιτι γλυκὺ καὶ ξανθὸν λόγῳ μὲν διαι-
 ροῦνται ἀλλήλων, τόπῳ δ' οὔ.

p. 231^b 10.

Δείξας ἐκ τοῦ συνθέτου ὅτι ἀμερές τὸ μέγεθος, νῦν δείκνυσι καὶ ἐκ
 20 τῆς διαιρέσεως. εἰ γὰρ ἐξ ἀμερῶν σύγκειται, φησί, καὶ εἰς ἀμερῆ δια-
 λύεται. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· ἔσονται γὰρ ἀπτόμενα ἀλλήλων τὰ ἀδιαίρετα,
 ὅπερ ἀδύνατον ἐδείχθη· οὕτω γὰρ οὐκ ἂν εἰσὶν ἀδιαίρετα. εἰ δὲ εἰς ἀδιαί-
 ρετα τὸ συνεχές μὴ διαιρεῖται, πᾶσα ἀνάγκη εἰς διαιρετὰ διαιρεῖσθαι αὐτό·
 οὐδὲν γὰρ ἔστι μεταξὺ διαιρετοῦ καὶ ἀδιαίρετου· ἔοικε γὰρ πως τῇ ἀντι-
 25 φάσει. εἰ δὲ μηδὲν μεταξύ, ἀνάγκη καθ' ἕτερον τρόπον διαιρετὸν εἶναι τὸ
 συνεχές. εἰ τοίνυν μὴ ἐνδέχεται εἰς ἀδιαίρετα διαιρετὸν εἶναι, ἀνάγκη εἰς

3 τῶν addidi 7 ὅτι δὲ κτλ.] cf. Simplic. f. 216^r 30 sqq. 15. 17 cf. p. 800, 18 sqq.

15 μο 22 εἰσὶν] fort. ἴσαν

διαιρετά, καὶ εἰς διαιρετὰ πάλιν εἰς αἰεὶ διαιρετὰ ἀνάγκη διαιρεῖσθαι· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, εἰς ἀδιαίρετα, τοῦτο δὲ ἀδύνατον. εἰ δὲ μὴ δυνατόν εἰς ἀδιαίρετα, οὐδὲ συγκεῖσθαι ἐξ ἀδιαιρέτων· ἐξ ὧν γὰρ σύγκειται τι, εἰς ταῦτα καὶ διαιρεῖται.

5 p. 231^b 14.

Ἄδιαίρετον οὐκ ἔσται τὸ μεταξὺ τῶν στιγμῶν καὶ τῶν νῦν, ὅτι συγκεῖσθαι λέγεται ἐκ τῶν ἀμερῶν, τὸ δὲ συγκείμενον καὶ διαιρεῖται· καὶ ὅτι μέγεθος ἔστιν οὐδὲν καὶ μέγεθος ἀδιαίρετον.

p. 231^b 25.

10 Μεταλαμβάνει τὸ τῆς κινήσεως ὄνομα ἐπὶ σαφέστερόν τι, τὸ τοῦ κινεῖσθαι· ἢ μὲν γὰρ κινήσις οἶον αὐτῆ κτλ. (p. 801, 8. 10) ἐκ τῶν ἐνεργειῶν. διὰ τοῦτο οὖν μεταλαμβάνει ἀντὶ τῆς κινήσεως τὸ κινεῖσθαι.

p. 231^b 28 sqq.

Ἄσαφῆ ὄντα τὸν λόγον ἐφεξῆς τῷ παραδείγματι σαφῆ ἐποίησε. φησὶ 15 δὲ ὅτι τὸ ἀπὸ τίνος εἰς τι κινούμενον ἀνάγκη μὴ ἅμα καὶ ἤδη κινεῖσθαι καὶ εἶναι ὅπου ἐπείγεται φθάσαι. ἀκριβῶς δὲ πάνυ προσέθηκε τὸ ὅτε ἐκινεῖτο· δυνατόν γὰρ ἔστι καὶ κινεῖσθαι καὶ κινεῖσθαι ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ χρόνῳ, οἶον Θήβαζε νῦν βαδίζειν βεβαδικότα ἄλλοτε, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀδύνατον ὅτε βαδίζει Θήβαζε ἅμα καὶ βεβαδικένας Θήβαζε.

20 p. 232^a 1 sqq.

Τοῦτό φησιν ὅτι εἰ ὑποθέμεθα κινεῖσθαι τὸ $\bar{\omega}$ ἐπὶ τῆς κτλ. (p. 801, 15. 17). εἰτά πῶς διαιρετῆ ἐπάγει· οὔτε γὰρ ἡρέμει, ὅτε διήγει, οὔτε διελθούθει, ἀλλὰ μεταξὺ τῆν, τουτέστι διότι ὑπεθέμεθα μήτε ἡρεμεῖν ἐπὶ τοῦ $\bar{\alpha}$ μήτε κινεῖσθαι, ἀλλὰ μεταξὺ εἶναι, τουτέστι κινεῖσθαι. μεταξὺ γὰρ ἢ 25 κινήσις τοῦ τε ἐξ οὐ καὶ τοῦ εἰς δ · ἐν μὲν γὰρ τῷ ἐξ οὐ ἔτι ἡρεμεῖ, ἐν δὲ τῷ εἰς δ κινεῖται, κινεῖται δὲ μεταξὺ τούτων. εἰ δὲ μεταξὺ, ἔχει τὸ πρότερον καὶ ὕστερον· ὥστε οὐκ ἔσται ἀμερές.

p. 232^a 6.

Ἐτέρα ὑπόθεσις ὅτι οὐ κινεῖται ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀμερῶν, ἀλλὰ κινεῖται 30 ται. εἰ τοίνυν κινεῖται τι τὴν ὄλγην δεξ κινήσιν ἐφ' ὄλης τῆς $\bar{\alpha}\beta\gamma$ γραμμῆς, ἐν ἐκάστῳ δὲ τῶν ἀμερῶν οὐ κινεῖται ἀλλὰ κινεῖται, σύγκειται δὲ ἐκ τῶν ἀμερῶν ἢ κινήσις, συμβήσεται τὴν κινήσιν μὴ κινήσιν εἶναι, καὶ εἶναι τι κεννημένον μηδέποτε κινήθην. εἰ γὰρ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀμερῶν οὐ κινεῖται ἀλλὰ κινεῖται, μηδὲ κινήθην ἄρα κεννημένον ἔσται, καὶ ἢ ἀνάγκη ἡρε- 35 μεῖν ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀμερῶν, ἢ κινεῖσθαι· οὐ κινεῖται δέ· ἡρεμεῖ ἄρα. σύγκειται δὲ ἐξ αὐτῶν ἢ κινήσις· ἐξ ἡρεμιῶν ἄρα ἢ κινήσις.

6 Ἄδιαίρετον scripsi: διαιρετόν 8 οὐδὲν καὶ] fort. καὶ οὐδὲν vel οὐδὲν δὲ. an verba καὶ μέγεθος delenda? 21 $\bar{\omega}$ scripsi: β

p. 232*15.

Ἀνάγκη, φησί, πάντα τὰ ἀδιαίρετα μέρια ἐξ ὧν ἡ κίνησις, οἷον τὸ
 δεξ, ἕκαστον αὐτῶν ἢ κίνησιν εἶναι ἢ μὴ εἶναι κίνησιν. εἰ μὲν οὖν εἴη
 κίνησις, οὐ κινεῖται (δὲ) ἀλλὰ κεκίνηται, παρουσίης ἄρα κινήσεως οὐκ ἔσται
 5 κίνησις, ἀλλ' ἡρεμία. εἰ δὲ μὴ κίνησις, ἐκ τούτων δὲ ἡ ὅλη κίνησις, ἡ
 ἄρα κίνησις ἐξ οὐ κινήσεως σύγκειται, ὅπερ ἄτοπον· οὐδὲν γὰρ ἐκ τῶν
 ἐναντίων ἢ τῆς ἀποφάσεως συγκαεῖσθαι δύναται.

p. 232*18.

Δείξας ὅτι οὔτε τὸ μέγεθος οὔτε ἡ κίνησις ἐξ ἀμερῶν, βούλεται νῦν
 10 δεῖξαι ὅτι οὐδὲ ὁ χρόνος. δείκνυσι δὲ τοῦτο τῷ δεῖξαι ὅτι πᾶσα ἀνάγκη
 ἔπεσθαι αὐτὸν τῇ κινήσει καὶ τῷ μεγέθει, καὶ ὡς ἂν ἔχωσιν ἐκεῖνα οὕτως
 ἔχειν καὶ τοῦτον, καὶ ἀντιστρέφειν, εἰ μὲν διαιρετὰ ταῦτα, καὶ ὁ χρόνος,
 καὶ ἔμπαλιν εἰ ὁ χρόνος, καὶ ταῦτα. δεδειγμένον οὖν τοῦ περὶ τῆς κινή-
 σεως καὶ τοῦ μεγέθους, ὅτι συνεχῆ καὶ οὐκ ἐξ ἀμερῶν, συναποδέδεικται
 15 καὶ τὸ περὶ τοῦ χρόνου.

p. 132^b 14.

Ἐτι τὸ αὐτὸ κατασκευάζει, ὅτι τὸ θᾶττον ἐν ἑλάττονι τὸ ἴσον κινεῖται,
 ἀπλουστέρα δὲ τῷ ὄντι καὶ φυσικωτέρα αὕτη ἡ ἐπιχειρήσις. πᾶν, φησί,
 τὸ κινούμενον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γραμμὴν, οἷον τὴν πηχουαίαν, ἢ ἐν ἴσῳ
 20 χρόνῳ αὐτὴν κινεῖται ἢ ἐν πλείονι ἢ ἐν ἐλάττονι, καὶ οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτα.
 ἐπεὶ οὖν ὑπόκειται τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κινού-
 μενα, ἀνάγκη ἢ ἐν ἴσῳ ἢ ἐν ἐλάττονι ἢ ἐν πλείονι κινεῖσθαι. ἀλλ' εἰ μὲν
 ἐν πλείονι κινεῖτό τι, βραδύτερόν ἐστιν, εἰ δὲ ἐν ἴσῳ τὸ ἰσοταχὲς ἔστι· τὸ
 δὲ θᾶττον κινούμενον, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος, οὔτε ἰσοταχὲς ἔσται οὔτε βρα-
 25 δύτερον. εἰ τοίνυν μήτε ἐν πλείονι μήτε ἐν ἴσῳ, πᾶσα ἀνάγκη ἐν ἐλάττονι
 τὴν ἴσην κινεῖσθαι. ἄλλως τε εἰ τὴν ἴσην κτλ. (p. 802, 2. 3)

p. 233*9.

Ἀντὶ τοῦ μεταλαμβάνειν ἐκ τοῦ 'θᾶττον' τὸ 'βραδύτερον' καὶ ἔμ-
 παλιν.

30 p. 233*13.

Οὐ μόνον, φησὶν, ἐκ τῶν κτλ. (p. 802, 25. 29), τὸ δὲ ἡμισυ δι'
 ἡμίσεος, καὶ διὰ τετάρτου τῆς ἡμέρας τὸ τέταρτον τῆς ὁδοῦ. ὥστε
 καὶ τῇ τομῇ τοῦ μεγέθους ὁ χρόνος συντέμενεται, καὶ τῇ τοῦ χρόνου
 τὸ μέγεθος.

4 δὲ addidi cl. p. 801, 19   22 ἐν (ante πλείονι) scripsi: ἐπι   23 τὸ ἰσοτατον
 ἐστὶ, ut videtur   28 θᾶττονος p. 802, 23   31 κτλ.] p. 802, 27 ἀκολουθεῖν καὶ τὸ
 λοιπὸν εἶναι ἀλλ' ἐξ; 28 καὶ λεγομένων καὶ ἐφ' ὅσον ὅτι

p. 233•17.

Διχῶς τοῦ ἀπείρου λεγομένου, ἢ τοῦ τῆ διαιρέσει ἢ τοῦ τοῖς ἐσχά-
 τοῖς (τῆ διαιρέσει μὲν, ὥσπερ φαμέν ἐπ' ἄπειρον τὴν τομῆν τῶν μεγεθῶν
 εἶναι, τοῖς ἐσχάτοις δέ, οἷον εἴ τί ἐστι μέγεθος οὐ πέρατα οὐκ ἔστι διὰ τὸ
 5 ἀδιεξίτητον, ὡς λέγομεν τοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ θάτερα ἔσχατον μὴ εἶναι· παντὸς
 γὰρ ἀριθμοῦ ἔστι λαβεῖν τὸν μείζονα. τῆ ἐκτάσει οὖν τοῦτο ἄπειρον, ἐκεῖνο
 δὲ τῆ διαιρέσει), διχῶς οὖν τοῦ ἀπείρου λεγομένου, ἀνάγκη πᾶσα ὡς ἂν
 ἢ ἄπειρον τὸ μέγεθος, οὕτως εἶναι καὶ τὸν χρόνον, καὶ ὡς ὁ χρόνος, οὐ-
 τως καὶ τὸ μέγεθος.

10 p. 233b33 sqq.

Πρόκειται νῦν δεῖξαι ὅτι τὸ νῦν, ὅπερ πέρασ μὲν ἐστὶ τοῦ παρεληλυ-
 θότος ἀρχῆ δὲ τοῦ μέλλοντος, καὶ ἔν ἐστι καὶ ἀδιαίρετον τὸ αὐτὸ τῶν μὲν
 περὰς ὄν τῶν δὲ ἀρχῆ. τὸ γὰρ νῦν τὸ ἄτομον τοῦτο καὶ καθ' αὐτὸ καὶ
 πρῶτως λέγεται νῦν, τὸ δὲ ἐν πλάτει οὔτε πρῶτως οὔτε καθ' αὐτό· διότι
 15 γὰρ πλησιαιτέρον τοῦ κυρίως νῦν, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸ νῦν λέγεται. οὔτε
 οὖν καθ' αὐτὸ τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, διότι [γὰρ] συμβεβηκεν αὐ-
 τῷ πλησιαιτέρον εἶναι· διότι γὰρ ἐκεῖνο νῦν, καὶ τὸ πλησιάζον αὐτῷ βραχὺ
 τοῦ χρόνου διάστημα καὶ αὐτὸ νῦν.

p. 234•13.

20 Οἷον ἔστω παρήκων ὁ $\overline{\alpha\gamma}$ χρόνος, μέλλων δὲ ὁ $\overline{\gamma\beta}$. οὐκοῦν ἐπειδὴ
 τοῦ $\overline{\alpha\gamma}$ καὶ τοῦ $\overline{\gamma\beta}$ πέρατος τοῦ παρῳχηκότος τὸ μεταξὺ καὶ τῆς ἀρχῆς
 τοῦ μέλλοντος τὸ χρονικόν ἐστὶ νῦν, καὶ οὐ τὸ ἀμέρες, πᾶς δὲ χρόνος διαι-
 ρετός, διηρηθῆτω τὸν νῦν κατὰ τὸ $\overline{\delta}$, πᾶς δὲ χρόνος διαιρούμενος εἰς
 25 μὲν παρῳχηκός τὸ δὲ μέλλον.

p. 234b21.

Πρόκειται διὰ τούτων δεῖξαι πῶσαχῶς διαιρεῖται ἡ κίνησις. ὅτι μὲν
 γὰρ διαιρετή, ἤδη ἀποδείκνυται, πῶσαχῶς δὲ διαιρετή, νῦν ἀποδείκνυσι.
 καὶ φησιν ὅτι διχῶς· τῷ τε γὰρ χρόνῳ συνδιαιρεῖται καθ' ὃν ἡ κίνησις,
 30 καὶ τοῖς μέρεσι τοῦ κινουμένου. καὶ ὅτι μὲν διαιρετή ἐστὶ τῷ χρόνῳ,
 πρῶτον καὶ σαφὲς δι' ὀλίγων ὕστερον δείκνυσιν, ὅτι δὲ κατὰ (τά) μέρη
 τοῦ κινουμένου, πρότερον κατασκευάζει.

p. 234b24 sqq.

Ὅσασι τινος ἀπορροῦντος ὅτι ἔστω· τὰ μέρη τοῦ $\overline{\alpha\gamma}$ ἐκινήθησαν κατὰ
 35 μέρη τῆς εἰς κινήσεως· ἃ οὖν διὰ τοῦτο καὶ τὴν ὄλην εἰς κίνησιν τὸ ὄλον

11 sqq. cf. p. 803, 27 sqq.

15. 16 fort. οὔτε οὖν (πρῶτως οὔτε)

16 γὰρ delevi

22 τὸ μεταξὺ ante καὶ et 24 εἰς τὸν ἐνεστῶτα post διαιρεῖται scripserat, sed statim de
 levit 31 ὕστερον p. 235•10 sqq. τὰ addidi

ἀγ̄ κινηθήσεται; πόθεν γὰρ ὁῦλον μὴ ἄλλο τι κινηθήσεται τὴν δλην κίνησιν; πρὸς τοῦτο οὖν ἀπαντῶν φησιν ὅτι εἰ μὴ τὸ δλον τὴν δλην κινηθήσεται, συμβήσεται ἄτοπόν τι τὸ τὴν ἄλλου κίνησιν ἄλλο κινεῖσθαι, ὅπερ ἀδύνατον. πῶς οὖν τοῦτο συμβαίνει, λέγω δὴ τὸ τὴν ἄλλου κίνησιν ἄλλο κινεῖσθαι, εἰ τὴν δλην μὴ τὸ δλον κινηθήσεται ἀλλ' ἄλλο τι, διὰ τῶν ἐξῆς ἐπήγαγεν.

p. 234^b29.

Δοκεῖ μὲν ἄλλο εἶναι τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν τὸ ἔτι δέ, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει· κατασκευαστικὸν δέ ἐστι τοῦ προτέρου, οὐπερ εἴρηται.

10 p. 234^b34 sqq.

Τὸ αὐτὸ τοῦτο δεῖκνυσι δι' ἀδυνατοῦ, λαμβάνει δὲ ἀντὶ τῆς δζ̄ κινήσεως τὴν θῑ. εἰ τοίνυν τοῦ δλου τοῦ ἀγ̄ μὴ ἔστιν ἡ δζ̄ δλη κίνησις ἀλλὰ ἄλλη τις, οἶον ἡ θῑ, ἐπειδὴ τὸ δλον ταύτην τὴν κίνησιν κινεῖται, ἀνάγκη καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ, τὰ μέρη τῆς θῑ κινήσεως κινεῖσθαι. ἀφέλωμεν ἐκ τῆς δλης κινήσεως τὰς τῶν μερῶν κινήσεις· αὐταὶ δὲ ἴσαι ἔσονταί ταις δε̄ εζ̄· μία γὰρ ἑνὸς κινήσις, φησίν. ἐὰν οὖν ἀφαιρεθεισῶν ἐκ τῆς δλης κινήσεως τῶν κινήσεων τῶν μερῶν καταδαπανηθῇ ἡ δλη εἰς τὰς τῶν μερῶν κινήσεις, ἀνάγκη τὰς αὐτὰς εἶναι ταύτας ταις δε̄ εζ̄ κινήσεσι τῶν μερῶν, ἐπειδὴ δύο κινήσεις τοῦ αὐτοῦ εἶναι ἀδύνατον. ἴσαι γὰρ φησιν ἀντὶ τοῦ αἰ̄ αὐταί.

p. 235^a13 sqq.

Τὸ προκειμένον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ἐ' τούτων ἐφεξῆς ὄντων, χρόνου κινήσεως κινεῖσθαι κινουμένου ἐν φ̄ ἡ κινήσις, ὡς ἂν ἔχοι ἐν τούτων, ἀνάγκη καὶ τὰ λοιπὰ ἔχειν. εἴτε γὰρ ἐν τι διαιρετὸν εἶη, καὶ τὰ λοιπὰ ἐξ ἀνάγκης, εἴτε ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν, εἴτε ὅπως οὖν ἄλλως. τὴν κίνησιν καὶ τὸ κινεῖσθαι εἰς ταῦτόν ἄγει. ἢ τὸ μὲν ὡς ἕξιν τινα λαμβάνει τὴν κίνησιν, τὸ δὲ κινεῖσθαι ἐνέργειαν. τὸ δὲ ἐν φ̄ τὸ εἶδος φησι καθ' ὃ ἡ κίνησις, τούτεστι φορὰν ἀλλοίωσιν αὐξήσιν. δεῖκνυσιν οὖν ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐπονται ἀλλήλοις ταῦτα κατὰ τὴν διαίρεσιν, καὶ γυμνάζει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι· τούτων γὰρ δεδειγμένον συναποδέδεικται καὶ τὰ λοιπὰ.

p. 235^b1.

Ὅτι διὰ τὸ μεταβάλλον καὶ τούτοις ὑπάρχει τό τε διαιρετὸν εἰς ἄπειρα· εἰ γὰρ δέδεικται ὅτι πᾶν τὸ μεταβάλλον διαιρετόν κτλ. (p. 807, 9. 13)

4 ἄλλου] ἄλλην compendiose 8 cf. Simpl. f. 226^v37 26 ἡ scripsi: εἰ
22 sqq. cf. p. 806, 20 sqq. 27 fort. (ὡς) ἐνέργειαν 28 φορὰ ἀλλοίω^σ 34 κτλ.]
p. 807, 10. 11 μεταβάλλον, διὰ τοῦτο καὶ κίνησις ἐστι; 12 εὐλογον ἄρα οἰμ.

p. 235^b4.

Ὅτι μὲν οὖν τὸ ἄπειρον διττόν, εἴρηται, τὸ τῆ τομῆ καὶ τὸ τοῖς ἐσχά-
 τοις. ὅτι μὲν οὖν πᾶν μέγεθος εἰς ἄπειρα διαιρετόν, καὶ διὰ τοῦτο κἂν ἡ
 κίνησις καὶ ὁ χρόνος, εἰδείξεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι δὲ εἰ δοθείη τὸ μέ-
 5 γθος ἄπειρον κατὰ τὴν ἔκτασιν, ἀνάγκη καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον
 τοιοῦτον εἶναι. ἐν τοῖς ἐξῆς φησι δεῖξιν.

p. 235^b6 sqq.

Τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι τὸ μεταβεβληκὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον
 ὅτε πρῶτον μεταβεβλήκει, μᾶλλον δὲ τῶ νῦν, ἐν τούτῳ ἐστὶ τῶ εἰς δ
 10 μεταβεβλήκει. τὸ δὲ πρῶτον προσέθηκε διότι δύναται τι μεταβεβληκὸς
 πρὸ ἑαυτοῦ μὴ εἶναι νῦν ἐν ᾧ μεταβεβλήκει τότε, οἷον εἰ εἰς λευκὸν με-
 τέβαλε· τῶ γὰρ χρόνῳ ἴσως οὐκ ἐφύλαξε τὸ αὐτὸ εἶδος. διὰ τοῦτο οὖν
 φησιν ὅτι ὅτε πρῶτον. — Εἰ ἔκ τινος εἰς τι ἡ μεταβολή, τὸ δὲ μετα-
 βεβληκὸς ἀπολείπει τὸ ἐξ οὗ, ἀνάγκη δὲ αὐτὸ εἶναι ἐν τινι, ἢ ἐν τῶ εἰς
 15 δ ἔσται ἢ ἐν ἄλλῳ· ἀλλὰ μὴν ἐν ἄλλῳ οὐ δυνατόν, ὡς δεῖξει ἐφεξῆς,
 ἀνάγκη ἄρα ἐν τῶ εἰς δ εἶναι.

p. 235^b12 sq.

Ὡς γὰρ τὸ μεταβεβληκέναι πέρας ἐστὶ τῆς μεταβολῆς, οὕτω καὶ τὸ
 ἀπολειπόμενον τοῦ ἀπολείπειν.

20 p. 235^b19 sqq.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως κατασκευάσας ἀμέσου οὕσης ἠξίωσεν ὅπερ
 ἐπὶ μιᾶς τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν (οὐ γὰρ ἦν δυνατόν τῶ αὐτῶ ἐπιχει-
 ρήματι ἐπὶ τῶν ἄλλων χρήσασθαι· ἔστι γὰρ ἐπ' ἐκείνων τὸ μεταξύ), διὰ
 τοῦτο ἐπὶ ἄλλο ἐπιχείρημα μεταβαίνει ἀρμόζον ἰδίᾳ ἐπὶ ἐκάστης μεταβολῆς.
 25 λαμβάνει οὖν τὸ μὲν ἐξ οὗ μετ....., τὸ δὲ εἰς δ β, καὶ πρόεισιν
 οὕτως· ἐπειδὴ τὸ μεταβεβληκὸς ἐκ τοῦ α μεταβεβλήκει τὸ α, ἀνάγκη δὲ
 αὐτὸ εἶναι ἐν τινι, ἢ ἐν τῶ β ἔσται ἢ ἐν ἄλλῳ τινί· ἀλλὰ μὴν ἐν ἄλλῳ
 ἀδύνατον, ἐν τῶ β ἄρα ἔσται. εἰ γὰρ ἐν ἄλλῳ εἴη, ἔστω ἐν τῶ γ· συμ-
 30 βήσεται οὖν ἄμα τὸ αὐτὸ καὶ μεταβάλλειν καὶ μεταβεβληκέναι ἐν τῶ β,
 ὅπερ ἀδύνατον. πῶς; ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐχόμενον τὸ γ τῶ β, ἀλλ' ἔστι
 διαιρετόν τὸ μεταξύ εἰς ἀεὶ διαιρετά κτλ. (p. 808, 3. 6), ὅπερ ἀδύνατον.

p. 235^b20.

Ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς εἶπε τὸ εἶναί που, διὰ
 τοῦτο καθολικὸν ποιεῖται τὸν λόγον προσθεῖς ἢ ἐν τινι, τουτέστιν ἐν τινι
 35 εἶδει. εἰ μὲν οὖν ἐν ἄλλῳ, οἷον ἐν τῶ γ. δυνατόν τὸ ἄλλῳ διχῶς

4 ὅτι δὲ κτλ.] cf. p. 807, 15 sqq. 9 δὲ τῶ] δὲ τὸ? 12 τὸν γὰρ χρόνον ἴσον F: correcti e
 p. 807, 20 25 fort. μεταβεβλήκειν α 31 κτλ.] p. 808, 4. 5 ὑπόκειται ἔτι μεταβεβληκὸς

ἐκλαβεῖν· ἤ γὰρ τῷ μεταξύ τι (οἶον εἰ ἐκ λευκοῦ εἰς μέλαν ἢ μεταβολή, δυνατὸν τὸ μεταβεβληκὸς εἰς τὸ μέλαν λέγειν ὅτι ἐν τῷ φαιῷ ἐστίν), ἢ οὖν οὕτως τὸ ἐν ἄλλῳ, ἢ ἐν ἄλλῳ γένει, οἶον ἐν θερμῷ. εἰ οὖν ἐν τῷ μεταξύ λέγει τις, τὸ εἰρημένον ἄτοπον ἔψεται, εἰ δὲ ἐν ἄλλῳ γένει, οἶον ἐν θερμῷ, ἀδύνατον κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν συνεχῆ μεταβολὴν κατὰ εἶδη τὰ μὴ συνεχῆ μεταβάλλειν· οὐ γὰρ συνεχῆς τὸ θερμὸν τῷ λευκῷ τε καὶ μέλανι.

p. 235^b32.

Βούλεται διὰ τοῦτο δεῖξαι ὅτι τὸ πρῶτον τοῦ χρόνου καθ' ὃ μεταβέ-
10 βληκε, τὸ πρῶτον ἄτομον ἐστίν, τουτέστι τὸ νῦν.

p. 235^b33.

Ἐπειδὴ φάμεν καὶ ἐν πρώτῃ τῆδε τῆ ὥρᾳ μεταβεβληκέναι ἢ ἐν πρώτῃ τῆδε τῆ ἡμέρᾳ ἢ μηνί ἢ ἐνιαυτῷ, ταῦτα δὲ οὐκ ἀδιαίρετα, διὰ τοῦτο φησιν ὅτι πρῶτον λέγω τὸ κυρίως πρῶτον κτλ. (p. 808, 12. 14). καὶ
15 πάλιν ἐν τῆδε τῆ ἡμέρᾳ λέγομεν πρῶτον γεγενῆσθαι τι, οἷον ἢ ὥρα, ἐν ἣ πρώτως γέγνηται, τῆς ἡμέρας μόνον τι ἐστίν. ὁμοίως καὶ ἐν μηνί πρῶτον διὰ τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν ἐνιαυτῷ διὰ τὸν μῆνα. τὸ οὖν κυρίως πρῶτον τὸ δι' ἑαυτοῦ, καὶ μὴ τῷ αὐτοῦ τι τοιοῦτον εἶναι λεγόμενον, τοῦτο ἀνάγκη ἄτομον εἶναι.

20 p. 236^a14.

Οὐκ ἐστίν ἀρχὴ μεταβολῆς ὅτι καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς μεταβολή, πᾶσα δὲ μεταβολὴ ἐν χρόνῳ, ὃ δὲ χρόνος οὐκ ἐστίν ἀδιαίρετος· συμβήσεται γὰρ ἐκ τῶν νῦν συγκεῖσθαι, ὅπερ ἄτοπον.

p. 236^a17.

25 Διὰ τούτων εἶναι μὲν ἀδιαίρετον τὸ ἀδ' ὑποτίθεται, ταῦτ' οὖν δὲ τῷ πέ-
ρατι τῆς ἡμερίας τῆς πρὸ αὐτοῦ τὸν ἀγ' χρόνον τὸν τῆς προλαβούσης ἡμε-
ρίας λαμβάνει, τὸ δὲ ἀμερές, λέγω δὴ τὸ νῦν ἐν ᾧ πρώτως ἡ μεταβολὴ
γίνεται, τὸ ἀδ'. εἰ τοίνυν, φησίν, ἐν ὅλῳ τῷ γὰ χρόνῳ ἡμερεῖ, ὅτ' ἄλλο ὅτι
καὶ ἐν τῷ πέρατι αὐτοῦ τῷ α'. ἀλλὰ μὴν καὶ μετέβαλλον ἐν τῷ αὐτῷ α'
30 (ἐν γὰρ καὶ ταῦτ' οὐκ ἀπέχεται τὸ νῦν, τὸ τε πέρας τῆς προλαβούσης ἡμερίας
καὶ ἐν ᾧ πρώτως μεταβάλλει), ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα καὶ ἡμερεῖ καὶ μεταβάλλει.

p. 236^a20 sqq.

Εἰ γὰρ ἐν ὅλῳ πρώτῃ μεταβέβληκε, τοῦτο δὲ ἐστὶ μεριστόν, καὶ ἐν πᾶσιν ἄρα τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ. εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται τι τοῦ πρώτου πρότερον.

5 ante ἀδύνατον expuncta εἰ οὖν ἐν τῷ μεταξύ λέγει τις 5. 6 κατὰ εἶδη] num καὶ τὰ
εἶδη? 9 cf. Simplic. f. 229r32 14 κτλ.] p. 808, 12 ἐτέρου; 14 γέγονε πρῶτον
traicit 21 ἀρχῆ τῆς correctum ex τῆς ἀρχῆς 33 sq. cf. p. 809, 6 sq.

εἶτα ἵνα μή τις εἴπῃ 'ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσι μεταβάλλει,' τοῦτο κατασκευάζει. εἰ δὲ ἐν ἀμφοῖν μεταβάλλει, καὶ ἐν τῷ παντί. ὑπερβατῶς ἀκουστέον 'εἰ δὲ ἐν παντί, καὶ ἐν ἀμφοῖν'. ἔσται ἄρα τοῦ πρώτου πρότερον, ὡς ἐδείξαμεν.

5 p. 236^a27 sqq.

Τριῶν θεωρουμένων ἐπὶ τῆς μεταβολῆς, τοῦ μεταβάλλοντος τοῦ εἶδους καθ' ὃ μεταβάλλει τοῦ χρόνου ἐν ᾧ μεταβέβληκεν, ὅτι μὲν οὖν ἐν τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ μεταβάλλει * * * ἔδειξε διὰ τῶν προλαβόντων. βούλεται οὖν δεῖξαι ὅτι (οὔτε) τὸ μεταβάλλον αὐτὸ ἔχει τὸ πρῶτον, οὔτε τὸ εἶδος
10 καθ' ὃ μεταβάλλει. τέως οὖν περὶ τοῦ μεταβάλλοντος τὸν λόγον ποιεῖται. ἔστω οὖν τὸ μεταβάλλον τὸ δὲ. εἰ τοίνυν ἐστὶ τούτου μόνιον ὃ πρῶτον μεταβάλλει, ὑποκείσθω τὸ δὲ, χρόνος δὲ ἐν ᾧ τὸ πρῶτον τοῦτο μόνιον μεταβάλλει ὁ θῖ. εἰ οὖν τὸ ὅλον δὲ ἐν ὅλῳ τῷ θῖ χρόνῳ μεταβέβληκε, τὸ ἡμισυ αὐτοῦ ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ χρόνου μεταβάλλει (ὁδεδείχεται δὲ ὅτι πᾶν
15 τὸ μεταβάλλον μεριστόν ἐστι), καὶ πάλιν τὸ ἐκείνου ἡμισυ εἰς τὸ τοῦ χρόνου τέταρτον, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ αἰεὶ τοῦ ληφθέντος εὐρίσκομέν τι μόνιον ὑπερ τοῦ ὅλου πρότερον μεταβέβληκεν, οὐκ ἄρα ἐστὶ τοῦ μεταβάλλοντός τι ὃ πρῶτον μεταβέβληκεν.

p. 236^b1.

20 Δείξας ὅτι οὔτε ἐν τῷ χρόνῳ (οὔτε ἐν τῷ) μεταβάλλοντί ἐστὶ τὸ πρῶτον κατὰ τὴν μεταβολήν, βούλεται νῦν δεῖξαι ὅτι οὔτε ἐν τῷ εἶδει, καθ' ὃ ἡ μεταβολή, ἐστὶ τὸ πρῶτον· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ λειπούμενον. εἰπὼν δὲ αὐτὸ ὃ μεταβάλλει, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ μεταβάλλον τὸ πρᾶγμα ἐστὶ, διὰ τοῦτο προσέθηκεν ἢ καθ' ὃ μεταβάλλει, ἵνα σημάνη τὸ εἶδος.

25 p. 236^b10.

Νῦν μὲν ὡς ἐπὶ τόπου γυμνάζει τὸν λόγον, ὡς δοκεῖ, ἐφεξῆς λέγων ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῆς τοῦ ποσοῦ μεταβολῆς, κατὰ ποσὸν λέγων μεταβολήν τὴν αὔξησίν τε καὶ τὴν μείωσιν.

p. 236^b17 sq.

30 Τριῶν γὰρ οὐσῶν κινήσεων, τῆς κατὰ τὸ ποσὸν τῆς κατὰ τὸ ποιὸν τῆς κατὰ τόπον, τὸ μὲν ποσὸν καὶ ὁ τόπος συνεχῆ ὄντα κτλ. (p. 809,31. 810,2).

p. 236^b19.

35 Ὅτι μὲν οὖν τὸ πρῶτον κατὰ τὴν μεταβολήν οὐκ ἔστιν, ἔδειξεν ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ οἶδεν ἢ συνήθεια τὸ κατὰ πλάτος πρῶτον,

οἷον ὅτι ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ πρώτη γέγονεν ὁ πόλεμος ἢ ἡ ἔκλειψις. περὶ
 τούτου τῇ θέσει πρῶτον νῦν διαλαμβάνει, καὶ φησιν ὅτι διχῶς λέγεται
 τὸ ἐν ᾧ πρῶτον μεταβάλλει, τὸ μὲν δι' αὐτὸ τὸ δὲ δι' ἕτερον. λέγομεν
 γὰρ ὅτι αὕτη (ζ') ἡμέρα πρώτη ἐστὶ τῆς ἐκλείψεως, οὐ διότι ἐν πάσῃ τῇ
 5 ἡμέρᾳ γέγονεν, ἀλλ' ὅτι ἡ ὥρα ἐν ἣ γέγονε περιέχεται ὑπὸ τῆς ἡμέρας·
 δι' ἕτερον οὖν (γ') ἡμέρα πρώτη καλεῖται, ἡ μὲντοι ὥρα, καθ' ἣν γέγονεν
 ἡ ἔκλειψις, οὐ δι' ἕτερον ἀλλὰ δι' αὐτὴν πρώτη λέγεται. δείκνυσιν οὖν ἐν
 τούτοις ὅτι ἐν ᾧ πρῶτον δι' ἑαυτὸ μεταβάλλει τὸ μεταβάλλον, κατὰ πάντα
 αὐτοῦ τὰ μέρη μεταβάλλει, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ μόνον καθ' ὃ οὐ μετα-
 10 βάλλει.

p. 236^b25.

Δι' ἄλλου ἐπιχειρήματος τὸ αὐτὸ βούλεται δεῖξαι. ὑποκείσθω νῦν ὁ
 χρόνος ἐν ᾧ πρῶτον κινεῖται ὁ χρ. ἐπεὶ οὖν πᾶς χρόνος διαιρετός, διη-
 ρήσθω κατὰ τὸ $\bar{\kappa}$. ἀνάγκη οὖν τὸ κινούμενον ἢ μῆτε ἐν τῷ $\bar{\chi\rho}$ μῆτε ἐν
 15 τῷ $\bar{\kappa\rho}$ κινεῖσθαι, ἢ ἐν ἀμφοτέροις. εἰ μὲν οὖν ἐν μηδετέρῳ κινεῖται, οὐδ'
 ἐν τῷ ὅλῳ κινήσεται, εἰ δὲ ἐν θατέρῳ μόνῳ, οὐκέτι καθ' αὐτὸν πρῶ-
 τος ὁ $\bar{\chi\rho}$ χρόνος, ἀλλὰ καθ' ἕτερον τῷ τὸ μόνον αὐτοῦ εἶναι τοιοῦτο.
 ἀνάγκη ἄρα ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσι κινεῖσθαι.

p. 237^a28.

20 Δείξας ἐπὶ τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ἡ μεταβολή, ὅτι ἀνάγκη πρὸ τοῦ μετα-
 βάλλειν εἶναι τὸ μεταβεβληκέναι καὶ πρὸ τοῦ μεταβεβληκέναι τὸ μεταβάλ-
 λειν, νῦν ἐπὶ τοῦ εἶδους, καθ' ὃ ἡ μεταβολή, γυμνάζει τὸν λόγον. τὰ δὲ
 ἐπὶ τοῦ μεγέθους φανερώτερον εἶναι λέγω τὴν λόγον διὰ τὸ συνεχές
 εἶναι τὸ μέγεθος, οὐ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ χρόνου λέγει (συνεχῆς γὰρ
 25 καὶ οὗτος), ἀλλὰ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ποιοῦ. μεταβαλλέτω οὖν τι ἐκ
 τοῦ $\bar{\gamma}$ εἰς τὸ $\bar{\delta}$. εἰ τοίνυν μὴ ἔστιν ἀδιαίρετον τὸ γδ (τοῦτο γὰρ ἀδύνατον
 διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀμερὲς ἀμεροῦς ἔχασθαι), διαιρετὸν ἀνάγκη εἶναι εἰς
 ἄπειρα τὸ μεταξύ· ὥστε ἀνάγκη καθ' ἕκαστον μὲν τῶν σημείων μεταβε-
 βληκέναι, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ αὐτῶν χρόνῳ μεταβάλλειν.

30 p. 237^b23.

Πρῶτον δείκνυσιν ὅτι ἀδύνατον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένον μέγεθος
 κινεῖσθαι, οὐ προσολογιζόμενος τὸ κινούμενον εἴτε ἄπειρόν ἐστιν εἴτε πεπε-
 ρασμένον. κέχρηται δὲ πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ προκειμένου τοῖς προ-
 αποδεδειγμένοις, ὅτι τε πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ καὶ ὅτι ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ
 35 μείζον διάστημα κινεῖται τὸ κινούμενον.

1 ἢ addidi   6 ἢ (post οὖν) addidi   7 πρώτῃν (sic)   13 πᾶς χρόνος scripsi
 x Arist. et Simplic. f. 231^r47: locus oblitteratus in F   15. 16 οὐδ' ἐν ἐν τῷ
 23 λέγω scripsi: λε

p. 237^b25.

Ἐπειδὴ εἶπεν ἀδύνατον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένον μέγεθος
κινεῖσθαι, διὰ τοῦτο προσέθηκε μὴ τὴν αὐτὴν ἀεὶ. τὴν γὰρ κατὰ
κύκλον κίνησιν ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει δυνατόν ἀεὶ κινεῖσθαι ἐν τῷ
5 ἀπείρῳ χρόνῳ ἀνακυκλοῦντα, οἷά ἐστι τὰ οὐράνια· ἐν γὰρ τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ
τὴν αὐτὴν ἀεὶ κινεῖται κίνησιν ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει. οὐ τῷ προσάπαξ
τὸ ὅλον ἐν τῷ ἀπείρῳ κινεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἀνά τὸν ἄπειρον χρόνον ἐν
τινι μέρει κινεῖσθαι ἐκείνου. τοῦτο μὲν οὖν δυνατόν, τὸ δὲ ἐν ἅπαντι τῷ
ἀπείρῳ χρόνῳ ἅπαν διελθεῖν πεπερασμένον προσάπαξ ἀδύνατον. τὸ δὲ
10 ἐξῆς οὕτως· ἀδύνατόν ἐστιν ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένην κινεῖσθαι
μὴ τὴν αὐτὴν ἀεὶ κινούμενον καὶ τὸ ἐν ἐκείνῃ τινὰ κινεῖσθαι· κατὰ κοινὸν
γὰρ τὸ κινεῖσθαι.

p. 237^b30.

Οἷον εἰ εἶη πηχυαῖον κτλ. (p. 812,25. 27).

15 p. 238^a11 Καὶ οὕτω δὴ λαμβάνων.

Ἡ σύνταξις τοῦ ῥητοῦ οὕτως ἔχει· καὶ οὕτω δὴ λαμβάνων,
ἐπειδὴ τοῦ μὲν ἀπείρου οὐδὲν ἐστι μόνιον ὃ καταμετρήσει, τὸ
δὲ διάστημα τὸ πεπερασμένον ποσοῖς τοῖς ἀεὶ μετρεῖται, ἐν
πεπερασμένῳ ἂν χρόνῳ τὸ ἀβ κινεῖται. τὰ δὲ ἄλλα διὰ μέσου
20 εἴρηται πρὸς κατασκευὴν τοῦ τὸ ἄπειρον μὴ καταμετρεῖσθαι. ὁ δὲ νοῦς·
ἐπειδὴ τὸ μὲν πεπερασμένον διάστημα, λέγω δὴ τὸ ἀβ, μετρεῖται ὑπὸ τοῦ
ἀε μορίου πεντάκις τυχόν, ἐκάστου δὲ τῶν μορίων τοῦ χρόνου ὁ χρόνος πεπε-
ρασμένος, καταμετρηθήσεται ἄρα καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τινος τῶν αὐτοῦ μορίων·
ἀλλὰ μὴν τὸ ἄπειρον οὐ καταμετρεῖται· οὐκ ἄρα ἐν ἀπείρῳ τὸ πεπερασμένον
25 κινήσεται, ἀλλ' ἐν πεπερασμένῳ.

p. 238^a20.

Δείξας ὅτι οὐκ ἐνδέχεται πεπερασμένον μέγεθος ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ
κινηθῆναι, νῦν τὸ ἀνάπαλιν δείκνουσιν, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρον ἐν πεπε-
ρασμένῳ χρόνῳ κινηθῆναι, καὶ τε ἡμαθὶ ἢ καὶ τε ἀνώμαλος, ὁμοίως δὲ
30 καὶ ἐπὶ τοῦ ἡρεμίζεσθαι. καὶ ἐντεῦθεν τινες καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου τὸ τῆς
ἡρεμίσεως ὄνομα ἀντὶ τοῦ ἡρεμίζεσθαι ἐξελάμβανον. ἢ αὐτὴ δὲ πάλιν
καὶ ἐπὶ τούτου ἀπόδειξις· εἰ γὰρ τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινεῖται,
ἐὰν ληφθῆ μόνιον τι τοῦ χρόνου, ὀφθαλμῶς ὅτι ἐν τούτῳ οὐ τὸν ἄπειρον

3 post κινεῖσθαι expuncta ὡς προσλογίζομενος—κατασκευὴν (p. 869,32 sq.) 3.5 τὴν γὰρ
οὐράνια] cf. p. 812,22 sq. 7 τὸ] τὸν 14 κτλ.] p. 812,26 γίνεταί (pro εἰς): 27 καὶ (p.
ὡστε) et post εἰσιν addit ὅποσον τὸ ἐν 22 ἐκα^{οι} fort. χρόνου (πεπερασμένου ὄντος καὶ) ὁ
23 αὐτοῦ scripsi: αὐτοῦ 29 num κινηθῆναι (μὴ δὲ ἄπειρον εἶναι κίνησιν), cf. Simpli-
f. 234r31? 30 cf. Simplific. f. 234r10 sqq. 31 immo ἡρεμίσεως (Arist. p. 238^a18)

κινηθήσεται, ἀλλὰ μῦριόν τι πεπερασμένον. ἐάν οὖν εἰς ἴσα τὸν ὄλον χρόνον κατατέμω, ἀφαιρεθήσεται καὶ ἐκ τοῦ ἀπείρου μεγέθους ἴσα μῦρια· ὥστε ἐπειδὴ τὰ τοῦ χρόνου μῦρια πεπεράνται καὶ πλήθει καὶ μεγέθει, ἴσα δὲ τούτων τῷ πλήθει ἀφαιρεῖται καὶ ἐκ τοῦ ἀπείρου μεγέθους; πεπερασμένα 5 τῷ μεγέθει, τὸ δὲ ἐκ πεπερασμένων συγκείμενον πεπερασμένον ἐστὶ, πεπερασμένον ἄρα μέγεθος ἐν πεπερασμένῳ κινήσεται καὶ οὐκ ἄπειρον. ὁμοίως καὶ εἰς ἄπειρα τέμνεται, ὁ αὐτὸς λόγος, ὥσπερ καὶ ἀπρωότερος· ὁ γὰρ ἐλάχιστος μέτρον ἐσται τῶν λοιπῶν κατατεμνομένων εἰς ἴσα τῷ ἐλάχιστῳ.

p. 238^a36 sqq.

10 Ἐπι ἐτέραν συμπλοκὴν μεταβαίνει, φυλάττει δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁμοίως πεπερασμένον, τοῦ δὲ κινουμένου καὶ τῆς κινήσεως ἐναλλάττει τὴν τάξιν, λαμβάνων τὸ μὲν κινούμενον ἄπειρον τὴν δὲ κίνησιν πεπερασμένην. καὶ φησιν ὅτι εἰ δέδεικται κτλ. (p. 814, 11. 17) διέναι. πῶς γὰρ καὶ κινήσει τὸ ἄπειρον τὸν πάντα τόπον καταληγῆς καὶ ἔξω ἑαυτοῦ μηδὲν 15 ἔχον; ὥστε οὕτως ἂν λέγοιτο διὰ τῆς πεπερασμένης διέναι ἢ ἄπειρος, τῷ τὴν πεπερασμένην διὰ πάντων αὐτῆς τῶν μωρίων διέναι.

p. 238^b11.

Οἷον ἢ βαδίζον ἢ ἄλλως κινούμενον, ἐλάχιστον τυχὸν ἢ τι τοιοῦτον, ἀναμετροῦν δὲ ὡς ὁ πῆχυς διείσει τότε τὸ διάστημα τῷ μετρεῖν αὐτό.

20 p. 238^b17.

Δείξας ὅτι ἀδύνατον καὶ πεπερασμένου ὄντος τοῦ κινουμένου ἄπειρόν τι μέγεθος διελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, οὔτε ἀπείρου οὔτε πεπερασμένου οὔτε ἀπείρου ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἐκ τούτων συμπεραίνει ὅτι οὐδὲ κίνησιν ἄπειρον ἐκ τούτων δυνατόν γενέσθαι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. οὐδὲν 25 γὰρ, φησί, διαφέρει εἴτε ἢ κινήσει εἴη ἄπειρος· εἴτε τὸ μέγεθος· ἀντιστρέφουσι γὰρ ταῦτα πρὸς ἀλλήλα. εἴτε γὰρ ἄπειρος εἴη (ἢ) κινήσει, ἀνάγκη καὶ τὸ μέγεθος ἐφ' οὗ ἢ κινήσει ἄπειρον εἶναι, εἴτε τὸ μέγεθος, καὶ τὴν κίνησιν· πᾶσα γὰρ φορὰ ἐν τόπῳ. ὥστε εἰ δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ἄπειρόν τι μέγεθος διελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, τοῦ δὲ μεγέθους ἀπείρου ὄντος 30 καὶ ἢ κινήσει ἄπειρος, οὐδ' ἄρα κίνησιν ἄπειρον δυνατόν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ γενέσθαι.

3 πεπεράσται 7 num εὐπωρότερος? 8 ἐλάχι με (sic) 13 κτλ.] p. 814, 12 πεπερασμένον ὄν οὐ; 13 ἀντιστρέφειν, λέγω δὲ, μηδὲ τὸ ἄπειρον; 14 ὅλων γὰρ φησι μηδὲ διαφέρειν τὰς ὑποθέσεις ταύτας· δι' ἑκατέρας γὰρ ὑποθέσεως συμβήσεται τὸ πεπερασμένον τὴν ἄπειρον διέναι· ὑποκείσθω γὰρ ἢ μὲν αδ; 15 ἢ οὖν, φησίν, ἐπὶ κινουμένου et mox ἐφέξει (non ἀφέξει); 16 ἀπείρου ἢ πεπερασμένη καὶ et mox ὥστε συμβήσεται 22 et 23 ἀπείρου priore

l'roo corr. ex ἄπειρον, scriptum altero loco ἀπεί: fortasse οὐδὲ ἀπείρου (ὄντος) οὔτε πεπερασμένον οὔτε ἄπειρον 26 ἢ addidi 27. 28 τὴν κίνησιν scripsi: ἢ κινήσει

p. 238^b23.

Τὸ προκείμενον διὰ τούτων ἐστὶ δεῖξαι ὅτι τὸ ἰστάμενον ὅτε ἴσταται κινεῖται, ἰστάμενον δέ φησι τὸ ἡρεμίζόμενον, ὡσπερ καὶ πρῶην εἵπομεν. δείκνυσι δὲ αὐτὸ οὕτως· εἰ τὸ ἡρεμίζεσθαι κινεῖσθαι ἐστὶ (μέρος γὰρ τοῦ κινεῖσθαι τὸ ἡρεμίζεσθαι), τὸ δὲ ἡρεμίζεσθαι ἴστασθαι ἐστὶ, τὸ ἄρα ἴστασθαι κινεῖσθαι ἐστὶν. εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ τὸ ἴστασθαι κινεῖσθαι, ἐπειδὴ πᾶν ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ ὅτε πέφυκε καὶ οὐ καὶ ὥς, ἡρεμεῖν ἄρα ἐστὶ τὸ ἴστασθαι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἴστασθαι ἡρεμίζεσθαι, τοῦτο δὲ κινεῖσθαι ἐστὶν.

10 p. 238^b29.

Ἔτερον ἐπιχείρημα ὅτι τὸ ἴστασθαι ἐν χρόνῳ· ἴστασθαι θᾶττον ἐστὶ καὶ βραδύτερον * * * ἐν χρόνῳ, τὸ ἴστασθαι ἄρα ἐν χρόνῳ. οὕτω δὲ μᾶλλον ρητέον· ἐν ᾧ τὸ [μᾶλλον] θᾶττον καὶ βραδύτερον, τοῦτο ἐν χρόνῳ, ἐν δὲ τῷ ἴστασθαι τὸ θᾶττον ἐστὶ καὶ βραδύτερον, τοῦτο ἄρα ἐν χρόνῳ.

15 p. 238^b31.

Καὶ πρότερον εἶπεν ὅτι λέγεται ἐν χρόνῳ μεταβάλλειν καὶ ὡς καθ' ἕτερον· φαμέν γὰρ σήμερον γεγονέναι ἔκλειψιν, ἀλλ' οὐ πρῶτως, ἀλλὰ καθ' ἕτερον, τῷ τὴν ὥραν ἐν ἣ γέγονε μέρος τι εἶναι τῆς ἡμέρας. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ὥρᾳ τυχὸν πρῶτως γέγονεν ἢ ἔκλειψις οὐ τῷ ἐν μορίῳ αὐτῆς γενέσθαι, ἀλλ' ἐν ὄλῃ. ἐν ᾧ πρώτῳ χρόνῳ, φησί, τὸ ἰστάμενον ἴσταται, τουτέστιν ἡρεμίζεται, ἐν παντὶ μέρει αὐτοῦ ἴσταται· εἰ γὰρ διέλοιμεν τὸν χρόνον, εἰ μὲν ἐν μηδετέρῳ μορίῳ ἴσταται, οὐδ' ἂν ἐν τῷ ὄλῳ, εἰ δὲ ἐν ἑκατέρῳ, οὐκέτι ἐν τῷ ὄλῳ πρῶτως, ἀλλὰ καθ' ἕτερον ἐν τῷ μορίῳ τινὶ αὐτοῦ, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἔκλειψις διὰ τὴν ὥραν· λείπεται οὖν ἐν ἀμφοτέροις. ὥστε ἐν τῷ νῦν ἴσταται, ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

p. 238^b36.

Βούλεται δεῖξαι ὅτι ὡσπερ ἐπὶ τοῦ κινεῖσθαι κτλ. (p. 815,6. 10).

p. 239^a4.

Ὁ λέγει τοῦτό ἐστιν· εἰ ἦν ἐν τῷ κτλ. (p. 815,12. 14).

30 p. 239^a10 sqq.

Ὅτι ὡσπερ ἐν τῷ κινεῖσθαι καὶ τῷ ἡρεμίζεσθαι οὐκ ἐστὶ τὸ πρῶτον, οὕτως οὐδὲ ἐν τῇ ἡρεμίᾳ· εἰ γὰρ ἔνθα κινήσις, ἐκεῖ καὶ ἡρεμία, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἐν τῷ νῦν οὔτε ἡρεμεῖ οὔτε κινεῖται, ἀλλ' ἐν χρόνῳ πάντως

12 lacunam signavi et 13 μᾶλλον delevi cl. p. 814,27 sq. 14 τῷ] τὸ 16 πρότερον c. 6 p. 236^b20 sq. 27 κτλ.] p. 815,6 πρότερον; 8 ἕτερον (pro ἄπειρα); 9 τὸ ἡρεμίζεσθαι 29 κτλ.] p. 815,12 post κινήσει addit ὡς δέδεικται 32 εἰ γὰρ κτλ.] cf. p. 815,16 sq.

καὶ ἡρεμία καὶ κίνησις, χρόνος δὲ πρῶτος οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἄρα ἔστι τι πρῶτον τῆς ἡρεμίας, ὥσπερ οὐδὲ τῆς κινήσεως.

p. 239•14 sqq.

Ἔτερον ἐπιχειρήμα. εἰ τοῦτό ἐστιν ἡρεμοῦν τὸ ὁμοίως ἔχον νῦν τε
 5 καὶ πρότερον ἢ τῷ ὁμόλογον εἶναι ἢ τοσόνδε ἢ ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, οὐκ
 ἂν εἶη ἀμερές ἐν ᾧ ἡρεμεῖ (οὐ γὰρ ἔστιν ἐν τῷ ἀμερεῖ τὸ πρότερον καὶ
 τὸ ὕστερον), ὥστε μεριστόν· εἰ δὲ μεριστόν, χρόνος, ὁ δὲ χρόνος συνεχής,
 τοῦτο δὲ εἰς ἄπειρον διαιρετόν· ὥστε οὐκ ἂν ἔχοι τὸ πρῶτον.

p. 239•23.

10 Βούλεται δεῖξαι ἐν τούτοις ἦτι τὸ κινούμενον ἀδύνατον εἶναι κατὰ τινα
 χρόνον ἐν ἐνὶ εἶδει καὶ τῷ αὐτῷ, εἴτε κατὰ τόπον εἴτε κατὰ ἀλλοίωσιν
 εἴτε κατὰ ἄλλο τι εἶδος μεταβολῆς. συνεχοῦς γὰρ οὕσης τῆς μεταβολῆς,
 εἰ εἶη χρόνον τινὰ τὸ κινούμενον ἢ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἢ ἐν τῷ αὐτῷ
 15 μεγέθει ἢ χρώματι, ἐπειδὴ πᾶς χρόνος μεριστός, εἰ τέμνῃ τὸν χρόνον
 ἐκεῖνον, ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν ὅτι ἐν ἐκάστῳ τῶν τοῦ χρόνου μορίων ὑπῆρχε
 τὸ κινούμενον κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ αὐτὸ καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ· ἀλλὰ μὴν
 ἡρεμεῖν τοῦτό ἐστι τὸ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ τῶν τοῦ χρόνου (μορίων) εἶναι
 τὸ πρᾶγμα καθ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος, τὸ δὲ κινούμενον κατὰ τὴν νῦν
 20 ὑπόθεσιν κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέρει τῶν τοῦ χρόνου
 ὑπῆρχε· συμβήσεται ἄρα τὸ κινούμενον ἡρεμεῖν. ὥστε ἀδύνατον ἔν τινι
 τοῦ χρόνου μέρει καθ' ὃ κινεῖται ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι τὸ κινούμενον. ὥσπερ
 γὰρ τὸ μέγεθος ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, οὕτω καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις·
 συνεχῆ γὰρ πάντα.

p. 240•10.

25 Ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ β̄ δηλονότι, διὰ δὲ τούτου καὶ ἐπὶ τῷ ᾱ τῷ ἐσχάτῳ·
 ἐν τούτῳ γὰρ καὶ τὸ ἕτερον β̄, ἤγουν τὸ ἕσχατον.

4 cf. Arist. c. 3 p. 234^b5 sqq.
 17 μορίων addidi

5 ὁμόλογον videor mihi recte legere in loco oblit-
 25 sq. cf. p. 817, 29 sqq.

IN LIBRUM VII.

p. 241^b24.

Αὐτίκα τὸ προοίμιον τὸν ὅλον σκοπὸν τοῦ βιβλίου ἐμφαίνει.

p. 241^b26 sq.

5 Εὐλόγηθω, φησί, τὸ ἀβ̄ αὐτοκίνητον καὶ καθ' αὐτὸ κινεῖσθω ὅλον, καὶ μὴ λεγέσθω κτλ. (p. 822,3. 4).

p. 242^a28.

Γράφεται καὶ ὁμοίως ἔσται λαβεῖν μίαν ἐκάστου κίνησιν. —
Οὐδέν, φησίν, ἀδύνατον τὸ λαβεῖν ἐκάστου τῶν κινούντων ἰδίαν τινὰ κίνησιν;
10 εἰ γὰρ καὶ ἅμα κινουσί τε καὶ κινουῦνται, ἀλλ' οὖν ὄν ὄν ὅτι τῆς μὲν
χειρὸς ἐτέρα ἐστὶν ἢ κίνησις καὶ ἢ τῆς βακτηρίας ἐτέρα καὶ ἢ τῆς θύρας
ἄλλῃ.

p. 242^b4.

Ἡ γὰρ μέλανσις καὶ ἡ λεύκανσις ψυχρότητι καὶ θερμότητι αἰ αὐταὶ
15 τῷ γένει, ὡς ποιότητες.

p. 242^b7.

Ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸν ἐν πάσῃ κατηγορίᾳ θεωρεῖται, διὰ τοῦτο εἰπὼν
ἐξ ἀγαθοῦ εἰς κακὸν προσέθηκε μὴ διάφορον τῷ εἶδει· αἰ γὰρ
ἀπλῶς ἐξ ἀγαθοῦ ταῖς ἀπλῶς εἰς κακὸν κινήσει τῷ γένει αἰ αὐταὶ εἰσιν,
20 οὐ τῷ εἶδει.

p. 242^b25 sq.

Λέγεται καὶ ἡ πρόνοια κινεῖν, ἀλλὰ δηλονότι ἐξηρημένῃ τῶν κινου-
μένων, λέγεται δὲ καὶ ὁ λόγος κινεῖν τὴν ψυχὴν καὶ αὐτὸς ἐξηρημένος ὢν.

8 In Arist. textu καὶ λαβεῖν τοίνυν ἕκαστον αὐτῶν δυνατόμεθα
p. 243^v27

17 sq. cf. Simpli.

p. 242^b34.

Ἴνα δὲ μὴ τις εἴπῃ μηδὲ εἶναι δεδειγμένον, εἴπερ ἐξ ὑποθέσεως τὸ αδύνατον ἠκολούθησε, τὸ τελικὸν ἐξηρῆσθαι ἀναγκαῖον τοῦ κινουμένου * * * κινεῖ γὰρ καὶ ὁ γόρτος τὸν ὄνον καὶ ἡ εἰκὼν τὸν ἐρωῶντα, ἀλλ' ὡς ὄρεκτὸν 5 ταῦτα κινεῖ, οὐχ ὡς ποιητικὸν αἷτιον τῆς κινήσεως, ἀεὶ δὲ τὸ τέλος καὶ τὸ ἐφετὸν ἐξωθέει ἐστὶ τοῦ ἐφιεμένου, τὸ δὲ ὡς ποιητικὸν αἷτιον καὶ ποιητικὸν καὶ προσεχὲς ἅμα ἐστὶ τῶν κινουμένων· τὸ γὰρ ἐξηρημένον αἷτιον καὶ πρῶτον κεχώρισται· κεχώρισται οὖν τῇ οὐσίᾳ ὁ θεὸς τῶν ὀημιουρημάτων —

10 p. 243^b6.

Ὅτω δὲ λέγεται ὅτι συνωθεῖ τῇ σπάθῃ ὄλην ὁ ὑφάντης τὴν κρόκην ἐπὶ τὴν προλαβοῦσαν κρόκην· πάσας γὰρ τὰς πιλητικὰς τέχνας καὶ συγριτικὰς συνώσεις φησὶν.

p. 244^a2.

15 Ἡ δίνησις, φησί, σύγκειται ἐξ ὀλκῆς καὶ ὤσεως· ἀνάγκη γὰρ τὸ δινούν τὸ μὲν ἔλκειν τὸ δ' ὠθεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἀφ' αὐτοῦ τὸ δὲ πρὸς αὐτὸ ἄγει. ὅταν γὰρ δινῶμεν τὸν ῥόμβον, τῷ μὲν ἐτέρῳ τῶν ὀακτύλων ὠθούμεν αὐτόν, τῷ δὲ ἐτέρῳ ἔλκομεν πρὸς ἑαυτοῦς.

p. 244^a20.

20 Ὅ γὰρ ἔλκων ἡ ἑαυτῷ προσαγαγεῖν βούλεται τὸ ἐλκόμενον ἢ ἐτέρῳ, αδύνατον δὲ ταῦτα ποιεῖν μὴ ἀπτόμενον τοῦ ἐλκομένου ἢ ὠθουμένου. βίαιος γὰρ ἐστὶν ἡ τοιαύτη κίνησις· εἰς γὰρ τοῦμπάλιν τοῦ κατὰ φύσιν. διὸ καὶ ἀπτεσθαι δεῖ τοῦ ἐλκομένου ἢ τοῦ ὠθουμένου.

p. 244^a23 sq.

25 Μέχρις ἂν ἡ παρ' ἐμοῦ ἐνδοθεῖσα δύναμις αὐτῷ σφίζῃται, ἐὰν μέντοι ἀπῶ μόνον τὸν λίθον, οὐκέτι ῥῆψις τὸ τοιοῦτον οὐδὲ ὄλωσ' ὑπ' ἄλλου κίνησις, περὶ δὲ τῶν ὑπ' ἄλλου κινουμένων νῦν ὁ λόγος.

p. 244^a26 sq.

30 Τὸ πῦρ πόρρω κείμενον ἀλλοιοῖ τὸν ἀέρα κακίῃσιν τὸν ἐφεξῆς καὶ ὁ ἔσχατος ὡς πρὸς ἐμὲ ἀλλοιοῖ τὸ ἐμὸν σῶμα, οὐχ ἀπλῶς ἅμα πᾶν, ἀλλὰ τῶς τὴν ἐπιφάνειαν συνεχῆς ὣν αὐτῇ καὶ ἀπτόμενος, ἡ δὲ πρῶτως ἀλλοιωθεῖσα ἀλλοιοῖ τὰ παρακείμενα, καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ βᾶθους.

3 num ἀναγκαίως? signavi lacunam cl. Simplie. f. 244r44 sq. 4 ὀρώντα (at cf. ad p. 355, 27) 9 sequuntur λέγεται πρῶτον κινῶν καὶ τὸ τὴν αἰτίαν ἐνδιδὸν (sic)—ἐγρησατο τῇ ὀνόματι ex Simplie. f. 244r8 sqq. 10 in textu (b27 sq.) καὶ ἡ σπάθησις καὶ (om. 32) 16 ἀπ' αὐτοῦ 17 αὐτὸ] sic ῥόμβον] cf. Simplie. f. 245r16 sqq.

p. 244^b17.

Εἴρηται ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς ὅτι τῷ αὐτῷ αἰσθητηρίῳ καὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ τὴν στέρησιν αὐτῆς κρῖνομεν. οὐκ οὖν ξένον, εἰ καὶ ἀψοφίαν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καταριθμησε τῇ ἀκοῇ κρῖνομένην, ὥσπερ καὶ τὸν ψόφον.

5 p. 244^b25 (10).

Τοῦ γὰρ αἰσθητηρίου πάσχοντος ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν ἢ διακρῖνομένου ἢ συκρῖνομένου ἀλλοιοῦται πως καὶ ἡ αἴσθησις, καὶ αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ ἐκ τοῦ μὴ ἐνεργεῖν εἰς τὸ ἐνεργεῖν μεταβάλλειν ἀλλοίωσις τις ἐστίν.

p. 245^a2.

10 Ἦτοι ὅτε κατὰ τὰ ἀναίσθητα μέρη πάσχει· ἀγνοοῦμεν γὰρ ποιοῦμενοι.

p. 245^a12 Πρῶτον αὖξον.

Ἡ ἀλλοιωθεῖσα τροφή καὶ προσκριθεῖσα τοῖς μέρησις ἀπτεται τοῦ αὐξομένου, ὡς ἐν γίνεσθαι τὸ λοιπὸν τὸ ὅλον μεταβαλοῦσθαι τῆς τροφῆς καὶ
15 ἐξομοιωθεῖσθαι τοῖς μέρησις, ἀλλὰ πρὶν μεταβαλῆ, ἐν ὅσῳ ἦν τροφή, ἤπτετο τοῦ αὐξήθησομένου καὶ οὐδὲν ἦν μεταξύ. οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ φθίνοντος ἀφαιρεῖται τι ἀπ' αὐτοῦ, ὃ αἰτίον ἐστὶ τῆς φθίνσεως. τὸ οὖν ἀφαιρούμενον πρὶν ἀφαιρεθῆ συνεχὲς ἦν τῷ ὅλῳ δηλονότι, ὥστε οὐδὲν ἦν αὐτῶν μεταξύ.

p. 245^b1.

20 Τοῦτο, φησί, λέγω πρῶτον, ὅπερ ἐστὶ πρὸς τὸ κινούμενον ἔσχατον, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ ἀλλοιωθεῖσα τροφή καὶ προσκριθεῖσα τοῖς μέρησις, μήπω μέντοι ἐξομοιωθεῖσα· ἐστὶ γὰρ καὶ ὁ ἄρτος καὶ ὁ σίτος τροφή, ἀλλ' οὐ συνεχῆς τῷ τρεφόμενῳ.

p. 246^b3 sq.

25 Ἡ τε γὰρ ὕψις συμμετρία ἐστὶ τῶν στοιχείων, ἐστὶν ἄρα τῶν πρὸς τι· ἡ γὰρ συμμετρία συμμετρῶν συμμετρία, ὅτε τὰ ὁμοιομερῆ πρὸς ἀλλήλα συμμετρῶς ἔχουσι, γίνεται ἡ ἰσχύς, ὅτε δὲ τὰ ὄργανα, καὶ ἡ ἀσυμμετρία πάλιν τῶν αὐτῶν τούτων ποιεῖ τὴν τε νόσον καὶ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸ αἰσχρὸν, ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ἀσυμμετρία τῶν πρὸς τι ἀσυμμέτρων γάρ.

30 p. 247^a12.

Διττὴ γὰρ ἡ φαντασία, ἡ μὲν ἀπὸ τῶν πολλῶν αἰσθημάτων, ἡ δὲ ἀπὸ ἀναπλασεως.

2 Περὶ ψυχῆς B 2 p. 421^b3. 10 p. 422^a20 sq. τὸ αἰσθητὸν nam τὴν αἴσθησιν?
7 in Arist. textu ἀλλοιοῦται γὰρ καὶ αἱ αἴσθησις (om. πως) 13 ad Arist. verba καὶ
ἔσχατον πρὸς τὸ κινούμενον 27 ἔχουσι scilicet: ἔχουσι

p. 247^b5.

Ὅταν γὰρ ἀρῆγται κρίνειν τόδε τὸ λευκόν, ὅτι διακρίνει τὴν ὄψιν, εἴτα
καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο, οἷον ἐρεθιζόμενον πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συμπεφυκότας
αὐτῷ λόγους ὑπὸ τούτων, ὅτι πᾶν λευκὸν διακριτικὸν ὄψεως, καὶ ἀποφαίνε-
5 ται καὶ περὶ ὧν οὐκ οἶδε λευκῶν, ὅταν ἡ διάνοια ἡρεμήσῃ καὶ στῆ μυχέτι
σφόδρα ὑπ' αὐτῶν ὀχλουμένη.

p. 247^b7.

Ὡσπερ οὖν, φησί, τῆς ἀναβλέψεως καὶ τῆς ἀφῆς οὐκ ἔστι γένεσις (οὐ
γὰρ δεόμεθα κινήσεώς τινος ἢ ὅλως μεταβολῆς εἰς τὸ ὄρᾶν, ἀλλ' εὐθὺς
10 ἀναβλέψαντες ὁρῶμεν· ἡ γὰρ τῶν βλεφάρων κινήσις ἄλλου ἔστι κινήσις,
τῶν βλεφάρων αὐτῶν, οὐ τοῦ ὄρᾶν. ὁμοίως καὶ τὰ ἀπτύμενα οὐ διὰ κινή-
σεώς τινος ἢ γενέσεως ἀπτονται· εἰ γὰρ καὶ δεῖ κινεῖσθαι ὥστε συνελθεῖν
τὰ μέλλοντα ἀπτέσθαι, ἀλλὰ περὶ ἄλλο ἢ μεταβολῆ καὶ ἄλλου· κατὰ τό-
πον γὰρ ἡ κινήσις καὶ μεγεθῶν, εἰς αὐτὴν μέντοι τὴν ἀφῆν οὐκ ἄγει κί-
15 νησίς τις οὐδὲ γένεσις), ὥσπερ, φησί, τούτων οὐκ ἔστι γένεσις οὐδ' ἀλλοί-
ωσις, οὕτως οὐδὲ τοῦ ἐνεργεῖν· ὁμοία γὰρ ταῦτα· καὶ γὰρ ἡ ἀνάβλεψις καὶ
ἡ ἀφῆ ἐνέργειά τις.

p. 247^b10.

Ἀψὶν ἐπιστήμης φησὶν αὐτὴν τὴν κίνησιν τῆς δυνάμεως, ἣν ἔχον-
20 τες λοιπὸν ἐπιτήδριοι ἔσμεν εἰς τὸ καὶ τὴν ἕξιν κτήσασθαι, οἷοί εἰσιν οἱ
παῖδες οἱ τῆς νηπίας παυσάμενοι ἡλικίας καὶ ἤδη μαθήματα παραδέξασθαι
δυνάμενοι. δείκνυσιν οὖν ὅτι ἐπὶ τῆς δυνάμεως οὔτε ἀλλοίωσις θεωρεῖται
οὔτε γένεσις. γίνεται γὰρ ἡ τοιαύτη δύναμις ἐν τῇ ψυχῇ οὐκ αὐτῆς πα-
θούσης τι οὐδὲ μεταβαλούσης, ἀλλὰ τῆς φυσικῆς ταραχῆς καταστάσης. ἐν
25 γὰρ τοῖς παιδίοις πολλή ἐστὶν ἡ φυσικὴ ταραχή· τῆς γὰρ φύσεως εἰς τέ-
λειον ἀγαγεῖν βουλομένης τὸ ζῶον σφοδρότεροι τότε αἱ φυσικαὶ δυνάμεις
κινοῦνται θρεπτικῇ ἀλλοιωτικῇ ἀξέγκτικῇ. διὸ καὶ θάττον ἐπὶ πλέον τότε
πρ . . . . .

p. 248^a10.

30 . Ἐνταῦθα ζητεῖ εἰ δυνατόν τὰς ἑτερογενεῖς κινήσεις πρὸς ἀλλήλας συγ-
κρίνεσθαι, καὶ δείκνυσιν ἀδύνατον τοῦτο, εἴτα κατασκευάζει ὅτι οὐ μόνον
ἑτερογενεῖς οὐ συμβληταί, ἀλλ' οὐδὲ ὁμογενεῖς μὲν ἕτεροι δὲ τῷ εἶδει.

p. 248^a12.

Εἰ γὰρ αἱ κινήσεις ἴσαι, ἦ τε εὐθεῖα καὶ ἡ περιφερής, καὶ τὰ διαστή-
35 ματα ἐξ ἀνάγκης.

4 ὄψεως (συνάγει)? 5 οὐκ οἶδε scripsi: οἶδε οὐκ (sic), nisi perperam hoc enotavi
11 αὐτῶν scripsi: αὐτῶ 19 τὴν iterat 28 evanuerunt non pauca, quorum ex-
trema excerpta fuerunt ex Simplicio. f. 251r24—26

p. 248*18.

Νῦν βούλεται δεῖξαι ὅτι οὐδὲ ἡ κατ' εὐθείαν τῆ κύκλω συμβλητῆ.

p. 248*16.

Τὸ πολὺ καὶ τὸ διπλάσιον ὁμώνυμα. ἐπὶ ἄλλης γὰρ καὶ ἄλλης κατ-
 5 γορεῖται οὐσίας· ἕτερον γὰρ τὸ ἐν μεγέθει πολὺ καὶ ἕτερον τὸ ἐν χυμῷ
 καὶ ἐν ψόφῳ.

p. 249*2 sq.

Τοῦτο κατασκευὴ ἐστὶ τοῦ μὴ δύνασθαι τὰ συνώνυμα . . . . . τὴν
 μίαν φύσιν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ . . . . εἶναι· πᾶσα γὰρ μία φύσις ἐν ἐνί
 10 τινι ὑποκειμένῳ ὑφέστηκε, καὶ πᾶν ἐν ὑποκειμένον μίας φύσεως δεκτικόν
 ἐστίν, οἷον χρωμάτων μὲν ἡ ἐπιφάνεια δεκτικῆ, χυμῶν δὲ οὐκέτι, ἀλλὰ τὸ
 ὑγρόν, ψόφους δὲ τὸ διττῆς τοῦ ἀέρος ὑπόκειται, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων (ὁμοίως).
 οὐκ ἂν οὖν τὴν διαφορὰν τοῦ λευκοῦ φύσει ἐν χρώματι καὶ ἐν . . . . .
 μίαν . . . . . δεῖ. φησί, τὰ συμβλητὰ μῆτε κατ'
 15 εἶδος διαφέρειν αὐτά, μῆτε ἐν ὑποκειμένοις εἶναι κατ' εἶδος διαφοροίς.

p. 249*5.

Ὡσπερ, φησίν, ἐπὶ χρωμάτων εἴπομεν ὅτι συμβλητὰ καὶ τὰ κοινὰ γένη
 καὶ διαιρετὰ. οὕτω φημὲν καὶ ἐπὶ κινήσεως τῆς κατὰ τόπον, ὅτι τὰ κατὰ
 20 ἴσον διάστημα κινήθεντα.

p. 249*13 sqq.

Πότερον, φησί, τὸ τοῦ ἀτόπου αἴτιον διὰ τὴν φορὰν ἐγένετο ὅτι πλεο-
 ναχῶς λέγεται, ἢ διὰ τὴν ὑποκειμένην τῆ φορᾶ γραμμὴν καὶ αὐτὴν το-
 σαυταχῶς λεγομένην καὶ εἰς ἴσα εἶδη διαιρουμένην: οὐ γὰρ διὰ τὸν
 25 χρόνον ἓνα κατ' εἶδος καὶ τὸν αὐτὸν ὄντα αἰεὶ. καὶ φησι· δι' ἀμφοτέρα
 ἅμα. ἔοικε γάρ, φησί, ταῦτα πρὸς ἑαυτὰ ἀναστρέφειν, τὸ τε ὑποκειμένον ἐφ'
 οὗ ἡ κίνησις καὶ ἡ κίνησις· ἂν τε γὰρ τὸ ὑποκειμένον εἰς εἶδη διαιρῆται,
 οἷον ἡ γραμμὴ εἰς εὐθείαν καὶ περιφερῆ, ἀνάγκη καὶ τὴν κίνησιν κατὰ
 ταῦτα διαιρεῖσθαι καὶ εἶναι κίνησιν κατ' εὐθείαν καὶ περιφερῆ, ἂν τε τὸ
 30 εἶδος αὐτὸ διαιρῆται καὶ τὸ ὑποκειμένον διαιροῖτ' ἄν.

p. 249*17.

Ἦ τε βράδεις καὶ ἡ πετῆσις κατ' εὐθείαν κινήσεις, ταῦτα δὲ εἶδει οὐκ
 εἶσιν εἶδη, εἰ δὲ τοῦτο οὐχ ἕτεροειδές. καὶ τίς οὖν ἡ διαφορὰ: ἡ κατὰ

2 τῆ] τῆς compend. 7 praecedunt scholia ad p. 248*17 et 25, quorum frustula
 tantum legere potui 12 ὁμοίως addidi 27 διαιρεῖται 29 post διαιρεῖσθαι
 expuncta τὸ εἶδος 33 ἢ (ante κατὰ) scripsi ἢ

μόνα τὰ τῶν ὀργάνων σχήματα· τῇ μὲν γὰρ πόδες, τῇ δὲ πτέρυγες. διὰ δὲ ταῦτα οὐδὲ ἕτερον εἶδος κινήσεως γίνεται.

p. 249*21.

15 Πρὸς τὸ γινῶναι τὰς συμβλητικὰς κινήσεις συμβάλλεται ἡμῖν τὸ γινῶναι τὰς διαφορὰς τῶν κινήσεων, ὅτι αἱ μὲν γένει διαφέρουσιν ὡς ἡ ἀλλοιώσις καὶ ἡ φορά, αἱ δὲ εἶδει ὡς ἡ λεύκανσις καὶ ἡ μέλανσις, αἱ δὲ τῶ ἀτόμῳ ὡς ἡ τοῦ ἔππου λεύκανσις καὶ τοῦ κυνός· τοῦτο γὰρ ἴσμεν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι εἰ μὴ αἱ αὐταὶ κατ' εἶδος, οὐ συμβληταί.

p. 249*22.

10 Ἡ ὅτι ὁμώνυμος ἡ κίνησις, ἢ ὅτι καὶ ἕκαστον τῶν γενῶν αὐτῆς πολλά.

p. 249*26.

Ἐὰν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὑπάρχη ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ὑποκειμένῳ.

p. 249*27.

15 Τίτι, φησί, κριτηρίῳ διορισθῆναι ὅτι τὸ γλυκὺ ἕτερον τὸ ἐν χρώματι καὶ φωνῇ; ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τὸ λευκὸν τὸ ἐν χρώματι καὶ φωνῇ ἕτερον; οὐχ ὅτι φαίνεται ταῦτα τὰ αὐτὰ ὄντα, διὰ τοῦτο δεῖ νομίζειν ὅτι καὶ ταῦτά εἰσιν, ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν εἰ ὄντως εἰσὶ κατὰ φύσιν τὰ αὐτά.

p. 249*2.

Τί, φησίν, ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἰσταχῶς ἀλλοιοῦσθαι;

20 p. 249*9.

Καθὸ ἤδη λοιπὸν διάφορα εἶδη ἀλλοιώσεως, καὶ διὰ τοῦτο οὐ μία ἀλλοιώσις ἄμφω, κἄν περὶ ταῦτ' ὑποκείμενον γένηται.

p. 249*12 Εἰ μὲν οὖν τὰ κινούμενα εἶδει διαφέρει, ὧν εἰσὶν αἱ κινήσεις.

25 Ὡν εἰσὶν αἱ κινήσεις ἀντὶ τοῦ καθ' ἃ εἰσὶν αἱ κινήσεις. φησὶν οὖν ὅτι τὰ κινούμενα κατὰ τὰ πάθη καθ' ἃ κινεῖται καθ' αὐτά, οὕτως ἔχουσι καὶ αἱ κινήσεις. οἶον τὸ λευκὸν καὶ μέλαν σῶμα καθ' ἃ πεποιῶνται εἶδει διαφέρει· οὐκοῦν καὶ ἡ λεύκανσις καὶ ἡ μέλανσις εἶδει διαφέρουσι.

12 παρ^χ 16 ταῦτά] ταῦτά 23. p. 880, 15 legitur hoc scholion f. 292^v in margine commentariorum Simplicii, sed ad Aristotelis locum adnotavit librarius τοῦτο τὸ σχόλιον ἐν τοῖς ἐμπροσθεν (debebat ἐφεξῆς; cf. praefat. p. XII sq.) ζῆτει, ἔπου καὶ ἡ ἐξήγησις ceterum cf. p. 822, 6 sqq. 28 διαφέρουσι] διαφε^ε

πάλιν τὸ λευκὸν καὶ γλυκὸν γένει διαφέρει· οὐκοῦν γλύκανσις καὶ λεύκανσις
γένει. πάλιν εἰ δύο ἐπιτήτες λευκαίνονται, ἀριθμῶ αἱ τούτων λευκότητες
διαφέρουσι· οὐκοῦν καὶ αἱ λευκάνσεις. τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐπὶ τῶν
παθῶν καθ' ἃ κινῶνται δεῖ ἐξακούειν, οὐκ ἐπ' αὐτῶν τῶν κινουμένων· εἰ
5 αὐταὶ αἱ κινήσεις διαφέρουσι καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός· καθ'
αὐτὸ μὲν γὰρ εἶδει διαφέρουσι ἢ λεύκανσις καὶ ἢ μέλανσις, ἐπειδὴ καὶ ἢ
λευκότης καὶ ἢ μελανία, καὶ ὁμοειδεῖς εἶεν οἱ ἀλλοιούμενοι, κατὰ συμβε-
βηκός δὲ καὶ οὐ καθ' αὐτὸ διαφέρουσι αἱ κινήσεις, οἷον ἢ ἐν ἀνθρώπῳ
λεύκανσις καὶ ἔππῳ· μίαν γὰρ καὶ τὴν αὐτὴν κινῶνται τῷ εἶδει κίνησιν.
10 ὡς οὖν κινούμενα οὐ διαφέρουσι καθ' αὐτά, διότι καθὸ κινῶνται ἐνουπάρχει
καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος, κατὰ συμβεβηκός μέντοι διαφέρουσι αἱ κινήσεις, διότι
συμβέβηκε τῶν λευκάνσεων τὴν μὲν ἐν ἔππῳ τὴν δὲ ἐν ἀνθρώπῳ εἶναι.
εἰ μέντοι δύο ἀνθρώπων ὁ μὲν ὑγιάζοιτο ὁ δὲ λευκαίνοιτο, αἱ τούτων ἀλ-
λοιώσεις, ἑτεροειδεῖς οὐσαι καθ' αὐτό, κατὰ συμβεβηκός εἰσιν ὁμοειδεῖς τῷ
15 ἐν ὁμοειδεῖσιν εἶναι τοῖς μεταβάλλουσιν.

p. 249^b21 sqq.

Εἰ ἐν ἴσῳ ἕτερον γέγονε πρὸ ἑτέρου, οἷον ἀνθρώπων δύο γινομένων
ὁ μὲν γέγονε πρὸ τοῦδε ἀνθρώπου.

Ἐπὶ τῶν ἰσοσταχῶν ἀλλοιώσεων τὸ κοινὸν ἀνόμοιον, ἰδικὸν δὲ τὸ
20 μᾶλλον καὶ ἤττον, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνισοσταχῶν φορῶν κοινὸν μὲν τὸ ἀνισοσταχὲς
ἢ τὸ ἄνισον, ἰδικὸν δὲ τὸ μείζον καὶ τὸ ἕλαττον. οὐχ οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ
τῶν ἀνισοσταχῶν γενέσεων ἔχομεν ὀνόματα ἢ κοινὸν ἀφορῶν ἢ ἰδικὸν ἑκα-
τέρως, ἀλλὰ δια . . . . καὶ τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἰδικὸν ὄνομα. λέγομεν δὲ ὅτι
ἀνισοσταχὴς ἐστὶ γενεσίς, θάπτων μὲν ἢ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐν ἐλάττονι χρόνῳ,
25 βραδυτέρα (δὲ) ἢ ἐν μείζονι.

p. 250^a9 sqq.

Ἡ πέμπτη ἀναλογία. εἰ τὸ ἥμισυ, φησί. τῆς ἁ δυνάμεως, ἔπερ ἦν
τὸ ε, τὸ ἥμισυ τοῦ β βάρους, ἔπερ ἦν τὸ ζ, ἐν τῷ δ χρόνῳ τὴν γ διά-
στασιν ἐκίνησεν, οὐκ ἀνάγκη δῆπου τὴν αὐτὴν ἡμίσειαν δύναμιν ἐν τῷ
30 αὐτῷ χρόνῳ τὸ διπλάσιον τοῦ ζ βάρους, ἔπερ ἦν τὸ β, τὸ (ἥμισυ) τῆς γ
διαστάσεως κινεῖν· τοῦτο γὰρ ἦν ἀνάλογον. νῦν δὲ τοῦτο ἀδύνατον· οὐδὲ γὰρ
εἰ ἰ ἄνδρες ναῦν ἔλκυσιν ἐν μιᾷ ὥρᾳ πηχυαῖον διάστημα, ἀνάγκη δῆπου
τοὺς αὐτοὺς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ διπλάσιον τοῦ ζ βάρους, ἔπερ ἦν τὸ β,
ἤγουν τὴν διπλάσιαν ναῦν, τὸ ἥμισυ τοῦ διαστήματος κινήσει· ἐνίοτε γὰρ
35 οὐδ' ἔλωσ κινήσουσιν. οὐδὲ πάλιν τὴν αὐτὴν ναῦν ἢ ἡμίσεια δύναμις τῶν
ἰ ἄνδρῶν, τουτέστιν οἱ ε', ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ ἥμισυ κινήσει διάστημα·
εἰ γὰρ τοῦτο, καὶ ὁ εἰς δυνηθεῖν ἂν ἐλκύσαι τὴν ναῦν τὸ ἀνάλογον δια-
στημα. ἀλλ' ἀδύνατον· οὐ γὰρ τέμνεται, φησὶν, ἢ τῶν νεωλικῶν ἰσχύς κατὰ

5. 6 αὐ^τ utroque 7 ante κατὰ nescio quid deletum 10 διαφε^ρ 13 μὲν-
τοι scripsi: μὲν τὰ 17 sq. cf. Simplic. f. 254^v21 sqq. 19 τὸ κοινόν] immo
κοινόν τὸ 22. 23 ἐκότερον (?) 25 δὲ et 30 ἥμισυ addidi

τὸ διάστημα δ ἐκινήθη ἢ ναῦς, ἵνα καὶ ὁ εἰς τὸ ὕπερ εἶλον οἱ εἶ δμοῦ
ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κατὰ τὸ δέκατον κινήσῃ διάστημα.

p. 250*22 Οὐδὲ δὴ τοσοῦτον μόριον.

Τὸ μὲν μόριον τῆς κέγχρου ἢ ὁ εἰς νεωλκὸς ἐν τῷ ὄλῳ ὑπάρχοντες
5 συνεισφέρουσί τι εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ . . . . ., οἷον εἰ ρ' εἶεν
οἱ ἔλκοντες, τὸ ἑκατοστὸν μέρος τῆς δυνάμεως ὁ εἰς συνεισάγει τῇ ὄλῳ
δυνάμει. ταύτην οὖν, φησί, τὴν δύναμιν ἤγουν συνεισῆγεν ἐν τῷ ὄλῳ (ῶν) ὁ
εἰς νεωλκὸς ἢ τὸ [ὄλον] μόριον τῆς κέγχρου, καθ' ἑαυτὰ δὲ ὄντα ταῦτα
οὐ κινήσει. εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει. αὐτό, φησί, τὸ μόριον καθ'
10 ἑαυτὸ οὐδὲν ἐστὶν ἐν τῷ ὄλῳ ὄν· οὐδὲ γὰρ ὡς καθ' ἑαυτὸ ὄν καὶ ἰδιο-
περιοριστῶς κινῶν, οὕτω κινεῖ ἐν τῷ ὄλῳ, ἀλλὰ δυνάμει ἐστὶν ἐν τῷ ὄλῳ,
τουτέστιν ὄλῳς λόγον ἐπέχει. ὥσπερ οὖν τὰ τοῦ ὀνόματος μόρια, ὡς ἐν
τῷ Περι ἐρμηνείας εἴρηται, καθ' αὐτὰ μὲν ἄσχημά ἐστιν, ἐν μέντοι τῷ
ὄλῳ ὡς ὄλῳ ὄντα συμβαλλεται ἕκαστον πρὸς τὴν ὄλῳν τοῦ ὀνόματος ση-
15 μασίαν, οὕτως καὶ ὁ νεωλκὸς καθ' αὐτὸν μὲν οὐδὲν κινήσει, ἐν μέντοι
τῷ ὄλῳ ὡς ὄλῳ ὑπάρχων συνεισάγει τι εἰς τὴν τοῦ ὄλου κίνησιν.

p. 250*25.

Εἰ δύο τινὰ εἶεν κινῶντα καὶ ἑκάτερον αὐτῶν κινήσει τι τὸ ἴσον διά-
στημα ἐν ἴσῳ χρόνῳ, εἰ συντεθειέν τὰ δύο κινῶντα καὶ τὰ δύο κινού-
20 μενα, τὸ ἐκ τῶν κινούτων συντεθειέν κινήσει τὸ ἐκ τῶν δύο κινουμένων
συγκείμενον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ αὐτὸ διάστημα, οἷον εἰ ἄνδρες δύο
ἑκάτερος ἰδίᾳ ἔλκοι βάρους λιτρῶν ρ' ἐν μιᾷ ὥρᾳ στάδιον ἕν, οἱ δύο ἅμα
τὰς σ' λίτρας ἐλκύσουσιν ἐν τῇ ὥρᾳ ἕν στάδιον.

5 post τοῦ correctum, ut videtur, νεῶς, sed quid manus prima scripserit non liquet
7 ἤγουν delendum; an ἤγουν (τὸ ἑκατοστὸν τῆς δυνάμεως μέρος)? ὦν addidi 8 ὄλον
delevi 13 Περι ἐρμηνείας c. 2 p. 16*20 sqq. 16 ὑπάρχων, si recte hoc enotavi

IN LIBRUM VIII

p. 250b29.

Τουτέστιν εἶναι μὲν αἰδίον, ἀλλὰ τῇ διαδοχῇ διακοπτόμενον ἡρεμίᾳ, καὶ οὐ συνεχῶς ἔχον τὴν αἰδιότητα.

5 p. 251*2.

Καθὼ οἱ δύο κόσμοι δι' ὄλου καὶ αἰεὶ ἀλλάσσονται καὶ διαδεχόμενα ἀλλήλα οὐδαμῶς λήγει, ταύτη ἀκίνητοι καὶ αἰδιοί εἰσι. κατὰ κύκλον, ἦτοι κατὰ περίοδον, ὡς ἔαρ καὶ θέρος καὶ χειμῶν καὶ μετόπωρον αἰδία οὐ τῇ συνεχείᾳ τοῦ εἶναι, ἀλλὰ κατὰ περίοδον.

10 p. 251*7.

Εἰ ἔστιν αἰδιος, φησί, κίνησις, συμβάλλεται ἡμῖν (οὐ μόνον) πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς φυσικῆς θεωρίας, ἀλλὰ καὶ εἰς θεολογίαν, ἣτις θεωρία τῆς πρώτης τῶν ὄντων ἐστὶν ἀρχῆς, πότερον αὐτῇ αἰδίως ἐνεργεῖ ἄνευ δυνάμεως ἢ οὐκ αἰδίως αὐτῆς ἢ ἐνέργεια· εἰ γὰρ δειχθεῖται ὅτι αἰδιος ἢ κίνησις, 15 ἔσται ὀηλονότι καὶ τὸ αἰδίως κινεῖν καὶ μὴ δυνάμει ἔχον τὴν κινήτικὴν ταύτην δύναμιν.

p. 251*26.

Τουτέστιν ἦν τι τὸ κωλύον κινεῖσθαι, οὐ ἀφαιρεθέντος κινήθησεται.

p. 251*28.

20 Βούλεται δεῖξαι ὅτι αἰεὶ ἦν δυνάμει τὸ μὲν κινήτῶν τὸ δὲ κινήτικόν, ἀπὸ τίνος δὲ χρόνου ἤρξατο πρότερον τὸ μὲν κινεῖν τὸ δὲ κινεῖσθαι. τὰ δὲ κινεῖν καὶ κινούμενα, ἀπλῶς τὰ ποιεῖν καὶ πάσχοντα, οὐχ ὡς ἔχοντα τὰ μὲν ποιεῖ τὰ δὲ πάσχει, ἀλλὰ ποῖαν σχέσιν πρὸς ἀλλήλα ἔχοντα. καὶ διὰ τοῦτο ὄντος τοῦ κινήτικοῦ καὶ τοῦ κινήτου οὐκ ἂν γίνεται κίνησις,

6 ἀλλάσσονται, at cf. p. 823, 10   11 οὐ μόνον addidi   13 αὐτὴν compend.   14 αἰδίως] fort. αἰδιος   18 ante κινήθησεται deleta τὸ . . . .   22. 23 ὡς ἔχοντα] immo ὡς δντα

24 γίνε: fortasse γίνετο

ἀλλ' ὅταν φέρε εἰπεῖν ἀλλήλοις πλησιάση, ἔστι κίνησις, ὅταν δὲ ἀποστῆ
καὶ μεταβάλῃ τοὺς τόπους, τότε ἡρεμία. καὶ τῶν στερήσεων ἄρα καὶ
τῶν ἕξεων τὰ αὐτὰ ἐστὶν αἷτια ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχοντα. ἐπεὶ οὖν ἡ
τοιαύδε σχέσις αὐτῶν ἡρεμίας αἷτια ἐστίν, ἡ ἀντικειμένη κινήσεως· ἵνα
5 ἄρα καὶ ἐξ ἡρεμίας κίνησις γένηται. δεῖ μεταβολὴν γενέσθαι τῆς τοιαύδε
σχέσεως αὐτῶν, ἵνα ἄλλην ἀναλαβόντα σχέσιν τὸ μὲν κινήσῃ τὸ δὲ κινήθῃ·
ἡ δὲ μεταβολὴ κίνησις· ὥστε τῆς πρώτης κινήσεως ἔσται προτέρα κίνησις
κατὰ τὴν μεταβολὴν καθ' ἣν μεταβάλλει ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι κινεῖν καὶ
κινεῖσθαι.

10 p. 252^a19.

Ἦγουν λόγον καὶ αἷτιαν διὰ τί μὴ αἰεὶ οὕτως ἔχει, οἷον διὰ τί μὴ
αἰεὶ χειμῶν ἢ θέρους ἢ ἔαρ, ἀλλ' ὅτε μὲν τοῦτο ἄλλοτε δὲ ἐκεῖνο. καὶ
ἐστὶν αἷτιον ἡ λοξότης τοῦ ζῳδιακοῦ καὶ ἡ κατ' αὐτὸν τοῦ ἡλίου πορεία.
τοῦτο δὲ λεκτέον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ φύσιν, ὅσα μὴ ἀπλῶς ἦτοι
15 αἰεὶ ὡσαύτως ἔχοντα ὁράται, ὅτι ἐστὶν αἷτιον τῆς μὴ ἀπλότητος.

p. 253^a32.

Εἰ μὲν, φησὶν, εἶχον ἐρρωμένην τὴν διάνοιαν, ἤδεισαν τίνα μὲν ἀπο-
ρίας ἄξια τίνα δὲ μὴ, νῦν δὲ ἐκ πολλῆς ἀρρωστίας μὴ διακρίνειν δυνά-
μενοι περὶ τῶν ὁμολογουμένων διαποροῦσιν. ἡ γὰρ κίνησις ἐν πᾶσι τοῖς
20 φυσικοῖς· καὶ ὅτι τοῦτο, καὶ ἡ αἰσθησις πιστοῦται. τέως δὲ ὁ λόγος πρὸς
Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα.

p. 253^b6.

Τὸ σχεδὸν οὐ πρὸς τὸ ψευδὸς φησιν· ἀμφοτέραι γὰρ ψευδεῖς αἰ
ὑπόθεσεις, πλὴν ἐπειδὴ μᾶλλον ἔργον φαίνεται τῆς φύσεως ἢ κίνησις ἤπερ
25 ἡ ἡρεμία (καίπερ ὡσπερ ἀρχὴ ἐστὶ κινήσεως [ἐστὶν] ἡ φύσις, οὕτω καὶ
ἡρεμίας· ἄγει γὰρ εἰς τὸ τέλος ἕκαστον κινούσα, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἡρεμία),
μᾶλλον τοῦ λέγοντος τὰ πάντα κινεῖσθαι ὁ πάντα ἡρεμεῖν λέγων ἀμαρτάνει.

p. 253^b14.

Ἦγουν στάσις καὶ ἡρεμία τις· τῶν γὰρ ἐναντίων κινήσεων ἐστὶ
30 καὶ στάσις μεταξύ, κατὰ συνέχειαν δὲ κινεῖσθαι αὐτὰς ἀδύνατον, εἰ μὴ
πρότερον ὅπως οὖν διαλειψίς γένηται, ὃ δὴ στάσις ἐστίν.

p. 253^b26 sqq.

Εἰ τὸ νοσοῦν, φησί, μεταβάλλει, πάντως εἰς ὑγίαν μεταβάλλει· εἰς
γὰρ τὸ ἐναντίον ἡ μεταβολή. μεταβάλλει δὲ οὐκ ἐν πέρατι χρόνου, ἤγουν

6 ἀναλαβόν^τ 11 Ἦγουν incertum οἷον κτλ.] cf. Simplic. f. 273^r3 sq. 13 λό-
ξωτης 23 sqq. cf. p. 825, 22 sqq. 25 ἐστὶν delevi post φύσις deletum ὡς
28 scholium ad vocem μέσον 29 ἐναντίων scripsi: ἀνά (h. e. ἀναγκαίων) 33 sqq. cf.
p. 826, 24 sqq.

τῷ νῦν, ἀλλ' ἐν χρόνῳ. εἰ γὰρ τοῦτο, ἐπεὶ ἄμερῆς τὸ νῦν, ἅμα ἂν τι νοσοῖ τε καὶ ὑγιαίνει· οὐδὲν γὰρ νῦν ἑτέρῳ νῦν συνεχές ἐστιν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲν ἐπ' ἄπειρον ὑγιάζεται, ἀλλ' ἔστι καὶ πέρασ καὶ ἀρχή, πέρασ μὲν ἢ ὑγεία ἀρχὴ δὲ ἢ τῆς νόσου τελευτή. ὥστε ἐπεὶ εἰς τούναντίον ἢ μεταβολή, καὶ στάσει, ὡς ἐδείχθη, διαλαμβάνεται, οὐδεμία ἂν εἴη ἄπειρος ἀλλοίωσις. ὅτι δὲ μὴ ἔστι συνεχής ἢ κατὰ τὴν ἀλλοίωσιν κινήσις, καὶ ἢ ἐναργεία, φησί, δείκνυσιν· ὁ γὰρ λίθος ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ οὔτε σκληρότερος γίνεται οὔτε μαλακώτερος, ἀλλ' οὐδ' ἀπορρεῖ τι ἐκάστης ἡμέρας αὐτοῦ· ὥστε ἔστι στάσις καὶ οὐκ αἰεὶ κίνησις.

10 p. 254a6 sq.

Ὡσπερ μικρὸν ἄνωθεν εἶναι καὶ στάσιν ἐν τῷ μεταξύ τῶν ἐναντίων μεταβολῶν φανερόν ἐγένετο διὰ τῆς ἐναργείας, οὕτω καὶ νῦν αὐτὰς ἐναντίας μεταβολὰς ὁρῶμεν γινομένας· ὅθεν καὶ ἡ στάσις ἐναργής.

p. 254a9.

15 Πῶς παρὰ φύσιν κινήσις ἢ αὔξεισις· ὅτι βαρεῖας οὔσης καὶ γεώδους τῆς τροφῆς· μετὰ τὸ ἀλλοιωθῆναι ἀνάδοσις γίνεται αὐτῆς εἰς πάντα τὰ μέρη, ὃ δὲ κινήσις παρὰ φύσιν τοῦ βαρέος.

p. 254a10.

Ὁ τὸ ποτὲ κινεῖσθαι τινα ποτὲ δὲ μὴ ἀναιρῶν ἀναιρεῖ φανερῶς τὴν γένεσιν. ἦ τις γένεσις, εἰ μὴ σαφῶς κίνησις, ἀλλ' οὐκ ἄνευ κινήσεως· ἢ γὰρ γένεσις κινῶσα ἔχει πρὸς τὸ τέλος, ἦρουν τὸ εἶδος, καὶ τότε ἡρεμία γίνεται. ἀλλ' ὁ ταύτην ἀναιρῶν φανερῶς καὶ τὴν φθορὰν ἀναιρεῖ· μὴ γὰρ οὔσης γενέσεως οὐδὲ φθορὰ ἂν εἴη.

p. 254b7 sqq.

20 Κατὰ συμβεβηχὸς κινεῖ ὁ φελακρὸς ἢ ὁ λευκός· οὐ γὰρ ἡ φελακρὸς ἢ λευκός, καὶ κινεῖσθαι ὡσαύτως κατὰ συμβεβηχός, ὡς ὅταν λέγωμεν ὁ φελακρὸς ἢ ὁ λευκός περιπατεῖ καὶ οἰκοδομεῖ'. ἐν τούτοις δὲ συντάττει καὶ τὰ κατὰ μόρια κινῶντα ἢ κινούμενα, ὅταν ἐκ .....

p. 254b24.

25 Ἡέσεις φησὶν, ὡς ὅταν ἐπιβάλλῃ τὸς πόδας κινῶμεν ἐν τῇ βαδίσει καὶ μεταφερωμεν πικρότερον τὸν δεξιὸν ἀριστερόν· καὶ ἀνάπαυον, παρὰ δὲ τὸς ἀριστερούς, ὡς ὅταν ἐπισφραγίσῃς βαδίζομεν, ἢ ὅταν οἷς οὐ περὶ λαχίον, εἴην ταῖς χερσὶ βαδίζομεν τὸς δὲ πόδας ἄνω ἔχομεν, ὅπερ οὐ περὶ αἰεὶ.

3 ἡ ποτὲ καὶ 4 ὥστε καὶ 5 p. 254b24 sq. 6 ὃ δὲ ἐπὶ δὲ κατὰ ex Simpl.
 7 254b28 sqq. 8 κατὰ ἀνωθεν p. 254b25 9 εἴ τινα κινεῖται scribendum
 10 ἀριστερούς ἀριστερὸν ἡ ἀριστερὰ ἡ ἀριστερὰ κινήσει αὐτοῦ τὸν γὰρ ὃ μὴ κυρίως—ὄνομα
 11 ἐκ ἀριστεροῦ 12 254b31 sq. 13 ὡς αἰεὶ ex p. 254b24

p. 255^a 12.

Ὡς τῶν ἐξ ἑαυτῶν κινουμένων μὴ μίαν ἀλλὰ πλείους καὶ τὰς ἐναντίας (δυναμένων) κινεῖσθαι. ἔτι δείκνυσιν ὅτι τὰ τῶν στοιχείων σώματα τὰς κατὰ φύσιν οὐ κινεῖται ὑφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἢ κεχώρισται, τούτεστιν 5 οὕτω κινεῖται ἕκαστον, ἢ κεχώρισται τὸ κινουῦν τοῦ κινουμένου οὐ τόπως, ἀλλὰ φύσει· κἄν γὰρ μόνον ἢ τόπως κεχωρισμένον, οὐ πάσχει τὸ ὁμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου.

p. 256^b 4.

Ἐφ' ἕτερον μεταβέβηκεν ἐπιχείρημα, καὶ φησιν· εἰ ἅπαν τὸ κινού-
10 μενον κινεῖται κτλ. (p. 832, 11. 19).

p. 256^b 5.

Τὸ κινεῖν δηλονότι καὶ αὐτὰ κινούμενα, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ κινεῖσθαι κινουῦντα, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι, ὡς ὅταν βαδίῃ τις ἄμα καὶ διδάσκη· οὐ γὰρ διὰ τὸ βαδίζειν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς τῷ διδάσκοντι 15 τὸ βαδίζειν.

p. 256^b 17 sqq.

Συμμεταβάλλει τὸ ὄργανον ἄμα καὶ κατὰ ταῦτόν τῷ κινουμένῳ ὄν, κἄν τε φυσικὸν ἢ, ὡς ἡ χεὶρ, κἄν τε ἔξωθεν, ὡς ἡ βακτηρία, ἐπειδὴ ἄμα ἐστὶ καὶ συνεχές καὶ κατὰ τὴν ἀφήν τῷ κινουμένῳ, ἀνάγκη συγκινεῖσθαι 20 αὐτῷ· ἄπτεται γὰρ ἡ χεὶρ τῆς βακτηρίας, ἢ δὲ τῆς θύρας. τὸ δὲ μέχρι τινὸς πρόσκειται, ἐπειδὴ οὐ δι' ὅλου συμπαραμαρτεῖ τῷ κινουμένῳ, ὡς ἡ χεὶρ μετὰ τὸ ῥῖψαι τὸν λίθον οὐκέτι κινεῖται, ὅτι μὴδὲ ἄπτεται αὐτοῦ, ὁ δ' ἄγρ ἄπτεται, ὅτι καὶ φέρει αὐτόν.

p. 256^b 24.

25 Πανταχοῦ κτλ. (p. 833, 2. 13).

p. 256^b 29.

Ἐπεὶ τὰ τῆς κινήσεως εἶδη ὠρισμένα εἰσὶ καὶ οὐκ ἄπειρα, τὸ ὁ κινουῦν τὸ ἦ ἢ οὐ κινῆσεται, καὶ ἔχω τὸ ζητούμενον ὅτι τὸ πρῶτως κινουῦν ἀκίνητόν ἐστιν, ἢ εἰ κινεῖται καὶ αἰεὶ ὑπὸ κινουμένου κινεῖται, τὸ κινού-
30 μενον αἰεὶ ἀνακάμπτει, καὶ τὸ ὁ κινήσεται τὴν κατὰ τόπον πάλιν κίνησην

2. 3 Ὡς—κινεῖσθαι Simplic. f. 280r31 sq. 2 δυναμένων addidi ex Simplicio
10 κτλ.] p. 832, 11 τὸ αὐτὸ pro καὶ αὐτοῦ; 12 τὸ κινουῦν ἢ pro ἦτοι τὸ κινουῦν; 13 μὲν οὖν
et mox ἐστὶν om.; 14 sq. ἀνέλκωμεν ἄν; 16 καὶ μὴ κινεῖσθαι ἐνδέχεται et mox οὐκ ἄρα
κινήσει; 17 sq. ἀλλὰ δέδεικται ὅτι ἀνάγκη αἰθιον εἶναι κίνησιν· οὐκ ἄρα δυνατόν etc.
12. 15 cf. p. 832, 21 sqq. 18 sqq. cf. p. 832, 26 sqq. 23 cf. Simplic. f. 285r3 sq.
25 κτλ.] p. 833, 2 τῆ διακοσμῆσει; 4 sq. διακρινόμενας, ἐπειδὴ τολύων κινήτικόν αἴτιον ἔλεγον
αὐτόν, ἀπαθῆ κ. ἄμ. ἐτίθει, ὥστε; 6 μὲν om.; 8 ὅτι pro ἐπειδὴ; 9 ἄν om.; 10. 11 ἐν ἑαυτῷ;
12 διαπορθμευτ; 13 post προκαταλ. addit χρώματος

ἤνπερ καὶ τὸ ᾱ. ὥστε τὸ δ̄ κινούμενον τὴν κατὰ τόπον κίνησιν κινήσει
τὸ ᾱ τὴν κατὰ τόπον κίνησιν διὰ μέσων τῶν βγ̄. ὥστε πάλιν ἤξομεν εἰς
τὴν προτέραν ὑπόθεσιν, καὶ κινήσει τὸ κινουὸν ἤνπερ κινεῖται κίνησιν.
ὥστε τὸ διδάσκον καθὸ διδάσκει διδαχθήσεται. εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον,
5 ἀδύνατον ἄρα πᾶν τὸ κινουὸν κινούμενον αὐτὸ κινεῖν οὔτε καθ' αὐτὸ οὔτε
κατὰ συμβεβηχός.

p. 257^b2.

Ἡ ὄλον ὄλον κινεῖν κτλ. (p. 834, 10. 15).

p. 257^b6.

10 Ὁ λέγει συντόμως τοῦτ' ἐστίν, ὅτι τὸ κινούμενον ἔτι ἐστίν ἐν τῷ
δυναμει καὶ οὐπω κτλ. (p. 834, 17. 21) καὶ τέλειον καὶ ἀτελές.

p. 257^b9.

Τουτέστιν εἰς συνώνυμον αὐτῷ ἄγειν τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτοῦ, οἷον
τὸ θερμαῖνον θερμὸν ὄν θερμὸν ποιεῖν τὸ θερμαινόμενον. τοῦτο δὲ λέγει
15 ἐπεὶ μὴ πάντα τὰ ποιοῦντα ὁμοία ἑαυτοῖς ποιῶσι· ἡ γὰρ μάστιξ μάλωπας
ποιεῖ οὐκ οὔσα μάλωψ, καὶ ἡ παράτριψις θερμαίνει οὐκ οὔσα θερμότης,
κινεῖ δὲ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ οὐκ ἔστι κίνησις, ἀλλ' οὐδὲ ἐνεργεία εἰς ὅπερ
κινεῖ εἶδος, τοῦτο καὶ ἔχει· οὐδὲ γὰρ ὄλως φυσικὴν τινα κίνησιν κινεῖται.
ὄλως δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ τόπον κινούντων οὐκ ἔστιν ἀληθὴς ὁ λόγος.

20 p. 257^b13 sqq.

Ἐφ' ἑτέραν ὑπόθεσιν μεταβέβηκε, μήποτε ἀντικινεῖται τὰ μέρια τοῦ
αὐτοκινήτου ὑπ' ἀλλήλων.

p. 257^b26 sqq.

Δεῖξας ὅτι ἀδύνατον οὕτω λέγεσθαι τὸ αὐτοκίνητον, διότι τὰ μέρη
25 αὐτοῦ ἀντικινεῖ ἀλλήλα (συνέβαινε γὰρ ἕκαστον ἤν κινεῖται κίνησιν ταύτην
κινεῖν, καὶ οὕτω τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν), νῦν δεῖκνυσιν ὅτι μὴ ἐνδέ-
χεται τοῦ πρώτως αὐτοκινήτου μήτε πλείω μήτε (ἐν) ἕκαστον καθ' αὐτὸ
εἶναι αὐτοκίνητον, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὄλον καθὸ ὄλον κινεῖν τε ἑαυτὸ καὶ κινεῖ-
σθαι. καὶ πρόεισιν αὐτῷ ἡ δεῖξις, πῶς; ὄλγον ἐκ τοῦ κειμένου. πλὴν
30 εἰ τὸ ὄλον ..... κατὰ πάντα ..... καὶ κινεῖται τὰ μέρη αὐτοῦ
..... κατὰ συμβεβηχός .....

2 post πάλιν expunctum τὸ 5 αὐτὸ (post κινούμενον) scripsi: αὐτὸ 8 κτλ.]
praeter adnotata ad l. c., p. 834, 12 τὸ αὐτὸ εἶναι (om. τοῦ ὄλου); 13 δι' ἐκεῖνο τὸ ὄλον
πάλιν et αὐτοῦ; 15 λέγεται 13. 15 Τουτέστιν—ποιῶσι ex Simpl. f. 287r39. 42
13 αὐτῷ Simplicius: αὐτὸ 15 ποιῶσι] ποιῶ ἡ γὰρ κτλ.] cf. p. 301, 12 sqq. 834,
30 sqq. 18 κινεῖ scripsi: κινεῖται 25 ἀντικινεῖ scripsi: ἀντικινεῖται 27 ἐν
addidi 31 cetera non pauca non potui legere

p. 258*27 sqq.

Ἄπορίαν τινὰ κτλ. (p. 837, 4. 23).

p. 258*6.

Κὰν τε μὴ εὐθύς, φησίν, εἰς τὸ ἀκίνητον σταίη, ἀλλ' εἰς τὸ αὐτο-
5 κίνητον, ὥσπερ ἡ θύρα ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου κινουμένη εἰς κινούμενον ἴστανται
τὸν ἄνθρωπον, ἀμφοτέρως, φησί, τὸ πρῶτως κινῶν ἀκίνητόν ἐστιν.

p. 258*16.

Τοῦτο περὶ τῶν ἀλόγων λέγει ψυχῶν, μὴ αἰδιόους εἶναι τοιαύτας,
· πάλιν εἰς τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι παράγεσθαι μὴ διὰ γενέσεως καὶ φθορᾶς
10 καὶ ἐν χρόνῳ· ἡ γὰρ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ τῶν μεριστῶν ἐστίν· εἰ γὰρ
ὅλως γίνοιτο ἐν χρόνῳ, ὀτῆλον ὅτι ἐν ἐκάστῳ τῶν τοῦ χρόνου μορίων γέ-
νεσις αὐτοῦ, οὕτω δὲ οὐκ ἂν εἴη ἀμερές, ἀλλὰ μερισταί.

---

2 κτλ.] praeter adnotata ad l. c. p. 837, 7 μέρος; 15 μέν om.; 23 τὰ μέρη 6 ἀμφο^{τε}
9 παραγενέσθαι, at cf. p. 838, 2 sqq.

ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΠΙΛΟΙΠΟΝ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΛΣΕΩΣ

p. 259*13 Φανερόν δὲ ἐκ τοῦδε ὅτι ἀνάγκη εἶναι ἕν τι καὶ αἰδίον
τὸ πρῶτον κινουῦν.

5 Εἰ δέδεικται ὅτι ἀνάγκη αἰε εἶναι κίνησιν, οὐκ ἐνδέχεταιί ποτε μὴ
εἶναι, εἰ δὲ τοῦτο, ἀνάγκη συνεχῆ εἶναι καὶ αἰδίον (μηδεμιᾶς γὰρ οὔσης
αἰδίου ἐνδέχεται τὰς μερικὰς φθαρτὰς οὔσας πάσας φθαρῆναι καὶ διαλιπεῖν
ἐν μέσῳ, οὕτω δ' ἂν ἐφεξῆς μὲν ἦσαν συνεχεῖς δὲ οὐ), αἰδίου δὲ οὔσης
τῆς κινήσεως συνεχῆ εἶναι αὐτὴν ἀνάγκη, εἰ δὲ συνεχῆς, δῆλον ὅτι καὶ
10 μία [μία γὰρ ἐστίν, ὡς ἄνω εἴρηται], μιᾶς δὲ οὔσης τῆς συνεχοῦς καὶ
αἰδίου κινήσεως ἀνάγκη καὶ τὸ κινήτικόν αὐτῆς αἴτιον ἕν εἶναι καὶ αἰδίον.
μία γὰρ ἐστὶ κίνησις, ὡς ἄνω εἴρηται, ἡ ἐν ἐνὶ ὑποκειμένῳ ὑπὸ τοῦ
αὐτοῦ κινήτικου γινομένη συνεχῆς· εἰ γὰρ ἦ τὸ αὐτὸ ὑπ' ἄλλου καὶ ἄλλου
ἢ διάφορα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κινήτη, οὐ λέγεται συνεχῆς ἀλλ' ἐφεξῆς. ὥστε
15 καὶ οὕτως ἕν τὸ αἰδίως κινουῦν καὶ ἀκίνητον, ἐπεὶ οὐδὲ κίνησις αἰδίου ἂν
ἦν, εἴ γε τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως ἐκινεῖτο.

p. 259*21 Πάλιν ἐπιβλέψας ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν κινούντων.

Ὅτι εἰ, ὡς εἴρηται, συνεχῆς ἐστὶ καὶ ἀδιάκοπος ἡ τῶν κατὰ μέρος
κίνησις γινομένων καὶ φθειρομένων, ἀνάγκη αἰτία εἶναι τινα καὶ ἀρχὴν
20 αἰδίου, ἧτις ἐστὶν αἰτία τοῖς γενητοῖς καὶ φθαρτοῖς τῆς συνεχοῦς μετα-
βολῆς· εἰ γὰρ μὴ ἦν τι αἰδίον καὶ ἀμετάβλητον αἴτιον, οὐδ' αἰε τὰ κατὰ

1 De his scholiis in Arist. p. 259*13—262*2 refertur ex F (passim ex OTV), ubi Sim-
plicium excipiunt (cf. praefat. p. XIII); singula quaedam et in B exstant et rursus in
ipso F marginibus textus Aristotelei appicta; haec nota Fm indicabo de titulo cf.
praefat. p. VII 3 δὲ καὶ ἐκ et εἶναι τι ἕν Aristoteles 5 Ἐνδέχεται Brandis, hoc
ipsum sibi legere visus in V 10 μία γὰρ—εἴρηται deleui, cf. p. 838,32 11 αὐτῆς
p. 838,33: αὐταῖς 12 ἄνω] cf. E 4 p. 228^b1 sqq. 13 συνεχῆς ἢ scripsi: ἡ
21 οὐδ' αἰε τὰ iterat initio novae paginae: οὐδ' ἂν τὰ Brandis

μέρος γινόμενα καὶ φθειρόμενα συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως ἐγίνοντο καὶ ἐφθειρόντο καὶ τὰς ἰδίας κινήσεις ἐκινουῦντό τε καὶ ἐκίνουν.

p. 259^a22 Τὸ μὲν δὴ εἶναι ἅττα τῶν ὄντων ἃ ὅτε μὲν κινεῖται ὅτε δὲ ἡρεμεῖ φανερόν.

5 Τοῦτο γὰρ ἐκ τῆς ἐναργείας δῆλον· οὐ γὰρ αἰεὶ κινεῖται ἢ βῶλος οὐδ' αἰεὶ ἡρεμεῖ· καὶ νῦν δὲ περὶ τῶν αὐτοκινήτων ἦν ὁ λόγος· τῶν κινουμένων μὲν μὴ αἰδίως δέ, οἷά ἐστι· τὰ ζῆα.

p. 259^a23 Καὶ διὰ τούτου γέγονε δῆλον ὅτι οὔτε πάντα κινεῖται οὔτε πάντα ἡρεμεῖ.

10 Ἀναμνησθεὶς ἡμᾶς τῶν προλαβόντων, τῆς τε ὑποσχέσεως καὶ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου, συνάγων τὰ διὰ πολλῶν εἰρημένα· προὔκειτο γὰρ δεῖξαι ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν ἀκίνητά ἐστι τὰ δὲ ἀκίνητα, τὰ δὲ ποτὲ μὲν ἡρεμοῦντα ποτὲ δὲ κινούμενα, καὶ οὔτε πάντα ἀκίνητα, οὔτε πάντα ἀκίνητα, οὔτε τῶν πάντων τὰ μὲν αἰεὶ ἡρεμεῖ τὰ δὲ αἰεὶ κινεῖται· ἔστι
15 γὰρ καὶ τὰ ἐπαμφοτερίζοντα ποτὲ μὲν κινούμενα ποτὲ δὲ ἡρεμοῦντα· ἢ μὲν πρόθεσις αὕτη ἦν, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶναι τινα ποτὲ μὲν κινούμενα ποτὲ δὲ ἡρεμοῦντα δῆλον ἦν, προήλθομεν δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὸ δεῖξαι ὅτι ἔστι τινα τὰ μὲν ἀκίνητα τὰ δὲ ἀκίνητα· πρὸς δὲ τούτοις ἐδεήθημεν δεῖξαι πρό-
20 τερον ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, ἢ ὑπὸ κινουμένου καὶ αὐ-
τοῦ ἢ ὑπὸ ἀκινήτου· εἶτα ἐδειξαμεν ὅτι τῆς μὲν τῶν ἑτεροκινήτων κινή-
σεως αἴτιον τὸ αὐτοκίνητον, τῶν δὲ αὐτοκινήτων τὸ ἐν αὐτοῖς ἀκίνητον, ὅπερ οὐ παντάπασιν ἔστιν ἀκίνητον· κινεῖται γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς ἢ ψυχὴ
κινουμένου τοῦ σώματος· εἶτα ἐδειξαμεν ὅτι ἀνάγκη εἶναι τι αἴτιον καὶ
25 ἀρχὴν πάντων τῶν κινουμένων κατὰ μέρος τὸ ἀκίνητον, τούτου δὲ ὄντος
καὶ δεδειγμένου εἶναι τι καὶ τὸ τοῦτο αἰεὶ κινεῖν παντάπασιν ὃν ἀκίνητον
μηδὲ τὴν κατὰ συμβεβηκὸς κίνησιν κινούμενον· εἰ οὖν δέδεικται ὅτι ἔστιν
αἰεὶ κινεῖν αἴτιον, ἔστι δὲ καὶ κινούμενον, ὁρῶμεν· δὲ σαφῶς καὶ τὰ ποτὲ
μὲν ἡρεμοῦντα ποτὲ δὲ κινούμενα, δῆλον ὅτι ἢ εἰρημένη ὑπόθεσις μόνη
ἔστιν ἀληθής.

30 p. 259^b1 Ὅρῶμεν δὲ καὶ φανερῶς ὄντα τοιαῦτα ἃ κινεῖ αὐτὰ αὐ-
τά, οἷον τὸ τῶν ἐμψύχων καὶ τὸ τῶν ζῴων γένος.

Ἡ ἐκ παραλλήλου καλεῖ τὸ αὐτό, τὸ ζῴων φημι καὶ τὸ ἐμψυχον, ἢ ἐμψυχα καλεῖ τὰ ζῴωφια· τὰ δ' ἐντεῦθεν ὥσπερ μεταξυλογίαι εἰσὶ, λέγω δὲ ἐκ τοῦ ταῦτα δὲ δόξαν παρέχει μήποτε ἐνδέχεται κίνησιν ἐγ-

3 ἅττα 16 τὸ ἐκ τῆ factum μὲν (post τὸ) scripsi: μὴ 26 μηδὲ OV: μήτε, at cf. p. 891,28 32 sq. cf. p. 838,35 sq. 33 ἐμψυχ 34 δὲ] δὴ καὶ Arist., sed δὴ omittit cod. E primitus παρῆγε Arist., praeter corr. E (ubi παρέχει ex παρῆγεν vel παρῆγεν fecit idem ille librarius qui scholia Philoponea adscribit; cf. praefat. p. XI sq.)

γίνεσθαι μὴ οὐσαν ὄλωσ. ἐπεὶ γὰρ εἶπεν ὅτι ὀρῶμεν τὰ ποτὲ μὲν
κινουῦντα ἑαυτὰ, ποτὲ δὲ ἡρεμίζοντα, ἅτινά ἐστι τὰ ζῷα, ἀνέμνησεν ἡμᾶς
τῆς ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου τούτου ἀπορίας, ὅτι ἐνθεν ἡπορεῖτο μήποτε ἐν-
δέχεται κίνησιν γενέσθαι μηδαμῶς οὐσαν πρότερον. ἡρεμοῦντα γάρ, φησί,
5 καὶ μὴ κινούμενα, ὡς δοκεῖ, ὕστερον κινεῖται, ὡσπερ ὅταν καθεύδοντα
ἐγείρηται. καλῶς δὲ εἶπεν ὡς δοκεῖ· τῇ γὰρ ἀληθείᾳ ἀεὶ κινεῖται τινα
κίνησιν, εἰ καὶ μὴ τὴν κατὰ τόπον, ὡς ἐν ἐκείνοις ἐλέγετο.

p. 259^b 6 Τοῦτο δὲ δεῖ λαβεῖν, ὅτι μίαν κίνησιν αὐτὰ κινεῖ.

[Καί] Βούλεται δεῖξαι ὅπερ ἑναγῆος εἵπομεν, ὅτι οὐκ ἐπὶ πάσης κινήσεως
10 ἑαυτοῖς ἐστὶν αἷτια τὰ αὐτοκίνητα, ἀλλὰ μόνης τῆς κατὰ τόπον, καὶ ταύτης
οὐ κυρίως οὐδὲ μόνᾳ· δέονται γὰρ τῶν ἐξωθεν. ὑπὸ τε γὰρ τῶν ὀρεκτῶν
κινεῖται ἐξωθεν ὄντων, καὶ τῆς τροφῆς πεττομένης μὲν καθεύδουσι, τῇ
πληροῦν τοὺς πόρους δι' ὧν αἱ αἰσθητικαὶ δυνάμεις φέρονται ἐκ τοῦ ἐγ-
κεφάλου ἐπὶ τὸ λοιπὸν σῶμα (οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶν ὁ ὕπνος ἢ ἡρεμία
15 αἰσθήσεων, αὕτη δὲ γίνεται τῶν ἐκ τῆς πέψεως ἀτμῶν πληροῦντων τοὺς
πόρους, δι' ὧν τὸ αἰσθητικὸν δεικνεῖται πνεῦμα, καὶ κωλυόντων φέρεσθαι
ἐπὶ τὸ σῶμα), ὅταν δὲ ἡδὴ διακρίνηται ἡ τροφή καὶ διαφορῆται μετὰ τὴν
πέψιν τὰ περιττώματα, τότε γίνεται καὶ ἡ ἐργήγροσις τῶν πόρων τοῦ αἰ-
σθητικοῦ πνεύματος διαφορηθέντων. τῆς δὲ πέψεως αἰτίαι μὲν καὶ αἱ φυ-
20 σικαὶ δυνάμεις, αἷτιον δὲ καὶ τὸ περιέχον τοιῶσδε διατιθὲν τὸ σῶμα· διὸ οὐδὲ
συνεχῶς ταύτην ἑαυτὰ κινεῖ τὴν κίνησιν, ἀτε δεόμενα καὶ τῆς ἐξωθεν ῥο-
πῆς. κατὰ αὐξήσιν μέντοι καὶ ἀλλοίωσιν προφανῶς οὐχ ὑφ' ἑαυτῶν κι-
νουῦνται τὰ ζῷα, ἀλλ' ὑπὸ τε τῆς φυσικῆς δυνάμεως καὶ τοῦ περιέχοντος·
25 καὶ αὐξεται καὶ ἀλλοιοῦται.

p. 259^b 15 *Ἄλλο γὰρ τὸ κινουῦν αὐτὸ κινούμενον καὶ μεταβάλλον
πρὸς ἕκαστον τῶν κινούντων αὐτά.

*Ἄλλο ἐστὶ, φησί, τὸ κινουῦν τὸ ζῷον κινούμενον καὶ αὐτὸ καὶ μετα-
βάλλον πρὸς ἕκαστον ἀέρα ἢ καιρὸν ἢ τόπον τὸν κινουῦντα αὐτὰ τὰ ζῷα.
30 εἴη δ' ἂν τοῦτο τὸ ἐμφυτον θερμόν, ὅπερ τῇ τοῦ ἀέρος συμμεταβάλλον
κράσει τοίως ἢ τοίως κινεῖ τὸ ζῷον. ἀλλ' οὐκ ἐξωθεν τοῦτο, περὶ δὲ τοῦ
ἐξωθεν αἰτίου ὁ λόγος. εἰ δὲ ἔχει ἡ λέξις αὐτά, οὕτω νοητέον· ἄλλο
γὰρ ἐστὶ τὸ κινουῦν τὰ ζῷα, οἷον ὁ ἀῆρ κινούμενος καὶ ἑαυτὸν μεταβάλλον
καὶ ἐφαρμοζόμενος ἄλλως καὶ ἄλλως τοῖς αὐτοκινήτοις. καὶ συμπεπόντως
35 αὐτά, κἂν μὴ ἔχη τὸ εἶ, δασυντέον αὐτά· κρείττων γὰρ ἡ δευτέρα ἐξή-

3 ἐν ἀρχῇ κτλ. c. 1 p. 250^b 11 8 δὲ] δὴ Aristoteles (sed τε corr. E) 9 Καὶ irreperit
e continuatione lemmatis (καὶ ὅτι ταύτην κτλ.): delevi cl. p. 839,2 ubi recte etiam δὴ
οὐ πάσης 19 διαφορηθέντων corruptum: exspectes διανοηθέντων vel tale quid

20 cf. p. 839,7 27 αὐτά scripsi: εἰα^t 31 περὶ scripsi: πέρας 32 αὐτά
34 συμπεπόντως scripsi: συμπεπέων 35 αὐτά (prioris loco)

γῆσις. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λέγει καὶ ἄλλως τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα, ὡς μετ' ὀλίγον δείξει· τοῦτο γὰρ συνεχῶς ἐξ αὐτοῦ καὶ αἰεὶ κινούμενον πᾶσι τοῖς κινουμένοις αἴτιον γίνεται τῆς μεταβολῆς. καὶ δὴ καὶ τὰ προσπίπτοντα τοῖς ζῴοις ἐξωθεν καὶ κινούμενα αὐτὰ τὰς φυσικὰς μὲν οὐκ ἐξ αὐτῶν δὲ 5 κινήσεις, οἷον φέρε τὰς κατ' ἀλλοίωσιν, ὑπ' ἐκείνου κινούμενά τε καὶ μεταβάλλοντα προσπίπτοντα κινεῖ αὐτά, ποτὲ μὲν θερμαίνόμενα ποτὲ δὲ ψυχόμενα καὶ τινα ἄλλην μεταβάλλοντα μεταβολήν, ὧν ἓνια, ἀποστροφῆς αἴτια γινόμενα, τῆς κατὰ τόπον τῶν αὐτοκινήτων κινήσεως τὴν πρώτην ἀρχὴν ἔχειν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τούτοις ἐξωθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, διὰ τοῦτο οὐ 10 συνεχῶς αὐτὰ κινεῖ. εἰ οὖν ἐν τῷ ἡρεμεῖν τὰ αὐτοκίνητα ἐξωθέν ἐστι τὸ κινεῖν αὐτὰ καὶ οὐ παντελῶς ἡρεμεῖ, οὐκ ἄρα οὐ παντελῶς ἐν τοῖς ζῴοις γίνεται κίνησις.

p. 259^b 16 Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις κινεῖται τὸ κινεῖν πρῶτον καὶ τὸ αἴτιον τοῦ αὐτὸ αὐτὸ κινεῖν ὑφ' ἑαυτοῦ.

15 Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ πρὸς τὰ ἄνω συνέχεια τῶν ἄλλων μεταξύ εἰρημένων, ὥστε μετὰ τὸ "ὀρώμεν δὲ καὶ φανερώς ὄντα τοιαῦτα α κινεῖ αὐτὰ (αὐτὰ), οἷον τὸ τῶν ἐμφύχων καὶ τὸ τῶν ζῴων γένος" συντακτέον εὐθύς τὸ ἐν πᾶσι δὲ τούτοις κινεῖται τὸ κινεῖν πρῶτον καὶ τὰ ἐξῆς. ἡ δὲ διάνοια ὅτι εἰ καὶ ἔστιν ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις ἀκίνητόν τι αἴτιον, οὐ κυ- 20 ρίως ἐστὶν οὐδὲ παντελῶς ἀκίνητον· κινεῖται γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς κινουμένου τοῦ σώματος, ὥσπερ τὰ διὰ μοχλείας κινούμενά τι καὶ τῷ κινεῖν ἐκεῖνα συγκινούμενα * * * ὑπ' αὐτῶν, ὡς οἱ θῆρες οἱ ἐν ζωγραφείῳ συγκεκλεισμένοι καὶ κινούμεντες ἑαυτούς. εἰ δὲ κινεῖται ὅλως ὀπωσοῦν καὶ μεταβάλλει, ἀδύνατον συνεχῆ καὶ αἰδίον κίνησιν κινεῖν· οὐ γὰρ φυλάξει ἐν ταυ- 25 τότῃ τὰ κινούμενα τὸ κινητικὸν αἴτιον. οὐδὲν ἄρα τῶν τοιούτων αἰτίων αἰδίον κινήσεως αἴτιον εἶναι δύναται. εἰ οὖν δέδεικται αἰδίον εἶναι κίνησιν, ἀνάγκη ἄλλο τι εἶναι παντάπασιν ἀκίνητον αἴτιον ταύτης τῆς κινήσεως καὶ παντελῶς ἀμετάβλητον, μηδὲ κατὰ συμβεβηκὸς μεταβάλλον· τῆς γὰρ ἀρχῆς μενούσης τοιαύτης, ἀνάγκη καὶ τὸ πᾶν μένειν ὡς ἔχει, τῆς ἰδίας 30 ἀρχῆς ἐξηρητημένον.

p. 259^b 28 Οὐκ ἔστι δὲ ταῦτὸ τὸ κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηκὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ ὑφ' ἑτέρου.

Ἅτι μὲν οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ ἐν τοῖς οὐρανίοις ἀκίνητος αἰτία (κινεῖται), ὄγλον μὲν ἐξ ὧν τὰ οὐράνια οὐ καθ' ὅλα ἑαυτὰ κινεῖται ἀλλὰ 35 κατὰ μέρη τοῦ ὅλου ὄντος ἀκινήτου, ὥστε καὶ ἡ ἐν αὐτῷ κινητικὴ δύναμις ἀκινήτος ἐστὶ κινουσα τὸ ὅλον τοῖς μέρεσι καὶ μὴ τόπον ἐκ τόπου τὸ ὅλον

1 Ἀλέξανδρος quo utitur Simplicius f. 293^v 10 sqq. ἄλλως ('ἄλλο')? 2 αὐτοῦ
6 προστόποντα primitus 9 ἔχει Brandis 14 αὐτὸ αὐτὸ O: αὐτὸ αὐτὸ 17 αὐτὰ
addidi cl. p. 889, 30 22 num ἐκεῖνο? lacunam signavi: (ἡ τὰ ἑαυτὰ κινούμενα ἐν ἄλλοις
τισὶν ὄντα συγκινούμενα) Diels 34 prius κινεῖται addidi 36 μὴ (εἰς)?

μεταφέρουσα. οὐ γὰρ δὴ καὶ αὐτὴν τοῖς μέρεσιν ἑαυτῆς συγκινεῖσθαι φή-
 σμεν κατὰ συμβεβηκός· ἀμερῆς γὰρ ἐστὶν ἀσώματος οὐσα. διὰ τοῦτο
 μὲν οὖν οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός ἐκεῖνα κινεῖται, διὰ τὸ μηδὲ τὰ κινούμενα
 ὑπ' αὐτῶν κατὰ ὅλα τοὺς τόπους ἀμείβειν, ἀλλὰ κατὰ μέρη. ἀλλ' ἐπειδὴ
 5 καὶ ἐν τοῖς οὐρανίοις εἰσὶ τινὰ ἄπερ ὅλως ἀμείβει τοὺς τόπους, οἷον ἥλιος
 σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα, ὡς ἐκ τούτου συμβαίνειν καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς
 ἀκίνητους αἰτίαι κατὰ συμβεβηκός κινεῖσθαι, διὰ τοῦτο διορίζει τὸ κατὰ
 συμβεβηκός. διττὸν γὰρ γίνεται τοῦτο, (τὸ) μὲν ὅταν ἑαυτὸ τι κινῆ κατὰ
 συμβεβηκός (ὡς αἱ ἀνθρώπινα ζῶαι ἑαυτὰς κινουῦσι κινουῦσαι τὰ σώματα
 10 ἐν οἷς εἰσι), τὸ δὲ ὅταν ὑφ' ἑτέρου τι κινῆται κατὰ συμβεβηκός, ὅπερ καί
 τισι τῶν οὐρανίων προσήκει. ὁ γὰρ ἥλιος καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα αὐτὰ μὲν
 περὶ τὰ ἴδια κέντρα κινεῖται μὴ ἀμείβοντα τὸν ὅλον τόπον ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ
 ὅλον αὐτῶν σῶμα, ὑπὸ μέντοι τοῦ ἐπικύκλου, κινουμένου καὶ αὐτοῦ περὶ
 τὸ ἴδιον κέντρον καὶ συμπεριαιγομένου ὑπὸ τῆς σφαίρας, συμπεριάγεται ὅλον
 15 δι' ὅλου τὸ ἄστρον καὶ ἄλλον ἐξ ἄλλου τὸν ὅλον καταλαμβάνει τόπον,
 ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὁ ἐπικύκλος αὐτὸς μὲν κατὰ μόρια κινεῖται περὶ τὸ ἴδιον
 κέντρον κινούμενος, ὑπὸ δὲ τῆς σφαίρας ἐν ᾗ ἐστὶν ὅλως συμπεριάγεται·
 ὥστε καὶ αἱ ζῶαι αἱ ἐν τούτοις κατὰ συμβεβηκός ὑπ' ἄλλων κινουῦνται
 οὐχ ὑφ' ἑαυτῶν ὃν τρόπον (τὰ) ἐν γενέσει, ἢ μέντοι ἀπλανῆς καὶ ἐκάστη
 20 τῶν λοιπῶν σφαιρῶν οὐδὲ ὑφ' ἑτέρου κινουῦνται. ὅταν δὲ λέγωμεν κινεῖ-
 σθαι τὰ ἀκίνητα, οὐ τοὺς νοῦς λέγομεν (οὐ γὰρ εἰσιν οὕτως ἐν ὑποκει-
 μένῳ τῷ σώματι ὥστε καὶ συγκινεῖσθαι αὐτῷ κατὰ συμβεβηκός), ἀλλὰ τὰς
 ἐν ὑποκειμένοις τοῖς σώμασιν ἀσωμάτους μὲν ἀλόγους δὲ ζῶας· ὁ γὰρ νοῦς
 ἔξωθεν ἐπιλάμπει τῷ σώματι.

25 p. 259b30 Ὅσα πλείους φέρεται φηράς.

Τουτέστιν ὅσα κινουῦνται μὴ μόνον περὶ τὰ ἴδια κέντρα ὑφ' ἑαυτῶν,
 ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλα ὑφ' ἑτέρων, ὑπὸ τε τῶν ἰδίων ἐπικύκλων καὶ τῶν
 σφαιρῶν καὶ ἔτι τῆς ἀπλανοῦς. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ τε ἄστρα καὶ οἱ ἐπικύκλοι.

p. 259b31 Θάτερον δὲ τοῖς φθαρτοῖς μόνον.

30 Τουτέστι τὸ ὑφ' ἑαυτῶν κινεῖσθαι. τὸ δὲ μόνον ἀντὶ τοῦ μόνους·
 δύναται γὰρ ἢ ἐν ἀνθρώπῳ ζῶῃ καὶ ὑφ' ἑτέρου τοῦ βαστάξαντός τι ἢ

1 ἑαυτοῖς primitus 4. 7 ἐπει (om. καὶ) ἐν τοῖς — ἄτινα ὅλους ἀμείβει — καὶ σελήνη καὶ —
 ἄστρα, συμβαίνειν κ. τ. ἐναυτῶ ἀκ. — κινεῖσθαι habet B 8 τὸ addidi: om. F, sed ἐν μὲν
 ὅταν κτλ. F^mB, qui haec omnia habent usque ad v. 24 9 ἀνθρώπινοι B 10 τὸ F:
 ἕτερον B F^m κινεῖται F^m 12 μὴ B F^m: μὲν F 15. 17 καὶ ἄλλον — συμπεριάγεται F:
 ἦτοι κυριωτέρως εἰπεῖν (ἐρεῖν B) αἱ τῶν πλανωμένων σφαῖραι B F^m 18 ὑπ' ἄλλων κατὰ
 συμβεβηκός traiciunt B F^m 19 τὰ addidi ex B F^m: om. F 19. 20 ἢ — κινουῦνται
 om. B F^m 21 οὕτως B: οὕτω F: om. F^m 22 καὶ κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηκός αὐτοῦς F^m
 αὐτοῖς B 23 ζῶας post σώματι ponit F^m 24 ἐπιλάμπει (cf. p. 839, 16) F: ἐλλάμπει F^m:
 ἐλαμπε B 26. 28 = p. 839, 18. 20 30 τὸ δὲ κτλ.] cf. Simplic. f. 294r44

ὠθήσαντος κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηχός. δῆλον δὲ ὅτι ἐπὶ ἀνθρώπων οὐ τὴν λογικὴν φάμεν ζωὴν, ἀλλὰ τὴν ἐν ὑποκειμένῳ.

p. 259^b32 Ἄλλὰ μὴν εἴ γέ ἐστί τι τοιοῦτο ἀεὶ κινουῦν μὲν τι ἀκίνητον δ' αὐτὸ καὶ αἰδίον, ἀνάγκη καὶ τὸ πρῶτον ὑπὸ τούτου κινούμενον αἰδίον εἶναι.

Δοκεῖ δὲ διάλληλος ἢ δεῖξις· ἄνω μὲν γὰρ ἐκ τοῦ εἶναι τι αἰδίως κινούμενον τὸ αἰδίως κινουῦν ὕπερ ἀκίνητόν ἐστι κατεσκευάσεν, ἐναυῦθα δὲ ἐκ τοῦ αἰδίως κινουόντος τὸ αἰδίως κινούμενον εἰσφέρει. οὐ μὴν ἀλόγως τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς αἰδίως τῶν γενητῶν διαδοχῆς ἀνάγκη εἶναι ἐν τι καὶ αἰδίον αἴτιον, τοῦτο δὲ ὁ μὲν ἴσως ἂν εἴποι κινούμενον εἶναι ὁ δὲ ἀκίνητον, διὰ τοῦτο δεῖκνυσιν ὅτι εἴτε κινούμενον εἴη τοῦτο τὸ αἰδίον, ἀνάγκη καὶ ἀκίνητον εἶναι τι αἰδίον ἀφ' οὗ τὸ κινούμενον αἰδίως κινεῖται, ὡς προείρηται, εἴτε ἀκίνητον εἴη, πάντως δεῖ τι εἶναι τὸ αἰδίως κινούμενον ὃ προσεχῶς κινήσει δι' ἑαυτοῦ τὰ μὴ αἰδίως κινούμενα. εἰ γὰρ τὸ παντά-
 10 πασιον ἀκίνητον μὴ δι' αἰδίως κινουμένου ἀλλ' ἀμέσως κινήσει ἅπαντα, οὐδὲν ἔσται γενητὸν καὶ φθαρτόν, ἀλλὰ πάντα ἀεικίνητα καὶ ὡσαύτως ἔχοντα, ὥστε ἀναιρεθῆσεται γένεσις καὶ φθορά. οὐκ ἄρα τὸ ἀκίνητον αἴτιον προσεχῶς κινήσει, ἀλλ' ἕτερόν τι αἰδίον καὶ αὐτό, ἵνα σφίζη τὴν ἐν τῇ γενέσει καὶ φθορᾷ αἰδιότητα, οὐκ ἀκίνητον δὲ οὐδὲ ἀμετάβλητον, ἵνα τῇ τροπῇ
 20 ἑαυτοῦ καὶ μεταβολῇ τὰς διαφύρους μεταβολὰς ἐργάζηται, τὰς τε κατὰ γένεσιν λέγω καὶ φθορὰν καὶ τὰς λοιπὰς. ἀμετάβλητον γὰρ ὄν μίαν ἂν εἰργάσατο καὶ μονοειδῆ καὶ αἰδίον κινήσει, νῦν δέ, ὡς μὲν ὑπὸ ἀκινήτου κινούμενον, ἀεὶ καὶ ὡσαύτως κινεῖται (καὶ διὰ τοῦτο τῆς αἰδίου τοῖς μερικοῖς μεταβολῆς αἴτιον γίνεται), ὡς δὲ κατὰ τὴν κινήσει τῶν μερῶν ἄλλην καὶ
 25 ἄλλην σχέσειν ἴσχον πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ κινούμενα, εἰκότως διαφύρως αὐτὰ κινεῖ ποτὲ μὲν γένεσιν ποιῶν ποτὲ δὲ φθορὰν (οἶον ὁ ἥλιος προσιών θερμαίνει καὶ ποιεῖ φθορὰν μὲν ὕδατος, ἀέρος δὲ γένεσιν ἢ πυρός, ἀπιῶν δὲ τὸ ἐναντίον), ὕπερ οὐχ οἶον τε ἦν ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου αἰτίου γενέσθαι.

p. 260^a1 Ἔστι δὲ τοῦτο δῆλον μὲν.

30 Ὁ 'μὲν' σύνδεσμος δηλοῖ ὡς ἄλλη χρήσεται ἐπιχειρήσει, ἐπάξει δὲ

3° τι αἰε τοιοῦτο (vel τοιοῦτον) Aristotelis libri 6 ἄνω p. 259^b13 sq. 8 ἀλόγως et 11 εἴτε scripsi: ἀλόγως et ὅτε 18 fort. αἰδίον (μὲν) καὶ 21 γὰρ scripsi: τὸ 22 νῦν δέ] ἢ γὰρ ἀπλάνης BF^m, qui quae sequuntur usque ad τὸ ἐναντίον (v. 28) habent 22. 23 κινουμένη F^m 23 κινεῖται ex κινούμενον correxit F 23. 24 μεταβολῆς τοῖς μεριστοῖς F^m: μεταβολῆς τὰς μερικὰς B 24 αἰτία γίνεται F^m: αἰτίας γίνεσθαι B 25 ἴσχον scripsi: ἴσχον (ἔχον OV) F: ἴσχοσα F^m: ἴσχοσαν B αὐτοῦ F: αὐτῆς F^m: αὐτὸ B 25. 26 διαφύρους κινήσεις κινεῖ et ποιῶσα F^m 26 προσιών scripsi cl. Philop. p. 240, 21. Themist. p. 432, 21: παρῶν FBF^m 26. 27 μὲν θερμαίνει F^m 27 γένεσιν δὲ ἀέρος BF^m ἢ πυρός om. B ἀπιῶν F: ἀπῶν F^m: ἀπὸν B

αὐτὴν μετὰ πολλὰ, ἧς ἡ ἀρχὴ “οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλην ποιησαμένοις ἀρχὴν”.

p. 260•5 Ἄτε οὐδὲ αὐτὸ οὐδὲν μεταβάλλον πρὸς τὸ κινούμενον.

Τουτέστι τὴν αὐτὴν σχέσιν ἀεὶ φυλάττον πρὸς τὸ κινούμενον.

5 p. 260•5 Τὸ δὲ κινούμενον ὑπὸ τοῦ ἀκινήτου δὲ κινουμένου ἤδη, διὰ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχειν πρὸς τὰ πράγματα, οὐ τῆς αὐτῆς ἔσται κινήσεως αἴτιον.

Πολλαχῶς ἐστὶ τὰ αἰδίως κινούμενα, τὰ μὲν αὐτόθεν ὑπὸ ἀκινήτου, ὡς ἡ ἀπλανής, τὰ δὲ καὶ ὑπὸ κινουμένου, ὡς τὰ ἄστρα κινούμενα ὑπὸ τῶν ἐπικυκλῶν καὶ τῶν σφαιρῶν. εἰ δὲ γράφοιτο ὑπὸ τοῦ κινουμένου μὲν, ὑπὸ τοῦ ἀκινήτου δὲ κινουμένου, περὶ τῶν ἄστρον λέγει, ἃ κινούνται ὑπὸ τῶν σφαιρῶν τῶν ὑπὸ ἀκινήτων κινουμένων. τὰ οὕτως οὖν κινούμενα ἄλλοτε ἄλλην σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὰ τῆδε οὐκ ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἐστὶ κινήσεως αἴτια. ἀλλὰ διὰ τὸ ἐναντίοις εἶναι τόποις ἢ εἴδεσιν ἐναντίως παρέξεται κινούμενον ἕκαστον τῶν ἄλλων, καὶ ὅτε μὲν ἡρεμοῦν ὅτε δὲ κινούμενον. πρὸς βορρᾶν γὰρ γινόμενος ὁ ἥλιος ἢ πρὸς νότον, ἢ ψύχει ἢ θερμαίνει τὰ ἐνταῦθα, τῶ εἰς ἐναντίους τόπους γίνεσθαι ἐναντίας καὶ τὰς ἐνεργείας ποιούμενος. εἶτα ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶν οὗτοι κυρίως ἐναντίοι τόποι, τὸ βοριατὸν λέγω καὶ τὸ νοτιαῖον, ἀλλὰ τὸ ἄνω καὶ 20 τὸ κάτω, διὰ τοῦτο ἐπιδιорθούμενος εἶδη αὐτὰ ἐναντία καλεῖ, ὡς ἐναντίων εἰδῶν ποιητικά, θερμότητος καὶ ψύξεως. εἶτα ἐπειδὴ αἱ ἐναντίαι κινήσεις ἡρεμῖα διαλαμβάνονται, ὡς δεῖξει, εἰκότως καὶ τῆς ἡρεμίας τῶν τῆδε τὰ οὐράνια αἰτιάται.

Ἔχομεν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων τὸ προτεθέν ἐξ ἀρχῆς πρόβλημα καὶ 25 ἀπορούμενον, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν ἀκίνητά ἐστὶ, τὰ δὲ ἀκίνητα, τὰ δὲ ποτὲ μὲν κινεῖται ποτὲ δὲ ἡρεμεῖ. τοῦτο δὲ δέδεικται διὰ τοῦ δειχθῆναι ὅτι ἐστὶ τι ἀκίνητον αἴτιον, καὶ ὅτι τὸ ὑπὸ τούτου κινούμενον ἀκίνητόν ἐστιν ἐξ ἀνάγκης, διὰ τὸ καὶ τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως ἀμετάβλητον εἶναι, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀκινήτου κινούμενα μὴ ἀεὶ εἶναι κινούμενα, διότι καὶ τὸ 30 αἴτιον τῆς κινήσεως μεταβλητόν.

1 οὐ μὴν κτλ. c. 7 p. 260•20

3 ἄτε οὐδὲν αὐτὸ μεταβάλλον Arist.

5 ante

ὑπὸ addunt ὑπὸ τοῦ κινουμένου μὲν Aristotelis libri (praeter K et pr. E) pro altero

δὲ habent ἢ Simplic. f. 294•37. Arist. cod. K et primitus E 14 ἐν ἐναντίοις Ari-

stoteles (praeter pr. E) 16. 23 πρὸς κτλ. habet B praemisso lemmate Φιλοπόνου

εἰς τὸ αὐτό; cf. etiam p. 839, 24. 30 16 βορρᾶν (sic) F: βορᾶν B γίνε-

ται B 17 τῶ B: τῶν F εἰς ἐναντίω τόπω B 19 τὸ βόρειον καὶ

τὸ νότιον, ἀλλὰ καὶ τὸ B 20 εἶδη αὐτὰ ἐναντία B: ἤδη αὐτὰ ἐν αὐτῶ F

21 ψύξεως] ψυχρότητος B 23 αἰτιάται B et p. 839, 30: αἴτια F 24 sqq. cf.

p. 889, 11 sqq.

p. 260*20 Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλην ποιησαμένοις ἀρχὴν μᾶλλον
ἔσται περὶ τούτου φανερόν.

Ἐνταῦθα ἢ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀπόδοσις ἔνθα ἔλεγεν “ἔστι δὲ τοῦτο
δῆλον μὲν”, ὡς ἐποίησεν καὶ ἄλλο ἐπιχείρημα. ἐνταῦθα οὖν ἑτέρα ἐπι-
5 χειρήσει κέχρηται πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι ἔστι τι αἰεὶ κινούμενον. καὶ ἄνω μὲν
ἀρχὴν ἐλάμβανεν ὅτι ἔστι τι αἰδίον καὶ ἀμετάβλητον κινήτικόν αἴτιον, ἢ
ἔπεσθαι ἔλεγεν ἐξ ἀνάγκης τὸ εἶναι τι αἰδίως ὑπ’ αὐτοῦ κινούμενον, ἐν-
ταῦθα δὲ πρῶτον ζητεῖ καὶ οἷον ἀρχὴν ποιεῖται τοῦ προβλήματος τίνα δεῖ
πρώτων λέγειν τῶν κινήσεων (καὶ δείκνυσιν ὅτι τὴν κατὰ τόπον, καὶ ταύτης
10 τὴν κυκλοφορητικὴν), εἶτα οὕτως δείκνυσιν ὕστερον ὅτι ταύτην μόνην ἐν-
δέχεται συνεχῶς εἶναι καὶ ἀδιάκοπον· ὥστε ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν (ὅτι)
ἔστι τι αἰδίως κίνησις ἔδειξεν. ἐνταῦθα μέντοι καὶ ὠρισμένως δείκνυσιν ποία
κινήσις ἔστι συνεχῆς καὶ αἰδίως. ὅτι οὖν πασῶν τῶν κινήσεων πρώτη
ἔστιν ἢ κατὰ τόπον, δευτέρα δὲ ἢ κατὰ ἀλλοιώσιν, καὶ τρίτη ἢ κατὰ αὐ-
15 ἔτησιν καὶ φθίσειν, δείκνυσιν ἐκ τοῦ μὴ ἂν τὰς ἄλλας ὑποστῆναι δίχα τῆς
κατὰ τόπον κινήσεως, ταύτην δὲ χωρὶς τῶν ἄλλων εἶναι δύνασθαι, καὶ
πάλιν αὐξῆσιν μὲν καὶ φθίσειν μὴ ἄνευ ἀλλοιώσεως ὑποστῆναι, ἀλλοιώσιν
δὲ χωρὶς ἐκείνων εἶναι δύνασθαι. ἐπὶ τε γὰρ τῷ αὐξανομένῳ δεῖ πρό-
τερον ἀλλοιωθῆναι τὴν τροφήν ὑπὸ τοῦ τρεφομένου καὶ ἀλλοιωθεῖσαν ἐξο-
20 μοιωθῆναι καὶ προσκριθῆναι τῷ τρεφομένῳ, ἵνα οὕτως ἢ αὐξῆσις γένηται
(ἢ γὰρ τροφή, ὡς καὶ ἐν τῷ Περὶ γενέσεως λεχθήσεται, πρὶν μὲν προστεθῆ
ἐναντία ἔστι τῷ τρεφομένῳ, δυνάμει δὲ ἔστιν ὁμοία· παθοῦσα γὰρ καὶ
μεταβληθεῖσα ἐξομοιοῦται τῷ τρεφομένῳ καὶ οὕτω προσκριθεῖσα αὐτῷ
προσφέρεται καὶ ποιεῖ τὴν αὐξῆσιν· ὥστε προηγήσατο τῆς αὐξήσεως ἢ
25 ἀλλοιώσεως), ἵνα δὲ γένηται ἀλλοιώσις ἀνάγκη συνελθεῖν τὸ τε ἀλλοιοῦν
καὶ τὸ ἀλλοιούμενον, τούτεστι τὸ τρέφον καὶ τὸ τρεφόμενον (ὁεῖ γὰρ
ἄψασθαι ἀλλήλων τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον), ὥστε χρεῖα πρὸς τὴν
ἀλλοιώσιν τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς. δεῖ γὰρ πλησιάζειν τὸ θερμαῖνον
τῷ θερμαινομένῳ καὶ ἀπλῶς τὸ ποιοῦν τῷ πάσχοντι· οὐ γὰρ αἰεὶ ὁμοίως
30 ἔχει τὸ ποιοῦν πρὸς τὸ πάσχον, ἀλλ’ ὅτε μὲν ἀφροστῆκην αὐτοῦ ὅτε δὲ
πλησιάζει αὐτῷ, ὡς ὁ ἥλιος τοῖς τῆδε, τὸ δὲ ἀφροστῆκῆναι καὶ πλησιάζειν
μεταβολὴ ἔστι κατὰ τόπον· χρεῖα ἄρα πρὸς τὴν ἀλλοιώσιν τῆς κατὰ τόπον

1 ποιησάμενος F, at cf. p. 894,1

2 του (idque τούτου esse putavi) F: τούτων Arist.

3 ἀνω^{τε} ἔστι κτλ. c. 6 p. 260*1
8τι addidi 17 μὴ (ἂν) ἄνευ?

4 ἐποίησεν 7 τῷ 11 fort. συνεχῆ
21 Περὶ γενέσεως A 5 p. 322*1 sq. cum Philoponi
commentario 22. p. 896,19 ἢ τροφή παθοῦσα (scriptum ποθοῦσα; om. γὰρ) — γίνεται

habet B: eadem usque ad p. 896,3 (vide ad h. l.) etiam Fm: lemma (p. 260*32) προσ-
γίνεται δὲ τὸ αὐτὸ (corr., ut videtur, in πᾶν τὸ) γινόμενον ὁμοιον ὁμοίῳ praefigit B

23. 24 αὐτῷ προσφέρεται καὶ om. Fm 24. 25 ὥστε — ἢ ἀλλοιώσις om. BFm 25 δὲ
F: γὰρ Fm: om. B 29 αἰεὶ ὁμοίως FB: ὁμοίως αἰεὶ Fm 31 αὐτῷ om. Fm
τοῖς τῆδε om. BFm

μεταβολῆς. ὥστε χρεῖα πρὸς μὲν τὴν αὔξησιν τῆς ἀλλοιώσεως, πρὸς δὲ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς. πρωτίστη ἄρα τῶν κινήσεων ἡ κατὰ τόπον μεταβολή, εἴ γε ἀναιρουμένη μὲν συναναιρεῖ τὰς ἄλλας, οὐ συναναιρεῖται δὲ αὐταῖς· κἂν γὰρ μήτε αὔξεις ἢ μήτε ἀλλοιώσεις, οὐδὲν 5 κωλύει τὴν κατὰ τόπον εἶναι κίνησιν, πρῶτον δὲ τῇ φύσει τὸ συναναιροῦν καὶ μὴ συναναιρούμενον. καὶ ἡ γένεσις δὲ καὶ ἡ φθορὰ ἀλλοιώσεως δεῖται, ὥστε οὐδ' αὐτὴ ἄνευ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. δεῖκνυσι δὲ ὅτι τῆς κατὰ τόπον ἡ κύκλω προτέρα τῆς κατ' εὐθείαν. ὥστε κινεῖ τὸ ἀκίνητον αἴτιον τὴν πρωτίστην πασῶν κινήσιν καὶ μὴ δεομένην ἄλλης κινήσεως.

10 p. 260*24 Πρώτη δ' ἦδε καὶ συνεχῆς, ὅτι τὸ πρῶτον κινουῦν κινεῖ ταύτην τὴν κίνησιν.

Ἄνάγκη, φησί, τὴν αἰδιον κίνησιν ταύτην καὶ πρώτην εἶναι καὶ συνεχῆ καὶ μίαν, διότι καὶ τὸ κινουῦν καὶ πρῶτόν ἐστι καὶ ἕν καὶ ἀμετάβλητον.

15 p. 260*33 Ἄνάγκη δὲ ἀλλοίωσιν εἶναι τὴν εἰς τὰ ἐναντία μεταβολήν.

Ἡ γὰρ τροφή ἐναντία πως οὔσα τῷ τρεφομένῳ μεταβάλλει καὶ ἐξομοιοῦται αὐτῷ, ἡ δὲ εἰς τὰ ἐναντία μεταβολὴ ἀλλοιώσις ἐστὶ, καὶ ἡ τροφή ἄρα δι' ἀλλοιώσεως γίνεται.

20 p. 260*7 Ἔτι δὲ πάντων τῶν παθημάτων ἀρχὴ πύκνωσις καὶ μάκρυνσις.

Τοῦτο ὁμολογουμένως ἔνδοξον καὶ οὐκ αὐτῷ ἀρέσκον τὸ ἐπιχείρημα, ἀλλὰ τοῖς λέγουσι τὰ πρῶτα στοιχεῖα ἀμετάβλητα εἶναι κατ' οὐσίαν διακρίσει πάντα αὐτῶν καὶ συγκρίσει ποιούσιν, ὧν ἦν καὶ Ἀναξαγόρας καὶ 25 Ἐμπεδοκλῆς λέγων

ἀλλὰ μόνον μίξις τε διαλλαξίς τε μιγέντων.

λέγει οὖν ὅτι κατ' ἐκείνους πρώτη ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον κίνησις· εἰ γὰρ πάντα τὰ πάθη πυκνώσει καὶ ἀραιώσει γίνονται, τουτέστι διακρίσει καὶ συγκρίσει, διάκρισις τε καὶ σύγκρισις γίνεται συνιζανόντων ἢ δισταμένων 30 τῶν σωμάτων, πᾶσα ἄρα μεταβολὴ δεῖται τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. ὅτι δὲ οὐκ ἀρέσκει αὐτῷ ταῦτα, δηλοῦσιν αὐταὶ αἱ λέξεις· πυκνότητες γὰρ φησι δοκοῦσι, καὶ πάλιν γένεσις λέγεται, 'εἶναι' δὲ οὐδαμοῦ εἶπεν.

1. 2 ὥστε—μεταβολῆς om. BF^m 1 τῆς ἀλλοιώσεως τῆς δὲ ἀλλοιώσεως F 3 ἡ κατὰ τόπον μεταβολή] αὐτὴ nec plura (cf. ad p. 895,22) F^m ἀναιρεῖ τὰς B 4 ἢ om. B 5 πρῶτερον et 7 αὐτὸ B 10 δὲ καὶ (om. ἦδε) B, qui mox τὸ et κινουῦν om. 12. 14 cf. p. 839,32 sq. 15 δὲ] οὖν Arist. 17 εἰ γὰρ ἡ τροφή (cf. p. 840,1) B 18 ἀλλοιώσις τίς ἐστὶ B 22. 32 cf. p. 840,6. 13 26 μίξις 29 τε] immo δὲ cl. p. 840,11

p. 260^b15 Ἐτι κἀντεῦθεν ἐπισκοποῦσιν ἔσται φανερόν ὅτι ἡ
φορὰ πρώτη.

Ἄλλως ἐπιχειρεῖ ὅτι πρώτη τῶν ἄλλων κινήσεων ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον·
δηλοῦντες, γὰρ φησι, τὰ τοῦ πρώτου σημαινόμενα, εὐρήσομεν κατὰ πάντα
5 τὰ σημαινόμενα τοῦ πρώτου πρώτην οὐσαν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν. λέ-
γεται γὰρ πρῶτον ἦτοι τῷ χρόνῳ, ὡς λέγομεν τοὺς γονεῖς εἶναι πρώτους
τῶν παιδῶν καὶ τοὺς θεμελίους πρώτους εἶναι τῆς ὀροφῆς ἢ ἀπλῶς τὸ
παλαιότερον τοῦ νεωτέρου, ἢ τὸ συναναιροῦν μὲν μὴ συναναιρούμενον δέ,
ὡς λέγομεν τὸ ζῆλον πρῶτον εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸ τῆ οὐσία πρῶτον
10 καὶ τιμιώτερον, ὥσπερ λέγομεν τὰ τέλεια πρώτην τάξιν ἔχειν τῆ φύσει
τῶν ἀτελῶν, οἷον τὰ λογικὰ τῶν ἀλόγων καὶ τὰ θεῖα τῶν θνητῶν. δεῖ-
κνυσιν οὖν καθ' ἑκάστον τῶν τοῦ πρώτου σημαιομένων πρώτην οὐσαν
τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, καὶ πρῶτόν γε δείκνυσιν ὅτι τὴν αἰδίον κίνησιν
ἀνάγκη εἶναι τὴν κατὰ τόπον· συμβάλλεται γὰρ αὐτῷ τοῦτο εἰς τὸ δεῖξαι
15 ὅτι καὶ τῷ χρόνῳ προτέρα ἢ κατὰ τόπον. δείκνυσι δὲ τοῦτο οὕτως· δέ-
δεικται, φησίν, ἀνωτέρω ὅτι ἀνάγκη ἀεὶ κίνησιν εἶναι (τοῦτο γὰρ ἐν ἀρχαῖς
τοῦ βιβλίου τούτου κατεσκευάσεν), ἀεὶ δὲ ἔσται κίνησις, ἐὰν ἦτοι μία εἴη
καὶ συνεχῆς, ἢ διάφορος μὲν ἐφεξῆς δὲ ἀλλήλαις, βέλτιον δὲ τὸ μίαν
εἶναι καὶ συνεχῆ καὶ αἰδίον καὶ ἀπλῆν (ἐγγὺς γὰρ τοῦτο τοῦ θεοῦ), τὸ δὲ
20 βέλτιον ἐὰν κινῆται ἐπιλέγεται ἢ φύσις καὶ ὁ δημιουργὸς πρὸ τῆς φύσεως
(τὸ γὰρ δύνασθαι τι καλὸν καὶ μὴ ποιεῖν οὐ θεῖον· ἢ γὰρ φθονεροῦ τοῦτο
ἢ ἀργοῦ), ἐνδέχεται δὲ εἶναι συνεχῆ κίνησιν, ὡς δεῖξει ἐφεξῆς, καὶ ταύτην
οὐδεμίαν ἄλλην ἀλλ' ἢ τὴν κατὰ τόπον· μόνη ἄρα ἢ κατὰ τόπον κίνησις
καὶ συνεχῆς καὶ αἰδίου. δέδεικται γὰρ ὅτι τὴν αἰδίον δεῖ εἶναι καὶ συνεχῆ,
25 εἴπερ ἐνδέχεται εἶναι συνεχῆ κίνησιν, ὅτι δὲ ἐνδέχεται εἶναι συνεχῆ καὶ
ταύτην τὴν κατὰ τόπον ἐφεξῆς δεῖξει, ἢ κατὰ τόπον ἄρα συνεχῆς καὶ
αἰδίου. ὅτι μὲν οὖν αἰδίος δῆλον ἐντεῦθεν, ἦτι δὲ καὶ πρώτη δείκνυσι.
πρῶτον μὲν ὅτι συναναιρεῖ καὶ οὐ συναναιρεῖται· εἰ γὰρ γένεσις καὶ ἀλ-
λοίωσις καὶ αὐξήσις δέονται τῆς κατὰ τόπον, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται (καὶ γὰρ
30 καὶ πρὸς γένεσιν δεῖ συνελθεῖν τὰ σπεύροντα καὶ γεννώντα), δῆλον ὅτι
ἀναιρεθείσης ταύτης ἀνήρηγται καὶ αἰ λοιπαί, εἰ δὲ ὑπάρχει αὐτῇ τοῖς
οὐρανίοις μτδεμίαν μεταβολὴν δεχομένοις, οὐκ ἄρα προσδεῖται τῶν ἄλλων,
ὥστε οὐδὲ συναναιρεῖται αὐταῖς, πᾶσαι δὲ αὐτῆς δέονται, εἴπερ τῇ τοιαύτῃ
τῶν οὐρανίων κινήσει τὰς πάσας μεταβολὰς ἔχουσι τὰ ἐν γενέσει, καὶ ὅτι,

1 Ἐτι Arist.: ὅτι 6 fort. ἦτοι (τὸ) τῷ 9 καὶ] fort. ἢ 10. 11 ὥσπερ—θνητῶν
habent BFm, quibus lemma Καὶ τὸ κατ' οὐσίαν (p. 260^b19) praefigit, et πρώτα δὲ τῆ φύσει
καὶ τιμιώτερα καὶ τὰ οἰκείαν φύσιν ἀπειληφότα τῶν ἐτι τοῦτο μὴ παθόντων subicit B
10 ἔχειν τάξιν BFm τῆ φύσει om. Fm 11 ἀτελῶν] ἀπλῶν B θνητῶν FB: ἀν-
θρωπίνων Fm 16 ἐν ἀρχαῖς κτλ. Θ 1. 2 18 διάφορ F: fort. διάφοροι 20 κινῆται]
immo δύνηται 28. 30 ἢ γὰρ γένεσις καὶ ἢ φθορά, ὡς ἀνωθεν εἴρηται, δέεται τῆς κατὰ
τόπον· καὶ γὰρ πρὸς γέν. συνελθεῖν δεῖ—γεννῶντα habet B 34 τὰ scripsi: τὰς

ὡς εἴρηται, δεῖ πρῶτον κατὰ τόπον κινηθῆναι τὸ ποιῶν καὶ τὸ πάσχον.
 ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ χρόνῳ πρώτη, εἴπερ μόνῃ αἰδίοις δέδεικται· καὶ ὁρῶμεν
 αὐτὴν μόνῃ τοῖς αἰδίοις σώμασιν ὑπάρχουσιν, τὸ δὲ τοῖς αἰδίοις ὑπάρχον
 αἰδίον, τὸ δὲ αἰδίον πρότερον τῷ χρόνῳ τῶν γενητῶν. λέγω δὲ οὐ κοινῶς
 5 πάντων ἀπλῶς τῶν γενητῶν, ἀλλ' ἐκάστου ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ γενικῶς δεῖ παρα-
 βαλλεῖν τὰ γενητὰ πρὸς αὐτὴν τὴν κίνησιν ἄτομον οὖσαν, ἀλλ' ἄτομον γέ-
 νεσιν πρὸς ἄτομον κίνησιν. εἰ δὲ τις εἴποι, φησὶν, ὅτι ὑστέρᾳ γενέσεως
 καὶ ἀλλοιώσεως καὶ αὐξήσεώς ἐστιν ἢ κατὰ τόπον, διότι δεῖ πρῶτον γε-
 νέσθαι τὸ ζῷον, εἶτα ἀλλοιωθῆναι καὶ αὐξηθῆναι, καὶ τέλειον γινόμενον
 10 κατὰ τόπον κινηθῆναι, ἰστέον ὅτι ἐπὶ ἐνός, φησιν, ἀτόμου μὲν τῶν γενητῶν
 τῷ ὄντι (συμβαίνει) ὑστέρᾳ εἶναι τὴν κατὰ τόπον, ἀλλ' ἡμεῖς οὐ ζητοῦμεν τὸ
 ἐπὶ ἐνός ἀτόμου συμβαίνειν, ἀλλ' ἐν τῷ παντὶ τίς ἐστὶ πρώτη κίνησις, ἐστὶ
 δὲ πάντως πρὸ τῆς τοῦδε γενέσεως κίνησις, εἰ καὶ μὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ τῶν
 σπειράντων καὶ γεννησάντων, καὶ πάλιν τῆς ἐκειῶν γενέσεως προϋπάρχει
 15 ἢ τῶν ἐκειῶν σπειράντων κατὰ τόπον κίνησις, καὶ πρὸ γε τῆς ἐκάστου
 τῶν γινομένων γενέσεως ἢ τῶν οὐρανίων ὑπάρχει αἰδίος κίνησις, ἥτις οὐ
 δεῖται ἀλλῆς μεταβολῆς, ἀλλ' αὐτὴ ποιεῖ τὰς ἄλλας μεταβολάς. εἰ τοῖνυν
 ἀλλοιώσις μὲν καὶ αὐξήσις γενέσεως ὕστεραι (ἐν γὰρ τοῖς γενητοῖς μόνοις
 ὑπάρχουσι), πρὸ δὲ τῆς γενέσεως ἢ κατὰ τόπον, καὶ αἱ λοιπαὶ ἄρα τῆς
 20 κατὰ τόπον ὕστεραι. καὶ κατ' οὐσίαν δὲ καὶ φύσει πρώτη ἢ κατὰ τόπον.
 τὸ γὰρ τέλειον τοῦ ἀτελοῦς πρότερον τῇ φύσει, ὥσπερ λέγομεν καὶ τὰ
 θεῖα τὰ αἰεὶ ἐν τέλει ὄντα πρῶτα εἶναι τῶν ἐν γενέσει, ἐστὶ δὲ τελεία
 μὲν ἢ κατὰ τόπον (τοῖς γὰρ τετελειωμένοις παραγίνεται), ἀτελεῖς δὲ αἱ
 λοιπαί. τὸ γὰρ ἔτι γινόμενον ζῷον ἀτελεὲς ὄν οὐ μόνον γίνεται ἀλλὰ καὶ
 25 ἀλλοιοῦται καὶ αὖξει, κατὰ τόπον δὲ οὐ κινεῖται, εἰ μὴ γένηται τέλειον
 καὶ ἀπολάβῃ τὸ τοῦ ζῴου εἶδος. διὸ τὰ μὴ ἐξισχύοντα τὴν τοιαύτην
 τελειότητα ἀπολαβεῖν ἀκίνητα μένει. τὰ τε φυτὰ καὶ τὰ ζῴοφυτα· ἢ γὰρ
 τῶν ζῴοφύτων κίνησις συστολή καὶ διαστολή καὶ διάχυσις μόνον ἐστίν, οὐ
 μέντοι τόπου μεταβάσις. ὅτι γὰρ ἀτελέστερά ἐστὶ τῶν ζῴων ὄγλον ἐκ
 30 τοῦ πάντα μὲν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς ὑπάρχειν καὶ τοῖς ζῴοις, οἷον αἰσθησιν
 τὴν κατὰ ἀφὴν γεῦσιν καὶ τὰς φυσικὰς ζώας, μὴ πάντα δὲ τὰ ὑπάρχοντα
 τοῖς ζῴοις ὑπάρχειν καὶ αὐτοῖς· οὕτε γὰρ ὄψιν ἢ ἀκοὴν ἢ τὴν κατὰ τόπον

7. 17 εἰ δέ — μεταβολάς habet B, qui lemma (p. 260^b30) ἀλλ' ἐφ' ἐνός μὲν praefigit:
 in F^m eadem fere leguntur initio immutata ἀλλ' ἐφ' ἐνός μὲν ἀτόμου ἴσως εἴποι τις συμ-
 βαίνειν τὴν φορὰν ὑστάτην τῶν ἄλλων κινήσεων, ἀλλ' ἡμεῖς οὐ τὸ ἐφ' ἐνός συμβαίνειν ζη-
 τοῦμεν, ἀλλ' ἐν τῷ etc. 7 εἴπη F 8 καὶ ἀλλοιώσεως om. B 10 ἰστέον φησὶν ὅτι ἐπὶ
 ἐνός μὲν ἀτόμου recte B 11. 14 cf. p. 840, 20. 22 11 συμβαίνει addidi ex B
 13 τῶν F: τῶν γε F^m: om. B 14 τῆς — προϋπάρχει] πρὸ τῆς ἐκειῶν γενέσεως F^m
 15 ἐκειῶν FF^m: ἐκειῶν B σπειράντων om. F^m τόπον BF^m: τόπους F καὶ
 οὕτω πρὸ F^m ἐκάστου F: ἐκατέρου B: ἐκάστων F^m, qui τῶν γινομένων γενέσεως omissis
 pergit ἢ τῶν οὐρανίων, ἥτις μὴ δεομένη μεταβολῆς ἀλλῆς ποιεῖ τὰς ἄλλας, ὡς εἴρηται
 16 αἰδίος οὖσα κίνησις B 27. 29 ἢ τῶν ζῴοφύτων — διαστολή μόνον ἐστὶν ἢ διάχυσις
 οὐ (μία addit B) μέντοι τόπου μεταβάσις habent BF^m 30. 31 αἰσθησιν τὴν κατὰ ἀφὴν
 γεῦσιν scripsi: αἰσθησις ἢ κατὰ ἀφὴν γεῦσις

ἔχουσι κίνησιν. ἔπειτα εἰ αἱ μὲν ἄλλαι κινήσεις ἐκστατικάί εἰσιν ἢ τῆς οὐσίας ἢ τοῦ ποιοῦ ἢ τοῦ ποσοῦ [αὐτῆς] καὶ φθαρτικά, ἢ δὲ κατὰ τόπον οὐδὲν τοῦ σώματος φθείρει ἀλλ' ἀφθαρτον διασφίζει, καὶ διὰ τοῦτο τιμιώτερα τῶν ἄλλων (πρῶτων δὲ φύσει τὸ τιμιώτερον), μόνη δὲ διὰ τοῦτο καὶ 5 τοῖς αἰδίοις προσήκει (ὡς μηδὲν τοῦ ὑποκειμένου ἀλλοιοῦσα), ἅπερ ὁμολογουμένως πρῶτα τῇ φύσει ἐστὶ τῶν γενητῶν, τὸ δὲ τῆ πρῶτῃ μᾶλλον προσήκον μᾶλλον ἐστὶ πρῶτον τῶν μὴ προσηκόντων. ἢ ἄρα κατὰ τόπον μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐστὶ πρώτη. πρὸς δὲ τούτοις ἐδείχθη τῶν κινουμένων πρῶτον εἶναι τὸ αὐτοκίνητον, αὐτοκίνητον δὲ ἐστὶ τὸ δυνάμενον αὐτὸ ἑαυτὸ 10 κινεῖν κατὰ τόπον, (πρώτῃ ἄρα ἢ κατὰ τόπον), εἴπερ τὸ ταύτην ἔχον πρῶτον ἐστὶ τῶν κινουμένων.

p. 260^b19 Καὶ τὸ κατ' οὐσίαν.

Τουτέστι τὰ κατὰ τὴν τῆς οὐσίας τελειότητα καὶ ὑπεροχὴν.

p. 260^b26 Οὐδεμία γὰρ ἀνάγκη οὔτε αὔξεσθαι οὔτε ἀλλοιοῦσθαι 15 τὸ φερόμενον.

Ἐντεῦθεν ἐπιχειρεῖ ὅτι ἀναιρεῖ μὲν ἢ κατὰ τόπον κινήσεις τὰς ἄλλας, οὐ συναναιρεῖται δέ, εἴπερ ἄνευ μὲν ταύτης οὐδεμία ἐστίν, ἄνευ δὲ τῶν ἄλλων ἐστὶν ἢ κατὰ τόπον, ὡς ἐπὶ τῶν οὐρανίων.

p. 260^b29 Τοῖς γὰρ αἰδίοις μόνον ἐνδέχεται κινεῖσθαι ταύτην.

20 Οὐ τοῖς αἰδίοις μόνον, ἀλλὰ ταύτην μόνην τοῖς αἰδίοις· οὐδεμίαν γὰρ ἄλλην κινεῦνται τὰ οὐράνια.

p. 260^b30 Ἄλλ' ἐφ' ἐνὸς μὲν ὅτουοῦν τῶν ἐχόντων γένεσιν τὴν 25 φορὰν ἀναγκαῖον.

Ἐντεῦθεν ἡ ἀπορία· δοκεῖ γὰρ ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου ἀτόμου ἢ γένεσις 25 πρὸ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως εἶναι. ἐπιλύεται οὖν λέγων ὅτι πρὸ ἐκάστης γενέσεώς ἐστὶν ἢ κατὰ τόπον κινήσεις τῶν γενητῶν, καὶ πρὸ ταύτης ἢ τῶν οὐρανίων, ἧτις καὶ αὐτὴ γεννᾷ· “ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ἥλιος”.

1. 4 ἔπειτα—τιμιώτερον habet B, qui lemma (p. 260^b24) νῦν δὲ τοῦτο ὑποκείσθω praefigit: αἱ μὲν—τιμιώτερον habet F^m partim evanida 1 εἰ om. B 2 ἢ (post οὐσίας) om. B et fortasse F^m αὐτῆς deest in BF^m: an traiciendum ἢ τοῦ ποιοῦ ἢ τοῦ ποσοῦ ἢ τῆς οὐσίας αὐτῆς? ἢ δὲ κατὰ τόπον μεταβολὴ F^m 3. 4 τιμιώτερα] τιμιώτερον B 4 τῶν ἄλλων om. F^m δὲ φύσει τὸ scripsi: δὲ φύσει τὸ F: δὲ τῇ φύσει τὸ B: φύσει καὶ F^m 10 πρώτη ἄρα ἢ κατὰ τόπον addidi 12 cf. ad p. 897, 10 20. 21 cf. p. 840, 17 sq. 898, 2 sq. 22 ὅτουοῦν Arist.: ὅτιοῦν 27 ἄνθρωπος κτλ.] Phys. B 2 p. 194^b13 (cf. Simplic. p. 306, 32 sqq. Philopon. p. 240, 20 sqq.)

p. 261*1 Ἄλλ' ἕτερον ἀνάγκη κινούμενον εἶναι.

Ἐντεῦθεν ἢ ἐπίλουςις. οὐ γινόμενον· οὐκέτι γινόμενον, ἀλλ' ἤδη γεγενημένον. τὸ δὲ ἐφ' ἐνὸς μὲν ὄτουοῦν τῶν γινομένων οὔτως
 • ἔχει, τούτεστι τῶν γενετῆν ἐχόντων οὐσίαν. ὃν αὐτὸ καὶ μὴ γινόμενον, τούτεστι τέλειον ἤδη καὶ μὴ δεόμενον ἐτι γενέσεως, ἀλλ' ἀπειληφὸς τὸ εἶδος. καὶ τούτου ἕτερον πρότερον· ἢ τὴν τῶν πάππων λέγει κίνησιν τῶν τοῦς γεννησάντας γεννησάντων, ἢ μᾶλλον τὴν τῶν οὐρανίων. πάντως γὰρ ἄν (εἴη) τὰ κινούμενα φθαρτά· εἰ γὰρ πρώτη τῶν ἄλλων μεταβολῶν ἢ γένεσις, πάντα αὐτῆς μεθέξει, ὥστε πάντα γενητὰ
 10 ἔσσονται· εἰ δὲ γενητὰ, καὶ φθαρτὰ δῆπου· καὶ οὐδὲν αἰδίον.

p. 261*10 Λέγω δ' ἐφεξῆς αὔξησιν, εἴτ' ἀλλοίωσιν καὶ φθίσειν καὶ φθοράν.

Οὐκ ἠκριβολογήσατο δὲ περὶ τὴν λέξιν· ἔδει γὰρ προτάξαι, ὡς ἄνω εἴπομεν, τῆς αὔξεως τὴν ἀλλοίωσιν. φθίσεως δὲ καὶ φθορᾶς ἢ μὲν τῇ
 15 αὔξει, ἢ δὲ τῇ γενέσει ἀντίκειται.

p. 261*13 Ὅλως τε φαίνεται τὸ γινόμενον ἀτελὲς καὶ ἐπ' ἀρχὴν ἰόν.

Ἐντεῦθεν ὅτι καὶ τῇ φύσει προτέρα ἢ κατὰ τόπον δεῖκνυσιν, ὡς τελειότερα καὶ τοῖς τελειότεροις μᾶλλον ὑπάρχουσα. ἐπ' ἀρχὴν ἰόν, φησί, τούτεστιν ἐπὶ τὸ τέλειον εἶδος· μία γὰρ τῶν ἀρχῶν τὸ εἶδος κατὰ τὴν τελειότητα. ὥστε τὸ τῇ γενέσει ὕστερον τῇ φύσει πρότερον εἶναι· ὕστερον γὰρ ἐν τῇ γενέσει τὸ τέλειον παραγίνεται, καὶ λοιπὸν παύεται (ἢ γένεσις) καὶ ἢ κατὰ τόπον κίνησις γίνεται τοῖς ζώοις, ἀλλὰ τοῦτο τῇ φύσει πρότερον· σκοπὸς γὰρ αὐτῇ καὶ ἀρχὴ εἰδοποιῆσαι καὶ
 25 ἀγαγεῖν εἰς τελειότητα, ὥστε τούτου ἕνεκεν τὰ πρὸ τούτου παρελήφα. διὸ τὰ μὲν ὅλως ἀκίνητα τῶν ζώων δι' ἔνδειαν, οἷον τὰ φυτὰ ἀντὶ τοῦ 'ζώντων'· οἷον γὰρ φησι τὰ φυτὰ δι' ἔνδειαν τοῦ τελείου εἶδους ὅ τι ζώοις ὑπάρχει, καθ' ὃ καὶ τὴν κατὰ τόπον κινεῖται κίνησιν. καὶ πολλὰ γένη ζώων· τὰ ζωόφυτα λέγει καὶ διότι ἤχιστα τῆς οὐσίας

6. 8 καὶ—οὐρανίων] cf. p. 840,23. 25 8 πάντως] πάντα Aristoteles, ex quo addidi εἴη 8. 10 ἢ (sic) γὰρ πρώτη—αἰδίον habet B, qui μεθέξουσιν scribit et δῆπου omittit (cf. p. 840, 27. 29) 16 τε] sic F; cf. Arist. libri 19 τελειότερα et mox ὑπάρχουσα B, qui 18. 25 Ἐντεῦθεν—παρελήφα habet: τελειότεραν et ὑπάρχουσαν F 19. 20 δὲ ἰόν φησιν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τὸ B, cf. p. 840,31 20. 21 κατὰ τὴν τελειότητα F: καὶ ἢ τελειότης B 22 καὶ F: μεθ' ὃ B 23 ἢ γένεσις addidi ex B: om. F 23. 24 γίνεται τοῖς ζώοις κίνησις, ἀλλὰ τὸ διότι τῇ φύσει πρώτον B 24 ἀρχὴν B 26 ζώων] ζώντων Aristoteles (praeter H) ἐνδειαν τοῦ ὀργάνου Aristoteles (praeter K et corr. E) 29 τῶν ζώων Arist. (praeter corr. E)

ἐξίσταται τὸ κινούμενον τῶν κινήσεων ἐν τῷ φέρεσθαι· ἤτοι τοῦτό φησιν ὅτι τὸ κινούμενον κατὰ τόπον ἥιστα τῶν ἄλλων κινήσεων ἐξίσταται τῆς οὐσίας ἐν τῷ φέρεσθαι, ἢ τὸ κινούμενον ἐν τῇ μιᾷ τῶν κινήσεων τῇ κατὰ τόπον.

5 p. 261*23 Μάλιστα δὲ δῆλον ὅτι τὸ κινοῦν αὐτὸ αὐτὸ ταύτην μάλιστα κινεῖ κυρίως τὴν κατὰ τόπον.

Ἔτερον ἐπιχείρημα ὅτι πρώτη ἢ κατὰ τόπον ἐκ τοῦ τὸ αὐτοκίνητον, ὅπερ πρῶτον εἶναι λέγεται τῶν κινούντων καὶ κινουμένων, κατὰ ταύτην τὴν κίνησιν εἶναι αὐτοκίνητον, τὸ δὲ τῷ πρώτῳ ὑπάρχον ὡς πρώτῳ εἶη ἂν
10 πρῶτον. καὶ εἰ δέδεικται ὅτι τὸ πρῶτον τῶν κινούντων καὶ κινουμένων τὸ αὐτοκίνητον, αὐτοκίνητον δὲ τὴν τοπικὴν κίνησιν, δῆλον ὅτι πρώτη τῶν κινήσεων ἦν κινεῖται τὸ αὐτοκίνητον κατὰ τοὺς τρεῖς τοῦ πρώτου τρόπου, καὶ τῷ χρόνῳ, καὶ τῷ συναναρεῖν καὶ μὴ συναναρεῖσθαι κατὰ τὴν τοῦ
15 τοῖς τελείοις τῶν σωμάτων ὑπάρχουσα.

p. 261*28 Τίς δὲ φορὰ πρώτη, νῦν δεικτέον.

Δείξας ὅτι πρώτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἢ κατὰ τόπον, νῦν δείκνυσιν ὅτι ἢ κύκλῳ τῶν ἄλλων πρώτη ἐστὶ τῷ δεῖξαι ὅτι ταύτην μόνην ἐνδέχεται εἶναι συνεχῆ. ἔδειξε γὰρ ἀνωτέρω [ὅτι] τὴν αἰδιον κίνησιν συνεχῆ μᾶλλον
20 εἶναι ἢ ἐφεξῆς· βέλτιον γὰρ τὸ συνεχές, αἰεὶ δὲ τὸ βέλτιον ἢ φύσις ἐκλέγεται, “ἂν ἢ δυνατόν,” ὥστε δεῖ τὴν πρώτην καὶ αἰδιον κίνησιν συνεχῆ εἶναι. ὅτι δὲ ἐνδέχεται συνεχῆ εἶναι κίνησιν ἐκεῖ μὲν ἔλαβεν ὁμολογούμενον καὶ ἀποδείξειν ἐπιγγεῖλατο, ἐνταῦθα δὲ λοιπὸν εἰς τοῦτο εἰσβάλλει, πρότερον δὲ δείκνυσιν ὅτι οὐδεμίαν τῶν ἄλλων ἐνδέχεται εἶναι συνεχῆ,
25 εἴθ’ οὕτως ὅτι ἢ κατὰ τόπον μόνον ἐστὶ συνεχής, καὶ ταύτης ἢ κύκλῳ. ὅτι οὖν οὐδεμίαν τῶν ἄλλων ἐστὶ συνεχής, δείκνυσιν ἐκ τοῦ πάσας ἀπὸ ἀντικειμένου εἰς ἀντικείμενον μεταβάλλειν· ἢ τε γὰρ γένεσις ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν μεταβάλλει καὶ ἢ φθορὰ ἀνάπαλιν, καὶ ἢ ἀλλοιώσις ἀπὸ ἐναντίου εἰς ἐναντίον (οἶον ἀπὸ λευκοῦ εἰς μέλαν ἢ ἀπὸ θερμοῦ εἰς ψυχρὸν
30 ἢ ἔμπαλιν), καὶ ἢ αὔξεισις δὲ καὶ φθίσις ἀπὸ ἐλάττονος εἰς μείζον ἢ ἀπὸ

1 τὸ κινούμενον τῶν κινήσεων Aristoteles: τὸ κινούμενον κατὰ τόπον τῶν κινήσεων ἐν τῷ φέρεσθαι ἢ τὸ κινούμενον ἐν τῇ μιᾷ τῶν κινήσεων τῆς οὐσίας F: τῆς οὐσίας OTV

5. 6 μάλιστα ταύτην Aristotelis libri 7. 15 habet B 7 τὸ om. B 8 τε καὶ B ταύτην] πάντα B 9 εἶναι αὐτοκίνητον om. B 9. 10 πρῶτον ἂν εἶη B 11 τε-
λικὴν et mox κινήσεων ἐστὶν B 12 τοῦ πρώτου om. B 14 αἰτία B: ἐτι δ’
(h. e. αἴτια) F 19 ἀνωτέρω p. 260^b20 (cf. supra p. 897, 15 sqq.) ὅτι delevi
22 δὲ habent OTV: non comparat (fortasse evan. in exitu versus) in F 23 εἰσβάλλει
scripsi: ἐκβάλλει F: ἐμβάλλει V, cf. ad p. 89, 4 27 ἢ τε correxit ex ὅτι F²
30 καὶ ἢ φθίσις OV

μείζονος εἰς ἕλαττον. εἰ τοίνυν πᾶσαι ἀπὸ ἀντικειμένου εἰς ἀντικείμενον γίνονται, τὰς ἀντικειμένας ποιήσονται μεταβολάς (αἱ γὰρ εἰς ἀντικείμενα εἶδη μεταβολαὶ καὶ αὐταὶ εἰσιν ἀντικείμεναι, οἷον ἡ ἀπὸ λευκοῦ τῆ ἐπὶ λευκόν), αἱ δὲ ἀντικείμεναι μεταβολαὶ ἡρεμίᾳ δια-
 5 λαμβάνονται, ὡς δείξει, οὐκ ἄρα ἐνδέχεται οὐδεμίαν εἰς ἀντικείμενα μεταβολὴν συνεχῆ εἶναι, ἀλλ' ἐφετῆς μὲν εἰσι, συνεχεῖς δὲ οὐ. ὅτι δὲ μεταξύ τῶν ἀντικειμένων μεταβολῶν πάντως ἡρεμίᾳ ἐστὶ, δείκνυσιν οὕτως· τὸ γὰρ μελαινόμενον, φησί, οὐ κινεῖται ἐπὶ λευκότητι, οὐκ οὖν ἀρχὴν ἔξει ποτὲ τῆς ἐπὶ λευκότητι ὁδοῦ, ἀλλὰ πᾶσα ἀρχὴ κινήσεως
 10 πέρας ἐστὶν ἡρεμίας, ὥστε μετὰ τὴν μέλανσιν ἡρεμεῖν δεήσει ἵνα τὸ αὐτὸ λευκανθῆ.

Ἄλλὰ τοῦτο οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὸ ζητούμενον λαβεῖν ὁμολογούμενον. εἰ γὰρ ὅπως δοθεῖ ἡ πᾶσα ἀρχὴ πάσης κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐστὶ πέρας', ἀδύνατον συνεχεῖς εἶναι τὰς ἀντικειμένας κινήσεις, τῆς γὰρ ὑπο-
 15 θέσεως κειμένης ὅτι συνεχεῖς αἱ ἀντικείμεναι, οὐκ ἔξει χώραν ὁμολογούμενον λαμβάνειν ὅτι πᾶσα ἀρχὴ κινήσεως πέρας ἐστὶν ἡρεμίας· εἰ γὰρ τοῦτο ἦν ὁμολογούμενον, ἡ ὑπόθεσις χώραν οὐκ εἶχεν. οὕτως ἦν ἐπιχειρητέον, ὅτι εἰ συνεχῆς ἡ λεύκανσις τῆ μελάνσει καὶ πάλιν τῆ λευκάνσει ἡ μέλανσις, οὐκ ἔξει οὕτως πέρας ἡ φύσις, ἀλλ' ἀσκόπως καὶ μάτην κινήσει,
 20 καὶ ἔσται ἡ λεύκανσις ἅμα καὶ μέλανσις· μία γὰρ ἔσται κίνησις ἡ ἀπὸ λευκοῦ ἐπὶ λευκόν· εἰ γὰρ διὰ τοῦτο κινεῖ ἀπὸ λευκοῦ ἵνα ἐπὶ λευκὴν ἀγάγη, ματαιοπονήσει ἡ ζητούσα ὑπερ ἔχει καὶ μηδ' ἐν αὐτῷ μένουσα. εἰ τοίνυν ταῦτα ἄτοπα, ἄτοπον δηλονότι τὸ συνεχεῖς εἶναι τὰς ἀντικειμένας. ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα πρὸς μὲν τὰς φυσικὰς μεταβολὰς ἔχει ἂν λόγον
 25 (οὐδὲν γὰρ τῆ ὄντι μάτην ἡ φύσις ποιεῖ), πρὸς δὲ τὰς τεχνητὰς οὐκέτι. τί γὰρ ἂν εἴποι τις ἐπὶ τῆς λιθαργύρου, ἥτις ἐψομένη μετὰ ἐλαίου τὴν μὲν ἀρχὴν ἐπὶ τὸ λευκότερον ὁδεύει τὸ φάρμακον, εἶτα μελαίνεται; συνεχεῖς ἄρα αἱ ἐναντία μεταβολαί· οὐ γὰρ ἀπλῶς ἐπὶ τούτου σκοπὸν εἶχεν ἡ τέχνη μελᾶναι ἢ λευκᾶναι τὸ φάρμακον, ἀλλ' ἀπλῶς σύστασιν αὐτῷ τοιάνδε ποι-
 30 ῆσαι, τούτῳ δὲ τῆ σκοπῆ καὶ τῆ ἐπὶ τὸν σκοπὸν ὁδῶν, λέγω δὲ τῆ τοσσηδε ἐψήσει, ἐπηκολούθησε τὸ ποτὲ μὲν λευκανθῆναι ποτὲ δὲ μελανθῆναι τὸ φάρμακον. οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς ἐνταῦθα σκοπὸς ἐστὶ φύσεως τὸ λευκᾶναι ἢ μελᾶναι, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κύκνου ἢ ἐπὶ τοῦ κόρακος, ἀλλ' ἐτέρῳ σκοπῶ τὰ χρώματα ἐπηκολούθησε. καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τύπον δὲ κινήσεως φυσικῶς
 35 μὲν ἀδύνατον συνεχεῖς εἶναι τὰς ἐναντίας (μίαν γὰρ τῶν ἐπὶ τὰ ἐναντία δέδωκεν ἐκάστῳ ἡ φύσις), βία δὲ ἴσως οὐκ ἀδύνατον, ὡς εἰ φερομένου βαρέος καὶ πρὶν ἡρεμῆσαι ἀντικρούσει τι ἀθρόον καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω πέμψειεν, εἰ μὴ κἀνταῦθα ἀνεπαίσθητόν τις ἡρεμίαν ὑπόθιτο. καὶ ἐπὶ ὀρμῶν δὲ ἡ ἵππεων τὴν ἀπὸ τῆς βαλβίδος ἐπὶ τὴν νύσσαν
 40 καὶ ἀπὸ ταύτης ἐπὶ τὴν βαλβίδα συνεχεῖς εἶναι δυνατόν, ἀλλ' ἴσως οὐκ ἐναντία αὐται.

3 εἶδη OV: ἡδη FT 14 γὰρ] fortasse δὲ 17 fortasse οὕτως (οὖν) ἦν 35 μίαν OV: βίαν FT 37 immo ἀντικρούσειε τι

p. 261^a35 Αὐξήσει δὲ καὶ φθίσει ἢ μέγεθος καὶ σμικρότης ἢ
μεγέθους τελειότης καὶ ἀτέλεια.

Ἐπειδὴ εἶπε μέγεθος καὶ σμικρότης, ἀόριστα δὲ τὸ μέγεθος καὶ
ἢ σμικρότης, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἢ τελειότης μεγέθους καὶ ἀτέλεια·
5 ἢ γὰρ τελειότης τοῦ μεγέθους ὄριστα ἐν ἐκάστῳ εἶδει.

p. 261^b1 Τὸ δὲ μὴ αἰεὶ κινούμενον τήνδε τὴν κίνησιν, ὃν δὲ πρό-
τερον, ἀνάγκη πρότερον ἡρεμεῖν.

Εἴπερ ὅπως ἐστὶ πρὸ τῆς κινήσεως· δεῖ γὰρ τὸ ἡρεμοῦν εἶναι τι, ἵνα
καὶ ἡρεμῆ. εἰ τοίνυν τὸ μελαινόμενον οὐπω λευκαίνεται (τὸ γὰρ λευκαιο-
10 μενον ἀπὸ μέλανος ἐξίσταται, οὐκ ἀπὸ λευκοῦ), ἀρχὴν δὲ ποτε λαμβάνει
λευκάνσεως, ἡρεμῆσει πρότερον καὶ ἔσται μεταξύ μελάνσεως καὶ λευκάνσεως
ἡρεμία. τὸ δὲ ὃν δὲ πρότερον προσέθηκε διὰ τὴν γένεσιν· τὸ γὰρ μετα-
βάλλον ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι οὐκ ἦν πρότερον, ὥστε οὐδὲ ἡρεμεῖ,
ἔπερ καὶ αὐτὸς ἐπιφέρει. ἀλλ' οὐδέν, φησί, πρὸς τὸν λόγον, εἴτε ἡρεμία
15 ἐστὶ μεταξύ γενέσεως καὶ φθορᾶς εἴτε μὴ· κἄν γὰρ μὴ ἔστιν ἡρεμία ἐν
τῷ μὴ ὄντι, ἀλλ' οὖν ἀμεταβλησία ἐστὶ τὸ μεταξύ τῶν δύο μεταβολῶν καὶ
χρόνος, καὶ οὐκ εἰσὶ συνεχεῖς, ἔπερ ἐζητεῖτο. οὐ δεῖ δὲ λέγειν ὅτι οὐχ
ἀρμόττει ὁ λόγος ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς διὰ τὸ τὰ μὲν ἐναντία μὴ δύνα-
σθαι ἅμα εἶναι, γένεσιν δὲ καὶ φθορὰν μὴ εἶναι ἐναντία· ὅπως γὰρ οὐδὲ
20 ἐπὶ τῶν ἄλλων δεῖ τῷ τοῦ ἐναντίου ὀνόματι χρῆσασθαι, ἀλλ' ἀπλῶς τῷ
μὴ δύνασθαι ἅμα εἶναι, ἔπερ ἐπὶ πάντων τῶν ἀντικειμένων ἐστὶν ἀληθές.
οὐ καλῶς δὲ συνάγει τὸ ἄτοπον· οὐδὲ γὰρ εἰ συνεχεῖς εἶεν αἱ ἀντικείμεναι
μεταβολαί, ἀνάγκη ἅμα εἶναι τὰ ἀντικείμενα. οὐδὲ γὰρ ἅμα καὶ [ἅμα]
λευκαίνεται καὶ μελαινεῖται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀλλ' ὥσπερ τοῦ λευ-
25 καινομένου τὰ μέρη οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ μὲν χρόνῳ λευκαίνεται, συνεχῆς δὲ
ἐστὶν ἢ τῶν μορίων λεύκανσις καὶ ἀδιάκοπος, καὶ ὥσπερ τὰ διάφορα τῆς
λευκότητος μέτρα ἐπὶ τῆς αὐτῆς λευκάνσεως οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ μὲν χρόνῳ
γίνεται οὐδὲ δυνατόν ἅμα αὐτὰ γενέσθαι, συνεχῆς μέντοι ἐστὶν αὐτῶν ἢ
κινήσις, οὕτως κἄν ἀντικείμεναι κινήσεις συνεχεῖς ὣσιν, οὐκ ἀνάγκη ἅμα
30 αὐτὰς εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ νῦν τῆς μὲν πέρας ἐστὶ τῆς δὲ ἀρχῆς. ὥστε τοῦτό
γε τὸ ἄτοπον εὐκόλως συναχθεῖται ἄν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μετα-
βολῶν τῶν μὴ οὐσῶν κινήσεων, τουτέστι γενέσεως καὶ φθορᾶς.

2 τελειότης μεγέθους (ut v. 4) Arist. 5 ἢ ex ἢ corr. F 8. 21 Εἴπερ—ἀληθές habet
B, qui graerponit eadem quae ex E edidimus p. 841, 6. 8 8. 9 [ἵνα καὶ ἡρεμῆ]
εἶτα καὶ ἡρεμεῖν B 9 γὰρ] δὲ B 11 πρότερον καὶ B: καὶ πρότερον F
μεταξὺ λευκάνσεως καὶ μελάνσεως B 12 ὃν δὲ B: ὃν καὶ F, cf. p. 841, 12 15 φθο-
ρᾶς μεταξύ καὶ γενέσεως B 16 ἀμεταβλησία B: μεταβλησία F 17 οὐδὲ δεῖ
λέγειν B 17. 18 γρ. καὶ οὐχ ἀρμόττει rursus in marg. F 19 γένεσιν et φθορὰν
B: γένεσις et φθορὰ F 23 ἅμα (post καὶ) delevi: verbis καὶ ἅμα incipit nova
pagina F 31 num διαλυθεῖτ; an οὐ καλῶς (pro εὐκόλως) cl. v. 22?

p. 261^b7 Οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐναντίας ἢ μὴ ἐναντίας εἶναι τὰς
κατ' ἀντίφασιν μεταβολάς.

Οὐδέν, φησί, πρὸς τὸ προκείμενον ἡμῖν συμβάλλεται εἴτε ἐναντία εἴτε
μὴ γένεσις καὶ φθορά, ἀλλὰ τοῦτο μόνον, εἰ μὴ δύνανται ἅμα εἶναι. ὁμοίως δέ,
5 φησίν, οὐδὲν διαφέρει καὶ εἰ μὴ ἡρεμία ἐστὶ μεταξύ αὐτῶν, ἀλλ' εἰ μόνον
χρόνος τις διαλαμβάνων αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων καὶ μὴ ἔων συνεχεῖς εἶναι.

p. 261^b11 Μηδὲ ἔστι μεταβολὴ ἡρεμία ἐναντίον.

Κινήσει μὲν γὰρ κινήσις ἐναντίον; μεταβολὴ δὲ ἀπλῶς οὐκέτι· οὐ
γὰρ δὴ καὶ γενέσει ἢ φθορᾷ, διότι μηδὲ κινήσεις αὐταί. ἄλλως τε (τὸ)
10 ἡρεμοῦν εἶναι τι δεῖ ἵνα καὶ ἡρεμῆ, τὸ δὲ μὴ ὄν οὐκ ἔστιν· ὥστε οὐ τῆ
ἐκ τοῦ μὴ ὄντος οὐδὲ τῆ εἰς τὸ μὴ ὄν μεταβολῆ ἡρεμία ἂν εἶη ἐναντίον.
εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ διαλήφονται ἡρεμίας γένεσις καὶ φθορά.

p. 261^b15 Οὐ δεῖ δὲ ταράττεσθαι, ὅτι τὸ αὐτὸ πλείοσιν ἔσται
ἐναντίον.

15 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι αἱ ἀντικείμεναι μεταβολαὶ οὐχ ἅμα γίνονται, καὶ
ὅλως ἀντέθηκε κινήσιν κινήσει, ἀντίκειται δὲ τῆ κινήσει καὶ ἡρεμία, ἀπορεῖ
εἰ δύο ἐνὶ ἑστίν ἀντικείμενα· οὕτω γὰρ ἂν ἄδικος ἔσται ἢ φύσις δύο ἐνὶ
ἀντιτάξασα. καὶ νῦν γὰρ πιθανῶς ἐπιχειρεῖ λέγων ὅτι ἐπὶ πολλῶν ἔστιν
ἢ τοιαύτῃ ἀντίθεσις· τῆ γοῦν ἴσῳ καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἕλαττον ἀντίκειται,
20 καὶ τὸ μέτριον τῆ τε ὑπερέχοντι καὶ τῆ ὑπερεχομένῳ. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ
τῆ ἴσῳ ἐκεῖνα οὐχ ὡς μείζονα ἢ ἐλάττονα ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ἄνισα ἴσῳ
ἀντίκειται, καὶ τῆ συμμετρῷ τὸ τε ὑπερέχον καὶ τὸ ἐλλείπον ὡς ἀσύμ-
μετρα. ἔστι δὲ εἰπεῖν καὶ ὅπερ αὐτὸς ἀλλαχού λέγει, ὅτι ὅταν δύο τῆ
αὐτῆ ἀντίκειται, οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀντίκειται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς εἶδος εἶδει,
25 τὸ δὲ ὡς ἕξι στερήσει· οἷον τῆ θρασυτήτι ἀντίκειται καὶ ὡς στερήσει ἢ
συμμετρία καὶ ὡς εἶδει ἢ δειλία. οὕτω καὶ τῆ κινήσει ὡς μὲν (εἶδει)
εἶδος ἢ ἀντικειμένη κινήσις ἀντίκειται, ὡς δὲ ἕξει στήρησις ἢ ἡρεμία.

3. 6 habent BF^m, cf. p. 841, 24 sq. 3 οὐδὲν γὰρ φησι BF^m ἐναντία F^m 5 οὐδὲν
φησὶ F^m μόνος B 6 συνεγῆ F^m 8 scribe γὰρ ἡρεμία ἐναντίον, μεταβολῆ δὲ
9 ἄλλως τε τὸ scripsi: ἀλλ' ὥστε 16 ἀντέθηκε T: ἀντίθεικεν F 19. 27 τῆ—
ἢ ἡρεμία habent BF^m, praefigit Καθάπερ τὸ ἴσον καὶ τὸ μέτριον (p. 261^b19) B. cf.
p. 841, 26 sqq. 19 γοῦν om. et ἀντίκειται τὸ μείζον καὶ τὸ (τὸ om. F^m) ἕλαττον traiciunt
BF^m 20 τῶ δὲ μετρίῳ τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ ὑπερεχομένον F^m, qui mox 20. 24 ἰστέον—τῆ
αὐτῆ ἀντίκειται om., et pergit οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ δέ, ἀλλὰ κτλ. μέτριον] σύμμετρον B
τε, alterum τῆ, et mox δὲ et καὶ (post ὅτι) om. B 21 ἐκεῖνα] τὸ μείζον καὶ τὸ ἕλαττον B,
qui mox οὐχ ὡς ἀπλῶς μείζον καὶ ἕλαττον ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ἄνισον 22 ἀντίκεινται et ἀσύμμε-
τρον B 24 ἀντίκεινται utrobique B: priore loco malim ἀντικέχεται 25. 26 οἷον—δειλία
om. F^m, qui mox οὕτω δὲ καὶ 26. 27 εἶδει εἶδος scripsi: εἶδος FB: εἶδος εἶδει F^m
27 ἀντίκειται ἢ ἐναντία κινήσει F^m ὡς δὲ BF^m: δὲ ὡς F ἕξει om. F^m

p. 261^b22 Ἐτι δὲ ἐπὶ τε τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ παν-
τελῶς ἄτοπον εἶναι δόξειεν·

Ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, φησί, μᾶλλον ἐστὶν ἐναργέστερον ὅτι οὐκ
εἰσὶν αἱ ἀντικείμεναι μεταβολαὶ συνεχεῖς· οὐ γὰρ ἂν ἡ φύσις εἰς τὸ εἶναι
5 τι ἄγουσα διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτὸ ἐκίνει, καὶ σκοπὸν ἐτίθετο ποιῆσαι ἵνα
εὐθύς φθείρη. ὁ δὲ ἐπὶ μιᾶς μεταβολῆς ὑπάρχει, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν
λοιπῶν εὐλογον· τὰ γὰρ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ τὰ αὐτὰ ἔχει συμπτώματα.

p. 261^b27 Ὅτι δὲ ἐνδέχεται εἶναι τινα ἄπειρον μίαν οὖσαν καὶ
συνεχῆ, καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ κύκλω, λέγωμεν νῦν.

10 Δείξας ὅτι οὐδεμία τῶν ἄλλων κινήσεων δύναται εἶναι μία καὶ συνεχῆς
καὶ αἰδιος, οὔτε ἀλλοίωσις οὔτ' αὔξεισις οὔτε γένεσις καὶ φθορά, νῦν βού-
λεται δεῖξαι ὅτι μόνη ἡ κατὰ τὸπον κίνησις δύναται εἶναι συνεχῆς καὶ
αἰδιος, ὡς πρωτίστη καὶ τελειότερα τῶν ἄλλων, (ἀλλ') οὐ πᾶσα ἡ κατὰ
τόπον κίνησις, ἀλλὰ μόνη ἡ κύκλω. ἐπεὶ γὰρ τὸ κινούμενον τὴν κατὰ
15 τόπον κίνησιν ἐπὶ γραμμῆς τινοσ κινεῖται, τῆς δὲ γραμμῆς εἶδη τρία (ἀπλῆς
μὲν γὰρ γραμμῆς εἶδη θύο, εὐθεία καὶ περιφέρεια, ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τού-
των μικτὸν ἐν εἶδος, ἐξ εὐθείας λέγω καὶ περιφερείας, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ
ἑλιξ), τριῶν οὖσῶν γραμμῶν ἀνάγκη καὶ τὸ κινούμενον ἢ ἐπ' εὐθείας
κινεῖσθαι ἢ ἐπὶ περιφερείας ἢ ἐπὶ ἑλικος. ὅτι μὲν οὖν μόνη τῶν κινήσεων
20 αἰδιος ἡ κατὰ κύκλον, οὔτε δὲ ἡ κατ' εὐθείαν οὔτε ἡ ἐπὶ τῆς ἑλικος, νῦν
δείκνυσιν. ὅτι δὲ ἡ ἑλιξ ἐξ εὐθείας σύγκειται καὶ περιφερείας, μάθους ἂν
οὕτως. ἐὰν εὐθείας τινὸς τὸ μὲν ἕτερον πέρασ ἀκίνητον μένη, κινῆται δὲ
τὸ ἕτερον καὶ περιάγεται, γράφει κύκλον· οὕτω γοῦν καὶ τέκτονες τῇ
στάθμῃ τὸν κύκλον γράφουσι, τὸ ἕτερον μὲν πέρασ αὐτῆς πηγνόντες, τὸ
25 δὲ ἕτερον κινούντες καὶ περιάγοντες. νόει τοῖνον μύρμηκά τινα ἀπὸ τοῦ
ἀκινήτου πέρατος τῆς εὐθείας κινούμενον ἐπ' αὐτῆς. εἴτε οὖν ἡ εὐθεία
μόνη κινεῖτο, ὁ μύρμηξ δὲ μὴ κινεῖτο, κύκλος ἐστὶ τὸ γραφόμενον μόνον,
εἴτε ὁ μύρμηξ κινεῖτο, ἡ εὐθεία δὲ μὴ, εὐθεία μόνη τῇ κινήσει τοῦ μύρ-
μηκος γράφεται, ἐὰν δὲ ἀμφοτέρα κινῶνται ἢ τε εὐθεία καὶ ὁ μύρμηξ, ἀπὸ
30 τοῦ σημείου τῆς εὐθείας τοῦ ἀκινήτου συμπεριαγόμενος ἅμα τῇ εὐθεία
γράψει ἑλικά. ἐν ὅσῳ γὰρ αὐτὸς ἀπαρτίζει τὴν εὐθείαν, πολλαίσι αὐτῆς
συμπεριαγούσης ἐαυτῇ τὸν μύρμηκα, συμβήσεται τὸ ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ
κινήσεως καὶ ὑπὸ τῆς συμπεριαγωγῆς τῆς εὐθείας ἑλικά γράφασθαι· κινού-
μενος γὰρ ὁ μύρμηξ κατὰ μικρὸν ἐπὶ τῆς εὐθείας περιαγομένης αὐτῆς
35 μείζους περιφερείας ἐξ ἐλαττόνων ἀεὶ γράφει κατὰ τὸ συνεχές, τοῦτο δὲ
ἐστὶν ἑλιξ. τριῶν οὖν ὄντων τῶν εἰδῶν τῆς κατὰ τὸπον κινήσεως, ἐὰν

2 ἂν εἶναι Arist. 3. 7 (usque ad εὐλογον) habet B, qui μᾶλλον φησὶν ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς
ἐναργέστερον ἐστὶν (cf. etiam p. 842, 2sq.) transponit. hic deficiunt scholia in B; cf. praefat. p. X
8 τινα Arist.: τι F 9 αὐτῆ Arist. 13 ἀλλ' addidi 29 fort. ὁ μύρμηξ, (ὁ μύρμηξ) ἀπὸ

δειχθῆ δτι ἀδύνατον τὴν κατ' εὐθεΐαν κίνησιν μίαν εἶναι τῷ ἀριθμῷ καὶ
 συνεχῆ καὶ αἰδίον, δῆλον δτι οὐδὲ τὴν ἑλικά δυνατὸν. ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτῇ
 τὴν εὐθυπορικὴν κίνησιν, ἥτις αἰδίος εἶναι οὐ δύναται· κἄν γὰρ ἔχη τὴν
 κύκλιαν τὴν δυναμένην αἰδίον εἶναι, ἀλλ' ὅταν συμπερανθῆ ἢ κατ' εὐθεΐαν,
 5 ἑλικά μὲν οὐκέτι κινήθησεται, κύκλον δὲ μόνον· ὥστε ἡ ἑλικοειδὴς κίνησις
 οὐκ αἰδίος. ἔστι δὲ τι καὶ ἄλλο εἶδος ἑλικῶς συγκαίμενον, ἐκ δύο σφαιρι-
 κῶν κινήσεων συγκαίμενον, ὅταν φαμὲν γράφειν τὸν ἥλιον ἢ τινα τῶν πλανω-
 μένων· συμπεριαγόμενος γὰρ ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς καὶ αἰεὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ
 κορυφῆν ἡμῶν ἀφιστάμενος ἢ ἐγγίζων τούτῳ ἑλικά γράφει. καὶ ἔστιν ἡ
 10 τοιαύτη ἑλιεὶ συνεχῆς καὶ αἰδίος, μᾶλλον δὲ οὐδὲ αὐτὴ μία ἀλλὰ πολλαί·
 μία γὰρ ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ ἐπὶ τὸν θερινόν, καὶ πάλιν ἀνακάμπτοντος
 ἄλλη ἀπὸ τοῦ θερινοῦ ἐπὶ τὸν χειμερινόν. ἀλλ' ἐκεῖνο σκεπτέον δτι οὐ
 δι' αὐτὸν ἔχει ἡ τοιαύτη ἑλιεὶ τὸ αἰδίον οὐδὲ ὅπως καθ' αὐτὴν ἔστιν, ἀλλ'
 15 ὁ μὲν ἥλιος αἰεὶ κύκλον κινεῖται, τῷ δὲ μὴ περὶ τοὺς αὐτοὺς πόλους κινεῖ-
 σθαι τὴν ἥλιακὴν σφαῖραν τῇ ἀπλανεῖ συμβαίνει τὸν ἥλιον ποτὲ μὲν ἐγγυ-
 τέρω τῶν πόλων τῆς ἀπλανοῦς εἶναι, ὡς ὅταν ἦ περὶ τὸν χειμερινὸν τρο-
 πικὸν ἢ περὶ τὸν θερινόν, ποτὲ δὲ πορρωτέρω, ὅταν περὶ τὸν ἰσημερινόν
 ᾗ. ἡμεῖς οὖν, μὴγνόντες τὴν τε ἰδίαν αὐτοῦ κίνησιν ἄλλοτε ἐπὶ ἄλλου
 μορίου τοῦ ζῳδιακοῦ κινουμένην καὶ τὴν συμπεριαγωγὴν αὐτοῦ τὴν ὑπὸ
 20 τῆς ἀπλανοῦς, τὴν ἑλικά ἐπινοοῦμεν. ὥστε εἰ καὶ αἰδίως κινεῖται, οὐχ ὡς
 ἑλικά ἀλλ' ὡς κύκλον κινούμενος, ἐπεὶ τοι εἰ αὐτὸς ἑλικά ἐπὶ τῆς ἰδίας
 σφαίρας ἐκινεῖτο, ἀδύνατον ἦν αὐτῷ συνεχῶς καὶ αἰδίως αὐτὴν κινεῖσθαι.
 δῆλον γὰρ ὅτι ἀρέαμενος ἐκ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ ἢ καὶ ἐκ τοῦ πόλου
 αὐτοῦ κινούμενος ἑλικοειδῶς τὴν σφαῖραν κατέληγεν εἰς τὸν ἕτερον πόλον·
 25 εἰ δὲ πάλιν ἀνακάμπτειν ἔδει, οὐκέτι συνεχῆ τὴν κίνησιν εἶναι δυνατὸν, ὡς
 δεῖξει ἐφεξῆς, ὅτι πάντως ἀνακάμπτουσα ἡ κίνησις στάσει διαληφθήσεται
 οὐδὲ ἢ ἐπὶ τῆς μιᾶς ἄρα σφαίρας καθ' ὑπόθεσιν ἡνωμένην ἑλιεὶ ἀπλῆ ἔστιν,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὴ σύγκειται πως ἐξ εὐθείας καὶ περιφερείας· τὴν γὰρ κατὰ
 πλάτος ὑπόστασιν, εἰ καὶ ἅμα τῇ περιαγωγῇ ποιεῖται, ἀλλ' οὖν εὐθυπορι-
 30 κῶς ποιεῖται, τῷ δὲ κατὰ μικρὸν ποιεῖσθαι λανθάνει τὴν αἰσθησιν. ἀλλὰ
 καὶ ἡ δρακοντοειδὴς μικτὴ ἔστιν ὁμοίως τῆς εὐθείας μηκέτι δι' ὄλου περι-
 αγομένης, ἀλλ' ἀνακαμπτούσης· εἰ γὰρ νοήσεις, ὡς ἤδη εἴρηται, τὸν μύρμηκα
 φερόμενον ἐπὶ τῆς περιαγομένης εὐθείας, τὴν δὲ εὐθεΐαν μὴ δι' ὄλου περι-
 αγομένην, ἀλλ' ἀνακαμπτούσαν, γράψει ἢ τοῦ μύρμηκος ἐπὶ τῆς εὐθείας
 35 κίνησις τὴν τοιαύτην ἑλικά.

Ἰὰ μὲν οὖν εἶδη τῆς γραμμῆς καὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τρία,
 τὰ τε ἀπλᾶ δύο καὶ τὸ μικτόν. ἐάν οὖν δειχθῆ δτι ἡ κατ' εὐθεΐαν κίνησις
 οὐ δύναται εἶναι συνεχῆς καὶ αἰδίος, δῆλον δτι οὐδὲ (ἢ) μικτὴ· εἰ δ' ἀνάγκη
 αἰδίον εἶναι κίνησιν, ὡς ἔδειξε, μηδεμίαν δὲ τῶν ἄλλων δυνατὸν, λείπεται
 40 ἄρα μόνην τὴν κύκλιαν ἐνδέχεσθαι αἰδίον εἶναι.

1 κίνησιν ἥτις αἰδίος εἶναι οὐ δύναται
 δι' αὐτὴν Diels 14 τῷ scripsi: τὸ
 (2) κατέληγεν 29 immo ἀπότασιν

6 συγκαίμενον deleverim 13 δι' αὐτὸν]
 17 περὶ (post ὅταν) scripsi: παρὰ 24 fort.
 36 εἶδη O²V(T): ἤδη FO 38 ἡ addidi

p. 261 b 29 Ὡστ' εἰ μὴ ἐκείνων ἢ ἐτέρα συνεχῆς.

Ἐκείνων, τῶν ἀπλῶν δηλονότι. ἢ ἐτέρα, ἢ κατ' εὐθείαν. εἰ οὖν αὕτη μὴ αἰδιος, ἐν δὲ τῇ μικτῇ ἢ κατ' εὐθείαν ὑπάρχει κίνησις, οὐδὲ ταύτην ἄρα ἐνδέχεται αἰδιον εἶναι.

5 p. 261 b 31 Ὅτι δὲ τὸ φερόμενον τὴν εὐθείαν καὶ πεπερασμένην οὐ φέρεται συνεχῶς, δῆλον.

Δείκνυσιν ὅτι ἀδύνατον τὴν ἐπ' εὐθείας κίνησιν αἰδιον εἶναι μίαν οὖσαν τῷ ἀριθμῷ καὶ συνεχῇ, πρῶτον μὲν ὅτι ἐπὶ ἀπείρου τινὸς εὐθείας φέρεσθαι ἀδύνατον· δέδεικται δὲ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ὅτι ἀδύνατον εἶναι τὸ
10 ἀπείρον κατ' ἐνέργειαν, ὥστε ἀνάγκη τὸ φερόμενον ἐπ' εὐθείας ἐπὶ πεπερασμένης τινὸς φέρεσθαι, πεπερασμένης δὲ οὕσης τῆς εὐθείας καὶ κινήσεως ἐξ ἀνάγκης πεπερασμένη. εἰ δ' ἀνακάμπει, ἀνάγκη πᾶσαν μὴ μίαν εἶναι καὶ συνεχῇ κίνησιν· ἀνακάμπτον γὰρ τὰς ἐναντίας κινήσεται κινήσεις (τρῆς γὰρ αἱ κατὰ τὸν ἐναντιώσεις· τὸ γὰρ ἄνω τῷ κάτω ἐναντίον, τῷ δεξιῷ
15 τὸ ἀριστερόν, τῷ ἔμπροσθεν τὸ ὀπίσθεν), εἰ δὲ ἀνακάμπτον τὰς ἐναντίας κινεῖται, αἱ δὲ κατὰ τὰ ἐναντία κινήσεις ἐξ ἀνάγκης στάσει διαλαμβάνονται, ὡς ἔδειξεν, ἀνάγκη μὴ μίαν εἶναι καὶ συνεχῇ τοῦ ἀνακάμπτοντος τὴν κίνησιν. καὶ ἄλλως ὤρισται, φησί, τί ποτέ ἐστιν ἢ μία κίνησις, ὅτι ἢ τοῦ αὐτοῦ κινουμένου λέγω καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ
20 εἶδος γινομένη κίνησις. εἰ τοίνυν τὸ ἀνακάμπτον τὰς ἐναντίας κινεῖται, οὐκ ἄρα μίαν κινεῖται κίνησιν, εἴ γε τὸ μίαν κινούμενον τὴν αὐτὴν κινεῖται

p. 262 a 2 Τρία γάρ ἐστι, τό τε κινούμενον, οἶον θεὸς ἢ ἄνθρωπος, καὶ ὅτε, καὶ τρίτον τὸ ἐν φῶ.

Τρία, φησίν, ἔδει συνδραμεῖν πρὸς τὸ ποιῆσαι μίαν, τὸ κινούμενον τὸ
25 αὐτό, οἶον τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον (θεὸν δὲ φησι τὰ οὐράνια), καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ τὸ αὐτὸ τῆς κινήσεως εἶδος· τοῦτο γὰρ τὸ ἐν φῶ. ὅθεν καὶ ἀπαριθμεῖται τὰ εἶδη τῆς κινήσεως· τοῦτο γὰρ ἐστὶ, φησί, τόπος, ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν ἐναντιώσεων τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω ἢ ἕτερόν τι, ἢ πάθος, ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ ἀλλοιώσεων κινουμένων, ἢ εἶδος, ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ γένεσιν
30 καὶ φθοράν.

1 μὴδ' Aristoteles 9 δὲ] fort. γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ κτλ. c. 6 p. 206 a 17 12 fort.
πᾶσα 13 et 15 ἀνακάμπτων 14 fort. τῷ γὰρ ἄνω τὸ, at cf. p. 842, 8 18 ὤρισται
κτλ.] cf. ad p. 888, 12 21 εἴ γε scripsi: εἴτε 22. 23 ἄνθρωπος ἢ θεός, καὶ ὅτε, οἶον
χρόνος, καὶ τρίτον τὸ ἐν φῶ Aristoteles

p. 262*8.sq.

Φασὶ τῆ μὲν κύκλω κινήσει μὴ εἶναι ἐναντίωσιν· κύκλω δέ ἐστι κτλ.
(p. 842,14. 18).

p. 262*15.

5 Ἄλλο ἐστὶ κύκλω φέρεσθαι καὶ ἄλλο κύκλον· κύκλω μὲν φέρεται
τὰ οὐράνια καὶ πάντες ἐκεῖσε οἱ κύκλοι, ἀλλ' οὐχ ἰστώσιν ἀλλήλους (διὰ
τοῦτο οὐδὲ ἔχου τις ἐνστῆναι πρὸς τὸν τοῦ Ἀριστοτέλους λόγον), κύκλον
δὲ φέρεται τὰ ἐπὶ κύκλου, ταῦτα δὲ καὶ ἀνακάμπτειν δύναται. διὰ τί; ὅτι
ἐπὶ κύκλου κινούμενον δυνατόν ἢ συνεῖρειν τὴν κίνησιν καὶ περιάγειν συνεχῶς
10 τὸν κύκλον, ἢ μέχρι τινὸς κινήθην ἀνακάμπτειν. καὶ οὖν συνείρονται τινα
τὴν κίνησιν ἀντιπροσώπως δὲ κινούμενα συναντήσουσιν, ἰστώσιν ἀλλήλα,
καὶ κινούμενόν τι ἀνακάμπτη πάλιν, ἴσταται.

p. 262*18.

Ἄρα γὰρ δραμῶν τήνδε τὴν εὐθειᾶν καὶ θελήσει στῆναι, ἐναργῶς στῆ-
15 σεται πρότερον.

p. 262*24.

Ἐὰν μὴ διέλη κατὰ τὸ σημεῖον τὴν γραμμὴν, καὶ οἴονεῖ ἐπιστῆ
αὐτῷ ὡς πέρατι, καὶ λοιπὸν ὡς ἀπ' ἀρχῆς τινος ἐντεῦθεν τοῦ ἐτέρου ἢ
κίνησις ἀρέηται, οὐ γίνεται ἐναργεῖα τὸ σημεῖον.

20 p. 265*23.

Ἄρα φησὶν ἢ τῷ ἀξιώματι κτλ. (p. 848,26. 29).

1 Scholia haec in Arist. p. 262*8—265*23 pariter atque ea quae supra edidi p. 852—887
leguntur in codice F margini appicta textus Aristotelei 2 ἐναντίωσιν scripsi: ἐναν
κτλ.] p. 842,15 τοῦ om.; 17 ἀλλήλοις 14 num θελήσας? sed etiam στῆναι cor-
ruptum 21 κτλ.] p. 848,29 ἐκεῖνων om.

APPENDIX CRITICA

DE CODICIBUS OTV EX F DERIVATIS

In adnotatione critica scholiis Philoponeis Εἰς τὸ ἐπιλοιπον κτλ. (p. 888—907) subiecta codices Laur. 85,1 (O), Marc. 219 (T), Ottobon. 32 (V) ad septem tantum locos (p. 889,26. 891,14. 901,22. 902,3. 35. 904,16. 906,36; cf. etiam p. 893,25. 901,1. 23. 30) adhibui, corruptos quidem in F, sed ita conformatos ut prompta medicina vel Hippocrateae doctrinae expertes salutem eis afferant. quae cum ita sint, affirmanti mihi derivatos esse omnes ex F credent, opinor, harum rerum iudices periti. cf. Diels praef. Simplic. Phys. p. XII et XIV. ne quis tamen suspicetur me falso iudicio usum alias eorum bonas lectiones silentio pressisse, addam argumenta quae me suspicione liberent.

De inscriptione codicis T absurde ex F repetita egi in praefatione (p. XVIII); accedant nunc alii eiusdem libri errores mirifici e non intellecta archetypi scriptura orti:

p. 888,13 συνεχῆς^{ως} (ut F) || 21 οὐδ' ἀεὶ τὰ iterat (quia iterata invenerat initio novae paginae codicis F) || 889,3 κινεῖτο sic (κινεῖ^F F) || 890,1 ὀρώτο ἐν sic (ὀρώ^ω) || 9 ἰβούλετο (καὶ βούλε, sed καὶ scriptum compendio litterae ε simili || 891,3 τὰ πίπτοντα (τὰ πρὸς πίπτοντα sic) || 6 προστόπτοντα (cf. F) || 22 alterum οἱ om. (scriptum characteribus minutissimis in F) || 894,15 παρέξετε (παρέξε^τ) || 895,3 ἀνώτερον (ἀνω^τ) || 22 ἐναντίον (ἐναν^τ) || 898,10 ἔτι om. (supra versum characteribus minutissimis addit F) || 900,8 πάντως γε (γ^τ h. e. γάρ) || 901,27 ἔτι (cf. F) || 908,22 εἶναι (εἶναί sic) || 30 οὕτως (ὥστε partim evan.) || 907,16 διαλαμβάνοντα (διαλαμβάνον^τ) || 18 ὀριστοῦ (ὄριστ^{αι}, sed litterae αι ita conformatae ut proclivi errore legas οῦ) ||

Sed praeterea errores non paucos scriptor codicis T ultro admisit:

p. 888,17 ἐπιστρέψας || 889,1 ἐγένετο || 20 τῶν om. || 24 ἀκίνητον || 890,11 μόνου ut vid. || 15 πῆψεως (* μ. erasim) || 19 αἰτία || 891,11 πανταλῶς || 15 ἐνταῦθα || 33 οὐ-

ρανείοις || 892,4 κατὰ τὰ ὄλα || 8 κατὰ] ματὰ || 22 τῷ om. || 23 ἐνόποικειμένας sic || 893,23 τῆς μερικῆς || 894,14 διὰ τὸ ἐναντίον || 16 βοράν || 23 ὀνῆαττα (h. e. οὐραναιτία) || 895,31 ἐφεστηχένοι || 896,26 διάλεξις || 897,33 συναίρειται || 898,10 γεννηθῆναι || 18 γάρ om. || 900,24 ἀρχῆ || 902,13 καὶ om. || 26 τῆ λιθαργύρου || 33 κύκλου || 903,20 χρῆσθαι (ut p. 841,18) || 904,17 ἀν om. || 21 ἀλλάττονα || 905,7 ἔλογον || 17 εἶδος ἐν traicit || 19 περιφασίας || 906,14 πολέμουσ || 18 εἰδιάν ||

Non minus certum est ex codice O originem duxisse V. potiora tantum adferam, locos praesertim in O evanidos (punctis evanidas litteras indicabo), quos vel omisit indicata lacuna V vel invita Minerva supplavit:

p. 888,5 Εἰ δέδεικται (sed ι vocis Εἰ parum perspicue exaratum) O: Ἐνδέδεικται scriptum esse in V testatur etiam Heylbut || 890,11 μὸ O: μόνου V || 891,1 ἀλῆ (= Ἀλέξανδρος) O: λῆ V, unde λέγει Brandis p. 439*41 mutato quod praecedit ὁ in δ || ὤς ὦ O: ὦ V || 894,4 αὐτὴν ita scriptum in O ut legas proclivi errore αὐτόν, idque de sententia securus dedit V || 896,15 εἰς ἕναν O: εἰς τὸ ἐναντίον V || 901,7 αὐτοκίνητον αὐ..... O: om. in lacuna X fere litterarum V || 13 μὴ paene evanidum O: τῷ V || 902,8 οὕτως] ὁ...ως (ως compendio et ipso evanido) O: ὅτι V || 29 αὐτῷ et 33 ὥσπερ in lac. om. V: ...ῶ et ...ερ O || 36 βία δὲ ἴσως partim evan. O: in lac. om. V || 40 καὶ ἀπὸ ταύτης] .....ην O: ἣν post lacunam V || 903,16 ἀλλ' evan. O: in lac. om. V || 23 extremum ἔμα evan. O: μὴ V || 26 λεύκανοις partim evan. O: λαμβανούσης V || 31 εὐκόλως in lac. om. V: εὐ...ως O || 904,13 πλείοσιν ἔσται in lac. om. V: π..... ἔ.... O || 17 οὕτω γὰρ ἀν ἄδικ- in lac. om. V: οὖ.....οις O || 905,15 ἀπ... O: ἀπλῶς V

Patet librarium qui ex O descripsit indoctum fuisse hominem; ideo non mirum est graviore codicis O corruptelas fideliter ab eo repeti, qui ne levissima quidem scripturae menda¹ procuret. communes enim codicum OV errores sunt bene multi, quorum specimina non sine fructu cum lectoribus communicabo:

p. 888,7 οὕσας om. || 11 καὶ ἀίδιον iterant || 889,8.9 ἡρμεῖται (pro κινεῖται οὕτα πάντα ἡρμεῖ) || 10 ἀλλ' ἀναμιμνήσκει || 12 ἐστι et 13 δὲ (ante κινούμενα) om. || 21 τοῖς (pro τὸ ἐν) || 24 ἀκίνητον (ut T) || 32 καλεῖτο αὐτὸ || 890,11 ὁπότε (pro ὑπὸ τε) || 26 αὐτὸ τὸ κινούμενον αὐτὸ καὶ μεταβάλλον || 31 τοῦτου || 33 μεταβάλλον || 35 αὐτὰ αὐτὰ || 891,11 αὐτὰς et ἡρμεῖν || 21 μογλίας || 29 ἀδίας || 31 ταῦτό] ταυτότης || 892,4 θλους || 16 ὅπερ || 20 λοιπῶν om. || λέγωμεν] λέγομεν || 21 ἐν] ἐν τῷ || 893,7 κινούμενον τὸ ἀίδιος om. || 10 εἴποι] εἴη ποι || 13 εἴτε] ὥστε || 20 ἑαυτῆς || 21 ἀν om. || 894,5 ὑπὸ τοῦ ἀκινήτου κινούμενου δὲ || 8 ἀδία || 895,30 ὁ τὰ (pro priore ὅτι) || 896,20 ἀρχῆν || 898,9 αὐξυνηθῆναι || 899,25 ὅτι iterant || 900,13 ἀκριβολογήσατο (ἡκρ. correxit Brandis, et ita FT) || 901,10 καὶ κινουμένων iterant || 16 φθορὰ ||

¹ Casu fortasse quaedam emendatius scripsit, quae mendose exaraverat O: ex. gr. p. 889,2 ἐκείνου O: ἐκίνου V || 893,8 ἀλλόγους sic O: ἀλόγους V || 896,20 πύκνωσις O: πύκνωσις V || 26 μηγέντων O: μιγέντων V || 897,5 πρώτου πρώτην] πρώτην O: πρώτου V || etc.

902, 12. 13 λαβεῖν ὁμολογούμενον λαμβάνειν ἔτι πᾶσα (omissis εἰ—δοθείη: cf. v. 16) || 25 τεχνικάς || etc.¹

His addit suos ipsius errores non paucos scriptor codicis V:

p. 888, 11 αἰτιον om. || 15 καὶ (ante οὕτως) et 18 εἰ om. || 889, 17 alterum δὲ om. || 24 τῶν om. || 890, 9 Ἐλεγχος || 12 τρωφῆς || 16 αἰσθητὸν || 19 πέμψεως || 891, 2 (ἐξ αὐτοῦ O) ἐξ αὐτοῖς V: ἐν αὐτοῖς Brandis || 3 τῶν μεταβολῶν primitus (et Brandis) || 5 κινήσεις || 7 ἄλλη || 8 τόπων || 14 (αὐτὸ κινεῖν O) αὐτοκινεῖν V || 22 συγχεινούμενα et ζωηροῖς || 26 ἀδίου (ante κινήσεως) || 29 μένειν] μὲν || 892, 1 ἑαυτοῖς || 2 ἡμέρας || 6 συμβαίνει || 21 λέγωμεν || 898, 1 οὐ om. || 894, 1 πολλὰς || 14 διὰ iterat || 895, 8 ἀρχὴ || 9 ταύτης] ταύτην || 896, 17 γραφομένω || etc.

Rursus ipsum O derivatum esse ex F ostendi potest. invenies enim in O (et V) lacunas non paucas, quas ut concedam et aliter explicari posse (nam fere semper eadem vox ante lacunam exstat, quae et omissorum est extrema), facilius tamen explices, si locum consideres quem prima et extrema omissorum verba tenent in F. huiusmodi sunt:

p. 890, 22. 24 κινούνται τὰ ζῷα—ἑαυτῶν || 892, 8. 10 διπτόν—κινῆται κατὰ συμβεβηκός || 895, 15. 16 δέχα—δύνασθαι || 22. 23 δύναμει—τρεφομένω || 896, 18. 20 ἐν γὰρ—ὑστεραὶ || 900, 27 ἀντὶ—φύτα || 902, 3. 4 καὶ αὐταὶ—μεταβολαὶ || 905, 19. 20 ἔτι μὲν οὖν—Ἐλικος || 907, 26. 27 εἶδος—κινήσεως ||

Similiter omittunt OV p. 906, 5 ἦ et 23 καὶ (ante ἐκ): poterant sane omitti haec, etiamsi alius ac F codex describeretur, sed inspecto F (ubi ἦ parum perspicue et καὶ minutissimo compendio exaratum est) nulla supererit de horum errorum origine dubitatio. possum tamen et eiusmodi exempla addere, quae opinionem meam necessariam ostendant:

p. 904, 25. 26 ἀντίκειται καὶ ὡς στερήσει ἡ συμμετρία καὶ ὡς εἶδει ἡ δειλία. οὕτω καὶ τῇ κινήσει ὡς μὲν et 905, 33. 35 γράφεσθαι· κινούμενος γὰρ ἑ μύρμηξ κατὰ μικρὸν ἐπὶ τῆς εὐθείας περιαγομένης αὐτῆς μελίσσους unum versum tenent in F: desunt in O et V || 902, 39 ita scriptum est ὁρομένων in F ut legas proclivi errore δεομένων (!): hinc δεομ^των O, δεομένων V || 890, 11 κυρίως compendiose F: κινήσεως OV || 891, 35 ἀκί^τνη^τ (h. e. ἀκινήτου) F: ἀκίνητα OV || 905, 23 incuriose exarata est littera η vocis περιάγεται in F: visus est sibi legere περιάγεται qui eum descripsit, idque servaverunt OV || 907, 10 vovacula ἐπὶ (ante πεπερασμένης) scripta est in F litterarum formis codicum graecorum lectoribus bene notis, quae similes sunt compendio ὡς: ὡς dederunt OV || etc.

Si quis igitur attente haec omnia consideraverit, non dubitabit ille quidem mecum statuere ex codice F fortasse ἀμέσως derivatum esse T, et ex apographo codicis F descriptum esse O(V), omnes vero nullius esse pretii ad recensenda Philoponi verba, ἔπερ ἔδει δεῖξαι.

¹ Hinc vides reliquas quoque communes codicum OV lectiones nullius esse pretii: p. 888, 4 πρώτως || 6 ἀνάγκη εἶναι συνεχῆ || 889, 15 καὶ et 23 τι om. || 890, 9 εἰρηκεν (pro εἰπομεν) || 892, 31 βασιτάζοντος (om. τι) || 893, 1 ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων || 3 τοιοῦτον (omisso priore τι) || 900, 16 δὲ (sed τε FT) || etc.

Liceat nunc data rursus occasione, quam in praefatione memoriae lapsu neglexi, gratiam agere viro doctissimo L. Martens, qui non paucos locos, de quibus dubitatio suborta erat, humanissime in codicibus FT inspexit. codicem V, ut in praefatione dixi, contulit accuratissime Gustavus Heylbut, cuius amicitiae et descriptionem codicis debeo, quam nunc integram apponam:

"*Octobon. Gr. 32 fol. chart. ex codicibus Ioannis Angeli Ducis ab Altemps. XV saec., ganz von einer Hand geschrieben.*

f. 1 Παλλαδίου περί τῶν τῆς Ἰνδίας ἔθνῶν καὶ τῶν βραγμανῶν.

Anfang Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου καὶ φιλομαθία καὶ φιληκοία.

Schluss f. 14 οἰκτείροντες πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν τῶν θνητῶν. τέλος.

f. 15. 16 *leer.*

f. 17 Τοῦ Φιλοπόνου Ἰωάννου εἰς τὸ ἐπιλοιπὸν *etc.*

f. 28 *leer.*

f. 29 τοῦ φιλοσοφωτάτου καὶ ῥητορικωτάτου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ προδρόμου.

Anfang οἶδα ὡς οὐκ ὀλίγων.

Schluss f. 33, πρᾶσβεῖη θεὸν ἰλάσκειν πῶλον καιετόντα. *Gleich darunter Briefe von Nicephoros, Stephanos, Barnabas u. a.*

f. 38 τὰ προλεγόμενα τῆς ῥητορικῆς.

Anfang ἅπαντα ζήτησις εἰς ταῦτα καὶ μόνα τὰ τέσσαρα περίσταται.

Ende f. 43 ὡς μεθόδους λογικὰς καὶ κανόνας διδάσκον: —

f. 44 *leer.*

f. 45 Ἀριστέας Φιλοκράτι, (sic) ἀξιολόγου διγγήσεως ἢ Φιλόκρατες περί τῆς γενηθείσης ἡμῶν ἐντυχίας πρὸς Ἐλεάζαρον τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερέα.

Schluss f. 70ν τοῦ βουλήματος τὸν κάλλιστον Ἰσαθλον Ἀριστέας Φιλοκράτα τέλος τῶ θεῶ δόξα [*hierüber Fubrius bibl. graec. XII, 660 ed. 4.*] *Ende des Codex.*"

I N D I C E S

I INDEX VERBORUM

- A.** οὐδ' ὁ γραμματιστής βουλεύεται πῶς δεῖ
 τὸ α ἢ τὸ β γράφαι 321,7
 ἀβαθής 800,15 ἐξ ἀβαθῶν βάθος οὐ σύγ-
 κριται 722,4
 ἀβάκιον. v. adn. ad 115,21 202,29 212,9
 ἀβέβαιος. (τύχη) 276,8. 25
 ἀγαθός. τὸ ἀγαθὸν ἐν πάσῃ κατηγορίᾳ θεω-
 ρεῖται 874,17
 ἀγαθουργός 163,10
 ἀγαθύνειν 163,9
 ἀγαλματοποιός 248,24 249,29
 ἀγαν 422,13 664,26
 ἀγαπᾶν 125,12 237,4 ἀγαπᾷ τοῦ σύνεγγυς
 τυχεῖν 319,3. 12
 ἀγγεῖον 517,6 al. τὸ ἀ. τόπος ἐστὶ μετα-
 φορητός, ὡσπερ καὶ ὁ τόπος οἶον ἀγγεῖον
 ἀμετακίνητον 517,7 523,9
 ἀγγελος *angelus* 747,27 750,5 755,10
 ἀγγελος 669,7
 ἀγειν. εἰς τᾶξιν ἢ εἰς ὄρον 188,30 εἰς τὸ
 τέλειον 186,23 236,20 εἰς ταῦτόν 41,29
 42,2 376,30 etc. εἰς ἄτοπον 537,7 (cf.
 ἀπάγειν) τῶν ἐκ τοῦ κέντρου ἐπὶ τὴν
 περιφέρειαν ἀγομένων ἐύθειῶν 760,9 404,17
 408,5 τὸ μήπω μὲν ἡγμένον εἰς τὴν ἐνέρ-
 γειαν, δυνάμενον δὲ ἀχθῆναι 253,21 τοῖς
 μὴ διὰ γεωμετρικῆς ἡγμένοις θεωρίας
 455,4 ἢ κατὰ τόπον κίνησις εἰς ἔνοιαν
 (ὑπόνοιαν 618,28) ἡμᾶς ἡγαγε τοῦ τόπου
 541,23 542,12 544,22
 ἀγέννητος et ἀγέννητος. v. adn. ad 189,10
 298,8. 11 305,20 397,31 404,2 al.
 ἀγνοεῖν. ἡγνόησε περιπεσιῶν ἀντιφάσει 83,22
 ἀγνοοῖ conī. 229,31 ἀγνοιθῆσεται 497,16
 ἀγνοια 122,17 128,7. 26 130,29 266,10 321,4
 ἀγνώριστος. (κίνησις) 727,16
 ἀγνωσία 130,30
 ἀγνωστος 476,6 ἀγνωστότερος 9,22 10,20
 369,16
 ἀγνος 323,30
 ἀγορά 263,7 278,19 588,17 727,32
 ἀγοράζειν Aristotelis expl. εἰς ἀγορὰν δια-
 τρεῖται 263,7 *emere* 269,4 324,22
 ἀγρα 311,5
 ἀγραφος. (συνουσία Platon.) 515,30 521,10
 ἀγρεύειν 271,10
 ἀγριος 286,5
 ἀγγίνοια Aristotelis 112,26
 ἀγγίνοιας. τὴν ἀπορίαν ὁ Ἀριστοτέλης ἀγγι-
 νούστατα πᾶν ἐπιλυόμενος 483,1
 ἀγωγή 14,22 52,11 85,9 (ἀσυλλόγιστος)
 58,20
 ἀγῶν 459,13 460,2 οὐχ ὡς τοῦ δόγματος
 δεομένου λόγου καὶ ἀγῶνος 32,12
 ἀγωνίζεσθαι. (ὀλύμπια) 324,21 *de equis*
 771,25
 ἀγῶνιος 116,30 117,1 646,27
 ἀδάμας 111,11
 ἀδηλία 712,9. 11. 14
 ἀδηλος 113,30 321,13
 ἀδιαίρετος 211,24 391,29 etc.
 ἀδιάκοπος 235,26 236,8 692,8 792,2 821,1
 ἀδιακόπως 691,32 732,22 889,1
 ἀδιανόητος 43,16
 ἀδιάρθρωτος 13,12 15,9 431,3
 ἀδιάρθρωτος 17,30
 ἀδιάστατος 93,1 226,14 392,1 401,33
 ἀδιάφορος 57,1 502,18
 ἀδιαφώρας 502,19
 ἀδυναμία 131,13 sqq.

ἀδύνατος. ἀδύνατον et ἀποπον different 37,14 sqq. και ψευδος και ἀδύνατον 450, 22 κατά τὸ ἀδύνατον 755,18 και ἐπ' εὐθείας τὸ αὐτὸ και δι' ἀδύνατου δείκνυται 379,16 333,21 cf. 806,3 865,11 τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ (i. q. ἀδύνατόν ἐστι) 44,21 ἀδυνατώτερος 44,19

ἀελ. scriptura ἀελ comparet in excerptis cod. E 834,6 ad 824,10 808,28 item in F 878,25

ἀειγενοσία 395,18 405,4 432,16 484,9 ἀεικλινητος 198,11 303,1 etc.

ἀέριος. (εἶδος) 171,14. 25 178,26

ἀερώδης 625,18

ἀετός, 711,3

ἀζωος 191,25

ἀήρ. ὁ ἀήρ εἰς ἀέρας διαιρεῖται 412,13 ἔστιν οὖν ὁ ἀήρ δυνάμει ὕδωρ και τὸ ὕδωρ δυνάμει ἀήρ 606,8 ὡς ἐν σώμασιν ἀσωματος 23,13 ὡς ἐν σώμασιν ἀσωματώτερος 653,5 ἀήρ et ἕαρ confusa 698,21

ἀθεος 23,30

ἀθετος στιγμή (= μονάς Pythagoreis) 792,27

ἀθροίζειν. (τὸν ὄρισμόν ἐκ τῶν δεδειγμένων) 275,22

ἀθροισις 12,6 42,20

ἀθροισμα 12,8 sqq. 76,22 sq.

ἀθρόος 766,26 οὐδεμία οὐσία ἀθρόαν ἔχει τὴν γένεσιν 399,33 οὐδὲν κατ' οὐσίαν γινόμενον ἀθρόαν ἔχει τὴν προαγωγὴν 407,8 ἀθροώτερος 379,3

ἀθρόως 838,4

αἰγιαλός 311,11

αἰδεῖσθαι 651,3

αἰδῖος 303,25 ἐπὶ τῶν αἰδῶν οὐδὲν διαφέρει τὸ δυνάμει τοῦ ἐνεργείᾳ 406,3 cf. 490,14

αἰδιότης 237,4 838,14 882,4

αἰδίως 298,7

αἰθέριος. (σῶμα) 340,31

αἵματώδης 222,1 224,29

αἰνότεσθαι 49,20 65,24 81,25 391,11 392,19 573,6

αἰρεῖν. (τὴν διάνοιαν τοῦ Παρμενίδου) 65,6 cf. 16,9 19,8 τὰ ἐπιχειρήματα πάντας σχεδὸν εἴλε τῇ πιθανότητι 675,19

αἴρεσις 248,7 αἴρεσιν corruptum ex διαίρεσιν 1,13

αἰσθάνεσθαι. de αἰσθεσθαι v. ad 716,22 sq. 722,17 cf. συναἰσθάνεσθαι

αἰσθημα 876,31

αἰσθησις 828,19 al.

αἰσθητήριον 828,20. 23

αἰσθητικός 240,1 514,27 890,13 αἰσθητοῖς et αἰσθητικοῖς confusa 1,21

αἰσθητός (opp. νοητός) 63,4 sqq. 508,1 sqq.

αἰσθητοῦ σώματος 573,4 (opp. μαθηματικοῦ) 613,10 τὰ αἰσθητὰ βέλτιον οἶδεν ἢ αἰσθησις τοῦ λόγου 829,2

αἰσχος 876,29

αἰσχροός 187,27 al.

αἰσχροτής 187,27 189,1

αἰτία et ἔνοια confusa v. ad 89,4 (cf. 366,8 320,28) 264,5 266,19 360,16 κατ' αἰτίαν (opp. κατα χρόνον) 189,11 sqq. 401,13

αἰτιᾶσθαι 199,9 229,8 sqq. 312,14 839,30

αἰτιατός 252,16 sqq. 256,28. τὸ αἴτιον διαφέρει ἐξ ἀνάγκης τοῦ αἰτιατοῦ 107,22

αἰτιολογία 254,15

αἴτιον et στοιχεῖον diff. 8,1 sqq. τὸ καθ' αὐτὸ (opp. κατὰ συμβεβηχός) αἴτιον 254,30

256,1 259,9 αἰτιώτερος 337,14 278,15 sqq. αἰτιώτατος 163,6

αἰών 458,2 705,10

αἰωρεῖν. ἡωρημένος 269,14 cf. ἐωρεῖν ἀκαριαῖος. τὸ ἀκαριαῖον νῦν (opp. τὸ πλατικόν vel τὸ ἐν πλατεῖ νῦν) 760,22 sqq.

ἀκατάλληλος. ἀκατάλληλον τι ἔχει ἢ λέξις 295,10

ἀκίνησία 362,14 367,6. 12 448,19 859,30

ἀκίνητιζέειν 450,5 586,13 757,4

ἀκίνητος 30,17 etc.

ἀκινήτως 759,10

ἀκμάζειν 423,8

ἀκμή 236,20. 29

ἀκοή 898,32

ἀκολουθεῖν. v. ad 4,4 7,11 37,25 207,5

ἀκολούθησις 334,10 335,12. 18

ἀκολουθία 55,34 324,24 327,14 374,17 ἢ ἀ. τῆς λέξεως 707,3

ἀκόλουθος 4,4 9,1 480,17 481,28 c. gen. 4,5 οὐκ ἔστιν ἑαυτοῦ ἀκόλουθος (Empedocles) 323,13 κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἐκ τῶν εἰληγμένων συλλογιζόμενος 397,10

ἀκόλουθον ἦν c. infin. 90,26 ἀκολουθώτερος 809,3

ἀκολούθως 56,19 61,25 99,10 228,8 486,17

ἀκομψος 528,19

ἀκοντιζέειν 692,30 693,3

ἀκούειν intellegere 119,16 132,15 140,16 176,18 τῶν λόγων 68,16 τοῦ ὄρισμοῦ

199,12 ἀκουσόμεθα 48,13 etc. 346,22

355,15 τὸ 'φυσικῶς' οὐ πρὸς τὸ 'κινου-
μενον' ἀκουστέον ... ἀλλὰ τὸ 'φυσικῶς'
πρὸς τὸ 'κινούν' ἀκουστέον 355,2 sqq.
οὐ τοπικῶς ἀκουστέον 391,12 οὕτως ἀκου-
στέον αὐτὸν λέγειν 226,5
ἄκρατος. τὸ ἅμα τὰ ἐναντία ἄκρατα ἐν τῷ
αὐτῷ εἶναι δδύνατον 860,25
ἀκρίβεια 282,4
ἀκριβέστερα 175,26 200,12 385,16 τὰ
ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων 495,6 cf.
ἀντίγραφον
ἀκριβολογεῖν 330,20 900,13
ἀκριβῶς 91,11 135,22 297,29 353,7
ἀκροαματικός (opp. ἐξωτερικός) 705,20
ἀκροᾶσθαι. ὁ Μελίσσου λόγος οὐδεμίαν κι-
νεῖ τοῖς ἀκροαμένοις ἀπορίαν 30,5 58,30
ἀκροατής 705,23
ἄκρος. ἄκρα (opp. μέσος) 55,30 ὁ μέσος (sc.
ὅρος syllogismi) πρὸς τοὺς ἄκρους 710,11
ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἄκροις 684,25 ἐπ'
ἄκρου ἔξλου 641,20 τὸ ἀκρότατον τῆς
μαθηματικῆς 220,14 ὁ τέλειος φυσικός
κατὰ τὸ ἀκρότατον τὸ ἐξυτοῦ μεμνήσεται
καὶ τῶν ἀκινήτων αἰτιῶν 301,5
ἀκρίς 25,8 642,15.17 698,14
ἀκυρότερος (opp. κυριώτερος) 787,12
ἀκύλυτος. (ὁδοός) 668,24
ἀκωλύτως 499,4 570,12
ἀλήθεια. καὶ αὐτῷ δοκεῖ καὶ τῇ ἀληθείᾳ
346,1 ἐν τοῖς πρὸς ἀλήθειαν (de Parmen.)
22,3 al.
ἀληθεύειν 133,22 209,23 222,26 ἀληθεῦον
ἐξέωμα 309,29
ἀληθής. ἀληθέστερον 745,26
ἀληθῶς 54,16 (?) 180,15 ἄ. μὲν, οὐκ εἰ-
δότης δέ 575,29
ἀλιεύς. οἱ ἀλιεῖς τοῖς λίνοις προσπλέκουσι
τὸν μολιβδον 660,28
ἀλίσκεσθαι. αὐτὸς τοῖς σαυτοῦ πτεροῖς ἦλως
577,3 ἐαλωκέναι 762,15
ἀλκυών 311,10
ἀλλὰ. εἰ καὶ μὴ κατὰ ἄτομόν τι, ἀλλ' ἐν
πλάτει 120,31 171,23 223,18 (sed ἀλλ'
οὖν K). 26. similiter ἀλλ' οὖν 71,10 134,22
401,27 etc. ἀλλ' οὖν γε 293,6 ἀλλ' οὖν
πάντως 105,13 ἀλλ' ὅμως 199,8 οὐδα-
μῶς ἄλλως, ἀλλ' ἢ ἐν αὐτῷ τῷ κινήτῳ
375,23 φθορᾶς οὐ πάσης ἔστιν ἰδεῖν τὸ
ποιητικὸν αἴτιον, ἀλλ' ἢ τὸν χρόνον μόνον
768,1
ἀλλάσσειν 823,10 882,6

ἀλλαχοῦ 189,13 541,19 etc.
ἀλλήλων. ἐξ ἀλλήλων λέγεται (τὰ ἐναντία)
τῷ μετ' ἀλληλα εἶναι 111,30 ad 842,27
ἀλλοθεν. οὐδαμῶθεν ἀλλοθεν ἢ (cf. 547,12
εἰ μὴ) 541,15
ἀλλοθι 738,31
ἀλλοιότερος 199,7 392,24
ἀλλοίωσις κοινὸν ὄνομα πάσης τῆς κατὰ
τὰς ἐναντίας ποιότητος μεταβολῆς 350,23
ἀλλοιωτικός. (ποιότης) 424,22 (δύναμις)
355,12 (κίνησις) 198,34 199,8
ἀλλοιωτός 350,16 sqq. 385,19
ἄλλος. de eadem re dicitur κατὰ ἄλλο et
δι' ἄλλου 530,28 sqq. ἄλλων (v.l. ἀλόγων)
ζῶων 317,2
ἄλλοτε μὲν ... ἄλλοτε δέ 354,22 ἄ. ἄλλως
114,1 ἄ. ἐξ ἄλλης ἀναρμοστίας 114,3
ἀλλότριος 139,21 sqq. 447,2 sqq.
ἄλλως τε, ἄλλως τε καὶ, καὶ ἄ., ἄλλως ...
καὶ ἄ., ἄ. μὲν ... ἄ. δὲ sexcenties
ἄλογος. (ζῶα) 317,12 etc. (ψυχή) 30,17
191,13 al. ἄλογον τὸ νομίζειν κτλ. 325,3
ἄλογόν ἐστι c. infin. 318,18
ἀλόγως 893,8
ἄλως 307,3 sqq. 313,26
ἄμα τῇ φύσει 254,16 ἄμα τῷ εἰπεῖν ταῦτα
σχήματά τινα ἐννοῶ 455,20 ἄμα γὰρ
(τῷ add. t) κύκλον εἰπεῖν πεπερασμένον
εἶπον 438,8
ἄμαξα 835,3
ἄμαρτάνειν 62,9 221,28 263,24
ἄμαρτημα φύσεως 310,12 318,17
ἄμαρτία 62,20 316,11
ἄμβλύς. τὸ ἀμβλύ 26,5 τῶν μαχαιρίων
τὰ ἀμβλέα 647,1 ἀμβλύτερον 849,23
ἀμεγέθης 401,4 sqq.
ἀμεβεῖν τόπον 541,28 544,6 562,5
ἄμειψις 567,16
ἀμέλει 3,9 220,31 326,31 499,19 774,9
852,13 ἄ. γοῦν 134,29 152,9 ὡσπερ ἄ.
26,28 97,13 296,18 516,8 569,10 892,
16
ἀμελεῖν 229,7
ἀμέρεια 820,22
ἀμερής 391,29 etc..
ἀμερίστος (opp. μεριστός) 416,3
ἀμερίστως 93,4
ἄμεσος 811,12 οὐ γὰρ ἄ. ἢ εἰς τὰ ἐναντία
μεταβολή 427,29
ἀμέσως 23,16 115,26 sqq. 644,4 sqq. 762,33
ἀμεταβλησία 797,12 903,16

ἀμετάβλητος 29,8 214,10 434,17 ἀ. κατὰ πᾶσαν μεταβολήν 53,22. 31 54,6
 ἀμετακίνητος 517,8
 ἀμετρία 418,22
 ἀμειγής 833,8
 ἀμιλλᾶσθαι 794,24
 ἀμνημονεῖν 234,9
 ἀμοιβადόν 691,33
 ἀμορφος 82,4 114,8
 ἀμουσία 145,11 163,29
 ἀμουσος 144,28 sqq. 163,19
 ἀμπελογενής (Empedoclea imitatio) 322,22
 ἀμπελος 273,1 244,21
 ἀμπελοφόρος. (χωρία) 273,7
 ἀμυδρός. (δύναμις) 423,9 ἀμυδρότερος 189,15
 323,9 355,11 420,31 423,11
 ἀμυδρῶς 537,6
 ἀμφί. οἱ ἀμφί Παρμενίδην κτλ. 50,25 57,15
 86,21 cf. περί
 ἀμφίβολος 32,13 206,8
 ἀμφορεύς 97,15 190,14 527,18 sqq.
 ἀμφοτέρως 37,3 66,28 etc.
 ἀν. 1) εἰ πεπερασμένον Παρμενίδης ὑπετίθετο τὸ ἂν εἶναι, Μελισσος δὲ ἀπειρον, οὐκ ἂν οὐσίαν αὐτὸ ὑποτίθεσθαι δύνανται 40,8 cf. 308,30 442,16 564,6 861,22 ad 18,23 2) ἔνθα ἂν πέφυκεν ἡ ὁλότης εἶναι τοῦ πωρός, ἐκεῖ πέφυκεν καὶ ὁ σπινθήρ εἶναι 436,19 3) οὐκ ἂν, οἶμαι, νοῦν ἔχων τις ἐρεῖ 571,19 (at cf. 572,1 sq.) ad 406,8 ἂν ἔσται (M4,17 4) a. ὁ ἂν τις ἠπόρησε ... τοῦτο καὶ ἀπορεῖ καὶ ἐπιλύεται 213,14 εἶπε γὰρ ἂν τις 71,25 213,15 ἠπόρησεν ἂν τις 46,1 142,26 230,21 482,21 740,2 b. καὶ οὐδὲν γε θαυμαστὸν ... ὅπερ ἂν ὑπόπτευσεν ἕκαστος αἴτιον τοῖς ἄλλοις τοῦ εἶναι, τοῦτο εὐθὺς καὶ θεῖον ὑπονοῆσαι 213,28 214,3 407,22 ὅπερ ἂν ... ἦν (ᾗ τ) 397,28 — οὐκ ἂν ἐπι εἰλούσατο 269,10 οὐκ ἂν ... ἐνόμισεν 183,20 c. εἰ γὰρ ταῦτον ἦν αἴτιον εἰπεῖν καὶ προσεγγέ. πᾶν αἴτιον προσεγγέ. ἂν ἦν 230,9 sim. 305,14 etc. εἰ βουληθείημεν ... ἤγομεν ἂν 162,25 etc. ἂν ἔμελλον 116,26 εἰ ὅλος ὡς ὅλος ὄρα ὁ ἀγρ. τὰ αὐτὰ ἂν ἔδει πάθῃ πάντας πάσχειν 425,7 (at cf. 506,9 635,11 ἔδει γὰρ 672,2) εἰ κατὰ μέρος παρήγγ. ὁ θεὸς τὰ πράγματα, τί ἂν προσέστησεν; 138,26 saepe deest particula (cf. ad 14,30). velut 62,18.25 111,29 ad 102,28 183,20 etc.

adsumenda ex proxime superioribus 305,15 (ἤρκει) II. 1) ὄθεν γὰρ ἂν βουληθεὶ λαμβάνω τὴν ἀρχὴν 410,14 sim. 2) εἰ μὴ χρησόμεθα ... οὐκ ἂν συνάξωμεν (συνάξοιμεν τ) 752,18 III. c. optativo potentiali sexcenties, sed saepe etiam in libris omnibus deest, neque ego neque t semper addidimus. de formula ἀπορήσειεν ἂν τις (137,16 141,6 152,2 198,9 etc.) praeter adnotata ad 16,10 cf. ad 102,24 578,5 (τάχα οὖν τις εἴποι 435,4) iteratur 630,12 (ὡς ἂν ... εἴποιεν ἂν): ex praecedentibus adsumendum videtur 526,5 elliptice (ἂν εἰλογον scil. εἴη) 161,31 — c. optat. futur. v. ad 197,22 550,28 561,1 580,5 582,28 639,24 692,23 832,16 IV. τεκμήριον ποιεῖται ... τὸ μὴδὲ ἂν ἄλλως δυναθῆναι κτλ. 359,15 (cf. 363,17) διὰ τὸ μὴ ἂν εἶναι κτλ. 623,12 cf. 118,26 220,28 432,2 433,4 578,17 579,17 630,16 637,30 643,22 οὐκ ἄρα ἀνάγκη, εἰ ἡ τέχνη ἕνεκά του ἐποίησε, τὸ αὐτὸ καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως εἰ ἐπεφύκει, ἕνεκά του ἂν γενέσθαι 310,14 corrupta ἠδύνατο ὑποστῆναι ἂν 579,7 V. ὡς μὴ ἂν ἄλλως γενέσεως γενιζομένης; 628,5 ὡς δὴ μὴ ἂν ἄλλως γενέσεως; γενέσθαι δυναμένης 608,28 οὐκ ἂν ὢλον ἢ τέλειον κληθέντα 475,19 corruptum videtur ἂν 272,23 cf. δ' ἂν, ὡς, ὡσπερ.
 ἂν c. coniunct. 410,1 650,18 665,14 ἂν ἄρα elliptice 262,22 cf. ad 495,3 687,21
 ἀνά μέρος 88,7 128,32 357,23
 ἀναβαίνειν 374,7
 ἀναβάσις 373,20 374,6 383,23 720,29 728,11
 ἀναβλαστάνειν 516,19
 ἀνάγειν ἐπὶ μίαν ἐναντίωσιν καθολικωτέραν πάντα τὰ ἐναντία 91,19 εἰς ὀρισμὸν τινα τὸ διὰ τί ἐστὶ 297,6 ὑπὸ τὰς δύο ταύτας ἀρχὰς πάντα τὰ γινόμενα 163,15 εἰς τὴν τῆς ὕλης ἔνοσιαν 162,29 ἐν ποίῳ τρόπῳ τῶν αἰτίων ἀνάγονται 266,15 281,2
 ἀναγκάζειν 377,8 404,11 486,6
 ἀναγκάσις τὸ ἀναγκαῖον ἔχει ὁ λόγος; 149,10
 ἀναγκάσιος 80,7 84,8 234,13
 ἀναγκαστικός 417,14 493,24 ἀναγκασκώτερος 416,29 417,22
 ἀνάγκη. ἐξ ἀνάγκης; 57,28 al. ἀνάγκη 437,14 650,1

ἀναγινώσκειν 268,25 246,9 338,6 543,23
711,20 τὴν λέξιν 288,1
ἀνάγνωσις 711,23. 28 717,1
ἀναγράφειν. ἢ πλεуρὰ ἀφ' ἧς ὁ τετράγωνος ἀριθμὸς ἀναγράφεται 393,18
ἀναδέχσθαι 154,11 534,21 535,21 536,12
566,4 722,14
ἀναδιδόναι. κρατῆρες πυρὸς ἀναδιδόνται 447,4
ἀνάδοσις 884,16
ἀναθυμίασις 16,8
ἀναίρειν ἐκ τῶν ὄντων 169,28 174,27 etc.
ἀνήρει ὅτι ἔστι κενόν 663,17 ἀνελὼν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀσώματος (ὁ τόπος) 505, 10 ἀναίρεσθαι 128,3 181,23 ἀνήρηται 96,14 al.
ἀναίρεσις. ἀναίρεισι τῶν δῆλων τὰ ἀδηλα κατασκευάζειν 609,1 cf. ad 163,1 319,21
ἀναίρετικὸς. (ἐαυτοῦ) 460,25
ἀναίσθητος 876,10 (γρόνος) 762,28
ἀναίτιος. ἀναίτια φαιμεν τὰ κατὰ τύχην 277,1. 3
ἀνακαθαίρειν. ἀνακαθαίρεται τὰς τῶν παιδιῶν ψευδεὶς βέβας 194,7 709,2
ἀνακάμπτειν 94,11 382,17 393,24 639,27 sqq. 640,2
ἀνάκαμψις 313,6 τῇ ἀνάκαμψει τῶν πραγμάτων 432,16
ἀνακεφαλαιοῦσθαι 168,4 246,24
ἀνακλᾶν 233,13
ἀνάκλασις 227,2
ἀνακόπτειν 424,1
ἀνακρούειν 201,30 646,17
ἀνακυκλεῖν. τὴν δεκάδα αὐτὴν εἰς ἑαυτὴν ἀνακυκλεῖσθαι 473,18 πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀνακυκλήσομεν τὸν λόγον 535,24 πάλιν τὸν αὐτὸν ἀνακυκλήσομεν λόγον 538,5 πάλιν καὶ πάλιν ἀνακυκλεῖσθαι 820,31 ἀνακυκλοῦντα intr. 812,23
ἀναλαμβάνειν τὰ εἰρημένα 336,28 τὰς δεῖξει 186,14 τὸν λόγον 248,16 etc.
ἀνάληψις 303,5 764,14
ἀναλίσειν. ἀνάλωσε 181,26
ἀναλογεῖν 91,34 168,8 366,24 788,7
ἀναλογία 213,8 κατὰ ἀναλογίαν 162,21 166,13 219,6 πρὸς ἀ. 163,5
ἀνάλογος 114,25 241,30 419,19
ἀναλόγως 53,4
ἀναλύειν 160,9 ἀναλύσεις (v. l. διαναλύσεις) 160,7 ἐξ αὐτοῦ (sc. τοῦ ἀπείρου) γὰρ γίνεσθαι καὶ εἰς αὐτὸ ἀναλύεσθαι πάντα 493,14 ἀναλυθέντα εἰς πῦρ 433,6 cf. διαλύειν

ἀνάλυσις et διαίρεσις diff. 104,24 κατ' ἀνάλυσιν 382,16 εἰς ἄλλα ἢ τῶν στοιχείων ἀνάλυσις 405,7
ἀναμνησκειν. ἀναμνησκόμενος 853,31 ἀναμνησθῆναι δεῖ ὦν κτλ. 559,27 ἀναμνήσθη 854,1
ἀνάμνησις 854,2 ἐξ ἀναμνήσεως 853,32
ἀνάντης. ἀναντες (opp. κάταντες) 370,6 376,4
ἀνάπαλιν ἢ ἀκολούθησις 334,10. 13 ἀνάπαλιν τῇ τάξει τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν προβλημάτων 259,14
ἀνάπλασις 876,32
ἀναπληροῦν 640,10
ἀνάπληρωσις (dist. αἵθεσις) 560,1 609,20 628,14
ἀναπνεῖν 615,24 391,7 sqq.
ἀναπόδεικτος. (βηθεσις) 627,21 823,26
ἀναποδείκτως 628,16
ἀναποδίζειν 393,20. 27 467,20
ἀναποδισμός. κατὰ ἀναποδισμὸν ... ὀδεῶν 383,5
ἀναρμωστία 113,11 sqq. 114,2 etc.
ἀνάρμωστος 13,4 116,10 201,21
ἀναρροφᾶν. ἀναρροφῶντων (v. l. ἀναρροφούντων) 570,16
ἀναρτᾶσθαι. cf. ἀπαρτᾶσθαι
ἀναρχος 56,16 467,10 468,4
ἀνασκευάζειν 522,8 526,18
ἀνασκευαστικὸς 30,25 96,7
ἀνασκευή 552,10
ἀναστρέφειν. ἀναστρέφονται ἐφ' ἑαυτὰς αἱ σφαῖραι 690,7 ἔοικε ταῦτα πρὸς ἑαυτὰ ἀναστρέφειν 878,26
ἀνατέλλειν. (τὸν ἥλιον) 313,20* 755,33
ἀνατιθέναι 265,13 326,24
ἀνατολή 455,10 736,25 849,5 ἐπ' ἀνατολὰς 838,25
ἀνατολικός. τὰ ἀνατολικά 454,9 500,8
ἀνατρέχειν 37,5 64,4 etc. πρὸς τὸ προκειμένον 411,15 ἀναδραμεῖν 15,5
ἀναφανίνειν. ὁ λόγος δὲ νῦν ἀνέφηγεν ὅτι κτλ. 716,8 ἀναφανίνεται 337,24 536,13 ἀναφανόμενον 272,1 ἀναφανείσα 182,4
ἀναφέρειν 45,21. 24 263,27. 28 ἀναφέρεσθαι 36,11 236,13 307,4
ἀναφύειν. ὄσαι (ἀπορῖαι) ἐκ τοῦ κακῶς λαμβάνειν κτλ. ἀνεφύοντο 526,22
ἀναχωρεῖν 294,7
ἀναχώρησις 294,6. 8
ἀνδρείκελος μορφή 244,25

ἀνδρείος. ὁ πᾶν ἀ. (opp. παῖς ἀσθενής) 692,29
 στήθει ἀνδρείω (cf. Empedoclis ἀνδρό-
 πωρα) 314,19 ἀνδρείότερος 692,31 693,8
 ἀνδριαντοποιητικός 310,18
 ἀνδριαντοποιός 246,20 etc.
 ἀνδριάς 244,24 etc.
 ἀνείδεος ὕλη 332,30 al.
 ἀνείλιγμένως 20,5
 ἀνελλιπής 363,24
 ἄνεμος 86,30 οὐκ αὐτοκίνητος 832,8
 ἀνεμποδίστως 235,17
 ἀνευδής 188,5. 29 194,13
 ἀνεξέταστος 54,10
 ἀνεξετάστως 265,26
 ἀνεπαισθητος 23,13 (ἡμεῖα) 902,38
 ἀνεπαισθήτως 766,25
 ἀνεπιστάτως 244,17
 ἀνεπιστημοσύνη 122,3 sqq.
 ἀνεπιστήμων 831,5
 ἀνεπιτήδειος 201,18 202,6
 ἀνεπιτηδεϊότης 131,35 201,33 202,15
 318,7 sqq.
 ἀνερμήνευτος 548,18
 ἀνερχεσθαι ἐπὶ τὸ κοινότερον 158,27
 ἐπὶ τὸ καθολικώτερον 166,24 ἐπὶ τὸ κα-
 θόλου 164,7 μέχρι τῶν στοιχείων 234,29
 ἀνευ 207,6 ἀνευ (= ἐκτός 220,34) ὕλης
 222,21 οὐδ' ἀνευ 501,24 τὸν τῶν ὄν
 οὐκ ἀνευ λόγον ἐπέχει ἢ ὕλη 331,5
 ἀνέχειν. οἱ τῶν ποταμῶν ἀνέχοντες λίθοι
 592,3 ἴνα . . . ἀνέχη ὄρθιον τὸ σῶμα
 329,16 ἢ θάλασσα . . . περιέχονται ἀνὸς
 τῆς ἀνεχώσης αὐτὴν ἐπιφανείας, τῆς γῆς
 δηλονότι κτλ. 582,12 pass. 443,5. 9
 575,3f 680,4
 ἀνήρ. τὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπειλημμένον 651,4
 ἀνθέλκειν 437,18
 ἀνθρώπειος. (εἶδος) 130,11 148,10 780,6
 (σπέρμα) 320,19 (φύσις) 201,22 εἰ μὲν
 γὰρ ἢ τοῦ ἀνθρώπου ὕλη ταῦτόν τῃ ἀν-
 θρωπείᾳ στερήσει 188,11 passim (velut
 232,1) confusum cum ἀνθρώπινος, quo
 non minus frequenter utitur Philoponus
 ἀνθρωπος. definitio 73,13. 19 244,29 297,
 15 305,26 etc. ζῶν λογικὸν θνητόν, καὶ
 πρὸ τούτου οὐσία ἐμφυλως αἰσθητικὴ 239,
 28 ζῶν ὀρθοπεριπατητικὸν 534,15 λέγε-
 ται ὁ ἄ. καὶ αἰσθητικὸς εἶναι καὶ νοῦ καὶ
 ἐπιστήμης δεκτικὸς 514,26 τὸ ἐκ ψυχῆς
 καὶ σώματος 532,24
 ἀνίατρος 175,13 sqq. 177,7

ἀνίεναί εἰς τὰς ἀρχάς 522,1 ἢ ψυχῆ ἀνι-
 οῦσα καὶ κατιοῦσα 240,26
 ἀνίεναί. ἀνεμῆνης (opp. ἐπιτετινομένης) 813,9
 ἀνεμῆνων (opp. ἐπιτεταμένων) 114,1
 ἀνισόρροπος 677,25
 ἄνισος κίνησις 646,7 etc.
 ἀνισοταχῆς κίνησις 678,13 etc.
 ἀνισοταχῶς 660,8
 ἀνισότης 359,21 650,28 695,2 d. ἐστὶ τῆ
 πλευρᾷ πρὸς τὴν διάμετρον 359,32
 ἀνισοῦν 364,16
 ἀνιστάναι ὅτε ἐκαθεύδουσιν καὶ ὅτε ἀνέ-
 στησαν 715,23
 ἀνίσως 817,18
 ἀνίσωσις 626,17
 ἀνόητος ὁ κατὰ Ἀναξαγόραν νοῦς sim. 101,5
 106,21 etc. 397,14
 ἀνοήτως 429,21
 ἀνοικειότερος 256,14
 ἀνομογενῆς 121,7 654,29 686,5. 29 782,
 24 sq. v.l. 686,17. 25 cf. ἀνομοιο-
 γενῆς
 ἀνομοειδῆς 101,20 sq. 446,3
 ἀνομοιογενῆς 686,17:25 v.l. 121,7 782,24
 ἀνομοιομερῆς 48,2 88,3 104,27 113,4
 232,2 412,17 sqq.
 ἀνόμοιος 157,11. 17 162,17
 ἀνομοιοσχῆμων 677,2 694,29
 ἀνομοιότης 822,12
 ἀνομοίοῦν. ἀνωμοιώσθαι 162,12. 14
 ἀνομοίως 162,19
 ἀνταλλάττεσθαι 324,24
 ἀνταποδιδόναι 76,12 90,25. 27 363,18sqq.
 603,4
 ἀνταπόδοσις 90,21 sqq. 91,5 93,16 603,7
 626,17
 ἀντεπειν 40,11 ἀντεπήκαμεν 79,26 cf.
 ἀντιλέγειν
 ἀντεμπέπειν 547,19 579,13
 ἀντερῖδειν 692,1
 ἀντέρεισις 230,29 691,36 692,2
 ἀντεστραμμένως 461,22 468,21 469,7 etc.
 ἀντιβαίνειν 448,22
 ἀντίγραφον. τὰ πλεονα τῶν ἀντιγράφων
 540,25 τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων
 468,10 495,6 ἔν τισι (scil. ἀντιγράφοις
 vel βιβλίοις) 764,9 cf. βιβλίον
 ἀντιδιαρεῖσθαι 144,8 196,18
 ἀντιδιαίρεσις 26,11
 ἀντιδιαστέλλειν 66,5 90,7 258,2 395,10
 489,15 passiv. 284,5 457,27

ἀντιδιαστολή 300, 6. 16 457, 28
 ἀντιδρᾶν 421, 5. 16. 27 etc.
 ἀντιθέσεις 255, 5 al.
 ἀντικατασκευάζειν 81, 24
 ἀντικεῖσθαι 58, 11 518, 27 859, 24 al.
 ἀντικειμένως 655, 8
 ἀντικινεῖν. (ἄλλα) 886, 25 passive 342.8
 351, 26 355, 15 sqq.
 ἀντικίνητος 355, 15
 ἀντικρούειν 902, 37
 ἀντικρύς 83, 12. 25 565, 22 584, 1
 ἀντιλαμβάνειν 17, 28 19, 16 239, 7
 ἀντιλέγειν 54, 8 108, 13 122, 25 583, 14
 ἀντιληπτικός 754, 10
 ἀντιληπτός 417, 16
 ἀντιληψίς 386, 27
 ἀντιλύπησις 228, 19 329, 25
 ἀντιμεθίστασθαι 522, 15 547, 13
 ἀντιμετάστασις 498, 22 511, 17
 ἀντιμετρεῖν 741, 22 742, 10 782, 28 783, 5
 ἀντιπάθεια 403, 27
 ἀντιπαθής 403, 27
 ἀντιπαλεῖν 639, 25
 ἀντιπαραχωρεῖν 553, 20 566, 21 sqq. ἀντε-
 παρεχώρησε 568, 11 τὸ ἀντιπαραχωρού-
 μενον 567, 23 οὐδενός μοι ἄλλου ἀντι-
 παραχωρεῖ ἢ ἐπιφανειῶν 567, 16
 ἀντιπάσχειν 352, 6 355, 19 362, 22 sqq.
 ἀντιπεπονθώς 9, 13 487, 2 490, 2
 ἀντιπερίστασθαι 629, 7 638, 3 sqq. ἀντι-
 περιστῆναι 569, 30
 ἀντιπερίστασις 597, 26 619, 4 624, 23
 ἀντιπροσώπως 842, 18 908, 11
 ἀντιστρέφειν 58, 9 sqq. 271, 3 327, 15 459, 17
 752, 10. 16 cf. ἀντεστραμμένως
 ἀντιστροφή 66, 9 336, 17 ἢ σὺν ἀντιθέσει
 ἀντιστροφή 52, 7 sqq. 57, 1 58, 5 62, 9 etc.
 ἀντίστροφος. ἢ ῥητορικῆ ἀ. εἶναι λέγεται
 τῇ διαλεκτικῇ 6, 27
 ἀντιστρόφως 658, 19
 ἀντιτάττειν 596, 13 402, 31 904, 18
 ἀντιτιθέναι 904, 16
 ἀντιτυπία 558, 2 661, 31
 ἀντίτυπος 230, 16 624, 21 845, 2
 ἀντίφασις 172, 15 181, 3 μόνῃ ἢ κατ'
 ἀντίφασιν διαίρεσις ἐπὶ πάντων ἀρμόζει τῶν
 ὄντων καὶ μὴ ὄντων 389, 24 390, 3 τὰ
 κατὰ ἀντίφασιν ἀντικείμενα 790, 3 οὐδὲν
 ἐκφεύγει τὴν ἀντίφασιν 20, 26
 ἀντιφάσκειν 818, 13
 ἀντωθεῖν 570, 3

ἀντώθησις 646, 19
 ἀνύειν. οὐδὲν ἀνύουσιν 617, 10 ἀγῶνα τέ-
 λειόν φαιμεν τὸν εἰς τέλος ἀνυσθέντα 474, 20
 ἀγρόνως τὴν αὐτὴν (sc. βᾶθισιν) ἤνυσαν
 691, 20 ἦδε ἡ ὁδὸς ἀνύεται δι' ἡμέρας
 μῆς 802, 29
 ἀνυπαρξία 755, 21. 28 760, 17
 ἀνυπόθετος. ἢ πρώτη καὶ ἀ. φιλοσοφία
 27, 7. 12 32, 16
 ἄνω. ἀ. φαινὸν ἔπου τὰ κοῦφα φύσει φέρεται
 500, 6 ἀνωτέρω 49, 14 127, 3 τῷ ἀνω-
 τέρω ῥητῇ 415, 21
 ἄνωθεν 289, 18 627, 11 667, 30
 ἀνώμαλος 777, 11
 ἀνωμάλως 777, 17
 ἀνωρύμως 49, 19
 ἀνώφορος 329, 13. 16 571, 13 600, 4 sqq.
 664, 14
 ἀξιοπιστία τῶν προσώπων 32, 13 90, 11
 ἄξιος. γέλωτος ἀξία 458, 30 ἀξιον ἀπορῆσαι
 723, 15 ἀπύριος 724, 10 διὰ τὴν ἐκάστου
 ἀξίαν 313, 8. 10. 27 cf. ἐπίστασις
 ἀξιούν 71, 4 230, 21 261, 1 sqq. 263, 24
 347, 20 576, 26 sqq.
 ἀξιωμα. πρώτους φησὶ κατὰ φιλοσοφίαν
 οὐ τῷ ἀξιωματι πρώτους, ἀλλὰ τῷ γρόνῳ
 174, 15 *axioma* 823, 25 sqq. ἀξιωματος
 τούτου κεμένου 191, 9 ἀ. λαμβάνει 99, 26
 703, 14 λαμβάνει πρότερον δύο τινὰ ἀξιώ-
 ματα 308, 15 cf. προλαμβάνειν
 ἀρ 33, 26 45, 20 cf. πολυώνυμος
 ἀοριστία 389, 11. 14
 ἀόριστος 321, 13 al.
 ἀόριστως 833, 16
 ἀπάγειν εἰς ἀποπὸν 42, 5 78, 9 453, 13
 ἀπαγορεύειν. πρᾶξίν τινα τῶν ἀπηγορευ-
 μένων 261, 2
 ἀπαγωγή. (εἰς ἀποπὸν) 476, 10 650, 17
 ἀπαθής 167, 12 557, 30 558, 31
 ἀπαιτεῖν 268, 14 289, 11 531, 15 535, 15
 passive. 258, 25 297, 28 ἀπαιτητέον 504, 20
 ἀπαίτησις 295, 4
 ἀπαλλάττεσθαι 341, 3 sqq 347, 18 351, 15
 366, 1 498, 15
 ἀπαντᾶν 28, 6 32, 3 sqq. 83, 20 171, 23
 269, 31 279, 17. 20 290, 3 373, 30
 ἀπάντησις 28, 28 79, 27 209, 32 261, 11
 554, 19
 ἀπαξ 94, 6 354, 1 cf. καθάπαξ, προσάπαξ.
 ἀπαλλάκτως 457, 15 468, 10 535, 16
 ἀπαρμυθήτως 125, 21

ἀπαριθμῆσθαι 241,18 246,17 247,12
257,23 263,6 etc. passiv. ἀπηριθμημένος
193,11 242,10 263,5
ἀπαριθμησις 167,5 259,14
ἀπαρτᾶσθαι. ἀπηρτημένη pro ἀνηρτημένη
coni. 47,22
ἀπαρτίζειν. ἀπαρτίσας τὸν λόγον 386,18
ἄνευ συμπλοκῆς ὀριστικοῦ ῥήματος οὐκ
ἀπαρτίζεται λόγος ἀποφαντικός 43,17
ἄπας εἰς ἅπαν 273,7 καθ' ἅπαν 332,15
ἀπατᾶν 479,5 ἀπατάται τις καὶ δι' ἑαυτοῦ
796,13
ἀπάτη 95,29 585,20
ἀπεικάζειν 325,13 389,8 750,20
ἀπεικόνισμα 316,24
ἀπειναί. ἄνθρωπον ὄλον φαμέν οὐ μηδὲν
ἀπεισι τῶν μορίων 474,18 cf. 478,4 sqq.
ἀπίων 166,17 188,6 242,18 sqq. ἀπίων
et ἀπίων confusa 893,27
ἀπειπεῖν. ἀπειρηχότες 410,10
ἀπειράκις 81,5 sqq. 100.32 sqq. 106,9 415,
16 429,11. 16 430,8 810,24 815,12
ἀπειρία. *imperitia* (λογικῆς ἐφόδου κτλ.)
43,25 (διαλεκτικῆ) 169,16 174,18 cf.
170,7,22 *infinitus* 22,20 391,22 392,5 etc.
(τοῦ ἀριθμοῦ) 489,24
ἀπειροδύναμος 768,20 797,24
ἀπειροπλασίων 419,22. 25
ἀπειρος. *imperitus*. παντελῶς ἀπειροὶ ὄντες
καὶ αὐτῆς τῆς Πλατωνικῆς λέξεως 49,20
infinitus. τοὺς δακτυλοὺς τοὺς μὴ ἔχον-
τας σφενδόνην ἀπειρους καλοῦσιν 474,6 sqq.
(ὁδός) 410,2 ἀπειρόν ἐστιν οὐ αἰετὸν τι
τοῦ ληφθέντος ἔστιν εὑρεῖν 96,18 ἀπειρόν
φαμεν τὸ ἐστερημένον πέρατος 399,11 τὸ
ἀπειρον τοῦ ποσοῦ ἐστιν ἢ εἶδος ἢ μέρος
34,17 35,3 ποσὸν ἀδιεξίτητον 415,9 κατὰ
τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἄγνωστον 476,7 ἀδύ-
νατον ἐνεργεῖα γενέσθαι 84,24 οὐκ ἔστιν
οὐσία 413,18 414,6 οὐκ ἔστι συμβεβηκός
414,1 λέγεται πενταγῶς 409,16 τὸ ἐπὶ
τὴν διαίρεσιν (et ἐπὶ τὴν πρόσθεσιν) ἀπει-
ρον 471,1 sq. τὸ κατὰ μέγεθος ἄ. 406,24
κατὰ τὴν ἔκτασιν 406,25 408,20 τῆ ἔκ-
τάσει 864,6 τοῖς ἐχάτοις 864,2 sqq. 866,2
κατὰ διαίρεσιν 469,3. 8 τῆ τομῆ 866,2
κατὰ αὔξησιν 469,2.8 κατὰ πλήθος 408,20
409,5 οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὴν ἔκτασιν ἀπειρον
μέγεθος 480,24 πᾶν μέγεθος ἐπ' ἀπειρόν
ἐστι διαιρετόν 98,14 cf. ἐπὶ. οὐ χρώνται
τῷ ἀπειρῷ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν οἱ γεωμέ-

τραι, ἀλλὰ διὰ τοῦτο λαμβάνουσι τὴν ἀπει-
ρον, ἵνα ἐξῆ ἀυτοῖς ἔσῃ ἂν βούλωνται
ἀφαιρεῖν ἐξ αὐτῆς πεπερασμένης 483,3 cf.
491,24 sqq. ἀπειρότερος 429,18
ἀπελέγγειν 54,16
ἀπεράτωτος 515,19 519,22 520,14. 20
ἀπεργάζεσθαι 557,24
ἀπέρχεσθαι 269,5 ἀπεργόμενος ἀγωνίσα-
σθαι Ἰλιόμπια 324,21
ἀπέχειν τοῦ τέλους 280,7
ἀπήχησις 47,1 792,8
ἀπίεναί 240,21 297,26 374,11 715,17
ἀπίθανος 639,12 640,5
ἀπιστία 611,6 sqq.
ἀπλανής. (σφαῖρα) 220,13 441,21 485,13
494,5 557,3
ἀπλατής 27,19 641,23 722,3 800,14 844,31
ἀπλότης 883,15
ἀπλοῦν. ἀπλούμενος de aere 233,18
ἀπλοῦς 616,24 etc. δεῖ τὰς ἀπορίας κτλ.
ἐλέγγειν, ἵνα μὴ μένουσαι ταραττωσι τοὺς
ἀπλουστεροὺς 33,10 ἀπλουστερά τῷ ὄντι
καὶ φυσικωτέρα αὐτῆ ἢ ἐπιχειρήσις 863,18
ἀπλῶς 883,14 al.
ἀπὸ εἶτα τὸ ἐφεξῆς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς 141,
13 ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς 540,14 δευτε-
ρον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς 99,33 cf. 105,26 οἱ
ἀπὸ τῶν μαθημάτων 98,13 α. μέρος
495,15. 20 διήρηται ἀπ' ἀλλήλων 100,34
101,1 106,25
ἀποβαίνειν 278,21 288,25 290,27
ἀποβάλλειν 161,27 190,12 342,18 860,21
ἀποβαλόντα et ἀπολαβόντα confusa 115,4
ἀποβιάζεσθαι 642,21
ἀποβλέπειν 187,1 241,21 242,6 407,13
ἀποβολή 132,17 183,17 184,5
ἀπογενεῶν 25,24
ἀπογίνεσθαι 73,1 191,26 208,1. 15 213,2
458,22
ἀπογινώσκειν. καλῶς ὁ Μέλισσος ἀπέγνω
τοῦ ἀπειροῦ τὴν κίνησιν 438,12
ἀπογράφεσθαι. τὰς ἀγράφους συνοσίας
τοῦ Πλάτωνος αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπε-
γράφατο 521,15
ἀποδεικνύναί. περὶ τῆς οὐσίας τῶν οὐρα-
νίων ἀπέδειξεν ὅτι ἐστὶν ἑτέρας τινὸς παρὰ
τὰ τέσσαρα στοιχεῖα 219,20 (cf. 24) 707,
22
ἀποδεικτικὸς 221,4 (συλλογισμός) 346,19
(τρόπος) 528,11 (λόγων) 705,21 ἀπο-
δεικτικώτερος 9,20

ἀπόδειξις. ἀδύνατον πάντων εἶναι ἀπόδειξιν 206,9 εἰσι πολλὰ ἄπερ κρείττονα πάσης ἀποδείξεως τὴν πίστιν ἐκ τῆς ἐναργείας παρέγεται 206,14 cf. ἐνάργεια ἀποδέγεσθαι 139,11. 14 etc.
 ἀποδημία 259,29 260,1 269,11
 ἀποδιαιρεῖν 796,1 857,33
 ἀποδιδόναι 116,25 139,22 163,18 169,5 sqq. 170,25 172,30 173,32 182,9 186,28 473,27 644,27 849,28 ἀποδιδόμεν 215,8 297,8 298,18 631,1 cf. ad 661,1
 ἀποδοκιμάζειν c. infin. 584,26
 ἀπόδοσις 48,8 229,11
 ἀποθνήσκειν 236,14 297,24 529,10
 ἄποιος 139,19 156,14 225,16 409,3 435,15
 ἀποκαθιστάναι. ἀποκαθίστησι 421,15 ἀποκαθιστάσιν (-ῶναι Mt) 421,24 ἀποκαθίστασθαι 313,7 ἀποκαταστήναι 741,17
 ἀποκάμνειν 486,12 797,24 sq.
 ἀποκατάστασις 198,24. 25 709,9 821,3 848,2
 ἀποκεῖρομαι 279,1. 6
 ἀποκλήρωσις. τίς ἢ ἀποκλήρωσις κτλ.; 98,3 210,15 405,24 sqq. 408,8 429,27 505,28 558,25 571,23 589,15
 ἀποκληρωτικός 53,28 408,12 559,7 614,15 704,27
 ἀποκρίνειν 219,3 (τὰ περιτώματα) 310,19 τὸ ὀρίζειν καὶ περατοῦν ἕκαστον καὶ τῶν λοιπῶν ἀποκρίνον (fort. ἀποκρίνειν) 515,12 ἀποκεκριμένον 672,29 ἀποκρίνεσθαι, *respondere*, 299,29 300,2
 ἀπολαμβάνειν 128,28 209,5 sqq. 261,25 342,22 362,3 580,10 τὸ ἐντός ἀπειλημένον ἀήρ ἦν 573,23 cf. 576,6 579,23 etc.
 ἀπολείπειν 434,15 540,30 541,1 807,23
 ἀπολήγειν 407,6 409,27
 ἀπόληψις 274,14 sqq. 363,3
 ἀπολλύναι. ἀπόλλυσι 459,5 etc. ἀπολέσαι 459,4 ἀπόλωντο 260,11
 ἀπολογεῖσθαι 583,13 τοῦτο αὐτὸ ἀπολογεῖται (sc. ὁ Ἀριστοτέλης) διὰ τούτων κτλ. 205,29 (ὑπέρ τινος) 41,21 265,19
 ἀπολογία 510,4 513,7 (ὑπέρ τινος) 186,28 584,4 ἡ κοινὴ πάντων ἀπολογία φησιν κτλ. 571,14
 ἀπολύειν. ἀποφάνσεις ἀπολελυμένα (diff. συλλογισμοῦ προτάσεις) 328,2

ἀπομάττεσθαι. οὐχ ὡς ζυγράφος κτλ. ὁ δημιουργὸς μιμήματα μόνον ἀπλῶς καὶ μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχοντα πρὸς τὰ ἐκεῖ εἶδη ποιεῖ τὰ ἐναυθα, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἐκεῖνα ἐν τούτοις ἀπομάττονται (ἀπομάττεται em. i) 402,19
 ἀπομιμῆσθαι 402,16
 ἀπομίμημα 146,20
 ἀπονέμειν. cf. ἐπινέμειν
 ἀποξέειν 321,6 ἀποξέων 232,8 ἀποξέουσα 231,2 ἀποξεσθέντων 156,31
 ἀποπαύεσθαι 235,27
 ἀποπερατοῦν 56,20 410,8 413,8 460,21 sq. 763,19 sq.
 ἀποπιμπλάναι. ἀποπλῆσαι ἡμῶν τὴν διανοίαν 639,6 ἀποπιμπλάμεθα 299,3 ἀποπιπλώμεν 297,9, sed ἀποπιπλαμεν 298,28
 ἀποπλανᾶσθαι 281,18
 ἀποπληροῦν 136,19 166,17
 ἀπόπτωσις 323,21 479,5
 ἀπορεῖν 150,24 al. ταῦτ' ἀπορήσομεν 143,29 πρὸς τοὺς τοῦτο ἀποροῦντας 368,4 (πρὸς τι) 98,13 372,14 ἀπορεῖ ἐντεῦθεν εἰς τὸ πρότερον 312,22 ἀπορήσει γοῦν εἰς τὸναντίον, ὅτι μήποτε οὐκ ἔστιν ὄλιος ἢ τύχη κτλ. 259,23 ἀπορήσειεν (ἀπορήσει 639,24) ἄν τις 137,16 etc. cf. ἄν III passiv. τὸ πρῶτον τῶν ἠπορημένων 17,24 ἐνθεν ἢ ἐπιούσις τῶν ἠπορημένων 263,15 ἀπορεῖται πρότερον... ἢ κτλ. 374,27 278,19 597,9 sqq. τοῦτο οὖν τέως ἠπορήσθη 699,20
 ἀπόρευτος 409,18
 ἀπορητικῶς 136,12 138,1. 29
 ἀπορία. διὰ τόπου ἀπορίαν καὶ τὸ μὴ ἔχειν ποῦ κινηθῆναι οὐ κινεῖται τὸ ἄπειρον 449,13 τὸναντίον οὐ ἐβουλήθη κατεσκευάσασιν ἢ ἀπορία 261,1 τὴν πρώτην ἀπορίαν, τὴν λέγουσαν κτλ. 380,25 συνήγαγεν ἢ ἄ. ὅτι κτλ. 383,7 376,26 ἢ ἄ. ψεύδεται τοῦτο 484,22 τὰς ἀπορίας ἐπιλύεται (sc. ὁ Ἀριστοτέλης) κτλ., ἵνα μὴ μένουσαι αἱ ἀπορίαι ἐνοχλῶσι τοὺς πολλοὺς 484,5 sqq. cf. 33,10 ἀρχὴ εὐπορίας ἢ ἀπορία 498,9
 ἄπορος 130,32 150,23 τὸ ἄπορον τὸ λέγον ὅτι κτλ. 373,28 etc. ἀπορώτερος 617,14 642,10 871,7
 ἀπορρεῖν 104,12. 16 884,8
 ἀπορρήγνυσθαι. ἀπορραγεῖ 499,22 ἀπορραγέντα 581,16

ἀπόρρηξις 581, 16
 ἀπορρίπτειν 26, 29
 ἀπόρροια 104, 12
 ἀποσβέννυσθαι 352, 6
 ἄσπος. (βλη) 401, 4
 ἀποσπᾶσθαι 61, 5 566, 16 633, 31
 ἀπόστασις 125, 5 769, 12 sqq.
 ἀπόστημα 289, 19
 ἀποστροφή 891, 7
 ἀποσυλᾶν. μηδὲ ὑπόστασις ἔστιν ἰδίᾳ τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ ἄλλων ὄντα ἢ ψυχὴ ἀπεσύλησεν 306, 10
 ἀπότασις. πρὸς Πλάτωνα αὐτῆ ἢ ἀ. 225, 5 ἀπότασιν pro ὑπόστασιν conii. 906, 29
 ἀποτελεῖν 18, 9 42, 20 46, 29 sqq. 63, 28 157, 4 159, 11 201, 34 sqq. 213, 8 216, 12 273, 10 328, 5 etc.
 ἀποτελεσμα 8, 2, 5 46, 24 186, 19 201, 2 242, 1 244, 20 253, 2 278, 3. 21
 ἀποτελεωτᾶν. εἰς ἄς (ἐνεργείας) τὸ ἔργον τῆς φύσεως ἀποτελεωτᾶ 474, 24
 ἀποτελεώτῃσις 309, 13 385, 2
 ἀποτέμνειν 370, 1 372, 30 381, 10 423, 24 542, 5 sq.
 ἀποτιθέναί. ἐν οὐδενὶ τῶν ὄντων ὠρισμένως ἔστιν ἀποθεῖναι τὴν κίνησιν 361, 22 ζητεῖ κτλ. ἐν τίνι τῶν αἰτίων ἀποθετέον τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον 259, 15. 22 τὸ ἄπειρον συμβολικῶς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀπετιθέντο 388, 26 cf. 347, 22 391, 14 416, 10 ἀσθενῶν τις ἀπεχειρατο οὐ τοῦ ὑγιᾶναι ἐνεκεν, ἀλλὰ τοῦ ἀποθεῖσθαι τὴν κόμην 279, 2
 ἀποτυγχάνειν. ἀποτυγχάνει καὶ οὐκ ἀεὶ κατορθοῖ 318, 3 (τοῦ σκοποῦ) 201, 22 262, 27 265, 17
 ἀπουσία 122, 24 133, 30 150, 21 242, 25 etc.
 ἀποφαίνεσθαι 14, 5 177, 16 200, 33 396, 30 498, 10 sq.
 ἀπόφανσις 71, 5 328, 2 336, 7 628, 26 τὰς ἀποφάνσεις τῶν πραγμάτων καὶ τοὺς ὀρισμούς 479, 24
 ἀποφαντικός. (λόγος) 43, 17
 ἀπόφασις 72, 14 (diff. στερήσις) 365, 16 ἐπὶ παντός ἢ ἢ κατάφασις ἢ ἢ ἀπόφασις ἀληθής 456, 23
 ἀποφατικός. (πρότασις) 281, 18 284, 20
 ἀποφατικῶς 454, 25 ἀρνητικῶς καὶ ἀ. 754, 17 (diff. στερητικῶς) 120, 9
 ἀποφύγειν. τὴν μὲν στιγμὴν κενὸν λέγειν οὗτοι ἀποφύζονται, εἰς ἕτερον δὲ ἀπορώτερον ἐμπεσοῦνται 617, 14

ἀποφράττειν 569, 24 608, 4 612, 21. 25 699, 11
 ἀποφυγγάνειν 627, 6
 ἀπροσδιόριστος 628, 26
 ἀπτεσθαι. ἦσαντο τῆς φυσικῆς θεωρίας 387, 12 182, 13 20 184, 17 365, 6 ἀπτεσθω λυχνιαία φλόξ 422, 13 ἀπτόμενα (diff. κεκραμένα) 453, 23 οὐδὲν φυσικὸν σῶμα σύνθετον ἐξ ἀπτομένων ἔστιν 439, 1 cf. 438, 28 446, 5 sqq. τὸ σῶμα ἀπτόν εἶναι φασιν 617, 2 ἀπτόν τὸ ἔχον βάρους ἢ κούφότητα 620, 18
 ἀπωθεῖν 403, 24
 ἀπώλεια 242, 18 sqq.
 ἄρα. elliptice ἂν ἄρα 262, 22 εἰ ἄρα 842, 26 εἰ γε ἄρα 117, 17 post εἰ μὴ 275, 1 ἄρα. ἂ. ὁμοίως; ἅπαντα αἰτιά ἐστι τοῦ ἀποτελέσματος; 278, 2. 11 etc. ἀλλ' ἂ. μὴ κενὸν τοῦτο φήσεται κτλ.; 572, 7
 ἀράχνης 311, 4 317, 3
 ἀράχνιον 311, 4
 ἀργία. ἐξ ἀργίας εἰς ἐνέργειαν 828, 15. 30
 ἀργός. τὸ δύνασθαι τι καλὸν καὶ μὴ ποιεῖν οὐ θεῖον· ἢ γὰρ φθονεροῦ τοῦτο ἢ ἀργοῦ 897, 22
 ἀργύριον 272, 26 274, 16 al.
 ἀρέσκειν. τὸ ἐπιχειρήματα οὐκ ἀρέσκει αὐτῷ 840, 6 οὐκ ἀρέσκεται τῷ δόγματι 840, 13
 ἄρθρον. (grammat.) 167, 25. 27. 29
 ἀριθμεῖν. ἀριθμὸς διττός ἐστίν, ὁ μὲν ὡς ἀριθμῶν ὁ δὲ ὡς ἀριθμούμενος 718, 24 εἰδὲ δὲ ἀριθμοῦντι τὰ πάντα ἐπιχειρήματα ὡς 516, 29
 ἀριθμητικός. ἢ ἀριθμητικὴ 227, 9 οἱ ἀριθμητικοὶ 392, 20 393, 16 τὸν χρόνον ἀριθμητικὸν (ἀριθμητὸν mss.) τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου 738, 16
 ἀριθμητός 160, 23 sqq. 161, 1 163, 29 al.
 ἀριθμός. ἀ. τὸ ἐκ μονάδων συγκεῖμενον 415, 8 οὐκ ἀ. ἢ δυάς, ἀλλ' ἐλάχιστος ἀριθμὸς ὁ γ' 743, 16 οὐδεὶς ἀ. χωριστός τῶν ἀριθμῶν 428, 20 417, 6 ὁ ἀ., ὁ τε ἐπὶ τῶν δακτύλων, αὐτός φημι ὁ ἀριθμῶν, ὁ τε ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν λαμβανόμενος, λέγω δὲ τῶν ἀριθμητῶν, πεπέρανται πάντως 428, 14 cf. δακτυλικός. ἀ. φ' ἀριθμούμεν, ὅς ἐστιν ὁ ἐν τῇ ψυχῇ 740, 9 αἰξεται ἐπ' ἄπειρον ὁ ἀ. 345, 12 cf. 410, 22 λέγομεν τοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ θάτερα ἔσχατον μὴ εἶναι 864, 5

ἀριστερός 368, 11 sqq. al.
 ἀρχεῖν 132, 30 161, 34 305, 15 671, 21 οὐ μόνον ἠρξέσθη (ὁ Ἀριστοτέλης) κατασκευάσαι τὸν ὄρισμὸν τῆς κινήσεως, ἀλλὰ δείκνυσιν κτλ. 359, 17 cf. ἀρχοῦνται 297, 11
 ἀρχτικός. οὐ μεταληψόμεθα τὸν δέ εἰς τὸν γάρ· ἔστι γάρ α. 86, 18
 ἀρχτύφος 566, 26 sqq.
 ἀρμόζειν 18, 13 114, 4 216, 11 245, 12 472, 3 etc. forma ἀρμόττει 841, 16 903, 18 cf. ἐφαρμόζειν
 ἀρμονία. (Λύσιος, Φρύγιος, Ἰάσ) 46, 27 113, 13 sqq. 116, 11 sqq. ἡ διὰ πασῶν α. 245, 7 255, 13
 ἀρμονικός. ὁ α. 227, 10 ἀρμονική (sc. τέχνη) 226, 27 227, 24
 ἀρνεῖσθαι 458, 23 565, 14
 ἀρνησις. ἡ ἀπολείπεσθαι ἢ μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἢ ἀπολείπεσθαι 540, 24
 ἀρνητικῶς 754, 16
 ἀροτρον 331, 16
 ἀρπάγιον 569, 22 573, 15 612, 17 cf. κλεψύδρα
 ἄρρην 168, 8 187, 27 194, 11 580, 9
 ἀρρύθμιστος 202, 3. 16 212, 7 sqq. 214, 25
 ἀρρωστεῖν 715, 16
 ἀρρωστία 883, 18
 ἀρσενικός. ὁ λόγος ὡς μὲν ἀρχὴ θηλυκὸν ἔστι, ὡς δὲ λόγος ἀρσενικόν· διὰ τοῦτο οὖν τὰ δύο ἄρθρα κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἔταξε τό τε θηλυκὸν καὶ τὸ ἀρσενικόν κτλ. 167, 28
 ἀρτᾶσθαι 193, 1 (cf. 189, 16) 673, 11
 ἀρτηρία. εἰ ἐσθλιοντος ἐμπέσει τι τῶν ἐσθλιόντων εἰς τὴν ἀρτηρίαν 289, 17
 ἄρτι. de signfc. v. 760, 20 sqq. ἐπὶ τοῦ μέλλοντος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐχρήσατο τῷ ἄρτι 762, 24
 ἀρτιγενής. (βρέφος) 287, 16
 ἄρτιος. ἄρτιον et περιτόν (defin.) 31, 25 sqq. 73, 3 sqq. 224, 16 (Pythagoraeorum) 391, 20 sqq.
 ἀρτίως 17, 22 461, 2 566, 31 618, 16
 ἄρτος 371, 3 475, 27 478, 12 ὁ α. κινεῖ τὸν πεινώντα 355, 26
 ἀρύεσθαι 311, 17
 ἀρχαῖος. (φυσικοί) 234, 21 etc. ἐκ τῆς τῶν πολλῶν ἀρχαίων δόξης 496, 10 ἀρχαιοτέρων 139, 8
 ἀρχεῖν. δεξιὰ τὰ ἀνατολικά, ὡς ἄρχοντα τῆς

κινήσεως 454, 10 500, 7 ἀρχόμενος τοῦ λόγου 526, 15 ἀρχέσθω τὸ ὕδωρ μεταβάλλειν εἰς ἀέρα 698, 21 ἀδύνατον τὸν χρόνον μὴ ἀπὸ τίνος ἀρχῆς ἤρχθαι 428, 24 ἐκ τῶν καθόλου ἀρχτέον τῆς διδασκαλίας 10, 21 τῶν τεχνῶν αἱ μὲν ποιούσαι τὴν ὕλην, αἱ δὲ ἄρχουσιν αὐτῆς κτλ. 238, 10 sqq. ὁ ἄρχων ποιητικὸν αἰτιὸν ἔστι τῶν πολιτικῶν πραγμάτων κτλ. πολλάκις γάρ φαμεν ἐν τῷ ἄρχοντι εἶναι τὸ ζῆν καὶ ἀποθανεῖν 529, 8
 ἀρχέτυπον 316, 25
 ἀρχὴ defin. 7, 32 148, 20 171, 10 τὸ τῆς ἀρχῆς σημαίνόμενον διττόν ἐστι 52, 28 λέγεται πολλαχῶς 399, 3 sqq. ὡς στοιχεῖον 59, 29 χρονικὴ et πραγματικὴ 52, 28 sqq. 56, 24 59, 17 sqq. 399, 26 sqq. ὕλικὴ 23, 7 κατὰ μέγεθος 399, 27 ἐξ ἀρχῆς 570, 29 κατ' ἀρχὴν 320, 7 cf. ἀπό. οὐδὲ τὴν ἀρχὴν (adverb.) 597, 13 ἡ τοῦ κενοῦ βία διὰ πληροῦσα τὸ κινουμένον οὐ παύεται μέχρις ἂν ὑπάρξῃ τὸ τοῦ ἐν τῷ ἀμφορεί ὕδατος πληρωθῆ κατῶθεν ἀέρος ὁ αὐλὸς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, λέγω δὴ τῆς ἐν τῷ ἀμφορεί κεχλασμένης 571, 4 cf. αὐλὸς et πέρας
 ἀρχικός 238, 30 ἀρχικώτερος 9, 21
 ἀρχιτεκτονικός. ἀρχιτεκτονικαὶ τέχναι difficultur quae ἄρχουσι τῆς ὕλης 238, 15 sqq.
 ἀρχοειδέστερος 10, 7 109, 6 137, 1
 ἀσάφεια 238, 28 394, 17 565, 20
 ἀσαφής 206, 20 ἀσαφέστερος 206, 18. 25 ἀσαφέστατος 237, 13
 ἀσαφῶς 535, 3 538, 3
 ἀσεβής. (δόξα) 293, 13
 ἄσημος. λαλεῖ τις ἄσημα 290, 21
 ἀσθένεια 200, 18 876, 28
 ἀσθενής. (παῖς) 692, 29 ἀσθενέστερος 236, 22 418, 28 419, 3
 ἄσκοπος. ἡ κίνησις οὐκ ἄσκοπός ἐστι τῆ φύσει 846, 25
 ἀσκόπως 902, 19
 ἀσκός 573, 26 574, 9 673, 11 al.
 ἀστήρ 221, 6 727, 15. 30 al.
 ἄστρον 892, 6. 11 894, 9 al.
 ἀστρονομία 96, 20 220, 10 221, 4 226, 26 227, 6 sqq. ἀστρολογίαν φησὶν (ὁ Ἀριστοτέλης) ἦν ἰδίως νῦν ἀστρονομίαν καλοῦμεν· οὐ διεκέρκτο γὰρ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὰ ὀνόματα, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἄμφω ἐφέροντο 222, 17
 ἀστρονόμος 220, 18 221, 8. 15

ασύγλωστος. τὰ ασύγλωστα συγλωθέναι
 34,14 320,23 475,2 478,21
 ασύγκριτος. (ὑπεροχῆ) 163,8
 ασυγχώτως 20,9
 ασυλλόγιστος. (συζυγία) 52,26 (ἀγωγῆ)
 58,20 (λόγοι) 65,21 (συλλογισμός) 709,
 32 (συμπλοκή) 710,1
 ασυλλογίστως 29,30. 31 58,4. 21 65,19
 713,9
 ασυμμετρία 876,28
 ασύμμετρος. ἡ διάμετρος ἴ. τῆ πλευρῆ
 144,9 al.
 ασυμμέτρως 693,17
 ασυμπέραντος 66,8
 ασυνήθης. οὐκ ἀδύνατον οὐδὲ ἀσυνήθες καὶ
 ἐπὶ τῶν συνεχῶν λέγειν τὸν ἀριθμὸν
 724,4
 ασυνθεσία 113,11 sqq. 120,4 218,11
 ἀσύνθετος 116,10
 ἀσύστατος 44,18 143,9
 ἀσφαλῆς. ἀσφάλεστερος 488,5
 ἀσφαλῶς 230,15 269,14
 ἀσχετος 533,4
 ἀσχημάτιστος 114,8 120,25 190,7 515,
 21
 ἀσχημοσύνη 113,12 163,29
 ἀσχολεῖσθαι (περὶ τι) 231,3 303,15
 ἀσώματος 23,13 al. ἀσωματώτερος 653,5. 21
 ἄτε 814,18 τὸ πλατὺ ἄτε ὑπὸ πλειονος ἀέρος
 ἀνεγρόμενον βραδυτέραν ποιεῖται τὴν τομὴν
 646,29 τὸ σημεῖον ἄτε δη θέσιν ἔχον κτλ.
 735,21 ὡς ἄτε δη ἀμερίστως ἐν παντὶ
 τῷ σπέρματι κτλ. τῶν λόγων τοῦ ζῴου
 ἐνότων 93,4
 ἀτελετύτης 53,5 sqq. 411,12
 ἀτελής 897,11 al. ἀτελέστερος 898,29
 ἀτελῶς 170,10
 ἄτεχνος 202,3
 ἄτμητος 469,11
 ἀτμιδώδης 625,18
 ἀτμίς 23,17 307,4 371,18 698,12
 ἀτμός 890,15
 ἄτομος. τὰ πρῶτα σώματα, λέγω δη τὰς
 ἀτόμους 397,11 cf. Δημόκριτος. (γραμ-
 μαί) 83,21 465,3 sqq.
 ἀτοπία 170,23
 ἀτοπος. καὶ οὐδὲν γε ἀτοπον· οὐ γὰρ κτλ.
 171,18 ἐπιτασίς ἐστι τοῦ ἀτόπου τὸ ἀδύ-
 νατον 37,18 πρὸς τὸ δεύτερον ἀτοπον, τὸ
 λέγον κτλ. 373,7 (cf. 381,23), ubi coniciās
 ἀτοπον cl. v. 28 ἀτοπώτερος 395,27

ἄττα (libri ἄττα) 41,5 561,17
 ἀτυχῆς 280,15 cf. ἀφανῆς
 ἀτυχία. ἀτυχία Trincavelli est supplemen-
 tum 778,9, ubi scribendum videtur κα-
 κοδαιμονία
 αὔ. οὔτε—οὔτ' αὔ 571,29
 αὔθις 488,5-614,21 640,3
 αὔλος 300,9
 αὐλός. πόθεν δὲ καὶ κατωφέρῃς τὸ ὕδωρ
 φύσει ὑπάρχον ἐπὶ τὸ ἄνω κινεῖται ὑπὸ
 τῶν αὐλῶν τινα ἐμβαλλόντων καὶ δι' αὐτοῦ
 ἀναρροφώντων; 570,15 sqq. 571,2 sqq.
 αὐξάνειν et αὔξειν. prior forma rarius
 occurrit. 430,8 461,20 544,4 812,13 sq.
 850,2 cf. 584,20 626,1 627,14 etc. αὐ-
 ξητός 351,7 385,20
 αὔξησις 97,9 al.
 αὔξητικός. (δύναμις) 355,12 877,27
 αὔριον. ἡ νῦν ἡμέρα τῆ αὔριον εἶδει ἡ αὐτῆ
 777,1
 αὐτάρκης. αὔταρκες 233,7
 αὐτίκα 874,3
 αὐτοάνθρωπος 240,4
 αὐτοάπειρος 411,1
 αὐτόγνωσις 476,14
 αὐτοζῆφον 240,4
 αὐτόθεν 223,1 329,21. 30
 αὐτοκίνητος 527,20 771,1
 αὐτόματος 259,11 sqq. σύγκειται τὸ αὐτό-
 ματον παρὰ τὸ 'αὐτό' καὶ τὸ 'μάτην'
 290,2 sqq. 292,3 τὰ ἀπὸ ταῦτομάτου ἐν
 ἑαυτοῖς ἔχει τὸ αἴτιον, ἐν ἑαυτοῖς δὲ δη-
 λονότι κατὰ συμβεβηχός 275,16 τὸ κοινόν
 αὐτόματον ἐτ τὸ ἴδιως λεγόμενον αὐτόματον
 281,2 284,6 288,17 διαφέρει τὸ ἀπὸ
 ταῦτομάτου τοῦ μάτην ἤ καὶ τὸ τελικόν
 τοῦ ποιητικοῦ 290,25
 αὐτομάτως 281,8. 16 288,10 292,4 al.
 αὐτοουσία 387,25 388,15 416,2
 αὐτόπιστος 823,25
 αὐτός. ἐξ αὐτῶν ὧν οἱ ἀναίρουντες τὴν τό-
 χην φασὶ 260,21 οὐ ταῦτόν ἐστι τὸ πε-
 περάνθαι τῷ ἄπτεσθαι 494,19 al. τὰ τῷ
 αὐτῷ ταῦτά καὶ ἀλλήλοις ταῦτά 357,16 al.
 ταῦτός sim. v. ad 821,1
 αὐτοφυῶς 512,12 633,18
 ἀφαιρεῖν. εἰ διὰ τὸ μὴ βουλεύεσθαι τὴν
 φύσιν ἀφαιρῶνται αὐτῆς τὸ ἕνεκά του,
 καὶ τῆς τέχνης ἀφαιρέτωσαν, εἰ δὲ μὴ
 ἀφαιρῶνται τῆς τέχνης κτλ., εὐλογον δη-
 που μηδὲ τῆς φύσεως ἀφαιρεῖν 321,13 sqq.

318,19 158,2 εἰ ἀφίλοις ἐκ τῶν δύο πλευρῶν Ἰσθμῷ τῇ μιᾷ κτλ. 404, 17. 19 405,2 οὐκέτι ἔστιν ἀφελεῖν ἀπὸ τῆς ἐτέρας τὴν ἐτέραν 404, 24 passiv. 105, 9 405,5 806,4

ἀφανής. τοὺς ἐξ ἀφανῶν καὶ ἀτυχῶν ἐξαίφνης εἰς εὐδαιμονίαν μεταβαίνοντας 280,15 ἀφανίζειν. ἀφανίσαι 459,28 passiv. 164, 14 213,19 353,19

ἀφεις 261,9

ἀφή 396,8 403,27 κατὰ τὴν ἀφὴν 620,24 ἀφὴ τὸ ἄλλο τι θιγγάνειν ἄλλου λέγεται 484,31

ἀφάρτος 54,31 188,18 429,10

ἀφιέναι 195,27 sqq. 261,7 385,23 612,26 ἡ πατούμενη (sc. γῆ) καὶ πολὺν χρόνον μὴ βλαστήσασα μηδὲν, εἰ ἀφελθῆ τοῦ πατεῖσθαι, βλαστήσειεν ἂν ἀεὶ πῶς 273,9 ἀφικνεῖσθαι 129,29 sqq. 320,15 642,13 ἀφιλόσοφος. 244,29

ἀφιεις 278,19

ἀφιστάναι. forma ἀφιστᾶν 571,25 intrans. ἀποστῆναι, ἀποστηκῆναι 47,28 sqq. 125,4 177,16 846,21 865,23 769,12. 16

ἀφορᾶν 22,20 198,22 200,28 242,6 589, 10

ἀφορίζειν 59,21 243,26 444,11 601,24 ἀφοριεῖς 454,18 579,25 sed ἀφορίσεις 462, 15 med. 406,23 514,17. 19

ἀφορμὴ 184,13 348,20

ἀφρός 625,22

ἀφυκτος 20,26

ἀχανής. εἰς τὸ ἀχανές 640,3

ἀχθος. φορτικὸς τοὺς τοιοῦτους ἡγούμεθα λόγους καὶ ἀχθος περιττόν 59,5

ἀχρονος 649,9 al.

ἀχρόνως 340,5 401,20

ἀχώριστος 228,8 al. τῷ λόγῳ χωριζόμεν τὰ τῆ φύσει ἀχώριστα 489,18

βάσις. (τῶν πυραμίδων) 117,7 sq. (τοῦ τριγώνου) 500,17. 20

βαστάζειν 423,24 sqq.

βαφεύς 114,4

βέλος 639,26 sqq.

βελτίων. βέλτιον 237,17 897,19 901,20 βέλτιστον 237,17 ὡ βέλτιστε 571,15

βίαι. ἡ τοῦ κενοῦ β. 569,18 ἡ πολυθρόλυτος δὴ τοῦ κενοῦ β. 570,17 οὐ βίαι, ἀλλὰ φυσικῶς 355,5

βιάζειν. med. βιαζόμενον 324,1 passiv. βιαζόμενοι 170,23 βιάζοιτο 664,15 βιασθῆ 827,9

βίαιος. (μονή) 449,13 450,1 βιαίτερος 680,5

βιαιῶς 827,10

βιβλίον 269,4 sqq. τὰ πολλὰ τῶν βιβλίων (sc. Aristotelis) οὐκ ἔχει τὸ 'κατὰ συμβεβηκός' 756,8 cf. ἀντίγραφον

βλάπτειν 283,8 572,16

βλαστάνειν. βλαστάνουσα ἡ γῆ 198,35 ἡ σηπεδῶν οὐκ ἂν βλαστήσει κλίην 208,3 273,9 intrans. 273,3 sqq.

βλάστη 211,1 212,2

βλέπειν. τῷ γε πρὸς ἀλήθειαν βλέποντι 569, 19 ὁ βλέπων (ορι. ὁ τυφλός) 829,4

βλέφαρον 877,10

βοηθεῖν 199,5 421,25. 30

βοηθός. ἡ φύσις β. τῆς τέχνης 310,17

βόρειος 454,15 500,10 839,26

βορραῖος 894,19

βορραῖς 839,24 894,16

βοτάνη 403,25

βούλεσθαι. ἐβούλετο sim. 613,4 672,3 685, 24 etc. ἡβούλετο 59,29 ἡβουλήθη 775,25

βουλεύειν 245,24 βουλεύεσθαι 320,30 sqq. βούλευσις 321,4

βουλή. ἡ β. ἔνδεα ἔστι φρονήσεως 321,2. 18 γίνεται δι' ἔνδειαν φρονήσεως, ὥστε, ἐὰν παρῆ ἡ τέχνη, βουλῆς οὐ δεῖ 268,15 τὰ ὑρισμένα βουλῆς οὐ δεῖται 321,11

βοῦς 244,21 314,18

βραδυκίνητοτερος 680,31 819,5

βραδύς 740,32 etc. βραδύτερος 646,8 sqq. 740,33

βραχύς. διὰ βραχέων πάνυ καὶ ἀσφαλῶς 535,3 ἐπὶ βραχὺ 228,27 234,23 ἔδει καὶ τοὺς ἀρχαίους κἂν βραχὺ γούν (= κἂν κατὰ μικρὸν γούν 264,3) περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι 264,6

βρέφος 287,16

βροτός. μέρος και βροτός (pro exemplo του τῆ λόγῳ ἐνός) 41, 13
βύειν. βέβυσται 569, 31
βῶλος 403, 25 420, 31 442, 2 sqq. 443, 15 sqq.

Γ. σχῆμα εἰκός τῆ Γ στοιχείῳ γνώμων ὑπὸ τῶν γεωμετρῶν καλεῖται 392, 22
γάμος. οἱ Πυθαγόρειοι τὸν ζ' γάμον ἐκάλουν 389, 1

γάρ. οὐχ ὡς ἂν τις γάρ ὑπολάβοι 187, 20
γάρ δὴ 273, 4 694, 2 al. γάρ et γίνεται saepe confusa, velut 598, 6

γαστήρ. τὴν γαστέρα λαπάξει 290, 4 τὴν ἐν τῇ γαστρὶ πέψιν 769, 24 τῆς διαστάσεως (l. διατάσεως) τῆς γαστρὸς 699, 15

γε. και εἰ τινα εἶη μὴ γενόμενα, σώματὰ γε ὅμως ὄντα, ἀνάγκη γε πάντως αὐτὰ ἀρχὴν τὴν κατὰ τὸ στοιχείον ἔχειν 59, 30 θαυμαστόν γε οὐδὲν 167, 10 οὐδὲν γε ἄτοπον 171, 18 και οὐδὲν γε διαφέρει 250, 13 εὐλογώτερόν γε δήπου πολὺ 637, 5 και πρῶτόν γε 229, 17 253, 11 και ἰθὺμέν γε πρῶτον 399, 9 κατὰ γε τοῦτον τὸν τρόπον 347, 22 καίτοι γε 137, 21 καίτοι γε κατὰ γε τὴν αὐτοῦ δόξαν κτλ. 572, 27 εἴ γε 295, 15 al. ὅς γε 271, 7 al. και ὅσον γε ἐπὶ τῆ ἰδίῳ λόγῳ 165, 2

γελοῖος 206, 1 306, 7 314, 3 πάνυ γελοῖον 618, 9

γελοῖως 236, 10

γέλως. γέλωτα ὀφλισκάνειν 457, 7. 14 ἀλλὰ ταῦτα και λέγειν γέλωτος ἀξία 458, 29

γένειον 283, 21

γένεσις. ἡ κατ' οὐσίαν (= ἡ οὐσιώδης 146, 4) γ. 146, 2 ἐν ταῖς κατ' οὐσίαν γενέσεσι 399, 34 τὰ ἐν γενέσει και φθορᾷ 340, 30 354, 15 355, 13 τῶν φυσικῶν τε και ἐν γενέσει 437, 22 οὐδὲν τούτων κατὰ γενέσειν τὸ εἶναι ἔχει 300, 12

γενετή. ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός 206, 28 207, 11 829, 3

γενητός. γενητῆς και φθαρτῆς οὐσίας 128, 24 de scriptura γενητός cf. ἀγένητος

γενικός. (αἰτία) 258, 26 γενικώτερος 111, 1 252, 13 270, 22 γενικώτατος 76, 17 99, 11 258, 26 150, 8 516, 24

γενικῶς 898, 5

γεννᾶν 101, 26 143, 21 345, 15

γέννησις. συνάγομεν ἵππον και δνον εἰς ἡμιόνου γέννησιν 323, 28

γεννητικός 95, 24 237, 1 242, 4 297, 26 767, 9 (δύναμις) 208, 3 210, 27 355, 12

γένος. (τὸ πάντων τῶν κατὰ μέρος ἄθροισμα, τὸ ἐν πᾶσι κοινόν) 12, 25 τὰ γένη οἶον ὅλη ἐστὶ τῶν ὀρισμῶν 245, 1 ὅλης λόγον ἐπιχειν τὰ γένη πρὸς τὰς διαφορὰς ὁ Πορφύριος ἔλεγεν 129, 12

γεώδης 329, 18 829, 16

γεωμέτρης 144, 7 223, 24 392, 21 ὁ γ. (Euclides) 393, 3

γεωμετρία και ἀστρονομία ἀκριβέσταται τῶν ἐπιστημῶν 96, 20 ἐν γεωμετρῷ τὸ πρῶτον θεώρημα ὡς ἀξίωμα ἐν τῆ δευτέρῳ παραλαμβάνεται αὐτὸ προαποδεικνύμενον διὰ τῶν κοινῶν ἐνοιῶν, και τὸ δεύτερον τοῦ τρίτου (sic), και ἐξῆς οὕτως 824, 4

γεωμετρικός 254, 28 429, 24 τοῖς μὴ διὰ γεωμετρικῆς ἡγμένοις θεωρίας 455, 4

γεωμετρικῶς 227, 3

γεωργός 273, 7

γῆ. γῆων και γῆ 44, 8 μέση τοῦ παντός ἡ γῆ 587, 5

γῆινος 86, 32

γῆρας 200, 17 748, 31

γηράσκειν. οὐδὲν αἰδιον γηράσκει ὑπὸ τοῦ χρόνου 754, 3 sqq. cf. καταγηράσκειν γίγαρτον. πυρῆνες λέγονται κυρίως τὰ τῶν ἐλαίων γίγαρτα 629, 16

γένεσθαι. τὰ γινόμενα και φθειρόμενα 406, 4 ἐξ Ἀθηῶν εἰς Θήβας ἐγενόμην 691, 12 ὁ ἐν ἐπιστήμῃ τῆς φύσεως γενόμενος 239, 18. 20 γενέσθω μοι σφαῖρα χαλκῆ κτλ. 575, 22

γινώσκειν. ἀνάγκη και περὶ τόπου γ. τὸν φυσικόν 497, 9

γλαφυρός 675, 18

γλαφυρῶς 599, 12

γλεῦκος 573, 26 574, 10 609, 29 623, 25 625, 11

γλίσχρος. τὸ ἐν τῆ μέλιτι γλίσχρον 560, 31 γλύκανσις 880, 1

γλυκός. τὸ ἐν τῆ μέλιτι γλυκός 560, 31

γλυφίς. (τοῦ βέλους) 640, 3

γνήσιος. πρὸς τοὺς γνησίους τῶν ἀπροατῶν 705, 23

γνώμων 392, 20 sqq. 393, 3 sqq.

γνώριμος 369, 13 γνωριμώτερος 369, 11. 15 γνωριμώτατος 783, 15 sqq.

γνωστικῶς 238,4
 γνώσις. πᾶσα γ. οὐ μόνον τῶν εἰδῶν ἐστίν ἀντιληπτική, ἀλλὰ καὶ τῶν σπερψέων 754,10
 γνωστικῶς 238,21
 γνωστικῶς 241,22 242,6
 γομφίος 307,10. 12. 16
 γονεύς 247,25
 γονή 23,8
 γόνιμος 240,19 τὸ γόνιμον 23,8
 γούν 56,8. 19 οὕτω γούν καὶ Ἀριστοτέλης ἀκίνητα καλεῖ κτλ. 57,8 137,1 ἐπὶ γούν τῶν ἀπλῶν κτλ. 119,20 καὶ ἐνταῦθα γ. 257,3 ἐν γ. τῷ διαίτην κτλ. 259,19 καὶ εἰ μὴ ἢ προσεχῆς ὕλη ἐπὶ πάντων ὑπομένει, ἢ γούν πρώτη ὕλη κτλ. ὑπομένει 148,13 199,10 cf. 296,17 297,23 ἢ σώματά ἐστιν ἢ γ. ἀθύρπύστατα πράγματα 160,13 πάντα ἀπλῶς ἢ γούν τὰ ἐγκόσμια 476,19 cf. ἀλλά, ἀμέλει etc.
 γραμματικῶς. ὁ γ. 209,9 382,1 γραμματική 27,24 131,26 ἢ γ. 845,10 γραμματικὴν τέχνην 209,8
 γραμματιστής 321,7
 γραμμή 222,14 399,15 sq. οὐ σύγκριται γ. ἐξ ἀτόμων γραμμῶν 465,3 οὐ παραθέσει πλείονων στιγμῶν γεννᾶται ἢ γ., ἀλλὰ μιᾶς ῥύσει 727,24 γραμμαὶ πέρατα τῶν φυσικῶν σωμάτων 227,21
 γραμμικῶς 219,24
 γράφειν. γράφει καὶ ἑτέραν γραφήν ὁ Ἀλέξανδρος 356,8 τὸ δὲ 'κομιζόμενος' γράφεται καὶ 'κομισόμενος' 274,22 cf. 213,16 324,17 ὁ γράφων τὸν κύκλον κέντρον καὶ διαστήματι 410,15 cf. 905,24 εἰ γραφεῖν ἐν ἐπιπέδῳ κύκλος 379,4 ἐὰν ποιήσω κύκλον καὶ γράψω ἐντὸς τετράγωνον 312,12 404,25 γεγραμμένην χεῖρα 323,3 cf. σινδῶν
 γραφεύς *scriptor* 318,7
 γραφή 78,20. 23 διττὴ φέρεται ἢ γραφή 356,3 540,23 *accusatio* 31,5
 γραφικός. μιμεῖται τὴν φύσιν ἢ πλαστικὴ καὶ γραφικὴ 316,23
 γυμνάζειν. (τὸν λόγον) 119,27 120,21 502,16 317,11 549,29 etc. (τὴν ὑπόθεσιν) 65,4 (τὸ πρόβλημα) 57,16 πεφύκασιν αἱ ἐφ' ἐκάτερα ἐπιχειρήσεις γυμνάζειν τὸν νοῦν 504,14 ἐν ἄλλοις ἡμῖν γεγυμνασμένων ἱκανῶς τῶν τοιούτων θεωρημάτων 55,26
 γυμνός. οὐδέποτε γυμνὴ εἶδους ἢ ὕλη γίνε-

ται 340,26 τὴν ὕλην γυμνὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν θεωρήσαντες 575,1
 γυμνοῦν. ἐὰν γυμνωθῆ ὁ κύβος πασῶν τῶν ποιητῶν 666,4
 γύναιον 691,21
 γωνία 227,2 233,14 γωνία ὄρθαι et ἐφεξῆς (defin.) 333,6 sqq.
 γωνιοῦν. τοῦ γεγωνιωμένου τὸ ἰσοπερμέτρον σφαιρικὸν πολυγωνιότερον 132,4. 6 ἐναντιὸν τὸ γεγωνιωμένον τῷ ἀγωνίῳ 116,30 117,16
 δαιμόνιος. θεῖόν τι ἢ δαιμόνιον οὖσαν χρῆμα (τὴν τέχνην) 266,9
 δακτυλιᾶτος 97,11 sqq. 99,29 103,10 470,11 571,23
 δακτυλικῶς. τὸ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν τούτων τῶν δακτυλικῶν (cf. ἀριθμῶς) συμβαῖνον 394,5
 δακτύλιος 392,4 sqq. 474,4 cf. κρικός
 δάκτυλος 428,14
 δᾶν h. e. δὴ ἄν. v. ad 449,1
 δανεῖζειν. med. ὁ δεδανεισμένος 274,12. 16
 δαπανᾶν 681,8 sqq. 682,2
 δασύνειν. αὐτά, κἂν μὴ ἐξη τὸ εἶ, δασυντέον αὐτά 890,35
 δέ. εἴτε ἐπεφύκει μὲν πᾶν ἐκ παντός γίνεσθαι, μὴ ὁ νοῦς δὲ μόνος αἴτιος ἦν κτλ. 398,6 ἐν τοῖς ἕνεκα δὲ του 268,4 καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον δὲ κινήσεως 902,34 ὡς (ὡσπερ) . . . οὕτω δὲ καὶ 576,5 al. cf. οὕτως
 δεικνύναι. de forma δεικνύειν v. ad 108,26 583,31 584,2 585,4 607,10 667,11
 δεικνύει 367,7 δεικνύουσι 607,27 608,3 612,24 627,10 629,25 (*scripsi* δεικνῶσι 607,26 608,1) δεικνύον 310,30 *εδείκνυν* 725,18
 δεικτικῶς 160,24
 δειλία 841,32 904,26
 δεῖν. δεδεμένον 324,22
 δεῖν. πρὸς τὸ δεῖν εἶναι τὸ ἀπειρον 485,28 καὶ τί δεῖ περὶ τοῦ ποσοῦ λέγειν 578,25 οὐ δεῖ βουλής 138,30 161,33 170,12 268,16 458,27 δεήσει αὐτῷ ἄλλου ἀπειρου τόπου 437,6 δόξει κατὰ ἄλλην καὶ ἄλλην ἔννοιαν ποτὲ μὲν τρεῖς, ποτὲ δὲ δύο δέον αὐτάς (sc. τὰς ἀρχάς) καλεῖν 144,16 δέον absol. 320,31 446,24 731,12 τὸ

δεῖσθαι ὑποκειμένου 97, 25. 29 158, 30 483, 6 573, 25 624, 2 al. ὁ εὐληφῶς τὸν τοιοῦτον ὀρισμὸν οὐ δεῖσεται ἐξ αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς ὕλης συλλογίζεσθαι 329, 29 δε-
εται ad 138, 4 574, 10 897, 29

δεῖνα. ὁ δ. 259, 1 280, 5 ὁ δ. ζυγράφοις 258, 27 τὸν δεῖνα 528, 21

δεῖξις 186, 14 642, 30 893, 6 ἢ κατ' ἐν-
θεῖαν (cf. ἀδύνατος) δεῖξις 144, 8

δέξα. τὰ δ. οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ πολλαχί-
τὸ ἐν 784, 20

δεκάκις 99, 28 742, 26 sq.

δεκαλιτρίαῖος. (βάρος) 423, 20

δεκαπηχυαῖος 99, 28

δεκάπηγῆς 252, 32 253, 1 470, 16. 22 709.
26 777, 6

δεκαπλασίων. (χρόνος) 648, 11 (λόγος)
431, 11

δεκαπλασίως 419, 9 648, 12 sq.

δεκάς 388, 29 473, 17 sq. 737, 7 738, 1

δέκατος. τὸ δέκατον 470, 1 sqq. 777, 29

δεκτικός 41, 27 63, 26 68, 3 71, 21 79, 7
146, 24 149, 12 sqq. 163, 11 232, 16 etc.
πᾶς τόπος σώματος ἐστὶ δεκτικός 408, 15

δὲν vox Democritea 110, 10 sq.

δεξιαμενὴ 419, 30 420, 32 586, 2 (e Platone)
5, 9 183, 20 516, 20

δεξιός. τὸ δεξιόν 368, 2. 5 cf. τόπος

δεόντως 79, 26

δέσμιος. εἴ τις ἐν πόλει ἐλλήων εὖροι τινὰ
δέσμιον 324, 18

δεσπότης. ὁ ἵππος κατέβαλε τὸν δεσπότην
273, 13 281, 10 sq. cf. ἐπιβάτης

δεύτερος. εἰ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον
327, 16 τὸ πρῶτον—τὸ δεύτερον 325, 28
326, 31 609, 7 cf. 717, 24 sqq. ad 60, 14

δευτέρως 491, 15

δέχεσθαι 66, 30 406, 2 527, 16 534, 27. 28
536, 11 537, 26

δῆ. τὸ νῦν δὴ λεγθὲν ἐπιχείρημα 54, 31
ἴταν—τότε δὴ (libri δὲ) 729, 23 cf. 728, 1
cf. ἄτε, δ' ἄν, λέγω. οὕτως, ὡς

δηλαδὴ 407, 25

δῆλος. δῆλη ἐστὶν ἢ φύσις πάντα ἕνεκά του
ποιούσα 319, 28 δῆλον ἐξ αὐτῶν τῶν βη-
τῶν 347, 1 δῆλον ἐξ ὧν ἐπήγαγε 302, 15
de formula δῆλον ἐξ ὧν v. ad 42, 6 458, 25
571, 24 623, 6 891, 34 δηλονότι et δῆλον
γὰρ confusa 404, 22

δηλοῦν 148, 25 149, 24 150, 19 153, 3 sqq.
442, 9 al.

δηλωτικός 55, 8 sqq. 192, 8 330, 1 338, 11
456, 24

δημιουργεῖν 14, 28 sq. 18, 24 231, 24. 26
232, 8 242, 1. 3 321, 16 337, 2 δημιουρ-
γεῖσθαι 204, 13 239, 18

δημιούργημα 875, 8

δημιουργία 13, 19 191, 15. 24 322, 11

δημιουργικός. (φύσις) 18, 11 (αἰτία) 55, 2
(λόγοι) 516, 17 sq. cf. 111, 24

δημιουργός 16, 27 55, 3 240, 5 sqq. 241, 28
δήποτε 321, 26 434, 17

δήπου. πρόδηλον δὲ δήπου ἐκεῖνο κτλ. 174, 7
οὐ γὰρ δήπου 64, 1 (δὴ 68, 19) 422, 15
δῆλον δήπου ὅτι 191, 16 saepissime post
enuntiatum conditionale. velut εἰ οὖν
ἀρχαὶ τὰ πρῶτως συντιθέντα κτλ., αὐτὰ
δήπου ἂν εἴεν ἀρχαὶ 159, 20 εἰ γὰρ ἢ
δοκούσα αὐτῶν διακρίσις ἴσως οὐκ ἐστὶ
διακρίσις, δῆλον δήπου ὅτι κτλ. 219, 14 cf.
120, 13 129, 5 154, 19 161, 16 179, 7 209, 13
211, 17 319, 6 321, 15 348, 22 352, 33
353, 1 sqq. 357, 19 435, 17 ἐπεὶ κτλ.,
εὐδῆλον δήπου ὅτι κτλ. 211, 31 similiter
(ἐπειδὴ) 174, 4 243, 27 ἴταν οὖν κτλ.,
οὐ δήπου 179, 7 183, 32 ὡς ἂν οὖν ἔγωγε
πρὸς τὸ δν, οὕτως σχήσουσι δήπου κτλ.
161, 16 πῶσω μᾶλλον τὰ μηδὲ τῆ ἐπι-
νοία χωρίζεσθαι δυνάμενα οὐκ εὐλογον
δήπου τῆ ὑποστάσει χωρίζειν; 227, 14 cf.
208, 10 209, 11 πολλῶ γε δήπου 303, 15
690, 25 712, 19 cf. πολός

δήπουθεν. εἰ γὰρ τὸν αὐτὸν δέξεται λόγον
τῆ ὅλων τὸ μέρος, καὶ τὸ μέρος δήπουθεν
ἄπειρον ἐστὶ 415, 1

διά. ἐπειδὴ οὐκ ἐκ τῆς πρώτης κτλ., διὰ
τοῦτο ἐπὶ τῶν τοιοῦτων κτλ. 146, 1 εἴτε
γὰρ ταῦτόν εἴη, οὐ παρὰ τοῦτο ἐν τὸ δν
κτλ., εἴτε μὴ εἴη ταῦτόν ἀλλ' ἕτερον, ἦδη
διὰ τοῦτο πολλά τὰ ὄντα 47, 17 διὰ τί
δ' οὐκ εἰσὶ συμβεβηκότα αἱ ἀρχαὶ τῶν
πραγματίων, τὴν αἰτίαν προσέθηκεν 140, 26
διὰ μέσου (grammat.) 215, 22 δι' ἀδύνα-
του δεικνύναι cf. ἀδύνατος

διαβιβάζειν. ἀμιλλώμενοι ποῖον τάγμα πρό-
τερον πρὸς τὸν ἕσχατον διαβιβάζει τὴν
λαμπάδα 794, 25

διαγίνεσθαι. χρόνος τις διαγέγονεν 685,
30. 32

διαγώνιος 143, 10

διαδέχεσθαι 644, 11 778, 10 823, 10

διάδηλος 323, 19

διαδιδόναι 794,23
 διαδοχή 303,25 324,2 882,3
 διαζευκτικὸς εἰ τὸν ᾗ ὄνδεσμον δια-
 ζευκτικὸν λάβωμεν 7,21
 διδάσεις 131,33 sq. 213,9 214,7 217,27
 218,5 235,23 sqq. 358,22 845,17.29.31
 διαθιγῆ vox Democritea 117,12
 διαιρεῖν 67,8 71,18 83,14 84,6 127,3
 338,2 al. *διγα δ.* 98,14 διαιρεῖσθαι
 100,34 477,8 493,8 804,9 cf. διηρη-
 μένως
 διαίρεσις ἡ δ. τοῦ ποσῶ ἐστι 413,20
 (opp. πρόσθεσις) 459,17 (diff. ἀνάλυσις)
 104,24 (κατ' ἀντίφρασιν) 170,8 ἐκ διαι-
 ρέσεως 143,5 170,8 διαίρεσιν ποιεῖσθαι
 248,17 al. χιτῶνα ἀπειρὸν φασὶ τὸν μὴ
 ἔχοντα διαίρεσιν 390,21
 διαιρητικὸς. (μέθοδος) 170,22 330,3 cf.
 διαλεκτικὸς
 διαίτην. (περὶ τῶν προβλημάτων) 259,19
 (τοῖς λόγοις) 456,13.16 464,22 (τοὺς λό-
 γους) v. ad 459,1
 διακεῖσθαι. διάκειται καὶ μεμόρφωται πως
 κατὰ τὴν στέρησιν τὸ ὑποκειμενόν 218,3
 διακονικὸς. τοῦ διακονικοῦ πυρός 420,1
 cf. Schol. rec. Aesch. Prom. 253 (p. 202,
 29 Dind.)
 διακόπτειν 267,11 324,1 ἵνα μὴ τὴν τοῦ
 λόγου συνέχειαν διακόψωμεν 561,27 passiv.
 235,18 sq. 236,1 856,31 882,3
 διακόσμησις 262,5 833,2
 διακρίνειν. διὰ τί τὰ θερρὰ διακρίνει
 (= διακριτικά ἐστὶ) καὶ τὰ λευκά; 262,17
 τὸ νεῖκος οὐ διακρίνει τὴν φιλίαν 136,26
 cf. 140,6 sqq. (τί τινοσ) 182,22 187,1 al.
 passiv. 88,10 101,12 183,11 222,18
 438,27 διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων 66,29
 349,17 ἀλλήλων 249,31
 διάκρισις 222,25 552,26 al. δ. εἰ διαίρεσις
 confusa 219,8 sqq
 διακριτικὸς. (δύναμις) 610,22 τὸ λευκὸν
 διακριτικὸν ὄψεως 92,13 402,1 κανὼνα
 ἡμῖν παραδίδωσι διακριτικὸν 778,22
 διακυβερνᾶν. (πάντα) 407,17
 διακυμπεδεῖν 42,9 50,4
 διαλαμβάνειν. (περὶ τινοσ) 192,26 194,15.
 17 219,2 302,17 339,10 607,6 τὸ φε-
 ρόμενον στάσει μεταξὺ διαλαμβάνεται 732,
 24 733,2. 8 al.
 διαλάμπειν. τοὺς ὀπωσῶν διαλάμπαντας
 ἐν φιλοσοφίᾳ 387,1

διαλέγεσθαι. διαλεγόμενον κινεῖν τὴν χεῖρα
 ἢ ἔλκειν τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ γενείου τρίχας
 268,1 de scriptura διελέχθη et διελέχθη
 v. ad 194,5 262,2 607,5 701,24
 διάλειμμα 696,29 700,20 al.
 διαλείπειν 733,29 sqq. 739,21 sqq. 792,2
 διάλειψις 883,31
 διαλεκτικὸς. (ἀπειρία) 169,16 (μέθοδος) v.
 ad 170,22 ἡ διαλεκτικὴ πάσας ὑποδέεται
 τὰς ἐπιστήμας 6,20 cf. 27,12
 διάλεκτος. λέγομεν τὴν φωνὴν στοιχείον
 εἶναι τῆς διαλέκτου 411,18 414,3
 διαλιμπάνειν 795,5. 7
 διάλληλος. δοκεῖ διάλληλος ἡ δεῖξις 893,6
 διαλύειν. πᾶν ἐξ οὗ γίνεται εἰς τούτο καὶ
 διαλύεται 427,17 432,17 ad 481,11
 488,13 (v. l. ἀναλ.) 160,7 236,25 cf.
 Arist. Γ 5. 254^b 33
 διαμαρτάνειν 269,21 651,1
 διαμάχεσθαι ταῖς προτάσεσι συγγωρήσαν-
 τες τῷ συμπεράσματι διεμάχοντο 81,20
 84,9
 διαμένειν 213,3 313,3 322,5 sqq. 391,11
 διάμετρος. (τοῦ παραλληλογράμμου) 393,4
 (τοῦ κύκλου) 378,17 (τοῦ παντός) 483,10
 ἀγγεῖόν τι ἐπ' εὐθείας κατὰ διάμετρον δια-
 τρήσεις ἔχον 608,2 cf. ἀσύμμετρος,
 ἀνισότης, τετράγωνος
 διαμονή 313,1. 2
 διανέμειν 440,26
 διανοεῖσθαι 685,30
 διανόησις 686,2
 διανοητός. ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν τόπον
 εἰδῶν τῶν διανοητῶν (διανοητικῶν M)
 καλεῖ 521,5
 διάνοια. ἡ δ. διορθοῦται τὴν τῆς φωνῆς
 ἀσθένειαν 457,29 εἰ τις εἰς πάντα τὰ
 γινόμενα ἐπεκτείνει τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν
 154,10 τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ 266,9 ἡ δλη
 τοῦ ῥητοῦ διάνοια 238,9 cf. 48,15 175,
 26
 διανύειν. τὸ λοιπὸν (τῆς ὁδοῦ) διανύσαι
 732,27 φαμέν τὴν ἔκλειψιν ἐν τῇ πρώ-
 τῇ ὥρᾳ τυχὸν γενέσθαι, διότι ἐν πάσῃ τῇ
 ὥρᾳ διηνώσθη 816,1
 διαπλαστικὸς. (τέχνη) 197,35 353,31 sqq.
 354,2
 διαπλαττεῖν. τὸ ἄρτι διαπλασθὲν ἔμβρυον
 129,29
 διαπορεῖν 883,19
 διαπορθμευτικὸς. ἡ κεχρωσμένη ὕελος
 59)*

- οὐκ ἔστι τῶν λοιπῶν χρωμάτων διαπορθ-
μευτική 833,12 cf. ad 885,25
- διαθροῦν 13,24 184,14 296,9 346,27
352,18 passiv. 11,4 12,31 18,5 184,10
319,17 322,26 διηθρωμένως 182,11
767,5
- διαρκής. τὰ διαρκῆ τὴν διαμονὴν ἔχοντα
313,2
- διαρρεῖν 23,10 593,20
- διαρρήδην 185,8
- διασκεδάνυσθαι. οὐ διασκεδάννυται (ὁ
ἄηρ) εἰς τὸ ἀγανέες 640,3
- διασπᾶσθαι 47,2 421,8 sq. 437,19 631,15
- διασπείρειν. passiv. 88,18 669,22
- διάστασις 132,8 sq. 211,25 373,19 374,8
376,2 426,22 συναισθανόμεθα τοῦ ὄγκου
καὶ τῆς διαστάσεως (i. διαστάσεως) τῆς γα-
στρός 699,14
- διαστατός. (διγῆ, τριγῆ etc.) 39,17 563,
29 sq. al.
- διαστέλλειν 35,23 56,16 med. 32,19 50,2
59,20,22 144,22 174,19 177,4 183,24
259,10 al. passiv. διαστέλλεται τὰ μανού-
μενα (opp. συστέλλεται τὰ πυκνούμενα)
672,14
- διάστημα. (σωματικόν) 563,3 sq. 575,14 al.
(τοπικόν) 549,17 al.
- διαστηματικός. (τόπος) 618,19 619,5
- διαστίζειν. εἰ εἶψαν ἐφεξῆς ἀλλήλων ὄμο-
νῦν ἢ σημεῖα, ἢ ἐφαρμόσουσιν ἀλλήλοις,
ἢ διαστίζονται ἀπ' ἀλλήλων κτλ. 704,15
- διαστολή. διακρίσεως δεῖ καὶ διαστολῆς
187,4 συστολή καὶ διαστολή καὶ διάχυσις
898,28 τὴν διαστολὴν τῶν σημειομένων
ἐποιήσασμεθα 458,11 κατὰ διαστολὴν
(grammat. opp. ὑφ' ἑν) 61,3
- διαστρέφασθαι. τοὺς πηροὺς καὶ διεστραμ-
μένους τὸ κριτήριον τῆς ψυχῆς 207,3,9
- διάστροφος. (ὄψα) 122,8,17 (ἔννοια)
122,14
- διασφύζειν 535,18
- διάτασις cf. διάστασις
- διατάττεσθαι 314,27
- διατείνεσθαι. οὐδὲν πρᾶγμα περὶ χρήσεως
ὀνομάτων ἐπὶ πολὺ διατείνεσθαι, τῆς ση-
μασίας τῶν πραγμάτων μηδὲν βλαπτομένης
283,8 λῦσαι μὲν τοὺς λόγους οὐκ ἰσχύ-
σαντες, πρὸς τὸ συμπέρασμα δὲ διατεινό-
μενοι 81,21
- διατηρεῖν 434,14
- διατιθέναι 213,10 218,3 passiv. 213,6
- διάτρησις 608,2
- διατριβεῖν. (εἰς ἀγοράν) 263,8 269,10
- διατριβή. τῆς εἰς ἀγοράν διατριβῆς 270,16
- δίαυλος. διάυλους καὶ τριαύλους ποιεῖ (scil.
ὁ ὠσθεις ἐμπροσθεν ἄηρ) 640,23 ἀλλὰ
γένεσιν τῶν τετραγώνων παραδιδοῦσιν. τὴν
λεγόμενην κατὰ δίαυλον κτλ. 393,16
- διαφανεσθαι 319,19 322,26 323,10
- διαφέρειν 42,4 100,11 104,4 116,27 150,11
223,5 380,10 διαφέρουσιν ἀλλήλων 388,19
ταῦτα πλεῖστον διαφέρει 460,24 οὐδὲν
διαφερόμεθα 51,6 515,31 οὐ διασφόμεθα
410,32 διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους 387,27
- διαφορά. (opp. κοινωνία) 332,16 466,19
468,15 al. (ὀικουπάτας) 13,26 ὁ ὄρισμός
ἐστὶν ἐκ γενῶν καὶ συστατικῶν διαφορῶν
76,18
- διαφορεῖσθαι 279,5 890,17 διαφορηθέν-
των corruptum 890,19
- διάφορος 225,13 335,27 al. τὸ διάφορον
(i. q. ἡ διαφορά) 435,6
- διαφόρος 91,29 521,18
- διαφυλάττειν 638,11
- διαφωνεῖν 142,14 697,7
- διαχεῖσθαι. ὠθοόμενος ὑπὸ τοῦ ῥιπτουμένου
ὁ ἄηρ καὶ διαχεόμενος εἰς τὰ πλάγια 638,4
- διάχυσις. ἡ τῶν ζυγοῦτων κίνησις συστολή
καὶ διαστολή καὶ διάχυσις μόνον ἐστίν, οὐ
μέντοι τύπου μετάβασις 898,28
- διαχωρεῖν 290,4
- διαχώρησις 316,21
- δίδαγμα. quid sit 380,7 sq.
- δίδαξις 371,28 sq. 373,16 quid sit 381,16
- δ. et μάθησις diff. 384,1
- διδασκαλία 219,78 240,6 380,6 sq.
- διδασκαλός 83,30 748,23 al.
- διδόναι *concedere* 142,26 al. δεδόσθω μοι
τῷ λόγῳ 575,14 576,1 ἔστω τοῦτο δε-
δομένον 838,1 de formis διδόμεν cf. 410,32 612,26
660,1 δέδοται et δέδεικται *confusa* v. ad
404,14
- διείργεσθαι 101,3 116,22 610,26
- διεισδύειν 25,26
- διελέγγειν 61,25 sq. 64,4 410,34
- διεξέρχασθαι 259,10 297,29 607,1
- διεξετάζεσθαι. οὐκ ἐναντιῶνται οἷς ἡμεῖς
περὶ τοῦ ἀπίρου διεξετάζόμεθα (ἔξετ. I.)
493,25
- διεξίεναι 477,21 659,19 818,9 819,28
841,14

διεξιτητός 429, 1 sqq.
 διεξοδος 569, 25
 διέρχασθαι 84, 25 658, 19 712, 16
 διήγησις τὰ προϋμια πρότερά εἰσι τῶν διηγήσεων 718, 3
 διήκειν 8, 17 443, 5. 21 (ἐπὶ πάντα) 56, 20 126, 24
 διηρημένως 140, 16 (cf. 141, 5)
 διηρθρωμένως cf. διαρθροῦν
 διηγήσις τὸ διηγῆς τοῦ ἀέρος 878, 12
 διέναι 668, 20 803, 14 813, 29 814, 12 sqq.
 διεστάναι 93, 1. 3 97, 9 211, 26 383, 11 401, 32 475, 12 sq. τὰ διεστώτα 26, 6
 τριχῆ διεστάναι τὸν τόπον ἀνάγκη 689, 9
 διίσταται ἐπὶ τῆ ὕλη τὸ εἶδος ἀδιάστατον ὄν 226, 14
 δικαιοτήριον 80, 6 sqq.
 δίκτυ, οἱ Πυθαγόρειοι ἐκάλουν τὸν εἶ δίκτυν 388, 30 δίκτυν adv 699, 2
 διλιτριαιός 646, 24 (βάρος et μέγεθος) 420, 10 sq.
 δίμοιρος 453, 18 696, 19
 δινεῖν, ὅταν χαλάσαντες ἐν θαλάσσῃ τὴν χεῖρα δινήσωμεν τὸ περὶ τὴν χεῖρα ὕδωρ 60, 25
 δίνη 265, 6 574, 25 (τοῦ οὐρανοῦ) 262, 9
 διό et διότι saepe confusa velut 213, 26
 δίοδος 668, 24
 διοικεῖν 206, 7 312, 28 583, 16
 διοικητικός 197, 35 198, 2
 διοργανώσις 787, 7
 διορθοῦσθαι ἢ διάνοια διορθοῦται τὴν τῆς φωνῆς ἀσθένειαν 457, 29 458, 3
 διορίζειν, ἴδει αὐτὸ τοῦτο διορίσαι καὶ διαστελλασθαι 183, 24 264, 11 γραμμῆς πολ- λάκις μόνον διορίζουσις αὐτοῦς ἀπ' ἀλλή- λων 425, 5 τὴν κριτηρίῳ διορισῶμεν ὅτι κτλ. 879, 14 οὐδὲν περὶ τῆς τύχης διω- ρίκασι (διωρίζαντο Mt) 261, 29 med. 275, 22 409, 15
 διόρισις 616, 8
 δίπληγος 252, 32 520, 9, 23
 διπλασιάζειν 248, 28 487, 13 διπλασια- σθήσεται τὸ ἄπειρον 128, 8 418, 6 440, 1 441, 2 446, 15 447, 28 548, 29
 διπλάσιος 27, 30 28, 4 113, 16 227, 9 245, 14 369, 10 441, 3 654, 4 διπλασιῶ λόγῳ 653, 10 683, 25 διπλασιᾶν ναῦν 880, 34
 διπλασιῶν 27, 28 28, 2 113, 15 245, 8 376, 3 647, 20. 22 655, 11 685, 25 818, 2
 διπλασιῶς 653, 9
 διπλοῦς 344, 7 614, 19

δίπους 73, 20. 29 74, 18. 31 sq. 77, 21 sqq.
 δίς 245, 8 251, 15 466, 28
 δισκεύειν 261, 3
 δίσκος 261, 3. 7
 δισύλλαβος 327, 28
 διττός 34, 22 74, 16 86, 27 158, 5 177, 13 230, 5 237, 20 301, 19 304, 8 317, 20 341, 29 al.
 διττῶς 65, 27 79, 2 104, 9 175, 6
 δίγα. (διελεῖν) 98, 14 (ταμεῖν) ad 404, 14 c. genit. 158, 22 160, 29 330, 28 546, 23
 διγῆ 67, 8 505, 6 506, 16 v. l. 230, 17
 διγόθεν 160, 17 386, 29
 διχοτομεῖν 100, 6. 14 410, 26 461, 23 470, 3 492, 8 sqq.
 διχοτομία 80, 25 389, 12 391, 26 395, 3
 διχῶς 69, 14 176, 25 177, 3 217, 21 230, 17 234, 4 257, 24 409, 30
 δίψα 260, 15 294, 8
 διψῆν. διψῆσαι 294, 5 διψῆσας 260, 10 273, 12 281, 10 διψῶντα 287, 26
 δόγμα 22, 33 32, 11 33, 5 50, 24 57, 27 125, 21 579, 22 710, 13 840, 13
 δοκεῖν, κατὰ τὰ αὐτῷ δοκοῦντα 582, 10 584, 7 τὴν δοκοῦσαν τοῖς πολλοῖς διά- κρισιν 222, 25 ἐπελύσατο τὴν δοκοῦσαν ἐκλυτοσιν 161, 35
 δόξα. ἡ δ. καὶ ἡ φαντασία ἢ κινήσεις εἰσὶν ἢ οὐκ ἄνευ κινήσεως 828, 15. 30 (κοινή τῶν φυσικῶν) 184, 25 (κοινή) 169, 20 607, 8 ἢ παλαιὰ δόξα ἢ λέγουσα κτλ. 604, 4
 δοξάζειν 497, 28 610, 26 613, 27 828, 11 sqq.
 δοχεῖον 129, 24 521, 24
 δρακοντοειδής 906, 31
 δραῖν. (εἰς τι) 367, 21 sq. 381, 16 μηδὲν εἰς αὐτὰ δρώντος 359, 2 δρασιάτης τι εἰς τὸν γαλακῶν 353, 31
 δραστήριος. (δύναμις) 385, 7 421, 11 sqq. κατὰ τὸ δραστήριον 422, 9
 δραστηκώτερος 316, 27 421, 32 665, 6 sq.
 δριμύς 30, 4 59, 6 δριμύτερος 58, 31
 δρομεύς 691, 21 902, 39
 δρῶς 318, 32
 δρυτομικός. δρυτομική (sc. τέχνη) 230, 33 238, 11
 δρυτόμος 238, 13
 δύας. οὐκ ἀριθμὸς ἡ δ. 743, 16 ἢ ἀόριστος δ. 92, 30
 δυναμικώτερος 420, 7. 12
 δύναμις. δυνάμει ταῦτα λέγων 72, 3 141, 23

- 439, 13 δυνάμει (opp. ἐνεργείᾳ) sexcenties. πολλάκις τὰ δυνάμει τοῖς τῶν ἐνεργείᾳ ὄντων ὀνόμασι καλούμεν (τὸν γόνυ γλαχόν φαμεν ἀνδριάντα εἶναι κτλ.) 475, 24
- δύνασθαι. *nusquam, ut videtur, occurrunt formae ἐδυνάμην, ἐδυνήθην: semper ἡδυνάμην ἡδυνήθην velut* 184, 11 211, 8 349, 26 557, 17 570, 5. 9 571, 1 629, 2 819, 9
- δύο. ὁ δύο μετρεῖ τὸν ὀκτώ τετράκις 165, 22 ἐξ ὧν (ἐπιχειρημάτων) δύο ἢ τρία μεμνήσμαι 455, 3 δύο genit. 1, 3 48, 14 165, 22 183, 10 325, 20 441, 8 al. *dativ. σὺν τοῖς δύο παραπληρώμασιν* 393, 5
- δύσβατος ὁδός 410, 1
- δυσδιαίρετος 638, 24 δυσδιαιρετώτερος 652, 10 676, 13 *ad* 638, 24
- δυσειδής 215, 7
- δυσέκβατος. (λαβύρινθος) 410, 5
- δυσέλεγκτος 59, 6
- δυσθεωρήτος. τῆς δυσθεωρήτου τῶν ἐπιχειρημάτων 650, 31
- δύσις. αἶν ἐν ἀνατολῇ ὁ ἥλιος, αἶν ἐν μεσουρανήματι, αἶν ἐν δύσει, ὡς πρὸς ἄλλην καὶ ἄλλην οἴκησιν 849, 5 ἐπὶ τὴν δύσιν 455, 16 sq. ἐπὶ δύσιν 838, 26 ἐν τῇ δύσει 736, 26
- δυσκίνητος 23, 28 δυσκίνητότερος 681, 23
- δυσκολία 539, 25 541, 12 543, 22
- δύσκρατος 318, 14
- δυσκύλιστος 647, 5
- δυσμετάβλητος 23, 28
- δυσόριστος 139, 21 sqq.
- δυσπαθής 702, 6 δυσπαθέστερος 404, 8 421, 8 sq.
- δυσπραγία 282, 3 sq.
- δυστυχής. δυστυχῆ καλούμεν τὸν παρὰ μικρὸν μέγα ἀγαθὸν κτησάμενον 280, 3 *cf.* 279, 19
- δυστυχία 282, 6 sqq.
- δυσφάνταστος. δυσφάνταστά εἰσιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ οὐσιώδη εἶδη 225, 10
- δυσφώρατος 30, 4
- δυσχέρεια 409, 30
- δυσχερής 543, 23 δυσχερέστερος 646, 17
- δῶδεκα 249, 1 sqq. 257, 25 777, 14
- δωδεκάκις 467, 28
- ἐάν. *interdum c. optat.* 651, 16 843, 14 al. ἐάν κατορύξῃς . . . εἰτα λάβοις κτλ. 208, 2 sq. al.
- ἐάν 421, 14 547, 17 719, 18
- ἐαρ 741, 19 882, 8 ἐαρὸς εἰ ἀέρος *confusa* 698, 21
- ἐβδομάς 777, 33 782, 22
- ἐβενος 73, 5. 31 680, 15
- ἐγγίζειν *c. genit.* 797, 2 835, 15 849, 22 *c. dativ.* 580, 23 798, 18
- ἐγγίνεσθαι 16, 5 156, 12 196, 16 497, 31 498, 24 520, 10 ἐγγίνεται καὶ ἀπογίνεται 458, 21
- ἐγγός 226, 26 279, 24 al. ἔγγιον 762, 19 ἐγγυτέρω 56, 7 139, 14 279, 12 769, 12
- ἐγεῖρειν. ἐγευρόμεθα ἐξ ὕπνου μηδενὸς κινήσαντος 824, 18
- ἐγκαλεῖν 52, 12 60, 7 62, 20 225, 6 261, 15 473, 12
- ἐγκαρσίως 499, 20
- ἐγκαταλιμπάνειν 273, 5
- ἐγκαταριθμεῖν 83, 11
- ἐγκατασπείρειν *passiv.* 608, 9 610, 25 613, 21 669, 29
- ἐγκατατιθέναι. ἐγκατάθες 325, 7
- ἐγκεραννύναι. ἐγκέκραται 625, 26
- ἐγκέφαλος 890, 13
- ἐγκλημα 264, 19
- ἐγκλησις 225, 7
- ἐγκοπή 857, 14
- ἐγκόσμιος 73, 18 163, 7 476, 17, 19
- ἐγκρίνειν 750, 11
- ἐγκρύπτειν. ἐγκεκρυμμένον καὶ συγκεκρυμμένον τοῖς σώμασι 670, 1
- ἐγκύκλιος. (τοῦ πυρὸς κίνησις) 198, 14
- ἐγκώμιον 62, 31
- ἐγρήγορσις 890, 19
- ἐγχεῖν *cf. ad* 610, 4 627, 3
- ἐγχωρεῖν *impers.* 224, 22 239, 20 428, 1 447, 21 480, 22
- ἐδαφος 855, 10
- ἐδρα 262, 15
- ἐθέλειν 543, 10 565, 20 ἡθέλησε 348, 3 606, 11 *forma θέλειν* 222, 5 226, 3 334, 18 358, 22 τὸ ἐν τινι ὄν κυρίως, ὑπ' ἐκείνου θέλει περιέχεσθαι 747, 34
- ἐθίζειν. κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ 709, 1
- εἰ. *saepissime cum coniunctivo coniunctum* 43, 14 140, 19 420, 28 etc., *quae structura oblitterata est semel in codice K* (419, 30), *saepius in codicibus unde t pendet* (52, 17. 21 149, 9 *προσπακούσομεν; cf. ad* 295, 18 sq.), *ferè semper in t* (47, 17 53, 9 83, 24 140, 18 236, 1 318, 29. 32 529, 13. 14

616,16 651,14.19 732,11 al.) εἰ λάβοιμεν . . . καὶ πολλαπλασιάσωμεν 250,28 εἰ λάβοιμεν . . . καὶ ποιησόμεθα (ποιησόμεθα 1) 404,26 εἰ εὖροι . . . εἴτα λυτρώσεται 324,17 εἰ ἐμπέσοι . . . ἢ πληγῆ . . . ἢ ῥαγείη 289,16 sim. cf. ad 588,4 εἰ γάρ . . . εἴτε ad 428,5 εἴ γε 61,13 74,11 etc. elliptice εἴ γε ἄρα 117,17

εἰδέναι. οἶδε τὴν τοιαύτην ἢ συνήθεια χρησιν, τὸ ἀπὸ μέρους τὰ ὅλα καλεῖν 527,27 πῶς ἐστὶν ἡμετέρας μέτρον ὁ χρόνος, ἐν τῷ τόπῳ γενόμενοι εἰσόμεθα 749,33 εἰ δέ τις εἴποι κτλ., ἴστω ὅτι οὐδὲ κτλ. 199,3 499,15 al. εἰ δὲ λέγοι τις κτλ., ἴστω ἴσον λέγων οὐ τῷ ἐν τόπῳ τὸν τόπον 564,8 cf. 282,30 319,22 457,6 al. ἰστέον ὅτι sac-rissime, velut 253,20

εἶδησις 230,31 485,20

εἰδικός 228,27 al. εἰδικώτερος 222,19 270,23.28 εἰδικώτατος 130,27

εἰδοποιεῖν 23,22 66,18 112,14 116,21.23 122,6 140,3 188,25 349,24 al.

εἰδοποιία 229,8 394,29

εἰδοποιός. (αἰτίαι) 228,29 229,3 (αἴτια) 245,5 (ἄρχαι) 91,18.23 115,18 121,19 142,11 (διαφοραί) 92,25 795,11 sqq. (δύναμις) 22,19

εἶδος. τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή 343,2 τὸ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν 547,7 τὸ εἶδος περατοῖ τε καὶ περιγράφει τὴν ὄλην 475,16 476,1 ὄρου καὶ πέρατος αἴτιον 493,3 τὸ εἶδος, ὅπερ ἐστὶ πράξεως τέλος, ἀρχὴ ἐστὶ τῆς θεωρίας 328,18 εἶδος καλεῖ ὁ Ἄριστοτέλης τὸ κρεῖττον τῶν ἀντικειμένων ad 350,2 cf. ὄλην, στέρησις

εἰδότης 101,13 575,30

εἶκιν 615,6 661,5

εἰκοςάκις 812,23

εἴκοσι 477,16 489,23

εἰκότως 57,2 98,7 276,23 al.

εἰκῶν. εἰκῶν Σωκράτους (οἱπ. εἰκῶν ἀπλῶς ἢ ὁμοίωμα) 252,30 πᾶς ἀνδρίας εἰκῶν, οὐ πᾶσα δὲ εἰκῶν ἀνδρίας 244,25 257,10 ἢ εἰκῶν κινεῖ τὸν ἐραστὴν (vel ἐρῶντα) 355,26 371,2 875,4 εἰκῶν ἐστὶ τῆς φάσεως ἢ τέχνη 229,17 τοῦ πρώτου καὶ πάντων αἰτιωτάτου μία καὶ μόνη εἰκῶν ὁ ἥλιος 163,3 sqq.

εἰληθήρησις, τουτέστιν ἢ ἐκ τοῦ ἡλίου θερμασία 278,24 279,6

εἰλικρινής 41,24 sqq. 87,31 sq. 89,6 101,11 al.

εἰλικρινῶς 41,25 87,17 106,27 361,21 366,3 397,17

εἰμί. ἄλλο ἐστὶ τὸ τότε εἶναι καὶ τὸ τῷδε εἶναι 414,20 sqq. 750,1 sqq. οὐ ταυτὸν τῷ χαλκῷ τὸ χαλκῷ εἶναι καὶ δύναμι ἀνδριάντι 351,21 352,23 356,24 τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι 154,13 166,4 ἐνδεγόμενον ἦν 821,9 τετραγωνίνας ἔσομαι τὸν κύκλον 31,21 τὸ ὅπερ ὄν 69,19.26 τῷ ὄντι 641,24 ἔστιν ὅτε 262,26 265,16 268,14 318,12.15 ἦν ὅτε 242,24 cf. ἐξεῖναι

εἶργειν 203,16 503,4

εἶρήνην 246,1 778,9

εἶρμός 325,23 326,3 797,29

εἶρωνεύεσθαι. τούτο εἶρωνεύομενος εἶπεν 638,18

εἶς. ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι 377,16 μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φωνήν 457,11 μίαν λέξιν τῶν ἐκεῖ εἰρημένων 561,13 κατὰ τὸ ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἕν 133,9 482,8 ὡς ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἕν 402,11 πᾶσα μία κίνησις πεπερασμένη ἐστὶ 452,18 cf. διαστολή

εἰσάγειν 42,18 128,7 al. (τὸν λόγον) ad 136,12 τὰ μέρη εἰσάγει εἰς τὴν τοῦ ὄλου κίνησιν 819,2 sq.

εἰσαεῖ 94,7 cf. ἔσαιε

εἰσβάλλειν. (εἰς τὴν περὶ ἀπέμου σχέψιν) 409,12 901,23 sim. ad 89,4

εἰσβολή. ἐν τῇ εἰσβολῇ τῆς κατασκευῆς 363,18

εἰσδέχεσθαι 828,25

εἰσδοχή 828,26

εἰσδύναμις 570,27

εἰσιέναι 559,29 570,2 sqq. 576,31 577,2 608,4

εἰσκρίνεσθαι 391,9

εἰσκρισις v. ad 597,30

εἰσοδος 570,12 612,25.26

εἰσπνεῖν. εἰσπνεόμενον 610,9

εἰσπεῖν. εἰσοῦναι (ex Themist.) 576,16

εἰσοφή 570,29

εἰσφέρειν 101,4 183,2

εἴτε . . . εἴτε (καὶ 244,11) 55,6.11 315,17 al. εἴτε . . . εἴτε . . . εἴτε 428,2 εἴτε . . . εἴτε μὴ 168,12 290,17 340,10 in-sorunt καὶ ante μὴ Mt 223,22 cf. 344,17 εἴτε δυνατόν οὕτως ἔχειν ἢ οὐ 33,7 εἴτε . . . ἢ . . . ἢ 396,6 εἴτε . . . ἢ καὶ 406,19 cf. εἰ ἐκ ἄτερος συνήθως ἐπὶ δύο νοεῖται 48,9 sqq.

- ἐφ' ἑκάτερα χωρῆσαι 664, 28 ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρεῖν sim. 504, 14, 18, 22 526, 15 585, 9 607, 7 702, 15 611, 4 sqq. 616, 21 619, 19 702, 15 εἰς ἑκάτερα ἐπεχείρησεν 501, 15, ubi scribas ex Gt ἐφ' ἑκάτερα
- ἑκατέρωθεν 28, 16 31, 13, 16 405, 14 736, 2 ἑκατοντάκις 99, 29
- ἑκατονταπηχυσίαι 99, 27
- ἑκατοντάπηχος 97, 4 485, 22 782, 16 784, 19 ἑκατονταπλάσιον 431, 11 sq.
- ἑκατοστός 881, 6
- ἐκβαίνειν 280, 7 282, 26 290, 11 sqq. 292, 5 sqq. 324, 20 429, 18 al. ἐπανιτέον ὄθεν ἐξέβημεν 459, 1 ταῦτα πέρα τοῦ μέτρου τῶν προκειμένων ἐξέβημεν 403, 32
- ἐκβάλλειν. συνεχῶς φασιν οἱ γεωμέτραι 'ἐκβεβλήσθω ἦδε (sc. ἡ εὐθεῖα) ἐπ' ἄπειρον' 482, 22 cf. 455, 6 sqq. 574, 18 al.
- ἐκβασίς 267, 8 269, 31 272, 28 278, 14 sq. 279, 7, 14
- ἐκβολή. ἀπό τῶν πηγῶν (sc. τοῦ ποταμοῦ) μέχρι τῶν ἐκβολῶν 586, 20
- ἐκδέχεσθαι ad 68, 16
- ἐκδιαφορεῖν. ἐκδιαφορεῖται ὁ ἐναπολαμβανόμενος ἀήρ 625, 25
- ἐκδιαφύρησις 157, 2
- ἐκδοσις. κατὰ ταύτην τὴν ἐκδοσιν 86, 17, ubi exspectes ἐκθεσιν
- ἐκεῖ 118, 27 127, 8 146, 27 174, 10 al. ἐλθόντα ἐκεῖ 275, 5, 10 τὸ διίστασθαι ἐν-τεῦθεν ἐκεῖ ἢ ἐκεῖθεν δεῦρο 383, 11
- ἐκεῖθεν 87, 18 189, 14 192, 31 383, 11
- ἐκεῖσε. ὅταν ἐνθῆνδε ἐκεῖσε μεταβαίη 518, 7 (= ἐκεῖ) 19, 2 259, 28 539, 1 857, 12 908, 6 ad 719, 16
- ἐκθλίβειν 88, 20 625, 15, 27
- ἐκκεῖσθαι. ἐκκεῖσθωσαν ἱστορίας χάριν αἰ συστοιχῆσαι 360, 25 τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν ἐκκειμένων ὄρων συνάγειν 58, 34
- ἐκκλίνειν. εἰς ταύτην τὴν ἀποπλάν ἐξέκλιναν 170, 23
- ἐκκρίνειν 87, 31 93, 23 sqq. passiv. 87, 2 sqq. 95, 3 sqq. 396, 28 al.
- ἐκκρίσις 25, 2 87, 8 sqq. 169, 27 396, 20 al.
- ἐκκρούεσθαι σκοποῦ 321, 30
- ἐκλαμβάνειν 7, 14 92, 16 104, 9 119, 14 135, 25 249, 16 344, 28 364, 11 al.
- ἐκλέγειν. ὁ τέκτων ξύλων πολλῶν ὑποκει- μένων τὰ μὲν ἐκλέγεται τὰ δὲ ἀπορρίπτει 26, 29 τὸ βέλτιον ἢ φύσις ἐκλέγεται 901, 20 cf. ἐπιλέγειν
- ἐκλείπειν. ἐξέλιπεν ὁ ἥλιος 291, 28 cf. 100, 6 423, 16
- ἐκλειψίς. (ἡλίου καὶ σελήνης vel ἡλιακὴ καὶ σεληνιακὴ) 221, 5, 11 291, 29 755, 32 761, 28 765, 4
- ἐκλύειν passiv. 638, 27 641, 6 sqq.
- ἐκμυζᾶν 570, 16, 20
- ἐκπέμπειν. ἡ ὀπτική περὶ τὰς ὄψεις ἐπι- σκοποῦσα τὰς τε τῶν εὐθειῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν συνισταμένων καὶ ἐκπεμπομένων κώνων ἐκπομπὰς καὶ ἀνακλάσεις καὶ γωνίας κτλ. 227, 2 cf. ad 228, 25
- ἐκπίπτειν 83, 6 89, 1, 14 262, 15 318, 27 499, 18 642, 2
- ἐκπληροῦν 585, 23
- ἐκπομπή 227, 2 828, 26
- ἐκपुरηγίζειν 88, 19 625, 15 629, 13
- ἐκपुरοῦν 766, 26 'Ἡράκλειτός φησι πάντα ποτὲ ἐκपुरωθήσεσθαι ἀναλυθέντα εἰς πῦρ 433, 6 436, 5
- ἐκρεῖν 586, 3 ἐκρυῖναι 575, 29 ἐκρυέντος 576, 25
- ἐκσπᾶν. ὁ ἐκσπᾶσις τῆς ὀλότητος τὸν λίθον 829, 29
- ἐκστασις 122, 13 364, 13
- ἐκστατικός 767, 3, 10 899, 1
- ἐκτασις 39, 19 sqq. 396, 10 cf. ἄπειρος
- ἐκτείνειν 99, 12 125, 12 132, 10 426, 24
- ἐκτ(θε)σθαι. τὸν λόγον τοῦ Παρμενίδου ἐκ- τίθεται 79, 28 cf. 26, 16, 23 35, 19 36, 8 sqq. 62, 5 104, 31 194, 4 al. ἐκθοῦ τὸ γῆμα τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ μονάδος καὶ ἐπ' ἄπειρον 393, 18
- ἐκτός c. genit. 173, 17 220, 34 457, 21 523, 19 577, 16 διακρίσεως ἐκτός ὑπάρ- χοντα 833, 7 ἐκτός et ἐκ confusa ad 226, 9 688, 20
- ἐκτραγωδεῖν 817, 15
- ἐκτρέπειν 169, 16 174, 17, 19
- ἐκτροπή τοῦ κατὰ φύσιν τὸ παρὰ φύσιν 637, 11
- ἐκφανισθαι 88, 23
- ἐκφανσις 87, 27, 29 88, 29 95, 20
- ἐκφεύγειν 20, 26 81, 27 98, 9, 11 264, 19 401, 5 618, 5 621, 3
- ἐκφυσᾶν 403, 24
- ἐκφυσίς 211, 1 216, 1, 30 217, 4
- ἐκχεῖν 262, 12 cf. ἐγχεῖν
- ἐκών 271, 8
- ἐλαία 271, 1 319, 1 ἐλαίων γίγαρτα 629, 16
- ἐλαίων 423, 11 699, 1

ἐλατόπρωρος imitatio Emped. 319,9
 ἐλατός 240,10
 ἐλάττων ἢ ἐ. τοῦ συλλογισμοῦ πρότασις
 502,7 ἢ ἐ. 511,2 al. τὰ ὡς ἐπ' ἐλαττον
 (ορρ. τὰ ἐξ ἀνάγκης γινόμενα) 262,28
 265,14 266,3 267,2 ἐπὶ τὸ ἐλαττον et
 ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον (ορρ. ἐπὶ τὸ μείζον)
 481,4 sqq. ἐλάχιστον et ἔσχατον confusa
 486,28 488,16
 ἐλέγγειν. (τὸν λόγον) 408,12 (τὸ εἶναι τὸ
 ἄπειρον) 405,28 ἐλεγγέτωσαν 687,23
 passiv. 45,8 52,27 144,5 573,11
 Ἐλεγγός ἐστι καὶ οὐκ ἀπορία 372,17 ἄλογον
 καὶ οὐδενὸς ἐλέγγου δεόμενον 438,16
 ἐλέφας 104,3
 ἔλη. ὑπὸ τὴν Ἐλην (Ἄλην M) τοῦ ἡλίου 425,5
 ἐλιχοειδής. (κίνησις) 906,5
 Ἐλιξ 249,15 ἢ ἐ. ἐξ εὐθείας σύγκειται καὶ
 περιφερῆς 905,21 ἢ ἐπὶ Ἐλικος κίνησις
 (ορρ. ἐπὶ εὐθείας) 795,20 sqq. 771,27
 ἔλειπειν 268,1 403,23
 ἐλλάμπειν ad 892,24
 ἔλλαμψις 403,14
 ἔλλειπειν 320,9 321,3 423,3 478,13 μήτε
 ἔλλειπον μήτε πλεονάζων 593,10 ἢ μήδεν
 ἔλλειπει τῶν συμπληρούντων αὐτὸ 474,21
 ἔλλειψις. (ορρ. πλεονασμός) 291,14 al.
 ἔλλιπέστερος 149,5 446,22 850,28
 ἔλλιπώς 363,16 856,27
 ἐλλόγιμος 268,25
 ἐλπίζειν 269,4, 11
 ἐμβασθόν. τὰ στερεὰ ἐμβασθὰ 568,29
 ἐμβάλλειν. intrans. (εἰς τὴν ἀγοράν) 278.
 3 sqq. 313,22 ad 89,4 passiv. τῆ ἕσπετῃ
 τοῦ ὕδατος ἐμβαλλομένων δύο ἕσπετων οἴνου
 506,14 εἰ ἢ λαμπάς εἰς δεξαμενὴν ὕδα-
 τος ἐμβληθῆ 419,30 420,19
 ἐμβροντησία 265,15
 ἐμβρυον 103,17 129,29 319,26 812,7
 ἐμμιγνύουσι. ὁ Ἀναξαγόρας (φησὶν) τὸ πρὶν
 ἐμμιγθεῖσας πάσας θμα τὰς ὁμοιομερείας
 ἐκ τοῦ μίγματος ἐκεῖνου ἐκκεῖναι αὐτάς
 τὸν νοῦν 93,28 ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐμμιμῆσθαι
 φησὶν ἐν ἀλλήλοις τὰ στοιχεῖα τὰ τέσσαρα
 94,3
 ἐμπαλιν 173,24 174,9 188,15 270,13,20
 275,22 εἰς τὸ ἐμπαλιν 570,19,25 εἰς
 τοῦμπαλιν 875,22
 ἐμπεριέχειν 488,2 625,29 338,15 339,20
 ἐμπεριλαμβάνειν 592,30
 ἐμπέπειν 280,9 552,3 567,31 617,14

ἐμπιστεύειν. ἐν ἐκάστῳ τοῦ ζώου μέρει
 φυσικὴ τις ἐστὶ δύναμις ἢ τὴν τούτου διό-
 κησιν ἐμπιστευθεῖσα 18,8
 ἐμπνευματοῦν. ἐμπνευματωθεῖσα ἢ τροφή
 699,13
 ἐμπνευμάτωσις. (τῆς τροφῆς) 699,12
 ἐμποδίζειν 323,27 al. ἐμποδίζεται τοῦ
 πρόσω 646,17
 ἐμπόδιος. ἐμπόδιόν τι 235,20
 ἐμποδιστικός 652,4 678,19
 ἐμποιεῖν 120,16 238,28 (διαίρασιν τινι)
 557,26 558,2 sqq.
 ἐμπρόσθιος. (δόξιας) 261,26 307,9, 15
 πρόωρα τὸ ἐμπρόσθιον τοῦ πλοῦτος μέρος
 314,15
 ἐμφανεῖν 375,6 380,11 med. 145,16, 18
 344,13 349,13
 ἐμφανής 541,13
 ἐμφασίς 457,21 514,23
 ἐμφράττειν. τὴν μίαν ὀπήν ἐμφράτταντες
 608,3
 ἐμφρων 364,12
 ἐμφυτος 241,24 242,1 (ὀρμή) 644,7
 ἐμψυχος οὐσία 348,16
 ἐμψυχούσιν v. ad 530,8
 ἐν. φασὶν ἐν καλοῖς εἶναι τὸν δεῖνα, ἢ ἐν
 κακοῖς πράγμασιν εἶμι, ἐν τούτοις ἐστὶ τὰ
 καθ' ἡμᾶς 528,20 significaciones τοῦ
 ἐν τινι concensentur 526,25 sqq.
 ἐνάγειν. τὰ ὑπάρχοντα τῆ χρόνῳ εἰς ἔνοιαν
 ἡμᾶς τοῦ μηδὲ εἶναι ὅλωσ αὐτὸν ἐνάγουσι
 712,19
 Ἐναγχος 111,19 439,8 446,19 890,9
 ἐναλλαγή ad 585,24
 ἐναλλάξ 124,23 829,20
 ἐναλλάττειν 500,20 871,11
 ἐναντίας. οὐκ ἐναντία φησὶν 719,4 τὰ
 ἐναντία ἑαυτῶ λέγειν 118,25. ubi arti-
 culum perperam delendi οὐδὲν ἐστὶν αὐτὸ
 ἑαυτῶ ἐναντίον 128,1 166,15 αἰεὶ ἐν ἐνὶ
 ἐναντίον 371,15 τὸ κρείττον et τὸ χεῖρον
 τῶν ἐναντίων (h. e. εἶδος et στέργις)
 217,22 sqq. 342,3 al. τὸναντίον οὐ ἐβου-
 λήθη κατεσκευάσεν ἢ ἀπορία 260,34 τὸ
 ἐναντίον vel τὸναντίον adv. sextenties
 ἐναντιότης 87,3 90,1 93,23 113,20 115,17
 116,12 119,27 (κατὰ τὴν θέσιν) 117,9
 (= κατὰ τόπον) 907,14
 ἐναντιοῦσθαι 75,13 112,19 493,25 842,16
 ἐναντίως 92,23 481,9
 ἐναντίως 87,13 91,19 sqq. 112,17 114,

- 19 69q. 116,24 al. ἐκάστη ἑ. δύο περι-
έχει ποιότητος 418,5
ἑναπολαμβάνειν 391,30 583,9 passiv.
391,23 392,7 394,27
ἑναποτιθέναι. med. 632,9 676,26
ἐναργεῖα. ἐκ τῆς ἐναργείας τοῦτο ἐπιστοῦντο
42,18 ἐκ τῆς ἐναργείας εἰλήφραμεν 111.
20 ἐξ αὐτῆς τῆς ἐναργείας δῆλον 419,28
πάσης ἀποδείξεως πιστοτέρα ἢ ἑ. 708,25
cf. 29,23 683,17 827,16 828,36 cf. ἀπό-
δειξις
ἐναργής 206,1 ἐναργές παντί 54,12 πᾶσι
206,4 πρᾶγμα οὕτως ἐναργές καὶ ὑπὸ
τῆς αἰσθήσεως μαρτυρούμενον 438,15
ἐναργέστερος 139,25 ἐναργέστατα adv.
730,17
ἐναργῶς 62,22 63,22 156,9 323,3 371,2 al.
ἐνάς 42,13 sqq. 43,5 sqq. 80,28
ἐνατος 470,19
ἐνδεῖν. οὔτε ἐνδέων οὔτε πλεονάζων 593,8
ἐνδεής 188,24 sqq. ἐνδεέστερος 244,19
850,30
ἐνδεῖα 271,6 321,2.18 (= ἔλλειψις 291,14)
291,22
ἐνδεικνύοναι. med. 148,12 738,7
ἐνδέχεσθαι. τὸ ἑ. 406,13 τὸ ἐνδεχόμενον
406,12
ἐνδεχομένως 262,23 755,30 756,3 759,1
ἐνδιδόναι. ἢ ὅλη ἐνδιδῶσιν ἀφ' ἑαυτῆς τῆ
τομῆ τὴν ἀπειρίαν 481,2 intrans. 81,
17 sqq. 84,16 sq. passiv. 384,33 638,11
639,21 640,1 641,6 οἱ δημιουργικοὶ
λόγοι οἱ ἐκ τοῦ χωριστοῦ εἶδους ἐνδιδό-
μενοι εἰς τὴν ὄλην 516,18
ἐνδοξος. ἀπὸ ἐνδόξων καὶ πιθανῶν 705,21
708,24 ἐξ (ἀπὸ) ἐνδόξων προσώπων 263,
10 610,8 (ἐπιγέλημα) 503,22 (ἐπιγέ-
ρησις) 500,27
ἐνεῖναι 100,10 105,20 183,15 353,29
552,2 557,9 559,30 ἐνῆν *licebat* 640,24
ἔνεκα et ἔνεκεν. forma ἔνεκα ante vocal.
288,25 336,23 ἔνεκεν ante conson. 300,1
303,21 333,3 cf. 274,16. 19. 25 279,
1.3 283,6 288,28 289,1 299,7 303,18
322,15 330,20 etc.
ἐνέργεια. ἐνεργεία vel κατ' ἐνεργεῖαν (οἱ)
δυνάμει 46,4 etc. λέγονται κατὰ φύσιν
καὶ αἱ καθ' αὐτὸ φυσικαὶ καὶ τελεωτικαὶ
πάν φύσιν ἐγόντων ἐνεργεῖαι 200,2.13 sq.
236,30 al.
ἐνεργεῖν. ἐν ἀκμῇ γενόμενον τὸ ζῆρον πάσας
ἐνεργεῖ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας, καὶ μάλιστα
τὰς γεννητικὰς 236,30 ὁ ἐνεργῶν 372,8
εἰς τι 353,32 695,6 περὶ τι 6,24 114,
13 232,20.24 ἐν αὐτῷ τῷ ἐνεργεῖσθαι
466,7
ἐνεργός. ἐνεργόν καὶ γόνιμον 240,19
ἐνθα 147,14 168,11 195,9 300,13 ἐνθα
μὲν ... ἐνθα δὲ 87,23 φέρεται τὸ μέρος
ἐνθα καὶ τὸ ὅλον 442,13
ἐνθεν demonstr. 84,20 95,22.25 196,15
234,25 263,15 292,2 415,23 442,6
635,25 643,22 ἐνθεν μὲν—ἐνθεν δὲ
370,7 373,20
ἐνθὲνδε 518,7
ἐνθεωρεῖν. τὰ τελικὰ αἷτια ἐν αὐτοῖς
• ἐνθεωρεῖται τοῖς ὧν ἐστὶ τέλος 509,30
116,9
ἐνιαυσιατός 754,23
ἐνιαυτός 458,24.26 al.
ἐνικῶς *singulariter* (grammat.) 62,23
ἐνιοὶ 321,25 750,10 891,7
ἐνίοτε 812,6 830,24
ἐνίστασθαι πρὸς τὸ πρόβλημα *sini.* 40,12
42,10 50,24 61,23 81,19 83,13 84,5
319,13 322,19 368,1 607,15 614,3
ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τὸ παρε-
ληλυθός 467,20 ὁ ἐνεστῶς (sc. χρόνος)
740,35 741,1 744,8 τὸ ἐνεστῶς 761,29
τὸ ἐνεστῶς 823,16 ἐνεστηκός (οἱ)μ. παρε-
ληλυθός 430,5 ἐνεστηκέναι 712,4
ἐννοεῖν 171,20 711,16
ἐννοια. ἢ δὲ εἰ (sc. Aristotelis verborum)
αὕτη 837,26 πόθεν ἤλθομεν εἰς ἔννοιαν
τοῦ τόπου; 539,20 cf. 162,25 163,2 535,19
541,14 al. ἢ κοινὴ ἔχει ἔννοια ὅτι κτλ.
636,7 cf. 117,25 118,12 236,9 sq. ἐκ κοι-
νῆς ἐννοίας 42,8 43,8 κατὰ κοινὴν ἔν-
νοιαν 260,25 276,5 277,14 280,26 320,
14 539,19.23 540,1.3 541,9 543,20
564,29 586,28 590,24 597,6 αἱ κοιναὶ
καλούμεναι ἔννοιαὶ 824,2 cf. 111,8 266,
19 299,26 417,27 ἔννοια et αἷτια confusa
ad 360,16
ἐνοποιεῖν. ὀριστικὸν καὶ ἐνοποιῶν τὸ εἶδος
92,31
ἐνότης 394,8
ἐνοῦν. τὸ σημεῖόν ἐστὶ τὸ δι' ἑαυτοῦ ἢ ἐνοῦν
ἢ διακερῶν τὴν γραμμὴν 764,20 passiv.
44,16 610,13 764,19 906,27
ἐνοχλεῖν 484,7
ἐνόχλησις 297,27

ἐνστασις 54, 8 420, 27 423, 17 ἔχει δὲ τινα
 ἔνστασιν ὁ λόγος 442, 24
 ἐντείνειν. med. ἐὰν τῆς κινήσεως ἐκαστὴν
 χορδὴν ἐντείνῃ (ἐντείνης Mt: an ἐντείνῃ
 (τις)?) τοσοῦτον, ὅσον κτλ. 46, 26 *
 ἐντελέγεια. τὸ ἐντελέχειας ὄνομα σημαίνει
 παρὰ Ἀριστοτέλει τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν
 τελειότητα (σύγκριται γὰρ παρὰ τὸ ἐν καὶ
 τὸ τέλειον καὶ τὸ ἔχειν): ὅταν οὖν
 ἕκαστον ἔχῃ τὴν αὐτοῦ τελειότητα, ἐντε-
 λέγεια λέγεται εἶναι 342, 12 cf. 340, 28 sqq.
 πᾶσα ἐντελέγεια σφῆζειν ὀφείλει τὸ ὑποκει-
 μενον 460, 11
 ἐντελής 149, 6 557, 5 ἐντελέστερος 411, 31
 430, 9
 ἐντελῶς 654, 23
 ἐντεριώνη 104, 28
 ἐντιθέναι 504, 15 557, 19 712, 11
 ἐντός 199, 5 τὸν ἐ. ἀέρα 262, 9 ἢ ἐ. σφαῖρα
 602, 24
 ἐντρεπτικός 96, 8 101, 30
 ἔνυλος 72, 20 187, 20. 23 199, 25 τὰ ἔνυλα
 εἶδη 838, 9
 ἐνυπάρχειν. absol. 99, 3 101, 2 159, 16
 180, 14 τινί 173, 32 178, 9 197, 9 435, 9
 497, 25 ἐν τινι 88, 15 89, 20. 32 93, 18
 95, 7 sqq. 325, 11. 13 396, 25. 28 etc.
 ἐνυπόστατος 4, 20 205, 19
 ἐνυποτιθέναι. med. ἐνυποθεμένων ἡμῶν
 τὸ εἶδος 332, 7
 ἐνωσις 56, 6 sqq. 65, 14
 ἐξάγειν 87, 26 475, 14
 ἐξάγωνον. ἡ μέλισσα θαυμαστὴ τῆς τῶν
 ἐξαγώνων συνθέσεως μὴδὲν μάρτην ποιούσα
 311, 9
 ἐξαδάκτυλος 269, 19
 ἐξαερούν. ἐξατμίζεται πρότερον τὸ ὕδωρ,
 εἶτα ἡ ἀτμὴ λεπυνοθεῖσα ἐξαερούται 23, 17
 ἐξαέρωσις 211, 16
 ἐξαιματοῦν 196, 5
 ἐξαιρεῖν. passiv. 4, 26 85, 11 151, 22 193, 2
 233, 24 391, 13 al. οὐκ ἐξαιρετέον τῆς
 φύσεως τὸ ἕνεκά του 318, 16
 ἐξαιρεῖν. ἐξαρθέντος (Themist. ἐξαιρεθέντος)
 576, 13
 ἐξάφνης. de signfc. v. 760, 21 sqq.
 ἐξακοντίζειν 88, 19. 22 625, 17 629, 15
 641, 23 692, 32 693, 2
 ἐξακούειν 275, 6 295, 19 613, 3 880, 4
 ἐξαλλαγῆ 394, 26 585, 24 (ἐναλλαγῆς Gt
 Themist.)

ἐξαλλάττειν 156, 25 588, 5 591, 7
 ἐξαντλεῖν 570, 18. 22
 ἐξανύειν. (κινήσιν) 795, 8
 ἐξάπτειν. ἐξάφνης ἐξήφθαι φαμεν τὴν ὕλην
 766, 27
 ἐξαρκεῖν 673, 28 674, 1
 ἐξαρτᾶν 189, 16 (at cf. 193, 1) 660, 28
 891, 30
 ἐξασθενεῖν 316, 22 355, 13 639, 15. 21
 ἐξατμίζειν 23, 16 301, 15 669, 11 698,
 12 sqq.
 ἐξεῖναι. ἐξὸν ἦν λέγειν 449, 20 451, 23
 ἐξόν absol. 86, 16 399, 17 forma ἐξῆ
 saepe corrupta 467, 11 483, 4 491, 2. 26
 ἐξεπίτηδες 314, 1
 ἐξετάζειν 40, 4. 21 50, 28 221, 10 sqq. 227, 3
 240, 28 306, 23
 ἐξέχειν. λίθος κατηνέχθη ἄνωθεν καὶ περι-
 θρασυθεὶς τὰ ἐξέχοντα γέγονεν εἰς καθέδραν
 ἐπιπέδου 260, 22 cf. ἐξοχή
 ἐξηγεῖσθαι 78, 21 79, 2 734, 26 οἱ ἐξηγού-
 μενοι αὐτόν (sc. Aristotelem) 774, 25
 ἐξήγησις 245, 16 592, 11 601, 25 ἐκ τῶν
 ἐξηγήσεων τῶν Ἀριστοτελικῶν βημάτων 552,
 11
 ἐξηγητής. ἐξηγηταί (operum Aristotelis)
 129, 15 133, 4 200, 24 209, 29 348, 20
 365, 10 526, 29 541, 7 552, 12 594, 15
 701, 5 τινὲς τῶν ἐξηγητῶν 565, 21 591,
 23 τινὲς simpliciter 592, 11 al.
 ἐξηγητικός 749, 13 813, 10
 ἐξῆς. ἐν τοῖς ἐξῆς 148, 23 διὰ τῶν ἐξῆς
 163, 21 τὸ δὲ ἐξῆς οὕτως 870, 10
 ἐξις. τῆς φυσικῆς ἐν ἐξεί γενέσθαι θεωρίας
 386, 28 ἢ εἰς τὴν ἐξί μεταβολή 365, 13
 cf. στέρησις
 ἐξισάζειν 52, 17 56, 22. 25 57, 1. 3 426, 8
 431, 13 422, 25
 ἐξισοῦν. ἐξισωθήσεται 419, 20
 ἐξίστασθαι 153, 20 185, 28 198, 28. 30 364,
 14 509, 1 sqq.
 ἐξισχύειν 18, 1 24, 31 231, 8 236, 24 570,
 25
 ἐξίσωσις 671, 13
 ἐξίτηλος 97, 9 426, 5
 ἐξοδος 570, 12
 ἐξολισθαίνειν 646, 18
 ἐξομοιοῦν 336, 20 518, 29 562, 18 840, 2
 ἐξόπισθεν 642, 1
 ἐξοχή 269, 16 291, 18 cf. ἐξέχειν
 ἐξυπνίζεσθαι (e Platone) 312, 17 715, 18

ζῆω. τὰ ζῶωτέρω 602,18 ἡ ζῶωτάτω σφαῖρα
 565,7 τὴν ζῶωτάτω ἐπιφανείαν 572,1
 ζῶωθεν. ἔ. προσουπακουστέον 299,9 cf. 149,6
 προσθεῖναι 7,9 363,24
 ζῶωτερικὸς (λόγοι Aristotelis) 705,22
 ζοικέναι 169,26 206,27 222,15 320,29
 332,15 474,11 ζοικός 731,30 ζοικυῖα
 132,9 παντελῶς ἀπέθανα καὶ πλάσμασιν
 ζοικότα 640,5 οὐκ ἦν εἰκόσ c. accus. et
 iufin. 364,12 εἰκόσ (sc. ἐστὶ) 663,3
 ἐπαγγέλλεσθαι (med.) 346,17 901,23
 ἐπάγειν. (τὸν λόγον εἰς ἕτερον) 71,3. ubi v.
 I. ἀπάγειν (πίστην) 614,9 ἐπάγει οὖν οὐ-
 τως 285,9 al. et passiv. τὸ ἐπαγόμενον
 165,7
 ἐπαγωγή 128,12 281,8 282,23 284,19
 533,25 536,17
 ἐπαγωγικός. (τρόπος) 528,11
 ἐπακολουθεῖν 140,19 157,9
 ἐπακολουθεῖα 269,1 sqff.
 ἐπακοῦειν. τὸ οὖν διέ σὺνδεσμον ἀντὶ τοῦ
 γάρ ἐπακοῦσωμεν 86,1
 ἐπαλλάττειν 316,12 589,32
 ἐπὰν c. coniunct. 99,9
 ἐπαναβαίνειν 793,9 833,30
 ἐπανάγειν 421,30
 ἐπαναλαμβάνειν 70,19
 ἐπαναστήμα v. I. 581,12
 ἐπανατρέχειν 195,5
 ἐπανέρχεσθαι 281,14 403,33 411,31
 ἐπανήκειν 259,29 260,1
 ἐπανίεναι. ἐπανιτέον ὅθεν ἐξέβημεν 459,1
 ἐπανιστάναί. τὰ ἐπανιστάμενα (ἐπαναστή-
 ματα Gt) τῶν ὁρῶν 581,12
 ἐπάνω. τὰ ἐπάνω 119,14 c. genit. 580,26
 ἐπαπορεῖν. (τῷ λόγῳ) 109,21 370,13 582,
 19 (τοῖς εἰρημόνοις) 860,11
 ἐπαρκεῖν 230,9
 ἐπαύξειν 224,8 v. I. 395,3
 ἐπείγεσθαι 543,10 771,14
 ἐπειδήπερ 837,37
 ἐπεισέρχεσθαι 576,29 677,27
 ἐπεισίεναι 610,10 sqq. 615,24 626,10
 ἐπειτα. πρῶτον μὲν ... ἔπειτα δὲ 128,7
 saepius sine δὲ 133,22 (cf. adn.). 29
 148,12 371,28 483,26 748,21 πρῶτον
 ... ἔπειτα 400,22 μάλιστα μὲν ... ἔπειτα
 δὲ καὶ 95,1
 ἐπείτοι γε 403,12 574,23 643,24 747,22
 748,27 751,17
 ἐπέκεινα 96,30 97,8

ἐπεκτείνειν 154,10 422,19
 ἐπεξεργασία 180,14
 ἐπεξέρχεσθαι. (τὸν λόγον) 248,12 (τὸ ῥη-
 τὸν) 552,13 (τῆ ἀποδείξει) 535,3
 ἐπερείδωσθαι. (εἰς αὐτὸ) 448,23
 ἐπέργεσθαι. οὐχ ὑπομέναι τὸ ἕτερον ἐπι-
 θὸν τὸ λοιπὸν 111,28 ἐπέργεται τῷ λόγῳ
 τὰς κατὰ μέρος γενέσεις 151,25 ἐπιφλο-
 μεν πᾶσι κατὰ μέρος 158,30 παύεται ἡ
 δύναμις ἐπιφλοῦσης τῆς ἐνεργείας 459,21
 ἐπέχειν 814,15 (ad 871,13) 819,22 πορ-
 κατὰ ἐπέχουσα βᾶθος δέκα πήχεων 421,19
 (βλ. λόγον) 130,12,14 134,2 146,7 al.
 (λόγος) 232,10 331,5 403,29 (τόπον)
 510,14 sq. 563,6 598,2
 ἐπηρεάζειν 230,17
 ἐπί. εἰ καὶ μὴ ἐπὶ λέξεως οὕτως κείται,
 ἀλλ' οὖν ἔπεται ἐξ ἀνάγκης 17,21 ἐπὶ γ'
 ἐκκλησίας 313,14 κινεῖσθω τὸ ἐφ' οὗ α
 652,21 ὑποκείσθω ἡ ἀδ' ἀπειρος, ἐφ' ἧς
 δὲ β' πεπερασμένη 814,14 τὰ ἀπὸ τύχης
 καὶ ταυτομάτου τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν εἶσι. τὰ
 δὲ ἐπ' ἴσους τῶν ἐφ' ἡμῖν 267,14 268,9
 ἐπὶ τούτοις τρίτον τίθησιν ἐπιγένημα 133,
 17 ἦλθεν ἐπὶ τούτῳ, τῷ ἀπολαβεῖν κτλ.
 271,10 274,13 313,20 ὅσον ἐπὶ c. dat. cf.
 ὅσος· εἰ τὸ μὲν θερμαίνοντο ἐπὶ ὄραν
 μίαν, ἄλλο δὲ μελανίζοντο ἐπὶ ὄρας ὄνο
 686,6 αὐξεται ἐπὶ τοσόνδε ὁ ἀνθρώπος
 305,6 ἐπὶ τοσούτον μειωθήσεται 103,11
 ἡ μὲν οὖν ἀπορία ἐπὶ τοσούτῳ 307,23
 ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοσούτον 310,16 al.
 (sed τούτο μὲν εἰς τοσούτον 392,19) τὸ
 ἐπὶ τὴν ἔκτασιν ἀπειρον sim. cf. ἀπειρος
 προσελθὼν ἐπὶ τινα ἄλλην γραίαν 279,3
 ἐπὶ πλείστον τοῦτο ποιεῖ 639,30 640,22
 ἐπιβάλλειν. πρότερον συγκαχυμένως καὶ
 ἀδιαρθρωτῶς ἐπιβάλλει τῷ καθ' ἕκαστα ἡ
 φύσει 17,30 (τῆ γνώσει τῆς ὕλης) 162,4.
 10. 32 ἄλλοι ἄλλως τῆ τοῦ ῥητοῦ ἐπι-
 βάλλουσιν ἔνοια 548,18 μικρὸν ὕδωρ
 ἐπιβλήθην λαμπάδι 419,29
 ἐπιβάτης. διψήσας τις ἵππος κατέβαλε τὸν
 ἐπιβάτην καὶ ἔθραμεν ἐπὶ τὸ ὕδωρ 260,10
 ἐπιβλεψίς. πολλῆς ἐπιβλέψεως γραία εἰς τὸ
 τὰς ἰδικὰς ἐλεῖν ἀρχὰς τῶν πραγμάτων
 16,9
 ἐπιβλητικῶς 192,4 480,2 754,16
 ἐπιβολή 163,10 308,13 sq.
 ἐπιγίνεσθαι. τῆ σωματικῆ οὐσίᾳ ὡς δια-
 φορὰ τις τὸ τριχῆ διαστατὸν ἐπιγίνεται

39,17 saepissime εἶδος ἐπιγίνεται (cf. ἐφήκειν) τῆ ὄλῃ 97,27 103,23 130,10 τοῦ εἶδους τοῦτου ἐπιγινόμενου ἐν τῷ ὑποκειμένῳ 129,29
 ἐπιγράφειν. οὕτως ἐπέγραψε τὸ βιβλίον 22,10
 ἐπιδεικνύναι 460,12 ἐπεδείκνυεν 595,20
 ἐπιδέχεσθαι 68,6 167,17 180,25 189,5 377,14 383,26 387,8 sqq.
 ἐπιδιαίρειν 268,19
 ἐπιδιαίρεισι 787,11. 16 coni. 170,12
 ἐπιδιαμένειν 213,15 sqq. 703,26. 34
 ἐπιδιδόναι. ὅταν εἰς αὐτὸ ἐπιδῶ 791,20
 ἐπίδοσις 626,8. 24. 27
 ἐπιέναι. τὴν λέξιν ἐπιόντες ὀφόμεθα 388,23 ἐπιόντες αὐτοὺς τοὺς λόγους δεῖξομεν 30,1 δεῖξομεν ἐπιόντες 689,13 750,15 ἐπιόν 145,4 148,3 sqq. 158,7 159,10 181,11 703,34 719,19
 ἐπιζητεῖν 694,28
 ἐπιθεῖν. (τὸ εἶδος) 857,14
 ἐπιθολοῦν. τὸ πλῆθος τῶν παρεμφαινομένων ἐπιθολοῖ τὴν παρὶ τοῦ τόπου σκέψιν 585,17
 ἐπικαλεῖν. μάρτυρας τοὺς θεμένους τὸ ἄπειρον τῶν ἑαυτοῦ λόγων ἐπικαλεῖται 439,13
 ἐπικαμπτεῖν. ἐπικεκαμμένον εἰς τὸ ἔμπαν 570,19
 ἐπικεῖσθαι 247,17 570,1 580,28
 ἐπικοινωνεῖν 249,14
 ἐπικράτεια. (τῶν ἀπλῶν) 823,22
 ἐπικρατεῖν 56,6 sqq. 88,8 sqq. 95,9 128,34 129,2 397,22 425,23 430,20 κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν τῶν ἀπλῶν τὰ σύνθετα τὴν φυσικὴν κίνησιν ἔχει 502,15 (cf. 823,22)
 ἐπικρατέστερος 236,24 418,21. 23
 ἐπικρόπτειν 817,22
 ἐπικρυψίς τοῦ παραλογισμοῦ 725,26
 ἐπικρυκλος 839,19 sq. 892,13. 16
 ἐπιλαμβάνειν. (πλεῖονα τόπον) 506,7 (τῆς ἐπιφανείας μόριον) 594,24 reprehendere ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς φυσικός, φυσικώτερον τρόπον ἐπιλαμβάνεται τῶν λόγων 57,11 62,31 369,5 473,21 506,7
 ἐπιλάμπειν 25,9 οὐκ ἡ τυχοῦσα ψυχὴ εἰς τὴν τυχοῦσαν ἐπιλάμπει κρᾶσιν τῶν σωμάτων 131,28. 29 ὁ νοῦς ἔξωθεν ἐπιλάμπει τῷ σώματι 839,16 (892,24)
 ἐπιλανθάνεσθαι 312,19 853,32 854,1. 4
 ἐπιλέγειν. ἡ φύσις τὸ κάλλιον (vel βέλτιον) ἐπιλέγεται 135,16 897,20 cf. ἐκλέγειν

ἐπιλείπειν intrans. 23,25 100,17 105,5. 11 405,5. 16 429,19 460,14 472,21 al. cf. ἐκλείπειν et ὑπολείπειν
 ἐπιλογισμός 338,14
 ἐπιλύειν. (τὰ δοκῶντα δυσχερῆ) 687,26 (τὴν ἀπορίαν) 401,18 pass. ἐπιλύονται αἱ ἀπορίαι 597,8 ἐπιλύονται (ἐπιλύονται M) αἱ ἀπ. 173,31 cf. ad 352,9. 11 ἐπιλυμένα ἀν εἶεν αἱ ἀπ. 619,25 ἐπιλύθη ἡ ἀπ. 254,16 saepissime med. ἐπιλύεται τὴν ἀπορίαν sim. 39,6 57,22 84,22 161,35 181,23 221,7 231,6 318,2 etc.
 ἐπιλυσις 173,31 238,28 239,14 254,18 263,15 264,2 376,8 al.
 ἐπιμνησκείν. πᾶν εἶδος οὐσιώδους ἀδύνατον ὀρίσασθαι μὴ ἐπιμνησθέντα τῆς ὄλῃς 224,14. 17. 19
 ἐπινέμειν 581,28
 ἐπινοεῖν 146,27 165,1 219,32 220,7 221,34 224,26 325,4 326,24 al.
 ἐπινόια. ἐν ἐπινόια (opp. ἐν ὑπάρξει) 4,19 sqq. 14,23 97,6 ἐπινόια καὶ νόμος (opp. φύσει) 213,11 ἐπινόια ἀνθρώπων 216,20 ἐν τῆ ἡμετέρα ἐπινόια 298,24 500,19 κατ' ἐπινόιαν καὶ οὐ κατὰ φύσιν 500,22 τῷ ὀριστικῷ λόγῳ καὶ τῆ ἐπινόια (opp. τῆ ὑποστάσει) 215,11
 ἐπίπεδος 220,4 222,14 296,21 379,4 569,4
 ἐπιπολάζειν 581,24 sqq. 680,3 sqq.
 ἐπιπόλαιος 30,4
 ἐπιπολῆς adv. (ἐτρημένα) 30,10
 ἐπίπροσθεν. μὴ τῆς ἀληθείας τὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπελημμένον ἐπίπροσθεν θέντας 651,4
 ἐπιπροστιθέναι 486,12
 ἐπιπραττεῖν 293,12
 ἐπύρρημα 217,11
 ἐπισημαίνειν. med. ἐπισημήνατο 218,6
 ἐπισημεῖον. med. 91,8. 10 317,21 689,15 694,19 ἐπισημεωτέον ὅτι κτλ. 90,7 392,12
 ἐπισκέπτεσθαι 26,24. 27 218,13 220,3 222,21 223,20 231,17 sqq. 430,10 al.
 ἐπίσκηψις 229,25 336,11 575,3
 ἐπισκοπεῖν 170,13 220,12 221,2 227,1 713,10
 ἐπισκώπτειν 451,4
 ἐπίστασις. ἐπιστάσει· ἄξιον 17,4 197,30 265,25 al.
 ἐπίστασθαι 660,27 οὐ τὸ οὕτως ἄπειρον ὡς ἀθρόον ἐπιστάμενος (ὑφιστάμενος recte L.) Ἀριστοτέλης ἐλέγχει 430,1

ἐπιστατεῖν 98,35 99;5 sq. (τῆ τῶν ὄλων
 οὐστάσει) 407,18
 ἐπιστήμη τῶν καθόλου ἐστὶ γινῶσις 18,33
 ἐπιστημονικός. (γινῶσις) 9,12 αἱ ἐπιστη-
 μονικαὶ διαίρεσεις κατ' ἀντίφασιν εἰσιν
 20,25
 ἐπιστημονικῶς 169,5
 ἐπιστήμων. ὡς πρὸς τὸν Ἀναξαγόραν καὶ
 ἁπλῶς τὸ τοῦ ἐπιστήμονος πρόσωπον 96.
 10.23 122,9 197,28 531,12 officium τοῦ
 ἐπιστήμονος 57.20 219,2 409.15 ἐπιστή-
 μον 531,13
 ἐπιστρέφειν. intrans. (εἰς τὴν προκειμένην
 ζήτησιν) 413,1
 ἐπισυμβαίνειν 174,26 270,9 291,3 293,5.
 17 294,1 315,16 388.18 402.25 sqq
 661,29
 ἐπισυνάπτειν 776,7. 16
 ἐπισύνθεσις 420,21 481,20
 ἐπισυντιθέναι 393,11.22 394,6 sqq. 420,
 14 sqq. 481,21 487,13 512,1
 ἐπίσχειν. οὐδεμιᾶς ἔξωθεν αἰτίας τινὸς τὴν
 κίνησιν ἐπιπροσῆς 235,18
 ἐπισωρεύειν 731,32
 ἐπίταγμα. ὡσπερ ἐξ ἐπιτάγματος 640,2
 ἐπιτάττειν 230,25 sqq. 238,13. 18
 ἐπιτελεῖν 37,22 114,1 422.4. 11 627,10
 628,17 696,4. 28 813,10
 ἐπιτελεῖν 115,13 πρὶν ἐπιτελεσθῆ (sc. ὁ
 ἀγὼν καὶ ἡ ἡμέρα), δυνάμει ἐστίν 466,5
 ἐπιτήδειος 97,26 191,18.20 218,24 229,
 20.22 269,17 288,7 ἐπιτηδέστερος 397,28
 ἐπιτηδέστης 52,3 167,11 169,22 191,23
 363,2
 ἐπιτηδείως 396,29
 ἐπιτηδες 79,20 91,7 599,30 697,12
 ἐπιτηρεῖν 77,12
 ἐπιτιθέναι. (τέλος τινὸς) 362,7 ἐπιτιθείσης
 φύσεως τὰ εἶδη 99,1 ἐπιθήσει φάρμακον
 ὁ ἰατρός 235,20 αἱ μὲν τεχνῶν τὴν ὕλην
 κατασκευάζουσιν, αἱ δὲ τὸ εἶδος ἐπιτιθέασι
 τῇ ὕλῃ 230,22 passiv. 191.22. 24 203,
 22 423,20
 ἐπίτριτος 113,15 654,4
 ἐπιτροπεύειν. ἢ τὸ ὄλον ἐπιτροπεύουσα
 φυσικὴ δύναμις 18,8
 ἐπιφάνεια 379,9 ἐπιφανείας πέρατα γραμ-
 μαί 399,15 πέρατα τῶν σωμάτων ἐπι-
 φάνειαί 546,2
 ἐπιφέρειν. (i. q. ἐπάγειν) 185,24 540,7 ἐπι-
 φέρει διὰ τί 825,24 λύσιν ἀπορίας ἐπε-

νεγκίων 238,6 τὸν Μέλισσον ἐπιφέρεται
 μάρτυρα 608,26 passiv. ἐπιφερομένην
 ἀπορίαν 230,20
 ἐπιχαυνοῦν. ἀναχρούεσθω (sc. ὁ κίθαρω-
 δός) τι μέλος, ἔξωθεν δέ τις ἐπιχαυνούτω
 τινὰς ἢ πάσας τὰς χορδὰς 201,30
 ἐπιχεῖν. (ὕδατι εἰς δεξαμενὴν) 420,33 (ἐν
 τῇ ποτηρίῃ τὸ ὕδωρ) 610,4 ἐν λυχνίᾳ
 φλογὶ βράσις ἐλαίου συνεχῶς ἐπιγεομένη,
 σβέσειεν ἂν τὴν φλόγα 423,12
 ἐπουσιώδης 38,26
 ἐποχεῖσθαι 638,19.21 663,9 679,34
 ἐπτάκις 803,16
 ἐπτάς 781,16 786,19.21
 ἐπωνυμία 211,4 216,18 217,2 791,19
 ἐρᾶν. ἢ εἰκῶν κινεῖ τὸν ἐρῶντα (ὀρῶντα
 libri) 355,27 875,4 πᾶν τοῦ συγγενούς
 ἐρᾶ 599,23
 ἔρανος 274,12. 17
 ἔραστῆς 371,3
 ἐργασία 230,32
 ἐργάτις 239,19.21
 ἐρεθίζειν 877,3
 ἐρεῖδειν. δεῖ ἕτερον παρ' ἕτερον ἐρεῖσαι καὶ
 σῆσαι πῶδα 691,29 αἰεὶ ὁ ἕτερος τῶν
 ποδῶν ἐρεθίζεται 692,3
 ἔρεσθαι 35.20 143,19 294,17 437,7
 ἔρημος. τὸν τόπον ὀρίζονται κενὸν εἶναι καὶ
 ἔρημον σώματος 340,13 ἐρήμην τοῦ λό-
 γου καταψηφίζεσθαι 607,12
 ἐρινέος 318,32
 ἐρίον 132,10 664,20.25 668,4
 ἐριστικός. διαφέρει ὁ ἐριστικός λόγος τοῦ
 σοφιστικοῦ κτλ. 29,25
 ἐρμηνεύειν 126,13 εἰ μὴ ὁ Ἀριστοτέλης
 ἡρμήνευσεν αὐτόν, ἔμεινεν ἂν ἀνερμήνευ-
 τος 548,17
 ἐρρωμενέστερος. (δύναμις) 693,1 sq.
 ἔργεσθαι. (εἰς ἔννοιαν τινος) 163,3 182,15
 194,9
 ἐρωτᾶν 191,4 240,17.30 641,13 al. ad
 245,23
 ἐρώτησις 296,29 844,24
 ἔσαι 87,18 cf. εἰσαι
 ἐσθῆς 880,2
 ἐσθῆειν 271,6 sqq. εἰ ἐσθόντος ἐμπόσει τι
 τῶν ἐσθιομένων εἰς τὴν ἀρτηρίαν 289,16
 ἔστε. ἔστ' ἂν κινῶνται 544,19 cf. 354,11
 522,23 747,9
 ἔσωθεν 196,1 al.
 ἕτερογενής 285,2 738,1

ἐπεροειδής 89,17. 20 104,29 396,27 446,3 sqq.
 ἕτερος. πολλά τοιαυτὰ ἔστιν ἕτερα 271,11
 ἕτερα ἀλλήλων 148,8 ἕτερον ἑαυτοῦ 46,12
 ἕτερα τοῦ ὄντος 82,4 etc. Ζ. παρὰ τὸ ὑποκαίμενον sim. 67,22 sqq. 139,10 al.
 θάτερα ἐν θατέρῳ 370,23 θατέραν ἐν θατέρῳ 371,21 ἐπὶ θατέρου ... ἐπὶ τοῦ λοιποῦ 631,19 κατὰ θάτερον ... κατὰ τὸ ἕτερον 560,7 ἐπὶ θάτερα et ἐπὶ θάτερον 570,7 sq. 843,6 etc. δυοῖν ἀνάγκη θάτερον 643,19 740,6 cf. 637,25
 ἐτερότης 83,8 85,18 185,14 359,21 al.
 ἐτέρως 60,16 186,6 287,26 al.
 ἕτος. ἐν δέκα ἕτεσιν 750,20 757,16 πρὸ χρόνων ἑτών 761,27 765,1 Διοκλητιανοῦ ἕτος σλγ' 703,17
 εὖ. τὸ εὖ καὶ τὸ ἀγαθόν 187,6 633,12
 εὐγνωμονέστερος 68,15
 εὐγνωμόνως ἀκούειν τῶν Παρμενίδου λόγων 65,4 cf. 513,15
 εὐδαιμονία 246,10 280,15 282,8 778,9
 εὐδήςλος 211,31 252,19 428,9 477,29 637,14
 εὐδαιρέτος 851,16¹ εὐδαιρετώτερος 647,7 653,21
 εὐδιάκριτος 220,14
 εὐειδής 215,7
 εὐέλεγκτος 364,12
 εὐεξία 242,13 sqq.
 εὐεργός 157,6 230,33 231,1 238,11. 14 400,2
 εὐήθης ἢ ἀπάντησις 576,22 εὐήθεις 183,12 258,21 395,25 557,14
 εὐήχος 223,16 sqq. 253,5 329,18
 εὐθετος 231,2
 εὐθές 244,28 al.
 εὐθύγραμμος 778,34 779,5 sqq.
 εὐθύς. εὐθειά ἔστιν ἥτις ἐλαχίστη, ἔστιν τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἐγούσων γραμμῶν 299,16 εὐθεῖαν κινήθῃναι 378,28 ἢ ἐπ' εὐθείας δεῖξαι (opp. ἢ δι' ἀδυνατοῦ cf. ἀδύνατος) 333,21 εὐθύς adv. 70,7. 28 80,5 98,25 221,34 319,23 322,12 al.
 εὐθύτης 73,3 122,12 sq. 222,4
 εὐθύφορικός 444,19 452,25 793,16
 εὐθύωρία. κατ' εὐθύωριαν 556,29
 εὐκίνητος 25,25 sqq. 638,10 639,29 al.
 εὐκόλος ἢ ἀπάντησις 580,18
 εὐκόλως 903,31
 εὐκόλιστος 647,2. 3

εὐλόγος 183,21 234,13 εὐλογώτερος 262,28
 εὐλόγως 80,20 201,8 252,7
 εὐοδεῖν 84,7 249,11 565,12
 εὐόριστος 139,21 sqq.
 εὐπαθής 72,6 εὐπαθέστερος 404,7 421,9
 εὐπλαστος 23,5. 13
 εὐπορία. ἀρχὴ εὐπορίας ἢ ἀπορία 498,9
 εὐπραγία 282,4 285,7. 12 286,11. 17 al.
 εὐπραξία 281,27 sqq. al.
 εὐρεσις 152,4 543,21
 εὐρύτερος 570,5
 εὐσύνοπτος 156,6 809,3
 εὐτραπέζειν 230,33. 35 231,11 232,9 238,14
 εὐτυχής 279,18 280,2
 εὐτυχεῖα 281,19 sqq. δοκεῖ ἢ εὐτυχία περὶ τὰ ἐκτός εἶναι 286,14
 εὐφθαρτότερος 407,6
 εὐφως 708,24
 εὐφώρατος 59,4 683,1 710,12
 εὐχερής ὁ ἔλεγχος 538,22
 εὐχερῶς 230,27
 εὐώνυμος. μεταστάντος ἑμοῦ φέρε πρὸς τὰ εὐώνυμα 348,2 sqq.
 ἐφάπτεσθαι 547,17 594,17
 ἐφαρμόζειν 10,31 sqq. 133,14 511,16 558,3 sqq. al. ἐφαρμόζουσιν ἀλλήλαις αἱ ἐπιράνεια 543,4 αἱ σιγμαὶ δύνανται ἐφαρμόζειν ἐπ' ἀλλήλας (ἀλλήλαις Brandis) 792,28 forma ἐφαρμόττειν 151,23 346,29 ad 284,22
 ἐφεξῆς 302,13 al. τὰ τούτων ἐφεξῆς 380,18
 ἐφεις 509,20 581,30 599,26 632,27
 ἐφήκειν 109,7 135,5. 8 138,3 160,25. 30 cf. ἐπιγίνεσθαι
 ἐφίεσθαι. πάντα τοῦ εἶναι ἐφίεται 303,24 τοὺς ἐπιεμένους τῆς φυσικῆς ἐν ἕξει γενέσθαι θεωρίας 386,27 ἐφετός 188,2 sqq. 194,13 499,12
 ἐπιστάναι. τὴν ὄραν καθ' ἣν ἐπέστησαν τοῖς ἥρωσιν 715,19. τῇ ἐπεστηκυῖα τοῖς ὀλοῖς δυνάμει 407,22 Ἀναξαγόρας νοῦν ἐπέστησε τῇ διακοσμήσει τοῦ παντός 833,2 (ad 885,25) ἐπιστάνομεν ὅτι κτλ. 711,25 715,11 716,27 ἐπιστῆσαι ὅτι κτλ. 405,5 ὅταν μὴ ἐπιστάντος τοῦ λογισμοῦ γίνηται κινήσις, αὐτομάτως φαμέν κινεῖσθαι τοὺς πόδας 281,5 ἐκείνῳ δὲ ἐπιστατόν, ὅτι κτλ. 592,16 ἐκείνῳ δὲ τέως ἐπιστῆσαι γρή, ὅτι κτλ. 677,12 διὰ τὸ μήπω ἐπιστῆσαι τῇ ἀντιπεριστάσει τῶν πραγμάτων

- sim. 7,2 11,22 16.7 89,25 182,5 407,
21 619,3 668,30 697,27 οὐδέποτε ἐπι-
στήσεται ἡ διάνοια τῶν τυφλῶν τῆ τῶν
χρωμάτων φύσει 207,2 ad 609,8
- ἐφρόδιον 151,10
- ἐφορῶζειν v. l. 601,24
- ἔχειν. (ἕλης λόγον) 212,26 ἔχει ἡ ὑπό-
θεσις c. accus. et infin. 100,13 323,20
ὅτι ἐν ὑποκειμένῳ ἡ φύσις, ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ
ἔχει δεδειγμένον 204,24 ἔχεις οὖν ἐντευ-
θεν τὴν ἐνοίαν κτλ. 273,31 ἔχεις ἐντευ-
θεν ὅπως κτλ. 164,2 190,28 ὅπη ἀλη-
θείας ἔχει ἡ ψεύδους τὰ ἐπιχειρήματα
651,3 ὡς ἡ ἀλήθεια ἔχει 260,25 ὡς
δὲ τὸ ἀληθές ἔχει, γνοίης ἂν οὕτως 581,8
ἔχει ἡ λέξις οὕτως 66,9 ἔξουσιεν et σχή-
σωσιεν 683,23 sqq. passiv. τὰ δὲ ἀλη-
θείας τιτὸς ἔχεται 493,24 640,4 οὐκ
ἔστιν ἐχόμενον τὸ α τῷ β 808,2 ἐχόμενα
ἀλλήλων 810,21
- ἔψειν 669,11 passiv. 902,26
- ἔωρεῖν. οἰσθήσεται ἐπὶ τὸ κάτω τὰ περὶ τὸ
δρυγμα ἔωρούμενα 443,10 cf. αἰωρεῖν
- ἔως τῆς τελείας ἀκμῆς 236,19 393,26 ἔως
τοῦ particulas indicans textus Aristotelis
701,4 ἔως ἡ δύναμις σφίζεται 342,29
οἰσθήσεται, ἔως ἂν καταλάβοι κτλ. 449,9
- ἔστις 228,18 329,24 338,9
- ἔπτειν 101,16 158,16 206,13 250,21 269,4
461,10 ἡ αἰτία τοῦ τρόπου τῆς αὐτήσεως
ζητητέα 629,26 ζητεῖσθαι 205,26
- ἔήτησις 46,7 47,22
- ἔφηγράφος 318,10 402,15
- ἔφρητον 891,22
- ἔφδιακός 838,24 883,13 906,19
- ἔφδιον 655,25
- ἔωή 45,22 191,13 236,12 892,9 sqq.
- ἔφον. (defin.) 348,16 (λογικῶν opp. ἄλλων
cum v. l. ἀλόγων) 317,1
- ἔφφουτον 838,36 840,33 898,27 900,29
- ἔωτικός. (εἶδος) 115,7
- ἔωτικῶς 241,22
- ἔωφιον 889,33
- ἦ. ἦ ὡς συνεχές ἦ ὡς ἀδιαφρετον ἦ ὡς τῷ
λόγῳ ταῦτόν 79,4 cf. 72,13 sqq. πότερον
- ... ἦ οὐ; 72,3 ἦ ... ἦ μᾶλλον 900,6 sq.
ἦγον 104,20 217,10 274,6 372,29 cf.
γοῦν. ἦτοι—ἦγον 130,34 131,2 ἦτοι
... ἦ 34,11 72,22 150,16 165,6 al.
ἦτοι ... ἦ ... ἦ 196,31 395,17 ἦτοι
(sequuntur quaedam διὰ μέσου) ... ἦ
οὖν τοῦτό φησιν, ἦ κτλ. 381,26 sqq. ἦτοι
(= ἦγον) 62,8 79,14 121.2-153,9 ἦτοι
... ἦτοι 89,22 366,17 ἦπερ 3,5 sq.
123,1 127,13 128,31 168,19 etc.
- ἦβαν 859,13
- ἦγεῖσθαι 622,26 ἠγεῖσθω (ειρήσθω em.
Diels) 55,25 ἠγοῦμενα (scripsi ἦγον
ἐνα) 394,24 in syllogismo τὸ ἠγοῦμενον
(opp. τὸ ἐπόμενον) 496,14 502,1 al.
- ἦδεσθαι. εἴ τις ὄσων τι σπανίως ἐσθίει δι'
ἐνδειαν ἦ διὰ τὸ μὴ ἦδεσθαι αὐτῷ 271,7
- ἦδη. de signific. 760,20 sqq. saepissime in
apodosi: ἦδη διὰ τοῦτο 54,17 ἦδη και
102,26 ἦδη που 63,23 310,7
- ἦδός 859,17
- ἦθος 237,27
- ἦκειν 100,6 103,9 ἐπ' ἀπειρον ἦζομεν
206,11
- ἦλιακός 163,11 221,11,17
- ἦλιοκαία 60,13
- ἦλιος. ἀλλοιοὶ ἡμᾶς ὁ ἦ. αὐτὸς μὴ ἀλλοιού-
μενος 304,15 (εἰκῶν τοῦ πρώτου) 163,3
- ἦλος. (τοῦ πλοῦ) 542,3
- ἦμέρα 458,26 (δεκάτη) 703,17
- ἦμερήσιος 754,23
- ἦμερονόκτιον 711,12 777,17 sqq. 782,21
783,17
- ἦμερος. τὸ ἦμερον ἰδιόν ἐστι τοῦ λόγου
286,4
- ἦμιδακτυλιαῖος 777,29
- ἦμιτύκλιον. τὸ ἦ. 696,19 τοῦ ἦμιτυκλίου
378,18
- ἦμιλιτριαῖος 646,23 651,15
- ἦμιόλιος 227,9 (λόγος) 113,14 803,21,25
- ἦμίονος 216,20 323,28 835,2 sqq.
- ἦμιπηχυαῖος 470,2 802,17
- ἦμισυς 376,3 453,16 sqq. 462,10 649,13
654,4 ἦμίσεις (-εως K et Themistius)
369,11 863,32 ἦμίσεως 802,29 810,28
811,1 ἦμίσεια 818,3,8 ἦμίση 844,26 sqq.
845,4 ἐν μᾶ καὶ ἦμισεία ὥρα 682,7 ἐν
τῷ ἦμισει χρόνῳ 683,12 ἐν τῷ ἦμισει
τοῦ χρόνου 682,27
- ἦμισφαίριον 129,2
- ἦμιωριαῖος 777,30 802,15

ἡμιώριον 683, 14 802, 13
 ἡνίκα c. ind. 145, 8 261, 14 359, 2 ἡνίκα
 ἂν σφῆ 242, 8 343, 2
 ἡπαρ 307, 17 769, 24
 ἡρέμα 86, 30 570, 11
 ἡρμαιώτερος 420, 5
 ἡρμεῖν. τὸ λευκαινόμενον ἀνάγκη ἡρμεῖν
 τὴν ἐπὶ τὸ μέλαν κίνησιν 846, 32 ἡρ-
 μοῦν ἔστιν οὐ τὸ ἀκίνητόν, ἀλλὰ τὸ
 πεφυκὸς μὲν κινεῖσθαι, μὴ κινούμενον δὲ
 757, 3
 ἡρέμησις 245, 27 246, 1 816, 22
 ἡρμίζεσθαι 797, 6 sqq. 814, 22 815, 2 sqq.
 ἡρωσ 715, 17. 19
 ἡττᾶσθαι 260, 11
 ἡττων. πρότερον μὲν τῶν εὐπαθεστέρων
 φθειρομένων, εἶτα τῶν ἡττον εὐπαθεστέ-
 ρων, καὶ τελευταῖον τῶν δυσπαθεστέρων
 404, 7 οὐδὲν ἡττον 156, 8 171, 15 183, 11
 μᾶλλον ἢ ἡττον 571, 15 al.
 ἡχεῖν 46, 34
 ἡχος 46, 29 sqq. 202, 4. 7
 θάλασσα. forma θάλαττα comparet 426, 7
 505, 24 sqq. 769, 28. 31 774, 4. 7
 θάνατος 366, 12. 19 748, 30
 θάτερος v. ἕτερος
 θαυμαστικῶς 264, 23
 θαυμαστός 148, 10 178, 14 311, 9 322, 24
 θεᾶ 522, 1
 θεάσασθαι 201, 3 259, 29
 θεῖος 187, 23 188, 21 194, 13 266, 9 407, 17
 457, 23 ἐνεργεῖα μόνως ἐστὶ τὰ θεῖα καὶ
 ἀσώματα 340, 26 τὰ θεῖα πρῶτα τῶν θνη-
 τῶν 897, 11 τὰ θεῖα τὰ ἀεὶ ἐν τέλει ὄντα
 898, 22
 θέλειν v. ἐθέλειν
 θεμέλιος 121, 9 276, 18 321, 6 399, 5 812,
 8 sqq. τὰ θεμέλια 326, 13 formae utri-
 que generi communes 47, 32 330, 19
 633, 17
 θεολογεῖν 90, 9 241, 28
 θεολογία 219, 1 395, 11 θ. ἥτις θεωρία τῆς
 πρώτης τῶν ὄντων ἀρχῆς ἐστὶν 882, 12
 θεολόγος 225, 25 240, 27 300, 10. 29
 θεός. κεχώρισται τῆ οὐσίας ὁ θ. τῶν δημι-
 ουργημάτων 875, 8
 θεραπεία 233, 18
 θεραπεύειν 289, 19

θερινός. (τροπικός) 906, 11 sq. 17
 θερμαίνειν 146, 14 279, 2 301, 13 352, 5
 421, 1 698, 7 θερμαντόν 367, 15
 θέρμανσις 211, 6 301, 14 304, 16 350, 22
 359, 10
 θερμασία 278, 24
 θέρμη 279, 4 301, 14 419, 4
 θερμότης 140, 1 211, 6 222, 7
 θέρος 307, 4 698, 10 sqq.
 θέσις quid sit Aristoteli 29, 12 ἐκπράσει
 καὶ συγκράσει καὶ θέσει τοῖς τοιοῦτοις
 τὰ πράγματα ἐποίων 169, 27 πᾶν μέ-
 γθος ἐκ θέσιν ἐχόντων μορίων ἐστὶ
 500, 15 (atomorum) 262, 18 sqq. θέσει
 (opp. φύσει) 213, 9 399, 17 502, 25 (opp.
 κατὰ φύσιν) 454, 6 τὰς ἐξ ἀρχῆς θέσεις
 καὶ ὁμολογίας 565, 18 ταῖς ἡμετέραις θέ-
 σεσιν 578, 11
 θεωρεῖν 157, 32 280, 9. 12 461, 4
 θεώρημα 258, 25 259, 2 318, 2
 θεωρία 152, 13
 θηλυκός v. ἀρσενικός
 θῆλος 168, 7 187, 27 189, 7 194, 11 580, 9
 θῆρ 891, 22
 θησαυρός 276, 18
 θιγγάνειν 367, 24 (ἄλλου) 484, 31 θιγγα-
 νόντων ἀλλήλοισι (immo ἀλλήλων) 367, 19
 θιγαῖν (libri θίγειν) 362, 20
 θλ(βεσθαι) 664, 29
 θλιψίς 88, 19. 22 629, 15
 θνητός 297, 15. 24 305, 26 897, 11 etc.
 ἔστιν ὁ ἀνθρωπος ζῶων λογικῶν θνητόν,
 ἀλλ' ὅμως οὕτε ἡ ἰδέα αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου
 θνητῆ ἐστίν, οὕτε δὲ ἡ εἰλη 402, 4
 θορυβεῖσθαι 42, 6 43, 7. 24
 θρασύτης 841, 3 904, 25
 θραύεσθαι. ὁ λίθος προσεσπράγγη τισὶ στεροῖς
 σώμασι καὶ ἐθραύσθη τὰς ἐξοχὰς 269, 16
 291, 18
 θρεπτικός. (δύναμις) 877, 27
 θρίζ. (τοῦ γενείου) 283, 21 τὸ κινεῖν τὴν
 χεῖρα διαλεγόμενον ἢ τὸ ἔλκειν τῆς κεφα-
 λῆς ἢ τοῦ γενείου τρίχας 268, 2
 θρόνος 115, 20 116, 3 sqq.
 θυμάμα 247, 3
 θυμός (definit. Aristot.) 228, 18 329, 23
 338, 9
 θύρα 230, 6 sqq. 231, 25 530, 13
 θυρίς. τὰ διὰ τῶν θυρίδων ἐν ταῖς ἀκτίσι
 κονιορτώδη φαινόμενα ψήγματα 25, 8

I. προσγραφόμενου τοῦ ἰ 217,11
 ἰατρεύειν 173,8 175,8 177,7 (ἐαυτόν) 325,15
 τὸν ἰατρεύόμενον 325,17
 ἰάτρευσις 216,5 sqq. 217,3
 ἰατρικός ἢ ἰατρική 216,6 217,3 240,9
 310,19
 ἰατρός 173,8 sqq. 175,8 176,26 177,4
 232,27 240,11
 ἰδέα. ἐκ ταῦτομάτου φαμέν ταῦτα (sc. τὸν
 λίθον πεσόντα γενέσθαι ἐπιτήδειον εἰς τὴν
 καθέδραν), διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιητικόν τι
 αἰτιον ὠρισμένον τῆς τοιαύτης ἰδέας τοῦ
 λίθου 291,20 αὐταὶ αἱ τῶν ἐναντιῶν (sc.
 τοῦ ἀγαθοῦ et τοῦ κακοῦ) ἰδέαι μὴ γενό-
 μεναι ἐν ὕλῃ εἰλικρινεῖς εἰσι, ἐν ὕλῃ δὲ
 γενομένηαι μίγνυνται πως πρὸς ἀλλήλας κτλ.
 41,26 τὸ εἶναι ὕδατι οὐ καθὸ ἐστὶ σῶμα
 ὑπάρχει, ἀλλὰ καθὸ τοιάδε ἰδέαν ἤγουν
 φῶναι ἔχει 212,18 τὸ ὄντως ὄν, λέγω δὴ
 τὴν ἰδέαν (Platonis) καὶ τὸ νοητόν 81,31
 ἰδέαν τινὰ τοῦ λευκοῦ χωριστὴν καὶ οὐκ ἐν
 ὑποκειμένῳ τινί 67,21 cf. 4,24 οἱ τὰς ἰδέας
 ὑποτιθέμενοι (τιθέμενοι 224,5, sed ὑποτιθ.
 K) 225,29 32 226,6 228,2 244,15
 ἰδία 16,7 65,23 252,10 al.
 ἰδιάζειν 121,1 τὰς ἐκάστου ἰδιαζούσας ἀρ-
 χὰς 8,24
 ἰδικός. ἐπειδὴ τὸν ἄτομον λαμβάνω ἀνθρω-
 πον, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἰδικὸν τούτου ζῷον
 παραλήψομαι 74,33 πολλῆς ἐπιβλέψεως
 χρεῖα εἰς τὸ τὰς ἰδικὰς εἶναι ἀρχὰς τῶν
 πραγμάτων 16,9 (αὐτόματον, cf. ἰδίως λε-
 γόμενον 283,11 284,5) 283,9 (χαρακτήρες)
 18,1 (νόμασι) 120,6 ἰδικώτερος 15,8. 10
 16,15 19,13 ἰδικώτατος 13,26 ἰδικός et
 εἰδικός confusa v. ad 6,11 13,26 109,16.
 18 222,19 270,23. 28
 ἰδιοπεριρίστως 881,10
 ἰδιος 16,22 65,23 al. κατ' ἰδίαν 250,5
 ἰδιότης 45,21 250,3 sqq. 297,21 318,13
 ἰδίως 33,8 266,23 283,11 284,5 551,6
 ἰδοῦ 176,5 383,9 590,7 ἰ. γοῦν 231,29 424,24
 ἰδρῦειν. ἐν τούτῳ ἢ φύσει ἴδρωται 212,27
 ἴεσθαι. εὐκίνητος ὡν ὁ ἀήρ καὶ λαβῶν ἀρ-
 χὴν κινήσεως ἴεται (ἴεται GK) ἐπὶ πλει-
 στον 639,30
 ἰκανός. (εἰς τι) 72,10 166,18 223,6 c. infin.
 254,13 τῇ ἐρωτήσει τὸ ἰκανὸν πεποιτη-
 κέναι 296,27. 29 297,4
 ἰκανῶς 142,25 169,7. 10 218,17

Ἰλιγγος. Ἰλιγγοί (v. l. Ἰλιγγες) 60,25

ἰμάς 132,13

ἰμάτιον. τὸ ἰ. κινουμένῳ μοι τὴν αὐτὴν
 συγκινεῖται κίνησιν 384,25 cf. λάπιον

ἴνα. ἴνα οὕτως εἶπω 190,5 οὐχ ἔξει μέγε-
 θος ἢ οὐσία, ἴνα μὴ τὸ αὐτὸ καὶ ὄν καὶ
 οὐκ ὄν εἴη 71,13 ἢ ὄν οὕτως (sc. φησὶν),
 ἢ ἴνα τῶν ἰσορροπῶν ἐναντιῶν τὸ μὲν ἐν
 μείζονι ὄγκῳ ὑποκειόμενον ὑπεροχῆν εἴποι-
 μεν, τὸ δὲ κτλ. 92,2 359,23 ἦλθεν ἴνα
 λούσεται 324,12. 19 ἴνα μὴ τις εἴποι (v.
 l. εἴπη) sim. 105,8 264,7 377.6 498,18
 533,11 al. ἴνα i. q. ἐάν ad 445,24 467,10
 556,3

ἴππειος 114,24 322,16

ἴππεύς 902,39

ἴππος. ἴππος ἐστὶ ζῷον ἄλογον χρεμετιστικόν
 34,28 τὸ ἀνάλογον τῷ γυναικεῖω καταμη-
 νίῳ τὸ ἐν τῇ ἴππῳ 114,25 οἱ ἀγωνιζό-
 μενοι ἴπποι ὀρώνται ἐν τῇ κάμφει βρα-
 δύτερον κινούμενοι 771,25 συναγόμεν
 πολλάκις διάφορα ζῶα εἰς συνουσίαν, ὡς
 ἴππον καὶ ὄνον εἰς ἡμίονου γέννησιν 323,28
 σφῆκες γίνονται ἐξ ἴππων σηπομένων 107,14

ἴπτασθαι 30,8 59,13

ἰσάζειν 418,20 419,24 422,15 sqq. 430,19. 25

ἰσημερινός 906,17

ἰσοδυναμεῖν 21,3 389,29 390,3

ἰσοδύναμος 653,19

ἰσόογκος 419,4 505,27 667,25 668,35

ἰσοπερίμετρος. (σχήμα) 132,3. 5

ἰσόπλευρος. (τρίγωνον) 404,23 779,7 785,25

ἰσόρροπος 92,2. 9 694,32 695,4

ἴσος. τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοισ ἐστὶν ἴσα
 206,21 c. genit. v. ad 577,18 816,30 sq.
 817,1. 6 τὰ ἐπ' ἴσης 267,12 270,30

ἰσοσθενής 110,23 426,15 611,4

ἰσοσθενῶς 795,8

ἰσοσχημῶν 647,15

ἰσοταχής 590,4 al.

ἰσοταχῶς 92,5 647,11 663,12. 13

ἰσότης 341,17 al.

ἰσοτίμως 98,3

ἰσάναι. forma ἰσᾶν 490,27 842,26 908,
 6. 11 cf. παριστάναι

ἱστορεῖν 360,25 767,6

ἱστορία. ἐκλείσθωσαν ἱστορίας χάριν αἱ συ-
 στοιχία κτλ. 360,25

ἱσχειν 119,26 163,2 192,5 395,7 484,12
 489,4 503,14 679,7 722,23 777,23 778,8
 790,30 830,26

Ισχνανασίς 246, 13
 Ισχνασία 246, 7 sq.
 Ισχύειν 81, 21 87, 17 421, 16 570, 1
 Ισχυρότερος. 691, 21 693, 5 Ισχυρότατος
 311, 8
 Ισχύς 384, 34 876, 27
 Ισως 129, 30 229, 9 al. cf. ad 16, 10
 Ιχθύς 624, 19 οἱ ὑπὸ τὸ ὕδωρ νηχόμενοι
 Ιχθύες 592, 9
 Ιχθυος. πρόδρομά τινα τοῦ τελείου εἶδους
 Ιχνη 60, 18
 κᾶδος 546, 13
 καθάρειν. τὰ ἀμπελοφόρα χωρῖα ἀεὶ μὲν
 εἰς ἄπαν ὑπὸ τῶν γεωργῶν καθαιρόμενα,
 ἀεὶ δὲ βλαστώνοντα 273, 7
 καθάραξ 112, 18 472, 7
 καθάρσιος. ὁ ἱατρὸς ἔδωκε τὸ καθάρσιον
 318, 12
 καθάρσις (medic.) 246, 14
 καθέδρα 260, 13 288, 7 291, 17 al.
 καθέζεσθαι 288, 11
 καθεύδειν 715, 23 717, 1
 καθῆσθαι 76, 9
 καθιέναι 608, 3 624, 16 al. καθίωμεν (hoc
 accēhtu libri) 612, 21
 καθιστάναι 265, 7 539, 25 541, 13 877, 24 al.
 καθολικός. (διαίρεσις) 389, 23 (λόγος) 866, 34
 καθολικώτερος 123, 3 sqq 434, 2 καθο-
 λικώτατος 122, 20 sqq. 150, 7
 καθότι 167, 20 485, 10
 καί. saepissime κἀγώ, κἀκεῖ, κἀκεῖνος, κἀν,
 κἀναυῖθα, κἀνευῖθεν, κἀπὶ (216, 21 261, 6)
 καί et c' confusa ad 517, 28
 καίειν. τὸ πῦρ καίει 206, 5 326, 22 passiv.
 233, 18 421, 3 ὁ καιόμενος ὑπὸ ἡλίου
 854, 22 καέντος τοῦ ξύλου 208, 22
 καινοτέρως 26, 17
 καινοτομεῖν τὰ ὀνόματα 702, 3
 καίπερ c. partic. 229, 8 al.
 καιρός 839, 11 καιρὸς δὴ λοιπὸν κτλ. c.
 infin. 557, 8
 κακοδαιμονία 282, 8 cf. ἀτυχία
 κακοποιός 187, 2 sqq.
 κακοπραγία 285, 13
 κακοπραγμοσύνη 458, 14
 κακουργεῖν. τὸ 'ποτέ' ὡς μᾶλλον κακουρ-
 γηθῆναι δυνάμενον σιωπῶ (h. e. vocein
 ποτέ reticeo utpote quae magis sit ob-
 noxia cavillationibus) 458, 1

κακοφωνία 211, 9
 κάλαμος 329, 9
 καλιά. (τῆς ἀλκυόνας) 311, 10
 καλλιεργεῖν. παραληφθείσης τῆς ὕλης καὶ
 καλλιεργηθείσης 327, 1
 κάλλος. ὅτε τὰ ὁμοιομερῆ πρὸς ἄλληλα συμ-
 μέτρως ἔχουσι, γίνεται ἡ ἰσχύς, ὅτε δὲ τὰ
 ὀργανικά, κάλλος 876, 27
 κάλος. κάλλιον ἐστὶ σίζειν κτλ. 837, 25
 ὅπερ κάλλιον 150, 17 520, 21 al.
 κάματος 748, 30
 κάμνειν. κεκμηκυῖαν δύναμιν (opp. ἀκμά-
 ζουσαν) 423, 9 πέσοι ἂν οἰκία ὑπὸ μόνου
 τοῦ χρόνου καμουσα 768, 2
 κάμπτειν. ἐκάμθησαν 696, 24
 καμπύλος 117, 18 sqq.
 καμπυλότης 73, 4 122, 12 222, 3
 κάμψις 570, 24 sqq. 771, 24 sqq.
 κᾶν. I (= καὶ ἄν). ὅμως δ' οὖν κᾶν συναρ-
 πάζειν ὁ παραλογισμὸς ἡδύνατο 557, 16
 κᾶν ἠβέτο ἄν 490, 9 κᾶν ἀήρ δὲ τὸ
 αὐτὸ ὑπομείνειεν 664, 23 cf. 242, 20. 24
 582, 28 583, 33 677, 19 II (= καὶ ἄν).
 c. indic. 41, 18 80, 17 100, 11 138, 21
 150, 10 250, 4 485, 26 495, 14 655, 7 al.
 κᾶν μὴ φαλακρὸς ἦν, οὐδὲν ἤττον ψο-
 δόμησεν ἄν 411, 27 ad 715, 23 c. con-
 iunct. 39, 15 46, 33 al. c. optat. 68, 2
 74, 21 147, 7. 11 129, 26 273, 9 443, 24 al.
 κᾶν εἰ 43, 19 455, 15 499, 21 ad 374, 11
 400, 16 etc. ἔδει κᾶν κατὰ μικρὸν γούν
 περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι 264, 3. 5
 κανών. ὁ κ. κρίνει τὸ εὐθὺ καὶ τὸ καμ-
 πύλον 754, 13 κανόνα ἡμῖν διὰ τούτων.
 ἐκτίθειται χρησιμώτατον 543, 16 778, 22 al.
 κανπός 698, 32 699, 2
 καρδία. πρότερον τῶν ὀργανικῶν ἢ καρδία
 404, 4 cf. 53, 1
 καρπός 112, 33 311, 14 317, 9
 κάρφος 311, 7
 κατά. καθ' ὕδατος 233, 12 κατὰ κοινοῦ
 (i. q. ἀπὸ κοινοῦ) 29, 23 90, 6 140, 6 204, 4
 543, 25 870, 11 τὰ καθ' ἡμᾶς 528, 21
 κατὰ μέρους 138, 25 158, 31 καθ' ἄπαν
 (opp. κατὰ τι) 332, 15 εἰ κατὰ σκοπὸν
 εἶχεν ἡ φύσις ἄγειν κτλ. 857, 10
 καταβαίνειν 374, 7
 καταβάλλειν. ὁ ἵππος κατέβαλε τὸν ἐπι-
 βάτην 260, 10 273, 13 281, 10 αὐτὸς ταυ-
 τὸν καταβάλλει ὁ λόγος 628, 3 περὶ ταῦτα
 ἡσυχόληται οἱ φυσικοὶ καὶ τοὺς πλείονας

- περὶ τούτων καταβάλλουσι λόγους 303, 15
 Δημόκριτος οὐδένα λόγον ἡμῖν περὶ τύχης
 καὶ αὐτομάτου κατεβάλλετο 263, 2 πρὸς
 τὸ θεωρητικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας τὴν
 πᾶσαν σπουδὴν κατεβάλλετο Ἀριστοτέλης 1, 4
 οὐ βουλεύεται ὁ οἰκοδόμος εἰ δεῖ πρῶτον
 τοῖς θεμελλοῦς καταβάλλεσθαι 321, 6 cf.
 13, 21
- κατάβασις 373, 21 374, 6 383, 23 720, 29
 728, 12
- καταγέλαστος 101, 4 440, 16 καταγελα-
 στώτερος 100, 33 673, 20 693, 11. 16
- καταγῆράσκειν. πάντα φαμέν κ. ὑπὸ τοῦ
 χρόνου 748, 4 753, 19
- καταγίνεσθαι περὶ τι 1, 7 219, 16 222, 16
 225, 24 231, 10 238, 3 sqq.
- καταγράφειν ἐντὸς τρίγωνον 405, 2
- καταγραφή. ἐπὶ καταγραφῆς 647, 27 διὰ
 καταγραφῶν 652, 13 656, 21
- καταδαπανᾶν 100, 2, 4 105, 5. 18 446, 19 al.
- καταδεής. τὰ καταδέεσθαι 580, 8
- καταδέχεσθαι 191, 20 201, 18. 21 202, 15
 229, 20
- καταδύειν 586, 2 intrans. εἰ ἡ φύσις ἡδύ-
 νατο ποιῆσαι πλοῖον καταδύσα ἐν τοῖς ξύ-
 λοις 308, 23 cf. 325, 5 ἐστὶν ἡ φύσις ζωῆ
 ἥτιο δύναμις καταδευκυῖα διὰ τῶν σω-
 μάτων κτλ. 197, 34
- κατακερματίζειν 622, 13 669, 26 672, 29
- κατακλυσμός 764, 26
- καταλαμβάνειν 136, 24 259, 28 261, 18
 549, 20
- καταλείπειν 287, 17. 20 470, 2. 17 640, 8. 10
- καταλήγειν εἰς τις 83, 31 98, 24 252, 13
 335, 24 al.
- κατάληψις. σκοπὸς τῆ φυσικῆ ἢ τῶν φυσι-
 κῶν σωμάτων κ. 497, 11. 20
- καταλιμπάνειν 108, 19 127, 30 144, 9 470, 3
 520, 20 562, 20. 28 563, 1
- κατάλογος 139, 4
- καταμερίζειν. εἰς πολλὰ ἄτομα καταμερι-
 σθῆναι 391, 30
- καταμετρεῖν 100, 26 105, 4 106, 3 703, 8
 813, 15 870, 20
- καταμήνιον 114, 25 115, 3 145, 1. 35 146, 3
 148, 10 157, 20 158, 2 175, 30 247, 23
 303, 28 331, 21 332, 4
- καταναλίτκειν 439, 8 477, 22 850, 20
- καταντᾶν 19, 12 481, 7 sqq. 486, 24 487,
 11 al.
- κατάντης. κάταντες (opp. ἄναντες) 370, 6. 7
- καταπίπτειν 229, 12 262, 11 280, 17
- καταριθμεῖν 263, 12 429, 16
- κατασβεννύναι. εἶδει κατασβεσθῆναι τὴν
 λυγναίαν φλόγα ὑπὸ τοῦ ἀέρος 422, 14
- κατασκευαστικός 164, 21 543, 7 865, 9
- κατασπείρειν. passiv. 613, 23 667, 9 sqq.
- καταστοχάζεσθαι c. genit. 640, 3
- κατατάττειν. ἐν πολεῖς τῶν αἰτίων αὐτὰ
 κατατακτέον 283, 13 293, 4
- κατατείνειν πολλὸν λόγον 194, 6 λόγους
 206, 3 πολλὰ ἐγκώμια τοῦ Παρμενίδου
 62, 31
- κατατέμνειν 93, 3 420, 31 813, 22
- κατάφασις. cf. ἀπόφασις et μετάφασις
- καταφάσκειν 192, 8. 10 καταφῆσαι 162, 10
 192, 7
- καταφατικός. (πρότασις) 281, 7 287, 23 709,
 32 713, 9 (ὀρισμοί) 192, 6
- καταφατικῶς 754, 16
- καταφέρειν 195, 29 260, 12 269, 9. 14 662,
 33 663, 11
- καταχρᾶσθαι. καταχρῶμενοι πολλὰς λέ-
 γομεν τοῦ ὄλου κινουμένου τὸ μέρος κατὰ
 συμβεβηκὸς κινεῖσθαι 596, 4 (τῷ ὀνόματι)
 512, 12 595, 29
- καταχρηστικῶς 527, 26 528, 5 531, 10
 626, 4
- καταψύχειν. passiv. 422, 13 sqq.
- κατεργάζεσθαι 158, 1 passiv. κατεργα-
 σθῆναι 400, 2
- κατέχειν 436, 27 441, 5 443, 26 555, 1 661, 27
- κατηγορεῖν. (τί τινοσ) 76, 25 al. τὸ κοινῶς
 πάντων κατηγορούμενον 77, 3 (τί ἐπὶ τι-
 νοσ) 284, 8 454, 7 al. ὀνόματα κενὰ κατὰ
 μηδενὸς πράγματος κατηγορούμενα 259, 26
 266, 23 etc.
- κατηγόρημα 341, 25
- κατηγορία accusatio 261, 28. 31 sensu phi-
 losophico τὰ κινούμενα ἢ οὐσία εἶσιν ἢ
 ποσὰ ἢ ἄλλο τι τῶν κατὰ τὰς ἄλλας κατη-
 γορίας 341, 24 τῶν δέκα κατηγοριῶν
 369, 18 al.
- κατηγορικός. (πρότασις) 284, 18 (συλλογι-
 σμός) 505, 19 524, 29
- κατηγορικῶς 517, 22
- κατιέναι. ἡ ψυχὴ ἀνίσταται κατιούσα 240,
 26 ὕδωρ κατιὸν ἄνωθεν 439, 26
- κατόπιν τοῦ λίθου 641, 14
- κατοπτεύειν. ῥᾶον ἀπὸ τῶν κοινῶν τὰ ἴδια
 κατοπτέουμεν 19, 30
- κάτοπτρον 233, 13

κατορθοῦν. ἐν πολλοῖς ὀρωμεν κατορθούσας τὰς τέχνας τὸ τέλος καὶ τὸ οὐ ἕνεκα 321,24 cf. 23,20 108,10 139,16 142,4 318,3 passiv. διὰ τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν καλεῖν τὴν ἕλην οὐ κατορθωμένην ἔσχον αὐτῆς τὴν ἔνοιαν 184,27 κατορθωμένως 142,10 κατορῦττειν 208,2 κάτω φαμέν ὅπου τὰ βαρέα φύσει φέρεται 500,5 κατωτέρω 580,29 κάτωθεν 195,30 230,28 κατορθωμένως cf. κατορθοῦν κατωφερέης. (ὕδωρ) 570,14 κατώφορος. (ὕδωρ) 664,13 καῦμα 241,14 329,7 335,6. 23 698,11 καύσις 213,20 καυστικός. (ποιότης) 421,4 κεγχραμῖς 97,11.15 κέγχρος 103,10 505,25. 29 al. κείσθαι. κείσθω 78,17 τῆς γὰρ ὑποθέσεως κειμένης κτλ. 902,15 τὸ 'ἐν' ἀντὶ τοῦ 'ταυτόν' κείται 48,11 ἔχομεν ἐξ ἀρχῆς κείμενον ὅτι κτλ. 372,28 ὄηλον ἐκ τοῦ κειμένου (= ex Aristotelis textu) 886,29 κενός. (δόγμα) 260,8 cf. 260,2 τὸ κενὸν οὐδὲν ἄλλο οἶονται εἶναι ἢ τόπον ἐστερημένον σώματος 347,10 408,9. 14 405,28 500,29 Philoponi corollarium περὶ κενοῦ 675,12 sqq. κενοῦν. τὸ κενούμενον 571,3 κέντρον 296,20 298,30 κεραμεοῦς 537,1 549,30 κεραμεύς 97,14 κεράμιος ξέστης (opp. ὁ ἐν τῇ ψυχῇ ξέστης) 746,12 κέραμος 61,6 308,20 498,1 512,5 517,16 κερανύναι. passiv. 97,25 sqq. 201,19 403,30 426,11 446,6 453,23 860,24 κεραυνίτης. τοὺς κεραυνίτας φασὶ λίθους ἄνω συνισταμένους κάτω φέρεσθαι 447,4 κεχωρισμένως 532,4 κεφάλαιον. οἱ ῥήτορες πρῶτον περὶ τῶν κοινῶν κεφαλαίων διδάσκουσι 19,27 κήρινος 16,5 144,1 sq. κηρός 190,6 sqq. 566,29 δακτύλιος εἰς κηρούς ἄλλοτε ἄλλους σφραγίζει 392,4 cf. 402,20 κῆτος 624,19 κίθαρά 46,26 202,8 κίθαρηδός 201,29. 33 202,1 sqq. κινδυνεύειν 49,9 566,17 570,16 573,21 κινεῖν. (ἀπορίαν) 30,5 33,1 58,30 59,1 κῶν

ἑτέρος τις τῶν ἐπιστημόνων κινῆ ἑαυτὸν εὐρίσκων αὐτὸς θεωρήματα 197,29 τὸ κινήσαν τὴν οἰκίαν εἰς τὸ τοιοῦδε εἶδος (= ὁ οἰκοδόμος) 196,10 κινήσεσθαι et κινήθησεσθαι var. 437,12 438,4 631,26 sqq. al. κίνημα 41,2 721,11. 23 722,2 861,6 κίνησις. ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος τελειότης (vel ἐντελέχεια) καθὼ δυνάμει ἐστίν 343,2 sqq. 351,21 ἐντελέχεια τοῦ κινήτου ὑπὸ τοῦ κινήτικου 375,1 οὐ γίνεται κατὰ σημειὸν 84,26 ἐν τῇ κινουμένῃ ἐστίν 369,26 sqq. δύο εἶδη κινήσεως ἐν τῇ παντί, ἡ τε κατ' εὐθειαν καὶ ἡ κύκλω 452,15 cf. 378,18 sqq. τρία τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τὰ εἶδη. φορά αὐξήσεως μείωσις 541,25 κινήτικός. (δύναμις) 644,19 al. cf. κίνησις κινράναι. ἡ ἀνθρώπου φύσις εἰ καὶ μὴ αὐτὴ τὰ στοιχεῖα ποιεῖ, ἀλλ' οὖν αὐτὴ κίνησιν αὐτὰ κτλ. 231,13 τὰ τέσσαρα στοιχεῖα περὶ 2 κινράμενα τοίως ἢ τοίως τὰ φυσικὰ εἶδη ἐγγίνεται 156,12' τῶν τεσσάρων στοιχείων κινράμενων ἀλλήλοισι 403,20 κίων 792,14 κλάδος 104,28 κλεινός. οἱ κλεινοὶ τῶν ἐξηγητῶν (Aristotelis) 200,24 κλέπτειν. ἐπιχείρημα τῇ πυκνότητι κλέπτον τὸν ἔλεγχον 560,18 passiv. 585,24 κλεψύδρα ἐστὶν ἀγγεῖον τι ἐπ' εὐθείας κατὰ διάμετρον διατρήσεις ἔχον, οὐπερ τὴν μίαν ὀπὴν ἐμφορᾶξαντες καθιέντες ἐν ὕδατι δεικνύουσιν ὅτι οὐκ εἴσασιν ὕδωρ κτλ. 608,2 κλεψύδρας λέγει ἦτοι τὰ παρὰ τοῖς μηχανικοῖς δι' ὧν τοὺς συριγμοὺς ἀποτελοῦσι καὶ τὰς ἄλλας ποιάς φωνάς, ἢ τὸ ἀγγεῖον δ' καλοῦσιν οἱ πολλοὶ ἀρπάδιον (cf. 569,21) 612,15 κληρονομεῖν 287,18 κληροῦν. med. τὰ διάφορα κατ' εἶδος διαφόρους καὶ τοὺς τόπους κεκληρωται 440,5 κλήσις 796,3 (858,3) κλήμαξ 383,23 720,30 728,10 κλίνη 77,12 157,3 sqq. 461,11 475,26 al. κλυστήρ 310,20 κοιλανσις. λέγομεν σιμότητα εἶναι κοιλανσιν ἐν βινί 73,9 v. l. 226,19 κοῖλος. μεταξύ τῶν κοίλων τοῦ ἀμφορέως 554,21 ἡ κοίλη τοῦ ἀγγείου (τοῦ κεράμου) ἐπιφάνεια 546,16 547,3 549,12 ἡ κοίλη τῆς σελινηακῆς σφαίρας ἐπιφάνεια 449,26 al.

- κοιλότης ἐν ῥινί (= σιμότης) 226, 19, 21
234, 6 sqq. cf. κοίλανσις
- κοίλωμα. τὰ κοιλώματα τῆς γῆς 265, 4
439, 24
- κοιμᾶσθαι 530, 19
- κοινός. κοινή τε καὶ ἰδίη 387, 16 al. κοινῶς
1, 16 243, 11 274, 3 al. κατὰ κοινού cf.
κατὰ κοινότερος 595, 24 κοινότατος 122, 1.
18 586, 35
- κοινότης 18, 14 al.
- κοινωνεῖν 122, 30 396, 18 al.
- κοινωνία 109, 4 sqq. 125, 22 al. κ. κατη-
γοριῶν κατὰ φωνὴν μόνην ἐστὶ 55, 17
- κοινωνικός 286, 4
- κοίτη. τὴν πᾶσαν κοίτην (sc. τοῦ ποταμοῦ)
ἢ ἐπίκειται τὸ ὕδωρ 586, 21
- κόκκος 113, 1 595, 2
- κολάζειν. τῆς ἐκάστου ἀμετρίας ὑπὸ τῆς θα-
τέρου ἑναντίας δυνάμειος κεκολασμένης
418, 22
- κολάπτειν. κολᾶσαι et κόψαι confusa 308, 20
- κολοίος 711, 4
- κολυμβήθρα 668, 29
- κόμη. ἀποθέσθαι τὴν κόμην 279, 2
- κομιδή. (τοῦ ἀργυρίου) 275, 13 sqq. 283,
25 sqq. 295, 1
- κομίζειν. med. (ἀργύριον) 272, 26 274,
12 sqq. 294, 4
- κοινορτός. κοινορτοῦ δίχην 699, 2, 5
- κοινορτώδης. τὰ διὰ τῶν θυρίδων ἐν ταῖς
ἀκτῖσι κοινορτώδη φαινόμενα ψήγματα 25, 8
- κόπτειν. cf. κολάπτειν
- κόραξ 73, 5 al.
- κορυφή. (τῶν ὀρώων) 580, 31 (τοῦ τριγώνου)
500, 17, 20 (τῶν πυραμίδων) 26, 2, 4 117, 6
- κοσμεῖν 138, 7 165, 3 168, 19 sqq. 169, 1
188, 29
- κοσμικός. (τόπος) 555, 13 τὸ κοσμικόν (opp.
τὸ μερικόν) ἀγαθόν 312, 30
- κοσμοποιεῖν (Arist.) expl. 823, 2 sqq.
- κοσμοποιία 261, 24 314, 8
- κόσμος 240, 27 823, 10 sqq. ἐπὶ τοῦ μεγί-
στου ζήσου, τοῦ κόσμου 633, 23 τὸ μέγι-
στον ἐν τῷ παντὶ σῶμα 472, 22
- κόστινος 319, 1
- κουφίζειν τὸν πόδα (opp. κάτω φέρειν)
829, 17
- κουφότης 223, 2 ἢ κ. ἐπὶ τὸ ἄνω κινεῖ
437, 17 cf. βαρύτης
- κραδαίνειν. χορδῆς κραδαινομένης 824, 27
- κράμα 418, 21
- κράσις 97, 29 98, 1 103, 23 113, 9 297, 21
- κρατεῖν. passiv. 56, 8. 14 92, 25 al.
- κρατήρ. (πυρός) 447, 3
- κρέμασθαι 162, 17 sq. 288, 6 451, 8 599, 14
679, 32
- κριθὴ 87, 26 sqq. 106, 16 146, 6
- κρίκος. ὄσοι (sc. θακτύλοι) μὴ ἔχουσι σφεν-
δόνην, οὗς καλοῦσι κρίκους 474, 7
- κριτήριον 206, 17. 32 207, 3 879, 14
- κρόκη. συνωθεῖ τῇ σπάθῃ ἄλην ὁ ὑφάντης
τὴν κρόκην ἐπὶ τὴν προλαβοῦσαν κρόκην
875, 12 .
- κρούειν. ὁ κιθαρωδὸς κρούει ὡς πέφυκε τὴν
λύραν 202, 1 κρούσει τὴν νεάτην παρα-
λιπὼν τὰς μεταξὺ χορδὰς 792, 3 sqq.
- κρύσταλλος 420, 2 426, 17
- κρυσταλλοῦν. τὸ ὕδωρ ζηραίνεται κρυσταλ-
λοῦμενον 139, 23
- κυαθιατός 667, 26 sqq.
- κύαθος 450, 8 505, 5. 29 671, 22 sqq.
- κυβερνήτης 197, 5 230, 29 242, 17
- κυβερνητικός. ἢ κυβερνητική (sc. τέχνη)
230, 24 231, 30 232, 12 238, 16 sqq.
- κυβικός. (σχῆμα) 288, 10 (ἄτομοι) 229, 1
326, 23
- κύβος 571, 23. 27 ὡσπερ τοὺς κύβους οἱ
πεττεύοντες ἄλλοτε ἄλλως τὸν λόγον μετα-
φέρουσι 565, 17 .
- κύημα 516, 18
- κυκᾶν. πάντα κυκᾶσι μᾶλλον ἢ λέγουσι τι
σαφές 565, 13
- κυκλικός. (κίνησις) 313, 6
- κύκλος defin. 34, 30 224, 15 296, 21 κύ-
κλον ἄπειρόν φαμεν τῷ μὴ ἔχειν πέρατα
390, 20 cf. 410, 12 ἐν τῷ μεγίστῳ κύκλῳ
(τῆς σφαίρας; opp. ἐν τοῖς ἐλάττοσι) 655, 25
κατὰ κύκλον 313, 1 sqq. κύκλῳ φέρεσθαι
et κύκλον φέρεσθαι 908, 5 sqq. cf. 842,
14 sqq. cf. κίνησις
- κυκλοῦν. τὴν αὐτὴν φωνὴν αὐτὴν εἰς ἑαυ-
τὴν κυκλομένην 457, 11
- κυκλοφορεῖν. οὐ δυνατόν τὸ ἄπειρόν τι
τῆς κυκλοφορουμένης εἶναι οὐσίας 438, 9
- κυκλοφορητικός. (σῶμα) 891, 1 (κίνησις)
895, 10 v. l. 219, 22 220, 23
- κυκλοφορία 201, 20 769, 8 sq. 771, 8
- κυκλοφορικός 219, 22 220, 23 452, 22
793, 16
- κυκλοφορικῶς 379, 8
- κύκνος 902, 33
- κυλινδρικός 663, 9

κυλινδροειδής 230, 27
 κύλινδρος 647, 2
 κύλισις 793, 18
 κυμαίνειν 667, 24 668, 25. 33
 κύμβαλον 233, 16
 κυπτάζειν (ορρ. ὄρθιον εἶναι) 329, 14
 κύριος. (πάσης γῆς) 485, 25 κυριώτερος 601, 22 al. ἀρχὴ κυριωτάτη 337, 20 κυριώτατα adv. 211, 20 514, 26 515, 5 518, 34
 κυρίως. καὶ κ. καὶ πρώτως 519, 4 etc.
 κυρτός. (τῆς γῆς, Κρόνου, τῆς ἀπλανοῦς ἐπιφάνεια) 443, 6 565, 22 571, 29 κυρτότερος 696, 26
 κυρτότης 696, 28
 κύων 179, 19 320, 19 723, 23
 κωλυτικός 241, 14 329, 7 335, 5. 23
 κόμη 792, 12
 κῶνος 227, 2
 κώνωψ 104, 4

Λ. ἐν τῷ Λ τῆς Μετὰ τὰ φυσικά 304, 21
 λαβύρινθος 410, 3
 λαγχάνειν 182, 19 581, 25 633, 17
 λαλεῖν. εἰ τοῦ λαλεῖν τέλος εἴη τὸ σημαίνειν ἀλλήλοις τὰ ἡμέτερα βουλευματα 290, 20 sqq.
 λαμβάνειν *intelligere* 167, 14 444, 17 al. εὐλόγηθω μοι 698, 20 sim. 62, 22 130, 34 etc. cf. ἀξίωμα, λῆμμα, προλαμβάνειν
 λαμπάς 419, 29 sqq. λαμπαδηφορία *describitur* 794, 22 sqq.
 λανθάνειν. Ἐλαθεν οὖν κάκεινον ὅτι κτλ. 629, 1 λανθάνουσιν ἑαυτοὺς . . . ἀναιροῦντες κτλ. 320, 12 λανθάνοντες ἑαυτοὺς ὅτι οὐδαμῶς χωρίζεσθαι πέφυκε τὰ οὐσιώδη εἶδη 224, 5
 λαπάττειν. τὴν γαστέρα λαπάξει 290, 4
 λατομικός. λατομική (sc. τέχνη) 230, 35
 λαίπειν 261, 28 307, 10 sqq.
 λέβης 146, 18 sqq. 475, 21
 λέγειν. ἡ οὐσία λέγω 64, 13 αὐτὴ λέγω ἡ φύσις 8, 16 τὸ συμβεβηκός τινι συμβέβηκε, λέγω δὴ τῇ οὐσίᾳ 64, 6 τοῦ ὄντος, λέγω δὴ τοῦ συμβεβηκότος 64, 15 cf. [98, 28] 122, 16 132, 2 226, 27 al. cf. φημί *saeppissime in talibus λέγω δὴ εἰ λέγω δέ, et saepe variant libri in particulis* (δὴ corruptum in ἄν 336, 3) καὶ τί λέγω τοὺς . . . διεστῶτας; τοὺς γοῦν ἐν τῷ αὐτῷ

τόπῳ ὄντας κτλ. 425, 3 καὶ τί λέγω ἡ βλῆ; 225, 14 καὶ τί λέγω ἐπὶ τεχνῶν, ὅποτε καὶ τὸ θεῖον κτλ. 321, 16 sim. al. pluralis forma est in G λέγοιε 502, 20 626, 29 669, 29, singularis λέγοιεν in GK 665, 2
 λείω. τὸ τραγὸν καὶ τὸ λείον 128, 14
 λείπειν. τὸ λείπον 109, 17 τὸ λείπον τῶν ἀξιωματῶν sim. 590, 7 725, 23 728, 14 cf. λοιπός. λείπεται c. infin. 267, 25 285, 6 354, 1 359, 4 al. τὸν λειπόμενον εἰσάγει τρόπον 79, 8 τὸ ἐτι λειπόμενον πρόβλημα 283, 12 cf. 293, 3 τὸ διαιρέσθαι ἐπ' ἀπειρον οὐδὲν κωλύει δεῖ δυνατόν τεμένεσθαι τοῦ λειπομένου 461, 3
 λεκάνη 542, 33 624, 11 664, 18
 λέξις. ἔχει ἡ λέξις ἐν τισι καὶ οὕτως (cf. γραφή, ἀντίγραφον) 764, 9 ἔχει ἡ λέξις ἀσάφειά τινα διὰ τὴν συντομίαν 394, 17 ἀδιάρθρωτος ἡ λ. 431, 3 Ἵδωμεν καὶ ἐπὶ λέξεως αὐτῆς πῶς φησιν 67, 1 εἰ δὲ μὴ σαφῶς οὕτως ἐπὶ λέξεως λέγει (sc. ὁ Πλάτων) ὡσπερ ὁ Ἀριστοτέλης κτλ. 184, 8 cf. 17, 21 αὐτῇ γοῦν λέξει οὕτω φησὶν 584, 9 ἔλλιπέστερον εἰρηται κατὰ τὴν λέξιν· δεῖ οὖν ἐξωθέν τι προσπακοῦσαντα τὸ ἐντελὲς δεῖξαι 149, 6 τὰ κατὰ τὴν λέξιν 175, 27 τὴν λέξιν ἐπιόντες 388, 23 ὁ τῶν λέξεων νοῦς 548, 18
 λεπτομέρεια 585, 26
 λεπτομερής. λεπτομερέστερος 23, 5 329, 15 al.
 λεπτομερῶς 669, 29
 λεπτός 569, 32 641, 20 λεπτότερος et λεπτότατος 650, 30 sqq.
 λεπτότης 647, 20
 λεπτύνειν. *passiv.* 23, 17 655, 19 681, 26. 28 682, 4 sqq.
 λέπτυνσις 684, 4
 λεύκανσις 211, 4 217, 15 359, 10 al.
 λεύκη 319, 1
 λευκός. τὸ λευκόν, χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως 44, 6 al. λευκότερον 420, 30
 λευκότης 211, 4 217, 17 234, 3
 λήγειν 321, 7 328, 20
 λήθη 748, 26. 30 853, 32 λήθης γεννητικός ὁ χρόνος 767, 9
 λῆμμα. (λαμβάνειν, προλαμβάνειν sim., cf. ἀξίωμα) 73, 27 74, 14. 28 102, 13 341, 22 343, 13 349, 29 350, 8 441, 14 717, 16
 λημμάτιον 661, 16

ληστρικός. (ναῦς) 31,3
 λῆψις 477,26 731,26 735,23
 λιγνύς 698,32
 λιθάργυρος ἐφομένη μετὰ ἐλαίου τὴν μὲν
 ἀρχὴν ἐπὶ τὸ λευκότερον ὁδεύει τὸ φάρ-
 μακον, εἶτα μελαίνεται 902,26
 λιθάριον 88,2
 λίθινος. (χεῖρ) 323,2
 λίνον. pronverb. οὐ λίνον λίνω expl. 478,21
 οἱ ἄλιες τοῖς λίνοις προσπλέκουσι τὸν
 μάλιβδον 660,28
 λίτρα 420,11 881,22
 λιτριάτος 420,9 sqq. 647,15
 λογίζομαι. λογισθῆναι 224,23
 λογικός. (ψυχὴ) 196,26 sqq. 355,4 λογι-
 κωτάτας αἰτιολογίας 254,14
 λογισμός 206,6 311,2
 λοιδορία 836,19
 λοιπός. ἐν τῇ λοιπῇ ὑποθέσει 39,32 ἢ
 λοιπῇ ἀρχῇ 304,10 τὸ λοιπὸν τμήμα
 τῆς διαιρέσεως 109,28 τὰ λοιπὰ (τὸ λοι-
 πόν) τῶν προβλημάτων 266,13 280,27
 293,3 cf. λείπειν τὸ λοιπὸν τῇ ἀπορίᾳ
 238,25 λοιπὸν adv. 134,12 205,4 al.
 λοξός. (κίνησις) 842,21.25 τὰς λοξὰς καὶ
 πρὸς τὸν ζῳδιακὸν κινήσεις 838,24
 λοξότης. (τοῦ ζῳδιακοῦ) 883,13
 λούεσθαι 268,17 sqq.
 λουτρόν 274,18 275,15 291,29 292,2
 λύειν. (τὴν ἐνστάσιν, τὴν ἀπορίαν sim.) 165,12
 182,5 428,18 578,29 836,33 item passiv.
 172,29 182,10 526,21 597,12
 λυμαίνεσθαι 311,11 sqq.
 λύπη 836,19
 λυπηρός 859,27
 λύρα 120,22 191,20 201,29 202,2
 λύσις. (opp. ἀπορία) 372,22 513,7 al. (τῆς
 ἀπορίας) 238,6 774,2 777,8 etc.
 λυσσελεῖν 47,14 662,21
 λυτροῦν. med. 324,17 sqq.
 λυχναῖος 422,13 sqq.
 λώπιον καὶ ἱμάτιον pro exemplo τῶν παλ-
 αίωνων 33,26 44,8 374,2

μαγνήτης. ὁ μ. λίθος 403,23 v. adu.
 μαγνήτις. ἡ μ. λίθος 851,9
 μαθημα 877,21 al. 'μαθηματὰ' τὰς δεῖ-
 ξις τὰς μαθηματικὰς λέγει 327,8 332,
 27 i. q. τὰ μαθηματικὰ 298,22 sqq.

299,5 300,12 interdum variant libri
 velut 763,26
 μαθηματικός. (σῶμα) 613,10 (μέγεθος)
 500,13 664,8 (ἐπιφάνεια) 631,30 τὰ
 μαθηματικὰ ἐν τῇ ἐπινοίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ
 ἔχουσι τὸ εἶναι 298,24 ἡ μαθηματικὴ
 μέθοδος ἢ εἰς ὅρισμὸν ἔρχατον ἀναφέρει
 τὰς αἰτίας ἢ εἰς τὰς κοινὰς ἐννοίας 299,25
 τίνι διακρίνεται ὁ μαθηματικὸς τοῦ φυσιο-
 λόγου; 219,27 τὸ μαθηματικόν (μέριον
 ἐστὶ τοῦ θεωρητικοῦ μέρους τῆς φιλοσο-
 φίας) 219,2 cf. γεωμετρία
 μαθηματικῶς 227,7.17
 μάθησις 371,29 373,16 381,19
 μαθητής 83,29 748,22
 μακρός. ἡ φύσις, ὅταν τοῦ σκοποῦ διαμαρ-
 τάνῃ, οὐ μακρὰν που (= οὐ πόρρω 319,9)
 τοῦ σκοποῦ ἐαυτῆς ἐκπίπτει 318,26
 μαλακός 222,1 224,21 μαλακώτερος 701,16
 μαλακότης 222,7 558,1
 μάλλον. ἢ ἦττον ἢ μ. 475,15 μ. ἢ ἦττον
 115,12 al. τὸ ἦττον κυρτὸν μ. κυρτὸν γέ-
 γονεν sim. 700,12 τὸ μὲν μ. κατώφορον
 τὸ δὲ ἦττον 677,28 μ. ἀσφαλέστερον εἰ-
 πεῖν 595,28 μ. κυριώτερον εἰπεῖν 754,20
 μ. εὐλογώτερον 608,12 cf. 145,26 218,22
 592,11 614,2 762,12 769,12 905,3 κατὰ
 συμβεβηχός, ἢ μ. κατὰ ἄλλο 603,10 δεκτικὸν
 σώματος, ἢ μάλλον οὐ σωματικόν 604,23
 item μάλλον δὲ 415,2 453,13 460,7 ὅπερ
 καὶ μάλλον (κάλλιον 520,21) 302,11 346,
 28 428,20 522,26 πῶσφ μάλλον 227,13
 590,19 597,18 598,21 692,20 ἔτι πολὺ
 μάλλον 467,29 πολλῶ (γε add. 690,32)
 μάλλον 60,3 109,13 197,2 412,8 418,14
 455,24 558,30 598,4 642,8 691,2.5
 703,11 726,11 836,11 contra πολλῶ γε
 δήπου (sine μάλλον) v. ad 395,29 οὐδὲν
 μάλλον 577,18 et 20 ubi exspectes ἦ-
 ττον. ἢ δὲ ἐπιχείρησις ἐκ τοῦ μάλλον
 411,32 414,6 cf. 716,21
 μανός. μανώτερος (v. l. μανώτερος) 23,19 sqq.
 318,8 680,1 697,9 700,7
 μανῶν. ἐπιπέδον μανωθῆ ὁ ἀήρ 88,16
 μαργαρίτης. οἱ μεγάλοι πάνυ μαργαρίται τῶν
 ἐπ' ἑλλάτων εἶπιν εὐριστομένων 271,8 sqq.
 μαρτυρεῖν 584,23 pass. 78,10
 μαρτυρεσθαι 266,19
 μαρτυρία. (τῶν παλαιῶν) 118,11 119,28
 139,6 483,22 493,1 500,27 (Ἠσίοδος)
 502,26

μάρτυς. μάρτυρας αὐτοῦς ἐπικαλεῖται 439,12
 μᾶστιξ 304,17 834,31
 ματαιοπονεῖν 846,26 902,22
 μάταιος 406,8 435,3. 4 661,13 662,8
 μάτην 290,1 sqq. 296,10 οὐ μάτην, ἀλλὰ
 διότι κτλ. 160,12 τὰ μάτην σπάνια (sc.
 ἐστὶ) 398,25
 μάχαιρα. τί διαφέρει διὰ τοῦ ξίφους ἢ
 μαχαίρας ἢ σπάθης διδάξει τὸ ὑποκει-
 μενον; καθ' ἕκαστον γὰρ ὄνομα τὸ αὐτὸ
 σημαίνον ὑποκειμενον 72,24 v. l. 647,1
 μαχαίριον 297,27 647,1
 μάχεσθαι. τῷ λόγῳ τὰ παραδείγματα μά-
 χεται 403,19 μάχεται αὐτὸς πρὸς ἑαυ-
 τὸν 595,18 εἰ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ σώματι
 τὰ ἐναντία ἐπινοήσομεν, οὐδὲ μαχοῦνται
 ἀλλήλοις 688,15
 μεγαλομερής 645,4. 18 669,21
 μέγας. ἡ μέζων πρότασις 502,9 ἡ μέζων
 511,2 al. ἔστι τὸ μέγιστον ἐν τῷ παντὶ
 σώμα ὁ κόσμος, οὐ μείζων μέγεθος δό-
 νατον εἶναι 472,22 cf. 633,23
 μεγεθύνειν. τῆς οὐσίας τῆς μεμεγεθυσμένης
 71,8
 μέδιμνος 718,25 v. ad 737,8 ubi τὸ μέ-
 διμνον
 μεθαρμόζειν τὸν ὀρισμὸν 369,1 ὑγρότητι
 ἢ ἐπρότητι τοῦ περιέγοντος καθοῦσαι με-
 θαρμολέσθωσαν αἱ χορδαί (sc. τῆς λύρας)
 201,32
 μεθεκτικὸς 524,6. 13
 μεθίστασθαι 198,4 368,2. 25 549,23 554,24
 555,18 τῆς τάξεως μεθίσταται 319,27
 εἰ μὴ μεθίστατο τῷ κύβῳ τὸ ὕδωρ ἢ ὁ
 ἀήρ 661,24
 μέθοδος. (i. q. πραγματεία) 416,14 al. ἕξις
 ὀδοποιητικῆ μετὰ λόγου 6,27 ἐν ταῖς γε-
 ωμετρικαῖς μεθόδοις 429,24
 μειοῦν. passiv. 155,29 157,2 395,4
 μείωσις 472,21 al.
 μελαινέσθαι 628,19
 μελανία 880,7
 μέλανος 211,6 350,21 371,17
 μέλας. συγκριτικὸν τῆς ὄψεως τὸ μέλαν
 26,5 al. τὸ μέλαν *atramentum* 318,9 με-
 λάντερος 854,22
 μέλι 44,27 262,18 560,31
 μέλισσα. μέλισσαι γίνονται ἐκ ταύρων ση-
 πομένων 107,14 179,6 180,9 ἡ μ. θαν-
 μαστὴ τῆς τῶν ἐξαγώνων συνθέσεως μηδὲν
 μάτην ποιῶσα 311,9

μέλλειν. μέλλει ἀναδέεσθαι 154,11 μέλ-
 λων διαλεθθῆναι 386,23 ἔμελλέ τις ἀπο-
 ρεῖν (i. q. ἠπόρησεν ἂν τις) 789,11 εἰ
 μὴ μέλλοι ματαίας ἔχων τὰς δυνάμεις
 768,13 εἴγε μὴ μέλλοι φθείρεσθαι 430,19
 ὁ μέλλων (sc. χρόνος) 741,1 al. ἐπὶ τοῦ
 μέλλοντος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐχρήσατο
 τῷ ἄρτι 762,24 τὸ κομισόμενος γρά-
 φεται καὶ κομισόμενος μέλλοντος 274,22
 μέλος 201,30. 34
 μεμερισμένως cf. μερίζειν
 μέμφεσθαι c. accus. 49,23 c. dativ. 42,5
 82,9. 19 262,15 309,15 752,15
 μένειν 93,4 180,22 469,11
 μέντοι οὐκέτι μέντοι 327,18. 26 post
 enuntiatum conditionale 63,3 οὐ μέντοι
 191,19 300,10
 μερίζειν 124,3 420,11 passiv. 74,34 75,4
 401,32 μεμερισμένως 517,11 523,14
 μερικὸς. τὸ μερικόν (opp. κοσμικόν) ἀγα-
 θόν 313,7 τὸ μερικόν (opp. τὸ καθόλου)
 123,23 μερικώτερος 123,4 sqq. Αὐτό-
 λυκος μερικώτερός ἐστι τοῦ Θεοδοσίου
 220,6 μερικώτατος 99,14
 μέρος et στοιχεῖον diff. 426,2 δόνατον τὰ
 μέρη τοῦ μέρους εἶναι μέρος 737,1 παρὰ
 μέρος 2,37 al. ἀνά μέρος cf. ἀνά μέρος
 et μέγεθος confusa 415,7 419,1
 μέροςφ καὶ βροτός pro exemplo τοῦ τῷ λόγῳ
 ἐνός 41,13
 μέσος ὁρος syllogismi 281,19 sqq. 327,29 sqq.
 οὔτε ἐνέργεια ἀπλῶς οὔτε δύναμις, ἀλλὰ
 μέσον τι τούτων 365,31 τὰ μέσα (inter
 duo Aristotelis enuntiatia) 164,21 τοῦτο
 ὡς διακωμωδῶν αὐτοῦς ἐν μέσῳ εἶπεν
 50,4 πρὶν δὲ τοῦτο ἐλέγξει, ἐν μέσῳ
 παρεμβάλλει ὅτι κτλ. 34,2 ταῦτα εἰπὼν
 μεταβαίνει ἐν μέσῳ πρὸς τοὺς λέγοντας
 κτλ. 411,14 οὗ δὲν ἢ ὅλη ὁ χαλκός,
 τοῦτου καὶ τὰ τῷ χαλκῷ ὑποκειμένα εἶτε
 προσεγῶς εἶτε καὶ διὰ μέσων πλειόνων
 ὅλη ἂν εἴη 244,11 τὰ ἄλλα διὰ μέσου
 εἴρηται 870,19 τὴν μεσαιττήν (μεσαι-
 τᾶτω Gt) σχέσιν 633,27
 μεσότης 427,29 849,3
 μεσουράνημα 849,5 cum v. l. μεσουράνισμα
 455,10 sqq.
 μεστός 614,20 699,9
 μετὰ c. gen. 221,34 al. ἡ φύσις μετὰ σκο-
 ποῦ εἰς τι εἶδος ὀρισμένον ἄγει τὰ πράγ-
 ματα 827,25 c. accus. τὸ οὐκ ἄνθρωπος

- φέρεται και ἐπὶ λίθου και ἵππου και πάντων τῶν μετὰ τὸν ἄνθρωπον 120, 13 (aliter 114, 24)
- μεταβαίνειν 49, 2 109, 16 280, 16 411, 4 414, 6 417, 22
- μεταβάλλειν. (τὴν τροφήν) 307, 17 πᾶν εἰς πᾶν μεταβάλλει 354, 16 447, 7 τὰ τέσσαρα στοιχεῖα πυκνότητι και μανότητι μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα 131, 13 και τὴν στέρησιν ἐνταῦθα λαμβάνομεν μεταβάλλουσαν εἰς τὸ εἶδος 174, 8 passiv. 146, 29 al.
- μετάβασις 728, 21 730, 10 al.
- μεταβατικός 203, 8 sq. 541, 16
- μεταβλητικός 53, 23
- μεταβολή. πᾶσα μ. ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον 371, 14
- μετάγειν 562, 8 ἐκ τούτων μεταγει τὸν λόγον και ἐπὶ τὰ μὴ γινόμενα 152, 8
- μεταδιδόναι. τὸ καθόλου μεταδίωσι τοῦ οἴκελου ὀνόματος τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ τεταγμένοις 19, 22
- μετάδοσις 794, 29
- μετάθεσις. κατάφασις ἐκ μεταθέσεως 818, 13, 25
- μεταίχμιος. κοινὸν τι χωρίον τοῦ πολέμου τῶν ἐναντίων και οἷον μεταίχμιον 149, 17
- μετακινεῖσθαι 368, 24 499, 34 523, 2 543, 11 665, 14. 19 .
- μεταλαμβάνειν. (τινός) 163, 10 188, 10 521, 2 καλεῖ δὲ και μεταληπτικὸν τὴν ὕλην ὡς τὰ εἶδη πάντα μεταλαμβάνουσαν, και μόνως μεταλαμβάνουσαν, μηδαμῶς δὲ μεταλαμβανομένην 516, 21 cf. 521, 2 sq. οὐ μεταληψόμεθα τὸν 'δέ' εἰς τὸν 'γάρ' 86, 17 μεταλαμβάνει τὸ τῆς 'κινήσεως' ὄνομα ἐπὶ σαφέστερόν τι τὸ τοῦ 'κινεῖσθαι' 862, 10 ἀντὶ τῆς κινήσεως τὸ κινεῖσθαι 862, 12 ἐκ τοῦ 'θάττον' τὸ 'βραδύτερον' 863, 28
- μεταληπτικός. τὸ μεταληπτικὸν Platonis 515, 25 sqq. 516, 20 521, 2
- μετάληψις 183, 16 184, 4
- μεταλλεύειν 232, 19 331, 15 sqq. 337, 2
- μέταλλον 115, 15 156, 9 208, 23 244, 10 252, 26 784, 5 Aristotelis Περὶ μετάλλων 2, 1
- μεταμάθησις 797, 7
- μεταξύ. τὸ μ. Anaximandri 88, 26 sqq. 93, 18 95, 1 τὸ μ. τῶν πολλάκις λαμβανόμενων νῦν χρόνος ἐστίν (cf. χρόνος) 737, 27 ἢ μ. συντυχία 278, 5. 10 τὰ ἄλλα μ. εἴρηται 603, 4
- μεταξυλογία 838, 36 889, 3
- μεταπεῖθειν 828, 17. 32
- μεταρρυθμίζειν 90, 28 235, 11
- μεταστρέφειν 565, 20
- μετασχηματίζειν. passiv. 157, 23
- μετατιθεῖναι. passiv. 554, 22
- μεταφέρειν. μεταφέρουσι τοὺς κύβους οἱ πεττεύοντες 565, 18 (λόγον) 245, 19 685, 24 passiv. 549, 15 551, 22 552, 8
- μεταφορά. (τῶν ποδῶν) 383, 25
- μεταφορητός 517, 7 523, 9
- μετεμπίπτειν 569, 13 576, 25 v. ad 553, 9
- μετέρχεσθαι. μετελθὼν ἐπὶ τὸ τῆ πράγματι ἐν ἔδειξε κτλ. 40, 15 ὡς φυσικὴ ταύτην μετερχόμεθα τὴν πραγματείαν 28, 24 cf. 108, 15 266, 13 299, 28 317, 12 325, 21
- μετέχειν 145, 12 al.
- μετεωρίζειν. ἐὰν τῆ λόγῳ μετεωρίσω τὴν γῆν 449, 7
- μετέωρος. ἡ κρεμαμένη βῶλος οὐ πέφυκεν ἐν μετεώρῳ εἶναι, ἀλλὰ κάτω 541, 8 μετέωρον εἶναι ὄλον τὸ σῶμα οὐ δύνανται 692, 4 μετεώρους τοὺς πόδας ποιῶντες 855, 11
- μετιέναι. ἐνστάς πρὸς αὐτὸ τὸ δόγμα, νῦν μέτεισιν ἐπ' αὐτοὺς τοὺς λόγους κτλ. 50, 24 cf. 86, 22 266, 20 280, 27 al. οἱ τὰς βαναύσους τέχνας μετιόντες 610, 27
- μετόπωρον 882, 8
- μετοχή *participium* 43, 22
- μετρεῖν 709, 23. 25 741, 32 742, 4. 8 746, 9 al. τὸ μέρος μετρεῖ τὸ ὄλον 703, 7 τοσοῦτόν ἐστι τὸ μέτρον ὅσον και τὸ μετρούμενον 568, 8. 18
- μέτρητικός 733, 10 sqq. 737, 32
- μετρῶς 567, 30 680, 26
- μέτρον. διττόν τὸ μ., τὸ μὲν ἐξηρημένον, τὸ δὲ συγκατατεταγμένον και ὁμοειδές 746, 8 τὸ μέτρον ὁμογενές θέλει εἶναι τῆ μετρουμένην 745, 33 cf. μετρεῖν λιτρίαῖον σῶμα ψιμυθλοῦ ἔχον τοσόνδε μέτρον λευκότητος 420, 29 ἐκάστου πρὸς τὰ ἑαυτοῦ μέτρα μεταλαμβάνοντος τῆς ἀγαθοῦργου αὐτοῦ (sc. τοῦ πρώτου) ἐνεργείας 163, 10 μέχρι τοῦ ὑποθέσθαι κτλ. 186, 11 μέχρι οὐ... καταντήση κτλ. 404, 9 μέχρι πόσου 580, 32 μέχρι τοσοῦτου μέχρις ἂν ἐπιλάβηται κτλ. 437, 23 μέχρις ἂν ἔλθῃ 244, 22 ἐντεῦθεν μέχρι (cf. ἔως) τοῦ 'ἀλλ' αἰεί γε' κτλ. 468, 9

μη. ἐπεὶ μὴ πρὸς αὐτὸ νένευκε 292,6 δι-
 ὅτι μὴ ἐξ ὁμοίων κατὰ τὸν νόμον τῆς
 φύσεως (sc. βλαστανοῦσιν αἱ πῶαι) 273,3
 ἢ συνδρομῇ . . . ἀπετέλεσέ τι εἶδος, δ μὴ
 ἦν ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ μέρος μήπω συνελ-
 θοῦσιν 46,32 τί δήποτε μὴ ὁ ἀήρ μᾶλλον
 στοιχεῖον ἢ τὸ πῦρ 434,17 cf. ad 5,16
 καὶ μὴ τις ἐπιλάβηται τούτου τοῦ ὅρισμοῦ
 369,5 καὶ μὴ τις εἴποι (εἶπη ε) ὅτι κτλ.
 422,2 πόθεν δῆλον μὴ εἶσιν ἕτεροι λόγοι
 κτλ. 57,27

μηδαμόθεν 760,14

μηδεῖς cf. οὐδεῖς

μηδέπω 365,7

μηδέτερος 210,11. 17 406,29 589,18

μῆν. ἀλλὰ μὴν (*αιμῖ*) ἔστι καὶ τὸ δν 64,
 29 al. τὰ συμβεβηκότα οὐκ ὄντα μὲν διότι
 οὐκ οὐσαί, οὐ μὴν οὐδέν 62,30 97,11
 θελήσαι μὲν διακρίναι, μὴ μὴν δυνήθηται
 87,15 sim.

μηνίσκος 31,7. 9

μηνοειδής. μηνοειδές τι τοῦ κύκλου τμήμα
 31,25

μήτηρ. ἡ μ. δέχεται τὸ σπέρμα καὶ φυ-
 λάττει καὶ τελεσφορεῖ 186,21

μηχανᾶσθαι 303,25

μηχανή. μυρίαὶ μηχαναῖς 641,21

μηχανικός. 'κλεψύδρας' λέγει ἦτοι τὰ παρὰ
 τοῖς μηχανικοῖς δι' ὧν τοὺς συριγμοὺς
 ἀποτελοῦσι κτλ. 612,15

μίγμα 119,9 450,4 al.

μιγνύναι 41,28 100,12 326,27 al.

μικρομερής 645,8

μικρός. μικρὸν ἐμπροσθεν vel ὕστερον 273,
 32 274,4 386,6 μικρὸν δεῖ τὴν λέξιν
 μεταρρυθμῆσαι 235,10 κατὰ μικρὸν 236,
 25 264,3 πρὸς μικρὸν v. l. 264,6 ἐπὶ
 σμικρὸν τι 262,2 παρὰ μικρὸν 280,4 sqq.
 μικροῦ λείποντος 380,1 μικρότερος 101,
 19 341,14 sqq. 645,7 663,10 σμικρό-
 τatos 608,24 614,22 de forma σμικρός
 v. 31,18 sqq. 32,11. 24 97,12 669,22
 ad 253,1 262,2 614,23 al. cf. σμι-
 κρότης

μιμῆσθαι 146,11. 13 147,2. 25 200,31
 μιμῆται τὴν φύσιν ἢ τέχνη 208,7 al.

μίμημα 310,21. 24 317,28 402,18

μιμνήσκεισθαι 854,3 μεμνήσομαι 73,15
 222,4 sqq. 301,6 338,3 455,4 μεμνή-
 μεθα 226,22 ἐμνήσθη, μνησθεῖς 64,2
 74,19 169,13 222,20 al.

μνήμη 220,17

μοῖρα 564,24 al.

μολιβδίς. τὰς μολιβδίδας (μολιβδίνας Gt)
 οἱ ναῦται διὰ τοῦτο βαρεῖας ἐξαρτώσι, διὰ
 τὸ θάπτον καταφέρεσθαι 660,27

μόλιβδος 566,29 661,1. 4 663,8 850,32
 v. l. μόλυβδος ad 697,8 701,15

μονάς. τετράγωνος καὶ ἡ μονάς· ἅπαξ γάρ
 μία πάλιν μίαν ποιεῖ 393,10 μία ἐστὶ καὶ
 ἀδιαίρετος ἐκάστη μονάς 81,2 sqq. οἱ Πυ-
 θαγόρειοι τὴν στιγμὴν λέγουσι μονάδα θέ-
 σιν ἔγρουσαν καὶ τὴν μονάδα στιγμὴν ἀθε-
 τον 792,26 855,20

μοναχῆ 505,6 506,16

μοναχῶς 66,5 84,22 122,11 207,19 al.

μονή 385,2 449,13 450,1

μονοειδής 392,1 444,17 sqq. 543,19

μόνος. μόνον οὐχὶ λέγοντες ὅτι κτλ. 130,19

μόνωσ 54,5 146,10 147,9 252,22 al.

μόριον. οὐδὲν κατ' οὐσίαν γινόμενον ἀθρόαν
 ἔχει τὴν προαγωγὴν, ἀλλὰ κατὰ μόριον
 407,8

μορφή 132,2. 8 al.

μορφοῦν. passiv. 114,8 218,3

μουσικός 273,27 al. μουσική (sc. τέχνη)
 27,24

μοχλεία 891,21

μῦθος. (Ἐμπεδόκλειος) 319,4 μῦθόν τινα
 λαμβάνει εἰς παράδειγμα 715,16 sqq.

μυθώδης. μυθῶδες τοῦτο καὶ ἀποκληρω-
 τικόν 53,28

μυριάς 67,26 98,34 99,2 250,4 al.

μυριάς 419,9

μυριοπλάσιων 419,17

μύριοι 221,13 419,21 800,12

μυρῖοι 30,9 59,12. 14 169,29 174,27 233,14
 270,24 sqq. 273,28 276,16 sqq. 293,7 301,
 16 804,29. 31

μύρμηξ 311,11 378,31 763,17 905,25 sqq.

μώλωψ 304,17 834,30 sqq.

ναί 677,31 688,2

ναστός 562,6. 15 575,22

ναστότης 506,6

ναυάγιον 280,1 309,20 748,29

ναυπηγικός. (τέχνη) 230,34 238,16 sqq.
 239,6 325,5

ναυπηγός 230,25 sqq. 238,13 239,6 273,
 29 276,13

ναῦς 31,3 120,29 230,26.29 242,18 sqq.
276,13
ναύτης 660,27
ναύτη (sc. χορδή) 113,14 (v. adn. de forma
νήτη) 245,8.10 792,4 sqq. 824,29
νεκρός. (ἄνθρωπος) 99,17 (σαρκί) 323,10
νέος. νεώτερος 705,11 708,17
νεοτιτιά 311,6
νεύειν. (περὶ τὸ κέντρον sim.) 443,4 449,
23 (πρὸς τὸ τέλος sim.) 288,24.28
289,6 292,7 sqq..
νευρά 639,17 641,18 sqq. 644,1 sqq.
νεῦρον 115,13 240,11 307,18
νέφος. τὰ νέφη quomodo fiunt secundum
Thaletem (Anaximenem) 86,31
νεωλικός 880,38 881,4 sqq.
νεώς. ἐσύλησαν Φωκεῖς τὸν νεών 300,1
νήπιος. οἱ παῖδες οἱ τῆς νηπίας παυσάμενοι
ἡλικίας καὶ ἤδη μαθήματα παραδέξασθαι
δυνάμενοι 877,21
νήχεσθαι 592,5 sqq.
νικᾶν. passiv. 419,8 570,6 οἶον νικῶμενοι
ὑπὸ τῆς ἀπορίας 50,15
νοεῖν 207,1.13 196,17 225,31 556,2 νόει
τοίνυν μύρμηκα κτλ. 905,25 νόει δέ μοι
τὴν κίνησιν ἀνεμποδίστως προϊούσαν 235,
17 νενόησθω τὸ ἐν τῇ ἀμφορεῖ ὕδωρ
μεταβάλλον κτλ. 556,8 τὴν τοῦτου τοῦ
χωρίου ἐξήγγισιν ἐκ τῶν ἐνταῦθα εἰρημέ-
νων νενόηκαμεν 636,5 ἔνθεν κακείνο τὸ
χωρίον νενόηται 636,1 cf. 737,24 νοῆσαι
v. l. 165,1
νοερός 7,22
νόησις 455,4 οὐκ ἀνάγκη τῇ νοήσει τῆ
ἡμετέρα τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθεῖν
φύσιν 485,18
νοητός 22.7 sqq. 55,33 56,1 sqq. 63,2 65,
14 88,8 185,13 al.
νοθεύειν. ἀπὸ ταύτης τῆς ῥήσεως ἕως
τοῦ 'συναγωγῆ κτλ.' νοθεύουσιν οἱ ἐξη-
γηταί 701,4 ὅσα ἐπινοία (ἐπίνοια Mt)
ἀνθρώπων νοθεύεται, ὡς ἐπὶ ἡμιόνων ἔχει
216,20
νομίζειν 174,31 242,26 465,18
νοσεῖν 352,30 sqq. 357,13 sqq.
νόσος 748,30 778,8 al.
νοσώδης 200,17
νοτιαίος 894,19
νότιος 454,15 500,10 566,27 839,26
νότος. πρὸς νότον 839,24
νοῦς (Anaxagorae) 87,14 sqq. νοῦν ἔχων

τις 571,19 572,2 ἀσαφῆς πάνυ ὁ τῶν
λέξεων νοῦς 548,16 cf. 237,20 431,3 al.
νοῦν. ἀδύνατον τὰ νοῦν μόρια τοῦ χρόνου εἶναι
736,31 τὴν τοῦ νοῦν ῥόσον ἐξ ἧς ὁ χρό-
νος ἐστὶ 737,11 οὐδὲν νοῦν περιεκτικόν
ἐστὶ τοῦ ἐτέρου 707,29 τὸ νοῦν (ἀκαριαῖον
et πλατικόν) 760,20 sqq. τὸ νοῦν τὸ ἀτο-
μον (opp. τὸ ἐν πλάτει) 803,30 864,13
νόσσα 902,39

Ξαίνειν. ἐπὶ τοῦ ξαινομένου ἐρίου 132,10
Ξανθός. τὸ ἐν τῷ μέλιτι Ξανθόν 560,31
Ξεῖν. ζύλα πρῶσι καὶ Ξεῖσι 308,20
Ξένος. ἑλθὼν τις ἀπὸ ξένης 324,12
Ξέστης 419,6 sqq. 426,6 506,3 sqq. 549,29
Ξεστιαῖος 426,5 506,12
Ξηραίνειν 139,22 196,3 al.
Ξηρός 212,22 al. Ξηρότερος 240,15
Ξηρότης 140,1 al.
Ξίφος 33,26 45,20 ὑπὸ Ξίφους τελευτᾶν
859,12
Ξύλινος 16,5 162,23 sqq. 661,17
Ξύλον 241,12 al.

ὀ. ὁ 'δέ', ὁ 'γάρ' sim. 86,17 al. ὁ 'ἦ' ἀντί
τοῦ 'καί' συνδέσμου 713,25 749,16.24
ὁ β', ὁ γ', τὸν ς' sim. 743,13 sqq. δεῖ
τὴν ἀρχὴν ἕτερον εἶναι τοῦ οὗ ἐστὶν ἀρχή
137,17 ἡ τοιαύτη ἐντελέχεια φθορά ἐστὶ
τοῦ οὗ ἐστὶν ἐντελέχεια 460,10 crasis
fit in τὰγαθόν, ταυτός, ταυτό, ταυτόν,
ταυτά, ταυτῶ, θάτερος, θατέρα, θάτε-
ρον etc., τοῦλάχιστον, τοῦμπαλιν, τούναν-
τίον, τοῦπίσω, τάληθους etc. cf. αὐτός,
ἕτερος etc.
ὀγδοος 81,11 470,21 al.
ὀγκος 92,7 sqq. 418,25.28 419,4 421,35
422,5
ὀγκοῦν. πρῶτον ὀγκοῦται ἡ ὕλη ποσωθεῖσα
516,25 ἡ ὀγκωθεῖσα ὕλη 515,19
ὀδε. οὐ τῆσδε ἢ τῆσδε, ἀλλ' ἀπλῶς πάσης
κινήσεως 780,27 ἄλλο ἐστὶν ἐκάστω τὸ
τόδε τι εἶναι, καὶ ἄλλο τὸ δυνάμει κινήτῶν
356,25 οὐ μᾶλλον τῆδε ἢ τῆδε πέφυκεν
εἶναι, ἀλλὰ πάντῃ 432,4 τὰ τῆδε 240,
22.29 355,18 362,22 391,16 839,30
894,13.22 al.

ὀδεύειν 15,10 211,12 351,13 383,5 394,26
 410,10 834,19 sqq. 847,16 902,27
 ὀδοντωτός 331,24 338,4
 ὀδοποιητικός. (ἔστι) 6,28
 ὀδός. (μακρά) 410,10 (ἄπειρος) 410,2
 ὀδῶ βαθίζων 335,23 (ἐπὶ τὸ εἶδος) 337,
 8 cf. ad 612,16
 ὀδοός 261,27 315,9
 ὄθεν 113,25. 28 117,4 130,11 154,13 500,
 19 al.
 ὀθενδήποτε 223,22
 οἴκαδε 281,14 sq.
 οἰκειός τῷ φυσικῷ ὁ περὶ ἀπειροῦ λόγος
 390,26 cf. 233,22 437,11 sqq. 437,26
 ὁ ἄπειρος τόπος οἰκειός ἐστι τοῦ μέρους
 442,22 cf. 436,27 437,2 sqq. οἰκειότε-
 ρος 145,3 (μᾶλλον οἰκειόν 145,26) 180,
 18 242,21. 27
 οἰκειώς 139,24
 οἴκησις 311,5 443,6 849,6
 οἴκλα defin. Aristot. 241,14 329,7 335,5.
 23
 οἰκοδομεῖν 173,10 sqq. 175,8 248,14
 259,3 sqq. 330,28 354,8 al. οἰκοδομη-
 τός 253,23
 οἰκοδομη 834,3 cf. ad 231,1 254,1 354,
 10
 οἰκοδόμημα 378,8
 οἰκοδόμησις 343,6 sqq. 351,6 354,10 386,9
 οἰκοδομία 231,1
 οἰκοδομικός 254,28 (τέχνη) 254,1 258,
 20 sqq.
 οἰκοδόμος 173,10 sqq. 175,10 sqq. 229,
 19. 27 241,13 335,22 al.
 οἴκοθεν 239,7 410,18 493,2
 οἰκονομία. (τοῦ λόγου) 109,32
 οἴκος. ἐν οἴκῳ εἶναι ἢ ἐν ἀγρῷ 727,32
 οἶνόμελι 106,27
 οἶος. μηδὲν δεινὸν λέγων καὶ οἶον κινεῖν
 (κινεῖν L²) ἀπορίαν 58,30 οἶον τε ἐστὶν
 ... εἶναι 533,22 al. πρὶν οἶον συντεθῶσιν
 αἱ χορδαὶ κτλ. 116,14 οἶον ὡς 268,1
 οἶονε 376,7 402,22 463,5 οἶον τι λέγω
 278,3 402,26 421,18
 οἶοσδήποτε 491,2 sq. 588,14 727,5
 ὀκτάσφαιρος. ὡς ἐν τι συνεγὲς σῶμα τὴν
 ὀκτάσφαιρον λαμβάνει 599,10 602,11. 17
 ὀλίγος. τὸ πολλὸν καὶ τὸ ὀλίγον 740,25 δι'
 ὀλίγον ἀπέτυχεν 280,6 παρ' ὀλίγον 280,
 2. 11
 ὀλιγότης 87,26

ὀλιγός. (φύσις) 201,13. 17 ὅταν εἴπω ἀν-
 θρωπος', ὀλιγὴν τινα καὶ συγκεχυμένην
 εἴρηκα φωνήν 20,7 ὀλιγώτερος 346,26
 528,30 de 159,22 v. Addend. et Corrig.
 ὀλόκληρος. (βιβλίον) 465,5 ἐξ ὀλοκληροῦ
 55,3
 ὀλοσχερότερος 859,1
 ὀλοσχερῶς 20,3
 ὀλότης 18,12. 18 46,33 47,7 61.5 99,8
 159,22 195,31 198,12 sqq. 247,17 262,
 21 sqq. 419,16 sqq. 436,19 751,25
 ὀλοφυής (expl. Empedocli.) 320,3
 ὀλως. καὶ δ. 55,8 ἢ ζ. 55,12 οὐδ' ὀλως
 60,3 etc.
 ὀμαλός 771,15 sqq. 777,12
 ὀμαλῶς 696,25
 ὀμβρος 241,14 329,7 335,5. 23
 ὀμιλεῖν. ἢ ἀτιμὸς ὀμιλήσασα τῷ περιέχοντι
 698,13 τὸν παρὰ μικρὸν μεγάλῳ κινδύνῳ
 ὀμιλήσαντα 280,9
 ὀμογενής 737,34 745,33 746,2 782,24
 ὀμοειδής 89,16. 18 101,17 sq. 102,3 450,
 14 746,9 sqq. v. l. ὀμοειδής ad 101,22
 ὀμοιομέρεια. Απαχαγοραε ὀμοιομέρεια 87,
 12 sqq. 93,28 sqq. 229,12 al.
 ὀμοιομερής 87,17 88,3 94,15 95,15 '97,
 17. 23 113,3 157,8
 ὀμοιομερῶς 695,31 696,9. 13
 ὀμοιος. τὸ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου αἴτιον 297,16
 ὀμοιόσχημος. ὀμοιοσχημῶν (v. l. ὀμοιο-
 σχημόνων) 662,30
 ὀμοιότης 123,27 146,31 162,18 234,25 al.
 ὀμοιοῦν. ὀμοιωσθαι 162,13
 ὀμοίωμα 252,31
 ὀμοίως ἄνω τε καὶ κάτω 443,19 ὀμοίως
 ἤμιν 443,19
 ὀμολογεῖν 669,15 ὀμολογούμενον (vel ὀμο-
 λογημένον) λαμβάνειν 132,21 284,13
 λαβίων τοῦτο ὡς ὀμολογημένον 306,15
 τὸ ζητούμενον αὐτόθεν ὀμολογούμενον
 ἔλαβε 309,26 al. ἔχομεν καὶ τοῦτο ὀμο-
 λογημένον ἐν τοῖς ἐμπροσθεν 369,8
 ὀμολόγημα 51,26 52,10 403,20 564,5
 565,23
 ὀμολογία 565,19 578,13
 ὀμόλογος 873,5 (?)
 ὀμολογούμενως 286,11 593,19 896,22
 ὀμοούσιος 156,28
 ὀμόσει τῷ ἀτόπῳ ἐχώρου 50,15
 ὀμοσίμως 60,12 sq. 307,19 491,11
 ὀμοῦ 129,10 al.

- ὁμόλογος 362,26 421,5
 ὁμόχρονος 708,15 sq. 725,19
 ὁμώνυμος. (φωνή) 55,7 sqq. 59,19 62,23 152,1 170,14 sq. (φωναί) 43,25 al. (ὄνομα) 59,18
 ὁμωνύμως 35,24 133,2 211,9 τὸ ὄν ὁμωνύμως τῶν κατηγοριῶν κατηγορεῖται 348,18
 ὁμω. ἡμεῖς τὴν ὕλην ἑτέραν τῶν ὄντων πάντων λέγοντες εἶναι, ὁμωσ οὐ φαμεν αὐτὴν οὐδὲν εἶναι 66,19 Ἄναξαγόρου δέ, κάτπερ καὶ αὐτοῦ τὸν νοῦν αἰτιασαμένου κτλ., ὁμωσ οὐκ ἐμνήσθη 229,9 ὁ γοῦν 186,5 al.
 ὀνομάζειν 365,17 528,1 al.
 ὀνος 83,3 323,28 780,15 ὁ χόρτος κινεῖ τὸν ὄνον 355,27 371,3 875,4
 ὄντως 248,5 sqq. 879,17 al.
 ὄξυκίνητος 599,20 ὄξυκινήτοτερος 771,23
 ὄξύς 261,27 262,10. 13 265,8 307,10 574,25 ὄξύτερος 638,11 691,19 ὄξύτατος 690,14 691,2 ὄξύτατα κινούμενον 781,24
 ὄξύτης 663,17
 ὄξυτόνως ἀναγνωστόν (sc. ποσὸν ποῖον πόσον) 463,22
 ὀπή 569,24. 29 570,5 586,3 608,6 612,19
 ὀπη ἂν διέλομεν 805,1 ἕκαστον ἐπιτρέψασθαι τῶν ἐπιχειρημάτων, ὀπη ἀληθείας ἔχει ἢ ψεύδους 651,3 ὀπη τῷ ὠθοῦντι παρέκουσιν αἱ άτομοι 645,13
 ὀπηλίκος 88,1
 ὀπηλικοσοῦν 98,10 492,7 sqq.
 ὀπηλικά. κέχρηται τῇ τοιαύτῃ δεῖξει οἱ γεωμέτραι, ὀπηλικά τῇ κατ' εὐθείαν δεῖξει μὴ δύνανται χρῆσθαι 144,7 ὀπηλικά βούλεται ταῦτα τὰ βιβλία σημαίνει 3,9 c. coniunct. sine ἂν 499,5
 ὀπισθεν 429,6
 ὀπισθοφανῶς βαδίζειν 829,22 884,32
 ὀπίσω. εἰς τοῦπίσω 639,13. 24 sq.
 ὀποι 668,23 ὀποι ἂν et ὀποῖαν confusa 665,1
 ὀποιός 206,26 230,25 238,13. 18 492,3 εἰδῶς ὁ οἰκοδόμος ὀποιόν τι ἐστὶ τὸ τῆς οἰκίας εἶδος 229,27 κἀν ὀποίας ποτὲ ἢ οὐσίας τὰ οὕτως ἐσχηματισμένα 220,27
 ὀποιοσδήποτε 433,14
 ὀποιοσδηποτοῦν 219,30
 ὀποιοσοῦν 230,18 393,4 477,21 505,30
 ὀπόσος 663,28
 ὀποσοσοῦν 614,14
 ὀπότε 191,13 325,4 al. ὁ γε 632,12
 ὀπότερος 759,30 802,26
 ὀποτεροσοῦν 462,9 463,6
 ὀπου. τὸ μὴ ἔχειν ὀπου κινήθη 451,16 εἶναι ὀπου ἐπέιγεται φθάσαι 862,16 ὀπου τε καὶ ὀπως 231,20
 ὀπουοδήποτε 27,31
 ὀπτικός. οἱ ὀπτικοί 233,14 ὀπτική (sc. τέχνη) 27,23 226,27 227,4 al. ἢ ἐνεργεῖα οὕσα ὄψις οὐκ ἐστὶν αὐτὴ ἢ δύναμις μόνον, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὀπτικοῦ πνεύματος 4,21
 ὀπως. τὰ πράγματα δεῖξομεν ὀπως ἔχει φύσεως 57,29 ὀπως ἂν αὐτὸ ὑποθώμεθα, οὐδὲν καλοῖε κτλ. 408,19 ἕκαστον ἐνεχθῆναι κτλ. οὐκ ἀπὸ τινος προνοίας, ἀλλ' ὀπως ἔτυχε 261,21 ζητητέον ὀπως διασώσωμεν τὸ κατὰ συμβεβηχός 535,18
 ὀπωσοῦν 28,3 103,19. 24 113,34 122,1. 18 184,20 196,19 217,29 387,1 al. ἄλλως ὀπωσοῦν 499,16
 ὀρᾶν 53,2 67,1 88,1 89,19 94,23 157,17 196,31 206,29 388,23 557,5 al. ὄψει 325,8 576,2 οὐ πρὸς παράδειγμα ὄρωσα ἢ φύσις ποιεῖ 244,16 ὄρωντα et ἔρωντα confusa 355,27 875,4
 ὄρασις 812,2
 ὄρατικός. ἢ ὄρατική τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐνεργεῖα 366,20
 ὄρατός 233,11 352,23 sqq. τὸ ὄρατὸν καὶ ἢ ὄψις 679,24 sqq. cf. 642,13 sqq. τὸ ὄρατὸν τῶν πρὸς τί ἐστὶν κτλ. 357,7
 ὄργανικός. τὸ ὄργανικόν (αἴτιον Platonis) 5,8 sqq. 241,17 sqq. τὰ ὄργανικά 157,8 232,4 πρότερον τῶν ὄργανικῶν ἢ καρδία 404,4
 ὄργανον 230,26 235,9 241,24 sqq. 246,14 al.
 ὄρακτός 305,1. 4 377,26 499,12
 ὄρεξις 196,33 228,19 sq. 329,25 sqq.
 ὄρθιος. ἐπεὶ οἰκεῖον τῷ λόγῳ τυχόν τὸ ἀνώφορον, δεῖ τὸ ὑποδεξόμενον αὐτὸ σῶμα μὴ κυπτᾶζειν, ἀλλ' ὄρθιον εἶναι 329,14
 ὄρθογώνιος. (τρίγωνον) 404,22 sqq.
 ὄρθοπερικατητικός in defn. hominis 534,15
 ὄρθός. ὡς τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῷ ὀρθῷ λόγῳ δοκεῖ 207,23 πρὸς ὄρθός φέρεσθαι, κινεῖσθαι sim. 499,15 sqq.
 ὀρῖζειν 13,7 168,20 169,2 391,26. 30 fut. ὀρῖσομεν 580,22 ὀρῖσει (ὄρειται Gt) 579,26

- τοῦ ὁρίζοντος καὶ εἰδοποιούντος 188,25
 τὸ ὁρίζειν καὶ περατοῦν 515,11 ὁ ὁρί-
 ζων *horizon* 727,19 *med.* 199,20 224,16
 226,3 266,10 269,28 289,9 339,21 al.
 ὁριούμεθα 384,6.9 ὁριεῖται 228,21 334,4
passiv. praes. 392,7 515,16 519,19.22
aor. et perf. 138,7 273,28 385,18 783,
 1 al.
- ὁρισμός. ὁρισμὸν ἀποδοῦναι 67,12 sqq. 76,
 16 οἱ ὁρισμοὶ ἐκ γενῶν εἰσι καὶ διαφορῶν
 504,26 οὐκ ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ δύο εἶναι
 ὁρισμούς 132,25 ἐκείν' ἐστὶ κατὰ πάντα
 ταῦτά, οἷς ὁ ὁρισμὸς ὁ αὐτός ἐστιν 382,27
 ὁρισμὸς ἐτ ὑπογραφή (ὑπογραφικὸς λόγος)
diff. 72,12 sqq. 77,6 192,14 344,1
- ὁριστικός 73,24 92,31 391,22 (λόγος)
 4,28 19,23 67,27 68,7 75,17 sqq. 154,
 25 354,18
- ὁρμᾶν. (εἰς τὸ δεῖξαι κτλ.) 623,21 *passiv.*
 ἐκ γεωμετρικῶν ἀρχῶν ὁρμηθεὶς 31,25
 94,18 (ὁρμηθεὶς = κινήθεις 85,5) 169,28
 705,21 sqq.
- ὁρμή 260,15 268,30 269,1 sqq. μόνῃ τῇ
 φυσικῇ ὁρμῇ (*sc.* οὔτε τέγγῃ οὔτε λογισμῷ)
 311,3 τὴν ἐπὶ πάντα τόπον ὁρμὴν 445,10
- ὄρνις. οἱ ἐν ἀέρι ὄρνιθες 592,8
- ὄρος 378,13 580,22 sqq.
- ὄρος 163,30 188,26 sqq.
- ὄροφή 121,10 633,18
- ὄροφος 47,31
- ὄρυγμα 443,10 499,19 sqq.
- ὄρυξις (τῆς γῆς) 335,7
- ὄρύττειν. ὄρύξαντα θησαυρὸν εὑρεῖν 276,18
- ὄς. Πλάτων καλεῖ τὴν μὲν ὕλην ἐν ᾧ, τὸ δὲ
 εἶδος ὅ, τὸ δὲ ποιητικὸν ὑφ' οὗ, τὸ ὄργα-
 νικὸν δι' οὗ κτλ. 5,9 al. τὰ δι' ὧν αἱ
 κινήσεις 649,3 682,30 683,6.30 684,16
*sed etiam τὰ δι' οὗ (Arist. Δ 8. 216*12
 οὗ habet E cum cett.) satis frequenter;*
v. adn. ad 677,15 cf. 722,15
- ὄσαχῶς 252,15 348,8 526,29
- ὄσος. ὄσον ἀψασθαι τούτων μεμνημένοι μόνον
 312,13 ὄσον ἐκ τῶν ἀποριῶν τούτων
sim. 46,20 54,5 210,9 836,14 ὄσον
 ἐπὶ ταῖς σαῖς ὑποθέσει *sim.* 53,19 54,32
 101,28 103,33 116,25 160,28 188,28
 457,18 473,2 al. ὄσον γε ἐπὶ τῷ ἴδιῳ
 λόγῳ 165,2 ὄσω λεπτομερέστερόν ἐστι τὸ
 δι' οὗ ἢ κίνησις, τοσοῦτω ὁ χρόνος τῆς
 κινήσεως μειοῦται 647,24 *cf.* 646,26
 670,20 al. *sed interdum in membro re-*
- lativo non additur comparationis gradus,
 velut ὄσω (μᾶλλον inserit t invitis codi-
 cibus) μεγαλομερῆ εἰσι, τοσοῦτω θάττων
 κτλ. 645,17 cf. 647,2 789,33 797,2.5
 849,22*
- ὄσπερ 269,4 544,27 al. ὄπερ εἶπον (i. q.
 ὡσπερ εἶπον) 296,13 ὄπερ ἄλογον, ἀτο-
 πον, ἀδύνατον, παρὰ τὴν ἐνάργειαν *sim.*
 370,23 371,4 372,5 422,32 667,23 etc.
- ὄστις 82,4 146,15 174,28 232,10 al. ὄ τι
 ποτὲ ἦν 427,19 *cf.* 728,28 ὄτω 650,30
 ὄτιπερ ἐτ ὄπερ *confusa v. adn. ad p. 4,2*
 ὄστις δὴ ποτε. ὄτιδὴ ποτε 208,14 433,15
 728,28
- ὄστις δὴ ποτοῦν. ὄτιδὴ ποτοῦν ἄλλο 208,27
- ὄστις οὖν 27,9 35,22 129,27 180,17 686,
 5 al. ὄτι οὖν ἐξ ὄτου οὖν 397,2 φτινοῦν
 755,7 810,18 811,8 ὄτω οὖν 811,14
- ὄστον 100,29 115,13 191,14 326,21
- ὄστρακον 570,11
- οὐδαμῇ 40,29 al.
- οὐδαμῶθεν 541,15 547,11 569,30
- οὐδαμῶς 49,29 222,28 224,15 al.
- οὐδεὶς. οὐδὲν τι *sim. v. ad 151,26*
- οὐδέτερος 361,19
- οὐράνιος. τὰ οὐράνια 325,29 al.
- οὐρανός. τοῦ οὐρανοῦ οὐδὲ δυνάμει ἐνδέχε-
 ται μειζῶν εἶναι τι σῶμα 472,26 *cf.*
 κόσμος
- οὐσία. *res sumptuaria.* (καταλείπειν) 287,17
substantia. μόνῃ ἢ οὐσία ὄπερ ἐν 70,1
 ἢ οὐσία οὐκ ἐστὶ φωνὴ ἁμῶνυμος· γένος
 γὰρ ἐστὶ 39,9 κατ' οὐσίαν μεταβάλλειν,
 γίνεσθαι *sim.* 341,1 400,3 402,15.27 al.
- οὐσιῶν. *passiv.* 140,21 141,1 sqq. 212,21
 387,25 416,21 sqq. al.
- οὐσιώδης 39,2.4 114,18 146,4 156,15
 218,9 sq. 222,9 224,6 sqq. 225,11 402,
 12 al.
- οὐσιωδῶς 115,8 391,13 402,19
- οὔτε ... οὔτε μὴν 353,30 365,28 *cf.* 77,
 7 sqq. οὔτε ... καὶ 138,18 251,15 οὔτε
 ... τε 242,5 οὔτ' ἂν γενέσθαι τι ἐκ τοῦ
 μὴ ὄντος, μήτε πλῆθος εἶναι ἐν τοῖς οὐσίαι
 175,1 εἰ ἀνάγκη τοῦτο ἢ μεριστὸν εἶναι
 ἢ ἀμερές, οὔτε δὲ ἀμερές δύναται εἶναι,
 μήτε μεριστὸν κτλ. 809,9 *cf.* 730,31
 οὐ ... οὔτε ad 234,7 οὔτε δὲ *nec tamen*
 400,4 saepe comparet οὔτε ubi exspectes
 οὐδέ, velut 438,14 οὔτε et τοῦ *confusa
 v. ad 401,5 485,26*

οὕτως. καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης ὡσαύτως ... καὶ ἐπὶ πάντων οὕτω 251,5 ὡσπερ ... οὕτω δὴ καὶ 104,27 127,28 152,1 al. sed fortasse saepius (quamquam codices non raro variant) ὡσπερ ... οὕτω δὲ καὶ 226,19 326,19 401,12 411,2 576,5 596,5 598,16 633,22 al.

οὐχί 130,19 172,18 203,1 320,16 al.

ὄφελειν 52,14 138,27 205,26 412,9 443,19. 23 641,23. 29

ὄφθαλμός 527,12. 30 ὁ δ. γινώσκει οὐ μόνον τὸ φῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ σκότος 754,11 ὄφλισκάνειν. (γέλωτα) 457,7. 14

ὄχειν. τὸ ὄχουον 638,24 passiv. 242,3 600,5 638,17 sqq.

ὄχετεύειν. αἱ φλέβες πρὸς τὸ ὄχετεύειν πανταχοῦ τὸ αἷμα 307,18

ὄχλειν. passiv. 877,6

ὄχνη 319,1

ὄψις 227,1 sqq. 228,1 233,6 828,25 898,32 al.

ὄψον. οὐδὲ εἴ τις ὄψον τι σπανίως ἐσθίει δι' ἔνδειαν, ἢ διὰ τὸ μὴ ἤδυσθαι αὐτῷ, ἀπὸ τύχης ἂν ὁ τοιοῦτος ἐσθίει τὸ ὄψον 271,6

πάθησις. (opp. ποιήσις) 176,12 sq. 370,10 sqq. οὐδὲ εὔρηται ὄλιος ἐν τῇ τῶν Ἑλλήνων χρήσει τὸ τῆς παθήσεως ὄνομα 377,10

παθητικός 115,1 131,6 sqq. 354,26 al.

πάθος. (τέλος τῆς παθήσεως) 376,13

παίδιον 11,19 830,6 877,25

παῖς 692,29 877,21

πάλαι. de sngfic. v. 760,21 sqq. οἱ πάλαι 169,15 οὐδεὶς τῶν πάλαι σοφῶν 260,18 τῶν πάλαι φυσιολόγων 407,13

παλαιός. οἱ παλαιοὶ 142,10 312,1 366,7 ἡ παλαιὰ δόξα 604,4 οἱ παλαιότεροι 398,20 498,7 607,9 (ἀντίγραφα) 356,8

πάλη 2,33 459,14 471,6

πάλιν 99,34 al. πάλιν δ' αὖ 187,14

παλινδρομεῖν 639,13 sqq. 640,1 sqq.

πάμπολυς. ὄντων ἐν τῷ πυθμένι τρημάτων παμπόλων 569,23

πανδοχεῖον 378,13

πανσπερμία 87,21 sqq. 95,27 106,15 396,10

παντάπασι 233,21 300,6 341,7 889,22. 25

πανταχόθεν 262,10 421,26

πανταχοῦ 295,7 319,2

παντελής 700,6

παντελῶς 222,21 226,22 al.

πάντη 180,3 229,7 326,6 347,18 al.

πάντως 52,18 sq. 53,31 236,11 251,24 258,10 271,5 300,14 326,6 al.

πάνυ 254,13 309,20 326,15 al.

πάππος 840,24 900,6

πάπυρος 329,9

παρά. τῷ παρ' ἐμοῦ λόγῳ 574,20 παρὰ πάντων κοινῶς ὁμολόγηται 513,23 εἰς τὴν παρ' ἑαυτῷ ὕλην ἕκαστος κατεφέρετο 312,14 ἕτερον παρ' ἕτερον ἐρεῖσαι καὶ σῆσαι πόδα 691,28 παρὰ μέρος 2,37 695,21 ὁ λέγων εἶναι τι μὴ ὄν, ὃ μὴ παρ' Ἐλαττόν ἐστι τοῦ ὄντος 183,13 cf. 82,26 τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν ἐστὶ 66,14 al. cf. 46,34 47,6 55,9 58,7 121,14 al. οὐδὲν παρὰ τοῦτο βλάπτεται αὐτῶν ἢ φύσις 572,16 οὐκ ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων αἰτίαν τινῶν εἶπεν εἶναι τὴν τύχην, παρὰ τοῦτο ἀνήρηται ἡ τύχη 261,13 cf. 47,15 242,26 al.

παραβάλλειν 818,4 sqq. 898,5

παράγειν. (de demiurgo) 55,3 sqq. 138,25 321,17 573,29 ἀνάγκη πάντως ὑφασίν τινα τοῦ παράγοντος καὶ τοῦ παραγομένου εἶναι 402,24 sqq. οἱ Πυθαγόρειοι πάντα ἐκ τῶν ἀριθμῶν ὡς ἐξ ἀρχῶν παράγουσι τὰ αἰσθητὰ 388,1 passiv. 16,29 διὰ γενέσεως εἰς τὸ εἶναι παραγόμενα 726,14 cf. 838,2.8 887,9 τὸ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ ὄν παρήχθαι μεταβολὴ ἐστὶν 823,4 τὸ αὐτόματον παρῆχται ἀπὸ τοῦ μάτην 290,1

παραγίνεσθαι 190,3 445,21 ἐβρολήθην βαδίζων Ἀθήνηθεν Ἰθάβας παραγενέσθαι 691,11

παραδείγμα 76,8 sqq. 166,3 179,2 241,20 242,6 300,11 παραδείγματος ἕνεκεν 297,7 299,6 ὡς ἐν παραδείγματι 93,25 τοῖς παραδείγμασι πιστοῦται 375,27 οὐ πρὸς παραδείγμα ὁρῶσα ἡ φύσις ποιεῖ 244,16

παραδειγματικός. τὸ παραδειγματικόν (principium Platonis) 5,8 sqq. 186,19 241,18 sqq. οἰόμενος φυσικοῦ εἶναι παραδειγματικόν ἀποδιδόναι αἴτιον 244,15

παραδέχεσθαι 191,28 444,26 456,9 877,21 οὐδὲ τοῦτον ἔρον εἶναι τοῦ σώματος παραδέξομεθα 561,7

παραδιαζευκτικός. τὸ ἡ δύναιται παρα-

διασκευτικός (sc. σύνδεσμος) εἶναι 217,9
 cf. 7,23
 παραδιδόναι 237,27 242,8 246,18 250,12
 393,15 778,22 785,5,22
 παράδοξος. ὁ καὶ παράδοξον 509,9
 παράθεσις 47,28 sqq. 113,7 425,27 sqq.
 παραιρεῖν. ἐπὶ πολλὴν πολλὰς ἀνεγνωκότες
 καὶ τῆ προθυμῆ τοῦ πλῆθους τὴν συναί-
 σθησιν παραιρούμενοι, καὶ τὸν χρόνον εὐθὺς
 παραιρούμεθα 711,20
 παραιτεῖσθαι. τοῦτο ἐκεῖ μὲν παραιτεῖται
 (sc. ὁ Ἀριστοτέλης) δι' ἐπίκρουσιν τοῦ
 παραλογισμοῦ, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τῆσιν
 725,26
 παρακατιέναι. τοῦτο λέγων ὅπερ παρακα-
 τιῶν φησι 749,8
 παρακτεῖσθαι 421,13 sqq. 668,19
 παρακολουθεῖν 1,20 sqq. 151,18 242,8
 246,17 273,10 al.
 παρακολούθημα 456,8 795,17 860,9
 παρακτικός. οὕτε παρακτικόν ἐστὶ τοῦ θερ-
 μοῦ τὸ ψυχρόν καὶ δημιουργικόν, οὕτε τὸ
 θερμὸν τοῦ ψυχροῦ 111,24
 παραλαμβάνειν 31,23 sqq. 73,7 sqq. 134,
 15 al.
 παραλείπειν 89,11 228,14,23 511,9 529,
 16 intrans. 792,5 (?)
 παραλείπαινειν 4,2 sq. 89,13 264,16 267,
 11 526,31 649,26 intr. adn. ad 855,7 (?)
 παραλληλόγραμμον 393,4
 παράλληλος. (εὐθεῖα) 404,18 406,8 ἴσα
 ἐστὶν ἄμφω καὶ παράλληλα 817,21 τὸ
 'εἰδέναι' καὶ τὸ 'ἐπίστασθαι' ἐκ παραλλή-
 λου λαμβάνειν ὡς ταύτων σημαίνοντα 7,16
 cf. 6,9 25,8 235,5 488,10 524,5 615,22
 730,14 838,35 889,32
 παραλογίζεσθαι. ὁ Ἀντιφῶν ἐν τῷ τετρα-
 γωνισμῷ τοῦ κύκλου ἐαυτὸν παρελογίσαστο
 206,22 τὴν αἰτίαν ὅθεν παρελογίσθησαν
 ἐπάγει 713,7
 παραλογισμός 557,17 685,23 725,26
 παράλογος. (τύχη) 275,5 sqq. 276,8,23
 παραμειβεῖν. τὸ κινούμενον διάστημα τι
 ἀεὶ παραμειβεῖ ἴσον ἐαυτῷ 694,4
 παραμένειν. πολλὸν παραμένων ἐν Ἀθήναις
 χρόνον 31,4
 παραμετρεῖν 686,20 709,28 847,22
 παραμυθία. μετὰ τινος παραμυθίας καὶ
 κατασκευῆς 498,10 cf. 4,10
 παράπαν. ἢ στέρησις ὁρίζειν ἂν μὴδ' εἶναι
 τὸ παράπαν 187,2

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

παραπέμπειν. ὁ γεωμέτρης παραπέμπει τῷ
 πρώτῳ φιλοσόφῳ ταῦτα ἀποδεικνύειν 27,
 19,22
 παραπλήρωμα 393,5
 παραπλήσιος 235,9 268,18
 παραρρεῖν 588,10
 παρασαλεύειν. ὅταν ταύτης τῆς τάξεως
 παραταλευθῆ τι 581,23
 παρασπείρειν. passiv. 610,28 670,27
 παράστασις. εἰ τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων
 ἱκανὰ ἦν εἰς παράστασιν τῆς οὐσίας αὐ-
 τῶν, πάντες ἄνθρωποι ὁμοίως ἦμεν ἐπι-
 στήμονες 72,10
 παρασύρειν. παρασυρῆναι 90,12
 παράταξις. ὁ ἵππος ἐκ τῆς παρατάξεως
 ἔφυγεν 260,16 287,25
 παράτασις. διὰ τοῦτο οὐ δοκεῖ χρόνος γε-
 γονέναι, διότι οὐδὲ κίνησις· οὐδὲ γὰρ παρά-
 τασις οὐδεμία, ἐν παρατάσει δὲ πᾶσα κί-
 νησις 722,25 ἔστι παρατάσεως τινος ὁ
 χρόνος ἀριθμὸς 724,29 cf. 744,8 749,11
 754,18 al.
 παρτιθέναι. αὐτοῦ τοῦ φιλοσόφου παρα-
 θέσθαι τὰς ῥήσεις 572,28 cf. 108,25
 125,28 561,13 701,4 ὁ Ἀλέξανδρος καὶ
 ἕτερα σημαίνοντα τοῦ ἐν τινι παρτιθεται
 528,12,19 πολλὰ παρέθετο παραδείγματα
 247,11 passiv. 421,12 sqq. 426,15
 παρατρέπειν. ζῶον μὴδὲν παρατρέψαν τῆς
 τοῦ ζῴου οὐσίας 180,23
 παρατρέχειν. παρατρέχει πάντα καὶ παρέρ-
 χεται 753,19 οὐδὲ τοῦ παραδραμόντος
 χρόνου ἠσθάνοντο 715,21
 παράτριψις. ἢ παράτριψις θερμαίνει καὶ
 οὐκ ἐστὶ θερμότης 834,31 cf. 835,6 ὑπὸ
 τῆς τῶν ἀκτίνων παρατρέψεως 698,14
 παραχρήμα 460,15
 παραχωρεῖν. τοῦ ἀέρος παραχωρήσαντος
 τῷ ὕδατι 549,5 οὐκ ἐπιφανείας μόνον
 παραχωρεῖ τῷ κινουμένῳ τὸ ἀντιμεθιστά-
 μενον αὐτῷ σῶμα 567,26 τὸ μὲν εἶδος
 ἐπιτάττει ὁ κυβερνήτης, τὴν δὲ ὕλην (sc.
 τῆς νεῦς) οὐκέτι οἶδεν, ἀλλὰ παραχωρεῖ
 τὴν ταύτης εἰδησιν τῷ ναυπηγῷ 230,30
 παρείκειν 570,7 645,13
 παρεῖναι 166,18 242,17 al.
 παρείδουσις 570,1,9 669,23 673,1
 παρεισεικυκλεῖν. παρεισεικυκλεῖ πάλιν τὸν
 περὶ τῆς ὕλης λόγον 195,9 μάταιον τὸ
 ἕτερον παρεισεικυκλεῖν διάστημα ἔξωθεν παρὰ
 τὸ ἐνωπάρχον ἐκάστῳ 662,20

παρεχβαίνειν. εἰ καὶ τοῦ προκειμένου μικρὸν παρεχβαίνομεν 393, 16
 παρέχβασις. τὰ μεταξὺ ἐν παρεχβάσει ἦν πρὸς Πλάτωνα 524, 25 ὡς ἐν παρεχβάσει 458, 16 παρέχβασις titulum praeronnunt M² corollariis Philoponeis 456, 17 557, 8 675, 12 cf. ad 639, 3
 παρεχτροπή 319, 19 323, 9
 παρεμβάλλειν. μεταξὺ παρεμβάλλει ἐλεγχον κτλ. 413, 27 cf. 36, 22 237, 12 item ἐν μέσῳ 34, 2
 παρεμπίπτειν. τὸ κωλύον αὐτὰ μεταξὺ παρεμπίπτειν μὴ συμπίπτειν ἀλλήλοις καὶ ἐνοῦσθαι 610, 12
 παρεμπλοκή 610, 14 622, 15
 παρεμφανέσθαι. καὶ πρῶτόν γε τὸ τῆς δυσκολίας αἴτιον (δειξάι βούλεται), ὅτι τὸ παρεμφανέσθαι ἐν τῇ περὶ τοῦ τόπου θεωρίᾳ τὴν ὄλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ διάστημα, τὸ δὲ πλῆθος τῶν παρεμφανισμένων ἐπιθολοῖ τὴν περὶ αὐτοῦ σχέψιν 585, 15
 παρέπεσθαι 2, 2 269, 23 295, 24
 παρέρρηχθαι 753, 20 ἢ παρερρηχθῆναι vel παρερρηχθῆναι ἡμέρα 741, 2 sqq. ὁ παρερρηχθῆναι ἡμέρα 741, 1 cf. 430, 5 sqq. al. οὐκ ἔδει αὐτοὺς οὕτως ἀνεξετάστως παρερρηχθῆναι, ἀλλ' εἰπεῖν τι περὶ τοῦ αὐτομάτου τούτου 265, 26
 παρέχειν 206, 16 221, 27 med. 206, 14. 17
 παρήκειν. ἔστω παρήκειν ὁ αἴ χρόνος, μέλων δὲ ὁ γῆ 864, 20
 παρίεναι 270, 18 291, 4 313, 15
 παρίεναι 7. 1 8, 29 67, 7 234, 2 261, 14 303, 6
 παριστάναί. ἢ τῶν τόπων διαφορὰ σαφῶς τὸ πλῆθος τῶν πραγμάτων παρίστη 513. 11 cf. 169, 7. 10 569, 18 ἵνα σαφέστερον παραστήσῃ ἡμῖν πῶς ἔλεγεν κτλ. 93, 24 forma παριστᾶν 72, 8. ubi οὐ πεφύλαξι τὰ ὄνοματα τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἡμῖν παριστᾶν. intrins. παραστήσῃ τῇ δόξῃ βουλόμενος 534, 23
 πάροδος 503, 4 612, 26 613, 1 645, 6 665, 1
 παροίμια. οὐ λίγων λίγῳ κατὰ τὴν παροίμιαν 478, 21
 παροίχεσθαι. τὰ παρωχημένα 759, 23 παρωχηκε, παρωχηκῶς etc. 802, 6 804, 5 al.
 παρονομάζειν. τὰ ἐπιμένειν τινος τυχόντα αὐτοῦ ἐκεῖνό τε γίνεται κατὰ δύναμιν καὶ ἐξ αὐτοῦ παρονομάζεται 509, 24 sqq.
 παροξυτώνως 463, 23

παρουσία 122, 23 133, 30 161, 34 164, 14 165, 16 168, 20 186, 24 242, 27 al.
 παρωφίστασθαι. τὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια τοῖς καθ' αὐτὸ αἰτίοις παρωφίστανται 293, 16 294, 24
 παρωνόμως 64, 15 195, 1 207, 17 211, 3 sqq. 234, 3 488, 19
 πάσχειν 98, 10 318, 10 362, 21 385, 7 421. 31 al.
 πατάσσειν 287, 11 sqq. 291, 4 sqq. 292, 4
 πατεῖν. καὶ ἡ πατομένη δὲ (sc. γῆ) καὶ πολλὸν χρόνον μὴ βλαστήσασα μηδὲν, εἰ ἀρεθείη τοῦ πατεῖσθαι, βλαστήσειεν ἂν δὲι πῶς 273, 9
 πατήρ. τὰ παῖδια τὸ μὲν πρῶτον συγκαχῶ μένην τὴν τῶν πατέρων γνώσιν ἔχοντα, οὐχ ὡς πατέρας ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους γινώσκουσι κτλ. 11, 19 ὁ πατήρ αἴτιος τοῦ υἱοῦ 245, 24 cf. 566, 4 sqq. 742, 12 sqq. παύεσθαι 253, 22 460, 14 παύεται λοιπὸν τῆς κινήσεως 322, 14 τοῦτο ὅτι ἀδύνατον εἶναι, ἀρτίως ἐπανασάμεθα λέγοντες 461, 2
 παχυμέρεια 684, 33 685, 16
 παχυμερέστερος 625, 27
 παχύνειν. πεπαχυμένος 422, 24
 παχύς. παχύτερος 683, 3 685, 9
 παχύτης 646, 14 647, 20
 παχῶν nomen mensis 703, 17
 πειθῶ 381, 17
 πεινῆν. ὁ ἄρτος κινεῖ τὸν πεινῶντα 355, 27 371, 3
 πειρᾶσθαι 205, 29 206, 2 sqq. 369, 6 607, 13 περατέον 687, 28 690, 3
 πέμπτως. (οὐσία et σῶμα) 9, 29 16, 8 220, 22 sq.
 πενία. πλοῦτοι πενία, πόλεμος εἰρήνη 778, 9
 πενταδάκτυλος. ὡς ἐπὶ πολλῷ πενταδάκτυλον ἢ φύσις ποιεῖ 267, 6 τίς ἂν εἶποι ἐκ τύχης ἢ ἐκ αὐτομάτου Σωκράτην πενταδάκτυλον γενέσθαι; 267, 25 οὐκ ἔδει πενταδάκτυλον ἢ φύσις ποιεῖ 262, 26
 πεντάκις 870, 22
 πεντάπηγος 97, 3
 πενταχῶς 409, 17
 πέπερι 422, 1
 περαιτέρω. (χωρεῖν) 235, 1 299, 18 (προβαίνειν) 258, 21
 περαίνειν. τὸ πεπερασμένον πρὸς τι περαίνει 494, 2 al. παντὸς πεπερασμένου πρὸς πεπερασμένον ἐστὶ τις λόγος 419, 15 431, 8 al. τοῦ ἀπείρου πρὸς τὸ πεπερασμένον οὐδέις

ἔστι λόγος 419, 22 ubique scripsi πε-
 πέρανται et πεπεράνθαι, quamvis libri
 saepius πεπέρασται et πεπεράσθαι prebe-
 ant. servarunt tamen omnes περανθή-
 σεται 405, 11 πεπεράνθαι 39, 18 447, 20
 448, 11 452, 8 462, 24 475, 3 481, 1 484,
 25 486, 28 572, 11 765, 12 cf. etiam adn.
 ad 447, 18 484, 23 πεπέρανται comparet
 interdum in codice L, velut 428, 16
 430, 21 447, 18 487, 3; in ceteris (etiam
 in E 813, 27) constanter πεπέρασται.
 πέρας. τὸ μεταβληθῆναι πέρας ἔστι τῆς
 μεταβολῆς 866, 18 τέκτονες τῇ στάθμῃ
 τὸν κύκλον γράφουσι, τὸ ἕτερον μὲν πέρας
 αὐτῆς πηγνύοντες, τὸ δὲ ἕτερον κινούοντες
 καὶ περιάγοντες 905, 24 γαλάσαντες τὸ
 ἕτερον πέρας (sc. τοῦ αἰλοῦ) εἰς τὸν ἀμ-
 φορέα 570, 20, ubi v. l. μέρος cf. ἀρχή
 περατοῦν 391, 25 463, 4 passiv. 235, 17
 308, 16 316, 1 409, 27 438, 9 476, 1 sqq.
 περατωτικός 391, 21 394, 3 524, 16
 περὶ τοῦ πράγματος περὶ δ θεωρεῖται ἡ
 κίνησις 353, 24 περὶ τὸ κέντρον νεύειν
 443, 3 cf. 449, 23 al. οἱ περὶ Ἀναξαγόραν
 sim. 88, 24 90, 7 95, 13 174, 28 207, 21
 261, 31 293, 21 396, 4 498, 13 608, 9 613,
 22. 27 644, 26 cf. ἀμφί
 περιάγειν. βούλομαι ὄργανον κακασκευα-
 σθῆναι μοι εἰς τὸ περιάγειν τὴν ναῦν (sc.
 τὸ πηδάλιον) 230, 26 οἱ τὰς φιάλας πε-
 πληρωμένας ὕδατος περιάγοντες 262, 12
 cf. 851, 13 905, 25 περιάγει τὸν λόγον
 εἰς τὸ δεῖξαι κτλ. 504, 12 περιήγαγεν εἰς
 τούναντιον τὸν λόγον 526, 13 passiv.
 230, 27 905, 23 περιάγεται εἰς τὸ αὐτὸ
 ὁ λόγος 103, 12
 περιαγωγή 262, 13
 περιαθρεῖν 650, 30
 περιβαλεῖν ἕτερον διάστημα τοῖς σώμασιν
 sim. 662, 7 687, 5. 19 689, 2 π. τί τινα
 adn. ad 390, 22
 περιβομβεῖν. μάτην τὸ τῆς φύσεως περι-
 βομβῶσιν ὄνομα 320, 22
 περιγίγνεσθαι. περιγίνεται τῆς τοῦ πυρός
 θερμότητος ἡ ἐν τῷ ὕδατι ψύξις κτλ. 420, 5
 περιγράφειν. induere. περιγραπτέον αὐτά
 (sc. aliquot verba in melioribus Aristoteli-
 telis codicibus ommissa) 468, 11 περι-
 γράφειν καὶ περιορίζειν (vel ὁρίζειν) 475, 17
 497, 28 518, 29 passiv. 476. 1 484, 24
 555, 24

περιγραφή. ἡ ἐκάστου π. καὶ τὸ πέρας
 αἰδος ἐκάστου ἔστιν 547, 6 ὅρος ἔστι τις
 καὶ οἶον π. 844, 16 ἴδια π. 7, 29 549, 10
 596, 22 al.
 περιδίνησις 262, 10 265, 8
 περιεῖναι 424, 16 633, 12 ἐκ πολλοῦ δεικνύς
 τοῦ περιόντος; διαι κτλ. 434, 5 ἵνα ἐκ τοῦ
 περιόντος ἐλέγη τὴν ὄξιν 534, 23
 περιεργεσθαι 443, 15
 περιεκτικός 17, 2 19, 20 23, 6 66, 25 124,
 25 125, 23 126, 22 150, 17 603, 24 περι-
 εκτικώτερος 256, 16
 περιέρχως 26, 16
 περιέρχεσθαι 262, 14 474, 27 514, 5 715, 20
 περιέχειν 100, 36 101, 3 595, 12 al. τὸ περι-
 ἔχον 318, 14 al.
 περιθραύειν. περιθραυσθεῖς 260, 12
 περιστασθαι. ὡς περιστασθαι πάλιν ἐν-
 τεῦθεν ἡμῖν τὸν λόγον εἰς τὸ μηδ' ὄλων
 τὸν τόπον εἶναι 510, 25
 περικαλύπτειν 565, 20
 περικάρδιος. (αἶμα, in definit. Aristotelica
 τῆς λύπης) v. ad 329, 25
 περικλείειν 422, 19
 περιλαμβάνειν 20, 7 91, 24 96, 17 130, 1
 131, 5 166, 9 596, 14 al.
 περιλείπειν. οὐδὲν ἄλλο περιλείπεται ἢ κτλ.
 515, 18
 περιμετρος. (τοῦ ἀμφορέως) 568, 27 (τῆς
 γῆς) 379, 7 691, 18 ἴσος κατὰ τὴν περι-
 μετρον 587, 27
 πέριξ 566, 9 sqq. 581, 10 sqq. al.
 περίοδος. κατὰ περίοδον 88, 9 94, 11 823,
 12 882, 8 ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς περιόδῳ
 407, 21 ταῖς τοῦ παντός περιόδοις 715, 20
 περιορᾶν 674, 22
 περιορίζειν 96, 16 sqq. 475, 21 518, 30
 περιοριστικός 524, 16
 περιπατεῖν 530, 4 884, 27
 περιπέζιος. τὸ περιπέζιον τῆς μαθηματι-
 κῆς (opp. τὸ ἀπρότατον) 220, 17
 περιπίπτειν. (μεγάλη κακῆ) 280, 1 (ναυα-
 γῆ) 390, 20 (ἀγαστρικῆ νηὶ) 31, 3 (τοῖς Ἀνα-
 ξιμανδρόου ἀτόποις) 435, 5 (τῇ ἀντιφάσει)
 82, 14 sqq. 83, 5. 22 181, 4
 περιπλανᾶσθαι cf. πλανᾶσθαι
 περιστασις 830, 29. 32
 περιστρέφεσθαι 607, 28. 30
 περιστροφῆ 474, 14
 περιτιθεῖναι. passiv. 392, 23. 25 al.
 περιττεύειν 511, 24 π. φασὶ τὸν κατ' ὄν-

- δεσμον et περιπτώει ἂν ὁ 'δέ' σύνδεσμος 749, 16. 23
- περιπτώς. (opp. ἄρτιος) cf. ἄρτιος. *super-racaneus*, *inutilia* 86, 15 109.30 291.18 662, 16 al.
- περίπτωμα 310, 19 890, 18
- περιπτωματικῶς. περιπτωματικὸν καὶ μὴ συμβαλλόμενον εἰς τὴν τοῦ ζήσου γένεσιν 158, 3
- περιτυγχάνειν 260, 2 269, 11 270, 16 272, 26 278, 5 al. (μεγάλῳ κινδύνῳ) 279, 24
- περιφαντάζεσθαι 24, 30 91, 11 612, 8
- περιφέρεια 296, 24 299, 2. 15 378, 29 al.
- περιφερής 117, 17 al. (ἐπιφάνεια) 379, 9
- περιφερῶδες (opp. εὐθύγραμμος) 778, 34 779, 4. 10
- περιφορά ἐστὶν ἢ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκατάστασις 709, 9 ἑτέρα ἢ φορὰ τῆς περιφορᾶς 602, 10 cf. 557.1 565, 6 (ἡλίου) 233, 26 (τῶν οὐρανίων) 198, 15 202. 5 243, 2
- περιφρόνησις 269, 5
- περιχεῖν. περιεχυμένον 669, 17 περιγεομένης et περιεχομένης confusa 156, 29
- πεταλώδης. πλατὺ καὶ πεταλώδες 660, 22
- πέττειν καὶ μεταβάλλειν τὴν τροφήν 307.17 passiv. 890, 12
- πεττεύειν 565, 17
- πέυκη 318, 32
- πέψις 769, 24 890. 15. 18 al.
- πῆ μὲν ... πῆ δέ 2, 37 65, 21 (v. l. τῆ) 193, 11 594.1 τῶν πῆ ὄντων (opp. τῶν μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντων) 218, 2
- πηγή. ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν (sc. τοῦ ποταμοῦ) 586, 20 π. φύσεως ὁ ἀριθμὸς (Pythagoreis) 388, 2
- πηγνύειν. ἢ φύξις πηγῶν μὴ οὕσα πῆξις 301, 14 ἐκ κεχυμένου πεπηγός 114, 15 115, 11 τὸ ὕδωρ γίεται καὶ πηγνύται ὑπομένον τὸ αὐτὸ 139, 20 cf. ἑώρας
- πηδάλιον 197. 7 230, 25 238, 19 al.
- πηλός 97, 15 101, 19 107, 28 311, 8
- πῆξις 301, 14 (τοῦ γαλακτος) 60, 11 sqq.
- πηρός. πηρός et πονηρός confusa 207, 3
- πήρωμα 324, 3
- πηχυαίος 97, 3. 13 99, 28 469, 25 470, 24 488, 1 sq. 641, 25 863, 19
- πήγυα. de formis πήγυα. πήγυα. πήγυα. πήγυων v. 39, 22 421, 19 sqq. 470, 10 sqq. 709, 26 803, 15 834, 4
- πιθανός 125, 20 132, 14 376, 27 504, 20
- πιθανότης 405, 15 560, 18
- πιθανῶς 416, 26 904, 18
- πίθος 550, 5 573, 26
- πιλεῖν. passiv. 609, 23. 28 643, 9 al.
- πίλησις 423, 23. 26 597, 26 625, 17 24 οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ πύκνωσις ἢ πίλησις εἰς ἑαυτὰ τῶν σωμάτων (cf. συν(ζ)ησις) 667, 21
- πιλητικῶς. πιλητικὸν τὸ ψυχρόν 25, 28 πάσας τὰς πιλητικὰς τέχνας καὶ συγκριτικὰς 'συνώσεις' φησὶν 875, 13
- πίνειν. πιεῖν 283. 6 288, 3
- πιπράσκειν. πιπρασκόμενα βιβλία 269, 3
- πίπτειν 269, 14 280, 8 οὐ πίπτει ἐντός τοῦ τριγώνου ἢ τομῆ 404, 24 ζητεῖ εἰ λέγεται τι καὶ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, καὶ εἰ λέγεται, πρότερον ὑφ' ἑνα τῶν ἀπρηθμιζόμενων τρόπων πίπτει κατὰ 529, 23 cf. 508, 3
- πιστεύειν. πιστευτέον αὐτῇ (sc. τῇ φύσει: αὐτὴν coni. t) ἕνεκά του ποιεῖν 318, 17
- πίστις 611, 6 sqq. 614, 9 745, 6
- πιστότερος. πάσης ἀποδείξεως πιστοτέρα ἢ ἐνάργεια 708, 25
- πιστοῦν. med. 42, 19 109, 33 139, 6 158, 22 160. 6 179, 2 236, 8 284, 19 351, 3 471, 9 683, 17
- πλάγιος. τὴν ἐπὶ τὰ πλάγια κίνησιν 378, 27 379, 6. 10 εἰ ἐκ τῶν πλαγίων τοῦ ὀρύγματος ἀπορραγῆθ' μόριόν τι 499, 22 ὁ ἐκ πλαγίων ἀήρ 639, 16. 18
- πλανᾶσθαι ὁ πλανώμενοι λέγουσιν εἶναι κενὸν 607, 15 πρὸς τὴν πεπλατυμένην (περιπλανωμένην Gt) ὑπόληψιν 607, 17 τὸν ἦλιον ἢ τινα τῶν πλανωμένων 906, 17
- πλάγι 35, 24 63, 25 68, 8 89, 11. 14 120, 16 248. 8 365, 24 457, 20
- πλάσμα. παντελῶς ἀπίθανα καὶ πλάσματιν εἰοικότα 640, 5 (cf. ad 24)
- πλασματώδης (πλαστώδης Gt) ἢ ἀπολογία 584, 3 ἀλλὰ τοῦτο πλασματώδες 432, 2 τὸ πλασματώδες τῆς ὑποθέσεως 640, 24
- πλαστικῶς. ἢ πλαστικῆ (τέχνη) 316, 23
- πλάτανος 318, 28
- πλατικός. τὸ πλατικὸν (opp. ἀκαριαῖον, ἀπομὸν' ὄν sim. 741. 1 760, 22 761, 17 sqq. 804, 17
- πλάτος 230, 28 al. τὴν κατὰ πλάτος ὑπόστασιν (ἀπόστασιν?) 906, 29 εἰ μὴ κατὰ ἀπομὸν τι ἀλλ' ἐν πλάτει 120, 21 τὸ ἐν πλάτει ὄν (cf. πλατικός) 803, 30 864,

14 τὸ κατὰ πλάτος (θέσει 869,2) πρώτων 868,35
 πλάττειν. κεράμους πλάσαι 308,20 οὐδὲ πλάσασθαι ὄντανται τίνα ἂν κίνοιτο κίνησιν ἢ ἀπλανῆς 365,15
 πλατύς 128,13. 17 646,25 al. τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενόν 740,26 πλατὺ καὶ πεταλωδές 660,21 (opp. ὀξύς) 307,10 ἐρούμεν πλατύτερον ἐν τῷ ἐφεξῆς 610,1 ἐφίηται ἡμῖν περὶ τούτων πλατύτερον κτλ. 694,17
 πλέκειν. δυνατόν καὶ συλλογιστικῶς πλέξει ἐν τρίτῳ σχήματι 710,9
 πλεονάζειν 320,9 337,22 ἐπὶ σωροῦ πανσπερμίας, εἰ ἐνυπάρχει πλεόν τῶν λοιπῶν σπερμάτων ὁ σίτος, καλεῖται ὁ σωρὸς ἐκείνος σίτος ἐκ τοῦ πλεονάζοντος 87,20 sqq. 88,1 95,26 cf. 791,17 (855,1)
 πλεονασμός 292,14. 22 al.
 πλεοναχῶς 207,19 587,17
 πλεονέκτημα 168,15
 πλεονεξία. ὁ γραφεὺς σκοπὸν ἔχων τοῦ καλῶς γράψαι ... διὰ πλεονεξίαν ἢ ἀνεπιτηδεύτητα τοῦ μέλανος ἄμαρτάνει τοῦ σκοποῦ 318,8
 πλευρά 144,10 404,16 500,18 sqq. al.
 πληθός 668,20 711,20 sqq. πληθούς et πάθος confusa 389,15
 πληκτικῶς ἐπιτήδες οὕτως εἶπε 'τὸ πᾶν' καὶ οὐ 'τὸ ὄν', πληκτικώτερον ποιῶν 'τὸ πᾶν' 79,20 πληκτικώτερον ποιῆσαι τὸν λόγον 673,21
 πλην 75,14 248,8 257,2 283,2 c. genit. 216,20 347,18 al.
 πλήρης. πλήρες quid sit Democrito 110,8 116,22 πλήρες καὶ πάντα περιέχον 479,4 πλήρης σώματος 510,16 πλήρες τοῦτο φαμεν τὸ ἔχον βάρους ἢ κούφότητά 621,13 διὰ πλήρους 340,8
 πληροῦν 557,21 562,9 sqq. 617,25 ἐπλήρου (ἰμμο ἐπλήρου) 625,21 passiv. 405,25 510,12 555,3. 5 560,6 sqq. 571,20
 πλήρωμα 402,22 689,22
 πλήρωσις 577,28 671,1
 πλησιάζειν 797,5 804,2
 πλησίος 598,11 al. πλησιότερος 797,6 803,31 sq.
 πληττειν. πλεῖζαι 291,16 292,5 passiv. 261,4. 7 269,7
 πλίνθος 241,12 326,12. 14 al.
 πλοῖον 239,11 273,29 ad 214,26
 πλοῦς 324,13

πλούσιος 280,14
 πλοῦτος plur. 778,9
 πλωτήρ 530,10 sqq. 542,1 sqq.
 πνεῖν. πνεύματος πνεύσαντος 279,2
 πνεῦμα. (ὀπτικόν) 4,21
 πνευματώδης 329,18 625,19 sqq.
 πόα 273,3 sqq.
 πόθεν. πόθεν ποῖ 346,8 690,16 801,5 802,5 ad 462,17
 ποιεῖν εἰς τι 301,10 362,21 393,11 ἀπαξ ἢ μία (μονὰς) πάλιν μίαν ποιεῖ 393,11 ὁ γ' πολλαπλασιαζόμενος ἐφ' ἑαυτὸν ποιεῖ τὸν θ' 743,12 meil. (ἀπαριθμησιν) 167,5 (τὴν ἀρχὴν) 410,16 (διαίρασιν) 108,21 127,5 248,17 267,18 (ἐπιδιαίρασιν) 170,12 (διάκρισιν) 219,8 221,23 (τὴν ζήτησιν) 412,22 (τὸν λόγον ὑπέρ τινος) 102,25 (τὸν λόγον περὶ τινος) 22,24 296,1 cf. 152,8 221,8 sqq. 233,6 λόγον αὐτῶν ποιεῖται ὁ φυσικός 585,1 (οὐδένα λόγον) 228,27 ὅπερ σκοπὸν ὁ οἰκοδόμος ποιεῖται 229,28 (σύμβολον) 389,5 (τεκμήριον) 359,14 item ἀνάγκωσις, μεταβολὴν, προβολὴν, ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας etc.
 ποιήμα ἔργον (vel τέλος) τῆς ποιήσεως 370,16 376,13
 ποιήσις (opp. πάθησις) 176,12 370,9 sqq. 371,29 373,22 376,13 381,20 sqq.
 ποιητής. 'ποιητὴν' τὸν Εὐριπίδην (cf. Index Nominum) λέγει 236,7 ὁ ποιητής (Homerus) 454,10
 ποιη(λ)ως 114,1 167,17. 19
 ποιότης 114,18 156,16 al.
 ποιοῦν. passiv. 241,22 409,1 435,17 al.
 πολεμεῖν 299,29 300,2
 πόλεμος 245,23 778,9
 πολιοῦν. ἀγνοοῦμεν πολιούμενοι 876,10
 πολιτικός. (πράγματα) 529,8
 πολλαπλασιάζειν et πολυπλ. 250,29 389,2 420,29 446,16 454,22 467,25 743,12 sqq.
 πολλαπλασίων 134,18 422,31
 πολλαχῶς 144,7 al.
 πολλαχῶς 136,21 175,21 212,19 al.
 πόλος 196,20 198,21 584,30
 πολυγωνικός 646,27 sqq. πολυγωνιώτερος 646,26
 πολύγωνος 31,17 πολυγωνώτερος (v. adn.) 132,4 πολυγωνώτατος 31,17
 πολυθρόνητος 88,5 570,17
 πολύς ἐστὶν ὁ Ἀριστοτέλης κατασκευάζων ὅτι κτλ. 344,28 cf. 349,5 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ

- 216,15 τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενα 265.
 14 267,1 τὰ πρὸ τῶν πολλῶν εἶδη 11,
 26 sqq. 133,26 sqq. τὰ ἐν τοῖς πολλοῖς
 11,25 sqq. 192,25 τὸ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς 11,
 27 πολλῶ μᾶλλον, πολλῶ γε δήπου sim.
 cf. μᾶλλον πολλῶ ἀσθενεστέρα 419,3
 πολλῶ εὐλογώτερον 615,11 πλεῖον, πλειό-
 νος etc. 165,21 sq. 229,16 230,28 395,
 23 sqq. πλεῖον μιᾶς 143,4 πλείους τριῶν
 148,26 διὰ πλειόνων 333,21 353,22
 ἐπὶ πλείον 458,15 641,23. πλεόν μιᾶς
 135,23 οὐδὲν πλεόν 72,8 422,11 πολλῶ
 πλεόν 467,29 584,20 587,30 ἐπὶ πλεόν
 86,31 96,16 123,12 176,10 200,7
 245,1 268,21 ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον γινό-
 μενα 267,8 sqq.
- πολυχωρητότερος 132,4 sq. πολυχωρητό-
 τατος 311,8
- πολυύνημος 33,25 40,23 45,20 49,3 63,
 18 183,6 al.
- πομφόλυξ 585,31 625,23
- πονεῖν 242,16
- πόνος 242,12 sqq. 246,6 sq.
- πορεία 409,19 410,3 ἡ κατὰ τὸν ζῦδιακόν
 τοῦ ἡλίου πορεία 883,13
- πορεύειν. ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα δεῖ πορευθῆ-
 ναι 835,3
- πόρισμα. ἐν τοῖς λεγομένοις πορίσμασιν,
 ἄτινα μὴδὲ προβεβλημένα ἡμῖν εἰς ἀπό-
 δεῖξιν προτάσεσι τισιν ἄλλων ἕνεκα δοθεῖ-
 σαι πολλάκις ἔπεται 336,13
- πόρος. οἱ τοὺς πόρους ὑποτιθέμενοι 669,23
 τοὺς πόρους δι' ὧν αἱ αἰσθητικαὶ δυνάμεις
 φέρονται ἐκ τοῦ ἑγκεφάλου εἰς τὸ λοιπὸν
 σῶμα 890,13
- πόρρω 232,25 279,8 324,5 al. οὐ πόρρω
 τοῦ σκοποῦ 319,9 πορρωτέρω 232,17 sqq.
 255,5 sqq. 278,25 al. τοῦ αὐτοῦ πλείους
 εἰσὶν ὄλαι, αἱ μὲν προσεχέστεραι αἱ δὲ πορ-
 ρώτεραι 232,1 τὰ προσεχέστερα καὶ πορ-
 ρώτερα 278,2
- πόρρωθεν 15,11 233,11
- ποσαχῶς 83,14 84,6 174,19 195,6 217,20
 514,24 526,28
- ποσοῦν. passiv. 93,7 516,25 520,21 621,23
 ποταμός 586,13 sqq.
- ποτέ. de signf. v. 760,20 sqq. τὸ 'ποτέ'
 χρόνου κατηγορεῖται 456,7 τὸ 'ἔν' καὶ
 τὸ 'ποτέ' χρονικὰ προσεγγήματα 456,20
 ποτέ μὲν ... ποτέ δὲ ... ποτέ δὲ ἕξῃ,
 25 al.
- πότερον ... ἢ 55,21 π... ἢ ... ἢ 374,
 27 π... ἢ οἷς: 450,9 228,11 al. πώ-
 τερον εἰ πρότερον confusa 98,16
- πότηριον 610,3 sqq.
- ποῦ. ὅταν εἴπω 'ποῦ', ὠρισμένον τινὰ τόπον
 σημαίνω 463,17 οὐ γινώσκοντα ποῦ φέ-
 ρεται 281,14 ποῦ οἰσθήσεται; 437,10 sqq.
 574,26 575,6 οὐκ ἔχει ποῦ κινήθῆναι
 sim. v. adn. ad 51,14
- πούς. αἰὶ ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν ἐρείδεται
 692,3 cf. 691,29 οὐ πέφυκεν ὁ ποὺς
 κινουμένους ἀπὸ τῆς πύργου ἄρχεσθαι 829,
 23 τινὲς τὸ 'μέσον τοῦ οὐρανοῦ' τὸ 'κέν-
 τρον τοῦ παντός' ἐξευλήφασιν, παντελῶς οὐ-
 τοι παρὰ πόδας ἐλθόντες 592,13
- πρᾶγμα ἀδύνατον 456,5 εἰ δὲ παρήκε τὸ
 τελικόν, οὐδὲν πρᾶγμα 303,7
- πραγματιώδης 96,26 99,32 323,11 399,
 21 al.
- πραγματεύεσθαι 223,10
- πραγματικός. (ἀρχή) 52,29 53,9 399,
 30 al. (διάκρισις) 153,19
- πρακτικός. πρακτικόν μέρος τῆς φιλοσο-
 φίας (opp. θεωρητικόν) 1,2 sqq.
- πρᾶξις. (opp. προαίρεσις) 282,12 285,
 23 sqq.
- πράττειν. διαφορά καὶ κοινωνία τῶν πρακ-
 τῶν πρὸς τὰ μαθηματικά 328,12 sqq.
- πρέμνος 104,28
- πρεσβύτερος 705,11 708,17 al.
- πρίειν 253,15 308,20 321,5 331,13 338,4
- πρίζειν 331,25 ad 253,15 passiv. 253,16
- πρίν. εἴη ἂν πρὶν γενέσθαι 54,13 cf 262,
 14 269,2 314,8 al. πρὶν τοῦτο ποιῆσαι
 (ποιῆσαι Κτ) πρότερον ἀντιλέγει ταῖς ὁξείαις
 κτλ. 122,25 cf. 33,2 34,2 255,20 667,12
 πρὶν τέλος ἐπιθῆ τῷ λόγῳ κτλ. 362,7
 cf. 116,14 128,29 332,17 359,3 οὐ πρό-
 τερον γινώσκόμεν τι, πρὶν ἂν τὰς ἀρχὰς
 τούτου γινώμεν 241,6 319,27 al.
- πρίστης 238,14
- πριστηκός. ἢ πριστηκῆ (sc. τέχνη) 230,34
- πρίων 331,13 sqq. 337,26 sqq.
- πρό. ἄλλο πρὸ ἄλλου 319,27 399,33 400,
 1 al. πρὸ τούτου 614,20 al. οἱ πρὸ ἡμῶν
 182,13
- προάγειν. (τὸν λόγον, κατὰ διαίρεσιν vel ἐκ
 διαίρεσως τ. λ., ἐπὶ τὸ καθολικώτερον τ. λ.)
 62,23 136,12 138,1. 29 170,8 176,9
 285,23 417,28 (τὰ ἐπιχειρήματα) 209,31
 (τὴν διδασκαλίαν) 240,6 (τὴν διαίρεσιν)

21,6 ἐκ τῶν προσόντων τῆ τόπων προα-
 γόμεθα εἰς τὸ νομίζειν αὐτὸν ἢ ὕλην εἶναι
 κτλ. 547,1
 προαγωγή (προσαγωγή codices) 385,4 407,8
 προαιρεῖσθαι 261,7 279,17 al. προαιρετός
 166,12 290,18 300,11 τῶν προαιρετῶν
 (Arist.) expl. ἀντὶ τοῦ τῶν κατὰ προαίρε-
 σιν γινομένων 289,13
 προαίρεσις 202,21 213,11 260,4 261,5 sqq.
 282,14 sqq. 285,24 τὰ κατὰ προαίρεσιν
 289,13 300,14 al.
 προαιρετικὸς. (ἐνέργεια) 289,20 (κινήσεις)
 691,9 (ὁρμή) 268,30 sqq.
 προακτικὸς. (δύναμις) 391,15
 προαποδεικνύειν. passiv. 427,6 618,17 al.
 προβαίνειν 258,21 316,27 317,12
 προβάλλειν. σκοπὸν ἔχει ἢ φύσις τὸ καθ'
 ἕκαστα ποιεῖν καὶ ὡς πρὸς τοῦτο πρῶτον
 τοῦ τῶν κοινοτέρων προβάλλεται λόγους
 14,1.9.12 sq. προβάλλεται τὸ θεώρημα ὁ
 ἐπιτηθῶν 385,4 τῶν δύο προβλημάτων
 ὧν προεβάλλετο δεῖξαι τὸ ἕτερον κτλ. 325,
 20 passiv. 231,27 336,13
 πρόβατον 781,25 785,7 sqq.
 πρόβλημα 205,25 259,14 325,20 al.
 προβολή 320,10 385,6
 προγενής. ἐλέγξας τοὺς τῶν προγενεστέρων
 περὶ χρόνου λόγους κτλ. 717,5
 προγίνεσθαι. προγεγεννημένος 327,1 429,12
 προγονικὸς. (τάφοι) 57,26
 πρόγονος 280,14 429,7
 πρόδῃλος 41,8 48,7 112,6 sqq 113,28
 115,16 119,21 131,32 148,17 174,7
 285,5 al. ὡς προδήλου ὄντος κτλ. 267,
 13 285,2
 προδήλως 59,17 454,8 497,2
 πρόδρομος 60,17 327,1
 προειπεῖν 147,12.24 415,14 591,24 785,4
 προεκτιθέσθαι. διὰ συλλογισμοῦ. ὅν ἦδη προ-
 εξεθέμεθα 284,15
 προεπαγγέλλειν. τὰ προεπηγγελμένα 585,14
 προέρχεσθαι 29,30 176,15 186,2 259,27
 269,2.9 278,3 550,30
 προευπορεῖν (Arist.) 498,10
 προευτρεπίζειν 231,3
 προηγεῖσθαι 130,8.13 151,12 205,27 291,
 13 293,17 sqq. 346,18
 προηγουμένως 345,10 599,25.30 633,31
 πρόθεσις 269,31 275,1 842,27 847,30
 προθυμία 711,20
 προτίναμι 176,15 187,23 188,21 191,6 235,

17 247,24 374,22 376,27 482,23 al.
 προτίεον 616,14
 προϊστάμενοι. οἱ προϊστάμενοι τοῦ διάστημα
 εἶναι τὸν τόπον 552,13 cf. 26,24 27,2
 προκαταλαμβάνειν. ἡ κερωσμένη ὑελος
 οὐκ ἔστι τῶν λοιπῶν χρωμάτων διαφορῆ-
 μεντικῆ τοῦ προκαταλαβόντος (χρώματος)
 ἐμποδίζοντος τοῖς λοιποῖς 833,13 ad 885,
 25 εἰς τὸ γῶναμι τὴν οὐσίαν τοῦ χρόνου
 οὐδὲν ἡμῖν αἰ τῶν παλαιῶν περὶ αὐτοῦ
 δεῖξαι προκαταβεβλημένα συμβαλόνται 712,
 8,10
 προκεῖσθαι 130,21 al. προκειμενον ἦν δεῖ-
 ξαι κτλ. 194,4 439,10 τὸ προκειμενόν
 ἔστιν (vel ἦν) δεῖξαι sim. 340,19 369,24
 τοῦτο ἔστι τὸ προκειμενον ἡμῖν εἰς ζήτη-
 σιν 308,9 ἡ προκειμένη ζήτησις (πραγμα-
 τεῖα) 151,10.17 al. τὰ προκειμένα ῥητά
 591,23 προκειτο 108,20 282,24 291,2
 307,28 804,16 ad 110,25 514,5 προδύ-
 κειτο v.1 268,31 646,6
 προκόπτειν 240,8 469,4 646,27
 προλαμβάνειν. (ἀξιώματα) 72,31 96,26
 315,25 (cf. 111,7 308,15) 340,23 347,14
 (cf. 341,11 342,10). (λήμματα) 717,6.
 ceterum cf. 425,14 464,22.25 535,2 al.
 ὅπερ ἡμεῖς προλαβόντες εἴπομεν 537,6 ἐν
 τοῖς προλαβούσιν 32,19 129,18 διὰ τῶν
 προλαβόντων 142,25 143,2 ἐκ τῶν προ-
 λαβόντων 295,24 συνωθεῖ ὁ ὑφάντης τὴν
 κρόκην ἐπὶ τὴν προλαβούσαν κρόκην 875,
 12 passiv. 99,31 351,27 al.
 πρόνοια 80,8 sqq. 261,20.26 265,18 312,
 27 sqq. 313,8 sqq. θαυμαστὴ τῆς φύ-
 σεως ἡ πρόνοια 323,30
 πρόσδος 99,11 278,5 sqq. 403,3 sqq. (εἰς
 ἀγοράν) 270,14 (ἐπὶ τὸ λουτρόν) 270,25
 274,18 276,17
 προσίμιον. prooemia Physicorum Aristo-
 telis 9,6 133,11 τὰ προσίμια πρότερα
 εἰσι τῶν διηγήσεων 718,2
 προσομολογεῖν. passiv. 742,31
 πρὸς. τὸ ἄριτον πρὸς (ad) τῆς ἀπειρίας ἔστι
 καὶ τοῦ ἀορίστου, τὸ δὲ περιττόν πρὸς τοῦ
 ὄρου καὶ τοῦ πέρατος 394,15 cf. 389,9 sqq.
 τὰ φωνὰ πρὸς τῆ ὕλη μᾶλλον εἰσιν ἢ περ
 τὰ ζῆα 323,8 τὰ πρὸς τῆ κεφαλῆ 314,
 14 πρὸς τῆ οἰκείῳ τόπῳ 798,24 πρὸς
 τῆ κέντρῳ 819,4 sim. 22,14 194,14 al.
 πρὸς (prae) τῆ κινεῖσθαι 351,18 cf. 87,
 22 367,4.11 al. τὸ 'μᾶλλον' οὐ πρὸς

- τὸ 'ἀπλῆ', ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλειος' 848,23
 cf. ἀκούειν. φημί οὖν πρὸς ταῦτα 294,
 14a. cf. ἀπορεῖν. τοῦτο οὐδὲν πρὸς τὸν
 λόγον 401,34 903,14 τὰ πρὸς τι 22,25
 28,11 158,18 332,33 333,3 368,13 al.
 προάγειν. προσακτῶν 337,22
 προσαγορεύεσθαι 211,18 392,25
 προσάλληλος. τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὀπίσθεν
 προσάλληλά τε ἐστὶ καὶ λέγεται 368,14
 προσάπαξ 870,9
 προσάπτειν 243,25
 προσαρμύζειν 220,32 317,8
 προσβάλλειν. intr. ὅταν αἱ κορυφαὶ τῶν
 πυραμίδων προσβάλλωσι τῇ ὄψει 26,2
 ὅταν ἀκτὶς ἡλίου διὰ τῶν χρωμάτων προσ-
 βάλλῃ 642,16 sq.
 προσβολή. παντὸς πράγματος ἢ γνῶσις κατὰ
 τὴν πρῶτην προσβολὴν ἐκ τῶν κοινοτέ-
 ρων πέφυκε γίνεσθαι 15,12
 προσγίνεσθαι 700,2
 προσγράφειν. τὸ ἢ δύναται καὶ ἐπίρρημα
 εἶναι προσγραφομένου τοῦ ἱ, ἀντὶ τοῦ καθὼς
 217,11
 προσδεῖσθαι 492,4 542,15 544,21 628,29
 897,32
 προσδιατρίβειν. (χρόνον) 278,4 absol.
 278,8
 προσδιορισμός 238,30 856,28 859,1
 προσδοκᾶν 269,3
 προσεγγίζειν 571,25 intrans. 220,6
 προσεῖναι. ἐκ τῶν προσόντων τῷ τύπῳ
 546,28
 προσοικεῖναι 520,28
 προσεπιννοεῖν 219,30 224,26
 προσέτι 586,32 609,19 727,2 755,10 al.
 προσέχειν *attendere* 23,25
 προσεχής 8,14 233,9 al. προσεχέστερος 130,
 11 132,15 al. προσεχέστατος 8,12 115,21.
 31 116,15 προσεχέστατον et προσέχα-
 τον *confusa* 93,11
 προσεχῶς 27,10 75,6 114,23. 26 115,22.
 29 136,3 163,14 302,9 al.
 προσηγορία 531,17 532,25
 προσήκειν. ἀπορίας προσήκουσας τῷ λόγῳ
 769,25 οἱ προσήκοντες 287,16 προσήκει
interpolatum 229,25
 πρόσθεν. τῆς εἰς τὸ πρόσθεν ὁδοῦ 235,15
 πρόσθεσις 108,2 156,26 sqq. 410,20 cf.
 ἄπειρος
 προσθήκη 186,23 204,19 441,4
 προσθίεναι 11,33 12,7 13,1 19,15 546,28 al.
 de sole 240,21 893,26 τὸ γεννητικὸν τοῦ
 ἀνθρώπου. πρόσσεισι καὶ ἄπεισι 297,26
 προσίεναι. προσέσθαι πέρασ καὶ τέλος
 405,16 εἴ τις ταῦτα μὴ προσίοιτο 500,10
 προσιστάναι. φορτικὸς ὁ Μέλισσος ὡς εὐ-
 θύς ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν προτάσεων λήψεως
 προσιστάμενος τοῖς ἀκρωμένιοις 58,30
 προσκατηγορεῖν. πανταχοῦ (*apud Plato-
 nem*) ταῖς προτάσεις τὸ ἐστὶ προσκατηγο-
 ρεῖται· 'ἐστὶ τι τὸ δίκαιον' κτλ. 49,22
 προσκεῖσθαι. εἰ μὴ προσκίηται τὸ ἐστὶν ἐν
 τῷ 'Σωκράτης λευκός', εἰ μὲν μηδὲ προσ-
 υπακύεται ἔξωθεν, ἀδιανόητος γίνεται ὁ
 λόγος κτλ. 43,15 τὸ δὲ 'μέχρι τινός'
 πρόσκειται, ἐπειδὴ κτλ. 885,21
 προσκρίνεσθαι de alimentis 609,11 sqq.
 615,15 628,11 895,20
 πρόσκρισις de alimentis 597,30
 προσλαμβάνειν 180,12 190,12 399,21
 (cf. προλαμβάνειν) 695,26 696,1 προσ-
 ληπτέον ἔξωθεν 856,19
 πρόσληψις 132,17 511,11 sqq. 667,19. 29
 668,14
 προσλογίζεσθαι 220,2. 12. 26 869,32
 προσομιλεῖν. παρ' ὀλίγον τῷ κινδύνῳ προσ-
 ομιλήσας ἐξέφυγεν 280,3
 προσπελάζειν. intrans. τὸ δυνάμει προσ-
 πελάσαν τῷ ἐνεργεῖα ἄγεται εἰς ἐνέργειαν
 367,24
 προσπίπτειν 230,28 640,20 sqq. 891,3 al.
 αἱ ἐκ τοῦ κέντρου (sc. circuli) πρὸς τὴν
 περιφέρειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι 34,32
 296,23. 26
 προσπλέκειν 661,1
 προσποιεῖσθαι. Ἀριστοτέλης ὡς φυσικὸς
 οὐ προσποιεῖται ταῦτα (sc. Platonis prin-
 cipia τὸ παραδειγματικὸν et τὸ ὀργανικόν)
 241,19 οὐ προσποιούμεθα ὅποσον ἂν ἐχθ
 σχῆμα τὸ μετροῦν 568,28
 προσρηγγύναι. λίθος κατενεχθεὶς προσερ-
 ράγη τισὶ στεροῖς σώμασι κτλ. 269,15
 cf. 291,18
 πρόσρημα 144,27. 30 145,7 sqq. 147,7. 29
 175,28 176,4 243,26 456,20 760,19
 768,23
 προστιθέναι 363,25 541,7 sq. 546,24 548,1
 552,12 557,8 617,8 sq. 817,6
 προσυπακούειν 43,18 149,6. 9 204,4 299,9
 476,27 758,15 765,5 832,32 836,26
 προσυπάρχειν 224,28
 προσφιλονεικεῖν 560,12 677,30

διαζευκτικός (sc. σύνδεσμος) εἶναι 217,9 cf. 7,23
 παραδιδόναι 237,27 242,8 246,18 250,12 393,15 778,22 785,5,22
 παράδοξος. ὁ καὶ παράδοξον 509,9
 παράθεσις 47,28 sqq. 113,7 425,27 sqq.
 παραιρεῖν. ἐπὶ πολλῶν πολλὰκις ἀνεγνωκότες καὶ τῇ προθυμίᾳ τοῦ πλήθους τὴν συναίσθησιν παραιρούμενοι, καὶ τὸν χρόνον εὐθὺς παραιρούμεθα 711,20
 παραιτεῖσθαι. τοῦτο ἐκεῖ μὲν παραιτεῖται (sc. ὁ Ἀριστοτέλης) δι' ἐπίκρουσιν τοῦ παραλογισμοῦ, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τίθησιν 725,26
 παρακατιέναι. τοῦτο λέγων ὅπερ παρακατιῶν φησι 749,8
 παρακείσθαι 421,13 sqq. 668,19
 παρακολουθεῖν 1,20 sqq. 151,18 242,8 246,17 273,10 al.
 παρακολοῦθημα 456,8 795,17 860,9
 παρακτικός. οὔτε παρακτικὸν ἔστι τοῦ θερμοῦ τὸ ψυχρὸν καὶ δημιουργικόν, οὔτε τὸ θερμὸν τοῦ ψυχροῦ 111,24
 παραλαμβάνειν 31,23 sqq. 73,7 sqq. 134,15 al.
 παραλείπειν 89,11 228,14. 23 511,9 529,16 intrans. 792,5 (?)
 παραλιμπάνειν 4,2 sq. 89,13 264,16 267,11 526,31 649,26 intr. adn. ad 855,7 (?)
 παραλληλόγραμμον 393,4
 παράλληλος. (εὐθεῖα) 404,18 406,8 ἴσα ἔστιν ἄμφω καὶ παράλληλα 817,21 τὸ 'εἰδέναι' καὶ τὸ 'ἐπίστασθαι' ἐκ παραλλήλου λαμβάνειν ὡς ταῦτόν σημαίνοντα 7,16 cf. 6,9 25,8 235,5 488,10 524,5 615,22 730,14 838,35 889,32
 παραλογίζεσθαι. ὁ Ἄντιφων ἐν τῷ τετραγωνισμῷ τοῦ κύκλου ἑαυτὸν παρελογίσαστο 206,22 τὴν αἰτίαν ἔθεν παρελογίσθησαν ἐπάγει 713,7
 παραλογισμός 557,17 685,23 725,26
 παράλογος. (τύχη) 275,5 sqq. 276,8. 23
 παραμείβειν. τὸ κινούμενον διάστημα τι δεῖ παραμείβει ἴσον ἑαυτῷ 694,4
 παραμένειν. πολλὸν παραμένων ἐν Ἀθήναις χρόνον 31,4
 παραμετρεῖν 686,20 709,28 847,22
 παραμυθία. μετὰ τινος παραμυθίας καὶ κατασκευῆς 498,10 cf. 4,10
 παράπαν. ἢ στέρησις ὁδῶν ἐν μηδ' εἶναι τὸ παράπαν 187,2

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

παρπέμπειν. ὁ γεωμέτρης παρπέμψει τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ ταῦτα ἀποδεικνύειν 27,19. 22
 παραπλήρωμα 393,5
 παραπλήσιος 235,9 268,18
 παραρρεῖν 588,10
 παρασαλεύειν. ὅταν ταύτης τῆς τάξεως παρασαλευθῇ τι 581,23
 παρασπείρειν. passiv. 610,28 670,27
 παράστασις. εἰ τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων ἱκανὰ ἦν εἰς παράστασιν τῆς οὐσίας αὐτῶν, πάντες ἄνθρωποι ὁμοίως ἦμεν ἐπιστήμονες 72,10
 παρασύρειν. παρασυρῆναι 90,12
 παράταξις. ὁ ἵππος ἐκ τῆς παρατάξεως ἔφυγεν 260,16 287,25
 παράτασις. διὰ τοῦτο οὐ δοκεῖ χρόνος γεγονέναι, διότι οὐδὲ κίνησις· οὐδὲ γὰρ παράτασις οὐδεμία, ἐν παρατάσει δὲ πᾶσα κίνησις 722,25 ἔστι παρατάσις τινος ὁ χρόνος ἀριθμὸς 724,29 cf. 744,8 749,11 754,18 al.
 παρατιθέναι. αὐτοῦ τοῦ φιλοσόφου παρατιθῆσθαι τὰς βήσας 572,28 cf. 108,25 125,28 561,13 701,4 ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἕτερα σημαίνοντα τοῦ ἐν τινι παρατίθεται 528,12. 19 πολλά παρέδετο παραδείγματα 247,11 passiv. 421,12 sqq. 426,15
 παρατρέπειν. ζῶον μηδὲν παρατρέψαν τῆς τοῦ ζῴου οὐσίας 180,23
 παρατρέχειν. παρατρέχει πάντα καὶ παρέρχεται 753,19 οὐδὲ τοῦ παραδραμόντος χρόνου ἤσθάνοντο 715,21
 παράτριψις. ἢ παράτριψις θερμαίνει καὶ οὐκ ἔστι θερμότης 834,31 cf. 835,6 ὑπὸ τῆς τῶν ἀκτίων παρατρέψεως 698,14
 παραχρηῖμα 460,15
 παραχωρεῖν. τοῦ ἀέρος παραχωρήσαντος τῷ ὕδατι 549,5 οὐκ ἐπιφανείας μόνον παραχωρεῖ τῷ κινουμένῳ τὸ ἀντιμεθιστάμενον αὐτῷ σῶμα 567,26 τὸ μὲν εἶδος ἐπιτάττει ὁ κυβερνήτης, τὴν δὲ ὕλην (sc. τῆς νεῦς) οὐκέτι οἶδεν, ἀλλὰ παραχωρεῖ τὴν ταύτης εἰδησιν τῷ ναυπηγῷ 230,30
 παρείκειν 570,7 645,13
 παρεῖναι 166,18 242,17 al.
 παρεῖσθαι 570,1. 9 669,23 673,1
 παρεισχυκλεῖν. παρεισχυκλεῖ πάλιν τὸν περὶ τῆς ὕλης λόγον 195,9 μάταιον τὸ ἕτερον παρεισχυκλεῖν διάστημα ἔξωθεν παρὰ τὸ ἐνυπάρχον ἐκάστῳ 662,20

- παρεμβαίνειν. εἰ καὶ τοῦ προκειμένου μικρόν παρεμβαίνομεν 393, 16
- παρέκβασις. τὰ μεταξὺ ἐν παρεκβάσει ἦν πρὸς Πλάτωνα 524, 25 ὡς ἐν παρεκβάσει 458, 16 παρέκβασις titulum praeronunt M²t corollariis Philoponeis 456, 17 557, 8 675, 12 cf. ad 639, 3
- παρεκτροπή 319, 19 323, 9
- παρεμβάλλειν. μεταξὺ παρεμβάλλει ἐλεγχον κτλ. 413, 27 cf. 36, 22 237, 12 item ἐν μέσῳ 34, 2
- παρεμπίπτειν. τὸ κωλύον αὐτὰ μεταξὺ παρεμπίπτει μὴ συμπίπτει ἀλλήλοις καὶ ἐνοῦσθαι 610, 12
- παρεμπλοκή 610, 14 622, 15
- παρεμφαίνεσθαι. καὶ πρῶτόν γε τὸ τῆς δυσκολίας αἴτιον (δειξάι βούλεται), ὅτι τὸ παρεμφαίνεσθαι ἐν τῇ περι τοῦ τόπου θεωρία τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ διάστημα, τὸ δὲ πλῆθος τῶν παρεμφαινόμενων ἐπιθολοῖ τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν 585, 15
- παρέπεσθαι 2, 2 269, 23 295, 24
- παρέρχεσθαι 753, 20 ἢ παρεληλυθῶσα vel παρελθούσα ἡμέρα 741, 2 sqq. ὁ παρεληλυθὼς χρόνος 741, 1 cf. 430, 5 sqq. al. οὐκ ἔδει αὐτοὺς οὕτως ἀνεξετάστως παρελθεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν τι περὶ τοῦ αὐτομάτου τούτου 265, 26
- παρέχειν 206, 16 221, 27 med. 206, 14. 17
- παρήκειν. ἔστω παρήκων ὁ ἀγ' χρόνος, μέλλων δὲ ὁ γβ' 864, 20
- παρίεναί 270, 18 291, 4 313, 15
- παρίεναί 7, 1 8, 29 67, 7 234, 2 261, 14 303, 6
- παριστάναί. ἢ τῶν τόπων διαφορὰ σαφῶς τὸ πλῆθος τῶν πραγμάτων παρίστην 513. 11 cf. 169, 7. 10 569, 18 ἵνα σαφέστερον παραστήσῃ ἡμῖν πῶς ἔλεγεν κτλ. 93, 24 φοῖμα παριστᾶν 72, 8, ubi οὐ πεφύκασι τὰ ὄνοματα τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἡμῖν παριστᾶν. intrans. παραστήναί τῇ δόξῃ βουλόμενος 534, 23
- πάροδος 503, 4 612, 26 613, 1 645, 6 665, 1
- παροιμία. οὐ λίνον λίνῳ κατὰ τὴν παροιμίαν 478, 21
- παροίχεσθαι. τὰ παρωχημένα 759, 23 παρωχηκε, παρωχηκώς etc. 802, 6 804, 5 al.
- παρονομάζειν. τὰ ἐπιεμένα τινος τυγόντα αὐτοῦ ἐκείνῳ τε γίνεται κατὰ δύνάμιν καὶ ἐξ αὐτοῦ παρονομάζεται 509, 24 sqq.
- παροξυτόνωσ 463, 23
- παρουσία 122, 23 133, 30 161, 34 164, 14 165, 16 168, 20 186, 24 242, 27 al.
- παρυφίστασθαι. τὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια τοῖς καθ' αὐτὸ αἰτίοις παρυφίστανται 293, 16 294, 24
- παρωνόμως 64, 15 195, 1 207, 17 211, 3 sqq. 234, 3 488, 19
- πάσχειν 98, 10 318, 10 362, 21 385, 7 421, 31 al.
- πατάσσειν 287, 11 sqq. 291, 4 sqq. 292, 4
- πατεῖν. καὶ ἡ πατομένη δὲ (sc. γῆ) καὶ πολλὸν χρόνον μὴ βλαστήσασα μηδὲν, εἰ ἀφελθεῖ τοῦ πατεῖσθαι, βλαστήσειεν ἂν αἰεὶ πᾶσα 273, 9
- πατήρ. τὰ παῖδια τὸ μὲν πρῶτον συγκεχυμένην τὴν τῶν πατέρων γνώσιν ἔχοντα. οὐχ ὡς πατέρας ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους γινώσκουσι κτλ. 11, 19 ὁ πατήρ αἴτιος τοῦ υἱοῦ 245, 24 cf. 566, 4 sqq. 742, 12 sqq.
- παύεσθαι 253, 22 460, 14 παύεται λοιπὸν τῆς κινήσεως 322, 14 τοῦτο ὅτι ἀδύνατον εἶναι, ἀρτίως ἐπαυσάμεθα λέγοντες 461, 2
- παχυμέρεια 684, 33 685, 16
- παχυμερέστερος 625, 27
- παχύνειν. πεπαχυσμένος 422, 24
- παχύς. παχύτερος 683, 3 685, 9
- παχύτης 646, 14 647, 20
- παχών nomen mensis 703, 17
- πειθῶ 381, 17
- πεινήν. ὁ ἄρτος κινεῖ τὸν πεινῶντα 355, 27 371, 3
- πειρᾶσθαι 205, 29 206, 2 sqq. 369, 6 607, 13
- πειρατέον 687, 28 690, 3
- πέμπτος. (οὐσία et σῶμα) 9, 29 16, 8 220, 22 sqq.
- πενία. πλοῦτοι πενία, πόλεμος εἰρήνην 778, 9
- πενταδάκτυλος. ὡς ἐπὶ πολλῷ πενταδάκτυλον ἢ φύσιν ποιεῖ 267, 6 τίς ἂν εἶποι ἐκ τύχης ἢ ἐκ ταυτομάτου Σωκράτην πενταδάκτυλον γενέσθαι; 267, 25 οὐκ δεῖ πενταδάκτυλον ἢ φύσιν ποιεῖ 262, 26
- πεντάκις 870, 22
- πεντάπηγυς 97, 3
- πενταγῶς 409, 17
- πέπερι 422, 1
- περαιτέρω. (χωρεῖν) 235, 1 299, 18 (παραβαίνειν) 258, 21
- περαίνειν. τὸ πεπερασμένον πρὸς τι περαίνει 494, 2 al. παντὸς πεπερασμένου πρὸς πεπερασμένον ἐστὶ τις λόγος 419, 15 431, 8 al. τοῦ ἀπέρου πρὸς τὸ πεπερασμένον οὐδεὶς

ἔστι λόγος 419,22 ubique scripsi πε-
 πέρανται et πεπεράνθαι, quamvis libri
 saepius πεπέρασται et πεπεράσθαι prebe-
 ant. servarunt tamen omnes περανθή-
 σεται 405,11 πεπεράνθαι 39,18 447,20
 448,11 452,8 462,24 475,3 481,1 484,
 25 486,28 572,11 765,12 cf. etiam adn.
 ad 447,18 484,23 πεπέρανται comparet
 interdum in codice L, velut 428,16
 430,21 447,18 487,3; in ceteris (etiam
 in E 813,27) constanter πεπέρασται.
 πέρασ. τὸ μεταβεληκέναι πέρασ ἔστι τῆς
 μεταβολῆς 866,18 τέκτονες τῇ στάθμῃ
 τὸν κύκλον γράφουσι, τὸ ἕτερον μὲν πέρασ
 αὐτῆς πηγύοντες, τὸ δὲ ἕτερον κινουόντες
 καὶ περιάγοντες 905,24 χαλάσαντες τὸ
 ἕτερον πέρασ (sc. τοῦ αὐλοῦ) εἰς τὸν ἀμ-
 φορέα 570,20, ubi v. l. μέρος cf. ἀρχή
 περατοῦν 391,25 463,4 passiv. 235,17
 308,16 316,1 409,27 438,9 476,1 sqq.
 περατωτικός 391,21 394,3 524,16
 περὶ. τοῦ πράγματος περὶ δ θεωρεῖται ἡ
 κίνησις 353,24 περὶ τὸ κέντρον νεύειν
 443,3 cf. 449,23 al. οἱ περὶ Ἀναξαγόραν
 sim. 88,24 90,7 95,13 174,28 207,21
 261,31 293,21 396,4 498,13 608,9 613,
 22. 27 644,26 cf. ἀμφί
 περιάγειν. βούλομαι ὄργανον κακασκευα-
 σθῆναι μοι εἰς τὸ περιάγειν τὴν ναῦν (sc.
 τὸ πηδάλιον) 230,26 οἱ τὰς φιάλας πε-
 πληρωμένας ὕδατος περιάγοντες 262,12
 cf. 851,13 905,25 περιάγει τὸν λόγον
 εἰς τὸ δεῖξαι κτλ. 504,12 περιήγαγεν εἰς
 τούναντιον τὸν λόγον 526,13 passiv.
 230,27 905,23 περιάγεται εἰς τὸ αὐτὸ
 ὁ λόγος 103,12
 περιαγωγή 262,13
 περιαθρεῖν 650,30
 περιβαλεῖν ἕτερον διάστημα τοῖς σώμασιν
 sim. 662,7 687,5. 19 689,2 π. τί τινα
 adn. ad 390,22
 περιβομβεῖν. μάτην τὸ τῆς φύσεως περι-
 βομβούσιν ὄνομα 320,22
 περιγίνεσθαι. περιγίνεται τῆς τοῦ πυρός
 θερμότητος ἡ ἐν τῷ ὕδατι ψύξει κτλ. 420,5
 περιγράφειν. induere. περιγραπτέον αὐτά
 (sc. aliquot verba in melioribus Aristoteli-
 telis codicibus ommissa) 468,11 περι-
 γράφειν καὶ περιορρίζειν (vel ὀρρίζειν) 475,17
 497,28 518,29 passiv. 476,1 484,24
 555,24

περιγραφῆ. ἡ ἐκάστου π. καὶ τὸ πέρασ
 εἶδος ἐκάστου ἔστιν 547,6 ὄρος ἔστι τις
 καὶ οἶον π. 844,16 ἴδαι π. 7,29 549,10
 596,22 al.
 περιδίγησις 262,10 265,8
 περιεῖναι 424,16 633,12 ἐκ πολλοῦ δεικνύς
 τοῦ περιόντος, ὅτι κτλ. 434,5 ἴνα ἐκ τοῦ
 περιόντος ἐλέγη τὴν δόξαν 534,23
 περιέρχασθαι 443,15
 περιεκτικὸς 17,2 19,20 23,6 66,25 124,
 25 125,23 126,22 150,17 603,24 περι-
 εκτικώτερος 256,16
 περιέρχως 26,16
 περιέρχασθαι 262,14 474,27 514,5 715,20
 περιέχειν 100,36 101,3 595,12 al. τὸ περι-
 ἔχον 318,14 al.
 περιθραύειν. περιθραυσθεῖς 260,12
 περιστασθαι. ὡς περιστασθαι πάλιν ἐν-
 τεῦθεν ἡμῖν τὸν λόγον εἰς τὸ μηδ' ὄλωσ
 τὸν τόπον εἶναι 510,25
 περικαλύπτειν 565,20
 περικάρδιος. (αἶμα, in definit. Aristotelica
 τῆς λύπης) v. ad 329,25
 περικλείειν 422,19
 περιλαμβάνειν 20,7 91,24 96,17 130,1
 131,5 166,9 596,14 al.
 περιλείπειν. οὐδὲν ἄλλο περιλείπεται ἡ κτλ.
 515,18
 περιμέτρος. (τοῦ ἀμφορέως) 568,27 (τῆς
 γῆς) 379,7 691,18 ἴσος κατὰ τὴν περι-
 μετρον 587,27
 πέριξ 566,9 sqq. 581,10 sqq. al.
 περίοδος. κατὰ περίοδον 88,9 94,11 823,
 12 882,8 ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς περιόδῳ
 407,21 ταῖς τοῦ παντός περιόδοις 715,20
 περιορᾶν 674,22
 περιορίζειν 96,16 sqq. 475,21 518,30
 περιοριστικός 524,16
 περιπατεῖν 530,4 884,27
 περιπέζιος. τὸ περιπέζιον τῆς μαθηματι-
 κῆς (opp. τὸ ἀκρότατον) 220,17
 περιπίπτειν. (μεγάλῃ κακῷ) 280,1 (ναυα-
 γίῳ) 390,20 (ληστρικῆ νηϊ) 31,3 (τοῖς Ἀνα-
 ξιμάνθρου ἀτόποις) 435,5 (τῇ ἀντιφάσει)
 82,14 sqq. 83,5. 22 181,4
 περιπλανᾶσθαι cf. πλανᾶσθαι
 περίσταςις 830,29. 32
 περιστρέφασθαι 607,28. 30
 περιστροφή 474,14
 περιτιθέναι. passiv. 392,23. 25 al.
 περιττεύειν 511,24 π. παρὶ τὸν 'καί' σύν-

- ἀμφορέως χώρα, ὅσα στερεὰ ἔχει τὸ ὕδωρ 568, 30 cf. 569, 5 στερεωτέρος 664, 16, 19
- στέρησις 2, 36 al. (diff. ἀποφασίς) 114, 31 στέρησιν καλεῖ τὸ χειρον τῶν ἐναντίων al 350, 2
- στερητικὸς 190, 2 sq. 360, 20, 31 361, 1, 4 al. στερητικῶς ὀνομάζειν (diff. ἀποφατικῶς) 120, 9 365, 17
- στῆθος. πολλάκις βροῦς κεφαλῆν συνελθεῖν στήθει ἀνδρείω (sec. Emped. doctrinam) 314, 19
- στηρίζειν αὐτὸ ἑαυτὸ 448, 22 449, 2, 4 al. στιγμή 413, 22 507, 10 sqq. οὐ παραθέσει πλειόνων στιγμῶν γεννάται ἡ γραμμὴ, ἀλλὰ μιᾶς ῥύσει 727, 24 οἱ Πυθαγόρειοι τὴν στιγμήν λέγουσι μονάδα θέσειν ἔχουσαν, καὶ τὴν μονάδα στιγμήν ἄθετον 792, 26 (855, 20)
- στίζειν *intrapungere* 69, 15, 18 75, 23 837, 25 στοιχεῖον (diff. ἀρχή, αἴτιον, μέρος) 7, 25 sqq. 148, 21 sqq. 154, 19 426, 2 τὰ πρῶτα (vel πρώτιστα) στοιχεῖα 6, 2 al. τὰ τέσσαρα στοιχεῖα 6, 2 304, 1 etc. τῶν συλλογισμῶν στοιχεῖα αἱ προτάσεις, καὶ τούτων αἱ συλλαβαὶ 508, 11 *litterae alphabeti* τὰ στοιχεῖα ὡς ὅλη αἰτιά ἐστι τῶν συλλαβῶν 247, 1 αἱ συλλαβαὶ (πρότεραί εἰσι) τῶν στοιχείων 718, 3 (ubi recte Mt τῶν συλλαβῶν τὰ στοιχεῖα) λαμβάνει ὁ γραμματικὸς τὰδε μὲν τὰ στοιχεῖα μακρὰ, τὰδε δὲ βραχέα, καὶ τὰ αὐτὰ νῦν μὲν βραχέα ἄλλοτε δὲ μακρὰ 27, 25
- στοιχειώδης 151, 8 399, 6 402, 2 al
- στοιχιδόν 794, 22
- στόμα. (τῶν φυτῶν, h. e. ῥίζαι) 317, 8 (τῶν πύθων) 699, 11 (τῶν κλεψυδρῶν) 569, 23 612, 20
- στόμιον. (τῶν κλεψυδρῶν) 569, 32 (τοῦ ἀμφορέως) 571, 6
- στομάζεισθαι 196, 22, 25 201, 12, 13 210, 22 230, 7 298, 5 309, 23 317, 16 al.
- στοχασμὸς. ταῦτα ἐκ στοχασμῶν φαμεν· οὐ γὰρ ἔχομεν εἰπεῖν σαφῶς κτλ. 513, 11
- στρατόπεδον 120, 23 sq. 294, 6
- στρεβλοῦν. πρὶν μὲν πληρωθῶσι πνεύματος στρεβλοῦνται καὶ περιστρέφονται (sc. οἱ ἄσκαο), μετὰ δὲ τὸ πληρωθῆναι οὐκέτι 607, 28
- στρέφειν. (τὸ τρίγωνον) 500, 19 τὰ κατὰ κύκλον κινούμενα ἐν τῷ αὐτῷ στρέφεται τόπων 629, 6 περὶ τὰ αὐτὰ στρέφονται ἡ ῥητορικῆ καὶ ἡ διαλεκτικῆ 6, 27
- στύψις. τὸ ἐρυθρὸν καὶ ἡ στύψις ἐν τῇ οἴκῳ 44, 28
- συγγένεια 222, 20 607, 1
- συγγενής 599, 26 al. (σῶμα) 442, 14 (μέτρον) 777, 4 al. συγγενέστερος 600, 2
- συγγινώσκειν. οὐκ ἐνδέχεται ἐν τι τῶν ἀπλῶν σωμάτων, εἴτε τῶν συνεγνωσμένων ἡμῖν εἴτε ὅτιδήποτε ἄλλο, ἄπειρον εἶναι 433, 15
- συγγνώμη *venia* 261, 1, 4 263, 24
- συγκατατάττειν. διττὸν τὸ μέτρον, τὸ μὲν ἐξηρημένον τὸ δὲ συγκατατεταγμένον καὶ ὁμοειδές 746, 8 sqq. τὸ στοιχεῖον ἐπὶ τῶν συγκατατεταγμένων φέρεται ἀρχῶν 8, 4 cf. 7, 27 8, 14
- συγκεῖσθαι 79, 16 227, 7 430, 21 465, 9 al.
- συγκεραννύναι. πρὶν ὁ ἀπὸ χορδῶν ἦχος συκραθῆ 116, 15
- συγκεφαλαιοῦν. ταῦτα εἰπῶν συγκεφαλαιοῦται τὰ εἰρημένα 161, 21 ταῦτα πάντα συγκεφαλαιοῦμενα ἀνάγονται ὑπὸ τὸ καθ' αὐτὸ αἴτιον 254, 29
- συγχευμένως 20, 3
- συγκινεῖσθαι 355, 11 384, 26
- συγκλιεῖω. οἱ θῆρες οἱ ἐν ζωγρείοις συγκλεισμένοι 891, 22
- συγκλώθειν. (τὰ ἀσύγκλωστα) 320, 23 475, 3 478, 21
- σύγκριμα 314, 23 402, 23
- συγκρίνειν. συνάγεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι τὰ στοιχεῖα 88, 8 ζητεῖ εἰ δυνατόν τὰς ἐτερογενεῖς κινήσεις πρὸς ἀλλήλας συγκρίνεσθαι 877, 30
- σύγκρισις (opp. διάκρισις) 95, 13 al. ἐκκρίσει καὶ συγκρίσει καὶ θέσει τοῖς τοιούτοις τὰ πράγματα ἐποιοῦν (sc. οἱ πάσαι φιλόσοφοι) 169, 27 πῶς οἶόν τε λόγον τινὰ αὐτὸ (sc. τὸ κενόν) ἔχειν καὶ σύγκρισιν πρὸς τὰ σώματα; 655, 13 *de voce comparativa* μᾶλλον *dictum* 164, 9
- συγκριτικὸς. (δύναμις) 610, 22 συγκριτικὸν ὄψεως τὸ μέλαν 92, 14 al. cf. διακριτικὸς
- συγγεῖν. τὸ κενὸν ἐγκεχυμένον καὶ συγκεχυμένον τοῖς σώμασι τοῖς μανοτέροις 670, 1 συγκεχυμένα ἐστὶ τὰ καθόλου 10, 20 11, 2 sqq. 133, 11 sqq. συγκεχυμένως 20, 3
- συγγραῖσθαι. οἱ γεωμέτραι λαβόντες ἐκ τῆς

ἀπέρου εὐθείας ἦν ἐβουλήθησαν πεπερα-
 μένῃ, ταύτη συγχέρηνται ἐν τῇ ἀπο-
 δεΐξει τοῦ προκειμένου θεωρήματος 483,9
 σύγχυσις 567,5
 συγχωρεῖν. τοῦτο οὐδὲ τῷ Ἀριστοτέλει δο-
 κεῖ, οὐδὲ ἡ αἰσθησις συγχωρεῖ 450.11
 c. dat. 81,20 84,21 138,19 191,11 210,11
 319,4 al. c. accus. et infin. 81,30 374,
 17 etc. οὐδὲ τοῦτο συγχωρήσομεν ad
 82,29 passiv. εἰ καὶ συγχωρηθεῖη καὶ
 τὸ αὐτόματον εἶναι αὐτοῦ αἰτιον 294,29
 συζυγία 43,28 sq. 44,11 143,8. 15 365,4
 συκῆ 244,21 318,28. 32
 συλᾶν. ἐσύλησαν Φωκεῖς τὸν νεῶν 300,1
 συλλαβή cf. στοιχεῖον
 συλλέγειν. κοινότερον καὶ ἐκ τῶν καθ' ἕκα-
 στα συνειλεγμένων 133,16 cf. 15,19 16,25
 συλλογίζεσθαι 154,9 271,27 al. futur.
 συλλογιέται 329,5. 8. 11 337,18 498,25
 at συλλογίσθη 166,26
 συλλογισμός. οἱ συλλογισμοὶ οὐ φυσικαὶ
 κινήσεις, ἀλλὰ λογικαὶ μέθοδοι 379,18
 τῶν συλλογισμῶν στοιχεῖα αἱ προτάσεις καὶ
 τούτων αἱ συλλαβαί 508.11 (ὑποθετικῶς)
 102,17 307,27 308.12 412,7 505,16 al.
 (ὑποθετικὸς τε καὶ διαιρετικὸς) 308,1 (ὑπο-
 θετικὸς κατὰ διαίρεσιν) 315,14 (κατη-
 γορικῶς) 505,19 (ἐν πρώτῳ, δευτέρῳ κτλ.
 σχήματι) 209,19 272,2 281,3. 18 307,
 24 sq. al.
 συλλογιστικῶς. ἡ συμπλοκὴ συλλογιστικῆ
 ἐστὶ 328,4
 συλλογιστικῶς 29,22 327,8 710,9
 συμβαίνειν. τὸ συμβᾶν 279,1 etc. τὸ
 συμβαῖνον 289,4 al. τὸ κατὰ συμβεβηχὸς
 quid sit 535,2 sqq. συμβαίνειν et ση-
 μαίνειν confusa 74,30 793,21
 συμβάλλεσθαι ἀλλήλοισ ἐἰς σωτηρίαν 314,23
 ἢ στέρησις ἐν τῇ γενέσει οὐδὲν συμβάλλε-
 ται τὸ καθ' αὐτήν 150,20 εἰς τι 158,3
 161,20. 25 171.14 240,11 340,23 342,7
 343,12 al. πρὸς τι 144,21 153,23 233,
 19 240,9 342,8 879,4 etc.
 συμβλητός 686,16 sqq. συμβλητάς pro
 συμβλητικὰς scribendum 879,4
 συμβολή. συμβολῆς γενομένης 260,11 273,
 18 281,11
 συμβολικῶς 92,29 388,24 391,8 392,13
 610,20
 σύμβολον. (Pythagoreorum) 388,29 389,
 5 sqq. 392,16 610,19 ἄπεται ταῦτα

ἀλλήλων, ἃ κοινὸν ἔχει σύμβολον πρὸς
 ἄλληλα 599,16. 29
 συμμεθίσταναι. τὸ ἀντιμεθίσταται (Arist.
 p. 211b27) ἀντὶ τοῦ συμμεθίσταται 555,8
 συμμειοῦσθαι 102,31 103,30 656,11
 συμμεταβαίνειν 522,22 523,3 sq.
 συμμεταβάλλειν 525,21 588,26
 συμμετάγειν 562,8
 συμμετακινεῖσθαι 689,1
 συμμεταφέρειν 522,21 552,8 554,6 562,
 5. 26
 συμμετέργεσθαι 523,3
 συμμετρία 213,7 337,21 812,18
 σύμμετρος. σύμμετρό ἐστὶ τὰ τῷ αὐτῷ
 μέτρῳ μετρούμενα 299,22
 συμμέτρως 876,27
 συμμ(γ)νοσθαι 41,24
 σύμμικτος. σύμμικταζῆα (Emped.) 314,9. 13
 Σύμμικτα θεωρήματα Philoponi 156,17
 συμπάθεια 113,8
 συμπαραγίνεσθαι 518,4
 συμπαραλαμβάνειν 226,20 375,3 518,4
 συμπαρατείνεσθαι 724,22 754,19
 συμπαρακτείνεσθαι 739,20 760,17
 συμπαραομαρτεῖν 638,17 832,19
 συμπάσχειν. τὰ νῦν τοῦ ἀνθρώπου μόρια
 συμπαθόντα ἀλλήλοισ 314,21
 συμπεραίνειν. ἐκ τούτων συμπεραίνει ὅτι
 κτλ. 871,23 medi. συμπεραίνεται ὁ Ἄρι-
 στοτέλης τὰ εἰρημένα sim. 214,14 272,9
 739,8 passiv. ἐκ μιᾶς προτάσεως οὐδὲν
 συμπεραίνεται (συνάγεται 63,7) 66,21 ὅταν
 συμπερανθῆ ἢ κατ' εὐθείαν κίνησις 906,4
 v.l. συμπερασθήσεται (sed συμπερανθ. I.K.)
 66,20 cf. περαίνειν
 συμπεράσμα πρότασις πρόβλημα ἀπόφανσις
 τῇ ὑποκειμένῃ ταῦτά ὄντα τῇ σχέσει δια-
 φέρουσι 336,6 ἀλιθῆς σ. οὐ μόνον δι'
 ἄλλων καὶ ἄλλων προτάσεων, ἀλλὰ καὶ
 ἐκ ψευδῶν τὸ αὐτὸ συναχθεῖη ἂν 332,25
 cf. 333,22 334,3 336,18 τὰ ἐφεξῆς ἀνά-
 ληψίς ἐστὶν ὡς ἐν συμπεράσματι τῶν αἰ-
 τῶν 303,6
 συμπερατοῦσθαι 582,34 583,4 al.
 συμπεριάγειν 198,15 262,9 265,7 905,
 30. 32 906,8
 συμπεριπαγῶν 905,33 906,19. 29
 συμπεριτέχειν. ἐν τῷ τελείῳ ὀρισμῷ καὶ
 ἢ ὅλη συμπεριτέχεται καὶ ἐλιπται 338,12
 συμπεριλαμβάνειν 198,6 228,15 241,
 23 sq. 596,32 597,4

- συμπεριφέρειν 662, 18
 συμπιλεῖσθαι 664, 21 sqq.
 συμπίπτειν 575, 18 sqq. 610, 12 640, 10
 συμπλέκειν 248, 26 330, 7 passiv. 43, 19, 29
 44, 12 149, 21 154, 1 195, 8 248, 28 249,
 7 sqq. 252, 2 sqq. 328, 1 349, 17. 19 709,
 33 780, 8
 συμπληροῦν 45, 22 159, 16 162, 2 163, 20
 164, 3 837, 13
 συμπλήρωσις. τῶν συντελούντων εἰς συμ-
 πλήρωσιν τοῦ κόσμου 478, 7 μέχρι συμ-
 πληρώσεως τοῦ βιβλίου 306, 16
 συμπληρωτικός 8, 6 39, 20 161, 24 253, 7
 402, 22. 33 403, 2 450, 8 508, 35 536, 15
 συμπλοκή 44, 13 111, 3 116, 23 131, 12. 20
 139, 25 202, 5 249, 16 250, 16 251, 1 328,
 4 sq. 394, 29
 συμποδίζεῖν 627, 4
 συμπρεπόντως (συμπρέπων cod.) 890, 34
 σύμπωμα 235, 25 308, 3 sqq. 316, 11 321,
 30 905, 7 σύμπωμα κοινῶς ἐπὶ τύχης
 καὶ τοῦ αὐτομάτου 315, 17
 συμφείρεσθαι 253, 18 578, 23 836, 23
 συμφύειν. συμφύεται 606, 22 συμφύουεν
 606, 21 συμφύῆναι 610, 26
 συμφυής 220, 22 829, 33 sq.
 σύμφυτος. (δύναμις) 418, 18 499, 10
 σύμφωνος 18, 4 19, 2 133, 11 136, 1 147, 24
 165, 7 276, 5 604, 3 σύμφωνα εἰρήκασιν
 ἑατοῖς 122, 29
 συμφώνως 125, 16. 21 276, 9. 28 346, 23
 συνάγειν. συνάγομεν πολλάκις διάφορα ζῆα
 εἰς συνουσίαν 323, 27 οὐ συνάγει ἢ φιλία
 τὸ νεῖκος 136, 26 140, 8 ταῦτα τὰ μικρὰ
 σαρκία συναγόμενα ἢ τὰ λιθάρια ποιεῖ
 σάρκα ἢ λίθον (sermo est de Anaxagorae
 homoeomeriis) 88, 2 τῆς φιλίας ἐπιπρα-
 τούσης συνάγεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι τὰ
 στοιχεῖα edixit Empedocles 88, 8 *con-
 cludere* συνήγεν ὁ Πλάτων ὅτι κτλ. 85, 13
 cf. 95, 25 163, 26 295, 17 327, 24 ἄτοπα
 σ. 681, 1 al. οὐ καλῶς συνάγει τὸ ἄτοπον
 903, 22 (cf. ad 31) ὁ συλλογισμὸς οὐ
 συνάγει ὅτι κτλ. 272, 12 καὶ τὸ συμπέ-
 ρασμα τὸ τῷ γένει ἐν συνάγει 82, 30 ἐκ
 μιᾶς προτάσεως οὐδὲν συνάγεται (cf. συμ-
 περαίνειν) 63, 7 τὸ ἄτοπον συνήχθη
 71, 25 συνάγεται ἄτοπον τὸ κτλ. 172, 8
 cf. 13, 13 32, 3 136, 20 294, 21. 28 al.
 ἀπορήσειεν ἂν τις πρὸς τὸν συναχθέντα
 ἀριθμὸν τῶν αἰτίων, ὅτι κτλ. 249, 9
 συνάδειν. (τὴν ἐξήγησιν τῆ Ἀριστοτελικῆ δι-
 δασκαλῆ) 12, 3. 28
 συναίρειν. (τὰς τρεῖς ἀρχὰς εἰς δύο) 144, 18
 ὅταν συνέλωμεν τὴν ὕλην καὶ τὴν στέρησιν
 153, 24 συνελὼν τὰ εἰρημένα 147, 28
 συνελόντι εἰπεῖν 288, 29
 συναίσθάνεσθαι et συνασθεσθαι 125, 11
 699, 14 716, 27 762, 30. 32 766, 24 26
 συναίσθησις 716, 18 cf. συνώθησις
 συναίτιον (Plat.) 5, 13 186, 19 241, 3
 συναληθεύειν. (τὴν ἀντίφασιν) 41, 33 49, 8
 58, 32 80, 2 sqq. 81, 22 al.
 συναμφοτέρος 137, 25 212, 22 225, 19. 23
 329, 23 sqq. 537, 10. 17 600, 14
 συναναίρειν 615, 7. 9 al.
 συναναλαμβάνειν 145, 10 sqq. 147, 14 ad
 241, 24
 συναναφανεσθαι 18, 21 sq. 135, 19
 συναντᾶν 908, 11
 συναποδεικνύναι. τούτου δειχθέντος συναπο-
 δεδειγμένον ἔσται κτλ. 418, 13 ἐάν δεῖξω
 ὅτι κτλ., ἔχομεν συναποδειγμένον ὅτι κτλ.
 400, 10 al.
 συναπολλύναι 460, 18
 συνάπτειν. ἔστιν ἡ ὀλη τοῦ ῥήτου σύνταξις
 αὐτῆ· μετὰ τὸ εἶπερ κτλ. συναψὼν ἐφε-
 ξῆς ὡσπερ κτλ., εἶτα σύναψον κτλ., εἶτα
 πάλιν σύναψον κτλ. 415, 23 cf. 237, 18
 item συναπτέον 237, 30 247, 9 363, 26
 448, 3. 8 611, 17 al. intrans. 40, 26 345, 23
 581, 14 761, 31 al. passiv. τὰ τῆ φύσει
 συνημμένα 575, 10 τὸ 'συνεχεῖ' ἀντὶ τοῦ
 συνημμένα 556, 11 τὸ συνημμένον (syl-
 logismi hypothetici) 133, 23 134, 12 505,
 17 511, 9 667, 30 668, 13 cf. συνημ-
 μένωσ
 συναριθμεῖν 151, 2 349, 26
 συναρμόζειν. γορθαὶ συνηρμοσμέναι 46, 28
 συναρμολθέντων τῶν ὕλικῶν 116, 5
 συναρπάζειν. κἂν συναρπάζειν ὁ παραλο-
 γισμὸς ἢ δύνατο 557, 16 τοὺς λόγους δεῖ-
 ξομεν οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχοντας, εἰ καὶ
 τῷ πιθανῷ συναρπάσουσι 676, 2
 συναύξεσθαι 420, 28 421, 32 sqq. forma
 συναυξάνεσθαι 425, 11 v. l. 510, 13 597, 21
 cf. αὐξεῖν
 συναφαιρεῖν. med. 688, 14
 συναφή 531, 6
 συνδεῖν. ἡ χελιδὼν συνδεῖ τοῖς κάρφεσι τὸν
 πτελὸν 311, 7
 σύνδεσμος *coniunctio* (grammat.) 7, 3 sqq.

85,27 86,17 217,9 336,21 385,25 653,19
 713,25 856,20 893,30
 συνδιαίρειν 1. 11 passiv. 1. 15 377, 15
 440,9 454,19
 συνδρομή 46,30 47,5 103,22
 σύνδρομος 830,26
 συνδουάζεσθαι 389,8 478,22
 συνδουασμός 389,4
 σύνεγγυς 318,27. 31 319,3. 12 etc. 324,4
 c. genit. 764,27
 συνεθισμός 579,16
 συνείναι 130. 8. 13. 16. 19 533,15 752,31
 753,7
 συνείρειν. κλν συνείρονται τινα τὴν κίνησιν
 κτλ. 908,10 (cf. Arist. 262=16)
 συνεισάγειν 314,22. 25
 συνεισιέναι. συνεισιόν 585,21
 συνεισφέρειν 161,18 881,5
 συνεκτείνεσθαι 426,4 728,24
 συνεκτικός 198,3
 συναελεύειν 570,21
 συνεμφαίνειν 386, 11 passiv. 145, 28
 146,23 337,26 346,15 457,25
 συνενοῦν. συνήνωται 596,2
 συνεξίέναι. συνεξιών 585,21
 συνεπεκτείνειν 426,6 passiv. 426,10. 11
 συνεπινοεῖν 146,25 passiv. 220,11 249,
 23 711,15 ad 718,31
 συνεργεῖν 164,13 310,20. 28
 συνέριθος τῆς φύσεως ἢ τέχνης 310,17 sqq.
 316,23
 συνέρχεσθαι 103,31 109,24
 συνετός. ὁ σ. τῆς γνώσεως τῆς ὕλης τρό-
 πος ἐκ τῶν εἰδῶν ὑπάρχει 480,3
 συνεφέλκεσθαι med. (ex Themist.) 366,26
 συνέχεια. (τῶν ῥητῶν) 237,13 cf. 749,28
 (τῶν προκειμένων) 403,33 (τοῦ λόγου)
 561,26 κατὰ συνέχειαν 443,4
 συνέχειν 198,4 307,18 al.
 συνεχής. συνεχές πρὸς τὸ ἀνω 93,15 178,17
 ad 215,20 συνεχές τῷ ἀνωτέρῳ (vel τῷ
 ἀν. ῥητῷ) 164,20 247,8 415,21 al. τὸ
 συνεχές defin. Arist. 40,25 345,23 al.
 τὸ σ. δυνάμει πολλά ἐστίν 40,30 sqq.
 συνεχές ἐστὶ τὸ ἐπ' ἀπειρον διαιετόν
 340,1 cf. 105,12
 συνεχῶς 235,14 283,22 etc.
 συνηγορεῖν 42,10 61,13 80,23 607,10
 συνηθεῖα. ταῦτα συνηθεῖα τινὶ οὐδενός ἕνεκα
 γίνεται 268,2 *consuetudo loquendi*. ἡ σ.
 οἶδεν ἀπὸ μέρους τὰ ἅλα καλεῖν 531,10

οὐκ οἶδεν ἡ σ. τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ παιδίων;
 287,15 ἐν τῇ συνηθεῖα 259,25 476,21
 ἐν τῇ κοινῇ συνηθεῖα 778,5 cf. 474,3 ἡ
 (vel ἡ κοινή) τῶν ἀνθρώπων συνηθεῖα
 283,2 783,24
 συνηθῆς. εἰ σύνηθες ἦν τῷ χρεωστοῦντι
 κτλ. 274,26 275,4 'δυνάμει' νῦν λέγει
 οὐ τὸ σύνηθες (λέγω δὴ τὸ μήπω μὲν
 ἡγμένον εἰς ἐνέργειαν, δυνάμενον δὲ ἀχθῆ-
 ναι), ἀλλὰ κτλ. 253,21
 συνηθως 48. 14
 συνημμένως. τοῦτο δυνατόν καὶ συνημμέ-
 νως ὡς ἓνα συλλογισμὸν τὸ ὅλον λαβεῖν,
 καὶ διηρημένως ἀποῦσαι ὡς δύο συλ-
 λογισμούς 140,15
 σύνθεσις 157,4 sqq. 232,11 al.
 σύνθετος. οὐδὲν ἕτερόν ἐστι τὸ σύνθετον ἢ
 σύνθετος ὕλης καὶ εἶδους 523,21 cf. 519,
 17 οὐδὲν ἐστὶν ἐν τοῖς συνθέτοις 8 μὴ
 ὑπάρχει τοῖς ἀπλοῖς 401,18 (οὐσία) 112,
 16 138,1 al.
 συνθέτως corrupte Mt 139,1, ubi scripsi
 συνθέντας cf. συντιθέναι
 συνίέναι 102,30 420,12 571,8 667,20
 696,22
 συνιέναι cf. συνετός
 συνισθάνειν 668,3 sqq.
 συνιζήσεις. (εἰς τὰ νεά) 696,15 ἡ εἰς
 ἑαυτὰ τῶν σωμάτων σ. 668,2 671,5
 συνιστάναι. οὐ διὰ τινος ὄργάνου ἢ φύσεως
 συνίσταται τὰ πρῶτα στοιχεῖα 6,4 ἀπορη-
 σειν ἂν τις εἰκότως τῷ Ἀριστοτελικῷ
 συνιστάμενος δόγματι, ὅτι κτλ. 579,21 τὸ
 τοῦ ἀνθρώπου εἶδος δύναται ἐν πηγαίῳ
 μεγέθει συστήναι 97,3 τὰ ἐν μεταίροις
 συνιστάμενα 8,20 τὴν ἀνθρώπου σάρκα
 ἐκ πλειόνων συνεστάναι σαρκῶν 103,34
 ἅμα τῷ συστήναι πῶρ κάτω, χωρεῖ εἰς
 τὸν οἰκεῖον τόπον 265,1 ἡ ὅλη κίνησις ἐκ
 τῶν ἰδίων μερῶν συνειστήχει μία οὐσα καὶ
 συνεχῆς 806,34 etc. cf. ad 372,31 430,1
 συννεύειν. ἡ γῆ διὰ τὸ στιριλεῖν ἑαυτὴν
 καὶ εἰς ἑαυτὴν συννευεῖναι, διὰ τοῦτο
 μένει 449,5
 σύννοδος 324,4 sqq. (πασῶν τῶν χορδῶν)
 46,29 (ἡλίου καὶ σελήνης) 221,10 (τῶν
 μερῶν) 478,16 (εἶδους καὶ ὕλης) 157,17
 523,22
 συννορᾶν 63,25 321,1 429,22 447,2
 συνουσία. (ππου καὶ ὄνου) 323,28 (ἄγραφοι
 συνουσίαι Platonis) 515.30 521,10

συνομοσιῶν. οὐκ ἔστι συνομοσιωμένη ἡ στέ-
 ρησις τῆ ὕλης 181, 10
 σύνταξις. (τῶν παρόντων χωρίων, τούτου
 τοῦ χωρίου sim.) 237, 12. 19. 28 (τῆς
 λέξεως) 299, 7 τὴν λέξιν ἔχουσαν τι δυσχε-
 ρές περὶ τὴν σύνταξιν 543, 23 τοῦτο πρὸς
 τὸ ἀνωτέρω τὴν σύνταξιν ἔχει 603, 2
 συντάττειν. συντάσσει 829, 7 συντακτέον
 237, 16 302, 6 al. τῶν συντεταγμένων αἰ-
 τῶν τοῖς φυσικοῖς πράγμασι 5, 26
 συντείνειν. ἐπειδὴ οὐδὲν αὐτῷ συντείνει τὸ
 ἀδιαίρετον, παρήκεν αὐτὸ νῦν 67, 7
 συντελεῖν. οὐδὲν τοῖς οὐσι συντελεῖ ὁ τύπος
 512, 27 εἰς τι 186, 20 221, 29 278, 26
 340, 17 πρὸς τι 240, 10
 συντέμνεσθαι 813, 30 863, 33
 συντιθέναι. συντιθέντα, συνθεθέντα, σύνθετα
 sim. confusa v. ad 139, 1 418, 24
 συντομία 3, 30 394, 17 538, 11
 σύντομος. ἐν συντόμῳ 246, 24 676, 3 773,
 17 συντομώτερος 386, 27
 συντόμως 92, 5 168, 14 181, 7 195, 13 204, 7
 362, 25 384, 30 538, 3. 8 659, 20
 συντρέχειν 197, 26 306, 1 907, 24
 συντυχεῖν. (τῷ φιλῳ) 288, 26 cf. 278, 4
 συντυχεῖα 278, 5. 7. 18
 συνυπάρχειν 39, 32 63, 23 181, 8 747, 4
 συνυφιστάναι. εἰ δημιουργῶν ὁ θεὸς τὰ
 σώματα οὐ συνυπέστηεν αὐτοῖς διάστημα
 τι χωρητικὸν τῆς οὐσίας αὐτῶν κτλ. 573,
 28 συνυφισταμένης τῆς ὕλης ἅμα τοῖς
 εἶδεσιν ὑπὸ τῆς δημιουργικῆς αἰτίας 55, 1
 τοῦτω τῷ ποσῷ ἔτι συνυφέστηκεν ἡ οὐσία
 ἢ οὐ 34, 8 cf. 18, 17 sq. 37, 10 sq. etc.
 συνωθεῖν. passiv. 639, 17. 19
 συνώθησις v. ad 670, 32
 συνώνυμος. (diff. ὁμώνυμος) 377, 12
 συνωνύμως 76, 23 779, 19 sqq.
 συριγμός. 'κλεψύδρας' λέγει ἔτι τὰ παρὰ
 τοῖς μηχανικοῖς δι' ὧν τοὺς συριγμοὺς
 ἀποτελοῦσι καὶ τὰς ἄλλας ποιὰς φωνὰς, ἢ
 κτλ. 612, 16
 συρρεῖν 265, 4
 σύστασις 42, 25 313, 1 318, 24 319, 5 al.
 συστατικός. ὁ ὁρισμὸς ἐκ γενῶν ἔστι καὶ
 τῶν συστατικῶν διαφορῶν 76, 18
 συστέλλεσθαι 609, 29 625, 20 626, 16 668,
 19 672, 14
 συστοιχία. (Pythag.) 124, 1 sqq. 360, 21 sqq.
 σύστοιχος 126, 19 254, 19
 συστολή 898, 28

συστρέφειν. τὸ σπέρμα συνεστραμμένου
 ἔχον ἐν ἑαυτῷ τοὺς λόγους τοῦ φουμένου
 320, 1
 συσηματιζέσθαι 402, 30
 σφαῖρα. σφαῖρας πάθη 515, 17 sqq. 520, 18 sq.
 σφαιρικός. (ἀτομος) 117, 2 sq. 229, 1 398, 12
 σφαιροειδής ἡ κεφαλή 117, 4
 σφαῖρος Empedoclis 88, 9 94, 2 sqq. 95,
 7 sqq. 229, 5 261, 19 314, 7 etc.
 σφάλλειν. ὁ τῶν τοιοῦτων ἀποδείξεις παρέ-
 χειν βουλόμενος τοῦ ἐσφάλλθαι αὐτῷ τὸ
 κριτήριον τῆς διανοίας ἔλεγχον παρέχεται
 206, 17
 σφέκλον v. σπέκλον
 σφενδόνη. τοὺς δακτύλους τοὺς μὴ ἔχοντας
 σφενδόνην ἀπερούς καλοῦσι κτλ. 474, 5 sqq.
 ἡ σφενδόνη ἐν τῷ κηρῷ τὸν ἐν αὐτῇ χα-
 ρακτῆρα ἀπομάττειται 402, 20
 σφῆξ. ἴπποι σφηκῶν γενέσεις 179, 5 sqq.
 cf. 107, 14 115, 30 180, 9 al.
 σφοδρός 418, 19 σφοδρότερος 418, 31 419, 6
 σφραγίζει. δακτύλιος εἰς κηρούς ἄλλοτε
 ἄλλους σφραγίζει 392, 5
 σχεδόν 359, 28 386, 21 496, 8 580, 23
 σχέσις 240, 29 368, 6 sqq. 373, 27 499, 31
 σχηματίζειν 158, 1 517, 23 passiv. 114, 8
 120, 25 sqq. 190, 7 211, 15 220, 27 290, 7
 338, 2 al.
 σχίζειν. τῷ βάρει ὠθούμενος ὁ ἀήρ ὑπεξι-
 στάμενος σχίζεται 663, 6
 σχοῖνος (mensura Aegyptiaca) 746, 23
 σχολάζειν. Πυθαγορείοι καὶ Πλάτωνι μάλ-
 λον περὶ θεολογίαν ἐσχολάζουσι 395, 11
 σχολαίστερος. (βάδις) 692, 24 σχολαιό-
 τερον adv. 692, 21. 24
 σχολή. ἐν ταῖς σχολαῖς τοῦ ἡ βιβλίου τῆς-
 δε τῆς πραγματείας 458, 31 639, 8 762, 9
 σχολῆ γε 228, 1 507, 29 852, 19 σχολῆ
 γε δήπου 222, 10 σχολῆ δήπου γε 634, 10
 σφῆζειν 260, 12 273, 14 281, 9 al.
 σῶμά ἐστι τὸ πάντη διεστηγός, τουτέστι τὸ
 πάσας ἔχον τὰς διαστάσεις 431, 23 ὁ
 ὁρισμὸς σώματος τὸ τριχῆ διαστατῶν 505, 8
 οἱ γεωμέτραι ὀρίζονται τὸ σῶμα λέγοντες
 ὅτι σῶμά ἐστι τὸ ἐπιπέδῳ ὀριζόμενον 417, 1
 πᾶν σῶμα ἐξ ὕλης καὶ εἶδους τῶν ἀπλου-
 στάτων 59, 31 οὐ χωρεῖ σ. διὰ σώματος
 567, 11 ἀδύνατον δύο σώματα ἐν ταῦτω
 εἶναι 505, 14 etc. cf. αἰσθητός
 σωματικός 199, 5 573, 5. 14 al.
 σωματίον 89, 32

σωματότης 582,24 684,22.28 709,5 713,6
 σωρεία 87,26 113,1.7
 σωρεύειν. τῶν ἕξλων πάντων σωρευθέντων
 ἐξ ὧν ἡ ναῦς οὐκ ἂν γένοιτο ναῦς 99,3
 σωρός 87,21 sqq. 112,22 595,1 sqq.
 σωστικός. ἡ ὕλη σωστική τοῦ εἶδους ἐστίν
 110,21 cf. 18,12
 σωτηρία 242,18 sqq.

τάγμα 794,22 sqq.
 ταλαντιαῖος 677,21 679,2
 τάξις 99,18 142,14 188.30 al. ἐν ὕλης
 τάξει 232,3 247.28
 παρᾶττειν 33,10 57,30
 παραγή 877,24 sqq.
 τᾶσις. (χωρδῆς) 116,11 sqq.
 τᾶττειν 167,27. 29 168.19 595,10 633,3
 ταῦρος 179,5 sq. 180,9
 ταυτολογεῖν 296,13 546,22
 ταυτότης 123,27. 30 360,10 sqq. 394,4
 ταχέως 799.4
 τάχος 803,24
 ταχυκίνητος 690,18 ταχυκινήτερος 693,
 17 ad 680,31
 ταχύς. θάττων constanter, ut videtur, nusquam
 θάσσων. ταχύτερος 262,13 646,
 11.28 τάχιον 19,16 ταχύτατα 692,19
 τάχιστα 674,6 al.
 τείνειν. πρὸς τὸν Ἀναξαγόραν αὐτῷ τείνει
 ὁ λόγος 26,9
 τεκμήριον 169,5 317,3 359,14
 τεκμηριώδης. (τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως
 πρόπος) 9,17
 τεκμηριωδῶς 9,27
 τεκταίνεσθαι 238,32 sqq.
 τεκτονικός 254,28 τεκτονική (sc. τέχνη)
 201.2 230,33
 τέκτων 211,14 229,21 241,22 270,11 sqq.
 τελεῖν. τὸ ἐπιστητὸν καθὼ ἐπιστητὸν τελεῖ
 ὑπὸ γένος τὸ ποῖόν 349,9 sqq. cf. 131,
 9.11 447,11
 τέλειος 301,5. 21 338,12.15 341,32 342,5
 363.1 τελειότερος 97,1 362,33
 τελειοῦν 342.18. 29 375,9 384,35 385,3.9
 406,6
 *τελείως 296,9 314,8. 12 847,12 sqq.
 †τελείωσις 11,27 385,3
 τελειωτικός 128,27 200,1.13 384.9 797.19
 τελεσφορεῖν 186,22

τελευταῖον adv. 40,20 50,29 404,8
 τελευτᾶν. εἰς ὄρισμόν τελευτήσας, τὸ ἱκα-
 νόν τῆ ἐρωτήσῃ πεπολιχεν 297,4 μορι
 281,11 287,16
 τελείως 857,8
 τελικός 5,8 al. τελικώτατος 230.13 246,11
 τεлмаτωδης 651,7
 τέλος τὸ ὡς οὐ εἶ το ὡς ᾧ 230,6 sqq. 237,
 20 sqq. τ. Aristoteli idem est quod εἶδος
 334,14 τοῦ τέλους ἕνεκα πάντα τὰ πρὸ
 τοῦ τέλους 337,15 ὧν τὰ τέλη διάφορα,
 καὶ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι 370,17 τὰ οὐράνια
 ἀεὶ ἐν τέλει ἐστί 198,23 sqq. 831,3 ἐπὶ
 τέλει 352,18 τέλος adv. 157,34
 τέμνειν 81,7 85,2 297,17 568,6 al. passiv.
 98,33 99,2 100,8 103,19 220,4 465,9
 466,30 al.
 τέρας 200,20. 25 269,19 291,10 305,21
 307,22 314,5
 τέταρτος. ἡ ὁδὸς ἀνάεται δι' ἡμέρας μιᾶς,
 καὶ τὸ τέταρτον αὐτῆς διὰ τετάρτου ἡμέρας
 802,30 863,22 ἐν μιᾷ καὶ τετάρτῳ ὥρας
 682,8
 τετραγωνίζειν 31,7 sqq.
 τετραγωνισμός. (τοῦ κύκλου) 31,6 sqq.
 206,22 254,17. 19
 τετράγωνος. (χωρίον) 392,21 842,22
 (ἀριθμός) 393.9 sqq. τὸ τετράγωνον 392,
 22 455,20 al. γένεσις τῶν τετραγώνων
 ἀριθμῶν κατὰ δίαυλον (Pythag.) 393,16
 τὸ τοῦ τετραγώνου τὴν διάμετρον τῆ
 πλευρᾷ σύμμετρον εἶναι τῶν ἀδυνατών ἐστὶ
 755.19 cf. ἀσύμμετρος
 τετράκις 299,23 803,17 812,27
 τετρακτῶς. (πηγὴ τῆς φύσεως Pythagoreis)
 388,2
 τετραξεστιαῖος 506,9
 τετραπῆγυς. τετραπῆγει (τετραπῆγαυ I.)
 97,3
 τετραπλάσιος 649,31
 τετραπλασίων 650,6
 τετραπλασίως 650,6
 τετραπῶς 306,3
 τετράς 648,22 sqq.
 τετραχῶς 348,9 595,9
 τέτταρες constanter, ut videtur, in lem-
 matis, τέσσαρες in Philoponi commenta-
 riis, utrobique vero saepissime numerus
 littera δ' indicatur. dat. plur. τέττασι
 2,16. 17 3.8 243,26 432,18
 τέφρα 208.22 213,20 610,2 623.25

- τέχνη. ἡ τέχνη μιμῆται τὴν φύσιν 310,16 εἰκὼν ἐστὶ τῆς φύσεως 229,18 συνέριθος τῆς φύσεως 310,17 sqq. 316,23 ἀμαρτάνει πολλάκις κτλ. 318,6
- τεχνητός. τῇ τεχνητῇ μανώσει 132,9 τὰ τεχνητά (opp. τὰ φυσικά) 101,22 113,31 114,5 115,19 al.
- τεχνικός 201,24 258,17. 25 al.
- τεχνίτης 157,5 229,23 sqq. 321,3 al.
- τεχνούν. θεωρήματα ἱκανὰ πάνυ ὄντα τεχνώσαι τὴν ψυχὴν πρὸς τὰς φυσικωτάτας τε καὶ λογικωτάτας τῶν πραγμάτων αἰτιολογίας 254,13
- τέως 54,31 58,14 68,14 167,5 190,29 195,17 260,21 263,15 339,10 355,26 380,25 395,20 502,18 568,16 608,18 628,26 al.
- τήχειν. τηκόμενος 213,21 τηκτός 208,23 240,10 566,29
- τηλικούτος 263,1 264,23 265,27 495,2 624,18 672,22
- τηνικαῦτα 259,29 777,33
- τιθέσθαι. (πρότασιν) 3,31 al. (προβλήματα) 363,16 (παραδείγματα) 543,7 (τοὺς λόγους) 546,23 med. 207,6 208,21 486,6 565,24 etc. θετέον 267,16. 24 268,3 353,30 al.
- τιθῆναι et τιθῆναι ad 5,9
- τίκτειν. τὰ παρὰ φύσιν τικτόμενα 266,3
- τίμιος. τιμώτερος 897,10 τιμώτατος v. ad 497,5 sq.
- τίς. τί τίνος ἔνεκεν 303,18 πόθεν ἀρξάμενος μέχρι τίνος κτλ. 453,19 τί ποτέ ἐστὶ 535,2 τί οὖν 741,13 καὶ τί μοι πολλά λέγειν 572,28 cf. λέγειν
- τίς. θαυμαστή τις 501,6 504,4 al. πόσος ἄρα τίς ἐστὶν ὁ ἀήρ 571,21 οὐδεὶς τις et μηδεὶς τις v. ad 151,26 235,18 *tertia persona singularis non addito τις ad significandum subiectum universale* 394,4? ποσαχῶς τὸ ἐν τινι λέγεται 566,28 ὁ τίς ἀνθρώπος sim. 11,10 al. δόξει γάρ τῳ μὴ ἀνάγειν ὁ Ἀριστοτέλης κτλ. 344,21 ἄλλῳ τῳ 596,10
- τιτράν 570,12 τετρημένος 570,9 612,19 τετρήσθαι 391,8
- τμήμα. (τοῦ κύκλου) 31,12 sqq. 696,20 (τῆς διαίρεσεως sim.) 64,4 89,13 109,28 143,8 149,4 249,5 370,20
- τημητικός. ἴδιον πρὸς τὸ τημητικὸν καὶ εὐκίνητον 25,27
- τοίον 188,16 460,12 570,13 al.
- τοῖχος 47,32 121,10 633,17 831,20 sq.
- τοίως. τοίως ἢ τοίως (τοιῶς libri) v. ad 156,12 232,8 839,12
- τοιῶσδε 201,19 220,32 232,8 305,7 818,30
- τομή. ἡ ἐπ' ἀπειρον τομὴ τῶν μεγεθῶν δείκνυται καὶ ἐκ τοῦ τὸ τρίγωνον τὰς δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μεζόνος ἔχειν 404,15 τοξεύειν 638,2 641,27 692,28 sq.
- τοπικός. (σῶμα) 507,14 (διάστημα) 558,29 al. (στειγμή) 507,15 (κίνησις) 341,2 al.
- τοπικῶς. (opp. οὐσιωδῶς) 391,12
- τόπος. Philoponi corollarium de loco 557,8 sqq. τόπου διαφοραὶ εἰς (ἄνω, κάτω etc.) 453,25 499,7 ὁ τόπος, εἴ γε ἐστὶ, διάστημα ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ διαστημάτων δεκτικός 508,14 τὸν τόπον ὀρίζονται κενὸν εἶναι καὶ ἔρημον σώματος 340,12 ὡς ὑπομνήσομεν ἐν τῷ τόπῳ (ubi peruentum erit ad Aristotelis locum) 284,20 ἐν τῷ τόπῳ γενόμενοι εἰσόμεθα 749,33
- τοσαυταχῶς 252,16 348,9 419,29 526,28
- τοσόσδε 305,6 al.
- τοσοῦτος. τοσοῦτον χάρις τοῦ ὑποκειμένου κτλ., ὥστε κτλ. 140,11 τοσοῦτον μὲν οὖν νῦν δείκνυσιν, ὅτι κτλ. 135,17 ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον (cf. ἐπὶ) ὡς πρὸς τὸν παρόντα λόγον 191,34 al. πότε ἔκλειψις γενήσεται: φαμέν μετὰ τοσοῦτους μῆνας 761,28
- τραγέλαφος 612,11 616,16
- τρανής. τρανέστερος 198,5 730,11 cum v. l. τρανότερος 97,2 189,14
- τραχῦς 128,13. 16 al. (δδός) 410,1
- τρέπειν. τρέπει καὶ ἄλλοις 157,33 τρέπεται καὶ μεταβάλλει 157,21. 26 τρέπεται ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὸ δεῖξαι κτλ. 68,23 item ἐπὶ τὸν ἔλεγχον Ἀναξαγόρου 89,3 96,6 τραπεὶς ἐπὶ τὸ ἐκθέσθαι τὴν ἀληθῆ, ὁδῶν 616,23 οὐ προῦποκειμένον τι ὑλικὸν αἰτίον οὕτω τραπὲν ἐποίησε τὴν ἀλογον ψυχὴν 191,18
- τρέφειν. τὸ τρέφον καὶ τὸ τρεφόμενον 895,26
- τρέχειν. ἔδραμεν ἐπὶ τὸ ὕδωρ 260,10 ὁ ὄραμῶν τήνδε τὴν εὐθεΐαν 908,14
- τρήμα 569,23 sqq.
- τριάκοντα 777,14
- τριάς 183,2
- τρίαυλος 640,23
- τρίγωνος. (λίθος) 287,12 τὸ τρίγωνον 224,13 296,30 333,4 404,16 408,4 455,20

τριπληγός 160,1 sq. 495,2 520,9. 23 830,
6.12 accus. sing. τριπήχη ad 257,15
τρίπους *tripus* 146,18 sqq. 288,6 357,7
475,20
τρίς 803,18
τριττός 195,6 212,9 329,22. 27 755,30
τρίτως 491,17
τριχῆ. ὁ χαλκός ὁ δυνάμει ὦν ἀνδρίας διή-
ρηται τριχῆ τῆν χρόνον 353,25 τριχῆ δια-
στατός, διεστάναι sim. 93,8 133,31 172,
12 225,15 505,5 al.
τριχῶς 79,3 207,20 211,20 218,21 225,
18. 21 228,16. 20 al.
τριψίς 830,22
τροπή. (τοῦ ἡλίου) 199,6 sqq. (τῆς ὕλης)
696,5 (ἐαυτοῦ) 893,19 vox Democritea
117,12
τροπικός. (χειμερινός, θερινός etc.) 906,
16 sqq.
τρόπος 399,4
τρόπος. τῆν αὐτῶν τρόπων 366,12 575,14
τοιυῆε τρόπων 458,3 τοιούτων τρόπων 423,
18 ad 401,18 τούτων τῶν τρόπων 770,6
τρόπον τινά αἰν. 509,29 cf. 244,14 τὸν
αὐτὸν τρόπον 147,5 τούτων τὸν τρόπον
199,26 376,27 τὸν εἰρημένον τρόπον 203,
11 καθ' ὃν εἴπομεν τρόπον 237,8 κατὰ
τὸν αὐτὸν τρόπον 281,13 τρόποι τῶν αἰ-
τίων 246,25 247,13
τροφή 559,29 597,30 598,2 al. cf. πρὸς-
κρίσις, πῶρος etc.
τροφός. εἰ τὰ παιδία ἀποπλανηθέντα τῆς
τροφῆς μηδενὸς ἄγοντος οἴκαδε ἐπανέλθῃ
281,13
τροφή. οἱ διὰ τροφήν παρὰ τὸν προσήκοντα
καρὸν ἡβώντες καὶ σπερμαίνοντες 859,13
cf. 797,28
τυγχάνειν. (τοῦ σκοποῦ) 267,10 οὐχ ὡς
ἔτυχεν οὐδὲ μάτην 311,17 ἕνεκά του
ποιεῖ ἢ φύσις καὶ οὐχ ὕπερ ἔτυχεν 311,19
εἰ τύχοι 117,2 230,28 item τυχόν 5,30 sq.
67,24 114,24 135,8 208,25 213,18 224,
29 230,27 al. οὐ τὸ τυχόν διαφέρει τὸ
λέγειν κτλ., ἀλλὰ πολλῆ τούτων ἐστὶν ἡ
διαφορὰ 185,22
τύπος. μὴ ἔχων ὁ καὶς διηρθρωμένους τοὺς
τοῦ καθ' ἕκαστα τύπους, οὗς ἐξ ἀρχῆς
ἔσχε τοῦ ἀνθρώπου τύπους, πᾶσιν ἐφαρμό-
ζει 12,31
τυφλός 162,24 207,1 (ἐκ γενετῆς) 206,28
207,11 829,3

τυφλότης 218,4
τυχαῖος. τὰ τυχαῖα (τύχαια Κ) λέγονται
ἐκ ταυτομάτου 282,30 cf. 25 διάκρισις
τοῦ τυχαίου ἀπὸ τοῦ ἰδίου λεγομένου αὐτο-
μάτου 292,10
τύχη. (ἀβέβαιος) 276,8. 25 (ἀγαθῆ, κακῆ)
279,18 (θεῖόν τι ἢ δαιμόνιον οὔσα χρῆμα)
266,8 ἡ τύχη περὶ τὰ πρακτά 286,10
φαμέν ἀθλα εἶναι τὰ τῆς τύχης 276,7
κατὰ τύχην 262,6. 8 313,16. 18 318,13 al.
ὕγεια. de forma ὑγεία v. ad 204,8 216,5
217,16 229,30 235,22 236,2 246,7 279,5
292,1 316,21 325,16 402,13 509,11. 18
790,7 797,4 sq 826,24. 28 al.
ὕγιαινειν 197,22. 28 204,8 sqq. passiv.
197,25 sqq. 826,27 884,3
ὕγιαίνειν 246,9 ὕγιανει 279,5 ὕγιανω 242,
16 268,24 ὕγιάναι 279,1. 3
ὕγεινός. (σιτίον) 402,13
ὕγιής. (λόγος) 171,3 405,3 (ἐπιχειρήσις)
498,19
ὕγιως. οὐχ ὕ. τὸν περὶ κινήσεως οἱ παλαιοὶ
λόγον ἀποδεδώκασι 366,7 εἰ ὕ. ἐποίησατο
τὴν ἀντιστροφὴν 62,17 δοκεῖ μοι μὴ ὕγιως
ἔχειν τοῦτο τὸ ἐπιχειρήμα 309,9
ὕγραίνειν 196,3 passiv. 23,9 628,18
ὕγρός 213,21 224,22 624,23 al.
ὕγρότης 222,7
ὕδατιον 44,14. 30 88,18 420,33
ὕδατώδης. (ἡ ὕλη τοῦ χαλκοῦ) 329,18
ὕδωρ. τὸ ὕ. εἰς ὕδατα διαιρεῖται 412,13
πόθεν κατωφερές τὸ ὕδωρ φύσει ὑπάρχον
ἐπὶ τὸ ἄνω κινεῖται ὑπὸ τῶν αὐλόν τινα
ἐμβάλλοντων καὶ δι' αὐτοῦ ἀναρροφών-
των: 570,14
ὕελος 833,12 ad 642,17
ὕετός 307,7 sqq. 315,9 329,10
ὕλη. ἡ ὕ. δυνάμει ἐστὶ πάντα τὰ φυσικά
εἶδη 173,3 cf. 106,15 192,18 (παθη-
τικόν) 354,27 369,19 (κοινῆ) 138,16
(ἄγνωστος) 476,6 (δεκτικῆ τῶν ἐναντίων)
41,27 (πρώτη οpp. δευτέρα, προσεχῆς,
προσεχεστέρα) 16,1 sqq. 130,10 sq. 145,
32 sqq. 231,12 sqq. 236,6 ὕλην οὐ τὴν
πρώτην, ἀλλὰ τὴν πεποσωμένην 621,22
τῆς ὕλης πολλὸν ἐφρόντισαν οἱ παλαιοὶ 228,
26 cf. γυμνός *nihla* 766,27 sq.
ὕλικός 23,7 54,18 sqq. 87,12 88,5 etc.

- ὑπαγορεύειν. οὐδὲ ἡ αἰσθησις ὑπαγορεύει ἐφθάρθαι τὸν τοῦ ὕδατος τόπον μεταβάλλοντος εἰς ἀέρα 518,20
- ὑπάλληλος. (γένος) 136,3 349,15 (συζυγίαι) 143,10
- ὑπαντᾶν 269,3 278,4 559,31
- ὑπαρξίς 132,12 174,31 al. ἐν ὑπάρξει (opp. ἐν τῇ ἐπινοίᾳ) 4,19 sqq. al.
- ὑπατος. ἡ ὑπάτη (sc. χορδή) 113,14 245,8 sqq. 792,3. G 824,28
- ὑπείκειν 597,27 633,12 661,17
- ὑπείκτικός 645,12,15
- ὑπέκκαυμα 378,25 384,19.24 449,7 605,22
- ὑπεναντίας 842,27
- ὑπεναντίως 851,6
- ὑπεξαιρεῖν 678,21
- ὑπεξίλεναι 608,6
- ὑπεξιστάναί. ὑπεξίστασθαι, ὑπεκοτῆναι etc. 148,4 sq. 153,21 158,6 166,5 178,28 188,20 569,2 661,26 663,6 665,17 al.
- ὑπεριαναβαίνειν. τὸ πρῶτον μῆτε σώμᾳ ἐστι μῆτε ψυχῇ μῆτε νοῦς μῆτε ἄλλο τι, ἀλλ' ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα πάντων ὑπεριαναβεβηκώς 162,12,17
- ὑπερανέχειν 581,13 (ubi ὑπεράνω ἔχει G) 633,2. 13
- ὑπερβαίνειν 405,20 855,10
- ὑπερβάλλειν 418,30 472,22 al.
- ὑπερβατώσ. (ἀναγνώσθαι, ἀναγνωστέον, ἀκουστέον) 288,1 338,6 356,10 853,23 868,2
- ὑπερβολή. (μεγέθους) 580,23
- ὑπερβιβάζειν. (τὴν λέξιν) 90,29 269,26 (τὰς λέξεις) 237,14
- ὑπερεκπίπτειν 668,25
- ὑπερεκχεῖσθαι 668,27
- ὑπερέχειν c. gen. 105,15 163,7 sqq. 648,15 etc. c. accus. 658,18
- ὑπερκόσμιος 476,18
- ὑπεροχή. (opp. ἔλλειψις) 341,13 al.
- ὑπερπίπτειν 244,19
- ὑπερτιθέναι. ὑπερτίθεται τὸν τῆς οὐσίας λόγον 33,30 cf. 412,32 ὑπερτίθεται τὸν λόγον τοῦτον ἐν τῷ ὀγδόῳ 355,24 sim. 37,8 168,11 192,29 218,13. 17
- ὑπερφυήσ. (οὐσία) 128,25 οὐ μόνον τὰ φυσικά, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερφυῆ 122,22
- ὑπερφυῶσ. (opp. κατὰ φύσιν) 378,26
- ὑπέρχεσθαι. τὸ ἐπικείμενον τῷ στέγει κάτω αὐτὸ ἔχει, εἰ δὲ ὑπέλθῃ καὶ ὑποκάτω γένοιτο, καὶ ὁ πρότερον κάτω ἦν ὑστερον ἄνω γέγονεν 500,2
- ὑπέχειν. ὅπερ ὑπέσχετο (i. q. ὑπέσχετο) εἶρεῖν τοῦτο ποιεῖ 858,16
- ὑπνος 830,32 al.
- ὑποβάθρα 186,23
- ὑποβάλλειν. passiv. 26,26 162,27. 30 219,3 sq. 231,17 240,10 al.
- ὑποβρύχιος 588,3 673,12
- ὑπογράφειν. τυφλῷ ὑπογράψαι τίς ἢ τοῦ ἔξλου φύσις 162,24
- ὑπογραφή. (diff. ὀρισμός) 10,6 72,12. 20 192,14 sq.
- ὑπογραφικός. (λόγος) 77,6 344,1
- ὑπόδειγμα 73,19 681,30 820,24
- ὑποδεικνύναί 269,3
- ὑποδεῖν. ὑποδέχεται, ὑποδεέσθαι 527,9 sqq. 530,11 sqq.
- ὑποδέχεσθαι 329,13 805,11
- ὑποδιαίρεισις 825,16
- ὑποδοχή 167,18 232,9 403,17
- ὑποδύειν. ἡ διαλεκτικὴ πάσας ὑποδύεται τὰς ἐπιστήμας 6,20
- ὑπόθεσις. τῆς ὑποθέσεως τῆς λεγούσης κτλ. 413,27 τὴν ὑπόθεσιν τὴν ὑποτιθεμένην (vel λέγουσαν) κτλ. 364,3 372,15. 18. 21 379,30 380,1 381,5 al. χωρὶς ὑποθέσεως 330,14 ἐξ ὑποθέσεως 27,8 30,13 326,3. 30 327,3. 7 330,15 ὡς ἐν ὑπόθεσι εἶρηται 665,11 καθ' ὑπόθεσιν 449,19
- ὑποθετικός cf. συλλογισμός.
- ὑποκάτω 500,2
- ὑποκάτωθεν 612,18
- ὑποκαεῖσθαι 71,23 118,6 141,12 169,31 592,4 726,7 etc. ὑποκαεῖσθω 78,9 123,11 201,29 418,31 421,18 al.
- ὑπόκενος. γενέσθω μοι σφαῖρα χαλκῇ μὴ ναστῆ, ἀλλ' ὑπόκενος 575,22
- ὑπολαμβάνειν 82,6 84,10 90,10 94,24. 30 183,24. 26 355,23 553,4 al. ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ 104,18 356,23 533,11 738,10 ὡς ἂν τις ὑπολάβῃ 110,18 187,21 τὸ τῶν προσώπων ὑπελημμένον 32,12 τὸ τοῦ ἀνδρὸς ὑπελημμένον 651,4
- ὑπολείπειν *deficere*. (χρόνον, γένεσιν) 94,24 sq. 105,10 761,34 765,20 766,5 etc. passiv. διότι οὐχ ὑπελειφθῆ αὐτῷ κίνησις, οὐ κινήθησεται 806,16 ἐληλεγμένων τῶν τριῶν ὑποθέσεων ἡ τετάρτη ὑπολείπεται 144,6 τοῦ ὑπολειπομένου αἰεὶ δυναμένου διαιεσθῆναι 461,13 cf. 460,8
- ὑπόκληψις 347,9 607,17 611,3
- ὑπολιμπάνειν *deficere* 405,16 passiv. τὸ

εἶδος τοῦ ζώλου ἐν τῇ καύσει ἀφανίζεται, καὶ ὑπολιμπάνεται ἢ τέφρα 213, 20 ἐὰν δειχθῆ ὅτι ἀδύνατον τὰς τρεῖς (sc. συζυγίας) τὰς ἄλλας συστήναι, ὑπολιμπάνεται ἢ λοιπὴ κτλ. 143, 14
 ὑπόλοιπος 432, 9 al.
 ὑπομένειν 95, 19 111, 28 139, 19 141, 11 182, 25 753, 3 al.
 ὑπομιμνήσκειν 204, 19 284, 19 548, 1
 ὑπόμνημα. τσαταχῶς τὸ ἐν τινι λέγεται, ὁσαυχῶς καὶ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν αὐτοῦ (sc. Aristot.) εἴωθε λέγεσθαι ἐν τῷ Κατηγοριῶν ὑπομνήματι 526, 30
 ὑπομνηματιστής. ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ γενέσεως καὶ οἱ αὐτοῦ ὑπομνηματισταὶ 22, 2
 ὑπονοεῖν 64, 1 85, 7 95, 22 154, 24 236, 14 391, 9 395, 14 passiv. 514, 15 555, 30 sq.
 ὑπόνοια. (ψευδής) 90, 12 465, 13 εἰς ὑπόνοϊαν τοῦ εἶναι διάστημα τὸν τόπον ἡλθόν 618, 20 sqq.
 ὑπονοστεῖν de aqua 588, 4
 ὑποπίπτειν. καὶ οὐσία λέγεται ἄπειρος, οὐ καθ' αὐτὴν ἐστὶν ἄπειρος· οὐδενὶ γὰρ τῶν τοῦ καθ' αὐτὸ ὄρων ὑποπίπτει 35, 10 (ὄψει, ἀκοῆ sim.) 409, 20 607, 21 (τῇ αὐτῇ διαιρέσει) 127, 28 ἀπορία τις ὑποπίπτει τῷ λόγῳ 561, 25 τὰ ὑποπίπτοντα πρὸς τὸν λόγον τοῦτον ἀπέθανα 639, 11 ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ διάφορα ἡμῖν περὶ αὐτοῦ δοξάζειν ὑποπίπτει 497, 28
 ὑποπτεῦειν 407, 22. 25
 ὑποσκάπτειν 443, 9
 ὑποσμύχειν. σπινθῆρ ἀνειπαισθήτως ὑποσμύχων ἐν φρυγάνοις 766, 25
 ὑπόστασις 206, 1 306, 9 al. ἐν ὑποστάσει 97, 21 119, 17 al. τῇ ὑποστάσει 215, 10 221, 31 al.
 ὑποστίζειν (grammat.) 69, 16
 ὑποστρωννύειν. ὑπέστρωται 162, 31 247, 23. 26 ὑπεστρώσθαι 66, 19 τὸ ὑποκαίμενον καὶ ὡσπερ ὕλη ὑπεστρωμένον 16, 4
 ὑπόσχεσις 889, 10
 ὑποτελεῖν. ἢ ὑποτείνουσα (sc. πλευρᾶ) τὴν ὀρθὴν γωνίαν 404, 26 sqq. 405, 1
 ὑποτιθέναι. τινὲς τῶν πρὸ ἡμῶν (sc. ante Aristotelem) καὶ πλείονα τὰ ὑποκείμενα τοῖς ἐναντίοις ὑποτιθέασιν 140, 12 ὑποθέντες τρίτην τιὰ φύσιν τοῖς ἐναντίοις 165, 13 οἱ Πυθαγόρειοι τὰ δύο ὡς ὕλην ὑποτιθέντες πάσχειν ἔλεγον ταύτην ὑπὸ τοῦ

ἐνὸς τοῦ εἶδους 142, 16 med. 162, 4 166, 21 177, 16 182, 14 etc. ἐν τοῖς οὖν ὑποθέσθαι (ἀποθέσθαι?) τὸ ἄπειρον 404, 11
 ὑποχωρεῖν 129, 30, 498, 23 etc. c. dativ. 177, 12 185, 29 570, 6 c. accus. 181, 11
 ὑπόψυχρος. τοῦτο (hoc quod dicunt) πᾶν ἐστὶν ὑπόψυχρον 588, 12
 ὑστερογενής 11, 30
 ὕστερος cf. πρῶτος. ὕστατος 351, 10 al.
 ὑστέρως 18, 24
 ὑφαιρεῖν 574, 14 passiv. 688, 3. 8 700, 3
 ὑφάντης 875, 11
 ὕψαισι 402, 4
 ὑφίεμαι. ὑφίεται 424, 15 ὑφειμένος 60, 18 422, 8 425, 10 ὑφειμένος 700, 24
 ὑφιστάται. (τὸ κενόν) 666, 22 τὴν ὕλην θυνάμεθα κατ' ἐπίνοιαν ὑποστήσαι 138, 23 ἢ γῆ πέφυκεν ὑφίστασθαι τῷ ὕδατι 265, 4 τὰ εἶδη πάντα ἐν ὠρισμένῳ τινὶ ποσῷ πέφυκεν ὑφίστασθαι 96, 28 τὰ φυσικὰ εἶδη μὴ ὑφίστασθαι ἐξηρημένα σωματῶν 4, 25 τὴν ἀμουσίαν ἢ τὴν ἀσχημοσύνην οὐκ ἐστὶν εἰπεῖν τόδε τι, διότι μὴδ' ὄρον ἔχει μὴδ' ὑφίσταται 163, 30 ὑπέστη 15, 24 ὑφέστηκε 18, 16 etc.
 ὑψηλός. τὰ ὑψηλότερα (vel ὑψηλότατα) τῶν ὄρων 580, 30
 ὕψος 269, 14
 φαίνεσθαι. φαίνεται ποιῶν 183, 25 cf. 209, 30 219, 18 etc. Aristoteles τὸ φαινόμενον ἐλέγχει καὶ οὐ τὴν διάνοϊαν τῶν ἀρχαίων 473, 21 cf. 516, 3
 φαίος 116, 6 sqq. 121, 14 371, 17 379, 26 al.
 φάλαγγ. ὁ ἵππος ἐφυγε διψήσας ἐκ τῆς φάλαγγος (= παρατάξεως 287, 25) 281, 10 283, 6
 φαλακρός 44, 31 248, 14 sqq. 254, 31 411, 16 etc.
 φανερός 206, 6 sqq. 479, 24 al.
 φανερώς 203, 6 al.
 φαντάζεσθαι. φαντάζονται τινες ἑαυτοὺς βασιλέας εἶναι 485, 24 πῶς ἐγγωρεῖ τὰ τοιαῦτα πάντα ὕλης χωρίσαντα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἢ φαντασθῆναι ἢ λογισθῆναι ἢ ὀρισμὸν αὐτῶν. ἀποδοῦναι; 224, 23 cf. 405, 17 585, 27 828, 13 sqq.
 φαντασία 612, 12 613, 25 828, 11 sqq. οὐκ ἔχει στάσιν ἢ φαντασία 405, 19 διετῆ ἢ

φαντασία, ἡ μὲν ἀπὸ τῶν πολλῶν αἰσθημάτων, ἡ δὲ ἀπὸ ἀναπλάσεως 876,31
 φανταστικός. τὸ φανταστικόν (τῆς ψυχῆς) 716,19
 φάρμακον 246,14 902,27
 φάσκειν 162,25
 φελλός. τί ἔξει πλέον διὰ κενοῦ κινούμενος ὁ μόλιβδος τοῦ φελλοῦ; 661,4
 φέρειν. ἐπὶ τῆς στερήσεως φέρομεν καὶ τὸ ἐκ τοῦδε πρόσρημα καὶ τὸ τὸδε 144,27. 30 cf. 54,23 145,13 146,33 182,28 etc. (εἰς ταῦτόν τὰ ἐναντία) 41,19 (τὰς ἀπορίας) 171,21 al. μεταστέντος ἐμοῦ φέρε πρὸς τὰ εὐώνυμα 368,2 οἷον φέρε τὸ ἐμὸν 429,13 cf. 39,2 al. φέρε εἰπεῖν 52,30 103,2 113,14 115,11 123,8 125,2 126,20 221,10 224,21 240,12 254,2 310,19 etc. passiv. ἐπὶ τῆς ὕλης φέρεσθαι τὸ τῆς σαρκὸς ὄνομα 225,22 οὐ διεκέκριτο τὰ ὀνόματα, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀμφω ἐφέροντο 222,19 φέρεται πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ἔνστασις τοιαύτη 420,27 (ἀπορίας) 57,21 169,7 sqq. 181,15 266,18 318,1 351,19 etc. τὴν κατὰ φύσιν φέρεσθαι φορὰν 570,25 (ἐπὶ τὸ κάτω sim.) 203,24 443,9 (ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ τόπον) 631,21 etc.
 φθάνειν. εἰ νοήσεις τὴν γῆν αὐξηθεῖσαν ὡς φθάσαι τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν 443,1 φερόμενος ἄνωθεν ὁ λίθος πρόδηλός ἐστι μέχρις ἂν φθάσῃ τὴν οἰκειάν ὀλότητα φερόμενος 827,2. 6 συνεκταθῆναι τῷ ἀπεριῶν τὰ πεπερασμένα ἀδύνατον· φθάνει γὰρ ἐξίτηλα γενέσθαι καὶ φθαρῆναι 426,5 cf. 101,2 103,18 262,14 406,5 426,7 570,23 al. ἐφθῆν εἰπῶν sim. 13,1 18,32 158,29 446,5 675,15 766,18 ὡς φθάναντες εἶπομεν sim. 127,21 150,5 274,5 578,5 733,20
 φθέγγεσθαι. πρὶν λῆξαι τὴν ἀπήχησιν τῆς ὑπάτης φθέγγεται ἡ νεάτη· διὸ εἶπεν 'φθέγγασθαι', καὶ οὐ κρούσαι 792,8 (ad 855,7)
 φθειρεῖν 98,26 sqq. 160,27 323,3 418,30 etc.
 φθίνειν 544,5
 φθίσις. ἡ αὐξήσις καὶ ἡ φθίσις 544,3 al. οὐχ ὡσπερ ἐπὶ τῆς λευκάνσεως κτλ. ἔχομεν κοινὸν ὄνομα τὴν ἀλλοίωσιν, οὕτως καὶ ἐπὶ αὐξήσεως καὶ φθίσεως, ἀλλ' ἴδιοις ὀνόμασιν κτλ. 350,24
 φθονερός 897,21

φθορά cf. γένεσις. ἡ ἄλλου φθ. ἄλλου ἐστὶ γένεσις 405,6
 φιάλη 262,11
 φίλος. συντυχεῖν (vel περιτυχεῖν) τῷ φίλῳ 260,2 269,11 270,16 272,26 288,26 εἴ τιμι φίλον τὸ κινήσεως ἀπλῶς αἴτιον, τοῦτο κενὸν καλεῖν, καλεῖται κτλ. 697,19
 φιλοσοφεῖν 248,15
 φιλοσοφία. τις τῶν ἐκ φιλοσοφίας 403,28 ἡ πρώτη καὶ ἀνυπόθετος φ. 27,7 sqq. 32,16 μέρη τῆς φιλοσοφίας 1,3 sqq.
 φιλόσοφος. ἐφοιτησεν εἰς φιλόσοφους 31,5 ὁ πρῶτος φιλόσοφος 27,20 28,4 ὁ φιλόσοφος (defendebat Aristotelis doctrinam de loco contra Philopon.) 583,14. 34 584,4 τὸ φιλόσοφον ἦθος 237,27
 φλεβοτόμος. τὰ μὲν ἔργα εἶναι, οἷον βάδισιν Ἰσχυανσιν καθαρσιν, ὄργανα δὲ φάρμακα φλεβοτόμα καὶ τὰ λοιπά 246,14
 φλέψ. τὰς φλέβας πρὸς τὸ ὄχευεῖν πανταχοῦ τὸ αἷμα 307,18
 φλοῖός 104,28
 φλόξ 420,19 421,3 422,13 sqq. 460,17
 φοιτᾶν. (εἰς φιλόσοφους) 31,5
 φονεύειν 261,4
 φορὰ 205,6 290,9 541,26 etc.
 φορητός 351,8 385,20 al.
 φορτοῦν. ἡ ναῦς φορτωθεῖσα πᾶν ναυαγίῳ περιέπεσε 309,20
 φράττειν. φράζει τὸ στόμα (τοῦ ἀρπαγῆ) 612,20 passiv. 569,29 571,12
 φρεωρυχεῖν 276,19
 φροντίζειν. μηδὲν φροντίζων εἶτε κτλ. 223,20 c. genit. 228,26 sqq. 234,23 al.
 φρύγανον 766,25
 φύειν. τὰς βίβλας ἔνεκα τῆς τροφῆς ποιήσασα (sc. ἡ φύσις) κάτω ταύτας φύειν οὐκ ἄνω ἐποίησεν 311,16 τὸ σπέρμα συνεστραμμένους καὶ ὄλους ἄμα ἔχον ἐν αὐτῇ τοὺς λόγους τοῦ φουμένου 320,2 πέφυκεν, ἐπέφυκει c. infin. 174,2 398,5 etc.
 φυλάττειν 230,10 359,8 362,4 393,1 sqq. 426,14 457,17 589,3
 φύλλον 311,13 317,8
 φυσᾶν. ὅταν φυσῶνται οἱ ἀσκοί 575,32 cf. 607,30 680,5
 φύσανσις vox ficta 211,8
 φυσικός. ὁ φυσικός περὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων διαλέγεται 222,13 ὁ ἀπλῶς et ὁ τις φυσικός 231,22 sqq. προτέτακται τοῦ ἱατροῦ ὁ φυσικός 27,22 οἱ φυσικοὶ 472,

27 473,25 sqq. al. φυσικά ἐστί τὰ ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα τὸ αἷτιον 275,13 τὰ φυσικά ἐν κινήσει θεωρεῖται 298,23 ἡ σύνθεσις ἐπὶ τῶν φυσικῶν κατὰ κράσιν ἐστί καὶ οὐ κατὰ παράθεσιν 425,27 ἐν τῇ τῶν φυσικῶν θεωρίᾳ πρῶτον μὲν ἐστί τὸ εἶδος, ἔσχατον δὲ ἡ ὕλη 328,28 φυσικώτερος 863,18 φυσικώτατος 254,14 324,4 φυσικῶς 338,14 355,10 al.
 φυσιολογεῖν 241,29
 φυσιολογία 218,25 sq. 226,26 228,24
 φυσιολογικός. (μέρος τῆς φιλοσοφίας) 219,1 etc.
 φυσιολόγος 5,25 219,18. 25 261,15 al.
 φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας 298,23 302,17 al. οὐδὲν μάτην ποιεῖ 143,23 ἐπιτίθησε τὰ εἶδη 98,35 ἀρχεται μὲν τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς ὕλης, τελευτᾷ δ' εἰς τὸ εἶδος 335,10 αἱ φύσεις τῶν ἐνεργειῶν 377,16 cf. θεοῖς τέχνη etc.
 φυτεία 276,18
 φυτόν 104,27 784,5 al.
 φωνή στοιχεῖον τῆς διαλέκτου 411,18 cf. 414,2 τὴν φωνὴν ἀόρατον λέγομεν τῇ μεγεθῶς πεφυκέναι ὑποπίπτει τῇ ὄψει 409,20 ὑπὸ τῆς τοῦ 'κενοῦ' φωνῆς 573,1 ἡ 'ἀνθρώπου' φωνή 72,9 cf. ὁμῶνυμος
 φωνητικός. τὸ φωνητικὸν μάλιστα ἐν τῇ ἀέρι 329,19
 φῶς 163,11 242,22 402,26 sqq. εἰ ἐν φωτὶ βαδίζει τις, ἔπειτα αὐτῷ πάντως καὶ σκιὰν ποιεῖν 330,16
 φωτίζειν 10,1 163,9 sqq. 205,6. 17 313,21 sq. 402,31
 φωτισμός 9,24 sqq. 267,22 al.
 φωτιστικός 599,20
 χαλᾶν. (τὴν χεῖρα εἰς ὕδωρ) 600,10 (τὴν χεῖρα ἐν θαλάσῃ) 60,24 (τὸ ἕτερον πέρας τοῦ αὐλοῦ εἰς τὸν ἀμφορέα) 570,20 passiv. 571,5
 χαλεπός 497,22 504,13 521,28 al.
 χαλεπότης 586,25
 χαλερός 144,1 162,22 231,20 232,17 233,15 240,8
 χαλκευτικός. (τέχνη) 231,4. 18
 χαλκός 251,21 sqq. 329,17 al. cf. ἀνδριάς
 χαλκοῦς 144,2 162,22 al.

χάος. ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τοῦ χωρητικὸν εἶναι 'χάος' τὸν τόπον ὀνομάσας (sc. Pseudo) 501,5
 χαρακτήρ. τοὺς ἰδικούς τοῦ καθ' ἕκαστα χαρακτήρας 18,1 ἡ σφενδόνη ἀπομάττεται ἐν τῷ κηρῷ τὸν ἐν αὐτῇ χαρακτήρα 402,20
 χαρακτηρίζειν. ὁ φυσικός τὸ εἶναι τῶν πραγμάτων χαρακτηρίζει κατὰ τὸ εἶδος 228,13 cf. 286,5 passiv. 112,17 137,22 168,21 844,29
 χαρακτηριστικός 73,24 76,22 138,15 752,8. 29 845,11
 χαριέντως 609,16
 χαριέστατα adv. 219,24
 χάρις. ἱστορίας χάριν 360,25 παραδείγματος χάριν 728,2
 χάρτης 318,8
 χειμερινός. (τροπικός) 906,11 sqq. (τοῦ ἀέρος σύστασις) 698,20
 χειμῶν 307,4 698,20 sqq
 χεῖν. τὸ ὕδωρ χεῖται καὶ πήγνυται ὑπομένον τὸ αὐτὸ 139,20 al. κεχύσθαι 582,25 κεχυμένος 114,15 al. cf. γυτός
 χεῖρ. βέλτιον τῷ ἀνθρώπῳ τὸ χερεὶ χεῖσθαι ὄργανοις τοῦ λόγου, τῷ δὲ ἵππῳ τετραπόδι εἶναι 306,2 ἔλκει οὐχ ἡ ἐν τῇ χεῖρι μόνον δύναμις, ἀλλ' ἡ ὅλη ὡς ὅλου τοῦ ζώου 424,6 (λιθίνῃ ἢ γεγραμμένῃ) 323,3
 χεῖρων. μῆδὲν εἶναι τῶν ὄντων τὴν ὕλην φαρμέν τι, ἀλλ' ἕτερον τι χεῖρον πάντων τούτων ὃ καὶ ὑποκαίμενον πᾶσι 162,16 cf. κρείττων
 χελιδῶν 311,6 317,4
 χθῶν καὶ γῆ 44,8
 χίλιοι. (ἔτη) 761,27 765,1
 χιτών 103,28 χιτῶνα ἀπειρόν φασί (Sophr. cl. fr. 481 N.) τὸν μὴ ἔχοντα διαίρεςιν 390,20
 χορδή 116,11 sqq. 191,20 sqq. 201,31 sqq. 228,1 al.
 χορηγεῖν. οὐκ ἔξωθεν χορηγεῖται ἡ ὕλη τῇ φύσει 231,10 τῶν πόρων δι' ὧν αἱ αἰσθητικαὶ δυνάμεις χορηγοῦνται 839,9
 χορηγία. ἡ ὕλη δέχεται τὰ εἶδη καὶ φυλάττει καὶ εἰς τὸ τέλειον ἀγει τῇ ἑαυτῆς χορηγίᾳ 186,23
 χόρτος. (κινεῖ τὸν ὄνον) 355,28 371,3 875,4
 χρεία 140,11 155,14 158,28 206,27 230,

- 9 sqq. 241, 13 243, 18 259, 28 297, 19
 327, 29 606, 11 640, 18 661, 15 662, 26
 686, 31 687, 7 701, 23
- χρειώδης*. (εἰς δημουργίαν) 491, 1
χρεμετιστικὸς 34, 27 sqq.
- χρεωστέιν*. ὁ χρεωστών 272, 26 274, 27
 275, 4 ὁ χρεωστούμενος 274, 13. 22 etc.
- χρηΐζειν*. τὸ εἶδος τῆς ὕλης εἰς ὑπαρξιν
χρηΐζει 138, 7
- χρῆμα*. φυσικὸν χρῆμα ὁ ἄνθρωπος 825, 14
 τὴν τύχην θεῶν τι ἢ θαυμάσιον χρῆμα
 οὖσαν 266, 9 τὰ χρῆματα *opes* 287, 20
- χρησθῆαι* 81, 8 156, 31 180, 19 etc.
- χρησιμεύειν*. *χρησιμεῖαι* αὐτῷ τοῦτο εἰς
 τὴν ἑαυτοῦ δόξαν 91, 9
- χρήσιμος* 296, 9 306, 5 388, 4 *χρησιμώτα-*
τος 543, 17
- χρησις* *consuetudo s. rmonis* 282, 25 (κοινή)
 144, 25 sq. 146, 32 148, 1 153, 13. 18
 768, 5 (ἡμετέρα) 182, 24 556, 19 (τῶν
 ἀνθρώπων) 282, 28 283, 1 sqq. (τῶν Ἑλλη-
 νων) 377, 11 ὁ Πορφύριος *χρησι* (sic K;
 βῆσιν cett.) τοῦ Ξενοφάνους παρατίθεται
 125, 28
- χροنيκός*. (ἀρχή) 52, 28 53, 2 etc. (προσ-
 ρήματα) 456, 20 760, 19 768, 23 (ἐμφασις)
 457, 21
- χρόνιος*. *χρονώτερος* 421, 29 645, 8
- χρόνος*. (ἄπειρος) 410, 24 οὐ σύγκριται ἐκ
 τῶν νῦν 721, 26 733, 11 φθορᾶς μᾶλλον
 αἰτίας ἢ γενέσεως 753, 24 οὐ μόνον κι-
 νήσεως ἀριθμὸς, ἀλλὰ καὶ ἡμερίας 754,
 18 πάντων δύο νῦν μεταξὺ χρόνος 721,
 28 733, 11 843, 17
- χρυσός* 566, 29 al.
- χρῶμα* ἐστὶ τὸ κινητικὸν τοῦ κατ' ἐνέργειαν
 διαφανοῦς, τὸ δὲ ὄρατὸν συμβέβηκεν αὐτῷ
 358, 5 οὐδὲν ἐστὶ χρῶμα εἰ μὴ πάντως
 ἢ λευκὸν ἐστὶν ἢ μέλαν ἢ τῶν ἄλλων τι
 τῶν τοῦ χρώματος εἰδῶν 463, 26 ὁ ζψ-
 γράφος ἁμαρτάνει τοῦ σκοποῦ ἢ διὰ τὴν
 τῶν χρωμάτων ἢ διὰ τὴν τῆς συνδόσεως ἐν
 ἡ γράφει ἀνεπιτηδεύτητα 318, 10
- χρωματίζειν*. διὰ τῶν κεχρωματισμένων
 σπέκλων (υέλων Gt) 642, 17 (cf. 833, 12)
- χρωμώναι*. *χρώνουσι* 642, 18 *χρῶνουσας*
 642, 15 *κέχρωσται* et *κεχρωσμένος* 67, 13
 248, 23 250, 25 251, 4 sqq. 617, 6. 16 833, 12
- χῡμα*. ἐκθεῖ τὸ γῡμα (*γῡμα scriptis, non*
recte) τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ μονάδος καὶ ἐπ'
 ἄπειρον 393, 18
- χυμός* 135, 27 232, 4 878, 5. 11
- χυτός* 156, 10 224, 32 τὸ εἶδος τοῦ *γαλακτοῦ*
χυτὸν ἐστὶ καὶ εὔηχον 329, 17
- χωλεύειν* (metaphor.) 57, 23
- χώρα*. (εὐρίσκειν) 88, 17 (*ἔχειν*) 53, 10 55, 6
 63, 10 66, 15 257, 5 (διδοῖναι) 395, 27 426,
 25 431, 25 432, 1 τοσαύτην φαιμέν εἶναι
 τὴν τοῦ ἀμφορέως χῶραν, ὅσον ἐστὶ καὶ
 τὸ ὕδωρ 568, 25 sqq.
- χωρεῖν*. ἐπὶ μόνων τῶν φυσικῶν χωρήσει ὁ
 λόγος 7, 24 *χωρήσει conii. aor.* 461, 23
χωρήσαι 506, 2 etc. τὰ στοιχεῖα ὅλα δι'
 ὅλων αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ συνθέτου κερῶ-
 ρηκεν 7, 31 *χωρηθήσεται* 505, 29 *ἐχωρήθη*
 505, 25 *χωρηθῆναι* 505, 27 etc. cf. ὁμοίε
- χωρητικός* 501, 5 515, 14 573, 28
- χωρίζειν* 73, 22 186, 3 184, 6 204, 9 sq.
 219, 30 220, 2 221, 19 sqq. 349, 18 cf.
κεχωρισμένως
- χωρίον*. (τετράγωνον) 392, 21 842, 22 *loci*
Aristotelis 237, 12. 20 636, 1. 4 etc.
- χωρίς* c. genit. 54, 27 222, 9 225, 28 223, 20
 330, 14 341, 22 al.
- χωριστόν*. (εἶδος, εἶδη) 192, 24 193, 2 194,
 14 301, 1 al. *χωριστόν* (Arist.) expl. ἀντὶ
 τοῦ δυνάμενον *χωρισθῆναι* 613, 19
- χωριστῶς* 227, 9
- ψεκάς* 422, 24 (ubi *ψακάδας* K)
- ψεύδεσθαι* 484, 22
- ψευδωνόμως* 276, 30
- ψευδῶς* 84, 17 al.
- ψῆγμα* 25, 9
- ψιλός*. ἐν *ψιλή* ἐπινοία 4, 26 *ψιλή* γνώσις
 τῶν ὄντων (diff. ἐπιστήμη) 128, 4
- ψιμύθειον* (fort. *ψιμύθιον*) v. ad 33, 21
 44, 5 sqq. 107, 7 420, 28 756, 21
- ψοφητικός* 617, 16
- ψόφος* 586, 1 al.
- ψῶξις* 25, 23 291, 14 301, 14 350, 21 419,
 16 etc.
- ψύχειν* 326, 22 al. passiv. 307, 4
- ψυχή*. (ἀθάνατος) 80, 6 sqq. 336, 5 sqq. (λο-
 γική et ἄλογος) 770, 11 sqq. al. αἱ *ψυχαὶ*
 ἀκήτητα αἰτία 771, 2
- ψυχικός* 716, 23 al.
- ψυχόν* v. ad 530, 8
- ψυχρός* 25, 28 sqq. 291, 21 al. *ψυχρότερος*
 240, 15

ὠ. ὠ βέλτεστε 571,15
 ὠδε 574,15 al. ὠδε ἤ ὠδε 437,25 445,2
 cf. 442,18 ὠδὶ ἤ ὠδί (ex Arist.) 790,2
 ὠθεῖν 261,3 570,25 598,12 al. passiv. 424,
 4 sqq. 639,11 etc.
 ὠπεανός. (ἄπειρος) 410,6
 ὠνεῖσθαι 271,8
 ὠνή 269,5 sq.
 ὠστοκεῖν 59,14
 ὠρα. ὠρα (sc. ἐστὶ) καὶ αὐτὰς τὰς οὐσίας
 μὴ ἀθύροστατους εἶναι λέγειν 578,17 ἐν
 θέρῳ ὠρα 698,10 *hora diei* 467,24 εἴ-
 κσει καὶ τεσσάρων ὠρῶν 777,16
 ὠραῖος. ὠραῖαν (fort. ὠριαῖαν) κίνησιν 746,6
 ὠριαῖος. ἐν ὠριαίῳ γρόνῳ 802,12
 ὠρισμένως 120,25 al.
 ὠς. φορτικὸς οὖν (ὁ Μέλισσος) ὡς εὐθὺς κτλ.
 προσιστάμενος τοῖς ἀκροωμένοις 58,29
 μήπω τοῦτο ἀπέδειξεν. ἀλλ' ὡς ἀποδείξω
 ἀεὶ οἱ τέως λαβεῖν 707,22 ὡς δὴ ... δια-
 λεγόμενος 55,31 cf. 225,20 al. ὡς δὴ c.
 partic. genit. absol. 224,17 sqq. 285,11
 290,8 etc. ὡς ἄτε δὴ ... τῶν λόγων τοῦ
 ζῆφου ἐνόητων 93,4 ὡς δὴ θέον τὰ ἔνεκα
 τοῦ ποιῶντα πάντως βουλεύεσθαι 320,31
 ὡς ἀδιάφορον (absol.) τέως εἶτε μέρη κτλ.,
 ἀδιαφόρως κέχρηται 502,18 ὡς ἂν ἔχῃσι
 πρὸς τὸ εἶναι, οὕτως ἔξουσι διγλονότι κτλ.
 160,21 161,5. 15 200,33 482,9 491,
 11 etc. ὡς ἂν εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν σταθῆ,

ἢ ὅσο ὀρθὰς ἢ δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ποιεῖ
 297,2 ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν sim. 168,2 261,
 26 279,11 307,14 314,20 al. ὡσανεὶ
 τινος ἀποροῦντος κτλ. 864,34 τὸ δὲ
 'συνέβη ἔλθειν καὶ ποιῆσαι τοῦτο τοῦ κο-
 μίσασθαι ἔνεκα' ἀντὶ τοῦ ὡσανεὶ τοῦ κο-
 μίσασθαι ἔνεκα 274,24 ὡς πρὸς τὸ παρὸν
 sim. 55,25 120,28 191,34 212,9 247,15
 275,1 etc. λεπτότερον ἀήρ ὕδατος καὶ
 ὡς ἐν σώμασιν ἀσωματώτερος 653,5 τὴν
 γῆν αὐξήθεισαν ὡς φθάσαι τὴν σεληνιακὴν
 σφαῖραν 443,1 ὡς μὴδὲν ὑπολείπεσθαι
 ἔτι 460,8 510,25 al. οὕτως ἀναγκαῖος ὁ
 περὶ τόπου λόγος, ὡς κοινήν εἶναι πάντων
 τὴν δόξαν κτλ. 501,22 543,8 al. ὡς συν-
 τόμως εἰπεῖν 195,13 item sine ὡς 92,5
 181,7 362,25 (cf. ταῦτόν εἰπεῖν 67,5
 68,1 etc.) ἔστιν ὡς, τουτέστι κατὰ τινα
 τρόπον 859,21 εἴπομεν ὡς ὅτι παρῆκε τὴν
 ἐλάττονα πρότασιν 6,30 cf. 54,21 583,14
 ad 320,7
 ὡσαύτως 77,3 87,24 112,4 209,6 al. ἀεὶ
 ὡσαύτως ἔχουσα 591,11
 ὡσις 570,11 644,5 681,23
 ὡσπερ. ὡσπερ γάρ κτλ. 45,8 55,2 etc.
 saepius asyndete 38,25 (ubi adnotatio
 delenda) 61,26 (?) 172,10 190,6 563,6 (?).
 15 etc. ὡσπερ ἂν εἰ τις ἔλεγεν sim. 284,7
 307,20 314,1 326,10 al.
 ὠχρός 121,14

II INDEX NOMINUM

- Ἀβδηρικὸς. Ἀβδηρικοὶ φωναὶ Democriti dicuntur ῥυσμὸς τροπῆ διασθιγῆ 117,11
- Ἀθῆναι 31,5 374,8 sqq. 378,12 382,21 sq. 383,10 485,21 sq. 567,14. 26 691,12 sqq. 692,9 sqq. 727,13 732,26 sqq. Ἀθήναζε 31,4 Ἀθήνηθεν 691,11
- Ἀθηναῖος. (Σωκράτης) 49,18
- Αἴγινα. εὐρῶν ἐν Αἴγινη Πλάτωνα δεδεμένον 324,21
- Αἰθιοπία. τοὺς ἐν τῇ Αἰθιοπία 425,3
- Αἰθίοψ. τὸ μέλαν ἐστὶν ἀχώριστον τοῦ Αἰθίοπος, ὑπάρχει δὲ καὶ κόρακι κτλ. 73,5. 30
- Αἰτνη. πολλαχοῦ κρατῆρες πυρὸς ἀναδίδονται, ὡς ἐν τε τῇ Αἰτνῇ καὶ ἐν τῇ Κιλικίᾳ 447,4
- Ἀλέξανδρος. (Aphrodisiensis, Aristotelis interpres) 81,25 492,3 738,24 745,20 891,1 πολὺς ἐστὶν ὁ Ἄ. αὐτὸ τοῦτο κατασκευάζων, ὅτι ἢ κίνησις οὐκ ἔστι γένος 349,5 ὁ Ἄ. καὶ ἕτερα σημαινόμενα τοῦ ἐν τινι παρατίθεται 528,12 γράφει δὲ καὶ ἑτέραν γραφὴν ὁ Ἄ. 356,8 cf. 756,9 854,14 ceterum cf. *Simplic. Phys. f. 259 v 36 Ald.*
- Ἀλκιβιάδης. pro exemplo τοῦ τινὸς ἀνθρώπου 11,11 13,27 70,12 76,21
- Ἀναξαγόρας. eius doctrina 93,25—108,3 τὸν νοῦν Anaxagoras non putavit esse τύχην 264,10 τοῦ κατὰ Ἀναξαγόραν νοῦ 264,13 ἀνόητος ὁ κατὰ Ἄ. νοῦς 101,5 106,21 ποιητικὸν αἴτιον 397,29 An. νοῦς est ἀρχή τις τῆς γενέσεως ποιητική 407,14 ἀπέλους ἐν ἐκαστῷ ἔλεγεν εἶναι τὰς ὁμοιομερείας 2,24 καὶ ἐναντίας εἶναι ὁμοιομερείας ἔλεγεν 26,9 inter eos qui εἰδικὸν αἴτιον statuerunt, Aristoteles Ἀναξαγόρου οὐκ ἐμνήσθη, ἴσως διὰ τὰ εἰρημένα περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ Φαί-
δωνι κτλ. 229,8 cf. 312,10 sqq. τὸ ἄπειρον ἦν κατ' αὐτὸν τὸ ἐκ πασῶν τῶν ὁμοιομερειῶν συγκείμενον ἀπειρῶν οὐσῶν κτλ. et τὸ ὅλον τοῦτο μίγμα ἀκίνητον putat 448,16 sqq. τὸ κενὸν ἐπειράθη, δεῖξαι μὴ ὂν 607,12 614,3 οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα 88,24 An. et Empedocles 840,6 896,24 An. et Democritus 110,11 sqq. 396,15 sqq. πανταχοῦ τὸν Ἀναξαγόραν ἐπαινεῖ (sc. Aristoteles) ὅτι νοῦν ἐπέστησε τῷ διακοσμήσει τοῦ παντός 833,2 885,25 ὁλόκληρον βιβλίον πρὸς Ἀναξαγόρον (Ξενοκράτην Brandis) αὐτῷ γέγραπται περὶ ἀτόμων γραμμῶν 465,5 ἐν τοῖς πρὸς Ἀναξαγόραν λόγοις (sc. *Arist. Phys. A 4 187 v 21 sqq.*) 109,10 169,13 397,12 ἐν τοῖς πρὸς Ἄ. καὶ Δημόκριτον λόγοις 409,6 *Anaxag. fr. 1 Mull.*: 25,1 94,31 396,30 397,20
- Ἀναξαγόρειος. (δόξης) 96,8 (ὑποθέσεις) 103,21
- Ἀναξιμανδρος. ὑπέθετο ἀρχὴν εἶναι τὸ μεταξὺ ἡ ἀέρος καὶ ὕδατος ἢ πυρὸς καὶ ἀέρος κτλ. 23,14—22 86,27 87,1 sqq. 88,25 sqq. 90,19 93,18. 23 139,14 407,20 427,11 432,10 434,23 sqq. δεῖν οἰόμενος ἄπειρον εἶναι τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν αἰγιανεσίαν, ἵνα μὴ ἐπιλείπη κτλ., οὐδὲν τῶν τεσσάρων στοιχείων ὑπέθετο εἶναι τὴν ἀρχὴν, ἕτερον δὲ εἶναι παρὰ ταῦτα κτλ. 432,15 sqq. iudice Philorono αὐτὸς τὰς ἑαυτοῦ θέσεις ἀνήρει 88,29
- Ἀναξιμένης τὸν ἀέρα ὑπέθετο ἀρχὴν εἶναι διὰ τε τὸ εὐπλαστον καὶ ὡς ἐν σώματιν ἀσώματων καὶ ἀνεπαίσθητον μᾶλλον 23,12 86,26 139,16 407,19 ad 86,29

Ἀντιφῶν. καὶ αὐτὸς ἐπεγείρησε τετραγωνίσει τὸν κύκλον, ἀλλ' οὐ σφίζων τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς κτλ. 31,10 sqq. 32,2 ἐπειράθη δι' ἀποδείξεως δεῖξαι, ὅτι τὰ τῶ αὐτῆ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα 206, 21 sqq. quomodo demonstraverit τὴν ὕλην μᾶλλον ἢ τὸ εἶδος εἶναι φύσιν (cf. Arist. p. 193*13 Philop. 208, 2) 207, 20 sqq., ubi ὡς τοῖς περὶ Ἀντιφῶντα δοκεῖ καὶ τοῖς παλαιότεροις τῶν φυσικῶν.

Anonymus philosophus. ταῦτα ἡμῶν τοῖς παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ τόπου εἰρημένους ἀντιλεγόντων ἔλεγεν ὁ φιλόσοφος ἀπολογούμενος, ὡς ὅτι φυσικὸς ὢν ὁ Ἀριστοτέλης κτλ. 583,13. 34 584,4

Ἀπολλωνιάτης. cf. Διογένης
Apollonius Rhodius. (Argon. 3, 1152) 281,17

Ἀράτειος. ἐπὶ τῆς Ἀρατείας σφαίρας 624, 10 655,24

Ἄρατος. (Phaenom. 225—7) 656,4 sqq.

Ἀριστοτέλης. eius ἀρχήνοια 112,26 483,1 principia sec. Platonem et Arist. 5,7—6,8 ὡς φυσικὸς οὐ προσποιεῖται τὸ ὀργανικὸν καὶ τὸ παραδειγματικὸν αἴτιον 241, 19 τὰς ἀγράφους συνουσίας τοῦ Πλάτωνος ἀπεγράφω 521,14 ἐγκαλεῖ τῶ Πλάτωνι κτλ. 473, 12 516, 4 524,4 sqq. ὅτι πρὸς Πλάτωνα (sc. Platonis doctrinam de ideis) αὐτῶ ἢ ἀπότασις, δῆλον 225,5 οἷδε καὶ αὐτὸς κατὰ Πλάτωνα καὶ τὰ χωριστὰ καὶ ἐξηρημένα εἶδη καὶ αἴτια τῶν ἐνταῦθα 193,1 cf. Πλάτων in doctrina de materia sequitur partim τοὺς τοῦ Πλάτωνος παλαιότερους φυσικοὺς 142,17 veterum opiniones magni facit ad inveniendum verum 184,10 πανταχοῦ τὸ φαινόμενον ἐλέγχει καὶ οὐ τὴν διάνοιαν τῶν ἀρχαίων 473,21 516,3 physicorum placita saepe refutavit 54,16 φασι γεγράφθαι αὐτῶ ἰδίᾳ βιβλίον πρὸς τὴν Παρμενίδου δόξαν 65,23 ὀλόκληρον βιβλίον πρὸς Ἀναξαγόραν (Ξενοκράτην Brandis) αὐτῶ γέγραπται περὶ ἀτόμων γραμμῶν 465,5 πανταχοῦ τὸν Ἀναξαγόραν ἐπεινεῖ ὅτι νοῦν ἐπέστησε τῇ διακοσμήσει τοῦ παντός 833,2 885,25 ἀκίνητα καλεῖ τὰ νοητὰ πάντα 57,8 ἐν ταῖς φυσικαῖς πραγματεῖαις ἐστὶν ὅτε περὶ τῆς ἀκίνητου διαλέγεται αἰτίας 301,2 cf. 303,2 solet ἀπό

τινῶν κοινῶν ἀξιωματῶν ἀρχεσθαι τῶν πραγματιῶν 3,14 putat τὸ πᾶν ἀγεννητον esse 54,10 ἐνεργείας τινὰς ἀφικνεῖσθαι τῶν ὀρατῶν πρὸς τὰς ὄψεις 642,13 καλεῖ τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν τῶν διανοητῶν καὶ τὸν νοῦν τῶν νοητῶν 521,5 πολλαχῶς εἶπεν 'καθ' ὑποκειμένου' ἀντὶ τοῦ 'ἐν ὑποκειμένῳ' 107,10 saepe τὸ ὑποκειμενον 'γένος' ὠνόμασεν 25,17 129, 18 203,15 244,5 saepe vocat 'στέρησιν' τὸ χεῖρον τῶν ἐναντιῶν et 'εἶδος' τὸ κρεῖττον 91,32 217,22 350,3 361,5 ἔθοι ἐστὶν αὐτῶ πολλάκις ἀντὶ τῶν γενῶν κεχρησθαι τοῖς εἰδεσιν 595,25 πολλάκις ἀπλῶς πᾶν τὸ ὄν 'οὐσίαν' καλεῖ 137,25 ὅτι ἡ κίνησις αἰεὶ ἐστὶν, πειράται μὲν δεῖκνύναι, πᾶν δὲ μᾶλλον δείκνυσιν ἢ τοῦτο 762,7 (cf. Φιλόπονος) eius ἐξωτερικοὶ λόγοι 705,20 interpretes 526,29 (cf. ἐξηγητῆς, κλεινός, ὑπόμνημα ὑπομνηματιστής etc.) operum διαίσεις (cf. Philop. de gen. et corr. prooem.) 1,3 sqq. cf. 218,25 Φυσικῆ pertinet ad τὰ κοινῶς (vel κοινῶ) πᾶσι τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχοντα 1,22 2,13 151,17 199,21 243,11 340,19 346,16 propterea ἰδίως Φυσικὴν τὴν πραγματείαν ὠνόμασε 2,14 sed saepe τὴν ὅλην πραγματείαν 'Περὶ κινήσεως' ὀνομάζει 2,19 ὀπηνίκα βούλεται ταῦτα τὰ βιβλία (sc. Physicorum E—Θ) σημάναι, οὕτω φησὶν, ὅτι 'εἴρηται ἡμῖν ἐν τοῖς Περὶ κινήσεως' 3,9 ἐν τῶ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς βιβλίῳ δείκνυσιν ὅτι πάντως πᾶσα γένεσις ἐξ ἐναντιῶν, καὶ τίνα τὰ ἐναντία καὶ πόσα ἐξ ὧν αἱ γενέσεις 218, 14. 17 ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς τὸν περὶ τοῦ ἀπλῶς συλλογισμοῦ προτάττει λόγον τοῦ διαλεκτικοῦ καὶ ἀποδεικτικοῦ καὶ σφιστικῶ 19,28 citantur vel respiciuntur:

Ἀναλυτικὰ πρότερα.

A 1. 24 ^b 18 sqq.	151,13
46 in.	818,20

Ἀναλυτικὰ ὕστερα.

A 1 in.	3,17
1.	9,12
2. 72 ^a 1	10,24 17,12 sqq.
3. 72 ^b 5 sqq.	76,16 206,9
22. 84 ^a 12	34,22
B 1 (?)	205,25 616,11 sqq.
	cf. 59,18
10.	329,22

(Ἀριστοτέλης)

Ἠθικά Εὐδήμεια.	
B 11. 1227b32	335,2
Ἠθικά Νικομάχεια.	
A 1 in.	3,19
1.	237,26
Γ 5. 1112a34 sqq.	268,15
Κατηγορίαι.	
c. 5. 2a11 sqq.	137,28
6. 4b20 sqq.	345,22
5b1	35,8 38,17 390,15
7. 7a29	255,26
7b31	254,15
14. 15a30	392,24
?	414,22 750,1 sqq.
Μετὰ τὰ φυσικά.	
fals. cit.	21,25
A 1 in.	3,15
5. 986a22	360,25
Z 3.	168,11
6(?).	414,22 750,1 sqq.
10. 1035a2	212,20
1035b24 sq.	323,1
Θ.	181,25
I 4. 1055a6	686,17
Λ 7. 1072a23	304,21
1072b13	189,15 192,30 sqq.
10. 1076a4	193,1
Μετεωρολογικά.	
ἐν τοῖς Μετεώροις	1,26 18,29
ὁ τῶν Μετεώρων τέταρτος	2,1
Δ 12. 389b31 sqq.	323,1
Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς	1,25
fals. cit.	609,16
A 2 sq.	409,7
3. 318a1 sqq.	301,4
318b27 sqq.	600,17 606,6. 9
5.	671,2
321b19	225,17
321b22	598,17
322a1 sqq.	895,21
322a8 sqq.	156,29
6 sqq.	362,11
8. 325a2 sqq.	22,1
325a18	21,25
B 2. 329b30	139,22
3. 330b4	433,8
4. 331a23 sqq.	599,16. 21
5. 332b30 sqq.	128,8 417,35
	447,27

(Ἀριστοτέλης)

Περὶ ἐρμηνείας.	
c. 2. 16a20 sqq.	881,13
7.	10,29
13. 23a23	340,27
Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου	2,10
Περὶ ζώων	2,8
Περὶ κινήσεως	2,19 3,10
Περὶ κινήσεως ζώων	2,9
Περὶ Μετάλλων	2,1
Περὶ μορῶν ζώων	2,9
Περὶ οὐρανοῦ	1,24
A 3. 270b20 sqq.	219,19
5. 271b26	452,22 455,1
272b17	455,19
7. 275b12	452,22 455,1
9. 278b20 sqq.	409,3 582,28
279a28	189,14
B 2.	454,5 500,6
4.	219,19
13. 295a10	574,26
Γ 3 sqq.	219,19
4.	417,35 447,27
Δ 1.	454,5 500,6
1. 308a17 sqq.(?)	581,10
2. 309a5 sqq.	674,2
Περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως	2,10
Περὶ φιλοσοφίας	v. ad 237,26
Περὶ ψυχῆς.	
A 1. 402b7	779,35
403a29 sqq.	228,16 329,21 sqq.
403b4	329,7 335,5. 23
2. 403b24 sqq.	195,22
B 1. 412b4	344,4
5. 417b6 sqq.(?)	128,30 788,7
	852,24
9. 421b5	876,2
10. 422a20	876,2
Γ 3. 428b11	828,31
4 sqq.	301,3
4. 429a27	516,9 cf. 521,5
10. 433a13 sqq.	362,11
Σοφιστικοὶ ἔλεγχοι.	
c. 4. 165b30 sim.	59,18
at cf. ad 205,25	616,11
Τοπικά.	
A 1 in. (ἐν τοῖς Τόποις)	27,14
4 (ἐν τοῖς Λογικοῖς)	336,6
5. 102a31	129,15 192,11
	(203,15) 529,2

(Ἀριστοτέλης)

A 11.	104 b 19	(ἐν τοῖς Ἰόποις)	29, 12
B 2.	109 b 6		779, 19
Δ 6.	127 b 6		779, 19

Φυσική.

A 1.	184 a 18 sqq.		133, 11
	184 a 20		346, 24
	184 a 23		151, 21
2.	184 b 15	6, 12	108, 21
	184 b 21		203, 15
	184 b 25 sqq.		108, 27
	185 a 9		66, 2
	185 a 11		169, 29
	185 a 22		64, 24
	185 a 27		38, 3
	185 a 32		561, 12
	185 b 5		35, 28
3.	186 a 7		66, 2
	186 a 9		169, 29
	186 a 23		79, 29
	186 b 12		75, 6
	186 b 14		65, 4
	186 b 34		73, 14
	187 a 1		465, 5
4.	187 a 17 sim.	389, 19	473, 19
			521, 11
	187 b 13 sqq.	409, 6	578, 20
	187 b 20		477, 11
	188 a 9		397, 12
5.	188 b 8 sqq.		218, 10
	189 a 9		6, 14
	189 a 13		144, 12
6.		417, 34	447, 26
	189 a 19		193, 3
7.	189 b 28		154, 7
	190 a 2		159, 4
	190 b 11 sqq.		153, 2
	190 b 17		152, 10
	190 b 20		163, 14
	190 b 23 sqq. (?)		853, 9
	190 b 24 sqq.		172, 27
	190 b 27 sqq.		150, 19
	191 a 12		6, 15
	191 a 12 sqq.	91, 10	92, 22
			148, 23
8.	191 b 13		178, 17
9.		695, 16	699, 22
	192 a 21	110, 20	111, 26
		118, 4	748, 15
	192 a 36		194, 14
B 1.	192 b 8		205, 19

(Ἀριστοτέλης)

B 1.	192 b 20		28, 21
	192 b 23		325, 15
	192 b 32		212, 11
	193 a 9 sqq.	228, 10	317, 20
	193 b 6		137, 21
2.	194 a 32		309, 14
	194 b 7		238, 6
	194 b 12 sqq.		225, 23
	194 b 13		899, 27
4.	196 a 24		293, 11
5.	196 b 22		306, 14
6.	197 b 12		289, 22
7.	198 a 17		300, 13
	198 a 23		302, 12
	198 a 24	195, 4	216, 16
		317, 17	400, 29
		483, 26 ad	306, 1
	198 a 35		355, 7
8.	199 b 28		633, 15
Γ 1.	201 a 23 sqq.		384, 31
3.			852, 8
	202 a 13 sqq.	343, 21	362, 8
	202 a 36		377, 2
4.	203 a 9		524, 8
	203 a 15		473, 19
	203 b 4 sqq.		492, 22
	203 b 30		490, 12
	203 b 31		456, 3
5.	204 a 20 sqq.		907, 9
6.	206 b 20 sqq.		582, 27
	207 a 21		471, 26
8.	208 a 11 sqq.		572, 10
Δ 1.	208 a 33		526, 16
	209 a 24	538, 24	599, 1
3.	210 a 25—b 22		595, 21
4.	211 b 19		636, 1
	211 b 23		584, 13 sqq.
	212 a 16		584, 9
	212 a 18		541, 8
5.	212 a 31		632, 13
	212 b 7		596, 24
6 sqq.		2, 26	440, 17
		513, 26	540, 21
	213 a 15		572, 30
	213 a 27		573, 1
	213 b 22		391, 7
7.	214 a 6		573, 3
	214 a 13		616, 24
	214 a 16 sqq.		635, 4
	214 b 8		609, 16

(Ἀριστοτέλης)

Δ 8.	214 ^b 24	548,17
	215 ^a 26	660,8
	215 ^a 29	678,15
	216 ^a 27	701,24
10.	218 ^b 15	719,2
11.	219 ^a 2 sqq. (?)	346,7
	219 ^a 10 sqq. 339,18	340,5
	219 ^a 15 sqq.	726,32
	219 ^b 5	731,21
12.	220 ^b 14 sq.	777,9
	221 ^a 4	751,9
	221 ^b 7	745,25 749,25
E 1.	224 ^b 29	854,27
	225 ^a 25 sqq.	715,3
2.	226 ^a 24	565,2
	226 ^b 12 sqq.	367,7
3.	226 ^b 26	855,13
	226 ^b 34 sqq. 616,5	704,18
	227 ^a 6	602,21
	227 ^a 10 sqq. 40,25	760,27
		at cf. 345,22
4.	228 ^b 1 sqq. 888,12 cf. 907,18	
	228 ^b 4 sqq.	691,26
5.	229 ^a 22	121,24
	229 ^b 13	715,3
Z 1.		704,10 sq.
	231 ^a 23	704,18
	231 ^b 18 sqq.	722,1
3.		726,12
	234 ^b 4 sqq.	873,4
4.		482,18 491,19
	235 ^a 10 sqq.	864,31
6.		807,17
	236 ^b 20	872,16
10.	241 ^a 2 sq.	722,1
H 1.	242 ^a 5 sqq.	860,30
Θ 1 sqq.		762,7 897,16
	250 ^b 11	890,3
3.	253 ^b 29	884,11
4.	254 ^b 12 sqq.	639,9
5 sqq.		301,3 355,25
6.	259 ^b 1	891,16
	260 ^a 1	895,3
7.	260 ^a 20	894,1
	260 ^a 26	497,7
	260 ^a 28	565,4
	260 ^b 19 sqq.	901,19
	260 ^b 22 sq.	135,15 sq.
8.	264 ^a 3	704,10
	264 ^a 20	691,26

Ἀριστοτελικός. (παραδείγματα) 12,28 (βήσεως) 21,27 (βητῶν) 552,11 (λέξεως) 672,8 (λόγω) 580,19 (ἐπιχειρήματα) 557,9 (δόγματι) 579,21 (ὑποθέσει) 598,23 (διδασκαλία) 12,2 (ἐνοία) 136,1 cf. ad 558,12

Ἀριστοφάνης. (Eqq. 1374) 263,8 sq.

Ἀυτόλοχος. scripsit *Peri kinouménēs sphaíras kai úsa συμβαίνει τῇ κινουμένῃ σφαίρᾳ* κτλ. 220,4

Βαλλός. (Achillis equus) 14,26

Bion. (fr. XI) v. ad 826,14

Γαληνός 576,13—28 (cf. Themist. p. 270, 9 sqq. Sp.)

Δημόκριτος. Δ. (και Λεύκιππος και Ἐπίκουρος 25,5) πάντα τὰ φυσικά πράγματα συνεστάναι ἔλεγεν ἐκ τῶν ἀτόμων τε και τοῦ κενοῦ 2,22 110,7 τὰς ἀτόμους πλήρες ἐκάλει· τὸ πλήρες γάρ και τὸ κενὸν ἀρχᾶς τῶν ὄντων ἔλεγε, τὸ δὲ πλήρες και τὸ κενὸν ἐναντία, ἅτινα ὄν και οὐκ ὄν ἐκάλει και ὄν και οὐδέν, ὄν μὲν τὸ πλήρες, τὸ δὲ κενὸν οὐδέν 110,8 116,21 sqq. ἀτόμους ἔλεγε σώματά τινα διὰ σμικρότητα ἀφανῆ και ἀδιαφάτα διὰ σκληρότητα, οὐά εἶσι τὰ διὰ τῶν θυρίδων ἐν ταῖς ἀκταῖς κονιορτώδη φαινόμενα ψήγματα κτλ. 25,7 τὰς ἀτόμους ὁ Δ. ἀπέρους εἶναι ὑπετίθετο 2,25 396,4 πλείους και ἀπείρους και κινουμένους (sc. ἀρχάς) ἔλεγον Ἀναξαγόρας Δημόκριτος Ἐπίκουρος Λεύκιππος 24,23 εἶδους λόγον ἐν ταῖς ἀτόμοις τὸ σχῆμα ἔχειν ἔλεγεν ὁ Δ. 25,19 θερμότητα και ψύξιν και λευκότητα και μελανίαν οὐκ ἔλεγεν εἶναι ἐν ταῖς ἀτόμοις ὁ Δ., ἀλλ' ἐκ τῶν σχημάτων ἀπεγένην τὰ πάθη και τῆς πρὸς ἡμᾶς τῶν ἀτόμων σχέσεως κτλ. 25,22 sqq. 116,24—117,13 cf. 228,28 sqq. 262,15 sqq. putavit συγκρίσει τῶν ἀτόμων τὰ ἄλλα γίνεσθαι, διακρίσει δὲ φθείρεσθαι 95,13 cf. 110,11 sq. τὸ σχῆμα τὴν θέσιν τὴν τάξιν ἐκάλει Ἀβδηρικαῖς φωναῖς ῥυσμὸν τροπὴν διαθηγὴν 117,11 οὐκ ἐξ ἀλλήλων γενεᾶ τὰς ἀτόμους 396,20 ἀπέρους κόσμους ὑποτιθέμενος (cf. 405,23 sqq.) ὁ Δ. κατὰ τύχην μὲν ἔλεγεν ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ κενοῦ ἀπείρου ὄντος τὸν κόσμον τοῦτον γενέσθαι, ἐν ἄλλῳ δὲ ἄλλον, ἀλλὰ και αὐτῆς τῆς τῶν ὄντων διακοσμήσεως τὴν τύχην αἰτίαν φησὶν εἶναι (cf. 293,21)· τὰς τε γὰρ ἀτόμους κατὰ

τύχην κινουμένης συνελθεῖν κτλ. 262, 2—15, ubi atomorum concursio et generatim Democritea κοσμοποιία explicatur οἱ τὸ κενὸν εἶναι νομίζαντες τὸν τόπον οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Λεύκιππον καὶ Μητρόδωρον 498, 13 Ἐλεγον οἱ περὶ Δημ. ἐγκατεσπάρθαι μεταξὺ τοῦ ἀέρος τὸ κενόν 608, 9 613, 22 630, 13 644, 26 καὶ κατὰ τὰς Δημοκρίτου ὑποθέσεις οὐ ταυτὸν ἐστὶ τὸ πεπεράνθαι τῷ ἄπτεσθαι 494, 20 οἱ περὶ Δημόκριτον 261, 31 293, 21 396, 4 608, 9 630, 13 644, 26 οἱ περὶ Δ. καὶ Ἐμπεδοκλέα 95, 13 ἐν τοῖς πρὸς Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον λόγοις (sc. Ar. A 1 187 b 13 sqq.) 409, 6 cf. Λεύκιππος

Δίδυμοι (zodiaci) 326, 1 732, 3 sq.

Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης 23, 12 cf. Ἀναξιμένης

Διοκλητιανός. ἐν αὐτὸν Διοκλητιανῶς ἔτος σλγ', μῆνα παχών, ἡμέραν δεκάτην 703, 17

Ἐλεάτης. v. Ζήνων Ι.

Ἑλλην. διὰ τί ἐπολέμησε τοῖς Ἑλλήσιν ὁ βασιλεὺς: ἵνα ἀρεῖη τῶν Ἑλλήνων 300, 2 οὐδὲ εὐρηται ὅπως ἐν τῇ τῶν Ἑλλήνων χήρσει τὸ τῆς παθῆσεως ὄνομα 377, 11 ἐπὶ τοῦ μέλλοντος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐχρήσατο τῷ 'ἄρτι' 762, 24

Ἐμπεδοκλείου. (μῦθος) 319, 4

Ἐμπεδοκλῆς 87, 10 123, 18 126, 5 135, 17 139, 8 312, 11 395, 24 407, 15. 26 οὐδὲν τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἅπερ πρῶτας ἀρχὰς ὑπετίθετο, μεταβάλλειν ἔλεγεν εἰς ἄλλα· ἀμετάβλητα γὰρ εἶναι 214, 9 ὁ 'Ε. ἀπὸ τύχης φησὶ τὸν ἀέρα τὴν ἄνω γῶραν κατελιθέναι κτλ. καὶ τὰ μόρια δὲ ζῶων κατὰ τύχην οὕτω τὰ πλεῖστα γενέσθαι φησὶν ὡς ἂν εἰ ἀπὸ προνομίας ἐγένοντο κτλ. 261, 17 sqq. (cf. 264, 7 sqq.) ὁ 'Ε. τὰ τέσσαρα στοιχεῖα λέγων ἀρχάς, τὸ μὲν πῦρ θερμὸν ἔλεγε, τὰ δὲ λοιπὰ ψυχρά 110, 4 eius doctrina 24, 1 sqq. 88, 4 sqq. 94, 1 sqq. quomodo exstiterint secundum Empedoclem (μῦθος dicitur 319, 4 320, 7) τὰ βουγενῆ ἀνδρόπρωρα 314, 7 sqq. 318, 23—320, 11 οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα ἐκκρίσει τὴν γένεσιν γίνεσθαι λέγουσιν 88, 24 93, 25 94, 5 sqq. κριεττων ὁ 'Ε. τοῦ Ἀναξαγόρου πεπερασμένης ὑποτιθέμενος τὰς ἀρχὰς 101, 27 108, 10 οἱ περὶ τὸν Δημόκριτον καὶ Ἐμπεδοκλέα τὴν

γένεσιν σύγκρισιν καὶ διάκρισιν λέγουσιν· συγκρίσει γὰρ ὁ μὲν τῶν στοιχείων ὁ δὲ τῶν ἀτόμων τὰ ἄλλα γίνεσθαι φασι, διακρίσει δὲ φθείρεσθαι 95, 13 228, 28 sqq. 896, 23 sqq. — (Empedoclis v. 7 sq. K. 381 sq. St.) 24, 20 (55 K. 33 St.) 88, 6 (79 K. 38 St.) 840, 8 896, 26 (204 K. 167 St.) 261, 22

Ἐπίκουρος 24, 24 25, 5

Ἐρετριεύς. cf. Μενέδημος

Ἐρμῆς (ex Arist. p. 190 b 7) 156, 32 (sidus) ὁ χρόνος τῆς σεληνιακῆς κινήσεως λόγον τινὰ ἔχει πρὸς τὸν χρόνον τῆς κινήσεως τοῦ Ἑρμού 686, 10

Ἐρυθρὰ θάλασσα dicitur ἄπειρος διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν διεξελθεῖν αὐτὴν 410, 9

Ἐσθῆμος. v. adnot. ad 495, 7 541, 7

Ἐσκληίδης. (τὰ Ἐσκληίδου Φαινόμενα) 220, 10 (τὰ Ἐσκληίδου ἰγ' βιβλία, τὰ ἀριθμητικά) 220, 16 (ὁ γεωμέτρης; respic. Elem. II Def. 2) 393, 3

Ἐριπίδης. Euripidis dicitur esse versus (Arist. p. 194 a 31) ἔχει (vel ἔχον 309, 16) τελευτήν, ἥσπερ οὖνε· ἐγένετο 236, 7 sqq. 237, 29 309, 15 (Eur. Orest. 25) 390, 22 Ζεὺς (cf. Arist. 198 b 18) 307, 2 Διὸς δ' ἐν γούνασι κεῖται (cf. Ὀμηρος) 529, 9

Ζήνων. Ι. Ζ. ὁ Ἐλεάτης πρὸς τοὺς διακωμωδοῦντας τὴν Παρμενίδου διδασκάλου αὐτοῦ ὄδον λέγουσαν ἐν τὸ ὄν εἶναι ἐνιστάμενος καὶ συνηγορῶν τῇ τοῦ διδασκάλου ὁδῷ, ἐπεχειρεῖ δεικνύοντι ὅτι ἀδύνατον πλῆθος εἶναι ἐν τοῖς οὖσιν κτλ. 42, 9—43, 6 Ζ. ὁ Παρμενίδου μαθητῆς (cf. 83, 29 sqq.) συνηγορῶν τῷ διδασκάλῳ κατεσκεύαζεν ὅτι καὶ ἐν τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον ἐξ ἀνάγκης, ταῦτα δὲ κατεσκεύαζεν ἐκ τῆς ἐπ' ἄπειρον τῶν συνεχῶν διχοτομίας κτλ. 80, 23 sqq. eius argumentationi ἐνέδοσαν (h. e. μαλακώτερον ἐνέστησαν πρὸς τοὺς λόγους) οἱ πρὸς Ἀριστοτέλους etc. 81, 17 sqq. 84, 15 sqq. ἔλεγε μὴ εἶναι κίνησιν 29, 15 81, 8 sqq. 802, 32 sqq. cf. 465, 4 883, 21 Ζήνωνος ἀπορία περὶ τόπου 510, 3 sqq. 535, 30 sqq. 538, 20 sqq. 599, 1 eam fortasse movit Ζ. διὰ τὸ δεῖξαι ἐν τὸ ὄν ὑπάρχον κτλ. ταῦτα δὲ ἐκ στοχασμῶν φαμεν· οὐ γὰρ ἔχομεν εἰπεῖν σαφῶς τί βουλόμενος ὁ Ζ. τοῦτο ἡπύρει· ἴσως δὲ καὶ τὸ ἄπειρον εἰσαγαγεῖν βουλόμενος κτλ.

- 513,7 sqq. — II. Ζ. ὁ Κιτιεύς. φασὶ καὶ τοὺς περὶ Ζήνωνα τὸν Κιτιέα οὕτω (sc. ἔξω τοῦ οὐρανοῦ εἶναι κενόν τι καθ' αὐτό) δοξάζειν 613,27 cf. Diels, Doxogr. 316*8. v11
- Ἡράκλειτος.** Ἡ. καὶ Ἰππασος τὸ πῦρ ἔλεγον ἀρχὴν τῶν ὄντων εἶναι διὰ τὸ λεπτομέρτερον αὐτὸ εἶναι τῶν ἄλλων καὶ εὐπλαστον κτλ. 23,4 86,26 264,9 434,10 Ἡ. τὸ πῦρ ὑποθέμενος ἀρχὴν, διὰ τὸ σφοδροτάτην εἶναι τὴν ἐν αὐτῷ δύναμιν οὐχ ὑπέθετο τοῦτο ἀπειρον εἶναι τῷ μεγέθει (μὴ γὰρ ἂν ὑποστῆται τι τῶν ἄλλων τὸν τοχόντα χρόνον), ὅποτε καὶ πεπερασμένον ὑποθέμενός φησι (fr. 26 p. 11 Byw.) πάντα ποτὲ ἐκπυρωθήσεσθαι ἀναλυθέντα εἰς πῦρ 433,3 436,4 ὁ Ἡ. ταῦτόν εἶναι ἔλεγε τὰ ἐναντία 29,13 sqq. 41,16 49,4 63,18 ἀπολογούμενοι δέ τινες ὑπὲρ Ἡρακλείτου φασὶν ὅτι τὰ ἐναντία λέγων ταῦτά εἶναι, οὐ τοῦτο ἔλεγον ὡς οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ ἢ τὸ λευκὸν τοῦ μέλανος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὅτι ἐν εἰσι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ εἶδει, ἔπειτα ὅτι τὰ ἐναντία ἐνταῦθα ὄντα οὐκ εἰσὶν εἰλικρινῆ, ἀλλὰ συμμέμικταί πως πρὸς τὰ ἐναντία κτλ. 41,21
- Ἡσίοδος.** (Theogon. 116) 500,30 sqq. 503,26. 504,3
- Θαλῆς** 23,3 407,19 **Θαλῆς** καὶ Ἰππων τὸ ὕδωρ ἔλεγον ἀρχὴν διὰ τὸ γόνιμον, καὶ ὅτι τὴν γονὴν ὑγρὰν ἔφρων, καὶ τὰ σπέρματα δὲ εἰ καὶ ξηρὰ εἰσιν, ἀλλ' οὖν οὐ φέει μὴ ὑγρὰνθέντα τε καὶ ἕδη λοιπὸν διαρρέοντα 23,7 86,26 139,18 **Θ.** τὸν ἀέρα στοιχείον ὑποτιθέμενος τοῦτον μανόμενον μὲν ἔλεγε ποιεῖν τὸ πῦρ, πυκνούμενον δὲ ἥρεμα ποιεῖν τὸν ἄνεμον κτλ. 86,29 (v. adm.) 110,6 116,20 123,15
- Θεμιστιος.** citatur 81,26 135,25 187,15 351,9 368,18 540,6 550,9 551,21 575,27 576,13 sqq. 577,10 591,25 595,18 625,29 671,21. **Θεμιστιε** 576,29 **sexcenties** autem **Themistium** tacite expilat **Philoponus**, velut 20,3 82,5 83,25 104,2 166,25 168,12 etc.
- Θεοδόσιος.** ἐν τοῖς Σφαιρικοῖς διδάσκων τὰ συμβαίνοντα πάθῃ τῇ σφαίρᾳ οὐδὲν προσλογίζεται ὕλην 220,1. 6. 15
- Θεόφραστος.** ἐν τῇ ἰδίᾳ **Περὶ φύσεως πραγμάτων** 4,8 108,25 cf. ad 541.7 (Phys. Opin. fr. 7 p. 483 Diels) 62,6
- Θῆβαι** 374,8 sqq. 378,12 382,21 sq. 383,10 567,14. 26 691,12 sq. 692,9 sqq. 727,13 732,26 sqq. **Θήβαζε** 691,11 862,18 sq.
- Θηβαῖος.** διὰ τί ἐπολέμησαν **Φωκεῦσι** **Θηβαῖσι**; 299,29
- Ἰάξ.** (ἁρμονία) 113,13 sqq.
- Ἰλιακός.** πρότερα λέγουμεν τὰ **Ιλιακά** τῶν **Πελοποννησιακῶν** 769,22
- Ἰλιον.** τὰ ἐν Ἰλίῳ γενόμενα οὗ φαμεν νῦν γενέσθαι, διότι πολλὸς ὁ χρόνος ὁ μεταξὺ 761,21 764,25 οὐ γὰρ ἂν τις εἴποι τὸ Ἰλιον ἕδη ἐαλωκέναι κτλ. 762,15
- Ἰππασος** τὸ πῦρ ἔλεγον ἀρχὴν τῶν ὄντων εἶναι 23,3 sqq.
- Ἰπποκράτης.** I. **Medicus.** Ἰπποκράτης ὁ ἰατρός ὁμοίως ὑπετίθετο τὰ τέσσαρα στοιχεῖα 24,2 (de Alim. II, 23 K. VI, 294 Chart.) 311,3 II. Ἰπποκράτης **Χιός** τις ὦν ἔμπορος κτλ. εἰς τοσοῦτον γεωμετρικῆς ἤλθεν, ὡς ἐπιχειρῆσαι εὐρεῖν τὸν κύκλου τετραγωνισμόν κτλ. 31,3 sqq. 32,1
- Ἰππων** ὁ ἐπικληθεὶς **ἄθεος** 23,3 **Θαλῆς** καὶ Ἰ. τὸ ὕδωρ ἀρχὴν ἔλεγον 23,7 cf. **Θαλῆς**
- Ἰταλία** 691,14. 17
- Ἰχθῦες** (zodiaci) 848,32
- Κένταυρος.** σύμμικτα ζῶα, οἷα καὶ οἱ μῦθοι τοὺς Κενταύρους ὑποτίθενται 314,10
- Κιτικία.** cf. **Ἀλτνη**
- Κιτιεύς.** v. **Ζήνων** II.
- Κλεισθένης.** (in versu Aristophanis) 263,9
- Κορίσκος.** οἱ σοφισταὶ φασὶν ἄλλον εἶναι **Κορίσκον** ἐν **Λυκαίῳ** καὶ ἄλλον ἐν **Ἄγοσῳ** 725,30 726,5 728,5 sqq. 736,11 cf. 794,3 sq. 856,13 sq.
- Κριός** (zodiaci) 198,25 267,4. 21 326,1 330,15 656,4 727,14 731,28 732,2 sq. 824,24 848,32
- Κρόνιος.** ἢ **Κρόνια** σφαῖρα 220,13 565,27 601,22 602,3
- Κρόνος.** (sidus) φαμὲν ταχεῖαν μὲν εἶναι τὴν τῆς ἀπλανοῦς κίνησιν, βραδεῖαν δὲ τὴν τοῦ **Κρόνου** 710,30 ἢ τοῦ **Κρόνου** σφαῖρα 565,22. 30
- Λεύκιππος.** πλείους καὶ ἀπείρους καὶ κινουμένους ἔλεγον (sc. τὰς ἀρχὰς) **Ἀναξαγόρας** **Δημόκριτος** **Ἐπίκουρος** **Λεύκιππος** 24,24 **Δημ.** καὶ **Λ.** καὶ **Ἐπίκ.** 25,5 οἱ περὶ **Δημόκριτον** καὶ **Λεύκιππον** καὶ **Μητρόδωρον** 498,13 οἱ π. **Δημ.** καὶ **Λ.** 613,23 **Δημόκριτος** καὶ **Λ.** 823,8 cf. **Δημόκριτος**

Λύδιος. (ἁρμονία) 46,27 113,13 sqq. 116, 11 sqq.

Λύκειον 457,25 588,17 725,30 726,6 728,5 sqq. 736,10.

Λυκάβρων ὁ σοφιστής ἔλεγε ὅτι οὐ δεῖ λέγειν ὅτι Σωκράτης λευκός ἐστίν, ἀλλ' ὅτι Σωκράτης λευκός κτλ. 43,10

Μελίσσιος. (λόγος) 52,11

Μέλισσος. cf. Παρμενίδης. Μ. μὲν ἄπειρον ἔλεγε τὸ ἓν, οἱ δὲ περὶ Παρμενίδην πεπερασμένον, τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἐκείνους μὲν εἰς τὴν ἕρσιτικὴν καὶ εἰδοποιὸν τῶν νοητῶν δύναμιν ἀπίθειν. τοῦτον δὲ εἰς τὴν ἀπειρίαν τῆς δυνάμεως 22,18 *Melissi argumentatio ab Aristotele refutata* (*Philosophi additamentum* πρὸς τὸ μὴ γεγενῆσθαι τὸ ἓν 54,10—55,26) 50,30—61,21 cf. 65,22 καλῶς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς φυσικῶς, φυσικώτερον τρόπον ἐπιλαμβάνεται τῶν λόγων, καὶ ὁ Μ. θεολογιώτερον τοῖς τοιοῦτοις λόγοις ἐγγήσατο 57,12 Μελίσσου μὲν οὐκ ἔστιν ὁ συλλογισμὸς, ἀλλὰ τοσούτον ἐκείνος ὑπέτιθετο ὅτι 'τὸ ὄν ἀναρχόν ἐστι, τὸ ὄν ἓν ἐστίν, τὸ ὄν ἄπειρόν ἐστι, τὸ ὄν ἀκίνητόν ἐστι' κτλ. εἴτε δὲ καὶ τὸν συλλογισμόν ὁ Μ. ἐξετίθετο, εἴτε ἄλλοι ἐκ τοιοῦτου συλλογισμοῦ ψήθησαν αὐτὸ ταῦτα συνάγειν, οὐδὲν διαφερόμεθα 50,30 sqq. φορτικὸς ὁ Μελίσσου λόγος sim. 30,2 58,24 sqq. Μ. τὸ ὄλον ἄπειρον εἶπε τὰ ἀσύγκλωστα συγκλώθων 475,2 καλῶς ὁ Μ. ἀπέγνων τοῦ ἀπειροῦ τὴν κίνησιν 438,12 ὁ Μ. διὰ τοῦτο ἐνόμισεν ἀκίνητον εἶναι τὸ πᾶν, διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν μὴ εἶναι τὸ κενόν κτλ. (cf. *Ar. p. 213^b12*) 608,25 sqq. 615,5 sqq. ἐν τοῖς πρὸς Μελίσσον λόγοις (*respicit Ar. p. 185^a32*) 561,13

Menander. (*Georg. fr. 5: IV p 97 Mein.*) 748,13

Μενέδημος ὁ Ἐρετριεύς. οἱ δὲ τὴν λέξιν μετερρῶθιμιζον (*Ar. p. 185^b28*), ὡς Μ. ὁ *E.* 49,19

Μητροδώρος. οἱ τὸ κενόν νομίζαντες τὸν τόπον, οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Λεύκιππον καὶ Μητροδώρον 498,13

Μόσχος. *versum πέτριον κοιλίαι βραχὺ ὕδατος ἐνδεδεχέτη* *Philoponus Μόσχου* τοῦ ποιητοῦ esse dicit 826,15

Ξάνθος. (*Achillis equus*) 14,26

Ξενοκράτης. ὁ μαθητὴς Πλάτωνος 83,31 ἀνήγει τὴν ἐπ' ἄπειρον τῶν μεγεθῶν το-
Comment. *Arist. XVI. Philop. in Phys.*

μὴν 84,20 πρὸς τὸν Ζήνωνος λόγον τὸν Ξενοκράτην φασὶν ἀπαντῆσαι ὑποθέμενον μὴ ἐπ' ἄπειρον γίνεσθαι τὴν τῶν μεγεθῶν τομὴν· καταλήγειν γὰρ εἰς ἀτόμους γραμμάς 83,20 εἴπομεν ὅτι τινὲς τὸν Ξενοκράτην ὑπώπτευσαν τὰς ἀτόμους εἰσηγείσθαι γραμμάς, καὶ ἐδείξαμεν ὅτι ψευδὴς ἡ ὑπόνοια 465,12 cf. Ἀναξαγόρας

Ξενοφάνης. 21,23 22,16 (*fr. 10 Mull.*) 125,27 sqq.

Ξούθος σοφιστής τις ἦν 671,6

Ὀλυμπία. (ἐν Ὀλυμπίᾳ) 324,23

Ὀλύμπια. (τὰ Ὀ.) 471,5 (ἀγωνίζεσθαι Ὀ.) 324,21

Olympiodorus. (*Comment. in Categoria*) v. ad 414,22 cf. 750,1 sqq.

Ὀμηρος. *exemplum nominis* 257,9 τῶν ἐνδεχομένων μὴ ὄντων, τὰ μὲν ᾗθι γέγονε καὶ οὐκ ἔστιν, οἷον Ὀμηρος κτλ. 755,31 φασὲν ἐν χρόνῳ γεγενῆσθαι τινὲς τὰ Τρωικὰ καὶ Ὀμηρον 757,19 (*H 99*) 125,31 (ὁ ποιητής: *M 239 sq.*) 454,10 sq. (*B 204 ex Arist. Metaph. p. 1076^a4*) 193,1 Ὀμηρος 'Διὸς δ' ἐν γούνασι κεῖται' (*ex Themist. p. 262,8 Sp.*) 529,9

Παρμενίδειος. (λόγος) 79,25 85,13 ad 79,28

Παρμενίδης. οἱ περὶ τὸν Παρμενίδην 21,30 22,18 36,20 οἱ περὶ (ἀμφὶ 50,25 57,15 86, 21) τὸν Π. καὶ Μελίσσον 27,2 32,20 40,11. 17 174,28 μίαν ἀρχὴν εἶναι καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένην (*contra Melissum ἄπειρον* 22,17 34,17 38,13 40,8. 19 41,3 61,28 475,2sq.) ἐδόξασε Π. καὶ Ξενοφάνης 21,23 ὁ Π. ἐν τοῖς πρὸς ὄξιν πῦρ καὶ γῆν (*Ἦδωρ* 55,30 *ubi v. adn.*) ἔλεγε εἶναι ἄρχὴν τῶν πάντων, ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἀλήθειαν ἓν εἶναι τὸ πᾶν καὶ πεπερασμένον καὶ ἀκίνητον 22,2 55,29 sqq. 110,17 sqq. 116,18 123,14 125,26 126,1 139,9 *dixit Aristoteles* (*p. 285^b17*) "ὡςπερ οἱ φυσικοί", ὡς δὴ μὴ φυσικῶν ὄντων τῶν περὶ Παρμενίδην 21,29 55,27 90,7 sqq. οὐκ ἔστι φυσικοῦ τὸ πρὸς τοῦτους (*Parm. et Melissum*) διαλέγεσθαι ἀναρῶντας τὰς φυσικὰς ἀρχὰς 27,3 28,6 29,20 32,20 *Parmenidis doctrinam refutat Aristoteles* (*quem idēz librum scripsisse contra Parmenidem ferunt* 65,23) 61,23—86,18 cf. 184,17 sqq. καὶ ὁ Παρμενίδου λόγος καὶ ὁ Μελίσσου ἐρσιτικὸς ἐστίν κτλ. *sed*

- ὁ τοῦ Παρμενίδου ἔχει τι δυσφώρατον καὶ δριμύ κτλ. 29,28 sqq. 58,2—59,14 πρὸς τοὺς διακωμυδοῦντας τὴν Παρμενίδου τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ (cf. 83,29) δόξαν λέγουσαν ἐν τῷ ὄν εἶναι ἐνόσταται Ζήνων ὁ Ἐλεάτης κτλ. 42,9 80,23 . Parmenidem et Zenonem respicit Aristoteles (p. 253^a 32 sqq.) 883,21 — (Parm. vv. 59. 60. 80 K. = 65. 66. 86 St.) 65,7 sqq. (103 K. 107 St.) 475,3
- Πάρων ὁ Πυθαγόρειος ἀμαθέστατον ἔλεγεν εἶναι τὸν χρόνον 767,7
- Πελοποννησιακός. πρότερα λέγομεν τὰ Ἰλιακά τῶν Πελοποννησιακῶν 769,22
- Πλάτων. pro exemplo τοῦ τινὸς ἀνθρώπου 11,11 70,11 76,20 170,3 sq. 780,7 διδασκαλος Xenocratis 83,30 εἰ Πλάτωνος ἐξηγουμένου λόγους ὠφελίμους ἐπὶ γ' ἐκκλησίας . . . παριών τις ἐπὶ τινα χρεῖαν ἄλλην εἰσέλθαι κτλ. 313,13 ἀπερχόμενός τις ἀγωνίσασθαι Ὀλύμπια καὶ εὐρῶν ἐν Αἴγινη Πλάτωνα δεδεμένον ἀγοράσας ἔλυτρώσατο εἰπὼν ὅτι οὐκ ἂν πολλὰς νίκας ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀντηλλάξαιτο τῆς πράξεως ταύτης 324,21 Πυθαγόρειος 92,29 389,16 cf. 142,15 387,23 sqq. 395,10 principia sec. Platonem 5,7 sqq. 241,17 sqq. αἱ Πλάτωνος ἀρχαὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν 91,28 92,27 110,13 123,16 182,26 τὸ ἄπειρον δύο φησίν, τὸ μέγα καὶ μικρὸν 388,10 395,2 473,8. 12 μέγα δὲ καὶ μικρὸν τὴν ὕλην ἐκάλει 480,13 εἰ δὲ ἐν μὲν τῷ Τιμαίῳ τὴν ὕλην ἄλλως ἐκάλεσε τὸ μεταληπτικὸν αὐτὴν ὀνομάσας, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς συνοουσίας (quas Aristoteles ἀπεγράφαιτο 521,14) τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν αὐτὴν καλεῖ, οὐδὲν διαφερόμεθα 515,29 516,22 τὸ ἄπειρον καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις ἀποτίθεται 388,8 391,14 476,12 ἠναγκάζετο ὑποτιθεσθαι τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν, ἴν' οὕτω πολλὰ δείξῃ τὰ ὄντα 86,3 οὐκ ἀληθῆ ὑπονοεῖ ὅτι τῷ συλλογισμῷ τοῦ Παρμενίδου ἔπεται τὸ ἀνηρῆσθαι καθόλου τὸ μὴ ὄν 85,7 eius doctrina de ideis 67,24 193,2 240,3 de materia 182,16 sqq. de loco 512,10 516,2 sqq. 524,4 sqq. θεολογῶν (opp. ὁ Ἀριστοτέλης φυσιολογῶν) 241,28 falso suspicati sunt quidam Platonem respici ab Aristotele (p. 185^b 28) 49,20 sed revera respicitur (193^b 35) 225,5 (265^b 32) 850,4 cf.
- Ἀριστοτέλης. citantur vel respiciuntur Platonis Parmenides (p. 128) 42,9 sqq. : Politeia (VI p. 509 A sq.) 72,14 162,5 166,22 219,6 480,2; Sophistes (p. 241 D sqq. cf. 250 D sq.) 62,30 (251 A sq.) 49,23 (258 B sqq.) 81,26; Timaeus (p. 26 E sqq.) 23,31 (27 D) 56,2 300,7 341,9 (28 A) 22,10 (37 B sq.) 24,13 sqq. (49 A. 53 A etc.) 5,9. 22 182,17 183,30 516,20 (50 A) 72,19 (50 D sq.) 183,14 (52 A) 515,25 (52 B) 162,31 480,1; Phaedon (p. 70D? 102D?) 111,31 119,1 (75 D) 7,19 (97 B sqq.) 229,10 312,16 Philebus (cf. Πρώταρχος) 287,4
- Πλατωνικός. (λέξις) 49,21
- Πλατωνικῶς 186,18
- Πολύκλειτος. (ἀνδριανοποῖός) 249,22 sqq. 255,22 sqq.
- Πορφύριος. ὁ Π. φησι τὸν Ξενοφάνην τὸ ξηρόν καὶ τὸ ὑγρὸν δοξάζαι ἀρχάς, τὴν γῆν λέγω καὶ τὸ ὕδωρ κτλ. 125,27 ὕλης λόγον ἐπέχειν τὰ γένη πρὸς τὰς διαφορὰς ὁ Π. ἔλεγεν 130,12 (cf. 245,1 sq.). de p. 250,28 v. Addenda.
- Πρώταρχος 286,28 287,1 Πρώταρχον ἦτοι τὸν ἐν Φιλήβῳ φησίν ἢ ἕτερόν τινα 287,3 cf. R. Hirzel in Hermae vol. X (1875), 254 sq.
- Πυθαγόρειος. Πάρων ὁ Π. 767,7 ἴσμεν ὅτι Πυθαγόρειος ὁ Πλάτων 92,29 389,16 Platonis et Pythagoreorum consensio et dissensio in doctrina de infinito 387,23 — 388,23 cf. 395,10 412,28 416,21 συμβολικῶς πάντα οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον 92,29 388,24 610,19 ἀρχὰς εἰλήφασιν τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἢ μονάδα καὶ δυάδα 123,18 126,6 τὴν ἀρίστον δυάδα τὴν ὕλην καλοῦσι 92,30 τὰ δύο ὡς ὕλην ὑποτιθέντες πάσχειν ταύτην ἔλεγον ὑπὸ τοῦ ἐνός τοῦ εἶδους, καὶ οὕτως ποιεῖν τὴν γένεσιν 142,16 πάντα τὰ ὄντα καὶ πάσα τὰς ἐναντιώσεις εἰς δύο συστοιχίας ἀνήγγον, quas pluribus explicat Philoponus 124,1 sqq. et (ex Ar. Metaph. A 5. 986^a 22) refert 360,25 sqq. ἔλεγον οἱ Π. τὴν κίνησιν εἶναι ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν 359,20—361,22 365,25 τὸ οὐράνιον σῶμα κέρωσται καὶ ψόφον ἀποτελεῖ κατὰ τοὺς Π. κινούμενον, βάρους δὲ καὶ κουφότητος ἐστέρηται 621,6 τὴν διακριτικὴν

τῶν ὄντων δύναμιν διὰ τοῦ κενοῦ ἐσί-
μαινον 610,21 φασὶν ἔξω τοῦ κόσμου
εἶναι ἄπειρόν τι ὄν, ὅπερ εἰσπνεόμενον ὑπό
τῆδε ἐπεισιέναι τῆς οὐρανῆς κτλ. 610,9
613,26 701,20 οἱ ἀριθμοὶ κατὰ τοὺς Π.
γνωριστὰ εἶδη εἰσὶ τῶν φυσικῶν 240,2 τοὺς
μέχρι δεκάδος ἀριθμοὺς ἄλλον ἄλλων σύμ-
βολα εἶναι ἔλεγον (deinceps explicat quare
τὸν ε' ὀκτὴν et τὸν σ' γάμον appellave-
rint) κτλ. 388,29 sq. τὴν στιγμὴν λέ-
γουσι μονάδα θέσιν ἔχουσαν καὶ τὴν μο-
νάδα στιγμὴν ἄθετον 792,26 855,20 —
Pythagoreorum hemistichium ἀριθμῶν δέ
τε πάντ' ἐπέοικεν corrupte (ex Themistio)
affertur 388,1 Carm. Aur. 47 sq. respi-
citur 388,2

Σαρδῶ. ἐλέγοντό τινες ἀρρωστοῦντες ἀπίεσαι
πρὸς τοὺς ἥρωας ἐν Σαρδοὶ καὶ θεραπεύ-
εσθαι κτλ. 715,17 722,33

Σεληναῖος. (ὄρη) 580,24

Σιμπλίκιος 825,2 sq. 826,14

Σκυθ(α. τοὺς ἐν τῇ Σκυθίᾳ 425,2

Sophocles. (Aiac. 646, sq.) 748,10 (fr. 481
Nauck) 390,20

Σπράτων. (in versu Aristophanis) 263,9

Σωκράτης. saepissime ponitur pro exemplo
τοῦ τινὸς ἀνθρώπου 11,5 13,20 14,9 70,11
76,20 77,2 170,3 239,28 252,30 267,25
302,2 305,26 321,8 359,30 457,2 485,21
495,1 527,6 530,4 531,11 535,7 780,7
φιλόσοφος προγαστωρ σιμὸς 42,26 φαλακρὸς
44,33 φιλόσοφος καὶ Ἀθηναῖος 49,18 etc.
ὥστε ἐν ἐνὶ καὶ τῆς ἀτόπῃ τόπῃ ἔσται Σ.
ἐν ἀγορᾷ τε ὦν καὶ ἐν Λυκίῳ 588,16
ἄλλο ἐστὶ Σωκράτης τὸ ἐν ὀκτὴν εἶναι καὶ
ἄλλο τὸ ἐν ἀγορᾷ 727,32

Σωφρονίσκος. Σ. τῆς Σωκράτης ταῦτόν τῆς
εἶδει (ἄνθρωποι γὰρ ἄμφω), ἀριθμῶ δ' οὐ
ταῦτόν 302,2

Ταῦρος (zodiaci) 267,5 326,1 727,14 731,28
732,2 sq. 824,24 848,33

Τροία. πότε ἐλήφθη ἡ Τροία; φαιμέν πρό
χιλίων ἐτῶν 765,1 sq.

Τρωικός. λέγομεν τὸν Τρωικὸν πόλεμον ἐν
ἀριθμῶ τινι χρόνου γεγενῆσθαι· ἐν δέκα
γὰρ ἔτεσιν 757,15 item τὰ Τρωικά 750,
19 757,19 πάλαι γέγονε τὰ Τρωικά 762,27

πότε γεγῆνασι τὰ Τρ.; φαιμέν πρό χιλίων. εἰ
τόχοι, ἐτῶν 761,27 cf. 705,10 708,15
Φιλόπονος. 825,9 826,14 834,10 837,25
Themistium et Alexandrum vel tacite
exilat v. Θεμιστίσιος et Ἀλέξανδρος.
vel hos vel alios Aristotelis librorum
interpretes ἀνωνόμως citat v. ἐξηγητής
et ὑπομνηματιστής. saepissime quae
antea exposita sunt in memoriam revo-
cat, velut 61,9 109,2 128,4 148,21 167,
20. 23 169,13 171,10 175,27 193,8 203,
12 219,7 223,28 243,22 285,22 301,19
306,6 359,16 386,16 675,21 688,33 etc.
(interdum falso, velut 193,3 465,11; cf. 22,
17, nam nulla ante hunc locum de Melisso fit
mentio), rarius promittit quae postea expo-
siturus sit, velut 437,14 (ἐφεξῆς sc. 453,
17). 552,13 (ἐρούμεν sc. 557,8). 749,33
(ἐν τῇ τόπῃ γεγόμενοι εἰσόμεθα sc. 754,8).
458,31 639,8 762,8 (ἐν ταῖς σχολαῖς τοῦ
ὀγδόου τῆσδε τῆς πραγματείας sim.). haec
eadem commentaria in librum octavum
respiciuntur in excerptis p. 890,7 (ἐν
ἐκείνοις). alios suos libros citat 55,26
(πρὸς τὸ μὴ γεγονέναι τὸ ὄν τοσαῦτα καὶ
παρ' ἡμῶν ὡς πρὸς τὸ παρὸν εἰρησθῶ, ἐν
ἄλλοις ἡμῖν γεγυμνασμένον ἱκανῶς τῶν
τουούτων θεωρημάτων). 156,17 (δέδεικται
ἡμῖν ἐν τοῖς Συμμεταίσι θεωρήμασι). 250,
28 (κατὰ τὴν ἐν Εἰσαγωγῇ παραδεδομένην
ἡμῖν μέθοδον, quae falso rettuli ad Por-
phyrii Isagogen). 705,22 (ἐν Κατηγο-
ρίαις; item fort. 414,22). cf. adn. ad
156,29 895,21 al. Aristoteleam doctrinam
saepe improbat Philoponus, velut 54,10
309,9 524,11 557,8 — 585,4 675,12 —
695,8 698,5 762,7 845,4

Φρύγιος. (ἄρμονία) 113,13 sqq.

Φωκεῖς. διὰ τί ἐπολέμησαν Φωκεῖσι Θη-
βαῖοι; οὗ ἐσῶλησαν Φωκεῖς τὸν νεῶν
299,29

Χίος. cf. Ἰπποκράτης II.

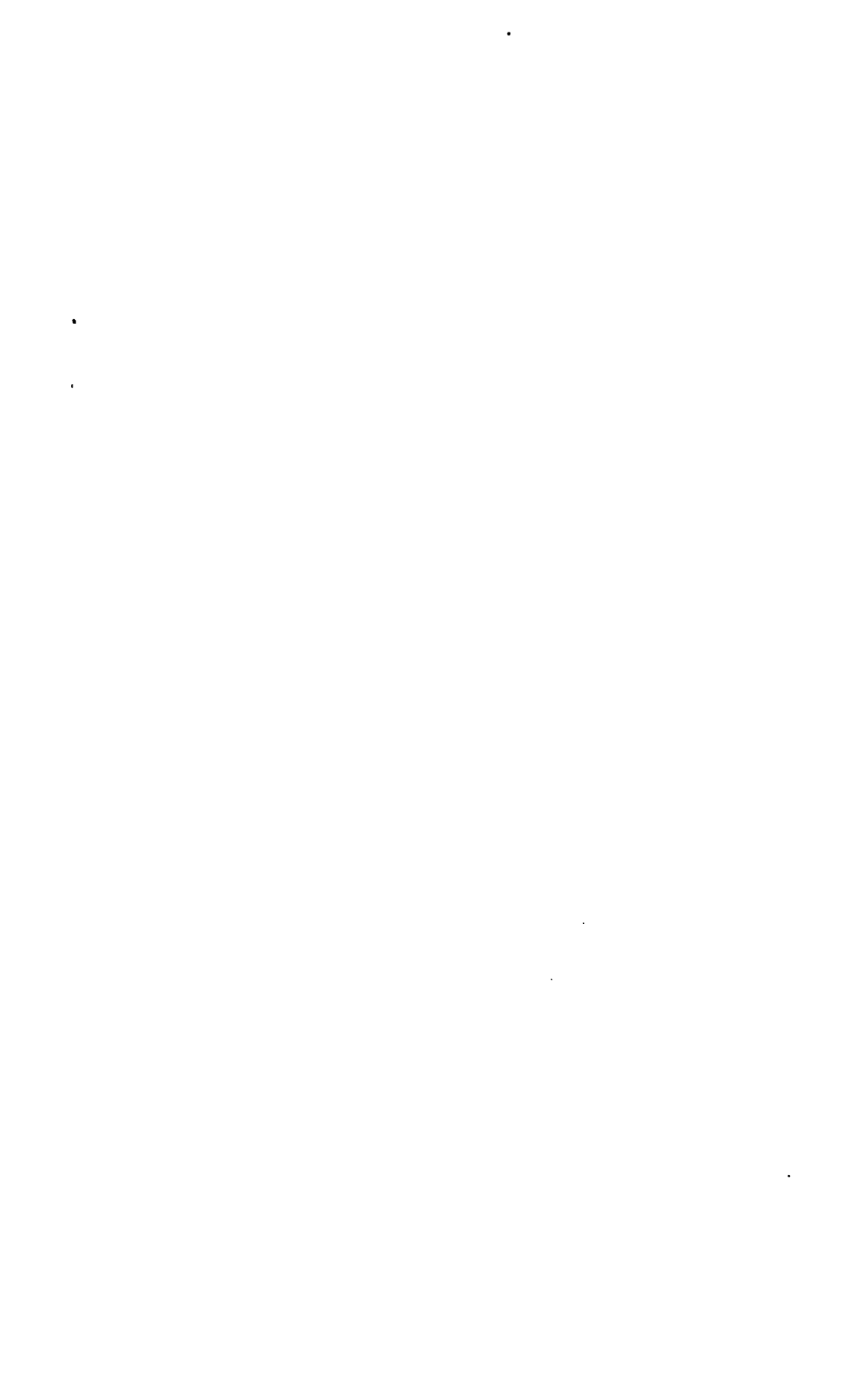
Χοιρίλος. versum πέτρην κοιλαίνει βάνις
ἕδατος ἐνδελεχέη Theorilli esse dicit Sim-
plicius, Moschi Philoponus 826,14

Όγρ(α. (ap. Etym. M. p. 120,48) v. ad 390,
20 sqq.

ADDENDA ET CORRIGENDA

p. V n. 7 *post γραμματικὸς adde* (cf. Simplic. de Cael. f. 17+16 Ald.; Fabric. Bibl. Gr. IX, 538. 559sq. Harl.) || p. VII, 31 l. 787—851 || n. 1 *adde* cf. Diels, praef. Simplic. Phys. p. XX sq. || p. XIV, 6 l. scripti || p. XV, 10 *post reliqua adde* cf. adn. ad p. 301,24 || 17 vol. III l. vol. II p. 457sq. || p. 1, 1 n. Paris. 2063 l. Laur. 87,10 (praef. p. XI et XVII) || p. 13,25 n. *adde* ὁμοίως κατὰ om. K || p. 16,10 n. cf. *index verborum s. v. ἄν* || p. 17,26 n. *φαρμύζειν l. *φαρμύζειν || p. 20,13 l. οἶον περ || p. 23,17 n. *dele* malim—καὶ || p. 25,1 *χρήματα* l. *χρήματα* || 17 n. *adde* cf. p. 244,5 || 34,31 τὸ *delendum videtur* cl. 224,15. 296,21 sq. || p. 37,15. 17 n. *dele extremum* K || p. 38,25 ὡςπερ] *dele* adnot. || p. 40,25 n. *post indicatum Arist. locum adde* (at cf. p. 345,22) || p. 43,31 l. ὑποκειμένῳ || p. 46,6 l. ἐνεργεῖ || p. 55,30 n. idem l. similis || p. 60,12 l. δι' ὄλου || p. 63 tit. *post* PHYSICORVM *adde* I 3 || p. 69, 8 l. εἰρημένα || p. 74, 33 l. δῆλον ὅτι || p. 76,3 l. ἀξίωμα || 16 n. l. Ἀποδεικτικῆ] An. Post. A 3 p. 72^b5 sqq. cf. Philop. p. 206,9 || p. 79,20 ποιῶν] *num* εἰπῶν ? || p. 81,18 l. Παρμενίδου || p. 83,21 n. si—enotavi l. cf. ad p. 407,6 || p. 86,17 *num* ἐκθεσιν ? || p. 88,8 l. στοιχεῖα || p. 92,22 n. ἐφεξῆς c. 6 l. ἐφεξῆς] cf. p. 91,10 || p. 102,18. 19 n. in marg. M l. in marg. M² || p. 104,14 τὸ ὄλον *diductis litteris scrib.* || p. 117,15 δῆλον *dele et in adn. l. lemma* continuat t || p. 118,25 *dele cancellos et adnotationem ad τὰ spectantem* || p. 119,23 l. τί || p. 125,18 l. 188^b28 || 28 *de voce* χρῆσιν *nunc dubito* || p. 130,25 l. ὄν || p. 131,34 n. *supplementum Dielesio debetur* || p. 132,12 l. δῆλον ὅτι || p. 135,15 ἀλ κτλ.] *adde* adnot. cf. Aristot. Θ 7 p. 260^b22 sq. || p. 159,22 l. τῶν ὀλοτήτων <τῶν> στοιχείων *et dele* adn. || p. 172,10 *dele* adnot. || p. 181,4 l. περιπίπτομεν || p. 183, 24 *et* 26 l. ὑπελάμβανεν || p. 185, 20 *dele* adnot. || p. 190, 24 l. ὑποκειμένον || p. 195,22 n. l. 403^b24sq. || p. 196,15 n. *dele* fort. recte || p. 205,10 τὶ l. τί || p. 206,18 τὶ l. τί || 32 n. h 6 v 40 l. p. 308, 21 || p. 224, 1 l. οἱ || p. 227, 15 *scribe* ἰδιώτερον *ex* K || p. 230,9 *meliorum librorum scriptura τέλος defendi potest in Philopono* cl. 715,2. 784,17; ^λ *at fuerit in archetypo* τε || 28 l. προσπίπτον || p. 236,22 l. δι' ὄλου || 24 l. ἐξισχυούσης || p. 238,15 *et* 20 l. αἵτινες || p. 246,14 l. φλεβότομα *et in adn.* φλεβοτομα M: φλεβοτομα sine accentu L etc. || p. 248,18 l. πόρρω || p. 250,28 *dele priorem adnot., laudat enim Philoponus suam ipsius Isagogen* || p. 260, 29 n. l. hanc || p. 261, 21 *dele punctum post κινήσεως* || p. 267,12 l. ἕτινα || p. 270,17. 19 n. l. συμβεβηχός || p. 272,23 ἄν] *num* δῆ ? || p. 283,21 *post κινή* *statuam lacunam* cl. 268,1 || p. 287,3 Πρώταρχον κτλ.] cf. R. Hirzel, *Hermes* X (1875) p. 254sq. || p. 289,11 l. προάρσεν || p. 307,17 l. οἶον || p. 316,19 l. ἀδυνατεῖ || p. 349,7 n. *post* L *adde* ubi περί pro παρά || p. 351,16 n. l. (cf. p. 354,13) ex || p. 384,31 n. B1 l. Γ1 || p. 386,21 *scrib.* προβλήμασιν || p. 391,2 n. ἄρτιον l. ἄρτιον || p. 393,18 *recte libri* γῶμα || p. 403,12 l. ἐπάτοι γε || p. 404,11 *fort.* ἀποθέσθαι || 27 l. ποιησόμεθα || p. 407,9 *et* 16 n. l. 9 *et* 17 || p. 414, 5 l. μέγεθος; || 22 n. *post* narrat *adde* (cf. Philop. p. 750, 1 sqq.) ||

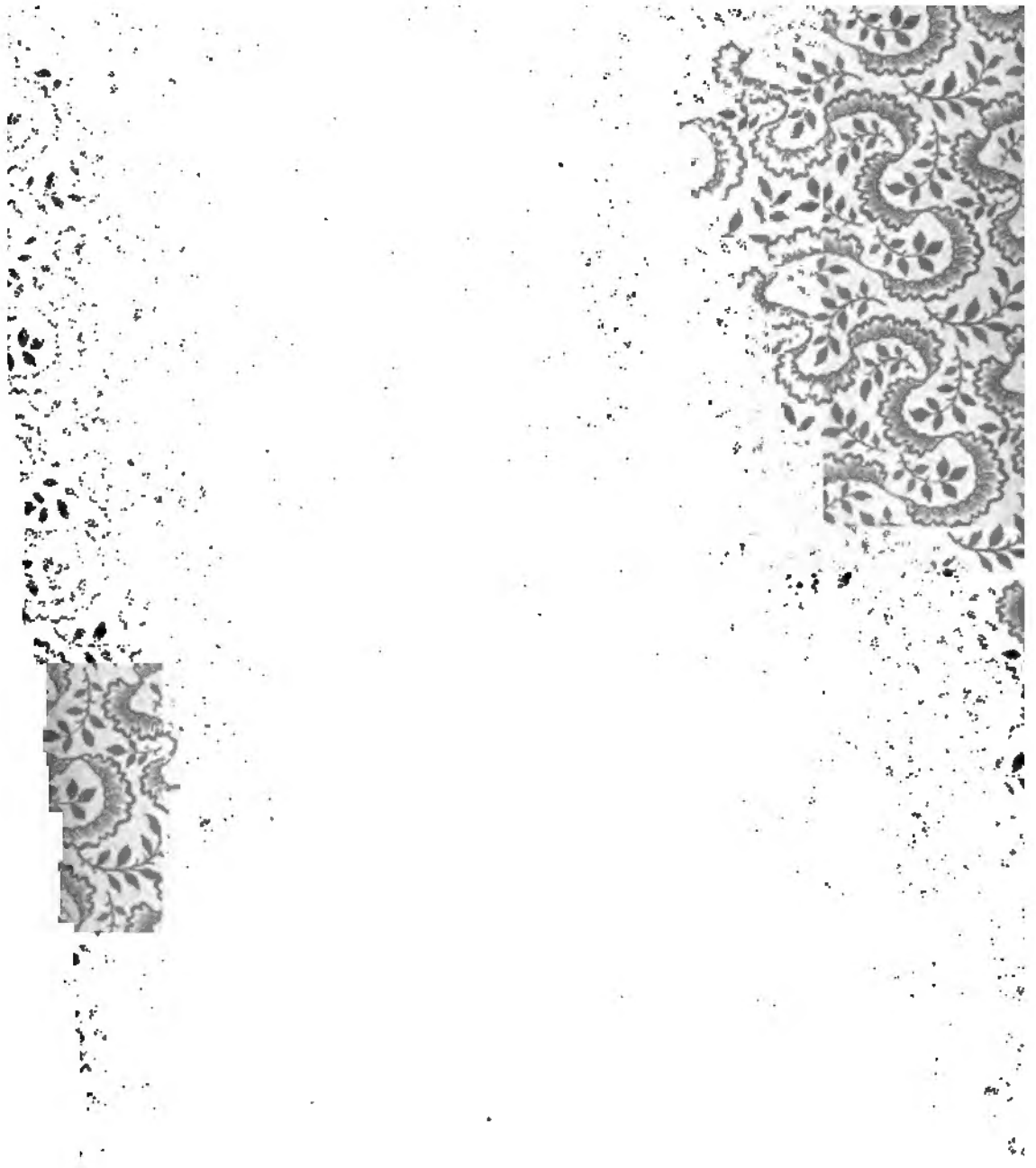
23 prius εἶναι et adnotationem huc pertinentem deleat || p. 424,24 l. ἰδοῦ || p. 432,16 fort. μήπω cl. 619,3. 668,30. 697,27 || p. 439,32 n. l. ἐστὶν || p. 463,14 l. μή τις || p. 479,22 l. ὀρίζεται || p. 490,12 adde adn. ἔμπροσθεν c. 4 p. 203^b30 || p. 491,19 n. l. ἔκτω || p. 494,17. 18 n. pro κἄν — om. Mt l. κἄν γὰρ — γραμμὴν ἄπτεται om. M: κἄν γὰρ — κατὰ ἐπιφάνειαν om. t || p. 501,15 scribendum ἐφ' ex Gt; cf. Index s. v. ἐκάτερος || p. 516,26 l. μικρόν. || p. 522,19 l. πούς || p. 539,21 n. l. προσθήσει recte K || p. 541,4 n. post 543,7 adde 586,30 || p. 550,28 ἂν εὐρήσεις ferendum erat || p. 581,13 τοῦ δλου recte G cl. 633,12 || p. 582,27 n. post κτλ.] adde Γ 6 p. 206^b20 sqq. || p. 588,10 (ἔτερα) ὄντα Diels || p. 592,12. 13 n. l. 11. 12 || p. 600,3 n. pro (GKM)t l. (KM)Gt || p. 638,24 n. post 653,4 adde parentheses signum || p. 641,2 immo εὐκίνητος || p. 642,8 l. πολλῶ || 17. 18 n. post ἕλου adde (cf. 833,12) || p. 650,31 l. μή που || p. 651,23 fort. γὰρ (ἂν) ἀνισος γένοιτο || p. 659,28 n. deleat ἐξ ἧ G: || p. 660,15 an — delendum? l. at cf. 682,20 sq. || p. 663,1 μετ'ὃν τι βάρος et ἥττονος βάρους conii. Diels || p. 699,14 fort. διατάξεως || p. 704,10. 11 n. post Z 1 adde cf. Θ 8 264^a3 || 31 καὶ ἄμα] fort. ὡσθ' ἄμα || p. 718,3 αἱ συλλαβαὶ τῶν στοιχείων] similis error in Lambli. Protrept. p. 106,15 Kiessl. || p. 721,28 πῶν τῶν] immo πάντων cl. 733,11 843,17 || p. 728,28 l. ὃ τι ποτέ || p. 733,11 πάντων recte GMt || p. 737,8 n. l. (cl. p. 718,25. 741,32. 742,1 sqq.) || p. 738,4 melius scribas εἰσιν (εἰς) || p. 746,6 fort. ὠριαταν || p. 747,27 l. ἀγγελοὶ φημι || p. 749,26 n. pro 745,24 l. 745,25 || p. 762,8 adde 8 ante adnotationem ὡς ἐν κτλ. || p. 778,9 n. pro an δυσδαίμονιαι? l. an κακοδαίμονιαι? || p. 809,4 ἐν l. ἐν || p. 823,4 n. scripsi l. Brandis || 22 adde adnot. τῶν ἀπλῶν κτλ.] cf. 502,15 || p. 827,25 l. οὐσίας || p. 836,16 pro καὶ dedit ὡς Brandis || p. 838,22 l. ἐστι || p. 855,16 l. κατὰ || p. 857,10 κατὰ] num καὶ? || p. 878,33 n. l. scripsi: ἧ || p. 879,4 immo συμβλητάς || p. 907,9 n. pro c. 6 p. 206^a17 l. c. 5 p. 204^a20 sqq. || p. 909,18 simili l. simili) || p. 917^b post v. 35 adde ἀμβλύτης 660,24 || p. 920^b47 post 764,9 adde ἐν τοῖς παλαιότεροις τῶν ἀντιγράφων 356,8 || p. 923^b18 pro 18 l. 13 || p. 927^b44 ante βραδύτερος adde βράδιον 660,24 || p. 932^b post v. 8 adde διαφανής 358,5 || p. 944^b9 ἧτοι — ἧτοι] cf. ad 762,11 || p. 951^a44 l. similiter φημι || p. 955^b28 adde (οἱ μῦθοι) 314,10.

Stanford University Libraries

3 6305 004 964 594

185
Q 734

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD AUXILIARY LIBRARY
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004
(415) 723-9201
All books may be recalled after 7 days

DATE DUE

F/S JUN 30 1995

MAY 06 1995

JUN 1 2003
JUN 30 2003 *SP*

